

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sancti Bonaventurae

Vitis Christi

Vinea

Fr. Diego de Estella

R. 12
D
180337

Universidad de Deusto
Biblioteca

180397

13
B 87

Ad lectorem

Apud Flauiū philostratū Biriōnē Sardenſem: Dionisio miletio ſciſcitanti reſpōdiſſe legit: peculiare viri ſapientis eſſe ſeipm noſcere: z alios nō ignorare. Vtiq; ſapientiſſimū viri reſponſum: z ſi quo q; grauiſſimo amplectendum: nobis etiam hoc quidem tempore non aſpernādū: quo z Seraphici doctoris ſcti Bonauenture ad pplm vtiliſſimorū ſermonū recognitio amicis vrgentib; fuit demandata: z vt in publicū eccleſie erariū inferret: etiaz ab emulis fuit pſuaſa. Que res z ſi non admodū ardua erat: attn mihi vel occupatiſſimo pdifficilis: tū ob exemplaris vnici barbariem: z a lepidiſſimo viro hi ſermones cultiſſime fuerint editi. ſeruato tū ſtilo: materie moderamine cōpetenti: tum ꝓpter defectū quorundā ſermonū: qui in certis z potioribz feſtiuitatibz nuſq; cōparuerūt: quoꝝ ſupplētio p me fieri (forſan multis ingratū foret) z nō inutile immo neceſſariū. Verū qm amicoꝝ precib; obtemperare plerūq; operi pretiū eſt: malui hac in re rudis potius q; difficilis iudicari: prouinctāq; hāc mihi iniunctā aggreſſus exemplari inculto (quo labores mei nō parui pculdubio fuerunt) correctōriſſimā: quo adhiberi potuit: adhibui, z feſta q; laudes z ſmōes in hō exemplari non parauerunt: certis ſermonib; alioꝝ diuini verbi pconū accomodis colui atq; illuſtraui: ne ementes hos codices z eis vtentes in talib; feſtiuitatibus vel materia dicendi carerent: vel alios libros ꝓpter hoc emere z reuoluere cogerent. Nō ergo temeritati: ſed comoditati aſcribat: qō tam vtilis geſtū eſt. Suſcipe g lector hunc librū: in quo ſeipm clare agnoſcere poteris: z alios tam ſuperos q; inferos nobiliter ſpicies: cū in hoc codice: vicia z virtutes: penam z gliam: copioſe inuenias: q̄bus (is qui auctor eſt) ſui ſtatus z regule mandatū copioſe exequit. Nō cōtinet pdicatores eoꝝ fratrū (qui minores ab inſtitutōe vocati ſunt) q; debeāt pdicare vicia: z virtutes: penā z gloriam cum breuitate ſermonis. Vere quidē hic vir ſeraphicus breuiſſimo ſermone materias ampliſſimas cōplexus eſt: vt nō ſatis mirari poſſis: q; intelligibiliter: q; luculenter: q; breuiter ſp ꝓſtringat: q etiā rudis hō in lariſſimū campū diſpergere poterit. Ut aūt ſermones peregrini in hoc volumine inſerti ad manum ocius habeantur: placuit eorum inferius annotare titulos z auctores. Vale.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tituli sermonū peregrinorum si ue extravagantū in hoc libro insertorū sequunt.

¶ In nativitate dñi Sermo reverendi patris ac dñi Petri aureoli archiepi Aquensis ordinis minor. Rorate celi desup ꝛc.
¶ In festo epiphanie dñi Sermo eiusdem Reverendi patris Aureoli. Ambulabunt gentes ꝛc.
¶ Feria secunda maioris ebdomade Sermo eiusdē. Corpus meū dedi ꝛc.
¶ Feria tercia maioris ebdomade Sermo reverendi mgri fris Francisci de Maronis doctoris illuminati: ordinis minor. Ego ḡsi agnus ꝛc.
¶ Feria ḡrta maioris ebdomade Sermo. Clamavit Jesus voce magna ꝛc.
¶ Feria quinta In cena dñi. Sermo dñi Petri Aureoli. Memoriā fecit ꝛc.
¶ De sacramento altaris Sermo eiusdē. Quō pōt hic nobis ꝛc.
¶ Semo de novem saporib⁹ eucharistie eiusdem. Angelor⁹ esca ꝛc.
¶ In parasceve sancta Passio domini ꝑm quattuor evangelistas. Vere languores nostros ipse ꝛc.
¶ Sabbato sancto de compassione virginis Sermo domini Petri Aureoli. Cui comparabo te ꝛc.
¶ Sabbato sancto de requie salvatoris in sepulchro Sermo mgri Francisci de Maronis. Ego dormio ꝛ cor meū vigilat ꝛc.
¶ Feria secunda pasce Sermo mgri Francisci maronis. Tu sol⁹ pegrin⁹ ꝛc.
¶ Feria tercia pasce Sermo ei⁹. Oportebat pati ꝛc.
¶ Feria quarta pasce Sermo eiusdē. Venite benedicti ꝛc.
¶ In diebus rogationū Sermo. Hester regina cōfugit ꝛc.
¶ In diebus ascensionis Sermo magistri Francisci de Maronis. Exultavit ut gigas ꝛc.
¶ In eadē die Sermo ali⁹ dñi Petri Aureoli. Cū sit splendor ꝛc.
¶ Item in eadem die Sermo alius eiusdē. Introivit in ipm celum ꝛc.
¶ Dñica infra octavā ascensionis dñi Sermo. Vigilate in orationib⁹ ꝛc.
¶ In die pentē. Sermo mgri Francisci de Maronis. Spūs dñi replevit ꝛc
¶ De trinitate vl' spūsancto Sermo Ome ꝑm ꝛ blasphemia ꝛc.
¶ De trinitate Sermo ali⁹ magistri Francisci de Maronis. Pater; ẏbum ꝛ spiritussanctus.
¶ Dominica vicesima quarta post pentecostes Sermo. Cum videritis abhominationem desolationis.

Tabula alphabetica sermonū dñicaliū.

Abhominatōis si

a gna sē. xij. fo. clxxxiij. ꝑ totū Ager tripler mūd⁹ designatur. fo. xxj. columna. iij.
Agnus dr fuisse xp̄s in sua passiōe fo. xlviij. co. prima.
Amor mūdi retrahit hoiem a deo tripliciter fo. clxxiij. co. ij.
Amoris xp̄i q̄nq; signa fol'. liiij. col'. j.
Amor cogit amantem ad quinq; fo. lvj. columna. j.
Anima tripliciter dr egredi ad visionem dei. fo. xliij. co. j.
Ala tripliciter pōt videre xp̄m. ibidē
Ala xp̄i hr triplicē sapor̄ fol'. lix. co. ij.
Anima xp̄i quantū vigilavit in sepulchro fo. xcij. co. ij.
Anima tripliciter maculat ꝑ pctm̄ sepius iteratū fo. xxij. co. iiij.
Ania dr a trib⁹ resurgere fo. clxxij. c. ij.
Ania xp̄i virit in inferno fol'. xc. co. iij.
Ania xp̄i vigilavit post mortem folio xcj. col'. iiij.
Anie bona opa sē triplicia fo. xlj. co. j.
Animā suā xp̄s posuit ꝑ humano genere tripliciter fo. cviij. col'. ij.
Aniam suā xp̄s posuit ꝑ triplici genere hoīm fo. cviij. co. iiij.
Animā vult de⁹ sibi adoptare in filiā tripliciter: fo. clxxx. co. iij.
Aniam hois a deo auertit dyabol⁹ tripliciter: fo. xxxvij. co. iiij.
Aniam hois pturbāt tria genera peccator⁹ fo. cxlix. co. j.
Adoratio hois quantū ad deum triplex fo. xxxiij. co. ij.
Affectio xp̄i in sua passiōe tripler fo. l.
Apparitiōis dñi tripler cune⁹ fo. xvij co. iij. ꝑ totum.
Apparitio dñi monet nos tripliciter fo. xviij. co. iij.
Apl'or⁹ exemplo docemur triplicit̄ recurrere ad xp̄m fo. xxiij. c. ij.
Apl'or⁹ exēplo debem⁹ implorare divinā miam tripliciter: Ibidē.
Apl'or⁹ assumptiōe mistica triplex status eccl'ie notat: fo. xxxv. co. iij
Apl'os ornavit xp̄us tripl'r fo. cxxx.
Apli reliq̄runt oia tripl'r: fo. cxlvij. c. ij.
Apli secuti sunt dominū tripliciter fo. cxlviij. co. ij.
Arbor mala tripler. fo. clij. co. ij.
Arbor bona ꝛ fructus eius: folio. clij. columna. iiij.
Arboris male fructꝰ fo. cliij. co. j.
Arcus in nubibus quid designat fol'. xlvij. co. ij.
Ascensio dñi ostendit tripliciter, folio cxxij. co. iij.
Ascensionis dñi quattuor sunt cōtemplatiōes fo. cxvij. co. j.
Ascensionis dñi quattuor sunt operationes. fo. cxvj. co. iiij
Ascensio dñi comparat̄ giganti folio cxv. co. iij.
Ascensionē dñi quattuor act⁹ xp̄i declarant: fo. cxvj. co. j.
Ascensiōis xp̄i q̄nq; noiar alia q̄z plura: fo. cxix. co. iiij.
Ascensiōis xp̄i instrumenta q̄b⁹ celos aperuit: fo. cxxiij. co. ij.
Assumit xp̄s in montē triplicē statu; hoim: fo. xxxvj. co. j.

Blasphemia et spirit⁹

blphemie dr̄ñt; fo. cxxxv. co. iiij.
Blasphemia in p̄em et spm̄ sctm̄ ex ignorantia: fo. cxxxvj. c. iiij.
Blasphemans cōtra p̄sonas in divinis: fo. cxxxviij. co. iiij.
Beneficium dei dat̄ homini tria habent; fo. clj. co. iij.
Bonus pastor oves suas pascit; tripliciter; fo. cvij. co. iij
Bonus pastor xp̄s oves suas pascit trpliciter: Ibidem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bona terrena non sunt petenda. fo. cxxix. columna. j.
Bonū est tripler. fo. cxxvj. c. iij.

Charitas in ozto ani
me generat ser fo. lvij. co. iij
Caro xpi in se bz q̄nq; fol'. lvj. co. iij.
Carnē sumens quinq; percipit. folio lvij. columna. j.
Celi dicunt apli fo. cxxx. co. ij.
In Cena dñi tria sunt cōtemplanda. fo. cxliij. co. iij.
Ad Cenam dñi; xps multos vocauit fo. cxliij. co. ij.
Creatiōis hominis triplex efficacia; fo. xxvj. co. j.
Creatiōis hois est actio triplex inter media. fo. xxvij. co. j.
Creatura potest diuidi in quinq; naturas. fo. liij. co. iij.
Crediderunt iudei in xpm triplici de causa fo. xxij. co. ij.
Credendū est xpo q; verax est triplici rōne. fo. clxix. co. ij.
Ciuitas irlm habz duodecim portas fo. cxxij. co. iij.
Cōfessiōis recte tripler mod⁹. fo. clix.
Cōfidētia in xpm tripler fo. clxxxj. c. j.
Corpus xpi in eucharistia non potest tangi nec videri tc. fo. lv. co. j.
Cor purū requirit ad recipiēdū semē p̄dicatiōis fo. xxix. co. ij.
Conscientia debet esse ordinata in tribus. fo. cxliij. co. j.
Cōtritio triplicit dissoluit pctm̄ lingue fo. clix. co. ij.
Culpa originalis aie q̄d sit fo. vj. c. iij

Deus dicitur deus pa
tientie fo. vj. co. j.
Dei ōz dei solatij. Ibidē. co. ij.
Dei electi diabolū ab hoie triplici potestate fo. xxxviij. co. ij.
Dei est magnificand⁹ in suo ope tripliciter fo. clxvij. co. iij.
Dei irascit hoi i trib⁹. fo. clxxiij. co. ij.
Dei p̄dit quēlibet pctōrem triplici de causa fo. clxxiij. co. iij.
Dei ōz magnific⁹ p̄pt̄ tria. fo. clxxv.
Deus descendit p̄pter mīam pietat̄ tripliciter fo. clxxvj. co. ij.
Dei dimittit debitū nost̄r triplici de causa fo. clxxvij. co. iij.
Deitas xpi bz in se tres sapores. fo. lx
Dyabol⁹ tripliciter temptauit xpm i deserto. fo. xxxiij. co. ij.
Dyabol⁹ hoiem a deo auertit triplici de causa fo. xxxvij. co. iij.
Dignitas xpi triplicit notat̄ fo. cxliij.
Dilectiōis act⁹ triplex fo. clxx. co. iij.
Dilectiōis ōz tria maxia bñficia. folio clxxj. co. j.
Diligend⁹ ē de⁹ tripl'r. fo. clxxj. co. iij.
Diligēd⁹ ē de⁹ triplici rōne fo. clxxix.
Discipul⁹ xpi tria dz notare fo. cv. c. ij
Discipuli xpi cōtemplati sunt diuinaz maiestatē fo. cvj. co. j.
Dormitio xpi in sepulchro fo. xc. c. ij.
Documēta quattuor ex comestiōe xpi in ascensiōe accipiunt̄ fo. cxvj. co. ij.
Dos tripler ē aie ornamētū. fo. cxxxj.

Ecclesia ōz dom⁹ dei
z tria opa ibi sit̄ pagēda fo. clv. co. iij.
Ecclesia fit tripl'r spelūca latronū fol'. clvj. co. iij.
Eucharistia est cib⁹ angelor̄. fol'. liij.
Eucharistiam sumere quō debemus fo. liij. columna. j.
Eucharistie fruct⁹ z Ibidē co. iij.
Eucharistie mirāda q̄nq;. fo. lvij. c. ij
Eucharistie sacramentū est dignissimū fo. lvj. co. j.
Eucharistie in manna tripliciter ē figuratū fo. lvij. co. ij.
Eucharistie sapor distinguit̄ sub noue differentijs fo. lvij. co. iij.

Fides est necessaria
ad salutē. fol'. clxxxj. col'. iij.
Fons dei duplex fluut⁹. fo. clxxxj. c. iij
Fruct⁹ p̄dicatōis m'tripler. fo. xxx. c. ij.
Fruct⁹ tripler diui p̄mōis. fo. xlj. c. iij
Fructū afferūt verbi dei auditores in patientia. fo. xxx. col'. iij.

Gaudiū triplex eter
ne glorie. fo. cxij. col'. iij.
Gaudiū angelor̄ de pnia peccatoris folio. clxj. colūna. iij.
Gaudium tripler aplor̄ post resurrectionē xpi. fo. cx. co. ij.
Gaudiū p̄fectū boiz pcōr̄. fo. cix. c. ij
Gaudiū apl'or̄ triplex rō. fo. cvj. co. j
Gauisi sunt discipuli viso dño tripl'citer. fo. cvj. co. iij.
Gigas bz q̄tuor p̄prietates. fo. cxv. c. iij
Gloriā dei acq̄rit q̄s tripl'r. fo. clxxij.
Grām dei būtes indigēt q̄nq;. fo. lvij.

Homo pctōr dei hu
mil'r petere deū tripl'r. fo. clxij.
Homo ingredit celū vel tres portas fol'. cxxij. co. iij.
Honorāt xpz triplices p̄sone. fo. xliij.
Humilitas xpi tripl'r oñdit̄ z ruina eius. fo. xiij. co. iij.

Idropisis tria accidē
tia z spūal'is cur⁹. fo. clxxx. c. j. z. ij.
Imaginatio xpi tripler. fo. cxxiij. c. j.
Infirmitas homis spūalis tripl'r caus atur. fo. xxxix. co. iij.
Infirmū apphendit xps p̄ suā gratiā tripliciter. fo. clxvij. co. iij.
Incarnationis xpi sup nos triplex ratio. fo. xij. p̄ totū sermonē.
Ihesus est dign⁹ triplici laude p̄pter tria. fo. clxij. co. iij.
In ihesu sit̄ q̄nq; notāda. fo. lv. co. iij.
Innocētia originalis intelligit̄ p̄ iherusalem. fo. clx. co. ij.
Ire causa z origo tripler. fo. cxlix. co. j.
Ire punitio ibidē. col'. iij.
Irascit̄ q̄s fri suo tripl'r. fo. cxlix. co. ij.
Irascit̄ ds i trib⁹ p̄tra boiez. fo. clxxiij
Ire debem⁹ ad celestē patriā tripliciē fo. cliij. col'. iij.
Judas tradidit xpm p̄pt̄ duo. fo. lxij.
Judeor̄ cā mortua p̄tra xpz. fo. lxj. c. ij
Judei crediderunt in xpm triplici de causa. fo. xxij. co. ij.
Justicia diuina honorat xpm. fo. xliij
Justicia diuina cōcitat̄ aduersus hominē tripliciter. fo. clxxij. co. iij.
Justicie tria documēta. fo. clxxij. co. j.

Laudantiū deū deuo
te tripler fruct⁹. fo. clxij. co. ij.
Leprosi habuerūt triplicē defectum. fo. clxiij. co. ij.
Lingua ligat̄ tripl'r. fo. clviij. col. iij.
Lumē corporeū tripl'r disponit oculū fo. xvj. col'. iij.

Maria habuit tripli
cem dolorē i filio suo. fo. xix. co. iij.
Maria fuit sollicita in inq̄rēdo xpm tripliciter. fo. xx. co. ij. z. iij.
Maria honorat xpm. fo. xliij. co. ij.
Maria diligebat xpm. fo. lxxxviij. c. j.
Marie dolores cāt̄ tripl'r. fo. xlvij.
Marie dolores. fo. lxxxviij. co. ij.
Marie lamētatōes ibidē. co. iij.
Manducatio tripler. fo. cl. co. ij.
Magister dicit̄ xps p̄pter tres dignitates. fo. clxxvij. co. iij.
Manifestauit xpus triplicē suā claritatē. fo. xxij. co. j.
Mens eleuari debet ad patrie potentiam. fo. iij. co. j.
Mens eleuari debz ad spūssancti dementiā. ibidē co. iij. fo. ij.
Mēs eleuari dz ad filij sapiaz. ibidē.
Mentē eleuare ad filij sapiaz quomō debemus. fo. ij. co. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Mentē elevare ad spūsseti clementiā quō debem⁹.ibidē co.ij.
Mereēs hois triplex.fo.xxviij.co.iij.
Miraculū triplex fecit xp̄s in die epiphanie.fo.xxj.co.j.
Miseria corporalis anime ꝙd faciat fo.vij.co.j.
Misēdiabenigna ē triplex.fo.cxlj.c.iij
Misēdie triplex vtilitas.fo.cxlij.co.j.
Misēdie dñi triplex miseratio respectu humani generis.fo.clj.co.j.
Miserēri debet ꝙs primo triplici de causa.fo.clxxviij.co.j.
Mors xp̄i cum dolore est contuenda fo.xlvj.co.j.
Mors xp̄i fuit p̄figurata multiplicit ibidē.co.ij.
Mortuos tres xp̄us suscitauit. folio clxvij.colūna.ij.

Necessitas mortis fit

ꝓpter tria.fo.clxxv.co.iiij.
Necessitas hois recurrendi ad deum tripler.fo.xxiiij.co.iiij.
Nequā dī ꝙs ꝓpt tria.fo.clxxvij.co.j.

Operatio humana ē

meritoria triplr.fo.xxviij.co.j.
Oīo nra dz hīe q̄tuor.fo.cxxij.co.j.
Oīo dñica oēs oīones alias antecedit.fo.cxxvj.co.iiij.
Oīo debet fieri mēte.fo.cxxvij.co.j.
Oīonis nre ꝓcessus.fo.cxxij.co.ij.
Oīonis q̄tuor cause quare mereatur exaudiri.fo.cxxv.co.ij.

Pascata i veteri lege

q̄tuor fuer celebrata.fo.xcviij.c.ij.
Pastor bonꝰ pascit oues suas triplr. fo.cvij.co.iiij.
Pastor xp̄us pascit oues suas triplíciter. Ibidem.
Passio dñi nr̄i ihesu xp̄i fm q̄tuor euangelistas deuote collecta. folio lx.co.iiij.z sic cōsequēter.
Passio xp̄i destruxit corpus nr̄m subdito pctīs.fo.xxxij.co.j
Passio xp̄i est memorie cōmendanda.fo.xlv.co.iij.
Passio xp̄i correspondebat culpe humane nature.fo.xlix.co.iij.
Passio xp̄i est cū diligentia cōtēplanda.fo.xvij.co.j.
Passionis xp̄i ꝓncipiū.medīū.z vltimū.z effectus.fo.xxxj.co.ij.
Passiōis xp̄i septē articuli.fo.lxiiij.c.j
Passionis xp̄i triplex dolorosa acerbitas.folio.xxxij.co.ij.
Passionis xp̄i cōtēplatores tria considerent.fo.l.co.iiij.
Passionē xp̄i duo aggūāt.fo.xlviij.c.j
Passionē cōtēplantes sex notari debent.fo.xlviij.co.j.
In Passione xp̄s series fuit letaliter penetratus.fo.cxxiij.co.ij.
Peccatū septus iteratū maculat animā triplr.fo.xxij.co.iiij.
Peccatū ꝓmū triplex malū nobis indurit.fo.cxxxvij.co.ij.
Pctm̄ ex ignorātia.fo.cxxxvij.co.iij.
Pctm̄ ex malicia.fo.ibidē.co.iij.
Peccatū triplex.fo.cxlv.co.j.
Pctm̄ ꝓmoꝝ parentuz pena damni cōsequit.fo.clxij.co.j.
Peccatuz triplici stipendio punitur. fo.clxvj.co.iiij.
Pcti interioris origo.fo.clij.co.ij.
Pcti originalis triplex punitio.fo.clxj.
Pcti finalis punitio.fo.cliij.co.iij.
Peccat ꝙs triplici mō.fo.cxxxvj.c.iiij
Peccatoris adoratio ad dēū triplex fieri debz.fo.xxiij.co.ij.
Peccatoꝝ triplex stat⁹ ꝓtradicit xp̄o fo.xvj.co.ij.z.iiij.
Pena reatus aie.fo.vj.co.iiij.
Penitētia triplex.fo.cxlv.co.iiij.
Penitēs ver⁹ dz hīe tria.fo.clvij.co.ij.
Penitens verus triplicitr exaltabit. Ibidē.co.iiij.
Pene relaxatio triplex.fo.lxx.co.j.
Predicatio liberat animaz a triplici morte.fo.xlij.co.ij.
Predicatōis fruct⁹.fo.xxx.co.ij.
Preparatio triplex ad filij dei susceptionē.fo.x.co.iij.z.iiij.
Petitio bona sortiat triplicē effectuz fo.cxiij.co.j.
Peccatoris petitio debet esse discreta ꝓpter tria.fo.xxiij.co.iiij.
Petere debemus xp̄m triplici modo fo.cxij.co.iij.
Peregrin⁹ xp̄us qui nobis ostendit. fo.xcvj.co.ij.
Peregrini duodeci leges.fo.xcvj.c.j.
Proditoris xp̄i triplex malignitas. fo.xxxj.co.iij.
Pulcher erat xp̄s mēte z corpe.fo.xix
Pulcher ore z ope.ibidē.co.iij.z.iiij.

Redēptio hūane na

ture quadrupler.fo.xcviij.co.ij.
Regnū dei appropinquat ꝓpter triplicem gratiā.fo.xxxviij.co.iij.
Regnū dei volētē possidere tria oportet habere.fo.clxvj.co.ij.
Regni celestis tria secreta.fo.clxv.c.iij
Religio sincera mūdat aiaz.fo.vj.c.ij
Resurrectōis generalis q̄ndecim articuli.fo.cj.co.ij.z sic ꝓsequēter.
Resurrectōis xp̄i duodecim mysteria fo.xcviij.co.iij.
Resurrectionis xp̄i triaprīuilegia folio.xciij.co.iiij.
Resurrectionis xp̄i duodecim mirabilia.fo.c.co.iij.
Resurrectione xp̄s nos triplicit̄ liberauit.fo.xciij.co.iiij.
Resurrectione xp̄s diabolū exterminauit.fo.xcv.co.ij.
Resurgere dz aia a triby.fo.clxxij.co.ij
Roratio tripler filij dei q̄ntū ad nos in sua incarnatōne.fo.xij.

Sacrificiū dei debet

habere tres ꝓditōes.fo.clvj.co.ij.
Status homis triplex ꝓtradicit xp̄o fo.xvj.co.ij.z.iiij.
Satisfactionē req̄rit dñs de tribus. fo.cliij.co.iiij.
Seq̄ debem⁹ xp̄m triplr.fo.xxxix.c.ij.
Sermonis xp̄i tripler protractio.folio.liij.co.ij.
Seruus malus in se habet tria mala.fo.cliij.co.ij.
Signa multiplicia dīē iudicij p̄cedēt̄ia.fo. co.ij.
Signa deceptibiliū miraculoꝝ.folio ibidē.co.iij.
Sig̃ carnaliū delectatōnū.ibidē.c.iiij.
Signa mīraꝝ tribulationū.fo.ibidē
Signa euidētia xp̄i in miraculorum operatione.fo.xxj.co.iij.
Signa q̄ndq; amoris xp̄i.fo.liij.co.j.
Signa q̄ndq; amoris xp̄i in cena domini.fo.liij.co.iij.
Signis triby apparet diuina bonitas fo.xl.co.ij.
Signū tripler fuit xp̄s in incarnatione z̄.fo.xv.co.iiij.z sic ꝓsequēter.
Synagoga honorat christum. folio xliij.co.iij.
Spūs tripler durit xp̄m.fo.xxxij.c.ij
Spūssanctus venit triplici de causa. fo.cx.colūna.iiij.
Spūssct̄i tripler dignitas.fo.cxj.co.ij
Spūssanctus docet triplicē veritatē. fo.cxj.co.iiij.
Spūssanct⁹ habet in se tres ꝓprietates.fo.xxix.co.iiij.
Spūssanct⁹ in se fallibilē veritatē habet.fo. ibidē.co.iiij.
Spūssanct⁹ pcedit a patre z filio hoc probat q̄druplicit̄.fo.cxxxj.co.iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Spūsscti tpal' missio.fo.cxxxij.co.iij
Sol in ortu suo gignit splendorē.fo/lio.xvij.co.j.et.ij.
Sustinere debemus dūm tripliciter fo.clj.co.ij.

Tēptauit diabol⁹ in
deserto xp̄m tripl'r.fo.xxxiij.co.iij.
Terra dz esse p̄parata ad suscipiendū semen tripl'r.fo.xxix.co.ij.
Terra hz tres p̄rietates.fo.cxxix.c.iij
Trāsfiguratio xp̄i facta est triplici de causa.fo.xxxvj.co.iiij.
Trinitas psonaꝝ triplicit' ostēditur. fo.cxxxv.co.j.
Trinitas psonaruꝫ in diuinis multiplex ratio.fo.cxxxix.co.iij.

Uerbū dei audire vo
lentē tria dz hīe.fo.xxix.co.iij.
Uia tripler ad occurrendū deo. folio r.col'.iiij.ꝛ fo.xj.co.j.
Uocatio hoīs tripl'r oñdit'.fo.xxvij.

Xp̄s reuelauit tradi/
torē suū in triplici gñe.fo.lxv.co.iij
Xp̄s qñ dormiuit.fo.xcj.co.iij.
Xp̄s i morte vbi vigilauit.fo.xcij.c.iij
Xp̄us vigilauit in quadruplici loco. fo.xciij.co.j.
Xp̄s būit q̄druplicē locū.fo.cxix.c.iij.
Xp̄s sedit in q̄tuor locis.fo.cxxj.c.iiij.
Xp̄s erat pulcher mēte.fo.xix.p totū.
Xp̄s tripler miraculū fecit in die epiphanie.fo.xxj.co.j.
Xp̄s ductus est a triplici spīritu in desertum.fo.xxxiij.co.ij.
Xp̄s ductus est ad desertū triplici de causa.ibidē.co.iiij.
Xp̄s venit in mundū tanq̄ mediator fo.xij.col'.iij.
Xp̄us venit in mundū tanq̄ doctor. ibidē.co.iiij.
Xp̄s venit i mūdū tāq̄ rex.ibidē.fo.v.
Xp̄s ē ad intuēdū speciosus.ibīd.c.ij.
Xp̄s ē p̄ciosus ad possidēdū.ibidem.
Xp̄s est deliciosus ad p̄fruēdū.ibidē.
Xp̄s tulit originalē culpā.ibidē.c.iij.
Xp̄us relaxat iudicialis sñie vindictā ibidē.co.iij.
Xp̄s amouit totalē miseriā.ibidē.c.iij
Xp̄s ē mediū nostrū in incarnatione fo.viij.co.iij.
Xp̄s est mediū nostrū in sua cōuersatione.Ibidē.co.iij.
Xp̄us est mediū nostrū in sua passione.Ibidē co.iij.
Xp̄us purgauit nos a malo culpe.folio.ix.col'.ij.
Xp̄s illuminauit nos verbo diuine p̄dicationis.Ibidē.
Xp̄s liberauit nos a malo pene.ibīd.
Xp̄s nesciē tripl'r.fo.ix.co.iij.et.iiij.
Xp̄us hz triplicē dignitatē.fo.x.co.j.
Xp̄us subuenit nobis triplicit'.fo.xv. co.iij.ꝛ.iiij.
Xp̄s fuit tripler signū.fo.xvj.co.j.
Xp̄i dormitio sic fuit in sepulchro.folio.xc.co.iij.
Xp̄i passio habuit p̄ncipiū mediū et vltimū iudiciū.fo.xxxj.col'.ij.
Xp̄i proditoris tripler malignitas.folio.xxxj.columna.iij.

Explicit tabula alpha
betica sup̄ Sermones dominicales Sancti Bonauenture doctoris Seraphici ex ordine minoꝝ.

Laus deo trino ꝛ vno.

23
3 87

Sermones aureì atq̄ subtìles

de tp̄e ꝛ de sanctis cū Cōmuni sanctorū Sctī Bonauenture doctoris seraphici: Sacrosancte Romane eccl̄ie Cardinalis ꝛ ep̄i Albanen̄.ex diuo minoꝝ ordine Ueri ꝛ indubitati. Diuersiq̄ ab his aliqñ impssis ꝛ sancto Bonauenture falso adscriptis:a deuio erroris accuratissime castigati atq̄ emendati.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipiunt sermones aurei de tpe Sancti Bonauēture doctoris Seraphici; sacrosancte Romane ecclie Cardinalis et epi Albanensis; ex ordine minor.

Dominica prima aduentus domini. Sermo primus.

Jsa aūtē fieri incipientibus respicite ⁊ leuate capita vra qm̄ appropiquat redēptio nostra Luc. xxj.

Qm̄ in euangelio hodierno ponunt̄ p̄lagia scōi aduētus; ideo totū pn̄s euangeliū refert ad spm̄ ⁊ caput leuandū ad signa q̄ erunt in sole ⁊ luna ⁊ stellis ⁊ ceteris elementis. Sed q; ex aspectu illor̄ signor̄ multi incircūspecti, ex defectu noticie, seducti error̄ ⁊ cōcussi terrore; auertēt se a fide veritate. Jdo dñs ad exhibendā cautelā circūspectōis; ⁊ ad remouēdā fallaciā deceptōis; atq; ad eliminandā inconstantiā timoris ¶ In verbo ꝓpositō tria facit. Nā primo predicit futurā tribulationē vt instruamur. Scōo excitat ad puidā cōsiderationē ne seducamur. Et tercio p̄mittit oīmodā ꝓsolationē ne terreamur. Et sic reddit nos dociles, ex instructione future tribulatōnis, circūspectos ex attentione, puide cōsiderationis, benivolos ex pmissione oīmode cōsolatōnis. ¶ Primo ergo p̄dicit futurā tribulationē vt instruamur cū dicit. His aūt fieri icipiētib9. ¶ Scōo excitat ad puidā ꝓsiderationē ne seducamur, cum subdit. Respicite ⁊ leuate capita vra. i. mentē; qm̄ sicut caput p̄eminet ceteris mēbris corpis, sic mēs (sm̄ q̄ hic accipit̄ ꝓ superiori pte rōis) oīb9 viris aic. ¶ Tercō pmittit oīmodā cōsolationē ne terreamur cū subinfert; qm̄ appropinq̄t redēptio vra. q. d. licet hec signa nūcia sint doloꝝ; nō tm̄ terreami qm̄ vobis patiēter sustinētibus ⁊ finaliter pseuerātib9 appropinquat redēptio nō exterminatio.

Quantū ergo ad primum p̄dicit futurā tribulationē; vt instruamur; cū dicit. His fieri incipientib9, hic reddit nos dociles ex instructione futurorūz signor̄ que erunt in scōo aduētu iudicis. Multa ei signa debēt p̄terire anteq̄z venier dies iudicij ⁊ hec fieri p oia ē valde cōsonū rōi Qm̄ si in p̄mo aduētu contigit signa multiplicia fieri. Nā stella p̄durerat magos ad mōstrādū natū. sol obscuratus ē; ad demonstrādū passum. ꝛra mota est; at velum tēpli cuz lapidib9 scissum ē ad terrorē incutiendū. mlto etiā magis hmōi signa erūt ad demōstrationem. vt sic creatura oīs nō tm̄ verbis. sed etiaz factis confiteat. quia dño ihesu xp̄o data est oīs potestas in celo ⁊ in terra. ⁊ in noie eius omne genu flectat celestiū; terrestriū; ⁊ infernor̄. ¶ Cumsmodi aute; signa erunt tunc in secūdo aduentu ex textu sacre scripture potest colligi. Nam discipulis interrogātib9. Math. xxiij. Qd̄ est signū aduētus tui ⁊ cōsummatio?

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis seculi. Rñdit post tribulationes dierñ illoꝝ sol obscurabitur. luna nō dabit lumē suū: ⁊ stelle cadent de celo Ex intellectu illoꝝ verboꝝ ⁊ hodierni euāgelij ꝑt colligi q̄ tria erūt signa ¶ Nā ꝓmo erūt signa deceptibilium miraculoꝝ ad subuersionē veritatis fidei. ¶ Scōo erūt signa carnaliū delectationū: ad refrigerationē charitatis incendij. ¶ Tercio erūt signa multipliciū tribulationū ad euulsionē longanimitatis spei. Signa carnaliū delectationū intelligunt ꝑ lunaris luminis ꝑuationē. Signa deceptibiliū miraculoꝝ itelligunt ꝑ solaris radij obscurationē. Signa multipliciū tribulationū intelligunt ꝑ stellarū casum ⁊ declinationē. ¶ Prima signa deceptibiliū miraculoꝝ ad subuersionē veritatis fidei intelligunt ꝑ solaris radij obscurationē. Sicut enī radius solis oppositione nubis dī obscurari: sic radius fidei obnubilat ꝑ hmōi signa inseducto rp̄iano q̄ nō dabit lumē veritatis. q̄: tunc surgent pseudo rp̄i. pseudo ꝓphete: ⁊ dabunt voc̄ ⁊ pdigia ita vt in errorem inducant etiā si pōt fieri electi vt dī Math. xxiij. De hoc sil'r dicit. ij. Thimo. ij. Revelabit ille iniquus cuius aduentū est ſm operationem satbane in omni virtute: ⁊ in signis ⁊ pdigijs mendacibꝰ: ⁊ in omni seductione iniquitatis. Dicuntur ⁊ signa antirp̄i mēdacia: nō q̄ nō faciet aliqua signa veracia. sed habendo respectū ad finem ⁊ intentionē. quia ad hoc faciet vt mendaciū ⁊ falsum persuadeat. Et ꝓpter hoc hmōi signa licꝫ videantur fieri in imperceptibili rep̄ntamē dicunt vera miracula quia fiūt ꝑ trāsmutationē formaꝝ in natura sꝫ miracla supnaturā ⁊ facilitatē nature nulla dispositōe ⁊ trāsmutatōe p̄cedēte

fiūt: ⁊ iō solꝰ diuine potētie sunt attestātia. Falsa ꝙo miracula sūt ꝺ vilibꝰ i effectū ⁊ iutilibꝰ rebꝰ defacili ꝙuertibilibꝰ opationē nature: sicut pꝫ de generatione ranarū quas de quibusdā varijs in modico nasci cōtingit. Vñ ⁊ demones maxime faciunt ranas et serpentes et hmōi vilia ⁊ inutilia que defacili ꝓducuntur opatione nature Unde deus tunc sicut etiā modo concedēdet diabolice potētie ⁊ astutie vt patiat seducere malos iuxta eoꝝ demerita. ⁊ etiā dephendant a bonis vt fides simul cuꝫ signis habeat locum. ¶ Scōo signa carnaliū delectationū ad refrigerationē charitatis incendij intelliguntur ꝑ lunaris luminis ꝑuationē ⁊ in sanguinē cōuersionē qō fit qñ spūalis ⁊ honestus hō cōuertitur in sanguinē carnalitatis ⁊ priuat lucido exēplo honestatis Et de hoc pōt exponi illud Ecclīastici. xliij. A luna signū diei festi luna minuitur in consummatione mēsis. Per lunā autem intelligit vir fidelis qui ꝑ lasciuiā carnalitatis minuit in cōsummatōne vite sue. ab isto ergo ꝺ sic mutatur ⁊ minuitur sicut luna est signū diei iudicij sez tunc eī implebit illud. Sapie. ij. Nullum pertī sit qō nō ptranseat luxuria vestra. Nemo sit exsors luxurie nostre vbiqꝫ relinq̄mus signa letitie nostre qm̄ hec est pars nr̄a. ¶ Tercio erunt signa multipliciū tribulationū ad euulsionez longanimitatis spei: q̄ intelligunt per stellarū casum ⁊ declinationē. Tūc eī granū purū excussa palea incōstantie ⁊ timiditatis: ꝑ examinationē diuersarū afflictionū summi regis intrabit in horreū: ⁊ ventosa cauda draconis trahet paleam inconstantie ⁊ timiditatis in locū dānationis. Et de hoc dicitur Luce. xxj. Surget gens ꝓtra gentem ⁊ regnū aduersus regnū ⁊ terremotꝰ erunt magni ꝑ loca ⁊ pestilentie ⁊ fames: terroresq̄ ꝑ de celo ⁊ signa magna erunt. Et i hodierno euangelio ꝺr. Erit pressura gentium p̄ cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuū: arescentibꝰ hominibꝰ p̄ timore. Erit pressura gētiū: q: tūc surget gens contra gentem: ⁊ pater filiū ⁊ filiꝰ patrem trahet in mortē: ⁊ odio habebūtur oēs rp̄m cōfitentes. Pre cōfusione sonitꝰ maris. Tūc eī ſm Hieronimū (doctorē veracissimuꝫ) q̄ dicit se legisse in annalibꝰ hebreoꝝ Mare extrahit quindecim cubitis sup excelsos montes ⁊ postea ꝑsternet in imū pfundi: ⁊ oīa quē mouent in aquis leuabunt sup aquas. volatilia ꝙo in inuicē garrient: ⁊ nō gustabūt nec bibent. animalia sil'r cōgrebabunt de silvis ad campos inuicē iungētia: ⁊ nō gustātia nec bibentia: ⁊ sic tanta erit cōfusio sonitꝰ maris: garritꝰ auiuꝫ ⁊ mugitus animaliū: vt nesciat hō quid faciet p̄ timore signorū ⁊ terremotuū grescētibꝰ hoibꝰ p̄ timore ⁊ pestilētia.

Secundo notat exci

tatio ꝓuide cōsideratiōis ne seducamur: cum subdit. Respicite et leuate capita vestra. Leuate ergo mentē vestram per prouidam cōsiderationem ¶ Primo ad filij sapientiaꝫ: ne per signa deceptibiliū miraculoꝝ a fide veritate auertamini. ¶ Scōo ad spiritꝰ sancti clementiā: ne p lasciuiā carnalium delectationū a rp̄i charitate separaremini. ¶ Tercio ad patris potentiam ne per seuiciam innumerabiliuꝫ tribulatōnū a spei firmitate euellamini. ¶ Primo leuate mentem vestram ad filij sapientiam ne per signa deceptibilium miraculoꝝ a fidei veritate auertamini. Et de hoc ꝺr in ps̄. Ad te leuaui animaꝫ meā: deus meus in te cōfido nō erubescaꝫ: neq̄ irrideant me inimici mei. Ad te dñe leuaui animā meā: per fidem cordis credēdo te deū ⁊ hoiem: ⁊ ad qō nō poteram perrōnem attingere. Deꝰ meus in te confido nō erubescam: cōfitendo ore impropertū. Neq̄ irrideant me inimici mei: p̄ sua maleficia. Eteī vniuersi q̄ sustinent te nō cōfundent: acquiescendo sez falsis consilijs inducentibꝰ ad malicīā falsitatis ⁊ mendacij. Sz tu dñe qui es veritas ⁊ sapiētia vias tuas demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me in cōsilijs. ¶ Scōo leuate mentē vram ad spūssancti clemētiā ne p lasciuiā carnaliū delectatōnū a rp̄i charitate sepemini. Et ꝺ hꝺr Treno. ij Sedebit solitarꝰ ⁊ tacebit ⁊ leuabit se supra se. Tūc verus rp̄ianꝰ sedebit solitarius: per exclusionū carnaliumdelectationum: immundarū affectionum: ⁊ prauarū cogitationū: ⁊ tacebit: quando per repressionez sonitus in carne eam voluntarie et sine murmure coget per omnia obedire spiritui: ⁊ leuabit se supra se: quando post posita omni creatura mentali intuitu ascendet ad celum trinitatis: ei per conformitatē voluntatis inherendo vt iam que sursum sunt sapiat nō que sup terrā. De hoc sil'r i figura Hester iij. Eleuauit faciem suā ad irsm: bñdixit regem celoꝝ ⁊ dixit. Absit te victoriam ⁊c. Per facīē noticia fidei intelligit. sed irsm visio pacis interpretat Unde tunc hoc faciem leuat quando per noticiam fidei eleuatur ad videndum tranquillitatem ⁊ concordiam pacis in regno anime carnalibus desiderijs subpeditatis. Ista enim concordia est a deo: nam nullꝰ potest esse

Universidad de Deusto
Biblioteca

continens nisi deus dett ideo deo totum attribuit: et gratiarū actiones referendo: cum subdit. Benedicite regē celi t dixit: absit te victoriar. sp. carnalium delectationū ¶ Tercio leuate mētem ad patris potentiā: ne p seuicias multipliciū tribulationū a firmitate spei euellamini. Unde in ps. letifica aiam mā serui tui qm ad te dñe aiam leuaui. Eripe me de inimicis meis: et abbis qui oderunt quoniaz confor. tē. Letifica aiam serui tui fm multitudinem doloꝝ t afflictionū infundendo dulcedinem consolationū. Quoniam ad te dñe ani. meaz leuauit per spei fiduciam. Eripe me de inimi. metis fortis. t ab bis qui ode. me inducēdo in laqueum mortis eterne: qm cōfortati sunt super me: multiplicando tribulationes t flagella: damna t obprobria.

Tercio notatur promissionis omnimode consolationis:

cum dicit. Qm̄ appropinquat redemptio vestra. Vere omnimoda cōsolatio tunc erit pseuerantibꝫ t mentē ad deum p prouerbiū cōsolationē leuantibus. Naz triplex appropinquat cōsolatio fm triplicem mentis eleuationē: ad quā omnis alia cōsolatio habet reduci. ¶ Primo in eleuantibus mentē ad filij sapientiaz purgabitur omnis error: visione infallibilis veritatis. ¶ Scōo in eleuantibꝫ mentem ad spiritussancti clementiam: desipiet carnalis amor: fruitione inestimabilis suauitatis. ¶ Tercio in eleuantibus mentez ad patris potentiā euacuabitur omnis timor: tentione immobilis firmitatis. Et in ista tripli dote sez visionis clare. fruitōis quiete: t tentionis secure: consistit imago glorie. Cui respondet imago gratie. q̄ consistit in fide firma. charitate nō ficta. t spe certa in statu isto. ¶ Primo in eleuantibꝫ mentem ad filij sapientiam purgabit omnis error: visione infallibilis veritatis. Un Job. iij. dicit Scio q redemptor meus viuit t in nouissi. die de terra surrecturus sum: et rursum circūdabor pelle mea: t i carne mea videbo deum saluatorem meum. Scio q redemp. meus viuit. q. d. licet in passiōe vita fuerit induta morte: tñ in resurrectione deglutita morte tota vita resurrexit. Et in nouis. die sur. sum t rursum circūda. pelle mea. qñ corpus humilitatis mee cōfigurabitur fuerit corpori claritatis xpi. Et in carne mea vide. deū sal. meū. facie ad faciem: in quo modo videndi non potest esse error: sicut in modo videndi p speculū in enigmate qui est in vita presentiq: tunc sapiētia diuina p ponet bonis rōnes illas eternas ad contemplandū in seipso. tanq̄ in speculo pulcriformiter: tanq̄ in libro indelibiliter. tanq̄ in mensa delectabiliter. Un Aug⁹. de trinitate. xv. Veritatem sine vlla difficultate videbimus eaq̄ clarissime et certissime perfruemur: nec aliq̄d querem⁹ mente ratiocinātes sed cernemus contemplante. ¶ Scōo in eleuantibꝫ mentez ad spiritussancti clementiā desipiet omnis carnalis amor: dulcedine inestimabilis suauitatis. Et de hoc pōt exponi illud. j. pe. ij. Non corruptibilibus auro vel argēto redempti estis de vana vestra cōuersatione paterne traditōis sed pcioso sanguine agni immaculati t incōtaminati ihesu xpi. Uana cōuersatio paterne traditōis est perseuerare laetiendo in felicibꝫ carnalis voluptatis. Nam merito paterne

preuaricatōis facti sumus carnales vt venundati sub pcō. Sz de ista vana conuersatione beati redempti sūt sanguine precioso xpi: eo q̄z merito et⁹ sanguinis effusione degustantes dulcedinē sapientialis oblectabilitatis q̄ tanto ardore desiderij rapit totaliter animā in sui cōcupiscentiam vt desipiat omnis caro. Unde licet faciet sacietatem: nō tñ generat fastidiū: imo ꝓtinuat desiderium. Sed quia tunc bene t perfecte exterminato fomite concupiscentie erunt intenti solum dulcedini suauitat. ió dicunt. q̄si agni immaculati t incōtaminati. Silēs angelicis spiritibus q̄ non nubent neq̄z nubent. ¶ Tercio in eleuantibꝫ mentem ad patris potentiā euacuabitur omnis timor: tentione immobilis firmitatis. Et de illo dr Jeremie. xxxj. Redemit dñs (iacob sez) a seruitute legis pcij: t liberauit eum de manu potentioris. s. dyaboli: multipliciter euz affligendo t venient cum exultatiōe t laudabunt. s. ꝓtinue in monte syon id est enunciāte deo celi empyrrei syon speculа. Et signat celū empireum: in quo ponunt beati ad speculandum t cōtemplandū: immobilit claritatē deitatis. Un Aug. xij. de trinitate dicit. quanta erit felicitas vbi nullū est malū: t nullū latebit bonū. Uacabit dei laudibꝫ qui est omnia in omnibus. tunc adherebit vinculū indissolubili summo t incōmutabili bono. Rogemus dominū vt sic faciat nos eleuare mentem. ad filij sapientiaz p fidei splendorem: ad spiritussancti clementiam: p charitatis ardorem. ad pīs potentiam. p spei certitudinē: vt possimus mereri dotē aperte visiōis quiete fruitionis t secure tentionis: quod nobis prestare dignet.

Be aduentu Sermo generalis.

Eniet desiderat⁹

Vncti gētibꝫ Agei. ij. Qm̄ ad misericordez pertinet desolatos t afflictos cōsolari. Hinc est q̄ deus pater misericordie t totius consolationis, videns sanctos patres vehementer desolari. t affligi ex sui promissionis dilatione. t animo sitibundo t affectu pīssimo: pces importune multiplicare. Pro cui⁹ acceleratōe dignatus est eos multipliciter consolari: cuz in verbo ꝓposito certificet eos de promissi bñficij adimpletōe dicēs Veniet desiderat⁹ cūctis gentibꝫ. Sz quia adꝑerendū benignitas excitat. vtilitas ꝓuocat: t petentis sanctitas aures diuine miseōie ad audiēdū inclinat. Ideo hic tria notanť in verbo ꝓposito. ¶ Nam ꝑmo notat benignitas ex pte filij dei venientis. ¶ Scōo sanctitas ex parte populi appetentis ¶ Tercio vtilitas ex pte finis subsequentis. ¶ Primo magna benignitas fuit in dei filio veniente: q: nō misit nec scripsit immo venit ꝓsonaliter: t hoc est qđ dicit: venietz. ¶ Secundo magna sanctitas ex parte populi appetentis: quia non desiderabat aurum vel aliquod terrenū: sed dei filium: et propter hoc subditur: desideratus. ¶ Tercio magna vtilitas fuit in fine subsequente. sez noui testamenti. Nā per istum aduentū cuncte gentes notate sunt ad dei veritatē. Ideo subinfertur gentibus. ¶ Dicit q̄ veniet vbi notatur benignitas ex parte persone venientis. Si queratur ratio t causa quare deus venit in carnem. Optime respondet q̄ huius ratio precipua est excellentissima benignitas dei ta q̄

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝛ fm quã ꝛ ꝓpẽ quam facta est ūerbi incarnatio. Nam ille aduentus a benignitate ꝓcedit: ꝓtendit benignitatẽ ꝛ ad benignitatem ꝓducit. ¶ Igitur dei filius ꝓpter nimiã benignitatem voluit humanari. ¶ Ut veniret ꝑmo tanq̃ mediator gratiosissim⁹: ad exhibenda remedia pacis ꝛ concordie. ¶ Scõo tãq̃ doctor veracissim⁹: ad danda documenta pietatis ꝛ iusticie ¶ Tertõ tãq̃ rex humillim⁹ ad demõstranda exempla humilitatis ꝛ pauꝑtatis sue indigentie. Ut sic rõne ꝑmi (qr mediator) sit sincerie diligend⁹ Rõne scõi (qr doctor) humiliter reuerend⁹. Rõne tercij (qr ad exemplũ pcessor) cõformiter imitãd⁹. ¶ Primo venit tanq̃ mediator gratiosissimus ad exhibenda remedia pacis ꝛ cõcordie. Et de hoc dr ad Ephe.ij. Ipe est pax nostra q̃ fecit vtraq; vnũ. ꝛ medium parietẽ macerie soluẽs inimicicias in carne sua legem mandatorũ in decretis euacuans: ꝛ sequit. Venies euãgelizauit nobis pacẽ dei filij assumẽdo humanã naturã in vnitate ꝑsone. fecit vtraq; scz diuitat̃ ꝛ hũanitat̃ vnũ sustinẽdo voluntarie tormẽtũ crucis ꝛ mortis. ad quã nõ tenebat eo q̃ immunis erat ab oĩi pcõ: euacuauit decretũ diuine sententie de clausione ianue paradisi Soluens mediũ parietem inimicicie ꝛ discordie: qui erat inter nos ꝛ deum ꝛ ille xp̃us tanquã verus mediator veniens euangelizauit pacem ꝛ concordiaz inter nos ꝛ deum ꝑ seipsum ꝛ non per alium: quia non congruebat: non enim angelus quia non debebat: nec etiam ꝑ hoc diuine iusticie esset satisfactum. Non enim angelus humanatus qui ad partem hominis tanq̃ ad proprĩam potuisset declinasse; ꝛ etiam homo non releuaret ad pristinũ statum in quo soli deo subiectus erat eo q̃ ratione tanti beneficij angelo multum teneretur. Non homo quia non poterat restituere ablatum: eo q̃ primus parens amiserit ꝛ eius peccati innocentiam. Nõ deus sine carnis assumptione: quia non debet ꝛ etiam ab homine posset haberi suspectus. Sed christus deus ꝛ homo qui inquantũ deus valet ꝛ inquantuz homo debet Ideo ab aliquo nõ potest haberi suspectus. Et hoc est qõ dicit Bernar. Vñ cõstat mihi q̃ liberator meus neq̃ sit in gte declinãdo. Dicit̃ eñ decreuit misereri deus ꝛ cogitat vt cõplacitior sit adhuc extranietur se humilier ꝛ osculet̃ me osculo oris sui. Sit in signum pacis facies de pace securũ ergo partibus congruis nullius sit suspectus ꝛ certum mediatorem filium dei quem agnosco meũ minimũ iam mihi non erit suspectus quia frater meus ꝛ caro mea est. ¶ Secundo venit tanq̃ doctor verus ad danda documenta pacis ꝛ iusticie. Vñ osee x. Seminate vobis in veritate iusticiam ꝛ metite in ore misericordie ꝛ innouate vobis noualiã. tempus autẽ requirendi dominuz est cum venerit qui docebit nos iusticiam. Dominũ requirim⁹ dum eius gratiam postulamus. Sed tempus postulandi illam gratiam (vt a vetustate culpe innouemur) est cum tamen venerit vn⁹ doctor Christus qui docet seminare verbo ꝛ facto veritatem iusticie in puniendo; ꝛ pietatem misericordie in remittendo: quia pietas misericordie sine veritate iusticie culpã nõ estimat sed ignorat. Vñ Esa. xxvj. Miserearis impio ꝛ nõ discet facere iusticiam qr veritas iusticie sine pietate misẽdie

deo nequaq̃ est placita. quia sine misericordia iudiciuz fiet ei q̃ nõ fecerit misericordiã. tñ misẽdia in remittẽdo decet doctrinaz xp̃i superaltare scz iudiciũ in puniẽdo vt sic pctor nõ exacerbetur ꝛ desperet ꝓpter seueritatẽ iusticie: sed ad pniam inducat cũ benignitate misẽdie q̃ faciliter parcit. ¶ Tercio venit tanq̃ rex humilimus ad demonstranda exẽpla humilitatis ꝛ inopie. Et de hoc dr Zacharie. ix. Ecce rex tuus venit tibi iust⁹ ꝛ saluator ipe pauper ꝛ ascendẽs sup asinã. Rex nr xp̃us vt destrueret superbiã primi hois noluit venire fastuosus et superbus in curribus ꝛ equis fallerat̃: sed humilis ꝛ mãsuetus ascendẽs in die palmarũ sup asinam cõtẽptibilitatis vt hoiem terrenũ revocaret ab amore terreno, rum ꝛ ad amorem dei ꝓuocaret. Noluit venire pomposus in diuicijs ꝛ lapidibus ꝑciosis: sed pauꝑ ꝛ egenus: vt sic ꝑ suam humilitatez destructa ois superbia ꝛ ꝑ suam paupꝛtatẽ mũdi malicia cognoscat. quia ipse est verus salvator. Et hoc ẽ qõ ipe dñs dicit Mathei. xx. Filius hois nõ venit vt ministraret sed vt ministraret ꝛ daret animã suã redẽptione ꝑ multis. Certe erubesceret mẽbꝛ esse sup hũ cũ ei⁹ capur est humile. alioqn mõstruosa res est si pes nõ vult imitari ꝛ subici capiti sed ei ꝓponi. ¶ Sequitur desiderat⁹. hic exprimit̃ auiditas ꝛ sinceritas populi appetẽtis. Auide eñ ꝛ cũ sinceritate cordis desiderabãt sancti patres filiũ dei incarnari. eo q̃ tria erãt in ipso que omne desiderĩũ replent. Nam tria sunt que sufficienter quãlibet rem suo modo reddunt desiderabilem videlicet. Speciositas in aspectu: utilitas in affectu: deliciositas in gustu. ¶ Tunc eñ aliquid est sufficienter desiderabile suo modo cum primo delectat̃ visum in intuendo. ¶ Secũdo decorat subiectũ in possidendo. ¶ Tercio dulcorat gustũ in vrendo siue perfruendo. Cũ ergo ista tria sint in xp̃o iesu excellẽtissime. merito nõ tm̃ a sanctis patribus. sed etiã ab omnib⁹ ratione vtentib⁹ debet esse desideratus ¶ Nam ꝑmo xp̃s est speciosus ad intuendũ ꝓpter nitorẽ originalis innocentie. ¶ Scõo utilis ꝛ preciosus ad possidendũ: ꝓpter decoratõnẽ illuminantis gr̃e ¶ Tercio nobilis ꝛ deliciosus ad perfruendũ ꝓpter oblectabilitatem sapiẽcialis demulcentie ¶ Primo est desiderat⁹ ꝓpter speciositatem originalis innocẽtie Delectat visuz in intuendo. Nullus eñ ꝓfuit sine peccato actuali vel originali nisi sol⁹ xp̃s qui est speciosus forma ꝑ filijs hominũ desiderũ colluz eterno ꝑ .i. angelo ꝑ ꝛ sancto ꝑ patrum speculũ sine macula deus maiestat̃ speciosior solem quẽ desiderant angeli ꝓspicere. ꝛ verus ille salomon de quo dictum est ij. Regũ. x. Universa terra desiderabat videre vultũ salomonis. Multiplici eñ figura figurat⁹ ille salomon repñtat verũ salomonez xp̃m. Unde Aug⁹. xvij. ō trinitate q̃ de salomone dicunt a deo soli xp̃o cõuenũt ꝛ i illo fuit figura obumbrata sed in xp̃o veritas repñtata. ¶ Scõo ẽ desiderat⁹ xp̃s quia ꝓpter suã ꝑciositatẽ illuminantis gr̃e decorat ꝓpriũ subiectũ in possidendo. Vñ esaie. xxvj. Aia mea desiderauit te in nocte vt videat lumẽ in lumine tuo. Ania mea desiderauit te in nocte. scz tenebrositatis et ignorãtie vt lumẽ videat in lumie tuo. Et rõne hui⁹ ꝑciositatis dr Prouerbioꝛ ij. Oia que desiderant huic nõ valẽt cõparari. qr sicut nõ est cõparatio inꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

vmbrā ꝛ ſimilitudinē ad veritatē.ſic nō eſt cōparatio inter creaturā ꝛ diuinam ſapientiā. Nam oīs creatura eſt ſimilitudo ꝛ vmbra diuine veritatis Tercio eſt xp̄s deſiderabilis ꝓpter obſecrationē ſapiētialis demulcentie qz delectat ſiue dulcorat guſtū in pfruendo. Ūñ Cantīc.ij. Sub vmbra illi⁹ quā deſiderabā ſedi ꝛ fructus ei⁹ dulcis gutturi meo. Sub vmbra refrigerantis gr̄e.ꝛ illius ſcz xp̄i quē deſiderabam p exceſſum inflāmate dilectionis.ſedi per mentis quietationē ꝛ fructus ei⁹ dulcis gutturi meo ꝓpter degustationē ſapie. Unde ad hoc vt aia deguſtet dulcedinē diuine ſapie.reqritur vt purgetur a peccato ꝛ reſoluatur in aquā deuotōnis.abſtrahak ab amore mundano. vt non ſit diſperſa ad exteriora.imo recolligat ſe totalit̄ ad interioza.ne interponak aliqua caligo.vt imediate recipiat ſtillicidium diuine influentie,ꝛ deguſtet dulcorē eterne ſuauitatis. Hunc dulcorē aliqualiter ſentiens dauid ꝓpheta dicebat. Quēadmodū deſiderat cerous ad fontes aquarū ita deſiderat anima mea ad te deus. ¶ Tercio notak vtilitas finis ſubſequētis cū dicit cunctis gētib⁹.Merito erat deſiderat⁹ a ſanctis patrib⁹ ꝛ cūctis gentib⁹ eo q̄ xp̄s in iſto aduentu meruit cūctis gentib⁹ ¶ Primo gratificationē adoptionis benigne tollendo originalē culpam. ¶ Scōo apertionē celeſtis tanue.ꝓ iudicialis vindicte relaxationē ¶ Tercio ſublimitatē finalis glorie tamouēdo miſerīā totalē. ¶ Primo gentes p aduentum xp̄i cōſecute ſunt gratificationem adoptionis benigne ꝓpter delictionez originalis culpe. Ūñ actū xj. dicit petrus. Si ergo eandē grām dedit illis dñs ſcz gentib⁹,ſic ꝛ nobis qui credim⁹ in ieſum xp̄m,ſic ergo et gentib⁹ penitentiā dedit ad vitā. Hōe huius beneficij,Dauid ꝓpheta inuitabat oēs gentes ad gr̄arū actōes dicēs Laudate dñz oēs gētes lau.eū o.po. Qm̄ ꝓ.ē ſ.n.m.e⁹ ꝛ benigne adoptōiſ ¶ Scōo cuncte gentes ꝓſecute ſunt p iſtū aduētū aptionem celeſtis ianue. ꝓpter relaxationē iudicialis vindicte. ꝛ ꝓpter hoc dī eſate.xxvj. Aperite portas ꝛ ingrediet̄ gens iuſta cuſtodiēs veritatez. Uetus eñ error abijt quia dñs ieſus xp̄s habebat clauē reſerandi aditū eternitatis.ideo tāq̄ auctoritatē habēs angelicis ſpiritib⁹ dixit. aperite portas principes vr̄as.qm̄ p meū ſanguinē facta eſt repatio cōcordie vniuerſalis.relaratio vindicte iudicialis. Nūc ergo amoto flameo gladio de porta paradiſi. volo vt fiat reſeratio ianue celeſtis;vt ingrediak gēs iuſta ꝛ cuſtodiens veritatē. vetus eñ error p̄me ꝓuaricatōis merito cuius obligabatur ad penā abijt. ¶ Tercio gētes p iſtū aduētū cōſecute ſunt ſublimitatē finalis glorie ꝓpter amiſſionem totalis miſerie. Ūñ eſate vltio. Declinabo ſup eū q̄ſi flumē pacis.i. quaſi gloriā iundantē. In p̄dicto themate dī deſhoc veniet deſideratꝰ cūctis gentib⁹.ꝛ iplebo domū iſtam glia qō iplebik a deo i gñali reſurrectōe. qñ a corpore cuiuslibet bti cui⁹ corpus fuit domus ꝛ habitaculū ſpūſſcti.p grām āmouebik oīs corruptio,p dotē ipaſſibilitatis;oīs deformitas ꝛ obſcuritas.p dotem claritatis omnis tarditas.p dotē agilitatis; oīs infirmitas ꝛ aialitas; p dotē ⁊tutis ꝛ ſubtilitatis. Ūñ Aug⁹.xxij.de ciui.dei abiciek a corporib⁹ nr̄is oīs deformitas.oīs tarditas.oīs infirmitas.oīs corruptio ſiue paſſibilitas.qō nob p̄ſtare ꝛc.

Bñica ſecunda aduē

tus domini Sermo.

Eus autē patien

d tie ꝛ ſolacij det vobis id ipſum ſapere i alterutrū. Roma.xv. In verbis iſtis ap̄s incitat:excitat:ꝛ informat. Incitat rōnem:excitat affectū:informat actionē. Incitat implicās;excitat ſupplicās; ꝛ informat explicās. ¶ Incitat q̄ ad intelligendū magnificētiā. Excitat ad deguſtādū vnctionē animi. Informat ad pficiendū ꝛ ꝓſequēdū reſtitutionē zeli. Incitat pficientes ad poſtulādū vtilia. Excitat pficientes ad aggrediēdū ardua. Informat pfectos ad ſuſtinendū aggreſſa. Primū ibi: deus aūt patiētie. Scōm ibi; ꝛ ſolacij. Tercius ibi;det idipm̄ ſapere ꝛc. ¶ Dicit q̄ deus aūt patientie. Circa p̄mū nota q̄ dī de⁹ patientie;qz patientiā in ſe demōſtrans. qz patiētes probans;ꝛ qz patiētes remunerās. Primū ſe hz in rōne inicij. Scōm in rōne medij. Et tercius in rōe cōplemēti. ¶ Per p̄mū fortificak aia i r̄ptationū plio. ¶ Per scōm purgatur vicio⁊ a cōtagio. ¶ Per tercū fecundak a merito⁊ operum exercicio. ¶ De p̄mo dī in ps. De⁹ iuder iuſtus fortis ꝛ patiēs nunq̄d iraſcet̄ p ſingulos. Et illud Judith.vj. Qm̄ patiēs dñs hūliem⁹ et aias nr̄as. ¶ De scōo dī in ps. Qui cuſtodit veritatē i ſcīm fac̄ iu.i. pa.dat eſ.eſu. ¶ De tercio Luce xxj. In patiētia vr̄a poſſidebitis aias veſtras. ¶ Seq̄tur ꝛ ſolacij vbi nos excitat ad deguſtādū vnctionē animi Eſt aūt de⁹ ſolacij qz cōſolak afflictos ſolacio intimo:iocūdo ꝛ pfecto. Intimo vt lux;iocundo vt riſus;pfecto vt ſal. ¶ Per p̄mū cognoſcit creātis potentia. ¶ Per scōm gubernātis ſapia ¶ Per tercū largiētis clemētia. Consolatur afflictos ſolacio intimo p remiſſionis grām. Jocūdo p ⁊rutis influentiā. Perfecto p deuotōis erpletiā. ¶ De p̄mo hī Neh.vj. Fortiſſimū ſolacū habem⁹ q̄ cōfugiam⁹ ad tenēdā ꝓpoſitā ſpem quā ſicut ancorā habem⁹ aie tutā ac firmā ꝛ incedētē vſq̄ ad interioza velamis vbi p̄curſor⁊ p nobis introiuit ihs ſm ordinē melchiſedech pontifex fact⁹. ¶ De scōo hebre. vltio. Rogo aūt vos frēs vt ſufferatis verbū ſolacij.etenī p paucis ſcīpſi vob cognoſcite fratrē veſtrum thimotheū dimiſſum cū quo ſi ſimilit⁹ venerit vos videbo. ¶ De tercio Phil'.ij. Si qua ꝓſolacio in xp̄o.ſiquidē ſolacū charitatis;ſiq̄ ſocietas ſpūs;ſiq̄ viſcera miſeratōis iplere gaudiū meū vt idē ſapiatis;eandē charitatē hntes vnanimes idipm̄ ſentientes nihil p ꝓtentionē nec p inanē glorīā ſz humilitate ſuperiores;ſibinuicē arbitrātes;nō q̄ ſua ſūt ſinguli ꝓſiderātes;ſed q̄ alio⁊. ¶ Sequtur idipm̄ ſapere ꝛc. vbi informat ad ꝓſequēdū reſtitutōnē zeli;det nob ſinceriter qō facit r̄ligio:medullit̄ qō facit deuotio. rōnabil'r qō facit humilis exhortatio. Sincera religio mundat aiaz a feditate cogitatōis imūde:medullata deuotio a curioſitate iq̄ſitōis vane;rōnabil' exhortatio a credulitate opinionis falſe ¶ Per p̄mū reducimur ad locū ſpecioſitat̄ ꝛ pulcritudis ¶ Per scōm ad locū vbertat⁊ ſiue pinguedis ¶ Per tcīū ad locū ſecuritat⁊ fortitudis ¶ De p̄mo dī i ps. Quis ſapiēs ꝛ cuſtodit hec ꝛ intelliget mias dñi. ¶ De scōo Eccli.xiij. Btūs vir q̄ in ſapia morabik ꝛ q̄ in iuſticia meditabitur ꝛ in ſenſu ſuo cogitauit circūſpectionē dei. ¶ De tercio Roma.xij. Dico tibi per gratiā que data ē mihi

omnib⁹ qui sunt inter nos nō plus sapere q̄ oportet sapere.ſz sapere ad sobrietatē ⁊ vnicuiq; sicut dñs dimisit mensurā fidei. Rogemus igitur.

Sermo alius de euangelio.

Um audisset Iohes

in vinculis opa xp̄i ꝛc̄. Matthei.xj. Verba sunt iohānis ad discipulos suos ⁊ p eis plata. Nō est enī credendū xp̄i precursorē de aduentu xp̄i in carnez dubitasse eo q̄ in baptismo spm̄sctm̄ sicut de celo descēdentē vidit. ⁊ sic p eū manentē didicerat; ⁊ vocē patris audierat. Hic est filius meus dilectus; necnō ⁊ testimonium ei phibuerat. Ecce agnus dei. Si enī ipm venisse ignorasset quō eū p̄sentē digito demonstrasset ⁊ ei testimoniū p̄hibuisset. Relinquit ergo q̄ nec ipse ignorās q̄siuit. nec dubitans discipulos misit maxime si verba euāgelij q̄ secū portāt expositionē diligentius intelligent. Nā in verbo ꝓpositio tria notantur p que veritas oīb⁹ pōt esse manifesta. ¶ Primo enī notatur multiplicis hois status signatio. p iohannis vincula cū dr̄. Cū audisset iohānes i vinculo opa xp̄i ¶ Scōo ꝓposita ō aduētu xp̄i q̄stioē cū subdit. Mittens duos ex discipulis suis ait illis. Tu es q̄ venturus es an aliū expectamus. ¶ Tercio apta xp̄i responsio cū subinfertur. respōdens ihesus ait illis. Euntes renūciate iohāni que vidistis ⁊ audistis; ceci vidēt. claudi ambulāt lepr̄osi mūdant̄. surdi audiunt. mortui resurgent. pauper euangelizant̄.

Dicit ergo cuz audisset

iohānes in vinculis opa xp̄i vbi notatur signatio multiplicis status hois p vincula iohānis. Sicut enī ꝓnceps ap̄lor̄ petrus post cōfirmationē positus in carcerē repsentat hois peccatorīs statuz. sic iohannes baptista in vinculis constitutus. signat animas existentes in multiplici statu miserie ⁊ calamitatis. ¶ Nam primo signat animas circūpleras vinculis originalis culpe ¶ Secundo signat animas circumpeditas vinculis reatus pene. ¶ Tercio significat animas circūuoluras vinculis corporalis miserie.

¶ Primo de vinculis originalis culpe dicit Luce.xiij. hanc filiā abrahe quā sathanas alligauit nonne oportuit absolui a vinculo in die sabbati. quasi diceret sic. Mulier iclinata ad terrā que nō poterat sursum respicere. significat animā merito corruptionis originalis culpe allecta ad terrena ꝓpter ꝓnitatē ad malum; nec pōt appetere celestia ꝓpter difficultatē ad bonū. His ergo vinculis originalis culpe ſz pronitatis ad malum ⁊ difficultatis ad bonū alligauit eum sathanas a quib⁹ nō potest absolui perfecte nisi in sabbato quiescentiū. quia licet cōcupiscētia trāseat in baptizato q̄tū ad reatum pene. remanet tamē quantum ad exercitiū vt quelibet nostrum experientia docet. ¶ Secūdo de vinculis reatus pene. De quo potest exponi illud Jeremie.xxxix. Oculos sedechie eruit ⁊ vinxit eum in compedibus vt duceret in babilonē. Sedechias in cōpedib⁹ a rege babilonis q̄ interp̄tatur iusticia dñi sīgt aias a rigore diuine iusticie merito p̄me p̄uaricationis positas a diabolo in cōpedibus reatus pene siue carentie visionis diuine. Unde oculos eius eruisse dicit quia a visione vere lucis exclauserat. Ducit etiā in babilonē. id est in limbū. Babilon enī ꝓfusio interp̄tat ⁊ signat limbū rōne obscuritatis quā

habebāt ibi sancti patres ¶ Tercio de vinculis corporalis miserie. ⁊ pōt dici in p̄sona generis hūani illud Paral. vltimo. Incuruat⁹ sum multo vinculo ferri ⁊ nō est respiratio mihi. Vere hō in statu p̄ntis miserie incuruatus est multo vinculo ferri; nūc vinculo famis; nunc vinculo sitis; aliq̄n vinculo uuditatis; q̄n q; vero infirmitatis; nec ē sibi respiratio eo q̄ estas impugnat per nimiā caliditatē. yems p nimiā frigiditatē. autūpnus p nimiā siccitatē. ver p excedētē humiditatē. sensualitas autē repugnat rōni. Ipsa q̄z voluntas in semetipsa ē cōtraria ⁊ diuersa. ⁊ sic non est in aliqua p̄te miser̄o homini respiratio.

Dicto ō significatione

multiplicis stat⁹ hois ⁊ Jobis in vinculis. Restat videre de qōne dubitantiū; ō aduētu xp̄i qō notat scōo cū dr̄. Tu es qui ventur⁹ es an aliū expectamus. In ista qōne quā ponūt ostēdunt se dubitare. sed in expectatione quā supponūt ostendūt se desiderare. Querim⁹ enī qō dubitam⁹ ⁊ desideramus; qō ꝓpe est expectam⁹. ꝓponūt ergo questionē eo q̄ christū venturū desiderāt. ¶ Primo querūt. Tu es q̄ venturus es in mundū ad soluendū vincula originalis culpe. ¶ Secūdo querūt. Tu es qui venturus es i limbum ad dissoluendū vincula reatus pene. ¶ Tercio querūt. Tu es qui venturus es ad iudiciū ad exterminādū vincula corporalis miserie ¶ Primo querūt. Tu es qui vēturus es in mūdum ad soluendū vincula originalis culpe. Non enī iohānes ꝓpter se istam questionē fecit sed ꝓpter discipulos suos qui non credebant in christū vt patet Johānis.xij. Quādo inuidia moti eo q̄ christus preferebat eor̄ magistro dicebāt. Ecce hic qui baptizabat ⁊ oēs veniunt ad eū. Unde ad certificandū eos dicit idē Johānes.j. Non, ne dixi vobis q̄ ego nō sum xp̄us sed sum missus ante illū. quasi diceret sic. Similiter Mathei.x. Quasi p̄ferendo seipsos discipulis xp̄i dicebant ad iesum; quia nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequēter. discipuli autē tui non ieiunant. Uolēs ergo btūs iohānes eorū saluti p̄uidere ⁊ cōsulere posit⁹ in carcerem cū esset ab eis in breui discessurus p martyriū; ne in errore eos relinquat mittit suos discipulos ad xp̄m vt auditis eius verbis; ⁊ visis ei⁹ operibus credāt; quia p̄us eius testimonio credere nolebāt. vt ergo eor̄ dubitationi satisfaciat responsione christi questionē fm dubitationem eor̄ formauit dicēs. Tu es qui venturus es in mundū. ad soluendū vincula originalis culpe. ¶ Scōo querūt Tu es q̄ venturus es in limbū ad dissoluēdū vincula reatus pene. De isto autē aduentu iohānes nō erat certus. ⁊ ideo de isto p̄o se interrogauit non de primo. Unde Gregor⁹ ꝓ in hoc loco, Nō enī iohānes q̄ esset filius dei dubitauit; sed hic querebat vt qui eū iam venisse p̄dicando clamauerat. ipm etiā ad inferos p̄currendo nūciāret. quasi diceret. sicut p hominib⁹ dignatus es nasci an p hoīb⁹ mori dignet; ⁊ sicut natiuitatis tue precursor extitit ita etiā p̄cursor mortis fiam ¶ Tercō q̄rūt. Tu es q̄ ventur⁹ es ad iudiciū ad exterminādū vincula corporalis miserie. q.d. nosipsi didicim⁹ p legē et ꝓphas q̄ resurrectio erit in q̄ amouebitur a corporib⁹ bonor̄ ois defect⁹ miserie. Si ḡ tu es q̄ vēturus es ad iudiciū iust; defect⁹ corpales ām̄oueas

Hom. 6. in Euāg.

z nos dubitantes certifica ¶ Uiso de significatiõe mlt̃iplicis stat⁹ hoim̃ p Johannis vincula etiã de qõne dubitantium de aduentu xp̃i

Restat tercio videre

de apta rñsione p mystica opa xp̃i cũ subinfert. Rñdens ihs ait illis Euntes renũciate Johãni q̃ audistis z vidistis: ceci vident: claudi ambulãt: le prosi mundant: surdi audiũt: pauperes euangelizant: mortui resurgunt. Nõ em̃ videt illa rñsio ad interrogatiõz ptinere: sz certe si vitã repñtatiuã facti diligent̃ ꝑpendimus (cũ quelibz xp̃i actio sit nostra instructio) videbimus istam rñsionẽ mlt̃um p oĩa satisfacere q̃stioni. Nam ipe dñs q̃ videbat corda satisfecit intentioni querentiũ interi⁹ poti⁹ q̃z ad questiones exteri⁹. Dubitantiby em̃ illis an ipse esset xp̃s fecit q̃ null⁹ alius nisi xp̃us facere potuisset. Et iõ tollit ambiguitatem: qr meli⁹ credit factis q̃z verbis Et ꝑpter hoc p mystica facta rñdit Johanni figuranti animas existẽtes in multiplici vinculo calamitatis z miserie dicens primo. Euntes renũciate. id est animaby circũpleris vincul'originalis culpe: aduentũ mediatoris: qr ego sum q̃ veni in mundũ: ad dissoluendũ vincula originalis culpe. p hũane carnis assumptiõis. Et signũ hui⁹: leprosi mundant: surdi audiũt. ¶ Scõo renunciate Iohanni. i. aniabus circũpeditis vinculis reat⁹ pene aduentũ saluatoris. qr ego sum q̃ venturus sum in limbũ ad p̃cipiendũ vincula reatus pene p voluntarie mortis assumptõnẽ. Et hoc erit nobis signũ qr ceci vi. clau. amb. ¶ Tercio euntes renunciate Jo. i. aniaby circũuolutis vinculis corpalis miserie aduẽtũ saluatoris: qr ego sum q̃ venturus sum ad iudiciũ ad exterminãdũ vincula corpalis miserie: p vtriusq; hois glĩficationẽ: signũ aũt hui⁹ est: mortui resurgunt: pauperes euãgelizant. ¶ Primũ renunciate Iohanni. i. aiaby exĩtibus in originali culpa. qr ego sum qui ventur⁹ sum in mundũ p humane carnis assumptionẽ: ad dissoluendũ vincula originalis culpe. Signuz aũt hui⁹ est: qr leprosi mundant: surdi audiũt. Un̄ morby lepre signat peccatũ p̃mi hois: eo q̃ sicut morby lepre est cõis habitatiõis sepatiu⁹: toti⁹ hominis infectiu⁹: z generati generanti assimilatiu⁹. sic p̃mus parẽs demerito p̃me ꝑuaricationis fuit electus de paradiso: corrupt⁹ in corpore z in aia z etiã filios infectos originalis ꝑuaricatiõis generauit. Compat nihilominus et⁹ petrũ surditati. eo q̃ ad similitudinẽ aspidis surde z obturantis aures suas ne audiãt vocẽ venefici incantantis sapienter q̃ ẽm Jsidorũ vnã aurẽ in terrã ponit. alia obturat cauda. sic adaz aurem affect⁹ claudit terrena satisfactiõe: z aliã satisfactionẽ uxori ne cõtristaret delicias suas: z aurẽ intellect⁹ clausit cauda cõsequẽdo ventã de petõ: ne audiret vocẽ dei p̃cipientis. Hora q̃cunq; tẽ. Un̄ Augustin⁹ sup hũc locũ. Ada vtrũq; fieri posse credidit et vt mulieri morem gereret z q̃ post p pñaz peniteret. De isto aduentu dr in p̃s. Qui sedes super cherubin manifestare coram beniamin z manasse excita potentiã tuaz z veni vt sal. fa. n. z sal. erim⁹. Qui sedes sup cherubin mani. co. ben. q. d. Tu q̃ p̃sides cũctis celestiby spiritiby p eminentiã excellẽtis magnificẽtie manifestare coram cunctis gentibus per euidentiam humanitatis assumpte. Excita potentiã tuam: scz tu qui infinita tua potẽtia cuncta de nihilo entia ꝑduxisti in esse nature. tu excita potentiã tandẽ vt cuncta ꝑficias in esse gre. z veni cõiungendo primũ diuinitati vltimo humanitatis in vnitate persone. vt p hoc saluos facias nos a vinculis originalis culpe. Dñe de⁹ virtutũ cõuerte nos in pristinã innocentiam: faciẽdo de impio piũ: qõ est maioris virtutis z potentie q̃z creare: celũ z terram. Et ostende faciẽ tuaz assumpte humanitat̃. z salui erim⁹ a ꝓtagione pene ꝑuaricatõis. Propt̃ hoc dr Eph. ij. Ipse est pax nostra que fecit vtraq; vnum. Sequit. Uenies euangelizauit vobis pacem q̃ fuistis longe z pacem his q̃ ꝓpe: Xp̃s noster reconciliator ad deũ fecit vt esset vna scz diuinitatis z humanitatis ꝑsona. Uenies ergo verus mediator cõcordans cũ vtroq; extremo. Euangelizauit vicz pacẽ factã p suũ aduẽtũ Dis q̃ ꝓpe scz iudeis rõne date legis z sancte ꝑmissionis. Et vobis q̃ fuistis longe: scz gentiby qui legẽ nõ habebant nec deũ cognoscebant. ¶ Scõo renũciate animabus exĩtibus in penali angustia. qr ego sum q̃ venturus suz ad limbũ p acerbe mortis assumptionẽ: z ad p̃cidendũ vincula reat⁹ pene. In cuius signuz: ceci vident: claudi ambulant. Ceci dicebãt sancti patres exĩtes in limbo: qr visiõe diuine lucis erãt priuati: sed claudi ex vna ꝑte quia habebant penã dãni siue carẽtiã diuine visionis: z hic pes affectuosus fuit eis restitut⁹ per aduentũ xp̃i in limbum. cum lucez diuinitatis aperte viderũt De primo aũt aduentu dr in figura Baruch. iij. Et venit mihi gaudiũ a sancto sup misericordia que veniet vobis ab eterno saluatori nostro. Emisi vos

cum luctu z ploratu: reducet aũt vos mihi de⁹ cũ gaudio z iocunditate. Et licet sit verbum ꝓphete loquentis super ierl'm z gaudentis de liberatione filiorum ierl'm qui erant in babilone in captiuitate sub potestate inimico / rum tñ qr omnia cõtingebant illis in figura potest esse verbũ matris ecclesie gaudẽtis de liberatõe filiorum suorum qui erant in limbo in captiuitate aliquo mõ sub potestate inimico⁹. Pater vo ecclesia emiserat filios suos cum ploratu z luctu in babilonez .i. limbũ obscuritatis ab abel vsq; ad mortem xp̃i: sed cum reduxit eos de⁹ descẽdendo in limbũ cum gaudio: et iocunditate: cõferendo eis perpetui / tatem glie. tunc venit recte sibi gaudium a sancto sanctor⁹ super misericordia eo q̃ liberati fuerunt per effusionem ꝓprij sanguinis xp̃i. ¶ Tercio renunciate animaby existentibus in corpozali miseria. qr ego sum qui ventur⁹ sum ad iudiciũ ad exterminãdũ vincula corpozalis miserie per vtrusq; qz hominis glorificatiõnẽ. Et hoc erit vobis signũ: qr mortui resurgũt. pauperes euangelizantur. In pauptate z morte notat dupler miseria qua opprimitur genus humanũ vsq; ad diẽ generalis resurrectionis ad quã omnis alia penalis miseria potest reduci Nam in paupertate intelligitur indigentia actuor̃. sed in morte tolerantia afflictionũ doloris. Et dei sto aduẽtu dr Agei. ij. Adhuc vnũ modicũ z ego mouebo celũ z terrã z mare z aridã z mouebo oẽs gẽtes. Et veni et desideratus cunctis gentiby z implebo domũ istam cuz gloria: qõ adimplebit q̃n corpus humilitatis nostre qõ est dom⁹ dei reformabit ab oi miseria per configurationẽ claritat̃

glie corpis xpi ꝛc.qđ nos ꝛc̄.

Bñica Tercia aduentꝰ domini Sermo.

Edius aũt vestꝝ

m stetit quẽ vos nescitis Joh. j. Licet tante sanctitatis essꝫ Jobes baptista vt a pluribꝫ xp̃us reputaret interrogatꝰ a iudeis Utrus esset xp̃us rñdit veritatẽ quia nõ esset xp̃s. sed tñ vt ad ꝓpositam qõnem iudeorũ de xp̃o responsio pateat nuncius fidelitatis ꝛ preco veritatis adiũxit ꝓpositũ verbũ dicens. Medꝰ autẽ vestrũ stetit ꝛc̄. ¶ In quo quidem verbo ꝑmo asserit recõsiliatiui officij cõgruentiã. ¶ Scõo recolit verbi incarnati pñtiam. ¶ Tercio arguit populi iudaici negligentiã. ¶ Primo asserit recõsiliatiui officij cõgruentiã: cuz dicit. Medꝰ aũt vestrũ ¶ Scõo recolit verbi incarnati psentialiter cũ subdit Stetit. i. psentialiter inter vos fuit. ¶ Tercio arguit iudaici ppli negligẽtiam: cũ subinferꝛ. Quẽ vos nescitis.

Dicit ergo medius aũt

vestrũ. vbi notaꝛ cõgruentia recõsiliatiui officij. Etiã cõgruũ fuit: vt q̃ mediũ tenebat in throno, mediũ teneret in officio. Et q̃ medium in via fuerat creatiõis: mediũ existeret in via recreationis. vt p verbũ mundꝰ reficeret: p quod fuerat factꝰ. Est aũt xp̃s congruũ mediũ. ¶ Primo mirabilis colligantie: in incarnatõe. ¶ Scõo regularis discipline: in cõuersatiõe. ¶ Tercio vitalis influẽtie: in passione ¶ Primo xp̃s est mediũ cõgruũ mirabilis colligantie in incarnatione. qz in ipso mirabiliter duo cõiungunꝫ extrema vicz primũ diuinitatis ꝛ vltimũ bũanitatis. Ipse em̄ est pax nostra q̃ vtraq̃ fecit vnũ; ꝛ ꝓter hoc multo melꝰ q̃ moyses põt dicere xp̃s p quẽ gratia recõsiliatõis ꝛ veritas incarnationis facta est: illud Deuꝛ. xiij. Ego medius fui ꝛ sequester inter vos ꝛ deum Ipse em̄ est q̃si stella matutina in medio nebule. i. assumpte humanitatis Scõm qđ dr Ecclꝰ. l. Sicut em̄ stella matutina est media inter tpa diurna ꝛ nocturna ꝛ influit ad purgationez tenebrarũ: sic xp̃s fuit medꝰ inter deum diuinitatis ꝛ noctẽ humanitatis pcõz tenebras ammouendo. ¶ Secundo xp̃s fuit cõgruũ mediũ regularis discipline in cõuersatiõe: nunq̃ recedens a medio virtutis in locutione A medio honestatis in operatõe. qz sp mediũ tenuit in omni genere virtutũ pfectionis. Jõ dr in ps̃. de ipo. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus Deus: in medio eiꝰ nõ cõmouebiꝫ. Et rõ est. qz ita virtute humilitatis se firmauit q̃ lz pflarent venti altissime superbie defossa: tñ eius humilitatẽ nũ quã potuerũt attingere Nã cum esset rex ditissimꝰ: pauperibꝫ ꝛ piscatoribꝫ se sociauit, imo ministrauit. Doctor sapientissimꝰ admodũ pueri simplicissimi doctores audiuit. Princeps fortissimꝰ ad crucis patibulũ se duci pmisit. Unde ipe dicit de seipo Lu. xxij Ego aũt in medio vrm sicut q̃ ministrat Jn medio stat damnans angulos ambitionis: in bñficioz exhibitõne, latibula psonarũ acceptiõis: in pbendarũ dispensatiõe: delusoria ꝛba priuate cõsolatiõis: ꝛ cõuenticula sordide delectationis, sicut q̃ ministrat: nõ sicut qui dominaꝛ. ¶ Tercio xp̃us fuit mediũ vitalis influentie in passione: vbi opatꝰ est salutẽ in medio terre. Sicut em̄ cor qđ est mediũ viuificꝫ calozis in senatibꝫ mediantibꝫ spiritibus influit vitã incertaz membra

animalis. Sic xp̃s crucifixus in medeo latronũ q̃ est lignũ vite plantatũ in medio paradisi. i. ecclie mediantibus sacramentis influit vitaz in alia membra corpis mystici. Et hoc ẽ qđ dr Apoc. xij. Ostendat mihi fluuium aque vive splendide tanq̃ cristallũ p. cedentem de sede dei ꝛ agni in medio platee eius. Fluuiꝰ dr dispensatio sacramentoz. Sed splendidꝰ tanq̃ cristallus ꝓpter claritatẽ ꝛ nitorem quez relinquit in animabꝰ q̃ in hoc fluuine baptizanꝫ. Dr aũt fluuius aqueve ꝓpter efficaciã gratiet que vivificat animã. Et dr ꝑcedere a sede dei ꝛ agni qz sacramẽtalis gratia est q̃ ꝓcedit a deo tanq̃ ab actore ꝛ efficiente sed a xp̃o tanq̃ a mediatore ꝛ promerente Propter qđ dicunꝫ oĩa sacramẽta habere efficaciã a passiõe xp̃i. Unde Fm Augꝰ. de latere xp̃i dormientis fluxerunt sacramenta, dũ inde fluxit sanguis ꝛ aqua in medio platee eiꝰ. i. ecclesie: que est corpus mysticuz vt per eum viuificatur.

Secundo notaꝛ verbi

incarnati pñtia: cum subdit: stetit. ad ẽ psentialiꝫ inter vos fuit. Stetit autem xp̃s inter homines. ¶ Primo vt pontifex clementissimꝰ: ad purgandũ delinq̃ntes a malo culpe. ¶ Secundo vt doctor sapientissimꝰ ad illuminandũ verbo doctrine. ¶ Tercio vt rex potentissimꝰ ad liberandũ impotentes a malo pene. Unde dr Actꝰ. vij. Uideo celos apertos ꝛ iesum stantẽ a dextris virtutis dei. Dũ iesus xp̃us existens ad dextris. i. ad equalitatẽ patris inquantũ deꝰ ꝛ in bonis portionibus eius inquantũ hõ debet: nõ solũ dignatꝰ est protho martiri sustinenti lapidũ pro eiꝰ noie facere abundantẽ ꝓuentũ gre p̃ quã superabat imanitatẽ indeoz p benignitatẽ oronis. ꝛ dignatꝰ est aperire celos: ꝛ seipm ei

ostendere ḡsi in signū q̄ eū introducturꝰ erat bonū silis glie. seq̄t terciū

Quem vos nescitis.

Ubi arguit iudeoꝝ ignorantiā q̄ cōsurgebat triplici de causa.

¶ Prio ꝓpt defectū illūinatōis supne

¶ Scōo ꝓpt impedimentū argumentationis sophistice.

¶ Tercio ꝓpt odiū emulatōis fraterne

¶ Primo nescit xp̄s ꝓpter defectū illuminatōis supne. Unde in p̄s. Nescierūt neq̄ intellexerūt in tenebris ambulant q̄ nō intelligunt verbum veritatis q̄ erat eis presens p essentiam. ꝓpter cecitatem malicie absens fuit p noticiā. sicut sol est presens ceco tamen quaꝫ appbendit ab ipso. ió nescierūt fugere malū cūpe nec facere iusticie bonū. Nā nullꝰ pōt dirigi sine luce fidei: immo in tenebris ambulāt sectando falsitatē infidelitatis. Et ꝓpter hoc dr̄ puerb. iij. Uia impioꝝ tenebrosa nesciūt vbi corruūt. ¶ Secundo nescit xp̄us ꝓpter impedimentū argumētationis sophistice. Unde Baruch. iij. Filij agar q̄ exq̄sierūt prudentiā q̄ ō terra est negociatores terre tamen cōfabulatores tamen exq̄sitores prudentie tamen scie. viā aūt sapientie nescierūt. Licet omnis scia sit bona q̄ a deo est. tū q̄a scia humana puerse vtentiby occasionē cupiditatis ꝑber. ió dicūt filij agar exquirere prudentiā que de terra est. Agar ei puersio interptat. tamen designat puerse tentes mundana scia: q̄ statuerūt oculos declinare in terrā. Dicūt etiā negociatores themanis. voluptatis. Theman aūt ficꝰ interptat tamen signat voluptatē rōe sue dulcedinis. ad hoc dicunt cōfabulatores scie rōne vanitatis tamen inflationis. tamen sic dr̄ scia mūdana: q̄ occasionē multiplicis erroris ꝑ, bet debilitby tamen infirmis. i. puerse vtentiby q̄ noie filioꝝ agar designat. dicit terrena rōne cupiditatis deprimentis aialis rōne voluptatis subuertentis. Dī etiā dyabolica: rōne inflatōis supbient: tamen q̄ tales nolūt credere nec adquiescere prime veritati tanq̄ matri bene merito credēt male nouerce. id ē philosophice rōni. ꝓpter hoc sequitur Uiā aūt sapie nescierūt nō attēdētes suū defectū eē sed divine sapie. ¶ Tercio nescit xp̄s ꝓpt odiū fraterne emulatiōis. i. Joh. iij. Qui aūt odit fratrem suū in tenebris ambulat tamen nescit q̄ vadit q̄ tenebre obcecauerūt oculos ei. Quia ppls iudaicꝰ dum loquerer ei xp̄s veritatē vite gratis impugnabat tamen bonū supne gratie. Jó dicunt odire fratrē suū rp̄m tamen in tenebris esse: imo q̄ pcꝰ est dicebāt bonū malū tamen ponebant lucē tenebras dicendo miraculosa opa xp̄i facta in digito dei: fieri i beelzebub pncipe demoniorꝝ. imo in tenebris ambulāt tamen nescīūt q̄ vadunt tamen hoc q̄ tenebre inuidie tamen falsitatis obcecauerūt oculos coꝝ vt nō videāt videntes tamen intelligentes nō intelligāt.

Dñica quarta aduentus domini Sermo.

Arate viā domi

p ni Lu. iij. Johes bap. tanq̄ bonꝰ discipulꝰ tamen verꝰ preco missus ad ꝑparādā viā veri mgri: magni regis equi iudicis: iesu xp̄i volēs officiū a deo sibi iniunctū obsequi diligenter, ¶ In vbo ꝓposito tria facit. Primo ꝑmittit ammonitionē excitatiuā: vt a somno pcī resurgam. Secūdo vo addit informatōz directiuaz vt regl'as bñ viuēdi sumam. Tercio subiūgit explicationē motiuā vt deo obsequo humili occurram. ¶ Primo

ꝑmittit ammonitionē excitatiuā vt a somno pcī resurgam: tamen cū dicit: parate. ¶ Scōo addit informationē directiuā: vt regulā bñ viuendi sumam. cū subdit: viā. Sicut enī via materialis est q̄dam regula rectificās boiem ne erret ꝑ deuia: tamen ducens ad habitaculū ciuitatis. sic spūalis via penitentie est q̄dam regula rectificans boiez a deuijs errorū: quousq̄ ꝑducat eum ad habitaculū patrie celestis. ¶ Tercio subiungit explicationē motiuā vt xp̄o obsequio humili occurram. ibi, dño. i. xp̄o. ¶ Sz q̄ terciū tangit ipsum ratione finis.

Ideo primo videamꝰ

hic dñi ꝓpietates. Scōo mltiformē eiꝰ ꝓpietatū excellentiā vt iuxta modulū nr̄e possibilitatis ꝑparemꝰ viā et habitaculi mentalis. Habet ꝓptereā dñs nr̄ in se triplicē ꝓpietatē rōe cuiꝰ est sufficiens motoꝝ ꝑparatōis ¶ Prima aūt ꝓpietas est ꝑfunditas sapiētie: rōne cuiꝰ est magister sapientissimus. ¶ Scōa ꝓpietas ē sublimitas potentie: rōne cuiꝰ est rex potentissimus. ¶ Tercia ꝓpietas est equitas iusticie: ratione cuius est iudex equissimus tamen rectissimus. Et sic ratione bonoꝝ habz certitudinem cognitōis respectu maloꝝ regalē gubernationē tamen respectu mortuoꝝ tamen viuoꝝ sentētialē iurisditionē. ¶ Prio xp̄s est mgr̄ sapientissimꝰ rōe ꝑfunditatis sapie. Unde in p̄s. Magnꝰ dñs nr̄ tamen magna virtꝰ eiꝰ tamen sapie ei nō ē numer. Uere magnꝰ dñs nr̄ qui itimꝰ cuiuslibz rei scrutator: in essendo: tamen ió nō putemꝰ eū abesse cū locū eiꝰ fedam. Et magna virtus eiꝰ q̄ potentissimꝰ in agēdo. Jó eū mala cōmittimꝰ nō putemꝰ penā euadere eiꝰ imperiū deturpauimꝰ. Et sa. eiꝰ nō est nu. q̄ p̄sentissimꝰ in cognoscendo. tamen ió cū cōmittimꝰ turpia in putemꝰ eū ignorare: q̄ oculi eiꝰ infallibilis sapie oia nuda tamen apta sē. Unde greg. oculos clausos in sole tenens nec teipī sed ipm tibi abscōdis. Rōne hꝰ ꝑfunditatis sapie dr̄ in p̄s, Recedāt vere ra de ore vro q̄ deꝰ sciaꝝ dñs est tamen ip si ꝑpararent cogitatiōes. q. d. cogitatiōes būane philosophie subiciende sē fm dictamē rōis quēadmodū vere rū nulliꝰ valoris ē. q̄ dñs ihs xp̄s est dñs sciaꝝ in q̄ sunt oēs thesauri scie tamen sapientie dei absconditi, ¶ Tercio est rex potentissimꝰ rōne sublimitatis potentie. Unde in p̄s. Quis silis tui i fortitudine dñe. q̄s silis tui magnificus in sctitate laudabil' atq̄ terribil' tamen faciens mirabilia. Quia oia ista ꝓtegerūt illis in figura nr̄e liberationis de manu dyabolice ptātis. Jó fz exhibitā virtutē dicamꝰ q̄s silis tui in fortitudine dñe (ptātes diabolicas i ꝑfundū abyssi demergēdo) q̄s silis tui magnific⁹ in sctitate (fidelē pplm a pcussione mortis eēne ꝑ effusionē p̄cij sanguinis liberando) laudabil' (in passione, ꝓpt amorē benivolētie tamen charitatis Atq̄ terribil' (in resurrectōe, ꝓpt splendorē glie claritatis) tamen faciēs mirabilia (in ascensiōe, ꝓpt elevationē corporis terrestris ad dexterā patris. ¶ Tercio est iudex rectissimꝰ rōne equitatis tamen iusticie. Unde soph. iij. Querite deū omnes mansueti terre q̄ iudiciū eius facitis: q̄rite iustū q̄rite mansuetum. Mansueti terre dicunt humiles corde q̄ querunt dñm cū subiectiōe filialis reuerentie. Qui iudiciū eiꝰ faciūt preterita petā emēdando: tamen postmodū nō cōmittendo. Querite iustū in puniendo supbientes Querite mansuetū in recipiēdo penitētes. Unde Bernꝰ,

Qualē te sibi tribuis talē aduentū experieris. qz cum sancto sanct⁹ eris; et cū peruerso peruerteris Sequit.

Parate. Vbi notatur

monitō excitatiua. Ammonemur autem iuxta triplicē ei⁹ excellentie ꝓprietatez nos ꝑparare. ¶ Nā primo quia mgr sapientissim⁹ ꝑparem⁹ nos vt discipuli anbelantes ad credendū magistro docenti p captiuitatē intellect⁹ ¶ Scōo qz rex potentissim⁹ ꝑparem⁹ nos vt serui obsequentes ad obediendū ꝑcipienti p executōz effect⁹. ¶ Tercio qz iudex rectissim⁹. ꝑparem⁹ nos vt veri penitentes ad respondēdū iudici p emendatōnē defect⁹. ¶ Primo dico ꝑparem⁹ nos vt discipuli anbelantes ad credendū mgro docenti p captiuitatē intellect⁹. Et de hoc ꝑt exponi illud Esdre.ij. Esdras parauit cor suū vt inuestigaret legē dñi. Quilibet bon⁹ xpian⁹ exemplo Esdre deberet parare cor suū Per soliditatez fidei incognitiua. Per sinceritatē spei in affectiua. Per sedulitatē studij in operatiua, ad inuestigandū legē euāgelicā ñ fm dictamē rōis philosophice sed fm dictamen veritatis eterne, q̄ q̄dem lex illustrat rōnalem ad cognoscendū verum. Inflammat cōcupiscibilem ad desiderandū bonū. Eleuat irascibilē ad sperandū arduū. ¶ Secundo ꝑparemus nos vt serui subsequentes ad obedientiā ꝑcipienti p executionem effect⁹. Et de hoc ꝺr in ps. Parat⁹ sum t nō sum turbat⁹ vt custodiam mandata tua. Parat⁹ sum inquit. vbi notat ꝓmptitudo obediendi Et nō sum turbat⁹ qz voluntarie t cū amore tibi sacrificabo Ut custodiā mandata tua: ope diligenti ad implendo. Et de hoc ꝺr i. Reg. Parate corda vestra dño t seruite illi soli nulla admittentes cōmunia: nulla equiparantes paria: sz cum extollentes sublimiter sup oīa. eū amando corde obsequendo: ore ꝓdicando. t si necesse fuerit corpe patiendo siue moriendo. ¶ Tercio ꝑparem⁹ nos vt veri penitentes ad respondendū iudici p emendatōz defect⁹. Et de hoc dicit Eccl'.iij. Qui timent dñm ꝑparabūt corda sua t in ꝓspectu illi⁹ sctificabūt animas suas. q.d. Qui timent dñm sz timore filialis reuerentie. ꝓparabūt corda sua p amotōnem mortalis culpe. Vñ greg. tergat sordes prauī operis q̄ ꝺo ꝑparat domū mentis Et in cōspectu illi⁹ sz dei sctificabunt animas suas id ē affect⁹ amoris t benivolentie.

Tercio notaꝝ in verbo

ꝓpositō informatō directiua vt regulā bene viuendi sumam⁹: cū dicit. viam. Summo em̄ studio viā mentalis habitaculi ad exemplar vie materialis ꝑparem⁹. Nisi em̄ via mentalis habitaculi sibi bene ꝑparata fuerit nunq̄ xp̄s veniet ad nos: nec nos poterim⁹ occurrere xp̄o. Sicut ei via materialis bñ ꝑparaꝝ Primo p sordium amotionē. Secundo p vestiū ꝓstrationē. Tercio p florū suppositōnē Sic via spūalis bñ ꝑparaꝝ ¶ Prīo p imundicie t feditatis expulsionē: in cōpleta cōfessiōe ¶ Scōo p lasciue carnal' ꝓstratiōez: in discreta t debita castigatiōe. ¶ Tercio p floride castitatis supererogationem: in pura mentis t corpis conseruatiōe. ¶ Primo autez via mentalis habitaculi bñ ꝑparaꝝ p imundicie t feditatis expulsionē: in cōpleta cōfessiōe. Vñ Jere.xxxj. Statue tibi speculā pone tibi amaritudines.

cōpunctiōis ad cōmissa deplorandū. Dirige cor tuū in via rectā: ad bñ cōparandā. ¶ Scōo viā mētalis habitaculi bñ ꝑparaꝝ p vestiū ꝓstratiōez: in lasciuie carnal' discreta t debita castigatōe. Vñ ōr Deut.v. Nō declinabis nec ad dexterā nec ad sinistrā sed p viā quā ꝑcepit nobis de⁹ nr̄ ambulatis vt viuatis in ea. Tūc em̄ in via austeritat⁹ t pnie nō declinaꝝ nec ad dexterā nec ad sinistrā qñ caro obedit spiritui impanti: ne ꝓruatꝝ ad peccā dū: t spūs ꝓdescēdat necessitatib⁹ carnis ne subcūbat ad mortēdū. Per talē em̄ viā discrete castigatiōis carnis ꝑcipit nobis de⁹ ambulare vt viuam⁹ in ea. Nam via vite increpatio est disciplīne qñ p dictamē discrete disciplīne lasciua caro reꝑmitt⁹ t spiritui seruire cogit⁹. Qui em̄ cōcupiam castigat: culpā deuitat. ex q̄ mala oīa oriuntur Vñ greg. sup Ezec. omel'.xij. Dens nr̄a si carnalib⁹ desideriis fuerit depressa nequaq̄ sui naturā sufficit cōsiderare. qz p tot cogitatiōes ducit ād⁹ obstaculis obcecaꝝ. Vñ qz dyabol⁹ multū ꝓsumit de sua ptāte: carnis fragilitate t mūdi vanitate. Jō dyaboli machinamenta debem⁹ ꝓfringere: carnē ꝓpriā vincere: t mundi vanitates despicere: t tūc in via q̄ ꝑcepit nobis deus ambulātes nō declinabim⁹ ad dexterā nec ad sinistrā. ¶ Tercio via mētalis habitaculi bñ ꝑparaꝝ p floride castitatis supererogationē: in pura mētis t corpis cōseruatiōe. Vñ in psal. Ambulans in via imaculata h̄ mihi ministrabit. Jlli ambulat in via imaculata castitatis q̄ xp̄o flores virginitatis ministrat q̄ nō solū hz mundiciam carnis exteri⁹ sz etiā pfectā cordis ordinatiōz interi⁹ p affectiōes bonas Nā sicut in hūano corpe cū in eo abūdant multi mali hūores: generāt q̄ndam scabiē t impuriginē t frequentē leprā t tollūt mundiciē corpis. Sic male t immunde cogitatiōes qñ abūdāt generāt quosdā mot⁹ corruptos t desideria in carne: q̄ generāt scabiē incōtinentie: t leprā luxurie: t tollūt mundiciā castitat⁹ t sctimonie. Unō puer se cogitatiōes sepant hoiem a ꝺo Rogemus ergo tē.

Sermo reuerendi patris ac dñi Petri Aureoli Archiepi Aquensis ordinis minor̄: de Natiuitate pueri Jesu.

Ozate celi desuper

r t nubes pluant iustū Aperiaꝝ terra t germinet saluatorē Esa.xlv. Cū descenderet ros sup castra descendebat pariter t manna Nūe.xj. Felix ista maria incarnatōis filij dei appitiōis vbi diuini aduent⁹ dñi nr̄i iesu xp̄i. De q̄ hodie charitati vre fmo reddend⁹ est: hoīm nāq̄ corda accumulat⁹ polit⁹: pficit: karisma te multiplici t insignit. ¶ Nimir̄ tps hoc sacratissimū qō occurrit ingerit xp̄m a quo oīe stillicidiū gr̄arū. a q̄ oīe patrocinij aiar̄. in q̄ oīe desiderij ꝓphetarū t suspirij patriarcharū aspicit: recolit mirabilit⁹ in hoc tpe cor humanū: dū cor aridū sub tanto stillicidio dulcoraꝝ. dum cor pauidū sub tāto patrocinio roboraꝝ. dum cor auidū de tanto desiderio saciaꝝ. t hoc est qō innuit vbū scōo ꝓpositū: cū ꝺr. Cū descenderet ros tē. ¶ Accedam⁹ igit q̄dāmodo nr̄a ꝓcordia exprimur. Certe si aresco. p indeuotionē interior̄ accedā ad stillicidiū gr̄ar̄ t dulcoraboꝝ ¶ Si expauesco p inūdationē viciorum accedā nūc ad patrocinij aiar̄ t solidaboꝝ. ¶ Si exardesco si ꝓtabesco ex

Universidad de Deusto
Biblioteca

expectatiõe ꝓmissoꝝ: accedã nunc ad desideriũ ꝓphaꝝ: & ꝗtabor. ¶ Si erasco dixi p̃ indeuotoꝫ interioꝝ: accedã nũc ad stillicidiũ gr̃aꝝ: & dulcora bor: qz descẽdit ros. cũ descẽderet in, ꝺt ros Judicũ. vj. Rogo vt solũ vell⁹ siccũ sit. s. hõ q̃ lenis est sicut lana. Et ois terra rore madẽs: rore. s. gr̃aꝝ: tpe isto. Si ẏo expauesco p̃ inundatiõne vicioꝝ: vl' pctõꝝ: meoꝝ: accedã nunc ad patrociniũ aiaꝝ: & roborabor. faciet me castri fortaliciũ: qz sequit. Cũ ꝺscẽderet sup̃ castra vt accedat qõ scriptũ est Deut. xxiij. Dñs de⁹ tu⁹ ambulat in medio castroꝝ: vt eruat̃ te & sint castra tua sctã. ¶ Si exardesco ab expectatiõe ꝓmissoꝝ. accedã nũc ad desideriũ ꝓphaꝝ: & satiabor: qz ipi desiderauerũt. Accedam⁹ & nos i eoꝝ desideriũ intrim⁹: qz sequit. Descẽdebat parit̃ & mãna. Verũ mãna ẽ xp̃s ibs q̃ loquit̃ de seipso Jo. vj. Patres vr̃i comederũt mãna in deserto & mortui sũt. Ego sũ panis viu⁹ q̃ de celo descendi Si q̃s manducauerit ex ẽ pane viuet ineternũ. Ad hanc itaqz materiã accedentes: nos deuotissime rorẽ diuine gr̃e postulem⁹: q̃ rore cõrescat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloq̃uz meũ Deu. xxxij. ipa. s. diuina gr̃a ẽ vellus de quo dicit scriptura Judicũ. vj. Expresso vellere concham rore impleuit: Exprimam⁹ g̃ p̃ deuotã orõnẽ ẽ vellus & hũc rorẽ gr̃e ab illa dña potestulem⁹ q̃ cũ auctoritate clamat. Nõ erit annis ist̃ ros nisi iuxta oris mei ẏba. iij. Reg. xvij. Dicam⁹ g̃ aue maria. ¶ Rorate celi &c. Videm⁹ eñ in vnoquoqz q̃ quanto alicꝗ d̃ est pfecti⁹ & sublimi⁹ tanto difficili⁹ & plꝰ tpe ducit̃ ad pfectionẽ. Sicut in numero arbustorũ palma difficili⁹ fecundat̃. tardat̃ ei centũ annis anteq̃ fructũ p ducat. In numero metalloꝝ aũt aur̃ difficili⁹ pcreat̃. iij. Bethsoi. In numero viuidoꝝ hõ difficili⁹ cõsumat̃. Et in numero gelidoꝝ cristall⁹ difficili⁹ solidat̃. Nã generat̃ in montib⁹ inter niues p̃ diuinã cõgelatõnẽ. Celestis itaqz impõssio illa: elargitio filij dei Incarnatõ ẏbi dei: q̃d mirũ si diu postulata est. s. in fine seculoꝝ sub etatibus q̃nqz dilata. sicut scptũ est. Notissime diebꝰ istis locut⁹ est nobis i filio Hebre. j. Et alibi Erit ꝑparatus mons dom⁹ dñi. i. in nouissimo Esa. ij. Et illud. In nouissimo inuenies requiem Ecc. vj. Vñ nouissima hora ẽ. j. Jo. ij. Vñ hui⁹ dilatiõis: suspẽsiõis appetitiõis: expectatiõis tpe sacro in aduẽtu sctã mr̃ eccl̃ia p̃ quattuor dñi cas repsentans sctoꝝ patꝝ ignita desideria, mellica eloquia frequenter cõmemorat̃ & decantat. Procedit g̃ in hac ꝑma dñica vna vox et vocabꝫ ignitissimis Esa. xlv. Rorate celi &c. Ecce q̃ ecclia hic implorat causas & ꝑncipia ad hũc aduentũ cõcurrẽtes: que tres fuerũt. scz cã ꝓducens: dei. s. opatio singularis. Cã inducẽs: rei deploratio visceralis. Cã cõcludẽs: vasis p̃paratio ẏginalis. Ergo istud ẽ signũ Dei⁹ sol⁹ ꝓdurit singularit̃ opando. Re⁹ hõ induxit visceralit̃ implorãdo Virgo mr̃ ꝓdurit ad finẽ cordialiter se aptando. Ecce q̃ si hic velis attendere in ẏbis istis. ¶ Jnuocat̃ influx⁹ numinis ẏtuosi: q̃ itaꝝ ꝓdurit. Rorate celi. ¶ Jnuocat̃ ꝓflux⁹ fluminis lachrimosi q̃ iam addurit. Nubes pluant iustũ. ¶ Jnuocat̃ elux⁹ ornat⁹ geminis speciosi in vtero marie. qõ iam cõcludit. aperiat̃ terra & germinet saluatorẽ ¶ Jnuocat̃ itaqz ꝓmo influx⁹ numinis ẏtuosi q̃ iam ꝓdurit. Rorate celi. Celi celoꝝ & celũ celi sunt tres

ẏpostases sic vn⁹ de⁹ q̃ est tres celi: et vnũ celũ: ẽ tres ꝓsonal'r vnũ eẽntialit̃ Ego o celi o btẽ ẏpostases p̃ & filius & spũssanct⁹. Rorate nũc: opamini: p, ducite. cõsummate filij dei incarnatõnem. vt qõ ꝓphetice dictũ extitit in b̃ btõ tpe impleat̃. Celi dabũt rorẽ suũz & vinea fructũ suũ & germinet̃ ẽra germen suũ. Zach. viij. Virgo maria filium. s. virtute rozis vr̃i. ¶ Jnuocat̃ secundo fluꝝ⁹ fluminis lachrimosi: vt nũc deducat & inducat nubes pluant iustũ. olim nimirũ p̃es vete. test. sup aduentũ iusti. aduentũ. s. xp̃i lacrimabiliter cõpluerũt: acclamauerũt: & exclamauerũt, iõ meruerũt sicut scptuz est. Propr̃ſy on nõ: tacebo & ꝓpt̃ irl'm nõ quiescã donec egrediat̃ vt splendor iust⁹ ei⁹ et sal. ei⁹ vt lam. accẽdat̃ Esa. lxij. Hec ẽ pluuia ꝺ q̃ dicit ꝓpha. Pluuiã voluntariã segregabis de⁹ hereditati tue &c. in ps̃. lxvij. Jnfirmata est ei q̃ nequaqz de ꝑdigno sufficeret ad incarnationẽ filij dei nisi q̃ deerat ꝺi clementia impleuisset. tu inq̃t pfecisti cã. Jnfirmata est hodie. qz hodie non curat̃ nullũ cõmuniũ ad deuotiõis dulcedinẽ ꝓuocat̃: q̃ est dolor recogitaret̃. ¶ Jnuocat̃ tercio occursus ornatus elux⁹ imensi speciosi multiplicis virtut̃: q̃ repta ẽ in maria. vt b̃ cõcludat. Aperiat̃ ter. & ger. sal. Aperiat̃ terra virgo maria: ex reuerẽtia sicut ẽre, mot⁹ aperit terrã: & dicat. Ecce ancil. dñi. Reuerẽs: hũilis & timens & tremens aperiat̃ ex amicicia: ex feruore: ex desiderio cõcipiẽdi xp̃m, sicut calor nimis apit ẽrã: dicat. Fiat mi. fm verbũ tuũ. Aperiat̃ ab influẽtia & ex hũore spũssicti. sicut fluui⁹ apit terrã & dicat Spũssctus supuen. in te. ¶ Apiat̃ & apiendo appareat cũ oi sctimonia & virore: & ex ẽ digna sit germinare sal, uatorẽ: & mereat̃ audire qõ dictũ est. Aperi mihi sozor mea ami. m. col'. m. imma. mea. Can. v. Hoc ꝺppe tpe apta sit̃ prata & apparuerũt herbe virẽtes sicut ꝺx puer. xxvij. g̃ dicat̃. Rorate celi &c. ¶ Verũ q̃ supma rõ brissime trinitat̃ est & fuit cã ꝑpua aduent⁹ dñi nr̃i iesu xp̃i. Et hoc in ꝓncipio fm̃ois iplorat̃. Rora. ce. &c. Jõi hac materia fm̃onẽ quẽ in choam⁹ certãtes dicam⁹: q̃ rozauerũt celi i b̃ felici tpe: rore triplici ex nũc vsqz ad natale dñi ingit̃ meditãdo ¶ Nã rozauerũt sup genus naturale tot⁹ hois ipm adoptãdo. ¶ Sup̃ scel⁹ originale tot⁹ gñis ipm ꝺdonãdo. ¶ Sup̃ vell⁹ peculiare sacrate ẏgis ipaz dedicãdo vt iplerẽt̃ qõ dictũ ẽ Job. xxix. Radix mea aperta est se. aq̃s & ros i mes. m. morabit̃ ait xp̃s sua messiõe sua collatiõe sua ꝓmiõte natitate Esa. xvij. Sicut nubes ro. in die mes. añ messio. ror⁹ efflo. & iꝰ matura pfe. germiabit. ¶ Iste aũt celestes rozatiões ex gutt̃ varijs ex still' ꝓpijs ꝓsurgebãt. ¶ Cõterebat̃ ei pria rozatõ ex still' melleis ignitissime charitat̃. ¶ Ex still' aq̃is fluidissime pietat̃. ¶ Ex still' aureis affluẽtissie deitatis. Et quõ: Ecce. dico ei q̃ instillauit b̃ tẽpe ros mellite charitat̃: limite pietat̃: limite diuitatis sup̃ tell⁹ bũanti gñis. sup̃ scel⁹ dãnati hois. sup̃ vell⁹ sacrate ẏginis: sup̃ naturã nr̃am: sup̃ culpã nr̃az. sup̃ dñaz nr̃az Ergo b̃ tpe mellifluꝰ fcti sũt celi. dũ gen⁹ hois ꝺspõsat̃ ex vi mellite charitat̃. scel⁹ hois expiat̃ ex vi limite pietat̃. Vell⁹ ẏgis ꝑsecrat̃ ex vi vnite diuitat̃. dũ vnit̃ i ei⁹ vtero. Et bñdictio p̃triarchaꝝ cõsũmat̃. de q̃. i roze celi ꝺsup̃ erit bñdictõ tua. Gen. xxvij. ¶ Quo circa kr̃i rorem⁹ & nos: qz scptũ ẽ. Det tibi de⁹ de ro. celi & de ping. ẽre abũdã. Rorem⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

igit ad primū charitatē dilectōis ad miserū pietatem cōpassiōis: ad dīm vbertatē deuotiōis vitatē religiōis z obsequū. ¶ Tāgam⁹ breuit has tres rōnes: qliter in deo p̄mōstrant ꝫ tpe. z qlit in nobis cōsummant: z qlit de sancto exercitāt.

Pria igit rozatio cha

ritat⁹ in deo demōstrat hoc tpe: q̄ super tell⁹ hois instillauit melleā charitatē ꝑpt nimiā charitatē q̄ dilexit nos de⁹ filiū suū misit in sīlitudinē carnis peti ait apl's ad Ephe. ij. z Rom. viij Sic em̄ de⁹ dilexit mundū vt filiū suum vnigenitū daret vt oēs q̄ credūt i illū nō pereāt sz habeāt tē. Jo. iij. Unde ait Chrisosto. sup isto vbo. Sic deus dilexit mūdū Indicās intētionē amoris dicēs. Sic de⁹ dilexit. Multa ei est z infinita distantia cū is q̄ imortalis sine p̄ncipio q̄ magnitudo q̄ bonitas infinita eos q̄ ex terra z cinere infinitis plenos petis dilexit nō seruuz nō angelū nō archangelū dedit. sz filiū. Et rursus si plures filios habuisset cū dedisset vnū ex illis magnū fuisset. Nūc vo filiū vnigenitū dedit. hec ille ¶ Jn his ꝫ dieb⁹ caput meū plenū est roze z sincinni mei guttis noctiū. sicut dicit scptura Can. v. Caput vniuersoꝝ de⁹ est: gutte noctiū dilectio cōsumimata. De⁹ em̄ caput est oim q̄ cunctā cōdidit creaturā sincinni hui⁹ capit⁹ ꝓsonaꝝ ternari⁹. Ros z gutte noctiū dilectio cōsūmata respectu hominū: q̄ teneb: osi erāt: z p̄ceptibiles q̄si noctes. Quid est igit. caput meū plenū est roze nisi de⁹ q̄ est caput oim plenū ē roze dilectiōis z sincinni capitis ternariū ꝓsonarū. plenū gutt⁹ noctiū amoze. s. circa hoies sincerit ¶ Et aduertēdū q̄ ros iste sensibil' q̄ cadit bz trinā ꝓditiōz. nā suscipit figurā circularē. ē ei speric⁹. Mēsurā regularez est ei modic⁹. Picturā arcualē. est em̄ vari⁹. Nā arc⁹ iridis gñat in nube rotunda. ¶ Cōsil'r amoz būani gñis diuinū bnplacitū sic rozidauit: ac diuinū ꝓponit. vt fieret ex diuino decreto figura circl'ar⁹ z sperica. hūanatō vbi dei q̄ cōiūgit finē p̄ncipio. hūunitatē ad diuinū suppōitū: z eēt hō ōs. vt de circulo z de spera. Et fieret ex diuino decreto. mēsura regular⁹: z modica' ex incarnatiōe ei⁹ q̄ cū informa dei eēt n rapinā arbitrat⁹ ē eē se eq̄lē ō. phil'. ij Sz semetip̄m exina. for. fui acc. insil'i b fac. Et fieret ex diuino decreto. Pictura arcual' pacifica. Arc⁹ iridis q̄ ē signū feder⁹ inf deū z terrā iesus ē: q̄ ē gl'a in excelsis. z in ēra pax bo. bo. vo. Quis igit ē pluuie p̄: aut q̄s genuit stillas ror': sic scptū ē Job. xxxviij. q̄s nisi amoz būani gñis i mēte diuina z charitas ꝓsūmata. ¶ Quo circa roze m⁹ z nos ꝓformit deo nr̄o. Rorem⁹ in ꝗ erga primū rozē dilectōis sic ōr i ps̄. c. xxxij. Ecce q̄bo. z q̄to. ba. frēs i vnū. sec'k. Sic vngentū i capite q̄ descēdit in scē. in bar. barbā aaron. Q̄ descēdit in oꝛā vestimēti ei⁹ sicut ros hermon Videte q rozatio charitatiue dilectōnis ad primū cōtexit ex trib⁹ stillis z gutt⁹. Assistūt ei charitati primi tres vrtutes. s. gaudiū: pax: patiētia. j. Cor. xiij. Charitas patiēs ē benigna ē non emu. nō agit ꝓpe. nō infl. nō ē ambiti, osa non q̄rit tē. Ergo charitas rozat primū intrinsice ꝓgaudēdo de bono suo. gignēdo rozē iocūditat⁹. Rozat primū pacifice cōiuūēdo. gignēdo rozē trāq̄llitat⁹. Rozat primū altrinsice sufferēdo defect⁹ suos gignēdo rozē vtutis equanimitat⁹. ¶ Charitas dico rozat primū cōgaudendo de bono suoꝝ z tunc Ecce q̄bonū z q̄iocūdū tē. quādo doctoꝛ ex corde gaudet de honoze de bono alteri⁹ doctoris discipulus de discipulo. Charitas rozat primū pacifice cōiuendo sibi. nō em̄ agit ꝓperā. nō irritat. nō cogitat malū aduersus primū. z tūc sicut vngentū est in capite tē. Par em̄ vngētū ē q̄ō p māsit in capite dn̄i. s. q̄ pax eruperat omnē sensum. Phil'. iij. z descēdit in barbā aaron. Jn hūilitatē iesu xpi q̄ sicut barba adheret vel inheret capiti, sic hūilitas xpi vbo iheret. Jp̄e em̄ est parīa q̄ fecit vtraq̄ vnū. Eph. ij. Et descēdit i oꝛam vestimēti ei⁹ in vltimū cori⁹ eccl'ie q̄ ibi dictū Job. xliij. Pacē relinq̄ vob⁹ pacē meā do vob⁹. Ergo cū est par in q̄uis ꝯgregatōe tūc sicut vngentū q̄ō descēdit i bar. bar. aaron est illud sūmū vngētū p̄ciosū. ¶ Charitas rozat ē cio primū altrinsice sufferēdo scz defect⁹ sicut scptū ē Gal'. vj. Alter alteri⁹ onera por. tē. supportātes inuicē in charitate ait apl's. Charitas em̄ oia suffert. oia sustinet nō statim p̄cipit i odiū ad q̄libet vituperiū z vbū q̄ō audit: imo gignit rozē mutue sufferentie z eq̄nimitatis. ō subdit. Sicut ros hermon. q. d. in mōtē syon. Ros em̄ q̄ descēdit a mōte in mōtē est sufferentia mutua. oportet em̄ vt vicissim defect⁹ mutuos supportem⁹: q̄ libet satis bz. z sic si i charitate delecter⁹ de bono primi: si pacifice ꝑseueris i certu primi, si facil'r nō turberis ex gestu primi rozabis ad primū charitatez dilectōis. Quo circa fmo ꝓpheticus. Et timeo forte hodie adiplef. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia veniāt sup vos. ij. Regū. j. Montes gelboe sunt derici. sunt hīati. sunt studiosi illi q̄ pleni sūt rumore arrogātie. liuore inuidē tie. feruore iracūdie. Gelboe ei interp̄tat acerꝝ pulueris. acerꝝ vanitat⁹. Nā gelboe interp̄tat decursus. z sīgt inuidū q̄ alīū iudicat detrabit oculo nequā motib⁹ turbatōis indignatōis z ire. Nā etiā interp̄tat acerꝝ pluuiarū. q̄d ꝫ mōtes gelboe sunt nisi rumēres rōe supbie. rōe scie q: subtiles. rōe ꝓsapie: q: nobiles. rōe potētie q: diuites alio liuētes z inuidētes alteri⁹ scie ꝓsapie potētie quā nō p̄t adeq̄re. aut ipatiētes feruētes nec sufferre potentes certū ē. q̄ nec ros nec pluuia charitatis veniēt sup nos: q̄re? q: hec tria pellūt rozem charitat⁹. Nā arrogātia pellit rozē exteriozē q̄ quidē erat par. Jnf supbos ei sp̄ iurgia sūt. Prouer. xiij. Jnuidia pellit rozē interiozē: qui erat gaudiū de bono p̄rimi. Iracundia pellit rozē vberiozē: q̄ erat eq̄nimitas. z sic cōfundit rozatio charitatis z verificat q̄ scptū ē. Prohibiti sunt celi ne darēt rozē Aggei. i. Ex q̄ em̄ tales nolunt rozare ad primū rozē dilectionis nec celi desup rozabūt rozem eterne fruitionis. hec de p̄mo roze.

Videam⁹ circa scdaz

rozationē. Dico ei q̄ de⁹ i isto tpe sup scel⁹ būani gñis rozauit rozē linite pietatis effudit em̄ sup petiū q̄ totū gen⁹ hūanū diu fuerat irretitū multiplicē suoꝝ viscerū rozale. pluuiū pietat⁹ sic ait i osee. Quid faciā tibi effraim q̄d faciā tibi iuda mia via q̄si nubes matutina z q̄si ros mane ptrāsiēs. Osee vj. ¶ Est ei h attēdēdū q̄ rozis corporei visual' triplex dīa inuenit. s. Ros cōis. Ros mediocris. Ros sublimis ¶ Ros cōis ē sanatiu⁹ vlcerū z vocat cōi noie ros ¶ Ros mediocris ē collectiu⁹ oniū z vocat glutem: cadit em̄ in q̄busdā ꝛris. Ros tenax z vnctuosus quē libent aialia lābūt z bibūt ¶ Ros sublimis ē cibatiu⁹ z vocat man. Est em̄ man ros solidat⁹ z differt a roze

Universidad de Deusto
Biblioteca

solidatione sicut grādo a pluuia: cadit eī in aliqbꝫ ēris ſm hiſtoriographos.nō tñ tale ql̄e filiozꝫ iſrl̄: qz ille in oēm ſapozē vtebat qōnaturale nō erat. ¶ Cōſil̄r in ꝓpoſito pietas z iīmia ſic erga ſcelus hoim diuinū būficiuz irrozauit vt mitteret doctozē ſalutis z ſaluatiuū qui nr̄a vulnera alligaret z fieret ros curatiu⁹. ¶ Ut mitteret dulcozē attractiuū q̄ multa agmina ꝛgregaret z fieret ros glutenꝫ allectiuus ¶ Ut mitteret ſapozē refectiuū q̄ mūdi ꝓſpera repugnaret z fieret ros cibatiuus. Liby ſpūal̄ māna dñs ihs xp̄s. de q̄ ſcptū ē. Vere lāguozes nr̄os ipe tulit z c. Eſa. liij. q̄ de ſeipſo dicit. Ego ſi exaltat⁹ fuero a ēra oia trabā ad me ipm. Joh. iij. z etiā Joh. xvj. In mundo pſſurā habebit⁹ i me aūt pacē. q. d. Ego vob dulcis z mitis ſicut angel⁹ q̄ fornacē diuine iracūdie z eḡtatis z iuſticie erga pcīm bois mitigaret. de q̄ pdictū erat. Angel⁹ dñi deſcēdit in fornacē z fecit mediū fornac⁹ q̄ſi vētū roris flantē Dan. iij. Ad l̄fam. Jrā diuine eḡtatis illā mediuz fornac⁹ fecit q̄ſi ventū roris flātē. Ergo his diebꝫ ros diuine mie diſtillauit. Quo circa rozem⁹ z no ꝛ kīm arca miſerū cōfortiter deo nr̄o pietate compaſſionis. Nēpe ros pietatis z mie ardori iudic⁹ bz obuiare i extremo examine ſic ſcriptū ē Matth. xxv. Uenite bñdicti eſu, riui eī z c. Eccl̄i. xliij. Medicina oīm i feſtinatōe nebule z nubis. ſ. mie ros obuiās ab ardoze venienti xp̄o. ſ. ad iudiciū veniēti z accedēti: humilē eū nob efficiet b̄ eſt placabilē nob. nō, ne ei ardorē refrigerabit ros ſic inqt ſapiēs Eccl̄i. xviij. Dicēdū q̄ ſic ardorē iudicis ros obui⁹ pietat⁹ opa mie mitigabit. ¶ Ad intellectū aūt hmōi roꝛationis ſciēdū ē. q̄ ipſa terra ex triplici vtute. Tripl̄r eī iſte ros corpoze⁹ quē videm⁹ ſenſui triplici cōpar. ſ. guſtui. tactui. viſui. ¶ Offert eī guſtui ſapozē. ¶ Tactui dulcozē: qz ē ſuauis z lenis. ¶ Offert viſui nitozē. Eſt eī pulebzū eū reſpicere. ¶ Cōſil̄r elemoſinā pauperi faceret nudū veſtire ꝛc. q̄ ad rozationē pietatis ptinēt. ¶ Si bñ fiāt debēt fieri ex hilaritate vt ſint ſapida facēti. ñ ex triſticia aut neceſſitate ait apl̄s. ij. Cor. ix. Hilarē ei dat̄ozē diligit de⁹ ¶ Debēt fieri cū libera litate vt ſint placita indigēti. patienti cōtingēti ſuſcipiēti. q̄ eī ꝓce ſeminat pte z metet z q̄ ſe. i bñdictōibꝫ de bñ. z metet liberal̄r vitā eternā. ¶ Debent fieri cū interna ſinceritate mētis nō ꝓ pōpa aut vana gl̄ia vt ſint nitida intuenti deo. tūc eī pī q̄ videt in abſcōdito reddet tibi. ¶ Cōſulo q̄ deum vt iſtū rozē pietatiſ cū ſuis tribꝫ ſtill⁹ q̄ſi hilaritas: liberalitas: intētionis puritas z ſinceritas ſtudeam⁹ mercari. q̄, bus regi nr̄o ad iudiciū occurram⁹ q̄ eſt ros erga miſericordes. z leo apud imiſericordes. ſicut ſcptū ē. Sicut fremit⁹ leonis ita z ira regis z ſic ros ſuper herbā ita hilaritas eius. Prouer. xix. hec de roze ſecundo.

Tangā modicū vltimā rozationē. Dico eī q̄ de⁹ in b̄ tpe rozauit ſup corp⁹ ſacrate vḡinis babūdātiſſimo roze. Rozē ſcz tot⁹ trinitatis vel diuinitat⁹ q̄ ſe cōtulit i mariā b̄ eſt vell⁹ ſolitarie irrozatū. de q̄ dicit ſcptura. Si ros i ſolo vellere fiet z ſicitas in omni ēra ſcia q̄ iſrl̄ liberab. Judicū. vj. Et b̄ ꝓſiderandū q̄ ſacra roꝛdatio diuinitat⁹ cōnectebat ex tribus z infinit⁹ ſtillis. Nā ex pſona pīl z filij z ſpūſcti. q̄ ſūt tres ſtille ¶ Quelibet eī ex his mō roꝛis ſingularit⁹ ſe

contulit in b̄ tpe in maria ſcta. ſ. fabricante pīi ſe contulit in modū artificij roꝛida opa opant⁹. Spūſctūs ſe cōtulit ꝓ modū ſacrificij roꝛida munera deſtillātis. Filj⁹ ſe cōtulit ꝓ modū cōſubernij roꝛida viſcera būanātis roꝛida federa cōfirmātis vel conſūmātis Legim⁹ eī in b̄ tpe in maria tripler artificiuz q̄ vḡo habuit ꝓlē in vtero q̄ vḡo aluit fetū in vtero. q̄ vḡo ꝓtulit clauſa ex vtero. hec oia ſūt artificia mira. Legim⁹ in ea multipler ſcrificiū ſactitatē carnis q̄ caruit oī rebellione Sanctitatē mētis q̄ caruit oi cōtagione pcti mortal̄ actual̄ z venial̄. Sanctitatē mīs q̄ claruit oi firma adheſione z cōfirmatōe vt deinceps peccare nō poſſet poſt iſtā ſcrificationē nullis eſſz aptā vſibꝫ. Legim⁹ vel credimus de ea multipler cōſubernū angelozꝫ z aſſiſtentiū ſibi pñtial̄r. bis vicz pſonarū diuinarū mutuo in manētiū inſeipſis. Vñ ſi pī in filioz filj⁹ in pie et ſpūſctūs in pie z filj⁹ z ecōuerſo. Juxſentētiā ſaluatoris. Nō dubiū q̄ in ea erat totale contubernū trinitatis ibi erat actuū diuinitat⁹. ¶ Nūc aūt iuxſcpturā ſacrā. q̄q̄d eſt artificij in deo attribuendū ē roꝛide obumbratōe patris ꝓ q̄ dictū eſt. Uirtus altiſſimi obumbrabit tibi Luce. j. ¶ Quicq̄d ē ſanctificij attribuēdū eſt roꝛide ſuperuentioni ſpūſancti. Spūſanc⁹ ſuperueniet in te. ¶ Quicq̄d eſt cōſubernij in ea attribuendū eſt roꝛide habitationi filij dei in ea de qua ibidē ſcptū eſt. Nō eī ex te naſcēt ſanctū vocabit⁹ filius dei. Ero q̄ſi ros z iſrael germinabit q̄ſi liliū Oſee. xiiij. ¶ Ero q̄ſi ros qz roꝛidus artificiator ait pī. Sicut enim ex vi roꝛis in marina conchilia gingnit margarita ſic dū obumbrat altiſſim⁹ in vḡinali vtero gingnit bō de⁹. ¶ Ero q̄ſi ros qz roꝛidus beatificator ait ſpūſanctus. Sicut eī roze vireſcūt germina. dulceſcūt aera. nitеſcūt flamina vento ꝛ. Sic vtute ſpiritus ſanci in maria germina virtutū virtutū. aera clarueruūt ꝛceptuū. flamina ceſſauerūt quozūcunq̄ ꝓmo ꝛ motuū. ¶ Ero q̄ſi ros dicit filj⁹ qz roꝛid⁹ habitator qō genuit ſine virili cultura z aluit nouē menſibꝫ ſine graui iactura. ꝓtulit ſine clauſtri leſura. Ero q̄ſi ros dicit btā trinitas tūc iſrl̄ cōtēplatrix dei puriſſima maria q̄ſi liliū germinabit placide floꝛideq̄. Deut. xxxiij Jn bñdictōe dñi terra ei⁹ de pomis z roze celi de bñdictōe dñi terra ei⁹ que ēra ſanctiſſimū corpus ei⁹ de q̄ Dan. iij. Roze celi ringat ¶ Rozem⁹ itaq̄ charissimi z nos cōformēr deo nr̄o erga dñm deū nr̄m. Er q̄ ipſe hoc ſacro tpe roꝛauit rependam⁹ vicē rozem⁹ z nos vbertate deuotōnis. veritate religionis pcti deteſtādo detegendo cōfitēdo rep̄mēdo orādo plorādo pluſq̄z tpibꝫ illis. optam⁹ cū roze exquo repit in ēra qz ſcptū ē. iij. Regū. xvij. Opiemus eū ſicut ſolet ros cadere ſup ēra z vtinā ita ſit vt in nob verificēr. Sapiētia illi⁹ eruperūt abyſſi z nubes rore cōcreſcunt Prouer. iij. Sic q̄ reſumendo ex q̄ vellus būani generis charitate mellīr. ſtellis q̄z dānati homis pietate linitur. corp⁹ vo ſacrate vḡinis deitate politur. bñ. ſermo ꝓphetic⁹ intonabat. Roꝛate celi ꝛc. ¶ Ad te ergo dñe cui⁹ miſcōia cōparāt gutte roris antelucani ſapiente teſte qui ait. Sicut gutta roris antelucani qui deſcendit in terra ſic miſereris omniū z nihil odiſti horuz que feciſti diſſimulans peccata hominū ꝓpter penitentiam Sapientie. xj. Ad te inq̄z ſermonis noſtri inicia z terminū reſerantes

Rogabim⁹ vt ad illū rozē gl'iosū dul/cissimū luciferū nos ꝓducat. De q̄ ōz Esaie. xxvj. Uiuēt mortui scię exur/gēt expgiscimī z laudate q: ros lucis ros tu⁹, quē rozē ꝓcedat nob de⁹ pr̄z̄.

Dominica ifra octauā

natiuitatis dñi Sermo.

Situs est hic in

p ruinā z resurrectionē multo/rū in hierl'm z in signū cui cō/tradicēt. Luce. ij. Qm̄ in aspectu sol' material' fm varios dispões intuētiū oportet alios cōtristari alios vo delectari. Hinc ē q̄ sctūs symon dono ꝓphecie illustrat⁹ vidēs exteri⁹ fm moni/bus honestis. exēplis z opib⁹ lucidis ꝓcedentib⁹ a sole iustic̄ie xp̄o. ꝑ quē cecitatē malic̄ie multos pturbādos: ac p hoc in p̄cipic̄iū culpe ruere: alios vo rectificādos: z ad lumē gr̄e resurgere ꝓpositū vbū de xp̄o ꝓtulit dicens. Posit⁹ ē hic i ruinā. ¶ In q̄ q̄dē vbo p̄mo notat quersitas accepte occasio/nis ex boni opis exhibitōe: cū dicit po/situs ē h̄ in ruinā. ¶ Scōo benignitas pie subuētōis in pstrati hois subleua/tione: cū addit: z resurrectōe multoꝝ. ¶ Tercio notat exēplaritas imitā de/directōis in bone actōis regulatōe cū ōt in signū. ¶ Quarto notat maligni/tas p̄ue ipugnatōis i benigni cōdito/ris ꝓtradictōe. cū sbifert cui ꝓtradicēt

Dicit ergo posit⁹ est

hic in ruinā vbi notat quersitas acce/pte occasionis ex boni opis exhibitōe. Uere magna quersitas de bono alie/no facē malū nihil maligni⁹ nihil sto/lidi⁹ sub celo. Sz rō q̄re isti quersi ex bonis opib⁹ accipiebāt occasionē rui/ne z mortis ē ista. Naturalr enī q̄cd p̄ficit in modulū: induit formā z figu/rā modul': eo q⁹ ē ibi p modū recipiē/tis z non recepti: q: ergo cor da illoꝝ erāt quersa z inīq̄. ideo q̄cd boni de xp̄o in cordib⁹ eoꝝ capiebat solita p⁹ uersitate iudicij quersū fiebat. z ob h̄ rōe sue querse malignitatis ipsi sueꝝ sibi causa ruine z mortis: licet enī oc/casionē acceperint ex bonis opib⁹ xp̄i. ¶ Nā xp̄s p̄mo in q̄ntū virtus ꝓpter be/nignā būilitatē assumpte ifirmitatis posit⁹ ē hic i ruinā supboꝝ. ¶ Scōo in quātū veritas ꝓpt̄ iustā argutionē hu/mane iniq̄tatis posit⁹ est hic in ruinā malignoꝝ. ¶ Tercio in q̄ntū salus ꝓpt̄ voluntariā susceptionē illate mortis: posit⁹ ē hic in ruinā ipioꝝ. ¶ Primo xp̄s in q̄ntū vtus ꝓpt̄ assumpte ifirmi/tatis humiliationē fuit medicinal' po tio ad expellēdū viciū supbie. Hac āt supbie medicina abutentes solo vicio qō erat causa salutis cōmutāt i ruinā mortis. Uñ supbi herodes nolēs cuz humilib⁹ magis subdi oportēti sub in firmitate nr̄e carnis tacēti būilit: imo accepta occasione a benigna būilita/te assūpte ifirmitatis: sola malignita te voluntatis fuit sibi cā maxie ruine q̄rēs inferre xp̄z. z qō fuit supbo he/rodi (rōne būilitatis abutēti) occasio ruine z mortis hoc fuit būilib⁹ magꝭ bñ vrentib⁹ cā salutis. De h̄ dī Esaie viij. Erit nobis dñs i sctificationē: in lapidē aūt defensionis z petrā scanda li duab⁹ domib⁹ isrl'. i laqueū z ruinā habitātib⁹ hierl'm. Fuit dñs i sctifica/tionē būilib⁹ magis: eo q⁹ abstulit ab eis errorē insipiēt̄ie. tumorē supbie. et fetorē imūdicie tribuēdo splendorē ve/ritatis i cor: dev⁹ cognoscerēt misteriū incarnatōis. firmitatē sermonis i ore vt cōfiterenꝭ corā herode rege superio/rem z timorem filialis reuerentie. vt adorarent: dominum creatorem z sic

q̄uis in humanitate viderēt humilē: adorabāt tm̄ z tradiderūt dei virtutē z dei sapiam cognouerūt. Et erit de⁹ in lapidē offensionis z petrā scandali duab⁹ domib⁹ israel. Jsrael interpta/tur directio dñi: siue vir vidēs deū. et significat hoiem q̄ aptus natus ē di/rigi in diuinā visionē siue in creatura siue in ꝓpria essentia. Due dom⁹ israel scz cor z os. Nā cor est habitaculū dei in credēdo. os vo est erpssiuū sermo/nis in cōfitēdo. eo q⁹ corde credit ad iusticiā oris fit cōfessio ad salutē. Sz domui cordis ē deus in lapidē offen/sionis ꝓpter cecitatē infidelitat': z do mui oris ē petra scandali: ꝓpter nega/tionē diuinitatis. Tercio ē dñs in la/queū z in ruinā habitantib⁹ hierl'm. i. herodi z cōplicib⁹ suis ꝓpter mort' ei⁹ malignā cōspirationē: qui quidē hero/des z sui collaterales tūc ad lrām ba/bitabāt siue morabanꝭ in hierl'm. Et de hoc dī in prouerbijs. Qui exaltat cor suū querit ruinā. ¶ Scōo xp̄us in/quātū veritas ꝓpter argutionē iustā: būane iniq̄tatis posit⁹ ē hic in ruinā malignoꝝ. Et hoc est qō dī Esaie. vj. Ros lucis ros tuus z terrā gigantiū detrabes in ruinā. Efficacissima do/ctrina xp̄i noīe lucis et rozis appellat eo q⁹ erat manifestativa z denuditati/ua turpiū ad modū lucis z moderati/ua celeris ad modū rozis. Nam fm Jsidorū. Ros arcet venena de nocte ne noceāt. Sed inīq̄ dilexerūt videri magis tenebras vt liberi⁹ possent va/care sceleribus vt iā nō sustinerent incre/pationes z puncturas iuste argutōis machinati sunt in maleficiū argueꝭ vt dicit dñs Jobis. viij. Quid me q̄/ritis interficere hoiem qui vera locu/tus sum vobis. Uere miserabilis in/sania trascimur sanāti: z nō trascimur vulnerāti. z certe icurabilis ē iste mor/bus nō ex defectu medici sed ex vicio egroti: z certā gigantiū alios in mali/ciam extendētes p rigorē diuine iusti/cie detrabēs in ruinā dānationis eter/ne. ¶ Tercio xp̄s inquātū salus ꝓpter voluntariā susceptionē illate mortis ē positus in ruinā impioꝝ. Xp̄s enī in/cruce tanq̄ botrus in torcular' com/pressus p vulnera sui floridi corporis odoriferū liquorē expressit oim mor/boꝝ sanatiuū et saluti sufficiētissimū hoc autē medicinali liquore impij iu/dei offensi sunt adeo vt ruinā mortis incurrerint z ruinā multiplicarēt sper/nendo medicamentū saluberrimū et antrodū: quo genus humanū salua/batur: similes buffonib⁹ qui adeo of/fenduntur de bono odore fragrāte de arbore vinearū q⁹ in fugā cōuertantur Et de hoc dī Prouerb. xxv. In multi/plicatione impioꝝ multiplicabuntur scelera z ruinas eorū iusti videbunt. Uere in multiplicatōe impioꝝ pharisęoꝝ multiplicata sunt scelera cū colli/gere pontifices z pharisei cōsilium vt iesum dolo tenerēt z occiderent. Sed iusti. i. apostoli viderunt eoꝝ ruinas q̄ filij regni. scz herodes z iudei fue/runt electi foras ꝓ diuinā reprobatio/nem z gentes in sinu abrahe recubue/runt per benignā adoptionē. Seq̄t.

In resurrectionē mul

toꝝ. Ubi notat benignitas pie sub/uentionis in pstrati hois subleuatio/ne. Jsta benignitas pie subuentōnis apparet in subleuatōne triū generum hominū veritati obtēperantiū: q̄bus xp̄s est causa vite z salutis fm triplicem ꝓpietatē per quā fuit occasio pas/siua z accepta ruine z mortis obstina/tis z veritati contradicentib⁹. ¶ Nam

Universidad de Deusto
Biblioteca

primo ꝓpter benignitatem pie subuentionis inquantū virtus: impotentes resurgēs a crudelitate potestatis diabolice irascibilē depmētis. ¶ Scōo ꝓpter benignitatē pie subuēctionis inquantū veritas: insipiētes resurgunt a tenebrositate ignorantie rationalem obcecantis. ¶ Tercio ꝓpter benignitatem pie subuentionis xp̄m inquantū salus: lasciuiētes resurgūt a feditate carnis lasciuie cōcupiscibilē deformātis. ¶ Primo ꝓpter benignitatem pie subuentionis inquantū virtus resurgunt impotētes a crudelitate diaboli ce ptātis. Unū dī Actuū.xij. Surge velociter quia ceciderūt cathene de manibus tuis. Petrus positus in vinculis ferreis diabolica suggestione t ſb custodia militū vt interficiat signat peccatorē ligatum vinculis diabolice fraudis t positū sub custodia demonum ad perdendū morte dānationis eterne. Hic autē excitat ad surgendū angelica āmonitione: quia p auxiliū xp̄i cōfringētis ereas portas diaboli, ce custodie. Ceciderūt cathene diabolice fraudis de manib⁹ malo⁹ operū eius. de hoc ſil'r dī de dauid.ij. Regū. Surrexit dauid in die illa t fugit a facie saul. Saul inteꝑtat abutens t ſligt diabolum qui abutitur creaturis dei de cui⁹ ptāte bonus dauid surgit per auxiliū virtutis xp̄i fugiēs ab ei⁹ nocia. ¶ Scōo ꝓpter benignitatē pie ſb, uentionis xp̄i inquātū veritas: insipientes resurgēt a tenebrositate ignorātie rōnalē obcecantis. Et de hoc dicit Esaie.lx. Surge illumiare hierl'm qr venit lumē tuum t gloria dñi sup te orta est. Surge illuminare hierl'm. Ecce tenebrositas cecitatis: nō enim illuminat nisi carēs luce. Quia venit lumen tuū. Ecce benignitas venētis eo q lumē āgelo⁹ factū ē lumē hoim lumen supno⁹ factū est terreno⁹. Et gloria dñi sup te orta est. Ecce iocunditas cordis. Si eīm magna est gl'ia carenti visu in videdo iterū lucē: multo magis debet esse generi humano obcecato p peccatū qō per aduentuz veri luminis de tenebris ad lucem revocatur. ¶ Tercio ꝓpter benignitatez pie subuēctionis xp̄i inquātū salus: lasciuiētes resurgūt a feditate carnis lasciuie: ꝯcupiscibilē deformātis. Et de hoc dī Josue.j. Surge t transi iordanem tu t oīs pl's tecum in terrā quā ego dabo filijs israel qui interꝑtatur videns deū. Sic boni xp̄iani rep̄hensione carnis deū vident in ꝓpria conscientia: istis ꝓ obtinenda celestis patrie in habitatione p̄cipitur trāsire p fluxū carnalis cōcupiscētie: que nomine fluuij designat. Secꝛt.

Tercio exēplaritas imitande directionis in bone actionis regulatione cū dicit in signū: licz fuerit dñs iesus xp̄s exēplare signū in oīi sua actione: tū quātū ad pīs triplicit fuit signū. ¶ Primo virtuosissime reconciliationis in incarnatōne. ¶ Scōo fuit signū veracissime revocatōis in p̄dicatione. ¶ Tercio fuit signū saluberrime curatōis in passione. ¶ Primo positus est in signū virtuosissime recōsiliationis in incarnatōne. Unde dicit Geñ.ix. Arcum meū ponā in nubibus t erit signū federis. Arcus iste qui generat ex radio solis in nube cōcava t rorida est xp̄s: qui cōstat ex radio solari divinitatis t nube humanitatis rōne humilitatis. Et dicit concava et rorida rōne plenitudinis gratie Dicit poni i nubib⁹. i. defectib⁹ carnalibus tenebrose humanitatis impeditis ab hominib⁹ salutē. Non vt obscuraret. sed vt cōtēpereticui⁹ extrema contingūt celū divinitatis t terrā humanitatis: t iste arcus est signū federis inter deum t creaturā. ¶ Scōo fuit signū veracissime revocatōis in p̄dicatione. Unū Esaie.xj. Levabit signum dñs in nationib⁹ t cōgregabit ꝓfugos israel t dispsos iuda colleget a quatuor plagis terre. Levabit dñs signū revocatōis in p̄dicatione ad vocationē. Cōgregabit ꝓfugos israel. i. aptos dirigi in via bona. Nā israel directio dñi interꝑtatur. Et colliget dispersos iuda ad ꝓtendū nomini dñi Juda eīm cōfessio interꝑtatur. Istos etiā cōgregabit t colliget a q̄tuor plagis terre. i. a quatuor inordinatis affectionib⁹. s. a tumore vanitatis t superbie: ad rimorē humilitatis t reverentie. t a fetore carnalitatis t immunditie: ad nitorē castitatis sanctimonie. ab ardore terrenitatis t avaricie: ad amorē paupertatis t inopie. a furore impietatis t inuidie: ad dulcorē charitatis benigne ¶ Tercio fuit signum salutifere curationis in passione. Unū dī Numeri.xxj. Fecit moyses serpentem eneū ꝓ signo: quē percussi intuentes sanabant. Serpēs ille q̄ habet similitudinē t effigiē serpētis tñ carēs veneno: signat dñm nr̄m ihm xp̄m. q̄ habet naturā t effigiē hois tñ carens veneno peccati: vt quēcunq⁹ momorderit astucia sathane intueat xp̄m in ligno pendentē: p passionē t imitationem t plenā inveniet curationez. Nā si tēpretur de bonoribus invenit morte vilissimā. Si de delicijs mortez invenit dolorissimā. Si de divicijs: nuditatem pauperrimā. t sic virtute passionis xp̄i a morsibus antiqui serpentis medebitur.

Quarto t vltimo notatur malignitas vel puersitas prave ipugnatōis in benigni cōditoris contradictione ibi: cui contradicet. Vere magna malignitas ꝓtradicere tanto ac tali doctori. ¶ Nā p̄mo ei⁹ insupabili virtuti ꝓtradixerūt superbi: p temerariā attributionē ifirmitat⁹ t ipotentie ¶ Scōo ifallibili veritati ꝓtradixerūt falsiloq⁹: p falsam ipositionē falsitat⁹ t blasphemie. ¶ Tercio ideclinabili bonitati ꝓtradixerūt maligni p calūnia⁹ tionē malignā seductōnis t malicie. ¶ Primo q̄ fuit ꝓtradictū ei⁹ infallibili veritati p temerariā attributionē ifirmitat⁹ t ipotētie. Superbi eīm iudei q̄ videbāt xp̄m fm hūanitatē pati t infirmari hūtes obscuratū itellectū ꝓpē tumorē superbie tnō credidērūt ipm eē dei vtutē fm divinitatē: p temerariā attributionē ifirmitat⁹ t ipotētie contradixerūt ei⁹ vtuti divinitat⁹ quā antea mōstraverat i factis miraculosis cū exprobrādo dicebāt. Alios saluos fecit seipm n̄ pt saluū facere. O superbi iudei cecitozes ipa cecitate ruinā nō attendētes: q̄n maioris vtut⁹ ē patientē in tormētis vsq⁹ i finē pseverare: et de infirmitate corporis multipl'r triūphare q̄ de cruce descēdere t ab infirmitate carnis miserabilit⁹ superari. Si eīm nullus salvabit⁹ nisi qui pseveraverit vsq⁹ in finē: quō xp̄s iesus noīe t re salus diceret. si in cruce patienter vsq⁹ i finē nō pseverasset. Unde in psalmo Eripies me de contradictionib⁹ populi cōstitues me in caput gentiū. inquit fili⁹ dei ad patrē. Eripies me de ꝓtradictōib⁹ xp̄i iudaici exprobrātis t temerarie attribuentis virtuti divinitat⁹ infirmitatē t ipoperiū. ꝓstitues me i caput gētiū. i. credētiū me nō tñ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

esse hominē sed etiā deū omnipotentem ¶ Tercio infallibili eius veritati fuit cōtradictū a falsiloquis p impositionē falsitatis z blasphemie. Falsiloqui pharisei ei⁹ infallibili veritati imponebāt falsitatē z blasphemiā cū dicebāt. tu de teipso testimoniū perhibes z testimoniū tuū nō est verū. z alibi hic blasphemat. Et hoc est qđ dicit Job. xvj. Suscitat aduersus faciē meam falsiloquiū z tradicēs mihi. Contra quē sil'r Job. vj. di. Hec ē consolatio mea vt affligēs me dolore nō parcas nec cōtradicā sermonib⁹ sancti Job interpretat dolor siue vlulās z signat penitentem dolentez z plorantem de peccatis suis. Vic notat non solū nō cōtradicere sermonib⁹ sancti sancto⁹ xpi sed z magna ꝓsolatio ē sibi vt xpi bonus medicus nō parcat patefaciē, do vulnera sceleruū cū gladio predicationis: vt affligatur multiplici dolore cōtritionis, ꝓter recuperationē sanitatis. ¶ Tercio eius indeclinabili bonitati fuit cōtradictū p calūpniationē malignā seductōis z malicie. Maligni iudei q calūpniabāt ipsaz bonitatem xpi dicētes xpm esse malicio sum siue seductorē in sermone: z deuoratorem at⁹ peccatorez in opere. Immo ꝙ pcius ē ponebāt bonū malū z lucē tenebras dicētes miraculosa opa xpi filij dei fieri i beelzebub pncipe demoniox. z quia malos male pdet. Ideo dicit de eis Esaie. xlj. Confundant et erubescant oēs q pugnāt aduersus te erūt quasi nō sint: z peribunt qui contradicunt tibi ꝛc.

In festo Epiphanie

Sermo Reuerendi dñi petri aureoli archiepi aquensis ordinis minorum deuotus.

a Mbulabūt gētes in lumine tuo⁹ reges i splendore ortu⁹ tui. Esaie. lx. In lumie tuo videbim⁹ lumen. pſ. Volens in festo stelle. in festo epiphanie. in festo vtiq; lumis assumere z ꝓponere verbū dei merito debet dicere cum ꝓpheta. Dñe in lumine tuo videbim⁹ lumē. in lumine tue gre videbim⁹ lumen stelle. Hic etenī pdicator aliqđ cōfitetur. aliqđ pollicetur. aliqđ intuet. ¶ Confitetur quidē ex parte dei influxū assistentez dicēs. dñe in lumine tuo. Pollicet ex parte sui conatū diligentē quia videbimus inqt. Intuet ex parte festi occursum arridentē q⁹ lumen. ¶ Confitetur ergo pmo necessitatē diuine assistentie dicēs. In lumine tuo z nō alibi videbim⁹ lumē. Sicut enī lumen corporeū qđ disponit oculū. disponit medium. actuat obiectum est necessariū ad corporeā visionē, sicut lumē gre quo sacra reuelant. verba inflāmant. pdicatorū mētes illustrātur. Quox primū est i sermone, dei obiectū. Scōm medīū. Et terciū subiectuz est summe imo omnino necessarium ad spūalia disserendū z cognoscendū. vt bene dicerit pdicator vbi sit prudentia vbi sit intellect⁹. vbi sit longiturnitas vite z victus. vbi sit lumen oculox. z par. Baruch. iij. Quia nō nisi in lumine gre. Omne enī qđ manifestat: in hoc lumine gre manifestat: quia oīe qđ manifestatur lumē est. Ad ephes. v. ¶ Pollicet sedo integritatē corporal' insistentie: quia videbimus toto corpore mine insistemus. Sicut enī in regno eut⁹ nullus ē finis. Vacabim⁹ amabimus videbim⁹ laudabim⁹. z hoc erit in illo fine sine fine. vt ait Aug⁹. xxij. de ciui. dei. capi. vltio. Sicut tūc videbit z affluet z mirabit z dilatabit cor nr̄m Esa. lx. sic nūc p modulo nr̄o oz nos vacare z videre maxime occurrēte tali festiuitate. Gustate ait ꝓpheta z videte qm̄ suauis est dñs vt in hoc festo. Nō sitis iusti simplices vt gustetis z nō videatis sicut scrā rusticitas. Nō sitis mali z prudētes vt videat⁹ z nō gustetis: sicut balaam mal⁹ ꝓpha q visiōes oīm potentis intuit⁹ est z tm̄ cadit p petrī. lz aperiant oculi ei⁹ Nūe. xxiij. Nō sitis mali: simplices: vt nec gustetis nec videat⁹: lz sitis boni: prudentes vt gustetis z videritis. Aperi oculos tuos z saturare panib⁹ ait sapiēs puer. xx. Hoc est ḡ qđ pdicator p auditore z seipo facere pollicet dicens: q⁹ videbim⁹. ¶ Tūc intuet vltio iocunditatē occurrentē materie in hoc festo dicens. videbim⁹ inqt lumē. hodie ꝓprie lux orta est iusto: immo propter iustos. q⁹ stella p xpo: z ex hoc rect⁹ cor de leticia. Letamini ḡ iusti in dño in hoc festo z cōfitemini memorie sctifi, cationis eius: q⁹ tenebre transierunt z verū lumen iam lucet. j. Jo. ij. Attende ḡ in hoc vbo Aptā necessitatē. Interna sedulitatē. Jocundā festiuitatē quā pdicator cōfitet Jn lumine inqt tuo nō meo. Pollicet: q⁹ videbim⁹. Intuet: q⁹ lumē. Ergo rm̄i paternū lumen qđ est verū lumē qđ illuminat oēm hoiem venientē in hunc mundū per quē ad pncipale lumē patrē accessum si sacratissimox eloquiox tarditas illuminet quantū possibile est respiciam⁹. Juxta cōciliū dionisij in li. cap. j. angelice ierarchie. Ad ipm vo mediante matre virgine accedētes dicamus. Aue maria. ¶ Ambulabunt gentes ꝛc. Nihil mal⁹ mirabile q̄z q sol iste materiat' i ortu suo gignit splēdorē. Ergo quale mirabile si sol spiritualis xp̄s de quo canit ꝓpheta. Orietur vobis timentibus nomen meum sol iusticie in ortu suo lumen spirituale diffudit. Siquidē fuit sol xp̄us Sicut enī sol iste quē videm⁹ est fons materialis luminis totius. Sic xp̄s dominus fuit fons veri luminis: z eterni. Ab eo q ꝓpe manauit ois radi⁹ veritatis sctitatis gratie z bonitat⁹ z potestatis. In mundo p fidei defensiōez Per mox compositionē. culpe relaxationē. miraculox ostensionē. Jpe er⁹ go sol tāte noticie. sol vere iusticie. sol diuine gratie. sol clare potentie tanq̄z sol oriens in altissimis dei Eccli. xxvj. Sol inquā q habet tpe succedente toti⁹ mundi emisperiū. q ḡdruplici radio illustrare statim in ipo ortu: in ipso exordio cepit p fidei noticiā i oriente radiare. Regibus enī in oriente existentib⁹ nō solū corpale lumen apparuit ipius stelle. immo cox cordibus spūale lumen noticie xp̄us oriens inspirauit. Augustino testante q ait. q nō tam p apparentē stellā q̄z p inspirationē internā xp̄m natū magi noueūt in quo z cōcordat Criso. sup matheū. Jgit ille ꝓpheta totus floridus Esa. lx cap. Surge illuminare irl'm. q⁹ venit lumen tuū. Spūali cōpleti⁹ letitia: et totus in tubilum resolutus. vt patet legenti capitulū. quia ecce tenebre ꝛc. Super te autem orietur dominus et gloria eius in te videbitur. Vic inq̄z propheta videns in spiritu oriente sole iusticie radiare: z persidis reges in illo radio: in illo lumie ambulare sic dicit. Ambulabunt gentes in lumine tuo reges in splendore ortus tui vbi propheta istius festi totalem materiam comprehendens. ¶ Contemplat regalem cuneū venientē ambulabūt gentes z reges. ¶ Contemplatur stel

larem radium dirigentem in lumi/ne tuo z splendore. ¶ Contemplatur tercio finalem terminū attrahentem ortus tui: q tria sunt materia huius festi. scz Regalis inquisitō Stellaris apparitio. Finalis adoratio. ¶ Vide ergo hic devotum cuneum inquirentem natum. Ambulabunt gentes et reges: terminū attrahentes. id est ad deum dirigentem gressum in lumine tuo splendore. Quesitū terminat trahentem totum z exhibentem xp̄m ortus tui. vt sic appareat in hoc verbo regum reverentia. qz ambu. gentes z reg. Stelle refulgētia in lumine tuo splendore: xpi efficacia qz ortus tui q tria sunt materia huius festi.

Contemplemur itaq;

cum ꝓpheta Primo regalem cuneū venientem cum reverentia. de quo dicit. ambu. gen. z reges. Quorum tangitur dignitas: quia reges non soluz a regno: immo a regendo, nō solum reges ꝓ potentiam immo reges per sapientiam. qz magi a magnitudine sapientie dicti sunt fm glosam. quorum cor fuit in manu dei z quocunq; voluit vertit. Jurta illud Prouerbiorū. xxj. Sicut divisiones aquarū ita z cor regis in manu dei. Cor inquā cuiuslibet istorum regum: z quocunq; voluit inclinabit illud. Sicut enim aqua cito redit: cito dividit: cito obedit. sic isti non fuerunt rebelles aut increduli celesti visione. Quo contra dicit de iudeis. Ipsi fuerunt rebelles lumini nesciernnt vias eius. Nec reverti sunt per semitas illius Job. xxiij. Non sic de istis regibus: immo sic divisiones aquarum cor eorum divisibile sicut aqua. In quo reprehenditur duricies aliquorū. ¶ Tangitur ergo eorum dignitas quia reges. tangitur novitas qz gentes. Ipsi enim fuerūt primitie gentium: nos populi gentiū fm Augustinū. gentes ergo sup misericordia eis hodie exhibita honorare deum. quia cum non fuisset xp̄us ꝓ eis missus nec ad eos missus. sed ad oues que perierunt domus israel. hodie tamen misericorditer vocavit. Letamini ergo gentes cum plebe eius z iterū: laudate omnes gentes dominū z magnificate eum omēs populi: ad Rom. xv. ¶ Et attendite q̄ iudei z gentiles habeant laudare deū sup misericordia: qz non ex operibus iusti, cie que fecimus nos: sed fm suaz misericordiā saluos nos fecit. Jn spē alitamen gentes qz non fuerat eis promissus. ¶ Tangit z eorum pietas et religio: quia ambulabunt: qz dirigit illud verbum: vt filij lucis ambulate. fructus enim lucis est in omni bonitate z iusticia z veritate Ad Ephe. v. Ubi attendite respectu horum regum religionis initium. iudiciū. preconiū ¶ Magnū religionis initium est. qz vocantur filij lucis: vt filij inquit lucis. non solum qz a luce moniti: a luce exorti: a stella: immo qz a luce geniti Habitus em̄ fidei qui lux est quē admodū aplus testat: fidelib⁹. Gratis aliquando tenebre z̄c. Est habit⁹ generans hoīes in filios dei: proba. Job. j. Dedit eis potestatē z̄c. Oportet vos nasci denuo: dicit nichodemo Et aplus ait. Vos estis filij lucis: et filij dei. nō estis filij ire neqz tenebraru. j. ad Thessal. vltimo. Magi ergo qui confitent z querūt signant eos q̄ ambulant ꝓ fidem z querūt spēm: qa fideles erant: filij lucis erant: z in hoc fuit eorum religio inchoata. ¶ Vide secundo religionis iudiciū. ambula-

te. Ambulare signū est vite. viuebant qui ambulāt: ambulare in luce signū est lucide vite: z ambulant in luce. qz ad lucem xp̄m in luce: quia cum luce fidei dicentes vbi est z̄c. in luce. quia ex luce z per lucem excitati vel incitati: quia vidimus stellam z̄c. Ergo vide respectu huius ambulationis: lucem tractantē: xp̄m. lucem cōicantes. quia fidem. lucem incitantem qz stellam. Ambulate ergo o reges dum lucem habetis ne tenebre vos comprehendant. quia ecce in diebus vestris tenebre operient terram iudeorum tenebre infidelitatis. Sup vos autem orietur dominus z gloria eius in vobis z a vobis videbitur quēadmodū vos confitemini: vidim⁹ stellam z̄c. ¶ Vide tercio religionis preconium: quia lux z religio fidei non fuit in eis absqz fructu. sequit em̄: fructus autez lucis z̄c. Lux quidem fidei fructificauit in eis z bonitatem z equitatem z veritatē. Fructus inquit lucis est in omni bonitate z̄c. Attende eorum devotionem qui venerunt a longinquis partibus: z arguo bonitatem studuerūt sentire de domino in bonitate. Attendo eorum oblationem: z arguo equitatem: Quia aliud deo: aliud regi: aliud sacerdoti obtulerunt. z ideo aurum: thus z mirram fm sanctos. Attendo eorum confessionē z arguo eq̄tatem: confessi sunt: quia natus ē rex iudeorum. Hi itaq; fructus fuerunt fidei z lucis in eis. Non sic de indevotis qui carent bonitate: non gustant q̄ bonus q̄ suauis est dominus. Nō sic de otiosis qui carent iusticia: equitate. Non reddunt que sunt cesaris cesari: nec que sunt dei deo, z non reddūt que sunt proximi proximo z que sunt dei deo. Non sic de sceleratis et peccatoribus: qui carent veritate. nō ambulant ad veritatem evangelij. Confitentur se nosse deum factis autem negant. Considerata itaq; istoꝝ dignitate: quia reges. Raritate quia gentes rare ad fidem illo tūc. Pietate: quia ambulabunt. ꝓpter qō premisit ꝓpheta: ambulabunt.

Contemplato itaq;

cum ꝓphpheta regali cuneo venienti cum reverentia Accedamus cum ipso ad stellarem radium dirigentem et refulgētia. ait enim: in lumine tuo: z splendore. Lumen: splendor z radius ista tria differunt in modo diffusionis z in gradu perfectionis. In modo diffusionis: quia radius diffunditur directe. Splendor autem refunditur reflexe. Unde radius fractus vel reflexus est proprie splendor. Lumen diffunditur oblique z irregulariter. Ergo radius linealiter, splendor angulariter. Unde frangit aqua? rietevel aqua z̄c. Lumen circulariter Irregulariter. Orbiculariter. Hinc inde etiam intrat domum et locum vbi non attingit radius. ¶ Differunt etiam in gradu perfectionis: quia lumen tenet infimum. Splendor medium. Radius vltimuz z summū inter diffusiones lucis. ¶ Nunc dico q felices hi reges ambulauerunt in lumine. ambulauerunc in radio. ambulauerunt in splendore, Ipsi enim fuerunt in hac via directi tripliciter, quia directi iudicio exteriori stelle. Subsurrio interiori dei. Oraculo aperiori scripture. Unde in virtute prime z secunde directionis iter inchoa-

uerunt ꝛ continuauerũt. Sꝫ in virtute tercie iter cõsummauerũt. In virtute illi⁹ oraculi ꝓphetici. Et tu bethleẽ ꝛc. ¶Modo aplicatur sit stelle signaculum lumen. qz minoris claritatis. Scripture oraculũ splendor. qz maioris firmitat̃. Diuinũ suspiriũ interius radius. qz summe preclaritatis. ¶Amplius sit stellarie signaculũ; lumen. Scripture oraculum splendor. Diuinũ spiraculũ; radi⁹. qz motũ irregulariter ꝛ diffusum non mouebat̃ sicut alie stelle. Receptum angulariṫ in scriptura. diffusum linearit̃ recta linea a xp̃o sup eor cuiuslibet istoꝝ regum. Dicat ergo ꝓpheta ambulabũt gentes in lumine tuo ꝛ reges in splendore ortus tui. dñe in lumine vultus tui; imaginis tue; speciei tue; xp̃i tui. Cui⁹ vultũ desiderat vniuersa terra. In quẽ ꝛ vultũ desiderant angeli ꝓspicere. ambulabũt ꝛ in noie tuo exultabunt tota die ꝛc. in ps̃.

Benigꝫ cõtemplemur

cũ ꝓpheta finalem terminũ attrahentem cũ efficacia. Subdit em̃. Ortus tui. vos videtis sensibil̃ q corporee ortus lucis; ortus solis de mane: mouet nubẽ; auem; gentem. Mouet nubem ad sequendũ. Hinc est q de mane apparet celum rubeus frequenter rõne nubis sequentis solem. ¶Mouet aues ad canendum vt philomenã ¶Mouet gentes ad surgendum et agendum. quia ortus est sol ꝛ congregati sunt Dicit de bestijs ꝛ Sequit̃. Exibit homo ad opus suũ ꝛc. ¶Cõsimiliter dico in ortu nostri solis; quoniam isti reges ad hunc ortum venerunt vt nubes. Venerũt vt aues. Venerunt vt homines. ¶Venerũt vt nubes ratione velocitatis. Qui sunt hi qui vt nubes volant ait ꝓpheta. Indubitanter videnṫ volasse; qz a terra distantissima venerũt infra tredecim dies ſm qõ innuit glosa ¶Venerunt vt aues rõe iocunditatis. cantantes ꝛ dicentes. vbi est qui ꝛc. Credẽtes q cantus ille omnib⁹ placeret sicut eis; qõ non erat verum de herode ꝛ iudeis. Vocans ab oriente auem ꝛ de terra longinqua virum voluntatis mee dicit Esaie xlvj. ¶Venerunt vt homines rõne humanitatis ꝛ benignitat̃. Non venerunt vacui. immo deferentes donatiua benigne ꝛ humane; aurum thus ꝛc. Hic est ortus de quo canit ꝓpheta. Exortum est ꝛc. Et ecce q oritur. Exortus est lumen. Lumen de quo alibi dicit. Lumen ad revelationem ꝛc. Ecce quibus orit in tenebris Sed rectis corde in tenebris. qz magis prius infidelibus prius manentibus in tenebris gentilitatis qz ambulantibus in regione vmbre mortis in regione ydoloruꝫ ꝛc. Cur orta est eis. Summũ est gaudium existentibus in tenebris quando sibi orit lumẽ celi Sed videte q non omnibus in tenebris; sed rectis corde tribus magꝫ nõ versis corde herodi ꝛ iudeis. Rectitudo cordis non est linearis. sed pyramidalis; consistit in recta elevatione superficiorũ ꝛ linearum. ꝛ certe cor regum istorum dirigebatur vsqꝫ ad lapidem angularem christum iesuꝫ Sed ecõtra herodes habuit cor versum ; cor ad seipsum flexum. vnde suspicatus herodem molitus est neccꝫ ¶Videte ergo vltimo quid est q oritur diffinias illud lumen. Ecce miseri cors ꝛc. Mirabilis predicatio. illud lumen christus fuit hodie istis regibus valde misericors. eos euocando pre alijs hominibus totius mundi.

Sꝫ miserator eos regulando cũ amisissent stellã in hierl̃m. Ecce em̃ stella quã viderant ꝛc. Sꝫ fuit Justus eos preseruando eos admonendo. qz per aliam viam ꝛc. Hec fuit iusticia postꝫ receperat donaria eoꝝ ꝛ munera. Jam itaqꝫ apparet efficacia hui⁹ ort⁹ ꝛ iste erit finalis termin⁹ ad quez isti attrahebant. Sic ergo verso regali cetu; viso stelle ducatu. visuꝫ etiaꝫ principatu; prenunciat ꝓpherice ꝓpheta. ambulabunt ꝛc. Rogemus ꝛc.

Dñica infra octauaꝫ

Epiphanie Sermo.

Jli quid feciſti no

f bis sic ego ꝛ pater tuus dolentes querebam⁹ te. Lu. ij

Quin non sine magno dolore amittit quod cum magno amore possidetur Hinc est q beata virgo de amissione corporalis presentie dilecti ac vnici filij sui quem tenerrime ac sup omnia diligebat multiplicis doloris in animo colaphisabatur. Vix autẽ dabat somnum oculis ꝛ requiem pedibus; donec inueniret euz in medio doctorum in templ̃m. Ut autem vidit eius faciem gratiosissimã gaudens gaudio magno ꝛ leticia ineffabili; licet breuiter locuta fuerit sicut ꝛ virgo. Verecũdum tamen verbum protulit magne prouidentie ꝛ magne sapiẽtie dicens Fili quid feciſti nobis ꝛc.

¶In quo quidem verbo tanꝫ virgo prudentissima ꝑmo premittit dulcedinem benigne allocutõis in ore cum dicit. fili quid feciſti nobis.

¶Secundo exprimit amaritudinez magne tribulationis in corde ꝛ cuz subdit. Ego ꝛ pater tuus dolentes

¶Tercio adiũgit sollicitudinẽ discrete inquisitõis in ope. cũ subinfert querebam⁹ te. Sic in ipo verbo beata virgo tanꝫ prudentissima insinuatur dedisse deo cogitationẽ cordis: locutionem oris: ꝛ operationem totius corporis.

Primo ergo in verbo

proposito notaṫ dulcedo benigne locutõis in ore. cum dicit fili mi. Merito iesus bonus filius erat dulciter alloquendus. Nam sicut quilibet bonus filius est gaudiũ ꝛ leticia matris sue. Sic iesus fuit gaudium ꝛ leticia matris sue virgis. qz in ipo erãt tria que omnẽ animã in eius cõcupiscentiam alliciũt: ꝛ ad amorem alliciunt

¶Primo pulcritudo venustat̃ ꝛ puditicie; in mente et corpore.

¶Secundo dulcedo pietatis ꝛ sapiẽtie; in ore.

¶Tercio mansuetudo tractabilitat̃ ꝛ patientie; in opere.

Cũ em̃ hec tria sint in xp̃o sequiṫ q talis puer ẽ gaudiũ ꝛ leticia matr̃ sue.

¶Primo in filio virgis gloriose erat pulchritudo venustatis ꝛ pudicicie; in mente ꝛ corpore. Unũ in ps̃. Speciosus forma pre filijs hominũ. nec immerito; qz null⁹ fuit sine peccato actuali vel originali nisi solus puer iesus qui est candor lucis eterne ꝛ speculũ sine macula deus maiestatis Hic est ille puer gloriosus salomon de q̃ prouerb. viij. Ego fili⁹ sui patris mei tenellus ꝛ vnigenit⁹ coraz matre mea Vere puer iesus erat tenellus dei patris eo q delicate nutritus in verꝫ delicijs diuinitatis; ꝛ vnigenit⁹ coram virgine matre sua per assumptionez humanitatis: vt sic oculis depuratis ab oñi lippiditate peti sit iocundũ ꝛ delectabile intuer i ip̃m. ſm duplicem visum bois. ſ. interiorẽ quantũ ad di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

unitatē: z exteriorem quantū ad humanitatem. ¶ Scō in filio virginis glorioſe erat dulcedo pietatis z ſapiētie in ore. Unde puer. x. Filius ſapiēs letificat patrem: filius aūt ſtulti mestitia eſt matris ſue. Licet ſapiens puer ieſus ſit letitia patris z gl'ia Fm eternam generationē eo q̄ eſt ſplēdor glorie z figura ſubſtātie ei⁹. tamen eſt nō tm̄ letitia patris: ſz etiam matris in natura aſſumpta per glorioſam i mūdo cōuerſationē: eo q̄ ſapienē docuit ſapientius vixit: z ſapientiſſime mala pene tolerauit. Et ſic vitate doctrine Rōnalem illuminat ſanctitate vite Lōcupiſcibilē informauit exemplaritate patientie. Irraſcibilez quietauit pfectibilitate pcordantie. Quicq̄d enim verbo docebat facto cōcordabat. nō em̄ habebat multiloquas cōcordantias ſed reales. Nā quicq̄d verbo docebat cōcordantijs realib⁹ actualib⁹ z manualibus cōcordabat. Nā prīo cepit facere z poſtea docere. ¶ Tercio in filio virginis glorioſe erat manſuetudo tractabilitatis z patiētie in ope Unde Eſa. ix. Parvul⁹ nat⁹ eſt nobis z filius datus eſt nobis z factus eſt p̄ncipatus ſuper humerum eius Parvul⁹ (inquit pheta) nat⁹ eſt nob Ecce humilitas dei in reſiliēdo. Naz cum eſſet magnus dominus rex excelſus reſiluit in figuraz pueri puuli formā ſerui accipiens. z ob hoc q̄ in deſcendēdo fuit ceteris humilior: iō Fm regulam infallibilem divine iuſtitie que eſt. Qui ſe humiliat exaltabit fuit in aſcendendo omnib⁹ alijs ſublimior. Et filius datus eſt nobis: ecce tractabilitas obedientie: etiā nō reſiſtendo. Cū em̄ de⁹ pater ſic diligeret mundū vt filiū ſuū vnigenitū daret: nō fuit i reſiſtēdo ptinax ſz tractibilis in acq̄eſcēdo volūtati p̄ris. Et fact⁹ eſt principat⁹ ſuper humerū eius. Ecce manſuetudo patientie in ſuſtinendo dnō eſt ſibi gratis datus celeſtis p̄ncipatus: immo multo labore z dolore cum acquiſiuit ſupponendo humerum ſuum omnibus laboribus z doloribus mortis. Et quanto eius apparuit caro deformis z pallida i moriendo: tanto ſumma pulchritudine z decentia fuit circundata in reſurgēdo. Uñ qui videbatur proici velut ſemen in terram cum verecundia: reſurrexit z creuit in ſummā gloriam. Nullus ergo metuat atteri doloribus i corde. ieiunijs affligi in corpore quia tanto ei⁹ caro reſurget glorioſior. q̄n⁹ to pro xp̄o fuit humilior qui reformabit corpus humilitatis noſtre cōfiguratū corpori claritatis ſue.

Sequit̄ ſecūdo Ego

z pater tu⁹ dolentes. vbi notat amaritudo p̄funde tribulatiōis in corde. Certe non miror virgo gl'iosa ſi tribularis in corde: ſi habes amaritudinē ſi habes dolorē: mirarer aūt ſi nō doleres: eo q̄ amiſiſti dilecti tui filij p̄ſentiā corporalem: q̄ multis cōſolatōnibus replebat animā tuā. z ſz virgo glorioſa multos dolores: multas tribulatiōes z amaritudines habuit in hoc mundo de filio: poſſum⁹ tm̄ dicere ad p̄ñs q̄ triplicē būit dolorē.

¶ Doluit em̄ p̄mo in amiſſione filialis p̄ſentie.

¶ Secundo in viſione paſſiōis dñice

¶ Tercio in compaſſione obcecationis iudaice.

¶ Primo habuit dolorē in amiſſōe filialis p̄ſentie. Uñ in p̄s. Scōm multitudinē dolorū meox in corde meo cōſolatōes tue letificauerunt aiam meā. Potest eſſe

verbū matris v̄ginis alloquentis dilectū filiū ſuū poſt q̄z euz invenit. q.d. Scōm multitudinē dolorū meorum quos habui de amiſſiōe tue corporalis p̄ſentie. Cōſolatiōes tue letificauerunt aiam meā in viſiōe tue faciei divinis ſplendoribus irradiate. Quid iocundius q̄z videre hominē hominis conditorem: delectabilis ad videndū: ſuauis ad habendū: dulcis ad pfruendū ipe p̄ ſe placet: p̄ ſe ſufficit ad premiū. ¶ Scōo doluit in viſione paſſiōis dominice. Uñ ōr Treno x. j. Attendite z videte ſi eſt dolor ſicut dolor me⁹. Audiam⁹ virginis matris marie lamentabilē vocem z attendam⁹ ei⁹ vehementem dolorem: z videbim⁹ q̄z non eſt dolor ſicut dolor ſuus: excepto dolore filij. ad cui⁹ exemplar dolor ſuus aſſimilat. Dira em̄ z incredibili cōpaſſiōe tenebat: tat q̄z inexplicabili ſermone. Dolores namq̄z plagas z ꝓbria filij in ſe retorquens: in ſuaz p̄priaz p̄ſonā recipiebat. ſentiens hoc q̄ō z in xp̄o ieſu. In animo ei illi martiri cōmartir aſtabat. vulneranti conuulnerata: crucifixo cōcrucifixa: gladiato cōgladiata. Nā ſuāip̄ius aiam ptranſiuit gladius paſſionis chriſti. Pallebat em̄ decor munditie naturali pulchritudie tabeſcebat. z ip̄a tabeſcebat. q̄z talis in ip̄a relucebat effigies, qualis ab obiecto corpe: ſcz filij reſultabat. ſordebat ſputis facies gloriosa: ſordebat z ipſa luctu meſticie. Nō em̄ alium habitum pretendebat amans: niſi q̄lis vt⁹ amoris exp̄eſſerat ab amato. O gens ingrata nigreſcemus a gloria ſolari: nunq̄z palleſcimus cum chriſto: nunq̄z deponimus ornat⁹: memores chriſti nudi. Quis mihi dabit nigreſcere cum xp̄o. z palleſcere cum Maria matre eius: z erubeſceret deficere a memetipſo: vt partem habeam in paſſione domini mei. Non erubeſcat ſponſa aggredi q̄ noluit preceſſiſſe z in xp̄o ſponſo. q̄z profecto nihil glorioſi⁹ ſibi putet q̄z chriſti portare obprobrium. Unde vox illa exultationis z ſalutis: Mihi abſit gloriari niſi in cruce dñi nostri ieſu chriſti. ¶ Tercio doluit in compaſſioni obcecationis iudaice. Unde in p̄s Super dolorem vulnerum meorum addiderunt. Tanta em̄ compaſſione regina miſericordie dolebat de obcecationis malicia iudeox: eo q̄ apponebant iniquitatem ſup iniquitatē ſpernendo illud magnū ſacramentū z vilipendendo illud ſaluberrimū medicamentū paſſionis chriſti antidotuz quo ſaluabatur infirmus popul⁹ humanus: vt viderek ei addere doloreſ ſuper dolorem vulnerū mentalium. quem gladius paſſiōis xp̄i filij ſui in ſua anima exp̄eſſerat. Nō em̄ ire ſtimulo furens nec odij faſtibus exardens ſed manſuetum animū p̄ compaſſionem: eraſperantib⁹ p̄bebat: non vicem rependere cogitās: ſed tantas iniurias vltro indulget. ſingulari em̄ compoſitōne Maria omnē malignitatem eorum ſuperans iniuriam obliuiſcens. potius eorum compatiebatur inſanie: totaliter coherens ſupne dulcedini: q̄ ſe totā illo tpe diffundebat ſuper peccatores.

Tercio introducit ſol

licitudinē diſcrete inq̄ſitiōis in ope cū dicit. querebamus te. Valde em̄ fuit ſollicita beata v̄go in inq̄rendo. Iz nō fuerit negligens in amittendo. Nam conſuetudo apud iudeos Fm expoſitores hec erat: q̄ in proceſſionibus z itineribus dum aſcendebant in tem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

plũ: z etiam duz mozarenẽ in templo q z viri z mulieres nõ simul sed ꝑgebant seozsum. Pueri autem nõ ¦ frequebant hac lege. sed quandoqz cũ patribus pergebant quandoqz cuz' mulieribus. Unde virgo maria z mater putauit ipm esse cum Joseph in comitatu viroꝝ. z ioseph putauit puerũ ihesum esse cum maria in comitatu feminarum. z hec ꝓsuetudo introducta erat causa honestatis ad custodiã castitatis. Et sic patet q non fuit negligens in amittendo sed valde fuit sollicita z diligens in inquirendo: eo q quesiuit eum.

¶ Primo cũ rectitudine cõscientie in credendo.

¶ Secũdo cum latitudine ¦ beniuolẽtie in diligendo.

¶ Tercio ¦ cum certitudine confidentie in expectando.

Ut sic tanq̃ forma z speculũ xp̃iano/ruz daret exemplũ recte aq̃rendi xp̃m

¶ Primo quesiuit cũ rectitudine conscientie in credendo. Unde ꝺ: Sapie. j. In simplicitate cordis querite illum: qm̃ inuenit ab his q nõ temptant illũ: apparet aũt eis q fidẽ habent in illum. Querite illũ ꝑ cõtinuationẽ deuote oratiõis. In simplicitate cordis ꝑ puritatẽ intentionis z innocentiaz opis: vt nulla sit duplicitas interius nulla falsitas exteri⁹ sed totaliter conuertaꝫ in deũ: nec reflectiꝫ in suum comodũ: nec cleuet ꝑ fauorẽ humanuz. qm̃ inuenit ab his q nõ tẽptant illuz ꝑ p̃sumptionẽ temerarie inquisitõis. Unde aug. li. j. ꝓtra faustũ. Presumptõ arrogãtie oculũ cordis clauditvt omnino nõ videat: vl' distorquet vt puer se videat: z aliõ ꝑ alio ꝓbet. apparet aũt eis q fidẽ habent in illũ ꝑ mental' intuit⁹ elevationẽ. ¶ Scõo quesiuit cũ cũ latitudine beniuolẽtie: in diligẽdo. Unde ꝺ: Matth. xiij. Ibm q̃rit⁹ nazarenũ. Iste scẽ mulieres q̃s alloquit angel⁹ cũ tanto desiderio amor⁹ q̃rebant xp̃m vt etiã i nocte nõ quiescerẽt Nõne cũ magno feruore amor⁹ querebat xp̃m maria magdalena q̃ sola in sepulchro moras ꝓtrahere non timebat: cũ ser⁹ mulieb⁹ sit timid⁹ ex natura. nõ ei erat cõtẽta visiõe angeloꝝ. nec ꝓsortio aplorum z totus erat tediũ sibi videre oẽm creaturã nec õstitit q̃rere donec inueniret ibm nazarenũ crucifixũ: qz eo habito hꝫ oẽ bonũ. ¶ Nam xp̃s inq̃ntũ crucifix⁹ cõfert bñficiũ venie: i absolutõe culpe. ¶ Inq̃ntũ nazaren⁹. i. florid⁹. cõfert stillicidiũ gr̃e. in ꝓmotiõe iusticie. ¶ Sz inq̃ntũ ihs (q interꝑtaꝫ sal⁹) ꝓfert cõplemẽtũ gl'e: in gl'ificatiõe coꝝpis z aie. Et de hoc dicit Jere. xxix. Cũ q̃sieritꝭ me in toto coꝛde vestro inuenia a vob dicit dñs. Unde bta virgo q̃siuit in toto coꝛde nõ dimidiando cũ ad ꝛrena. ¶ Tercio q̃siuit cuz cũ certitudine ꝓfidẽtie: in expectando Unde coll'. iij. Que sur⁹ sꝭ q̃rite nõ q̃ sup terrã. vbi xp̃s est in dextera dei sedẽs Virgo maria ꝑ appetitũ celestiũ q̃rebat q̃ surs̃ũ: sunt expectando cũ certitudine spei portiõa bona dei patris vbi xp̃s inquantũ hõ ꝓpetue fruit. Nõ q̃ sup terrã ꝑ depressionẽ affect⁹ ad ꝛrenaz: qz iste terrene ꝓsolationes q̃s carnales experiunt cõpate delectatõib⁹ q̃ surs̃um sꝭ in dextera dei patris pot⁹ dicẽde sꝭ desolatões Ubi ei hõ credit inuentre delectamẽtũ inuenit crucamentũ. qz ois delectatõ in pñti a'ps̃a est amaritudiniꝭ delectatiões q̃ sꝭ in dexra dei delectãtꝫ eo q delectatõ ẽ cõiũctõ ꝓuenientis cũ ꝓuenientiꝭ aia nll'i meli⁹ ꝓuenit q̃ illi ad cui⁹ imaginẽ vl' silitudinẽ formata est. Rogem⁹

Bñica secunda post epiphanie. Sermo.

Oc fecit initium

b signoꝝ ihesus in chana galilee z manifestauit gloriã suã z crediderũt in eũ discipuli ei⁹ Johãnis. ij. Qm̃ ꝑ cognitionẽ effect⁹ deuenit in cognitionẽ cause. Ideo iohãnes euãgelista in verbo ꝓposito (qõ ẽ q̃si cõclusio z epilogatio tot⁹ euangelij hodierni) insinuat q ibus xp̃s manifestauit eminentẽ potentiã suã per effectũ miraculosum z sup facultatez nature: in subita trãsmutatõe aque in vinum: nulla dispositione precedente cum dicit. Hoc fecit initiũ signoꝝ z c.

¶ Unde in verbo ꝓposito ꝓmo notat miraculoꝝ xp̃i apparens inceptio: cũ dicit. Hoc initiũ signoꝝ fecit ihs.

¶ Scõo sue potentie ꝑ signũ euidẽs manifestatio: cum subdit z manifestauit gloriam suam.

¶ Tercio discipuloꝝ ei⁹ manuductõs illuminatio: cũ subiungit z crediderunt in eũ discipuli ei⁹. i. ꝓter infusionẽ superne gratie interius z manuductionẽ miraculi exterius.

Primo ergo notaꝫ miraculoꝝ xp̃i apparẽs inceptio cũ dicit hoc initiũ signoꝝ fecit ihs. Non em̃ illud signũ subite trãsmutatõis aque in vinũ fuit initiũ signoꝝ xp̃i q̃tũ ad existentiã. sed solũ q̃tũ ad apparentiã: z ꝓterea si volum⁹ bñ z artificiose ꝓcedere possum⁹ dicere fm veritatẽ q eadem die licet diuersis rpib⁹ triplex fecit signũ. ꝑ qõ excellentiã sue tripliciꝭ ꝓietatis manifestauit. fecit inq̃ eadem die epiphanie.

¶ Primo signũ spectabile in insolita apparitione stelle fulgentis.

¶ Scõo signũ mirabile in subita trãsmutatione nature obedientis.

¶ Tercõ signũ ãmirabile in gratuita sanctificatõe aq̃ regenerãtis. z hoc est qõ cantat scta mr̃ eccl'ia. Tribꝰ miraculis sctm̃ die colim⁹ ornatũ z c. ꝓter qõ erat istitutũ (vicz ad manifestatõz veri lumis) festũ epiphanie nõ incongrue dr̃ illo die factũ z ei⁹ memoria celebrata ẽ: cũ vnũquodq̃ a suo fine digne z laudabiliter cõmẽdetur.

¶ Primo ergo notatur signuz spectabile in insolita apparitione stelle fulgentis. Unde dicitur Esaie. xj. Leuabit dñs signũ in nationes z cõgregabit ꝓfugos israel. z dispsos iuda colliget a q̃tuor plagis ẽre. Dñs leuabit signũ stelle fulgẽtis in natões. i. gẽtes vt ꝑ hoc manifestaret eis q ipse ẽ veram lux oĩm mentiuz illuminatrix. Unã stella noue claritatis q̃ magis apparuit: declarauit verũ lumẽ natũ i mũdũ. Et cõgregabit ꝓfugos isr̃l'. i. apertos dirigi in viã bonã. Nã israel directio dñi interꝑtaꝫ. Et dispersos iuda colliget ad ꝓfitẽdũ noi dñi. Juda em̃ cõfessio interꝑtaꝫ. A q̃tuor plagis ẽre. i. a q̃tuor inordinatis z terrenis affectionibꝰ fm quas gentes ambulabãt in vanitate sensuũ. videlicet a timore vanitatis z supbie ad timorẽ humil' reuerentie. A fetore carnalitat⁹ z immũdicie: ad nitorẽ sanctitatis z pudicicie. A bardore terrenitat⁹ z auaricie ad amorẽ pauptatis z inopie. A furore impietatis z inuidie: ad dulcorem charitatis z beniuolẽcie. ¶ Fecit scõo signũ admirabile in subita trãsmutatione nature obedientis. Et de hoc potest dici illõ Eccl'i. xxvj. Innoua signa imuta mirabilia tua: glorifica manũ tuã z brachiũ dexterũ. Innoua signa scz tu qui iordanẽ fluentez retrorsum

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōuertisti mirabiliter. Immuta mirabilia tua. scz aque lfalis intelligentie mādata dei parū vel nihil exequentis in vsum spūalis intelligentie vt creatori obediat ꝑm intentionē ꝓpiētis Glorifica manū z brachiū dextrū per ostensionē ꝑeminetis potēcie in subita trāsmutatōe nature obedientis: vt timeāt q̄ habitāt terminos terre a signis tuis: vt cognoscant qm̄ tu solus altissim⁹ sup oēm terrā cui⁹ voluntati nihil pōt resistere. ¶ Fecit tercio signū amabile in gratuita sctificatōe aque regenerātis. Uñ in ps. dī. Fac mecū signū in bonū vt videāt q̄ me oderūt z cōfundant: qm̄ tu dñe adiuuisti me z ꝙsolat⁹ es me. Fac mecū signū. i. baptismi sacramētū in bonū salutis mee vt videāt qui te oderūt. scz demones ꝑpter rectitudinē z seueritatē iusticie. Et cōfundant ꝑ electionē de mundo tabernaculo paradisi. Qm̄ tu dñe ad iuuisti me. scz liberando a ꝑcussione mortis eterne sanguinea cōsignificatione crucis in baptismo. Et cōsolat⁹ es me. scz ꝑ infusionē dulcoratis gre. z hoc est qđ exꝑsse z ꝑm lram dī Ezechiel. ix. Signa thau sup frontes virorum gementiū z dolentium: de morte xpi ꝑ cōpassionē. z seq̄tur q̄ trāsierūt ꝑcussores p̄ mediū ciuitatis z ꝑcusserunt oīs q̄ nō habebāt signū thau. i. crucis i frontib⁹ suis. Qđ thau amabile signū in baptismo imprimit deus aie spūaliter in bonū salutis. Seq̄tur

Manifestauit gloriā suā vbi notat ꝑ sue potentie ꝑ signū euidens manifestatio. Per illud em̄ signum aut ꝑ alia que fecit iesus manifestauit sue ꝓprietat⁹ explicē excellētiā. ¶ Nam ꝓmo ꝑ signū aque originem imutantis: manifestauit sublimitatem potentie creantis.

¶ Scōo ꝑ signū stelle fulgētis: manifestauit claritatē sapie gubernātis. ¶ Tercio ꝑ signuz vnde regenerantis manifestauit benignitatē clemētie redimentis. Ut sic rōne ꝓmi sit humilit timēdus siue admirādus. Rōne scōi reuerēter honorādus. Sed rōne tercij ardēter diligendus. ¶ Primo per signū aque originē imutantis manifestauit sublimitatē potētie creantis Et de hoc dī in ꝓdicto themate. Hoc inicium fecit iesus signoꝝ z manifestauit gloriā suaz. Deus em̄ miraculosa opera sua manifestauit simplicib⁹ et ideotis: vt qui nō possunt cōsiderare ꝑ lumen creature claritatē diuine lucis cōsiderarent per aspectū miraculorum imensitatē sue potētie. Et hoc est qđ dicit dñs Johannis. x. de ceco. Neq; hic neq; parētes eius peccauit sed vt manifestētur opera dei in illo. Opera dei dicunt que seruat sibi de⁹ z talia sunt opera miraculosa: q̄ sunt supra naturā. hec autē opera manifestantur in ceco. i. ideotis z simplicib⁹ vt qui nō possunt eleuari per contemplationē eleuentur per admirationez ¶ Secūdo per signū stelle fulgentis manifestauit claritatē sapiētie gubernantis. Et de hoc dī Ecclesiastici. xiij Inuestiga sapientiaz z manifestabit tibi z cōtinens factus nō derelinquet eam. Ista sapia xp̄s est quā magi primicie fidei gentilis populi inuestigauerūt per signum stelle fulgentis quo usq; manifestaret eis. Etiā sic per infusionē superne gratie z manuductionem creature manifestatur christus qui est lux sapientie. Et hoc est qđ dicitur Roma. j. Ex notū est deo manifestum est in illis: deus autē manifestauit illis: inuisibilia em̄ ipsi⁹ a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta cōspiciunt. ¶ Tercio ꝑ signū vnde regenerātis manifestauit benignitatem clementie redimētis. Et de hoc dicit Johis vltimo. Hoc aūt iam tercio manifestauit se iesus discipul' suis Et bene verbū illud contigit in ꝓsito. Nam ꝓmo xp̄s manifestauit claritatem sapientie: in apparitione stelle Scōo virtuositatē potentie: in transmutatione aque. Et tercio iā manifestauit se xp̄s manifestatōne sue dignitatis triplicis in benigna sanctificatione aque regenerātis. z hoc ꝑpter perfectionē testimonij. Nam ꝓmo manifestauit se per testimoniū baptisantis Scōo ꝑ testimoniū spūssancti descendentis in specie columbe. Tercio per testimoniuz patris in voce z sic tercio se manifestauit. i. perfecte: quia in numero ꝑfecto: tum ꝑpter manifestationem sue triplicis ꝓprietatis: tum ꝑpter perfectionē testimonij. tum ꝑpter cōmendationē mysterij trinitatis. De ꝫ pōt dici illud in morte tradunt per iesum vt z vita manifestet iesu in carne mortali. In baptismo xp̄i consecrato merito passionis xp̄i ita tradimur in morte originalis peccati z actual' iniquitatis vt nouitatis vite iesu ꝑ gratiam baptismalē z aliqñ penitentialē manifestet in carne nostra mortali.

Tercio subinfert. et crediderūt in eū discipuli eius vbi notat discipuloꝝ xp̄i manuducentis illuminatio. Apostoli nāq; z alij christiani ꝓ quib⁹ patrib⁹ nati sunt filij ꝑ infusionem supne gratie z manuductionem illius signi z aliorꝝ signoꝝ xp̄i: et maxime p̄ manuductionē triū signorum superius dictoꝝ ita ꝑfecte fuerunt illuminati vt crederent.

¶ Primo per eius potētiā durissimū pharaonis imperiū exterminari.

¶ Scōo per eius sapientiā obcecatū rōnis oculum illustrari.

¶ Tercio ꝑ eius clemētiā antiquū dei z hois bellum reconciliari.

¶ Primo ergo crediderūt discipuli ꝑ eius potentiaz durissimi pharaonis imperiū exterminari. Et de hoc dicit epistola iude. Jesus populū suū saluauit de terra egypti eos q̄ non crediderunt ꝓdidit. Egyptus em̄ interꝑtatur coangustatio z tenebre siue tribulatio. Unde hic iesus saluauit populum suū credentē sibi de terra egypti qm̄ eos saluauit a coangustatione ꝓprie iniq̄tatis: ab obcecatione ignorātie dānātis. ab oppressione siue tribulatione aduerse ꝓtātis. per impetrationem generalis venie. ꝑ infusionem illuminātis gratie. z per euasionē oppimentis potentie. Et eos qui non crediderūt perdidit per damnationē mortis eterne. ¶ Secūdo crediderūt discipuli per eius sapientiā obcecatuz oculum rationis illustrari. Unde Johannis. xij. Ego lux in mundū veni vt omnis qui credit in me i tenebris nō maneat. Fidelis sermo z omni acceptione dignus quonīā iesus christus candor lucis eterne lumen angelorū: venit in mundum nube humanitatis contemperatum non obscuratum: vt fieret lumen terreno⁹: vt omnis qui credit in eum humiliter et cum reuerentia non maneat in tenebris damnose ignorantie: sed habeat lumen vite. Et hoc fuit figuratuz in illuminatione ceci in iesum christum humiliter credentis z cū reuerētia humiliter adorantis. Joh. ix. Tu credis in filiū dei. sequit credo dñe z ꝑtidens adorauit eum. ¶ Tercio crediderūt discī

Universidad de Deusto
Biblioteca

pulit⁹ eius clementiã antiquũ dei et hois bellũ reconciliari. Unde Jobie. j. Dedit eis potestatẽ filios dei fieri bis qui credũt in noie eius. O donũ ineffabile. o virtus amabilis qua cetere ꝑtutes euanescũt. Nam etsi oĩm virtutum gratuitarũ incremẽtũ ꝓcedat ex dilectione: tamẽ a fide habet ꝓmũ fundamẽtũ qm̃ sine fide impossibile est deo placere. Hec est illa virtus scz fides de crucifixo: que discordes federa: antiqua bella dei z hois pacificando reconciliat: z de inimico nõ tm̃ facit amicũ sed verũ atq; dilectũ filiũ adoptiuũ. Hec est q̃ nostra placat rigorem iusticie mitigando z etiã euacuando. Hec est q̃ vincit inuincibilẽ: oia ꝓspera ꝓ voto impetrãdo. Unde j. Joh. v. Quicq̃d petieritis patrem in noie meo dabit vobis. Et ego rogabo patrẽ meũ ꝓvobis ipse em̃ pater amat vos quia vos me amastis z credidistis quia a deo exiui tẽ.

Dominica tercia post

epiphanie. Sermo.

Ecce leprosus ve-

e niens adorabat eũ dicens. Dñe si vis potes me mundare. Matb. viij. Quia quelibet xpi actio nostra ẽ instructio. ideo hodierna die curatio exteriozis lepre corporalem pulchritudinẽ deformãtis ẽ instructio z significatio lepre interioris spũalem pulchritudinẽ deturpantis. Unde ad nostrã instructionẽ in verbo ꝓposito sub leprosi metaphora a deo curati describitur cõditio peccatoris Quantũ ad statũ ꝓprie trãsgressiõis animã deformantis: quãtũ ad actum subiectionis animã disponẽtis. z q̃tũ ad effectũ oĩonis animã cleuãtis.

¶ Primo ergo in verbo ꝓposito notat ꝓprie transgressionis deformatiõ cũ subdit ecce leprosus veniẽs.

¶ Scõo debite subiectõnis exhibitio cũ subdit. adorauit eũ dicẽs.

¶ Tercio discrete supplicationis petitio. cũ subinfert. Domine si vis potes me mundare.

Valde em̃ fuit discretus in petendo nõ em̃ dixit descẽde vel veni q̃si sua ꝓsentia abesset ab aliquo loco: nec verbo: quasi in platione verbi esset alligata sua potentia, sed dixit si vis: sciens illud ps̃. Oia q̃cũq; dñs voluit fecit.

Primo ergo in verbo

ꝓposito notatur conditio peccatoris quantũ ad statũ ꝓprie transgressionis animã deformãtis: cũ dicit ecce leprosus z noie leprosi bene peccatoz intelligitur. Nam sicut morbꝫ lepre est generanti assimilatiu⁹ corporalis pulchritudinis deformatiuus: z cõmunis habitatõis sepatiuus: sic peccatũ maxime multiplicatũ habet tria mala in anima facere.

¶ Mã ꝓmo petm̃ superbie z ambitiõis animã assimilat pene malignitati.

¶ Scõo petm̃ luxurie z fornicatõnis aiaz õformat i pulcritudie naturali

¶ Tercio petm̃ auaricie z cumulationis animã sepat a cõmuni habitatiõe paradisi. Unde petm̃ superbie rõe malignitat⁹ qz assimilat est odiendũ Peccatũ luxurie rõne feditatis qm̃ inq̃nat est abhorrendũ. Petm̃ auaricie rõne separationis a deo quã facit est fugiendum. ¶ Primo peccatũ superbie z ambitionis ad modum lepre animã assimilat paterne malignitati. Unde. ij. Paral'. xxvj. dicit. Cũ eleuatus est cor ei⁹ in interitu suo: z neglexit dñm deũ suũ: z seq̃tur statim: q̃si orta est lepra in fronte coram sacerdotibꝫ in domo

dñi. Osias ille superbus z elat⁹ in cor de datus est in interitu mortis eterne quia neglexit deũ oipotentẽ: z imitat ꝓpa diabolicã prauitatẽ: z ideo sicut in spũali fronte diaboli apparuerunt signa superbie coram angelis bonis sibi resistẽtibꝫ in celo empireo. sic in fronte osie paternã malignitatẽ imitãtis orta est lepra in signũ superbie: quia eleuatus z fact⁹ leprosus in facie. i. in aia coram residẽtibꝫ in domo dñi. ¶ Scõo peccatũ luxurie z fornicatõis ad modum lepre animã deformat i pulchritudine naturali. Unde dr Leuit. xiij. Contaminatũ ac sordidũ se clamabit oĩm tpe quo leprosus est. Et bene infectus vicio luxurie debet se ꝓclamare cõtaminatũ ac sordidũ: eo q ex immundis affectionibꝫ et inordinatis motibꝫ z illicitis operibꝫ adeo sordet z cõtaminetur: vt multo abhomiabilio: sit angelicis spiritibꝫ eum intueri q̃ sanis hominibꝫ leprosum aspicere Nec vnq̃ spũssanct⁹ habitabit in corpore sbdito peccato luxurie. Certe sup dito ꝓmissi ad acquirendã istã mundicie z castitatis pulchritudinem: qua per istã ꝓcaremus spm̃ sanctũ in amorẽ z ꝓcupiscentiã nostri Unã deberem⁹ toto conatu amouere a nobis inordinata desideria immũdas cogitatões: quia sicut q̃ habundant multi humores corrupti in corpore generãt quandã scabiẽ z impetiginem: z aliq̃ lepriã: tollentes mundiciã corporis. Sic inordinate affectiones: immunde cogitatões: z corrupti motus carnales generãt scabiẽ incõtinentie: leprã luxurie: z tollũt mũdiciã castitatis z pudicicie: ac per hoc corpus fit feti dũ habitaculũ diaboli nõ spũssancti. ¶ Tercio peccatũ auaricie z cumulationis ad modum lepre animã separat a cõmuni habitatione paradisi. Unde. iiij. Regum. v. Lepra naaman adherebit tibi et semini tuo in sempiternum: z egressus est ab eo. Quia istũ giezei z quelibet auaricie cõmouet z incitat accipere bona tpalia: ideo dr lepra. Naaman qui incõtinens vel cõmotio interꝑtat: z adherebit tibi: z etiam cuilibet imitanti eũ. z quẽadmodũ leprosus expulsus a cõmuni habitatiõe sanoꝝ hoim: ita auarus eligens terrenã habitationez cũ talpa: z statues oculos declinare i terrã: ꝓuat se cõmuni habitatõne sanctoꝝ. Ũñ leprosus ab eliseo egressus dicit. i. a cõsortio cuiuslibet viri sancti cui⁹ habitatio z cõuersatio in celis cũ angelis ꝑ appetitũ semꝑ est. Sequtur.

Orabat eũ dicẽs. Ubi

notat debite subiectiõis exhibitio: eo q̃ sic adorando exhibet sibi diuine latrie cultũ. Exhibebat ei xp̃o diuine latrie cultũ cum adorabat eum.

¶ Primo cũ hũiliatione timoris z reuerẽtie in corde: rõne creatis potẽtie.

¶ Scõo cũ exp̃ssione honoris z magnificentie in ore: rõne gubernãtis sapie.

¶ Tercio cũ ostensione amoris z benivolentie in opere: rõne redimentis z glorificantis clementie. Et sic rõne istarũ triũ ꝓprietatuz soli deo z nõ alĩ debetur cultus latrie. ¶ Primo ergo adorabat eũ cũ hũiliatõne timoris z reuerẽtie in corde rõe cream⁹ potẽtie. Ũñ i ps̃. Adorabo ad tẽplũ sctm̃ tuũ cõfitebor noi tuo. Nullus inq̃ ꝓfecte põt deũ adorare nisi habeat maxime reuerẽtiã ad maiestatẽ diuinã. Quis em̃ põt mentali intuitu intueri sũmũ bonũ in maiestate cũ severitate iudicij: qm̃ resiliat in ꝓriam paruitatẽ. Discam⁹ ergo xp̃i admirari z formidare

virtuosi tatē potentie. Nā ꝓncipiū sapientie timor dñi q; disponit t purificat os cordis t oris ad cultuz diuine sapie. ¶ Scō adorabat cū exꝑssione honoris t magnificētie in ore; rōe gubernātis sapie. Vñ in ps. In ꝓspectu angelox psallā tibi adorabo ad templū scm tuū. Tūc hō psallit deo in cōspectu angelox t in ꝓspectu hoim terrenox; qui nō psallit ad vanā gloriaz nec ꝓpter tpalia lucra. sed solū ad laudem t gloriā creatoris cū puritate et rectitudine intentionis. Adorabo ad tēplū scm tuū. tēplū dei scm est corpus mundū t imaculatū; in quo aia deū adorat t ei⁹ noīe ꝓfitetur. Portet em̄ sunt q̄tq; sensus q̄ sunt oi diligentia cōseruādi ne moris feditatis peccati intret p eos; q; sicut non placet regi vinū qđ haurit de vase imūdo; mediante foramine superficialit pulcrificato sic nō placet xpo laudatio q̄ egreditur de corde imundo ore superficialr deuoto. ¶ Tercio adorabat eū cū ostensione amoris t benivolencie in ope; rōe redimētis t glorificātis clemētie. Vñ dī Math. ij. de magis videntes stellam gauisi sūt gaudio magno valde t intrātes domū inuenerūt puerū cū maria matre ei⁹. t ꝓcidētes adorauerūt eū. t aptis thesauris suis obtulerūt ei munera. aurū; thus; t mirram. Ecce q magi in exhibitione cultus latrie habebant feruorē amoris t benivolentie. q; nō vendiderunt ex cupiditate. sed obtulerūt spontanea volūtate puero puulo in signū amoris t benivolentie; nō timoris t pene. Hoc em̄ sez charitatis siue amoris donum sine quo nullū bonū acceptat. Ipsa ei charitas reddit volūtatē hilarē respectu sui. vñ dī. Hauisi sūt gaudio magno; cōcordat deniq; respectu xpi. vñ seq̄tur intrātes domū; liberalē respectu dati. Vñ subdit aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thus t mirrā; ti signū exꝑssiōis fidei interioris

Tercio subdit discrete

supplicatōis petitio; cū dicit. dñe si vis potes me mūdare. Ira em̄ fuit discretus ille leprosus in petēdo medicinā sui corporis vt quēlibet aliū infectuz lepra spūali informet ad petendū suo exēplo sctificatōez aie sue. Vñ q̄dq; infect⁹ vicio alic⁹ lepre; debz discrete ꝑm morbū petere discretū medicamētū. ¶ Nā primo supbi debet petere mutari a tumore superbie: per amorē filialis reuerentie.

¶ Scō luxuriosus a fetore luxurie p decorē siue odorē castitat t mūdicie. ¶ Tercio auar⁹ ab ardore auaricie; p dulcorē spūal leticie. vt sic aia deordinata t auersa a ꝑie p tumorē superbie. A filio p fetorē luxurie. A spūsctō p ardorē auaricie ordinet ad patrē p timorē filialis reuerētie; ad filiū p candorē siue odorem castitatis t innocētie. Ad spm̄ sanctū p dulcorē spūalis leticie. ¶ Primo ergo emūdamur a tumore superbie p timorē filialis reuerētie. Vñ Lox. vij. Mundem⁹ nos ab omni inquinamento carnis t spūs ꝑficiētes sanctificationē in timore dñi. Sicut feto; luxurie est inq̄namētū corporis sic tumor superbie est inq̄namētū spūs Vñ ꝑmū dī peccatū corporale. scōm petm̄ spūale. t quia nō placet deo qui emūdet corpus ab inq̄namento luxurie p amorē castitatis et mūdicie; nisi mūdet spm̄ ab inq̄namēto superbie per timorē filialis reuerentie. Ideo dicit apl's. Emūdem⁹ nos ab oi inq̄namēto carnis t spūs. Sed q; nisi timor dñi ꝑcedat cōmittet t sbsequet nram

emendationē; nequaq̄ possum⁹ sanctificationē ꝑficere; qm̄ qui sine timore est nō iustificabit. Ideo seq̄tur ꝑficientes sanctificationez in timore dñi. ¶ Scō a feto; luxurie emūdamur p decorē castitatis t pudicicie. ij. Thi moth. iij. Si q̄s ergo emundauerit se ab his erit vas i honore sanctificatū t vtile dño t ad omne opus bonū paratum iuuenilia desideria fuge. Si q̄s ergo emūdauerit se ab his inq̄namētis luxurie p amaritudinē contritionis t pnie; erit vas in honore; sanctificatū p pulchritudinez celestis gr̄e siue castitatis t mundicie; t vtile dño ad omne opus p cōplacentiaz diuine voluntatis. Non em̄ placet nobilissimo regi xpo; nec acceptat in ope ministerij sui vas sordidū t imundū. Juuenilia desideria fuge. Non em̄ dixit resiste sed fuge; q; melius supatur vicium luxurie p fugā q̄z p resistentiam. ¶ Tercio ab ardore auaricie mundamur p dulcorez spūalis leticie. Unde Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā t mundabimini ab oib; inq̄namentis vestris; t ab vniuersis idolis vīis mūdabo vos. Quia vo' mens auari estuat varijs delicijs; ardet terrenis affectionib; nō em̄ cessat p diez inutilib; distractionib; nec p noctem varijs cogitationibus; ideo dicit dñs Effundā sup vos depssos ad terrena aquā mundā. i. grām spūssancti ad refugatōnē ardoris auaricie; cui⁹ gustatio tanto dulcore refrigeret ardentez animā terrenis affectionib; vt desipat oēs appetit⁹ ardoris t terrenitatis; et mūdabimini ab oibus inq̄namentis vīis t ab vniuersis ydolis vīis. Dicit petm̄ auaricie oīs inq̄namentuz. Eo q; cupiditas ē radix oīm malox. Appellatur nibilomin⁹ nomine ydolox. Quia fm apostolū. Auaricia ē ydolox seruit⁹; t ꝓpter hoc valde bonum ꝓsilium dabat dñs. Luce. xj. Verūtm̄ qđ sup est date elemosinā t ecce oīa munda sunt vobis tc.

Dominica quarta post epiphanie Sermo.

Omine salua nos

d perimus. Math. viij. Quia securuz est discipulis audire veros magistros; commendabile fr̄ibus imitari bonos patres; atq; gloriosum subditis sequi strēnuos dños. Ideo in verbo ꝓposito exēplo apostolox; verox magistrox bonox patrū atq; strēnuox dñox ꝓncipium fidei xpiane; ꝓpter iminēs periculū corporale diuinū auxiliū reuerenter postulantiū; t etiā efficaciter optantiū amonemur nos eius discipuli: filij subditin oīni necessitate recurrere ad auxiliū diuine miscōie omnib; subueni entis. Unde ad hoc melius faciendū eorum exemplo informamur nos in verbo proposito ordinate procedere eo q; in verbo premisso.

¶ Primo ꝑmittitur affectuosa inuocatio excellentis magnificētie.

¶ Secūdo addit discreta insinuatio imminentis indigentie.

¶ Tercio subiungitur deuota petitio auxiliantis misericordie.

¶ Primo g̃ ꝓfitent potētiā. cū dī dñe ¶ Scō demonstrāt indigētiā; cū dī perim⁹. ¶ Tercio implorāt clemētiā; cū subiungit salua nos.

Primo ergo in verbo

proposito cōmendant virtutis excellentiam cum dicitur domine. Ista autem excellens virtus t magnificētia que in hoc vocabulo domine intelli-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gitur. potest tamen tripliciter accipi.
¶ Primo rone insepabilis potentie: in prevalendo.
¶ Scõo rone infallibilis sapientie: in cognoscendo.
¶ Tercio rone inenarrabilis misericordie: in parcendo.
Sic ꝑ potẽtie magnificẽtiã reddit terribilis inimicis: ꝑter sapie luculentiam bonorabilis in domesticis: sed ꝑter miscõie affluentiã amabilis et desiderabilis miseris z egenis ¶ Primo hz dñs virtuositatẽ potentie in pualẽdo. Vñ in ps. Qñ excelsus dñs terribilis rex magn⁹ sup oẽm terram. subiecit ꝓlos nobis z gentes sub pedibus nris. Jesus rps ẽ excelsus dñs ꝑter maiestatez dominij. Terribilis ꝑter severitatẽ iudicij z rex magn⁹ super oẽm terrã ꝑter dignitatẽ impialis ꝓsidentie. Subiecit ꝓlos nobis z gentes subꝓpedib⁹ nris: ꝑter ꝟtuositatẽ inexpugnabilis ꝓualentie: ꝑ hoc dr Hester. xiij. Dñe rex oꝑs in ditione tua cũcta sunt posita z nõ est q̃ possit tue resistere volũtati. ¶ Scõo habet dñs infallibilẽ sapie noticiã in cognoscẽdo. Vñ dr. j. Regũ. ij. Recedant vetera de ore vestro qz deus scientiarũ dñs est: z ipsi ꝓparant cogitationes. Uetera sophistice rõnis z philosophice argumẽtationis q̃si nulli⁹ valoris. Recedãt de ore vestro nõ q̃ nõ debeatis de phia loqui: sed q̃ non debeatis ei inniti: qz dñs ihus rps in quo sunt oĩs thesauri sapie z scie est deus scientiarũ cognoscẽs oia nouissima z antiq̃. Et ipsi ꝓparent cogitatões vt dirigant in via veritatis et iustitie fm dictamẽ rẽ rõis nõ sophistice. ¶ Tercio hz dñs pietatẽ miscõie in parcendo. Vñ Esaie. lv. Derelinquat impius viã suã z vir iniquus cogitationes suas z reuertat ad dñm z miserebit eis qĩ multus ẽ ad ignoscẽdũ. Derelinq̃t impius viã suã. i. peccatuz operis. z vir iniquus cogitatões suas. i. peccatũ cordis. z reuertat ad deuz cũ amore. z miserebit eius: ꝓ cõdonatione oĩm delictoꝝ. Quia multus est ad ignoscendũ: quia tanta est offensa quãtus est ille q̃ offendit. certe exemplo grosso exprimento approbato possumus videre q̃ multus ẽ ad cognoscendũ. Nã vulgo dr q̃ mulier adultera z repudiata z a cõsortio viri ejecta nequaq̃ a viro suscipit vt ei recõcilietur ꝑter horrorẽ feditatuz ꝑteritarũ Via tñ si ꝓ auersionẽ a deo fuerit fornicata in pctis multis si conuerti voluerit clemẽter suscipit a xp̃o nõ ꝑter horrorẽ ꝑteritarũ feditatũ deuitat eꝰ ꝓsortiũ. Et ꝑter hoc dicit Jeronim⁹ doctor fidelissim⁹ sup illud Jere. xiij. Dirit. r euertere reuertere z nõ ẽ reuersa. O clemẽtia dena duricia dũ post tanta scelera nos puocat ad salutem nec sic̃dẽ volum⁹ ad meliora ꝓuerti.

Sequit. Perimus vbi

ostendit necessitatis indigentiã. Exemplo eĩm istoꝝ apl'oꝝ q̃libet alꝰ dr ostẽdere xp̃o suã indigentiã z necessitatem cum videt se perire.
¶ Primo ꝑter debilitatẽ impotentie subcumbentis.
¶ Scõo ꝑ cecitatẽ ignorantie deuitãs.
¶ Tercio ꝑter penalitacẽ miserie oppimentis. ¶ Primo perit aliqs ꝑter debilitatem impotẽtie subcũbentis. Unde dr Exodi. x. Nonne videtis q̃ perierit egiptus. Egiptus ꝓtradicẽs divine voluntati cognoscẽs exprimentaliter se pisse rõne debilitatis impotentie in resistẽdo penis illatis sibi sigquat quẽlibet imbecillẽ positũ in tribulatione z angustia: q̃ diffidens de divino auxilio z rebellis effectꝰ: intuitu fragilitatis sue perit piculo interioris indignatiõis. ¶ Scõo perit aliquis ꝑter cecitatẽ ignorantie deuitãtis. Vñ Baruch. iij. Qñ nõ sapiam habuerunt perierũt ꝑter suaz insipientiã. Nullus põt devenire ad statuz salutis nisi habeat iesum dei sapientiam. Qñ ipa est ad creatorez oĩm deductiua: virtutis potentie ostensiua. z divini cultꝰ exhibitiua. Vñ phi imo aliqui supbi volentes potiꝰ inniti stoliditati sue vanitati fantastice rõnis q̃ soliditati potentie veritatis pierũt ꝑter suã insipientiã. Et nota q̃ dicit suã: eo q̃ defectꝰ fuerit ex pte ipoꝝ nõ ex pte divine sapientie. O supbia intellectꝰ q̃ dũ inflaris ventositate vane elationis: evacuaris soliditate sapientie salutaris: z inflammaris stoliditate auersiõis. ¶ Tercio perit aliquis ꝑter penalitatẽ miserie oppimentis. Vñ in ps. Quõ facti sunt in desolationẽ subito defecerũt z pierũt ꝑter iniquitates suas. Pctõres homines cũ implent mlt̃is miseriis opprimunt: magnis penalitatib⁹ z affligunt diversis doloribus. nolunt patienter cõverti ad lachrimas z ploratus z clamare ad deũ cũ humilitate donec cõfringant spine tribulationis z penalitatis: ꝫ tanto furore impatientie ꝓmittũt se supari immo absorberi vt subito deficiant in sustinẽdo: z hoc est qõ dicit. Quõ facti sũ in desolationẽ subi. defe. ꝛc. z qz qõ erat eis materia exercende ꝟtutis z occasio salutꝫ z gre. s. penalitates cõvertũt in augmentũ culpe. ideo sequit. perierũt ꝑter iniquitatẽ suã. Certe summa sapia est de necessitate facere ꝟtutẽ: et summa stultitia ẽ de ꝟtute facere peccatum z vicium.

Tercio subdit. Salua

nos. Ubi notat devota iploratio auxiliatꝫ miscõie. Debemꝰ aũt exemplo apl'oꝝ implorare divinã miam vt
¶ Primo deꝰ insupabilis potentie in pualẽdo saluet nos a debilitate impotentie subcũbentis: ꝓ influentiã virtutꝫ: fortificantis opatiuã.
¶ Scõo dñs infallibilis sapie in cognoscẽdo saluet nos a cecitate ignorantie deuitantis: ꝓ supsplendentiã lucis illuminantis intellectiuã.
¶ Tercio dñs inenarrabil' clementie in pcendo: saluet nos a penalitate miserie oppimentis ꝓ cõcomitantiã salutis dulcoratis affectiuam.
¶ Primo dñs insupabilis potentie in pualendo saluat nos a debilitate impotentie subcũbentis: ꝓ influentiã virtutis fortificantis opatiuã. Vñ in ps. Rõne in arcu meo sperabo z gladꝰ me⁹ nõ saluabit. Saluasti ei nos de affligentib⁹ nos z odientes nos cõfudisti. In deo laudabimur tota die. z in noie eꝰ cõfitebimur in secula. Illi sperant saluari in gladioz arcu suo q̃ ꝑsumentes de sua fortitudine elatꝫ cogitatiõib⁹ se extollũt. quib⁹ divinũ auxiliũ merito denegat. ꝫ recognoscẽtes suã impotentiã recurrentes ad divinũ auxiliũ saluat dñs influẽdo interius ꝟtutem ne turbent. z amouẽdo exterius oĩa nociua impedimentũ ne ledant. ꝑter ꝺ exemplo David De oi bñficio debemꝰ nõ in nob: sed in deo laudari z solũ noi eꝰ confiteri. oĩa bonũ sibi attribuendo. ¶ Scõo dñs infallibilis sapiẽtie in cognoscẽdo saluat nos a cecitate ignorãtie deuitantis: ꝓ supsplendentiã lucis illuminantis intellectiuã. Vñ Esa. xlix. De.

Universidad de Deusto
Biblioteca

di te in lucē gentiū vt sis sal⁹ mea vsq; ad extremū terre. Fili⁹ dei lux vera t purissima carens omni tenebra ignorantie oiq; macula culpe datus est gratis a deo patre pplo gentiū q̄ ambulabat in tenebris ad demōstrandū deuia erroris ne in via errem⁹ p̄cipitio falsitatis aut deceptōis. Vt sis salus mea diuina scz nō humana oīm fidelīū ab extremis terre. vicz ab oriente fideliter incipientiū: t ab occidente finaliter morientiuz: ta meridie feruenter amantiū. ab aquilone mala pene viriliter sustinentiū: vt sic nulli existenti in aliqua extremitate terre illa vera salus rōne sue sufficientie deficiat. ¶ Tercio dñs inenarrabilis clementie in parcendo saluat nos a pena: trate miserie oppōnētis p cōcomitantiā salutis dulcorantis affectiuaz. Vñad phil'ēs. Saluatorē expectam⁹ dñm ihesum xp̄m q̄ reformabit corp⁹ humilitatis nre confi. cor. claritatis sue. Si cōfigurari volum⁹ corp⁹ nostrū in aduentu iudicij corpi claritat; xp̄i. debem⁹ ad exemplar corpis eius qō fuit attritū ieiunijs t abstinentijs in tormentis t p̄iectū in terra cū vere cundia ad modū frumenti sic corpus nr̄m debet dep̄mi ieiunijs t humiliari afflictionibus: qz tanto corpus cuiuslibet erit corpori claritatis xp̄i cōfiguratius quanto p eius noie fuerit humilius. Rogamus tc.

Dñica quinta post epiphanie Sermo.

Imile est regnuz celorū homini q̄ seminauit bonum semen in agro suo

Math. xiij. Qñ fm beatū dyonisiū Impossibile est nobis aliter lucere diuinū radiū nisi varietate sacrorū velaminū circūuelatū. Hinc est q̄ dñs nr̄ ibus xp̄s sciens q̄ magis esset expediens secutienti generi humano ministri cū op⁹ creatōis: explicat illō i verbo p̄positō sub cōuenientissima Metaphora hois seminantis bonū semen in agro suo dic̄ Sil'e est regnū celorū tc. tūc em̄ dñs bonū semē seminauit in agro suo qñ in agro machine mūdial' fecit hoiem ad imaginē t silitudinē suā. Sub hac metaphora nobissima exp̄imit creatio hois quantū ad p̄incipiū effectiuū. in metaphora hominis: quantū ad subiectū receptiuū in agri nominis significatiōe: t quantum ad actū intermedium in boni seminis tactatione.

¶ Primo g̃ exp̄mit creatio hominis quantū ad p̄incipiū effectiuū: cuz dicit Sil'e est regnū celorū. hō ille metaphorice loquendo de⁹ est.

¶ Scōo exp̄imit creatio hois quantū ad subiectū receptiuū. cum subdit: in agro suo. Ager enim est machina mundialis.

¶ Tercio exp̄imit creatio hois quātū ad actū intermediū: cum subinfert. seminauit bonū semen. qm̄ homine creauit ad imaginem t similitudinem suam.

Dicit ergo. Simile ē regnū celoz. Vbi exp̄mit creatio hominis quantū ad p̄incipiū effectiuz in metaphora hois t silitudine: sz qz tūc bñ: t pfecte cognoscit qñ cognoscit quantū ad ei⁹ p̄incipiū: medīū t vltimū: Jō si volum⁹ perfectā cognitiōez habere de creatiōe hois iuxta possibilitatē intelligentie nr̄e: necē est vt eaz agnoscam⁹ q̄ntū ad ei⁹ p̄incipiū medīū t vltimū: in q̄bus pfecta cognitio rei cōsistit. phicoz. j. Principiū nāq; creatiōis nō solū hois sed totiꝰ vniuersi ē p̄ductio potentie supnaturalis opantis. Medīū aūt est gubernatio sapientie suauit disponentis. Sz vltimū est consummatio miscōie t iusticie iuxta merita oiū retribuentis.

¶ Primo g̃ in creatiōe hois: p̄ductio potentie tenentis rōem p̄incipij effectiui assimilat hominī bonū semē in agro suo seminātī.

¶ Scōo gubernatio sapie inducentis rōem medīj directiui: assimilatur patrifamilias operarios in vineam conducenti.

¶ Tercio cōsummatio miscōie t iusticie habentis rōnē vltimi cōplementi: assimilat hominī regi cū seruis suis rōnem ponenti.

¶ Primo creatio hois p̄ducentis potentie: tenentis rōnē p̄incipij effectiui: assimilat hoi seminanti bonū semen in agro suo. Vñ ꝺr Math. xiij. Sil'e est regnū celoz hoi q̄ seminauit bonuz semen in agro suo: cū aūt dormirent homines venit inimic⁹ hō t superseminauit zizaniā. Dñs seminauit semen bonū. s. machine mūdialis qñ hoiez fecit ad imaginē t silitudinē suaz: sed inimicus hō. i. dyabol⁹ cū dormirent hoies scz Ādā t Eua negligenter agerent in custodia mandatoz dei. superseminauit zizaniā. i. vicia t pctā ex q̄bus nascunt filij ire: t ista expositio est ex verbis dominī. Vñ ibidez sequitur ad cū accesserūt discipuli ei⁹ dicētes: edissere nobis parabolā zizaniorū agri: qui rñdens ait. Qui seminauit bonū semen filius hominis est. Ager ille est mund⁹. bonū vo semen sunt filij regni. Zizania sunt filij nequā. inimic⁹ t qui seminat est dyabol⁹. ¶ Secundo gubernatio regentis sapientie inducentis rōem medīj directiui: assimilatur patrifamilias operarios in vineam conducenti. Vñ ꝺr Mathei. ij Simile est regnum celoz homini patrifamilias qui exijt primo mane cōducere operarios in vineā suaz. Hec parabola cōprehēdit regnū dei a p̄ncipio vsq; ad finem. Vñ ꝺr quinq; vicibus operarios in vineā suam cōduxisse scz mane: hora tercia: sexta: nona: t vndecima. Primo g̃ misit operarios qñ dedit legem nature. Hora tercia qñ dedit legez scriptā. Hora sexta qñ misit p̄phetas ad docēdū ppl'm. Hora nona: qñ dedit legē nouā mittens apl'os p̄dicare omni creature. Hora vndecima qñ post apl'os misit p̄dicatores t doctores t nō cessabit mittere vsq; in finē. ¶ Tercio cōsūmatio misericordie t iusticie hūi rōem vltimi cōplementi: assimilat hoi regi cū seruis suis rōnē ponenti. Vñ ꝺr Matt. xviij. Assil'atū ē regnū celoz hoi regi q̄ voluit rōem ponere cū seruis suis. In illa em̄ parabola cōmendat diuine miscōie in dimissiōe debiti: t op⁹ diuine iusticie in damnatiōe serui nequaz Vñ sz vniuerse vie dñi miscōia: t veritas. potissime nō in cōsummatōe relucebit miscōia in retributiōe bonoz et iusticia in punitiōe malorū. Et p̄ hoc p̄pheta dauid dic̄. Duo hec audiui scz miam t iusticiā q: tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua. Nā bonis hōnibus meritū gratie diuina miscōia reddet p̄miū glie: t malis hōnib⁹ demeritū culpe: diuina iusticia reddet supplicium gehenne.

Sequitur ī agro suo

Hic exp̄imit creatio hois quātū ad subiectū receptiuū in agri designitōe Vñ fm verbum dñi p agrum in hoc intelligit mund⁹ in q̄ fuit format⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

quantū ad cor.p⁹ de limo t creat⁹ ḡn tū ad aiam de nihlo. Inuenim⁹ in sacra scriptura q tria agri non ie censentur: viz machina mundialis. cōscientia mentalis t patria celestis. Ūñ est

¶ Primo ager mundial machine.

¶ Scōo mentalis cōscientie.

¶ Et tercio celestis patrie. Ager mundialis machine est cōtemnend⁹ ꝓpter occasionē erroris t deuij. Ager mentalis cōscie est excolēd⁹ ꝓpter ꝓsuscepti onē seminis dei. Sz ager celestis patrie est desiderand⁹ ꝓpter odorez sue pulchritudinē floris diuini ¶ Primo ager mundialis machine est ꝓtenēd⁹ ꝓp occasiōz erroris t deuij. Ūñ dicit Job.xl. Huic(sz vehemoth) montes herbas ferūt: oīes bestie ludent ei. Quia pctōres ꝓpter nimiū amorē ad illū agrū mundialē: contemnūt deū. iō ex cordibꝫ corū gignūt spinoie herbe viciox: quibꝫ pascūt t delectāt vehemoth sz dy abol⁹. Omnes bestie agri. i. demones latitantes in ħ mundo: ludunt ei t applaudūt: mētes humanas ad dei imaginē factas deuio erroris ad terrenas affectiones ptrahendo: vanis cogitationibꝫ erroze p̄ncipij ab amore pnie retrahendo: t ad dulcedinem mundani gaudij allicīdo. Unde de Joseph ꝺ̄r Gen.xxxj. Inuenit eū vir errantē in agro. Joseph errans in agro q̄ interp̄tat appositio potest signare in hoc loco hoiem apponentē cor suū ad defluendas delicias mundialis agri. quarū amore alienat vt erret a via inquirendi regnum dei: cū sit gratuitū: liberū t cōmunissimū. Cor auari adeo errat q id qđ est gratuitū velit facere seruile, t qđ est liberū venale: t qđ est cōissimū sibi appropriare: t rōne ist⁹ erroris t deuij iste ager mundialis machine est contemnend⁹ ꝺ̄r sustentationē nostre necessitat⁹ sit eo vrendū. ¶ Secūdo ager mentalis cōscientie est excolend⁹ ꝓpter susceptionē seminis diuini. Ūñ ꝺ̄r puer.xxiij. Diligenter exerce agrū tuū ne sz sterilescer spinis vicioz. Ūñ sapiens dicit ibidem. Per agrum pigri hominis transiui t per vineā stulti hois: t ecce totum repleuerant vrtice: superficiem eius coopuerant spine materia lapidū destructa erat: qđ cū vidissem exemplo didici disciplinā. Per agrū corpus: p vineam anima designat: q̄ nisi excolat p sctām disciplinā t bonum exercitiū implet spinis vicioz t vrticis pruriē tium desiderioz. Sed macerie lapidū destruit qñ munimenta virtutum deserunt: qđ cū videat sapiens exemplo didicit vt expurget ab agro mentalis cōscientie t totus corpis vitiorum spinas p exercitiū virtuose operationis: t vrticas prurientiū desideriox p disciplinā cōtinue cōmonitionis. Et impleat illō Jac.ult. Dabit ꝺ̄s singlis annis herbas in agro. ¶ Tercio ager celestis patrie est desiderād⁹ ꝓpter odorem sue pulchritudinē floris diuini. Ūñ in ps̄. Cognouit oīa volatilia celi t pulc.ag.me.est. Ista'ci pulchritudo celest⁹ patrie q̄ est in ꝺ̄o patre nihil aliud est q̄ sensibiliū t insensibiliū: rōnaliū t irrationaliū: bumanitatis xp̄i dei vnius trini q pulchritudo: qm exponit glorificantibꝫ spiritibus cōtemplandā que noīe vocatur trinitatis existentiā. ex illa agri pulchritudine tant⁹ odor fragrat penetrans vsq ad interioza medullarū vt totā celestem curiaz inebriet. Hūc odorem sentiens sanctus Jacob spiritu ꝓphetico dixit: ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. Vere xp̄us fuit ager plen⁹ floribꝫ virtutū. s. rosis dono: t liliis charismatū spūsscti suauitū cōsolationū. Cui⁹ odorē sentiens aliqualiter anima cōtemplatiua. dicit Cant.vij. Veni dilecte mi egrediamur in agrum.

Tercio exprimit creatio hois q̄ntū ad actū intermediuz in boni seminis iactatōe: cū dicit. seminauit bonū semē Appropatiue loq̄ndo.

¶ Prio potentia creans in agro mūdialis machine seminauit spūales act⁹ corpales substātias: dādo subtratum esse nature.

¶ Scōo sapia gubernās in agro mētalis conscie seminauit celestes influentias: dando ꝓfectū eē gr̄e.

¶ Tercio bonitas cōsummās i agro celestis patrie seminauit sempiternas refulgentias: dando completum esse glorie.

¶ Primo ḡ potentia creans in agro mundial machine seminauit spūales act⁹ corpales sb̄as: dādo esse subtratū nature. Ūñ ꝺ̄r Hiere.ij. Ego te plantaui vinea mea electa t oē verū semen tē. Vinea ista plātata a ꝺ̄o omnipotenti est mund⁹: t semen ei⁹ vex est hō q̄ rōe imaginis t silitudinis disp̄situs est ad modū seminis medīa, te stillicidio celestis influētie in vigorem gr̄e pullulare t crescere in messez glie. Sz inimic⁹ hō. i. dyabol⁹ aliqñ sb̄ plantat falsum semen. i. vicia t pecca, ta ad suffocandū verū semen ne ꝓfpat in germen gr̄e. Et hoc ē qđ ꝺ̄r ifra in euangel'. Dñe nōne bonū semen seminasti in agro tuo: vñ ḡ hz zizaniaz t ait illis Inimic⁹ hō ħ fecit. ¶ Scōo sapiētia gubernans in agro mētalis cōscientie seminauit celestes influentias dādo ꝓfectū esse gr̄e. Ūñ ꝺ̄r osee ij. Seminabo eā in terrā t miserebor ciue: q̄ fuit sine misericōia. Tūc de⁹ misereā anie peccanti qñ extirpat ex eaꝺ̄es spinas viciox: vt seminet in ea velut in terra electa: semen v̄bū dei pullulātis in germen gr̄e: atq̄ crescent⁹ i messem glie. Et ꝓpter hoc dicit dñs Matthei.xiij. q̄ sez semen seminatū in terrā bonā hic q̄ audit verbū dei t intelligit t fructū affert. Verbū dei seminatur in terrā bonā qđ audit cū reverentia t intelligit cū executione effectus. q tūc devota aia ad modū terre bone seminate affert fructū gr̄e qñ qđ intelligit ope implet. ¶ Tercio bonitas cōsummans in agro celest⁹ patrie seminauit sempiternas refulgētias dādo cōpletū eē glie. Ūñ ꝺ̄r Esa.lvj. Isti sunt semen cui bñdixit dñs gaudens gaudebo in dño t exultauit aia mea in deo meo: q: induit me dūs vestimēto salut⁹. Isti sunt semen sempiternalis refulgentie exultantes a facie claritatis dei cui bñdixit dñs: bñdictione glorie. Ex illa eīi immediata visione faciei dei: tanto desiderio amoris rapit aia glificata: vt dū gaudens gaudeat gaudio magno: exteri⁹ quantū ad aspectū humanitat⁹ xp̄i: exultet in deo interius quantū ad aspectū diuinitatis t ex qua quidē visiōe induitur vestimento salutis. Qđ nobis tē.

Dominica in septuagesima.

V Oca operarios: t redde illis mercedē suam Matth.xx. Quia de beneplacito diuine voluntatis domin⁹ ihesus immunis ab oīi pcō: volvit tā, q̄ reus a peccatoribus iudicari. iō

constitutus est a deo iudex viuoꝝ et mortuoꝝ. Ad cuius officiū exequēdū dicit sibi a deo patre bene ꝓpositū verbum. scz Voca operarios: z qñ nullꝰ coronabit nisi q̄ legittime certauerit. z nullꝰ pōt meritorie certare: nisi diuina miscōia vocet ad belluz spūale. Jō in verbo ꝓposito valde elegāter z ordinate ꝓcedit. Nā in vbo ꝓposito.

¶ Primo notat diuina dignatio: sollicite vocationis.

¶ Secundo humana fatigatio: meritorie operationis.

¶ Tercio perfecta remuneratio: diuine visionis.

¶ Primo notat diuina dignatio sollicite vocationis: cū dicit voca. ¶ Secundo hūana fatigatio meritorie operationis: cum subdit operarios. ¶ Tercio ꝑfecta remuneratio diuine visionis: cū subinfert redde illis mercedē suaz. Jsta merces nihil aliud est q̄ visio diuina q̄ operarijs reddit non donat: qz fm apl'm Rom. iij. eius qui opat merces nō imputat fm gratiaz sed fm debitū. lz ista remuneratio sit citra cōdignū: sz in sero z nō in mane reddit ista merces: qz in fine opis nō in ꝓncipio operarios ꝓsequit remuneratio

Primo ergo in verbo

ꝓpositō notat diuina dignatio in sollicita vocatiōe. cū dicit: voca. Vocat enim dñs tria genera hoim ad q̄ omnia alia habent reduci.

¶ Nā ꝓmo vocat auersos ad amaritudinez penitentie in necessaria detestatione viciorum.

¶ Secundo vocat cōuersos ad rectitudinē iusticie: in obligatoria impletione mandatorū.

¶ Tercio vocat ꝑfectos ad ꝑfectōz vite: i volūtaris superogatōe ꝓsilioꝝ

¶ Primo eīm vocat auersos ad amaritudinē penitentie in necessaria detestatione viciorum. vñ Esa. xxij. Vocabit dñs in die illa ad fletū z planctuz ad calueiciū z ad cingulū sacci. Vocat eīm dñs pctōres ad fletū z planctū lacrimose cōtritionis: z caluicū mundanis cōfessionis z cingulū luxurie artationis. Ut sic ruinā pctōꝝ deplorem⁹ p cōtritionē sordidatē viciorum lauem⁹ p cōfessionē. Et carnalē luxuriā p cingulū cōtinentie coartemus. Sz quia de interioribus ad exteriora egressi sumus: de superioribus ad inferiora descendim⁹: z p creatore creaturā dilerimus. iō noluit nos tm̄ vocare p sanctos ꝓphetas: immo venit ꝑsonaliter ad nos vocandū de interioribus ad exteriora vt nos ad interiora reuocaret descendit de supioribus ad inferiora vt nos ad supiora traheret: siue eleuaret. Ulterius ipe creator assumpsit creaturam vt nos ab amore creature retraheret: z ad amorē dei prouocaret. Unde ipse dñs dicit Luc. vj. Non veni vocare iustos sed pctōres ad pniam. Unde km̄ nos sum⁹ icurtales z ingrati si nō volum⁹ ei⁹ iusticiā formidare saltem ei⁹ charitati vicem repēdam⁹ z cū vsqz ad pallaciū celestis patrie a quo p nobis descendit associemus.

¶ Scōo vocat conuersos ad rectitudinē iusticie in obligatoria impletiōe ꝓceptoꝝ. Unde dr Esa. xlij. Ego dñs vocaui te in iusticia: apprehendi manū tuā z seruaui te. Dr eīm vocat homines in iusticia: qñ imponit ꝓcepta obseruanda: sz qz tanta est humana miseria q̄ non omnia opera humane iusticie diuina misericordia aspirando preueniat z adiuuando ꝓsequat: tūc velut pannus mulieris menstruate. Jdeo sequitur: apprehendi manum

tuā z seruaui te. q. d. Ego domin⁹ vocaui te imponendo ꝓcepta ad seruandū: z apprehendi manū tuā. i. tua incepta opa iusticie q̄ noie manus intelligunt. ꝓcuenī aspirādo: z seruaui te adimplendo mea ꝓcepta: z ꝓpter hoc bñ dicebat bt̄us Job. xvij. Vocabis me z ego respondebo tibi. Operi manuū tuaꝝ porriges dexterā. Quasi dicat. Vocabis me. ꝓceptuz obedientie mihi imponēdo. Et ego rñdebo tibi: ea ope adimplendo. Operi manuuz tuaꝝ porriges dexterā: me adiuuando in ꝓseuerando. Unde Aug. da qđ ꝓcipis: iube qđ vis. ¶ Tercio vocat ꝑfectos ad ꝑfectionē vite in volūtaria superogatiōe cōciliꝝ. Unde dr Matthei. viij. Vidit duos fratres Iacobū Zebedei z Johannē fratrē in naui cū zebedeo patre eoꝝ reficiētes retia sua z vocauit eos: at illi cōtinuo relictis retibus z patre secuti sunt eum. Dñs nr̄ Iesus xps vocauit eos vt terrena contemnerent z etiā affectū carnalē ponerent. qz volenti sequi xp̄m. i. apicem ꝑfectiōis euangelice: necesse ē deponere exicialē concupiam terrenorū z deponere carnalē demulcentiā consanguineoꝝ. z hoc est qđ dr in ꝓdicto verbo relictis retib⁹ z patre secuti sūt eum: quō aūt totaliter debem⁹ ire p xp̄m Dicit Crisi. sup illō Matth. Tria sunt que generaliter relinquere debet qui vult ire ad xp̄m. s. actus corpales q̄ p retia: substantiam mundialē que per nauem. parentes z cōsanguineos qui p patrem intelligunt.

Sequit Operarios

Ubi notatur humana fatigatio i meritoria operatione. Illa operatio humana est meritoria que est

¶ Primo in aquisitione celestis gratie: decorantis ꝓpriū subiectū

¶ Scōo in multiplicatione diuinitatis iusticie: z acqrentis sūmū bonū.

¶ Tercio in ꝓmulgatōe legis diuine docentis ignarū ꝓximū.

¶ Primo illa est meritoria opatio q̄ est in acquisitiōe celestis gratie decorātis ꝓpriū subiectū. Prouer. xij. Qui operat terram suam satiabit panib⁹. qui autem sectat ocium stultissimus est. Qui operat terram suam id est ꝓprie conscientie euellēdo ex ea spinas peccatoꝝ: per exterminiū confessiōis Satiabitur panib⁹ septiformis gratie dei: habentis oīe delectamentuz z omnis saporis suauitatez. Qui aūt sectat ocium: dimittendo terram conscientie sterilescere malis radicib⁹ viciorum: stultissimus est. Dultum enim deberet quisq; excolere z operari terram ꝓprie cōscientie: vt saltem gustaret ꝗdulces fructꝰ sunt isti panes septiformis gratie dei. ¶ Secundo illa est meritoria opatio que est i multiplicatōne diuinitatis iusticie: acquirentis summū bonū. Unde dicit. ij. Corinth. ix. Potens autem est deus omnem gratiam abundare facere in nobis vt in omnibus sup omnem sufficientiā habentes: abundetis in omne opꝰ bonū. Quia incrementa iusticie z eius inchoatio spectat ad diuinam miaz: sz ei⁹ cooperatio iusticie humane ex parte diuine gratie hz inchoari et augeri: sz ex parte liberi arbitrij inducitur habet coadiuuari: eo q̄ coadiutores dei sum⁹. Jō apl's hortans omnem christianuz ad perficiendum in via iusticie dicit. potens est autem deus gratiam habundare facere in nobis vt notificat q̄ incrementum gratie et iusticie est ex parte dei. In omnibus eīm sufficientiam que ad salutez

ptinet habentes abundetis in op⁹ bo
nū cooperante diuina gra. Et ꝓpt̄ hoc
Eccli. xliij. Oīe opus electū iustifi
cabit: z q opaī illud honorabit in il
lo: eligit opus quantū ad liberi arbi
trij in dustriā sz iustificabit p acceptio
nē diuine familiaritatis ¶ Tercio est
illa opatō meritoria q̄ est in ꝓmulga
tiōe legis diuine: docentꝫ ignarū ꝓxi
mū. Unde dr Tbi. ij. Tu vo vigila in oi
bus labora opus fac euangeliste: qa
melius ꝑsuadet vita q̄z lingua exem
plo q̄z dicto. Ideo cuilibet volenti ali
um docere: op⁹ refellere dyaboli: astu
tiam suppeditare: carnis ꝛcupiam et
mundi auaricīā. sed q dicit apls. Tu
vo vigila ꝛtra fraudulentiā dyaboli
In omnib⁹ labora: cōtra carnis lasci
uiā: opus fac euangeliste cōtra mūdi
auaricīā vt qō ore ꝓdicas ope cōple
as. Euāgeliū em̄ ꝓdicat oīa relinquē
da esse. insistam⁹ g̃ isti labore ꝓmul
gande legis exemplo btī Pauli Act.
xxiij. Annūciabā vt pniam agerent z
cōuerterent ad deū: digna opa facien
tes: nō solū debem⁹ insistere labori p
mulgande legis veritatis. sz etiā co
gnoscendet: eo q pluris meriti est er
ercitatō spūalis q̄z corpalis: maxime
si ad hoc studet vt alios illūinet. Unde
Amb. Ociosus nō est q̄ verbo dei stu
det: nec pluris meriti est q̄ laborē ex
tra q̄z q laborē diuine veritatis ꝛgno
scende exercet intra.

Tercio notat in ver

bo ꝓposito ꝑfecta remuneratio in di
uina visione: cū dicit: redde illis. Et
hoc nihil aliud est q̄z visio diuina que
reddet vnicuiq; iuxta bona opa sua.
¶ Nā primo vocatis ad amaritudi
nē pnie cū opatio fuerit in acquisi
tōne celestis gratie: reddetur mer
ces delicioſa ad fruendū ꝓpter af
fluentiā dulcedinis.
¶ Secundo vocatis ad rectitudines
iusticie cū opatio fuerit in multipli
catiōe feruentꝫ iusticie: reddet mer
ces copiosa: ad ditandū z honoran
dū: ꝓpter excellētiā magnitudinis
¶ Tercio vocatꝫ ad ꝑfectionē vite cū
opatio fuerit in ꝓmulgatōe legꝫ di
uine: reddet merces ꝑspecioſa: ad in
tuendū: ꝓpt̄ refulgētiā pulcritudis
Et sic ista merces est ꝑfecta z nllā alia
eo q ꝑfecte dulcorat gustū: ꝑfecte di
tat z honorat ꝓximū subiectū: z ꝑfecte
delectat visum. ¶ Primo illa merces
erit delicioſa ad ꝑfruendū ꝓpter affluē
tiā dulcedinis. Unde dr in ps. Cum
dede. dile. suis som. ecce here. dñi filij
mer. fru. ventris. Xp̄s est fruct⁹ ventri
virginalis datus in ꝓpetuam heredi
tatem z mercedē delicioſam dilectis
filijs dei post istā vitā. Ista merces sa
tiat appetitū anime q̄ intime. z p̄ exi
stentiā ei illabit. delectat etiā rōne cō
uenientie: q̄ delectatio est cōuenientꝫ
cum conuenienti cōiunctio. z anima
nulli melius ꝛuenit q̄z illi ad cui⁹ ima
ginem z similitudinem formata est.
¶ Secundo ista merces erit copiosa
ad ditandū ꝓpter excellētiā magnitu
dinis. Unde dr Math. v. Gaudete z ex
ultate quia merces vestra copiosa est
in celis. Gaudete inquit inter⁹ i ani
ma z exultate exterius in verbo z fa
cto: null⁹ sit locus ingratitudinis vel
timoris: q̄ merces vestra copiosa est
in celis. Dicit ista merces copiosa qa
replet totā aiam rōne sue sufficiētie: z
q̄ excedit suā capacitatē rōe infinitat⁹
z abundantie: z adeptio ipsius merce
dis euacuat omnem timorē. Ideo di
citur abrae Gen. xv. Noli timere abra
am q̄ ego merces tua magna nimis.

¶ Tercio ista merces ꝑspecioſa ē ad in
tuendū ꝓpter refulgentiā pulcritudi
nis. Unde dr Sapie. v. Justi aūt im
ꝓpetuū viuēt z apud dñm est merces
eor⁹ z cogitatio eor⁹ apud altissimū.
ideo accipient regnū decoris z dyade
ma de manu dñi. Sapia em̄ eterna
iusticia im ꝓpetuū regnantib⁹ ꝓponet
illas rōnes eternas oim: ad cōtēplan
dū in regno suo tanq̄z in speculo pul
chr⁹ formiter. In hac ptēplatione sive
visione ē tota merces q̄ tanto deside
rio sui rapit aīas bonas: vt cogita
tio eor⁹ sp̄ sit apud altissimū: q̄ etiaz
incōtinue laude sunt z glificatōne re
soluēdo in ꝓmū ꝓncipiū q̄cūq; bona
bñt. Unū oīe illud qō cōtinue accipi
unt in eū resoluūt q̄ solus pōt glifica
re: quia tanto anima isti mercedi est
ꝓpinquior: quāto illa que accipit suo
principio tribuit ꝛc̄.

Dominica in sexage

sima. Sermo.

Quod autem in ter

q ram bonam bij sunt q̄ corde
bono z optimo verbum reti
nent z fructū afferūt in patiētia. Lu
ce. viij. Qm̄ fm btm̄ Grego. xxij. mo
ralium. Lumē intelligētie humilitas
aperuit: superbiā vo abscondit. Hinc ē
q dñs nr̄ ihs xp̄s sciens sic esse placi
tū ante deū patrē: superbis z elatis ho
minib⁹ (ad rep̄mendū superbiā intelle
ctus in audiēdo z intelligēdo) regnuz
dei nūciat in pabolis: sed būilib⁹ eius
discipulis q̄b⁹ darū est nosse ministe
riū regni dei: sensum dei in parabola
bodierni euangelij aperit: cū dicit in
verbo ꝓposito qō est finis expositiōis
ꝓdicte pabole. Qui aūt in terrā bonaz
Di sunt q̄ corde ꝛc̄. In quo quidem
verbo valde ordinate ꝓcedit: nā sicut
videm⁹ q̄ terra ad hoc qō fructificet.
Primo debet p̄parari. deinde semi
nari: postea fruct⁹ ex ea tolli: sic in ver
bo ꝓposito.
¶ Primo notatur nostri cordis debi
ta preparatio.
¶ Scōo diuini semis firma susceptio.
¶ Tercio recepti seminis tēporanea
fructificatio.
¶ Prio ergo notat nr̄i cordis debita
pparatio cū dicit. q aūt in terrā bonā.
Ista bonitas terre nihil aliud ē q̄z bo
na p̄paratio nr̄i cordis. ¶ Scōo nota
tur diuini semis firma susceptio: cum
dicit bñ sunt q̄ corde bono z optimo.
¶ Sed tercio notat recepta seminis
tpanea fructificatio: cū subifert. z fru
ctū afferūt in patientia. eo q ꝑsecutio
nes patiēter sustinēt ꝓpter verbū dei z
oīa mala pene sive illata sive innata.

Primo ergo in verbo

ꝓposito notat nr̄i cordis debita p̄pa
ratio cū dicit. qō aūt in terrā bonā. De
bem⁹ aūt nr̄m cor qō sub metapboza
bone t̄re xp̄s describit ad modū terre
materialt̄ p̄parare. Est aūt terra ma
terialis bñ p̄parata z ad fructū dispo
sita quando est.
¶ Primo a malt̄ radicib⁹ extirpata.
¶ Scōo aquis pluvialib⁹ irrigata.
¶ Tercio caloꝛib⁹ solis o ꝓposita. Ut
sic calore solis viuifico incalescat: vt
possit iactata semina vegetare. Per
hunc modum si volumus q̄ cor nō
strū sit bñ p̄paratū z ad fructū bone
operatōis dispositū. ¶ Primo dz extir
pari a spinis pcōr⁹ oim. ¶ Scōo irri
gari aq̄s pluvialib⁹ p lachrymabiliū
cōpūctionū. ¶ Sz tcio dz inflāmari
incēdijs diuinor⁹ desiderior⁹. Quor⁹
caloꝛe viuifico possit vegetare receptū
ꝛbū dei z retentū vt possit pullulare

in germen bone opatōnis. ¶ Primo debz terra nr̄i cordis extirpari malis radicib⁹ pcōp. Un̄ dicit Prouer.xij. Qui opat terrā suaz satiabitur panib⁹ qui aut̄ sectat ociū stultissim⁹ē. Qui opat terrā ꝓprie ꝓsciētie euellendo ex ea veprez vicioꝝ: gladio acute cōpūctionis extirpādo spinas pcōp exercicio ꝓfessionis: z amouēdo vtricas malop desiderioꝝ: exercitio discipline z mortificatōis: satiabit⁹ panib⁹ bonoꝝ opeꝝ. Qui aut̄ sectat ocium z dimittit eā sterilescere spinis vicioꝝ veprīs pcōp: z vticis malop desiderioꝝ: stultissim⁹ē. Ergo bonū ē opari terrā tuam vt educas panē de terra z vinū letificat cor hois r̄m qō dī in ps̄ Ut educas panez bone opationis ad reficiendū: de terra ꝓprie cōscientie z vinū in terre deuotōis ad letificandū

¶ Scōo debet terra nostri cordis irrigari aq̄s pluuialib⁹ lachrymabiliuz cōpunctionū. Un̄ Judicū.j. Da mihi bñdictionē quia terraz arentē dedisti mihi da z irriguā aquis. Fidelis aīa cognoscēs exp̄imēraliter lachrymaꝝ habundantē effusionē: z cordis affluentem cōpunctionē: nō esse a seipsa sz a deo: ideo ab ipso petit benedictionē sue curationis. Da mihi bñdictionez terrā arentē dedisti mihi. sez terrā conscientie: da z irriguā lachrymabiliuz cōpunctionū. Huic cōuenit qō dī in ps̄. Ia mea sicut terra sine aqua tibi velociter exaudi me. Defecit spūs meus. Cognoscēs dauid fidelis animā suā ad modū terre aride nō posse producere germen bone opationis sine aqua lachrymabilis cōpunctionis: z irrigua mentalis deuotōis. petit hoc a dño cuz instantia deuote orationis dicens. Velociter exaudi me: dando irriguum interioris deuotionis: z exterioris lachrymatōnis: quia defecit spūs meus pre aridītate interne deuotionis z ardore terrene affectōnis

¶ Tercio debet terra nostri cordis inflāmari incendijs diuinoꝝ desideriorum. Unde dicitur Eccī.xliij. Sol in aspectu annūcians in exitu vas admirabile: opus excelsi in meridiano exurit terrā. Sol iusticie xp̄us deus nr̄ habens speciositatem in aspectu interiori quantū ad diuinitatē: z in aspectu exteriori quantū ad humanitatez est vas admirabile: quia contentiuū incōprehensibilis diuinitatis: in ipso eīm habitat totaliter plenitudo diuinitatis: dicitur opus excelsi. Nā etsi excelsus formet oēs adiuuando naturā tamē specialiter xp̄m formauit opando sup̄ naturā: hic in meridiano exurit terrā. sez terrenū cor quando est in ardētissimo desiderio sui. Sequitur.

Hi sunt qui corde bono z optimo verbu retinēt. Ubi notatur scōo diuini seminis firma susceptio. Ad hoc vt verbū dei in audiēte afferat fructū: debet r̄m instructionē hodierni euangelij.

¶ Primo recipi siue audiri reuerenter cū mentis quietatione.

¶ Scōo debet retineri firmiter siue credi: cū vnionis adhesione.

¶ Sed tercio debet intelligi diligenter cū operis executione.

¶ Primo verbū dei debet reuerenter recipi siue audiri cū mentis quietatione: eo q⁹ in hodierno euangelio dicit dñs. Qō aut̄ in spinis cecidit hi sūt qui verbū audiūt z a sollicitudinib⁹ z diuicijs z voluptatib⁹ vite euntes suffocant̄ z nō referunt fructū. Un̄ Gregorius. ix. moral'. Perturbate mētes secularium eo ipso clamāt q⁹ in quiete sunt: qz a vera sapia diuerse sunt sz fide z moribus. Dei secreta nō cognoscimus nisi ꝟtutū desideriꝝ iungamur q⁹ viuacius verba dei mens penetrat cū admittere curarū secularīū tumultum recusat. Siquidē verba sapiētis audiunt̄ cū silentio. Hoc attēdēs maria magdalena r̄m q⁹ dī Luce.x. Sedens secus pedes dñi audiens verbū illi⁹. sedēs p mētis trāquillitatē: nō discurrēs p cordis distractionez. Quia sicut dicit Grego. xxxiij. moral'. Oportet desiderantē sapiam dissolui a curis et distractionib⁹: siquidē q⁹ minoratur actu capiet sapiam: sec⁹ pedes dñi: p cordis humiliationē: qz obstaculum veritatis est: tumor superbie: q⁹ dū flat obnubilat. audiebat verbū illius: p auditus inclinationē z obliuiscens populū iudaicū: z domū patris sui diaboli p imitationē. ¶ Scōo debet retineri siue credi firmiter: cū vnionis adhesione. Un̄ de illis qui nō bene retinent dicit dñs Luce.viij. Nam qō supra petrā hi sunt q⁹ cuz audierūt z cū gaudio susceperint verbū. z hi radicem nō habēt quia ad tēpus credūt z in tpe tēptationis recedūt. Sed de bis qui firmiter credunt siue retinent. runt adiūgit dicens. Qō aut̄ in terrā bonā. hi sunt q⁹ corde bono z optimo audiūt verbū z fructū afferūt in patientia eo q⁹ ꝓsecutiones z q̄libet malapene patiēter sustinēt ꝓpter verbū dei

¶ Tercio debet intelligi patienter cū operis executione q: de illis qui audierunt z operi manicipare neglexerūt. dicit Matb. xiij. Dis q⁹ audit verbū regni z nō intelligit: venit diabolus z tollit verbū de corde eop ne credētes salui fiant. Sed de bis q⁹ intellexerūt cū opis executōe addit dicēs. Qō aut̄ in terrā bonā seminatū ē hic est q⁹ audit verbū z intelligit z fructū affert z facit aliud quidē cētesimū: aliud aut̄ sexagesimū: aliud ꝟo tricesimum. In terrā bonā ꝟbū seminat⁹ qō intelligit z opē cōplet: z tūc ꝟbū facit fructū tricesimū in ꝟiugatis, sexagesimū in cōtinentib⁹: z cētesimū in ꝟginib⁹. Meritū ꝑ ꝟiugatoꝝ p tricesimū q⁹ surgit ex ternario z denario intelligit: qz cōiugati bñt fidē trinitatis z adherent decē ꝓceptis legis. p numerū aut̄ sexagesimū q⁹ ꝓsurgit ex senario z denario intelligit meritū ꝓtinētiū: qz ꝓtinētes debēt adherere decē ꝓceptis legis et insup̄ ser opib⁹ mie q⁹ in b ꝟsu ꝓtinēt. Ulsito poto cibo redimo tego colligo condo. Debet eīm cōtinēs visitare infirmos: cibare: potare: ieiunos, redimere captiuos, tegere nudos. colligere pegrinos. z ꝓdere siue sepelire mortuos. Meritū nāq⁹ ꝟginū rōe sue pfectionis p cētesimū numerū designat. Un̄ a cētesimo z deinceps rōe sue pfectōis z nobilitat⁹ in dexterā cōputat. Tñ ad dilucidādū melī⁹ ꝟbū, ꝓpositū q̄re isto nūero z nō i alio voluit de⁹ exp̄imere merita illoꝝ triū statuū: n̄ ē p⁹ termittēdū q⁹ dicūt in arte ꝓputatōis pitī: eo q⁹ p b velut artificial' z ꝓpria vi debit⁹ approbatio meritoꝝ ad merita Nūer⁹ ei digitoꝝ bz fieri p q̄nq; digitos man⁹ q̄s pitī i arte sic appellāt vicz pollicē. indicē. meditū. medicū, auricularē. Rōem ꝟo q̄re sic p ordinē noiant rōne b:euitat⁹ obmitto. Auricular⁹ si ue digit⁹ pu⁹: i palma posit⁹ siue reflexus sig̃t vnitatē. Sz medic⁹ q⁹ iuxt̄ digitū puū: i palma posit⁹ sig̃t dualitatē cū auriculari. Medi⁹ ꝟo q⁹ ē i medio digitoꝝ eodē mō posit⁹ cū pdict⁹ duo b⁹ sig̃t trinitatē. Deide r̄m istū modū n̄ ē vltra ꝓcedere: sz auricular⁹ erect⁹: medio z medico iacēte sig̃t q̄ternitatē. Jacēte ꝟo medio i palma auricl'ar⁹ z medi⁹ erect⁹ sig̃t .v. Medico ūt iacēte

Universidad de Deusto
Biblioteca

cū auriculari ⁊ medi⁹ erectus sigt sex Item auricularis signat extēsus octo sed medi⁹ sil⁹ extēsus signat nouē. Inder ꝙ posit⁹ in medio pollice decem sed p ꝓiuctionē rectā indicis ad pollicem. numer⁹ cēteſim⁹ signak. Per amplerū ꝙ mollē ⁊ ꝓiuctoꝝ pollicis ⁊ indicꝭ tricenari⁹ nūer⁹ sigt: p quē nūerū sane cōgrue dñs meritū ꝓiugatoꝝ exꝑsſit; ꝓpt illoꝝ mollē amplexū ⁊ vnionē carnalē. Inder sicdē firmit cōstrictus sup pollicē i modū crucis: numerū sexagesimū sigt. Per quē numerū cōuenīeter intelligit meritū cōtinētiū quoꝝ vita ē restricta a voluptuosa delectatōe carnis p suppositionē rōnis ad sensualitatē. ꝓpt volūtariā assūptionē crucis. Sz p cēteſimū cui⁹ cōputatio rōe sue pfectōis fit p rectā indicis ꝓiuctionē ad pollicē valde elegant ex ꝑmit meritū ꝗginitat⁹ rōe sue pfectionis. qꝝ ꝗgines vitā angelicā ⁊ celestē inquantū possunt ducunt.

Tercio ī verbo ꝓposito

notat recepti semis ⁊ panes fructificatio: cū dicit fructū afferūt in patiētia.

¶ Nā illi ꝙ ꝑmo purgauerūt cor a spinis oīm pctoꝝ ⁊ receperūt ꝗbū reuerenter cū mentis ꝙtatiōe: afferūt spectabilem fructū puritatis indicie pulcificantis.

¶ Scdo ꝙ cor cōpleuerūt aq̄s lachrymabiliū cōpūctionū ⁊ retinuerūt siue crediderūt verbū firmiter: afferūt fructum vtilem claritat⁹ intelligētie gratie illuminantis.

¶ Tercio illi ꝙ inflamauerūt cor incēdijs diuinoꝝ desiderioꝝ ⁊ intellexerūt ꝗbū diligenter cū opis executōe afferūt fructū oblectabilē familiaritat⁹ diuine dulcorātis. Et sic talis fruct⁹ est optim⁹: eo qꝝ hz speciositatē i aspectu vtilitatē in affectu: ⁊ deliciositatē in gustu. ¶ Primo ergo ꝙ expurgauerūt cor a spinis oīm pctoꝝ et viciorū ⁊ receperūt ꝗbū reuerēter cū mētis ꝙtatione afferūt spectabilē fructū puritatis mūdicie pulcrificātis. Un dicitur Prouer. iij. Melior ē acq̄sitio ei⁹ acq̄sitione auri ⁊ argēti ꝑmi ⁊ purissimi fruct⁹ ei⁹. In auida em acq̄sitōe auri ⁊ argēti cupidi ⁊ auari hoies fiunt deteriores: deo ⁊ angelis abhoiabiles: ⁊ etiā demonib⁹ ī feditate culpe silēs. Iz in acq̄sitōe pulcritudinis mūdicie q̄ ꝓsistit in vnitate gr̄e ⁊ trinitate ꝗtutū theologicaꝝ. s. fidei spei ⁊ charitatis. Aia reddit deo amabil'. angel' desiderabilis. ⁊ etiā ōmonib⁹ terribilis ꝓpt hoc melior ē acq̄sitio puritatis ⁊ mūdicie acq̄sitōe auri ⁊ argēti. Sz qui p cordis mundicia aia incipit ꝓducere mūdos fructus ⁊ deo acceptabiles. Ideo dī primi ⁊ purissimi fruct⁹ eius. Intm em diuina sapia diligit aīas hūtes istā puritatē indicie vt oīa opa ei⁹ sibi appropriet⁹ diuios fruct⁹ cos vocet. Sm qꝝ dī Eccī. xxiv. Obaudite me ō vini fruct⁹ petrose plātate sec⁹ decursus aq̄rū fructificate. vñ. Qui hūt istā puritatē mūdicie i cogitatōe affectiōe ⁊ locutōe adeo ī dei formā ⁊ pulcritudinē gr̄e trāsformant toraliter: vt deificent: sperando: cogitando: sapiēdo ⁊ loquēdo: ita diuini fruct⁹ appellantur: ⁊ quēadmodū rosarū decorē natura ꝓducit inter spinas. Ita anima decorem pulchritudinis mūdicie non ꝓducit neq̄ seruat o doriferū fructum castitatis interioris in corde: et exterioris in corpore nisi inter spinas acutarū disciplinarū pniē: ideo dicuntur rose plātate secus decursus aquarum. i. diuinarū influentiarū: fructificare fruct⁹ lucis ⁊ honestatis in omni

iustitia ⁊ veritate. ¶ Scdo qui cor cō pleuerūt aquis lachrimabiliū cōpunctionū ⁊ retinuerūt siue crediderūt firmiter auffert fructū claritatis ⁊ intelligentie illuminātis. Unde dī in ps. In lege dñi fuit voluntas ei⁹: ⁊ in lege eius meditabit die ac nocte: ⁊ erit tanq̄ lignū qd plantatū est secus decursus aquarū qd fructū suū dabit in tpe suo. Primo em p̄dicator debz applicare voluntatē ad legem diuinā vt qd intelligit ope cōpleat: ⁊ deinde meditari in lege ei⁹ die ac nocte. qualiter debeat alios instruere: quia tunc erit tanq̄ lignū qd plātatū ē secus decursus aquarū. i. diuinarū influentiarū: qd fructū suū dabit in tpe suo. Sed multi dant fructū nō suū eo qꝝ volunt humer⁹ alioꝝ onera grauia ⁊ importabilia imponere: ipsi autē nolūt digito ea mouere. Alij autē ꝓferūt fructū nō in tpe suo sed ante tēpus suū. eo qꝝ sua auctoritate volūt prius docere q̄z discere. ⁊ ideo verbum coꝝ sepe rōne scandali ⁊ ignorantie ⁊ male vite defluit inuanū per contēptū audientiū. Quia cui⁹ vita despicitur restat vt ei⁹ predicatio contēnatur. ¶ Tercio qui inflāmauerūt cor incendijs diuinoꝝ desideriorū ⁊ intelligūt verbū diligenter cū operis executione aufferūt oblectabilē fructū familiaritatis dulcorantis. Un dī Cant. ij. Sub vmbra illi⁹ quē desiderabā sedi ⁊ fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Sub vmbra refrigerantis gr̄e. ab actu carnalis concupiscētie. ⁊ ab ardore cārnalis auari cuiuslibet scz xp̄i cū vehemēti affectiōe sedi p mētis quietatōnē nō discurri p mētis distractionē: quia qui minorat actu ꝓpter sapientiā: ⁊ tunc fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo ꝓpter sapientialē oblectationē. Rogemus ergo ⁊c.

Dominica in quinquagesima. Sermo.

Radetur enī gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabitur ⁊ conspuetur ⁊ postq̄z flagellauerint occident eum. Luce. xviij.

Cū solent oues gregis percusso pastore dispergi. Hinc ē qd dñs noster ihesus xp̄s p̄sciens suos discipulos in corporalis sue mortis ꝓcussione i modum ouiū dispergi per deuia erroris. ad fortificandum eos in via fidei ⁊ in eis ceteros alios ne possent credere ꝙ sibi accidere ab eventu siue ignorātia dignatus est p̄dicere in verbo ꝓposito illud infinitū beneficiū sue passionis: ⁊ celeste my⁹teriū nostre redēptionis ⁊ qꝝ ipse deus eternus se inclinās humiliter mortis crucē pro salute generis humani cum desiderio suscepisset. Exprimit autez in his verbis christi passio quātū ad ei⁹ principiū. medium. ⁊ vltimū. in quib⁹ dei perfecta cognitio consistit.

¶ Principiū nāq̄z passionis fuit malignitas ꝓpij discipuli: prouenies ex diaboli suggestione.

¶ Mediū vo fuit contēptibilitas vltimi obprobrij: in flagellatione ⁊ faciei conspuitione.

¶ Sed vltimū fuit acerbitas doloro si supplicij: in corporis ⁊ aie separatōne.

¶ Primo ergo malignitas ꝓpij discipuli notatur cū dicit. tradetur enī gentibus. i. filius dei a iuda diabolo suggerente. Un Joh. xiij. dī. Eū iam diabolus in cor misisset iude vt traderet eū ⁊c. ¶ Scdo cōtēptibilitas vltimi obprobrij cū subdit: ⁊ illudetur: ⁊ flagellabit ⁊ cōspuetur. Illusiones ⁊ spura arq̄z flagellationes sunt signa extreme vilificationis. ¶ Tercio nota

Universidad de Deusto
Biblioteca

rur acerbitas doloꝛ: si supplicij cū subinfert. postq̄ flagellauerūt occidēt eū Valde eīm fuit acerbū illud tormētū xp̄i qō tā celeriter eū occidit ante eīm obijt q̄ alij q cū eo erāt crucifixi.

Dicit ergo tradetur

Ubi notaꝝ malignitas iude ꝓditoꝛis ꝑ̄ij discipuli. Jsta eīm malignitas plenius apparebit si diligenter cōsideremus triplicē ꝓditionē istā maligni tatem ꝓditoꝛis aggrauantē. videlicz

¶ Prio ꝓfidētiā securitat̄ z amicicie.

¶ Scō excellētiā dignitatis aplice.

¶ Tercio Et concupiscentiā cupiditatis auaricie.

Ex his trib⁹ cōditionib⁹ pōt apparere quia nulla sub celo maioꝛ fuit malignitas q̄ illa iude: qui tanq̄ falsus amic⁹ in datione osculi tradidit verū amicū: z tanq̄ ingratus discipulus ūmo apl's: tradidit benignū magistrū tanq̄ cupidus z auarus. vili p̄cio vendidit iustū z piū:imo summū bonuz.

¶ Primo magna fuit malignitas iude in tradēdo dñm ꝑ̄ter cōfidentiaz securitatis z amicicie. Judas eīm nō fuit tractat⁹ tanq̄ extraneus amicus vel suspect⁹ amic⁹: imo tanq̄ amic⁹ securus: dū nō solū factus ē a xp̄o de familia sua comedēdo z bibendo panem in mēsa xp̄i cuz ceteris aplis: sed etiā factus ē dispēsatoꝛ tpalīū totius familie: z ob hoc cōquerit̄ in ps̄. dīs de ipso dicens. Hō pacis mee in quo sperabā q̄ edebat panes meos supplātauit me supplātaroē pacis mee. Ecce falsa datio simulate pacis. Un Luce xxij. Dicit ei ihs. Judas osculo filiuz hois tradis. Crisostom⁹: cuz dī. Pax celi in osculo temere tradit̄. alligatur omni neruz falso veritas accusatur. In quo sperabā: ecce ꝓfidētia aīe z securitat̄: magnificauit super me. ecce imēsitas malignitatis iude. Un dñs dicit ō iuda Math. xiij. Amē dico vobis qm̄ vn⁹ ex vobis me traditurus ē qui māducat mecū. ¶ Scō magna malignitas fuit iude in tradēdo dñz ꝑ̄ter excellentiā dignitatis aplice. iudas eīm nō solū ad grām z ad doctrinam fidei ē vocat⁹. sed etiā ad dignitatē apl'atus ē assumpt⁹ dūmō cū xp̄s inter duodecim dignat⁹ ē adnumerare. Un de ipso dicit dñs Jobis. xiij. Un⁹ ex vobis scz. xij. me tradet. Sic Math. xvj. Un⁹ ex. xij. q̄ dī mdasz.

¶ Tercio magna fuit malignitas iude ꝑ̄ter ꝓcupiscētiā cupiditat̄ z auaricie. Un Math. xvj. dicit iudas pn̄cipib⁹ sacerdotuz. Quid vultis mihi dare z ego eū vobis tradā. at illi cōstituerūt ei triginta argēteos. Magna siquidē fuit istius iniq̄tas ꝓditoꝛis si cōsideremus ꝓ q̄nto vendidit dñm: q̄ non magno sed vili p̄cio. scz triginta argenteis. Maioꝛ vo si cōsideremus q̄bus tradidit z vēdidit quia nō amicis sed inimicis z extraneis querentibus animā eius. Maxima si cōsideremus ad quid eū tradidit z vēdidit quia nō ad seruiendū sed illudendum flagellandū cōspuendūz crucifigēdū Sed certe si ꝓsideremus q̄s venditur z tradit̄. infinita est eīm eius iniq̄tas q̄ rex regū z dñs dñantiū. Et ꝑ̄ter hoc dñs dicit pilato. maius pcm̄ hz qui me tibi tradidit. z q̄ malignitas ꝓditoꝛis rone sue iniq̄tatis ē in dñi vbis explicata. ideo nolo ampli⁹ in hoc morari sed finē dare sermoni.

Scō notaꝝ contēptibilitas vltimi obꝓbrij in flagellatione: z facies cōspuitōe cū dicit. illudetur z flagellabit̄ z cōspuet̄. Hō eīm sine magna causa imo diuina dispēsatione factū est vt fili⁹ dei illuderet flagellaret̄ z cōspueret̄. Hō eīm sine causa: q̄m ꝑ ista tria miro mō ipse dei fili⁹ reparatoꝛ hūani generis destruit coꝛp⁹ peti. Nā in petō est frontis inuerecundia excludēs pudoꝛē. delectatōnis cō placētia excludēs doloꝛē. z elationis superbia excludēs timoꝛē. z quonīā contraria cōtrarijs curantur.

¶ Primo destruxit frontis inuerecūdiā in sustinēdo pudoꝛē illusione.

¶ Scō elationis cōplacētiā sustinendo doloꝛē in flagellatione.

¶ Tercio elationis superbiā sustinēdo vilificationē in cōspuitione.

¶ Primo destruxit frontis inuerecūdiam sustinēdo pudoꝛē in illusione. et de ista illusione dī Math. xxiij. Clamidē coccineā circūdederūt ei: plectētes coronā de spinis posuerūt sup caput ei⁹ z genuflexo ante eū illudebāt eū. Fletū deducāt oculi mei z liq̄scat in me aia mea doloze cōpassionis sup cōtritionē viri hui⁹. Quia fili⁹ dei clamide coccinea induit nō vt honoꝛet̄ sed vt vituper̄t: coꝛona de spinis super caput ei⁹ ponit̄ vt pudoꝛe cōfusionis repleat̄. arundo in dextera ei⁹ ponit̄ z ante eū genuflectit̄ vt regi⁹ honoꝛ parū ante ei exhibit⁹ pleni⁹ derideretur. Un frontis meretricis inuerecūdiā in petō: cū xp̄o ad eā destruēdā in illusione suꝛpeti pudoꝛē nō assumere ē magne iniq̄tatis. ¶ Scō destruxit delectationis cōplacentiā: sustinēdo doloꝛem in flagellatione. Un Math. xv. Tradidit pilat⁹ eis ihm flagellis cesū Xp̄s ad hoc voluit amaritudinē doloꝛis sustinere i flagellatōe vt destrueret dulcedinem carnalis delectatōis. Hō ergo kr̄ni euacuem⁹ in nobis effectus diuie flagellatōis: quā sustinuit ꝓ nobis metipsis: nō filiū dei rursus flagellem⁹ p delectationē petī: q̄ mitigandus ē ei⁹ doloꝛ: nō ampli⁹ innouādus. Un Bern. Heu me miserū: de me⁹ adaptat̄ ad verbera: ecce tā cedit̄ rūpitur sancta caro violentia flagelloꝝ z crudelia vulnera scapularū totam carnē ꝛfundūt. ¶ Tercio destruxit elatōis superbiā: sustinēdo delectionem siue vilificationē in cōspuitione. Math. xxij. Expuēres in eū: accepert arundinē z percutiebāt caput ei⁹. Miro eīm mō excelsus fili⁹ dei cōfudit nostram superbiā in sustinēdo spuꝝ ab hominātōes: q̄ sunt signa extreme delectionis: vt nullus q̄tūcumq̄ nobil̄ z excelsus videat̄ verecūdari ꝑ̄ter honoꝛē dei hūiliari deīci in cōspectu hominū. Hō ergo erubescat mēbꝝ delectionē hūilitatis quā nouit p̄cessisse in capite. Nihil eīm glorios⁹ putet q̄ obꝓbriū sui capitis poꝛtare.

Vltimo subinfert doloꝛosi supplicij acerbitatē cum dicit. et post q̄ flagellauerit occidēt eū. Hui⁹ doloꝛosi supplicij acerbitatē ostendit.

¶ Primo nobilitas tenere siue delicati subiecti veraciter patiētis.

¶ Scō malignitas iudaici populi crudeliter seuientis.

¶ Tercio atrocitas amari supplicij celeriter perimentis.

¶ Prio vehemētē amaritudinē h⁹ doloꝛosi supplicij oñdit nobilitas teneri subiecti vacē patiēt̄. Ex pte ei carnis erat teneritudo nature optie ꝓplexionate. z q̄nto natura tenerioꝛ: tāto ei⁹ pena doloꝛosioꝛ. Hōe aūt h⁹ teneritudinis tātā penā iflixit sola imagiatio mortis: q̄ fact⁹ ē sudoꝛ ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā. q̄ si tm̄ fecit sola imaginatio: q̄ntū supaddit

Universidad de Deusto
Biblioteca

degustatio acerbissime passionis. Ex parte eiñ mentis erat in eo omnimoda peccati īmunitas: que aūt pena venit indigne: dolenda venit. Vñ qō dicit Aug⁹. Ex parte etiā amicabil' vnionis aie z carnis fuit in eo vehemētia dolorose afflictionis: quia caro eius nulla erat corruptioni obnoxia. ideo aia forciori amicicia ei cōiungebatur Vbi aūt maior amor in cōiunctōe ibi maior dolor i sepatione: z rōe hui⁹ nō fuit sub celo dolor sīlis sicut dolor xpi Ad cuius exp̄ssionē clamās z lachrymās mortuus est: q horribilis clamor etiā ipsis insensibilibus videbaf incutere horrorē. qm nō tm velum tēpli sz etiā petre scisse sunt: et sol obscuratus est. Sed hanc lachrymabilē vocē nō audiūt boies qui duriores sunt ipsis lapidibus. De ista vo occisione ad litteram dicit in Esaia. Sicut ouis ad occisionē ductus ē z quasi agnus coraz tondēte se obmutescet. Quis ēt christ⁹ rōne tractabilitatis: z patientie: sed agnus rōne puritatis z innocētie: cuius rōne peccata mūdi tulit. Vñ sequit p eo q tradidit in mortē aiam suaz z cū sceleratis deputatus ē. z ipse peccata multoz tulit z p transgressoribz oravit. ¶ Scōo vehementē acerbitatē hui⁹ dolorosi supplicij ostendit malignitas populi iudaici crudeliter seuientis. Multū eiñ seuierunt crudeles iudei, nam eius aures clamoribz obprobrioz impleverunt. eius facieī abominationibz sputoz sordidaverūt eius caput cōpunctionibz spinarū fregerunt. p̄ijs humeris suaz ignominiam crucis portare fecerūt. eius maxillas sacrilegis manibz pcusserūt. in siti sua felle z aceto eū potaverūt. z q plus est solo zelo invidie eū occiderūt fm qō figuratū erat in occisione abel de quo dī. j. Jobis. iij. Cayn q erat ligno erat: occidit frēm suū: p̄ter q̄d aūt occidit eū: qm opa eius malig erāt frīs eius iusta. Perversus cayn q occidit iustū fratrē suuz solo zelo invidie rōne sue malignitatis. signat populū iudaicū qui occidit xpm natū de populoz gente iudaica invidens bonis operibus eius. Et hoc est qō dicebat eis dñs Job. x. Multa bona opa operatus sum vobis p̄ter qō vultis me occidere. Vic eiñ est xps qui quecūqz mystica veteris testamēti adimpleuit Nam a latere ade sequestratus est vt inde fieret ecclia. Jn abel occisus ē. in noe nudatus. in abrahā multiplicat⁹ in ysaac īmolatus. Hoc eiñ singulare sacrificiū ad figurādū oia veter⁹ testamēti sacrificia hactenus insudaverant. Jn iacob pegrinatus, in ioseph venditus. in moyse occultatus. in david p̄secutus. in p̄phetis exhonorat⁹. Si ergo quilibet istoruz excepto adā habuit satis portare de sua tribulatione. quātū ergo habuit xps portare sup quē z in quo oīes istoz fluctus fuerūt inducti z adimpleti. Unde rōe illius crudelitatis z sevicie quā exercuerūt in eū iudei pōt dici de eis Job xx. Caput aspidū surget: z occidet eaz lingua vipere. ¶ Tercio vehementez acerbitatē hui⁹ dolorosi supplicij ostēdit atrocitaf amari supplicij celeriter p̄mentis. Valde eiñ crudele z amarum fuit suppliciū. eo q in eo habuit mēbroz denudatōnes z extensiones dolens in omni parte sui sine vlla miseratiōe. Clavoz p̄foratōes in pedibus z manibz. patiens in omni hora sine requietōne. tanq eiñ carnifex sui ipsius si parcebat pedibus cruciabat manib⁹. z si parcebat manibz cruciabat pedes. Vñ quia maxima erat ibi colle-

lectio nervoz. ido maxima erat afflictio penaz. z q maxima in collectōe nervorū vigebat vivacitas. maxima sentiebaf penalitas. cui⁹ immensitate acerbitatis z penalitat⁹ celeriē anima fuit divisa a carne Ante eiñ obijt q̄ alij q cum eo erant. Et cū p̄cussus esset in latere rōne acceleratiōis: exiuit sanguis z aqua. Ex quo apparet q adhuc sanguine existente in corde. vbi est fons vite: facta est sepatio anime a corpe. Si eiñ naturaliter aia appetat bitare in corpe: q̄ diu sanguis abundant in domicilio vite. q absqz maximo dolore de tam aperto domicilio vite avelli nō potuit. Ad cui⁹ penalitatis exp̄ssionē cū clamoribz validis emisit spīm. Et de hoc dr Actu. x. Nos testes sum⁹ oīm que fecit iesus in regione iudeoz. z quez occiderunt iudei irl'm suspendentes in ligno cruc̄is. Jn quo nō habuit rōne artitudis vbi caput suū inclinaret: nec vbi membra corporis appodiaret: tō aliqū appodiabat se ad clavos pedum. aliqn ad clavos manuū: z tō oīm hora sine interpolatione vehementissime patiebatur Rogemus q̄ tc̄.

Dominica prima in quadragesima.

Actus est iesus a spiritu in desertum vt tentaret a dyabolo Matthei iij. Qm efficaci⁹ psuadet vita q̄z lingua: z exemplū q̄z verbū. Hinc est q dñs noster iesus xps (cui⁹ q̄libet actō est nostra instructio: vt dicit Brego.) vt exemplo vite sue ad resistendū dyabolo ceteros efficacit informaret voluit a spū dirigi: deinde in desertū morari: postea a dyabolo temptari. Vñ ad nram instructōnē q̄lit debeamus dyabolo resistere tria de christo proponunt in verbo p̄posito.

¶ Primo spiritus sancti interioz inspiratioz ad dirigendū.

¶ Secundo loci securioz inhabitatō ad resistendū.

¶ Tercio dyaboli interioz impugnatioz ad subvertendum

¶ Prio notaf spūs. s. inspiratio ad dirigendū: cū dicit. Ductus est iesus a spiritu ¶ Scōo loci securioz inhabitatō ad resistendū: cū subdit. in desertum.

¶ Tercio exterioz dyaboli impugnatioz ad subvertendū: cū subinfert. Ut temptaret a dyab.. Et hñt se ista tria valde ordinate. Nā q vult de dyabolo p̄fecte triūphare exēplo xpi oportz vt primo a spūsctō dirigaf. deinde in loco munito moref: z postea vt impugnatio dyaboli constanter sustineaf.

Primo ergo in verbo

p̄posito notaf spūsctī inductio sive inspiratō ad dirigendū cū dr. Ductus est iesus a spū. Invenim⁹ aūt i sacra scriptura ibm ductū sive inspiratū multiplici spū. Quia q̄uis spūsctūs sit vn⁹ in subūa est tm multipler in effectu.

¶ Primo q̄ ductus est iesus a spū veritatis: ad docendū ignarū

¶ Scōo a spiritu equitatis: ad arguendum iniquum.

¶ Sz tercio a spū fortitudinis: ad superandū dyabolū. Ut p̄mū sit contra spīm erroris. Scōm contra spīm dissimulatōis adulantis. Sz terciū contra spīm pusillanimitatis succūbentis.

¶ Primo q̄ ductus est iesus a spū veritatis ad docendū ignaz. vñ dr Esa. lxj. Spūs dñi sup me eo q unxit me dñs: ad annūciandū mansuet⁹ misit me: vt mederē cōtritos corde z p̄dicarē captivis indulgētiā. z clausis ape-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rtionem. Exemplo enim christi quilibet ad officium predicationis (sm quod continetur in hoc verbo) debet Primo eligi ꝓpter sanctitatem animi ꝓpter qđ ōr: spiritus dñi super me Deinde debet instrui ꝓpr̄ equitatē iudicij t obsequij; eo q̄ vnxit me p̄ principibus meis; q: dileri iusticiaz t odiui iniquitatē. Postea tanq̄ ver⁹ legatus missus a deo dz exequi actiōez officij qđ notat cū dicit. Ad annūciādū mansuetis misit me; cui⁹ officij executio debet esse ad medendū siue ad cōsolandū tristē a tribulatiōez dolore penali ad sanandū egrotū a vulnere pcti. ad liberandū captiuū a carcere dyaboli.

¶ Scđo duct⁹ est iesus a spū eqtatis ad arguendū iniquū Unde ōr: Esaie. xj. Arguet in eqtate p̄ mansuet' terrez p̄ curiet terrā vga oris sui a spū labioz suoz interficiet impiū. Nō ei dñs ieſus ꝓpter metū prātis terrene timore amittendi; nec ꝓpter questū mūdane cupiditat' amore acq̄rende siue ꝓpter ambignā similitudinē falsitatis; veritate cōplacendi; veritate silebat; imo veritat' iacul' tam magnos q̄s quoscunque feriebat. Nic spū duct⁹ est in tēplūtqñ nō parat aures vt audiat sed flagella q̄ feriat emētes t vendentes spūalia p̄ tpalibus; nec decet q̄ domus ōionis fecissent domū negociationis imo negociatorē ō tēplo eiecit ¶ Tercio duct⁹ est a spū fortitudis ad supādū diabolū. Unde ōr in ps. Spūs tu⁹ bo. dedu. me in ter. rectā. Ad desertuz ad qđ dedurit spūs sctūs ibm ōr terra recta: eo q̄ est loc⁹ idone⁹ ad faciendū abstinētiā. ꝓpr̄ quā sensualitas recto ordine p̄ oia subiacet rōni; ne perturbet rō ad bñ opandū. Licet int̄ carnē t spiritū xp̄i nulla esset rebellio: eo q̄ sp illa beatissima caro ieqbat illū sctissimuz spm̄. ꝓpr̄ nomē tu. vtuifi. me in eqtate tua. q. d. Dñe p̄ tu digeo auxilio tue sustētatiōis; q: tanto ieiunio afflixi meum corp⁹; q̄ p̄ nimia attenuatiōe totalit' sentit se mortificatū. Et educes de tribulatione ani. meā. s. de tribulatiōe famis t attenuatōis. Et in misericordia tua disp. inimicos. s. spēaliter diabolū q̄ inimicissimus t supbissimus inimic⁹ me impugnare; ad subuertendū. Ubi anteqū fuit duct⁹ ieſus spū fortitudinis in hoc deserto: eo q̄ nō abhorreret adherere solitudini vbi asperitatē famis t malignitatē hosti' sustinuit; imo aggressus est locum inculcum t eum detecit feliciter.

Secūdo notatur in p

posito vbo securior habitatio ad resistendū cū dicit. in desertū. Desertū ei ꝓpr̄ triplicē ꝓpietatē erat valde apt⁹ loc⁹ t secura habitatio ad resistēdū dyabolice tēptatiōi quā de ꝓpinquo expectabat. Nā desertū loc⁹ est asperitat' sterilitat' t despicabilitat'. Cū q̄ expectaret ipe de ꝓpinquo tēptari a diabolo: a gula; ab auaricia t a vana gl̄ia. ad informandū nos exēplo sue vite; voluit duci in desertū a spiritu

¶ Primo q: est loc⁹ asperitat'; tad exercendā abstinētiā corpal' sctificatōis ¶ Scđo q: est loc⁹ despicabil'; ad confundēdā iactātiā scl'aris ambitionis. ¶ Tercio q: ē loc⁹ sterilitat'; ad suppeditādā auaricīā cricial' aggregatōis.

¶ Primo voluit duci in desertū q: est loc⁹ asperitat' ad exercendā abstinentiā corpalis sctificatōis. Unde pōt exponi illō Deut. viij. Adduxit te dñs de⁹ tu⁹ q̄dragīta annis p̄ desertū vt afflige ret te atq̄ tēptaret vt nota fierēt q̄ in anio tuo vsabant; afflixit te penuria t dedit tibi cibaria magna. Adduxit te dñs de⁹ tu⁹ q̄dragīta annis .i. q̄draginta dies vt ann⁹ p̄ die numerat; sm q̄ frequenter ꝓsuetū est fieri i sacra scriptura; p̄ desertū asperitatis; vt affligere te fame atq̄ penuria atq̄ tēptarē. i. ꝓmitterem temptari vt nota fierēt que in animo tuo versabant. i. cōtinebant; oī pplo tue patiēt̄ie; afflixi te penuria t dedi tibi cibaria magna. Mira dispensatio diuina; q: nō dat ꝓsolatō celest' cibi; nisi p̄cedat afflictio cibi terrestris Unde filijs isr̄l pluit manna de celo in deserto asperitatis t penurie; non in egypto sterilitat' t abundātie. ¶ Secūdo voluit duci in desertū q: loc⁹ despectabilitat'; ad cōfundendā iactantiā secular' ambitōis. Unde. ij. Mach. Judas machabe⁹ q̄ decim⁹ fuerat recessit in desertū locū ibiq̄ interfectus vitā cū feris in montib⁹ gerebat. Judas q̄ interpretat gl̄ificās rōne sue būilitat' t ꝓuositatis signat ibm xp̄m: q̄ rōne humilitatis t ꝓtuose ꝓuersationis fuit gl̄ia dei p̄tis i assumpta humanitate. Di: aūt decim⁹ rōne sue būilitat' t ꝓtuose cōuersatiōis; t eminentis ꝓfectionis. Hoc notat ad cōfundendā totaliter iactantiā ambitōis intantū se humiliauit vt formā serui accipiens int̄ homines cōuersaret: t etiā intātū se vilificauit vt vellet fieri obprobriū hoim t abiectio plebis. vitaz suā in deserto cū bestijs gerēdo. Erubescat q̄ membrū qđ se elevat in altū p̄ ambitionē; cui⁹ caput voluit dep̄mi in imū; p̄ humiliationē. Alioquin mōstruosa res est si pes q̄ debz sbesse vel aliqđ aliud membrū supponatur capiti quod debet ꝓesse. ¶ Tercio voluit duci in desertuz; q: locus sterilitatis; ad suppeditandā auaricīā cricialis aggregationis. Unde ōr. j. Maledicabeoz. ñ. Exclamauit voce magna matbatias in ciuitate dicens. Omnis qui zelum habet legis statuens testamentū; exiat post me: t fugit ipe t filij eius in montes; t reliquerūt quecunq̄ habebant in ciuitate; t tunc descēderūt multi cū eo in desertū requirentes iudiciū: vt sederēt ibi. Matbatbias qui interpretatur donatus ratione sue eminentis sctitatis signat xp̄m qui est humano generi donat⁹ a deo patri. hic clamat predicando vt omnis qui habet zelum legis euangelice p̄ quā statuit testamentuz pacis et amicicie cum deo exiat post eum. de mundana cōuersatōe oīa (saltē affectu) relinquēdo. Nam ipe t filij eius id est apli oīa que in mundo erant cōtempserūt vt citius post eum curre rent; cui⁹ cordis dilatatione ad mōtana. i. eminentiā ꝓfectionis euangelice. Et tunc descenderūt multi sc̄z ꝓfecti religiosi relictis oīb⁹ tam in cōmuni q̄ in ꝓpio post eum in desertū vere mendicitatis t inopie; requirentes iudiciū p̄ punitionē delictoz; t iusticiam per adimplerōnem preceptorum: vt sedeant ibi per mentis quietudinem et corporis requiem; t nullam curā mundane sollicitudinis admittēdo. sed tantūmodo deuote oratiōnis t sacre lectionis studio insistēdo. Sed hodie sunt nonnulli qui descendunt in desertum relligionis; nō vt sedeant sed vt discurrant. per mentis distractionem t corpis inquietudinē; sempr̄ temporalia aggregādo: t vix aut nunq̄ deuote orationi vocantes non attendentes (licet experimentaliter cognoscant) qđ dicit Gregorius. ir. Moralium. Perturbate mentes secularium eo ipso clamant q̄ inquiete sunt; quia a recta sapientia di-

nise sunt. Vñ nō est reputād⁹ ociosus qui insistit labori cognoscende veritatis; eo q̄ pluris meriti est q̄z exercitio corpalis. Vñ amb. Ociosus nō est q̄ vbo dei studet nec plur⁹ meriti est q̄ laboret extra q̄z q̄ laborē diuinitus cognoscende exercet.

Ultimo notat diaboli exteriorē impugnatiō: ad subuertendū; cū dicit. Ut temptaret a dyabolo Temptauit aūt diabol⁹ xp̄m de tribꝰ de q̄bꝰ tēptauit p̄mū pentē atz ōcepit

¶ Prīo ei temptauit xp̄m de gula in deserto.

¶ Scōo de vana gl'ia: in templo

¶ Tz tercio de auaricia in monte.

¶ Sed certe dyabol⁹ nō habebat facere cū adam stulto z insipiente qō cū xp̄o astuto z sapiente. Nā temptatiōz gule vicit abstinentia; z tentationē vane gl'ie vicit hūilitate, z tentatiōez auaricie vicit pauptate. Vñ lz diaboli ag gressus fuerit p̄sumptuosus; p̄cessus malitiosus; tñ ei⁹ p̄cessus fuit obprobriosus; cū nihil certitudis de sua dubitatione poterit inuestigare; nihilq̄z gloriatiōis de sua dolosa tentatōe potuit reportare. z nihil excusatiōis de sua cōfusiōe potuit allegare; q̄m supatur a famelico z debili z despecto z cō temptibili a mendico z inopi. O stupenda duelli dimicatio. o imitanda patientie p̄fectio; z admirāda sapientie dignatio, cū dur vite a p̄ncipe mortis temptat z ab ei⁹ membris crucifigit. z nihilomin⁹ ipe p̄nceps mortis ab ipō duce vite p mortis inductōnē supat. ¶ Prīo ḡ tēptauit xp̄m de gula; vt inficiat anie z corpis puritatez.

¶ Scōo de vana gl'ia; vt educat mūdane ostētatiōis vanitatē. ¶ Tercio ō auaricia; vt decipiat p mūdane pulchritudinis delectabilitatē. ¶ Primā temptatiōnē sz gulā vicit p spūalis cibi iugē degustationē. ¶ Scōam temptationē vane gl'ie; p voluntarie abiectiōis hūiliationē. ¶ Terciā tēptatōz auaricie; vicit p ois terrenitat⁹ despectionē. ¶ Tēptauit p̄mo de gula vt inficeret aie z corpis puritate cū dixit. Si fili⁹ dei es dic vt lapi. isti pa. fiāt. q̄si eū volens cape p gulā tanq̄z facilius viciū ad oia facinora patū. Vñ nisi p̄⁹ gula refrenet frustra cōtra alia vicia laborat. Sm qō dicit glo. Hanc temptationē gule docuit dñs vincere p spūalis cibi iugē degustationē. cum rñdit dyabolo. Nō in solo panem, hō sz in oi vbo qō p̄ce. de ore dei. q. d. Cū hō sit cōpositꝰ ex duplici sba. s. corpali z spūali; sicut corp⁹ indiget recreari z sustētari cibo materiali; sic spūs cibo spūali. q̄ q̄dē cibꝰ est vbū qō reficit spiritū; si audiat reuerenter siue intelligat diligenter; siue ad memoriā reducat delectabiliter. Et p̄ hoc dicebat dñs aplis Lu. xxij. Vigilate z orate ināt p tomit⁹ repsiōnē. Nā vigilia honestatis rubescere facit carnes. Sic Ecci. j. ōr. Et nūc amota carnis petulantia ad degustandā dulcedinē diuini vbi. Orate p mentis elevationē. Nā hoc gen⁹ demoniorū. i. hōm viciū gule nō eicitur nisi in ieiunio z oratiōne. ¶ Scōo tēptauit de vana gl'ia: vt induceret ad mundane ostētatiōis vanitatē; cū dixit. Si fili⁹ dei es mitte te deorsū. q̄si volens eū allicere ad ostētationē sectar⁹ tactātie. Vñ Crisi. Volare p aerē nō ē p̄prie op⁹ dei. q: nec vtile alicui nec ad animā nec ad corp⁹. Hanc tēptationē vane gl'ie docuit xp̄us vincere p̄ fundē abiectiōis cordialē humiliationez, cū dixit; scriptū est. Nō temptabꝰ dn̄m deū tuū. q. d. experientiā nō sumes de

me p ostentatiōis signū q̄ hoc facit deum temptat p̄sumptiōe elatiōis. Ecce Rñi exēplo xp̄i habem⁹ qō q̄ ex cōtēptu vane gl'ie se humiliat vicia supat sz q̄ se exaltat vincit z supat. Et p̄ter hoc bene ōr Eccli. xviij. Vñ orōnē p̄para aniam tuā z noli esse q̄si hō q̄ temptat deū. Si voluerim⁹ q̄ orō nr̄a sit cōrā deo acceptat Gratia: dēm⁹ p̄parare aiam nr̄am p̄ fundā hūiliationē cordis; z nihil reputem⁹ nos; z velimus esse q̄si hō q̄ temptat deū p̄ter aspectū supbie reputando se aliquid magnuz cū nihil sit. Sicut ille phariseꝰ q̄ aspernabat ceteros z sue temeritate p̄sumptiōis arbitrabat se esse iustū; z p̄ter hoc publican⁹ rōne sue humilitat⁹ descendit iustificat⁹ in domū suā ab illo supbo ¶ Tercio temptauit de auaricia vt deciperet p mundane pulchritudinis delectabilitatē; cū dixit. Oīa tibi dabo si p̄cidens adoraueris me; Ostendendo eñ ei oīm rerū pulchritudinem; q̄si volens eū capere p illicitā delectationē; vt p auariciā ducat eum ad petīn idolatrie. Hanc tēptationez auaricie docuit xp̄s vincere p mūdane p̄speritatis totalē despectōnē. Rñ dixit iesus; scriptū ē. Dñm deū tuū adorabis z illi soli seruies. q. d. Qui p̄ aurū vel aliqō aliud; aliū q̄z deū adorat ydolatra est. sz qui oīa p̄temnit p̄ter deū seruit soli deo eo q̄ nihil admittit cōtrarie; nulla eq̄pat disparata; z nihil aliud p affectū alligat p̄ter ad illūc cui in dilectōne totū cor debet. Et p̄ter hoc Ap̄s dicit. j. Thi. vltio. Habentes alimenta z q̄bꝰ tegamur; his cōtenti simus. Nā q̄ volunt diuites fieri incidunt in temptationē z in laqueū diaboli; z in desideria multa z inutilia z vana; q̄ mergūt homines in interitū z p̄ditionē. Radix eñ omnium malorū p̄ est cupiditas. Apli nanq̄z cōtenti erant alimentis. sed dyabol⁹ apponit cupidis z auaris mundane pulchritudinis delectamenta; qui tāto amore ceco cupiditatis ad ea ferūtur; vt p̄mittant se in laqueū a dyabolo adduci in interitū p̄ditiōis eterne Vñ Bern. Auaricia est radix omniū malorū; funesta pestis; virg⁹ eccliē; mater ypocrisis; luxurie parens; crimis fomes; virtutū erugo; tinea largitat⁹

Dominica secunda in Quadragesima.

Sumpsit Jesus Petrum, z Jobem frēm eius z duxit illos in montē excelsum z transfigurat⁹ est añ eos Mat. xvij. Quia mysterū dñice resurrectōnis q̄ est exemplū nr̄e glificatiōis inchoia opa restauratiōis pl⁹bz admiratiōis z difficultatis ad credendū. Jō dñs nr̄ iesus xp̄s ad manuducendū suos ap̄los; z in eis cereros xp̄ianos vt leui⁹ crederēt miracula sū op⁹ sue resurrectōis cū tā cōpletū esset; voluit cōrā tribꝰ idoneis z p̄ordinatis a deo testibus q̄bꝰ tot⁹ mund⁹ crederet diuina dispensatione trāsfigurari; vt eis gloriā quā habitur⁹ erat in resurrectione p̄stēderet. Et q̄m impossibile est aliq̄ figere acie sui oculi ad gl'iam diuine maiestatis nisi sit purus z a diuina gratia p̄electꝰ z p̄uent⁹; dem⁹ de sua diligentia sit paratus; atq̄z sūmo desiderio vl studio amoris eleuatus. Jdeo in verbo p̄positoval de ordinate z recto ordine p̄cedit.

¶ Nā primo notat divina dignatio; mystice assumptionis.

¶ Scōo notat devota p̄paratio; affectuose elevationis.

¶ Tercō notat dispensativa ostensio

Universidad de Deusto
Biblioteca

future glificatiõis. ¶ Primo g̃ notat diuina dignatio mystice assumptionis; cũ dicit. assumpsit tesus pe. iac. et iobem. ¶ Scõo notat deuota ꝓparatio affectuose elevationis; cũ subdit. et duxit illos in montẽ excelsum. Glo. transfigaratur; in montẽ ascendit; vt innuat vt q̃ resurrectionẽ expectãt in excelsum debẽt elevari; et cõtinuis p̃ciis insistere. ¶ Tercio notat dispẽsatiua ostensio future glificatiõis; cum subinfert; et transfigurat⁹ est añ eos.

Dicit ergo assumpsit

Jesus pe. iacobũ et iobem. Ubi notat diuina dignatio mystice assumptõis Dicit autẽ mystica illa assumptio eo q̃ assumptione istoꝝ trium misticat et figurat assũptio triplicis stat⁹ militãtis eccie, s. platõis. actõis et ꝑplatõis ¶ Nãstat⁹ platõis p petrũ designat. qa prim⁹ futur⁹ erat in regimie ecclie p officiũ platiõis. ¶ Stat⁹ actõis per iacobũ signat; q̃ prim⁹ futur⁹ erat in amaritudine pnie; p tormentũ passionis. q; prim⁹ inter ap̃los passus fuit ¶ Stat⁹ cõtemplatiõis p iohannẽ designat q̃ p̃m⁹ futur⁹ erat in plenitudine gratie; p augmentũ dilectionis.

¶ Primo g̃ assumpsit petrũ et in Petro ceteros de statu platiõis; ad p̃sidẽtiã ꝟtual' ꝓtectiõis i regie eccie

¶ Scõo assumpsit iacobũ et i iacobo ceteros de statu actiõis ad abstinẽtiam carnalis delectatiõis; in amaritudine penitentie.

¶ Tercio assumpsit iohannẽ et in Johanne oñes de statu cõtemplationis; ad affluentiaz spũalis cõsolationis; in plenitudine gratie.

¶ Primo assumpsit petrũ et in petro ceteros de statu ꝓlationis ad ꝓsidentiã ꝟtualis ꝓtectõis in regimine ecclie Unde dr Ageus. iij. Ego assumam te zorobabel fili salathiel serue me⁹ dicit dñs et ponã te q̃si signaculũ; q̃re elegi. Zorobabel' ꝓnceps in iudea qui interꝓtat ꝓnceps trãslatiõis sigt quẽ, liber' platũ q̃ est dux et ꝓnceps militantis ecclie; quã eripuit dñs de iugo potestatis dyabolice rõne original' pcti siue actual; et transtulit in regnũ filij dilectiõis sue. Unde aũt dicit dñs assumã te p gr̃am benigne adoptõnis et serue me⁹ p reuerentiã dñice subiectõnis; et ponã te q̃si signaculũ certificatiuũ doctrine. ad faciendũ fidẽ; ꝓmotiuũ in pugna ad ꝓliandũ; cõtra hostẽ. et directiuũ in via: ad dirigendũ in gl̃iaz celestẽ. Et ꝓpt̃ hoc elegi te ad cathedrã aplice platiõis. ¶ Scõo assũpsit iacobũ et in iacobo ceteros de statu actiõis ad abstinẽtiã carnalis delectatiõis; in amaritudine pnie. Unde dr in ps. Qm̃ p̃ me⁹ et mater mea dereliquerũt me dñs aũt assum. me Legẽ pone mihi dñe in via tua et dirige me in semi. recta ꝓpter ini. meos. Qm̃ p̃ meus dyabol⁹; mr̃ mea cõcupia. dereliquerũt me, ꝓpter amaritudinẽ dolorose pnie. Jõ dñs assumpsit me, ꝓpter collationẽ gratuite iustificatõis Et rõne hꝰ vere penitens petit cũ desiderio dicens. Legẽ pone mihi dñe in via ꝓceptoꝝ et dirige me in semita recta cãsiliꝝ; necaliq̃n icidã in man⁹ inimicoꝝ. Et ꝺ hoc dr Ezec. xxx. Spiritꝰ dñi leuauit me et assumpsit me et abij amar⁹ in indignatiõe spũs mei, Spũs dñi leuauit me in cruce p affectũ lachrimose cõpassiõis. Et assumpsit me p excessũ inflammate dilectionis. Et tũc abij amar⁹ in indignatione spũs. i. dñice passiõis: cũ cogito q̃ iterũ in seipo crucifigo filiũ dei; et reiterando pctm̃. ¶ Tercio assumpsit Johannẽ et in iohanne ceteros de statu cõtemplatiõis; ad affluẽtiã spũal' consolatiõis; in plenitudine gr̃e. Unde dr in ps. Btũs quẽ elegisti et assum. bita. i atriis tuis. Btũs quẽ elegisti ad statũ actõis p exercitiũ bone opatiõis, et assumpsisti ad statũ cõtemplatiõis p augmentũ dilectionis. Habitabit in atriis tuis; p cõtinuatõz deuote oratiõnis. Et ꝓcedit valde ordinate ꝓbet rateo q; ociũ vite cõtemplatiue q̃ ẽ fructus vite actiue; ꝑsupp̃oit exercitiũ actiue. Unde Greg. in Mora. Qui cõtẽplatiõis arcẽ desiderat; prius p exercitium in campo operatiõis se ꝓbet.

Sequit secũdo scz de

Vota ꝓparatio affectuose elevationis cũ dicit, et duxit eos in montẽ excelsuz vt p hoc innuat; q̃ q̃ gl̃iam maiestatis vult videre; mentẽ in excelsum deuotiõis dz elevare. Per montẽ em̃ rõne suarũ triũ ꝓpietatũ cõuenienẽ dat in intelligi debita ꝓparatio platoꝝ actiuoꝝ et cõtemplatiuoꝝ. Nã mons ẽ ſtual' eminẽtie: immobil' ꝑsistẽtie et liberalis cõicantie siue cõicabilis influentie. Uidem⁹ em̃ in monte altitudinẽ situatiõis; fortitudinẽ incõmotõis; et diffusiõez cõicatõis.

¶ Ducit g̃ ꝓmo platos in montẽ situ alis eminẽtie; ꝓpt̃ receptionẽ ꝓmarie diuine irradiatõis receptiõem.

¶ Scõo ducit actiuos in montẽ immobilis ꝑsistentie; p ꝟtuosam tolerantiã oĩmode tribulatiõis.

¶ Tercio ducit cõtẽplatiuos i montẽ liberal' cõicantie; ꝓpt̃ charitatiuam diffusionẽ gratuite ꝓdicationis

¶ Primo duxit platos in mõtẽ situalis eminentie; ꝓpter primariã receptiõnem diuine irradiatõis. Sol enim ꝓmo irradiat mõtes deinde illuminat valles; sic plati tã ꝓ sublimes mõtes; diuine lucis irradiatiões dñt primo in se recipere; et deide p bone vite exempla in subditos tã ꝓ i valles trãsmittere. Unde de bono plato dr Exod xxv. Inspice et fac ꝑm exemplar qđ tibi monstratũ est in monte hoc Et hoc est q; vita prelati imprimit cordi subditoꝝ vt sit sicut forma sigilli cere; eo q̃ plus moueant corda subditorũ operũ exempla q̃ verba. Unde Greg. in pastorali Actiõe rector ꝓcipuꝰ; vt vite vt uendo subditis viam denũciet; et grex q̃ pastoris voce moꝛeꝛ; seq̃t p exẽpla meli⁹ q̃ p verba gradiet. De quo dicitur Esa. ij. Erit mons dom⁹ dñi ꝓparat⁹ in vertice montiũ et elevabit sup̃ colles et fluent ad eũ omnes gentes. Mons iste ꝓparat⁹ in ꝟtice mõtiũ et sublimis inf oĩs colles: est platus ꝓfectus; q̃ ꝓpt̃ excellentẽ eminentiam euangelice ꝓfectiõis rõne cui⁹ excellit etiã oẽs subditos i vita q̃ntũcũq̃ ꝓfectos. Sicut dicit Berñ. Monstruosa res est; sedes ꝓpria; et vita ima. gradus summus; et anim⁹ infim⁹. Et tũc fluẽt ad eũ oĩes ꝑli; ꝓpter liberalem affluentiaz siue beniuolentiã pie subuentõis. Sz vbe hodie quorundã platorũ auaricie: q̃ sic appropriãt sibi thesauros crucifixi: q̃si a carnalibus parentib⁹ accepissent. et pingnant in de nepotes ditãt cõsanguineos; et ꝑsi vacant cibis et poribus delicatis. Sed certe tales sunt fures et latrones et ereaz loculos habent. eo q̃ omnia que mittuntur pauperibus; portant consanguineis et nepotibus et carnalitati gule. Et ꝓpter hoc multi prelati licet ratiõe stat⁹ inducant ibm vsqz in supcilia mont⁹: tũ inde ꝓcipitãt eum in corda subditoꝝ; ꝓpter mala exempla quibus longe melius fuisset

toto tpe vite sue steriisse in plano: quia quanto stat⁹ altior tanto casus grauior. ¶ Scõo durit actiuos in montez immobil' pslistentie: ꝓpter virtuosam tolerantiã oimo de tribulatõis. Mõtes eñ ventꝰ t pulsionib⁹ aeris t grãdinũ sunt immobiliter exposit. Sic actiui debent esse exposit ad toleradũ cõstanter oẽs tribulatiões exemplo xpi: q exposuit corp⁹ suũ in pulsionib⁹ lanceet clauoꝝ: t tamdiu clipeũ patientie portauit: donec vitã mortalez terminaret. Uñ de bonis actiuis dr in ps. Qui confidunt in dño sicut mons syon nõ cõmouebit ineternuz. qui habitat in ierlm. Quia pusillanimitas est causa ruine t cõfidẽtia causa cõstantie. ió dicunt cõfidentes i domino firmi sicut mons syon: ꝓpter soliditatẽ fortitudinis t patientie. Qui habitat in irlm p tranquillitatẽ pacꝭ t cõcordie: nõ turbando scipm interius in animo: t nõ scandalizando pximũ exterꝰ in verbo. Non cõmouebit ꝓpter impetuositatẽ furoris t iracundie. ¶ Tercõ durit cõtemplatiuos in montẽ liberal' cõtemplantie siue cõtemplabil' influentie: ꝓpter charitatiuã diffusionẽ gratuite pdicatiõis. Tante eñ cõmunicatõis t diffusiõis sunt montes vt oẽia q̃cunq; recipiũt statim diffundunt: t q̃si se erhonorantes ad plana transmittũt. Nã pluuia mox vt infundit statim refundit: t flumina quecq; pcurrũt cõuallib⁹ cõicant. t etiã lapides t metalla t alia que pducunt ad plana transmittunt. Per istũ modũ cõtemplatiui debẽt esse irradiatiões cogitationũ pluuie siue irrigationis pluuiarum: t etiam roze carismatuz donorum ad modum montis syon. per verbum pdicationis: p exemplar cõuersationis: ad alios transmittere q̃ tunc implebit in illis illud Joel. xiij. In illa die stillabũt montes dulcedinem t colles fluẽt lacte t sup omnes riuos iuda ibunt aque. Cõtẽplatiui dicunt stillare dulcedinẽ pie compassionis: ad tractandũ afflictos: et colles fluere lac pie pdicatiõis: ad nutriendum debiles: t tunc sup oẽs riuos. s. lacrimaꝝ Juda. i. penitẽtiũ (iuda eñ cõfitens interpr̃at) ibunt aque sez gr̃aꝝ ad multiplandũ opa iusticie t pietatis. Et illõ cõtemplatiuis: maxime qui tenent pfessione alicuius regule: comperit. Cõcordat qõ dr Ezec. xxxvj. Montes isr'l ramos expandite t frondete t florete t fructus facite Isr'l eñ videns deum interpretat: t signat cõtemplatiuũ q̃ debet videre deum in ꝓpria ꝑscia Dũ dr montes isr'l id est cõtemplatiui ramos vros expãdite. s. ad vagantis ppli cõgregatiõz frondete: p diuini verbi pdicationez. Florete p odoriferi exempli ostentationẽ: t fructꝰ facite: p vre salutis acquisitionem et proximorum promotionem: quia tũc eritis mons dei mons pinguis: mons i quo bñplacitũ ẽ deo habitare in eo.

Tercio t vltimo ostenditur dispensatiua ostensio future glificationis: cum dicit. t transfiguratꝰ est ante eos: Voluit dñs noster ihesus christus transfigurari coram istis tribus: per quos prelati actiui t contẽplatiui intelliguntur. t ostendere eis suam futuram gloriaz vt per hoc (ap, propriate loquendo)

¶ Primo illuminaret in Petro prelatos splendore virtutꝭ t intelligẽtie

¶ Secundo cõfirmaret in Jacobo actiuos in spe expectationis future glorie.

¶ Tercio inflãmaret i Iobãne ꝓtẽplatiuos amore charitatis t benivolẽtie

¶ Primo trãsfiguratꝰ est ante petrũ vt in petro illuminaret platos splendore virtutis t intelligentie: vt ꝑ ipos ceteri in fide illuminarent. Unde dicit glosa. Qꝝ xp̃us voluit trãsfigurari coram tribꝰ testibꝰ q̃bus totus mũdus crederet. Nec tñ xp̃s in sua trãsfiguratione tm̃ habuit testimoniũ hoim de mundo. imo etiã habuit sup hoc testimoniũ dei patris de summo celo. Testimoniũ moysi de pfundo limbo: et testimoniuz helye quasi de medio: scz padisi terrestris. Uñ in sua transfiguratione voluit testimoniũ habere: diuinũ: ꝓphetic̃ũ: t hũanũ siue apostolicũ. Ut ꝓmo p testimoniũ dei patris dicẽtis. Hic ẽ filꝰ me⁹ dilectꝰ p quem facta sunt oia: cognoscãt q̃ oim est ktabilitor: magnificꝰ: scz creando. Et secundo p testimoniũ moysi qui fuit dator legis: t helye qui fuit eximi⁹ ꝓphetarũ cognoscak: q̃ ipse est cunctoꝝ reconsiliator: pñsim⁹ fm̃ qõ fuerat promissum t ꝓphetatũ in lege. Et tercio p testimoniũ hũanũ siue apostolicuz scz apl'oꝝ (qui erũt iudices in die iudicij) cognoscak: q̃ ipse ẽ oim retributor iustissim⁹ in remunerãdo. De illa trãsfiguratione põt exponi illud Sapie xvj. Oia trãsfigurata oim̃ nutrici gr̃e tue deseruiebant ad voluntatẽ eoꝝ q̃ a te sunt desiderata. Dicunt autẽ oia trãsfiguari in trãsfiguratõe xp̃i eo q̃ aliquid de omni creatura fuit in xp̃o trãsfiguratũ. Nã xp̃s inquantũ hõ cõmunicat cũ oib⁹ creaturis. Habz eñ esse cũ lapidib⁹: viuere cũ plantis: sentire cũ iumẽtis: t intelligere cũ angel'. Cũ ergo xp̃us in quo inquantũ hõ de omni creatura est aliq̃d sit trãsfiguratus. Ideo dicunt oia in ipso esse trãsfigurata. Nutrici gr̃e deseruiebãt: quia illa trãsfiguratio nõ fuit vt acciperet dotem claritatꝭ gloriet: sed diuina gr̃a dispensante: vt acciperet actũ dotꝭ claritatis glorie: ad nutriendum debiles apostolos in fide: et maxime in hora mortis xp̃i. Nã oia deseruiebãt nutrici gr̃e ad voluntatẽ eoꝝ. i. apl'oꝝ: ꝓpter cõplacentiã dilectõnis quã habuit in mũdo ꝓpter gloriã xp̃i. Unde petrus dixit dñe bonuz est nos hic esse: q̃ a te desiderata sunt ꝓpter mutuã cohabitationẽ mutue dilectionis. Nã delicie filij dei sunt esse cũ apostolis t plat⁹.

¶ Scõo voluit trãsfigurari ante iacobum vt in iacobo cõfirmaret actiuos in spe expectatõnis future glorie. Uñ Beda dicit in glosa sup pdictũ verbũ sic. In monte trãsfiguratꝰ ascendit vt innuat q̃ resurrectionẽ expectãt montem in excelsum debẽt eleuari t continuis ꝓcib⁹ insistere. De hoc põt exponi qõ dicit apl's. j. Coꝝ. iiij. Nolite ante tẽpꝰ iudicare quoadusq; veniet dñs q̃ illuminabit abscondita tenebraꝝ t manifestabit consilia cordiũ: t tunc laus erit vnicuiq; a deo. Hec aũt frẽs trãsfiguraui i me t apollo ꝓpter vos vt discatis in vobis ne supra q̃ scriptũ ẽ Unꝰ aduersus alterũ ne inflet ꝑ alterũ ẽ Per paulũ t apollo: quoꝝ vnꝰ intelligitur mirabilis t alter admirãdus põt figurari dñs nr̃ ihesus xp̃s cuiꝰ nomen vocat admirabilis. Hic aũt voluit trãsfigurari in iacobo: vt p hoc discant actiui expectare futurã gloriam resurrectionis cũ modestia sermonis in ore. Unde dicit Nolite ante tẽpus iudicare quousq; veniat dñs. Cũ innocentia cordis t operis: eo q̃ dñs in die iudicij illuminabit abscondita tenebrarũ: t manifestabit consilia cordium. Et cũ patiẽtia supportatõis in

Universidad de Deusto
Biblioteca

operet: ne supra qđ scriptū est. Unđ ad uersus aliū infletur. Et tūc laus erit uniculq; a deo cū ꝓpria mercede accipiet. ¶ Tercio trāsfigurat⁹ est ante iohannē vt in iohāne inflāmaret contē, platiuos amore charitatis ⁊ beniuolentie. Et de hoc dī in p̄dicto themate. Duxit illos in montez excelsum seorsum ⁊ trāsfigurat⁹ est ante eos: ⁊ resplenduit facies ei⁹ sicut sol. vestimenta aūt ei⁹ facta sunt alba sicut nix. Dominus nr̄ ihesus xp̄s ad instruendū q̄ nullus p̄t clare videre deum in ꝓpria ꝑsona: nisi p̄mo sit elenat⁹ in deū p mētalem deuotionē deinde sequestrat⁹ a tumultu tpaliū solicitudinū: p cordis quietationē: voluit ducere apl̄os. i. cōtēplatiuos in montē excelsum: q̄si eleuando eos p excellū mētalis deuotionis. seorsum: sequestrādo eos a tumultu secularis inq̄etatōis: ⁊ tūc trāsfiguratus est ante eos tad ostendendā eis excellētiā sue future glorie. Sed quia ex ista visiōe diuina ꝓtēplata: inflāmatur aia ardore charitatis ⁊ cōcupie: ⁊ dulcorat candore castitatis ⁊ pudicicie: p nimiū amorē solis iusticie: ⁊ candore lucis eterne: tiō dī q̄ resplenduit facies ei⁹ sicut sol: vestimēta aūt eius facta sunt alba sicut nix. Rogem⁹ ⁊c̄.

Dominica tercia in quadragesima.

Ozro si in digito

p dei eĳcio demonia ꝓfecto venit in vos regnū dei Luce. xj. Quia ꝓprie est naturalr̄ in bonum dirigere. Jdeo dñs nr̄ ihs xp̄s videns oculo sue sapie temerarias cogitationes iudeoꝝ dicentium ipm in beelzebub eĳcere demonia respectis eoꝝ cogitatōnibꝫ ⁊ refutatis efficacit̄ ꝫ dissolubilibꝫ rōnibꝫ ad dirigendū eos cōcludit p veritate ꝓpositū verbū dicēs. Ozro si in digito dei ⁊c̄. In q̄ quidē verbo tria notant vicz. Malignitas diabolice nequicie. Immensitas diuine potentie. Utilitas consecute misericordie.

Primo notat malignitas diabolice nequicie. cū dicit Ozro si.

¶ Scđo imensitas diuine potētie: cū subdit. in digito dei eĳcio dēmonia

¶ Tercio utilitas ꝓsecute mie: cū subinfert. venit in vos regnū dei.

Dicit ergo ozro si.

Ubi notat malignitas diabolice nequicie. Magna em̄ malignitas ē ergte diaboli: eo q̄ tā pulcerrimā creaturā. s. animā factā ad imaginē ⁊ simlitudinē dei inficit ⁊ fm oēs suas potentias a deo auertit ⁊ querit.

¶ Nam p̄mo rōnalem excecat errore falsitatis ⁊ malicie.

¶ Scđo cōcupiscibilē deformat feto, re carnalitatis ⁊ luxurie.

¶ Tercio irascibilē deordinat tumore vanitatis ⁊ superbie.

¶ Primo ergo malignitas diaboli rōnalē excecat errore falsitatis ⁊ malicie. Unđ dī Matth. xij. Oblat⁹ ē ei demoniū hns cecus ⁊ mutus ⁊ curauit eū ita vt loqueret ⁊ videret. Demoniū quē inhabitat p dñiū facit eum cecu p errorē cecitatis: ⁊ mutū p pudorez cōfessionis crucifixi sed cū offert xp̄o credēdo in eū p captiuationē intellectus: curat a demonio dure malignitatis p illapsum summe diuinitatis. Nō em̄ cōpatiunt seinuicē diabolus ⁊ deus in vno habitaculo. Nam diabolus ē grossus ⁊ inflat⁹ p elationē superbie: ⁊ de⁹ ē magn⁹ ⁊ excelsus p imēsitatem ēntie. Restituit visus p agnitionē p̄me veritatis in corde ⁊ redditur

verbū p exp̄ssionē credite veritatis in ore. Nā credit corde ad iusticiā cōfessio aūt ore fit ad salutē. ¶ Scđo malignitas diaboli ꝓcupiscibilē deformat feroze carnalitat⁹ ⁊ luxurie. Unđ dicit Tobie. vj. Qui cōiugia ita suscipiunt amore sez libidinis deū excludūt a se: ꝓpter ferorē fornicatōis ⁊ a sua mente em̄ luxuriosus ita absorbet delectatione carnis: vt totalr̄ sit dedit⁹ libidini sicut equus ⁊ mulus q̄bꝫ nō est intellectus: ꝓpter subuersionē rōnis. Et sic per talē hz demoniū ptātē p̄cipitādo de petrā in petrā: quousq; faciat eū ruere in p̄fundum inferni: sicut vas qđ tm̄ de loco voluit in locū donec labat in puteū. ¶ Tercio malignitas diaboli deordinat irascibilē tumore vanitatis ⁊ supbie. Unđ dī Matth. viij. occurrerūt ei duo habētes demonia de monumētis exeūtes seui nimis ita vt nemo posset trāsire ꝑ uiā illā. Hoīes demonia hntes elatōis ⁊ supbie licz sint elenati: quantū ad apparentiā: per elationē supbie in corde: ⁊ ostentationez tactantie in ope sup oēs alios q̄ sunt sup terrā: tm̄ fm veritatē intm̄ sunt depressi ⁊ humiliati fm rōnē infallibilē diuine iusticie que est. Qui se exaltat humiliabit: ⁊ q̄ se humiliat exaltabit: vt tā viuētes sint sepulti: ⁊ habitāt cū demonibꝫ in monumētis inferni. Et ꝓpter hoc dī Occurrerūt ei duo habētes demonia de monumētis exeūtes seui nimis: ꝓpter furorē iracūdie. Ita vt null⁹ posset trāsire per viam illam propter liuorem inuidie. Sequitur.

In digito dei eĳcio de-

monio. vbi nota imensitas diuine potentie. Jsta imēsitas diuine potentie in hoc apparet.

¶ Primo q̄ demoniū erroris ⁊ malicie eĳcit illuminādo rationalez: in aspectu p̄me veritatis.

¶ Scđo q̄ demoniū feroris ⁊ luxurie eĳcit decorādo cōcupiscibilē: in amplexu mundicie ⁊ castitatis.

¶ Tercō q̄ demoniū ābitōis ⁊ supbie eĳcit ordinādo irascibilē i ōspectu hūlitatis ⁊ hūilitatis. ¶ Primo ḡ imēsitas diuine potētie in hoc appet q̄ demoniū erroris ⁊ malicie eĳcit: illuminādo rōnalē i aspectu p̄me veritat⁹. Unđ dī Matth. x. Obtulerūt hoiez vnū demoniū hūtē ⁊ eiecto demonio locut⁹ ē mut⁹. Nō hns demoniū cecitatis et malicie efficit mut⁹ ꝓpter ruborē confessionis crucifixi sz cū offert xp̄o i eū credēdo p captiuatōez intellect⁹: eĳcit demoniū cecitat⁹ ⁊ malicie illapsuz illuminātis sapie: ⁊ restituit vbū p expressionē vitatis credite. De hoc dī dñs Luc. xj. Cū eĳcisset demoniū locut⁹ ē mut⁹. ¶ Scđo imēsitas diuine potētie demoniū feror⁹ luxurie eĳcit decorādo ꝓcupiscibilē i āplexu mūdicie ⁊ castitat⁹. Unđ dī Matth. xvij. ⁊ Luc. iv. Exiuit ab eo demoniū ⁊ curat⁹ ē. ⁊ sic̄ hoc gen⁹ nō eĳcit nisi p ieiuniū ⁊ oīonē Exiuit ab eo demoniū carnalitatis ⁊ luxurie ⁊ curat⁹ ē p āplexū castitatis ⁊ mūdicie. Sed modū curādi ⁊ eĳciēdi illud demoniū docet dñs cū subdit. Hoc āt gen⁹ nō eĳcit nisi p ieiuniū maceratōis i refrenādo voluptatē lasciuie carnis exteri⁹: ⁊ oīonē deuotōis in refrenādo ardorē inoderate dilectōis ītri⁹. Unđ Jero. Jeiunio sanāt pestes carnis: ⁊ oīone pestes mētis: ⁊ q̄nto oīo purior ⁊ feruētior tāto ad expellē, dū viciū luxurie efficacior. Unđ crisost. Quis nō oīoe deuicit. Quāto oīo fuerit purior ⁊ feruentior celebrata: tanto celerior erit de inimico victoria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Tercio imẽsitas diuine potẽtie demonũ tumoris t superbie eiecit ordinãdo trascabilẽ in despectu subiacentie t humilitatis. Un dñ Job. xlj. Nũc iudiciũ est mũdi nũc ꝓnceps huj⁹ mundi eijcitur foras; t si ego exaltatus fuero a terra oia trabã ad meipm. Nũc enĩ est iudiciũ mũdi vt vn⁹ moriatur hõ pro pplo; ꝓpter mitigabilẽ rigorez diuine iusticie; t nõ tota gens pereat ꝓpter imutabile decretũ ꝓmisse misericordie. Ergo xps ad destruendã superbiã ꝑmi hois q̃ voluit equari dño dignat⁹ ẽ tm̃ (t plus) humiliari q̃ntũ adã superbiuit; fact⁹ ẽ hõ; qz nõ emẽdat dãnũ nisi tãtũ vel plus restituat. Sz vt oia. i. de oĩi gente t natione aliq̃s (vt intelligat ꝑs ꝓ toto) ad seipm traheret; p vnicũ vinculũ amoris. Voluit exaltari a terra p obprobriosam morte crucis; qz t diabolus iniecerat man⁹ in alienuz seruũ scz xpm in quo non habebat quicq̃; suggerendo suis mẽbris vt crucifigerẽt; ideo iustũ fuit vt amitteret ꝓriũ seruũ scz captiuũ hoiem. Un in lege dĩ. Qui alienam possessionez iniuste possidet vel occupat: debet ꝓriã amittere. Et sit ꝓnceps superbie amissa potestate quã habebat super seruũ suum hominẽ teo q iniuste manũ in christũ miserat cũ vi tuperio iectus est foras.

Tercio notat vtilitas

cõsecute misedie ex pte humani generis: cũ dicit q̃uenit advos regnũ dei.

¶ Primo p gratiã baptismalẽ respectu mali amouendi.

¶ Scõo p grãm penitẽtialẽ respectu ardui inchoandi.

¶ Tercio p grãm finalẽ respectu boni cõsummandi.

¶ Primo ergo appropinquat regnuz dei p grãm baptismalẽ respectu malꝝ amouẽdi. Un dĩ Job. iij. Nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ t spũsancto nõ põt introire in regnũ dei: qõ natum est ex carne caro est; t qõ natũ est ex spiritu spũs est. Quia oẽs nascimur filij ire t carnales; rõne feditatis originalis culpe. Jdeo iuste sum⁹ ꝑuati illa hereditate regni celestis; nec possum⁹ ad illã q̃uenire nisi p grãm baptismalez ꝑus efficiamur mũdi t spũales; t sic tãq̃ veri heredes dei; t coheredes xpi fuerim⁹ in regnuz filij dilectionis sue assumpti qz caro t sanguis regnũ dei nõ possidebit nec corruptio incorruptionẽ. ¶ Scõo appropinquat regnũ dei p grãm pnialez respectu arduꝝ inchoandi. Et de hoc dĩ Matb. ij. Agite pniam appropinquat enĩ regnũ celoꝝ. Qui faciũt dignos fruct⁹ pnie in exercicijs vtuosi opationis; castigando corpus ꝓriũ; in bonis exẽplis; edificando ꝓmũ; in cõtinuis laudibus honorãdo deũ. Un qui vult vt appropinquat sibi regnũ dei debet facere dignos fruct⁹ pnie eradicando a se ploia vicioꝝ genera; qz nõ est dign⁹ introire supbus t altus; qz ab humili et basso ostio qõ est xps caput cõquassabit. Non inuid⁹ qz eius ꝓticipatio in idipsum. Non tracũdus t taculosus quia ibi est summa pax que exuperat oẽm spm̃. Non auarus; quia foramẽ acus camdũ cũ sarcinis non admittit. Non gulosus qz regnũ dei nõ est esca t potus. Non luxuriosus qz ibi neq̃ nubent neq̃ nubent. Sil⁹ caro t sanguis regnũ dei ñ possidebũt sic dĩ. j. Loꝝ. x. ¶ Tercio mõ appropinquat regnũ dei p grãz finalẽ respectu boni cõsummandi. Un dĩ Actuũ. Per multas tribulatões oportet nos introire in regnũ celoꝝ. Et rõ est qz dẽ

nullũ recipit in regnũ suũ nisi amicũ Nullus est amicus nisi sit finaliter p patientiã in tribulatõe ꝓbat⁹. Unde ad intrandũ illud regnum qõ est magnum longitudine eternitatis. interminabile latitudine capacitatis. inconartabile in celsitudine sublimitatis: debet semp habere in ꝓposito eternitatẽ bone voluntatis: immutabili tatem gratuite veritatis t sustinere cõfidenter penalitatẽ hũane miserie ꝛc.

Dominica quarta in

Quadragesima.

Equebaꝫ eũ mul

titudo magna: qz videbãt signa q̃ faciebat super his q̃ infirmabant Joh. vj. Qm̃ maioris lesionis est infirmitas mentis q̃ corporis. Jo in hodier. euãg. exẽplo mlt̃itudinis xpm sequentis p desertũ ꝓpter signa sanitatis que videbant sup infirmos fieri corꝑaliꝫ; informant omnes spũaliter infirmi sequi xpm p desertũ asperitatis t pnie; vt ab eoꝝ infirmitatib⁹ liberent. Sed qz pri⁹ ẽ ad medicũ recurrere: deinde morbũ ostẽderet: t postea curationẽ recipe. Jdeo ad hoc vt ordiare ꝓcedam⁹ possum⁹ dicere q̃ in verbis istis.

¶ Primo notat iusticie t sanctitatis inchoatio.

¶ Scõo hũane calamitat⁹ õsignatio

¶ Tercio diuine ponitatis ostensio.

¶ Primo ergo notat iusticie t sanctitatis inchoatio: cũ dicit sequebat euz multitudo magna. ¶ Scõo humane calamitatis designatio: cũ dĩ. sup bis q̃ infirmabant. ¶ Tercio diuine bonitat⁹ oñsio: cũ ꝭbinfert qz videbãt signa que faciebat.

Dicit ergo Sequeba

tur eum multitudo magna. vbi notatur iusticie t sanctitatis inchoatio. Ille enĩ est ver⁹ inchoator iusticie t sanctitatis q̃ xpm sequit

¶ Primo in voluntaria despectione terrene cupiditatis.

¶ Scõo in vera deiectione profunde humilitatis.

¶ Tercio in cõtinua maceratione ꝓprie carnis

¶ Primo ille est verus inchoator iusticie t sanctitatis q̃ xpm sequit in voluntaria despectõne terrene cupiditatis. Un dr̃ Luc. ix. Dixit q̃dam sequar te quocunq̃ ieris t ait illi iesus Vulpes foueas habent t volucres celi nidos: fili⁹ aũt hoĩs nõ habet vbi caput suũ reclinet. Quia iste nolebat sequi xpm ad hoc vt ditaret t honorare tur: eum vocauit dñs vulpem habentẽ terrenã foueã cupiditat⁹; t volucrẽ habentem aereũ nidum vane glie et ambitionis. t ꝓpter hoc nõ poterat sequi xpm q̃ erat pauperrim⁹ t humilim⁹. Un de btõ Matheo dr̃. ix. Vidit hoiem sedentem in theloneo matheũ noĩe; t ait illi: sequere me. t surgens secutus est eum. Btũs matheus ꝑ statu suo signari põt hoiem auarũ qui sedet in theloneo terrene cupiditat⁹; eni dr̃ a xpo: sequere me; p despectionẽ terrene cupiditatis: t surgens a puluere cupiditatis secutus est eum: p amplexum sanctissime pauptatis in affectu siue in effectu. Fm illud pſ. Diuicie si affluant nolite cor apponere. ¶ Secundo ille est verus inchoator iusticie t sanctitatis qui sequit̃ cristum in vera deiectione profunde humilitat⁹. Et de hoc potest intelligi verbum Iacob. Bene. xlix. Precedat dominus meus ante seruũ suum t ego sequar vestigia eius. Uerbum illũ ia-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cob qui interpretat supplantator: potest esse verbū cuiuslibet humilis supplantantis dyabolū p humilitatē dicentis ad xp̄m. Precedat dñs meus p voluntariam abiectōnē pfunde humilitatis: z ego seruus tu⁹ sequar cuz timore filialis reuerētie vestigia tua Vestigia inquā nō sublimitatis potētie: qz plumptuosum est: eo q̄ sūt adoranda nō imitanda. Nō pfunditatis sapiet: qz curiosū qm̄ nō sunt seruandaz imitanda sed admirāda. Sz vestigia pfunde humilitatis: qz gloriosum est: eo q̄ in talib⁹ est glia magē sequi deum. ¶ Tercio ille est ver⁹ inchoator iusticie z sanctitatis q̄ christū sequit in continua maceratione p̄prie carnis. Unde dicit Mathei. x. Qui non accipit crucem suā z sequitur me non est me dignus. Qui inuenit animam suam perdet eam et qui perdiderit animā suam p̄ter me inueniet eam. Ecce q̄ christus rex regum statuit decretum q̄ nullus possit eum videre nisi sit secū crucifixus. Et hoc decretū est tante generalitatis vt null⁹ excipiat: tante aūt necessitatis vt cuz nullo dispensēt. Sed q̄libet tenēt accipere crucē mortificatiōis in suo corpore: vt z vita dñi iesu in corpe suo p imitationē manifestet: alioq̄n nō est dignus sequi eum ad coronā sine vexillo victorie. Unde post exhortationez subiungit retributionē cū dicit. Qui inuenit animā suam perdet eam. id ē qui patibulum mortificationis crucis negligit assumere expectet sue exterminationis iudicium. Sed qui perdit animam suam p̄ter me inueniet eam. i. qui carnem suam crucifigit cū vicijs z concupiscentijs assumendo vexillum victorie expectet sue coronationis premium.

Sequitur. Sup his q̄ infirmabant. Ubi secundo notat humane calamitat⁹ designatō: z qz tūc temporis infirmitas exterior erat signum infirmitat⁹ interioris. Nā nullum curauit dñs corporalit̄ quē primo nō curaret spiritualiter. Ideo nomine infirmitatis corpalis potest designari calamitas siue infirmitas spiritualis p̄ter aliquā ꝓuenientiā quā habent ad inuicem. Nā sicut inequalitas humorū est causa infirmitatis corporalis: sic infirmitas spūalis causatur ex inequalitate siue inordinatōne quattuor affectionuz que sunt hespes: timor: gaudium z amor.

¶ Primo p̄ter pusillanimitatem timoris z diffidentie: causat infirmitas inconstantie z desperatōis.

¶ Scōo p̄ter gaudium z exultationē afflictōis aliene: causat infirmitas inuidie z rancoris

¶ Tercio p̄ter inordinatū amorem p̄speritatis mundane. causat infirmitas auaricie z cumulationis

¶ Primo p̄t pusillanimitatē timoris z diffidentie: causat infirmitas inconstantie z desperatiōis. Unō dicit Deut. xxxij. Uidebit q̄ infirmata sit manus clausi quoq̄z defecerunt residui q̄z consumpti sunt Infirmata est manus virtuose operatiōis. Defecerūt clausi: incarcere diffidentie z desperatiōis Residuiq̄z ꝓsumpti sunt p ardētissimā diffusionem sup quoq̄z genera peccatorum. Sed de illis qui liberantur ab illa infirmitate potest exponi illud. j. Reg. ij. Arcus fortium superat⁹ est z infirmi accincti sunt robore. Arcus fortium. i. demonū, multū em̄ nituntt demones cū isto arcu diffidētie z desperationis sagittare timidos et

imbecilles boies: sed quando superat⁹ est arcus ille per considerationez tus est arcus ille per considerationez diuine benignitatis: que parcit facilit̄ z infirmi resumunt vires z accinguntt robore confidētie. Et de hoc dicit in ps̄. Ipsi infirmati sūt per timorem diffidentie z desperationis: z ceciderunt in p̄fundum eterne damnationis. Sed si cōsistant aduersus me confidentem in domino: castra dyabolice nequitie: incutiendo timorem desperatiōis nō timebit cor meū: per pusillanimitatem timoris. ¶ Secundo p̄ter gaudium z exultationē afflictionis aliene causat infirmitas inuidie z rancoris. Unī dicit. ij. Para. xvj Egrotauit Aza dolore pedum vehemētissimo: z nec i infirmitate sua req̄siuit dñm. Aza rōne sue infirmitatis sc̄z podagre potest signare hominem inuidū. Aaz sicut podagricus perdit gressum corpalez: sic inuidus p̄fectū spiritualem: nec in infirmitate sua inuidus requisiuit dñm p̄ter difformitatem sue voluntatis ad diuinaz. De hoc sil⁹ dr. ij. Paral. xxj. Tu āt egrotabis languore pessimo vterit donec egrediant vitalia tua paulatim p singulos dies. z sequitur. Mortuus est in infirmitate pessima. Inuidus tanto languore liuoris tabescit z torquetur: q̄n bonus p̄ficit: vt videant sibi viscera de suo ventre exire: z sic mortitur in infirmitate pessima p̄ter putridā putrefactiōem totius hominis Nam putredo ossiū ē inuidia. ¶ Tercio p̄ter inordinatū amorem p̄speritatis mūdane: causat infirmitas auaricie z cumulatiōis. Unde dicit Deu. xxix. Peregrini qui delongevenerint videntes plagas terre illi⁹: z infirmitates: quib⁹ eam afflixerat dñs: sulphure z solis ardore cōburens. ita vt vltra nō serat: nec virens quippiam germinet Et qz auaricia reddit hominem callidū z astutū in corde, fedum in cōuersatione: aridū in opet qz sine cōpassione. Jō dr auarus affligi sulphure fetoris: ardore solis: ad modū terre aride z combuste: ita vt non serat: qz nec pr⁹ saturat cor auari auro q̄z saturet vento: z tō non sistit appetitus quia nunq̄z inuenit soliditatez sed potius vanitatem in p̄speritate mundana. Uidentes aūt peregrini q̄ non habent hic manentē ciuitatem sz futurā inquirunt p̄ter plagas quib⁹ afflictus est auarus: exemplo didicerunt oia despicere: p̄ter amorem dei

Ultimo notatur diuine bonitatis ostensio: cum dicit. quia videbant signa q̄ faciebat. Licet ostendat diuina bonitas p multa signa: tamen quantū ad pñs pōt dici q̄ ostenditur diuina bonitas p tria signa: q̄ fecit sup triplicē p̄dictā p̄rietatē. Nā

¶ Primo fecit signum pietatis z dementie ingratuita z donatiōe omnimode iniquitatis: cōtra infirmitatē diffidentie.

¶ Secundo fecit signū charitatis z benivolentie: in charitatiua exhibitōne p̄prie carnis: contra infirmitatē rancoris z inuidie.

¶ Tercio fecē signū pauptat⁹ z inopie in volūtaria despectiōe mūdane p̄speritatis: contra infirmitatē auaricie.

¶ Prio fecit signū pietat⁹ et clemētie in gratuita condonatione omnimode iniquitatis. Unde dicitur in psalmo. Fac mecum signuz in bonum vt videant qui oderūt me: et cōfundant q̄m tu dñe adiuuisti me z cōsolat⁹ es me. Fac mecū signū pietat⁹ z miserie

in bonum salutis eterne: vt videāt de mones q̄ oderunt me ꝓpter rigorem seueritatis iusticie: z ꝓfundant ꝓpter constantiā seueritatis humane. Qm̄ tu dñe adiuuisti me: ꝓpter collationē cozoborantis gratie. z consolatus es me: p cōdonationē iniquitatis. De b̄ similit̄ potest dici z exponi illud Jeremie. l. Annūciate in gentib̄ z auditū facite: leuate signum p̄dicate z nolite celare. ¶ Predicatores z maxime p̄lati sacerdotes debent predicare verbo: z leuare facto illud signū diuine miseri cordie in condonatione delictoꝝ. nec debent illud celare vendendo miam dei liberalē p̄cio temporali: vt sic pec catores erpti dulcedinē diuie miscōie annūcient z auditū faciant: etimātib̄ rigorem seueritatis iusticie: qm̄ pro nior est deus ad miserandū q̄z ad cō demnandū. Un̄ Aug. in li. de anima. Tardi⁹ siquidē videt deo dare petōri gr̄am q̄z ipi peccatori q̄ accipit: sic festinat absoluere a tormento: q̄ quasi plus ipsuz cruciet cōpassio miseri: q̄z ip̄m miserum cōpassio sui. ¶ Secun do fecit signum charitatis z benuo lentie: in charitatiua exhibitione pro prie carnis: contra infirmitatē ranco ris z inuidie. Un̄ ōr Lanc. viij. Pone me vt signaculū sup cor tuum: vt sig naculum sup brachium tuū. q̄z fortis est vt mors dilectio. dura sicut infer nus emulatio. Licet magnū signum charitatis z benuolentie fecerit filiꝰ dei in incarnatione: dando se in frēm humani generis naturā assumendo: in passione dando se in precium nre redemptionis: penā sustinendo. Ma ius tamen signum dilectōnis fuit cū ꝓrium corpus tradidit homini in ci bum refectionis. Nam in alijs duo bus modis est quedam separatio et diuisio inter dantem z datum: sed isto mō est mirabilis z interminabil vnio inter cibatū z cibum z cōuersio vni z alterius. Et rōne istius vnionis di cit rp̄s anime gustanti dulcedinez sa cramenti eucharistie z amoris: pone me vt signaculum charitatis z benu uolentie: sup cor tuum q̄ est i medio homine. ꝓpter vnionē internam cibi z cibantis: z cōuersionem cibati ad ci bum. Vt signaculū sup brachium tu um: ꝓpter ostensionē virtuose opera tionis. Nā ꝓbatio dilectōis exhibitō est operis: q̄z fortis est vt mors dile ctio: que me duxit ad angustias tri bulationis tpal' toto tpe vite mee: et ad vltimū traxit me ad crudele supli cium crucis. dura sicut infern⁹ emu latio mei patris eterni: qui post q̄z fi lium habuit incarnatū: ad mortē du ci permisit: z resuscitatū ꝓ vobis ostē dit: cum gloria z honore coronatuz z sublimatū sup celos: cum cōstituit vo bis aduiuorē viatoꝝ z btificatorē cōp bēsoꝝ. ¶ Tercio fecit signum pauper tatis z inopie: in voluntaria despecti one mundane ꝓsperitatis: contra in firmitatem auaricie. Unde dicit Lu ce. ij. Et hoc vobis signum erit. Inue nietis infantem pannis inuolutum: z positum in p̄sepio. Hoc erit vobis signum pauptatis z penurie: q̄z inue nietis filium dei inquantū hominem pannis inuolutum necessitatis z in digentie: non purpura superfluitat̄ z tactantie: z positū in humili z aspe ro p̄sepio voluntarie abiectiōis nō in lecto serico pompose ostentatōis Unde Bern̄. Tempus elegit quod molestius est parvulo z pauper̄ ma tris filio: que vir habebat p̄nos ad inuoluendum: sed in p̄sepio reclina uit. Et cum tanta esset necessitas nul

lam audiō pellū fieri mentionē: non pale est iudicū mundi: aut mundus fallitur: aut ille errat: sed diuinaz fal li sapientiā est impossibile. ergo mun dus errat Rogem⁹ z̄c.

Dominica in passione

Sermo

Jquis sermonez meū seruauerit mortez non gustabit in eternuz Joh. viij.

Qm̄ mos boni hortolani est arborez non ꝓducentem fructū radicit⁹ euel lere z extra hortuz ꝓjicere ne inuanū occupet terram. Hinc est q̄ dñs no ster iesus rp̄s tanq̄ bonus ortolan⁹ desiderans qualibet arborem sui or ti. s. militātis ecclesie fructificare ne se curi dampnatiōis eterne succidat ꝓ positum verbū ꝓponit dicens. Si q̄s sermōem meū z̄c. Sz q̄ prius arbor recipit solaris radij influentiam: de inde ꝓducit fructuū abundantiaz: et postea ortulanus habet sup eū ne pe reat diligentē custodiā: tō cōuenienti mō ꝓcedit in verbo ꝓposito.

¶ Nam primo notat emanatio diui ne irradiationis: cum dicit. sermo nem meum.

¶ Secundo fructificatio bone ope rationis: cum dicit. si q̄s suauerit.

¶ Tercio euasio eterne damnationis cum subinfert mortem non gusta bit in eternū.

Primo notatur diui

ni radij emanatio cum dicit: sermonē meum. Sicut arbor materialis p̄ in fluentiaz radij solaris disponit ad ꝓ ducendum bonos fructus: sic arbor spūalis. i. anima p̄ emanationē boni sermonis diuini disponit ꝑm omnes suas potentias: ad multiplicandum opa sctitat̄ z iusticie. Nā ꝑmo diuin⁹ ¶ Primo illuminat rōnalē ꝓ intelli gentiam virtutis fidei.

¶ Scdo inflammat cōcupiscibilez ꝓ benuolentiā charitatis xp̄i.

¶ Tercio roborat irascibilē ꝓ ꝓsecu rantiā longanimitatis spei

¶ Habet em̄ hec tria sez fidem: cha ritatē z spem q̄ sunt necessaria ad sa lutem. Tunc est em̄ anima valde bñ dispositā ꝑm omnes sui potentias ad opandum bene. ¶ Primo q̄ ꝑmo di uin⁹ illustrat rōnalē ꝓ intelligentiaz virtut̄ fidei. Un̄ ōr in p̄s. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat et intellectū dat pusillis. Os meū aperui: attraxi spm̄ q̄z mādata tua desiderabā. Qui em̄ vult a radio diuini sermonis illu strari: debet seip̄m ꝓparare z dispone re: exemplo dauid dicentis. Os meū aperui: ꝓ diuini nois inuocatione cū desiderio obseruandi diuina ꝓcepta. Nā nulla est melior ꝓparatō ad ꝓgni tionē veritat̄ q̄z inuocatio diuini no minis in orōne cū obseruatione pre ceptoꝝ. Et attraxi spm̄: ꝓ recollectio nē tam sensuū q̄z actuū exteriorum ad interiora. Quia q̄ minorat actu pci piet sapientiā. Et tunc declaratio ser monū tuoꝝ: ꝓ verba ad expositionē diuini eloquij facilitia illuminat: quē libet audientē ex terius: sed intellectū exequenti diligenter q̄ audit reuerē tert̄ dat pusillis nō superbis: q̄z obsta culum veritatis est tumor mentis: q̄ dum inflat obnubilat: sicut dicit Gre gori⁹ in li. Moral'. De hoc ōr Jo. viij Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. z vos cognoscet̄ veritatem: z veritas liberabit vos. s. a tenebris ignorantie cecitatis. Un̄ Joh. xvij. dicit. Sanctifica eos in ve ritate: quia sermo tuus ꝓ veritas est.

¶Scõo sermo diuin⁹ inflammat cõcupiscibilẽ p benuoleutiam charitatis xp̃i. Vñ puer.iij. Sermo dei ignitus; clipeus est omnib⁹ sperantib⁹ in se; supple in diuina miscõia. Est ergo clipeus ignit⁹; q; inflammat affectuz ad modum ignis; ne tepescat interi⁹ p pusillanimitatẽ timor; z ꝓtegit totum corpus ad modũ clipei z lorice ne sedaꝛ terteri⁹; siue impugnet dyabolica temptatiõe. De hoc sl'r ỏz Ad hebreos.xiij. Viuus est sermo dei z efficax z penetrabilio; omni gladio anciptiti; z ptingens vsq; ad diuisionẽ anime z spũs. ¶Tercio diuin⁹ sermo corroborat irascibilẽ p pseuerantiaz longanimitatis spei. Vñ Lu.vj. Omnis qui venit ad me z audit ꝑmones meos z facit eos; ostendã vobis cui similis sit. Similis est hoi edificanti domũ qui fodit in altũ z posuit fundamentũ supza petram Inundatione aũt facta illisum est flumen domui illi z nõ potuit eaz mouere; fundata eñ erat supza petrã. Omnis qui venit ad me p fidem; z audit ꝑmones meos cum deuotione; z facit eos p opis executionem. similis est hoi.i.xp̃o mediatori edificãti domũ in expositiõe intellectuali; q̃ fodit in altum z ponit fundamẽtũ supza petrã.i. nõ i mutabilitate terreno⁹ sed in ꝑpetuitate eterno⁹. Vñ glo. Fodit in altũ q̃ ꝑceptis humilitatis terrena oñia de coꝛde suo fundit⁹ eruit; ne ꝓpter aliqõ fluxibile deo seruiat vt inconcussam in eis habeat mansionem. Inundatõe aũt facta.i. ꝓsecutione insurgente; illisum est flumen.i. carnis lasciuia; mũdi oblectamẽta; z demonũ impulsio; domui.i. illi edificationi virtutũ nõ potuit eaz mouere id est dirimere; z ratio est: q; fundata erat super petraz.i. xp̃m; que aũt cadit non supꝛ xp̃m edificaꝛ. Deb sl'r.ij. Machabeo⁹ vltio. Singulos aũt eo⁹ armauit nõ clipei z haste munitione; sed sermonib⁹ optimis.

Sequitur Si quis ser

uauerit. Ubi scõo notaꝛ fructificatio bone operationis. Quia eñ aia ex influentia diuini sermõis est illustrata veritate fidei; inflammata charitate xp̃i; corroborata lõganimitate' spei. iõ est valde bene disposita ad obseruandũ diuinũ sermonẽ; ex cui⁹ obseruatione ꝓducit fructũ bonarũ operationum; in magna abundantia. Vñ ꝑmissam triplicẽ dispositionem ex influentia diuini sermonis debz tripliciter fructificare siue obseruare diuinum sermonẽ; qõ idẽ est qõ fructificare p bonas operationes. ¶Naz primo (q; illustrata p veritatẽ fidei debz seruare diuinũ sermonem cum puritate cõscientie; in cõtempnendo mundũz. ¶Scõo (q; inflammata p benuolentiam charitatis xp̃i) debet seruare diuinũ sermonem cum latitudine benuolentie; in diligendo deum. ¶Tercõ (q; corroborata p pseuerantiã longanimitatis spei) debet seruare diuinuz sermonem cũ firmitate patientie; in tolerãdo malũ. ¶Primo (q; illustrata veritate fidei) debet seruare diuinũ sermonem cũ puritate conscientie in cõtempnendo mundũ. Vñ dicit Jo. xvij. Manifestaui nomen tuũ hominibus quos dedisti mihi de mundo tui erant z eos mihi dedisti; z sermonem meuz seruauerunt. Verbum est xp̃i dicentis ad patrem. Manifestaui nomen tuum hominibus humilibus z simplicibus; qõ abscondisti a prudentibus z sapientibus quos dedisti mihi de mundo ꝓpter obseruatõ

nem puritat⁹ z mundicie; que in hoc mundo conseruari non potest Nam omne qõ est in mundo aut est cõcupiscentia carnis: faciens lubricos z voluptuosos. aut ꝓcupiscentia oculo⁹; faciens cupidos z auaros. aut superbia vite; faciens magnificos z ambitiosos; tui erant per gratiam benigne adoptionis. z eos mihi dedisti in discipulos; vt notam facerem eis viam salutis eterne. Unde primo deus pater adoptat quemlibet in filium; z postea tradit xp̃o cum in discipulum. vl' eius vicario; vt instruaꝛ contemnere terrenaz appetere celestia Vñ apostoli q; mundi z immaculati fuerunt p contemptũ terreno⁹ z appetitũ diuino⁹. ideo ꝑmonẽ diuinũ seruauerũt cum puritate conscientie; sine qua diuinus sermo seruari nõ potest. ¶Secundo (q; inflammata charitate xp̃i) debet seruare diuinuz ꝑmonem cum latitudine benuolentie; in diligendo deum. Vñ ỏz Joh. xiiij. Si quis diligit me sermonem meũ seruabit; z pater meus diligit eum z ad eum veniemus; z mansionem apud eum faciemus. Quia ꝓbatio diuini amoris exhibitio est operis. ideo dicit. Qui diligit me sermonem meũ seruabit .q. d. Mea dilectio opere ꝓbatur; eo q̃ amoz dei operatur magna si est. si autem operari renuit amoz dei nõ est z pater meus diliget eum; ꝓpter obseruationem mei sermonis. Nã digna ꝓtio diuini amoris siue dilectiõis: fructus est humane obedientie siue bone operationis. Et ad eum veniem⁹ per septiformem gratie dei collationem. z mansionem apud eum faciemus per boni operis multiplicationem z consummatõnem. Et ꝓpter hoc dicitur Sapie. vj. Concupiscite ergo sermones meos z diligite eos; z habebitis disciplinam paterne correptionis non sententiam eterne damnationis. ¶Tercio (quia corroborata longanimitate spei) debet seruare diuinum sermonem cum virtute patientie; in tolerando malũ. Unde dicitur Apocalip⁹.tercio. Quia seruasti verbum patientie mee. et seruabo te ab hora temptationis. Ille obseruat verbum patiẽtie christi; qui exemplo patientie; nullis supplicijs; nullis dãnis; nullis cõtumelijs; illatis; ab obseruatione diuini sermonis cessat; et tali dicit christ⁹. Seruabo te ab hora temptationis; z maxime in morte; in qua hora maxime nititꝛ dyabolus hominẽ temptare; vt eum finaliter possit subuertere. Greg. in Moral'. Nisi dominus misericors humanis viribus temptamenta modificet; nullus est qui malo⁹ insidias euitare possit

Tercio sequitur Mor

tem nõ gustabit in eternum. Ubi notatur liberatio siue euasio mort⁹ eterne. Sed quia null⁹ potest liberari a morte eterne calamitat⁹ nisi ꝑmo ꝑsequeꝛ siue libereꝛ a ꝓprie inimicat⁹ morte Et aliquẽ liberari a morte ꝓprie inimicat⁹ est impossibile; nisi libereꝛ a morte culpe originalis. Iõ quilibet adultus obseruans diuinũ sermonem.

¶Primo liberaꝛ a morte originalis culpe; per gratiam baptismalem.

¶Scõo liberaꝛ siue obseruaꝛ a morte inimicatis ꝓprie; p gram̃ pnialem.

¶Tercio liberaꝛ a morte penalitatis eterne; p gram̃ deiformẽ ¶Primo liberaꝛ hõ a morte original' culpe p gram̃ baptismalẽ. vñ ỏz Rom̃.v. Si ei vnius delicto mors p vnũ regnauit; multo⁹ magis abundantiã gratie z donatio

nis iusticie accipientes in vita: regnabunt p vnū iesum xp̄m. Si enī vnius .i. primi parētis delicto mors regnauit in omēs alios qui descendūt ab illo stipite p viam libidinis z cōcupiscētie. Multomagis accipientes abundantiā gratie in benigna adoptiōe: et donatiōis: in charismatū spūsancti repletione: z iusticie in bonoꝝ operū p motione: in vita gratie: p sacramentū baptismi: regnabūt tanq̄ heredes regis regni celoꝝ: p vnū iesum xp̄m. Et arguit hic ap̄lus a Dinoritco q̄ efficacior est gratia xp̄i in bonū q̄ culpa primi hois i malū. Ideo dr̄.j. Loꝝ.xv Sicut in adā omnes moriunt: merito sue prime preuaricationis: ita z in christo omnes viuificabuntur: merito sue passionis: p sacramentū baptismi. ¶ Scōo liberat homo a morte p prie iniquitatis: p gratiā penitentialem. Vñ dr̄ Epbe.v. Surge qui dormis exurge a mortuis z illuminabit te xp̄us. Surge p mali detestationez Exurge p desertionē peti: a mortuis id est ab operibus mortis in peccato mortali factis z extra charitatem: sine quā nihil dignum est eterna remuneratione: z illuminabit te xp̄us: per illuminantē gratie infusionē per quā cognoscitur distantia bonī z mali: cuius adhesione z delectatōne bono incōmutabili spreta ꝓgnoscit se errasse Et de hoc dicit in ps̄. Quis ē homo qui viuit z non videbit mortem z eruet animā suā de manu inferi. Ille viuet vita gratie: z non videbit mortez culpe: qui eruet animā suaz de manu inferi: exercendo se operibus penitentie. ¶ Tercō liberat homo a morte penalitatis eterne per gloriaz deiformē Unde dr̄.j. Loꝝ.xiij. Oportet autē hoc corruptibile induere incorruptionem: z mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatē: tunc fiet sermo qui scriptꝰ est. absorbta est mors in victoria. Oportet aūt hoc corruptibile z mortale induere incorruptionē immortalitatis: per cōfigurationem ad claritatem corporis christi: qui est caput nostrum: alioquin inconueniens esset si caput esset pulchrum z immortale: membra vo corruptibilia z deformia: cum aūt hoc erit tūc mors absorbek victoria resurrectionis christi ꝛc. Rogemꝰ q̄.

Dominica palmarū

Sermo.

Egredimini et vi/ dete regem salomonem in dyademite quo coronauit eum mater sua Cantic oꝝ. iij. Quoniam fm beatum Augu. xvij. de ciuitate dei. Que de salomone dicunk a deo conueniunt soli xp̄o: vt in illo sit figura obumbrata: in xp̄o veritas representata. Ideo vere z proprie ꝓpter completionem vmbre figuralis z exhibitionem veritatis verbū ꝓposituz potest assumi ad cōmendatōnem hodierne festiuitatis. Hodierna nanq̄ die iudaica synagoga mk xp̄i fm carnem: egrediens obuiam xp̄o verbis z factis: gliis imperiali z regio honore coronauit: hunc honorē xp̄o exhibendo. Ideo mater eccl̄ia exiens extra ciuitatē ꝓcessionalik hoc repūtat vt discant eꝰ filij. ¶ Primo a peccati deformitate exire. Deinde in propria conscientia dei claritatem ꝓgnoscere z videre. Et postea debitum honorez eius maiestati exhibere. Unde ad nostram instructionem. hec tria per ordinem in verbo ꝓpositi notantur.

¶ Primo desertio deformitatis ꝓprie.
¶ Scōo cōtēplatio speciositatis diuine.
¶ Tercio exhibitio honoris z magnificentie: z hoc quia vnū est dispositio alterius. Nā puritas cōscientie disponit ad cognitionē siue visionē speciositatis diuine sapie: z cōtēplatio lucis eterne disponit ad honorificentiā maiestatis diuine. ¶ Primo nanq̄ spūs scūs in verbo ꝓposito quālibet xp̄iana animā excitat ad desertionē deformitatis ꝓprie vt disponak: cū dicit, Egredimini filie syon. Syon enī specula interpretatur: et significat animā purā et dispositā p modū speculi ad receptōez resultantis diuinitatis. ¶ Scōo inuitat ad cōtēplationē speciositatis regie vt delectek cū subdit: z videte regē salomonē. i. xp̄m multiplici figura p salomonē signatū ¶ Tercio explicat exhibitionē honoris et magnificētie: vt instruak cū subinfert. In dyademate quo coronauit eū mater sua.

Primo ergo hortak ad desertionez peti quālibet animā fidelem vt disponak ad dei visionē cuz dicit egredimini filie syon. Illa aia deserit deformitatē peccati z disponit se fm omnes sui potentias ad visionem dei que egreditur.

¶ Primo a tenebris erroris et ignorantie: rōnalem obcecātis.
¶ Scōo ab illecebris carnalis lasciuie: cōcupiscibilē deformātis.
¶ Tercio a ꝓsidētijs crudelitatis diabolice: irascibilē deprimentis

Primū habet fieri p veritatis inspectionē in summo intelligibili. Scōm per voluntatis adhesionē in summo diligibi. Tercū p libertatis adeptōez in sūmo honorabili. ¶ Primo debemus egredi a tenebris erroris z ignorantie: rōnabilē obcecātis. Et hoc per veritatis inspectionē in summo intelligibili. Et de hoc dī Math. xv. Ecce mulier cananea a finibus illis egressa clamauit dicēs. Miserere mei fili dauid. Qui enī vult ꝓcipere bonū fidei z egredi a tenebris ignorātie: dz imitari exemplū hui⁹ mulieris: q̄ p mo ꝓparauit se p captiuationē intellectꝰ ad credendū pme veritati ꝓpter se et sup oia: et hoc est qđ dī. Ecce mulier chananea. Interꝓtak enī chananea ꝓparata. Scōo elongauit se a mala societate eo q̄ corrumpūt bonos mores colloquia prava. Unī sequitur a finibus illis scz infideliuz egressa: postea clamauit cū animi sanctitate in affectiua. Itē cū sedulitate ꝓpositi in operatiua: quia tūc iesus xp̄s q̄ est lux vera aie in dispositōne infundit veritatē fidei incognitiua. Vñ tanta luminositate fidei fuit illa mulier illustrata vt diceret ei ab ipsa veritate. O mulier magna ē fides tua. ¶ Scōo debemus egredi ab illecebris carnalis lasciuie: cōcupiscibilē deformātis: z hoc p erectionē voluntatis in sūmo diligibili. De isto egressu dicit Loth generi suis Ben. xix. Surgite et egredimini de isto loco quia delebit dominus ciuitatem hanc. Et visus ē eis quasi ludēs loqui. Ciuitas ista quasi sodoma que inter ceteras ciuitates erat celeratissima: signat statum carnalium qui immundicijs suis perdunt lumen rationis: z totaliter absorti delectationibus fiunt steriles: nullū fructuz vtilitatis habentes. ꝓpter consumptionē naturalium z spoliationē gratuitoꝝ siue spiritualiū. Igitur existentibus in isto statu dicitur a spūsancto per ꝓdicatores qui sunt diuini nuncij. Surgite per peccati detestationē: z de loco isto

egredimini carnalis lasciuie: per peccati desertionē. Quia delebit dominꝰ ciuitatem banc: per eterne damnationis exterminationē. Sed quia lubrici, et carnales ita sūt absorti a delectationibus carnis vt pre nimia mentis alienatione videatur eis p̄dicator ludens loqui. Sed postea quādo i peccatis suis moriuntur experiunt factiꝫ q̄ noluerūt animaduertere verbis p̄dicatorum. Unde et isti qui noluerūt credere verbis loth viā salutis annū, ciantis perierūt insimul cum scelere ciuitatis. ¶ Tercio debemus egredi a presidencijs diabolice crudelitatis irascibilem deprimentis. et hoc per libertatis adeptionē in summo honorabili. Et de hoc egressu dicit in figura Exodi. xiij. Mementote huiꝰ diei in qua egressi estis de terra egipti: et de domo seruitutis: quoniā in manu forti eduxit vos dominus de loco isto Eduxit vos per liberationē de domo seruitutis scz diabolice. Nā sicut pharao affligebat filios israel sibi seruientes i paleis colligēdis: i luto ꝯgregādo in lateribꝰ ꝯficiendis: et i ciuitatibꝰ cōstruendis. Sic diabolus suos opprimit et affligit. In colligendis paleis vanarū cogitationū in ꝯgregando luto imūdaꝝ ꝺlectatōnū siue affectionum. In cōficiēdis lateribus prauarum operationū. Et in cōstruendis ciuitatibus irrevocabiliū auersionum Beneficiū ergo istius liberationis detam crudeli seruitute ideo dñs reducit ad memoriā vt simus ei grati cuz dicit. Mementote huiꝰ diei qua egressi estis de domo diabolice seruitutis: sed tm̄ beneficiū nō est ascribendum humane infirmitati sed diuine virtuositati: ideo addit. quoniam eduxit vos in manu fortī diuinitatis nō in manu debili humanitatis.

Secundo inuitat ad

contemplationem speciositatis regie cū subdit. Et videte regē salomonē. i. christū. Ille contēplatur et videt saluberiter in ꝓpria cōscientia verum salomonem. id est xp̄m.

¶ Primo qui eius veritati infallibili sapientie credit firmiter: cum captiuatione intellectus.

¶ Scōo qui eius benignitatē indicibilis clementie diligit sinceriter: cū deuotione affectus.

¶ Tercio qui eius humilitatem abiectionis ꝓfunde imitat cōformiter cū executione effectus.

Hodierna nāq; die rex regū christus ostendit ꝓfunditatez humilitatis ad imitandū quando hierusalē intrauit sedēs super asinā nō super equū fallerātū. Magnam benignitatē exhibuit quādo ipse qui erat imperator: et dominus oim̄ spiritū celestiuz siue agminum supernoꝝ: dignatus est fieri rex et caput agminū peregrinātū inferiorum. Et complerā veritatem legalis vmbre monstrauit: quando qō de eo fuerat ꝓphetatū et figuratū factis ostēdit esse impletū ¶ Primo videte regē salomonē cuiꝰ veritas infallibilis sapientie credenda est firmiter cū captiuatione intellectus. Et de hoc dicit in figura. iij. Regum. x. Magnificatus est rex salomon sup omnes reges terre: diuicijs et sapientia. et vniuersa terra desiderabat videre vultum salomonis: vt audiret sapientiā quā dederat deꝰ in coꝛde eiꝰ. Multiplici figura salomon verū illum salomonē xp̄m exprimit. Nam xp̄s est ille verus salomon sapientissimꝰ: imo sapientia patris a quo omnis sapientia et intellectus in angelicis spiritib; et humanis verus ille rex pacificus: quia pacificans nostra qui facit vtraq; vnum et antiquā discordiā federe ꝓprij sanguinis cōcordauit. Et q̄z verus rex ille magnificus qui inquārū hō magnificatꝰ est super omnes reges celi et terre: ꝓpter assumptionem humanitatis in vnitate ꝓsone in donis charismatū diuinorū: et sapientia limpide cognitōnis. Et vniuersa terra .i. homines terreni (ponit hic cōtinens ꝓ contento) desiderabāt videre salomonis ꝓpter nitorem originalis innocētie: vt audirent cum inclinatione auditus: sapientiaz quā dederat deus in coꝛde eius ꝓ infusionem: quia nō didicerat ꝓ humanā inuestigationē: et crederent auditā sapiētiam sine hesitatione cū captiuatione intellectus. ¶ Scōo videte regē salomonē cuiꝰ benignitas indicibilis clementie est diligēda sinceriter cū deuotione affectus. Et hoc dicit Prouer. xx. Misericordia et veritas custodiūt regem et roborabit clemencia thronus eius. Quia pietas misericordie sine veritate iusticie est potius vicū q̄z virtus. Nā manꝰ mulierū misericordiū corerūt filios suos: et seueritas iusticie sine pietate misericordie deo non est placita: nec ab eo approbata: quia iudiciū sine misericordia fiet ei q̄ nō facit misericordiā. Ideo dicit misericordia et veritas custodiunt regē xp̄m: ꝓ quē reges regnant et ꝓncipes iusta discernunt. Ipse em̄ est verū exēplar oīm misericordie et iusticie: eo q̄ vniuersa vie dñi xp̄i regis regū misericordia et veritas. Sed quia eius pietas misericordie in parcendo superexaltat iudiciū seueritatis in condemnādo: ideo addit: robo: abitur clementia thronus eius vt per hoc quilibet peccatoꝛ quātumcunq; magnus non desperet pertimorē: considerans seueritatem iusticie ꝓferentis sententiam. immo resumat vires et confidat propter benignitatem misericordie que parcet facilter et obliuiscetur totaliter et suscipit clemēter. ¶ Tercio videte regem salomonē cuius humilitas abiectionis est imitanda conformiter cū executione effectus. Et de hoc dicit Zacharie. ix. Exulta satis filia syon iubila filia hierusalem. Ecce rex tuus veniet tibi instꝰ et saluatoꝛ ipse pauper et ascendens super asinam et super pullum filiū asine. Et dispergam quadrigā ex effraym et equum de hierusalem: et dissipabit arcus belli. Et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari vsq; ad mare. Quelibet fidelis anima filia syon et hierusalem. id est matris ecclesie debet hodierna die exemplo iudeorū egredi obuiam xp̄o non solum passibus coꝛporis: sed etiam affectionibꝰ mentis: cum exultatione coꝛdis: cum iubilo oris: cum ꝓstratione ꝓprie vestis: per mortificationem lasciuie carnis: cū ramis oliuarum: in signū victorie et honoris. Eo q̄ rex noster christus ꝓ suam humilitatē deuicto superbo diabolo et eius exercitu in pelago maris inferni submerso: populum suum liberauit sanguine ꝓprio. Unde superius parum post predictā auctoritatē sequit. Tu vero in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de lacu: scz homines de ptāte diaboli liberatos supeditata cupiditate: ꝓ suā paupertatē heredes et reges regni celoꝝ ꝓstituit Et ꝓpter hoc ipse rex noster xp̄s nō venit hodie fastuosus in curribus et equis

falleratis; sed māsuetus z ascendens sup̄ asinā contēptibilitatis: nō pomposus in diuiciis z gēmis p̄ciosis; et saluator ipse pauper. vt sic p̄ humiliratem suam disperderet quadrigā fastuositat̄; z equū superbe pomposita eis; z dispderet arcum diabolice fraudis; vt per suas paupertatē loquerē pacē gentib⁹ eos ab amore mundi reuocando. ad amorem z laudem dei attrahendo.

Ultimo notat exhibitio honoris z magnificētie: cum dicit in diademate quo coronauit eum mater sua. Honorauit christum siue coronauit.

¶ Primo mater virgo maria carneo diademate originalis innocentie: in conceptione.

¶ Secundo mater synagoga spineo diademate, doloris et ignominie: in passione.

¶ Tercio mater diuine iusticie splendido diademate honoris et glorie in resurrectione.

¶ Primo coronauit eū mater virgo maria carneo diademate originalis innocētie in cōceptione fm qđ dicit Cant. iij. Egredimini filie syon z videte regē salomonē i diademate quo coronauit eū mater sua in die despō, sationis z leticie cordis sui. Filie syon egredimini a deformitate petit; z videte regē regū nostrū saluatorē xp̄m in carnatū; in diademate original⁹, innocentie. quo coronauit eum mater sua virgo maria virtute sp̄ussancti eū cōcipiendo in die desponsatōnis humane nature: que in vnitate persone copulata est deo z coniuncta verbo; vt sponsa sponso; vinculo indissolubili in vtero virginali: z amore pudico et benuolo cū leticia inenarrabili z gaudio magno. ¶ Scōo coronauit eum mater iudaica synagoga: spineo diademate doloris z ignominie passione. Et de hoc potest exponi illō Apocalip⁸. xix. In capite eius diademata multa habēs nomen scriptum qđ nemo nouit nisi ipe; z vestitus erat veste aspersa sanguine. Non em̄ impia synagoga coronauit christū solo diademate spineo ignominieose dolositat̄; imo super illud addidit multa alia de formia diademata obprobriose contēptibilitatis. Sicut hodie magnificauit eū gloria imperiali z honore regio vt gloriose intraret sanctā hierusalem: sic in parascene fecit eum exire de sctā ierl'm cū vituperio et obprobrio Et q̄cq̄d honoris hodie ipa synagoga contulit in die veneris in dedecus cōuertit. Nam p̄o floribus imponit eius capiti coronā de spinis, p̄ ramis olivarū adaptauit crucem, p̄ quib⁹ humeris, p̄ vestimētis in terra p̄stratis, p̄ria vestimēta sibi eruta in quatuor partes diuisit; p̄o laudibus blasphemijs exprobrauit. Et quia post gloriā hodierne venerationis quasi in eodē tempore in eadem ciuitate z ab eadē plebe subsecuta est ignominia obprobriose passionis. Ideo mater ecclesia post p̄cessionē legi instituit passionē. Ipse autē rex xp̄s in cuius capite erāt omnia ista p̄dicta diademata. habebat nomen scriptū super caput suum. Jesus nazarenus rex iudeor⁹: quod nemo persequentiū cum nouit esse verum nisi christus; z cui sibi placuit revelare. Et vestitus erat veste corporali aspersa, p̄prio sanguine. ¶ Tercio coronauit eū mr̄ sua scz diuina iusticia

splendido dyademate honoris z glorie in resurrecc̄one. Et de hoc p̄t exponi illud Job. xxix. Justicia indut⁹ sum z vestiui me sicut vestimēto; z dyademate iudicio meo. Quia dñs ihs xp̄s cū se humiliauit vt vellet tradi; z traditus; a peccatorib⁹ iudicari; z iudicatus tanq̄ reus cōdēnari; z cōdēnatus morte turpissima occidi. Jō fm infallibilē regulā diuine iusticie (que est qui se humiliat exaltabitur) exaltatus est p̄ter suā p̄fundā humilitatez in solū regale; z coronat⁹ est dyademate honoris z glorie. Un quāto caro eius fuit vilius in terrā p̄iectatanto maiori gloria z honore est circūdata. Rogemus tc̄.

Feria secunda maioris ebdomade Sermo dñi Aureoli archiepiscopi aquensis.

Corpus meū dedi

c percutientib⁹ z genas meas vellentib⁹ faciē meā nō auerti ab increpantib⁹ z cōspuentib⁹ in me Esaie. l. In hac solēni scōa feria maioris ebdomade sācta mater ecclesia tanq̄ fidelissima sponsa passionē sui sponsi quā dñica que dicta ē in passione incepit efficacius recolendo vi, scerosius cordib⁹ suorū filioz⁹ ingerit in officio hui⁹ diei que p̄ma dies est ebdomade penose. Et ob hoc premisit sum verbū in p̄sona dñi ihesu dictum nobis hodierna die p̄ponit vbi deus z dñs noster tria puncta sue amarissime passionis nobis ad memoriaz reducit dicēs. Corpus meū dedi p̄cutientib⁹ tc̄. Quia totū corpus dedit p̄cutientib⁹. Genas illas roseo colore p̄fusos vellentib⁹. Faciē illā amenissimam conspuentibus.

¶ Primo corpus em̄ illud nobilissimum sic virgis flagellis tunsionibus et punctionib⁹ fuit affectū q⁹ a planta pedis vsq̄ ad vticē n̄ fuit i eo sanitas ¶ Scōo gene ille corda btōz⁹ lerificātes liuore z tumore sic deformate a lapate z pcusse fuerūt. q⁹ non erat ei species neq̄ decor.

¶ Tercio facies illa iocundissima angelicos spūs beatificās sic cruore z liuore sputis z feditatibus deturpata fuit: vt tanq̄ leprosum z nouissimum viroz⁹ reputatum estimares. ac tanq̄ vermē nō hoiem abiectū. Un dulcissimus ille ihesus Totus cuspide est p̄foratus. quia corpus meū dedi p̄cutib⁹ Totus sanguine cruentatus. quia genas meas vellentib⁹. Totus facie liuoratus. quia faciē meam nō auerti.

¶ Nec charissimi nobis hodie a dilecto sponso nostro ihesu p̄ponuntur nō transitorie sed in corde permansorie nō solū auribus corporis sed potiꝰ auribus mētis incorporāda. vt sic cuilibet nostrū cōuenire possit illud verbum fidelissime sponse non solū verbaliter sed vere z realiter. Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea cōmorabit. Ubera aīe sunt intellect⁹ z affect⁹ inter que istius dilecti dilecti passio tanq̄ fasciculus mirre cōmorari debet. vt intellect⁹ intime passionez illā de puncto ad punctū percurrēdo speculetur. Affectus vero feruide xp̄o cōpatiēdo crucietꝰ. Et hoc ipse desiderans cuilibet nostrū illud Cant. viij. dicit. Pone me vt signaculuz sup cor tuū. Ecce quale petitōnē tibi porrigit dilectus tuus. Non oportet te sic conspui flagellari p̄fodi crucifigi p̄o tuo amore sicut ipe tormētatus ē p̄o tuo amore. Certe nimis tibi nec rantū requirit a te. Sed quid? modicuz certe. Hoc solū petit hoc vnū a te desiderat

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nam in sua amarissima passione solus relictus: solus trabem crucis portans: solus in cruce pendēs: solus prote moriens: te ad hāc recōpensaz: ad hanc sue amarissime passionis contēplationē inuitans z inducēs dicit tibi verbū ꝓpositū. Pone me vt signaculum sup cor tuū. In quo verbo tibi ꝯtuor de dilecti tui passione ostendūt Ostenditur eīm tibi q̄ mors et passio domini tui Est

¶ Primo in memoria tenacius cōmendāda qō intelligo per verbalem actū pone. Pone inquit dilecta mea.

¶ Scōo cū displicētia flebili⁹ cōruenda: qō intelligo p ꝓpriale obiectū me Me inquit

¶ Tercio cū significantia diligentius ꝓferenda: qō intelligitur per exp̄ssum modū. vt signaculum.

¶ Quarto cuz intelligentia. lucidius contēplanda: qō intelligitur per spirituale subiectū. Sup cor tuum.

Primo dico q̄ passio

xp̄i est tenaci⁹ memorie cōmēdāda cū dī pone. Et bñ pone ne sis ingratus. valde eīm est ingratus q̄ tanti beneficij est oblitus. Vnde nobis dī in p̄s. Ponite corda vestra in virtute eius. Hec eīm virtus maxima fuit: qz ꝑ eam Crucis supplicium tolerauit.

Hostem superauit

De morte triumphauit.

Lepram humane nature mundauit.

¶ In his quatuor omnib⁹ summa virtus apparuit. ¶ Quanta eīm virt⁹ fuit tor z tanta supplicia in cruce tolerare.

¶ Quāta tantū hostē ꝓncipē. sez mundi nō ꝑ ostensam diuinitatis potētiā: sed ꝑ exteriorē ostensam humanitatis infirmitatez tam potenter superare.

¶ Quanta etiaz virtus q̄ vna simpla sua morte. sez corporali duplā mortez nostrā fm Aug⁹. sez corporalē z spiritualē tolleret. mors eīm sua causa est nostre imortalitatis. ¶ Quāta etiam virtus q̄ sanguine suo infectōnē lepre nostre mūdaret. ꝓpter hec vere pōt dicere deo patri. Protexisti me virtute ad belluz z supplantasti insurgētes in me subtus me. Ponamus igīt in corda nostra. hoc ē recondam⁹ in memoria nostra hanc virtutē eius. In cuius figura ꝑcepit dñs moysi. q̄ in mensa ꝓpositōnis poneret duodecim panes Propositionis mensa est ipsa memoria. duodecim panes sunt christi duodecim afflictiones.

¶ Prim⁹ dum sanguineo sudore in agonia fuit maledatus.

Secund⁹ dum facie velata fuit colaphis colaphizatus.

Terci⁹ dum immundis iudeoꝝ sputis viliter cōsputus z defedatus

Quart⁹ dum coram pilato inuste fuit accusatus z delatus.

Quint⁹ dum strictissime ad columnam ligatus toto corpore virgis ac flegellis fuit dilaceratus.

Sext⁹ dum fuit spinis coronatus.

Septim⁹ dum fuit iniuste iudicatus z turpissime morti damnatus.

Octau⁹ dum graui crucis turbe pro p̄ijs humeris fuit oneratus.

Non⁹ dum coram toto populo tā q̄ malefactor denudatus.

Decim⁹ dum grossis clauis manib⁹ z pedibus cruci confixus.

Undecim⁹ dū amarissimo potu mirra z felle fuit in sua siti potatus

Duodecim⁹ dum i penalissima morte spiritus fuit a corpore separatus.

Isti sunt hodie panes deuote anime p̄s. Fuerūt mihi lachrymē mee panes die ac nocte dum dicit mihi cotidie

vbi est deus tuus: quia erat captus z detentus: z illius captionis exit⁹ fuit miserrima z acerrima mors. He ergo dñice passionis articuli: debent nobis esse panes: quos aia nr̄a cōmedet memoriter sibi eos incorporādo. Dicitur igīt ter ꝑ singulos dies vbi est deus tuus: certe nī deas licet passio sua trāsierit in facto: tamē de die i die renouak in mensa memorie mee. Vñ cantamus. Portem⁹ in memoria penas z obprobria xp̄i coronā spineam crucē: clauos: z lanceā: z penas sacratissimas.

Secundo principali/

ter dico q̄ mors z passio xp̄i ē cū dolore flebilius cōruenda: qō intelligo in hoc q̄ xp̄s crucifixus p̄sentat se nobis hodie vt obiectū intuibile cū dicit me Pone me. He in q̄ quē vides sic cōsputū: sic cōtēptū: sic crucifixū. Vñ dicit in p̄s. Foderūt manus meas z pedes meos dinumerunt oia ossa mea ipsi vo cōsiderauerūt z inspererūt diuisē rūt sibi vestimēta mea. Oēs videntes me deriserūt me. Ideo ipse clamauit in cruce. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Derelictuz se dicebat: nō q̄ diuinitas eū dimisisset sed quia tam vilem mortez sustinebat q̄ derelictus aspicientib⁹ apparebat. Pone ergo me tale. He in q̄ q̄ sum hō tam viliter traditus tā inmaniter ligatus. tam ignominiose violenter cū multis obprobrijs z fatigationib⁹ ꝑ vias z plateas ductus. Ab omnib⁹ dilectis meis solus derelictus. Ab eo quē principē discipulo ꝓ constituerat qui me secutus fuerat cū iuramento negatus. pendēs totus nudatus. Inter latrones cōputatus. Apparens ex sanguine z sputo mixto leprosus. Ab omnibus aspicientib⁹ illusus. Ab impijs principib⁹ militib⁹ z latronibus irrisus. He in q̄ pone quē tā miserabiliter vides durissimis tormētis trucidatū. Ex cui⁹ tñ passione nō nisi vnus latro est cōuersus. Ex cui⁹ corpore vndiq̄ currebat sanguinis fluxus Videbak oīno ex istis duodecim passionib⁹ derelictus. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. i. quasi derelictū hominib⁹ ostendisti.

Tercio principaliter

dico q̄ mors xp̄i est cū significātia diligentius cōferenda. nam fuit in scripturis diuersis figurarū vmbr̄aculis figurata. Quia ipse dulcis iesus passus fuit ille liber quem vidit iobānes septē sigillis z signaculis sigillatum. Pone inquit mevt signaculum. Septem hec signacula sunt quib⁹ hic liber vite signatus est sunt hec. ¶ Primum sigillū in abel morte quem cayn ꝑ inuidiaz interfecit. Abel christ⁹ Cayn iudaicus populus. ¶ Scōm signaculū in ioseph venditione qui venditus erat triginta denarijs. z tamen tandē a pharaone saluator est vocatus. ¶ Terciū signaculū in morte iacob qui cancellatis manib⁹ sicut xp̄s i cruce mortēs filijs bñdixit. ¶ Quartū signaculū i morte sūmi pontificis i cui⁹ morte ꝑfugi ad ꝑdia remeabāt Sic mors xp̄i nos hic erules celestiū facit cōciues. ¶ Quintū signaculū in agni īmolatione de cui⁹ sanguine in vtraq̄ poste ponebak et in suplimari In signū vt angel⁹ ꝑcutiēs talr signatos ꝑtransiret. Intellect⁹ z volūtas postes aie sunt. suplimare vo intentio anime est. sup hec sāguis nostri agni ad modum crucis ponendus est: vt memoria bui⁹ passionis nō recedat.

¶ Sertū in morte iosie qui interpretatur in q̄ est salus. Qui mortuꝰ ē in curru suo. Currus iste crux est q̄ curruꝰ cū rotis sanguine regis aspersus ē sicut in hystoria cōtinet narra hystoriā.
¶ Septimū sigillū fuit in esaia quē iudaica gens inhumana mactauit cū lignea serra p medium dividēdo in quo xpi mors signat quē iudei cū serra lignea cruce diviserūt per medium quia medium a corpore dividebāt, vel i morte p̄mogeniti regis filij moab. iiij. Regum. iij. Cuiꝰ regis civitas ab hostib⁹ circūvallata z gens inhabitās fame z siti attenuata; quia rex cives suos tm amabat q̄ p̄riū filiū sup murū p eis immolabat. Per civitatē signat mūdꝰ p cives signat genꝰ humanū que civitas fuit obsessa ab exercitu demonum plus q̄z quinq; milibus annoꝝ; rex significat patrē misericordie qui scz respicit angustias huiꝰ obsidionis z dedit filiū suū tandē supra murū p eis. Ita in q̄z sunt signacula libri nostri ihesu. Quapropter bene dicit in fine aggei. Ponā te vt signaculuz quia elegi te dicit dñs exercituū. De hoc etiā dr Job. ix. Stellas claudit quasi sub signaculo xpo crucifixo sex stelle sunt clause put eternaliter oritur a patre. Et sex put temporaliter nascitur ex matre. Prime sex sunt iste. Prima ē essentia cū patre idēptitas. ideo dicit. Ego et pr vnū sumꝰ. Itē qui videt me videt z patrē meū. Scda clara veritas. q̄a ipse est lux vera q̄ illuminat omnē hominē venientē in hunc mundū. Item Ego sum lux mūdi. Tercia est. Infinita ptās. quia oia p ipm facta sunt. Et iterū portans oia verbo virtutis sue. Quarta pulchritudinis venustas vnde ois pulchritudo ab eo dependet Boetius. Pulchrū pulcherrimꝰ ipse. Laudor est lucis eternez spe. Quinta durationis eternitas. q̄ sine p̄ncipio z sine fine attingit fortiter Itē ē alpha z o. Sexta totius felicitatis vbertas quā habebimꝰ cū videbimꝰ eū sicut est Iste sex stelle. i. nobilitates que vnum z idē sunt in ipso. licet sub diversis rationib⁹ ap̄hendant ab intellectu nr̄o erāt in ipso salvatore nr̄o pendente in crucis patibulo ita vt potuissemꝰ sibi in cruce pendenti dixisse illud Ezech. xxviij. Tu signaculū similitudis dei ex essentie cuz patre idēptitate. q̄ hec similitudo est similitudo idēptitatis Plenꝰ sapia ex pulchritudinis venustate. Perfectus ex ptātis infinitate. Decore ex imensitatis incōprehensibilitate. Fuisti ex durationis eternitate scz ab inicio ante secula. In delicijs paradisi ex tonꝰ felicitatis vbertate. Nec ser latebant in xpo in cruce vilificato sicut dicit Job. Stellas inq̄t claudit quasi sub signaculo. Et licet quasi latarent in aspectu vulgi, patebāt tamē satis cōsiderare volenti. Nam pater. Una essentia cū patre; quia moriens mortuos suscitat. Quia monumēta apta sunt z multa corpa surrexerunt Infinita potētia; quia in cruce patiebant eiꝰ oia mēbra z petre scindebant Clara sapia. cū vniꝰ latronis mentez cōpunctā vidit vnde z sibi paradisum p̄misit. Amen dico tibi hodie mecū tē. Vera eternitas. ideo totus mundus eo moriente ptremuit. Vera venustas qz eo moriente sol suā pulchritudinez cōfusus amisit. Vera felicitas. iō ad patres consolandos limbū descendit de quo verificatū fuit illud habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. ¶ Sex stelle que in eo sunt put temporaliter nascitur a matre Prima barū est humilitas in conversatione

Unde inchoante passione discipulorū pedes lavit. ¶ Scda pietas in cō passione ex qua p crucifixoribꝰ dixit pater ignosce illis qz nesciūt quid faciunt: exoravit. ¶ Tercia iusticie equitas in hois liberatiōe ex qua crucem sustinere voluit; qz vt sancti volūt aliter hoīes liberare potuit nullꝰ tñ aliꝰ modus ita decens fuit. ¶ Quarta: charitas in dilectiōe; qz maiorē dilectionē nemo hz tē. Item p inimicis mortuus est ¶ Quinta: strennuitas in cōgressione; qz de hoste triumphavit z pdā demanu eꝰ tulit. ¶ Sexta: paupras in rerū temporaliū abiectione; z ideo nudꝰ in cruce pependit. Istud fuit signaculū iusticie fidei: sicut dr ad Roma. iiij. Un de istis stellis dr Judi. v. q̄ manentes in ordine suo pugnaverūt contra eysaram.

Quarto dico principaliter

q̄ xpi passio est cū intelligentia lucidius cōtemplanda; qđ intelligit p hoc qđ dr, sup cor tuū Ubi passio dominica ꝓtemplata dz generare in corde liquefactionē cōpassionis; incogitate mortis acerbitatē mortis vilitatē; mortis benignitatē, inferentiū perversitatē, pñs. Factū est cor meū tanq̄z cera liquescens in medio ventris mei Si em petre scisse sunt in xpi passiōe; bene est lapideū cor; immo lapide durius; qđ nō pōt ad cōpassionis dulcedinē emolliri Job. xxiij. Deus emollivit cor meū z omps cōturbavit me. Inflammationē dilectionis cogitantes eū qui salutē nostrā in cruce sitivit nec crucem descendere voluit q̄ p crucifigentib⁹ oravit; z talem mortē pro nobis sustinuit. Si ei xps tantū nos dilexit; q̄ p nobis mori voluit: quantum in eiꝰ amorē dz nra affectio inflā

mari. pñs. Cōcaluit cor meū intra me z in me, me. erat. ignis. Deute, x. Et nunc isrl' qđ dñs requirit a te: nisi vt diligas eum in toto corde. ¶ Illustratione cognitionis: qz in xpi passione fuit apertus liber q̄ erat primo clausus. Modo em̄ pater qđ signat agnꝰ typicꝰ; vt declaratū est. Quid signet arcus in nubib⁹. qz xpm in crucis tribulationib⁹ qui est signū federis. In quo est

¶ Color gramineus; ꝓpter vitā datam
¶ Color cinereꝰ; ꝓpter humilitatē oñsam
¶ Color rubeꝰ; ꝓpter charitatē ipēsam.
¶ Color sydereꝰ, ꝓpter gliam collatam
¶ Patet etiā qđ stipes salutifer xpm in ligno crucis pendentē q̄ sanat a morsibus petrōz. Quid baculꝰ dulcificus qz lignū crucis qō reddit quascungz aquas tribulatōis dulces Ecci. ij. Diligite illū z illuminabimini cordarka
¶ Modo dicamꝰ pauca, put vbuz h pōt dirigi beate pieqz marie vt dicat sibi filium in cruce pendēs. Pone me vt signaculum sup cor tuum. In quo verbo ostendunt que poterant in beata virgine dolorū aculeos generare. i.
¶ Obiecti filij afflictissimi inspectio; rōne cuiꝰ dicit Pone me.
¶ Modi moriendi abiectissimi despectio; rōne cuius addit: vt sigillum
¶ Subiecti scz proprij affectuosissimi dilectō; rōne cuius dicitur Super cor tuum
¶ Primo dolorem poterat causare inspectio filij afflictissimi; rōne cuius dicit Pone me. De quē genuisti angelica nunciatione vides morientem iudaica proditione. Me quem concepisti sine labore; vides morientem cum summo labore. Me quem lacte proprio nutrieras amore; vides morientem dolorose. Me qui pro ho

Universidad de Deusto
Biblioteca

minūvtilitate fui incarnatus;ab hominū crudelitate ꝛ puersitate in cruce sum leuatus. Ut sic possit dicere illud matri sue. Aduersum me letati sūt ꝛ conuenerunt cōgregata sunt super me flagella. Vñ ꝛ illud Job.xij.potest dicere. Clausit hostia ventris qui portauit me custodiendo matris virginitatē nec abstulit mala ab oculis meis nec etiam matris;ducendo me ad passionis acerbitatem. ¶ Scōo dolorem poterat causare despectio modi abiectissimi dū enim virgo benedicta videbat supplicium quo tunc non poterat vilius excogitari. Dum videbat modum;qz nudus sanguine ꝛ sputo plenus moriebatur. Dum videbat certum;qz inter duos latrones illum q̄ peccatū non fecerat nec dolus in ore eius inuentus est. Duz audiebat damorem emissum;quia clamans voce magna expirauit;mirum certe erat q̄ his visis anima poterat in corpore remanere. Vñ merito de ipsa possum dicere illō.ij.Thi.xx. Firmū fundamentū dei stat habens signaculū hoc. Ipsa est firmū fundamentū dei, quia in ipsa sola remānsit fides ab hora mortis vsqz ad horā resurrectiōis. Sed habet signaculū hoc.qz vidit filium suum tanq̄ signū positum ad sagittam. ¶ Tercio dolorē poterat causare in ea dilectio cordis affectuosissimi Sup cor tuum. Illud cīn cor bū, dictum habebat innatā benignitatē. Infusam pietatem Accensam charitatem Paternā affectuositatē. Et ideo quid mirū si dolebat vt damaret O vos oīs qui transitis p viam attenꝛ vide.si est do.sicut do. meꝰ. Poterat illud Treñ.j.dicere. Multi gemitus mei ꝛ cor meū merens Ibidē. Subuersum est cor meum in me ipsa q̄n amaritudine plena sum. Et ideo cum noemi dicere potuit. Nolite me vocare noemi.i.pulchrā sz vocate me maram.i.amarā qz amaritudine plena sum. Sic ꝛ nos nunc xp̄o ꝛ sue dolorose matri compatientes simꝰ tunc in die resurrectionis digni erimus cōsolari. Quia sm apl'm si fuerimꝰ socij passionū erimus ꝛ consolationū

Feria tercia maiozis Ebdomade.

Ho quasi agnus

e mansuetus qui portatur ad victimā Jeremī. In hac tercia feria sancta mater ecclesia sponsi sui deuote recolit ꝛ memorat passiōez ꝛ hoc cōtinuātis diebus nō immerito frequentat.qz ipse dulcis eius spōsus:nō p se(cum ipse pctm̄ nō fecerit: nec inuentus sit dolus in ore eiꝰ.sed p sponsa ipsa ecc'ia vt suo sanguine ipsam mundaret ac sine ruga deo p̄i offerret)passus est. Hoc certe merito eadem ipsa sponsa tanq̄ grata volēs et saltem aliqualē refundere recōpensam:hodierna die candē ipam passionē efficaciꝰ q̄ hesterna die ꝓsequitur hodie legens passionē sm q̄ Mareꝰ ipam describit. In qua passione ipsa videt gloriari;cū i introitu misse cantat. Nos aūt gloriari oportet in cruce dñi nostri ihesu xp̄i in quo est salus vi.ꝛ resurre.nra ꝛc. Nec immerito;qz in passiōe domini salus datur hominī. Et quia passionem due circumstātie solent aggrauari. ideo ex epistola que hodie legit valde efficaciꝰ loq̄tur de Christi passione verba proposita assumpta sunt vbi dominus ihesus suam passionem duobus aggrauantibus eam nobis ingerens dicit. Ego quasi agnus mansuetus ꝛc. In quibus verbis duo xp̄i passionem aggrauantia exprimunt.

¶ Primū est xp̄i patientꝫ innocentia ¶ Scōm ē ppli passionē infligentis malicia. Patientis xp̄i innocētia patet ex eius mira mititate ꝛ mansuetudine;qz ego quasi agnꝰ mansue. Malignantis vulgi malicia;ꝓz ex eiꝰ nimia crudelitate ꝛ immansuetudine, qz ad victimā portat. ¶ Primo ergo nob ingerit xp̄i mira benignitas: qz agnꝰ. ¶ Scōo sequentis ppli dira crudelitas;qz victima.

Circa primū notandum breuiter q̄ xp̄s dicit agnus fuisse i sua passione ꝓpter duo. ¶ Primo;

qz sicut agnus non clamat dū occiditur:sic nec xp̄s dum occisus fuit aperuit os eius Esa.liij. Tanq̄ ouis ad occisionem ductus est ꝛc. In quo dedit exemplū patientie;vt p deo mala patienter sustineam:sz aliqui sunt;q̄ ipm in hoc exemplo valde parū imitant;qz nullā habēt patientiā in laboribus;aduersitatib ꝛ doloribꝫ;ꝛ valde male retinent lectionē xp̄i Math. xj.dicentis. Discite a me qz mitis sum ꝛ humilis corde. ¶ Secundo dicitur agnus;quia obediēs pastori Ita christus obediens fuit patri vsq̄ ad mortem. In quo datur nobis exemplū;vt deo ꝛ preceptis eius obediamus.

Circa secundū scz cristi passionez insistendo occurrunt sex contemplationes ¶ Quarum prima

est q̄ christi passio fuit iniuriosa ꝓpter quattuor q̄ sustinuit obprobria. Primū obprobriū fuit quantum ad suaz nobilitatem Math.xxiij. Nonne hic est filius fabri: nonne mater eiꝰ Maria; ¶ Secundū quo ad suam veritatem. Joh.viij. Tu de teipso testimoniū phibes;testimoniū tuū nō est verum,ecce ipm mendacez dicunt q̄ est veritas. ¶ Terciū quo ad suam insuꝑabilē ptātez Math.xxvij. Alios saluos fecit seipm non potest saluū facere. Ecce ipm impotentē dicunt qui solus potens est,nec est qui eius possit resistere voluntati. ideo vna voce qua dixit Ego sum;omnes pstrauit. Augustinꝰ. Quid faciet iudicatur⁹ q̄ hoc fecit iudicādus. Quid poterit regnaturus q̄ hoc potuit moriturus. qz dicit q̄ omnis virtus ꝛ oīs potestas sibi debet. ¶ Quartū cōtra suā bonitatem Job.ix. Nos scimꝰ qz hic pctōr est. Et hoc dicebant primo q̄ malus erat in mēte. Scōo seductor i mone Matt.xxvij Tercio ꝓuaricator i ope Job.ix. Non est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit. Quarto q̄ cōmoueret ppl'm;dicentes cōmouit vniuersum iudeam incipiens a galilea vsq̄ huc.

Secunda contemplatio q̄ xp̄i passio fuit verecūdosa ꝓpter q̄tuor. ¶ Primo rōne loci qz i caluarie loco vbi malefactores puniebant

¶ Scōo rōe supplicij. Dixerūt impij morte turpissima dānemꝰ eū. ¶ Tercio rōe societatis;qz cū iniq̄s ōpuratꝰ est. ¶ Quarto rōe nuditatis;qz eiꝰ corpus nudū sup crucē posuerūt ꝛ nudū in cruce pendentē cunctꝫ videndū exerunt Vō nō modica eiꝰ passio fuit; qz si cuilibet caste ✠gini molestū esset se nudam videri a scurrotꝫ quanto magis domino ihesu qui castior erat angelicis spiritibus.

Tercia contemplatō est q̄ passio christi fuit dolorosa. Et hoc ꝓpter quattuor. Primo ratiōe teneritudinis corpis xp̄i. In cuiꝰ figura.ij.Regū.xxiij.di,q̄ dauid erat tan

te teneritudinis vt ligni vermiculus Dauid vultu ōsiderabil' xp̄m figurat in quē angeli desiderant ꝓspicere: qui tenerrim⁹ ligni vermiculus, pſ. Ego ſum vermis z non hō. ¶ Scōo fuit dolorosa qz vl'is in qui qz ſenſib⁹. ¶ Primo in oculis q̄b⁹ fleuit Hebre. v. Cū clamore valido z lacrimis exaudit⁹ ē ꝓ reuerētia ſua. ¶ Scōo i auditu: mathei. xv. In beelzebub principe demoniorū eiciat demonia Et illud Uaeb q̄ destruis tēplū dei zc. ¶ Tercio i odoratu: qz magnus erat fetor vbi crucifixus erat: qz homines ibi ſcruciabantur: decapitabant: z ſuſpendebantur. ¶ Quarto in guſtu: qz cuz clamaret: Sitio: dederūt ei acetū cum felle mixtū. pſ. Dederūt in eſcā meā fel z in ſiti mea potauerunt me accto ¶ Quinto in toto corpe: qz a planta pedis vſq; ad verticem non eſt in eo ſanitas. Bernū. Caput illud diuinū multiplici ſpinarū coronatione dilaniatū vſq; ad cerebrum confixum. Aſpice faciem z inuenies eam palmis ceſaz ſputis deturpatam. Bernū. Ultū tuum bone ieſu in quē angeli deſiderant videre ſputis inquinauerūt: manibus pcuſſerunt z velo deriſorie cooperuerunt. Reſpice ei⁹ corp⁹ z inuenies plagis plenū Treno ꝓ. j. Attendite vniuerſi populi z videte dolorem meum O miſer: xp̄s tibi clamat vt ei cōpatiaris ꝓ ſue paſſōis recordatione: iſz durior es cunctis creaturſ. Nam oīs creatura compatit xp̄o morienti: quia ſol obſcurat: terra tremuit: petre ſciſſe ſunt. ſed miſer homo ſolus non compatit ꝓ quo tū ſolo xp̄s patit. ¶ Tercio fuit dolorosa rōne materne cōpaſſionis. Bernū. O bone ieſu q̄z aſpere foderis extra: iſz aſperi⁹ intra ex compaſſione matris ¶ Quarto fuit dolorosa Quia fuit iniuſta. Xp̄us eīm fuit accuſatus quadruplici falſo crimine ¶ Primo crimie falſe doctrine. lu. xxiij Dicebant ei iudei pylato hūc. ſ. malefactorē ſubuertere gentē inuenim⁹: z falſum dicebant: qz nō ſubuertebat iſz potius cōuertebat. vñ falſa doctrina ex xp̄i ore nunq̄z ꝓceſſit. j. Pe. ij. Peccatū nō fecit nec inuent⁹ eſt dolus in ore eius. ¶ Scōo crimine furti z rapine. Unde dicebāt Lu. xxiij. hic ꝓhibuit tributa dari ceſari: z iterū falſum erat qz dixerat. reddite que ſunt ceſaris ceſari z que ſunt dei deo ¶ Tercio crimine retentōnis ptātis regie: qz dicebāt q⁹ ſe faceret regez iudeoꝝ: iſz falum diceban t: qz dixit Regnuz meū non eſt de hoc mundo. z fugit qū volebāt ipſum regez facere. ¶ Quarto crimine attributōis diuine ptātis: qz dicebāt q⁹ deſtrueret templū dñi: z poſt triduum aliud reedificaret: z etiam in hoc falſum dicebant. qz iz poſſet hoc facere: nō tū dicebat de tēplo materiali iſz de templo corpis ſui. ¶ Accuſat⁹ aūt nō eſt inuent⁹ q̄ eū accuſaret nec amicus nec inimic⁹ nec ppl's nec imperator nec rex nec ſacerdos: tūc impletū ē illud Treno. j. Oīnes amici eius ſpreuerūt eū z facti ſunt ei inimici. Uere z hodie faciunt aliqui mali ſicut fecerūt iſti falſi teſtes: qz. ſ. deo nō dimittunt amicū: qz non ppl'm. i. quinq̄z ſenſus. nec imperatorē. i. animā q̄ q̄nq̄z ſenſib⁹ imperat. nec regē. ſ. rōnem q̄ dz oīa regere: nec ſacerdotē. i. animū. qz ſacerdotes debent curare de animab⁹: iſz oēs expendunt in dedecus dei z ignominiam. Uere impletū eſt hodie ꝙ dictū ſamaritane Joh. iiij. Quinq̄z viros habuiſti: z quē nunc habes nō eſt vir tuus: qz nec rōnem nec ſenſus expendunt ad honorem dei.

Quarta contēplatio

q⁹ xp̄i paſſio fuit ōriſoria. q̄druplicib⁹ eīm vicib⁹ xp̄s ſuit deriſus. ¶ Primo in domo anne vbi recepit ſputum ala pas z velamē oculoꝝ Eſa. liij. Uidimus eū z non erat aſpectus. ¶ Scōo in domo herodis qui eū fatuū z non ſane mētis eſtimās: eo q⁹ nullū reſpōſum ſeu miraculū haberet ab eo eum tanq̄z ſtultum induerūt deriſorie veſte alba. Bernū. Tu in albis tripudias z ego ꝓ te ab hoie deriſus in veſte alba. ¶ Tercio in domo pilati vbi damidem coccineā eū circūdederūt z arundinē in manu eius dederūt: z coronā ſpineā ſup caput eius poſuerūt: z genuflexo dicebāt. Ave rex iudeoꝝ. Contra iſtas illuſiones faciam⁹ tres adorationes crucis: quia ter fuit illuſus ꝓpter nos ¶ Quarto fuit illuſus i cruce Mathei. Principes z ſacerdotes illudebant ei: cū ſcribis z ſenioribꝫ dicens, ſi rex iſrael es deſcēde nūc ō cruce z credim⁹ tibi. Uñ bene poterat dicere. Factus ſum in deriſum tota die: omnes ſubſannauerūt me.

Quinta contēplatio

q⁹ paſſio xp̄i fuit fructuoſa ꝓpter quatuor. ¶ Primo quia a ptāte diabolica per hanc paſſionē xp̄s nos eripuit Joh. xij. Princeps hui⁹ mūdi ejiciet foras. ¶ Scōo quia deo patri nos reconciliauit. Romañ. v. Cum inimici eſſemus ſcz dei patris reconciliati ſumus per mortē filij eius. Unde deus pater more leonis qui mitigatur dū catellus ante eū verberatur paſſione xp̄i mitigatus eſt. ¶ Tercio quia peccata nra ipſe lauit Roma. iij. Mortuus eſt ꝓpter delicta noſtra. ſcz delenda z lauāda Apoca. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nr̄is in ſanguine ſuo. ¶ Quarto qz hereditatē paradiſi nobis reddidit Geñ. xxv. Ex ego morior z dñs erit vobiſcū z reducet vos ad terrā patrū veſtroꝝ. Intelligendū tñ q⁹ quadruplex ē terra. Prima infernalis quā formidam⁹. Job. x. Terra miſerie ꝓpter afflictionē. terra tenebrarum ꝓpter carentiam viſionis diuine Scōa terra eſt quā calcam⁹. ſ. mūd⁹ iſte in quo viuim⁹. de qua dicit pſ. Dñi eſt terra z plenitudo ei⁹. Tercia eſt quā portam⁹ ſcz caro nra z de hoc Geñ. iij. Terra es z in terrā ibis. hāc debem⁹ colere ꝓ labore penitētie quia al's ſpinas z tribulos germinabit. id eſt malas nobis ꝓcupiſcētias adducet. Quarta ē quā ſperam⁹. i. paradiſi z de iſta loq̄tur auctoritas. Ex ego morior zc. Hec terra plena omni bono eſt illa de qua dicit. Credo videre bona dñi in terra viuentiū.

Sexta contēplatio.

q⁹ xp̄i paſſio fuit dānoſa q̄druplici generi hoīm ¶ Primo hominib⁹ ingratis. pſ. Sup dolorem vulnerū meoꝝ addiderūt. puideat eīm noſtrā ingratitudinē ſup bñficio nobis impenſo. et hoc plus ledebat eū q̄z ꝓria pena q̄a nō p⁹ o ſe ſed ꝓ nobis patiebatur Job vij. Utinā appenderent ſcz ꝓ paſſionē peccata mea. i. meoꝝ quib⁹ iram me⁹ ruiſſe me reputaui et calamitas quā patior quaſi arena maris grauior apparet. Uñ quia ita nō fit verba mea dolore ſunt plena quia ex hoc ſagitte dñi vehemētius in me ſunt. ¶ Scōo blaſphemis hoib⁹ Heb. vj. Rurſum crucifigentes filiū dei z talib⁹ poſit⁹ ē in ruinā Luce. ij. ¶ Tercio imundis. pſ. Que utilitas in ſanguine meo dū deſcendo in corruptionē. tales eīm ſunt p⁹ ſcati pena eterna Eph. v. Hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

scitote quia omnes auari aut immũdi nõ habent partẽ in regno xpi z dei ¶ Quarto vsurarijs qui bibunt sanguinem pauperũ. taliby em̃ dicit illa sententia Achab. iij. Regũ. Occidisti insup z possedisti. sequit. vbi linxerũt canes sanguinem naboth lambent z sanguinẽ tuũ. Achab interptatur frater patris. tales em̃ sunt fratres diaboli in inferno. sicut ergo ipsi hic lambunt sanguinẽ fratrũ scz pauperũ. sic z demones ibi lambũt eop sanguinẽ ¶ Cõcludẽdo ergo hũc sermonẽ dico q pena dñice passionis cozresponde, bat culpe humane transgressionis et hoc expediebat: quia sic hõ totus fuit infectus ita xps p totũ corpus fuit punitus. Nã sicut hõ peccauit visu videdo pomũ vetitũ ita xps fuit punitus visu qm̃ ne videret facie eius velauerũt Itẽ sicut pmus hõ in auditu audiẽdo vocẽ serpentis suadentis manducare de vetito. ita xpus fuit punitus in auditu audiẽdo verba blasphemie. Itẽ sicut pmus hõ peccauit in gustu mãducando pomũ vetitum: ita xps fuit punitus in gustu bibendo acetũ felle mixtũ. Itẽ sicut pmus hõ peccauit in tactu pomũ vetitũ accipiendo ita xps fuit punit9 in tactu manus cruci affigendo zc. Rogemus.

Feria quarta ebdomade maioris Sermo.

Lamauit iesus voce magna dicẽs. De9 meus deus me9 vt qd dereliquisti me Math. xxvij. Satagẽtis solliciti p nobis in tribulatione positi verba sunt ista. verba quidem sunt gemitus z merozis. verba amaritudinis et dolozis. Nã siquis deuote consideraret

¶ Ex q3 anrio gemitu Hec vox
¶ Ex q3 alto singultu in cruce
¶ Ex q3 pfundo luctu prozupit
¶ Ex q3 amaro planctu ab ore do

mini iesu nullus est etiã si haberet pectus ferreũ saxeũ eneũ quin cõpassione mouerek. Dico q nõ se contineret si haberet pect9 ferreũ quin mollirek cõpunctõne. Si saxeus quin flecterek dilectõne. Si creũ quin liquerek contẽplatione. Ad hãc em̃ vocẽ celum et terra luxerunt petre scisse sunt monumenta aperta sunt. centurio z alij qui ad insultandum venerãt cõuersi sunt Adeo em̃ seuiens ibi erat dolor z passio: q omnis creatura commota erat Et hec aliqualiter irelligere possum9 si illa intenderim9 qua passionẽ alicuius solent aggrauari z molestiozẽ reddi. z horum sunt septem.

Primũ aggrauãs est aduersarioz inuista pseutioz marie qm̃ ista pseutio cõtinuak sine cessatõe Et vere hoc causa erat marie grauãs passionẽ dñi iesu. quia licet valde cẽt innocẽs neminẽ in nullo grauans sed certe omnib9 dulcis vtilis z benefic9 tamẽ ab ineunte iuuentute vsq3 ad finem vite iniustissime semp pseutus est et nunq3 in pace z quiete quieuit. Vnde conquerik. Contristat9 sum in exercitatione mea. Patent hec. nã ab initio natiuitatis pseutiones sustulit videlicet ab herode iudeis: z pontificibus, ps. Astiterũt reges terre z pncipes conuenerũt in vnũ aduersus et aduersus xpm eius. Itẽ a toto populo: cui multa bona fecerat petente barrabam latronẽ dimitti. ipsum vo eorum mortuop suscitatozem crucifigi Itẽm ab impijs et miserrimis latronibus qui suis penis et contumelijs

obliti ipsum blasphemabant q sibi valde dolozosum erat. Ieronim9. Ab vtero virginis vsq3 ad patibulũ crucis volue z revolue vitã saluatozis et non inuenies in eo nisi scemata tristicie z dolozis.

Secundũ aggrauãs dolorẽ est psone patientis nobilis cõplexio z cõditio. Quando em̃ aliqua nobilis persona patitur iniustas iniurias magis in hoc molestatur q3 grossus homo z plebeus. Vnde dicit Bonauentura q erquo habuit maximã cõplexionis equalitatẽ z multam sensuum viuacitatẽ: ita q nullus potuit ci equari q3tum ad equalitatem complexionis z viuacitatẽ sensuum: ideo nullus vnq3 dolor huius mundi fuit adeo magn9 sicut dolor suus. Et maxime si consideret passio eius quo ad generalitatẽ quia in omnib9 mẽbris affligebatur. Et quo ad cõtinuitatez: quia suspendiũ sibi continuabatur et claui adeo affligebant pendentẽ sicut pmo afflixerũt quãdo manus eius z pedes cruci confodiebank. Et in hoc fuit maxima afflictio ꝓpter nervos et musculos ibi cõcurrentes: in quibus maxime viget sensus. Dec ille.

Terciũ aggrauans ẽ tormentantiũ z affligentiũ inurialis ptractatio. Et revera torzores christi tanq3 seuissimi z immanissimi lupi i cum tanq3 agnũ mansuetissimũ seuiebant in nullo ei parcentes. vnde ipsuz violenter ceperunt ligauerũt hincinde ipsum cũ magno strepitu ignominiose z dolozose de loco ad locũ tãq3 latronẽ perrraxerũt: z sine intermissione ipsum molestauerũt. Nam duct9 ad annam vbi viliter fuit tractatus z ab vno scurro grauissime alapatus. Ab anna tumultuoso clamoze duck ad nequissimũ z seuissimũ Cayphan vbi ipsum per totã noctẽ obprobrijs tam realibus q3 verbalibus false impetebant: testimonijs falsop testium alapatus: colaphizatus: conspuetus: facie pulcherrima velatus: ludibriose ꝓphetari iussus. Deinde mane aduenie ad pilatũ. a pilato ad herodẽ. ab herode iterũ ad pilatuz. z pluries in pretoriũ inductus et reductus: flagellatus: cozonatus z multiplicik derisus fuit: z tandẽ cũ tumultuoso clamoze vbi omnes iuuenes z senes pauperes z diuites cõcurrerũt ad locum caluarie ad crucifigendũ est deduct9 vbi iterũ de nouo omnia sua vulnera renouata fuerũt z pedibus z manib9 pfossus sine omni curialitate: imo cũ omni ferocitate sine aliqua interpolatione tozmẽtatus est. Vnde bene conqueritur Treno p. Lassis scz mẽbris meis nõ dabatur requies.

Quartũ aggrauans dolorẽ alicuius est beneficiop amissio Et hec maxime auget vim doloris vt patet. Et revera sic fuit hic: quia videbat se pdidisse omnia beneficia: que multipliciter exhibuerat iudeis. ad eozum em̃ venerat liberationem: ad mortuozum resuscitationem: ceczorũ ad illuminationez: quod z facto demonstrauit: cum eozum leprosos mũdauit. demoniacos liberauit. infirmos sanauit. cecos illuminat. surdos audire fecit. mutos loqui zc. Ipsi vero tanq3 sus cozrũpens saccum granis comestis. et tanq3 canes rabidi manuz panem porrigere mordentes reddebant mala pro bonis: oculos eius ligantes contra hoc q eozum ceros illuminauerat: mirabiliter et mi,

ſerabiliter ipſum affligẽtes ꝓtra hoc q̄ infirmos curauerat. ⁊ tandẽ morti tradentes contra hoc q̄ eozum mor⁊tuos ſuſcitauerat. Unde merito conquerit̄ de eis. Retribuebant mihi mala ꝓ bonis ſterilitatẽ anime mee et odium ꝓ dilectione.

Quintũ aggrauans ẽ

amicoꝝ derelictio, qñ q̄s ſolus in penis relinq̄tur ⁊ nõ habz ſocietatẽ: nec etiã aliquẽ cõſolantẽ auriliatozez aut defenſozẽ. Sic cõtigit dño ihesu. Unde dicit Eſa. lxiij. Torcular calcaui ſolus ⁊ de gentib⁹ nõ eſt vir mecũ. Itẽ Oẽs amici mei ⁊ ꝓximi mei fugerũt a me oblitioni dat⁹ ſum. Itẽ Conſiderabã ad dexterã ⁊ videbã ⁊ nõ erat q̄ cognoſceret me. Unde bñ poterat dicere vbi ẽ ſpes mea quã habui in cõſanguineis in aplis: in diſcipulis. vbi iterata iſta petri ꝓmiſſio: q̄ ſe mecũ ⁊ in carcerez ⁊ in mortẽ ire ſpopondit. Certe pater Elongaſti a me amicũ meũz ꝓximũ.

Sextum aggrauans

paſſionẽ alicui⁹ eſt vulnerũ ⁊ plagarũ ſeuientiũ cõrabefactio, qñ ſcz vulnera multa nõ circũliganꝫ nec oleo foueanꝫ Et reuera xp̃us in oĩb⁹ mẽbris vulneratus ⁊ plagat⁹ in dorſo: collo: ante: retro: ſub ⁊ ſuꝑ in manib⁹ ⁊ pedib⁹ in capite ⁊ latere nõ habuit q̄ ſanguinez tergeret: vulnera dulciꝫ circũfoueret: q̄ fomentũ adhiberet: q̄ vngentũ ifundereꝫ: q̄ molles pãniculos ꝓrigeret Unde Eſaie. j. cõquerit̄. Uuln⁹ ⁊ liuoz ⁊ plaga tumẽs a planta pedis ⁊c. nõ eſt ligata nec fota oleo.

Septimũ aggrauãs

eſt ex ſuoꝝ dilectoꝝ cõpaſſione: ⁊ vere maximã ſibi cauſabant triſticiã: doloꝛes materni cordis cũ videret matrem ſuã ſtantẽ iuxta crucẽ: dolentẽ in corde: ⁊ in mẽte oia ſuſtinẽtẽ q̄ xp̃s in corꝓre ſuſtinebat. Et ſic xp̃s intus ⁊ extra ex his doloꝛib⁹ intantũ moleſtabatur ⁊ tormẽtabat: q̄ ex intimis ſinguliz⁹ clamauit voce magna di. Deꝰ meꝰ deus meus vt quid dereliquiſti me. Et reuera in chriſto

Clamabat affectio rõnal' nature: ꝓpẽ zelum ardentiſſime cõpaſſionis

Clamabat affectio ſenſualis iacture ꝓpter telum acutiſſime paſſionis

Affectio rõnalis clamabat, Deꝰ meꝰ deꝰ meꝰ vt q̄d dereliq̄ſti me in tãto mẽtis ſuſpirioꝛ meroze ſi non derelinq̄s clamantes ad te. Affectio ſenſual' clamabat. Deꝰ meꝰ deꝰ meꝰ vt q̄d dereliquiſti me in tãto corꝓris ſupplicio ⁊ doloꝛe ſi ſaluos facis oĩs ſperantes in te. Magnã eĩ patiebaꝫ exterius amaritudinem. ſed longe plus cruciabaꝫ interi⁹ ꝓpter noſtrã ingratitudinẽ Un̄ philipꝰ cancellari⁹ pariſienſis in quadã proſa inducit eũ ſic loquentẽ. Hõ vide que ꝓ te patioꝛ. ad te clamo qui ꝓ te moꝛioꝛ. vide penas quib⁹ afficioꝛ. vide clauos quib⁹ confodioꝛ cũ ſit tantus doloꝛ exterioꝛ. interioꝛ tamẽ planctus eſt grauioꝛ tam ingratum dum te experioꝛ. Hec ille. Plus eĩ offendit homo ingratus exiſtens q̄z iudeus crucifigens. ¶ In hoc ergo proceſſu duplici ſic ꝑcurrat noſtra cõſideratio: vt mente flebili ⁊ deuota,

¶ Attendamus magnitudinem doloꝛum: in filio conquerente.

¶ Plenitudinẽ dulcoꝛum: in patre reſpondente.

¶ Et ex vtroq̄z cõcludam⁹ ꝓmptitudinẽ amoꝛis in nr̃o aĩo audiẽte.

¶ Clamat ergo filius. Deus meus deus meus vt quid dereliquiſti me. Cui rñdet pater. Exodi. iij. Uidi iñqt

afflictõnẽ populi mei qua ab egyptꝰ ſi. demonib⁹ affligitur ꝓpter ꝑmarie trãſgreſſionis inexpiabile peccatum ⁊ inexpiabilẽ reatũ. Et clamoꝛẽ eoꝝ audiui dicẽtis illud pſ. Uſq̄quo auerꝛtis dñe in finem ꝓpter peccatũ exardeſcet ira tua contra reatũ. Memorare q̄ mea ſba ad pſiſtendũ ſine te. Nunquid vane conſtituiſti filios hominũ ad perueniendũ ad te.

Ubi eſt nunc tua tibi innata bonitas ad remittendum cõmiſſa

¶ Ubi eſt congrua bonitas: ad attingendum promiſſa.

¶ Ubi ſunt miſcõie tue antique dñe. Sciens ergo doloꝛẽ eius veni eũ liberare de egypto miſerie cõpulſus habundãria charitatis. Et reducere eũ in terrã mananrẽ lacte ⁊ melle gr̃e impulſus redũdãria pietatis. ¶ Ob hoc ergo fili mi ad punctum ⁊ in modico dereliqui te ꝓpter amiſſam hois virtutem reparandã: q̄z benignus ⁊ miſericoꝛs ſum cõtra peccatũ, ꝓpter amiſſaz hois ſalutẽ recuperandã cõtra reatũ quia charitas et amoꝛ ſum. Ut tu q̄z qui es veritas repꝛomiſſionis ſis etiã ois vita recõciliationis: vt pontifex ⁊ via redẽptionis. Un̄ hugo in de arra ſponſe. Obſtupeſce aia mea tanta tibi collata bñficia. Pulchra quidez facta dei munere: facta es feda in tua iniq̄tate: ſed iterũ mundata formoſa facta es eꝰ pietate: apparẽte vtrobiq̄z charitate: olim cũ nos oĩs dilexit te vt pulchrã faceret: ⁊ vt ſentires quãtũ diligeret te nõ niſi moriendo voluit liberare te vt nõ ſolũ pietatis impẽderet beneficiũ verum ⁊ charitatis monſtraret affectũ. Hec ille. Ecce chariſſimi flebilem rp̃i filij cõqueſtionẽ. Ecce affabilẽ dei patris reſpõſionẽ. Aſſurgamus ergo totis p̃cordioꝝ intimis deſideriis. Ad inexplicabilẽ gratiarũ actionẽ. iuxta illud pſ. Deus meꝰ es tu ⁊ cõfiteboꝛ tibi pcm̃ commiſſum. Deus meus es tu ⁊ exaltabo te, ꝓpter reatũ dimiſſum. Cõfitemini dño q̄m bonus ecce innata bonitas q̄m in ſeculũ miſcõia eius. ecce cognata benignitas. vt ſicut ipſe laborẽ ⁊ doloꝛem noſtrũ cõſiderauit vt traderet eos in manus ſuas: ſic nos ꝓ eo totã voluntatẽ ad laboꝛẽ patiẽtie: totã ſenſualitatem ad doloꝛẽ pnie afferam⁹. Berũ. in quodã ſermone. Duo inꝺt in hereditatẽ reliquerat verus adã laboꝛem ⁊ doloꝛẽ cõſideraꝛ vt traderes eos in manus tuas imo te in manꝰ eoꝝ triginta trib⁹ ãnis cuz boĩb⁹ cõuerſatus es. habuiſti in factis calũniatoꝛes. in dictis inſidiatoꝛes. proinde memoꝛ ero q̄ diu fuero laboꝛũ quos ꝓtuliſti in pdicando: fatigationũ in diſcurrendo: tr̃ptationũ in ieiunãdo vigiliaruz in ieiunãdo lachrymarũ in cõpatiendo. Recoꝛdaboꝛ etiã tuoꝝ doloꝝ cõuicioꝝ: ſpuoꝝ: colapho⁹: ſubſanna: tionũ exꝓbꝛationũ verberũ ⁊ clauorum q̄ ſup te habundãtius trãſierũt.

¶ Clamat ergo afflictio rõnal' ꝓpter zelum ardentiſſime cõpaſſionis, Deuſ meꝰ deus meus vt q̄d dereliquiſti me in tanta anxietate meroꝛis. Plus eĩ trãſfigebat ꝓpẽ affectũ in miſeros miſerationis: q̄z ꝓpter exceſſum acutiſſime paſſionis. Sola eĩ manus nũc cruci affixit clauis amoꝛis malleo meoꝝ ſcelerũ vt in nobis crucifigeret pcm̃. Nullus eĩ clauis euz in cruce teneret niſi iſte ſolus amoꝛ vigeret. de quo dicit in canticis. Uulneraꝰ charitate ego ſum. Hoc nõ ſinebat eum deſcendere de patibuloꝛ: cũ inſultãtes dicerẽt. Deſcende nunc de cruce ⁊ credamus tibi q̄z fortis eſt vt moꝛs dile-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctio Lanti.xvij. Qua xp̃us hō vt noe inebriatus hora sexta nudus iacuit ī crucis patibulo iuniore filio insultante Heñ.ix.capitulo. Et q̃ solus amor eū in aquis amaritudinis imerserat oñdit ps̄.dicēs. Saluū me fac deus qm̃ intrauerūt aque vsq; ad animam meā. Aque scz miseratōis animā meam vsq; ad intima penetrāt. Qñ dñe iesu infixus sum in lymo p̄fundi .i. in profundo humani flagicij. Nō eñ de limo format⁹ est.sed ꝓter peccatuz ꝓstratus hui⁹ p̄fundi redactus est in captiuitatē miserie,in infirmitatē obedientie,in dānate insipiētie cecitatem in effrenate ꝯcupie prauitatē;in obdurate malicie ꝓclivitatē. Ecce lim⁹. in hoc limo totum se infirit: vidēs q̃ nō erat nostra substantia qualiter eā fecerat.ad omne genus amaritudinis illara t possibilē pro quolibet se exponens. Sz accedebat amaritudo grauior ex cōpassione suoꝝ de qua sequitur. Veni i altitudinē maris.i.in summo amaritudis cui⁹ tēpestas cū iona me absorbuit in p̄fundū. Hui⁹ fluct⁹ maris fuerūt. Materna teneritudo quā passionis ei⁹ gladius letaliter ꝓtrāsibat. Superba ingratitudo qua in deos ꝓ q̃bus venerat reprobandos videbat. Infirma multitudo q̃ multos dānandos sciebat,cum q̃bus sue passionis merituz cōicare ardentissime sitiebat. ¶ Paterna sollicitudo: q̃ sequaces suos diuersis martyrijs in posterū cruciandos videbat plus confligebat q̃z quicq̃d in corpore sustinebat. Nā sicut agnus occisus ē a principio vsq; ad finē mundi:quia in omnibus quos ipse occidēdos p̄uidebat fuit ab origine mūdi occisus. Apoca. xiij. Quia in quolibet electo olim occiso occidebat;vt exponit leo papa. Ita agn⁹ ipse occidebat tūc.t sic oīni dolore dolebat t morte moriebat. et tunc toti⁹ doloris sui oblitus t de nostra salute sollicitus clamabat. nūc ꝓimpijs. Pater ignosce illis.nūc pro suis In manus tuas dñe cōmendo spiritum meū.nūc pro singulis. Sitio.la chrymis nostris ardentissime potari cupiens t totā amaritudinē nostroꝝ peccatoꝝ libere querēs.ideo sequitur Laborauit clamans pro impijs rauce facte sunt fauces mee pro electis.defecerunt oculi mei pre lachrymis et tūc per totū psalmū explicat ista regula. ¶ Vit ergo filius. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Respōdet filio pater misericordiarū t deus totius cōsolatōnis.ij. Choꝝ.j. Quia benignus t misericors sum. ideo decreui vt fons misericordie peccato⁹ primi hominis desiccatus qui solebat de loco voluptatis affluere.in te iterato ꝓrumpat t erūpat vt nō solū in quatuor sed in quinq; diuisus capita per tua vulnera in peccatorum animas se diffundat;vt sic in tuā sanando iterū irriget totā terrā:vt in te credentibus fiat fons aque silentis in vitam eternam. Clamat ad me moyses Exodi xvij. Et sampson Judicū.xv. Ubiq; i scriptis.omnes alij ꝓ penuria huius aque. t tōo dedi te vt sis patēs fons domui dauid in ablutionē peccatorū Zacharie.xiij. O mira circa nos pietatis dignatio plus afficitur nunc super nostra miseria;q̃z super filij passione amarissima. Expgiscere ergo o homo hec audiens cum apostolo petro. Clama benedictus deus pater domini nostri iesu christi qui fm magnam suam misericordiaz regenerauit nos in spem viuā.p̄ me Petri p̄mo Nobis aperiens venam vite, Vauriam⁹ er/

go fratres mei charissimi aquas vite de fontibꝰ saluatoris. Esaie.xij. Ecce eni iam clamat si quis sitit veniat ad me t bibat t accipiat aquā vite gratis. Si ergo peccator es ꝓcute petrā cuz moyse t dabit tibi aquas misericordie Exodi.xvij. Omia eñ xp̃i vulnera fluūt misericordia. Si penitēs es suge mel de petra. Suge quia oia xp̃i vulnera sunt mellica. quo statim illuminat⁹ est ionathas gustans paululum dulcedinē hui⁹ mellis.j.Regū xiiij. Si studiosus es ecce p foramia corporis patet archanuz cordis, vbi sunt omnes thesauri sapientie t scientie absconditi Col'.ij. vt videas domini voluntatē;ibi eñ lucet omnis veritas; ibi omnia opera dei sunt impleta. Si pfectus es gusta t vide q̃suauis est dñs; quia hec est vna aurea plena manna. Ego sum inquit panis viu⁹. Anima nequam t impia cur inhebes devotionis soluis gratitudinem nec passionis rependis affectionem. Attende pontificē tuum cum validoclamore t lachrymis offerent'. ¶ Cū pfidia p̄sentatū qñ iudas eū tradidit Cum ignominia electū quādo iude⁹ clamauit crucifige crucifige eū.

Condemnatū cum iniusticia quādo pilatus adiudicauit fieri petitōnē ipsoꝝ cum tamen nihil fecisset.

Unctum cum angustia proprio sanguine multipliciter delibutus.

Spinatum corona spinea.

Indutum casula purpurea

Cuius baculus arundineus.

Cuius anulus clauus.

Cuius sandalia vnda sanguinea.

Cuius altare crucis ara.

Cuius confessio.pater ignosce illis.

Cui⁹ absolutio.hodie mecū eris ī pa.

Cuius cōmunio.Sitio.

Cui⁹ ite missa est. Consummatū est. Attende ergo eū ꝓpter te accedentem ad altare.nunc spū frementē;nūc patientē;nūc tedentē;nunc agonizantē, nūc angustiatū;nūc turbatū: nūc tristatū;nūc orantē;nūc plorātē;t redde illis grās. Hugo de arra spōse. Nulla deo dilectio maior;nulli⁹ amor sincerior;nulla charitas sanctior;nulli⁹ affectus ardētior;mortu⁹ ē pro me innocens nihil qō amaret;in me inueniens Quid ḡ nō dilexisti i me tm̃ dilexisti me vt morerēris ꝓ me. Quid i me tale inuenisti ꝓ q̃tā dira sustinere voluisti. Clamaui ad te t sanasti me. Clamat eñ afflictio sensual',ꝓter telū acutissimi passiōis, De⁹ me⁹ vt q̃d dereliq̃sti me in tāta acerbitate ?olēs. Ea q̃ppe die cōcept⁹ ē q̃ hō format⁹ est;eadē die ꝓ hoie crucifixus ē;t illa hora.s.sexta in cruce pependit q̃ p̄m⁹ hō in paradiso peccauit;t ea die q̃ mundū erea uit a mūdo honorat⁹ est,s.in die palmarū Sola die q̃ hoiem formauit ab hoie vituperatus ē.t tū plus in solo hoie laborauit q̃z in tota machina mūdi. Ad illa eñ dixit t facta sunt: mādauit et creata sunt. Hic vo sustinuit i dictis ꝓtradictores.i factis obfuatores. in tormētis illusores.i morte exploratores, sicut Bern̄.sup cant̄. Et iō q̃ntā acerbitatez ꝓ humano reatu ꝓtulerit exponit idē ps̄. Deus me⁹ respice in me t c̄.vbi clamat se ab omnib⁹ derelictum:pro omnib⁹ derisum;pro omnibus afflictū. Derelictū quidē;quia licet multi multa ꝓpter deū sint passi. omnib⁹ tñ deus aliq̃d consolationis t refrigerij ministrabat; christū vero totaliter dolori subiectum vt doleret quantum dolere poterat. Et ideo clamat. In te sperauerunt patres nostri sperauerunt et liberasti eos. ps̄. xxj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Derisum seu delusum: quia nūc indutus: nūc erutus: nūc suis: nūc alienis tandē in caluarie loco crucē ascendit: quales nos deo auctore natura formauit z qualis hō primus in paradiso habitauerat talis ad paradisum scōs hō intrauit. ait Ambro. sup Lucā li. x z ideo subdit. Ego aūt sum vermis z nō hō obprobriū hoim z abiectio plebis. Itē derisum z exasperatū cū clamabāt: crucifige crucifige eū: hoc vbū asperū gtulit dūs exasperatus vt nos a verbo aspero liberaret. z ideo sequit. Oēs vidētes me deriserūt me lo. z c̄. Afflictū autēnūc vt latro cōpbensus vt malefactor vulneratꝰ z verberatus vt pctōr iudicatꝰ: z cū iniqs deputatus est: sup crucis lignū crudeliter p̄fectus attractꝰ ptensus z in modum pellis expansus: z dire est clauatus: ita vt Bern̄. flere sup hoc cogat dicēs. Quid cōmisisti dulcissime q̄ sic iudicāris: qō tuū sceleris: q̄ tua noxa: q̄ tue mortis causa. ego tui iudicij reatus tue cōdēnationis meritum tue accusationis culpa: tu em̄ iste es dulcissime iesu qui pctm̄ non fecit nec inuētus est dolus in ore eius: quia tu via nunq̄ erraueras. tu veritas nullum defraudaueras. tu vita moriētiū nihil feceras morte dignū. Et tōo subiungit. Erue a framea deus animam meā. i. a gladio acutissime passionis. Bit ergo filius. Deus meꝰ deus meus vt q̄d dereliquisti me. Rñdet spūssanctus p̄ quē semetip̄m obtulit imaculatū deo. quia inquit charitas sum et amor. ideo decreui in te aperire ostia ligni vite: vt amoto gladio versatili p̄te intrantes saluent z depdita reintegrent paradisi. Gen̄. ij. z lignum vite afferat eis i ore soluto fructū duodenū charitatis. Apocal'. xxij. Si tñ cōtendāt p̄ angustā portā pnie intrare Clamat em̄ ad me Heb̄. ix. Quia nō oīm̄ est p̄palata via adhuc manet nubes cor̄ā tabernaculo: z velū cor̄ā sanctuario paradisi nisi tu p̄ p̄prū sanguinē introeas semel in sctā eternā redēptione inuenta. Attende hō redēpte. Quid loquar in me dñs deus meus qm̄ loquet pacē in plebē suam. z exclama cū sapiente. O q̄bonꝰ z suauis ē dñe spūs tuus in nobis Sapie. xxj. Qui p̄ nobis aperuit ostia ligni vite Festinemꝰ ergo ingredi in illā requiē z p̄ has portas colligere fructꝰ ligni vite. Ecce em̄ iā clamat. Ego sū ostiū p̄ me si q̄s introierit saluabit: z pascua inueniet Joh. x. ¶ Si g̃ pctōr es: intra ne dubites: q̄: hic tibi instrumentum eterne hereditatis est cōfectum. Est scriptū in pelle xp̄i p̄ pgameno: sanguine p̄ incausto. clauo p̄ calamo: p̄ sigillo stigmata: quorū em̄ ostium sanguine agni inuenit subscriptū hij terrā p̄missionis intrabūt Exo. xxj. ¶ Si āt penitēs es: nidifica cū colūba i foraminib⁹ huiꝰ petre. Jere. xlviij. Ex his em̄ colūba intrepida volantē intuet accipit rē: quia non est requies firma nec hō est firmꝰ nisi in vulneribus saluatoris. ¶ Si tribulatꝰ es sit tibi suauis lectꝰ crucis: quietus thalamus plaga lateris. molle puluinar. corona spinea. blanda stramēta sanguinis vnda hic requiesce securꝰ quia hic rex israel ē mortuus ad vesperā cū quo z p̄ quo aia mea moriat. ¶ Si p̄fectus es exi per has portas miseras huius vite. Clamat ad te clauus. clamat manus: clamat spina: clamat lancea: clamat sanguis: clamat mirra vt venias spreto mundo: quia p̄ has fenestras exploratores iericho euaserūt miseriā huius mūdi Josue. ij. Clama

igit anima peccatrix cum Bernardo in sermone. Multe sunt dñe miserie tui corpis: multi dñe corpis huiꝰ dolores huic miserationes vt totū me misericordias an miscdie misertas superabunt: q̄: z si magna nostra iniqtas est tua tñ maior est pietas. Qm̄ cōfirmata est sup nos misctia eius Qui nos pducat ad gaudia sempiterna Amen

Feria quinta in cena domini Aureoli.

Emoriā fecit mi/

m rabiliū suoruꝫ misericors z miserator: dñs escaꝫ dedit timentib⁹ se. p̄s. Jn hoc vbo ꝓsidero.

¶ Libū mirū quē edidit in baculum directiuū: q̄ memoriam

¶ Donū altū q̄ tradidit in p̄ciū redemptiuū: q̄ escam dedit

¶ Statū imū quē addidit in gaudiū abiectiuū: q̄ timentib⁹ se.

¶ Considero inq̄ dei oīm̄ potentiam Cū sit factū vigoris excessiui: q̄ memoriā. Dei magnificentiā cū sit factum: dulcoris refectiui: q̄ escaꝫ dedit. Dei benivolentiā cū sit factū Amoris incentiui: q̄ timentib⁹ se. ¶ Cōsidero in his verbis qualiter xp̄s miserator et misericors dominus

¶ Panē saluificū sumendū instruit: mire transubstantiatū Memoriā.

¶ Libū angelicū credendū ꝓsulit: obscurissime velatū Escā dedit

¶ Fructū magnificū colendū arguit: ardentissime collatū Timentib⁹ se

Considero dico p̄mo

qualit̄ xp̄s dñs panē saluificū sumendū instruit: ipo dicente Joh. vj. Ego sum panis viuꝰ qui de celo descendi: si q̄s z̄c̄, viuet in eternū. ¶ Panē inq̄ mire transubstantiatū. Nobis em̄ cōsiderantib⁹ transubstantiationē panis huiꝰ occurrit transubstantiatio ineffabilis z cōuersio valde mirabil'. Nā in hac cōuersiōe nihil generat̄ nihil corrumpit̄: nihil augmētat̄: nihil minuit̄. nihil alterat̄ nihil cōsumit̄. nihil'pmutat̄: nil subiciť. Sz forte aliq̄s falsus hereticus z incredulꝰ obiciet di. Quō pōt nobis hic carnē suam dare ad manducandū Rñdet Augꝰ. li. de origine hereseꝫ sic di. O false hereticе garrulari tu desine contra xp̄m panē z vinū in corpus suū z sanguinem nō posse cōuertere. Nā virtꝰ creata z finite potentie celesti dono innata hoc potest facere. sicut patet

¶ Jn viri stomacho: dū panis in carnem vertitur

¶ Jn fonte hybernico. dum aqua lapis efficitur

¶ Jn vitis oleo: dū illud vinū cōficit. Quanto magis vtus increata z infinite potentie nullo suffragata hoc potest agere. Ergo mens sic obliquata: loqui tu desine. dicēs q̄ lux beata aliqua de nihilo z quedam de aliquo potest disponere fm̄ mgr̄m li. ij. dist. j. c. j. Confitear ergo hūc calicem in manu domini z circundabit eū calix dextere dei excelsi Abac. ij. cap.

Secundo dico q̄ cibū

angelicū credendū consulit: ipso dicēte. Angelo p̄ esca nu. pp. t. z̄c̄. ¶ Cibus inquā obscurissime velatū. Nā sub diuersis spēb⁹ signis tñ z nō rebus latent res eximie: caro cū sanguis potus manet tñ xp̄s totꝰ sub vtraq̄ specie. Sub specie inq̄ vini z panis z ceteris accidētib⁹ q̄b⁹ tñ nō cōsignatur nō circūscribit neq̄ consignat nec coerrendit nō cōmensurat nō ꝓdividit. Nā a sumente nō cōscisus nō divisus

integer accipit. Sumit vn⁹ sumunt mille: quantū isti tantū ille: nec sum/ptus cōsumit. Nulla rei fit scissura: si/gni tm̄ fit fractura qua nec status/nec statura signati minuit: fm mgr̄m li. iiij. dis. xij. ca. j. ¶ Hui⁹ velationis figura p̄cessit in iacob cui⁹ pater ysaac q̄ tactū nō obtinens nec visus ornatus q̄ gustū nō possidens neq; odoratus. auditū intuēs z sonū oblatū erat di. Vox q̄dē vox iacob est Sic nos i his mirabilib⁹ carentes sensualib⁹ frua/mur cōcupitu. Nā in his miris tali/bus demptis cunctis sensib⁹ solo fun gimur auditu. igit fides ex auditu: au ditus aūt p̄ v̄bū xp̄i Rom. x. ¶ Sed adhuc alię⁹ hereti⁹ falsus z incredu lus obiciet di. Quō p̄t esse corp⁹ taz coloratū nō hīs accidentia Corp⁹ tā lōgū z latum sine cōtinentia. Corpus tam q̄lificatū sine subsistentia. Corp⁹ tam pulchrificatū sine apparētia. Ad qō respō det Aug. vbi supra sic dicēs. O test⁹ iudaice fuge stulticiā. Ne pri/nes aliquo summi potentiā. Nec sibi tribuas incōgruentiā. Nō ipm̄ noies cū accidentib⁹. Nō ipm̄ cōpares locū tenentibus. Nō ipm̄ erplices sub q̄n/titatibus. Sed ipm̄ applices inuisibi libus. Dicēs cū ysidero in de summo bono ca. iij. sic dicente. Deitatis scien/tiam quis valet attingere. maiestat⁹ essentiā quis potest inspicere. Trinaz cōuentientiā quis potest discernere q̄ si dicat: nullus. Hoc pax dei que exu/perat omnē sensum Phil. iiij.

Tercio dico q̄ Chri

stus domin⁹ noster fructū magnifi/cum colendū arguit ipo dicente. puer bio⁹. viij. Melior est fruct⁹ ei⁹ cunct⁹ opib⁹ nec estimat bō precium ei⁹ Nā istius fructus

¶ Ingens est necessitas: vt concapte tur auide.

¶ Dulcens vtilitas: si degustet intie

¶ Nitens est nobilitas: p̄ quam scau detur optime

¶ Placens est suauitas qua perfue/tur affluе

¶ Cui⁹ fruct⁹ dulcor ipse est p̄ quē re/ficit. Decor est ipse p̄ quē ascenditur. Valor est ipse p̄ quē cōmittit. Dator est idē qō impendit: teste Bernardo in meditationib⁹ suis. O q̄ admirā/da liberalitas boi inostensa in q̄ da/tor venit in donū: idē cōsecrans z cō/secratus: ministrans z ministrat⁹: in qua idem penit⁹ datū cū datore. Hāc aūt hui⁹ altissimi sacramenti excellē/tem dignitatē prochdolor aliq̄ nō cō/siderātes impparati occurrūt. Certe. Sumunt boni sumūt mali: sorte ta/men inequali vite vel interit⁹. Dors est malis vita bonis, vide parū sup. q̄ sit dispar exitus. Sic p̄bet seipm̄ bomor: z sic ō pane illo edat z de calice bibat. Et diligenter attēdat ne immū/dus ad h̄ sacr̄m accedere p̄sumat. Ac/cedens em̄ immundus iudicium sibi manducat.

¶ Pulsis igitur procul torporibus: inequale sacramentuz veneremur cernui.

¶ Spretis cunctis horroribus: cor/dialem nutrimentum sumamus an/gelici.

¶ Fractis vetustioribus: figurale do/cumentū: nouo cedat ritui.

¶ Direptis falsis erroribus: prestet fides supplementum: sensuum de/fectui.

¶ Ut sic summis splendoribus: det christus hoc alimentum: lumino/rum conuent⁹ i. Ad quod nos per/ducat domin⁹ zc.

Sermo aureus petri

Bureoli de sacramento.

Uomō potest h

q nobis dare carnē suam ad manducandū Jo. vj. Nox ista: que mō incipit inter oīm totius anni noctes. apud animū cuiuslibet fidelis si bñ ponderet. debet esse nox

¶ Plurū vigiliaꝝ
¶ Plurū instantiaꝝ
¶ Plurium gratiaꝝ

¶ Nox in/quā plurū vigiliaꝝ in qua xp̄s diutius vigilauit. Unde ait. Sustinete hic z vigilate mecū ¶ Nox plurū instantiaꝝ. in q̄ xp̄s ferventi⁹ orauit. Unū: fact⁹ in agonia dic̄ sēp̄ tua pli. orauit. z fa. est su. ei⁹ sic̄ gut. san/guinis decurrētis in terrā. ¶ Nox etiam plurū gratiaꝝ: in qua xp̄s amo/ris maiora signa suis discipulis: z in p̄sona eoꝝ nobis abundanti⁹ demon strauit ¶ Lego em̄ ipm̄ q̄nq; signa in gentissimi amoris bodie discipul' su/is ostendisse. ¶ Primū fuit in famili ari cōuiuio. Ultimā em̄ refectionē vel le sumere cū aliquo magnū signū est amoris. z hoc fuit vltimuz comedere ipsi⁹ xp̄i in carne mortali. Unū ait ma thei. xvj. Nō bibam de hoc genimine vitis donec bibā illud nouū in regno patris mei ¶ Scōm fuit in p̄dulci ob sequio in lotiōe pedū. Lauare em̄ ali/cui pedes signum est magne familia ritatis: tum sint secreta pars corpo/ris z maioris charitatis. quia si pe/des lauat multofortius alia faceret. ¶ Terciuz fuit in solenni denario cor poris sui. Consueuerunt enim amici ab inuicem corporaliter discedentes aliquod iocale sibi mutuo donare p̄ memoriali. Sic christ⁹ discipulis su/is z nobis in eis: non cultellum: non anulum. non quodcunq; aliud donū ꝯ seipsum pro memoriali reliquit. vñ ait. Hoc facite in meam cōmemora/tionem. ¶ Quartū fuit in cordiali col loquio. Recedens ei amicus ab ami/co consuevit ex toto cor suum amico effundere. Sic xp̄s hac nocte p̄traxit cum discipulis suis sermonem

¶ Prolixiorem q̄ vnq̄ an/
¶ Secretiorem te fecerat.
¶ Predulciorē ¶ Prolixio/

rem quidem: qz cena facta vsq; ad ho ram sue captionis que fuit valde tar de. ¶ Secretiorez qz de patre. Pater inquit in me manens ipe facit opera Qui vidit me videt z patrem. De spi/rituscō. Spūs qui a patre p̄cedit. De seipso. Exiui a patre z veni in mundū iterū relinquo mundū z vado ad pa/patrem. De tota trinitate Ego z pa/ter vnum sum⁹ Omnia mea tua sunt z omnia tua mea. ¶ Dulciorē etiaz qz amoriosissime vocat eos Filios. Filio li mei adhuc modicū vobiscum sum. Vocat eos socios. Vos estis q̄ p̄mā/sistis mecū in temptatōib⁹ meis. Vo cat eos amicos. Jam non dicam vos seruos sed amicos quia omnia que/cunq; audiui a patre meo nota feci vo bis. ¶ Quintū signuz fuit in donato suffragio. Cōsueuit em̄ bon⁹ mgr̄ re cedens a discipul' recōmendare eos alteri mgr̄o: sic xp̄s Nā subleuat⁹ i. ce/celum oculis ait. Pater quos dedisti mihi serua eos in nomine tuo cuz es/sem apud eos ego seruabā eos. Nūc autem quia ad te vado custodi eos. Non autem pro eis tm̄ rogo sed eti/am pro illis qui per eos crediturī sūt in me. Sic itaq; ista quinq; sunt sig/na euidentissime z ardentissime cha ritatis apostolis z nobis in eis i ista tancta nocte ostensa videlicet

¶ Conuiuium celebre
¶ Obsequiū humile
¶ Donarium nobile.
¶ Colloquium flebile
¶ Suffragium stabile

Dñi nostri ihesu xpi. Et hec est q̄n/ tupler ma/ xia. de qua

p̄dicandum esset hac nocte. ¶ Eligo tñ de his vnū. s. nobile illud z solenne donariū corpis sui sub spēbus panis z vini. ¶ Pro quo fit sibi q̄stio ꝓpo/ sita: cum querit. Quō p̄t hic nobis da re carnē suā ad māducandū. Que etiam questio p eadē causa a iudeis inter se litigantibꝫ ꝓposita fuit cū dixerunt Quō p̄t hic nobis da. car. su. ad mā. ¶ Et q̄n in hoc facto q̄ maxime relucet dei Omnipotentia. Clementia. Scientia. ¶ Relucet in q̄ dei omnipotentia. cum sit factū excellentiui vigoris ¶ Relucet dei clementia: benuolētia: seu cruberentia. cum sit factū intensi/ ui amoris. ¶ Relucet insup dei scientia z sapientia: cum sit factus infinitī stuporis. Idcirco dei oipotentie. Dei clementie. Dei scientie hec questio p/ ponit. cum ōr ammiratiue Quō potest hic no. dare car. su. ad māducādū

¶ Quero ergo ab oipotentia. Quomodo potest

¶ Quero ab eruberantia Quomodo nobis?

¶ Quero ab omniscientia Quomodo carnē suā ad manducandū

¶ Considero em̄ in hoc facto Excessiuū vigorē. īō quero. Quō vl' q̄s potest

¶ Intensiuū amorē. īō quero. nobis.

¶ Infinitū stuporē. īō miror quō carnē suā ad manducandū. ¶ Has igit q̄ones dissoluam⁹ z faciam⁹ finē. Quelibet ig̃ prio ꝓponat z postea dissoluat

Quis ergo primo p

ponet dei oipotentie hāc q̄nem. Est qui ꝓponat Cū em̄ ois creatura diui/ di possit in quinq; naturas: q̄. scz sunt

¶ Substantial': vt subsistentie rerum

¶ Spūalis: vt angeli z anime

¶ Accidentalis vt sapor color

¶ Corporalis vt quanta

¶ Sensualis seu animalis.

Idcirco oia ista ꝓponant q̄stionē oi/ potētie dei. s. Quō potest hoc fieri nō est audituz. Accedant ergo be nature Substantial'. Spūal'. Accēt al'. Corporalis. Sensual' q̄rentes āmirādo.

¶ Natura ei subūalis mirat cū assumit z querit. quō potest hoc fieri q substantia panis mutet in corpus xpi: z sic panis assumat. ¶ Natura spūalis mirat: dū inuoluit z q̄rit quō p̄t fieri: factū tante inuolutiōis z subtilitatis: q ego intelligere nō possum: hoc em̄ est sup'oēm itellectū. ¶ Natura accidentalis mirat dum suspendit: z q̄rit: Quō p̄t hoc fieri vt color: sapor: q̄ntitas z oia accīa panis hic sint sine subiecto oia in suspenso ¶ Natura corpalis mirat: dū in omnib⁹ suis cōditiōib⁹ subuertit: z q̄rit quō p̄t hoc fieri. Et em̄ cū sit attracta ad vnā figuram ex naturali cōditiōe. Un⁹ em̄ lapis nō p̄t esse simul q̄drat⁹ z rotundus: q̄rit ig̃ quō p̄t hoc fieri: q corp⁹ xpi in celo sit longū ad formā hois et sub hostia rotundū. Itē cū sit artata ad vnū sitū. Nō em̄ vnū corp⁹ p̄t sil' esse in plurib⁹ locis seu multis. Quō ig̃ p̄t fieri q̄rit q corp⁹ xpi sit simul in celo z in pluribꝫ altaribꝫ. Itē cū sit artata ad vnū spaciū. Un⁹ em̄ lapis existens rome nō potest esse parisi⁹ nisi transferat p spaciū. Quō ig̃ p̄t fieri q̄rit q corp⁹ xpi ens in celo non transiens p spaciū esse hic incipiat in altari. ¶ Itē adhuc cū sit artata ad vnum modū. q. man⁹ sp est extra caput z caput supra corpus. Quō potest fieri q

in qualibet pte hostie sit totū corpus z pes z manus z brachia. Sic igitur mirat natura corpalis. ¶ Natura vo animalis: humanalis z sensualis mirat dum deludit. Et querit. quō p̄t fieri: q videā panem: q tangā panez: q odorem q gustem: z non sit ibi panis. Adhuc q ibi sit corp⁹ gloriosum splendidissimū z lucidissimū: z sentire non possum. Quō ig̃ possunt hec fieri sic Jo. iij. nichodem⁹ q̄rit. ¶ Pro ponūt ergo hec quinq; nature per ordinem q̄stionem hāc Nam

¶ Natura substātialis arguit ex subita transmutatione: q subito panis transit in corpus xpi verum

¶ Natura spūal' arguit ex abdita involutione: q sic factū est inuolutū q non valet intelligere

¶ Natura accidentalis arguit ex tradita subtractiōe: q subst at sine subiecto: qō non consueuit facere

¶ Natura corpalis arguit ex pdita dispositiōe: q breuiter nulla lex sibi in hoc facto teneat nec seruat.

¶ Natura anialis arguit ex solita cōprehensione: q omnia cōprehendit stare post consecrationē sicut ante.

Omnia igit hec quinq; nature ꝓponūt hodie hanc qōem Quō p̄t hoc fieri?

Nunc igit q̄stiones

dissoluant. ¶ O nature stultissime et ꝓpie cōditionis ignare: vobis est dubium: si deus potest hoc facere. Dic tu natura substātialis quid tu sentis de tuis primordijs. Rñdeo. q deus fecit me de nihilo z in instanti. Nunc satis habeo. Dubitas ig̃ cuz possit nihil in ens convertere vtrum possit ens in ens mutare. Certe nō bene nec recte dubitas. Magis em̄ est nihil in ens (cū sint ꝓtradictoria) q̄ ens in ens cōuertere. ¶ Dic tu natura spūal' q̄d tu sentis de tuis cōfiniꝫs: q̄ sūt orizonta z intelligentia: z eoꝝ cōfinia distincta Rñdeo q q̄ habet altiorē intellectuz aliqua capere z facere p̄t: q nō p̄t capere habens intellectū inferiorez. qō paret in omni scientia. Un excellens medicus aliq̄s curas mirabiles fac. q̄rū rōnes medici inferiores capere non possunt. Dubitas igit: an deus q̄ intellectu z scientia quēcunq; intellectū excedit possit aliqua facere q̄ tu capere nō potes. Vere nō bñ dubitas ¶ Dic tu natura accidental', quid tu sentis in tuis p̄sidijs z intimis: quis te manutenet. Dico q deus intim⁹ mihi illabit z manutenet me virtute sua i subiecto Ergo quō dubitas: an deus te tenere valeat p̄ter subiectū. vere male dubitas. ¶ Dic tu natura corpalis q̄d sentis de tuis donarijs z legib⁹ tibi dat⁹ Rñdeo: q istas leges deus mihi libere instituit: z q cunq; legē instituit p̄t privilegiū dare contra legē datā z legem in casu tollere valet. Bñ valde. Nunq̄d ig̃ deus p̄tra legē corporis spēale p̄uilegiū corpi suo p̄t dare. Certe sic.

¶ Dic vltimo tu natura animalis q̄d sentis de tuis judicijs. Rñdeo: q indubitanter decipior frequenter. Aliq̄n em̄ iudico magnum puum vt solet iudico puum cū sit maior tota terra. rectū iudico fractū: vt in baculo aque imposito: q̄ fractus videat z tñ est integer. Nōne ig̃ dei potentia deludere potest te: vt videat tibi q hic sit panis et vinū z tamen non est. Nec em̄ hore stelle sunt in celo quas tñ non vides. Nonne ergo hic poterit cōtineri corpus xpi luminosum: z tu ipsum videre non valebis. Utiq;. Quid ergo ig̃ iter z quomō miranf de nature? Quomodo obtexit caligine dominus filiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

syon.i.animā xp̄ianam sup̄ spectaculū posita Treno.j. Si dubitas. Quō cognouim⁹ eū in fractione panis Luce.xxiiij. Ex si in aliquo dubitas audi xp̄m tibi imperantē. Si terrena dico vobis z nō creditis quō si dixero celestia credetis Johis.iij. Hoc factum terrenū dicit pro eo q̄ oīs creatura debet ip̄m credere possibile esse apud deū. ¶ Natura eī substātial' ad sua primordia reuocata testat q̄ dom⁹ pōt substantias immutare: ergo panē z vinū in corpus christi. ¶ Natura spūalis ad sua cōfinia reuocata testatur q̄ deus pōt hoc factuz occultare. sicut vn⁹ hō subtilis a minus subtili. ¶ Natura accītalis ad sua p̄mordia reuocata testat q̄ ip̄am de⁹ pōt sustētare: vt sit sine subiecto. ¶ Natura corporalis ad sua donaria reuocata testat q̄ de⁹ pōt hunc modū ordinare de existētia corpis sui. ¶ Natura aialis ad sua iudicia reuocata: testat q̄ de⁹ pōt suos oculos caliginare vt videat sibi q̄ ibi sit panis z vinū z tamē nō est. Si eī tantū valuit sermo belie vt ignē de celo deponeret: nō valebit sermo xp̄i vt spēs elementoz̄ mutet? De totius mundi opib⁹ hoc legistis. Ipse dixit z facta sunt ip̄e mandauit z creata sunt. Sermo igit̄ xp̄i qui potuit facere ex nihilo q̄d nō erat non poterit ea q̄ sunt in aliō mutare. Nō eī⁹ min⁹ est dare nouas creaturas et naturas q̄z mutare naturas. Ambr. j. de sacramentis. Itaq̄z q̄ incredul⁹ ē nō erit recta aia ei⁹ in semetip̄o. Justus aūt in fide sua viuit. In hoc ḡ q̄stio de omnipotentia dei sit soluta. z tantum de illo.

Nūc ergo secūdo q̄s ponet qōem de exuberantia z dei clementia z beniuolentia. Quō p̄t nob̄. Quis p̄derabit hoc q̄ dr nobis. Est itaq̄z q̄ ponderet z ponet. Cū eī in dīo iesu sint q̄nq̄z considerāda. Scz

¶ Uita
¶ Lingua
¶ Potētia
¶ Corpus
¶ Anima

¶ Dederat aūt vitā nobis in exēplū. Oīs ei sua actio nra est instructio. ¶ Linguā in vocatiōnē. ¶ Potentiā in mentū. ¶ Potentiā in cura sanitatū. transit em bñfaciens z sanans oēs infirmos. ¶ Corp⁹ in solacīū z solacīū. ¶ Animā in mortē z in p̄cīū. sicut scriptū est: Tradidit in mortē aīam suā z cū iniquis reputat⁹ est. Et nunc q̄d superat vt donaret. Quō igit̄ p̄t nobis q̄ tanta largit⁹ fuerat carnē suā in cibū z sanguinē in potuz dare. Ista q̄nq̄z cōsiderata augent q̄stionis difficultatē.

Nimiz̄ si dederat

Uitā in speculū directiuum
Linguā in baculū correctiuuz
Potentiā i antidotū curatiuū.
Corp⁹ in solacium allectiuum
Animā in p̄cīure demptiuum.

Stupendū z querēdū erat. Quō dare poterat nobis carnē suaz in cibū z sanguinē in poculuz refectiuū. Quō hec oia nobis facere pōt. ¶ Considerem⁹ hec quinq̄z xp̄i dulcia donaria. quō sic multiplicanť: q̄z nobis dictuz est: considerate lilia agri quō crescunt Luc.xij. ¶ Nūc p̄ solutiōe q̄stionis se illud offerat vbū Job.xj. Ecce quō amabat eū. Et illud Rom.viij. Si p̄prio filio suo nō pepcit de⁹ sz̄ p̄ nobis omnib⁹ tradidit illū quō etiaz nō oia cū illo nobis nō donauit ¶ Et dicēdū q̄ oia ista nobis dedit nimia dilectō

ne devictus. Amor eī cogit amantē respectu amati ad quinq̄z. Cogit eī amor amantem vt amatum

¶ Dignificet
¶ ydemptificet
¶ Certificet
¶ Corroboret
¶ Associet

¶ Dico q̄ amor cogit amātē vt amatū dignificet quantū p̄t: vt dr.j. ethi. cop̄. Qō vnicuiq̄z delectabile etiā illō q̄ amarū ē illi placet. ¶ Scō amor cogit amantē vt amatū ydemptificet Est eī amicicia idē velle z idem nolle: vt ibidē ptz. ¶ Tercio vt amatū certificet de amore cū aliq̄ signo ¶ Quarto vt amatū corroboret contra inimicū si haber. ¶ Quinto vt associet: q̄ illud est p̄priū amicop̄ insimul cōuiuere z cōdelectari: vt ptz. viij. ethic. Hec oia amor facit amantē circa amatuz exercere. Vult eī amans amatū dignificare: ydemptificare: certificare Corroborare z Associare. ¶ O bone iesu: q̄s te coegit vt hec oia nob̄ ostenderes dilectōis insignia: scz corp⁹ tuū nobis z sanguinē in refectionē dādo Certe nī deo p̄ te dulcissime iesu: q̄ nimi⁹ amor z feruentissima charitas te coegit. Et intēsissima dilectione devictus es vt nos sic

¶ Dignificares: hāc tribuendo charitatem. ¶ ydemptificares: hanc conferendo vnitatē. ¶ Certificares: hāc p̄ferendo p̄mitatez. ¶ Corroborares: hanc afferendo firmitatez. ¶ Associares: hanc exhibendo veritatem.

Istud enim inter omnia sacramenta dignissimū sacramentū est

¶ Nimie charitatis
¶ Maxime vnitat̄
¶ Pure p̄mitatis

¶ Amore ita q̄z devict⁹ es bone iesu vt

¶ Proprie firmitat̄ nos dignifi-
¶ Pure veritatis cares hāc tribuendo charitatē qua possem⁹ corp⁹ tuū conficere: q̄ nō p̄t nec angel⁹ nec mulier nec homo quantūcunq̄z excellens fuerit z sanctus nisi fuerit sacerdos rite ordinatus. Et hec est summa charitas in rei veritate posse habere inter nos corpus xp̄i verissimū quoties z quandocunq̄z voluerim⁹. ¶ Adhuc amore devict⁹ es dñe iesu: vt sic nos ydemptificares hanc conferēdo vnitatem immo vt nos incorporares Iste enim cibus est alterius rationis z modi q̄z quisquis alius cibus qui comedenti incorporatur. Sed hic comedens incorporatur vnitur z assimilatur ad cibum qui est christus. Nō enim hunc celestem cibuz comedim⁹ vt ipsum nobis vniamus: sed vt nos cibo vniamur.

¶ Adhuc domine devict⁹ es vt nos certificares hanc conferendo primitatem. Certificares vtiq̄z de duobus. scz de paterno affectu z felicitatis obtentu. De paterno affectu. Si enim illud manna corporeum in vrna aurea inclusum z in arcba signum federis erat inter iudeos z deum. quanto magis christi sanguis caro et anima z deitas sub speciebus panis et vini veraciter intercluſi irrefragabilis indissolutionis z eterni federis signū Sed de felicitatis obtentu iam habemus arras felicitat̄ z primitias glorie. Nam illum tenes in manibus in quo vera felicitas consistit. Nec oportet displicarez clare tenere q̄d inuolutū tenes. Vos ei videtis q̄ habes institutus in aliquo testamento si traditum fuerit in eius manibus testamentū quantūcūq̄z sigillatū z clausuz tñ certificatū se reputat de hereditate

Sic veraciter nobis tradit in manibus felicitas ꝟ ligata ē inuoluta figurata; multū tñ certificata est eccia de futura felicitate in hoc sacramēto. Future eñ glie nobis in hoc sacro cōuiuio pign⁹ dat ¶Adhuc dñe iesu amore intēsissim⁹ deuict⁹ es, vt nobis corroborares hanc cōferendo firmitatez Peregrinātes eñ pane indigent ad cōfortandū q̄diu sunt in via. Erverē nos peregrini sum⁹ t aduene nō habentes hic manentē ciuitatē ꝟ futurā scz celestē inquirim⁹ Hebreo. xiij. Et q̄ obsessi etiā indigent pane t vino vt resistere possint inimicis. t nos obsessi sum⁹ ab illo q̄ circuit querens quez deuoret. Jō dulcis dñe tribuisti nob panez t vinū vt nos corroborares et ꝛfirmares in hoc tpe nr̄e obsessiōis t tpe nr̄e pegrinationis. ¶Adhuc dñe amore victus es vt nos sic associares hanc exhibendo veritatē. Habes eñ dñe iesu ꝓ hoc tpe duplicem sponsaz. scz eccl'iam triumphantē t eccl'iaz militantē q̄ future sunt vna sponsa cum tradideris regnū deo t pri. Voluisti ita ꝙ sicut fidelis sponsus vtriq̄ eccle sie te exhibere. illi daret facie ad faciē cū sit in termino. Jsti in enigmate ac inuolute t sub alia specie. q̄ in viaz in exilio; t sic vtranq̄ mō quo ꝛgruit sociasti. Ecce q̄ quantū eccl'ia dei diligēda. Quō igit nos effugiem⁹ si tantaz neglexerim⁹ salutē. Hebre. ij. Quā salutē. Salutē inq̄ hui⁹ sacramēti. qō est deificans, viuificans. certificans t fortificans nos in xp̄o iesu. Rōnale ē si neglexerim⁹ q̄ nō effugiem⁹. Et in hoc questio que ꝓponebat de dei eruditione; clementia t benuolētia sit soluta. Et tantū de ea sufficiat.

Hunc tercio q̄s ꝓponet qōem de oi scientia. Est in rei veritate q̄ ꝓponat t dubitet Quō carnē suam ad manducandū; t maxime carnē humanā t maxime carnē xp̄i q̄ est

Viuida
Limpida
Summe Solida
Integra
Unica

qz nūq̄z fuit nec possibile erit; q̄ alius xp̄us erit iuxta regulā data masceni. Hērito g̃ dubitet t q̄rat quō p̄t hic seqns rectitudinē rōnis carnē suaz dare ad manducandū; t sanguinē suū ad bibendū. ꝓpter qō horrentes discipuli dixerunt. durus est hic sermo t quis p̄t eum audire t multi abierunt retrorsum Johis. vj. Videbāt eñ repugnare fm oēm rectitudinem rationis

¶Viuidū traici
¶Limpidum inficī
¶Solidum conteri
¶Integrum diuidi.
¶Unicum comedi

¶Viuidū traici quia nunq̄z rōnalis homo comedit animal viuidū. ¶Limpidum inficī; qz ita pulchr̄ locale nō est sicut corpus xp̄i. qō tñ cottidie sumit ab immundis. ¶Solidū conteri. qz dentib⁹ cottidie masticat. ¶Integrum diuidi; quia tres partes facit sacerdos ex hostia; et tamen integer manet christus indiuisus. ¶Unicuz comedi; cum enim non sit nisi vnus t comedatur; t hoc vtiq̄z videtur prophetа testari Abd. j. Quomodo scrutati sunt Esau inuestigauerunt abscondita eius vsq̄z ad terminos federis. i. christiani. Horribile quidem videtur q̄ seruus comedat dominum suum; t christianus deū suum. Heu nescimus domine quo vadis in hoc sacramento t quomodo possumus viam scire Jobannis decimoquarto.

¶Nunc soluo questionē q̄ nisi mādu cauerit; carnē filij hois t biberit; ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā in vobis Est eñ sciendū q̄ sacramentū eucharistie est institutū ꝓpter illos qui actu sunt in gratia. Et nō eristēs in gratia qui hoc sumit iudiciū sibi mādicat et bibit nō dijudicans corpus domini. ꝓme Chor̄. xj. Homines autem existentes in graria indigent

¶Dulcorari.
¶Uigorari.
¶Restaurari.
¶Augmentari
¶Protelari.

¶Dulcorari, ꝓpter amaritudinē buius mundi Nā sub maximis tedijs viuit iustus in hoc mundo. ¶Uigorari ꝓpter tēptationē diaboli; quia maxime temptat diabolus eos; qui in gratia p̄seuerāt. ¶Restaurari, ꝓpter admixtionē venialis peccati; impossibile eñ est peccata venialia nō admitti t talia q̄nq̄z faciūt p̄dition em; quia minuunt feruorē. t ideo indiget hō ꝛtinue restaurari. ¶Augmētari, ꝓpter imperfectionem vie. In via eñ dei qui non ꝓgreditur retrocedit fm Bernardū. Unde oportet vt gratia insit in hac via. ¶Protelari t conseruari. ꝓpter difficultatē operis sancti. Qui eñ perseuerauerit vsq̄z in finem saluus erit. Luce. Nūc autem sic est; q̄ ex cōmestione t maxime carnium ꝓut dicunt medici quinq̄z sunt. que inde aliquid recipiunt. Sumit enim inde aliquid

¶Gustus
¶Uirtus
¶Corpus
¶Status
¶Uictus

Gustus saporē
Uirtus vigorē
Corp⁹ humorē
Stat⁹ decorē
Uictus seu vita tenorē t continuationē. aliter non posset continuari. Et ideo sapientissimus vnguentarius medicus animarum iesus xp̄us dignissimā carnē suā instituit nobis dare ad mādicandū. vt inde spiritualiter.

¶Gustus dulcoretur.
¶Uirtus vigoretur.
¶Corpus restauretur.
¶Status augmentetur.
¶Uictus proteletur.

Sunt eñ hec quinq̄z istius vtilissimi sacramēti miranda. Quia habet dulcorare; ideo in ei⁹ sumptione solēt devoti t contēplatiui hoies sepissime rapi extra t supra se. Uigorare; quia valent multū cōtra tēptationes diaboli. Restaurare feruorē perditū seu grām diminutā Augmētare feruorē seu gr̄iā restitutā. Protelare grām t ꝑseuerantiam dare. Ecce igit quō p̄t imo quō debet fm leges omni scientie t sapientie sue carnē suā nobis dare ad mandducandū. In lege igitur quid scriptū est quō legis Luce. x. Quid est scriptuz ergo. Certe oia in sapientia fecisti. Et dñs in sapientia fundauit terram. Ergo t hec in sapientia fecisti. Sic igit soluta questōne de omni scientia. Proponamus adhuc ꝓ finali cōclusione omnipotentie dei. Quomō p̄t. Clementie; deinde t benuolentie nobis dare Omniscientiez sapientie carnē suam ad manducandū. Et habitis respon, sis p̄dictis dicamus āmirantes t gaudentes. Quomō dilexi legē tuā dñe, scz fidem. Tota die meditatio mea ē, que vtiq̄z meditatio durare debet donec meditationi succedat visio. Interim omni dubio amoto; omni credulitate sumpta; cōtinue clamem⁹. Mirabilia testimonia tua domine ideo scrutata est ea anima mea. hic fideliter habemus scrutari; ibi faciliter beatificari. Quod nobis concedat dominus noster iesus christus t̄c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo de corpore xpi

de nouē saporibꝫ eiusdē vbi supra

Agelorꝫ esca nu-

a tristi populū tuū z para-
tum panē de celo pstitisti il-
lis sine labore oīe delectamētū in se
habentē z oīs saporis suauitatē Sa-
pientie.xvj. Hec dicuntur de manna
quo israeliticus ꝓpls alitus ē in deser-
to. Sed absit q̄ tali cibo corruptibi-
pascank angeli: quoꝫ ipe deus cibus
est sicut iudei putāt: sed figura fuit il-
lius cibi quo hic pascimur sacramēto
dñici corporis tēporaliter z in futuro
pascemur cum angelis visione clara
dei z dñi nostri iesu faciei sue eternal'
Illa em̄ visio est pascens que oēs me
dullas aīe ingrediturz sua dulcedine
eam reficit z vitā indeficientē in ea cō
seruat z nutrit. vt dicit Augustin⁹ in
libro de quātitate anime ¶ In tribus
igitur sicut ad ꝑsens spectat ꝑferebat
mana figurā huius celestis panis sez

¶ In natura. In natura
¶ In colore. quidē: quia
¶ In sapore. coquebatur

z condensabat ad ignē materialem z
liquefiebat ad radios solares Exodi
xvj. z Numeri.xj. Hec natura inducit
mal'is ad timorē: iustis vo ad con-
solationē ¶ In colore autē: quia color
eius albus erat quasi semen coria-
dri Exodi.xvj. Et hic color inducitur
ad fidei confirmationez. ¶ In sapore
vero: quia sapor eius erat dupler scili
cet naturalis z miraculosus. Natura-
liter em̄ sapiebat vt panis desimila
oleatus: qui sit melle cōsperſus. Mi-
raculose sapiebat quomodocūq̄z mā-
ducans volebat. Unde vbi thema di
citur deseruiēs vniuscuiusq̄z voluntā
ti ad qđ quisq̄z volebat cōuertebatur
z hoc verū est de illis tm̄ intelligendū
qui sine peccato mortali māducabāt
vt Augustin⁹ dicit libro.lxxxiij.q. Et
ideo ille miraculosus sapor requirit
animarū magnā deuotionez. In his
ergo tribꝫ scz natura colore z sapore fi
gurat ipsum manna celestem panem
nostri diuinissimi sacramēti. ¶ Natu-
ra ergo vt dictū est, quo ad solaris co-
loris liquefactionē inducit ad bonoꝫ
consolationē. Calor em̄ solis genera-
tiuus est z cōseruatiuus. z significat
charitatē que est generatiua virtutuz
z cōseruatiua in vita gratie. Ipsa em̄
in orto anime generat

¶ Uiolam humilitatis in ꝑsperis
¶ Rosam mititatis in aduersis.
¶ Lilium castitatis in delicijs
¶ Solsequiū obedientie in ꝑceptis
¶ Hermodactilū lāguorꝫ ex amorꝫ
vehementia
¶ Ulynterroſen ꝑseuerantie ꝓpter cer
titudinem diuine fidelitatis.

Isti flores ameni in orto nascunt ant
me: que nouit circumsepire z munire
sensus corporis: ne patuli sint nociuis
inferno ꝓbestijs. Et h̄ postq̄ hyemps
torporis. Et ymber cōcupiscentie car
nalis abijt. Et ver charitatis incepit:
ac si maius cū frondibꝫ z ramusculis
opositatis aduenit: vt bis oibꝫ transi-
tis estualis tēperies amenitatis in-
gredi possit. Qđ sponsus Canti.ij.ca.
desideras dicēs. Surge ꝓpera amica
mea zc. veni iā em̄ hyemps trāsijt zc.
Quādo igit dñs in sacro inuenit ani
mā calore charitatis sic estuantē z flo
res barū virtutū in ea pollulasse fit in
ea quasi pinguedo liquescens. Jere.
xxij. Animas sacerdotum inebriabo
pinguedine q̄m̄ sicut pinguedo calore
resoluit z diffluit: sicz hoc sacramētū
q̄si liquescit z defluit ad oēs ptes aie

ꝙnali calore charitatis inflāmate.

Potētiā rōnalem illuminat
lumine veritatis.

Jta q̄ Potentiā irascibilē roborat
dono fortitudinis.
Potentiam concupiscibilez
reficit z delectat sapore in-

terne dulcedinis. Propter qđ manna in figura boꝫ effectuū sacri in aīa na turaliť sapiebat vt panis simile oleatus z melle consperſus.

Ut mel
Sapiebat ergo Ut panis.
Ut oleum.

¶ Dico sapiebat vt mel: quia vim rō-nalem lumie veritatis illuminat. In cuius figurā oculi ionathe illuminati sunt gustato melle.j. Regum.xiiij. Et pulchre intelligit cognitio veritatis i melle qđ dulce est: qz veritas cogni-ta ex sui pulchritudine ingerit rōnali potentie quādā dulcedinē mire iocū-ditatis.ꝑ. Quādulcia faucibꝫ meis eloquia tua supꝫ mel ori meo. ¶ Dico q̄ sapiebat etiā vt panis de simila: q̄ delectabili⁹ nutrit z magis confortat in figurā ei⁹ q̄ nostrū verū māna ira-scibilez roborat dono fortitudinis vt forti⁹ malo resistat z in bono ꝑficiat. Panis em̄ cor hois ꝓfirmat. Ulñ he-lyas in fortitudine cibi hoc sacrm̄ fi-gurātis ambulauit quadraginta die bus vsq̄z ad montē dei oreb.iij. Regū xix. ¶ Dico tercio q̄ sapiebat vt oleum ad signādū q̄ eucharistia vim cōcupi scibilem reficit z delectat sapore inter ni dulcoris'. ꝓpter qđ dī eucharistia q̄si bōa gr̄a. z gr̄a ē dulcissima posses sio aie. Oleū em̄ reddit oēm cibū cui apponit saporosuz. Aia nāq̄ p̄gram bus⁹ sacri vt p̄dictū ē saporose z dele-ctabiliť pascit crassitudine ois iocun ditat'. Ulñ dñs Esaie.lxiij. Andite au dientes me z comedite bonū meū. s. me ipm̄ in hoc sacro qui sum summū bonū z delectabiť in crassitudine aīa via. Et sic patz quō hoc sacrm̄ diffluit ad oīm̄ ptes aie charitate inflāmate ad modū pinguedinis q̄ calore dissol ulturtita q̄ in termis ꝓpꝛijs se cōtine-re nō pōt sed diffluit ad alienos. Sed et qz de⁹ ignis ē. Heb.xv. etiā liq̄facit ipam aīaz. Canť.v. Aia mea liq̄facta est vt dilect⁹ locut⁹ est. Et ita fit q̄ aīa ipsa toto amore suo refluit in ipm̄ cū longo plus amādo q̄ seipam amet. De hoc fluxu dei ad animā et in aiaz z refleru aīe in deū intelligitur illud Canť. vj. Dilect⁹ me⁹ mibi z ego illi. Defectiua ē locutio z illa optime cō-petit feruido amore bulientibꝫ: quo il le paulus buliebat. de q̄ dicit dionisi⁹ in diuis noibꝫ. iij.ca. Magn⁹ paulus fact⁹ sub detētione diuini amoris z il lius trāsumēs excellentē potentiā di-uino ore inq̄t viuo ego iā nō ego tāq̄ ver⁹ amator z ex se fact⁹ z iā nō sua sz amati viuens vita. ¶ Illa aūt alia na tura q̄ idurabať ad ignē ꝛrestrē: intro ducit pctōrib⁹ ad ꝛrorē. Ignis em̄ ꝛre strīs destructiu⁹ ē z corruptiu⁹ z sīgt carnalē ꝓcupiaz vel odiū vel irāz cupi ditatē seu supbiāz q̄ oīa i igne signant de q̄ Job.xxxj. Ignis vsq̄z ad ꝓlūptōz deuorās oīa eradicās gemma. glosa. virtutū. Quoꝫ vicioꝫ si aliqđ accēsus fuerit i corde miseri pctōris z ad sacrm̄ illud accesserit idurabiť dñs ꝓtra cūt ita q̄ vir vnq̄z cū de cetero vere penite-bit. Jere.iij. Dura facta sť pctā tua qđ damas supꝫ ꝛritōe tua isa. ē do. tuus ꝓpē multitudinē iniq̄tat' tuez z ꝓpē du ra' pctā tua feci hec tibi. qz ei hō dur⁹ ē i obstinatōe dur⁹ ē de⁹ i miseratōe Tal' ei ē de⁹ hoi q̄lis hō ē et. vt ōt Berñ. Et tm̄ de natura. s. bōana seq̄t de colore.

¶Color introducitur ad fidei confirmationem: erat enī albus ille color. Hic autem color albus plus cōmunicat de luce inter oēs colores z ē disgregatiuus visus. In qua figura k̄ dē noster est lux vera z fontalis radius: z emergens lucis effusio omnē super mundanū z citra mūdanū intellectū e sua plenitudinis claritate illustrās omnesq; eor intellectuales virtutes renouās z oēs ptransiens eo q̄ super eminet z oēs excedens eo q̄ pīsidet vt dicit dionisius in de diuis nominibꝫ ca.iij. Excellentia ergo sue claritatis disgregat visum. i. excecat oculos mētis iudeor z alior in hoc sacramēto dubitantiū. Sicut in figura obtenebrari p̄misit oculos carnis israhelitarum. dixerūt enī ibi colore noue claritatis percussi manbu. i. Quid est hoc ignorabāt enī q̄d esset Exodi. xvj. Et hoc certe dicūt iudei z infideles audientes ab ipo vino: pane. Caro mea vere est cibus z sanguis me⁹ vere est potus: q̄ māducat meā carnē z bibit meum sanguinē z ē. dicūt. Durus est hic sermo: z quis pōt eū audire. Job. vj. Sic ergo color introducit ad fidei cōfirmationē: qm̄ lux solis nō videt i se ita pura vt est sed in subiecta materia Quid ergo mirū si illā excellētissimā lucē increatā in seipsa videre nō possumus sed pallio rerū visibiliū palliatā dicit enī dionisi⁹ i de celesti ierarchia. ca. j. Non ē possibile nobis diuinū lucere radiū nisi varietate sacror velaminū anagogice circūuelatū: z tm̄ de colore. ¶Nūc aūt dicendū est de sapore. Manna enī (vt dictū ē sup̄) habebat oīs saporis suauitatē. In quo figuratur q̄ oēs boni z fideles in ecclesia inueniūt oīne delectamentū in cucharistia. Dis aūt saporis differentia distinguit sub nouē differētijs ab ysaac i dictis vniuersalibꝫ. Quar fundant

¶Tres sup̄ substantiā grossam.
¶Tres super substantiā mediocrem
¶Tres sup̄ substantiā subtilem

Tres in substantia grossa repti sunt.

¶Ponticus.
Scz ¶Amarus
¶Dulcis

Tres in mediocri substātia sunt

¶Scipicus
Scz ¶Insipidus.
¶Salsus.

Tres vo in substantia subtili sunt.

¶Acutus — Et certe tres substantias est repe/
Scz ¶Acetosus
¶Unctuosus — riri in sacramento eucharistie.

¶Carnem. — Et in singulis
Scz ¶Animam — substātijs in/
¶Deitatem — uenit fidelis

animat: si tamen bene dīiudicat spiritualiter masticando singulas differētias saporis.

Dīiudicet ergo p̄īo

carnē xpi: z in ea ponticū saporem inueniet: qui quidē sapor in glandibus z fructibus immaturis reperitur. Et causatur ex diminuto calore solis z indigesto hūore in grossa materia Ista autez ponticitas spūalis in carne xpi est possibilitas ad penalitates. quam in cōceptione sua assumpsit. Ibi enī factus est passibilis esurie: sicut frigoris: caloris z aliarum penalitatū humane fragilitatis. Iste sapor multuz delectat mulieres impregnatas: quia plus appetunt fructus immaturos q̄s cibos delicatos: Sic et anima que impregnata est spiritusancto: et concepit aliquod nouum p̄positum ex

cōsideratione dilectionis quā deus homini ostēdit in hoc q̄ talr carnem assumpsit quā sibi nūc gloriosaz ministrat incipit appetere pontica. i. quelibet penitentialia: q̄s sue carni penalia z fastidit de cetero carnis delectabilia. Un̄ quedā talis dicit. Que p̄us nolebat tangere aia mea nūc pre angustia tibi mei sūt Job. vj. ¶Amarus etiaz sapor inuenit in carne xpi z p̄ consideratōe amarissime passiōis: et mortis quā sustinuit i cruce. Eccli. xlj. O mors q̄s amara ē memoria tua Amara inquā omni aie cōsiderāti q̄ in sacro accepit carnē modo gloriosā que amarissime passa fuit z ante mortem z in morte. Ad hmōi amaritudinis in susceptione sacramēti semp habendā memoriā ipse dīus nos incitat Threnor. ij. Recordare pauptatis z trāsgressionis mee absinthij z fellis. Ad hoc aia deuota rīdet Memoria memor ero z tabescet in me aia mea. Amarus aūt sapor bn̄ sapit infirmis z puocat eor appetitū z cōfortat. sicz memoria passionis in sumptione corporis xpi cōfortat debiles in fide z puocat ad bona opa facienda. Heb. xij. Recogitate eū qui talem sustinuit ad/uersus semetip̄m a peccatoribꝫ cōtradictionē vt nō fatiaīs ve. deficientes. ¶Dulcis autē sapor inuenit in carne xpi ex p̄sideratōe resurrectōis ipsius. Quid enī dulcius sape pōt q̄s q̄ caro xpi resurrexit a mortuis z nobis spem z fiduciā dat resurrectōis aie z corporis. Sapor ille multū reficit animaz agonizantē z fatiscentē in tēptatiōibꝫ z tribulationibꝫ carnis. q̄ ei oīs dulcorant spe resurrectōis. Un̄ canti. ij. die aia fidel. Subumbra illi⁹ quē desiderabā sedi z fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. sic igit inueniunt tres saporesfm talē p̄sideratiōnē in carne xpi gloriosa: sicut est in sacramento scz ponticus: amarus: dulcis.

Dīiudicet secūdo ho

mo animā xpi z inuenier in eo tres sapores: qui sunt hij scilicet

¶Stipicus — ¶Stipic⁹ igit inue/
¶Insipidus — nit in vnione aie ad
¶Salsus — corpus. scz in conceptione. Sapor enī stipicus ē restrictiuus z desiccatiu⁹: qualis ē in rosis et in oīb cōfectionibꝫ rosaceis. ꝓpter qō ipsa dei sapia cōparat se rose Ecclias. xxiiij. Ego q̄si plantatio rose in hierich⁹ cho. Assumēdo in cōceptōne penalitates defectuū nr̄oz: q̄ p̄ iericho qō interp̄tatur luna signāt. excluso oīi fluxu imundicie z cōcupie carnalis. Stipicus aūt sapor est medicinalis z efficax ad curandū fluxū sanguinis. Quid p̄ fluxū sanguinis cōueniēti⁹ intelligit q̄s imundicia z feditas concupie carnal⁹ ꝓtra quā nō est ꝓueniētior medicina z efficatior q̄s aducrtere: q̄ aia xpi accipitur in sacramēto sub tali consideratione rose efficacissime. Si enim illa mulier que tm̄ tetigit fimbriam vestimenti eius curata est a fluxu sanguis Matth. ix. z Luce. viij. Multo fort⁹ curabit aia ab omni imundicia z feditate que vtitur in sacramēto cōfectione efficacissima vbi nō fimbria sz anima xpi sumitur. ¶Insipidus etiaz sapor inuenit in anima xpi: cōsiderādo separatōnē eius a corpore: que fiebat in morte. Iste sapor: ꝓpter reperitur in aqua. Et ipsa veritas dicit in ps̄. Sicut aqua effusus sum. z hoc ꝓpter refusionez anime a corpore. Quoniā sic⁹ aqua effunditur a vasetta q̄ nullum vel modicū relinquat vestigiū sui coloris vel odoris: sic et tota anima

Universidad de Deusto
Biblioteca

xpi effusa fuit ex corpore in cruce: de qua descendit ad inferos. Corpus autem remãsit truncꝰ mortuus ⁊ in cruce ⁊ i sepulchro: deitas tñ vtrobiq; tã in inferno q̃z in sepulchro fuit. Quod ostẽdit Damascẽ. p̃ simile satis cõueniens dicẽs. Si ecas trũcũ sub diuo ⁊ diuidas in duas ptes: vna ps cedit in vallẽ: altera manet in colle. Radius vero solis est cũ ea pte q̃ in valle. ⁊ similiter in ea que in colle: sic ⁊ hic ⁊c. Sapor iste sz aqueus nõ multũ delectat eos q̃ ad vinũ ⁊ alios delectabiles potus assuefacti sunt. Nihilominus reficit viatores in estu solis laborantes: Sic ⁊ memoria passionis xpi q̃ facta ẽ in effusione aie a corpore nõ multũ delectat: ⁊ si ramẽ aliq̃n titillet eos q̃ deliburi sẽ ⁊ farciti rpali felicitate ⁊ carnali voluptate: q̃ ingredit modo blande sed in nouissimo mordebit vt coluber. Sed illos qui currunt in via huiꝰ incolatꝰ ⁊ miseriẽ vt brauiũ accipiant in patria retribuẽs eternebos certe multuz reficit ⁊ delectat aq̃ .i. memoria passionis xpi. de quoruz numero fuit Bernardꝰ qui in ordine cistercien. quasi in vinea dñi fideli de sudauerat. ⁊ pondus diei ⁊ estus portauerat. i. difficultatẽ ieiunioꝝ vigiliarum regularũ abstinentiarũ ⁊ ibo in delectatione huiꝰ aque dicit. Superoia te mihi amabilẽ reddit o bone iesu calix quẽ bibisti opus redẽptionis nostre hoc totũ vendicat sibi amorez meũ. ¶ Salsus sapor etiaz inuenitur in aia xpi: ⁊ hoc in iterata vnione ad corpus. que facta est in resurrectione. Sal enim cõseruat a putredine: ita aia xpi post resurrectionẽ fuit quasi sal cõseruãs corpus virtute diuina vt nũq̃z de cetero separet ab illa. ꝓpter qõ etiã corpus nũq̃z putresceret. xps enim resurgens a mortuis iã nõ moritur. Roma. vj. Sal reddit oẽm cibum sapidũ cui apponit: sicz ꝓsideratio aie in sacro accepto sub ista conditione q̃ videlicet reuersa est ad corpus in resurrectione reddit nobis oia verba et ꝓmissa dei q̃ cibus sunt aie valde delectabilia et cõfortatiua: qm̃ certificat q̃ si aie nre ad tpẽs separent a corporib; redibunt tñ ⁊ resurgẽt fideles in vitã eternam. Infideles vo in ignem eternũ. Et hoc nobis multũ dulcorat amaritudines q̃s sustinem⁹ in hac vita mortali qõ bene figuratũ est p̃ helizeũ qui dirit vis iericho. Afferte mihi vas nouũ et mittite in illud sal qõ cum attulissent egressus ad fontẽ aquarũ misit i illũ sal ⁊ ait. hec dicit dñs deꝰ sanaui aq̃s has ⁊ nõ erat vltra mors neq; sterilitas. sanate sunt ergo vsq; in diẽ hãc. iiij. Regũ. ij. Sic deus p̃ post q̃z sal .i. animã xpi remisit in nouũ vas. hoc est corpus innouatũ p̃ gloriã ⁊ in vnũ fontẽ. i. sepulchꝝ xpi sanate sunt aque tribulatõis ⁊ desolatõis q̃ in antiqs fuit ⁊ in nobis q̃ oẽs morimur ⁊ q̃si aqua dilabimur in terrã q̃ nõ reuertũ tur. ij. Reg. xiiij. Sed certe mõ ab inferis reuersus filius deꝰ ꝓmogenitus mortuoꝝ factꝰ est nobis testis fidelis q̃ oẽs regenerabimur ad vitã participandã in resurrectõe cũ societate ciuiũ supnoꝝ. Et sic oẽs aq̃ iericho hoc est amaritudines defectuũ mortalitatis hũane dulcorate sunt data nobis spez fiducia resurrectõis futuret hoc in resurrectiõe p̃ reuersionẽ aie xpi ab inferis. Sic igit̃ pz quõ in aia xpi tãq̃ in sba mediocri tres repiunt sapores sz stipicus: insipidus: ⁊ salsus.

Dijudicet tercio aia

deuota xpi deitatẽ ⁊ i ea tãq̃ i subtili

iuenier alios tres sapores q̃ sũt sapor
¶ Acutus Et quia nõ possumus
¶ Acetosus degustare deitatẽ nisi
¶ Unctuosus ꝓut est vnita humanitati. ideo attendit sapor acutꝰ in vnione deitatis ad humanitatẽ. s. in conceptione. ¶ Sapor ille acutꝰ inuenit in sba subtili: vt est piper: sinapi ⁊ hmõi in q̃bus ẽ vehemẽs intẽsio caloris. ⁊ dñs dicit de seipo. Matb. xiij. Simile est regnum celorum grano sinapis q̃s accipiẽs hõ semiauit i agro suo ⁊c. q̃s quidẽ minimũ in quãtitate ⁊ maximũ in prãte. sic ⁊ filiꝰ dei nõ est rapinã arbitratꝰ esse se equalẽ deo sz semetipm exinaniuit formã serui accipiens Phil. ij. Quod vtiq; factũ est in cõceptione vbi humanitati vnita est deitas que quidẽ ibi visa est granũ sinapis paruũ in apparitione sed certe in potestate maximũ in inferni ꝓfractione suoruq; in deliberatione: inhomicide. sz diaboli insatiabilis ibidẽ religatione. Sapor ille acutꝰ excitat palatum ⁊ calore suo accendit. ita consideratio dñice incarnationis debet inflãmare affectũ nostrũ ad reamandũ deũ p̃ eo q̃ humanã naturã ita honorificauit pre omnibus alijs creaturis in personalẽ vnionẽ sibi assumendo ⁊ hoc ꝓter nimiã quã ad nos habuit charitatez que nobis esse debet quasi piper ad excitandũ palatuz cordis nostri invicarium amorem ita vt dicamus cũ sancto Bernardo. nõ solum ore sed ꝛ cordis intimo. Quantũ te amabo dñe ihesu quantũ te amabo tuus amor sicut fons. mens sicut sitis ex toto te amasti me. scio quid faciam ponam totũ meũ contra totum tuũ: quia plus nõ possum. potero autem cum donare voluero vnde scio quia nõ quiescam donec totus amor fiam

¶ Acetosus eciam sapor reperitur in obumbratõne ipsius deitatis hoc est in passione ⁊ morte christi. Acetũ enim fit cum de vino partes ignee subtiles exalantur ex eu vaporant. terrestres ⁊ o ⁊ aquose remanẽt. Sic certe videbat in christo in passione illa deitatis potentia que videlicet mortuos suscitauit cecos natos illuminauit ⁊ omnia quecũq; voluit vt deus fecit extincta fuisse ⁊ omnino euaporasse. ꝓpter qõ perfidi iudei ipsum pendentez in cruce blasphemabant dicẽtes. Salua te metipsum si filiꝰ dei es descende nũc de cruce ⁊ credimꝰ tibi. ⁊ cetera multa Sapor autem acetosus immutat et prouocat ad appetitũ palatum male dispositũ sic̃ febricitantiũ: sic ⁊ cõsideratio obumbrationis diuini radij in passione in sacramẽto notata multuz immutat ⁊ delectat dulcedine memorare passionis affectum calefactum ex calore ⁊ libidine carnalitũ voluptatum ⁊ delitiarum. Mecnõ excitat affectum infrigidatũ ex timore male humiliante. ⁊ ad hoc signanduz dicitur Ruth. ij. Intinge buccellam tuam in aceto. sedit itaq; ad messoꝝ latus ⁊ cõgessit polentã sibi: comeditq; ⁊ sa. ⁊c.

¶ Unctuosus deniq; sapor etiã percipitur considerando manifestationez deitatis in resurrectõne. hic sapor vnctuosus inuenitur in pinguedine vt in oleo ⁊ similib;. In pinguedine autez spãl; intelligit̃ glia resurrectõis quã nos habemus in aia que digne cõmunicat deitati in sacramento ⁊ hoc triplici ꝓpietate. Pinguedo enim supnatat: inflãmat ⁊ delectat. In quo attenditur triplex beatitudo anime glorificate. In eo enim q̃ supnatat insinuatur prima gloria ⁊ beatitudo que est contẽplatio diuine veritatis cum sz

Universidad de Deusto
Biblioteca

eleuatur intellectus ad videndū t cō
templandū ipm deuz qui eſt veritas
ſumma. In eo autē q̄ inflāmat nota/
tur ſcā beatitudo aie que eſt in ſum/
ma dilectōue diuine bonitatis in ſuo
fonte. In eo vo q̄ delectat eo q̄ ſapo
roſū facit cibū notat tercia beatitudo
aie q̄ eſt in fruitōe vtriuſq; ſcz diuine
veritatis i ſuo lumine t ſumme boni
tatis in ſuo fonte, ꝓpter hec optat pro/
pheta dicēs. Sicut adipe t pinguedi
ne repleat aīa mea. ¶ In oleo vo no/
tatur gloria ipſi⁹ corporis. Vñ ſalua/
tor dicit de ſe Eſaie. lxj. Spūs dñi ſu
per me eo q̄ vnxerit me t̄c. vt videlicz
ꝓpient vnctionē mee diuinitatis me
cum oēs fideles in reſurrectione gene
rali in animab⁹ t corporib⁹ que qui/
dam diuinitas ſe manifeſtauit in aia
in corpore in reſurrectōe mea ſpecialit
ꝓpter qō ſeq̄tur ibi. vt darē eis oleum
gaudij ꝓ luctu. In quo gloria ipſius
corporis notat. Oleū em̄ habet virtutē
illuminatiuaz in quo notat claritas.
Habet virtutē exhilaratiuā ſi cū eo vn
gant pedes in quo notat impaſſibili/
tas. Habet virtutē humilitatiuā ad
motū in quo notat agilitas. Et habz
virtutē penetratiuā in quo notat ſub/
tilitas. Iſte ſunt q̄tuor dotes corpo/
ris glorificati q̄ notant in ꝓpietatib⁹
olei qō habet ſaporez vnctuoſum quē
inuenit aia deuota in ſba deitatis in
ſacro in hac vita in ſpe. in futura vo in
re. Qñ ſcz ſaluator nr̄ quē expectam⁹
reformabit corpus hūilitatis nr̄e con
figuratū corpori claritatis ſue tūc cer/
te hūc ſaporē inueniet veracit̄ in re. vñ
tūc dicere poterit. Ecce qō cōcupiui tā
videor; qō ſperaui tā teneo q; illi tūcta
ſum in ecl̄ in fruitōne deitatis q̄ mihi
tūct⁹ fuit i terris i ſocietate hūanitat;
Qō nob cōcedat ille q̄ in trinitate t̄c.

In die veneris ſancta

Paſſio dñi noſtri ihesu xpi ſm q̄tuor
euangeliſtas deuote collecta.

Ere langua
res noſtros ipe tu
lit t dolores nros
ipe portauit Eſaie
liij. Verba plene
pietatis t miſcōie
in quoz recitatōe
magis libet flere
q̄ quicq̄ dicere. Hodie nanq; ſol ce/
liq; planete cōuerſi ſunt in tenebras
terra tremuit; lapides ſciſſi ſunt t ve
lum tēpli. monumēta apta et quodā/
modo oia cōpaſſa ſunt elemēta; quaſi
mortē filij dei lugentia. Sz multoma
gis rōnales hoies qui ad eius creati
ſunt imaginē t p eius mortē redēpti
amaritudinē ſue paſſionis debēt an/
te oculoſ ponere: excitari ad gratiarū
actiones t mēte cōpaſſiua ſuo condo
lere redēptori. Quia iuxta dictū ꝓphe
ticū. Via que nō fuerit afflicta hodie
die hac pibit de populo ſuo. Ipſe em̄
cū verus eſſet dei filius cōſubſtātialis
patri ſancto q; ſpiritui coeq̄lis t coeter
nus lucē habitās inacceſſibilē. videns
afflictōnē populi ſui t ptāte diabolica
detentū: tactus dolore charitatis in/
trinſecus inclinauit celos t deſcendit
ad liberādū nos; appoſuitq; ſup nos
cogitationes pacis t redēptionis nec
deſperit ad mortalitatis nr̄e ergaſtu/
lum ſuā iclinare magnitudinē vt nos
reparet ad gloriā. Nō em̄ parū fuiſſet
ſi ad opus nr̄e redemptionis Cherubin
aut ſeraphin aut aliquē aliū angelo⁹
miſiſſet. Sed a regali ſolio ſubli/
mis gloriē ſue in humilē puellam di/
gnatus eſt deſcēdere t nobis ꝓſentiā
ſuā in carne nr̄e mortalitat; exhibere

O miranda t admiranda dignatio.
De⁹ immenſe glie vermis cōtempti
bilis fieri ꝓpt̄ nos nō deſperit. O cha
ritas nimia t inenarrabil̄ q̄; magnuz
eſt vinculū tuū q̄ etiā de⁹ ligari potu/
it. Nullū em̄ ferrū eū in cruce tenuiſ/
ſet ſi charitatis vinculū defuiſſet. O
ſumme t clementiſſime de⁹ q̄ nullaz
habes indigentiā paz tibi viſum fue
rat vt eēs nr̄ de⁹ t p̄; ſz t frat nr̄ dig/
⁹ es fieri. Sz imē ipſi⁹ natiuitat; initia
nō horruiſti abiectiſſime pauptat; de
guſtare incōmoda. Nāvt die ſcīptura
Nā cū naſcerē nō erat ei loc⁹ in diuer
ſorio nec cunabula q̄ eū exciperent affu
erunt; ſz in vili p̄ſepio ſordent; ſtabu
li ille qui terrā palmo cōcludit digna
tus eſt reclinari. O benignissime ihu
ſed t tūc tua tenella infantia a ꝓſecu/
toz gladij⁹ tuta nō fuit. Adhuc ei in
ter dulcia matris vbera ſugens depē/
debas tq̄ñ apparuit angel⁹ ioſeph in
ſomnis dicēs. Surge t accipe puerū
t matrē ei⁹ t̄c. Jā extūc pati incepat;
At vbi robuſtior; etat; plenitudo ad/
uenit miſſur⁹ man⁹ ad fortia egreſſus
eſt in ſalutē ꝓpli ſui vt gigas fort; ad
currendū viā tot⁹ nr̄e miſerie. Pro
pter hoc ei i mōm venerat vt oues do
mus iſrl̄ q̄ perierāt ad viā vitatis re/
duceret Doctrinā ſequētib⁹ ſignis cō
firmando⁹ vtutē ſue diuinitat; i ma
le habentib⁹ oſtēdendo. Sz obſcura/
tū fuit inſipiens cor in deo⁹ t pieceſt
ſermones ſuos retrorſum nec atten/
derūt ad oia mirada q̄ fecit in medio
eo⁹ pauc; exceptis q̄b⁹ inter infirmaz
abiecta h⁹ mundi elegit vt p ipos fo
rtiaz alta mirifice expugnaret. Cū em̄
fecit opa q̄ nemo fecit. nō ſolū ingrati
gratuit; bñficijs extiterūt ſed t cōtu/
meliijs eū affecerūt z fecerūt ei q̄cunq;
voluerūt dicentes. Nō eſt hō ille a deo
In ꝓncipe demoniorū eicit demōia.
Demoniū hz Seducit turbas. Vo/
rax t potator vini eſt. Publicanoz t
pctōz amic⁹. O benignissime ihu hec
oia pacient̄ toleraſti t fact⁹ es velut
hō nō audiens t nō hñs in ore ſuo re
dargutiones t̄c. Sz qz vbi theſaur⁹ nr̄
eſt ibi t cor nr̄m figit. Ideo de paſſio
ne innocētiſſimi agniculi tāq; de the/
ſauro abſcōdito pauca referā vbi no/
ſtra latet redemptio t tota nr̄a depē/
det ſalus.

Circa initiū t paſſio/

nis inceptōnē duo mouent̄ añ incho
ationē terminanda. ¶ Primū q̄re tm̄
iudei tā inuidioſi q̄rebāt ꝓdere xpm.
¶ Scōm quid mouit t iudā vendere
t tradere xpm. De q̄b⁹ duob⁹ tradā ſi
mul t de factis ieſu: doctrina: verbis t
exemplis. Electōe vendentiū t emen/
tiū e templo: t ceteris miracul̄ quoz
oim cām ſibi ſumpſere puerſi iudei vſ
q; ad cenā dñi. Poſtea ō maligna eo
rū machinatiōe in ieſum. Et de iude
praua venditōe. De hinc ꝓcedā in ma
teria ſcz de paſſiōe ſcindendo eā in ſe/
ptē ꝓtes ſm q̄ ſeptē ſūt hore diei a ſan
cta matre eccia ſpāliter deputate. Qua
rū vnicuiq; ꝓriū aliq̄ ſubiungā ſpēali
ter meditanda; q̄b⁹ bene retentis faci
liter paſſiōis ꝓceſſus retineri pōt. In
ſup t tertū quattuor euangeliſtaruz
cuiq; hore ſuiſq; articul̄ cor̄ dētē ſb/
nectā. Et q̄ pure meditatiōis ſiue de⁹
notiōis nō ſūt omnino ptermittā t̄c.
¶ Et ad ſoluendū p̄mū q̄ſitū Nota q̄
quinq; fuerūt motiua q̄re iudei tā in/
uidioſe q̄rebāt ꝓdere xpm.
¶ Primū motiuum fuit vite xpi ſan
cta cōuerſatio.
¶ Scōm xpi digna honoratio.
¶ Teraū phariſeoz ceca indignatio

¶ Quartū vendentiū z ementiū de tē plo ejectio.
¶ Quintū fuit efficax xpi pdicatio.

Ad declarādū primū

motiuū qō fuit vite xpi scā cōuersatio Notandū q querens btūs Ansbelmus admirans machinatōnē iudeorū vt xpm morti traderēt, z rndens si būpsi dicēs. Puto q nō sit aliqō aliō pter veritatē z iusticiā quā indeclinabiliter tenebat: loqndo: docēdo viuēdo: Jpo em testante. Est via; veritas z vita. Jpi vo iudei mali; puersi; mendaces; maligni fuerūt. Un xps phariseoz; ypocritaz; z pontificū dure arguebat maliciam qm vidit eos aliqm maliciā exercētes. Ergo noluerūt viuere meliorē nepi degeneres possent imperia sustinere. Maxime noluerūt xpm viuere pter miracula inusitata z audita q fecerat ihs. Quorū principale fuit resuscitatō Lazari q fuerat quadriduan9 i monumēto. qz mlti ex iudeis tūc crediderūt in eū, vt habet Job. xj. Postea vt dicit text9 (Ante sex dies pasce). i. in vigilia palmaruz (venit dñs in bethaniā vbi suscitauit lazarū) sz nō tunc sz prius vt rōne tanti miraculi ibi facti: turba ppli moueret ad eū honorifice suscipiēdū (Et intrauit in domū symonis leprosi) qui a dño pri9 fuit curat9 (Et cū cēt ibi). i. in domo symōis leprosi (Venit ad eū lazar9 z martha z fecerūt ei cenā) Lazar9 aūt erat vn9 ex discūbentib; martha aūt ministrabat. Et vt dicit Aug9. i ser. de verbis dñi. Lazar9 in eadē cena multa dixit de locis inferni z penarū oīb9 interrogantib; in cōuiuio. vū p horroze hmōi penarū susceptō ferē post resuscitatōnē suā nunq risisse. Et in eadem cena (Venit maria magdalena habens alabastrū vnguenti pretiosi nardi spicati et fracto alabastro fudit sup caput recūbentis) Audierat em a dño q mors ei instaret. Jō vnguentū pparauit ad corp9 ei9 vngendū vt quē in morte nō poterat vngere vngeret in vita.

Secundū motiuū fuit

deoz fuit xpi digna honoratō. sequit (Ascendit dñs ysus irl'm z venit bet phage) qō est in pede montis oliueti (Tunc misit petrū z philippū dicens. Ite in castellū qō cōtra vos est z invenietis pullū azine alligatū: solute et adducite mihi Et si quis vobis aliqd dixerit dicite q dñs his op9 hz: confestim dimittēt eos: z adduxerūt azinā z pullum z posuerūt sup eos vestimēta sua z eū desup sedere fecerūt) Et cū equitaret versus ierl'm: z appropinq̄ret (fleuit sup eā dicēs. Quia si cognouisses z tu rc.) Et añq ingrederet ciuitatē gl'ose a turba recipitur. qz (Alij strauerunt vestimenta sua in via. alij cedebant ramos de arboribz z sternebant in via z qui pibant z sequebant clamabant Osanna filio dauid Bñ dictus q venit in noie dñi) O mira dilectio so inuicta mansuetudo q ad illos ho micidas voluisti lenis z spontaneus venire a quib9 te noueras in breui occidendū. Pro quorum malicijs z peccatis vberius fudisti lachrimas predicens ipis q̄nta futura mala sequerent post gaudia psentia. O inenarrabilis virtus xpi O summa pietas filij dei. Quis loquetur potentias tuas domie z auditas faciet omnes laudes tuas. Benedict9 sis q in nomine patris tui venisti nos redimere de manu inimici: z pciosissimo sanguine tuo patri tuo reconciliari. Debuit ei dñs ante passionē honorari vt se verū deū ostēderet qui corda hominū vt vult immutat. Quē em pri9 voluerant occidere in suscitatione lazari cum tanto honore susceperūt. Et ad tollendū iudeis velamen sup eorum incredulitate. Quia pueri cantabāt Osanna in excelsis. Xps em illa die mira fecit: z pcessionalit recipi voluit. Nā sm Crisō. Laudes in quorundā saltez ora iudeoz posuit etiā ipis ignorantib; qō laudarēt. Item vt ppbetie z figure implerent. Predixerat em Zach. ix. Ecce rex tu9 venit tibi sedens sup azinā z pullū ei9. Hūc etiā modū suscipiendi xpm prefigurabat legislator moyses Leuit. xxiij. di. Sūmetis vobis fructū ligni pulcherrimi spatulas q palmarū ligni densarū frondiū z salices de torrente z letabimini coram dño deo vestro.

Terciū motiuū fuit

phariseoz cecа indignatio. Nā pueri z cunctis cantantib; z exultantib; populis (indignati sūt pharisei z scribe dicentes. Audis qd isti dicūt increpa eos vt taceant) qō ex magno odio qō in cordib; suis erga xpm gerebāt: dicebant (Jesus aūt dixit vtiq; sup. audio eos vociferantes (nunqd legistis Ex ore infantiū z lactentiū pfecisti laudem. Amen dico vobis q si hoies tacebunt lapides clamabunt). Qō z factū est in xpi passione qn turbe siluerūt z discipuli fugierūt lapides scissi sunt z ipm verū deū eē clamauerūt (Prīcipes aūt sacerdotū z scribe z principes plebis q̄rebāt illū pdere z nō inueniebāt qō facerēt ei Dis em pl's suspēs9 audiēs illū) qz multi vt ppbetā habebant illum z crediderunt.

Quartū motiuū Fuit

vendentiū z ementiū e tēplo electio. sequit. (Intrauit g̃ ihesus in tēplū z invenit emētes z vendētes oues z boues z colūbas q̄s eiecit: z mēsas nūmulariox subuertit z dixit eis Nolite facere domū pris mei domū negociationis) qz scptū ē: Dom9 mea dom9 orationis est cūctis gentib;) Et nō potuerūt iudei dño resistere. Quia fz Cris. Radij q̄dē pceb̄at de oculis ei9 q̄bus ita territi erāt vt nō possent resistere (Et cū tota die pdicass nō est desero recept9 in hospitiū) O q̄z subita immutatio: de mane receperūt eū cū magno honore z reuerētia clamātes ipm eē regē irl'. Devesperi nō fuit qui eū hospitaret. Preceperāt ei pontifices xpi inuidiā ne q̄s eū hospicio reciperet. Et sic ppulsus ē cū discipul' suis redire in bethaniā vbi pnoctauit cuz martha hospita sua. Et ista nocte veniens ad eū Nicodem9 loq̄ns cū eo quē z istruxit ihs quō oportz hoiez nasci de nuo p baptismi sacm si dz saluari.

Quintū motiuū fuit

efficax xpi pdicatio. Sequit. ¶ Feria scōa de mane (venit ihesus in tēplū sedēs z docēs pl'm) Multi ei credebāt Eodē die pīs tatā sibi adulterā liberauit. Et p9 mltas pabolas dctās. s. de pabola locate vinee agricol' Mat. xxj De veste nuptiali Ma. xxij. de doctrina phariseoz audiēda. Deve mltipli Mat. xxiij. z cera mlta. De sero iterū veit bethaniā. Sil'r feria. iij. item veit in irl'm ad tēplū vbi tēpravērūt eū de tributo cesari reddēdo Lu. xxj. Jtē de muliere bñte. vij. viros. Jtē ō maxio mādato in lege Ma. xxij. p9 q̄ oia ite rū pposuit eis pabolas mltas. Feria aūt. iiij. nō veit i irl'm ne daret eis loc̄ tradēdi z machinādi in morte: hora aūt ei9 nōdū venerat rc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Circa secundū quesi-

tū qō fuit quarem ot⁹ fuit Judas cō tra xp̄m vt eū traderet innocent⁹. ¶ Circa qō nota q⁹ duo sunt motiua ¶ Primū ei⁹ auaricia z indignatio. ¶ Secundū principū z sacerdotū ꝯgregatō ¶ Primū motiuū fuit ei⁹ auaricia et indignatio sup vnguenti effusiōe. vñ sequit(Videtes aūt discipuli effusionē vnguēti)precipue iudas (indignati sunt dicentes Ut qd pditio hec, potuit eiñ venundari plusq̄z tricent⁹ denarijs z dari paupib⁹)Nota hic q⁹ fz Nicol⁹ de lyra Plurale ponit p singulari Quia sol⁹ iudas murmurauit p eo q⁹ pciū vnguenti non reponebat vt inde decimū denariū sbtraheret Uel siq ui ex alijs murmurauerūt p ipm fuerūt excitati, Credentes iudā murmurare simplicit⁹; ꝓterea q⁹ melⁱ⁹ fuisset si pecunia p vnguento data fuisset pauperib⁹ sicut z ipsi intendebant ipe mi cupiditate mot⁹ murmurauit Et sequēdo lr̄am. Attende q⁹ indignatur discipuli; indignabat z iudas, discipuli ꝓpter curā paupeꝝ zelo pietat⁹ Judas ꝓpt lucrū spe cupiditatis. Nā dixit hec nō q⁹ de egenis ptinebat ad eū; fz q⁹ fur erat z loculos bis ea que mittebant portabat, Quia habebat vxores z filios q⁹ dabat q̄ ibu furabat. vñ sp decimū denariū ꝯsueuit furari. Et g̃ si vnguentū venditū fuisz trecent⁹ denarijs trigita ex bis sbtraxisset. vt g̃ tales triginta denarios ac q̄reret odio duct⁹ xp̄m. xxx. vendere p̄sumpsit denarijs. vñ indignanē dixit Quid pditio hec; increpans nō solū mulierē q⁹ hec faciebat fz z xp̄m q⁹ permittebat; reputās pditū qō in xp̄o seruitio exhiberet. Dñs aūt hoc audiēs fe z mulierē defendit di,(Quid molesti estis huic mulieri Bonū op⁹ opata est in me Nā pauperes sp habet⁹ vobiscū z cū volueritis potest⁹ illis bñfacere me aūt nō sp habebit⁹)scz i pñtia corpali(Quid habuit hec fecit; p̄uenit ei vngere corp⁹ meū in sepultur̄a)Sz iudas bis nō cōtentabat ꝓpt damnū qō videre suo de effusiōe vnguenti habuit. Jō extūc xp̄m. xxx. denarijs vēdere cogitauit z traderet; vt suā amissaz pecuniaz recuperare posset.

Secundū motiuū fuit

p̄ncipū z sacerdotū ꝯgregatio. Quia ipe tā audiens de ꝯgregatiōe p̄ncipū tractatū de morte xp̄i, gauisus fuit vt locū z opportunitatē haberet tradendi eū. Ulñ se sociauit turbis z principib⁹ audiens de eoꝝ cōsilio. ¶ Dis habitis motiuis tam iudeoꝝ q̄z etiā iude sequit p̄mo eoꝝ maligna machiatio: z deinde iude venditio q̄ p̄cedit passionē xp̄i tanq̄z cā mouens z pficiēs z̄c. ¶ Quantū ad primuz sequit(Collegerūt principes sacerdotū z pharisei cōciliū quō iesum tenerent z occiderēt dicebant aūt, Quid facim⁹ q⁹ hic hō multa signa facit; si dimittim⁹ eū sic omnes credent in eū z venient romani z tollent locū nostrū z gentē) Ecce astuciā iudeoꝝ, habuerūt eiñ dubitationē z timorē. Quia dicebant Quid facim⁹? Ex vtraq̄z eiñ pte habebāt romanos. Ulñ ex euidētia habuerūt xp̄o magis credere q̄z moysi q̄ nunq̄z tot signa z tanta fecit. Ulñ cū dño credere noluerūt remisit eos ad operationē miraculoꝝ dicens. Opa q̄ ego facio testimoniū phibent de me, q. d. Si verbis noluerit⁹ credere saltē op⁹ credite. Habuerūt etiā timorē; vbi dicebāt Si dimittim⁹ eū sic sequit Uenient romani z tollent z̄c. Jpis aūt sic beni-

gnitatis(Un⁹ ex ipis caypbas noie cū esset pontifex anni illi⁹ dixit)ꝓpter auctoritatē officij(Uos nescitis quicq̄z nec cogitatis. Expedit vobis vt un⁹ moriat homo p̄ ppl'o z nō tota gens pereat)q. d. Naturalis dictat rō q⁹ bonū cōe est magis eligendū q̄z ꝑticulare. Si aūt hō ille dimittat bonū totius ppl'i dissipabit⁹ vtz p predicta fm eoꝝ estimatoꝝ. Cōcluſit igit⁹ q⁹ sit agēdū de morte xp̄i etiā si ex pte ei⁹ nō inueniat causa. Sz fallit⁹ rō; q⁹ nullo casu licitū est interficere innocentē Per hoc eiñ nō ꝓcurat bonū cōe sed magis destruit⁹ vtz in pñti, Quia p⁹ passionē dñi p Titū z Uespasianū tā loc⁹ q̄z ppl's fuit⁹ fuerūt subuersi. Attū bonū fuisset cōsiliū Caypbe si ex bona intentione ꝓcessisset Nisi eiñ moreret iam nō possz saluari hō de lege ordinata, Qō ideo dico q⁹ plures fuerūt modi saluandi ac redimēdi hominē. Ulñ vt hō saluaret expedit q⁹ homo moriat⁹. Caypbas aūt hec dixit ex malicia cordis sui: nec sciuit hoc vbū ptinere ad salutē gener⁹ humani. Uñ Anr̄. z Crisp⁹ sp̄uſſanct⁹ in ꝓphetione cōsilij sui mouit linguā suā; ipo tñ ig̃rāte vba q̄ ꝓtulit vboꝝ effectū. g̃ propheta nō fuit(Tacta aūt tā sententia) Caypbe z principū sacerdotū (Cogitauerūt ab illo die z cōcluserūt vt euz interficerent) Nā cōmiserūt ministr⁹ z plebi vt eū cōprehēderent z ducerēt ad occidendū z factū est cōsiliū istud eodē die quo lazarū suscitauit, vtz Johannis. xj. z erat prima dies mensis aprilis in q̄ fm legē debebant quere agnū ad imolandū. xiiij. die ad vesperas sic hoc factū est vt veritas correspondet figure(Jbus aūt nō in palā ambulabat apd iudeos; sz abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē q̄ vocatur effrem; z ibi morabat cū discipul⁹ suis Ascendēs aūt p⁹ hierosolimā die tercia aū passionē assumpsit. xij. discipulos suos secreto z cepit eis dicere que cēnt eis ventura; z fait illis. Ecce nos ascendim⁹ hierosolimā z cōsummabunt oīa q̄ scripta sūt p ꝓphetas de filio hoīs. Tradet⁹ eiñ principib⁹ sacerdotū z senioribus z cōdemnabūt eum morte z tradēt illū gentib⁹ ad illudēdū z flagellandū z crucifigendū z cōspuet. Et post q̄z flagellauerit occidēt eū z tercia die resurget, z ipi nihil horū intellexerūt z erat vbū istud abscōditū ab eis)Nō eiñ adhuc illūinati fuerūt gr̄a spūſſancti ad intelligendū misterū passiōis z humane redemptionis, Et nō dixit a quo traderet q̄z ipsonalit⁹. Quia de⁹ pater tradidit eū ex misericōdia. Judas ex auaricia. Sacerdotes ex inuidia. Pilat⁹ ex timore z fauore. Dyabol⁹ ex timore z rancore Quia videbat q⁹ gen⁹ humanū p doctrinā ei⁹ trahebat ad pniam. Post q̄z aūt eodē die venit hierosolimā intrauit in templū sedens z docens z ꝓponēs eis parabolas vtiles. Adueſperante autē die(Exiuit cū discipul⁹ suis in montem oliueti)Judei aūt ignorabāt vbi dixit eis ruinā templi; vrbis destructionē z statim sibi imminētē passionez. Die aūt sequenti vbi nō venit hierosolimā ne daret eis locū(Abierūt multi hierosolimā de regione aū pasca vt sanctificarēt seipos Querebat g̃ iesū z colloq̄bant⁹ intuicē in templo stātes. Quid putat⁹ q⁹ nō venit ad diē festū. Dederāt autez pharisei z pontifices mandatum vt si quis cognouerit vbi sit indicet vt apprehēdant eum)Omnis enim eorum sollicitudo erat quomodo iesum interficerent z satiarent innocente sanguine eius(Tūc cōgre-

gati sūt ꝓncipes sacerdotū ⁊ scribe in atriū ꝓncipis sacerdotuz q̄ dicebāt cayphas ⁊ ꝯsiliū fecerūt quō ihesū dolo tenerent⁊ occide.timebāt ⁊o plebē dicebāt aūt nō in die festo ne forte tumult⁹ fiat in ꝑpl'o) Quia mlti dño adherebāt ꝓpt̄ qđ pharisei seditionē ꝑpli timebāt ⁊ periculū ꝓpriū. Et ita differebāt quousq; iudas venerat ⁊ xp̄m tradebat:tūc em̄ oportunitatē habuerūt ¶ Expedit⁊ nūc machinatoib⁹ quib⁹ iudet xp̄m querebant: nō inuenientes venit iudas:sciens locū ⁊ oportunitatē ⁊ xp̄s captiōis. ¶ Sequit g̃ nūc cōsilium eoꝝ venditio ⁊ quō inuit cōsilium eoꝝ (Audiēs aūt iudas) de eoꝝ cōgregatōne:⁊ eos tractātes de morte dñi (in quē intrauit satbanas:abijt ad eos) nō vocat⁹:nō rogat⁹:ꝛ ex malicia se ingessit vt mortē xp̄i lucrosam faceret ⁊ recuperaret ꝑ traditionē pecuniā quā ⁊ se arbitrabāt ꝓdidisse in vnguenti effusione (Et locut⁹ est principib⁹ sacerdotū ⁊ mgr̄atib⁹ quemadmodū illū traderet eis ⁊ dixit. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū trad̄ā (O iuda qđ tibi ihesus malefecit ꝙ sic aduersus eū facere voluisti Nōne te elegit sīgularē aplm cōstituens te supra .lxxij. ⁊ tu te exhibes falsissimū ꝓ oib⁹. Jpe te sūpsit ad secreta sua cuz alijs aplis:⁊ tu inisti secreta ꝯsilia cū suis hostib⁹. Jpe tibi cōtulit auctoritatē sup̄ demonia vt ea eiceres ⁊ infirmos curares. Sz tu heu imemor talis clementie ac tante ꝓpitētie venis eum tradere. O iuda:impiabilē exhibes vezalē. Quō eū soluere possūt in quo oēs thesauri diuitiarū sūt absconditi Si celū:terram:mare:homines ⁊ omnes thesauros dare potuissent nunq̄ eum soluissent. ⁊ tu dicis. Quid vultis mihi dare:ita vilem cunt reputans ꝙ etiā in eoꝝ arbitrio ꝑciū posuisti:ac si vile esset mancipiū Quē cū audiuisset pharisei (Gauisi sunt) qm̄ ꝑ eum suā malicia perficere potuerunt (Et cōstituerūt ei triginta argēteos) Bartholomeus dicit illos denarios fuisse aureos. Sz scriptura noie argēti sepissime oia metalla cōmemorat:⁊ fuisse eos q̄b⁹ olim ioseph a fratrib⁹ vendit⁹ fuit in egyptuz: ⁊ ꝑ successionē fuisse reseruatos in carbonā depositos vsq; ad venditionē salvatoris. Uñ ſm mgr̄m in his. Quibus visis (iudas spopondit) statim ꝑ tali precio (cum traditurū) Remigi⁹ Infelix mercator ex apl'o fact⁹ est: q̄ impciabilē thesaurū ꝑ tam modico vendidit. verū ꝑ vano. eternū ꝑ transitorio. Recept⁹ aūt denarijs (Exinde q̄rebat oportunitatē quō traderet eū sine turba) Redit g̃ iudas p⁹ hoc ad domū in bethaniā: existimans iesum magistrū suum ignorare suū maleficium q̄ scrutator est cordiū:⁊ cui⁹ occulta oia sunt nudata apta:ac si nihil mali gessisset. Nec venditio fuit p̄figurata in venditione ioseph Gen̄. xxxvij. er nō fuit necessaria fieri ꝑ iudā aut per quēcunq; hoiem. Quia si virgo maria habuisset ex dei mādato ꝙ debuisset filium ꝑ hominis liberatiōe immolasse:libenti⁹ fecisset q̄s abraam q̄ ad iussum dñi voluit ymolare ysaac q̄s ꝙ gen⁹ humanū mansisset in dānatōe

O sitis nunc illis

ꝑ que domini nostri iesu pcessere passionē ꝭz processus gestoꝝ. Sequit saluatoris nostri xp̄i libera oblatō ꝑ salute generis humani ⁊ passio ei⁹ Quā vt prenotaui ſm septem horas diuinis laudib⁹ deputatas cū suis meditationū membris

distinguā. Et erūt septem articuli.

¶ Primus erit de dulcissima christi refectione.

¶ Secūd⁹ de xp̄i captione ⁊ friuola ⁊ attrocissima manuū iniectione.

¶ Tercius de contumeliosa Christi presentatione.

¶ Quart⁹ de penosa pilati xp̄m liberare conantis:mediatione.

¶ Quintus de xp̄i ignominiosa attractatione ⁊ manuū iniectione.

¶ Sextus de gratiosa septem verborum prolatione.

¶ Septim⁹ erit de xp̄i corpor⁊ e cruce lamentabili solutione.

¶ Prim⁹ igit̄ articulus erit de dulcissima xp̄i refectiōe. Jbi q̄nq; notent

¶ Primo Lene preparatio.

¶ Secundo Pedum lotio.

¶ Tercio sacramēti legalis institutō

¶ Quarto iude ꝓditor⁊ manifestatio

¶ Quinto discipulor⁊ ad passionem exhortatio. Et correspondet iste articul⁹ cōtēplatiōi circa horā cōpletorij.

Primo ergo notek ce

ne ꝑparatio Text⁹ (Uenit itaq; dies azimoꝝ) .i. q̄nta feria q̄ fuit .xiij. dies mensis p̄mi in cui⁹ vespa necesse fuit occidere agnū pascalē:sic̄ dr̄. Exo. xij. Vt g̃ vitas corr̄nderet figure xp̄s voluit cū discipul' ꝑmedere agnū typicū ad eminādā legē ⁊ ad istituēdū euāg. Et q⁊ xp̄s hospiciū nō hūit ſz nec discipuli ei⁹:tal's ei ibm ad illō adduxisset Et tō (Accesserūt discipuli ad iesum ⁊ dicūt ei. Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹ tibi vt mādūces pascha. Crisb. hō dicūt vbi Jn tota vita sua nō ei certa māsio fuit in mūdo (Tūc misit petrū ⁊ iohez) q̄ fuer̄t feruentiores in obseruatiōe legis (Et dixit eis Ecce introeūtib⁹ vob in ciuitatē occurret vob hō amphorā aq̄ baiulans. sequimini eū in domū quā intrat ⁊ dicet⁊ pāfamilias dom⁹ Mgr̄ dicit:tps meū ꝑpe est apō te facio pascha cū discipl's meis) Incerta ⁊ absentia ꝑdixit eis certitudinal'r vt cognoscant cū verū deū cē. Quia hoc soluz diuine est ꝑāt⁊ (Et ille spū meo inspirat⁹ (Uñ det vob cenaculū grāde stratū ⁊ illic ꝑate nob) Credit⁊ ei ille hō xp̄i fuisse discipul⁹ occult⁹ q̄ nō solū ꝓpter dicit de loco ſz ⁊ de agno. Remigi⁹. Jdcirco grāde cenaculū posuisse dr̄. Nā ibi ver⁹ pascha terminauit ⁊ nouū sui corpor⁊ ⁊ sanguis pascha instituit. Jbi q̄st solēnioza noui testamēti opa sk ꝑpetrata. vt idē do. dr̄. Nā i eoꝝ loco p⁹ resurrectōez ꝑpē metū iudeoꝝ discipuli ibi latitarūt ⁊ spūsctū acceperūt (Eūtes aūt discipli) sicut boni obedientes. (Jnuenerūt sicut dixit ill'ihesus: ⁊ parauerūt pascha. Et cū facta esset hora discubuit ⁊ .xij. discipli ei⁹ cū eo) Quidā etiam volunt q̄ .lxxij. discipuli ⁊ btā vgo etiā erāt cū xp̄o cū alijs mlt'is⁹ sed in cenaculo seorsuz (Et ait ill' desi. desiderauī hāc pascha māducare vobiscū antequā patiar Dico em̄ vob q̄ ex hoc nō māducabo illud donec impleat in regno dei) Quia p⁹ hāc cenā nō comedit nec bibit vsq; ad resurrectōnē suā in q̄ impletū ē regnū dei. Qz tūc aperta ē ianua regni celest'⁊ xp̄s resurrexit ad vitā imortalē. Tūc cū multz comedit ⁊ bibit ad ꝓbandū sue resurrectionis veritatem.

Scdo: pedū lotio. vñ

Lena facta Agni legal'is nō dū transacta q⁊ adhuc agn⁹ comedebat figuratiue (Surgit de ce. depo. vest. sua: ⁊ cū acce. lint. ꝑcin. se: deinde mi. aquaz in pel. ⁊ se ꝑparauit ad lauādū pedes disci. ⁊ ex ergēdū lit̄eo q̄ erat ꝑcict⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

In quo facto notat xpi maxima bñ/
uitas. Primo ex obsequio qz ad pedes
seruoz se humiliauit Scdo ex mõ qz
p scipm aia fecit aquã pparando: pe
des lauãdo: tergẽdo z osculãdo Cris.
Quis de cetero supbiat: qs amplius
se exaltat? aut certe qs pfundissime se
non humiliet: dum audit dominum
totius creature tanta exempla humi
litat' nobis miseris ostendisse. Nam
manibz qbz mundũ creauit oc'os ce
corũ aperuit: lepr'osos mũdauit: mor
tuos suscitauit: mõ lauit pedes sui p
ditoris (Uenit g̃ ad symonẽ petrũ) se
quẽdo uiã Bede z Aug. nõ q aliquẽ
ante Petrũ lauaret: sz ab ipso incepit
Quia ipse erat apl'oz pmus z primas
(Et dicit ei petr'. Dñe tu mihi lauas
pedes). q. d. hoc nõ decet me pmittere
nec tu debes facere (Rñdit ihesus et di
xit ei. Qõ ego facio tu nescis mõ: sci
es aũt postea. Petrus respondit: non
mihi lauabis pedes in eternũ) Jesus
aũt nõ rñdit ei cur hec faceret: sed mi
nas imposuit dicẽs (Si nõ lauero te
nõ habebis ptem mecũ) Quia ille ne
quaq̃ psuasus fuisset. Sz qz Petrus
maxime timebat ab eo separari: pmi
sit: qz timor pariter z amor cõcussus
plus expauit sibi xpm negare cõsorti
um q̃z ad pedes suos humiliari. To
to eñ vite sue tpe deflebat hoc abyssa
le humilitatis obsequiũ. Nã refert de
eo clemens in itinerando q cũ deuo
tissime q̃si cõtinue fleret petr': ex me
moria dilecti ihesu Interrogat' ab eo
quare fleret Rñdit. Qñ recordor hu
militatis z pietatis dñi ihesu q ad pe
des meos fuerat inclinat': lacrimas
O clemẽs cõtinere nõ valeo. D' igit
ereplo Jnfidelis xpi discipule studе p
sequẽtiũ z odiẽtiũ rabiẽ obsequijs de
linire bñuiatijs obuiare z pieratis
iudices mitigare. sequit (Dicit ei pe
trus dñe nõ tm̃ pedes sz z man' z ca
put) Cris. b intelligit de interiori lotõ
ne sine q̃ nemo hz ptẽ cũ ihesu. Sic eñ
i exteriori hoie est man' caput z pedes
sic in interiori hoie caput est rõ super
ior q̃ aia inhereat deo. Man' ẽ rõ in
ferior q̃ vacat opibz actie. Per pedes
aũt intelligan't sensualitat'es. Nõ do
min' sciebat discipulos suos mũdos
q̃ntũ ad caput qz deo ꝑiũcti erant. et
q̃ntũ ad man' qz eoz opa scta. Sz tm̃
q̃ntũ ad pedes: affect' terrenoz erant sen
sualitate hẽbãt. Petr' aũt timens xpi
cõminationẽ cõsensit nõ solũ quantuz
ad ablutõnẽ pedũ sz etiã manuũ et ca
pitis di. vt supra. q. d. Nescio an indi
geo ablutione manuum. Nihil enim
mihi consci' sum sed tm̃ in b iustifica
tus nõ sum. z iõ pat' sũ lauari nõ tm̃
pedes affect' interi' sz z man'. i. opa
z caput. i. rõem superiorẽ (Dicit ei ihesus
Qui lot' ẽ p baptismũ necesse p cõto
nẽ inquinat' p peccm̃ mortale (nõ indi
get nisi vt pedes lauet). i. affect' inve
nialibz sine qbz vita pñs nõ agit (Sz
non oes mundi est' sz nõ oẽs. Sciebat ei
qs nã esset q̃ traderet eũ: ꝓterea dixit
mũdi est' sz nõ oẽs. Postq̃z g̃ lauit pe
des eoz z accepit vestimẽta sua z cuz
recubuisset iterũ dixit eis: scitis q̃d fe
cerim vobis. Vos vocatis me mgr
z dñe z bñdicit'; sum ereñ. Si g̃ ego
laui pedes vros dñs z mgr: z vos de
betis alter alteri' lauare pedes. Exẽ
plũ ei dedi vobis vt quẽadmodũ ego
feci ita z vos faciat') Hec lotio pedũ
discipl'oz pfigurata fuit Geñ. xviij. p
Abraam qui lauit pedes angelorz et
Geñ. xix. p Loth lauantis pedes pere

grinorum qz erant angeli ꝑuite mun
diciam: peregrini relinquendo mun
dum anhelando ad celestẽ patriã.

Tercio: sacramẽti le

galis institutio. (Lenantibz aũt illis)
Hoc ẽ residẽtibz adhuc apl'is post lo
tionẽ pedũ vt itelligam' q̃z loti z mũ
di esse debeãt q̃ ad corporis z sangui
nis xpi sacr̃a accedũt. (Accepit ihs pa
nẽ bñdixit fregit z dedit discipul' suis
di. Accipite z comedite h̃ ẽ corp' meũ)
Hzego. Finitis veteris agni cerimo
nijs trãsit ad institutionẽ noui z eẽni
agni quẽ in'memoriã sue passionis z
nre redẽptõis freq̃ntari istituit. Quia
vbi termin' figura ibi incipit vitas
Agn' ãt paschal' erat figura hui' sacri
z ideo istitutũ ẽ post cõmestionẽ agni
typici sive paschalis. Qõ quidẽ sacrm
nõ imerito sacm charitat' dr. Quia
i eo suã maximã charitatẽ oñdit xps
Sicut solẽt facere amici qñ ab inuicẽ
sepan't tunc eñ munuscula sibijnuicẽ
dãt in signũ charitatis ne vn' alteri'
obliuiscatur. Sic xps volẽs a nobis
sua visibili pñtia separi tãq̃z suis ami
cis charissimis reliq̃t id q̃ mihil nobi
lius habuit vicz sciꝑm ostendens affe
ctum circa nos sue charitat'; si eñ q̃d
melius habuisset indubie nobis non
denegasset. Sapie. vj. Angelorz esca
nutriuisti ꝑpl'm tuũ. Uñ relatis predi
ctis verbis realit' panẽ in corp' tran
substantiauit z in eisdẽ verbis nobis
vim trãssubstãtiãdi dedit. Nec mirũ
vt dicit Aug'. Si verbũ dei tante est
vtutis q de nihilo fecit oẽm creaturã
nõ est mirũ si vnã creaturam vertit in
aliã: z illo facto nouã legẽ instituit et
veterẽ terminauit, ꝑus eñ veterẽ legẽ
seruauit comedendo agnũ typicũ sed
nouã incho auit tradẽdo corp' ꝑpriũ.
Et nota q ante legẽ de' habuit filios
caros quos pauit volucribz celi z be
stijs ꝛre. Postea sub lege habuit cha
rizores q̃s pauit mana õ celo. Sz mõ
tpe gr̃e de' nr̃ hz nos charissimos q̃s
pascit corpore z sanguine suo. In hac
igit die de' largior fuit q̃z cũ celũ z trã
nobis donauit z creauit qz tãta dedit
hac die q' maiora dare nõ potuit qz se
totũ fontẽ vite effudit i cibũ aie dicẽs.
Ego sũ pa. viu' q̃ de celo descẽ. Seq̃t
(Sil'r z calicẽ post q̃z cenauit di. Hic
est eñ sanguis me' noui z eẽni testa
mẽti) ad cõfirmationẽ noui testamẽti
Quia vet' testamẽtũ ꝓfirmatũ ẽ i san
guine ĩmolatorz vt habet Exo. xxiiij.
Jta nouũ testamentũ in sanguine xpi
ꝓfirmatũ ẽ i q̃ apꝑet excellẽtia noui te
stamẽti respectu veteris: vt arguit apl's
ad Heb. ix. (Qui ꝑvob z mult' effun
det i remissionẽ pcatorz.) Effusus erat
sanguis xpi ꝑ ommb quãtũ ad suffi
cientiam sed quãtũ ad efficaciam tm̃
ꝑ multis. Et illa lra accipit cuidens
argumẽtũ ꝓtra hilariũ. s. q' xps tradi
tori suo: corpus z sanguinẽ suũ dedit.
Quia dicit (Bibite ex h̃ oẽs.) Uñ leo
papa. Sanguinẽ quẽ iudas vendidit
xps ei obtulit vt hꝫet remissionẽ pec
catorz si vellet. z h̃ xpus fecit: qz Jude
petm̃ adhuc erat occultũ ad innuẽdũ
q' in eccl'ia pcõri occulto eucharistie
sacrm̃ nõ dz negari. Ut in cano. j. q. j.
xps qõ fecit. Et fm Aug'. z can. ibidẽ
Xps ꝑmo corp' suũ sacratissimũ de
dit iude. Postea alijs apl'is. Judas
aũt ꝑ maliciã recepit illud ad eternã
dãnationẽ. ceteri vo ad salutẽ. Sicut
hodie: sumũt boni sumunt mali sorte
tm̃ ieq̃li vite vl' iterit'. Et fm doc. cõit
Precipue Rich. circa. iiij. sniaz. Xps
nõ solũ dedit discipul' suis corpus suũ
sub sacro sz ipsemet sumpsit. Ipse eñ

q̄ ab alīs obſeruari voluit p̄us obſer
uauit: vt alīs ſic faciēdi daret exem/
plū. Nā ſemp cepit ieſus facere z do/
cere. Act. j. Ūñ metriſta. Rex ſedet in
cena turba cinct⁹ duodena. Sz tenet
in manib⁹ ſe cibat ipſe cib⁹. Nec autē
inſtitutio ſacri z cene: figurata fuit in
cena quā fecit Joſeph fratrib⁹ ſuis in
egypto. Geñ. xliij. Jtē in cena quā fe/
cit darius rex oīb⁹ vernacul' ſuis z ma
giſtratib⁹ Ūñ Eſdre. iij. Et in oblatio
ne melchiſedech Geñ. xiiij. Et in ob/
latione agni paſchalis Exodi. xiiij.

Quarto p̄ditoris ma

niſeſtatio. Ūñ ſequit (Et edentib⁹ ill'
dixit ieſus. Amē dico vobis q̄ vn⁹ ex
vobis tradet me qui mād̄ucat mecū.)
Reuelauit eīm xp̄s traditorē ſuā in ge
nere triplici de cauſa.

¶ Primo vt ſe verū deū oſtenderet q̄
futura p̄tingentia p̄uidebat quod
ſoli deo p̄prium eſt.

¶ Scō vt oſtēderet ſe voluntarie pa
ti quia mortē p̄cauere poterat quā
preſciebat.

¶ Tercio vt p̄ditor peniteret q̄ ſe non
latere peccatū ſuū audiebat.

Sed diceres xp̄us fecit cōtra regulā
quā p̄us docuerat. Si peccauerit in
te frater tuus corripe eū inter te z ip̄m
ſolū. Dico q̄ hoc veritatē h̄z vbi ſpes
eſt correctionis q̄ nō erit hic. Sed q̄re
nō deſignauit eū ex noīe. Reſpondit
Aug⁹. vt nos oñ det tolerare malos
q̄diu occulti ſunt quia ipſe noluit iu
dā p̄dere. Et ponit̄ in cano. xxiij. q. iij
Tu bon⁹ (Quo audito diſcipuli con/
triſtati ſ' val de) fm glo. Quia lz nihil
tale cogitauerāt pl⁹ tñ crediderāt mg̃o
q̄ ſibi z timēres fragilitatē ſuā q̄runt
de peccō cui⁹ ſciētiā non h̄nt. Unde z
(Aſpiciebāt adinuicē hesitātes ō quo
dicerez ꝓtriſtati valde ceperūt ſinga
li dicere: nūq̄d ego ſū dñe) Solus aūt
iudas dixit (Nūq̄d ego ſū rabi) nō di
xit dñe q̄ tā ſe fecerat ſeruū diaboli q̄
in cor eī⁹ intrauit ad tradēdū xp̄m: z
ad iudā xp̄s dixit. (Tu dixiſti) ac ſi di/
ceret: tu rep̄diſti: nō ego (Erat aūt ē
vn⁹ recūbens i ſinu ei⁹ quē diligebat
ih̄s; hunc innuit petr⁹ vt clam q̄reret
quis eſſet q̄ eū traditurus eſſet Itaq;
cum recubuiſſet ille ſup pectus ih̄su
dicit ei dñe. quis eſt) Cui ih̄us vt com
peret ei⁹ dolori z q̄ magis fuit ſibi
dilect⁹ z vt eſſet teſtis q̄ certitudinal'
p̄ſciuiſſet traditorē ſuum. rñdit ſecrete
(Ille ē cui īgredi tū panē porrexero. Et
cū intinxiſſet panē aut buccellā panis
dedit iude ſimonis ſcarioth ih̄s.) Nec
intinct⁹ panis nō fuit corp⁹ xp̄i. Quia
vt dicit Aug⁹. in de ꝓcordañ. euāgeli/
ſtarū. Jā cor⁹ xp̄i diſcipul' datū erat.
Sz erat panis madefact⁹ i ſucco lactu/
ce agreſtis q̄ erat neceſſari⁹ ad eſum
agni. Ūñ bona fuit buccella: ſz aliq̄n
bona obſunt: z mala p̄ſunt: vt ſacrīm z
buccella iude. Tēptatio carnis paulo
(Et cōtinuo poſt buccellā intrauit in
eū ſathanas) vt eū efficaci⁹ vexaret ad
pficiendū malitiā q̄ cōcepat. Ūñ er
dictis colligit q̄ dñs attēptauit retra
here iudā a malo ſuo p̄poſito. Prio ex
obſequij exhibitōe in eo q̄ corā eo ge/
nua flexit z pedes e⁹ lauit Scō ex do
ni largitione q̄ cor⁹ p⁹ z ſanguinē ei de
dit Tercō ex ꝓfuſiōe q̄n corā oīb⁹ dixit
Un⁹ er. xvj. me tradet. Sed q̄ his nō
p̄fecit addidit cōminatōz di. (Ue hoi
illi p quē filius hois tradet) Sup quo
Jero. Sz z hodie z i ſempit̄nū. ve illi
q̄ ad mēſam dñi malign⁹ accedit. eſt
etenī illevelut iudas filiū homis tra
dit nō q̄dē peccatōrib⁹ iudeis ſz peccatōr⁹
mēbris: vt ſ' peccatis notorijs intētis bo

nis iuſtis ip̄licati: ficte cōfitētes aut
verū emādatōis p̄positū nō h̄ntes nec
occaſiones victor⁹ declinātes: p̄niam
inuictā p̄ficere nō volētes z c. (Bonū
erat illi ſi natus nō fuiſſet hō ille) Qō
duob⁹ modis intelligit. Uno mō fm
glo. de natiuitate i vtero. Nam melī⁹
erat oīno nihil q̄z ſp eē i malo culpe. q̄
nō eſſe p̄uat ſolū eē creatū. Sz cēma
lū p̄uat eē diuinū z ſi nat⁹ in vtero nō
fuiſſet nullo mō malū ei ieſſet. Scōo
mō intelligit de natiuitate ex vtero.
ſic bonū erat ſi ſtatim in vtero p̄ij eſſet.
Quia tūc p ſolo peccō originali dāna/
tus fuiſſet z tm̄ ſuſtinuiſſet penā dāni
ſz mō hz penā dāni z ſenſus intenſiſſi
mā. Cū igit nec ſic potuit eū retrahe/
re dixit (Qō fac fac ci.) Glo. ad nīaz
ſalutē feſtinauit. Et h̄ vbū ñ fuit p̄cipi
entis vel cōſulētis q̄ peccm̄ nō p̄t cade
re ſub p̄cepto vel ꝓhibitio diuino cū ſit de
ſe malū; ſz p̄mittēt it. q. d. fac fm mali
tiā tuāz ego te nō pedā (Et nemo di
ſcūbentiū itellexit q̄d diceret. Quidā
eīm putabāt. q̄ loculos h̄bat. q̄ dicit
ei ih̄s. Eme ea q̄ opus ſūt nob ad diē
feſtum aut egenis aliq̄d daret. Cū er
go accepiſſet buccellā exiuit cōtinuo.
Erat aūt nox) Tūc eīm ſol iuſticie occi
derat i corde iude. Jō bñ di. erat nox.
O q̄ miſerabil' exit⁹. Exiuit de bona
ſocietate ad malā. de ſocietate āgelor⁹
ad ſocietatē demonū. de vita ad mor/
tē. de gaudio ad penā. de luce ad tene/
bras. Et poſt diſceſſum iude (Dixit ih̄s
diſcipul' ſuis. Nūc clarificat⁹ ē filius ho
minis) Quia iuda excluſo remāſerūt
ſoli clari cū ſuo clarificatore (Tūc ait
illis ih̄s. Oēs vos ſcādalū patiemini
in me i nocte iſta.) Glo. occaſionē ruine
z offendiculū ex his q̄ videbitis i me.
(Quia ſcr̄t ē) Zach. xiij (Percutiā pa
ſtorē z diſpgent oues gregis. Poſt q̄
aūt reſurrexero p̄cedā vos in galileā)
Hoc vltimū addidit p̄ eor⁹ ꝓſolatōz
vt q̄ mortē ſui paſtor⁹ audierāt p̄tā
fugā ꝓſolatōz recipent audita e⁹ reſur
rectōe z ſui familiari⁹ gregatōe (Rñ
dēs aūt pe. dixit illi.) Quia ceteri erāt
ferventior⁹ (Et ſi oēs ſcādalizati fuerint
in te: ego aūt nūq̄ ſcādalizabor) Aug⁹.
Petr⁹ ñ fuit mērit⁹. q̄ ſic i mēte hūit
ſicore p̄tulit: ſz p̄ſūptuoſe loq̄bat ñ at
tendēs ſuā fragilitatē z p̄hetārīs irre
fragabilē veritatē. p̄ quō ceteri ſuius
pmitrebāt cadere (Ait ei ill' ih̄s. ſimō
ecce ſathan expetiuit vos). i. licētiā vos
tēptādi petijt Nō eni p̄t ſcōs tēptare
niſi pmiſſus (Ut cribraret. i. ipulſu tē/
ptationū cōcuteret q̄ multū nitit ad
ſubuerſionē ſcōr⁹. Illos vero pulſare
negligit q̄s q̄ſi q̄ete ſe poſſidere ſentit
Tēptauit ei apl'os z remāſit ſibi ſoluz
vn⁹. ſ. iudas ad eīnā penā Alij vo apl'i
tñſierī ad gloriā (Sic triticū) p cribrū
ita pmiſſū ē. Nā triticū cū cribrat fa/
rina trāſit: palee vo z furfur remanēt
ſic apl'i trāſierī: ſz iudas tā q̄z furfur re
māſit in cribro diaboli. Et q̄ xp̄us pe
trū platū eccie inſtituit. Idcirco adiun
xit (Ego pro te rogaui petre vt modo
deficiat fides tua) Typū h̄ loco petr⁹
gerit militār' eccie e⁹ fides nō deficiet
vſq; ad noniſſimū diē. ſp ei i aliq̄bz ico
cuſſa ſtabit. Sic in triduo paſſionis
dñice firma fuit i btā v̄gine i cui⁹ me
moriā. xij. cādele extinguūt. Hauicl'a
ei petri z ſi. p̄cell' tēptatōnū q̄tea nūq̄z
tū mergit. p̄ quō dixit ih̄us ad petrū
(Et tu aliq̄n p̄uersus ꝓfirma fr̄es tuos
Ait illi petr⁹. Dñe pat⁹ tū tecū i carce/
rē z i mortē ire) Hāc āt audaciā mēti
xp̄s reprehendit dixit (Amē dico ti
bi añ q̄z gall⁹ fm Marcū (bis vocē de
derit) Dat. z luc. absolute dicit. Añ q̄z
gall⁹ cāret ter me ne. z ap̄l⁹ ñ loq̄bat)

Universidad de Deusto
Biblioteca

His dictis oēs turbabant: quilibet eōrū cogitauit. Et quo petrus q̄ est caput nr̄m talia est factur⁹ q̄ erit de te.

Quinto: ad passionē

erhortatio. Tūc ad eox ꝓsolationem dulcissimū sermonē cepit facere dicēs (Filioli mei adhuc modicū vobiscū sū q̄ōcp̄tū ē de me oportet impleri in me.) Nō turbet cor vr̄m neq; formidet. Creditis in deū: et in me credite nō relinquā vos orphanos vado: et venio ad vos) Sic scribit Job. xiij. vsq; ad ca. xviij. Ubi cōpendiose loq̄ndo i tota fmone aliq̄ p̄cepit aliq̄ p̄dixit aliq̄ popposcit. Precepit in fine alia mutuā dilectōez dicēs (Diligatis inuicē sicut ego dilexi vos) Mādato x̄p̄ impletionē dicēs (Si diligitis me mādata mea seruate) Meritoriuz pseuerantē cōsūmationē dicēs (Manete in dilectōe mea) q̄d manere facit opa ꝓsūmare. Predixit a mūdo psecutionem (Sicut inḡentes me psecuti sunt: et vos pseq̄ent) Aspūscto eruditionez (Cuz venerit paclit⁹ ille vos docebit oia.) A pīe eruditionē (Q̄cq̄d orantes petitis fiet vob.) Poscit a pīe suscitationē dicēs (Pī clarifica filiū tuū) Apl'ox ꝓfuationē dicēs (Pī cōserua eos q̄s dedisti mihi) Mūdi cōuersionē dicēs (Pī scē rogo vt cognoscat mūd⁹ q: tu me misisti. Et cognoscendo ꝓuertat. et fm Beda. Oia vba fmōis dixit sedēdo vsq; ad illū vltimū pūctū quā dixit stando. (Et subleuatis oculis in celū) Et ille fm eundē Bedā fuit ille hymn⁹ de q̄ dicūt euāgeliste. Et hymno dicto exierūt in montē oliuaz. Oz stati finito fmōe gīas egit tē

Ecūdus articulus

erit de xp̄i captōe et friuolar atrocissima manuū iniectione. Et habebit tres ptes p̄ncipales.

¶ Prima erit de dolore ingenti in ortō ante aduentum iude.

¶ Secunda erit de captione christi et perditionis modo.

¶ Tercia erit de miserabili iesu ad pōtifices ductōe. Et cozrīdet ille artic⁹ ꝓtēplatōi circa horāz maturiale

Secundus ergo articulus

est de xp̄i captōe et friuolar atrocissima manuū iniectōe. Ubi quinq; notentur.

¶ Primo discipuloz separatio
¶ Scdo xp̄i iesu contristatio.
¶ Tercio eius trina oratio.
¶ Quarto vehemēs eius anxiatio.
¶ Quito charitatiua ipsi⁹ ꝓdescēsio.

Seq̄t text⁹ (Egressus ihs cū discipul' suis trāsit torrentē cedron) q̄ē in latere mōtis oliueti vbi creuerūt arbores cedri (In villa que dicit gethesamani) et fuit loc⁹ vbi sacerdotes pascebāt pecora imolāda (vbi erat ort⁹) Aptus cō, tēplationi (In quē intrauit ipse et discipuli eius) Crisosto. Solit⁹ erat iesus loca solitaria et a tumultib⁹ quieta q̄rere q̄ndo aliq̄ sublime voluit loqui q̄ nō fuit alijs pbas audere. Et ideo de sua passione tractatur⁹ ortū intrauit. Uū locus ille valde cōuenit ministerio passionis dūice. Cū quia passio xp̄i fuit sanatiua morbi Ablatiua peccati. Deletiua cyrographi. Et recōciliatiua generis hūani. Prim⁹ aūt parens i orto paradisi terrestris morbū contrarit peccatū cōmisit et posteriores suos ad penā obligauit et inimicias inter se et deū per mobedientiam cōstituit. Ergo vt modus curationis cozrīderet trāsgressioni iminēte passione ortū intrauit. Insup̄ intrauit ortū vt oīderet q⁹ p passionē suā introducebat nos in ortū virtutum et gratiarū.

(Solebat aūt iudas locū q: frequenter cōuenerat ihus illuc cū discipul' suis) quia ibi erat locus conueniens oratioi. Sequit prima pars.

Primo discipuloruz

separatio (Et ait discipul' suis. Sedete hic donec vadam et orem) hoc dixit octo discipulis. Etiā vos vigilate et orate vt nō intretis in tēptationē peccato cōsentiēdo q̄d est ingredi tēptatōez intrare. (Et assumpsit petrū iacobū et iohannē) Quia cos p̄ ceteris familiar⁹ dilexit et ad sua secreta admisit. Uū erāt cū eo in trāsfiguratōe vt ptz Math. xvij. In puelle suscitatōne ibidem. et mō assumunt vt sint cuz eo in oīone vt q̄ viderāt gloriā diuinitatis in trāsfiguratōe. potentiā in puelle resuscitatione. viderent mō tristiciā imminente passione vt certitudinal'r cognoscerēt q⁹ esset ver⁹ deus et verus hō.

Scdo xp̄i cōtristatio

(Et cepit cōtristari et mestus esse) In quo oīdit veritatē hūane nature. (Et ait illis. Tristis ē anima mea vsq; ad mortē.) Bern. O gaudiū o letitia tu letificas ciuitatē dei tu totū obiectuz britudinis q̄d ꝓtristaris. Nōne tu es de⁹ cōsolacōis q̄ ꝓsolaris nos in oīni tribulatōe nr̄a. Et quō tristes consolaris si tristis ē aia tua. Sed de morte nō tristabat xp̄s q: mori venerat. vñ nō dixit ꝓter mortē sed vsq; ad mortē Uñ et theologi querūt. An in aia xp̄i fuerit passio tristicie. Rñdet Rich. et Bon. li. iij. di. xv. ar. vl. j. Qx sic absq; dubio sic mgr̄ sniax sentirz text⁹ euāgelicus cōfirmat. In aia xp̄i fuit passio tristicie. Sicut enī ex cōiunctione rei aiate cū apprehensione eiusdē causatur i appetitu sensitiue passio delectationis. Sic ex cōiunctōne rei odite cū apprehēsione eiusdē causat in appetitu passio tristicie. Et q: res de primo et certitudinal'r fuit ꝓsiderat q̄si tā pñs ꝓpr̄ cuēt⁹ certitudinē: instāte ꝓpinq̄tatem et infallibilitatē ideo nō solum respectu rei odite cū est pñs sed etiaz respectu rei odite cū infallibil'r et de prioventure ē passio tristicie. Aliter tamē fuit in eo tristicia q̄z in nobis. In nob enī frequēter causat ꝓtraz ꝓter iperitū rōnis q̄d vitupabile ē. In xp̄o vo nō fuit nisi fm imperiū rōnis q̄ imperabat sensualitatē tristari moderate fm exigentiaz sue nature. Et ideo in ipso nō fuit tristicia q̄uertēs neq; cōturbāns nec de necessitate. Ob q̄d Jero. super Math. Dñs nr̄ vt veritatem ꝓbaret assumpti hois: vere quidē cōtristat⁹ ē sed ne passio in aio illi⁹ dñet p passionē cepit ꝓtristari. Aliud enī ē cōtristari. Aliud incipere cōtristari. Hec ille. Crisost. autē assignat q̄ndq; causas tristicie xp̄i. Prima passionis sue imaginatio quā natural'r nolebat Scda discipulox desperatio et ruina. Tercia indeox excecatio. Quarta Jude condemnatio. Quinta ciuitatis hierl'm destructio. Et Bern. addit sextam sez maternarū viscerū cōquassatio cui renerrime cōpatiebat. Porro licet hec tristicia fuerit natural' nihilomin⁹ nō fuit volūtaria et rōnalis nec nō ꝓpr̄ voluntariā sustinētiā ei⁹ fm rōnē: sensitiua ps ei⁹ alleuiabat a tali anxietate sicut fieri solet in nobis quia ex cōtemplatione seu pmptitudine voluntatis que est in superiori parte anime alleniatur dolor sensitiue. Sed in xp̄o volenti pati pmptitudo volūtatis q̄ fuit in inferiori parte aīe non fuit influentia in inferiorē partē: vt sic. ibi esset dolor maxime sensitiue partis ad nostrā redemptionem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tercio: trina oratio.

(Et auulsus est ab eis quantū est iactus lapidis: cadit in faciē suā sup terram et orauit. Mi pr si possibile est transeat a me calix iste). q. d. O pr tibi placuit mittere filiū tuū vt pro iniuria nobis facta satisfaceret in natura assumpta et statim cū voluisti: dixi. Ecce venio. In capite libri scptū ē de me, vt fa. vo. tuā: de me vo. et le. tuā i me. cor. mei. Paup fui et in laboribz a iuuēture in fame et siti in frigore et nuditate. in ieiuniis multis in vigiliis sup modū. feci pr qđ mandasti paratus sum et q̄ restant adimplere. Uerūtn penalitatez banc tā magnā: tā amarā: tam durā si fieri pt a me tolle: q̄ mihi pata ē ab aduersarijs meis q̄ plequūt me. Ubi dns ibs xps postulat a se trālferri calicē nō quidē timorē patiendi sed mia pois pplī ne scz ab illo bibat calicem ppinatū que excusationez ignorantie bi enon poterat cū illuz in libris suis cottidie legebāt. Rursus videns vtilitatē que toto mūdo p passionē ei esset futura subiecit (Uerūtamen nō mea sed tua voluntas fiat). q. d. Si sine q̄rundā pditione salus multarū indici nō pt: fiat voluntas tua. Nota fm Rich. et Bona. li. iij. dis. xvij. ar. j. q. ij. Qr cū i xpo sint plēs nate intellectuales scz diua et būana necesse ē i xpo ee plures volūtates. qđ mgr in textu p multimodas auctoritates sanctoz oīdit Unde si numerent volūtates xpi fm naturas: due sunt scz diuina et humana. Scz fm potētias tres sūt. videlicz diuina: rōnalis aie: et voluntas appetitiua sensitiua q̄ exenso noie voluntatis volūtas dicit: quia mouet post appbensionē quia ppie loquendo de noie voluntatis voluntas nō inuenit nisi in parte anie rōnalis fm phm. iij. de aīa. Sed Bona. dicit dis. xvij. ar. j. q. iij. Qr cōformitas in rone volendi fuit in oibz voluntatibz xpi. qz sic volebat sensualitas sicut volebat ratio eā velle. Sic volebat etiā rō xpi sicut diuina voluntas volebat ipsam velle. Nam vnaquecz voluntas qđ suū erat opabat et qđ ad se ptinebat sequebat Uoluntas diuina iusticiā: voluntas rōnalis obedientiā. voluntas humana miscōiā. voluntas carnis naturā. Necz altera alteri cōtraria erat. Et h̄ est qđ dicit mgr Hugo. fm diuinā voluntatē qđ iustū erat voluit. fm volūtatē rōnis iusticie ꝫ sensitz iusticiā appbauit. fm aut ē volūtatē pierat' sine odio ꝫ intime cōdoluit miserie quēadmodū fm voluntatē carnis iusticiam nō accusabat scz penā recusabat. Et q̄ docemur q̄ nihil postulare debemus nisi qđ velle dare credim' oim bonoz largitorē. (Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes) nō tm corpore sed etiā mente et absorptos p̄ tristicia (Et ait petro) qui ceteris se cōstantioze ꝓmittebat (sim on dormis) Simon qđ sonat obediens. q. d. vbi ē obedientia tua quā vouisti. ꝓpus gloriaberis de cōstātia tua ꝓmittēdo mecū in carcerē et in morte ire (Et nō potuisti vna hora mecū vigilare) In mōte thabor qñ vidisti claritatē diuinitatis voluisti edificare tabernacula. hic qz vides infirmitatē būanitat' nō potes vigilare vna hora. Et ꝓuertēs sermonē ad reliq̄s ait. (Uigilate et orate ne intretis in tēptatōnē) Impossibile est eīm būanā naturā nō posse tēptari et iō nō ōt ne tēptemur scz ne itretis in tēptatōz: ne tēptatio supervos. Quia fm Jero. Tēptari būanū ē scz intrare tēptatōz diabolicū ē. (Ait petro) et q̄si excusans eos ne desperent ex ꝓuaricatione (Et ait spūs vr̄ qdē ꝓmptus est caro aūt infirma) Hoc ē fm Jero. in cōmētario sup matb. Si spūs vr̄ ꝓmptus sit ad bñuolēdū tñ caro fragil' est ad sustinēdū' (Iterū secōo abijt et orauit dicēs) Pr mi si nō pōt calix iste trāsire a me nisi bibā illū fiat volūtas tua (Scēdo dns orauit vt nob ꝓseuerātiā ozādi cōmēdaret. Dis eīm est actio est nra instructio. Cur igit petijt. Nisi vt nobis formā in tribulatōe damādi ad dnm daret. et doceret nos. semp ꝯditionaliter esse orandū scz si de sciat sibi ad laudē et nob ꝓficuū fore ad salutē (Et venit et inuenit eos dormiētes. Erāt ei oculi coꝝ grauati) glo. Augi. Somnus corpis erat figura q̄ gnati erāt somno infidelitat'. Et tūc discipulos nō increpauit ad innuēdū q̄ plati nō sp debēt arguere scz aliqñ dissimularez in firmitati subditoꝝ ꝯdescēdere (Et relictis ill' iterū abijt et orauit ēcio eundē fmonē.) Tercio replicat oīonēvt nos sua oīone liberaret a mal' pñtib: ꝓteritis: et futuris. Et hāc sic orauit tribz vicib: sic etiā in trib locis p tactū lapidis abinuicē distantib: sicut antea tēptat' fuerat i trib locis Nā vestigia longa post tēpa fidelibz a ꝓparuerūt q̄ in locis illis facta erant.

Quarto: vehemens

anxiatio. (Et fact' in agonia pluri' orabat.) Nā sicut in duabz pmis oīonib vberrime fleuit sic et in tercia cū eēt penitus in agonia spūs et carnis: plurius orabat. Agonia eīm fm Remigiū dici potest vehemēs anxiatio quā habuit de penis sibi de ꝓpinquo imminentibus quas presentialiter intuebatur In illa eīm oratione reuoluit omnia passionis sue ludibria et certabat sensualitas contra rationē. timor contra dilectionē. mors contra vitā: quia diuina virtute quodlibet pmittebatur agere ꝓpria actione Humanitas eīm quā assumpsit vehemēter abhorruit mortē et penaz eius. Sed ita fortiter certauit p diuinitatem cum humana infirmitate quā assumpsit q̄ (Factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā.) Un firmiter est credendū et tenendū istas guttas vez sudorem et naturalē sanguinē fuisse de purissima carne xpi: licet nō naturali modo pfusuz: quia cōtra naturaz est sudare sanguinē vt dicit Beda. Ideo terrā sanguineo sudore rigare voluit vt frenos boies suo sanguie abēna morte liberaret. Nam aliquo modo dispositiue timor et amor bellantes in corde iesu sudoris hui' causa fuerūt. Nam pmo xps suā sensualitatē sinebat inexpīssibili timore et horroze et dolore cōcuti. Ex quo nimirum humor sanguineus fuit ad interiora reductus sup quē timorē reiciendū fortissim' et inestimabilis amoris mire imensitatis malleus repcutiens et ipm timorē excludēs oēs poros corporis ihesu et venas resoluisse videntur sic de toto corpore suo bñdicto fluerēt gutte sanguinis decurrētis in terrā. Sicut eīm fm phicos intrinseca causa sudoris ē calor naturalis būidū vaporē dissoluens. Sic etiā sudoris hui' supnaturalis causa esse potuit ardor excessiui amoris de corde xpi redundans in totū corpus iuū qui soluebat illud humidū vaporosum. Un fm Hugonē de scto victore. et Fran. ma. Illa hora vidit totū progressum non solum sue passionis sed etiā oim nostrū q̄ passuri erant p ipso vsq̄ ad mūdi cōsūmationē: ppē qđ tant' horror ipm iuasit

vt etiā tota medulla oſſiū moueretur Unde Bern. nō ſolū oculis ſed etiā omnibus mēbris videt dñs lachrymaſſe vt oia mēbra eccleſie ſuis lauaret lachrymis. Tāta pinde fuit cordis eius angustia q (Apparuit ei angelus) nō oculo mētis ſolū quo intuebat omes angelos ſed oculo corporali in humana effigie (Confortās eū) p modū ſentientis qđ factū fuit nō tā ppter xpm q ppter diſcipulos fidē confirmādū. Fm Anſhel. tūc dixit. Conſtās eſto dñe in hac hora quia p mortē hoiem ab eterna morte liberabis. Hic aduerte qđ Math. xiij. dr q poſt tēptationē diaboli acceſſerāt ad eū angeli t miniſtrabant in ſignū nature diuinitatis. hic xo in paſſione cōfortabat eū in ſignū humanitatis ad docendū nos q angeli ſemper confortāt orantes t pro xpo patientes.

Quinto charitatiua

cōdeſcenſio. (Et cū ſurreriſſet ab oratione tūc venit ad diſcipulos ſuos et inuenit eos dormiētes t dicit illis dormite iā t quieſcite). q.d. parū poteſtis hic facere. Bern. Quid eſt dñe q tercio redis t copias dormiendi pſtas? Nunqđ aliū cōcedis ſomnū vbi in te quieſcit t aliū pbibes in quo grauāt oculi. Ira eſt dñe. Qui eīm in te vigilat ſuauiter dormit. Utinā dñe p gratiam pfecte vigilarem⁹ tecū t in laudibus die ac nocte vt tandē dicer illud nobis. Apo. xiij. Amē iam dicit ſpūs vt requieſcat a la. ſ. Uñ xps pmū ſomnum diſcipulos icrepauit. Scōm cōceſſit. Terciū pcepit. Ad innuendū q ſomnus culpe pmo ſomno diſcipulorum correſpōdēs ē vitupabil'. Somnus nature tolerabil'. Somn⁹ contēplationis t gre ab oib⁹ deſiderabilis xps aūt nō dormiuit ſz orauit. Sciebat eīm iudā nō dormire ſed aduerſuz eū ſocietatē crudelē congregaſſe t in breui ſup eū venturā. t hoc ignorabāt diſcipuli ideo dormierūt.

Secunda pars illius

articuli ſcōi: eſt de captione xpi t proditionis modo. Ubi tria notentur

¶ Primo ingens xpi magnanimitas

¶ Scōo Jude maligna⁹ querſitas

¶ Tercio chriſti pfunda humilitas.

Notatur ergo

Primo chriſti ingēs

magnanimitas. Nā cū diſcipuli modicū dormiuiſſent vidit in ſpū iudam venientē (Et dixit. Surgite. Ecce appropinquat q me tradet) In quo eius oñdit magnanimitas t captio voluntaria. Nihil eīm in eo tractū cōſiderat quia volens eſuriuit: ſitiuit: cōtriſtat⁹ t timuit t iudeis ſe querentib⁹ obuiauit. (Adhuc eo loquente. Ecce iudas vn⁹ de duodecim venit t cuz eo turba multa cū gladiis t fuſtib⁹ miſſi a pncipib⁹ ſacerdotū t ſenioribus) Hoc multum xpo augebat dolorē. Quia a ſuo diſcipulo vno ex duodecim electis de toto vt vile mancipiū tradebat. Venit igit ille pditor cū latronis t facib⁹ ne dñs latere poſſet. Venit cū armis ne quis reſiſtere poſſet. Accepit milites a pilato pſide ne quis ei reſiſteret ppter metū ptātis publice. Aſſumpſit miniſtros iudeorū ne zelo legis ipm quis defenderet. Venit nocte vt ſine ſtrepitu capet. Et q fm Criſ. Judas timuit ne p mediū illoz ipſis neſcientibus trāſiret. Aut facie ſuā imutaret ſicut in monte thabor. Ideo ſequitur

Secūdo inde puerſitas.

Uñ cū iacob minor valde ſimil' fuiſſet xpo (Proditor dedit eis ſignū dicens. Quēcūq oſculat⁹ fuero ipſe eſt tenete eum t ducite caute) Hoc ſignuz dedit iudas t nō aliud: q: mos erat iudeoz oſculari qñ veniebāt de via ad oſtendēdū q ingreſſ⁹ eoz erat pacific⁹ t maxime q: xps in ſignū pfecte amicicie diſcipulos veniētes a via recipere cōſueuit.

Tercio: chriſti pfunda humilitas

Que notat er quartuor. Primo ex māſueta interrogatiōe. Sequit. (Jeſus aūt ſciēs oia q venura erāt ſup eū pceſſit t dixit eis quē q ritis) Dando eis ptātē loquēdi: t nō tangēdi eū. Nā oculos eoz excecauit ne eum cognoſcerent. At illi magna t horribili voce clamabant (Jeſū nazarenū) Quib⁹ pi⁹ dñs rndit (Ego ſum Stabat aūt iudas q tradebat cū cū ipſis) Dic fm Augu. Judas noiatur vt ſi mirū eſſet eum ab alijs nō cognoſci. mirū tū appareat q Judas familiaris ſuus diſcipul⁹ eum nō cognouit. Ut cum dicit eis Ego ſum (Abierūt retroſum t ceciderūt in terram t iudas cum eis) Erat enim vox illa leniſſima tante virtutis vt ea audita omnes tanq mortui caderent. Qđ ideo fecit ieſus vt per hoc in eo diuinā poteſtatem cognoſcentes viam cōuerſionis aſſumerent t a cōcepta malicia deſiſterēt. Et fm q ex dictis Criſ. ſup Math. colligit: q radij ignei pcedebant ab oculis ei⁹ ſicut in extremo iudicio vult ſe oſtendere damnatis. Et q horribilit ſonabit illa vox Ite maledicti cē. ita iſta in auribus iudeoz. tō ad illā vocē territi ceciderūt in terraz Aug. Una vox magnā turbā terribilē ſine vllo telo pcuſſit: repulit: ſtrauit virtute latentis diuinitatis. Quid iudicaturus faciet q iudicand⁹ hoc fecit. Quid regnatur⁹ poterit q moriturus hoc potuit. Et qs ei⁹ vocē in iudicio poterit ſuſtinere. O vos iudei dementiſſimi qđ pdeſt vobis aduerſus xpm gladioz t fuſtiū multitudo qui vt mortui iacetis vno mitiſſimo vbo Nonne videtis xpm ſolū potentiorez vobis oīib⁹ eſſe: t ſi vellet oēs interficere poſſet vt olim totū mundū deleuit diluuio: vt ſodomā t gomorraz ignez ſulphure pemit: vt exercitū ſennacherib centū octoginta qnq milia hoīm mortificauit: vt dathan t Abyron cra deglutiuit: vt maximū pplm ſb dā gladio angelico trucidauit. vt duos quinq genarios igne cōſumit. Oīa hec t illa poſſet ſi vellet ſe defendere. Sz nō vult niſi ad modicum vos ꝓſternere. Hoc aūt facit vt oſtendat ſe volūtarie mortē ſuſtinere. Hec pſtratio hoſtium xpi pfigurata eſt in Sampſone: q mandibula azini mille fortes pſtranerat Judith. xvj. Cū igit xpus oſtendit ſuā potentiā: dedit eis reſurgendi clementiā vl licentiaz membroz officiū eis reſtituendo (iterū q eos interrogat quē queritis) Illi aūt tantā virtutē nō veriti ſed i malicia excecati t obumbrati dixerūt (Ieſum nazarenū) Quos vides ad tā terrificū tonitruū nōdū cōuerſos ad capiendū ſe ſponte tradidit dicens (Dixi vobis) q: ego ſum Si q me queritis ſinite hos abire: vt impleret fm o quē dixit Quia q dediſti mihi nō pdidi ex eis quēq) Fz Aug. his vbis habuerunt licentiaz eum capiendi atq ei⁹ noticiam. Noluit enim diſcipulos capi q ipſe ſolus voluit pro redemptione mundi pati. Scōo ptz eius humilitas ex oſculi ſuſceptione. Et conſtim quando habuerunt licentiā (Ac-

cessit ad eum iudas d. Aue rabbi. Et osculatus est eū) Rabbi vocat cui⁹ nō vult esse discipul⁹. Accessus tanq̄ amicus ꝫ inimic⁹ seuissim⁹ erat. Porrexit osculū pacis ⁊ abscondit venenuz cordis. Uerbis rp̄m p̄fitet factis aūt negat. Un̄ Aug. O signū sacrilegū p qđ cōsueuerūt boies bella finire: Iudas studuit bellū inchoare quē iesus dignanꝫ suscepit ad osculū vt fm Bedam plus afficeret p̄ditorē cū amor⁊ officiū nō negaret. Cui iūxit amoris verbū dicēs (Amice ad qđ veneisti) amicū vocat fm statū p̄sentiū q̄ iust⁹ fuit q. d. O iuda ꝫ hanc turbā armatā cōtra me adduxeris: ⁊ p̄ditōne tua tantū me offenderis: paratus sum tū ad huc te recipere in amicitiā p̄sentem. O innocens agne bonitatis, bonitatis tue erat vt oia signa amoris tuo p̄ditori ostenderes: vt cordis ei⁹ maliciam emollires. Conabaꝫ aūt adhuc rp̄s iudā reuocare. Primo signo visibili in p̄stratiōe cohortis. Secō dulci sermone dicens Amice. Tercio occulta correptione di. (Juda osculo filium hoīs tradis) i. signo amicicie inimicicias facis. Bern̄. O cor oīm felle amari⁹: omni lapide durius. Judas mercator pessim⁹ quo mō ausus fuisti tāgere labia illa melliflua dulcissimi mgr̄i tui. O cor omni melle dulci⁹ oi balsamo suaui⁹ bone iesu qui osculuz tuo traditori non negasti ⁊ amicū eū appellasti: qui vere cum dilexisti: sed odio habitus es ab eo. Fuit aūt hec traditio figurata i simili facto Joab q̄ dolose dixit ad Amasan. Salue mi frater ⁊ manutenens dextra mentuz eius quasi osculās interfecit eū. vt 2o. ij. Reg. xx. Jtē i facto Triphonis q̄ in dolo loquebat Jonathe tradēs eum ptolomensibus ad occidendū. j. Ma. xij.

habeoꝫ duodecimo.

Tercio notatur eius

humilitas: ex manuū iniectione. text⁹ (Tunc accesserūt ⁊ iniecerūt in iesuz) Bern̄. Quis sine gemitu audiret: q̄liter in illa hora mali homicide man⁹ illi⁹ ligauerūt q̄ manu sua creauit oia Illum ceperunt q̄ nos a captiuitate liberare voluit. Illū trahrerūt q̄ ad suam dilectionē trahit oēm creaturaz. (Petrus vo videns q̄ tenuerunt eū eremit gladium suum: percussitque seruum pontificis ⁊ amputauit auriculam eius dextraz) Uidentes eū discipuli que fiebāt circa ihesum magistrū eoꝝ: dixerūt (Dñe si p̄cutim⁹ in gladio?) Sed tūc discipulis licentiaz petentibꝫ ad defendendū mgr̄m Petrus q̄ ceteris audacior ⁊ feruentior fuerat: licentiā nō petiuit nec expectauit rn̄sionē: sed extendens gladiū volens eū magis lesisse nisi ictum feriētis motu capitis declinasset: q̄ intendebat eū interficere aut grauiter vulnerari. ¶ Sz querit ḡre b̄ ausus fuit facere cū paulo aū rp̄s sibi p̄cepisset ⁊ alijs. Si quis te p̄cusserit in vnā maxillā p̄be ei ⁊ alterā. ¶ Dōm q̄ rp̄s immediate post cenaz dominicā fecerat eis longū sermonez de diuino amore per quē petrus tot⁹ erat inflammat⁹ nec recolebat p̄ tunc aliud p̄ceptū nisi tm̄ defensionem sui mgr̄i. Nec nocere poterant petro Quia virtus que eos ad terram prostrauit eum defensauit (Jesus autem dixit. sinite vsqz adhuc. Et cum tetigisset auriculā eius sanauit eū) O bone iesu nec mia tua dulcedinis tue sup̄ inimicos tuos stillare desijt famē mellis q̄ mutillatā inimici tui aurem sanasti Ipsi tibi mortez parant. Tu p̄sequētiū vulnera sanas

Unde ⁊ corripuit dominꝰ Petrū di. (Conuerte gladiū tuum in locū suū) Voluit em̄ dñs q̄ ⁊ petrus patientiā inimicis exhiberet nō vindictā ⁊ assignauit rōes. ¶ Prima (Calicē quē dedit mihi pater nunqđ nō bibā illum quō ergo implebunt̄ scripture) q̄ nō est mō locus resistentie sed patientie. ¶ Scōa (Oīes q̄ gladiū acceperint gladio peribūt) Hoc dicit, p̄ē iudeos q̄ iniuste p̄pria auctoritate sibi vindictā acceperūt. Zelo aūt leg⁊ ad defensionē bonoꝝ ⁊ coertionē maloꝝ accipere gladiū licet. ¶ Tercia (An putas q̄ nō possum rogare p̄rem et exhibebit plusq̄z duodecim legiones angelorū) sc̄z. p duodecim ap̄los. Quoꝝ vnꝰ vna nocte de exercitu sennacherib interfecit centū octogintaq̄nq̄z milia hominū: Un̄ nō indigeo auxilio tuo ad resistendū. Et continet vna legio sex mille: sexcentos: sexaginta sex. ⁊ sunt sil' i toto nūero. septuagita millia nōgenta: nonagintaduo. Sed milia in his cōtenta absq̄z numero minori sūt mille septē ducenta. ⁊ istū numeruz exp̄imit totuz genus humanū qđ p septuagintaduas linguas est diuisū. Et totū illud p̄tra eos insurgeret. p̄ se si diuina virtute se defendere vellet (et cōuertens se ad turbas ait illis) Voce mansuetissima (Tanq̄z ad latronē existis) cū gladijs ⁊ fustibꝫ comp̄hendere me. Cotidie apud vos sedebaz in templo docens ⁊ nō tenuistis me) q. d. sepe eram in templo vbi habetis potestatem: ⁊ sedebaz pacifice sine armis Cur me tūc non tenuistis (Hoc aūt totum factum est vt implerentur scripture p̄phetarū.

Quarto patet ei⁹ humilitas

ex crudeli ligatōe Text⁹ (Coh⁹ aūt ⁊ tribuni [ligauerūt ihesum] fm Anshel. Ita dure q̄ de oīb⁹ vngulibus ei⁹ sanguis egrediebat: post tergum funibus ligantes manus. Quonia vt dicit Victor. Mos erat iudeorū vt quē dignū morte iudicarent vinctū p̄sidi traderent. Tanta igit̄ crudelitate caput illius ⁊ corpus truculenti lictores nimis p̄cusserunt ⁊ innocentes manus mitissimi ihesu ligauerūt p eo q̄ traditor sui⁹ direrat q̄ eū caute ducerent quē adinstar latronū traxerūt. O quis dolor discipulorū cor da penetrauit cū viderūt dulcissimuz magistrū quasi malefactorez duci ad mortē cum impijssim⁹ Judas penitētia duct⁹ tanta postmodū exhmōi amaritudine replet⁹ fuerat. Nā vt dic̄ sanct⁹ Boñ. q̄ maluit mori q̄ viuere (Qō videntes discipuli) vicz tam magnā in suo mgr̄o exerceri crudelitatē (Territi fugierūt oīes) A pte em̄ mōtis syna invallē iosaphat ducēde sūt cauerne eoꝝ vbi rp̄e passionis latuerunt. Hanc fugā ap̄lorum rep̄sentat eccl'ia in denudatione altarū. Xp̄us enim est altare: ap̄li ornamenta. Jtē in extinctione luminū: sed in Maria sola candela fidei remanebat (Adolescens autem quidam sequebaꝫ eum amictus syndone sup̄ nudo) Quem quidam fuisse de domo in qua pasca māducauerat qui fuit amictus linea veste super nudum corpus quia vestem aliam non habebat. (Et tenuerunt eum: et ille relicta syndone nud⁹ profugit ab eis) Quo apostoli fugierūt nescitur pro certo: nisi in tractatu q̄ Anshelm⁹ ascribit licet Apocripho legitur. Ex ad brām virginez fugierūt nunciantes cum amaro fletu. Et tūc gladius doloris ⁊ compassionis: de q̄ ille senex symeon p̄phetauerat aīaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius cepit ptransire. O q̄dissilis annunciatio discipulo⁊ t angeli. Angelus dicit. Aue gratia plena. Apl̄s. Filius tu⁹ capt⁹ est nescim⁹ q̄ ducat. Euc in eē in corde duo pugnabant Amores t dolores. Amor vicz natural' filij Et timor generis humani. Amor naturalis nolebat xp̄m pati; sz amor generis humani volebat. Amor aut̄ generis humani amorē filij superauit. Sil'r duo dolores pugnabant scz dolor quē habuit ad nr̄am pditōnē t dolor quez habitura erat de filij morte. Un̄ dicere poterat illud Apl̄. Mihi viuere xp̄s est; mori aūt lucrū; ad philipp̄. iij. Ac si dicat. Uita filij mei ē vita cordis mei t mors sua est lucrū generis humani. Ex q̄b cōcludit q̄ dolorē q̄dem magnū habuit fm hoiem exteriorē; sed vsq; ad interiorē hoiem dolor ille nequaq̄ puenit. Sz illū dolorē fm Boñ. in expositiōe passionis dñice circa finē; intantuz tempauit t repressit in sensualitate vt nihil inverbis vel factis ostēderet qō eēt irrōnale t indiscretū; quēadmodū q̄dā fingunt eā planxisse; capillos traxisse; interrā cecidisse; de domo ad domū iu⁹ dicū curriſſe tē. que oia sunt dissona rōni. Tū q⁹ affectio carnali fuisset affectionata ad filiū plusq̄z spūali Tum q⁹ sic vitā filij oim hoim pelegisset saluti. Un̄ eā p̄ter hoc a veniali pctō excusare non omnino possem⁹. Tuz q⁹ parentes alij acciperent inde materiam t exemplū nimis dolēdi sup mortuos natos suos t maxime q̄ morerent p amore dei t reipublice vtilitate. Cui⁹ sil'e redarguit Amb. sup Luc. Un̄ nō est credendū vt dictū est; eam aliq̄s gest⁹ inordiatos habuisse. alio q̄n in hoc multe mulieres noui t veteris testamenti btām vginē excederēt t excessissent q̄ hortabant p̄tios filios p xp̄o mori. Ut setā Felicitas de q̄ scribit scūs Aug. mr̄ septē filioz et mr̄ fratrū machabeoz de q̄ idē Aug. immo aliq̄ tulerūt sup maternos humeros corpa debilia; t virili gressu seq̄bant vehicula torto⁊. sicut pt̄s in legēda q̄dragita martiz. q̄ oēs pfectiores fuisset btā virgine; qō nō est dicendū Doluit igit̄ vgo mat naturali pietate de filij morte; q⁹ sola mater; q⁹ vnicus filius; sz in signis exteriorib⁹ metham rōnis nō excessit; q⁹ sciebat euz in primo resurrecturū. Un̄ ad p̄tem redeundo. Hec vinculatio dñi figurata fuit Judic. xvj. In sampsone victo a dalida t tradito philistheis ad occidendū. Dalida interp̄tat̄ fistula⁊ signat synagogam iudeoz.

Tercia pars principalis huius secundi articuli est de miserabili Jhesu ad pontifices ductione. Ubi septem notenť.

¶ Primū christi de horto contumelioſa ductio.
¶ Scōm Petri p̄ma negatio
¶ Terciū xp̄i diligens examinatio
¶ Quartū Scōa petri negatio.
¶ Quintum Xp̄i ihesu ad Layphan ductio.
¶ Sextū xp̄i multipler illusio.
¶ Septimū Petri seq̄ns negatio.
¶ Primo de horto ductio. Duxerūt ergo dominū ihesum per vallem Josaphat. Ecce o fidelis anima creator tuus eterna lux ducitur in noctē a filijs tenebrarum. O cū q̄ magno clamore t crudelitate hoc fecerunt. nam vnus clamauit Alius trusit. tercius traxit. quartus impulit; t omnia mala que ei irrogare poterant fecerūt sine omni misericordia t pietate quousq⁹ venerūt ad portā aureā ciuitatis ierl'm clamantes cū gaudio. Aperite cito ap̄hendim⁹ t vinctū adducim⁹ malefactorē illū magnū t seductorez plū t alia plura obp̄probria proculdubio dixerūt. Et ciuitatē intrantes per plateā sacerdotū scribar⁊ t pontificū eū ducentes. quot iniurias; ei intulerūt quō deniq⁹ eum irriserūt q̄s dicere p̄t Et fm Jobem (Duxerūt eū ad annā p̄mū) Lauſaz subdit Quia (Erat socer Layphe t erat pontifex anni illi⁹) Et dom⁹ ei⁹ erat in via: fm Bedā. h̄ ideo factū est vt qui erant affines sanguine sociarent in scelere (Sequebat aūt alonge symon petr⁹) Ex devotione; timid⁹ tñ (Et ali⁹ discipul⁹) Qui ei sequebāt signū fuit amoris; ostendēdes q⁹ ab eius amore penit⁹ nō recesserunt; sz sibi tanq̄ dilecti cōpassi fuerūt. Sz q⁹ alonge sequebant; timoris fuit indiciū. nō em̄ se audebant turbis ingerere p̄ter timorē mort⁹ (Discipulus aūt ille erat not⁹ pontifici) Tū q⁹ habuit cognatū ap̄s pontificē; vt aliqui dicūt. Tū fm Crisz. q⁹ plures potauit pisces ad curiā mg̃istorū. Cum fm Boñ. q⁹ adeo dulcis t mitis erat vt etiā ab inimicis xp̄i diligeret. Tuz fm aliq̄s alios; q⁹ erat de stirpe David. t sacerdotes tales g̃nationes licz pauper habebant in singulari reuerētia t noticia. Hicinq̄ ex casis dictis (Intrauit cū iesu in atriū pontificis Petrus aūt stabat ad ostiū foris Exiuit g̃ discipul⁹ ille q̄ erat not⁹ pontifici; t dixit hostiarie) Rogādo eā vt introire p̄mitteret (Et introduxit petruz in atrium.

Secundo: Petri p̄ma negatio (Stabant aūt serui t ministri ad prunas q⁹ frigus erat t calefaciebant se. Erat aūt petrus cuz eis. t petrus calefaciens se) Sed cum ancilla hostiaria vidit petrū timide intrantē t sedentem ad lumen dixit ei. (Nunq̄d tu ex discipulis es hominis isti⁹) fm Crisō. hoc dixit compassiue q.d. Miserēor q⁹ istū bonū hoiem ita inhumanē verbis t verib⁹ tractant t ex tuo pauido incessu apparet mihi q⁹ tu sis ex discipulis eius. At ille timens t tremens negauit cora omnibus dicēs (Mulier nō sum; neq; scio neq; noui q̄d dicis) Crisz. Quid dicis o petre Nonne p̄r⁹ dixisti. Si oportuit me mori tecū nō te negabo. Quid ergo nunc dicis. Nō sum discipul⁹ ei⁹ tē. Nec vn⁹ ancille hostiarie fers interrogatōnē; nō erat miles armatus sz mulier vilis. Nec dixit. Nūq̄d discipul⁹ est seductoris illi⁹; sz hois istius qō miserent; erat. Unde igit̄ quantuz periculū t malū est societati male cōmisceri. Petr⁹ q̄ in apl'oz collegio cōstantiaz fidei p̄miserat in cōcilio malignantiū positus ad lenē ancille vocem dulcez mg̃ri negat. Sic p̄fecto multi in ecclesia constituti predicatōnibus intenti; pectora penitētes. crebro gementes; peccata confitentes et execrantes; paulo post in cōuiuijs ac p̄auis societatibus cōstituti scelerib⁹ in omne flagitiū defluunt. Sic dyna corrumpit videre desiderans mulieres illius regionis. Sic cor salomōis multigenaz adhesiōe mulierū ita depravatum est; q⁹ post tantā susceptaz a deo gratiam q̄ cum filium nominauit di. Ego ero illi in patrez t ipse erit mihi in filium; ceca amoris amentia ydola mutaz surda; vez deū deserēs adorare. Unde ad p̄positū sicut mulier hominē p̄mū ad peccandū instigauit. Sic p̄mū p̄cipē ecclesie ne

Universidad de Deusto
Biblioteca

gare deuz mulier fecit. vt ex hoc infirmitas petri clarꝰ appareret; z nemo de sua fortitudine ꝓsumeret; z in tribulatione desperaret cū ex petro factus sit tanto: celi post peccatum.

Tercio: xp̄i diligens

examinatio Lertꝰ (Pontifex ḡ interrogauit iesum de discipulis z doctrina eius) Dñs aūt ꝓ tunc de discipul' nihil respondit; qz nihil boni poterat de eis respondere. Nā vnꝰ eū tradiderat; oēs fugientes reliquerūt. principalio: eū negauit. De malo tñ noluit eos infamare. In quo docemur q̄ etiā mala q̄ scimꝰ primo ꝓter iurꝫ ordinē loqui non debemꝰ. Et ad scōm questium tñ respondit Doctrinā vicz suā sanā z autenticā declarando z dicēdo (Ego palā locutꝰ sum mundo; ego sp̄ docui in synagoga z templo q̄ oēs iudei conueniūt z in occulto locutꝰ sum nihil) Qō em̄ seo: sum loquebaḳ non in occulto loquebaḳ. Occulta em̄ doctrina supstitione plerūq; pfundiḳ et viciū vtiq; habet cōnexū si suppliciū timet. Quāuis pluries dñs discipul' locutus fuerit z manifestius q̄ pplis nō ob hoc dicit loqui in occulto; quia doctrinaz suam p eos voluit innotescere multis. Et q̄ dicit semp; li semp distribuit ꝓ tribus solennitatibus; scz Pascha. Penthecostē. z Sceno/phagie; vbi pplus generaliter conueniebat (Quid me interrogas) q.d. interroga inimicos meos qui mihi insidiant̄ quoruz testimoniū subire paratus sum. Dominus enim confidebat in eorū veritate; ideo subdit (Interroga eos qui me audierūt que locutus sum ipsis; ecce hi sciūt quid dixerim ego. Hec aūt cum dixisset vnꝰ assistens ministroꝝ dedit alapam iesu dicens. Sic respōdes pontifici) O marima ingratitudo. Ille erat seruꝰ malchus; pauloante sanatꝰ a christo z ausus fuit crudeliter verberare; faciem saluatoris. Vñ reprehendit dñm facto; qz alapam dedit quanto potuit crudeliorem. Item vbo dicēs. Sic respondes pontifici, q.d. stulte respondes. Hoc aūt fecit vt captaret benivolentiā pontificis; ostendens q̄ non erat de illis q̄ mirabant̄ doctrinā eiꝰ z perhibuerūt testimoniū veritati dicentes. Nunq̄ sic bō locutꝰ est: vt ptz Job. vij. O deꝰ meꝰ Quanta adhuc fiunt ad humanū fauorem ꝓtra deuz omnipotentē (Respōdit ei iesus. Si male locutus sum testimoniū perhibe de malo, si autem bene; cur me cedis) Vñ Augꝰ. Quid ista responsiōe verius; quid mansuetꝰ, quid iustius ¶ Nic tñ notandū est q̄ xp̄us contra pfectionē illam euangelicā fecisse videḳ quā ipse docuit. Si q̄s te percusserit in vnā maxillā p̄be et z alteram. ¶ Respondeo Illud p̄ceptū z plura alia que ibi ponunt̄ non dicunt̄ absolute. Scz fm Aug. ibidē in glosa. magꝫ fz ꝓparationem animi; qz homo debet habere animū ꝓparatum ad hoc faciendū. vbi viderit hoc expedire ad honorem z ad vtilitatez eccl'ie; al's non. immo aliqñ expedit iniuriantib; ad ipsoꝝ z aliorū instructōnē; sic fecit hic xp̄s. Et etiam aliqñ facto resistere nedeḳ occasio malis; male agēdi. Et cū domin' sic rñdisset; fm alios; Omnes iudei voce furibunda clamauerūt Nūquid cedi nō vis nisi sub testimonio de malo. Audi multa mala non vnum. Tu diristi q̄ sis filius dei; cuz sis homo passibilis z mortal'. Tu dicis te esse meſſiam cum sis bestia dei z legis. Nam deus ꝑcepit sabbatum

sanctificari sed tu polluisti Tu bestia moysi q̄ ꝑcepit adulteras lapidari scz tu eas libasti. Itē malicia vite tue patens est ex tua societate. Dicit em̄ pē. Cum sancto sanctꝰ eris z cum puerso puerteris. Quis em̄ maior peccatoꝝ q̄ ꝑceps publicanoꝝ Zacheꝰ, quis manifestius q̄ Matheus Quis peruersior q̄ Judas scarioth̄s q̄ te nobis tradidit. qui omnes sunt de tua societate. Non enim contra te vnum sed multa mala.

Quarto: petri secūda

negatio. Audiens aūt Petrus tot illusiones stare inter iudeos timuit. Et cum exire voluit ostium (Vidit eum alia ancilla) scz timidū: statimq; accusauit circūstantib; di. (Et hic cum iheſu nazareno erat; dixerūt ergo ei, Nūq̄d z tu ex discipulis eius es) Tūc petrus plus timēs q̄ prius negauit cū iuramento (Quia nō noui hominez quē dicitis) Et sic negationi pluriuz addidit (Et statim gallus cantauit) Scōm Bedā z Jeronimū Petri negatio fuit in domo anne inchoata; scz in domo Caypbe cōsūmata. Hec curandū est q̄ euangeliste solent diuersimode describere de istis negationibus petri, maxime de secunda z tercia Quia de secunda dicit Matheus q̄ fuit ad vocē ancille, Lucas ad vocem hominis. Et Johes ad vocē pluriuz. Sed de tercia dicit Johes. q̄ erat ad vocem vnꝰ qui erat cognatꝰ illiꝰ cui petrus auriculam abscidit. Matheꝰ aūt dicit q̄ fuit ad vocem illorum q̄ astabant: qz p̄sentialis intētio euāgelistarū erat negationē trinaz petri exp̄mere. z in hoc cōueniūt oēs. Et primere aūt personas accusantes petrū nō erat intentio p̄sentialis sed tm̄ ex accidente; tm̄ ꝓpter loquendo nō cōtrariant̄ in hoc. qz verisīle est q̄ multi ad illa verba occurrerunt circa Petrum z cōsimilia verba ꝓtulerunt ipsum accusando. Et sic vnꝰ euangelista vnā ꝓsonam nominat: aliꝰ aliaz: vnā vl' plres. iō nō est ibi falsitas.

Quinto: christi ad cayphan ductio

Certus (Post hoc misit iesum annas ligatuz ad cayphā pontificez vbi scribe z pharisei z seniores conuenerant) Ut coram pluribꝫ iudicibus z locis diuersis magis diffamaret. Naz ipi examinabant causas ad ritum iudeoꝝ spectantes z postea miserunt ad p̄sidem cesar' causas inscriptas cui iudiciū sanguinis z sentētia diffinitiua reseruabaḳ (Petrꝰ aūt sequebaḳ eum a longe vsq; in atrium principis sacerdotum: z ingressus intro sedebat cum ministris ad ignem: vt videret finem) Ubi primo p̄mittit multiplex xp̄i accusatio (Nam principes sacerdotū z oīne cōcilium querebant falsum testimoniū aduersus iesum vt eum morti traderent z nō inuenerūt. Et cū multi falsi testes accessissent falsum testimoniū dicebāt aduersus eū: z cōuenientia testimonia nō erant) Hoc maliuolo facientes affectu vt coram pilato tanq̄ dignū morte accusare possent (Nouissime venerūt duo falsi testes dicentes audiuimꝰ eū dicentem. Ego dissoluā templū dei hoc manufactū z post triduū aliud nō manufactum (reedificabo) Unde bene dicit euangelista. Falsi testes: qz falsū erat eorum testimoniū: pura ex fraudulēta verboꝝ mutatōe. Quia xp̄s nō dixit: dissoluā: scz ad iudeos soluite, i. soluetis more ꝓphetico: signans q̄ ipm essent occisuri: morte inferendo: puta

Universidad de Deusto
Biblioteca

ex verbo⁹ adiectione q: addiderunt manu factū qđ nō dixit xp̄us. Quia dixit de templo corpis sui qđ opatiōe spūssancti factū erat: nō manu hois q: abhorret virili semine. Jō scribit non erat conueniens testimoniū illo⁹ ꝛc. ¶ Scō xp̄i dura increpatio. (Erurgens p̄nceps sacerdotū) Ex impatiētia de tribunali: q: nō inuenieb̄at vnde possent xp̄m iuste cōdemnare (Et stans in medio interrogauit di. Non rñdes q̄q̄ ad ea q̄ tibi obiciunt ab his) Beda. Caypbas dei filiū ad rñsum p̄uocabat vt ex rñsione sua caluniandi inueniret occasionē (Jesus autez tacebat: vt implerēt p̄phetia Esaiē. Quasi agn⁹ coz̄ā occidente se obmutuit ꝛ nō aperuit os suum. Et fm Aug. Aperta mēdacia nō sunt digna responsiōe (Tūc princeps sacerdotū) ex indignatione ꝛ q̄si furibund⁹ (Ait illi Adiuro te p deū viuū vt dicas nobis si tu es xp̄s filiꝰ dei viui) Jbs aūt p̄ter reuerentiaz diuini nominis inuocati: ꝛ vt suis daret exemplū q̄ omnis xp̄ian⁹ nomen dei ꝛ fidē verā imperterrite cōfiteri deberet (Rñdit illi Si dixero vobis nō creditis mihi ꝛet si interrogauero) ꝛ p scripturas p̄bauero nō respondebit⁹ neq; me dimittetis) Cris. q: neq; p̄bet⁹ me p̄nunciātib⁹ creditis: neq; tib⁹ magis celo teste ab oriente me natū regē vīm p̄dicantib⁹: neq; demoniacis obsessis me cōfitentib⁹: nec signis nec mortuis suscitatis: immo nec insensatis reb⁹ vt mari qđ sub plant⁹ meis se calcabile p̄buit: verūtā ꝛ p̄ter hoc (Ammodo) id est post triduū passiōis mee (videbitis filiū hois sedentē a dextris vtutis dei: ꝛ venientē in nubib⁹ celi). i. cū vniuerso cetu angelo⁹ ꝛ sancto⁹: iudicare vos iuste. q̄ modo a vobis iudicor: iniuste (Dixerunt ḡ omnes. Tu es ḡ filius dei. Rñdit ihesus: vos dicitis q: ego sum. Tūc p̄nceps sacerdotū scidit vestimenta sua dicens Blasphemauit. Quid adhuc egem⁹ testibus. Ecce nunc audistis blasphemiā Quid vobis videt. At illi dixerūt Reus est mortis) O ceca iudeo⁹ stulticia mortē venerat tollere: ꝛ dicitis reus est mortis. O quant⁹ error: p̄incipalē vitā: de qua in oīes viuentes vita defluebat reum mortis p̄nūciare. Ecce quō ipsi sunt accusantes: ipsi discutientes: ipi sniam p̄ferentes.

Sexto: multiplex cristi illusio

Terr⁹. Tūc expuerūt in faciem eius tanq̄ in hoiem pestiferuz ꝛ morte dignū. Dos em̄ erat iudeorum sup̄ hmōi spura p̄icere in signuz maxime contemptus. Quid ergo vituperosi⁹ Quid abominabili⁹ q̄ illā gratissimā conspui faciem in quā desiderant angeli p̄spicere: vtpute plenam gratia⁹ ꝛ desideratā cunct⁹ gentibus (Et palmas ei in faciem dederunt) In qua sunt omnes sensus ꝛ spiritus ꝛ membra tenera ꝛ maxime lesibilia. Et ideo verisile est q̄ ex tali percussione p̄ os ꝛ nares copiose sanguis defluebat: licet ab euangelistis nō exp̄imit. O scelus horrendū: quo facie tam amabilem ꝛ formosam tam crudeliter plagis affecerunt. Jesus autez q̄d dicit. Faciem meam non auerti ab increpantib⁹ ꝛ conspuentibus in me. (Et velauerunt faciem eius) O insana cecitas iudeo⁹ faciem illā desiderabilem quā aduenturam patres eorum ꝛ p̄phete longo suspirio desiderauerunt Ipsi infelices p̄sentē habuerūt ꝛ ign⁹ mintose velauerūt. Hāc facie bñdictā p̄bā⁹ ille exim⁹ ꝛ legifer moyses inspicere desiderabat cū dixit Ps. lxxix. Ostende nobis dñe faciez tuā ꝛ salui erim⁹. Hāc appetebat salomon Can. q̄. di. Ostēde mihi faciē tuā facies tua decora. Ubi oēs p̄ces sciti cū magno desiderio clamare poterāt Veni dñe ꝛ ostende nobis faciē tuaz, qui sedes sup̄ cherubin. Venit tandē desiderat⁹ cunctis gentib⁹ ꝛ iudeis faciem ostēdit. ꝛ ipsi sceleratissimi faciē ei⁹ velauerūt. Et fm quosdā hoc ideo fecerūt vt ei⁹ gloriosam et gratiosam faciē nō viderēt ne forte mouerentur ad pietatē. multos em̄ aspectus eius amabilis ad pietatem p̄uocauit. Ud certe visum eius sustinere nō valebāt quia fm Jero. Tam amabilis fulgur p̄ singulas momenta ab oculis eius et facie radiabat: q̄ intuētes in eum nō poterāt ad plenū ꝛ ad libitū eo⁹ complere conceptuz. Si em̄ excecati oculi eo⁹: sustinere nō poterant nec intueri faciē moysi nisi velamen sup̄ faciē ei⁹ poneret. Et ecce plus q̄ moyses hic cui⁹ facies sine cōparatōne glorioſior erat ꝛ gloria ei⁹ esset nube carnis adhuc obtecta. Aliqua tm̄ virtus occulta te glorie in facie ei⁹ resplenduit iudeorum oculos ita reuerberās q̄ faciem illā equo animo tolerare non possent Ad cōsummandū aūt eo⁹ maliciam quidā faciē eius benedictā. quidā collū eius sanctissimū pcutiebant di. (Prophetisa nobis xp̄e: q̄s te pcussit) Qđ i magnā cōtumeliā ei faciebāt. Ac si dicerent. Tu es falsus p̄pheta qui p̄uidere ñ potuisti que tibi iā inferim⁹. Figura xp̄i sic velati p̄cessit i sāpsone. q̄. s. amore meretric⁹ dalide fuit sue fortitudis spoliat⁹ ab inimicis captiuat⁹ oculo⁹ lumine p̄uat⁹ ꝛ illusione multiplici fatigat⁹. Sic xp̄s amore peccatricis aie cui dicit p. p̄phetā. Tu autē fornicata es cū amatoribus multis tū reuertere ad me ꝛ suscipiā te. Denīq; fm Marcū. (Et alia multa blasphemantes dicebāt in eū) Maud dubiuz quin ꝛ faciebāt. Nam fm Bern. Alij manu euersa pcutiebāt os eius melliflui. alij euellebāt sanctissimā eius barbā. alij p venerabiles crines ip̄m tā acriter trahebāt q̄ cutis cū crinib⁹ paulūmēto adhereret. ꝛ sic estimo deū celi ꝛ terre inter pedes suos cōculcabant ꝛ cetera horrenda.

Septimo petri tercia negacio

(Et tunc petrus erat in atrio p̄nci⁹ stans ꝛ calefaciēs se) Cris. Jā ignis diuini amoris i eo tepuit ꝛ ido aliū ignē requisiuit stans cū inimicis saluatoris. Jā fact⁹ p̄secutor veritatis (Et dixerūt ei q̄ astabāt. Vere ꝛ tu ex illis es: nā ꝛ galileus es ꝛ loquela tua manifestū te facit) Et ali⁹ quidē f̄mus pontificis cognat⁹ ei⁹ cui petrus abscidit auriculā dixit (Nōne ego te vidi in orto cuz illo. Petrus igitur adhuc magis timens. Jep̄ cepit anathematizare ꝛ iurare: quia nō nouisset hominem) Elide ordinē negationis. Prio negat simplici verbo di. nō sū. Scō cū iuramento dicēs. nō noui hominē Tercio cepit anathematizare. In primo significat⁹ peccatū cordis. In secūdo peccatū operis. In tercio peccatuz cōsuetudinis qđ aliq̄n ducit hominē vsq; ad maledictionē sui. Jdeo verificatur illud Gregorij. Peccatū qđ penitentia nō diluit mox suo pōdere ad aliud trahit. Unde Raban⁹ dicit. Ex mora in peccato dat incrementū sceleris. Sed nō est dubiū q̄ dolor dulcissimi ihesu semp augebat. Quia plus dolebat de negatōne petri q̄ de p̄p̄ijs iniurijs. (Et statim gallus cantauit

Universidad de Deusto
Biblioteca

secundo. Et cōuersus dñs respexit petrum cū esset petrus in atrio deorsuz) Que respectio videtur diuinit⁹ facta cū petrū induxit ad sui recognitionez vt sibi veniret in mentē quotiens deū negauerat z que sibi p̄dixerat. (Nam recordatus est petrus verbi dñi sicut dixerat: q̄ priusq̄ gallus cantet bis: ter me negabis) Crisosto. Nō potuit manere in tenebris quez lux respexit diuine miseratōis (Et egressus foras fleuit amare) Crisosto. Fleuit nō ꝓpter penā sed quia dilectū negauerat qō ei quolibet supplicio molestius erat. O felix respectus diuin⁹ quo scz auersos reuocat: cecos illuminat: tepidos inflāmat: aridos irrigat. Eisdē em̄ oculis Iacobē in arbore siccomoro aspicere dignat⁹ est z festinās descendit et excepit illū gaudens in domū suam. Similiter z magdalenā que efficacit intus mouebat ad diuinum amorē z sceleris contritionē zc. Unde sicut dicit. Clemens in itinerario. Hoc durit petrus in consuetudinē vt a p̄mo gallo cantu vsq̄ ad horā matutinaruz staret in oratione flens ꝑ trina negatione z sudariū in sinu portauit quia cōtinue qñ hui⁹ negatōnis recordabatur intantū fleuit q̄ facies sua adusta lachrymis videbat. Hec pnia petri p̄figurata fuit. ij. Regū. xij. In penitentia dauid arguente eū Nathan ꝓpter peccatū homicidij z adulterij pro cuius emēda composuit ps. Miserere O misericors q̄pluries mortalit⁹ peccando deū negauim⁹ z tñ minime flemus. vij. q. j. Dñis qui gemebat. Ergo oipotens eterne deus p tuā amarissimam passionē respice nos hodie oculo pietatis sicut respexisti petrum vt peccata nostra recognoscam⁹: z eadem per verā penitentiā defleamus.

Unde sciendū q̄ sicut tria nocuerunt petro vt xp̄m negaret, sic tria eum ad penitentiam vocauerūt. Sibi em̄ nocuit turba: ignis: z ancilla. Turba terruit. ignis monstrauit. ancilla accusauit. Sic ecōtrario. pnie p̄uocatiua fuerāt tria. Primū fuit cantatio galli Scōm respectio xp̄i q̄ ipsum illustrauit Sapie. iij. Respect⁹ eius i electos ipsi⁹. Tertiū recordatio verbi. Quia tunc penitentiā inchoauit. Esaie. lviij. Miseratōnū domini recordabor zc. Tandē ergo sacerdotes z scribe cū seniorib⁹ fatigati cū cetera multitudie recesserūt ad quietē. z iesū autē in carcerem ibidē. subt⁹ solariū retrudētes cui⁹ diu postmodū apparuerunt vestigia ligando eū ad quandaz columnā lapideam cui⁹ pars adhuc apparet rome i ecclesia sancte praxedis grisei coloris varij tamē. Nam lapis ipse ad albedinē tendēs maculis subnigris respersus videtur. z sic dereliquerunt mercēnarij⁹ z garsionib⁹ ad illudēdū ibi: vbi rectus tota nocte ad columnā perstitit vsq̄ mane: ligatus amore potius q̄ fune: nec solū afflictus fatigationez frigore: sed quasi canes rabidi oviculā innocentē discerpere conātes circūsteterūt. mille modis inuitātes z eum illudētes z eū ad impatientiaz p̄uocantes. Jesus aūt patienter tāq̄ in culpa dep̄hensus indicibili māsuetudine: vultu i terrā demisso. hec oia perseueranter sustinuit zc.

Ercius articulus

est derxp̄i t ihesu contumelio, sa p̄ratōne vbi tria notāt.

¶ Primo falsa eius in mortem conspiratio z accusatio.

¶ Secundo facta a pilato diligens examinatio.

¶ Tercio ei⁹ ad herodē missio z multiplex ibidez illusio. Et correspōdet iste articulus meditationi hore p̄me. Notatur ergo

Primo: in morte xp̄i

cōspiratio z eius falsa accusatio. Exutus (Et confestim summo mane) hoc est circa horā primā (Consiliū inierūt omnes p̄ncipes sacerdotū z seniores populi aduersus iesum vt eum morti traderent. Et vinctū adduxerūt eum) ꝟm Bonauēturā. Tunc imposuerūt collo eius ingentē catbenā quā vix potuit transferre (Et tradiderūt pontio pilato p̄sidi) ꝟm Lyrā. Poncius est p̄nū nomen eius. Pilatus cognomē Presidi nomē officij. Et illū solū spectabat Judicium sanguinis. Quia iurisdictio translata erat a iudeis ad romanos. Si em̄ iudei ausi fuissent eū ꝓpria auctoritate occidere non peperc. issent ei vsq̄ mane. Qui summo mane nō expectantes orientē solis querebant sibi sententiā cōtra eum. Et ꝟm Bern̄. Manib⁹ strictissime ligatis z catbenā in collo eius q̄ postea pegrinis ostendebat iberusalē q̄ ex magna deuotione in ea colla mittebāt. z hoc intelligendū est in ductionib⁹ dñi ihesu xp̄i que facte legunt in eius passione. In augmentū ꝺo eius doloris xp̄i dulcissima mater eius filiū captū audiens. z ad cū indicibili cordis angustia ꝓperās: in tanta p̄ssura meroris z confusionis ip̄m sequebat quocunq̄ ducebat: q̄ vehemētia doloris eā velut impotentē reddebat ad ambulandū sed vis amoris impellebat ad imitandum. Mirum cū he ductōnes tam crudeles erant et plene obp̄obriis q̄ licet voluntarie ibat ad supplicium cū catbena tamen cum trahebant: pedibus trudebant. fustib⁹ et manibus impellebant: lutum z lapides in eum p̄jciebant: maledicebant z irridebāt Et cum adduxerunt eum ad pilatuz in pretoriū. i. locum vbi audiebantur z examinabank rei (Et ipsi nō introierunt) ne observationes suas violarēt z contaminarenk ex ingressu homis gentilis: quia habebant eos tanq̄ excōmunicatos: quia adorauerūt y dola (Sed vt manducarent pascha) Nō agnuz paschalem: quia iam comederant: sed azimos panes quos p septē dies paschales manducabant quos nō licuit edere nisi mūdis. Augustin⁹ O impia cecitas z superstitio stulta: timuerunt contaminari ex innocentis hominis occisione. (Pilatus ergo) Quia vidit eum ligatum in signum mortis. (Exiuit ad eos foras et dixit. Quā accusationez affertis aduersus hominē hunc. Habetur em̄ in legib⁹ romanoꝝ q̄ nemo condemnarek nisi prius accusaretur. z accusatus haberet locum defendendi scirentq̄ causā mortis sue. Et quia pilatus ab imperatore romano fuerat iudeis institutus. Jō iure romanoꝝ causam mortis inquisiuit. Princeps autem sacerdotum z scribe scientes suas accusationes esse falsas ad primū quesitum pilati nullam accusationem specificauerunt (Et responderunt ei z dixerūt Si nō esset hic malefactor nō tibi tradidissemus eum) Quasi dicerēt nos examinauimus eū in consilio nostro z inuenimus eum dignū morte. ergo non oportet aliam instaurare examinationē. Ubi Augustin⁹ ait. Interrogentur atq̄ respondeāt ab imundis spiritib⁹ liberati: ceci videntes: mor-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tui reſurgentes vtrum ſit malefactor (Dicit eis pilatus) Et reſpōſione eorum indignat⁹ (Accipite eū vos t fm legē vestrā iudicate eū) q.d. ſufficit via examinatio ſufficiat t veſtra ſentētia (Rñderūt ei iudei, nobis nō licet inferre quēq3) Quia iudiciuz ſanguinis iudici romano reſeruabat. q3 fm Nico. de lyra, aliqua minora iudicandi fuiſſent p̄miſſa iudeis (Ut ſermo ieſu impleret quē dixit ſignificās qua morte eſſet moriturꝰ. Quia tradēdus eſſet gentiby ad illudendū: flagellandum: crucifigendū) Tunc pilatus intelligens q̄ nō correctionē ſeu penam minorē eis infligere admiſſam peterent ſed mortē xp̄i deſiderarēt Voluit audire condignā cauſam mortis (Ceperunt autē eū accuſare) Et ſpāliter in triby dicētes (Hunc inuenimꝰ ſubuertentē gentē noſtrā t p̄hibentē tributa dari ceſari t dicentē ſe xp̄m regē eſſe.) Primū articulū non curauit cū eſſet gentilis nihil eīm ſibi cure erat an cultus iudeoz ſubuerteret an nō. Quāuis ecōtrario falſus fuerat eo q̄ ibs docuerat dī. Non veni ſoluere leges aut p̄phetas. Secōm articulū ex publica fama cōgruerat eſſe falſum. Quia tēptantiby eū iudeis de tributo ceſari ſoluēdo: an nō: dixit. Reddite que ſūt ceſaris ceſari t q̄ ſunt dei deo. Tercꝰ articulus q3uis etiā falſus fuerat eo q̄ cū turbe volebāt eū regē cōſtituere declinabat ab eis t ſe abſcondit tamē quia videbat derogari honore ceſari voluit eraminari. (Tūc accuſabāt eū ſummi ſacerdotes in multis. t cū accuſaret nō reſpondit. Tunc dixit ei pilatus. Non reſpondes quicq3. vides in quanrū te accuſant. Jeſus autē nō reſpondit ei ad vllum verbū ita vt miraret p̄ceſes vehemēter. (Magnū eīm miraculū videbat q̄ xp̄us impturbabilis ſtaret ad criminale iudiciū: ſiue ante mortē que omniby terribilis eſt.

Secūdo: diligēs eiꝰ

eraminatio. Jdeo pilatus vt melius veritatē inueſtigaret. (Introiuit ergo pilatus iterū in pretoriū) qō erat i domo ſua ne ſcz a tumultu iudeorū impediretur (Et vocauit ieſum t dixit ei Tu es rex iudeoz̄. i. eſt hoc verū qō tibi vſurpas regnum t aſſeris regem iudeorū contra voluntatē Auguſti q̄ regnū romanoz̄ incoz̄porauit imperio romano (Et reſpondit ieſus. A temetipſo hoc dicis an alij dixerint tibi de me) fm Auguſtinū xp̄s non queſiuit. Sed vt ſcirct quā opinionē iudei de eiꝰ regno habuerāt qō pro crimine ei obiectum fuit. (Reſpondit pilatus nunq̄d ego iudeus ſum.) Qō per me nō concepi quod tibi obicio quia ex libris iudaicis inueſtigare nō poſſum. (Gens tua de qua natus es t pontifices tui tradiderūt te mihi) ſup hoc te acuſātes (Quid feciſti) quaſi diceret Videtur q̄ ſis culpabilis ex quo potiores gentis tue te ſic conſtanter accuſant. (Reſpondit ieſus. Regnū meum nō eſt de hoc mūdo) ſicut ſuſpicaris. (Si de hoc mundo eſſet regnum meū miniſtri mei vtiq3 decertarent p me: vt nō traderem iudeis. Nunc autem regnū meū nō eſt hinc) Et ſic ſufficienter reſpondit ad queſtionē pilati qui non queſiuit niſi de regno temporali. Jeſus autem deſiderauit regnare ſpiritualiter. Intelligens igitur pilatus ipſuz eſſe regem alienus regni de quo romani ſe nō intromitterent. Hoc magis determinate ſcire cupiens. (Dixit ei pilatus). Ergo rex es tu Quaſi diceret. Declara mihi vbi et

quale ſit regnū iſtud (Rñdit ibs. Tu dicis: q: rex ſū ego) t hui⁹ regni cōditionē ōclarabo. (Ego eīm ꝟ nat⁹ ium) natiuitate tpali t ad hoc veni i mūdū carnē aſſumēs (Ut teſtimoniū p̄hibeā veritati. Dis q̄ ex veritati ē audit vocem meā) Ex q̄b verbis colligit q̄ ad regnū xp̄i duo req̄runt. ſcz veritas vt audiat t obediētia vt ipleat. Attēdāt mendaci t vani an ſint de regno xp̄i. (Dicit ei pilat⁹. Quid ē veritas) Huius q̄ſtionis ſolutionē nō expectauit. Tū q: erat de ſpūali. Jpſe ꝟo nō habebat ſe intromittere niſi de tpalib⁹. Xp̄s ār eā nō ſoluit q: noluit paſſiōez ſuā ipedire vt ait Anſhelm⁹. Si qōnē ſoluiſſet vtiq3 eū liberaſſet. Etiā q: pilatus ydolatra erat t nō fuit dignus audire veritatē. Jdeo exiuit iterū ad iudeos t dicit eis. Nihil inuenio cauſe in hoc hoie. At illi Jnualeſcebant dicq: ad cōtēpnandū xp̄m rōnē nō habebant. Jdeo clamore t contentione cōplebāt dicētes (Cōmouit vniuerſū populum p vniuerſam iudeā incipiēs a galilea vſq3 huc. Ecce q3 irrōnalis accuſatio. Docuit eīm p̄l'm ex quo merito deberet cōmēdari nō accuſari

Tercio: ad herodem

miſſio t ibidē illuſio. Textꝰ (Pilatus aūt audiēs galileā interrogauit ſi hō galileus eſſet. Et vt cognouit vt de herodis p̄tāte eſſet remāſit eū ad herodem q̄ hieroſolymis erat illis diebꝰ) p̄pter ſolennitatez. Quia credebat q̄ herodes eū liberaret quia erat de terra ſua t maxime innocentē (Herodes aūt viſo ieſu gauiſus eſt valde. Erat eīm ex multo tēpe cupiens videre eū) ſcz a decollatōe iohānis. Cū incepit ieſus publice p̄dicare: hoc tñ herodes fecit non p̄pter deuotionē ſed p̄pter curioſitatē (Eo q̄ multa audierat de illo t ſperabat aliq3 ſignū ab eo videre t interrogauit eū multis ſermonib⁹) Nō vt veritatis amator ſed vt tēptator. Et fm Crif. Tripl'r eū aggreſſus eſt. ¶ Primo inq̄ſitione. Queſiuit eīm an ipſe eſſet puer ille in cuiꝰ ortu magis nouū ſidus emicuit. t quē p̄ ſuul Aſcholonita nitebat extinguere: t occaſione eiꝰ in regno plures infantes interemit. An eēt ille q̄ cecū a natiuitate illuminauit. lazarum ſuſcitauit: et multa talia interrogauit. ¶ Scōo remiſit illi: q̄ ſi aliq3 miraculuz in p̄ſentia eius faceret ip̄m de manibus accuſantiū liberaret iudeoz̄. et in ſup. in ſucceſſoz̄ regni ſui ſubſtituere t liberos non habebat. ¶ Tercio cōminabatur ei q̄ ſi cū miraculis nō honoraret q̄ adiudicauerat eū ad voluntatem malignantiū iudeoz̄. (Jeſus autē nō rñdit ei verbū) q: dign⁹ nō erat alta miſteria videre nec credulitas et curioſa elatio merebat audire verba diuina (Stabant autē p̄ncipes ſacerdotū t ſcribe p̄ſtanter accuſantes eū) p̄prie loquēdo nō erat conſtantia ſed pertinacia q: nō amore ſz liuore mouebatur. (Sprecuit autē euz herodes cū exercitu ſuo tanq3 impotentē quia nullū ſignū facere voluit. tanq3 inſcientem quia nihil reſpondit: tanq3 inſipientem: quia cōtra accuſantes ſe nō defendit: ſed tanq3 agnus manſuetiſſimus cora rapacib⁹ lupis humiliter ſtetit (Et illuſit illū induta veſte alba) longa t ſine p̄ſcriptura: vt rediens ad p̄toriū pilati calcantes ſup extremitates ipſius ſeipſum offenderet t locuz populo aſpicienti cumularet. Et fm Ambro. Non ociose ſaluator albaveſte induitur ſed imaculatus: quia ipe ſine macula totius mūdi peccata ſup

Universidad de Deusto
Biblioteca

se portauit.(Et remisit illū ad pilatū) Honorē ei deferendo quē ad placitū suum damnaret vel liberaret.(Et ex reuerētia mutuo facta facti sunt amici herodes z pilatus ipsa die.nam antea inimici erant adinuicē) Porro cū ab herode ducebat indut⁹ alba veste tunc cū incredibili despectione confusione z crudelitate vndiqz impelleba tur. Nam vniuersi in eū insurgentes z eū subsannātes irrogabant ei cōuicia multa que oia placido vultu pacientissime sustinebat Unde hec illusio ꝓfigurata fuit in Cham. Genes. ix. Qui vidēs verecūda patris denudata derisit ipm. Itē in pueris illudenti bus Elizeo de quib⁹ dī. iiij. Reguz .ij. Hec oia facta sunt inter horaz primā z terciam. O anima deuota amatrix xpi crucifixi aduerte pio corde qualiē hac hora amator tu⁹ quasi pila hinc inde ꝓiectus est vt de Caypha ad pilatum z non sine magnis doloribus iudeoꝝ insultib⁹ z cōtumeliosis clamoribus. Ideo in hui⁹ recognitionem et gratitudinē oriente sole horam ꝑmā ecclesia statuit dicere.

Quartus articulus

q est de penosa pilati christū liberare conantis meditatione. Nam admoduz penosa media tione. Nam admoduz penosa media fuerunt quibus pilatus xpm liberare voluit de manibus iudeorum. Ubi quatuor notentur.

¶ Primo rōnabilis xpi excusatio
¶ Secundo varia z acerba xpi iesu afflictio.
¶ Tercio iudeorum implacabilis obstinatio.
¶ Quarto inde terribilis desperatio Et correspondet iste articul⁹ meditationi hore tercie. Notatur ergo

Primo rationalis xpi

excusatio. Textus(Pilatus aūt iterū aggregatis principib⁹ sacerdotum z magistratibus in plebe dixit ad illos Obtulistis mihi hunc hominē quasi auertentē populum) scz a cultura dei Reuerentia tēpli.obedientia augusti. (Et ecce ego coram vobis)in publico (Interrogans nullā causam inuenio in homine isto ex his in quib⁹ eum accusatis. sed neqz herodes quia remisit illum ad nos z ecce nihil dignum morte actum est ei ꝑm Chrisostomū. Uenit subito in mente pilati iudeoꝝ cōsuetudo de vno liberādo in pascha quia angel⁹ dñi in nocte paschali saluauit hebreos z percussit primogenita egiptiorum ideo in memoriā hui⁹ beneficij dimittebāt vnum morte obnoxium z aliquos ad morte damnatos interficiebant ad repsentandū salutionē iudeoꝝ z interfectionē egiptiorū quā cōsuetudinē etiā ab imperatore obseruare obtinuerant qō pilatus recolens ꝑmo allegat innocentiā xpi dicēs(Ego in eo nullā inuenio causā) deinde suffert eoꝝ cōsuetudinē dicēs (Est aūt cōsuetudo vt vnū dimittaz in pasxba. vultis ergo dimittam vob⁹ regem iudeoꝝ.) In quib⁹ verbis allegatur Primo xpi innocētia: quia dixit nullā inuenio in eo causam. Secundo iudicis clemētia. vultis inquā dimittā eū allegans cōsuetudinē vt si cum tanq̄ innoxiū nollent dimittere saltē tanq̄ reū festo donarēt. ꝑm aūt aliū euangelistā ꝓposuit vel optionem qꝫ eligerēt iesum vel barrabā seditiosum z pessimū qui dicit insignis ex famositate sui crimis quē iudei ex odio xpo ꝓtulerūt(Principes igit sacerdotū z seniores) videntes pilatū conari

ad liberationē xpi(Concitauerūt turbam vt peteret barrabā:iesum vo perderēt. Et clamauit ergo vniuersa turba dicens. Tolle hūc z dimitte nobis barrabā) O ceca z detestanda puerstras iudaice malignitatis. Quid aliō est dicere. Tolle hūc zc. nisi vt occidat xp̄s q̄ mortuos advitam suscitauit z hoies in vita cōseruauit z viuere permittatur qui vivos interficit z adhuc plures interficere possit. O quali gladio cor vginis feriebat qñ audiebat horribiles illos clamores iudeoꝝ petere potius barrabe latronis liberationē q̄z filij sui innocētissimi conseruationē(Erat barrabas latro) scz publicus z famosus. hoc addit euāgelista ꝓpter eoꝝ maliciā qꝫ petierūt latronis publici liberationē cōtra bonū cōmunez iusticiā, Beda. O iudei cōtra vos petistis bucusqz. Quia ꝑ iesu latronē pro saluatore destructorē. elegistis ergo merito salutē z patriā amisistis et latronib⁹ subiecti estis(Iterū ergo pilatus locutus est ad illos: volens dimittere ihm quia sciebat qꝫ ꝑ inuidiā tradidissent eū) Quia desertis sacrificijs totus mūdus post eū abijt dicēs. (Quid ergo vultis facā regi iudeoꝝ. Et instabāt vocib⁹ magnis vt crucifigeretur. Qō gen⁹ mortis turpissimū erat eo qꝫ in ligno pendentes cōfixis clauis manib⁹ z pedibus morte plura necabantur. Non qꝫ longā eius vitaz eligebant; sed ne dolor citius finiret ipsam mortez ꝓtendebant.(Pilatus ergo tercio dicebat eis. Quid enī malefecit iste: nullā causam mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illuz z dimittam)scz per penas ꝓuenienter vt si in aliq̄ vos offendit videtes ei⁹ punitōz pacificemi.(At illi magʃ clamabāt dicentes. Crucifigat zc. Quia rōnē accusandi nō habebant ideo clamore supplebāt.

Scō varia ac acerba xpi afflictio. Textus.(Tūc pilat⁹)

Et eorū clamore cōsiderans qꝫ nullo modo poterat dimittere ihm oīno liberū. (Appēndit eū z flagellauit)nō imediate; sz ꝑ suos ad columnā ligatū ꝑm magistrū i historijs. Et hoc fecit volens placare iudeos vt desisterent a sua petitione. Et ꝑm eundē. Ista columna ita spissa fuit vt man⁹ xpi circa columnā nō possent se mutuo contingere sed cū corrigijs trahebāt etiā vltra iuncturas brachioꝝ. z quatuor milites sibinuicē succedētes ipm tam in anteriori parte corporis q̄z posteriori acerrime flagellauerunt. Et ꝑm glo. ita miserabiliter eū flagellauerunt qꝫ nullus locus sine lesione remansit nisi solū lingua q̄ ideo ꝓtunc remansit illesa qꝫ postea ꝑ peccatis nris z iudeorum crucifigentiuz patrē exorauit et vt discipulo matrē patriqz animā repsentaret. Et primo ꝑm Jero. in glo. Uirgis autem aperuerūt. Secō flagellis carnē sciderūt. Tercio catbenis ferreis habentib⁹ vncos in summitatibus quasi carnē extraxerūt qꝫ in pluribus locis visa fuerūt pura ossa. Et vt dicit Bonauē. Superaddit vulnus supvuln⁹; liuor supliuorē, fractura super fracturam reiterat z spissat q̄lsqz tā torroribus q̄z spiculatoribus fatigatis solui merebit. Et hoc totū factū est vt implerē scriptura di. A planta pedis vsqz ad verticē non fuit in eo sanitas Esaie. j. Itē ps̄ xxj. Dinumeraverūt oīa ossa mea. Tā dirā flagellationez mellifluus ille doctor Bernhardus mente ꝓtractās sic exclamat. O mansuetudo paterne dignitatis. o archanum z eternū patris cōsiliū, videbas

Sed nota q; quia simpler est aia nõ pot simul 7 semel ad duo cõuerti bona et maxime si sunt multũ distantia Quia ergo btũs matthe⁹ cõuersus ẽ ad incõmutabile bonũ nõ potuit siml' ad cõmutabile bonũ cõuerti, imo dũ ad deũ cõuertit necesse ẽ vt a bono cõmutabili ei⁹ facies auertat. Q; g̃ matthe⁹ tang̃ publican⁹: erat ad mundũ cõuersus 7 a deo auersus: a xp̃o vocatus, necesse habuit facie a lucro cui intendebat auertere: 7 se ad xp̃m vocantem cõuertere. Vñ optime dr. Cõuersus sum vt videre vocẽ tẽ, i. vt videre; me vocante. ¶ In q̃ verbo ostendit in duobꝫ suã obedietiã 7 cõuersionẽ eẽ p̃fectã. ¶ Primo ex pte cordis: q̃ bonũ omne iniciat. ¶ Scõo ex pte opis: q̃ bonũ qõ est cõsummat. Cor em̃ omne bonũ iniciat tãg̃ fontale vite p̃nciptũ Sed opus oñe bonũ cõsummat dũ illud adducit in actũ. ¶ Primo igit notat p̃fecta cõuersio cordis: cũ dicit. Conuersus sũ. ¶ Scõo notat p̃fecta suppaditio opis: cũ addit. vt videre vocẽ q̃ loquebat mecũ. Quid em̃ fuit vocẽ videre nisi eã audire. Et q̃d vocẽ audire nisi voci obedire. 7 qõ dr in opponere. Vñ mos est apud q̃sdã q; dũ nolunt facere: dicũt se nõ audire. Nõ inq̃t te audiem⁹, i. nõ qõ dicis faciem⁹ Dicat ergo sctũs apl'us: tã ex publicano fact⁹ apl's. Cõuersus sum 7c. ¶ Est ergo notãdũ q; ad cõuersionẽ 7 si oia nõ inducant: sunt tñ q̃ttuor maxime que nos debent mouere. ¶ Primũ est culpa. ¶ Scõm est gr̃a. ¶ Tercũ est pena. ¶ Quartũ gl'ia. Nam inducere xp̃ianũ animũ debent.

¶ Primo culpa: qua dominũ redemptorem offendimus.

¶ Scõo gr̃a: quã peccãdo p̃didim⁹.

¶ Tercio pena: quã p culpã meruim⁹

¶ Quarto gl'ia: a q̃ nos excludimur.

Dico q; ad cõuersionẽ cũ scto apl'o faciẽdã p̃mo mouere nos dz culpa q̃ deũ offẽdim⁹. Quid est culpa nisi q̃dã lutosa fetẽsq; materia. Sz q̃ est p̃sona pulchris pãnis ornata: si in lutũ caderet: q̃ citissime nõ inde surgeret si valeret. Sed q̃d aia p̃ciosius. Ergo si in lutũ cecidit culpe: nũq̃d ñ cito se inde dz erigere. Itẽ q̃s est in regno frãcie q̃ si regẽ offenderet ñ ꝓposse laborare nec iducias inꝑponeret vt in ei⁹ gr̃iã rediret. q̃ qõ fit regi mortali: nõ magis facieẽdũ est dño imortali. Et iõ btũs apl's a xp̃o vocatus nec rõnẽ dñis suis reddidit. Surgens secut⁹ est eũ. Poterat em̃ dicere illud p̃s. Cogitaui vias meas supplẽteritas: 7 cõuerti pedes meos. i. affect⁹ meos in testimonia tua. Que em̃ mulier si nobilissimũ virũ bñet deprehensa ab eo i adulterio nõ statim surgeret: verecundiã indueret: 7 ad virũ indulgentẽ 7 clemẽter vocantẽ nõ statim accederet: 7 veniã lachrymis postularet. Sed nõne talis ẽ anima: xp̃i sponsa: p̃ctis p̃stituta: ergo nõ redibit a xp̃o vocata. Vnde ipse dicit anime. Jeremie. iij. Tu inq̃t fornicata es cum amatoribꝫ multis: tamẽ reuertere ad me: 7 ego suscipiã te: vt cognoscas me virũ tuũ: imo dñm: offendisse. Vñ statim subdit idẽ. Leua oculos in directũ 7 vide vbi prostrata sis. O summa 7 inenarrabilis pietas domi dei nostri. Fornicat vxor alicui⁹ homis 7 statim eã expellit 7 vir vnq̃ parcit: sed peccat anima sponsa xp̃i: nõ cum vno nec cum vno peccatore sed modis innumeris: cũ mundo: carne: 7 diabolo. 7 tamẽ si redeat: statim eam ad se vocat 7 oia p̃cta cõdonat: imo qõ ma

ius est: violentẽ redire vocat vt redeat 7 inuitat. Vñ dr Jere. iij. Cõuertimini filij reuertẽtes: q; ego vir vester: et assumã vos. Et multa ibi pulchra de hac materia.

Secundo ad conuersionẽ mouere nos debet gr̃a quã peccando p̃didim⁹. Quis em̃ nõ doleat si p̃deret frumẽtũ in horreis positum Quis si p̃deret vinũ in doleis conservatũ. Quis si amiserit asinũ: bouẽ: vl' equũ. Quis insup multũ nõ doleat si p̃dat thesaurũ magnũ diu in scriniis cõseruatũ. Sed q̃tũ credẽdus est oĩs thesaurus corpalis cõparat⁹ spũali. Quid est corp⁹ ad animã. Ergo q̃to aia corpore ẽ nobilior tanto thezaur⁹ aie thesauro corporali est melior. Ar gr̃a thezaur⁹ anie est: q̃ solo aia diues ẽ. Ergo si tantũ doles p̃ amissiõe thesauri corporalis: q̃tũ dolorẽ habere debem⁹ p̃ amissiõe thesauri spũalis. ergo si p̃didisti: necesse habes ad deũ cõuerti: vt donũ recupes qõ amissuz est. Itẽ considera aliud. Si em̃ aliq̃s haberet a rege frãcie aliqõ signũ: quo habito esset amic⁹ regis: quo ostenso pateret ei quãdocũq; vellet ingressus ad regẽ: 7 quo signo seruato deberet a rege regnum magnũ accipere. dic si potes q̃tũ doleret si signũ hoc p̃deret Multũ em̃ dolẽt pauper si cõtingat eos signũ p̃dere per qõ admittunt ad elemosinã pape. Sed gr̃a ẽ tale signũ q̃ habito amici sum⁹ regis eterni: 7 q̃ ostẽso ad itima secreta e⁹ admittimur 7 q̃ seruato: eternũ regnũ accipimus. Ergo nõ dolebit ex oĩbꝫ medullaꝫ p̃ cordiꝫ: q̃ hoc signũ p̃ suã negligentiã p̃diderit. Ergo frẽs mei si tã signũ p̃didim⁹: debem⁹ cũ apl'o ad xp̃m p̃uerti. Vñ dr nob Jobel'. ij. Cõuertimini ad me in toto corde vestro: in ieiunio 7 fletu 7 plãctu 7 scindite corda vestra 7 nõ vestimẽta vra. Ecce q̃liter debz cõuerti ad dñm q̃ ei⁹ p̃didit signũ. Vñ dz esse cõuersio p̃fecta 7 integra: q; in corde dz eẽ lachrymosa cũ fletu multo. Debet esse dolorosa: q; corde cõtrito. Et q̃a sic ad xp̃m sctũs apl'us ẽ cõuersus: poterat dicere illũ Jere. xxxj. Postq̃ cõuertisti me egi pniam. Et illũ Job. xlij Idcirco ago pniam in fauilla 7 cinere 7 me repbendo. O quãta fuit huius apl'i pnia'; q̃s dura: q̃s aspa: q̃s diutut nazin discurrẽdo: in p̃dicando famẽ 7 sitim portãdo: calores 7 frigora tolerando: 7 vltimo p̃ dño mortẽ sustinendo. Vñ apl'us de se: alij'q; apl'is dicit j. Cor. iij. Puto ei q; de⁹ nos apl'os nouissimos ostẽdit tanq̃ morti destinatos, quia spectaculuz facti sumus mũdo 7 angel' 7 hoĩbꝫ: 7 addit. Usq; in hãc horã 7 esurim⁹ et sitim⁹ 7 nudi sum⁹: colaphis cedimur 7 instabiles sum⁹ 7c. Sz q̃s hodie dolet de gr̃a p̃dita. quis laborat vt amissam gr̃am recuper p̃ pniaz. Vñ dñs cõq̃rit Jere mie. ij. dicẽs. Quare dixit p̃pl's meus recessimus 7 non venim⁹ vltra ad te. Heu nob q; a dño deo recessim⁹: ad eũ conuerti nõ curam⁹ 7 tũ dñs benignissim⁹ dicit. p̃pl's me⁹, Quõ suus si ab eo recesserat: quõ suus si redire nolebat. sed su⁹ erat ꝓpter faciẽdã cũ eis misericordiã sed nõ su⁹ propter culpã cõmissã. Vel su⁹ ꝓpter electionẽ eternã. nõ suus ꝓpter tpalẽ malicia. Vel suus ꝓpter eos q; erãt ibi boni: nõ suus ꝓpẽ illos q; erant ibi mali.

Tercio ad conuersionem mouere dz nos pena quã peccando meruim⁹. Statim em̃ vt peccam⁹ 7 gr̃atiã ꝓdiam⁹ diuinã: eterne pene

beo crucifigere te ⁊ potestatez habeo dimittere te. Rñdit aũt ihesus) ad repmendũ pylati iactantiam (Nõ haberes ptãtẽ aduersus me vllã nisi data esset tibi desup).i. permissiue a deo vl a cesare. Et ex hoc arguit peccatum eius quia non acceperat ptãtem condemnandi innocios sed magis liberandi. Sed q̃ pilatus nõ fecit b̃ motu inuidie sed motu timoris: igit̃ ostẽdit xp̃s peccatũ eius minus q̃ iude ⁊ iudeoꝝ di. (Propterea q̃ tradidit me tibi maius peccatũ hz) Quia Judas motus er cupiditate. Judei ex inuidia ⁊ liuore. Sz pylatus timore cesaris ⁊ fauore iudeoꝝ peccauit. Maius eñ peccatũ est inuidendo q̃ formidãdo peccare: q̃ timor excusat a tanto: ⁊ si nõ a toto. Videẽs aũt pylat⁹ sicut asturus q̃ eum notasset de peccato si innocentẽ occideret (Et inde querebat opportunitatem dimittere eũ) Quod videntes (iudei) Crimen rebellionis cõtra cesarem in eũ retorquere parabãt ⁊ (clamabant di. Si hunc dimittis nõ es amicus cesaris. Omnis eñ qui se regez facit cõtradicit cesari) Et est verbum cõminatoriũ. q. d. Si absolutis istum q̃ se regez dicit iudeoꝝ: te accusabimus q̃ nõ zelas p amore cesaris Sciuerãt eñ q̃ pylat⁹ ñ audebat q̃quã facere qõ visibiliter vel fm apparentiam putaret derogare honori cesaris (Pylatus autem cum audisset hos sermones adduxit foras thesum ⁊ sedit p tribunali). i. iudicaturus q̃ prius omnia precesserant sine forma iudicij (Tunc misit ad eum vxor sua di. Nihil tibi ⁊ iusto illi). i. non intromittas te de morte eius sed magis dimitte (Multa ei passa sunt per visum ꝓter eum) Quia diabolus apparuit ei mouens eam terroribꝫ ad liberationem xp̃i. Scõm Aug. hic in glo. Angelus qui xp̃o apparuit in oratõe ipm confortando: descendit ad lymbum inferni ⁊ dixit sanctis patribus Annuncio vobis gaudiũ magnũ: q̃a xp̃s verus messias promissus: hodie moriet̃ ⁊ sua mors erit vestra redemptio: quibꝫ auditꝫ cũ magno gaudio exultabant. Dyabol⁹ etiã hoc ꝑpendit q̃ eius patientiã ⁊ scripturarũ impletionẽ: ideo mortẽ xp̃i impedire volebat per vxorem pylati cuius preces efficaces credebat in cõspectu viri sui timens se amissurum spolia sua. Nam sicut p mulierẽ mortem intulerat: sic mõ p mulierẽ vult xp̃m de manibus iudeorum liberare: ne p eius mortez: mortis amittat imperiũ. (Dicit ergo iudeis pylatus. Ecce rex vester). q. d. fm Theophilũ. Mirũ est q̃ talez fortem dantis habere regem sic abiectuz et pauperem cuz regna nõ assueuerunt appetere nisi diuites ⁊ fortes (Illi autem) videntes eũ vt canes rabidi (clamabant Tolle tolle crucifige eũ) q. d. Non differas ferre mortis sententiaz quia grauis est nobis ad videndum Multi aũt de populo moti fleuerũt vberrime tam iniustam innocentis oppressionem. Nam vt dicit in euangelio Nichodemi. Intuit⁹ presses ppli vt plures vidit lacrimantes. d. nõ ois multitudo vult cum morte sed vidẽs pylatus ipse pontifices insolentes et eis coherentes (dicit eis pylatus Regem vestrũ crucifigã) ⁊ ex hoc vereeũ dia grauis vobis generabit̃ in populis si morte tam abiecta moriat̃ (Responderunt pontifices. Nõ habem⁹ regem nisi cesarem) Ex quo patet q̃ntum sitiebant mortem xp̃i degeneres iudei: ob cui⁹ mortẽ ꝓcurandã sponte se subiecerunt imperio Romano ꝓ

Nec tñ p hoc dominiũ huius regis benedicti effugere potuerunt cuius dominiũ est insuꝑabile in omni gente ⁊ ꝓuincia primatũ tenens Eccli. xxiij. Jn euitabile q̃ dominat a mari vsq̃ ad mare ⁊ interminabile q̃ regnabit in eternũ ⁊ vltra. Et intollerabile: q̃ potest sup corpus ⁊ animã. O igit̃ miseri iudei siue velitis siue nolitis rex vester est: immo rex ⁊ dñs vniuerse terre. Unde expost regẽ nũq̃ bũerũt nec bẽbũt in signũ maledictiõis: q̃ xp̃m regem negauerunt (Videns aũt pylatus q̃ nihil ꝓficeret) quantũ ad xp̃i liberationem saluo fauore populi. (Sz magis tumultus ppli) in cõtrarium fieret (Accepta aqua lauit manus suas coram omnibꝫ di. Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis) quid contigerit vobis pene ⁊ supplicij ꝓ culpa homicidij qõ modo cõmittitis. Ego eñ sum legis minister: ⁊ importuna vox vestra iusti ⁊ innocentis sanguinẽ fundit. Et sup b̃ ꝓtestor ⁊ manus meas coram omnibus lauo nec de morte xp̃i vllã volo habere culpam: quia qõd facio contra iusticiam: coactus faciõne seditio fiat ⁊ rebellionis contra cesarem mihi crimen imponat̃. Sed hoc non sufficit ad omnimodã eius excusationem q̃ cum esset iudex ex officio teneba/tur seruare iusticiã. ⁊ ideo grauit̃ peccauit cõtrariũ faciendo ꝓter timorẽ inordinatum. q̃ suã prevalentiam habuit ex tribus. Primũ erat amor officij quod ab imperatore sibi concessuz amittere timebat. Scõm erat fauor iudaici populi quem conseruare volebat. Tercium erat cupiditas promissi precij q̃ priuari nolebat (Et respondens vniuersus populus dixit, Sanguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios nostros) in tota culpa occisiõis ei⁹ ⁊ tota pena occasionibꝫ debita sit sup nos ⁊ sup filios nfos. sic̃ dicit Crisi. Impet⁹ ⁊ pnciosa cõcupiscẽtia nõ ꝓmisit eos inspicere q̃ntũ malũ sibi ⁊ filijs suis imꝑcabant. Et tñ misericors de⁹ eoꝝ sniaz nõ firmauit. sz ex eis ⁊ eoꝝ filijs suscepit q̃ egerũt ꝓniam. Uerũtñ fm Hieron. sup eos q̃ ꝓseuerãt in iudaismo ꝓseuerat hec imꝑcatio vsq̃ in hodiernũ diẽ ⁊ sanguis dũi nõ auferet. imo ꝑt dici qõd scribit̃ de sanguine Joseph Genẽ. xxxvij. En sanguis ei⁹ exq̃rit̃. in cui⁹ signũ vt dr Jn singlis lunationibus fluxũ sanguinis patiunt̃. q̃ ꝓcul sit eos dñs i posteriora ⁊ obprobriũ sempiternũ dedit illis: sũtq̃ vagi ⁊ in oibꝫ gentibꝫ despecti. O iudei verũ et salutiferũ ẽ Sanguis ei⁹ sup nos zẽ. si assit recta intentio. Charita ⁊ aũt xp̃i adhuc sitit tuã salutẽ: multa intrẽtiõez replica oronẽ. Dixisti sanguis ei⁹ sup nos, opta vt sit sup te ⁊ ablutõz pctoꝝ ⁊ redẽptõz ⁊ iustificationẽ. Si ei sanguis hircoꝝ alꝑsus inchoatos sctificat q̃nto magis sanguis xp̃i Nos igit̃ xp̃i, ani xp̃i sanguie lotꝫ dicam⁹. sanguis xp̃i sit sup nos in ablutõnẽ pctoꝝ. augmentũ meritoꝝ ⁊ collatõez p̃mioꝝ.

Quarto iude terribilis desperatio Terr⁹ (Tũc iudas qui tradidit illũ) Hoc sequit̃ fm ordinez rei geste licet anteponat̃ fm liam historie: qõd verũ ꝓbat qõd sequitur (Videns iudeoꝝ importunitatẽ apõd pylatum obtinuisse sui desiderij effectũ ⁊ intelligens (q̃ damnatus esset pententia ductus). i. absorptus quadã infructuosa mentis tristicia sine spe venie ꝓter magnitudinẽ sceleruꝫ q̃ xp̃m in mortẽ tradidit cui⁹ tantã sanctitatẽ exptus fuerat atq̃ ꝓsuã ꝺamnatõez

primo audierat quē pphetā verissimū sciebat: z (Retulit tercio argenteos principibus sacerdotibus z senioribus di. Peccaui tradens sanguinem iustū Iz nō fuit ista confessio pura: quia nō cōfitebat propto sacerdoti Iz xpo vt dicit Leo papa. vl' alicui cappellano suo habente ptātem delegatā: vel subdelegatā. Jam em iudei amiserāt officiū sacerdotij nec erat iudas de ecclesia numero vl' merito. Puta: quia desperat⁹ erat: qō pbat subsequens suspendium. Jsta etiam cōfessio diminuta erat: vt idem Leo dicit, qz iesum quē tradidit filiū dei nō credidit. Un Grego. in glo. Confessio iude nō valuit: qz Iz habuit dolorem in corde: cōfessionē in ore: restitutionē in opere: bonorum fecit sine spe venie. Vt illi dixerunt. Quid ad nos) Quasi a traditione iusti sanguinis ipi eēnt immunes (Tu videbis) Jn pena an sis i culpa: q verba fuerūt etiā occasio desperationis (Et piectis argenteis i templo abijt z laqueo se suspendit) Officium em desperationis est sibijpsi man⁹ plerumqz crudeles inijceere. Et in b fm Jeronimū) iudas pl⁹ peccauit cōtra xpi humanitatē: z in desperatiōe cōtra eius diuinitatē: z misericordie infinitatem. Un Leo papa O Juda recognouisti te peccasse: Iz oblit⁹ fuisti misericordia dei. Jō q te suspendisti magis deū offendisti q̄ q tradidisti. Cur non expectasti quousqz sanguis illi⁹ innocius p omnib⁹ peccatoribus effunderet: vt etiā p te effusus fuisset z veniam obtinuisses. Permisit aūt dñs omnipotens z deus: q̄ proditor tali morte vitam finiret: vt eleuatus in aerem socium demonū ostenderet q̄ habitant in hoc aere caliginoso: vt in vocali arteria que vocē punitionis emittit punirēt: z celo atqz terre se odiosum demonstraret. Et vt dicit Actu. ij. (Suspensus crepuit medi⁹ ne aia exiret p os quo osculat⁹ dñm fuerat. (Et effusa sunt oīa viscera eius) Hoc suspendiū Jude figuratū fuit in achitophel qui dedit consiliū malum contra dauid: z suspendens interijt. ij. Regum. xvij. (Principes aūt sacerdotuz acceptis argenteis dixerunt Nō licet eos mittere in carbonā), i. arcam sacerdotū in qua reponebant oblationes p reparatione templi. Un z acceptis (Quia pcium sanguinis est), i. peccati cōmissi. Et detestabilis sacerdotum execratio qui xpi occisionem tanquā sacrificiū reputabant: cum tamē venditionis illius precium nephariū id est ad vsum templi indignuz iudicabant Jhe. j. Phariseī estis: ypocrite: linquentes culicem z camelū glutientes (Concilio autez inito emerūt ex illis agrū figuli in sepulturā peregrinoz: ppter hoc vocatus est ager ille in lingua eoruz Acheldemach. hoc est ager sanguinis vsqz in hodiernuz diem. Tunc impletū est quod dictuz est per Jeremiam pphetam. Et acceperunt tercio argenteos precium appreciati) id christi (quē appreciauerūt a filijs israel: dederuntqz eos in agrū figuli sicut constituit mihi dominus Licet hec auctoritas non sit in hebreorū libro quē nos habem⁹. Tamē vt dicit Lyra Jhe. vidit istā auctoritatē de verbo ad verbum in quodā libello hebraico qui dicebat Jheremie pphete. Multi em pphetarum apud nos nō habent. Vel fm alios li Jheremy am non est de textu nec etiam in antiquis est vt dicit Hieronym⁹: sed absolute pphetam. Et sic intelligere debemus Zacharīā: quia Zacharie. xj.

habet ista sententia Iz aliquantulum sit mutata. ¶ Sz hic orit questio. Si iudas nō tradidisset xpm z iudei nō crucifixissent an fuisset genus humanum redemptū. Rōdet Alexander ō Hal'. in. iij. volumine summe Qx sic, qz in tali casu sola voluntas patiendi sufficisset ad redemptionē generis humani. Jdeo nō excusat iudas a petō neqz iudei tē. Hec aūt oīa sunt facta ab hora tercia vsqz ad horā sextaz Vide igit z considera fidelis anima in hac hora caput xpi passum spinea corona: collū colaphos: z alapas faciem: sputa genas: palmas oculos: sudores aures: obprobria quib⁹ ei insultabant totū corpus vndiqz p flagella z attende si est dolor sillis dei nostri.

Vintus articul⁹

q est de xpi ignominiosa contrectatione z sacrilegarum manuū iniectione. Circa quem quatuor notentur.

¶ Primo iniusta condemnatio.
¶ Secundo: lamentabilis processio seu eductio.
¶ Tercio pfusibil' crucifixio z potatio
¶ Quarto mortis occasio. Et correspondet iste articul⁹ meditatiōi hore diei Sexte. Notat ergo

Primo iniusta cōdemnatio

Tert⁹ (Tunc pylat⁹) a veritate auditum auertens z a iusticia declinans pietate relicta in impietatē versus (Populo satisfacere volens sedit p tribunali in loco qui dicat licostratos) Licos. i. lapis. stratū: pauimentum vario lapide stratum. Hebraice autē gabata (Erat aūt parasceue hora quasi sexta z adiudicauit fieri petitionē eoz) sed formā sententie nō exp̄munt euangeliste. Sz in euāgelio nichodemi ponit sub his verbis (Benestua cōprobauit te regem: ideo preciosio te primū flagellari fm principuz decreta z deinde in cruce leuari) Et potuit esse q̄ virgis cedebat. Ad cuius sententie, plationē gladius ⁊ symeonis ptransiuit coz z animā dulcissime matris (Et dimisit illis barrabam q̄ pp̄ homicidium z seditionē missus fuerat in carcerem) quē petebant (Jhesū vo flagellis cesum tradidit voluntati eorum vt crucifigeret) Quem suscipientes denuo ceperunt illudere: q̄dā ex nimia inuidia, q̄dam ex pura nequicia, q̄dam ex principum z magistratuum complacentia. Et fm Marcū z Matheū. Postqz fuit adiudicatus diffinitiue ad crucifigendū tūc iudei (Exuerunt eum purpura z reinduerūt eum vestimentis suis) vt vadens magis esset cognoscibilis in veste pria q̄z aliena. z sic pfunderet. Et tunc fm sctm Boñ. xp̄s maximā habuit passionem: qm̄ tunica illa cōgelata fuit et fortiter compacta in vulneribus ictibus flagellor⁹ inflictis. Un qñ fuit violenter tunica spoliatus tūc rupta fuerūt omnia vulnera in veste cōgelata, z hec fuit crudelior pena q̄ ipm magis cruciabāt q̄z coronatio z flagellatio. Nō q̄dem sit verum pōt faciliter imaginari. Si em modicū limi vel lanu vl' panni in recenti vulnere coagulat z violenter inde extrahit maior dolor infligitur vulnerato q̄z in ictu vulneris (Et tuncacceperunt eum ducentes extra ciuitatem vt crucifigeret) Extra ciuitatem pati voluit vt ostenderet q̄ passio sua extenderet se ad oīes z nō solum ad iudeos, ergo dicit euangelista Extra ciuitatez inclusus inter terminos gentis iudaice, Etiam hoc fa-

Joh.ix. dū dies est, venit aūt nox qñ nemo potest operari. Nō solū igit̄ malum est nūc nō pniaz agere sz alios ne agant pniam impedire. sicut illi q̄ filios suos a seruitio dei laborāt abstrahere. ¶ Un̄ narrat Jero. Ex nobilissima q̄dā romana iubēte viro suo qui erat patruus sc̄ē eustochij v̄ginis vestem ip̄i⁹ puelle eustochij mutauit et crinē eius iam diu a scrā pariis matre eius neglectū humano more cōposuit: mutare volens virginis animū et matris ꝓpositū. Cui in eadē nocte insompnis apparuit angel⁹ facie terribili dicens. Tu aulsa es viri tui imperium p̄ferre xp̄o. Tu caput virginis dei sacrilegis manib⁹ cōtrectasti. Sz ecce iam et nunc arescent man⁹ tue vt sentias excruciata q̄d feceris. z sic mē se quinto finito ad inferna duceris et si in pctō qđ cepisti p̄severaueris filios z marito orbaris. Et q: angelica monita non seruauit (dicit Jero.) q̄ omnia p ordinē sunt in ea expleta. Nō solū igit̄ nobis facienda est pnia sed et alijs cōsulenda et nulla ab ea est tra/benda persona.

Quartū quod mouere nos dz ad pniam est celestis gl'ia a q̄ nos per culpā excluslm⁹. Nunq̄d q̄ deret vnū castrū libēter laborē assumeret vt illud recuperare posset. Certe stult⁹ esset si negligeret. z si p modico laborē tantū p̄deret bonū. Et si de castro ita est: q̄d de ciuitate fieret: q̄d de vna tota ꝓuincia: q̄d vltra de toto regno. O q̄tū Alexander laboris assumpsit: q̄z magnis periculis tp̄m: loco⁹ et bello⁹ se exposuit: gñaq̄z mortis sepe vidit: p impio obtinēdo cui tm̄ ānis xij. p̄fuit. in quo (immo vt veri⁹ loq̄r) annis. xij. laborauit: q: nec in eo p annū quieuit. Ergo si ita gloriosum esse dz p imperio laborare terreno: q̄z gloriosum est modicū laborare z pniam agere p celesti impio: qđ nō est. xij. annox: sz ānox poti⁹ eē nox. Ergo frēs mei si per culpā nostrā gl'iam illā amisim⁹ eā p pniam recuperem⁹. Un̄ dicit Apoc. ij. Memor esto vñ excideris et age pniam z p̄ma opa fac. q̄s est si cadat si p̄t nō statim surgat: q̄ si cecidimus p culpā: surgam⁹ p pniam. Un̄ z dicebat fili⁹ p̄digi Luc. xij. Surgā z ibo ad p̄rem meū. ¶ Nā z scūs Ambro. dū Valentinū imperatorē de pctō argueret: z ille ei Dauid obijceret q̄ peccasset: ait Amb. Si secut⁹ es eum peccantē: q̄ sequere z penitentē: si peccasti: reuertere: qm̄ benign⁹ z misericors est z prestabilis sup malicia dñs de⁹ nr̄. Un̄ plura z maiora cōtulit filio ꝓdigo post regressum q̄z an̄ cōtulerat. Legel ei⁹ hystoriā: q: multū valet ad p̄sentē materiā. Nā z sanctus Matthe⁹ duz penā infernalē expauit dū gl'iaz p̄ditā repensauit: vt illā effugeret z hanc recuperaret: fortē pniam egit: z in fine morti se tradidit. Lege hystoriam: z hoc ex ea quod volueris narra zc̄.

¶ De angelis Sermo

Lius angelus ex a fuit de templo habens z ip se falcē acutā Apo. xiij. Angeli fm doctrinā sancti Dionisij sunt luminaria clarissima: specula pura: q̄ntū possibile est summe luci sil'ima. z ideo adeo sunt summo bono cōformia: vt sicut diligunt oia bona: sic detestant oīa mala: ꝓpter qđ leguntur nūc missi ad auxiliū bono⁹ nunc vo ad punitionē malo⁹. Hoc manifeste p̄z Apoc. iiij. de angelis cum septē tubis: z eiusdē. xv. de angelis cū septez phialis ire dei plenis. Un̄ de quodā angelo cui datū est falcē habere. i. diuinū iudiciū (sicut dicit glosa) siue iudiciariā p̄tatez exercere in subditos. Uerbū in themate p̄missum accipit: cū dr Alius angel⁹ zc̄. ¶ In quo v̄bo angelus a tribus maxime describi videt

¶ Primo ab excellēta officij qđ hēbat.

¶ Scōo ab eminent'a sacri loci vnde procedebat.

¶ Tercio vo ex parte ꝓiculi: qđ manu ferebat.

¶ Notat aūt officiū qđ habebat: cuz dr. angel⁹. Est em̄ angel⁹ nomen officij nō nature. ¶ Scōo ostendit locum a quo ꝓcedebat. cū addit: exiuit de templo: qđ erat in celo. ¶ Tercio innuit ꝓiculū qđ ferebat: cū subdit: habens falcē acutā: vt q̄z ad feriēdū terrā. Ex hoc g̃ verbo patenter innuit q̄ ad punitionē malo⁹ sepe a deo angeli diriguntur. Licet em̄ de⁹ p seipm̄ oia facere possit: p ministros tm̄ more potentissimi regis (sicut p̄uenit) oia facit. Nihil est em̄ (vt dicit Aug.) qđ p naturā creatam fieri possit p angelos ip̄e nō faciat. Oīes em̄ (Ap'l's ad hebreos. j. inquit) sunt administratorij spūs in ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatez capiunt salutis. ¶ Est igit̄ hic notandū q̄ z angeli oia peccata detestent z odiant cū cōtra dñm suum fiant: sed pura tm̄ maxime quedam cōmemorat q̄ p angelos grauiter sunt punita

¶ Primū est pctm̄ ambitōis z superbie

¶ Scōm est pctm̄ inobedientie z gule.

¶ Tercū est pctm̄ luxurie z lasciuie

¶ Quartū est impietatis z imisericōie.

¶ Quintū est tenacitat⁹ z auaricie.

¶ Sextū est pctm̄ futur⁹ z idolatrie

¶ Septimū est elationis z vane gl'ie.

¶ Octauū est anathematizationis z blasphemie.

¶ Nono z vltio angelici spūs omnia detestāt pctā generalit̄ z specialiter.

Primū igit̄ est peccatū superbie. Hoc em̄ pctm̄ cū sit maxie cōtra deū a fuerit pctm̄ p̄mū q̄dāmodo oim pctōr dure p angelos est punitū. Nam cōstat luciferū eiusq̄z sequaces superbie pctō cōcruisse. Sic em̄ de pctō eius dr Esaie. xiij. Qui dicebat (inq̄t ꝓpheta) in corde suo: in celū ascendaz sup astra celi exaltabo soliū meū: sedebo in monte testamēti in lateribus aq̄lonis: ascendam super altitudines nubium: z ero sil'is altissimo. Ecce sup/bia. Sz nūq̄d mānsit impunita. Audi eūdē ꝓpham ibidē. Detracta es ad inferos superbia tua: cōcidit cadauer tuū in infernū: detraheris in p̄fundū laci. q. d. Sic ascēdere voluisti ad sūmū sic detract⁹ es in p̄fundū. Sp em̄ casus est fm̄ mēsurā ascēsus. sz admiraās ꝓpha de casu luciferi: q̄rit modū casus ibidē. Quō cecidisti inq̄t lucifer q̄ mane oriebaris. Queritsz solutōez nō ponit q: ꝓpbe alteri solutio reseruata ē. Sic em̄ dr ad hoc Apo. xij. Factū est p̄liz magnū in celo. michael z angeli ei⁹ p̄lia. cū dra. z draco pug. z angeli ei⁹ et nō p̄ualuerūt neq̄z eor⁹ locus inuen. est amplius in celo. Ergo cū ꝓpt̄ pctm̄ superbie qđ mali angeli cōmiserūt suis cōsortib⁹ z sibi in natura sil'ib⁹ nō pepercerūt: certū ē q̄ nec hoib⁹ pcēt. Erm̄ ad b̄ hī in hystoria scol'. de hero de agrippa q̄ cū inflat⁹ superbia diuinos sibi honores oblatos non respueret mox ab angelo letaliter est percussus.

Secundū peccatū qđ est p angelos punitū fuit pctm̄ inobedie siue gule qđ p p̄mos ptres nostros in paradiso deliciaruz cōmissum est:

Universidad de Deusto
Biblioteca

serunt. Licet aũt Ambrosi⁹ di. Ex cruce nud⁹ ascendit, z talis ascẽdit q̃les nos auctore deo natura formauit Talis ascẽdit q̃lis p̃im⁹ homo adaz in paradiso habitauit. In hoc tñ magis standũ est testimonio Nicodemi q̃ tunc p̃sens aderat q̃ dicit expressse q⁹ p̃cinxerat euz linthеo z concordat Bernũ. O in quanta amaritudine fuit tuncania dulcissime matris Quid iohannes ei⁹ dilect⁹ discipul⁹. Quid fidelis illa magdalena z alie deuote mulieres tũc sentiebãt doloris z amaritudinis Ponit itaq̃ crur sup terrã sicut sentire videt Hiero. Innocenti⁹ sctũs Bonũ. qõ etiaz eccl'ia representare dinoscit er eo q⁹ in die parasceues crur ponit ad osculandũ in terrã. quãuis alicq̃ aliter sentiant. Tũc crucẽ p̃ouerunt ad recipiendũ clauos manuũ z pedum. Deinde in ihesum crudeles manus iniecerunt. ip̃m despicabiliter tanq̃z vilissimũ mancipium sup lignũ crucis a dorso reflectentes. Et sicut inobediens p̃thoplastus noster Adam extendit man⁹ ad lignum vetitum: eius gustans suauitatem: feria sexta; hora sexta; ꝓpter qõ totuz genus humanũ infirmatuz est vsqz ad mortẽ Bernũ. iij. Ita ex obedientia patris celestis christus ihesus dei filius manus innocentes extendit in ligno crucis: hora. sexta: ferie. vj. diei. xxv. Marcij. Et hoc vt mysterũ passiõis corresponderet figure z medela morbo. Uñ canit eccl'ia. Ut vnd moz ortebaꝯ inde vita resurgeret. Aug. Quicq̃d adã in ligno pdidit. hoc xp̃s in ligno inuenit. Neminẽ em̃ penitentez spernit: sz oñs vult ad gr̃am suscipere ad se cõfugientes. Aspiciens aũt i celis: his vbis p̃em interpellauit dicẽs Pater sancte Ecce assum. Tu voluisti p hũani generis amore me filiũ tuum vsqz ad crucẽ humiliari: placet Accepta qõ mandasti z ego me p eis offero tibi sacrificiũ. Accepta igit̃ z tu pater oblatoz meã p eis amore mei. Ligatis igit̃ funibz ad man⁹ z pedes totum corpus eius sup dimissionem crucis tam immiseri cordit̃ trahebant vt omnia ossa eius sub cute diuumerabilia redderentur. vt impleret illud Ps̃. Dinũeruerũt omnia ossa mea Naz ex industria a seinuicem crucis foramia longi⁹ posuerũt: z affixa cruci manu dextra clauo ferreo: grosso z obtuso: brachiũ sinistrũ intantũ ptraxerunt q⁹ iuncture in humeris z cubitis in vtroq̃z brachio extra locum debitũ extendebaꝯ. z sic sinistrã manuz clauo consili confixerunt: Pedes vo deinde simul prensos nimia crudelitate clauo tercio pforauerũt. Hec omnia dicit Bona. In libello de visione anime quãuis sub alijs verbis. Erãt aũt claui grossi circa carnẽ z venas neruos z ossium compages dissipantes (Et crucifixerunt eum) Aug⁹. sup Ps̃. lxiij. di. Quidam euangelista dicit hora sexta crucifixũ dñm. quidam hora tercia. Nisi intelligam⁹ pturbemur. Etiam incipiente hora sexta dicit̃ pylatum sedisse pro tribunali. Et reuera quando leuat⁹ est domin⁹ in ligno hora sexta erat. Sed alius euãgelista intuens animũ iudeoꝝ q⁹ volebãt se immunes videri a morte dñi Narrãdo eos oñdit reos di. dñm hora. iij. crucifixũ Cõsiderãs aũt oẽm circũstãtiã lectiõis q̃nta agere potuerũt cũ apõ pylatũ dñs accusaret vt crucifigeret. inuenim⁹ horã terciã cẽ potuisse q̃n illi clamauerũt: crucifige: crucifige. Ergo veri⁹ illi tunc occiderũt q̃n clamauerũt. Appitores prãtes hora sexta crucifixerũt. Prevaricatores hora. iij. clamauerũt. q̃dã illi maiby ho. vj Nec illi lingua. hora tercia. Rei magis isti q̃ clamando seuiebant̃q̃z illi q̃ ope obtẽperãdo administrabãt. Nec ibi sup̃ versu. Quia exacuerũt tanq̃z gladiũ linguas suas. Et ꝑm Bona. Post affixionẽ sui sanctissimi corporis ad crucẽ. Eleuauerũt crucẽ in sublimi z magno impetu dimiserũt crucem ad foramen lapidis qõ fecerunt. Ubi ex vehemẽti crucis lapsu oia vulnera eius fuerũt innouata z apta. Et tũc p̃mo sanguis de manibz z pedibz copiose fluxit: quia antea fluere nõ poterat ꝓpter grossiciẽ clauorũ z carnis cõpressionẽ. Hãc aũt eleuatiõnẽ impij cũ clamore et insultatione fecerũt di. Sic decet talẽ regez exaltari. Voluit autẽ dñs cruci affigi z cuz cruce erigi vt in cruce pendẽs z in aere: se inẽ deũ z hoiem mediatorẽ ostenderet: supernas angelorũ ruinas impleret, iustos de limbo liberaret, amicos colligeret z inimicos recõciliaret. Quã erectionem prefiguravit moyses in serpente eneo in palo suspenso Nũeri. xxj. Crucifixusq̃z est dñs in eodẽ loco montis vbi olim p Ysaac aries imolabaꝯ. dicit eiñ Aug⁹. Ex Jero. p̃sbyter scripsit ab antiquis z senioribz iudeis se certissime cognouisse q⁹ ibi imolatus est Ysaac, vbi postea xp̃us crucifixus est. Unde ad maiorẽ contumeliaz xp̃i dicunt euãgeliste. (Ex crucifixerũt cũ eo duos latrones, vnũ a dextra. z aliũ a sinistris. mediũ autẽ iesum. Hoc aũt factũ est vt impleret scriptura dicens Et cũ iniquis reputatus est) Hoc p̃figuratũ est in Joseph q̃ fuit in carcere positus inter duos eunuchos qui peccaverunt pharaoni Genẽ. xl. Quoꝝ vnus deputat⁹ fuit ad vitam alter ad mortẽ. sic vnus latronũ fuit ad eternam vitã p̃destinatus: alter ad eternã mortẽ p̃scitus. (Milites ergo cũ crucifixissent eũ. Acceperũt vestimẽta ei⁹ et fecerũt quatuor partes. Unicuiq̃z militi partẽ z tunicã. Erat autẽ tunica incõsutilis desup̃ cõtexta per totũ) Quã beata virgo ꝓpijs manibus fecisse dicit̃ opere textili ad modũ cirothecarũ. quo genere vestiũ in palestina pauperes vti cõsueuerũt. Volunt quidẽ q⁹ cum xp̃o crescente pariter crescebat sicut filioꝝ israel in deserto ꝑm Rabi. solo. desup̃ contexta z̃. Quia p totũ de alio pãno fuit appositũ ad ea magis fortificandã z cõseruandã. Ex quo patz q⁹ xp̃s mutatoriis nõ vtebatur. (Dixerũt ergo ad inuicem nõ scindamus eã sed sortiamur de illa cuius sit. vt scriptura impleret dicẽs. Partiti sunt vestimenta mea z sup̃ vestem meã miserunt sortem) Ex quo videtur q̃ fuerunt tartillatores.

Quarto: mortis occasio. Textus (Scripsit autẽ pilatus titulum cause eius z posuit sup̃ crucẽ super caput eius) Quia mos erat iudeorum q⁹ super capita damnatorum ponebaꝯ causẽ mortis. (Erat autez supscriptio scripta, super illum literis grecis: latinis: z hebraicis. Hic est Jesus nazarenus rex iudeoꝝ) Hee tres lingue p̃ncipales erãt. Nam i grecis sapientia, in hebraicis: cultus dei. in latinis: qui z romani potentia cõmendatur. Diuinitus ergo hoc factuz est vt sup̃ xp̃i titulus talis poneretur ad designandũ q̃ regnuz xp̃i fuit latissimum p romanos. Clementissimuz p iudeos. z sapientissimũ p grecos. Hoc p̃figuratũ erat in sacerdore typico et legali. Principes eiñ sacardotuz ꝑm

Universidad de Deusto
Biblioteca

legem portabat i lamina aurea super frontē scriptuz nomen dei magnum Tetragrāmathon: hostiā pro peccato populi imolaturus. Ita verus rex z sacerdos iesus imolans hostiā suā nō pecorinā sed seipsum pro nostra redemptione hunc titulū scriptū super se habuit, hoc autez pilatus ideo fecit vt xps discerneret ab alijs suspensus declarans cū hoc iudeoꝝ scandalum z ignominiā. Unde Beda. Uolēs pilatus se de iudeis vlcisci eoꝝ malicia per hunc titulū ostendit. dū in regem populi insurrexerūt. (Hunc autē titulum multi legerunt iudeoꝝ: quia ꝓpe ciuitatez erat locus vbi crucifixus est iesus) Et quia vt dictuz est eis redundabat in scandalū (Direrūt ergo pilato pontifices. Noli scribere rex iudeorum. Sed quia ipe dixit. Rex sum iudeoꝝ) Judei eñ sicut xpō viuo abstulerant vitā. Ita mortuo conabantur auferre famā. Et quia veritas dñi manet in eternuz ex diuina ordinatione factū est ꝙ titulū corrumpere nō valebant. Unde pilatus respondit. Qō scripsi scripsi. (Quasi diceret, verū est: qō scripsi. Ideo nō mutabo. Ieroni. in originali Non sufficio āmirari pre magnitudine rei et negocij tā insoliti Qnullam aliā causam assignauerūt nisi rex iudeoꝝ: cū tamē ꝓbete regez eū predicauerunt. Dagi signant stellam eius ꝓnisauerūt z direrūt, Ubi est qui natus est rex iudeoꝝ. Demones attestati sunt dicētes. Quid nob et tibi iesu. Scimus quia tu es xps rex israel. Pueri hebreoꝝ clamauerūt. Benedict⁹ qui venit in nomine domini rex israel, Et causam assignāt. Rex iudeoꝝ. Erubesce iudee crudelis xpi accusator. Erubesce tu pilate innocētis sanguinis iudex et condemnator. Quia iesus non debuit perdi aut interfici. Ipse eñ venit animas nō perdere sed saluare. Jesus eñ interpretat saluator, ꝙpterea circuibat ciuitates z castella z sanauit languidos eorum. Quia nazarenus. i. sctūs z floridus flos visu pulcherrimꝰ. gustu suauissimus fructu vberrimꝰ cuiꝰ pulchritudinem sol z luna mirant z tamen faciem eius cōspuere non verebamini. Quia rex magnꝰ fortitudine cui nullus resistere potest, z ideo non debuit condemnari, z tamē omnes diristis: reus est mortis. Quia omniū generalissimus iudeoꝝ. i. deum confitentiū Ideo nō debuit denegari. z tamen diristis. nō habemus regē nisi cesarem. ideo ex ꝙpria sententia z scriptura cōdemnatis caput vestrū (Et stabat populus expectans. Principes vō sacerdotum z scribe cum senioribꝫ z ministris deridebant eū mouentes capita sua) ꝑseuerantes in malicia sua z euz verbis cōtumelioſis afficiētes (Et facta hora sexta. Tenebre autē facte sūt sup vniuersam terrā vsq ad horā nonam.) Cum eñ vehemens penarum pressura: mēbris xpi grauissime fatigatis ex ꝑcedentibꝫ afflictionibꝫ indicibiles angustias concuteret acillius anime sanctissime diuisionem a virgineo corpore acceleraret. insensibiles creature compassione mote: doloris ipsius tam excessiuo: signis euidentibꝫ se compati demonstrabāt (Et obscuratus est sol.) Lumen suū retrabens. Iste autē tenebre nō fuerūt naturales sed miraculose. Tum quia facte sunt circa meridiē qñ sol in virtute sua lucet naturaliter. Tum quia in plenilunio quia luna erat qndecim dierū. Eclipsis autē nō fit naturaliter nisi in inconstellatione ex interpositione ipsius lune in

ter solem z terram. Tum quia fuerūt vniuersales sup vniuersam terrā: sed naturalis eclipsis nō pōt fieri simul z semel sup vniuersam terrā cū sol maior sit luna. Ideo nō potest radios vndiqz impedire. Unde dy onisi⁹ in epistola ad policarpū refert ꝙ existēs in egypto. hoc ipe vidit. Ubi maria aer, puritas: quia rarissime ibi fiunt nubes: vel pluuie. Et ꝓsequit dicēs. Inopinabiliter soli lunā subponentē vidimus cum erat. tēpus cōuentus z rursus ipsam ab hora nona vsq ad vesperam ad dyametrū solis supnaturaliter restituraz. Unde refertur dixisse. Aut deus nature patitur aut mundus destruit. Tum quia durauerūt per tres horas cōplete. Eclipsis aūt naturalis vltra mediā horā durare nō ꝓtest qz luna facit cito z velociter transitū suū sub sole. Concludit ergo ꝙ fuerit miraculose. Unde Crisosto. Nō poterat ferre creatura iniuriā creatoris. Uñ sol retraxit radios suos ne videret impiorum facinora. Figurate fuerūt he tenebre ꝑ tenebras egiptioꝝ de quibꝫ dicit Exo. x. Facte sunt tenebre ꝑ vniuersam terrā ꝑ tres dies. Unde Origenes in glo. Sicut moyse manꝰ extendente in celū facte sunt tenebre sup egyptios. Ita z xpo extendēte manꝰ in cruce facte sunt tenebre in signū futurarum tenebrarū que comphensure erant gentez iudaicā. Omnia ista facta sunt ante horā nonā. Pensemꝰ igit charissimi durā in hac hora conclauationē z confusibilē xpi crucifixionem: sententiationē: traductionem z mortis nullam occasionem. In quorum memoriā z gratitudinē ecclesia statuit dicere sextam.

Extus articulus

est de gratiosa septem verboꝝ prolatione. Et habet septez puncta meditanda Fm ꝙ sunt septē xpi verba. Et in fine subiungit miraculoꝝ ostensio. Et correspondet iste articulus meditationi hore dicinone. Cui ꝓmittitur insultantium iudeorum: blasphematio. et postponit miraculoꝝ ostensio. Nam viso signo tenebrarū adhuc in sua malicia ꝑseuerauerūt. Textus (Pretereuntes autem blasphemabāt eū dicētes. Vach qō est interiectio erultantis z deridentis. Qui destruit templū dei z in triduo illud reedificat: salua temetipsuz si filius dei es descende nūc de cruce) Exit. Considera vocē filiorū diaboli quō imitant vocē patrē. Diabolus eñ dixit. Si filiꝰ dei es mitte te deorsum. Isti dicūt. Si filiꝰ dei es descēde de cruce. (Similr z ꝓncipes sacerdotū) In qbꝫ fuit ptās. Et phariseī qbꝫ inē debuerat sanctitas (Et scribe) In qbꝫ scie ꝓfunditas (cū senioribꝫ) In qbus debuerat esse maturitas, hi oēs (Illudebāt ei di. Alios saluos fecit seipm nō pōt saluū facere. Si rex isrl est descēdat nūc de cruce z credimꝰ ei. Boñ. O venenata lingua vbū: malicie, sermonequā. Que doctrina aut qs mgr vel ꝓpheta vos docuit ꝙ illū regē isrl illū dei filiū credere debetis: q se crucifigi nō sineret: aut cōsirione clauorum corpꝰ excuteret. Nō hec ꝓpheratū ora cecinerūt. Fm ꝙ qdā Esa. l. Facie meā nō auerti ab increpantibꝫ z conspuentibus in me z corpus dedi percutientibus z genas meas vellentibus. De fixione clauorum dicitur psalmo. xxj Foderunt manꝰ meas z pedes meos

Nūq̄ legistis. Dñs descēdit de cruce fm pḡ. xcv. Regnauit a ligno deus. Vñ Augustin⁹. Plane mentiunt̄ p/mittentes se velle credere si descende re vellet de cruce. immo si descēdisset ipsum denuo arctius affixissent arbi/trantes clauos non fortiter fuisse im/pressos. Quid eī plus est viuentē de cruce descēdere. aut de sepulchro mor/tuum resurgere. A mortuis victor re/surrexit t nō crediderūt. neq̄ si de cru ce descēdisset credidissent. Et fm btm̄ Jeronimū. Diabolus sic instigabat eos clamare. Senserat eī iam vires suas fractas p virtutē crucis. et ideo aiunt vt de cruce descēderet ne offerēt sacrificiū recōciliationis vt nos semp captiuos retineret. Et vt ad hoc eum amplius concitarent dicebāt (Confi, dit in deo liberet eū si vult dixit enim quia filius dei sum.

Primum verbum.

(Pater ignosce illis quia nesciūt q̄d faciūt. O cor omni dulcedine plenū. Judei te actu crucifixerūt t cōuiciant̄ verbis. tu vero immemor iniurie me/mor clementie cū lachrymis patrem pro eis interpellas. O q̄ dissimilis vox. Tolle tolle crucifige eum t pater ignosce illis. Hic adimplenit qđ pre/cepit. Orate p psequentib⁹ t calūpni/antib⁹ vos. Sed siquis vult experiri pro quibus dñs tunc orauit in cruce Intendat formā orationis et intelli/get q⁹ dei filius nō orauit pro illis q̄ ex certa malicia peccauerūt. vt Cay/phas t plurimi pontificū sacerdotū scribarum t phariseoꝝ. Nec pro illis qui scienter innocentē damnauerunt vt herodes t pilatus. Nec pro illis q̄ ex auaricia xp̄m p̄diderunt. vt iudas Sed pro his qui peccauerūt ex igno/rantia. vt turba seducta a maioribus fm glo. nō intelligebant ipsum filiuꝫ dei. ideo quasi zelo legis accensi ip̄m crucifixerunt. Et quib⁹ postea multi cōuersi sunt. vt patet Actuū. iij. Pro his orauit dei filius. qđ verū probat adiectio clausule. Nesciunt quid faci/unt: quib⁹ verbis peccatū eorum sine intentionē excusauit cum erat excusa bilis. (Idipsum t latrones qui cruci/fixi erant cum eo improperabant t cō uiciabantur ei) fm Rabanū t Jeroni mum. Primo ambo latrones impro perabāt ei. vt dicit Matthe⁹ t Mar cus. Deinde visis signis et patientia christi in tormentis vnus in malicia p̄stitit alter credidit t blasphemantē socium increpauit dicens (Neq̄ tu ti mes deum: q⁹ in eadem damnatione es t nos quidē iuste digna factis reci/pimus. hic vero nihil mali gessit. Acsi dicat fm Ambrosiū. Nos occidimus hic vo mortuos suscitauit. Nos alie na furati sumus. hic rebus p̄pria clar giri immo gratis impendit semetip/sum. (Et conuersus ad iesum ait. O domine memento mei dum veneris in regnum tuum. Augustin⁹. Quis illum docebat nisi qui iuxta illū pen/debat. Erat illi firus in latere sed ha/bitabat in corde. O q̄ firmā spem fm beatū Gregoriū. Latro iste habuit q̄ regni eius aditum fideliter postula/uit q̄ veram fidem qui regnaturum credidit. quē morientē miserabilē vi dit q̄ sinceram charitatem cū consor tem in iniquitate instāter increpauit. Alexander cognominatus Nequam vult q⁹ sanguis fluens de dextra ma/nu dei tetigit istum latronē exteri⁹ in corpore. t sctificauit eū interi⁹ i mēte.

Unde ex tactu sanguinis xp̄i cucurrit ad p̄nie lamēta. Et vt alter p̄nia pe/tere nō p̄sumēs quia se reputabat in/dignū sed tm̄ memoriaꝫ exorabat. vt sc̄z post hāc vitā misericorditer secum ageret. Jesus aūt vt ostenderet q⁹ vere exaudit⁹ esset a patre p peccatoribus orans nacta salut̄ eius occasione af/fectu dulcissimo respondit

Secundum verbum

(Amen dico tibi. hodie mecū eris in paradiso) O mira pietas ingenite dei bonitatis qui si in thesauris vniuersis viscerū misēdie dei dulciora verba re/perisset: latroni p̄ responso dedisset. Ut vel sic medullis hoim impiorꝝ ve/lut inhauribiles diuini amoris sagit te viscerosius infigerent vt adicerent respirare ad venīā t reuerti. Nam pri mo p̄mittit iuramentū: certitudinis argumentū dicēs. Amē dico tibi. Se cundo oīa dit cū quāta festinantia cu/rat adimplere p̄missuꝫ: quia nō post tantū tēpis in purgatorio sed hodie. Tercio sei p̄m assignauit in illi⁹ socii dicēs mecū. Sz vere solacioſū consor cium dñe iesu cū quo tu t qui tecum. Quarto locū ex p̄mit summe delicio sitatis di. Non in inferno nec in pur/gatorio sed paradiso nō terrestri sed celesti que est visio ac fruitio summe trinitatis. Rogo frēs quib⁹ meritis hoc audire meruit funestus latro sce/leratissimis actib⁹ vsq̄ ad extremā vi tet̄ piter t cōfessionis horā inuolutus Exquo facto xp̄s reliquit nobis exem plum fiducie. vt nullus de venia pec/catoꝝ quātūcunq̄ enormiū non solū in vita: immo nec in mortis articulo debeat desperare dūmodo faciat sicut latro qui totū liberū habuit. sz cor et linguā deo p̄fectissime obtulit. Cor q̄ dem in p̄fecta p̄nitione. linguā in pu/ra t vera cōfessione p̄pter qđ verā ve/niam impetrauit. Sed exemplo illi⁹ latronis nullus debet penitentiā suā vsq̄ ad mortem differre. Quia p̄uile gia paucoꝝ ñ faciūt cōez legē. t pauci sunt qui vere in morte penitēt. Unde cano. de p̄nia. dis. vij. §. vij. Seq̄tur.

Tercium verbum.

(Stabat autē iuxta crucē ihesu Ma ria mater eius) Oculos ad filiū iugi/ter torquēs sanguineq̄ filij sui sup ve/stimenta sua colligens qui tūc pro no stra salute habunde effluebat: t inex/pressibili gladiata dolore suspiriꝫs cor dialib⁹ ad filiū loquēs. O fili dulcor vnice singulare refugium t omne aie mee solacium noli derelinquere sed tra/he me post te. vt tecū moriar. tibi con/iungar. Ut q̄ vno amore se diligunt vna morte pereant. Nam sp̄ussanctus tanta claritate eā repleuerat q⁹ libenē p̄o filio mori voluisset si possibile fu/isset. Nihilomin⁹ tanto zelo salutē hu mani generis eferbuit. q⁹ si dauid ex fi/lij sui manib⁹ exiisset illos p adipiscē da venia peccatoꝝ nostroꝝ diligenti⁹ inistisset. Resperit t iesus intuito re/cipruco matrē plen⁹ cōpassione: quia plen⁹ amore. ¶ Sup hoc querit san/ctus Bonauētu. sup. iij. dis. xvj. Utrū i xp̄o passiōis dolor intēsior fuerit vl̄ ꝑpassionis: p̄sertim cū sensualitas in xp̄o videtur fuisse magis passibilis q̄ ratio. ¶ Ad qđ respondet. q⁹ dolor cō passionis intensior fuit. cui⁹ ratio est: quia licet magna causa esset dolenti i sensu alitate per sepationē ipsi⁹ a car/ne. t optimā complexionē. erat tamē amplior ratio dolenti nō solum ꝓpter matrē. sed magis ꝓpter diuinā inho/norationē t nostrā a deo separationē

Universidad de Deusto
Biblioteca

Erat etiā magis dispositio ad condolendū ꝓpter dilectionis imensitatem. Sicut enī in eo fuit maior excellentia dilectionis q̄ passionis respectu aliorum licet vtrūq; multū excederet. Ita multoplus compassio xp̄i excessit tē. (Cū ergo vidisset iesus matrē t discipulū stantē quē diligebat dedit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua) O inequalis cōmutatio mestissime mr̄is. Filius zebedei dat ꝓ filio dei. seruus pro dño. piscator ꝓ creatore. Q̄z cur dulcis miserator miseroꝝ. cōsolator afflictoꝝ nō dicit ad matrē suā. Ecce dulcissima mater mea. In triduo resurgam t te videbo t consolabor. sed quasi ad extraneā dure loquit. Rūdz Crisō. Si dulcis filius dulciter eā alloquutus fuisset forte cor ṽginis crepuisset: sed dura respōsione dolorem ṽginis mitigabat. Nam sm sanctuz Bona. Btā virgo cōmorabat viuēs xp̄o: t viuēdo ptulit dolorē morte crudeliorē. Et sm Alexandū de cōpassione ṽginis. li. iij. c. vj. Quot vulnera xp̄s sustinuit i corpore tot vulnera mater ptulit in mēte. Idco cōuenienter erat matre in dolore posita ei⁹ tēpare dolorem t ꝓcuratorē ei ꝓuidere eo q̄ filius quē sūme amabat ibat ad patrē.

Quartum verbum.

(Hora nona clamauit iesus voce magna dicēs. Hely hely lamazabathani. Hoc est de⁹ me⁹ deus me⁹ vt q̄d dereliquisti me.) Clamauit voce magna sm Bona. ꝓpter nimiā doloris amaritudinē. t ꝓpter humanā ingratitudinem: quia de tota genere hūano non fuit aliquis qui fructū siue passionis tūc ꝓcipet inter viuos nisi latro pendens a latere dextero t virgo eiulans sub patibulo. alij oēs a fide ceciderāt Vñ q̄ clamauit signū fuit būane nature t ūmensi doloris. Sed q̄ clamauit valide signū fuit deitat̄. Jam enī omnib⁹ viribꝫ exhaustus. Jn supmo puncto mortis cōstitutus tam valide nō poterat virtute humana clamare. Bern̄. Saluator noster charissimi tā morti ꝓtimus valide clamauit vt ab omnib⁹ audiret. Jn alto pependit vt ab omnib⁹ videret. t clamori lachrymas addidit. vt ois hō sibi cōpateretur. Clamauit aūt hely hely. de⁹ me⁹ cui⁹ vnigenit⁹ sum ꝓ naturā. de⁹ me⁹: cui⁹ filius sum singularis ꝓ vnionis gratiā. vt q̄d dereliquisti me. Cur me q̄si frustra tot passionibus exposuisti Nunq̄d pro solo latrone hec patior t nō potius pro tota genere humano. Videbat enī humanitas derelicta a diuinitate: nō ꝓ solutione vnionis aliquin fuisset tēpus q̄ xp̄us adhuc viuus hō fuisset t nō deus q̄ nō est verum: imo hereticū: quia adhuc viuus derelictū se clamauit nō derelinquendum. Et sm humbertū. Jn ceteris electis dei ꝓ diuino amore certantib⁹ influxus diuini dulcoris fere totuz supportauit t tēperauit vehemētiā illati doloris Solus ipse iesus quātū ad hoc ꝓter ceteros in passionib⁹ est derelictus vt tā immense pateret sine refrigerio aliquo quātū illa natura passibilis pati poterat. Quia tūc redundantia gaudij a superiori parte rōnis in sensualitatē fuit suspensa t defensio subtracta. sicq; sensualitas passionib⁹ exposita. Et hūc textū tangit glo. Leuitici. xvj. loquens de hirco emissario. Tēpore inq̄t passionis xp̄i diuinitas in celū abisse dicit: nō quidē locū mutans: sed virtutē cohibens vt possent impij assumere passionē. vt verificaretur illud Esa. liij. Vere dolores nostros ipse portauit. (Quidā aūt hic stantes) milites q̄ gentiles erāt. t linguam hebraicā ignorabāt (Et audiētes dicebāt. Helyā vocat iste. Ceteri vero dicebāt. Simite) Parūper expectate (Videamus an veniat helyas liberans eum.

Quintum verbum.

Cum aūt ex cōtinuo t diutino suspendio t ex nimio solis ardore ex illa crudelissima extrusione clauorūq; perforatione tantā vim ꝑ passus sit vt oim ꝑpus illatarū penarū acerbitatē accederet. atq; ꝓter grossiciem t obtusitatē clauorum. rupte fuerūt compages. vene quoq; manuū t pedū. similiter t membra illa acriter sup dimensionē crucis extensa fuissent retracta t eius oīa benedicta vulnera sanguine copiose fluentia aperta. Et quia morientes oēs naturaliter sitiunt: quātā sitim putam⁹ habuisse fontē illū dīē dulcedinis (Et ideo clamauit iterꝫ dicēs. Sitio) Ō verbū brūs Bern̄. deuora cōsideratione tractās ait. O bone iesu. quare clamas te sitire. An ignoras quia aduersarij tui i siti tua te nō recreabūt vino vel sicera vel mellicerato vino nec aqua de torrente: sz dabunt tibi bibere acre acetū: quare ergo ad eos clamas sitio Nōne tu es fons atq; salutaris vena vite. torrens voluptatis fluuius irrigans vniuersum celestem paradisum de quo oēs sancti angeli bibunt. Nō, ne tu potasti sitientē populū in deserto. Nonne tu es ille qui operit celum nubibus t parat terre pluuiā. Vt q̄d ergo clamas sitio. Et respondet in ꝑsona xp̄i. Sitio conuersionē peccatoris: lachrymas cōpunctionis t deuotionis. (Clas ergo positus erat accto plenū. Illi aūt spongiā aceto plenaz ysopo circūponētes sc̄z ministri t milites ad omnē iniuriā inferendā pati audientes eum siti laborare denuo verandi materiā acceperūt vt lingua illa saluifica puniret: que illud dulcissimum amoris verbū ꝓmerat. Pater dimitte illis quia nesciūt q̄d faciunt. t (Obtulerūt ori eius vt impleret scriptura dicēs. Jn siti mea potauerunt me aceto) O quāto dolore afflicta fuit mestissima mater tunc q̄n filiū suum vidit ad tantā deuenisse inopiā: q̄ angelis porrigit potū felicitatis aquam salientē in vitā eternā t hominib⁹ fontem aperit gr̄e: salutis t redēptionis: Jam in tāto doloris t laboris discrimine positum: indicibili sitis ardore cruciari. Jn huius denīq; sitis figura dixit Sampson Judicū. xv. Tu dñe dedisti in manu serui tui salutez hanc maximam. sc̄z generis humani atq; victoriā sc̄z ab antiquo serpente t satellitibus eius: t en siti morior. i. desiderio humane salutis mortem.

Sextum verbum.

(Cum ergo accepisset iehsus aceto) Et videns q̄ impleta essent omnia q̄ prophetata fuerant de eo. (Dixit. Cō summatū est) sc̄z opus quod mihi pater ad perficiendum cōmiserat quod in me commendat perseuerantie virtutem: ta q̄nec venarum acerbitas nec discipulorum infidelitas: nec iudee peruersitas: nec impiorum crudelitas: nec matris dolorositas me poterat reuocare. Ostēdit in me effectū eminentissime charitatis. erga genus humanum in hoc quod tribus horis perseuerare voluit in illo inexpressibili agone t dolore crucis. Et sm beatum Augustinum nihil remanserat

Universidad de Deusto
Biblioteca

incompletū q̄ anteq̄z morereꝛ fieri oporteret. Ūñ consummatū est opus redēptionis humane. Et ideo verbo plato fm aliquos doctoꝛes hō fuit liberatus ab eterna morte q̄ eo datur intelligi qđ satisfactū fuit pro peccato primi hois. Ūñ hō securissime dicere potuit dño. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiā laudis ⁊ nomen dñi inuocabo. Super quo dicit glosa Lasf. Q̄ hic versus tante virtut̄ creditur vt peccata hoī dimittunt. si in fine vite terna vice dicat. Idē vult beatus Aug⁹. in sermone de animabus. Itē vt narrat venerabilis Jordanus in postilla sup̄ idē verbū. cōsummatū est. q̄ magne efficacie esse in pctis habetur ab exptis ⁊ spāliter valere dicit in imoderato fluxu sanguis nariū si cū codē sanguine scribit in fronte patientis. Et nō mirū cum sit verbuz in quo tota summa passionis cōtinetur. Quasi dicere vellet filius ad patrem Pater si quid adhuc restat dic ⁊ paratum inuenies animū meū. Ego enim adhuc hic pendeo ad soluendū p̄ homine quic̄d ab eo exigere possis. Si ergo tibi videt. Rogo fac sicut p̄misisti, diristi cū. Si filius vos liberabit vere liberi eritis vel eritis. Ecce preciū redemptionis. effusio sanguinis mei. Ecce passio mea non restat nisi mori ad qđ faciendū me disponā placabil' esto sup̄ malicia tui populi.

Septimum verbum

(Et inclinato capite) Cepit legere vltimam cōmēdationē. fm Jero. legens submisse istum ps̄. In te dñe speraui nō cōfundar ⁊c. vsq̄ ad illum versum In manꝰ tuas dñe ⁊c. Magister aūt in histo. Et alij plures volunt q̄ cepit orare ab illo ps̄. Deus deꝰ meꝰ respice in me vsq̄ huc. In manꝰ tuas dñe ⁊c. Q̄ dixerat. Deꝰ deꝰ meꝰ respice i me. testat̄ euangelista math. Qđ vero In manus tuas. testat̄ Lucas. Ūñ pbabile satis videt̄ q̄ ⁊ alios versus inter medios silr̄ orauit. Tum quia totuz tēpus vite sue vtilissime expendit: nec nullū tpis momentū sine fructu p̄terit. Nam ⁊ antea sepe in oōne pnotauit. ergo nō credendū est eū p̄ tres horas in cruce ociosum pependisse. Cum aūt puenit fm Lucā (Jterū clamauit voce magna dī. Pater in manus tuas cōmēdo spīm meū.) Bernū. Quid est q̄ ille coeternus ⁊ cōsubstātialis dei patris filiꝰ animā suā manifeste ⁊ deuote in manꝰ patris cōmendat. Cui nō minꝰ cōmēdata esset etiaz si hoc nō dixisset. Nunq̄d timuit q̄ demon sibi obuiaret i exitu aie sue a corpore tanq̄z aliq̄d sui credens in eo inuenire, Absit. quia pauloante. i. In cena dixit. Uenit p̄nceps mūdi ⁊ nō habebit in me quic̄q̄z. Fecit igitur hoc vt erudiret nos q̄ terra sumꝰ ⁊ cinis: qm̄ discereмus, spīm nostrū patris eterni manib⁹ cōmēdare. ne a mūdi buiꝰ p̄nceps cū a corpore egressus fuerit' compbendatur q̄ in nobis heu nō pauca que ad ipm̄ pinent inueniet. Unde glo. sup̄ Thobie. vj. vult q̄ diabolus stabat sup̄ brachiū crucis cōsiderans si in eo aliquā peccati maculā inueniret tanq̄z leo rugiēs paratꝰ ad escam vt sanctissimā animā illaz raptat. ⁊ sic deglutiat tanq̄z infernꝰ viuā. Super būc etiā locū dicit Grego. Curandus nobis est ⁊ magis cottidie flendo cogitandū q̄z sequus ⁊ terribilis in nobis opa sua requirēs in die exitus nostri princeps huiꝰ mundi veniet si etiā ad deū morientē carne venit ⁊ in illo aliquod quesiuit. In quo nihil inuenire

potuit. Et ideo q̄d nobis in fine vite nostre aliud agendū nisi vt flebiliter ⁊ humiliter spiritū nostr̄ p̄ patri cōmendemꝰ dicentes. In manus tuas Nā ferē a q̄busdā ⁊ sumptū est de verbis Richar. Q̄ q̄cunq̄z die quolibet ista verba dixerit nunq̄z mala morte morietꝰ. Ūñ ad ꝓpositū fm glo. Dñs Jhesus cum tanto clamore dixit ista verba q̄ videbaꝰ sup̄ vires esse q̄ sic afflictus ⁊ exhaustus posset clamare Idcirco fm Hiero. Iste clamoꝛ fuit miraculosus nō naturalis ⁊c. (Et inclinato capite tradidit spīm) Glo. Et modo moriendi ptz q̄ in obedientia patris mortuus est. Unō caput inclinauit gratias agens deo patri de obediētie cōsummatiōe: de humani generis p̄ morte suam redemptione: de dyabolice ptātis destructione. de angelice ruine p̄ electoꝛū numerū restauratione. ⁊ de celestis regni aditꝰ apertione. Inter oīs aūt penas passiōis x̄pi mortis pena acerbissima: q̄z naturaliter inter omnia terribilia terribilissimū est moꝛs. vt ꝺr. iij. Ethico. Et hoc fm Damasce. ꝓpter naturalē inclinationē anime ad coꝛpus. Et si hoc est i vnoquoq̄z multomag⁹ est in x̄po ꝓpter talem aiaz ⁊ tale coꝛpꝰ cui vtriq̄z diuinitas cōiuncta erat in vnitate suppositi: vnde oportuit q̄ illa separatio maxime essz penalis. ¶ Sequitur ostensio miraculoꝝ. Ūñ mortuo x̄po turbata sūt elementa et alie res insensibiles. Nam (velus templi scissum ē in duas partes a summo vsq̄ deoꝛsum) Uelum in q̄z fm Remig. ⁊ Ambro. qđ pendebat intra sancta sanctoꝝ qđ erat p̄ciosum ope plumario cōtertū: q̄ scissura figurabat reseratōnē figurarū ⁊ implctionē vitatis p̄ venerandā x̄pi mortē. (Et terra mota est) q̄si creatoꝛē in cruce pendentē sustinere nō valēs eiꝰ iniurias ferre recusans (Et petre scisse sunt' (Nā in euāgelio Nazareoꝝ: supliminare templi infinite magnitudinis crepuisse legit. auditaq̄z voces in aere. Transeamꝰ ab his sedib⁹. Et in signū q̄ coꝛda obstinata hoīm ⁊ dura ex cōpassione ⁊ recoꝛdatōne passiōis x̄pi molliri ⁊ scindi debent p̄ pniam. (Et monumenta aperta sunt ⁊ multa coꝛpa sctoꝝ qui dormierant surrexerūt) Nō q̄dem illo die quo x̄pus fuerat mortuꝰ: sz fm cōmuniter loquentes: monumēta aperta stetерunt vsq̄ dū x̄pus resurrexit tūc cū eo surrexerūt Quia fm ap'm ad Romanos. vj. X̄pus resurrexit primitie dormientiū (Et venerūt in sanctaz ciuitatē) ier'm (Et apparuerūt multi) Ad testificandū x̄pi resurrectionē. De istis Hiero. Beda. Ambro. Rabanꝰ dicunt q̄ in eis cōpleta sit secōa resurrectio ⁊ cū dño coꝛpaliter ascenderūt al's veri testes glorioſe resurrectiōis x̄pi nō fuissent. ¶ Sz si diceres: q̄re tūc nō fuerunt visi coꝛpaliter ascendisse: sicut de x̄po legimꝰ. Dicit q̄ hoc factū fuit ne tanta solennitas celebrata: in ascensione x̄pi p̄ angeloꝝ ⁊ apl'oꝝ ui⁹bilatione alteri q̄z x̄po ascriberet (Uidens aūt centurio q̄ sic clamās expirasset ⁊ cū eo erant custodes q̄ custodiebant iesum. Uiso terremotu ⁊ his q̄ fiebant timuerūt valde dī. Uere filius dī erat hō iste: Et oīs turba coꝛ. q̄ simul aderāt ad spectaculū istud ⁊ videbant q̄ fiebant) Jn signū pnie (pcutientes pectoꝛa sua reuertebant') Eriso. Ecce q̄z cito post mortē x̄pi sua passio sortita est effectū. Qui p̄ius eius mortem se impetrasse meminerant: in mortē eiꝰ tremētes deū ampliꝰ glorificauerūt. Dec oīa cōtigerunt circa

Universidad de Deusto
Biblioteca

horam nonā: In q̄ pensem⁹ charissimi doloꝛosam xp̄i lamentatōnē ac tu deoꝝ stultā insultatōnē. Pensem⁹ etiā quant⁹ fuit doloꝛ compassiu⁹ filij ad matrē t matris ad filium sibi ꝓpatientē: quō coꝛ virgineū anxiabat qñ dilect⁹ ei⁹ fili⁹ eam alteri cōmēdabat. Pensem⁹ etiā quō illud Bue suauissimū qō auditū fuit i angelica annunciatione: versum est in ve. in alterius cōmēdatiōe. Quō cant⁹ ille dulcissim⁹ angelo ꝓ in sua parturitione Nato dño canentiū. Gloria in excelsis deoꝛ versus est in planctū qz nunc non apparet gloria: sed ignominia et moꝛs obꝓbꝛiosissima. Uñ in hui⁹ memoriā t gratitudinem eccl'ia statuit dicere Nonam ꝛc.

Eptimus et vltimus

Eptimus articul⁹ est de xp̄i coꝛporis e cruce lamētabili solutione. Ubi quattuoꝛ notentur contemplanda.

¶ Primo xp̄i lateris apertio
¶ Secundo xp̄i de cruce depositio
¶ Tercio eius gloꝛiosa tumulatio.
¶ Quarto diligens sepulcri obseruatio. ¶ Notatur ergo ꝑmo Apertio lateris (Judei autē qz parasceue erat vt nō remanerēt in cruce coꝛpoꝛa sabbato. Erat eñ magn⁹ dies ille sabbathi Rogauerunt pylatū vt frangerentur eoꝝ crura t tollerent) Hoc petebant vt legem adimplerent q̄ dicit. Male dict⁹ oīs qui pendet in ligno nō facietis euz p diem pendere sed ante solis occasum deponetis eū Deu. xxiij. Unde talis moꝛs redundabat in verecundiam totius parentele. Jōo dominus ꝓcepit cito tales deponi ad parcendū verecundie amicoꝝ. Insuper quia solemnitas azimoꝝ tota fuit gaudiosa: quia per hos septem dies ducebant coꝛeas p circulū ciuitatis viri t mulieres cum cantico moysi. Cantem⁹ dño: gliose eñ honoꝛificatus est ꝛc. In memoriā q̄ ꝛēpe illo dñs eos liberauit de seruitute egypti oꝛū pharaone t exercitu ei⁹ submersis in mari rubꝛo. Jōo ne tanta solennitas ex aspectu cadauerum fedaret petierūt eos deponi t permisit pyla/tus (Uenerūt ergo milites) t ecce renouat doloꝛ pie matris cum ignoꝛaret q̄d crudelitatis in filiū ampli⁹ actitare vellent (Et primi q̄dem fregerūt crura t alterius q̄ cum eo crucifixus erat. Ad ihesum aūt cū venissent vtpote derūt eum iam mortuū nō fregerunt eius crura) vt impleret scꝛiptura. Os nō cōminuetis ex eo (Sed vn⁹ militū Qui fm ysidoꝛ dict⁹ fuit longin⁹ post ea martir effectus gloꝛiosus t episcopus (Hic inquā lancea latus ei⁹ aperuit) Ut impleret altera scꝛiptura dī. Uidebunt in quem transfixerunt (Et cōtinuo exiuit sanguis t aqua) Sanguis in nr̄am redemptionē. Aqua ad pcō ꝓ ablutiōz. Illa aūt aq̄ fuit pura nō mixta nec humoꝛ q̄dez flegmatic⁹ vt q̄dam opinant t falsē. Alias nō vera fuisset figura in veteri testamento q̄ sup hoc facto ꝑcessit qñ Moyses percussit silicem ex qua non flegma sz aq̄ manauit. Et ideo vera fuit aqua que de latere xp̄i fluxit t hoc ad testificandum q̄ xp̄s fuit verus homo naturalis habens verū t naturale coꝛp⁹: qō ex quattuoꝛ elementis t ex quattuoꝛ humoꝛib⁹ coꝛrespondentib⁹ eis constat. contra Manicheos qui dixerūt christum habere coꝛpus fantasticum Hec autem effusio sanguinis t aque plane fuit miraculosa quia de coꝛpore mortui: in quo statim ꝓpter mortis

frigiditatem sanguis congelat t in tabem conuertit nec aqua nec sanguis emanere pōt. Uide igit o homo in saluatoꝛe tuo iudiciū eminētissime charitatis qui in sua passione t post suā crucifixionem toto exhaustus fuerat sanguine quē p innūerabilia vulnera fudit. Nam fm sctm Boñ. xp̄s dominus legionem habuit vulnerū, scilicet 6666. Et de quolibet abundant sanguis eius manauit. De quo nihil sibi retinuit largissim⁹: ille mercatoꝛ sz totum p nostra redemptione liberalit exponens nisi p modica circa coꝛdis vitalia: post mortē eius in apertione lateris effundendū. Uñ circa xp̄i vulneratōnē intelligendū est q̄ illud vulnus fm Alexandrū nō fuit xp̄o infirmum sicut depingi solet sz p ossa pectoꝛalia sed inferi⁹ in mollicie carnea inter ossa pectoꝛalia t femoꝛalia t ab illa parte infixuz ascendit sursum ad coꝛ. qō verum ꝓbat esse ex hoc. Quia xp̄s in altum pependit t miles stans in terra lancea sursuz vibrans modulabat vt p coꝛ xp̄m vulneraret: vt si se mortuū fingeret ex illo vulnere necessario moꝛeret. Fecit eñ hoc longin⁹ ad complacentiā iudeoꝝ eos de morte xp̄i volens certificare. Uñ si lanceā apposuisz circa ossa pectoꝛalia: tunc nequaq̄z lancea coꝛ xp̄i penetrasset sz ꝓtius sursum p cerusicem vel summitatē scapularum attigisset. Preterea sic ossa pectoꝛalia xp̄i cū lancea fracta fuissent ꝓpter magnitudinē lācee que ostenditur. Et sic veritas non coꝛrespondisset vmbꝛe. Preceptū eñ fuit Exo. xij. q̄ ossa agni paschalis que per omnia christum figurabant paschum: non confringi debuerunt ¶ Sz diceres: Quare ecclesia tunc permit/tit depingi vulnus lateris per ossa pectoꝛalia. Dico q̄ pictura est layoꝝ scꝛiptura. Ideo vt expressius per picturam layci exprimat q̄ lancea militis penetrauit coꝛ saluatoꝛis: ideo circa ossa pectoꝛalia infixum depingitur: cum tamen inferius in mollicie carnea infixum fuerit vt ptz (Stabant autem omnes noti eius a longe. Erant enim ibi mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria magdalene t Maria iacobi minoꝛis t mater Joseph t Salome: et mater filiozum zebedei. Et cuz essent in galilea sequebantur eum t ministrabāt ei t alie multe que simul adherant cum eo iheroſolimam) Quibus denegabatur accessus ad crucem Et sic timoꝛe repulse fuerunt Uel forte charitas tam feruens ad christū tunc in eis non fuerat sicut ante passionez Sed recedentibus denuo ministris impietatis Maria se cruci iunxit. Et vt dicit Augustin⁹ Leuauit manus in altum implectens t ruens in oscula christi: sed frustra tense manus in se redibant incomplere. Cunqz solacium aliud non haberet: sanguinem profluentez ex vulneribus filij nimia animi auiditate osculabatur: intantum vt facies matris de cruoꝛe occisi sui dilectissimi filij sanguinolenta reddebatur.

Secundo Christi de

cruce depositio. Dicitur in Matheo (Cum sero factum esset quia parasceue erat quod est ante sabbatum. Uenit quidā homo diues ab arimathia nomine Joseph q̄ erat nobilis decurio) i. de curia alicui⁹ magni ꝓncipis

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel acceptã habens curiã plebis (Vir bonus ⁊ iust⁹) fm Lucã. Hec oia ponunt euãgeliste ad exprimendũ eius pbitatem, decebat em eũ talẽ esse qui corp⁹ dñi sepeliret. Unũ Cris. Cel it⁹ ꝓ uisum est vt ioseph eẽt diues vt haberet qõ in sepultura dñi exhiberet. Ut esset nobilis de curia vt ad pfidem accedere posset. ⁊ vt essꝫ iustus vt corp⁹ dñi accipere merek (Hic nõ cõsensit cõsilio ⁊ actib⁹ eorum qui ⁊ ipse expectabat regnũ dei ⁊ discipulus erat ihesu occultus aũt ꝓpter metũ iudeoꝝ) omnes em credẽres a principio discipuli vocabank (Hic audaciter introiuit ad pylatum) ꝓpter benuolentiaꝫ xpi se periculo mortis exponens ⁊ nulli⁹ curans inimicicias (Et petijt corpus ihesu. Pylatus autẽ mirabak si iam obijsset) Hiero. Nemo mirek cuꝫ pylato ꝙ iesus tam subito mortu⁹ fuissꝫ adhuc supuiuentib⁹ latronib⁹ qꝝ multa crudelia ꝓ totam noctẽ ⁊ diem vsqꝫ in horam nonã ꝓtulit qñ latrones in quiete fuerunt (Et accersito centurione interrogauit eum si iam mortuus esset ⁊ cum cognouisset a centurione donauit corpus iesu ioseph) ꝓpter petentis reuerentiã (Joseph aũt mercatus est sindonem .i. pannũ lineum candidũ ⁊ mundũ Qui se sociauit nichodemus (qui venerat ad ihesuꝫ nocte primũ ferẽs mixturã mirre ⁊ aloes quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus iesu ⁊ ligauerunt illõ linteis cum aromatibus sicut mos est iudeis sepelire) Istud vnguentum coercet vermes a cadauerũ corrosione ⁊ corruptiõe ⁊ putredine. Ex quo patet ꝙ isti fm Crisõ. adhuc non habuerunt plenam ⁊ perfectam fidẽ de christo. Quia vnguẽto ꝝ preseruãtia preparabant; non intelligentes illõ pñs. Non dabis sanctuꝫ tuum videre corruptionem. O quot illic lachrime gemitus ⁊ suspiria in hac sanctissima corporis xpi depositione fuerunt; nõ est nostre facultatis exprimere. Unde fm Bedaꝫ ⁊ Origenẽ. Beata virgo credik filij sui corpus de cruce deposi, tum suis brachijs virginalib⁹ ample rata fuisset ⁊ sacra vulnera cũ inexplicabili planctu ac materno affectu deosculasse: ruensqꝫ sup corpus dilecta mater ꝓ doloris incontinentia. vt dicit Aug. Filij faciem ⁊ vulnera tam copiose lachrimis pfundebat: vt carnez eius cum spiritu in lachrimas resolui putares. lachrimeqꝫ eius sup lapidem in quo fuerat corpus defluerũt vbi postmodũ diu cernentibus apparuisse dicunk. Sed ⁊ magdalena procidens ad pedes eius ad quos prius miam consecuta fuerat pre dolore deficere videbaṫ. Ceteris silr omnibus circũstantibus irremediabiliter flentibus adeo em resolucbank in lachrimas vt vir eoꝝ quisqꝫ ꝟba posset formare cum sic doloris singulis dñi sui ꝓsequebank exequias. Anselm⁹ vult ꝙ ibi etiam aderant discipuli lamentantes iesum. Tũc ad cõsolationem matris ⁊ discipuloꝝ eius glorificatus est coram eis Ita ꝙ nulla plaga vel liuor in corpore suo apparuit: preterqꝫ vulnera manuũ ⁊ pedũ silr ⁊ lateris q̃ seruauit. Hiero. ⁊ Cris. nõ ex impotentia sanandi sed ad certificationem sue vere resurrectõis: ostendenda ea apl'is ⁊ ad conuincendum iudeos in extremo iudicio de peccato sue mortis. Et ad interpellendũ in celo ꝓ fideles⁹ in conspectu dei patris quia noster aduocatus est. Item ad letificandũ beatos ex intuitu sue redẽptionis: non enim dedecorant corp⁹

glificatũ ille cicatrices ſz sup̃ qõ dicit põt vel cõprehendi ꝓ intellectũ, decorant; qz clarius radiũt q̃z sol in firmamento celi. Unũ qz corp⁹ xpi pãnis linteis fuit inuolutũ fm Bedã. Mos inoleuit in ecclesia vt corp⁹ dñi nõ sericis vel alio contexto sed munda sindone cõsecrak. Hec lateris apertio et aromatisatio facta fuit post meridiẽ horaꝫ vesperarũ silr ⁊ depositio de cruce que facta licet corpi xpi nõ fuerit penalis primũ tñ mala intentõne factũ fuit vicꝫ ꝓpter complacentiã iudeorũ ⁊ cõtumeliã xpi. Terciũ silr miserabile ⁊ lamẽtabile fuit q̃uis factũ pia ⁊ optia intentõne in reuerentiã xpi ⁊ ꝓ psonas fideles ⁊ deuotas. Tamẽ corpus tante nobilitatis; tractabaṫ tanq̃ vile cadauer: ſz in veritate cadauer non fuerit ꝓ diuinũ suppositũ in quo corp⁹ illud imputribiliẽ subsistebat. In hoꝝ igiṫ memoriã statuit ecclia dicẽ vesperas regratiando ⁊ eũ honorando ꝓ suis beneficijs nobis miseꝛ exhibitis.

Tercio: christi tumulatio

Tert⁹ (Erat aũt in loco vbi crucifixus est hort⁹ ⁊ in horto monumẽtũ nouũ) qõ excideraṫ sibi ioseph in petraꝫ. (In quo nõdũ quisqꝫ posit⁹ erat) In horto fuit dñs captꝰ in horto nũc sepelir ad invenduꝫ ꝙ ꝓ virtutẽ sue passionis liberaremur a peto qõ adã cõmiserat in horto delicioꝝ. Sz diuina dispensatione factũ fuit vt in monumento nouo in quo nõdum quisqꝫ positus fuerat poneret ne sꝫ resurrectõ xpi: vt dicẽ Cris, asceriberek illi q̃ ꝓ⁹ illic sepult⁹ fuisset. Sicut em in vtero virginis nemo ante illũ aut post conceptꝰ est. Ita fm Aug. nemo añ illuꝫ ⁊ nemo post illũ sepult⁹ est in monumentũ illud (Ibi ergo ꝓpter parasceue iudeoꝝ; qz iuxta erat monumẽtuꝫ posuerunt iesum) Quia em fm Hiero. Feria sexta tam declinabat ad occasum ⁊ sabbatũ, incipiebat eo ꝙ iudei computare incipiunt dies crastinos a sero ꝓcedenti. Unũ qz tarde fuit non potuerunt corp⁹ remoti⁹ sepelire timẽtes sepelire sabbato. Ideo posuerunt eum ibi, ꝓpe in horto nõ q̃dez despectuſz sicut mos est iudeis sepelire corpora honorabilium. De hac sepultura ⁊ sepulchro di. Esa. xiij. c. Et erit sepulchrũ eius gloriosum. Unde ſz Tho. in. iij. pte. q. lj. ar. j. Conueniens fuit xp̃m sepeliri ad comprobandũ veritatẽ mortis. Nõ em q̃s in sepulcro ponik nisi iam de veritate mortis cõsteṫ. Unũ pylatus anteq̃ cõcederet crucifixum sepeliri: diligenti agnouit inq̃sitione eum esse mortuũ: vt di. Dar. Hec sepultura fuit prefigurata Gen xxxvij. in fratrib⁹ ioseph q̃ miserũt eum in cisternã: sic amici xpi ⁊ discipli posuerunt eum in monumento. Item Jonas qui fuit in ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctib⁹ yone. ij. Sic filius hominis ⁊ dei in corde terre tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus noctib⁹ erat (Erat autẽ ibi maria magdalena ⁊ altera maria sedentes contra sepulchrũ locũ diligẽter notantes; attendentes deuotissimo affectu q̃liter transacto subbatio vnguento ꝓparato reuertentes introire possent sepulchrũ ad pagendũ iterato corpus diuinũ. Ex quo patet manifeste ꝙ in fide dubitabant qz ipsum resurrecturũ nõ crediderũt. Unde beata virgo q̃ sola pfecte credidit cum alijs ad vnguendũ corp⁹ filij nõ venit. Quia ipm ex mortuis resurrecturũ nullaten⁹ dubitauit. Propter qõ dies sabbati ꝓ circulũ anni ab ec-

Universidad de Deusto
Biblioteca

clesia ob sui reuerentiam specialiter dedicatur.

Quarto: diligens se

pulchri obseruatio Tert⁹ (Altera aūt die q̄ est post parasceuen cōueniūt pn cipes sacerdotū t pharisei ad pylatū di. Dñe recordati sum⁹) Notabile q̄ iudei vocant tam pylatū dñm vt scz dño mortuo in seruitute alienigenaꝝ se cognoscant redactos. vel adulādo dicunt: vt sic facili⁹ impetrent q̄ q̄sierunt. Dñe inquiūt Recordati sumus (quia seductor ille dixit adhuc viuēs) Hiero. Uere seductor erat sz nō talis q̄lē intendebant. Est em̄ seductio mala: a veritate in errorem, hāc xp̄o imposuerunt sed mentiebant. Alia a falsitate in veritatem: a vicijs in virtutes sic seductor fuit ihesus fidelius (Post tres dies resurgā Jube ergo custodire sepulchrū vsq; in diē tercij ne forte veniāt discipuli eius t furent eū: t dicāt plebi surrexit a mortuis t erit nouissim⁹ error peior priore. Ait illis pylatus: habetis custodiā. Jte custodite sicut scitis. Illi aūt abeuntes munierunt sepulchrū signantes lapidē cum custodib⁹) Non em̄ sufficiebat eis custodia militū gentilū sz signauerunt cū hoc lapidē q̄ erat in hostio monumenti cum suis sigillis t anulis. Ista custodia fuit figurata. j. Reg. xix. vbi dicit q̄ Saul misit satellites suos nocte in domū Dauid vt custodirent eū qz vt hic dicit Judei miserūt milites q̄ custodirent xp̄i sepulchrū. Sz inanis fuit eoꝝ intentio Sicut t intētio saulis. Nam dauid euasit manus saulis: ita christus iudeoꝝ. Item Judicum. xvj. In Sampsone. qui cum ingressus fuit ciuitatez Gaza. philistei circumdederunt eum positis in portis ciuitatis custodibus. Unde in memoriā dominice sepulture ecclia statuit dicere completoriū.

Sermo dñi Aureoli

Archiepiscopi Aquensis.

Ui cōparabo te z

c eui assimilabo virgo filia syon. Magna est velut mare ptritio tua. t quis medebit tui. Tre. noꝝ. ij. ¶ Licet teste sapiente Sapientie. ix. Omnia in pondere: mensura et numero sint a deo disposita, duo tamen sūt inter alia que nec modū nec mensurā retinere possunt. Unū q̄dez z primū hoꝝ est amor. Dod⁹ei amoris est nō habere modum: dicit Bern⁹ q̄ q̄dem de amore erga deū debet intelligi qui est imensus. Scōm vo est dolor. Nam mensura t quantitas doloris quantitati amoris equat. tant⁹ em̄ est dolor cordis de quo mō loquimur in ꝓposito. quantus est amor illius ex cuius subtractōe dolor iste causat. Unde metrista. Felix q̄ non es vsus prosperitate. Nam venit ex sola ꝓsperitate dolor. Concordat Boetius de conso. Summū infelicitatis est fuisse felicem. Patet hoc: qz villico non facit dolorem q̄ modicaz habet possessionem. sed si magnus dux t comes ad statum villici perueniret: immense doleret. Ex his patet q̄ amor t ꝺolor mensurā nequeunt habere. Amor enim immensissim⁹ fuit: t merito esse debuit virginis gloriose ad suum filium benedictum. tum ratione valoris t preciositatis: quia totus mundus celum: terra: mare t quicquid in omnibus continet angeli t homines erant tanq̄ nihil in comparatiōe ad ipsum: qui erat verus de⁹: cum ratione amoris t benignitatis: humilitatis: reuerentie t mititatis. Si igitur tantus amor fuit in eo: nimirū si dolorem cordis fuit passa durissimum. quando vnigenitū suum innocentissimū vidit coram se sic viliter deturpatū: sic crudeliter fatigari. sic immaniter iudicari. sic atrociter ꝛclauari. sic brutaliter subsannari: et sic neq̄ter blasphemari. Unde sic anxia t amara dicere poterat. O vos omnes qui transitis p̄ viam catholice fidei pergētes ad patriam: attendite t videte si ē dolor similis sicut dolor meus. ¶ Hic aūt dolor causabat ex tribus. Primo ex tam dilecti filij amissione. Causabat autem hec nimia dilectio matris ad filium ex triplici radice immensissimi amoris. Qō taliter ostēdi potest. In xp̄o nanq̄ triplex erat substantia scz Caro, deitas t anima. In matre similiter erant tria. caro: spiritus t anima. Unū inter matrē t filium triplex erat coniunctio, scilicet

¶ Carnis ad carnē fm naturam.
¶ Anime ad aiam fm amiciciā.
¶ Spūs ad deitatē fm grām.
¶ Amabat ergo mater et dulcissima virgo christum.
¶ Amore nature: vt mater filiū.
¶ Amore amicicie: vt amica dilectuz
¶ Amore gratie vt creatura creatorē suum.

¶ Ex his tribus radicibus feruentissimi amoris: tantus amor erat virginis Marie ad filium: q̄ ipsa tota in amorem erat conuersa. Sicut cū ferrum mittitur ignī totum ignis efficitur. sic ipsa charitate succēsa tota mutata erat in charitatem t per amorē talē succensū oīno charitate liq̄facta t in filium transformata super amorem omnium creaturarum. Merito ergo doluit plusq̄ oēs vnq̄ alie matres ꝓ suoꝝ filiorum subtractio, ne doluerūt: cuꝝ nunq̄ aliqua mater tam pulchrum t formosum tam inclitum t generosum: tam mitem t benignum: tam pudicum t sapientē habuerit filiū quare merito hodie oēs matres ei compati tenentur.

Secundo causabat

hic dolor ex hoc q̄ ip̄m tam miserabiliter afflictuz iuuare nō poterat: etiam in minimo. Uidebat euꝝ denudatum: nec sinebat euꝝ tegere. Uidebat eum sitire: nec sinebat ei haustū aque porrigere. Uidebat eius sanguinem ex toto corpore stillantē t omnia vulnera eius cruētata nec tū poterat talem sanguinem abstergere. Uidebat eū caput iclinare ex nimia lassitudie nec sinebatur erigere. Audiebat eum blasphemari: nec sinebat cum excusari. Uidebat eum expirare nec sinebatur eum osculari. Multum enim refrigerat maternū cor: cum filio infirmanti pōt necessaria ministrare: sed hic in nullo poterat ei suffragari: immo nec manu poterat ip̄m vel semel delinire: vel aliq̄ beneficium exhibere: quare merito sibi omne maternuz cor debet condolere.

Tercio ex hoc: q̄ cum

ipso t ꝓpter ipso mori cupiebat sed nō poterat. mori cū filio sibi ꝓcunctis dulcissimū fuisset. Nam ei⁹ aniam iuxta vbū symeonis nō solū dolor, gladi⁹ verū etiā clauꝰ cū mucrōe dire lancee medullitus gladiauit. Unde dicebat iudeis fm Aug. in planctu virginis. Nato q̄so ꝓcite matrē trucidate et p eo crucifigite. Aut certe crucis stipite nos simul affigite: t nolo superstes

Universidad de Deusto
Biblioteca

filio mortuo viuere ꝛz me cū eo interi mite. Uñ bñ in ei⁹ ꝑsona dauid filiuz suū defleuit. ij. Reg. xviij. Absolon fi li mi absolō fili mi q̄s mihi det vt ego moziar pro te. Et vere merito dolere potuit cū ei occiāit filius vnicus. Fla gellat filius delicatus. Cōspuit can didus. Blasphemat sanctus. ⁊ nemo ei in his compatiebat. Sustinuit eñ qui simul contristarer ⁊ nō fuit q̄ eaz consolarer ⁊ nō inuenit. Anf. O dña mea dulcissima quos fontes dicā eru puisse de pudicissimis oculis tuis cū videres vnicū filiū tuū innocentissi mū coza te ligari: flagellari ⁊ mactari. Quot fluct⁹ credam ꝓfudisse pijssi mū vultū tuū cū cōspiceres eundē fi lium tuū ⁊ dñm deū tuū in cruce sine culpa extendi ⁊ carnē de carne tua ab impijs tam crudeliter desecari ⁊ dis crepi. ¶ Isti⁹ ergo immensissimi do loris vehementiā ꝓpheta cōsiderans ad ipam sic afflictā virginē se conuer tens sic dicit. Cui comparabo te ⁊z cui assimilabo te ⁊c̄. In quib⁹ vbis ostēdit dolorē hui⁹ sacratissime virginis esse ¶ Penalitate fortioris q̄ non poterit explicari. Ille ei dolor fuit impropor tionabilis sine aliq̄ compatione. Uñ dicit. Cui cōparabo te ⁊ cui assimila bo te. Reuera puto q⁹ null⁹ est bō in mundo tanto dolore cordis pcussus ⁊ tāta amaritudine plen⁹ q⁹ si solum vnā guttā haberet isti⁹ dolor⁹ quē vgo passa fuit q̄n ali⁹ dolor in mēte sibi vi lesceret. ¶ Scdo imensitate amplior⁹ q̄ nō poterit mēsurari q⁹ fuit innūera bilis sine mēsuratiōe: vñ sb dit. Ma gna velut mare cōtritio tua. Mēsura guttas mar⁹ si potes: ⁊ dolores isti⁹ vginis poter⁹ mensurare. Uide mari am uiare amarū cui oēs fluuij ꝓsola tiōis pu⁹ habite in amaritudinē sunt cōuersi sicut fluuij oēs amaricant cū ad mare pueniunt Treñ. j. ⁊ ipsa op̄ pressa amaritudine. Cor em̄ isti⁹ vir ginis extendebat vt eēt maior⁹ ama ritudinis capax nec tñ frangi vl'seca ri sinebat vt cum filio suo moreretur ¶ Tercio anxietate durior⁹ q̄ nō pōt mitigari. Iste ei dolor fuit irremedia bilis sine cōsolatōe. vñ ꝓcludit. Et q̄s medebit tui. q. d. null⁹. Incipiat ꝑ vir go dulcissima oi amaritudine plena oi dolor⁹ acerbitate sic oppressa a pcelu minū vt tibi tribuat remediū ⁊ nō in uenies. Qz ipe est q̄ cōtra filiuz dedit sniam vt tā crudelit morereꝛ. Sniaz etiā datā in scpt⁹ posuit in ve. te. Ipaz insup ꝓphetas suos vbis infallibilib⁹ feē pclamari. imo q⁹ pl⁹ est tuo filio a tā acerbissimo supplicio hūilit appellāte ⁊ dicēte P̄. si fieri pōt trāseat a me calix iste. p̄ suā appellati onē admittere recusauit Quis igitur medebit tui. Nō p̄. nec etiā cōsangui neiz affines: qz nō audēt fateri eū agn̄ scere. Nec dilecti ⁊ electi discipli ⁊ apli q̄ ꝓpt ipm oia videbant reliquisse: qz oēs ab eo fugierūt. Nec impij sacer dotes qz ipi auctores crudelissime ne cis petūt homicidā ⁊ latronē dimitti: ⁊ xpm filiū tuū crucifigi. Nec herodes eū ꝓtemnēt. Nec pylat⁹ ipm ad mor tē ꝯdemnantē. Quis igit dulcissima mr. q̄s medebit tui. Certe nemo Treno⁊. j. Oēs amici ei⁹ spreuert eā ⁊ fa cti sūt ei⁹ inimici. ¶ Ut igit dolorē hui⁹ vginis saltē superficialit tangam⁹ quō nullū in hmōi miseria habuit adiuto rē q̄ ei⁹ dolorē mitigaret ꝑcurramus singl'os de q̄b⁹ vgo poterat lamētari nec tñ erat q̄ sbueniret. ¶ In hac igit miseria ꝓmo lamētari pōt de adā ⁊ eua sic inq̄ens. cur adā ꝓtra ꝓceptū di feciſti vt fili⁹ meus morereꝛ ꝑ vobis

vtinā nō fuisset ille fruct⁹ nec arbor il la fuisset creata. Utinā fili⁹ me⁹ euasiſ set penā ꝑ adā. sicut ego euasi penam mulieribꝫ parturientibꝫ iflictaz ꝑ eua ſzbeu penas q̄s euasi in filij mei par turitione mō centuplicatas sentio in ei⁹ passione. Poterat adā ad hāc que relam rñdere. O regina miscōie de nobis nūc pietatē habeto q̄ tot annis stetim⁹ in tenebris ⁊ in vmbra sedim⁹ mortis in carcere iferni in loco mise rie cuz patribꝫ ⁊ matribꝫ tuis. patere mortē filij tui vna die vt nos sine fine viuam⁹. Nec etiaz tu sine morte eius posses ianuā intrare paradisi. ¶ Scdo potuit lamētari de deo p̄re di. vbi sūt miscōie tue antique q⁊ sic dereliq̄sti fi lium tuū clamantē ad te de⁹ me⁹ deus me⁹ vt q̄d dereliq̄sti me. vbi est verbū q̄ dixisti. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ O pas tor eterne q̄s parū videris agnū man suetissimū filiū. s. tuū diligere q̄ sic ipz inter lupos dimittis. O iustissime p̄ pepcisti homicidez adultere iudeis ⁊ phariseis q̄ totiēs te offenderūt ⁊ pro prio filio tuo non parcis. Forte ne po tuisti: vel ne voluisti: q⁊ peior oibus erat. Absit. O q̄s mihi det iudicē co ram q̄ contra te q̄rimoniā meā ꝓponā sed heu nō habeo q̄ audiat nec qui an nuer. Rñdere poterat de⁹ p̄. Et si tu⁹ est fili⁹ sine patre in terris me⁹ tū etiā fili⁹ est sine matre in cel'q̄ ego aūt fa cio tu nescire videris mō. scias aūt po stea q⁊ ei⁹ mors vita ē salus ⁊ redēptio toti⁹ mūdi ⁊ hūani generis liberatioꝛ satisfactio ſz cito suscitabo eū ⁊ ponaz eū ad dexterā meā ⁊ inimicos ei⁹ scabellū ponā pedum suoꝝ. ¶ Tercio po tuit lamētari de angel'di. Quare nō creatorē vestrū de manibꝫ liberastis pfidoꝝ. Ecce sol luna ⁊ oia elemēta si bi cōpassa sunt duricies petraꝝ scissa monumēta apta terra agitata Et vos quō potuistis cōtineri q̄ sine labore vestro potuistis eū crucifige nec fecistis. Rñdit multitudo angeloꝝ. Amare vtiq̄z nos ageli pac⁹ fleuim⁹ o regina nr̄a. ⁊ vtiq̄z tibi cōdolere nō desistere mus si possem⁹. Necvn q̄z regē ⁊ dñm nr̄m crucifigi p̄missem⁹ nisi ab eo de cretū fuisset. Oblat⁹ em̄ est q⁊ ipse vo luit nec sua volūtati ꝓtraire q̄uis mō possum⁹. ¶ Quarto lamētari potuit ꝓtra gabrielē di. O gabriel vbi nūc est tuū dulcissimū anne. Certe amaritudie ⁊ ve plena sū. nec sum gr̄a: sed miseria plena. nec dñs ē mecū. nec bñ dicta sū i mlieribꝫ: sz ir oēs maledicta ⁊ opprobrijs ⁊ obloq̄is plena. q̄re gabriel nūcie dei q̄ ipm in agonia ꝓfortasti ipm q̄ sic ligat⁹ ⁊ pcussus ē nō liberasti. Rñdit gabriel. Dña mū dix angeloꝝ ne fleas q̄si mortuū quē cito videbis i eternū victurū. ido em̄ ipm tibi denū ciaui nascituꝝ vt moriēt auctoꝛē mor tis superaret. Nihil em̄ nasci hoib⁹ pro fuisset nisi redimi cōsecutū fuisset nec celestis ciuitas possit restaurari nisi fi lius tu⁹ sic voluisset imolari ¶ Quin to lamētari poterat de apl'is di. Qua re vos tā timidi a mgr̄o fugistis qui oēs secū in mortē ire voluistis. Et tu petre q̄ ꝑ ceter⁹ frequēt⁹ eraggeraſti. Et si oportuerit me tecū mori ⁊ i car cerē ire nō te negabo ⁊ tā ter eū negaſti ⁊ iuramento teipm̄ non nosce affir maſti. Et quō tā dulcē magistrū ⁊ pa trē dimittere potuiſt: Iz ego infirma sim mulier non vir fortis si circa ipm fuissem nūq̄ ipm dimisissem. Rñdere poterāt apli. virgo mr̄ dei volūtati et decreto ꝓtraire nemo pōt. scpt⁹ em̄ ē. Percutiā pastorē ⁊ disp. oues gregis Ac insup ipe dixit. Oēs vos scandalū patiemini in me in ista nocte. petrus

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero rñdere potuit. O dña mea ego sibi dissuadens morte dixi. Absit a te dñe ñ fiet ℔ ipe indignat⁹ vocauit me sathanā. Volēs insup ipm gladio defensare ap̄tās vni auriculā stati ipm sanauit mihi gladiū in vaginā mittere mādauit nolēs q eū iuuarē ¶ Sexto lamentari poterat ꝑtra iudā di. O ꝓditor pessime ifidel' q̄d tibi fec̄ q̄d mali tibi fili⁹ me⁹ intulit. nōne sup alios ꝓcurator ē suū te fecit. nōne ex toto mūdo i apl'atū elegit. O ꝓditionis fili q̄ oīm dñm ꝓ tā vili ꝑcio vēdidisti. Cur illū in q̄ sunt oēs thesauri sapie z scie absc̄oditi tā vilē vt in eor estimatione poneres q̄d p eo dare vellent reputasti? Cur cor̄ā oib⁹ in scelere deꝑhēsus nō erubuisti. Cur nō correct⁹ emēdationē c̄cepisti. ¶ Septimo lamētari poterat ꝑtra ideos z scribas: sic di. O infelices iudices q̄re tātā iniustitiā fecistis cū latronē homicidam z illū q vīos cōcives iteremit liberari petist⁹ z dñz deū vīm q̄ mortuos vīos suscitauit innocēt crucifigi petist⁹. O miseri z ꝑfidi iudei q̄z malū cambiū filio dei reddidistis. Ipse vos de seruitute egiptiaca liberauit z vīa maliciosa rabies ipm vincul' alligauit. Ip̄evos. rūanis ꝓ desertū pauit celesti pane vos ipm in siti sua potastis aceto mirra z felle. Ip̄e vob mare rubrū vt sicco pede trāsiretis diuisit. Et vos ei lat⁹ suū lancea aperuistis. Ip̄e eduxit vob aquā de petra: vos de toto corpe ei⁹ cruorē vgis z flagell' eduxistis. Ipse vos ad regnū isrl' reduxit z coronā regni dixit vos caput ei⁹ corona spinea coronastis. Ipse ꝓ vob gētes flagellauit z percussit: vos arundine caput ei⁹ percussist⁹. ipe vos itē dilexit q̄ ꝓ vob voluit icarnari z frat⁹ vī fieri z vos eū ex̄ cita, tē tāq̄ hostē eiecist⁹. ¶ Octauo lamētari potuit de ꝑsona vīta sic di. O vita misera q̄ aliꝫ boīb⁹ bestiꝫ dulcis ē z delectabil'. mihi q̄re es amara z ꝓ plexa. q̄re nō filiū meū ꝓseruasti z me suscipisses. Me dimisisti vt plōgarē dolores mei. Quid mihi dꝫ valet vīuere: q̄ filiū amisi. Quid vīuā diu⁹ ī bis tenebris q̄ lumē oc'oꝝ meoꝝ ñ habeo. De cetero i amaritudie ero q̄ dulcedinē aie mee ꝑdidi: viuere mihi mors ē: q̄ ꝓdidi vitā. ¶ Nono lamentari poterat ꝑtra filiū di. O fili quare me sic dereliq̄sti. q̄le mihi solacīū reliq̄sti. O q̄lē mihi cōmutationē fecisti ꝓ creatore dedisti mihi piscatorē. ꝓ filio dei filiū zebedei. Ecce erq̄ tu me dereliq̄sti orelicta sū. Tu eras mihi fili⁹ frat⁹ spōsus marit⁹ dñs z de⁹ tu eras cōsolatio mea Heu me fili lumē oculoꝝ meoꝝ z baculus senectut⁹ mee vt q̄d te misim⁹ pegrinari. Utinā nunq̄z fuisset pecunia illa ꝓ q̄ misim⁹ filiū nr̄z. Pecūia illa fuit culpa ꝑmoꝝ parētū quā q̄tidie diabol⁹ exegit cū vsuris ꝑcoꝝ z post mortē exiget cū fenore tormētoꝝ. hāc pecuniā ibs pegre a celestib⁹ sedib⁹ ꝓfect⁹ tollere z ferre debebat a gabelo z cirographū ist⁹ secū tulit ꝛc. adduc hist⁹iā z moraliza. et ꝑdude q̄ mr̄ ei⁹ interim irremediabi, lib⁹ lachrymis lamētabat eū donec videret ipm di. Heu me fili ꝛc. ¶ Scōo lamētabat ad filiū di. Absolon fili mi absolō q̄s mi. detur mo. ꝓ te. ij. Reg⁹. xviij. narra hist⁹. z moraliza. ¶ Tercio lamētabat ō filio sic rachel partu riēs beniamin Gen̄. xxv. narra hist⁹. z mora. ¶ Quarto lamētabat filiū sicut vror vni⁹ filioꝝ helv in quā dolores part⁹ cecidēt di. j. Reg. iiij. Heu capta z sublata ē gl'ia dñi. moraliza. ¶ Quinto lamētabat filiū sicut iacob ioseph in cinere iacēs z clamās. Heu me fera pessi, deuo. fi. meū, nā hec tunica cruēata filij mei ioseph ē. Pre,

cor celestē regē vt viuū faciat me eum cernere. narra hist⁹. z mora. ¶ Sexto sicut. iij. Reg. xxij. legit de rege israel Vulnerato iacēte i curru z sāguis ei⁹ ꝙq̄ adversas cruentās currū tandē mortu⁹ ē ¶ Septimo lamētabat filiū sicut noemi duos filios mortuos d. Nolite me vocare noemi. i. pulchrā ſz vocate me marā q̄ amaritudine plena sū. Noemi ſ ago gl'iosa est: duo filij dici pñt z xp̄i deitas z hūanitas i vna ꝑsona ꝛc. narra hist⁹. z mora. ¶ Octauo lamētabat eū sicut illa mulier. iiij. Regū. iiij. Cui fili⁹ duct⁹ erat ad messores ſz circa meridiē estu solari invalescēte caput dolēs relat⁹ ad sinū matris mortu⁹ est. Moraliza circa meridiē diei estu dñice passionis seuissime coquēte capite nō solū dolēte q̄d p̄ nimia lassitudie iclinauit mortu⁹ i sinū maternū collocat⁹ ē. In tali meridie cubuit quē aia desiderauerat q̄n dixit Indica mihi vbi cubas i meridie: z b̄ circa messores ꝛc. ¶ Nono sic̄ dauid lamētabat ionathā sicut dimidiū cor suū. Sagitta ionathe nunq̄z abijt retrorsuz: sicut mr̄ vnicū diligit filiū sic te diligebā. sup amorē mulier⁹ diligebam te ꝛc. Dis igit̄ replicem⁹ thema

Sabbato sctō sermo

mgr̄i Francisci de maronis

Ego dormio et cor

e meū vigilat Can. v. Quia fm testimoniū saluatoris reges dormitōis sumit̄ ꝓ somno mort⁹ Vñ Job. xj. Dñs volēs ire ad lazarū suscitādū dicebat Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit ſz vado vt a somno excitē ipm. Et dr̄ Job. iiij. Q℔ dixit ibs de morte ei⁹. Et q̄: dies sabbati sc̄ti ē dies illa sola tota in q̄ xp̄s ꝑmansit mortu⁹, sicut determinat Aug⁹. iiij. de tri. Idcirco ad declarationem istius solennitatis ꝙuenienter assumit̄ ℔ istud. ¶ Et q̄ i duratōe mort⁹ xp̄i aia ſp extitit a corpore separata. ꝓ q̄ñs distincta sunt vtriusq̄ mysteria: z iō ℔ sūt duo misteria ingrēda ¶ Quoꝝ ꝑmū ē mysteriū corporis mortui ꝺescentis in sepulchro. Scōm spūs viui ꝺescētis i inferno. z ista duo mysteria tāgit̄ in ℔ ꝓposito i ꝑsona xp̄i cū dr̄. Ego dormio z cor meū vigilat. Ubi ꝑmo describit̄ mysteriū corpis xp̄i mortui i sepulcro cū dr̄. Ego dormio. Scōo mysteriū spūs viui i inferno: ibi. z cor meū vigilat. sic̄ enī vigilia declarat vitā: ita dormitio imitatur mortem.

De ꝑmo mysterio. s.

corpis iacētis i sepulcro: qō notat cū dr̄. Ego dormio. inducit illō ps̄. In pace i idipm dor. z req. vbi ideuit illō mysteriū q̄drupartitū ¶ Prio q̄tum ad nexū pacis. q̄. In pace. Cetera ei⁹ corpa ñ iacēt i pace: q̄ statī in morte elemēta incipiūt ee ī lite: z ī q̄ lite z discordia seq̄t corruptio i mixto seu ipi⁹ mixti. s. corpis ānichilatio. Ista aut̄ lis fuit i corpe xp̄i ꝓhibita. z iō, i pace ¶ Scōo q̄tū ad vnitatis vinculū. In idipm. Licet enī i xp̄i morte corpus z aia ab iuicē fuerint separata: tñ deitas remānsit vtriq̄ vnita, z ita sic aī mortē xp̄i sustētabāt i suppōsito ℔, ita post mortē. iō dr̄ ūdipz. ¶ Tercio q̄tū ad dormitionis actū. quia sequit̄. Dormiam. Sicut enī dormiēs est insensibilis ad exteriora. ita corp⁹ xp̄i nō fuit inter duo motum aliqua exteriori vel interiori sensibili imutatōne ¶ Quarto q̄tū ad reqetionis situ z habitum sicut enī q̄escens nullo motu ꝺisturbior ſz dulci somno adepto i pace dormit: ita corp⁹ xp̄i in triduo nulli⁹ motionis disturbio nec localis motionis nec variantis alteratōis agitabatur.

ideo dicitur Requiescam.

De scõo misterio aie

viuẽtis in inferno qõ notat cũ seqtur. Et cor meũ vigilat inducit illud ꝓphetiã. Sillis factꝰ sum pellicano solitudinis factꝰ sum sicut nocticorax in domicilio vbi inducit illud mysteriũ q̃drupartitũ. ¶ Primo q̃tũ ad pellicani imitationẽ, qr sicut aia sentiua illius auis ex affectõe filioꝝ mortuoꝝ inclinat ipsaꝫ auẽ ad excutiendũ suũ sanguinẽ vt p ei⁹ aspsionẽ viuificet pullos: ita aia itellectiua xpi ipm inclinauit ad effundendũ suũ sanguinẽ pciosam ꝓ nra suscitatõe. ¶ Scõo q̃tum ad nocticoracis assimilationẽ: quia sicut nocticorax in domicilio q̃rit se occultare in loco marime tenebroso: ita aia xpi in triduo q̃siuit locũ in vniuerso marime obscurũ, s. infernũ, vbi est vmbra mortis. ¶ Tercio q̃tũ ad vigilie actõnẽ: cũ sequit. Vigilauit: quia sicut corpus xpi dormiuit in sepulcro ita eius spũs vigilauit in inferno, vbi semp vidit intuitiue diuinitatẽ: cum actꝰ videndi actꝰ sit vigilie. ¶ Quarto: q̃tũ ad passeris cõformationẽ: qr sequitur. Factꝰ sum sicut passer solitari⁹ in tecto: qr sicut ista auis ꝓ tectũ volans sp est solatia: ita aia xpi de tecto terre ad interiora iferni euolãs fuit solatia: qr nõ a multitudine demonũ vel angelorũ: sicut alie aie sepate (vt de aia lazari dr in euãgelio: q̃ ꝓ angelos deducta fuit ad sinũ abrahe) sz seipsa in sua diuinitate illuc fuit translata.

Circa primum misterium

qõ est de corporis xpi dormitõe occurrũt quatuor consideranda.

¶ Primũ qualiter corpꝰ xpi dormiuit

¶ Scõm quãtũ dormiuit

¶ Terciũ vbi dormiuit.

¶ Quartũ quando dormiuit.

Quantũ ad primum

q̃liter xps dormiuit sciendũ: q̃ licz in diuina scẽptura cuiuslibet hois mors dicat dormitio. tñ mors xpi magis ꝓprie dr dormitio quadruplici ratione ¶ Prima qr in hoc differt dormitio a morte: quia dormitio cito trãsit et mors diu ꝑmanet: qr xpi mors fuit ꝑ accelerationẽ resurrectõis accelerata z abbreuiata. ideo ẽ magis dormitioni q̃ morti assimilata. ¶ Scõa qr in hoc differt dormitio a morte: quia in morte corpus hois corrũpit z putrefit in somno nutrit z virescit. z quia in triduo corpus xpi nõ fuit corruptũ sz diuinit⁹ in suo vigore cõseruatũ. sicut Actuũ. ij. dr. Caro ei⁹ non vidit corruptionem ¶ Tercia rõ: qr in hoc differt dormitio a somno: qr ois dormiẽs ꝑt seipm cõpleto somno excitare z euigilare, z null⁹ cõit dormiẽs ꝑt seipm resuscitare. Et qr xps semetipz ꝑ suũ intrinsecũ ꝓncipiũ, sez diuinitatẽ se suscitauit. vñ dixerat. Ponã aiam meã z iterũ sumã eã iõ ei⁹ mors fuit q̃si sõnũ ¶ Quarta rõ qr in ℔ differt dormitio a morte: qr i vera morte corpꝰ ñ remanet i vita: i dormitõe ꝙ remanet i vita: q̃tus mortuo aliq̃lit assilet. Et qr corpꝰ xpi i sepulchro fuit plenũ diuinitate. Fm illõ i q̃ habitat plenitudo diuinitat⁹ corpaliter et qr deitas est vita iõ fuit plenũ vita z ita fuit q̃si dormiens ñ q̃si mortuꝰ. iõ i ꝑsona xpi dr ꝑs. Ego dormiui z soporatꝰ sũ q̃tũ ad emortẽ. Et resurreri quia dñs suscepit me q̃tum ad eius resurrectionẽ.

Quantũ ad scõm, sez

q̃tum xpus dormiuit ponũtur quatuor credite veritates. ¶ Quarum prima est, Quod accipiendo horas

equalis ꝓportõis fm quã semp sunt xij. hore noctis. Sicut Augꝰ. xiij. de trinitate tradit. Xps q̃uit i sepulcro xxxvj. horis, quia cum ꝓma hora noctis fuerit sepultus. mãsit duodecim horis istius noctis, z duodecim diei sequẽtis. z similiter. xij. noctis sequẽtis Unde dicit Augꝰ. vbi supꝛ. Ex a vespe dñice sepulture vsq; ad diluculũ resurrectõnis sue fuerũt. xxxvj. hore. ¶ Secunda veritas q̃ accipiẽdo horas fm equalem quantitatẽ. fm q̃ aliq̃n dies habet plures horas q̃ nox. Xps dormiuit in sepulchro ꝑ. xxxvj. horas. Eo eñ tpe quo dñs fuit passus: dies habebat. xij. horas. et nox. xj. Et sic. xj. hore noctis ꝓme. z xij. diei sequentis z. xj. noctis secũdefacũt. xxxvj. ¶ Tercia veritas: q̃ accipiendo diẽ z noctes stricte. xps dormiuit ꝑ duas noctes z vnã diẽ: quia cũ vespere fuerit sepultꝰ fm Augustũ. diluculo alterius noctis vnica die media resurrexit. ¶ Quarta veritas: q̃ accipiendo diẽ z noctem large xps dormiuit tribꝰ diebꝰ z tribꝰ noctibꝰ. fm qõ dicit Augꝰ. vbi supra q̃ totus dies ꝑcedens accipit cũ vltima sui horã: qua fuit sepultus z totꝰ dies sequens cũ hora sua q̃ resurrexit z sic sunt tres dies q̃bus xps fuit in sepulchro. Sicut sol dr esse creatus die quarta: cũ tñ creatus fuerit in primo instanti illi⁹ diei. Scõm istuz tñ modum non est dare tertiã noctẽ in qua fuerit xps dormiẽs nisi illa nox que ꝑcedit feriã sextam cũ ipsis numerẽt. sicut in die naturali solet ãnumerari dies cuz nocte, z fm hoc intelligit illud Matb. xij. Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribꝰ diebꝰ z tribꝰ noctibus: ita erit filiꝰ hois in corde terre. ¶ Intelligendũ tñ q̃ in memoriã illius tridui pueri q̃ baptizanꝫ ter imergunꝫ: quia illa imersio significat xpi dormitionẽ in sepulchro: dicẽte apõlo Coloceñ. ij. Consepulti sumꝰ ꝑ baptismũ cũ ipso. sez xpo in morte.

Quantũ ad terciam,

sez vbi dormiuit dr q̃ ipse in ℔ triduo dormiuit in sepulchro. Qõ quidẽ sepulchrũ quadruplicit circũstãtionat Nam ꝓmo fuit in rupe excisum. Matthei. xxvj. Ex ioseph exciderat i petra: iõ dixit. qõ ipm cõstruerit ex petris Uñ intelligim⁹ illud sepulchrũ fuisse spelunc̃: sicut patriarche in spelunca duplici sepeliebanꝫ: quã emerat abraham in possessionẽ sepulchri. Genes. xxiij. ¶ Scõo illud sepulchrũ fuit ingenti saxo clausũ. quia dr ibidẽ Matthei. Ex voluerũt lapidem ad hostiuz monumẽti ne facilit aperiri posset et corpus auferri. Uñ z mulieres timẽtes hunc lapidẽ dixerũt. Quis revoluet nobis lapidẽ ab ostio monumẽti. ¶ Tercio fuit sigillis signatũ. Unde Matb. xxvij. Judei post dñi sepulturam signauerũt lapidem vt sez nulla fraus vel mutatio circa corpus fieri posset quin scrutarẽt. ¶ Quarto illõ sepulchrũ ad modũ castri fuit munitum hoibꝰ armatis. Apposuerũt eñ milites custodientes sepulchrũ: ne di scipuli xpi quos iudei suspectos habebant ne xpi corpus furtiue auferrent z dicerent plebi, surrexit a mortuis. Matb. vbi supꝛ. Cũ oibꝰ autẽ istis circũstantijs sepulchruz istud fuit miro modo cõsecratũ ex inhabitatione dominici corporis sicut vterus ꝟginal. Uñ impleta fuit illa ꝓphetia Esa. xlj. In die illa erit radix esse q̃ in signuz stat populoꝝ z erit sepulchꝝ ei⁹ gloriosum ¶ Sed attendendũ q̃ illud sepulchrũ fuit ꝓmo nouiꝫ fabricatũ: in

Universidad de Deusto
Biblioteca

signũ q̃ p xp̃i morte habitaculuz sancte catholice ecclesie fuit p̃parat̃.
¶ Scõo fuit virgineũ.eo modo quo solet dici metbaphorice q̃libz res virginea.q̃ nondũ est ad humanos vsus applicata quia in eo nõdũ quisq̃z positus fuerat. Ut xp̃s ostenderet cõplacentiã virginitatis non solũ in sua incarnatione in virginis habitaculo.sz etiã in morte in sepulchro. Et eadem rõne veniens ad passionẽ sedit super pullum asine in quo nullus hominũ sederat Luce.xix.¶ Tercio fuit alienũ quia ioseph exciderat ip̃m pro scipso. vbi sup̃.vt nõ solũ in vita ostenderet documentuz altissime pauptatis fm quam in aliena domo semper habitauit;sed etiam in morte fm quod in alieno sepulchro iacuit¶ Quarto fuit in monte positum qui dicitur mons caluarie;qui mons fuit

¶ Primo sanctificatus sacramento dominice passionis; quia ibi fuit christus crucifixus.
¶ Scõo sacramẽto dñici lateris; z manuũ apitione: qz ibi fuit vulnerat⁹.
¶ Tercio sacramento dñice conditionis.quia ibi fuit sepultus.
¶ Quarto sacramento resurrectõnis quia ibi fuit resuscitat⁹.vt hec omnia ostenduntur Jobãnis.xix.

Quantũ ad quartũ.

sz quãdo xp̃s dormiuit. Dicit q̃ sabbato sancto toto: quia die veneris fuit mortuus; z die dominico resurrexit. vt testant quatuor euãgeliste.z istud fuit prefiguratũ in veteri testamento. Primo quia sicut deus formauit hominem sexta die;z septima requieuit Jta in nouo testamẽto post q̃z die sexta hominẽ redemit in passionis lauacro.ita die septimo requieuit in sepulchro.vt dicatur hic sicut ibi. Complevit de⁹ opus suum die sexto z requieuit die septimo ab omni opere quod patrarat ¶ Secũdo fuit p̃figuratum quia sicut in veteri testamento filij isrl in sabbato vacabãt z animas suas affligebant. Leuitici.xvj. Jta nũc xp̃i discipuli clausi vacauerũt et in tristicia anime eoz permanserũt Luce.xxiiij. ¶ Tercio fuit prefiguratum; quia sicut ista die egiptij p̃sequebant filios isrl. fm Grego.xiij.ca.exodi. Jta iudei ista die xp̃i discipulos fuerunt persecuti.ideo timore iudeoz stabant inclusi. Johãnis.xiiij. Abierũt discipuli ad semetipsos. ¶ Quarto fuit p̃figuratum quia sicut tũc die sabbati manna nõ erat sup terram nec apparebat. Exodi.xvj. Jta isto die xp̃s qui fuit p illud manna p̃figuratus;nõ apparuit super terrã nec apparebat. Intelligendum tamen est;qõ ista die in nouo testamento fuit cõsecrata mater dñi duplici ratione. Una est ꝓpter solacium. Alia ꝓpter meritũ;quia i hac die fuit in ea sola catholica fides reseruata.
¶ Secunda pars sermonis.

Circa secundũ misterium

qõ est de anime xp̃i vigilatione. cum sequitur, Cor meũ vigilat;occurrunt quatuor cõtẽplationes. Quarũ

¶ Prima est qualiter xp̃s vigilauit,
¶ Secunda quantũ vigilauit,
¶ Tercia vbi vigilauit.
¶ Quarta quando vigilauit.

Quantũ ad primam

qual'r anima xp̃i vigilauit. Dicit q̃ in diuina scp̃tura vigilare sumit̃ q̃druplicit̃. ¶ Primo pro actu viuentis nature.sicut dormitio accipitur fm p̃missa pro morte.ita q̃ vigilare est idẽ qõ viuere.quẽadmodũ Jeremie p̃mo dicitur. Uigilam vigilantẽ ego video id est viuentẽ:quia alia vigilia nõ potest competere virge.z fm hunc modum Danielis.xij.dicit̃. Qz multi de his qui dormiẽrũt i terre puluere euigilabunt. ¶ Scõo accipitur pro actu virtutis pfecte.cũ quis per eam vigilare.i.sollicite ꝓdit in actũ.quẽadmodum Eccli'as.xxxix. dicit̃ de virtuoso. Qz cor suũ tradet ad vigilandũ diluculo.i.ad diligenter operandũ fm virtutem ¶ Tercio pro actu gratie:quia homines existentes in gratia dicunt̃ vigilantes sicut in culpa mortali dicũtur dormientes. z ita loquitur xp̃us illi Apocal'.iij. Esto vigilans et confirma cetera que moritura sunt accipiendo illũ angelũ cui loquit̃ pro episcopo ¶ Quarto ꝓ actu glorie.quẽad modũ dicunt̃ vigilare.qui nunq̃z cessant deũ cernere.sicut Daniel'.xiij.dicitur. Qz vigil z sanct⁹ de celo descendit z ibidẽ dicit̃ q̃ in sententia vigilũ decretum est. Isti autẽ dicunt̃ ꝓprie vigiles qui nunq̃z cessant ab actu intuitionis eo q̃ actus beatificus non sit interruptus. ¶ Nunc autẽ ad ꝓpositum quatuor sunt modi animaꝝ. Alie iniquorum.z iste in morte vigilant q̃tuz ad actũ viuẽtis nature; quia omnis anima rõnalis est imortalis, dicente xp̃o in euangelio. Animã aũt nõ possunt occidere. ¶ Alie sunt paruuloꝝ q̃ moriuntur in culpa originali.z nõ patiũtur nisi pena damni.z iste vigilant nõ solũ quãtũ ad actũ viuẽtis nature sed etiã virtutis pfecte; quia dicũt aliqui doctores catholici. q̃ tales intentionales habeant delectationes crãscendentes oẽs vite p̃tis delectationes. ¶ Alie sunt iustoꝝ z iste in morte vigilant. nõ solũ q̃tũ ad actum viuẽtis nature z virtutis pfecte, sed etiã acceptabilis gr̃e. fm illud Jobis viij. Si quis sermonẽ meũ seruauerit mortẽ nõ gustabit in eternũ. ¶ Alie sunt sancteoꝝ q̃ mor vt moriunt̃ glorificant̃.et iste vigilant nõ solũ quia viuũt intelligunt z sunt in gr̃a: sed quia deum cernunt i gloria.z isto mõ anima christi corpore dormiẽte vigilauit.z semper deitatẽ sibi vnitã vidit intuitiue.vt dicere posset illud. Deus de⁹ me⁹ ad te de luce vigilo.

Quantu ad secundã

Quãtũ anima xp̃i in morte vigilauit Dicit̃ q̃ ab hora qua emisit spiritum vsq̃z ad horã sue resurrectionis fuerũt q̃draginta hore.sz quatuor illi⁹ diei cõnumerando horã nonã in cui⁹ principio facta fuit nostra redẽptio.et.xij. noctis sequentis.z.xij. die sabbati.et xij.noctis sequẽtis quia diluculo diei tercie resurrexit. Unde Augustinus quarto de trinitate dicit. q̃ ab hora mortis xp̃i vsq̃z ad eius resurrectionẽ fuerũt quadraginta hore ¶ Et iste numerus fuit figuratus in veteri testamento quadrupliciter. ¶ Primo per quadraginta dies quib⁹ iste mũdus fuit per diluuiũ destructus Gen̄.vij. Et p eundẽ modũ in istis quadraginta horis infernus fuit subuersus.xp̃o ipsum expoliante dicẽs. O mors ero mors tua morsus tuus ero inferne. ¶ Secundo fuit p̃figuratus in q̃draginta ãis: quib⁹ adduxit moyses filios israel de egypto ad terrã p̃missionis.z per eundẽ modum in istis quadraginta horis adduxit christus sanctos de inferno qui dicitur regio tenebrarum. Sicut egyptus tenebre est interpretata. Unde propheta. Captiuam duxit captiuitatẽ. ¶ Tercio fuit p̃figurat⁹ in q̃draginta diebꝫ in quib⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

moyses fuit cū dño Exo. xxiij. quia sicut tūc fuit occultatus a populo z putatus perisse. ita istis q̄dragintis horis xp̄s fuit a suis discipulis occultatus z perisse suspicat⁹. Unde dicebāt Luce. xxiij. Sperabam⁹ q̄ ipse esset redēptur⁹ israel. ¶ Quarto fuit p̄figuratus in. xl. dieb⁹ quib⁹ puenit belyas ad montez dei oreb. iij. Regū. xix. Et mō simili dicūt aliqui; q̄ xp̄s in istis xl. horis puenit et secū duxit quos in inferno extraxit vsq; ad montē dei; vbi ē paradisus terrestris in quo sancti permanserūt vsq; ad eius ascensionem.

¶ Sed attendēdū q̄ iste numer⁹ fuit in nouo testamento quadrupliciter consecratus.

¶ Primo quidē in q̄draginta diebus q̄b⁹ mī dñi fm legē fuit purificata.

¶ Scōo in q̄draginta dieb⁹ quibus xp̄s in deserto ieiunauit Math. iij

¶ Tercio in q̄draginta horis; quib⁹ xp̄s fuit in inferno.

¶ Quarto in q̄draginta dieb⁹ quib⁹ post suā resurrectionē cōuersatus fuit in hoc mundo apparens eis et loquens de regno dei. Actū p̄mo

¶ Intelligendū tn̄ q̄ iste numer⁹ quadragenari⁹ est multuz mysterialis in diuina scriptura; quia cōponit ex denario z quaternario. Et hoc ideo; q̄a p denariū p̄ceptoz z quaternariū virtutuz cardinaliū puenitur ad vltimū felicitatis finē fm Augustinū.

Quantū ad terciam.

scz vbi xp̄us in morte vigilauit. Dicit q̄ in infernos; quia articulus est in simbolo apostoloz q̄ xp̄us descendit ad inferos post mortē. Et cōfirmatur hic articulus duplici auctoritate diuine scripture. Quarū p̄ma ē petri Act. ij. Ubi dicat q̄ dauid dixit in p̄sona xp̄i. Non derelinques animā meā in inferno. ex quo habek q̄ fuit in inferno cū ibi nō fuerit derelictus ¶ Scōa ad Hebre. iij. Xp̄s descendit ad inferiores ptes terre p̄ us ascēderet. Partes aūt inferiores terre sunt vbi est infernus; quia superiores sunt vbi nos habitam⁹. ¶ Intelligendū tn̄ est q̄ in inferno sunt quatuor māsiones. sicut notant doctores dis. xlviij. q̄rti sniarū ¶ P̄ria dī infima .i. infern⁹ inferior. Pro quo dī. Eruisti animā meā ex inferno inferiori nō extrahendo sed preseruando. ¶ Scōa dī limbus in qua sunt dānati; qui solū habēt penā dāni pro originali peccato. De q̄bus dicit p̄s. Quoz nō est memor amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt. ¶ Tercia dī purgatorius Pro quo dicit propheta. In me trāsierūt ire tue. ¶ Quarta dī sinus abrahe. vbi nulla pena sed delectatio erat pfecta. sicut dī Lu. xvj. Q̄ lazarus fuit portat⁹ in sinū abrahe vbi cōsolabat. ¶ Nūc ad p̄positū xp̄s dñs nō vigilauit in inferno dānatoz quia ibi ē sempiterna dei blasphemia vt Apocal. dicit. Nec ad limbū; quia illi nō erant in diuina gratia. Sed vigilauit in sinu abrahe; quia illi erant sancti quos extractur⁹ venerat. Et vigilauit in purgatorio quia ibi erant beatificandi. z oēs illos a penis creditur absoluisse. Unū petrus Act. ij. dic. q̄ deū xp̄m suscitauit a mortuis solutis doloribus inferni; q̄ nō p̄t intelligi p sinu abrahe. quia ibi erat iugis cōsolatio dicēte abrahā de lazaro nūc cōsolatur. z ideo sequit. q̄ loquitur de doloribus purgatorij; quia dolores infernales sunt insolubiles sicut xp̄s determinat in euangelio

Videt tn̄ Aug⁹. xij. sup Gen̄. ad lr̄am intendere p̄ter auctoritatem petri q̄ xp̄s aliquos abstraxit de inferno infernoz. Illud aūt q̄ dictū est magis videtur cōsonare diuine scripture. ¶ Sed attendendū q̄ aliq̄ videnk sentire; q̄ anīa xp̄i vigilauerit post mortē in terrestri paradiso; vsq; ad horā resurrectōnis; z tūc subito fuisse in inferno z ipsuz spoliasse repentine; q̄si anima xp̄i abhorreret infernū; lz q̄ illud de scripturis nō hz auctoritatē eadē facilitate contemnik qua p̄bak; cū apli nullā fecerint mentionē de mansiōe xp̄i aie post mortē nisi de descēsu ad inferos.

Quantū ad quartam

cōtemplationē. Qn̄ xp̄s vigilauit dicik q̄ quatuor tpa distinguunk circa misteria cōtingētia dñm ihesū. ¶ Quoz p̄mū fuit xp̄s quo fuit in virginis vtero. ¶ Scōm quo fuit i hoc mdūo ¶ Tercū q̄ latuit i iferno. ¶ Quartū quo duxit in paradiso. Et ista quatuor tpa distinguunk Joh. xvj. dicente dño. Exiui a patre z veni in mundū iterū relinquo mundū z vado ad patrem. Et in his quatuor tpib⁹ xp̄s vigilauit q̄druplicit. ¶ P̄mo i virginis vtero; q̄a in p̄mo instanti q̄ xp̄s fuit cōcept⁹ vsq; ad eius natiuitatē ipe sp intuitiue vidit diuinā essentiā; sic̄ sancti in patria. ceteri vo pueri in vtero materno toto tēpe dormiunt sensib⁹ nō vigentib⁹ ¶ Scōo vigilauit in hoc mundo; q̄a lz in alijs dormientibus anima sensitiua p somnū dormiat z anima intellectiua p omnimodā vacati, onē; tn̄ in xp̄o fuit oppositū, q̄a nunq̄ dormiente anima ei⁹ sensitiua; intellectiua vacauit a pfecta ei⁹ opatiōe q̄n sp videret actualr oia z deo fruebatur ¶ Tercio vigilauit in inferno; q̄a oēs sctōs q̄ ibi erant euigilare fecit; oñdendo illis diuinā suā deitatē; z p hoc ipos glificando. z fm h verificak illō Lu. xxiij Hodie mecū eris in paradiso. ¶ Quarto vigilauit in paradiso; q̄a sic ibi sp sancti vigilant recipiēdo ipm sicut obiectū brificū; ita ipe sp vigilat recipiendo sctōz ozōnes; vt obiectū sibi gratū; sic̄ ipe dixit Joh. xvj. Iterū videbo vos z gaudebit coz vrm. Et lz isto tpe xp̄s nō potuerit dicere. ego dormio et coz meū vigilat; tn̄ triby alijs tpibus potuit dicere vt patuit; z spēaliter tpe infernit; q̄a tunc fortis⁹ dormiebat; z electi taliter dormiebant. ¶ Intelligendū tn̄ q̄ q̄n xp̄s descēdit ad vigilandū in inferno. ipe impleuit illā pabolā. Luc. xj. Cū fortis armat⁹ custo. z. q̄druplici auctoritate. P̄mo q̄a dyabolū conātē impedire suū descēsum supauit. ō oz q̄ fortior superueniens vicerit eum.

¶ Secundo q̄a claustra inferni cōfregit; faciens remeabilē illā vorāginez q̄ sp fuit irremeabil; z ō oz q̄ fortior dom⁹ ei⁹ diripiet Math. xij. ¶ Tercio. q̄a sathanā alligauit; vt n̄ hēret vltra tantā ptātē. ō oz Mat. xij. nisi p⁹ alligauerit fortē. ¶ Quarto q̄a infernū spoliauit; ō oz in parabola; q̄ fortioz vniuersa vasa eius diripiat z spolia diuidat. Illa vasa z spolia fuerūt sancti; z tunc ablati erant vt p̄ducerētur ad gloriam eternā. Quam nobis concedat dñs z̄.

In die sancto Pasce

Sermo sancti Bonauenture.

Surge dñe saluuz

e me fac; qm̄ tu p̄cussisti oēs aduersantes mihi sine causa. p̄s. iij. Hodie illuxit nobis festius dies exultatiōis z letitie; aduenit pascale gaudiū iocunditatis imense; eo q̄ inuitak ad nuptias agni resurgentis z ei⁹ sponse matris sue ecc̄le. Jō k̄mi

gaudeam⁹ z anio exultem⁹ in signo: deo gl'iam debem⁹ in vbo: vt xpo redemptori nro z ei⁹ sponse sit iocunda decoraq; laudatio. Gaudeam⁹ inquā ꝓpter introitū nre leticie: exultem⁹ ꝓpt fructū nre fiducie: deo gl'iam debem⁹ ꝓpter incrementū nre victorie. Et dicam⁹ xpo triūphanti cū leticia nostri cordis, tu spes nostri certaminis: tu gl'ia nri generis: tu qui oīs aduersarios nros superasti. In nascēdo nanq; cōtulit cōsortiū nature. In patiendo bñficiū gre. Sz in resurgēdo cōplementū gl'ie. Hoc aūt pascale gaudiū z infinitū gl'ie beneficiū desiderās ꝓpheta dauid fieri in dieb⁹ suis: exclamabat flagrantissimis desideriis dicens. Exurge dñe saluū me fac z̄c. ¶ In quo q̄dē vbo rectissimo ordine tria notant scz

¶ Primo dñice resurrectionis affectuosa exclamatio

¶ Secuo do captiui hominis ꝑfecta liberatio

¶ Tertio dyabolice ptātis iusta exterminatio. ¶ Hodierna nanq; die dñs nr̄ ihesus vtute ꝓpria resurrexit: captiuū hoiem de dyabolica ptāte liberauit: z dyabolū cū ei⁹ exercitu in ꝑfundū maris infernī submersit ¶ Primo ḡ notat dñice resurrectōis affectuosa exclamatio: cū dicit. Exurge dñe. s. a mortuis. ¶ Scōo captiui hois ꝑfecta liberatio: cū subdit: saluū me fac. ¶ Tercio ptāt⁹ dyabolice iusta exterminatio: cū subinfert. qm̄ tu pcul⁹ oēs aduer. mi. sine cā. Sine aūt cā dr̄ eo⁹ q̄z hō iuste detinebat: tm̄ dyabol⁹ iniuste detinebat. Jō iusta fuit ei⁹ potestatis exterminatio.

Dicit ergo. Exurge

dñe. vbi notat affectuosa exclamatio dñice resurrectiōis. Vere ista resurrectio affectuose ex totis medullis cordis erat desideranda. z mellifluis vocibus laxis vibris gutturis exclamanda: ꝓpter tria spēalia priuilegia: q̄ habuit xp̄s in sua resurrectōe nobis sup omnia expedientia.

¶ Primū ergo priuilegiū fuit: primitas insolite nouitatis

¶ Scōm priuilegiū fuit: vtuositas ꝓprie potestatis.

¶ Terciū priuilegiū fuit: exemplaritas nre necessitatis: siue resurrectōis

¶ Primo xp̄s habuit p̄mitatē insolite nouitatis in sua resurrectiōe. Null⁹ em̄ deposita morte lamentabil' veternatis: noue vite inestimabilē leticiaz inchoando resurrexit a mortuis: q: h̄ mō dñs ihesus xp̄s fuit p̄mogenitus mortuor: q: deuicto mortis imperio coronat⁹ est dyademate noue incorruptibilitat'. Quis em̄ debuit prior vincere mestitiā inueterate mortis: z inchoare leticiā nre ꝑpetuitatis: nisi q̄ habet clauē reserandi aditū eternitatis. Jpe em̄ tanq; auctē bñs poterat angelis p̄cipere. Attollite portas p̄ncipes vras: z ele. por. eternales. ps. xxiij. Nā p meū sanguinē facta est repatio cōcordie humilis z vtilis: z relaxatō vindicte iudicial'. Nūc ḡ amoto gladio flammeo de porta paradisi: volo vt fiat reseratio ianue celestis: q: ego sum dñs vtutū: q̄ p ꝓpriū sanguinē deuicto dyabolo acq̄situi regnū celeste Et iō nō inquantū de⁹ sed inquantus hō ipse est rex glorie. De ista aūt nouitate dr̄. j. ad Cor. xv. Xp̄s resurgens a mortuis primitie dormientiū: qm̄ q̄dem p hominē mors: z p hoiem resurrectio mortuor. Et sicut in Ada omnes moriunt: ita z in xp̄o omnes viuificabunt. Ita aplis tanq; prudēs z discretus in exp̄imendo p̄micias

nouitatū quas post habuit in resurgendo. Primo ne cōsolatio dissoluat in leticiā ꝓponit miseriā mortis: q̄ est materia desolationis: cū dicit p hoicz mors. Secundo ne desolatio absorbeatur in tristiciaz medicinam resurrectiōis subiungit q̄ est materia cōsolatiōis: cū subiūgit: z p hoiem xp̄m resurrectio mortuor. Et ḡ vnū ex altero mitiget z q̄libet mors trabat occasionē: a fraudulentia hostis: tm̄ cāz si ue originē hz ab arrogantia mentis: z cōsummationē a cōcupiscentia carnis, Jō dr̄. Sicut in adam oīs moriunt: merito sue p̄uaricatōis: sed medicina mortis est p diuinam miam: merito dicte passionis. Ubi prima et immediata cā mortis nō est de⁹: cum sit summe ens z indeficiēs: z mors sit maximū inter omnes defect⁹ penalitatis: sed voluntas cadens a rectitudine z ꝓpetuitate iusticie. Sicut dicitur Sap. j. De⁹ mortē nō fecit ne letatur in ꝑditione morientiū. Justicia ei ꝑpetua est et immobilis. Justicia em̄ acq̄sitio est mortis. ¶ Scōo xp̄us in sua resurrectione habuit vtuositatez ꝓprie ptātis. Non em̄ indiguit suffragio orōis deuote: nec aminiculo ministratiōis angelice: q̄uis vsus sit obsequio celestis iusticie: z de hoc dr̄ p̄s. ꝓpter miseriā inopū gemitū pauperū nunc exurgā dicit dñs. Pauperes z inopes erāt sancti patres in limbo positi: quia in carcere teterrimo nō habentes, vnde se redimerent, z iō valde miseri z gementes affectuosis desideriis anhelabant accelerari illō beneficium resurrectiōis: quor̄ vota exaudiens dicit dñs. Nunc exurgens loquit in prima p̄sona quasi ptātē habens ponendi animā suam in passione: z iterum sumendi eam in resurrectione. ¶ Sed dicet forsitan natural⁹ philosoph⁹ quō poterit hoc fieri vt corpus animale z ex contrariis compositum sit indissolubile z perpetuo durabile. ¶ Et theologus si vis vt argumentuz tuum in omni materia teneat: ad multa inconuenientia te adducam. Nam primo vis q̄ deus non possit plus q̄z natura: z opifex plus q̄z opus: q̄ inconueniens esse nulī⁹ dubitat. ¶ Arguit etiam sic. Est impossibile fm naturam. Ergo est impossibile simpliciter. Cōsequens non sequit. ¶ Scōm inconueniēs est: q̄ tu vis q̄ natura debeat virtutes occultas vt i adamāte attrahere ferrum: z in salamandra que conseruat in igne et in multis alijs. Deus aūt vis q̄ nō habeat virtutem nisi quam tuis oculis possis conspicere: q̄ maximū inconueniens esse constat: cum parua sunt que videmus opera dei: et infra absconditā sūt maiora bis: sicut dicitur Eccl'. xliij. ¶ Terciū inconueniens ē q̄ vis q̄ deus ꝓmiserit obedientiam nature: q̄ si verū esset: nō illuminasset cecum: non mundasset leprosum: nō suscitasset mortuū ¶ Quarto supponis falsa: pcedis p incōcessa dicēdo corp⁹ animale eē z extrarijs cōpositū: q̄a nō aniale sz spūale z ab oi ptrarietate elevatū p habitū gl'ie: z dispositiuz ab anima imꝑpetuū in vita conseruari. Sententia hor̄ vbor̄ pōt elici ex verbis Aug. in ep'la ad Coll'. vbi dicit sic. Ex cōsuetudine operū experto⁹ opa dñi inexperta infirmitas būana garrit acrius dicens, Si caro est z sanguis: si sanguis z ceteri humores: et si ceteri humores: ergo corruptio. Eodem modo dicit. Sj flamma est ardet: si ardet vrit: Ergo tres pueros in cbamino ignis incendit. Si ergo

Universidad de Deusto
Biblio

credis id miraculū quare de reb⁹ mirabilib⁹ ambigis: q si non credis: iudeor⁹ eris cecior cecitate. Valet ḡ de corpali natura: diuina potentia (quibus manentib⁹) auferre q̄s voluerit qualitates: ac per hoc valet mortalia membra mortalitate semota stabilire vigore: vt vera sit effigies: nulla sit labes: vera sit motio: nulla sit fatigatio: vera comedendi ptās: nulla esuriendi necessitas. ¶ Tercio erat desiderāda resurrectio ista ꝓpter exemplaritatē nr̄e resurrectiōis siue necessitat⁹ Xp̄s caput t exemplar nr̄e resurrectionis ad hoc resurrexit vt nos ei⁹ membra de nr̄a resurrectione certificaret: alioq̄n mōstruosa res esset si caput resurgeret sine membris. Et ꝓpter hoc arguebat ap̄l's valde bene t efficacit̄ cōtra illos q̄ negabāt resurrectionē dicens. j. Cor. xiij. Si mortui nō resurgunt nec xp̄s resurrexit. Si ergo nec̄e est xp̄m resurrexisse: q̄ ante fuit: ꝟ impossibile est nō fuisse: necesse est ḡ mortuos resurgere. Vñ stati sequit̄ oportet aūt hoc corruptibile induere incorruptionē: t mortale hoc induere immortalitatē. Vñ ad inserandā cordib⁹ fideliū fidem resurrectiōis. t ad amouendā ambiguitatē diffidentie t desperatiōis. Dicit ad thessalo. iiij. Si em̄ credim⁹ q̄ iesus mortuus est t resurrexit. Ita t de⁹ q̄ eos dormierūt ꝓ iesum adducet cum eo. Hāc ḡ firmaz fiduciā cū bto Job habētes nō debemus ꝓ alicui⁹ bom xp̄iani mortem ꝓtristari sicut t ceteri q̄ spem nō hnt.

Secundo sequitur ca

ptiui bois ꝓfecta liberatio: cū subdit. Saluum me fac ꝓfecte nanq̄ xp̄us miserum hominem liberauit siue saluauit eo ꝙ

¶ Prio saluauit eū ab offensiōe total⁹ culpe: ꝓ infusionē iustificātis gr̄e.

¶ Secundo saluauit eum ab obligatione reatus pene: ꝓ tolerationem mortis satisfactorie.

¶ Tercio liberauit eum completet: in generali resurrectione a calamitate corporalis miserie: per collatiōnem reformantis glorie.

¶ Primo saluauit eum ab offensione totalis culpe: ꝓ infusionem iustificantis gratie. Et de hoc ꝛ Ephe. ij. Deꝰ aūt qui dives est in misericordia: ꝓpter nimiā charitatē qua dilexit nos: cū essemus mortui pecc̄is: cōuiuificauit nos in xp̄o: cui⁹ gratia estis saluati. Vere dives t copiabundans fuit deꝰ pater in misericordia: q̄ ad omnimodā charitatem t dilectionē quā erga nos habuit. voluit mortuos in pecc̄is viuificare t saluare a morte: quoꝝ libet peccatoꝝ: infundendo nobis vitā gratie merito passiōis filij sui vnigeniti. Certe si corr̄es tante dulcedinis attingit xp̄ianas animas: nō est locꝰ ingratitudinis: immo p̄ nimia deuotiōe dilectionis cōtinue redderet gratiarū actiones multifarias. Sil̄r de hoc dicit angelꝰ virgini Matth. j. Ipse est q̄ saluū faciet pp̄l'm suū a pecc̄is eorum.

¶ Secundo saluauit ab obligatione reatus pene: ꝓ tolerationē mortis satisfactorie. Sicut ꝛ Esa. liij. Quis est ille qui venit de edom tinctis vestibus de Bosra ipe formosus in stola sua gradiens in multitudine virtutis sue. Ego q̄ loquor iusticiā: t ꝓpugnator sum ad saluandū: quare ergo rubrum est indumentū tuum t vestimēta tua: sicut calcantium in torculari. Torcular calcaui solus: t de gentib⁹ non est vir mecū. Angelici nanq̄ spiritus videntes ip̄m formosum in sua

stola: gradientē in multitudine virtutis sue p̄ nimia admiratione ꝓrumpūt in hec verba. Quis ē iste qui venit de edom. Edom ei interp̄tat sanguinolentus: tinctis vestib⁹ ex habundanti aspersione ꝓpij sanguinis q̄ fluxit de manib⁹ t pedibus in crucifixione: de capite in coronatōne: de toto corpe in flagellatione. Et de corde in lateris apertione. Quis est iste qui venit de bosra: de loco tribulationis t angustie. Bosra angustia interp̄tat Respōdens eis iesus. Ego qui loquor iusticiam: vbo ꝑ fecundo t facto adimplēdo. Vñ mortem suscepi ꝓpter inferni / bilē rigorem p̄uenientis iustitie: ratōne p̄me preuaricatiōis: t ꝓpugnator sum ad saluandū patres vestros: de limbo inferni: ꝓpter immutabile decretū siue iusiurandū pollicitū: q̄ iurauit deus pater ad abraam: daturū me ei in p̄cium liberatōnis. Et sine timore pp̄l'us meus de manu demonū liberat⁹: libere seruiat deo: t iō rubrū t sanguinolentū est indumentū mei corporis. Et vestimenta id est membra mea compressa sunt: sicut calcantiū racemos in torculari. eo ꝙ torcular est vas aptū ad p̄mendū racemos mortis t angustie. Calcaui solus: vt de meo sanguine cōpresso ex toto corpore soluerē debiti reatus pena' pauperrimi hominis. Unde p̄s. Libera', uit pauperem a potente t pauperem cui nō erat adiutor parcet pauperi et inopi t animas pauperū saluos faciet rex noster iesus xp̄us ante secula operans salutē in medio terre. ¶ Tercio saluabit hominē in generali resurrectione a calamitate corporalis miserie: per collatōnem reformant⁹ gratie vel glorie. Et de hoc dicit Philip. ij. Saluatorem expectamus dn̄m iesum xp̄m qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue. Qui enim vult vt configuretur corpus suum claritati corporis xp̄i in patria: debet primo in via ad exemplū xp̄i suum corpus cōterere ieiunijs: t humiliare afflictionib⁹: t etiā submittere vilib⁹ seruitutibus: q̄ tanto in gloria surget claritati corporis xp̄i conformio: quanto ꝓ eius amore fuit vita ista humilior.

Tercio in verbo pro

posito notat̄ dy abolice ptās miseria vel iusta exterminatio: cum subinfert Qm̄ tu pcussisti oēs aduersantes mihi sine causa. Dicit aūt dyaboli exterminatio iusta triplici de causa

¶ Primo ꝓpter dolositatē deceptōis t fraudulantie: in vsurpando dominationē hominis primi

¶ Scō ꝓpter malignitatem p̄sumptionis t iniusticie: in suggerendo occasionē innocentis xp̄i.

¶ Tercio ꝓpter rectitudinē equitatis iusticie: in non patiendo perturbationem ordinis vniuersi.

¶ Unde iustū fuit vt exterminaretur dyaboli ptās: tū q̄ dolose t fraudulēter vsurpauit dominiū p̄mi hois. tuz q̄ iniuste t nequit̄ ꝑsuasit mortē xp̄i innocentis: tum q̄ equitas diuine iusticie: nō debebat ꝑpati deordinationē totius vniuersi. ¶ Primo iusta fuit dyabolice ptātis exterminatio: ꝓpter dolositatē deceptionis t fraudulētie in vsurpando dominiū primi hominis Et de hoc pōt exponi illud Nūe. xxiij Orietꝰ stella ex iacob t consurget virga ex israel: t percutiet duces moab. vastabitq̄ oēs filios seth: t erit idumea possessio eius. Stella ista est vgo maria ꝓpter refulgentiā virtutuz gratia

Universidad de Deusto
Biblioteca

rū.sed virga habens virilitatē ad expugnandū: vt fiat miseris in adiutorium: est dñs noster qui virtute ꝓprij sanguinis percussit infernales duces superbi moab: z arte sue multiformis sapientie fallens fraudē ꝓditoris dyaboli: per mortis inductionem: abstulit sibi captiuū hominē quem possidebat: z medelaz salutis inde tulit. s. de ligno: hostez vñ leserat decipiēdo. De hoc silr dicit in predicto themate. Exurge domine saluū me fac. ¶ Secundo fuit iusta dyabolice potestatis exterminatio ꝓpter malignitatē ꝑsumptionis iusticie: in ꝑsuadendo morte innocentis xpi. Unde dicit ps. Percussisti caput de domo impij denudasti fundum vsqz ad collū. Maledixisti sceptro eius capiti bellatoꝝ cui⁹ venie. vt turbo ad dispergendū me. Quia dyabolus ꝑsuadendo ei⁹ infernalibꝫ membris venientibꝫ vt turbo ad dispergēdum innocentē: vt crucifigerent eum Ideo iustū fuit vt ipe dyabol⁹ caput infernalis dom⁹ ꝓcureret ptāte: z dominio ꝓprij serui denudaret z priuaret. ¶ Tercio iusta fuit dyabolice prāvis exterminatio: ꝓpter ꝑequitatē recti tudinis iusticie: in nō patiendo pturbationē ordinis vniuersi. Unde Exodi. xv. Dextera tua domie percussit inimicū: z in multitudine glorie tue deposuisti aduersarios meos: misisti irā tuam z devorauit eos quasi stipulaz Equitas enī diuine iusticie ordinem vniuersi ꝓseruari iubet: z pturbari vetat. Unde dyabol⁹ de sua malicia et petō ꝓ qō turbauerat totū vniuersum reportaret cōmodū: dignū fuit ꝓcur: priuari z puniri. Et ꝓpt hoc dr Esaie. xiij. Pauebit allur vga percussus. Assur dyabolū signat: q̄ peccauit cuz pcutit vga diuine equitatis. Rogem⁹.

Feria secūda post pasca. Sermo Fraciſci de maronis doctoris illuminati.

Usolus peregrinus es in ierlm z hec ignoras: Luc. vlc. ¶ Quia enim xps post resurrectionē suā discipulis euntibus in emaus: in specie pergrini apparuit. sicut euāgeliū hodiernū declarat. iō ad declarationē istius solennitatis cōuenienr assumit verbuz istud. Tu solus peregrin⁹ es. In quo qdem vbo cleophas introducit quat tuor mysteria ꝓtinentia ad ꝓsonā domini nr̄i ihesu xpi. ¶ Primū horum est mysteriū eternalis emanatiōis: cū ꝑmittit Tu. Istud enī ꝓnomen est secunde ꝓsone demonstratiuū ad oculum. Persona aūt verbi ex natura sue emanationis est secunda. Et secūda ē ad quā loquit ꝑma ꝓsona in grāmatica. ita secūda ꝓsona est quā dicēdo ꝓdurit ꝑma in theologia: z iō sub noie isti⁹ secunde ꝓsone pater alloquens filiū dicit in ps. Filius me⁹ es tu ego hodie genui te. ¶ Secundū mysteriū est ꝓsonalis distinctionis: cū seqt Solus. Persona enī filij per hanc distinguit suppositalit: ꝓ hoc q̄ habz cē incōmunicabile ratione distinctōis exclusiue est ad incōmunicabilitatem Illud enim qō solum cōuenit vni: est incōmunicabile. Iō de persona ista sic incōmunicabiliter distincta: dicit ad litteraz illud Esaie. xlij. cap. Torcular calcaui solus: quando scilz sanguis eius aspersus fuit super vestimēta eius z membra corporis sui ¶ Tercium mysterium est corꝑalis incarnatiōnis: cum sequitur: peregrinus. Peregrin⁹ enim recipitur in domo aliena. Ita diuinitas xpi in eius incarnatione recepta est in natura extranea: ꝓ modū suppositi alieni. lz non in suppositō alieno. De quo potest intelligi illud qō fuit dictum Abrae Genē. xxj. Scito prenoscens q̄ futurū sit semen tuum in terra non sua. De quo semine fuit sibi dictū. In semine tuo benedicent omnes gentes. ¶ Quartū mysterium est supnaturalis resurrectionis: cum sequit. Es. Esse enim acquirit ꝓ resurrectionē: sicut per primā generationē. z ideo in dominica resurrectione canit eccl̄ia. Ego sum q̄ sum. Sicut etiā habet Exo. iij. ¶ Quia vo sub typo peregrini xps in ꝓsenti sermone introduc⁹ est ad arcō circa ꝓprietates peregrini insistendo: introducuntur duo decim leges peregrini: ꝙs in se xpus habuit: z cuilibet fideli suime dimisit.

Prima lex peregrini

est q̄ sponte a patria sua recedit. z ꝑ hoc distinguit peregrinus a fugitivo qui violenter a sua patria expellitur. Ideo dicit Genē. xij. q̄ abraam descendit in egyptum vt peregrinaret ibi. z non dicit: fugit. Descendere enim est actus spontaneus z ideo voluntarius. ¶ Istam legez xps seruauit: quia se voluntarie ꝓbuit ad peregrinandum in hoc mundo vt genus redimeret humanum. Unde Bernē. sup illo verbo Jone. Propter me orta est tempestas dicit. q̄ z lucifer in celo empireo z Adam in paradiso inuaserunt similitudinem dei: que filius est: z sic orta tempestas sedari non poterat: nisi vna duinarum personarum incarnaretur: ad quam incarnatiōem libere se filius offerens: tanq̄ gigas exultauit ad illam peregrinationem currendam. Uenit ergo sponte a regalibus sedibus in vallem huius exulentis peregrinatōis. ¶ Jtē hanc legē seruauit in sua benedicta passione: cum dixit. Potestatē habeo ponendo animam meam z iterum sumendi eam. ¶ Istam legem seruare debet fidelis aia: vt sponte discedat a regiōe sua: se ipsā subtrahendo quantū potest a regione carnis in qua est orta. Tūc aut ē anima nr̄a de regione sua egredit sponte: quando ad incitamenta carnis non inclinatur: sed ad superiora afficitur: quia affectio est motus animi ad res ipsas vt sancti docent quia qui in carne sunt deo placere nō ꝑnt

Secunda lex est q̄ pe

regrinus incedit per rectam viaz: nō querit diuerticula ne forte non attingat terminum per errorem viarū. Unde peregrini sunt solliciti querere rectam viam: quia in longa via nullus libenter vadit vt magis ꝓlongetur ipsam. Peregrinationis autem nostre longa valde est via. Ideo dicitur Esaie vicesimotercio ca. Ducet eum pes eius longe ad peregrinandu. ¶ Istā legem seruauit Christus in sua peregrinatione. quia viam quam tenuit: non solum fuit recta: sed etiaz fuit regula omnis rectitudinis ſm Augustinū in de vera religiōe. Sicut enim artifices mensurant rectitudinem suorum operum mediante aliqua regula. ita christ⁹ fuit regula nostra eundi ad paradisum. ¶ Istā aūt legē seruare debet fidelis aia: q̄ peregrinatur

ad patriam: vt directe spʒncedat. nullus eñ potest ad celuz recte ascendere sine oñi declinatione: si nō sequat viā xp̄i. Uñ sicut ascensus montiū q̄ fit p lineas trāsuersales nō est direct⁹ ascēsus: sed q̄ fit p lineas rectas: ita illi q̄ hñt affectū celestiū: mixtim cū terrenis ascendūt transuersaliter. Illi ꝯo quoz affectus pure tendit ad diuina ascendit recte. Uñ Deut. v. Nō declinabitis ad dextrā neq; sinistrā ⁊c.

Tercia lex est q̄ peregrinus nō retrocedit.

Ille eñ q̄ peregrinat desiderat t̄minū sue peregriationis: ⁊ iō nō querit elongari ab eo gratis. Uñ Jere. xliij. fuit interminata diuina cōminatio redeūtibz in egyptū ad pegrinandū ibi. ¶ Jstā legē dz fidelis anima seruare: vt accepto ꝓposito virtutis nō repescat. Aliud eñ est in via cadere, aliud retrocedere. Ille q̄ a bono statu ad malū transit nō retrocedit sz cadit: sicut apostate. Ille ꝯo q̄ a statu altiori ad inferiorē descēdit: retrocedit. Et de talibz dicit Sal. Luc. xix. Uemo mittēs manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro apt⁹ ē regno dei.

Quarta lex est q̄ peregrinus in terra sue peregrinatiōis non morat: q; si ibi finalit̄ pseueraret nō esset pegrin⁹: sz indigena reputaretur ⁊ nō aduena, cū t̄n ois pegrin⁹ sit aduena: dicente ꝓpheta. Aduena ego sū apud te ⁊ pegrin⁹. Et q; i t̄ra sue peregrinatiōis nō pſistebat sequit. Remitte mihi priusq̄ abeam. ¶ Jstā legem xp̄s in se seruauit: q; affectionem suā in terrenis nullaten⁹ posuit. Nec quietauit animā suā in rebus temporalibus sue peregrinationis. Unde ⁊ cuz vellent cum regē facere fugit in montem solus. ¶ Jstam legem seruare debet fidelis anima. vt requiem suā nō ponat in rebus ist⁹ mundi appetendo eas: sicut illi qui nihil aliud desiderant ⁊ finaliter quietari volunt, insensibiliby ad modū brutoz. cum t̄n nos hic nō habeam⁹ manentē ciuitatē sed futuram inquiramus.

Quinta lex est q̄ peregrinus in terra sue peregrinatiōis amicicias non querit: q; ad amicos pertinet pariter conuersari ⁊ sibīnuicem cōmunicari. ipe aūt cū nō subsistat in terra tales cōiocationes cum illis oñiby neq; habere. neq; amicicia talis esset pficua. Et iō q; illos q̄ auxilio hūano sunt destituti respicit de⁹ singulariter: ꝺz Deut. x. q̄ dñs amat peregrinū ⁊ dat ei victū atq; vestitū. ¶ Jstā legem xp̄s in hoc mundo fuat q; amicicias cum ciuibus hui⁹ mundi noluit contrahere. atq; describit ⁊ pharisēis: q̄bus se non coniunxit. vñ ⁊ dicebat cognatis suis. Nō pōt odisse vos mundus: me aūt odit quia testimoniū perhibeo de eo q̄ mala sunt opera eius. ¶ Jstam legem debet fidelis anima seruare: vt peregrinans per hunc mundum amicicias cuz hominibus istius mundi non querat q; qui tetigerit picem inquinabitur ab ea: vt ait scriptura Eccliast. xiij. Et ita quando homo spiritualis contrahit amicicias cum hominibus ist⁹ mundi affectionibus secularibus ad modum piscis glutinantibus denigratur. Et ideo Johannes baptista teneris annis ciuiū turmas fugit: latens in antris deserti: ⁊ sic eoz amicicias non contraxit vnde ⁊ postea durissime eos reprehendens dixit eos genimina esse viperarum.

Sexta lex est q̄ pegrinus in terra sue peregrinationis delectationes nō appetit: quia impossibile est aliquez pfecte delectari in motu existentē: cum pfecta delectatio cōiuncta sit quieti. Jdeo dī Jeremie. xxxv. Q̄ rechab p̄cepit omnibz rechabitis vt nō biberent vinū nec intenderēt delectationibz vllis in terra pegrinationis sue. ¶ Jstā legē xp̄s in se seruauit: vt patet in suo ieiunio et mortis supplicio: quibz durissimā vitā duxit: cuz tamē nullum peccatū haberet. Unde ⁊ cū suaderet ei a diabolo in magna fame. vt saltē modicū tantū relaxaret ieiunū panē cōmedendo noluit certe sed respondit. Non in solo panevivit hō. ¶ Jstam legem seruare debet fidelis aia: delectationes hui⁹ mundi extinguere. ne spūales delectatiōes per coꝛporales extinguañt. Uñ dñs Matthei. iiij. dicit. q̄ spine semē suffocaverunt ⁊c. Fuge ergo delectatōes: ne semen institū in spūales delectationes crescendū: sit sine fructu.

Septima lex ē q̄ pegrinus in terra sue pegrinationis hereditatē non petit: quia nullus petit hereditatē nisi vbi nō vult habere requiē nec amicicia. Peregrinus autē vt patet in terra pegrinationis nō q̄rit requiē: nec amicicia vult ibi cōtrahere: ⁊ ideo supfluū esset ibi hereditatem querere. Et ideo dī Gene. xv. Q̄ abzahe dictū fuit: q̄ filij deberēt hereditari in terra nō sua. In alieno autē nullus iuste querit hereditatē. Jstam autē legem xp̄s seruauit: quia hereditatem regni dauid q̄ iure sibi debebatur nō postulauit. Unde pilato q̄renti si rex esset. dixit q̄ sic. sed t̄n ante p̄miserat q̄ regnū suum nō esset de hoc mundo. Si eñ ait regnū meum esset de hoc mundo: vtiq; ministri, decertarent vt nō traderer iudeis. nunc autē regnū meū nō est hic. Jstā legez debet seruare fidelis aia: vt nō vendicet sibi hereditatem in terrenis: sed in celestibz. Et ideo dicit ꝓpheta. Funes ceciderūt mihi in p̄claris. Et ideo illi qui volūt hereditatē in terris habere ponētes spem suā in terrenis: priuabunt hereditate eis debita in celestibus ⁊ excelsis. sicut iniuste vendicans alienā iniuste priuat ꝓpria hereditate. Jdeo de talibz dī Eccl. x. Homo cuz mortuus fuerit hereditabit serpentes. i. demones. sua eñ hereditas est in medio demonū: quoz vnus in modū serpentis decepit p̄mos parentes.

Octaua lex ē q̄ pegrinus in terra sue pegrinationis de negocijs ciuiū se nō intromittit. q; nullus ignorans pōt bene iudicare causam: ⁊ quia pegrino ignota sūt facta ⁊ iura aliene patrie. ideo nō potest de coꝛ causis iudicare. Jdeo sodomite dicebāt Loth Gen. xix. Ingressus es aduena nunquid vt iudices. Aduene eñ iudices nō cōstituunt cū sic pegrini ad aliam patriā tendentes. Jstam autē legem xp̄s in se seruauit: quia de negocijs mundi se nullatenus intromittere voluit. Unde iuueni sibi dicenti. dñe iudica inter me ⁊ fratrē meum nolentē mihi cōdiuidere paternā hereditatē. respondit Luce. xij. Homo quis me constituit iudicem super vos. Jstam legem seruare debet quelibet fidelis anima, ⁊ specialiter clerici: maxime autem religiosi: quia nullus perfecte potest esse intent⁹ ad duo disparata negocia: qualia sunt secularia ⁊ diuina. Et ideo ille qui ex suo

Universidad de Deusto
Biblioteca

statu totaliter est deo dicatus ⁊ addictus: totaliter debz omittere. alia ad seculum quouis modo pnētia. Unde apostolus ad Thimotheū scribēs qui erat ep̄s dicit. Nemo militās deo implicat se negocijs secularibus.

Nona lex ē q̄ pegrinus in terra sue pegrinationis nō exrollitur. cū em̄ extollētia sit ꝓuocatiua alioz. ideo non expedit q̄ in terra aliena vbi ignotus est alios ꝓuocet. Un̄ ⁊ ruth moabitis sciens q̄ pegrinum oporteat esse humilē dixit. Unde mihi hoc vt me nosse digneris pegrinam esse mulierē Ruth. ij. ¶ Jstā legem xp̄s pfectissime seruauit: q̄ etiā se supra suos discipulos extollere noluit, videlicet in ministrando eoz pedes lauādo: ⁊ eis infinite humilitaſ opera exhibendo. Unde dixit. Quis maioz est qui recumbit seu ministrat ego autē in medio vestrū sum sicut qui ministrat. ¶ Jstaz ē leg debet fidelis anima seruare: vt in sua cogitatione nō extollatur: quia licet nob. liby orta sit natalibus: cū sit a summo rege immediate originata. tamē quia brutali et corporali matrimonio est ligata. ex q̄ plures ignobilitates et multiplices infirmitates contrarit. ideo humiliari semp debet: sicut si nobilis puella vni scurro nuberet: valde se ignobilitaret. sic̄ hic. Unde psalmista Homo cum in honore esset nō intellexit: ⁊ cū iumentis ꝛc̄.

Decima lex ē q̄ peregrinus ī aliena domo recipitur: quia cum propriā domū non habeat: oportet vt tanq̄z hosp̄es domum introeat alienam. Et ideo quia peregrinus in aliena domo recipitur. dicit Job. xxvj Foris non mansit peregrinus ⁊ ostiū meū viatori patuit. ¶ Jstā legem propie xp̄us seruauit in semetipso: quia in hac vita existens ꝓpriū domicilium nō habuit: sed semp fuit in alieno receptus. Unde cuidaz interroganti vbi habitaret. Luce quarto respōdit Vulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos: filius autē hominis non habet vbi caput suum reclinet. Unde de sua paupertate summa ām̄irans Jeremias quarto capitulo dicit. Quare colonus futurus es in terra ⁊ quaſi viator declinās ad manendū vir vagus nō potens saluare. Omnib⁹ istis intellectis q̄ ad humanitatē. ¶ Jstaz legem seruare debet quelibet anima fidelis vt domū corporis sui quā inhabitat reputet alienaz ⁊ seipsam esse peregrinā ⁊ hospitem: quia nullus de domo ꝓpria expellitur violenter. Anima autē nostra post q̄z hospitata fuerit ibi modico tempore inde expellit cum violenti ⁊ tanq̄z a domo aliena. Et ideo sicut filia regis in domo vili ⁊ ignobili desponsata: cupit ad domū patris regredi vinculo matrimonij soluto. Jta quelibet anima feruētissime desiderare debz regredi ad domū paternam. sicut dicitur Ecclesiastici duodecimo capitulo. Puluis reuertitur ad terram suam ⁊ spiritus redeat ad dominū qui dedit illum

Undecima lex est q̄ peregrinus in domo sue peregrinationis iniurias equanimiter tolerat: q̄z cum ibi sit incognit⁹ et despectus nō habet auxilium per q̄d resistat: ⁊ sapienter malum illatū dissimulat: sicut illi sancti. De quib⁹ apostolus Hebre. xj. Q̄ existimātes se peregrinos ⁊ aduenas: ⁊ ideo mala equanimiter tollerabant. ¶ Jstā legem xp̄s seruauit

in se miranda exempla patientie nobis demonstrando. Unde cedenti dixit. Si male locutus sum testimoniū perhibe de malo: si autē bene: cur me cedis. ¶ Jstā legē debet anima fidelis seruare: quia ira ⁊ pturbatio lacerant mentē: ⁊ cū animus vindictā appetit sibipsi nocumentū affligit. Jō dicit saluator Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

Duodecima lex est q̄ peregrinus in terra sue peregrinationis: ad patriaz suam redire anhelat. Omnia em̄ naturaliter appetūt ⁊ desiderant suum locū. Et ideo cum patria sit ꝓprius locus vnius cuiusq⁹ tomnes qui sunt extra patriā naturaliter ad ipsam desiderant redire. Ideo dicitur Genē. xxxj. Q̄ Iacob post q̄z pegrinatus esset apud Laban: ad terrā patrum suoz iubēte domino cū magno gaudio reuertebat. ¶ Jstā legem xp̄s seruauit: quia licet difficillimuz moris passum transire haberet: tamē ardenter desiderabat venire. Unde Luce. xij. ait. Habeo baptizari ⁊ quomodo coarto: donec perficiā illud. Jstam legem seruare debet anima fidelis semper anhelare ⁊ aspirare ad patriam supernam. sicut ille qui dixit. Cupio dissolui ⁊ esse cum xp̄o. Jbi em̄ est locus originis aime: q̄a licz in ip̄o in instanti creationis sue corpori infundatur: tamen prius natura a benedicta trinitate creatur.

Feria tercia post pascha sermo eiusdem.

Oportebat pati christum ⁊ resurgere a mortuis die tercia ⁊ predicare in nomine eius penitentiā in remissionez peccatorum. Luce vltimo capitulo. ¶ Tempore illo quo fuit paschale sacramentū in veteri testamento institutum Exodi. xij. capi. fuerūt in novo testamento quatuor celebrata mysteria: vt ostendit scriptura noui testamenti. ¶ Quoz primū est q̄ natura humana fuit redempta in christi passione. sicut dicitur p̄me Petri primo. Scientes q̄ non corruptibili auro et argento sed precioso sanguine ihesu christi quasi agni immaculati redempti estis. ¶ Secunduz mysteriū est q̄ natura ꝓpria humana fuit recuperata in xpi resurrectione. Unde Romanoz. iiij. Christus mortu⁹ est propter delicta nostra ⁊ resurrexit propter iustificationes nostras. ¶ Tercium mysterium q̄ ecclesia noua fuit dedicata in sacramentorum institutione. Ām q̄ dicit Romanos. vj. cap. Resurrexit vt nos in nouitate vite ambulemus in nouorum scilicet sacramentoz institutōne. ¶ Quartum mysterium q̄ synagoga antiqua fuit repudiata in omniū legalium ⁊ cerimonialiuz euacuatione de quo p̄me Thorinth. quinto. Expurgate vetus fermentū vt sitis nova conspersio sicut estis azimi cuius causam ad nostrum propositum assignans dicit. Etenim pascha nostruz immolatus est christus. ¶ Jsta autez quatuor mysteria in verbo proposito ordinatissime sunt descripta. ¶ Primo enim ostenditur nature humane recuperatio seu redemptio: cum premittitur. Oportebat pati christum. quod mysterium idem dominus discipulis in emaus euntibus dicebat Luce. xxiiij. Oportebat pati christū. ¶ Scōo ostendit nature humane re-

paratio.cū sequit. Et resurgere a mortuis tercia die. Differt autez reparatio a redēptione:quia redēptio est cū quis a malo liberat. Reparatio vo cū bonis ptcitur.de qua reparatione dicit

Thox.xv.Sicut p hominē mors z oēs per vnū moriunt.sic p hominez resurrectio mortuoruz.vnde z in xpo oēs viuificabunt. ¶ Tercio ostendit ecclesie noue dedicatio cuz sequit. Et pdicari in noie eius penitentiā in remissionē peccatox in omnes gentes ex quibꝫ scz ecclesia noua est colleeta. De qua noua dedicatōe dicit ille Act. xiij. Vobis oportebat primū pdicari regnū dei zc. ¶ Quarto ostendit synagoge antique repudiatio cū dicit. Incipientibꝫ ab hierosolymis. In omni em̄ trāsitu quāto plus acquirit de termino ad quē,tantū dimittit de termino a quo. Et ideo quia in dedicatōne noue ecclesie synagoga paulatim dimittebat.ideo iste trāsitus incipiebat a hierosolymis:quia ista hierlm occidit pphetas. Ideo dictū fuit ei a dño Math.xxiij. Ecce relinquet vobis domus vestra deserta.s.in repudiatione synagoge. Et sic patent ista qtuor mysteria. ¶ Sed quia ad istā solennitatem adhuc directe spectat sacramē,tum dominice resurrectōnis. Ideo deuotissima mente circa eandē resurrectionem insistendo: duo erunt hic declarāda. ¶ Primo em̄ circa hanc xpi gloriosam resurrectionē declarabunt duodecim mysteria. ¶ Secundo manifestabunt duodecim mirabilia.

Circa primū erit mysterium primū. Quid est resurrectio

Dicitur aūt fm beatū Dionisiū in de angelica hierarchia. Mors nō est alicuꝰ rei assumptio:sed cōiunctorum separatio. Ita per oppositū resurrectio est separatox̄ coniunctio. Est tamen intelligendū: q̄ sicut in morte christi quatuor fuerūt nature scilicet. Natura sanguinis ab anima. Itez a corpore. Et corpus ab anima. Sanguinis etiā a deitate. Non em̄ putatur q̄ deitas ypostatice fuit iūcta sanguini fuso. Licet cōiunctim descenderit cum anima ad infernā z manserit cum corpore in sepulchro. Sic in xpi resurrectione be quatuor nature fuerunt ad inuicē reunite: quia anima vniebatur cū corpore:z sanguis cū vtroqꝫ:z deitas cū sanguine. vt xps z homo z deꝰ esset sicut ante fuerat.licz nūc immortalis. Sicut Roma. vj. dicit. Xps resurgens a mortuis iam nō moritur.

Secundū mysteriuz

q̄ resurrectio xpi quadrupliciter per vetus testamentū confirmat. ¶ Primo em̄ fuit a patriarchis pfigurata. Unde Heli. xl viij. Dum iacob benediceret iudā de cuius tribu xps erat fm carnē. Ad predā fili mi ascendisti requiescens accubuisti sicut leo z quasi leena quis suscitabit eum. Reuera em̄ xps in morte recumbens ad tartarea castra tanqꝫ generosus leo ad ipsa destruenda et pdanda demones exterruit z predam captiuā captiuat. Et quia sola diuina potestas cuz depost resuscitauit.ideo subiūrit. Quis suscitabit illum ¶ Secūdo fuit a prophetis pnunciata Sopho.iij. Expecta me dicit dñs vsqꝫ i die resurrectionis mee.in futurū dicebat synagoge: quia iudiciū meū vt colligam gentes z congregam regnat quia scz gentes vsqꝫ tunc non crediderunt in eum.

¶ Tercio fuit a regibꝫ expectata:dicē,te dauid in ps̄. Non derelinques aiaz meā in infernoz̄. Ꝺō petrꝰ in actibꝫ apl'oꝝ.ij..c.pbat nō fuisse dictū in pſona dauid:quia caro eiꝰ vidit corruptionē:caro autē xpi nō:pter cōsummatā resurrectionē.aia eius de inferno redcunte. ¶ Quarto fuit a sapientibus declarata. Proverbioꝝ.xxviij. Septies in die cadit iustus z resurgit Non em̄ intēdit de casu pcti.tunc em̄ nō esset iustꝰ.sed qz xpi passio septem horis diei q̄s q̄ndie celebramꝰ fuit cōsummata:vsqꝫ ad occasū mortis.ideo dicit septies ceciditse.

Terciū misterium est

Qualr xps resurrexit a mortuis. Dicit sicut sol post suū ortuz semp currit ad occasum mundū illuminādo Sic xps post suā natiuitatē virtute sue doctrine munduz illustrando pcurrit ad mortis occasum. Et sic sol post occasum pseuerans sub terra ad locū priorem reuertit. Sic xps in triduo mortis manēs sub terra fuit reuersus sup terrā in ortu sue resurrectōis:vt sic sol portū respicēs mundū reluminaret Et sicut sol post suā regressionē ascendet ad meridiē que est dextera ps celi Sic xps in ascēsione ad dexterā partē ascendit in excelsis. Et sicut i meridie sol flectit ad aquilonē. Sic in die iudicij veniet vltimate. Et isti qtuor pcessus fuerūt figurati Eccl'i.j. Oritur sol z occidit z ad locū suuz reuertitur ibiqꝫ renascēs girat p meridiē z flectit ad aquilonē. Ideo mystice dicit q̄ mane venerūt ad monumētū orto iā sole.i.xpo resurgente Marci.xvj.capi.

Quartū misteriū est

qualit cū xpo debemꝰ resurgere. Dicitur autē q̄ sicut xps trāsiuit de morte corporali ad vitam. sic nos de morte aie ad vitā eius.qō fit p penitentiā.qz xpus mortuꝰ est pter delicta nra z resurrexit pter iustificationez nostram. ¶ Scōo sicut xps trāsiuit in sua resurrectione de vita corruptibili ad vitam incorruptibilē.sic nos de vita carnali ad spualem:quia xps resurgēs a mortuis iā nō moritꝰ. ¶ Tercio sicut xps trāsiuit de vetustate potis vite ad resurrectionis nouitatē. sic nos de veteri cōuersatione ad nouitatē vite dicēte apl'o. Quō xps resurrexit p gloriaz dei.sic nos i nouitate vite ambulemꝰ ¶ Quarto sicut xpus trāsiuit de vita terrestri ad vitā celestē eiꝰ corpore glorificato,sic nos terrenis abiectis celestia debemus desiderare dicēte apl'o. Si consurrexistis cū xpo que sursum sunt sapite que sursum sunt querite nō que super terram.

Quintum misteriuz

vnde xpus resurrexit. Dicit autē q̄ de inferno ad quē descendit fm auctoritatem sancti Thome. Intelligenduz tn̄ q̄ ibi dicunt esse qtuor mansiones ¶ Quarū pma est sinus Abrahe. vbi erant sancti patres. ¶ Scda purgatorium vbi anime erāt que nō pfecerāt penitentiā peccatox suox licet essent in gra. ¶ Tercia limbus vbi sunt aīe puulox sine circūcisione defunctox sicut nūc sine baptismo. ¶ Quarta infernꝰ inferior: vbi sunt q̄ cum peccato mortali decedūt. Xps aūt nō surrexit a duobꝫ infimis locis: quia ibi nulla est redēptio.z habitātes ibi nō erant mortui in gra sed in inimicicia:sed de duobꝫ pmis pter oppositā causam visitatis resurrexit. Et si forte aliqs fuit in purgatorio:qui penā suā nō psummasset dedit eis indulgentiā sicut la-

troni. z oīs de vtroq; loco extraxit. Dicit autē descendit ad inferna infe/riora: ad alligandam sathanā ne am plius seduceret gentes vt dī Apocal'.

Sextum mysterium

est. Cum q̄bus resurrexit. Dicit q̄ cū quatuor generib; sanctoꝝ: qui fuerūt vocati in veteri testamēto. ¶ Primo cum patriarchis ab adam abeuntib; ¶ Scō cū ꝓphetis a moyse descēden tib;. ¶ Tercio cū pontificib; ab aaron morientib;. ¶ Quarto cū fidelib; re/gibus a rpe david trāseuntib;. Jta q̄ fuit exercitus innumerabilis cū ipsoꝝ alioꝝ iustoꝝ simpliciū, z illa fuit ista captiuitas quā captiuauz durit ascen/dens in celum vt dicit apostolus.

Septimū mysteriuz

est quo die resurrexit. Dicit autē q̄ in die dñica, que dicit p̄ma dies totius septimane. Un euāgelista dicit q̄ sur rexit prima die sabbati. i. septimane. Dies autē ista fuit illustrata in scrip/turis maximis sacramentis. ¶ Prio sacramēto creationis. isto enī die fue runt omnes angeli creati Ben. x. ſub lucis noie. teste Jsidoro. Et etiā anima p̄mi hois vt videt sentire Augustinus sup Genes. ¶ Scō sacramē/to dominice natiuitatis: quia die do/minica rps fuit natus vt habet ex or/dine dierū. ¶ Tercio sacramento do/minice resurrectionis: quia tercia die resurrexit a mortuis ¶ Quarto sacra mēto spūssancti missionis: quia post quadraginta dies a resurrectōne. Jd circo dominica dies i qua tot cepim⁹ beneficia est rpianis venerāda z colen da z angelica cōuersatio ducenda: qz est festiuitas non solum hominuz sed etiam angelorum.

Octauum mysteriuz

qua hora rps resurrexit. Dicit autē, q̄ in aurora. In ista aūt hora inveniun/tur quatuor sacramenta in scriptura. ¶ Primū q̄ pharao cū egyptijs fuit submersus.

¶ Secundū q̄ moyses cū filijs isra, hel fuit ab eis liberatus quia hora z vigilia matutina Exodi. xiiij.

¶ Terciū q̄ rpus fuit pilato tali hora adductus Marci. xv.

¶ Quartū q̄ rpus ista hora fuit resu/scitatus. Sicut autē pharao fuit tali hora submersus: ita nūc p̄nceps tene brarū infernaliū cū egyptijs z ceteris dānatis submersi fuerunt in inferno ceteris saluatis: quia cū rpo ascende, runt de abysso. Jtē ista hora ē magni meroris ꝓpter iniustū iudicū. Unde dicebat ꝓphera. Castigatio mea i ma tutinis. Jtem est magni amoris ꝓpter gaudiū resurrectionis. Jdeo dicit ps. Ad vesperum demorabit fletus z ad matutinū letitia, qz mulieres vespere lamētabant dñm. sed in diluculo leti ficabant ex resurrectionis gaudio.

Nonum mysterium.

quo mense rps resurrexit. Dicit autē q̄ in mense marcij quintadecima die quia ſm Aug⁹. cadē die fuit nūciat⁹ z passus scz. xv. die. Jste autez mensis fuit p̄mus mensis anni. Un Exo. dicit. Mensis iste erit vobis p̄ncipiū mensium. Et in hoc mense dicit mun dus p̄mo fuisse creatus. Et ideo rps in hoc mense resurrexit vt ostenderet se primogenitū mortuoꝝ: qa nullus ante ipm resurrexit sempvicturus. Et in hoc mense egyptus est spoliata et multitudo hebreoruz ditata. sic in rpi resurrectōne fuit infernus spoliatus z paradisus restauratus. Jtē sicut in

isto mense transierūt filij israel de egy pto ad desertū. sic sancti patres nunc ab inferno ad istū mundū. Jtez sicut in isto mēse fuit celebrata pasca agni sic nūc celebratur pasca rpi. Jtem in isto mense moyses egyptū ptranslit: sic rps resurgens infernū ꝓstrauit.

Decimū mysterium

quantū rps stetit i inferno, scz a mor/te vsq; ad resurrectionē. Dicit ſm Au gustinū. p quadraginta horas: quia tot hore fuerūt a morte eius vsq; ad diluculū resurrectionis. Iste autē nu/merus inuenitur in scriptura singula riter figuratus. Unde sicut q̄draginta horis fuit i inferno, ita quadragin ta diebz post resurrectionez mansit in hoc mundo: loquēs discipulis de re/gno dei. ¶ Scō sicut moyses q̄dra/ginta ānis duxit filios israel p deser/tum. sic rpus quadraginta dies duxit sanctos p hunc munduz in terrā pro missionis eterne: sicut moyses in ter/ram ꝓmissionis frene. ¶ Tercio sicut helyas ambulauit q̄draginta diebz z noctibus ad montē dei oreb per deser tum: sic rps per istum mundū a resur/rectione vsq; ad ascensionē. ¶ Quar/to sicut rpus quadraginta diebz ieiu nans hostes tandem fugauit. sic qua draginta horis infernum confregit. Quomodo autez per tres dies mor/tuus fuerit. vide sup in sermone. xcj. Ego dormio.

Undecimū mysteriū

que sunt resurrectionis rpi beneficia. Dicit autē q̄ inter cetera sūt quatuor ¶ Primū est q̄ porte infernales ipso exunte fuerunt conclusē, que antea pa tebant cunctis mortalibus: vt nullus deinceps intrare posset nisi volens, et ideo promiserat petro ante. q̄ porte inferi nō prevalerent adversus eam. ¶ Secundū est: q̄ porte paradisi fue/runt aperte: que nunq̄ alicui morta/li patuerunt. vt omnis volens ingre/di possit. ideo dicitur Apocal'. Qui ipse claudit z nemo aperit. aperit z nemo claudit vt primum referatur ad infer num: secundū ad paradisum. ¶ Ter/cium q̄ tunc fides catholica fuit reno uata: cum enī in morte fides omniuz discipuloꝝ perijsset: z in sola virgine remansisset: ipse resurgēs: eos confor/tauit loquēs eis p quadraginta dies de regno dei Actuū p̄mo. ¶ Quartū q̄ hūanitas nostra que fuerat in mor te derelicta: ita q̄ in triduo christ⁹ nō fuit homo. vt tercio sententiarū nota tur per doctores distinctione. xxij. illa tunc iterū est facta homo. z tunc ꝗgo recuperauit maternitatē quā in mor/perdiderat. ideo rps etiā post resurrec tionē se filiū hominis appellauit.

Duodecimū myste/

rium est: que sunt dominice resurrecti onis insignia. In hoc misterio sunt plura dominice resurrectionis preco nia. ¶ Primū est verax testimonium quatuor enim angeli testificati sunt. ¶ Primus qui descendens de celo re uoluit lapidem z sedit super eum cu/ius aspectus erat sicut fulgur: z vesti/mēta eius sicut nix cuiusq; timore ex/territi sunt custodes z facti sunt velut mortui. Mathei decimooctauo capi. ¶ Secundus angelus. Marci. xvj. qui apparuit intra sepulchrum ¶ Ter cius z quartus illi duoꝝ quorum vn⁹ ad caput: alius ad pedes monumen ti erant quos maria magdalena vi. dit Johannis vicesimo capi. dicens. Mulier quid ploras.

¶ Scōm pconiū q̄ sunt dñice resurrectionis argumēta dicit quadruplex. ¶ Primū fuit custo dū tremor qz tremefacti sunt z fugerūt ad iudeos Dabei xxviij. ¶ Scōm iudeorūz dolor. Ei dederūt pecuniā copiosam militibus vt dicerēt eis dormientib⁹ discipuli abstulissent furtim corpus dñi. ¶ Terciū militū revelatio: qz licet in pncipio veritatē nō fatereńt: tamē finaliter revelauerūt pilato vt patet in quadā lra quā direxit idē romano⁹ imperatori ¶ Quartū est pilati testificatio. quia mortuus factum agnouit claudio imperatori scripsit hec et alia que lra postmoduz inuenta fuit in archiuis imperij tempore neronis ¶ Terciū pconiū. q̄ sunt illius resurrectionis signacula. dī q̄ signacula fuerunt q̄nq; vulnerū cicatrices. lz enim plura z multa haberet. tñ cetera sanara sunt omnino pter signacula q̄nq; q̄ retinuit tum i testimoniū sue resurrectionis. tū vt in celo nostet aduocat⁹ cū eis deo patri assistat vt ait Bernñ. Secuꝝ habes o hō accessum ad deū vbi mater ostendit filio vbera. filius patri vulnera zc.

Quantum ad secundam

partē sermonis ponenť hic duodecim mirabilia facta xpi resurgētis ¶ Primū q̄ surrexit clauso tumulo seu sepulchro. cū autē mulieres viderent lapidē revolutū. xp̄s iā diu surrexerat. nec indigebat xp̄s ad exeundū sepulchꝝ lapidis amotione cū corp⁹ subtiliatū hīet: sed fuit revolut⁹ vt mulieres introitū haberēt z viderent q̄ nō esset mortuus sed surrexisset. Per hoc autē nobis intelligi. q̄ clauso sepulchro. i. anteq̄ petā exterius p confessionē pferank. debet q̄libet p contritionē resurgere z dolere. z postea revelare lapidē z sepulchꝝ pscientie z oia peccata patenter ostendere cōfessori. ¶ Scōm q̄ inuentū fuit ist⁹ diei secunda hora sudarīū involutū in vnā partē separatū. Per q̄ datur intelligi. q̄ ve xp̄s resurrexit. est em̄ verisimile q̄ si q̄s corp⁹ ei⁹ trāsportasset sudarīū quo fuerat involutū nullaten⁹ dimisisset. Et p hoc nos docemur separare a nobis velamē excusationum Et recedere ab oportunitate z occasione peccandi. si vere voluerim⁹ cum xp̄o spūaliter resurgere. ¶ Terciuz q̄ voluit hīe sue resurrectōis testimoniū multiplr ostensum. q̄ tñ satis mirabile fuit q̄ plus deberem⁹ creature de dei resurrectōe credere q̄ deo. z tamē oīno voluit angelicos hīe testes. vt p̄z supra. z hoc mirabile fuit tercia hora huius diei. Per hoc aūt monemur z docemur. q̄ nō tm̄ debem⁹ hīe nosipsos in testes nře spūalis resurrectōis z correctionis. sed etiam alios testes ¶ Quartū q̄ plurices se i hac die suis dilectis z electis dignatus est ostēdere Et vere b valde mirabile fuit q̄ ille rex regū q̄ pter petā populi sui mortuus fuit: in qua morte nullus sibi de suis tanq̄ grat⁹ pmansit fidelis. sed oēs fugientes cū solū dimiserūt. et tū in sua gloriosa resurrectōe cū iā corp⁹ doratum z glorificatū hīet voluit eis reddere bonū p malo z fidelitatez p infidelitate q̄nquies se eis hodie gratiosissime ostēdit. In hoc docemur q̄ in pluribꝫ vtuosis operibꝫ vt patiētie castitatis abstinētie. misēdie z ceteris varijs bonis opibꝫ nra spūalis resurrectio debet apparere. ¶ Quintū fuit q̄ surrexit mane. Quā mirabile b fuit scire poteris. si nimiā suā charitatem qua voluit suos diu i tristicia p̄mittere.

re pensaueris: ac si p̄uenire vellet diē terciū: ne vtq̄ diu in dolore z errore pmanerēt. In hoc aūt nos docemur surgere cito z mane a petis. ¶ Sextū mirabile: q̄ surrexit integralr: ita q̄ minimū membrū: imo nec vnā saguinis guttaz dimiserit: q̄n totū assumerer. In quo docemur q̄ ab oibus debemus resurgere z totalr emendari. Qui em̄ a petō surrexit luxurie: et in odio pmanet inuidie deficit i serta hora b⁹ diei. ¶ Septimuz: q̄ resurrectio fuit socialis: nō em̄ resurrexit sol⁹. immo multa corpa sctōꝝ resurrexerunt cū eo z introierūt in scām urb̄m. p q̄d dat intelligi. q̄ oēs q̄s habem⁹ cōsortes in crimine, debem⁹ ad bonū puocare: z vt ad scāz ciuitatē supne urb̄m intrent inducere: q̄ hoc aūt nō facit deficit in septima hora b mōi ¶ Octauū q̄ resurrectō hec fuit immortalis. In hoc docemur q̄ post q̄ semel a petis resurrexim⁹ nullaten⁹ ampli⁹ redeūdū est nobis: ne cōtra modū dñice resurrectōis moriamur. in hoc cōsistit octaua hora ¶ Nonū q̄ cōedit dei filius ista die. In q̄ docemur q̄ hodie debem⁹ ad mensaz dñi nři ihesu prandere z sacrm̄ sui corpis salutarē anime cibū sumere: z in hoc cōsistit hora nona. ¶ Decimū: q̄ dimisit cibū discipulis suis cū q̄b⁹ p̄medit. In q̄ docemur elyas paupib⁹ distribuere. vt dñice resurrectōi cōformemur. ¶ Undecimū q̄ dixit discipulis suis. pax vobis. In quo docemur pacē mentis z corporis cū oīnib⁹ habere: vt sic nra resurrectō sit vera. Deus q̄ mlti hodie falsi in b resurrexerūt q̄ hodie oscūlū pacis xp̄o in accipiendo corpus ei⁹ in sacro: q̄d est sacramentū pacis z vnitatis dederunt: z tñ tanq̄ traditores ei⁹ odiuz in corde retinuerūt. Et isti assimilant iude: imo in rei veritate peiores sūt q̄z iudas. ¶ Duodecimū: q̄ hodie discipulis suis spūm sanctū insufflauit: cū dixit. Accipite spūm sctm̄ quoꝝ zc. In quo docemur vt ad suscipiendum spūm sctm̄ inducam⁹ oēs quos possumus: z si iam de facto sunt in gra in⁹ ducam⁹ eos ad gre augmentuz. z sic conformemur dñice resurrectioni. et sic habem⁹ duodecim horas b⁹ diei.

Feria quarta Sermo

eiusdem vbi supra.

Enite benedicti

v patris mei pcipite regnum q̄d vobis paratū est a cōstitutione mundi. ¶ Hec v̄ba hac solenni feria quarta cantanť in officio Nā hodie terminať sexagesima: q̄ significat p̄s viduatiōis sancte ecclie: q̄d incepit in ascensiōe dñi: z finiet in extremo iudicio: vbi btificādis dicenť hec verba. venite bñ dicti zc. ¶ Quō autē talis resurrectio celebret occasione sūpta ex dñica resurrectione: quā nūc solennť celebram⁹ circa illā gñalē resurrectiōz intēdam⁹. ¶ Pro q̄ assumam⁹ illud v̄bum p̄s. Tu cognouisti sessionē meā z resurrectionē meā. ¶ Et lz illud verbū sit principaliter dictū a domino ihesu ad patrē i diuinis: q̄ cognouit xp̄i filij sui sessionē. s. requietōnē in sepulchro z in inferno. z resurrectionē suam tertia die, potest tū p nostra intentione esse verbum ipsi⁹ dauid ad xp̄m: in persona tot⁹ generis humani de finali omniū bonorū z malorū resurrectione, Quam q̄dem resurrectionem requies dormitionis precedit. ideo hanc requiem p̄mittit: cum dicit, Tu cognouisti sessionē meam. Secundo subiungit sequentē euigilationem: cum dicit, z resurrectionem

meam. Pro q̃bus duob⁹ dicit Mich. vij. Cōsurgā cū sedero in tenebris dominꝰ lux mea est. ¶ Sz q̃ circa finalem oim resurrectionē in qua dicetur. Venite benedicti patris mei: nra versat intentio. nō erga eaz insistendo occurrunt plures articuli declarandi.

Primus est. Quid ē

resurrectio. Dicit q̃ est euigilatio hominis a somno mortis. Unde dicebat saluator nr̃. Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eum. hoc aūt dixit de morte eius Intelligendū tñ q̃ q̃drupler est mors in sacra scriptura inuenta. ¶ Pria est temporalis: q̃ q̃s moriat mūdo per susceptionē religionis seu penitentie De quib⁹ Coll'. iij. Mortui estis z vita vestra abscondita est cū xp̃o. ¶ Secunda est spūalis qua q̃s moritꝫ p culpam transgressionis seu malicie. De q̃ dñs in euangelio. Dimittite mortuos sepelire mortuos suos. ¶ Tercia corporalis: q̃ fit p separationē anime a corpe. De qua habet Lu. viij. Puella iacebat mortua in domo. ¶ Quarta iebennalis: q̃ fit per damnationez iebenne. De qua Rom̃. v. Per peccatum mors ꝛc̄. Cum igit̃ ista sint quatuor genera mortis: resurrectio nō fit a morte temporali: quia qui ad mundum relictum tam rediret nō melius viueret. Nec fit a morte iebennali: qz in inferno nulla est redemptio. Sed fit resurrectio a morte spirituali p sacramentum penitentie. De qua dicit apl's Ephe. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis quia illuminabit te xp̃s. Et fit resurrectio a morte corporali per miraculū diuine potentie. sicut fuit resurrectio Lazari. adolescentis iuxta portam. et puelle in domo. Lazarus enim p̃dixit de sepulchro q̃lis erit resurrectio finalis omniū. De qua est presens intentio. p qua dicit apl's. j. Corinth. xv. Omnes q̃dē resurgemus.

Secundus articulus

est quot sunt fines. Dicit q̃ scriptura ponit quattuor fines humanos. Primus dicit resurrectio prima. Scūs resurrectio secunda. Tercius mors p̃ma. Quartꝰ mors secunda. Ūñ apo. xx. dicit. Btūs z sanctꝰ qui habet i resurrectione p̃ma partem. in his secūda mors non habet ptātem. Unde p̃ma resurrectio dat intelligere secundam: z secunda mors primā p naturam correlatiuoꝝ. z fm istos quattuor fines possunt hic fieri quattuor q̃stiones. ¶ Prima q̃stio est. Quid est resurrectio prima. dicit aūt: q̃ nō est resurrectio spiritualis que fit in penitentia. Nec ē resumptio corporis ab anima: qz iste resurrectiones multis competunt: de quibus habet partem mors secunda. Sed est confirmatio in gratia: qua confirmat anima quādo cuz gratia a corpore separat. sicut angeli ab initio fuerūt confirmati post, quā fuerunt ad deū conuersi. Et post talem confirmationem secūda mors non habet in eis potestatem. Dicitur autem resurrectō ista confirmatio. qz per ipsuz transit anima de statu mortalitatis sue: que est peccabilitas: ad statum immortalitatis eius. Pro q̃ resurrectione dicit in p̃s. Non resurgent impij in iudicio. ¶ Secunda q̃stio. Quid est resurrectio secunda. Et dicitur q̃ secunda resurrectio est vnio anime cum corpore. que spectat in fine: quia ista resurrectio sequitur immediate primaz. ¶ Tercia questio est.

Quid est mors prima: z dicit q̃ non est mors spiritualis que fit p peccatū quia tunc mors corporalis est mors secunda: que statim sequit̃ eā. sz mors prima est mors corporis: qz in reprobis immediate sequit̃ ipam mors secunda. ¶ Quarta questio. Quid est mors secunda. Et dicit q̃ mors secūda accipit̃ p eterna damnatiōe reprobozum. Unde Apoc. xx. dicit q̃ infernus z mors missi sunt ad stagnū ignis sulphuris. Hec est mors secūda. quo ad illos qui non sunt inuenti in libro vite. vt habet ibidem. Nunc autem nō est nostra intentio de resurrectione prima: quia illa fit in morte sanctoꝝ. sed de secunda que fiet vniuersaliter in fine seculoꝝ.

Tercius articulus est

q̃ vniuersalis resurrectio omniū erit. quia de hoc scripsit btūs Matheus duodecimū fidei articulū dicens. Carnis resurrectionē. Et confirmatur iste articulus vtriusq̃z testamenti auctoritate. Ūñ Dañ. xij. dicit. Multi qui dormiūt in terre puluere euigilabūt: alij in vitam eternā: alij in obprobriū sempiternū. Dicit aūt multi: z nō omnes. p̃ter illos qui tam sunt resuscitati: Joh. v. Etiā dicit q̃ p̃cedent q̃ bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala in resurrectionem iudicij. Constat aūt q̃ omnes homines: aut sunt boni aut mali. ¶ Intelligenduz tamen: q̃ contra veritatē istiꝰ articuli de finali resurrectione fuerūt quatuor errores. Quoꝝ p̃mꝰ fuit seductorū qui simpliciter negauerūt resurrectionē futurā Math. xxij. Saducei q̃ dicunt resurrectōnē nō esse. Et act. xxiij. dicunt resurrectionē non esse neq̃ angelum neq̃ spiritum. ¶ Secundus error fuit philetinoꝝ. qui posuerunt resurrectionē iam factam: dicente paulo. ij. Thimoth. ij. q̃ philetus et ymenius a veritate exciderunt dicentes resurrectionem iam factā. ¶ Tercius fuit formicianoꝝ: qui posuerūt post resurrectionem futuraz mille annis in voluptatibus carnis: nō attendentes dictum saluatoris Math. xxij. Neq̃ nubent neq̃ nubent. ¶ Quartus error fuit Arabianoꝝ: qui posuerunt q̃ anima simul cuz corpore moritur: z vtrunq̃z simul resurget in fine Ad quem errorem abolendā dixit beatus Mathias. Carnis resurrectōez in vltimo articulo fidei.

Quartus articulus ē:

quando ista resurrectio erit. Dicit autem beata Martha q̃ ista resurrectō erit in nouissimo die Joh. xj. Et si dicat: quantum distat iste dies nouissimus. Dicitur fm Augu. q̃ ista distantia omnibus viuentibus est occulta. tum qz querentibus apl's Act̃. j. Domine si i tempore isto restitues regnū israel: dicit dñs. Nō est vestrū nosse tēpora vel momēta que pater p̃posuit in sua potestate: z multo minus altoꝝ cum illi fuerint supremi in ecclesiastica ierarchia. tum qz Math. xxiiij. ca. dicit dominꝰ. q̃ de die illa z hora nemo scit: neq̃ angeli neq̃ filiꝰ nisi solꝰ pater. Sz istud est valde mirabile: tū qz apli direrunt domino Jobie. xvj. Nunc scimus qz scis oīa: tum qz Joh xviij. 02. Sciens ihesus omnia q̃ ventura erant circa ipsum ꝛc̄. Gregoriꝰ. Horam vltimā idcirco dominus noster ihesus xp̃us voluit esse incognitam vt semper nobis sit suspecta: vt dum illaz p̃cauere non possumus: ad illā sine intermissiōe p̃pararemur

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ideo sepissime in euangelio dicit: vigilate. Jerony. Nulla hora dormire: nulla hora securi esse debem⁹ ꝫ experiare patrefamilias venientē z formidare diē iudicij. z in nocte hui⁹ seculi dicere: ego dormio. ſ. a tpalibus z coꝛmeū vigilat ad eterna. Et hic nō valz destinguere de xp̄o fm diuinitatez et humanitatē: qz fm humanitatē nouit omnia futura in verbo. sicut oīes mgri i. iij. sniaꝝ dist. xxiij. ꝓcoꝛdiſ dicūt ¶ Ad hoc aūt ꝺr dupl'r. Uno mō sicut ꝺr Bar. v. Nemo bon⁹ nisi solus de⁹ qz scz null⁹ ali⁹ hz bonitatē a se. q̄uis oīs creatura sit bona: teste scriptura. Et fm istuz modū pōt intelligi q̄ solus pater scit illā horā: qz fili⁹ z spi. ritussanct⁹ nō scūt eā a se sed a patre. Sz tū huic obstat: qz eadē rōne fili⁹ aut spūssanct⁹ nō esset bon⁹ cū q̄libet sit ab alio bon⁹. ¶Alio mō ꝺr: q̄ xp̄s scit oīa. Nā sicut audiētes cōfessionē p̄ut se negare scire audita cum publice re/ q̄runt: aut q̄cūq; alia secreta. ita xp̄s sub secreto a deo patre istud audiuit: qō q̄rētib⁹ aplis potuit dicere se ignorare illud scz nō mō cōcabili. Et ista videt esse sententia terr⁹. Cui concoꝛdando dicit August. v. de trini. q̄ dixit xp̄s se uescire diem iudicij. qz non ita sciret vt tunc discipulis manifestaret

Quintus articulus ē:

Ubi ista resurrectio fiet. Dicit aūt: q̄ ista resurrectio fiet in sepulchris z locis vbi coꝛpora prius quieuerunt. tū qz illi q̄ cum xp̄o surrexerūt exierūt de monumentis Math. xxvij. tum quia Job. v. dicit. Uenit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audiēt vocem filij dei zc. Ex quo accipiunt duo catholica documēta. ¶ Primū: q̄ nemo immerito sepulchra fidelium veneranꝫ: ꝓpter spem future resurrectionis in illo loco. ¶ Secundū q̄ nō immerito sancti ad loca suaꝝ sepulturarū afficiunꝫ: qz ibi suscitabuntur. ¶ Intelligēdū tū q̄ ad p̄ficiendā istaꝝ resurrectionē sunt quattuoꝛ opera p̄mittenda. ¶ Primū erit angeloꝝ missio. qz xp̄s mittet angelos pervniuersum mundū. Primo ad colligendū omnia scandala: vt ꝺr Math. xiij z multo magis merita. Scōo ad congregandū oīes Math. xxiij. Mittet filius hois angelos suos z cōgregabūt electos ei⁹ a quattuoꝛ ventis a summis celoꝝ vsq; ad terminos eoꝝ ¶ Scōm op⁹ erit angeloꝝ ministraꝝ tio. qz angeli post cineres coꝛpoꝝ vbi cunq; fuerint resoluti cōgregabūt eā dem materiā numero: vt fiat resurrectio cuiusdē in numero. Fm hoc dictuz a quattuoꝛ ventis terre z postmodū deferent ad sepulchra. ¶ Tertiū op⁹ erit diuinarū ꝑsonaꝝ operatio: qz diuina virtute ex illis cineribꝫ congregatis reformabit idem coꝛp⁹ qō prius. qz angeli nō possunt p se talia ꝓducere. ¶ Quartū opus erit aniaꝝ apꝛoꝛiatio: aut qz ipse p se venient: aut qz deferent ab angelis: quib⁹ premissis animas ibi positas infunder incoꝛporibus qui solus potest resuscitare. quo nō est maius miraculū ¶ Jō contra dubitantes resurrectōnē mortuoꝝ z dispersoꝝ posse fieri recollectionē a deo. Grego. optimā ponit similitudinē sic dicens. Cū dubitat animus de resurrectionis potentia rōnē querit earum rerū. Et questiones inferende sunt qui incessant fiunt z cū rōne nequaꝝ comprehendi possint: ecce in vno grano parvissimi seminis latet tota que nascitura est moles arboris. Consideremus vbi in illo pa/

uo seminis grano lateat foꝛtitudo lignit: asperitas coꝛticis: odoris suauit: salsq; saporis: vbertas fructuū viriditas foliorum: ex semine ꝓducit radix. ex radice virgultū: ex virgulto fructꝰ ex fructu semen: z ita latet semen in semine. Quid mirū si ossa nervos carnem capillosq; reducat ex puluere q̄ lignum fructus folia in magna mole

Sextus articulus q̄z

cito fiat ista resurrectio. Dicit ap'lus. j. Coꝛ. v. q̄ in momento: in ictu oculi in nouissima tuba. canet enim tuba z mortui resurgent incoꝛrupti. Ista autem tuba nō erit nisi vox xp̄i cum clamore ad iudiciū venientis. tum qz Johānis. v. dicit. Uenit hora qñ mortui audient vocē filij dei z qui audierint viuent: tum quia ibidem ꝺr. Oīes q̄ in monumentis sunt audient vocem filij dei. tum qz Bal'. r. ꝺr. q̄ dñs ipse in iussu z invoce archangeli z in tuba dei descendit de celo. ¶ Intelligendū tū: q̄ in isto momento venient anime resurgentiū a quadrupli ꝑte. Et ꝓmo a paradiso. qz mortui qui in Christo sunt resurgent primi. ¶ Secundo de purgatorio: quia illi in christo dormierunt cum sint in eius gratia. ¶ Tercio illi de limbo. quia infernus dedit mortuos suos: vt habet Apocal'. xx. ¶ Quarto illi de inferno inferiori: qz illi sunt remotissimi de paradiso: de q̄bus dicit saluator. Procedēt q̄ mala egerūt in resurrectionem iudicij.

Septimus articulus

In qua etate fiet ista resurrectio. dicitur aūt. xiij. sniaꝝ dist. q̄ fiet in etate trigintatriū annoꝝ. in qua xp̄s resurrexit. Fm illud ap'li. Donec omnes occurramus in virum ꝑfectum in mensuram etatis plenitudinis xp̄i. Sed incidunt quattuoꝛ questiones z quattuoꝛ dubia. ¶ Prima questio. Quare resurgent in tali etate. Rñdet Aug⁹. de ciuitate dei. qz tunc natura humana in optimo statu est: z vsq; tunc ꝓficit: z extunc deficiens erit: z cadē ratione primi parentes in hac etate fuerunt formati. ¶ Scōa questio. q̄d ti/ et de paruulis: ꝺr q̄ supplebit divina virtute q̄d defuit vsq; ad talē etatem Et iō dicit ap'ls in virum perfectum. ¶ Tercia questio. Quid de senib⁹ dicit q̄ renouabunt recupando amissa vsq; ad talem etatem: fm illud ꝓphe/ticuz. renouabit vt aquile iuuent⁹ tua ¶ Quarta questio. Quid fiet de gigātibus z gnanis dicit q̄ reducent vsq; ad formā moderatā. Unde Esa. xxvj Gigantes non resurgent. ſ. in tali q̄n titate z multo minus gnani. ¶ Primū dubium Si omnes resurgent in eadem quātitate debita dicitur q̄ nō quia non sunt equales in tila etate: sz vnusq̄isq; in quantitate debita sue complexioni: superfluis resecatis: et ablatis defectibus. ¶ Secundum dubium. Si omnes resurgent in eadez affinitate: z natiuitate consanguinitatis z germanitatis: z dicit q̄ sic. qz post resurrectōnē xp̄i mater eius maria dicta est mater eius Actu. j. ¶ Tercium dubium. si resurgent cum circūcisione dicit q̄ prepucium videt pertinere ad integritatem hominis. z iō videtur cum eo futura resurrectio: cū eo etiam fuerunt creati primi parentes. Et tunc est mirū si xp̄s sine prepucio resurrexit: quia in virum perfectū resurrexit: vt dicit ap'ls. ¶ Quartum dubium. si omnes resurgent virgines Dicit q̄ sic quia cum virginitatis amissio sit quedam deformitas illa ex

dudek t deus reformabit corpora integra, sicut cum primo formauit: t iō omnes qui sequuntur agnuz dicūtur virgines in Apo.

Octauus articulus:

Qualiter boni resurgent. dicit autez q illustrati quadruplici corporis dote que fuit in xpi resurrectiōe. ¶ Prio dote impassibilitat'; t vt nō possint affligi fm illud ꝓphēticum. Non esurient neq sitient amplius ¶ Secundo dote agilitatis: vt possint velocit' vbicunq voluerint esse: iuxta verbum ꝓphēticum. Assument pennas vt aquile: volabunt t non deficient. ¶ Tercio dote subtilitatis: vt possint celum penetrare: fm illud. Egredientur t videbunt cadauera virorū: qui preuaricati sunt in me. ¶ Quarto dote claritatis: vt refulgeant incompabiliter: fm illud Matth. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorum. ¶ Sed hic querunt quattuor questiones. Prima si sancti resurgent nudi aut induti. Dicit fm Aug. q nudi: quia pulcritudo maxima t honestissima erit in eorū corporibus: qualis erat in primis parentibus ante lapsum. ¶ Secunda questio. Si resurgent cum suis cicatricibus. Et dicit Augustin⁹ in de ciuitate: q sic. sicut fuerunt in xpo resurgente. quia istud cedit in honorez ipsorum. t loquimur de cicatricib⁹ susceptis in martirio. ¶ Tercia questio Si christus veniens apparebit cum cicatricibus suis. Et dicit q sic. quia videbit eum omnis oculus: t qui pupugerunt euz Apoc. j. ¶ Quarta questio. Si ille Christi cicatrices manebunt perpetuo. Dicit autem q eadez ratione qua in ceteris sanctis ad honorem t recordationem sue victorie: Esaie. j. Vulnus t plaga eius non est curata.

Quartus articul⁹ est

Qualiter resurgent mali. Et dicitur q ipi resurgent cum quadruplici corporis anxietate opposita quadruplici doti premisse. Quia scilicet primo loco impassibilitatis habebunt sensibilitatem penarum: eo magis quanto corpori erit anima radicata p immortalitatem. ¶ Secundo pro subtilitate habebunt grossiciem: vt se mutuo comprimant t includant in inferno. fm illud. Sicut oues ad infernū positi sunt mors depascet eos. ¶ Tercio pro dote agilitatis habebunt grauitatem: vt nequeant se mouere. fm illud. Lassati sumus in via iniquitatis. ¶ Quarto pro dote claritatis habebunt opacitatem vt videri non valeant. fm illud Abac. Bundi sunt oculi tui domine: vt non videant malum. ¶ Sed tunc est prima questio. Si dampnati resurgent cum suis deformitatibus: t dicit q sic. vtpote leprosi t claudi. quia nō sunt digni dei beneficio. Istud tamen non valet. qz resurrectio erit diuinum beneficium: t ideo sicut in demonibus naturalia splendida remanserunt: ita videt in damnandis. ¶ Secūda questio. Si mali mor resurgentes cruciabuntur. Dicit q sicut in sanctis tūc non interrumpetur act⁹ beatificus: ita nec in damnatis pena anime cruciatus. tamen corpora nō videntur cremenda donec dicatur eis. Ite maledicti in ignem eternum.

Decimus articul⁹ est

Qualiter in resurrectione discernent boni a malis Dicit aūt q cū sint quattuor loca vnde resurgunt. Illi qui de paradiso sciunt se esse saluandos cuz iam viderint diuinam essentiaz vt videant eam ꝓpetue. Illi autem de inferno cum sciant se esse damnatos iā eterno supplicio nō sperabunt bonū. Et idem de illis qui venient de limbo. Illi tamen de purgatorio: qz experientur se esse confirmatos in gratia spectabunt iudiciū sine omni dubitatione. ¶ Intelligendū tamen q quattuor signa erunt discretōnis inter bonos t malos eorum qui resurgent. q nondum fuerunt in inferno vel paradiso: sed relicti in hoc mūdo. ¶ Quorum primū erit qz xps apparebit malis tm in forma hominis. Justis vo non tm in forma hominis sed dei. fm illud ꝓphēticum Tollatur impius de terra ne videat gl'iam dei. Et istud ponit expresse Aug. j. Deū. ¶ Secundū q corpora sanctorū resurgentiū erunt impassibilia t glorificantur. corpora autem damnandorū erunt passibilia quis incorruptibilia. ¶ Tercium signū: q reprobi erunt inclinati ad dei blasphemiam. electi vo ad laudem t gloriam. vnde Apoca. dicit q mali non agent penitentiā: sed blasphemabunt nomen dei habentis potentiaz super plagas eorum. ¶ Quartum signū. q cum in illa die sit futurus maximus planctus omniū: sicut habet Zach. xij. Boni plangent ex solo amore. Eū dicit ibi. Plangent euz quasi vnigenitū t dolebunt sicut in morte primogeniti. Iste planctus puenit ex dilectione: quasi ex compassionis recordatione cū viderint vulnera. Mali autem plangent ex solo timore. sicut habetur Apoc. j. Tunc plangent se omnes tribus terre: plangēt iudei plangent pagani: plangent sup omnes falsi christiani. Qz autez ille planctus Zacharie posit⁹ sit bonorum ꝓbatur: quia in plangentibus illis numerantur familie hominū electoruz. vt ibidem patet.

Undecimus articul⁹

Qui erunt excepti a resurrectione finali. Dicit autem q ꝛz illa lex finalis resurrectionis sit vniuersalis ad bonos t malos. tamen hoc est intelligēdum de lege cōmuni. quia ex priuilegio nonnulli ab illa resurrectōe erunt excepti. ¶ Intelligendū ergo q circa illam regulam currunt quattuor exceptiones. ¶ Prima est de ꝑsona domini nr̄i ihesu xpi qui tunc non resurget qz ipse ꝓfecte t vltimate resurrexit. Fz illud apli. Xps resurgens a mortuis iā. ¶ Secunda de ꝑsona bn̄ dicte dei matris: q pie credit q iam sit in corpore glorificata t assumpta: t ꝓnūs restituta vt non indigeat finali resurrectione. ¶ Tercia exceptio est de ꝑsonis sanctorū. qui surrexerunt cuz xpo Quia sicut refert Hieron⁹ sententia fuit antiquorū doctorū: q illi regnent cum xpo vltimate resuscitati: t ideo vlterius nō sunt resuscitandi. ¶ Quarta exceptio est de personis: que quolibet anno credunt resuscitari in die resurrectiōis. sicut inducit Amb. in sermone de martiribꝫ i tpe resurrectōis

Duodecimus articulus est. Qualit resurgēt: q vsq ad secundū xpi aduentū remanebunt in hoc mūdo: quoꝝ ꝑsonam assumit apls Thessal'. r. cū loqueretur de hora resurrectōis finalis sic dī. Deinde nos qui viuimus qui residui sumus Et dicit Augustin⁹ in de ciuit'. q istorū translatio de hac vita ad futuram

Universidad de Deusto
Biblioteca

gliam fiet vno duoꝝ modoꝝ. Aut per repentinam mortē ⁊ festinā resurrectionem. Aut p solam immutationem ad incorruptibilitatē. tamen ad primā viam videt magis declinare propter legem resurrectionis vlem. ¶ Intelligenduz tamen est de istis de quibus dicit apl's. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur ⁊c. Habebunt tūc quadruplicē actū circa xp̄m aduentū. Primus est q ipsi viuentes nō dū mortui sanctis resuscitant' associabuntur. Quia postq̄z dixit apl's. mortui q̄ in xp̄o sunt resurgēt p̄mi. adiūgit: deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul cum illis rapiemur ⁊c. et sic patet. q post sanctoꝝ resurrectionem erunt isti adhuc in prima vita relicti. ¶ Secund⁹ actus q isti associati sanctis simul cum illis eleuabūtur ⁊ ascendentes xp̄o obuiaz in aera. Unde in eodem capl'o dicit. Simul rapiemur cū illis obuiam xp̄o in aera ⁊ sic semp cum dño erimus. ¶ Tercius actus: q in tali eleuatione subito omnes isti morient: qz nondū vniuerse carnis debitum exoluerant fallima ⁊ letissima morte certificati de sua ꝑpetua felicitate: ⁊ ista est sentēcia Augusſ. in de ciuitate. ¶ Quartus actus: q post talem mortem repente resuscitabunt a xp̄o vt transeant ad vitam secundā ⁊ vltimam: fm Aug. vbi supra. fm illud dictum apostoli. Et nos immutabimur. ⁊ extunc nunquaz a xp̄o discedent. fm illud quod sequit. Et sic semp cum domino erimus. Unō Amb. in ipo raptu eoꝝ q̄ viui rapient mors erit ⁊ resurrectio: vt anima quasi per sopozem egressa de corpore eidē in momento reddat.

Tredecimus articulus.

Si omnes damnati qui nunc sūt in inferno tunc resurgent: aut q̄dam non. sicut dictum est de sanctis. Dicit q in inferno vident esse quattuoꝝ genera damnandoꝝ.

¶ Primū demonū. quibus non competit resurrectio: qz sūt imortales.

¶ Secundū animaꝝ omniū in inferno inferioꝝ existentium: ⁊ isti resurgent fm vbum domini Jobis. v. Procedent q̄ mala egerunt ⁊c.

¶ Terciū est animaꝝ puuloꝝ non regeneratoꝝ in limbo: q̄ fm legē dei exterminati sūt de populo suo. Unū dicit. Anima cui⁹ p̄putiū caro circumcisa non fuerit peribit de populo meo. qz pactum meū irritum fecit. Et talib⁹ debetur resurrectio quia minus mali.

¶ Quartū gen⁹ est illoꝝ qui credunt in inferno cū corpore ⁊ anima. Sicut dicit de Dathan ⁊ Abyron Nume. xvj. q descenderūt viui i infernū: qz contra dīm rebelles fuerunt. ⁊ tales non resurgēt sicut nec sancti qui corpe ⁊ anima tā sc̄ viuiti

¶ Sed remanet dubium quid fiet de malis qui remanebunt cū bonis vsqz ad christi aduentum. Dicitur q sicut boni associabuntur sanctis isti malis suscitatis: ⁊ postea morientur ⁊ cito resurgent: sicut dictum est de bonis. Nisi forte omnes mali tunc fuerint perempti a plagis prouenientibus Christi scōm aduentū.

Decimusquartus articulus

est q̄ post resurrectiōz istā ꝑfecti boni euolabūt ad celū ⁊ mali demergent ad infernū. Dī q nō qz boni p⁹ suā resurrectōz hēbūt q̄druplicē p̄tā dispōz. Pria est q vnanimit' congregabūt. sic ōr in euāg. q electi colligēt a quatuoꝝ plagis terre. ¶ Scōa q sic congregati eleuabunt obuia xp̄o i aera vt visum fuit. ¶ Tercia qō sic eleuati cū xp̄o ad iudiciū cū ipso reuertēt fm illō ꝓpheticū. Ecce venit dīs cū sctis milib⁹ suis ¶ Quarta q ad iudiciū positi audiēt suā dulcissimā sententiā Uenite bñdicti p̄ris mei. qua audita euolabūt. Sed reprobi post suā resurrectionē ecōtrario habebūt quatuoꝝ.

¶ Primo em̄ a demonib⁹ accipient qō denotat saluatoꝝ cū ad cōgregationē electoꝝ tm̄ refert bonoꝝ angelorum missionem.

¶ Scōo ad iudiciuz adducentur fm illud euangelicū ⁊ cōgregabuntur ante eū omnes gentes.

¶ Tercio illi redarguent fm illud ꝓpheticū. disceptabo cū eis ōr dīs.

¶ Quarto ibi sniabunt q̄b⁹ p̄missis cōfestim cū demonib⁹ abissabunt fm illud. Discedite a me maledicti i ignē eternū q̄ paratus est vobis ⁊ demonibus ⁊ angelis suis.

Decimusquint⁹ articulus

est. Quare fiat ista finalis oīm resurrectio. Dicit autē q deus in hoc vult manifestare suā oipotentiā cum fm Aug⁹. de trinitate nullū sit inf di uina miracula maius q̄z resurrectio mortuoꝝ. ¶ Intelligendū tm̄ q istius act⁹ mirabilis q̄tuoꝝ assignant rōes.

¶ Prima ad mūdi vniuersitatē ꝑficiendā: qz cū in fine vniuersum debeat esse optimū eo q tūc fini maxime erit cōiunctū oportet q spēs hūana citra angelos optima tūc sepet in sufficiēti copia supposituꝝ. ¶ Scōa rō ad aiaz sepatā quietādā: qz cū habeat naturalem inclinationē ad ꝑficiendū corpus illud naturale: desiderio esset frustrauisi ꝑficeretur. ꝓter qō ⁊ doctoꝝ dicunt sctōs nunc a ꝑfecta gloria retardari. ¶ Tercia rō ad diuinā iusticiaz ꝑficiendā. tum qz cōuenit vt p que q̄s peccauit p hec ⁊ torqueat' fm regulaz sapiētis. Et impij p corpus peccauerunt. tū quia cōgruit vt p que q̄s meruit: p hec ⁊ remunerēt eadē rōne. sancti aūt p sua corpora meruerūt ¶ Quarta rō ad sctōꝝ gloriā geminādā vt sint glorificati nō solū interi⁹ sed etiā exterius. fm illud euāgelij. Ingredient' ⁊ egredient' ⁊ pascua inuenīet. De q̄ duplici felicitate corporis ⁊ aie dī Esaie lx. In terra sua possidebunt duplicia. Ista est illa terra de q̄ dicit ꝓpheta in ps̄. Credo videre bona dīi in terra viuentiū. Ad quā terrā nos ꝑducat ⁊c.

Dominica in octaua

resurrectionis dīi. Sermo.

Auisi sunt discipuli

Si vīso dño Job. xx. Qm̄ de cui⁹ amissione magna ē desolatio: in ei⁹ recuꝑatione magna est consolatio. Hinc est q apl's dolentes de amissione p̄sentie filij dei: quē suppset ⁊ sup oia diligebāt: cū tā eū cernūt visu corporeo a mortuis resurrexisse: gauisi sunt gaudio magno. Sed q̄a hō nisi p̄mo habeat timorē filialis reuerentie. Deinde splendorē celestis intelligentie: nō pōt experiri gaudium. ⁊ dulcedinez spūalis leticie. Ideo ad hoc vt recto ordine littera construat'.

¶ Primo in verbo ꝓposito notat' subiectio reuerētie ⁊ humilitatis.

¶ Secundo cōtemplatio diuine maiestatis.

¶ Tercio oblectatio infre locū ditat'.

¶ Subiectio reuerentie ⁊ humilitat' notatur cū dicitur: discipuli. non magistri. nō domini. nō socij ¶ Contēplatio diuine maiestatis notatur cū sub-

ditriſo dñō. Oblectatio interne iocū ditatis notat cū ſubinferk. gauiſi ſūt

Primo ergo notak ī ꝓpoſito verbo ſubiectio reuerentie et humilitatis; cū dī diſcipuli. Illi autē ſunt reuerētes z diſcipuli ſubiecti xpō qui p xp̄m z eius exemplar z fm eius doctrinā viuunt; z vitā ſalutarē regulant. Vita z doctrina boni magiſtri ihesu christi docet quēlibet ſuuz diſcipulū habere.

¶ Primo humilitatē fidelis obedientie; reſpectu mundi contēpnēdi.

¶ Scōo cōfederationē charitatis et benivolētie; reſpectu primi diligēdi.

¶ Tercio ꝓpetuatōz finalꝫ ſeuerātie; reſpectu inchoati boni cōtinuādi.

Et hec tria neceſſaria ſunt cuilibet adulto ad ſalutē. ¶ Primo eſſe in diſcipulo oportet humiliationē fidelis obediētie; reſpectu mūdi contēpnēdi. Luce. xiij. Oēs ex vobis q̄ nō renunciauerit oib⁹ q̄ poſſidet; non pōt me⁹ eſſe diſcipulus. Magiſter ſapiēs xp̄s dat neceſſariā ſalutis cuilibet xp̄iano doctrinā. Cū dicit. niſi q̄s renūciauerit oib⁹ q̄ poſſidet nō pōt meus eſſe diſcipulus. Et licet nō teneamur oia q̄ poſſidem⁹ relinquere; ſiue pauperib⁹ erogare; z ad exēplū xp̄i oſtiatim mēdicare; ſiue ī monaſterio deo ſeruire niſi ꝓfecti; q̄ cōſtricti ſunt voto paupertatis; tñ oēs tenemur renūciare oib⁹ q̄ poſſidem⁹ affectu fm illud p̄s. Diuicie ſi affluāt nolite cor apponere. vt ſic extirpata de corde cupiditate q̄ eſt radix oīm maloꝝ; plantek pauptas; q̄ eſt ꝓmariū fundamētū oīm v̄rtutū.

¶ Scōo in diſcipulo xp̄i debet eē confederatio charitatis et benivolentie; reſpectu ꝓximi diligēdi. Et de hoc dicit dñs Job. xiij. Mandatū nouū do vobis. vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. In h̄ cognoſcēt oēs q̄ mei eſtis diſcipuli ſi dilectionē habueris adinuicē. Mandatū de dilectione lz ſit vetus q̄ztū ad lationis antiq̄tatē; dī tñ nouū q̄ztū ad obligatōnis firmitatē. Unū ne crederek diſpēſabilē ꝓpter antiquitatē lationis; addidit dñs nouitatē obligatōis: cū dicit. Mādatū nouum do vob⁹ vt diligatis inui. ſi. dilexi vos Quia maiꝰ ſignū dilectōis nō potuit nobis dare q̄z vt ꝓ nobis animā ſuaz poneret. Sed q̄ ſignuz veri diſcipuli imitantis christum eſt cōfederatio nimie dilectionis. Ideo addidit in hoc cognoſcēt oēs q̄ mei diſcipuli eritis ſi dilectionē adinuicē habueritꝫ. Illō q̄dē mādatū ſiue p̄ceptū adeo dñs de nouo firmauit vt rōne ſue firme obligationis cū nullo diſpenſek. Unū Bernardꝰ tercio de cōſideratōe dicit q̄ rō diſpēſatōis in p̄ceptis eſt euidēs neceſſitas vel cōis vtilitas. Ubi aūt neceſſitas v̄get diſpēſatio eſt excuſabilis. Sz vbi cōis vtilitas nō ꝓuocat diſpēſatio ē inexcuſabilis. Cū ergo habere odiū nulli ſit vtile ſed nociuū z mortale peccatū; nec vnq̄z in veritate de diligendis inimicis. ꝓpter aliquam neceſſitatē poteſt aliquis ſe excuſare (fm beatum Auguſtinū) quia nō generat capiti vertiginē. nō dolorē. nō ſtomacho torſionē vel conſtipationē ſiue aliquam paſſionē. nō corporis debilitatem. ſicut forte faceret vigilia vel ieiunium. nō inducit egeſtatē ſicut poſſet facere abrenūciatio mūdane ꝓſperitatis. Ideo nō fuit cōueniens vt cum aliquo diſpenſarek. ſed omnes tenemur inuicem diligere. ¶ Tercio in diſcipulo xp̄i eē debet ꝓpetuatio finalis perſeuerantie; reſpectu inchoati boni continuandi. Et de hoc dī Johānis. viij.

Si manſeritis in meo ſermone vere diſcipuli mei eſtis; z vos cognoſcetis veritatē. z veritas liberabit vos. Ille verus eſt diſcipulus xp̄i q̄ ſemp⁹ manet in eiꝰ doctrina z ſermone. nec vnq̄z ꝓ aliquā tēptationē ſeparatur ab eius dilectione. nec vnq̄z q̄buſlibet dānis obꝓbrijs. z ſupplicijs illatis. ceſſat ab eius noīs cōfeſſione; quia tūc meretur illumiari a ꝓma veritate. Et hoc eſt q̄ dicit. cognoſcetis veritatē adinuari a diuina virtute ſiue ptāte. z hoc eſt q̄ ſubdit. v̄itas liberabit vos ab omni aduerſitate. z nihilominꝰ meretur ꝓmiari ab iſta dilectione.

Secūdo ſequit̄ con templatio diuine veritatis. cū ſubdit. viſo dñō. Uiderūt ſiue contēplati ſūt apli diuinā maieſtatē triplici modo.

¶ Nā ꝓmo viderūt in mūdana creatura dñm; eminentē ꝓprietatibꝫ.

¶ Scōo viderūt dñm ī ꝓpria aſſūpta natura; reſurgētē cū cicatricib⁹

¶ Tercio viderūt dñm in ꝓpria ꝓſcia. regnantē in celeſtibus.

Per ꝓmā viſionē (appropriate loquēdo) illuminati fuerūt enigmatica cognitione. ad intelligenduz diuinā potentiā eē oīm creatricē. Per ſecūdā viſionē illuminati z informati fuerūt interna reuelatione; ad credēdū diuinā ſapientiā eſſe oīm reparatricem. Per tercā viſionē eleuati fuerūt ecclēſiaſtica dilectione; ad diligendū diuinā clementiam eſſe omniū remuneratricē.

¶ Primo viderūt dñm xp̄m creatorē in mūdana creatura; eminentē ꝓprietatibus. Et de hoc dī Sapie. xiij. A magnitudine eīn ſpeciei creature cognoſcibiliter poterat creator horū videri. Utidemꝰ eīn inuiſibilia dei p̄ ea q̄ facta ſunt. cū eleuamur a cognitōne creature ad cognitionē dei; quaſi per ſcalā mediā. fm Bern. v. de cōſideratione Eugenii. Magnitudo ei z pulchritudo creature clamat magnitudinē z ſpēm creatoris. Nā ſapia artificis manifeſtat in opez relucet in effectum. Unū dauid. Celi enarrāt gloriā dei. nō voce q̄ auribꝫ audiat ſenſibilibus: ſz ex ꝓpria magnitudine cōditoris v̄rtutes oñdunt. quoꝝ pulchritudinē ex cogitātes factorē ſicut optimū artificē āmiramur z glorificam⁹. Et ꝓpē hoc nō ē ſiſtendū in pulchritudie creature; ſz p eā eſt tendēdū ī ſuū creatorē; alioq̄n faceret de via terminū q̄ē eſt ſūma ꝓuerſio z abuſio. Unū Hugo de libero arbitrio. Ue illis q̄ derelicq̄rūt te ducē; z oberrāt in veſtigijs tuis q̄ nutus tuos ꝓpē ſe amant; z obliuiſcunt q̄ innuāt. ¶ Scōo videt dñm ihm xp̄m redemptorē oīm in natura aſſumpta; reſurgētē cū cicatricib⁹. Et de hoc dī Luce vltio. Uidete manus meas q̄z egoipſe ſum. Dñs nr̄ ihs ad hoc voluit diuina diſpenſatōe cicatrices quas in paſſione recepit retinere poſt glorificationez in ſuo corpore; et diſcipulis demonſtrare; vt probaret ydēptitatez ſui corporis patientis et reſurgentis. Nam ſi idē ſeruatur accidens ſiue cicatrices: neceſſe eſt idē eſſe corpus ſiue ſubiectū. Impoſſibile eſt eīn accidēs mutare ſubſtantiā. Et ꝓpē hoc dñs ꝓmo ꝓponebat ad videndū manus; in q̄b⁹ ſeruate erāt cicatrices cū dicebat. videte manꝰ meas. Deinde concludebat vt ꝓbaret ydēptitatē corporis patētis z reſurgentis. cum addebat; quia egoipſe ſum q̄ paſſus fui z non alius. De iſta viſione ſimiliter dicitur Johannis viceſimo capō Infer digitū tuū huc. vide manꝰ meas z affer manū tuā; z mitte in latus

Universidad de Deusto
Biblioteca

meũ z noli esse incredulus: sed fidelis Ũñ dicit Gregorius. Minus mihi p. fuit maria magdalena q̃ citius credidit q̃z thomas qui diu dubitauit. Ille em̃ dubitando cicatrices tetigit. et de nostro pectore dubietatis vuln⁹ amputauit: quia beati q̃ nõ viderũt z crediderũt. ¶ Tertio viderũt dñm iesum xp̃m oĩm remuneratorẽ. in ꝓpria conscientia: regnantẽ in celestibus. Et de hoc dr Matth. v. Beati mũdo corde q̃m ipsi deũ videbũt. Ecce q̃ advidendum deũ in ꝓpria ꝫscientia requirit puritas ꝫscientie. Ũñ Aug⁹. xvij. de trini. In agnitione dei iusticia ẽ necessaria quia q̃ veritatẽ sanctitatis de die ĩ diẽ renouat: transfert amorẽ a rpalibz ad eternã. a carnalibz ad spũalia. a visibilibus ad inuisibilia. Et nõ solũ ad diuinã visionẽ requirit purgatio a peccato: sed etiã abstractio ab amore mũdano. Fm illud ps̃. Vacate et videte q̃m suauis est dñs. Vacare ab opibz z desiderijs secularibz: p quietationẽ mẽtis. Et videre dñm in ꝓpria ꝫscientia p excelsum contẽplatiõis. q̃m suauis est dñs. ꝓr dulcedinẽ sapientialis oblectatõis. quã qui dẽ dulcedinẽ experit aia: q̃n eius affect⁹ est purgatus a peccato p̃ feditatibz: eius itellect⁹ abstractus a sensibilibz specieby. a fantastic imaginibz: z philosophicis rõnibus. Ũñ Aug⁹. de trinitate. Hec visio rapit sui desiderio oẽm animã: tanto ardentiorẽ quãto ad spũalia assurgentẽ z carnalibz morientẽ. ¶ Tercio notat interne locũ ditatis oblectatio: cũ subinfert. gaudi sũt. Quia illud gaudiũ sapie oblectatõis: nullus põt exprimi nisi p̃mo (appropriate loquẽdo) a sapientia filij illuminet. deinde a potẽtia patris in filiũ adoptet. z postea de lucibz ꝑ̃ sancti replet. Ideo apl's et ei⁹ imitatores: ad hoc vt haberẽt perfectũ gaudiũ interne oblectatõis gaudi sunt.

¶ Primo de cognitõe p̃me veritatis
¶ Scõo d̃ acq̃sitõe ꝓpetue hereditat̃
¶ Tercio de gustatõe divie suauitat̃.
¶ Rõne p̃mi eor̃ gaudiũ fuit verum p amotionẽ falsi.
¶ Rõne secundi eor̃ gaudiũ fuit ꝓpe tuum: p exclusionẽ termini.
¶ Rõne tercij eor̃ gaudiũ fuit plenũ ꝓpter completionẽ desiderij.

¶ Prio gauisi sunt veracit̃ sine amictione falsi in cognitõe p̃me veritatis. Et de hoc dr Jere. xv. Factũ est verbũ tuũ in gaudiũ: z letitiam cordis mei. Verbũ diuinuz post̃q̃z pfecta fide creditur. ita miro mõ delectat: cũ intelligitur: vt fiat in gaudiũ z letitiam cordis intelligentis. Ũñ Berñ. Nihil li, benti⁹ intelligim⁹ q̃z qõ credim⁹ fidet cum tñ hõ nõ assentiat p̃me veritati ꝓpter rõnẽ. sed solũ ꝓpter ei⁹ timorem qz tũc rõ humana nõ evacuat meritũ sed evacuat cordis solacium ¶ Scõo gauisi sunt ꝓpetualit̃ sine p̃fectione termini: de acq̃sitione ꝓpetue hereditat̃. Et de hoc dr Luce. x. Gaudete z exultate qm̃ noia vestra sunt scꝑta in celo Glosa. Sive celestia: sive terrestria opa q̃s gesserit. p hec q̃si ĩris annotatus apl's. dei memoria ẽ affixus. Cũ ergo discipuli xp̃i gerant opa celestia (Nã eor̃ cõuersatio in celis ẽ) merito attribuunt regno ꝓpetuo ad mei memoriã: tota aia gaudet in p̃nti fm rei veritatẽ fidei z expectatõz spei. odor em̃ illi⁹ supne hereditat̃ oẽm animã ad gaudendũ trahit: eo q̃ in ea cõcupiscentias excitat eternales ¶ Tercio gauisi sunt supessentialit̃ in cõpletiõe desiderij: in degustatione divine suauitatis. Et de hoc dicit Esaie vltimo.

Gaudete cũ hierl'm gaudio: qui lugebatis sup ea vt sugeratis. Et replea/mini ab vberibz cõsolationis eius: vt mulgeatis et delitijs affluatis. Qui em̃ volunt devenire ad excelsum contemplationis. Primo debẽt se per lamenta pñie exercere in statu actionis quia tunc aia repleta tanta dulcedine gr̃e: suget ab vberibz cõsolatõnis spiritussancti: vt tota repleta z pfusa super lumina in celestibz eleuet: vt supra se ipsam in sublimitatibz suspendat z a seipsa alieneturz tãto interno tripudio delectetur et iocundet: vt magis ebria, q̃z sobria videat. Ũñ z sacra scriptura q̃n q̃z illã dulcedinẽ gustũ appellat: q̃n q̃z ebrietatẽ vocat. Ideo deus si modica scintilla de illo torrente tante dulcedine dilapsa z distillata mẽti humane ita perfecte inebriat: qõ erit q̃n aia totaliter absorbeb. z inebriabit in illo pelago infinite felicitatis. Luz ergo in vna gutta pfecte aia liquescit: dulcorat: iocundat: vt nõ possit exprimi neq̃z narrari: mirromin⁹ tota abyss̃ sus poterit cognosci. Ũñ Crisf. Bau deamus nos meriti magnitudine do nor̃: que hic accipimus z que illuc expectamus. Rogemus ergo zc̃.

Dominica p̃ma post octauas pasche. Sermo.

Bo sum pastor bo e nus: bonus pastor animaz suã ponit ꝓ ouibz suis Joh. x. Dñs nr̃ iesus xp̃s pastor trũphantis z militantis ecclesie: ad modũ cuiuslibet boni pastoris amissa oue humana collocãs angelicũ gregẽ in deserto divine oblectabilitatis: induit vestimentuz humane carnis: z tã diu perditã ouem visibiliter quesiuit: quouscq̃z inter byatũ demonũ inuenit. Et eam a morsibz eor̃ liberaret. ꝓpriũ corpus morti exponit: vt sic inuentaz z liberatã ad ouile celestis patrie reducerez vna cum grege angelico in quiete glorie collocaret. Sz quia ad bonũ pastorẽ ptinet erga suũ gregem. Primo hr̃e sollicitudinẽ vigilantie in custodiendo. Deinde effectũ benivolentie: in fouẽdo vel nutriendo. Postea discretionẽ prudẽtie in ouibz prio prijs sumptis exprendẽdo. Jõo in verbo ꝓpositio ostendit nobis bon⁹ pastor xp̃s imitabilis z cõmẽdabilis a tribz predictis cõditionibz.

¶ Primo nãq̃z cõmendat a sollicitudine vigilantie: in executõne pastoralis officij.
¶ Secũdo a latitudine benivolentie in exposition corporis ꝓprij.
¶ Tercio a discretione prudẽtie: in liberatione sui gregis nõ alieni.

¶ Primo cõmendatur bonus pastor xp̃s a sollicitudine vigilantie in executione pastoralis officij: cũ dicit pastor bonus. Bonitas em̃ pastoris ostẽdit cũ sollicite vigilat et custodit gregem suũ. ¶ Secõo cõmendat a latitudine benivolentie in exposition corporis ꝓprij: cũ subdit animã suã ponit. Maius em̃ signũ dilectionis z benivolentie nõ põt pastor erga suũ gregẽ ostendere: q̃z vt ꝑ eius defensione et liberationem ꝓpriũ corpus morti exponatur ¶ Tercio cõmendat a discretõne prudentie in defensione z liberatione sui gregis nõ alieni: cum subinfert. Pro ouibz suis. p cõformitatẽ imitatis, nõ alieni. p infidelitatẽ erroris.

Dicit ergo bonus pastor. vbi cõmẽdat a diligẽti executõne pastoralis officij. Jlle em̃ pastor diligẽter suũ officiũ exercet: fm q̃ eviden

Universidad de Deusto
Biblioteca

tia facti manifestat: q̄ sua animalia.
¶ Primo erudit et domesticat: exterriori verbo.
¶ Secundo pascit ꝛ sustentat corpo/rali subsidio.
¶ Tercio custodit et defensat: virtili p̄sidio.
¶ Per hūc modū bonꝰ pastor ecclesie christus humanū gregem.
¶ Primo erudit documēto salutaris eruditionis vel p̄dicationis.
¶ Secundo pascit subsidio sacramē/talis refectionis.
¶ Tercio defendit p̄sidio virtilis p/tectionis. Per p̄mū aūt illuminat quātū ad intellectiuā. Per scōm dul/corat quātū ad affectiuā. Per terciuz roborat quātū ad effectiuā ¶ Primo pastor xp̄s erudit vtili documento salutaris p̄dicationis: illuminando intellectiuā. Et de hoc dicit Eccī. xviij. Qui misericordiaz hz docet ꝛ erudit q̄si pastor gregē suū. Quia dñi nr̄i ie/su xp̄i doctrina debet esse tota ad benignitatē miscōie ꝛ charitatē benivolentie: ideo est facilis ad intelligendū brevis ꝛ vtilis ad faciēdum. Vñ dñs nr̄ ihesus xp̄s p̄pter nimiā dulcedinem sūme miscōie: ꝛ charitatē benivolētie quā hz̄ erga suū gregē: docet eū verbo doctrine: ꝛ erudit exēplo vite. Et hoc q̄z docere solo verbo est vanū: erudire solo exēplo est parū: sed vtroq̄z modo est p̄fectū. Doctrina em̄ huiꝰ pastoris debet imp̄mi cordibꝫ plato/rū. sicut forma sigilli imprimitur cere: vt postea verbo ꝛ exemplo sit in cordibꝫ subditorum. Vnde de bonis p̄latis dicit Jere. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meū: ꝛ pascēt vos scia ꝛ doctrina. Tūc p̄lati p̄sunt fm̄ diuinevolūtatis beneplacitū: q̄n pascūt gregē suū scia quātū ad verbū. doctrina quātū ad exemplū: q: plus mouent operū exēpla q̄z verboꝝ. Vñ gregoriꝰ in pastorali Actione rectoꝝ p̄cipuus: vt vite subditis denūcier ꝛ grex q̄ pastoris vocem moz esq̄ sequit: p exēpla meliꝰ q̄z per verba gradit. ¶ Scōo pastor xp̄us pascit nos oblectabili subsidio sapiētialis refectōis: dulcorādo affectiuaz. Vñ licet xp̄s inquātū verbū increatuz supportās vniuersa pascat sacramēta/liter sublimādo ad sapiam: tū inq̄ntū verbū inspiratū sustentās intellectualia: pascit spūalit̄: reformādo ad iusticiam: ꝛ inquātū verbū incarnatū restaurās būana pascit sacramēta/l̄r reficiendo p grām. Et iste triplex pastꝰ est necessariꝰ hoi ad hoc vt p̄fecte pascatur. Nā in hoie est spūs: motus: et sensus. Ad hoc em̄ vt hō p̄fecte reficiatur spūaliter: necesse ē eū hīe spm̄ vte in reformatōe gre. motū in exercitatione iusticie. ꝛ sensū i cōtēplatōe sapientie. Et de h̄ pastu sacr̄ali dī Helye i figura. iij. Reg. xvij. Precepit corvis vt pascāt te. sequit. Corui deferebāt ei panē ꝛ carnes mane: sil̄r panē ꝛ carnes vesperi. Corui dicunt sacerdotes q̄ ad modū corui debēt ignoscere p penitentiā. spernere p lotionē momenta neam. ꝛ attractare cras cras ānūciando futurā gloriā. Justis vo p̄cepit deꝰ vt pascāt helyā. i. quēlibet bonū xp̄ianum deferēdo ei panē ꝛ carnes. i. carnem xp̄i sub spē panis nō excoctū igne materiali: sed sola cruce passionis et coctū in igne dilectōis. Dicunt autez mane deferre panē ꝛ carnes corui helye: eo q̄ mane sacerdotes debēt carnem xp̄i ieiuno pl̄o sub spē panis ministrare. ꝛ vesperi: reducendo ad memoriā q̄ sub spē panis carnē suā post cenā xp̄s apl̄is dedit. ¶ Tercio xp̄us defendit nos i supabili p̄sidio virtilis

p̄tectionis: roborando effectiuā. Vñ dicit Ezech. xxxiij. Sicut pastor visitat gregē suū in die q̄ fuerit i medio ouiū dissipatarū sic visitabo oues meas: ꝛ liberabo eas de oib̄ locis in q̄/bus dispse fuerāt. Dñs ihs xp̄s in modū pastoris boni voluit visibil̄r visitare suas dispsas oues p deuia queq̄z vicioruz: ꝛ a morsibꝫ demonū sanguine testamēti eterni liberatiuo. ꝛ eoꝝ vulnera olco p̄ietatis ꝛ miscōie alligata ꝛ sanata ad ſouile vnitatis fidei p̄gregatiue. ꝛ etiā vt eoꝝ debilitatē multiplici v̄rtute corroborativo p̄solidaret.

Scōo cōmēdat xp̄s

a latitudine benivolētie in expositiōe corporis g̀ p̄ij: cū subdit. Animā suaz ponit. Propter charitatē nimiā benivolentie quā habuit xp̄s erga suū gregem: posuit animā suaz. id est vitam corporalem.
¶ Primo in p̄cio būane redēptionis ad liberandū captiuos.
¶ Scōo argumentū p̄cipue dilectionis: ad inflāmandū tepidos.
¶ Tercio in exēplū virtuose imitationis: ad animādū timidos.
¶ Primo posuit animā suam in p̄cio būane redēptionis ad liberādū captiuos. Et de h̄ dī Esa. liij. Si posuerit animā suam p̄ pctō videbit semen longeuū. ꝛ volūtas dei in manꝰ eiꝰ dirigetur. sequit. p eo q̄ tradidit animā suā in mortē ꝛ cuz sceleratis deputatꝰ ē. ꝛ ideo ipse pctā multoꝝ tulit. Diuīa sapiētia xp̄s hīs duplicē thesauꝝ. i. supceleste ꝛ subceleste q̄si facto scrutinio in vtroq̄z subsit q̄ erat vtrobiq̄z nobilius ꝛ p̄cios̄: q̄ supceleſti excellentia deitat̄: de sub celesti in noticiā būanitatis Dos g̀ duos thesauros i vnitate p̄sone cōpactos: et i statera crucis appēsos: p redēptōe būani generis expendit: cū nō ex obligatōe ſz ex dignatione mortē p̄ salute būani generis cū desiderio susceptā. ꝛ sic debito soluto p̄me p̄uaricatōis q̄n cū sceleratis deputatꝰ est: pctā multoꝝ tulit: ꝛ satisfacto rigori diuine iusticie. volūtas dei i manu. i. ope eiꝰ cōpleta ē. Et q̄ꝫ hoc dñs dicebat Matth. xx. Filiꝰ hois nō venit vt ministraret ei: ſz vt ministraret: ꝛ daret animā suā i redēptionē p multis. Pro multis dī q̄z tū ad efficaciam: ſz p oib̄ fuerit datꝰ q̄z tū ad sufficientiā. Vñ licet passio xp̄i sit sufficiens oib̄ ad salutē: tū salutē nō efficit nisi illis q̄ꝫ fides op̄at p dilectionē.
¶ Scōo posuit animā i argumētū p̄cipue dilectōis: ad inflāmādū tepidos ꝛ p̄ cognouimꝰ charitatē dei: q̄m ille animā suā p nob̄ posuit. Et de hoc Joh. xv. dī. Maiorē dilectōnē nemo hz nisi vt animā suā ponat q̄s p amicis suis. Filiꝰ dei in signū vehemētissimi amoris: ꝛ ad sillitudinē quorundā aq̄tilū. De q̄bꝫ dicit Amb. in exameron. Q̄dam belue marine sunt q̄ q̄n insidias p̄tra catulos suos p̄senserint viscera sua morsu p̄unt: natosq̄z suos integros recipiūt ꝛ tādiu eos portāt donec ad securitatē deserāt. aut ab ictu p̄ p̄ij corp̄is defendāt. Hoc mō xp̄s in argumētū vehemētissimi amoris voluit apire pedes. manꝰ. fenestrari et latꝰ: vt nos reciper intra viscera charitatis sue: ꝛ ab hoste maligno tueret ꝛ defenderet. Et q̄ꝫ h̄ q̄n cū insurget diaboli fraudulētia: ingredere in petrā. i. xp̄m iponēdo meditatōes: cogitationes: ꝛ affectōes: q: nūq̄z p̄t diabolus meliꝰ vinci q̄z i memoria passionis xp̄i. Vñ Bern̄. Nullꝰ vnq̄z demonū stare poterit vidēs gladiuz in quo deiectus fuit. Sic cum insurgit mo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

leſtia tẽptationis maxime carnis abſconde te in foſſa humo .i. in corpore xꝑi multiplici vulnere cõfoſſo: nõ per corporis ꝑſentiã: ſed ꝑ meditationez aſſiduã. z qõ deeſt tibi ſurpa de viſceribus xꝑi: quia de vulneribꝫ eius corporis ad moduz botri in torculari cõpreſſit. nõ deſunt fluenta gr̃arũ: quibꝫ inflãmat⁹ z cõfortat⁹: faciliter de diaboli fraudulentia: de mũdi moleſtia: et de carnis illecebris: triumphabis.

¶ Tercio poſuit animã ſuã in exẽplũ virtuoſe imitationis ad animanduz timidos. Uñ .j. Joh. iij. Ille animam ſuã poſuit ꝓ nobis: z nos debemus ꝓ fratribꝫ animas ponere. Uñ dñs dicit Marci. x. Qui nõ accipit crucẽ ſuã z ſequit̃ me nõ eſt me dignus. qui ſuenit animã ſuã ꝑdet eã. et qui ꝑdiderit animã ſuã ꝓpter me inueniet eã. Ille accipit crucẽ ſuã z ſequit̃ xꝑm: qui crucis mortificationẽ iugiter in ſuo corpore gerit: vt z vita ieſu in ipſo ꝑ imitationẽ manifeſtet. talis cuz ꝑdiderit animã ſuã: cũ vicijs z cõcupiſcentijs in ꝑſenti: inueniet eã ꝑ deiformis glorie acquiſitionẽ in futuro: quia qui ſoeij ſunt tribulationũ erũt z cõſolationum. ¶ Tercio cõmendat xꝑus a diſcretione prudẽtie in liberatõe gregis ꝓpꝛij: nõ alienis: cũ ſubinferꝫ. Pro ouibus ſuis: imitantibꝫ eũ in vita z moribus. Unde dñs tanq̃ prudẽs paſtor nõ poſuit animã ſuã ꝓ ouibꝫ alienis: ꝑ diſſimilitudinẽ vite: vt eas liberaret ſed pro ouibꝫ ſuis q̃ xꝑm ſequunt̃ fm triplicem ꝓpꝛietatẽ ouis. Nam ouis habet ſimplicitatẽ innocẽtie: in nõ lendendo. tractabilitatẽ patiẽtie in ſuſtinẽdo. z fecunditatẽ multiplicẽ in fructificando: ꝑ iſtũ modũ iſte ſunt oues ſue ꝓ quarũ liberatõe prudẽs paſtor xꝑs poſuit animã ſuam qui habẽt triplicem ꝓpꝛietatẽ predictam.

¶ Primo ſimplicitatez innocentie: ꝑ rectitudinẽ intentionis.

¶ Scõo tractabilitatẽ patientie: ꝑ tolerationẽ oĩmode tribulationis.

¶ Tercio fecunditatẽ multiplicẽ: per multiplicationẽ bone opationis.

¶ Primo ergo xꝑs liberat oues ſuas que habẽt ſimplicitatẽ innocẽtie: per rectitudinẽ pure in tẽtionis. Illa eñ aĩa eſt quaſi ouis que ad modũ ouis innocentis nulla habet arma ad impugnãdũ: nõ cornua ſuperbie: nõ calces violentie: nõ dentes crudelitatis nõ vngues rapacitatis: nõ venenum malignitatis. Propter hoc rõne iſtꝰ ꝓpꝛietatis innocẽtie dicebat dauid de populo ſuo. ij. Regum. xxiiij. Iſti qui oues ſunt q̃d fecerunt. q. d. nihil mali cõmiſerũt. Et hoc eſt qñ hõ habet puritatẽ in affectione. veritatẽ in opatione. z nulla duplicitas ſit interius: nulla falſitas exterius. ¶ Scõo xꝑs liberauit oues ſuas q̃ habẽt tractabilitatem patientie: ꝑ tolerantiã omnimode tribulatõnis. Uñ Eſaie. liij. Sicut ouis ad occiſionẽ ductꝰ eſt: ſicut enim ouis ducit̃ ad maccellũ nõ recalcitrat pede: non mordet dente: non impetit cornu. ſic verus patiẽs ad exẽplũ xꝑi poſitus in tribulatõe. nõ debet murmurare in corde nõ obloqui i ore. nec repugnare in ope: vt impleat̃ in eo illud in pſ̃. Qm̃ ꝓpter te mortificamur tota die: eſtimati ſumꝰ ſicut oues occiſionis. ¶ Tercio liberat xꝑus oues ſuas que habẽt fecunditatẽ multiplicem bone opationis. Uñ bonus xꝑianus debet eſſe fecundus bonis operibus ad modũ ouis: dare paſtori ſuo xꝑo: lac mũde affectionis: caſeũ bone opationis: z lanã honeſte cõuerſationis: vt poſſit dici de eis. oues fetoſe habũ

dantes ingreſſibus ſuis fm q̃ dicitur in pſ̃. Rogemus g̃ tc̃.

Dñica ſecũda poſt octauam Paſce.

Undus aũt gaudebit: vos autem cõtriſtabimini: ſed triſticia veſtra vertet̃ in gaudiũ Joh. xvj. Quia oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. Jõ dñs in verbo ꝓpoſito apperit ſtatũ religioſitatis apoſtolice ꝑ oppoſitũ mũdane lubricitatis cũ dicit. Mundus aũt gaudebit: vos aũt contri. In quo quidem verbo

¶ Primo notat̃ illicita delectatio humane lubricitatis.

¶ Secundo temporanea tribulatio apoſtolice religioſitatis.

¶ Tercio futura conſolatio eterne iocunditatis.

¶ Prio notat̃ illicita delectatio mundane lubricitatis: cum dicit. Mũdꝰ gaudebit. ¶ Secũdo temporanea tribulatio aplice religioſitat̃. cũ ſubdit Uos aũt cõtriſtabimini. ¶ Tercio futura cõſolatõ eterne iocunditatis. cũ ſubinfert. Sed triſticia veſtra vertet̃ in gaudiũ. Dira diſpenſatio diuine bonitatis: q̃ non dat̃ dulcedo ſapientie niſi ꝓcuſſa amaritudine pnie: qñ ꝑ luctum tribulationis z anguſtie (exemplo xꝑi) oportet intrare in regnũ felicitatis eterne.

Dicit ergo: mundus gaudebit. vbi notat̃ illicita delectatõ mundane lubricitatis. Tota ẽ delectatio ſiue gaudiũ mundane lubricitatis põt cõprehendi ſub triplici differentia hoĩm. fm q̃ tnuit̃. j. Joh. ij. Oñe qõ eſt in mũdo: aut eſt cõcupiſcentia carnis: faciens lubricos z luxurioſos. Aut cõcupiſcẽtia oculoꝝ: faciens auaros z pecunioſos. Aut ſuperbia vite: faciens magnificos z ambitioſus. Uñ fm iſtam triplicẽ differentiam hoĩm ex qua pullulant oia genera peccatoꝝ: in qua cõſiſtit totũ gaudiuz mundanũ: poteſt dici q̃

¶ Primo gaudent luxurioſi: in experientia carnalis laſciuie.

¶ Secundo gaudent auari in copia inſatiabilis pecunie.

¶ Tercio gaudent ambitioſi ſiue ſuperbi: in excellentia honoris z ſtatũ

¶ Ratione primi illõ gaudiũ depravat naturam ꝓpriam. Rõne ſcõi obligat ad penã eternã. Rõne tercij ꝓuocat diuinã offenſam. ¶ Primo gaudent luxurioſi in experiẽtia carnalis laſciuie: deprauantis naturã ꝓpriam. Et de hoc dr̃ Eſa. xxij. Et ecce gaudiũ z leticia occidere vitulos: z iugulare arietes: z comedere carnes: z bibere vinũ. Quia lubrica boues nõ intẽdũt vacare niſi laſciuie: gule: luxurie. Nã vicio gule attrahit luxuriã. Jõ dr̃. ecce gaudiũ occidere vitulos mane comedere carnes quantũ ad laſciuiam gule: z leticiã bibere vinũ quantũ ad luxuriã. Nã luxurioſa res eſt vinum. Illa enim duplex laſciuia in ania q̃ a deo auertit̃: vt amiſſo honore caſtitatis z mundicie: brut̃ animalibꝫ q̃bꝫ nõ eſt intellectꝰ cõparet̃: eo q̃ in eis ꝑ uertit̃ ordo naturalis: qñ cogũt ſpm ancillari z dñari z carnẽ dñari. z ad ſimilitudinẽ porci nõ intendũt niſi curatiõi cutis. ¶ Scõo gaudent auari i copia inſatiabilis pecunie: obligant̃ ad penã eternã. Uñ Ezech. xxiij. Tolla ab eis fortitudinẽ eoꝝ: z gaudium dignitat̃ eoꝝ: z deſiderũ oculoꝝ ſuoꝝ: q̃bꝫ recedũt aie eoꝝ. Quia auari in q̃bꝫ eſt terrenũ deſiderũ z cõcu-

piscentia oculoꝝ: ponunt finē leticie ⁊ spem dilectionis in diuitijs suis: in quaꝝ multitudine gliañ ⁊ requieſcūt quasi vltio finetiō dñs minaꝛ eis tol lere diuitias in pñti, ⁊ nihilomin⁹ pu nire eos in futuro pena infernali: eo q̄ maximā iniuriā sibi intulerunt: cum p̄posuerunt creatori eterno ⁊ bono in cōmutabili creaturā tpalem ⁊ cadu cam. Unū: auaricia ab apl'o ꝯappellaꝛ idoloꝝ seruit⁹. Bernū, sup illud Luce. xvij. Tu vo cruciaris. Quid g̃ dice mus ad hec, si talis est crit⁹: si tale iu diciū vt extrema gaudij luctus occu pet. ¶ Tercio gaudēt ambitiosi in ex cellentia honoris ⁊ iactantie: puocā tis diuinam offensam. Unū Job. xx. Gaudiū ypocrite ad instar puncti: si ascendit vsq̄ ad celū supbia ei⁹ ⁊ ca put eius nubes tetigerit: quasi sterq̄ linij in fine p̄det. Quia gaudiū am bitiosi est vanū: eo q̄ ad modū ypo crisis nō hz existentiam sed tm̄ appa rentiā. Jdeo hꝝ gaudiū ypocrite ſz ad dit ad instar puncti: q: tale gaudium est: quasi momentaneū: ⁊ ei⁹ finis in tristitus. Sz q: ambitiosus et supbus p̄ suam reputationez q̄si eleuaꝛ vsq̄ in celū: p̄ferendo se oib⁹. ō fm rectam diuine iusticie regłam deprimeꝛ vsq̄ ad pfundū abyssi: fm veritatē: qm̄ in fine mortis sue quasi vile ſter quili nium perdeꝛ.

Secūdo notaꝛ tempo

ranea tribulatio religiositatis: cū sb dit. Uos aūt cōtristabimini. Apli nāq̄ tanq̄ viri religiosi fm deū triplicē habuerunt tribulationē siue tristiciā.

¶ Primo habuerūt tristiciā lachrimo se contritionis: in p̄prie transgressi nis recordatione.

¶ Scōo doloroſe cōpassiōis in dñice passionis meditatione.

¶ Tercio afflictionē desolationis: in xp̄i p̄sentie corporalis p̄uatione.

¶ Primo habuerunt tristiciā lachrimoſe p̄nitentionis: er p̄prie transgressio nis recordatiōe. Unū, ij. Cor. vij. Que em̄ fm deū tristicia est: pniam in salu tem stabilē operaꝛ. Ille nanq̄ exem plo apl'oꝝ cōtristaꝛ fm deū: q̄ cum co gitat p̄pter suū peccatū deū offendisse ita dolet intime ⁊ colaphisaꝛ dure in teri⁹: vt p̄rumpat in lachrimas exte rius: exemplo principis apl'oꝝ petri: qui cū negaret xp̄m p̄ nimia tristicia fleuit amare: ⁊ talis tristicia: ogaꝛ pe nitentiā in salute eterna: eo q̄ meret veniā oim̄ peccatoꝝ q̄hy obligabatur ad penā eternā. Unū in ps. Tota die ingrediebaꝛ contristaꝛ: amouet tp̄m cōtinue terminandū ne aliq̄ pecca tū in mea p̄scientia lateret. Unū Bern. sup illud Lanc. ij. Temp⁹ putatiōis aduenit. Parum est semel putasse: se pe putandū est: immo si fieri pōt sem per cōputari oportet Jnuenies sinon dissimules: quālibz manens in h̄ re erras. si vicia hec putas emortuo et nō magis cōpresso: velis nolis habi tas inter fines. Unū Grego. sup illud Job. xij. Parate ad temp⁹ statutum Tempore igiꝛ miscōie defienda ē hu militer culpa: ne in tēpe iusticie mise rabiliter deplorek acerbitas pene.

¶ Secūdo habuerūt tristiciā doloro se cōpassionis: in dñice passionis me ditatione. Unū in ps. Fuerūt mihi la chrime mee panes die ac nocte dum dicit mihi cottidie vbi est de⁹ tu⁹ q̄re tristis es anima mea ⁊ q̄re cōtur. me Et rūdet parū inferi⁹. Abissus abyſ sum invocat in voce cataractaꝝ tuaꝝ rū. Quilibz ver⁹ xp̄ian⁹ cū hꝝ sibi a p̄dicatore: q̄ de⁹ tu⁹ fuit in cruce crude

liter vulneratꝰ: turpiter exprobratus ⁊ viliter abiectꝰ: debet in tantū geme re vel geminareꝝ voces doloris: ⁊ lati us inundare lachrimaꝝ torrentes vt possit dicere cū fideli dauid. Fuerunt mihi lachrime mee panes die ac no cte dū hꝝ mihi cottidie vbi ē deꝰ tuus Sed ⁊ p̄ nimia āmiratiōe de exhibi tione tante benignitatis. debz scipm examinare ⁊ interrogare di. Quare triſt̄ es aīa mea ⁊ q̄re cōturbas me. Et postea rōem reddere sibi p̄pi subiū gendo. Abissus cōpassiōis xp̄i inuo catꝝ abyssum compassiōis xp̄iani: q̄a nō aliū habitū dz p̄tendere xp̄ianꝰ: ni si qualē veritas p̄fessionis exp̄mit a xp̄o. In voce cataractaꝝ tuaꝝ. i. pla gaꝝ: oia excelsa tua ⁊ fluctꝰ tui. i. ob probria: dolores ⁊ tormenta indicibi li p̄passiōe: in p̄prīa p̄sonā retorquēs sentiendo q̄ ⁊ in xp̄o iesu: sup me trā sierunt. Istā tristiciā cōtinue habebat Paulꝰ: cū dicebat. Ego stigmata do mini iesu in corpore meo porto: sic et oīes apli. Nā p̄ nimia tristicia dolo roſe compassionis de dñi passiōe trāſ formati erant in crucifixi effigie: p cō formitatē. ¶ Tercio habuerūt tristici am afflictē desolatōis in p̄ntie xp̄i cor poralis amissione. vñ Job. xvj. Glade ad eū q̄ misit me: ⁊ nemo ex vob⁹ inter rogat me q̄ vadis: ſz q: hec locutꝰ ſuꝝ vobis: tri. imple. cor vr̄m. Dñs nr̄ ibs xp̄s tanq̄ benignꝰ mgr̄ p̄pter nimiaꝝ dilectionē q̄ dilexit nos discipulos su os: ⁊ maxime in fine: nō solū sollicita uit eos ad inq̄rendū bñficiū sue passi onis: Nemo ex vobis interrogat me quo vadis, immo fine inq̄sitiōe p̄dī cat eis suā mortē: quā voluntarie in p̄ximo erat receptur⁹: p redemptōe hu mane generis: cū addit, Uado ad eū qui misit me: sed quia de morte eius discipuli vehemenť desolabanť. ideo sequitur: sed q: hec locutꝰ suꝝ vobis tri, imple. cor vr̄m. Si g̃ sola imaginatō de priuatiōe xp̄i societatis tātū dolorē inflixit vt tristicia impleret cor eoꝝ. p ter hoc p̄ certo multū additū expe riētia facti Unū de eis cantaꝛ Tristes erant apli de nece sui domini.

Tercio notatur futu

ra cōsolatio eterne iocunditatis cum subinferť. Sz tristicia vestra vertet i gaudiū. Triplicē cōsolatōnē siue gau diū habuerunt apli fm p̄dictam tri plicem tristiciam Nam

¶ Primo tristicia lachrimoſe contri tionis: de p̄prie transgressiōis: re cordatiōe: vertit in gaudiū interne dilectiōis p̄pť euasionē mortis eťne

¶ Scōo tristicia doloroſe cōpassiōis de dñice passionis meditatōe: ver tet in gaudiū mutue cōgratulatio nis: p̄pť coheredatōz celestis patrie.

¶ Tercio tristicia afflictē desolatōis de corporalis xp̄i p̄ntie amissione: vertet in gaudiū leticie ⁊ p̄solatio nis: p̄pť visionē resurgentis sapie.

¶ Primo lachrimoſe cōtritōis tristi cia de peccati recordatōne versa est in gaudium leticie ⁊ exultationis: pro pter euasionem mortis eterne. Unō Esaie. lj. Gaudium ⁊ leticiam obtine bunt ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. quia ego ipse consolabor vos. Gaudium ⁊ leticiam dulcorantis gratie obtine bunt qui habuerunt tristiciam con tritionis de sue iniquitatis cōmissio ne: insuper fugiet dolor ⁊ gemitꝰ mor tis eterne. quia ipse ego dominus cō solabor vos remittendo omnia pec cata. Et de hoc similiter dicitur in ps Conuertisti planctum meum in gau diū mi. cōsci. sac. m. ⁊ circūdedisti ⁊c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Secundo habuerūt tristiciā dolo/rose cōpassionis de morte xp̄i: q̄ ver/sa est in gaudiū mutue cōgratulatio/nis: ꝓpter celestis glorie ꝑticipationē Cōueniens eñ est vt q̄ cōdolent xp̄o p̄ cōpassionē: cōgaudeant cū eo p̄ glo/rie ꝑticipationē. vt q̄ sunt socij passio/nū sint sil'r z cōsolationū. Ūñ .j. petri iij. Cōmunicātes xp̄i passionib⁹ gau/dete: z vt in reuelatione glie ei⁹ gau/deatis exultantes. ¶Tercio tristicia afflicte desolatiōis de amissione xp̄i: versa est in gaudiū leticie z cōsolatōis ꝓpter visionē resurgentis sapiētie, vñ in ps̄. Letificabis me in gaudio cum vultu tuo: qō fuit adimpletū q̄n xp̄s resurrexisse apl̄is visu cernūt corporeo De p̄mo gaudio sil'r ōr Esa. vl. Uide/bitis z gaudebit cor vr̄m. z sequit. Ui/debunt gl̄iam meā z ponā i eis signū z mittā er eis q̄ salvati fuerūt ad gen/tes in mare: in affricā z libiā: tenens sagittā in italiam z greciaz: z insulas longe ad eos q̄ nō audierūt de me. et nō viderūt gl̄iam: z annunciabūt glo/riam meā. Apl̄i nanq; post q̄z viderūt gl̄iam xp̄i resurgentis z post q̄z fuerūt signati signaculo trinitatis: tenentes sagittā p̄dicationis: missi fuerunt tā/quā veri testes p̄ vniuersum mundū: vt annunciarent gl̄iam dei quā suis oculis conspexerūt. Rogem⁹.

Dominica tercia post

Octauas pasce.

Um venerit ille

c spiritus veritatis: docebit vos omnē veritatem Joh. xvij. Uidens dominus noster iesus xp̄us discipulos suos desolari de sua absentia corporali: in remediū deso/lationis in verbo ꝓposito ꝓmittit eis regale exennīū: imperiale donū. s. spi/ritum sanctū: quo habito: nō est loc⁹ desolationis z mestitie: imo cōsolati/onis z leticie. Et aūt cor. animos in eius cōcupiscētiā ꝓuocet: describit eū quantū ad triplicem ꝓprietatem: que omnē aiam desiderio sui in ei⁹ amo/rem trahit.

¶Primo describet eum q̄tum ad be/nignitatē: ꝓpter cōmunicatiuā p̄e/sentiam maiestatis altissime.

¶Secundo quantū ad nobilitatem ꝓpter excellentiam dignitat̄ p̄sone

¶Tercio quantū ad liberalitatē: ꝓp̄ redundantiā copiositat̄ doctrine.

¶Primo describit eū vt benignissi/mū ꝓpter cōmunicatiuā presentiā al/tissime maiestatis. cū dicit: cū venerit Uere magna benignitas: q̄ talis et tantus doctor nō dedignat venire ad suos discipulos: contra cōsuetudinez alio⁹ magistro⁹. ¶Secundo descri/bit eum vt nobilissimū: ꝓpter excellen/tiam dignitatis p̄sone: cum subdit. Il/le spūs veritatis. Nihil eñ excellenti/us. nihil preciosius. nihil nobili⁹ spi/ritusancto. ¶Tercio describit eum vt liberalissimū: ꝓpter redundantiā co/piositatis doctrine: cuz subinfert. Do/cebit vos omnem veritatem. De isto tam fortissimo doctore oñes rivi sa/pientie z scientie deriuant.

Dicit ergo Cū vene

rit. Ubi describit eum quantū ad be/nignitatem ꝓpter cōicatiuā presentiā altissime maiestatis. ¶Si querat rō quare ille benignissim⁹ spūs dignat ad suos discipulos venire. Optime spondet q̄ sua benignitas est rō preci/pua. Nam ratiōe benignitatis sue ve/nit iste spiritus

¶Primo vt medicus totius experi/tie. ꝓpter collationem spiritualis z

corporalis vite.

¶Scō vt magister toti⁹ sapiet: p̄ instructionū vtilis doctrine.

¶Tertio vt rex toti⁹ opulētie: ꝓpter amotionē totalis indigētie.

Primū est respectu infirmoz. Secū/dum respectu ignorātiū. Tertū respe/ctu pauperuz. ¶Primo venit vt me/dicus toti⁹ experientie ꝓpter collationū spūalis z corpalis vite. O quā pius est ille medicus q̄ mortuos spūaliter z corpaliter vivificat: z oēm languo/rem curat: sine ferro z sine igne: sed so/lo sue volūtatis beneplacito. Unde Ezech. xxxvij. Ueni spūs z insuffla sup interfectos istos z revivicent: scz a morte culpe p̄ collationē gr̄e. Un/de sicut corp⁹ est mortuū sine aia: sic z anima sine spūsancto. ¶Scō venit vt mgr toti⁹ sapiet: ꝓpter instructionū vtilis doctrine. Ipse eñ ē fontale p̄n/cipiū omnis scientie: z spēaliter xp̄ia/ne doctrine: sive ꝓphetice sive apl̄ice: Docet eñ rectā legē. Et ꝓpter hoc ōr Sap̄. vij. Optaui z dat⁹ est mihi sen/sus: z invocaui z venit in me spūs sa/pientie: z p̄posui illā regnis z sedib⁹: z divicias nihil esse dixi in cōparatio/ne illius. Quia spūssanct⁹ lz sit libe/ralis et largus in dando: qz ipse pru/dens z discretus in dispensando. tōo ad hoc vt aliquis ab ipso magnū be/neficiū impetret: requirit cōuenīētia debite dispōnis er p̄te sui. Et ꝓpter b ōr optaui: vebementi desiderio amo/ris: z invocaui cum devotiōe in oroe Et tunc dat⁹ est mihi sensus discretio/nis: z prudentie: z venit in me spūs il/luminantis sapientie. Et p̄posui illaz omnibus rebus p̄alibus: eo q̄ nihil sunt in comparatōne illi⁹. Nam si scr/ptura fileret: experientia doceret: qz cun/cte res non saciant appetitū aie rōna/lis: eo q̄ hoīes his oībus adeptis ar/dentiores sunt in acquirendo: z ideo nihil manifesti⁹ q̄z hoz acquisitio vel possessio plus hz fatuitatis z indigē/tie: q̄z soliditatis z sufficientie. Ūñ in eis nunq̄z sistit appetit⁹: qz non inve/nit soliditatez. Sz spūs sapientie est totius anime cōpletiu⁹ z moderati/uus: tra eñ inebriat aiam: vt in oñi/bus opib⁹ ducat sobrie. ¶Tercio ve/nit vt rex toti⁹ opulētie. ꝓpter amotio/nem totius indigētie. Ūñ Act. ij. Fa/ctus est de celo sonus tanq̄z adveniē/tis spūs vehementis z replevit totaz domū vbi erant sedentes. Ūñ sequit Repleti sunt omnes spūsctō. Ita eñ spūsctūs ap̄los virtutibus z donis z muneribus adimplevit z opulenta/vit: vt in nullo egerent: cum eos cōsti/tuit heredes z reges regni celorum z p̄rincipes fidei xp̄iane. Est enim q̄ su/scitat de terra avaricie avarum z ino/pem: z erigit de stercore immundicie pcōrem z pauperem: vt opulentat⁹ ve/ris divitijs gratie: sedeat cū ap̄lis p̄n/cipib⁹: z solium glorie teneat in celesti patria. Sequit.

Ille spiritus verita/

tis. Ubi describit cū scō principalit quantū ad nobilitatē: ꝓpter excellen/tiam dignitatis p̄sone. ¶Ille ei spūs rōne sue dignitatis z excellentie est

¶Primo ammirabilis in incipien/tibus: ꝓpter purgationem spūalez omniū peccatoz.

¶Scō venerabilis in p̄ficientibus ꝓpter fidelem dispensationem ca/rismatū donoz.

¶Tercio desiderabilis in perveniē/tibus: ꝓpter mentalem refectionez suavium ciborum.

¶Rōne primi: virtutis summe. Rōe

secundi: equitatis pfecte. Rõne tercij: bonitatis suprême. ¶ Primo ille admirabilis spūs est in incipientibus pter spūalem purgationē omniū peccatoꝝ. Unde sanctus vocabit omnis q̄ scriptus est in vita in ierl'm Esa. iij. Si abluerit dñs sordes filiaꝝ syon & sanguinem ierl'm tulerit de medio ei⁹ in spū iudicij: et spū ardoris. Dicit spūs sanct⁹ spūs iudicij: inquātū imꝑmit in animā timorē diuine seueritatis. Et spūs ardoris inquātū eleuat ad amorem bonitatis: his ductus. i. timore et amore: abluit dñs sordes filiaꝝ syon & sanguinem ierl'm. i. maculas peccatorum spūaliū & carnaliū. Ad illud balneū debent accedere omnes peccatores sordibus inquinati. ¶ Secundo est venerabilis in ꝓficientib⁹ ꝓpter dispensationem fidelē carismatū donorum. Unde. j. Coꝝ. xij. Diuisiones gratiarū sunt: idē aūt spūs: & post enumerationē donoꝝ & gratiarū. sequit. Hec oīa operat vnus atq; idem spūs⁹: diuidens singulis ꝓut vult. Spūs⁹ sanct⁹ distribuit omnia bona ꝑ nostrū meritū & suā complacentiam. Unde lz diuersi: distincti & multiplices riuuli a fonte egrediant: tñ vnus est fons qui sine defectu se multiplicat. Sic ab vno fonte eternotab vno paradiso: ab vno spūsancto: sine sui defectibilitate egrediūt diuersi riuuli gratiarū donoꝝ & beatitudinū. ¶ Tercio est desiderabilis in ꝓuenientib⁹ ꝓpter mentalem refectionē suauiū ciborum Unde possunt dicere sancti in patria. o q̄ bon⁹ & suauis est spūs tuus in nobis domine. Unde bene coniungit bonum suaui. Nam est bonum q̄d non est suaue. sicut timor pene: & est suaue quod nō est bonum: sicut voluntas lasciuiet sed totū bonū dixit qui bonū suaui cōiunxit: dicendo. O q̄ bonus est & suauis. Sz qz vix inuenit aliqua delectatio terrena: que nō sit respersa amaritudine: vel ꝑ frequenti assuetudine generet fastidiū. ió diuina sapiētia xpi dicit Eccli. xxiij. Spūs meus sup mel dulcis. Spūs me⁹ q̄ a me. p. cedit sup mel dulcis. i. sup omnem delectationem creature. Nam mel in genere creature hz dulcedinē. Unde dulcedo spūsancti sic dulciter reficit vt pfecte animā sat̄iet: nec generat fastidium: immo cōtinuat desiderium.

Ultimo describit eū

quantū ad liberalē redundantiam copiositatis doctrine: cuz subinfert. Docebit vos omnē veritatē. Rõne enim sue redundātie & copiositatis doctrine: docet iste spūs triplicem veritatez ad quā omnis veritas pōt reduci.

¶ Primo eīm docet fugere deformitatem culpe: ꝓpter timorem diuine seueritatis.

¶ Secundo omnia facere sine acceptione perfecte: ꝓpter amorē iusticie & equitatis.

¶ Tercio appetere inhabitationē celestis patrie: ꝓpter visionez diuine maiestatis.

¶ Primū est respectu sui. Scōm respectu ꝓximi. Tercīū respectu dei. Et sic cum doceat iste spūs fugienda mala ꝓpter diuine reuerentie timorē: operando bona ꝓpter amorem iusticie: & appetenda celestia ꝓpter fruitionē sapientie. et per hec tria ordinet homo ad seipsum: ad ꝓximū: & ad deum. recte potest dici q̄ docet omnem veritatem ¶ Primo docet fugere mala ꝓpter timorem diuine reuerentie. Unde in ps. Venite filij audite me timorez domini docebo vos. Et sequit. declina a malo & fac bonū inquire pacem & ꝑsequere eam. Quia timor dñi est initium & primarium fundamentuz omnis boni. ió spūssanctus tanq̄ verus magister ¶ Primo docet quemlibet suū discipulū timorem dñi. per quē declinat homo a malo & facit bonum iusticie: & inquirit & sequit bonū pacis in cōuersatione. ¶ Secūdo docet facere bonū ꝓpter amorez iusticie Unde sapiē. viij. Sobrietatē eīm & iusticiam docet veritatem & prudentiam. Quia duplex est iusticia: id est quantum ad seipsum: & quantū ad ꝓximū. ¶ Ideo spūssanct⁹ Primo docet prudentiam & sobrietatem modestie in vtendo: quātū ad seipm. ¶ Secundo docet veritatē iusticie in reddēdo: quantū ad ꝓximum. His duobus nihil vtilius est hominibus ad consummationē vite spiritualis.

¶ Tercio docet appetere celestia ꝓpter degustationem diuine sapientie. Sap. xj. Docuisti aūt pp̄lm tuum ꝓ talia opa: q̄m oportet iustū esse: & humanū & bone spei: fecisti filios tuos. ¶ Spūaliter aūt ista auctoritas intellecta: pōt ad presens sic exponi: vt dirigat verbum ad spūsctm. Docuisti pp̄lm tuū. i. xp̄ianū fidem ꝓ talia opera miraculosa. quō iustum est & būanum: vt per effectum deueniamus in cognitionem cause: & per visibilia ad inuisibilia: tanq̄ animales. et sensibiles reducamur: eo q̄ vera cognitio in via incipit a posteriori: & bone spei fecisti filios tuos in expectando cū desiderio futurū gl'iam. Spes eīm celestis patrie excitat in filiis dei cōcupiscentias eternas. Et de hoc similiter dicitur. j. Johis. ij. Sicut docuit vos manete in eo: vt cum apparuerit habeamus fiduciam: & non confundamur ab eo in aduentu eius. Rogemus ergo.

Dominica quarta post Pascha.

Etite et accipie

p tis vt gaudiū vestrū plenū sit Joh. xvj. Licet tante sit liberalitatis et diffusionis diuina bonitas: vt etiam alios ad accipiendum quecq; sua preciosa inuitet: tamen qz propter prudentiaz discretionis: que insimul habet cum affluentia diffusionis nulli dat sua preciosa dona gratie nisi diligenter se preparet. Iō dominus noster Jesus christus ad hoc vt discipuli sui idonei essent ad recipiendum influentiam diffusiue bonitatis. in verbo proposito eos & in eis quemlibet nostrum.

¶ Primo inducit ad conuenientem congruentiam debite preparationis: ex parte nostri.

¶ Secundo asserit liberalem affluentiam superne diffusionis: ex parte dei.

¶ Tercio apperit vtilem efficaciaz: ex pte doni

¶ Primo conuenientia debite preparationis ex parte nostri notatur cū dicitur petite. Nulla enim melior preparatio ad impetrandū diuinā gr̄am quā petitio deuote oratiōis

¶ Secūdo notatur affluentia superne diffusionis: ex parte dei cum subditur: & accipietis. Quasi diceret. tante liberalitatis & diffusionis est diuina bonitas vt in nobis sit accipere.

¶ Tercio notat efficacia cōplete pfectionis ex pte doni: cum subinfertur

Ut gaudium vestrū plenum sit.

Dicit ergo: Petite.

Ubinos inducit ad cōuenientē ꝓcon/gruentiā debite dispositionis ex par/te nostri. Ille ei debite se disponit ad diuinam gratiam quantum est de se qui petit

¶ Primo sinceriter: cū rectitudine cō/scientie: in declinando mala.

¶ Secundo prudenter: cū discretiōe prudentie: in eligendo bona.

¶ Tercio fiducialiter: cū certitudine cōfidentie: in expectando futura.

¶ Primo petite sinceriter: cū rectitu/dine cōscientie: in declinando mala. Unī. j. Joh. iij. Charissimi si cor nr̄m nō reprehēdit nos: fiduciā habeam⁹ ad deū: vt quecunq; petierim⁹ accipie/mus ab ipso. Sicut em̄ sol cū est aer depuratus: ꝓ resolutōnē nubiū: temit/tit suos radios z claritatem sui lumi/nis per aera diffundit circumquaq; : sic deus sol iusticie in cor mundū z rectum: in quo nō est remorsus cōscien/tie infundit dona sue gratie abundan/ter. Nō est em̄ cōueniēs vt celeste aro/ma gratie ponat̄ i fetido vase cordis

¶ Secundo petite prudenter: cuz di/scretione prudentie: in eligendo bona Unī. iij. Reg. ij. de Salomone dicit̄. Quia postulasti verbū hoc: z non pe/tisti tibi dies m̄tos: nec diuitias aut animas inimicoꝝ tuoꝝ: sed postula/sti sapiam tibi: ad discernendū iudici/um: ecce feci ſm sermones tuos .q.d. deus. Quia non petisti diuturnitatē vite: vt elcuareris in superbiam: nec cu/piditatē pecunie: vt deprimereris per auaritiā: nec impietatē vindicte: vt p uerteretis ꝓ inuidiā: sz postulasti tibi sapiam ad discernendū z eligendum bonū gratie a malo culpe. ō petitōnē tuā effectui mancipaui. De hoc simil/ter pōt exponi illud Hester. viij. Que est petitio tua hester z quid vis tibi fie/ri. etiā si dimidiā partem regni mei pe/teris dabo tibi. Et ait. si inuenī gra/tiam coram te: da mihi animaz meaz z populū pro quo rogo. Si ergo ista sapiens mulier ꝓposuit salutez corpo/ris sui z ꝓ primoꝝ regnis z sedib⁹. mul/to fortius nos debemus ꝓponere sa/lutem anime omnib⁹ bonis terrenis: eo ꝙ plus est anima q̄z corpus: nec ꝓ/dest quicq̄ homini si vniuersum mū/dum lucretur: anie vo sue detrimētū mortis patiat̄: q; nlla ꝓmutatio pōt dari pro anima. ¶ Tercio petite fidu/cialiter cum certitudine cōfidentie in expectando futura. viij. Joh. v. Hec est fiducia quā habemus ad deū. ꝙ q̄/cunq; petierimus ſm voluntatez ei⁹: audiet nos: z scimus q; audiet nos: quecunq; petierim⁹. Nū est aliquis naturaliter diffidens de sua impoten/tia: confidenter recurrit ad diuinā cle/mentiā: statim misericors de⁹ aures sue pietat̄ ad crandiendū ei⁹ preces clementer inclinat: dum tū non petat̄ quod sit contrarium saluti sue. vl' pro/rimi: q; talis petitio displiceret ocu/lis diuine maiestatis: nec inclinaret dulcedinem pietatis: immo irritaret rectitudinem: equitatis. Et propter hoc dicit̄ Jaco. iiij. Petitis z accipie/tis: eo ꝙ male petatis. Quod fit quā/do petitur aliquid quod sit contrari/um saluti sue vel ꝓximi: quia adeo displicet deo sicut qui alicui regi pete/ret vt faceret sibi vi tuperium vel ob/probrium. Sed quia vicia sub specie virtutum aliquando offeruntur: et sub quadam similitudine que macu/lat falsitatis animus concipitur. ideo multi in sui petitione decipiuntur.

Sequit̄ z accipietis

vbi scō asserit liberalē affluentiam supne diffusionis. Juxta triplicez em̄ dispositionē ꝑdictam: accipiēt tripler donū ab affluētia diuine liberalitat̄.

¶ Nā ꝓmo petētes sinceriter cū recti/tudine ꝓscientie: in declinādo malū: ac/cipiēt claritatē sapie dirigētis animā quantū ad rōnalē. ¶ Scōo petentes prudēter: cū discretōe ꝓuidētie negli/gendo bonum. accipiēt ꝓpositatē gr̄e diuinitatis stabilientis animā quan/tū ad cōcupiscibilē. ¶ Tercio petētes cū certitudine cōfidentie in expectando futura: accipiēt soliditatē cōstantie ro/borantis animā: quātū ad irascibilez Ut sic ꝓista tria dona cōfiguretur aia ſm oēs sui potentias ille btē trinitati

¶ Primo accipiētes claritatē sapien/tie dirigētis animā quātū ad rōnalē. Unī Prouer. viij. Accipite disciplinaz meā z nō pecuniā: doctrinā magis q̄ thesaurū eligite. Melior est sapiētia cūctis opibus: z omne desiderabile ei nō pōt comparari. Et quia verbū do ctrine sine exemplo vite est vanū: z ex emplū vite sine documēto doctrine ē parū: sed vtrūq; pfectū. Ideo dicit. Ac cipite ꝓmo disciplinam vite: et postea magisterū doctrine: z tunc doctrina intelligentie: z vita discipline ꝓponen da est cūctis opib⁹: quoniaz iste opes terrene nō illuminant̄: imo adeo ocu/los auare mentis denigrāt z obcecāt vt reputet esse in tenebris lucē. Unde Seneca. Inflāt diuicie animi superbiā pariunt inuidiā z cōtrahunt z vsq; eo mentē alienāt: vt nos etiam nocturna deleceēt. Doctrina autē sapiētie adeo animā perfecte illuminat z dirigit: vt cognoscat quāta sit distantia inter te/nebras culpe z lucē gratie: vt sciat re/probare malū z eligere bonū. ¶ Se/cundo accipientes ꝓpositatez gratie diuinitatis stabilientis animā quan/tum ad cōcupiscibilē. Unde Roma. ij. Habundantiā gratie et donatōis z iusticie accipiētes in vita regnabūt. Accipientes habundantiaz gratie in benigna adoptione: z donationes in carismatum spūs sancti repletione: z iusticie in bonoꝝ operum ꝓmotione locupletati gratie habundātia virtuti/bus z bonis operib⁹: regnabūt tanq̄ heredes z reges regni celorum in vita glorie. ¶ Tercio accipiētes soliditatē cōstantie roborantis animā quātum ad irascibilem. Unde Ephes. vj. Acci pite armaturā dei vt possitis resistere in die mala. Non em̄ pōt humana fra gilitas (obtenta cognitōe fidei in san ctificatione dei ꝑseuerāter resistere ni/si per virtutē constantie roborez. Unī ne humana infirmitas intuitu fragi/litatis mollesceret per pusillanimita/tem timoris in expectando futura: et in aggrediēdo ardua: fracta anchora spei naufragiū intraret. Ideo aposto/lus inuitat ad accipiendū armaturaz cōstantie z fortitudinis. scz diuinum adiutorium: quo ꝑmuniti z protecti possunt faciliter resistere in die mala z perseverare i omni bono. Insurgāt ergo ꝓcelle inuidie: quia virtute hui⁹ armature effugātur astutie demonū: quia regimine huius adiutorij: cōfun/dentur violentie egyptioꝝ: quia for/titudine huius patroni submergunt pestilentie inimicoꝝ spiritualiū.

Ultimo notat̄ effica

cia complete perfectōnis ex parte dei: cum subinfertur. vt gaudiū vestrum plenū sit. Tunc experiemur illam effi/caciam complete perfectōnis quādo

surra predictū acceptū donum gratie accipiem⁹ triplex gaudiū glorie, eo q̄ omne aliud gaudiū nostrū potest ad hoc reduci tanq̄ ad plenū t pfectum ¶ Primo em̄ accipiētes claritatē sapientie illuminātis; gaudebūt veraciter de aperta visione prime veritatis.

¶ Scō accipiētes p̄ciositatē gratie diuinitat⁹; gaudebūt dulciť de quieta fruitione superne deliciositatis.

¶ Tercio accipiētes soliditatem constantie gaudebunt ꝓpetualiter de firma tentione diuine immobilitatis.

Et in istis; trib⁹ dotib⁹ (in quib⁹ imago glorie cōsistit) plenū t pfectus gaudium reperitur. ¶ Primo gaudebūt sancti veraciter de aperta visione prime veritatis, Unū in ps̄. Adimplebis me leticia in gaudio cum vultu tuo. Magna leticia t gaudio adimplebiť aiat q̄n videbit deū facie ad faciē. In quo modo videndi nō potest error interuenire sicut in modo videndi q̄ est per speculū in enigmate in via. Unde Augustin⁹. xv. de trinitate. Ueritatē sine vlla difficultate videbim⁹; eaq̄ clarissima t certissima pfruemur: nec aliq̄d querem⁹ mēte cōcionāte sed tenemus cōtēplante. De hoc simil⁹ Esaie vltio Uidebitis t gaudebit cor vīm. ¶ Secundo gaudebūt sancti dulciť in quieta fruitione fraterne suauitat⁹. Unde Esaie vltio. Gaudete cū hierusalem gaudio; q̄ lugebatis sup eam. vt sugatis t replemini ab vberib⁹ cōsolatōis eius; vt mulceatis ac deliciis affluatis. Quāto hō magis luget p̄ nimio desiderio er dilatione; supne hierl'm: tanto maiorē dulcedinē glorie suget ab vberib⁹ diuine mulcedinis ex q̄ quidē dulcedine glorie anima repleta t pfusa nō tantū sauciatur: immo inebriatur t totaliter absorbeť. Unde Anshelmus. In gaudiū dei introibit q̄ si tm̄ saperet t nō mergeret t absorberetur; adhuc posset insurgere appetitus ad amplius capiendum. ¶ Tercio gaudebūt sancti ꝓpetualiter infirma tentione diuine imobilitatis. Unū Esaie. lj. Letitia sempiterna sup capita eor; gaudiū t exultationē obtinebunt, Unde erit sempiterna illa letitia; t ꝓpetuū illud gaudiū: quia tunc sancti adherebūt vinculo indissolubili per amorē summo t incōmutabili bono. Et ꝓpter hoc dicebat rp̄s Joh. xvj. Gaudiuz vestrum nemo tollat a vobis. Rogemus ergo tē.

In diebus Rogationum Sermo.

Ester regina con/

b fugit ad dīm pauēs periculū. Hester. xiiij. Scōz sc̄pturas; fuerūt aliqui philosophi ita excellentis ingenij habentes intellectū ita clarū q̄ deuenerunt in cognitionē dei ponētes vnū p̄mū principiū causam oim rerū, verūtamen ꝓpter defectū luminis fidei errauerunt in hoc q̄ oim ꝓuidentiam deo negauerūt dicentes eum nullam de rebus habere ꝓuidentiam, licet em̄ omnia cōcederēt esse a deo tamē negabant eū omnia ꝓuidere regere t gubernare. sed dicebāt oia a casu t fortuna euenire, Sediſti errauerūt; quia si sic esset non oporteret negociari vel de aliquo consiliari nec deū orando rogare; quia oia eque bene necessario euenirēt. Sed mētita est iniquitas sibi; quia sicut in principio creauit deus celū t terrā. sic omnia regit t ad ꝓrios fines pducit. Et ideo quicq̄d nobis accidit siue pestilentie; siue fames, tēpestates, siue q̄cunq̄ aliud malū totuz est ex ꝓuidentia diuina vt suā iusticiaz ostendat, malos corrigendo t puniendo. t bonos per easdem tribulationes ꝓbando t purgando t tandē eternaliter coronet. Et ideo cū tam simus in periculo confugiamus ad ip̄m. Juxta illud apostoli. Omnē sollicitudinē vestrā ꝓjicientes in eū quoniā ipsi cura est de vobis sicut fecit illa sancta mulier que vidēs periculū populi sui, confugit ad dīm per orationē. Per quē etiā modū nos videntes periculū tēporis imminere deū ad deum confugere devotissime orando sicut t iam de facto incepim⁹ ducti exemplo hui⁹ mulieris de qua dicit verbum assumptū. Hester regina cōfugit ad dīm pauens periculū. Ubi tanguntť tria ad impetrandum aliquid a dño requisita.

¶ Primo em̄ requiritť cōscientia bene ordinata; quia hester regina.

¶ Scō requiritť q̄ illa ꝓscia sit p fidē elevata; quia cōfugit ad dīm.

¶ Tercio causa t ratio manifestat; q̄a pauens periculum.

¶ Nō em̄ deus debet ꝓ iutilib⁹ et vanis invocari. sed ꝓ vtilibus t necessarijs. Et sic possum dicere q̄ Tercio tangiť in verbis assumptis causa nostre cōgregationis apparens t manifesta. quia pauēs periculū.

Quantū ad primum

Nota q̄ hester interp̄tatur absconditā vel abscondēs: per q̄ō intelligim⁹ conscientiā bene ordinatā t in domo clausam nō deordinatā nō discurrentem, nō fronte elevatā per vicos t plateas transuadentē; quia talis nō potest aliquid impetrare a deo quia talis cōscientia seu talis hō est sicut imagines in foris eccl̄ie q̄ nō possūt in sua pulchritudine permanere eo q̄ exponunť ventis t pluujis. Sic talis hō discurrēs exponit se p sinos discursus ventis tēptationum t pluujis voluptatū se p petīm ōrurpat t hoc ex eo q̄ se t alios ad petīm trahit sed imagines infra eccl̄esiaz bene absconse in sua pulchritudine bene custoditunť et diu in ea pmanent. sic p̄sona seu conscientia bene ordinata cōclusa non discurrens pulchritudinē sue innocētie potest custodire t sic a deo quicq̄d voluerit ip̄etrare. Istuz autē discursum nō solum intelligo p pedes corporis sed potius p pedes mentis t affectionis. licet em̄ aliqui corpore nō discurrant mente tamē nō modicū vagank Sed quō veniet anima ad dominuz pro petitione facienda. Certe veniat ꝓparata. Unde hester interp̄tat ꝓparata. Ip̄a em̄ sicut legitur p̀mo dispositit vestimēta planctui t luctui apta Et p hunc modū qui sumus hic congregati ad petitōnē nostrā impetrandam debem⁹ deponere vestes regias id est superfluitatē omnē t curiositatē. Job. ōpone omnē magnitudinē. Sicut em̄ limax quādo exaltatur extendit cornua sed quando percutitur restringit ea. Sic pauo videns turpitudinem pedum gloriā caude deponit. Sic multi quādo eis adulatur dicendo eis vos estis talis t talis extēdūt cornua sua se dilatando in preciosis; te vestiū t in multis alijs superfluitatibus, vt sic dicatur. Quāmagnus p̀rēs est talis Quando ergo sic erectis cornulis procedimus, tūc citius a domino percutimur aut tempestate aut infirmitate tunc certe exemplo limacis citissime humiliemus animas nostras. Exēplo etiā pauonis debemus respicere pedes, i. finē nostrū q̄ vel/

Universidad de Deusto
Biblioteca

mus nolimus oportet oīa hec deponere ꝛ dimittere. Uñ bene tūc in morte assimilabimur symee que duos fetos habēs fugiendo venatores minꝰ carum posuit versus dorsum cariores brachijs circūfouet, sed appropinquāte venatore cū canib⁹ cariorē ꝑmo cogitur ꝓijcere, aliū vo dorso berentem ꝛ ipsam fortissime ne effugere valeat stringentē libenter ꝓijceret sed nō potest. ꝛ sic miserabiliter cum eo capitur Sic de nobis. nā in peccato duo sunt scz delectatio ꝓsens ꝛ pena sequens. peccatores vo modo amplectunt delectationē quā diligunt; volentes dimittere penam quā odiunt. sed nō sic imꝓ nō sic. imo econtra quia in morte oportebit dimittere delectationem penā vero eternā velint nolint secum portare sup humeros oportebit. pſ. Dñe dñe ceritus mortis. Nota bis dicit dñe quia dñs malos punies ꝛ bonos ꝑmias. Dicit ergo figura nostra q⁹ hester accepit vestimēta luctui apta ꝛ humiliauit se corā dño. sic et nos faciamus; quia sicut videm⁹ q⁹ montes impediunt cursum aquarū pluuialiū ꝛ descendūt semꝑ in vallibus. sic spiritualiter loquendo elati. qui ꝑ montes intelligunt impediunt aquam gratie Uñ ꝛ ꝑ dauid. Maledicti sunt montes gelboe nec ros nec pluuia. sz sicut currūt ad vallem ꝛc. Unde ꝛ axa patri q̄ sedebat sup asinā; ꝑ quā intelligim⁹ animā habentē dominiū corporis dicebat flens ꝓij vt daret irriguū inferius ꝛ supius. i. pluuiā gre ꝛ glorie vel irriguū mētis ꝛ corporis vel irriguū tpale in hoc tpe siccitatis ꝛ spirituale. Sic helyas humilians se corā dño ꝛ ecce nubecula parua quasi vestigium hois, ascēdebat de mari. Sequitur. Et facta est pluuia grandis.

Scdo requit q⁹ sit eleuata ad dñz q⁹ cōfugit ad dñz.

In oī cōgregatōe bñ ordinata ē vn⁹ ꝓnceps q̄ habet dominiū sup alios et principatum sicut videm⁹ in cōgregatione apum q⁹ vna ē que alias regit nō bñs aculeū Eccl̄ia est congregatio fideliū xp̄us est caput q̄ oēs gubernat nō habens aculeū peccati: ideo nō restat nisi cōfugere ad ip̄m. sicut fecit Hester. Unde apostolus. Fortissimū solaciū habemus quo cōfugim⁹ ad tenendā nobis ꝓpositaz spem quā sicut anchoram habem⁹ tutam ꝛ firmā. ¶ Nota aliud est de solatio diuino ꝛ humano quia solatiū humanuz est momentaneum vnde ꝓparat musto qō incestat hominē sed q̄n depuratum est tūc est paruū. sic solaciū mūdi in feruore suo incestat hominē. i. absorbet rōnē hois ꝛ vsum eius sed tale solaciuz defecta tum reputabit. Illo solacio potat⁹ ē prim⁹ homo. loth. noe. ꝛ diuites hui⁹ mundi. ¶ Sed solaciū diuinū fortissimū est quia semꝑ durat ꝛ est maximū Uñ sic est de solacio qō accipit homo a deo; sicut ē solaciū qō accipit homo nobilis in aue ꝑdali ꝛ auis in ꝓda. Nā aliter solatiat homo in ꝑda aliter auis; qz q̄n auis accipit ꝑdā vbicunqz eā insequit sed q̄n accipit tenendo eaz solatiū suū cessat. sed hō bēt solatiū in ꝓsecutōe eius. sic ē de deo q̄n de⁹ ostēdit se alicui cōscientie tunc insequit eā toto affectu cū desiderio sed q̄n tenet eū tūc hz suū solaciū sed deus delectatur in ꝓsecutione. s. q̄n hō insequit toto ōsiderio ꝛ affectu. Fortissimū ergo solatiū habem⁹ q̄n cōfugim⁹ ad dñm ponēdo quasi anchorā ꝛ tūc eristim⁹ tuti ꝛ firmi q̄n nauis ē in mari firmata anchora; qz tūc est timendū tēpesta

tes ventos ꝛ turbines. Ille mūdus est quasi quoddā mare magnū i quo pisces magni. i. potētes ꝛ nobiles comedunt minores. vt de hoc cōquerat Habacuc. ij. Quare nō respicis super iniquae agentes. ꝛ taces deuorante impio iustiorē se ꝛ facies homīs sicut pisces maris. O quātū tā iniqui sua potentia ꝛ malicia deuorāt iustos. vnde ꝛ tot tēptationes ꝛ venti ꝛ ꝓsecutiones tā insurrexerūt q⁹ valde necesse ē spem nostrā in deo anchorare ꝛ sic nō cōturbabit iustū quicqd acciderit ei.

Tercio tangit nostre

cōgregatōnis causa manifesta pauēs piculum cū simus in periculo siccitatis tēpestatis ꝛc. ꝓpter cuius periculi euasionē sumus cōgregrati vt deus liberet nos. pericula autē magna sunt in mari. iurta illud. Facientes operationes in mari enarrant pericula ei⁹ Et licet sint ibi multa pericula tamen q̄n ventus est ꝓpitius ꝛ nulle insurgūt tēpestates trāseunt mare multū suauit ꝛ modico tpe multū spaciū sed q̄n est eis ventus ꝓtrarius trāseunt cū timore. Sic in isto mundo qui dicit mare aliqui trāseunt quiete ꝛ suauiter sicut diuites quib⁹ vent⁹ fortune est ꝓsper nec aliquas sentiunt tribulatōes ꝛ in modico tpe trāseunt multū nescientes deo reddere rōnē in die iudicij. Alijs vero scz pauperibus ventus fortune semꝑ cōtrarius est. ꝛ isti trāseunt mūdum in magna amaritudine. Uñ bñ ꝙquerit paulus in ꝑsona coꝝ. periculis fluminū piculis in mari ꝛc. Sed in bis omnib⁹ hoc nobis remanet solatiū vt cum ignorem⁹ quid agere debeamus hoc solū residuū habem⁹ vt oculos nostros dirigamus ad te domine qui in celis es ꝛc.

In die dñice ascensionis Sermo francisci de maronis.

xultauit vt gygas

e ad currendū viam a summo celo egressio eius ꝛ occursus eius vsqz ad summū eius. pſ. xviij.

¶ Quia duo sunt inter cetera xp̄i mysteria: q̄ſi er opposito sibi cōtraria.

¶ Mysteriuz scz incarnationis quo fuit humiliatus.

¶ Mysteriū quoqz ascensionis. quo fuit sublimatus.

Idcirco dauid ꝓpheta hec duo mysteria ordinatissime in verbo ꝓposito introducit. ¶ Primo quidē mysteriū incarnationis cū ꝑmittitur. Exultauit vt gygas ad currenduz viā a summo celo egressio eius. ¶ Scdo mysteriū ascensionis cū addit. Et occursus ei⁹ vsqz ad summū eius. De q̄bus mysterijs loquens saluator. Joh. xvj. dicit. Exiui a patre ꝛ veni in mundū quātū ad incarnationē. Iterū relinquo mundum ꝛ vado ad patrē quātū ad ascensionem. ¶ De ꝑmo ergo mysterio incarnatōnis dicit. Exultauit vt gygas ad currendū viā a sūmo ꝛc. Ad declarandum istud mysterium sunt quatuor videnda.

¶ Primū quis fuit iste gygas ō quo ꝓpheta loquitur.

¶ Scdm q̄liter iste gygas exultauit.

¶ Tercū quā viam incurrit.

¶ Quartum qualiter a summo celo egressio eius fuit.

Quantū ad primum

punctū. Iste gygas est ille de quo loq̄tur apls Heb. j. Qui cū sit splendor paterne glorie ꝛ figura substātie eius portansqz oīa verbo virtutis sue sedet ad dexterā maiestatis in excelsis

tanto melioꝛ angelis effectus quãto pꝛe illis nomẽ hereditauit. Int. Iligẽdum tñ q̃ sc̃ptura describit quatuoꝛ ꝓpietates gygãtis. huic gyganti cõuenientes. ¶ Pꝛima est q̃ gygas habet strẽnuitatẽ in suo congressu. quia tales homes a pꝛincipio bellare docentur. vt patriã tueantur. Ideo dicebat saul ad dauid de golya. Uir bellatoꝛ ẽ ab adolescentia sua. Baruch. iij. Ibi fuerũt gygantes noiati ab inicio statura magna scientes belluz. ¶ Scõa ꝓpietas q̃ gygas habet magnitudinem in suo excessu. Mensura quidez gygantiũ excedit modũ quantitatis humane. ideo scribit Deut. iij. q̃ cum solus Og rex basan mansisset de stirpe gygantiũ monstrat lectulus eius ferreus. i. canna hois habẽs nouẽ cubitos longitudinis. Uñ dicebant Numeri. xiij. Uidimꝰ monstra de genere gyganteo q̃bus cõparati locustę videbamur. ¶ Tercia ꝓpietas q̃ gygas habet foꝛtitudinẽ in suo conatu. sicut enim magnitudo ita et foꝛtitudo excedit modũ humane foꝛtitudinis. ideo dr̃ pr̃. Gygas in multitudine virtutis sue. Unde ꝺ nemroth qui fm Augꝰ. in de ciuitate dei: fuit gygas dicit robustissimus Gen̄. x. ¶ Quarta ꝓpietas q̃ gygas habet diuturnitatez in suo statu. Quanto enim virtus eius est efficatioꝛ, tanto plus cõseruatur fm cursum nature. Genes. vj. legitur. Ex nõ erat eoꝝ hominũ longeua. gygantes erant sup terram. Deinde dicit q̃ isti sunt potentes a seculo viri famosi ¶ Nunc ad ꝓpositũ xp̃s in sua incarnatione habuit strẽnuitatẽ in suo congressu: quia sicut viri strẽnui sunt solliciti de armatura: cũ quo certẽt contra inimicũ. ita dñs in vtero virginis humanitatẽ nostrã sicut armaturam fabricauit. cũ quo postea congressus est cuz seuissimo hoste. vt dicit Leo in sermone dñice natiuitatis. ¶ Scõo habuit magnitudinem in suo excessu Licet enim in sui conceptione dicat coꝛpus eius fuisse minimũ q̃ vnq̃ fuit cõceptũ z asatũ. ꝓ eo q̃ minꝰ habuit de tpe augmẽti cũ statim fuit animatus. tñ fm quãtitatẽ virtutis z virilis pfectionis: ita fuit magnũ in tẽpe sue cõceptõis sicut in tpe passionis. ideo dr̃ Jere. xxxj. Faciet dñs nouũ sup terram femina circũdabit virũ. i. hominem virtute pfectũ. ¶ Tercio habuit foꝛtitudinẽ in suo effectu: quia existẽs in matris vtero totũ mundũ cõseruabat. sicut sedẽs ad dexterã patris. Et istaz foꝛtitudinẽ in vtero maxime demonstrauit: qñ ibi vnũ hoiem fecit: q̃ tñ posset sicut tota trinitas simul. de cuiꝰ factione dr̃ Jobis. j. Uerbũ caro factũ est. ¶ Quarto habuit diuturnitatez in suo statu. quia diutiꝰ in vtero ꝛginis fuit tanq̃ i thalamo sibi gratissimo: q̃ aliq̃s hõ cõmunic̃ mansit. Ceteri enim nõ manent nisi ꝓ octo menses cum a cõceptione ꝓ quadraginta dies fetus nõ sit animatus. fm Augustinum de doctrina xp̃iana. Xp̃s autẽ in ꝓmo instanti sue conceptionis fuit animatꝰ fm Damas. z sic ꝓ nouẽ menses integros ibi mansit.

Quantũ ad secundũ

punctũ qualiter exultauit iste gygas qui cũ in foꝛma dei esset non rapi tẽ. Iste exultauit in matris vtero: quia mox eiꝰ anima glorificata fuit vt fuit coꝛpori infusa. z ideo ibi fuit beatifica exultatio: vt melius dicere posset mater domini. Exultauit infans in gaudio in vtero meo q̃ diceret elizabeth. Luce pꝛimo.

Quantũ ad tercium

punctũ sez quã viam cucurrit ille gygas exultans. Sciendũ q̃ fuit via regia: quia claustrũ vteri virginalis eundo ꝑ portã clausam. Dicit autem xp̃s illã viã cucurrisse. Aut quia in virtute diuina trãsiuit sicut solis radius ꝑ vitrũ retinẽs colorẽ eius. Aut quia trãsiuit in momẽto tpis. sicut egredit vox de oze deferẽs secũ mẽtis cõceptũ quẽadmodũ verbi diuinitas humanitate quasi voce erat circũamicta.

Quantũ ad quartuz

punctũ. sez qualit̃ a summo celo. i. a suprema ierarchia q̃ dr̃ supcelestis z nõ fuit missus a celesti ierarchia sicut angeli mittebantur ne forte angelus putaretur: ideo dr̃ q̃ egressio eius fuit a sup̃mo celo: qz dicit i iohãne. oia que habet pr̃ mea sũt z ego z pr̃ vnũ sumꝰ ¶ De scõo mysterio dñice ascẽsionis qõ notat cũ sequit. Et occursus eius vsqz ad summũ eius. sunt ꝑ̃ncipaliter duo facienda. Primo vt insistat circa xp̃i ascẽsionis veritatẽ. Secũdo circa eius ꝓpietatem.

Quantũ ad pr̃mum

est intelligendũ. q̃ in die ascensionis xp̃s fecit quatuoꝛ actus declarantes veritatẽ ipsiꝰ ascensionis. ¶ Primus actus fuit eius manifesta apparitio. Marci vltimo. Nouissime recũbentibus vndecim discipul' apparuit illis ie sus. Dicit aũt nouissime quia illa fuit vltima apparitio post resurrectionez z ante ascensionem. Et in ista vltima apparitione christus fecit quatuoꝛ notabiles apparitiones. ¶ Primo discipulos icrepauit. Exprobrauit enim icredulitatem illoꝝ z duriciam cordis quatenus verba que recedens diceret arcus cordibus audientium impressa remanerent: quia illa que cũ tristicia z dolore ingeruntur diutiꝰ retinerẽtur. ¶ Secunda operatio fuit q̃ post increpationem officiũ predicationis iniunxit dicens. Euntes in mundum vniuersum predicate euangeliũ omni creature. ¶ Tercia operatio q̃ formã baptismi tunc exꝓssit dicens. Baptizantes in nomine patris z filij z spiritus sancti. ¶ Quarta operatio q̃ eis gratiam miraculoꝝ contulit dicẽs Signa autez eos qui crediderint hec sequentur tẽ. ¶ Secũdus actus quo christus confirmare voluit suam ascẽsionẽ fuit. familiaris comestio: quia post predicta fuit cum eis familiarissime pransus. Actuũ ꝓmo. Conuescẽs precepit eis ab hierosolymis ne discederent. sed expectarent ꝓmissionẽ patris tẽ. Cuius comestionis causam assignans beatus Gregorius dicit. Comedit z ascendit: vt per effectum comestionis veritas patesceret carnis ¶ Sed circa istam comestionez accipiuntur quatuoꝛ documenta Primũ est q̃ ad illud conuiuiuz mater domini fuit vocata cum duabus sociabus ad minus: quia fuit factum vbi ipsa manebat fm q̃ habetur Actuũ ꝓmo vbi dicit Lucas q̃ ascendente christo regressi sunt apostoli i domo vbi manebant cum mulieribus z maria matre eius. Ista autem regressio denotat q̃ inde exierant vnde. Christus post cibum conduxit eos foras vt patebit. z nõ ẽ verisimile q̃ in tali domo fieret cõuiuiũ matre dñi non vocata.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Scom documentū est q ibi fuerūt vocati z inuitati p̄ter ap'los. duo fratres dñi, i. germani ꝯsanguinei ad minus: quia ibi manebant vnanimiter ẽm auctoritatē p̄allegatā ¶ Tercium documentū. q ad minus in isto cōuiuio fuerūt. xvj. p̄sone sine xp̄o. scz xi decim ap'li. z mater dñi cū duab⁹ mulieribꝫ ad min⁹. z duo ad minus frēs eius ¶ Quartū documētuz. q in isto cōuiuio nō solū fuit cibus sed etiam potus: quia de ipso loquitur petrus Act. x. Manducauim⁹ z bibimus cū illo post q̄ a mortuis resurrexit. nō tñ videtur q xp̄s tunc biberit, quia dixerat Matth. xxv. Non bibā de genimine vitis z̄c. Quia vero illud prandiū fuit felicissimū, ideo bñ p̄t dici illud Apo. Beati q̄ ad cenā agni nuptiarū vocati sunt. ¶ Terci⁹ actus quo xp̄s voluit cōfirmare miraculū siue ascensionis fuit social' egressio seu eductio. quia post illā beatā refectionē christ⁹ egressus est cū eis, quia dī Luc. xxiiij. Eduxit illos foras in bethaniā et tuit vsq; ad montē olyueti cū eis. Hic accipiunt duo dicta deuotissima ¶ Primum q ab ista eductione mater dñi nō fuit omissa nec secluſa. nec aliquis q in domo illa fuit quin vellet ire ad videndū xp̄i ascensionē: quia hoc fuisset cuilibet nimis penale. ¶ Scom q. xvj. p̄sone fuerūt ad minus p̄ntes in comestione ẽm premissa et in ista egressione gloriosissima q fuit p iter sabbati. Actuum. j. Non puto xp̄m siluisse: nec verba inania dixisse sed flāmācia, sicut dicebāt euntes in emaus Nōne cor nostrū ardens erat in nob dū loquerē z̄c. Luce. xxiiij. ¶ Quartus actus declarās miraculū isti⁹ ascēsionis fuit affectualis statio. Nō ẽm post q̄ venit ad montē olyueti confestim euolauit, sed aliquā diu stetit sicut amici valefacientes solēt in vltima salutatione figere gradū. ¶ Qualiter autē xp̄s tunc valefecerit matri sue z alijs ap'lis. euāgeliste magis decreuerunt dimittere deuotis mentibus ad cōtēplandū q̄ sollertib⁹ lectorib⁹ ad scribendū. Intelligenduz tñ q in isto statu xp̄s fecit quatuor opationes. q̄ istā morā declarāt. ¶ Primo ẽm dedit bonū responsum cuz quereret ab eo q̄ cōuenerāt. Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel. dixit ẽm tūc. Non est vestrum nosse tpa z̄c. Ex quo dicto accipiuntur duo documēta. Primū q doctor veritatis de questionibus supuacuis z inutilib⁹ ad salutē determinandis nō se debet intromittere, z ideo xp̄s istā questionez quasi recusans determinare dixit, Non est vestrū nosse tēpora z̄c. i. nō ptinet ad vestrā salutem Scom documētū q questiones que fiunt circa determinationē xp̄is pro fine mūdi sunt tales quia xp̄s istā talē reputauit. ¶ Scōa opatio facta i isto monte fuit quia deus dedit eis vnuz p̄ceptū q in ciuitate illa manerent donec virtutē celestē acciperēt. Luce xxiiij. Vos autē sedete in ciuitate: donec induamini virtute exaltor: ex quo accipiūtur duo documēta notabilia. Primū q hō qui vult virtutē celestē accipere z optinere debet seipm quietare a tumultib⁹ manēs apud se in quiete. ideo dixit manete in ciuitate. non dixit ambulate p ciuitatē. Scom documentū q nullus debet exire foras ad p̄dicādum nisi p̄us sederit ad diuinā virtutē z doctrinā p̄cipiendā: quia discursus predicationis fuit interdictus ap'lis donec acciperent virtutē supuenientis spūssancti, dicente dño. manere in ciuitate donec induamini virtute z̄c.

¶ Tercia operatio facta in monte cū mora fuit q ipse dedit eis vnū p̄missum di. Accipietis virtutē supuenientis spūssancti in vos Act. j. Nullū ẽm habebat iocale magis p̄ciosuz quod posset p̄mittere. ¶ Quarta operatio morosa fuit: q: cōtulit eis vnū bñficium magnū, s. suā bñdictōnē Lu. xxiiij Bñdixit inq̄t eis: z tunc dicit discessit ab eis: z ferebat in celū: vt ostenderet esse suā vltimā appitionē añ ascēsiōez

Circa secundam par

tē ist⁹ dñice ascensiōis q̄ agit de ascensionis xp̄i p̄prietate occurrunt quattuor cōtemplationes.

¶ Prima q̄liter xp̄s fuit assumptus.
¶ Secunda q̄n fuit assumptus
¶ Tercia vnde fuit assumptus.
¶ Quarta ad quē locū fuit assumpt⁹

Quantū ad primam

cōtēplationē occurrūt quattuor considerationes. ¶ Prima p quē modum fuit elevat⁹. Ad hūc aūt modū occurrūt q̄ttuor circūstantie: q̄b⁹ dñica ascēsio fuit qualificata. Prima fuit corporis dñici illūinatio. Licet ẽm post suā resurrectiōz nō defuerit ei claritas corporis glorificati ꝑm Aug. in de ciuitate dei, tū illa nō fuit manifestatiovs q̄ ad horā ascensiōis. Ex aūt tūc fuit manifestata ꝓbat p dictū ꝓphete q̄ ī ps. describens ascēsionē dicit. amict⁹ lumine sicut vestimento. ¶ Scōa circūstantia erat dñici oris cōfessio: qa sicut ꝓñ suos bñdixerat: ita surſū ascēdens deū bñdicebat. Quia idē ꝓphet⁹ dñi ascēsionē rememorās dicit Cōfessionē z decorē induisti. ¶ Tercia circūstantia fuit manuū suarū elevatio q: elevatis manib⁹ ferebat in celum. In quo actu dedit exemplū q̄ quanto ad maioris honoris fastigium bomines sublimant: tanto opatiōes suas magis ad deum elevare tenentur ¶ Quarta circūstantia fuit oculorum cōversio: q: ipse ascendebat verso vultu ad orientē: respiciens ad tot⁹ lumi nis fontem. vñ ꝓpheta. Psallite deo q̄ ascendit sup celū celi ad orientē. Ex quo accepit eccl'ia catholica duo notabilia documenta ¶ Primū q eccle cōstruunt ad orientē: sicut xp̄s orientem respiciebat. ¶ Secundū vt cū infans baptizatur dū immergit ad orientē: vultū cōversum habeat sicut dom⁹ in cui⁹ noie baptizat.

Secunda considera

tio est cū quibus fuit elevat⁹. Ubi cōsiderandū: q xp̄s ascendit in celū cū q̄druplici militia. ¶ Prio cū militia sāctoꝝ angeloꝝ: q̄ secū ascenderūt cum ministrarent in sinu abrahe: sicut nūc ministrant in mundo: ꝑm dicta euangelica. ¶ Scōo cū militia sctāꝝ aiaꝝ rum de hoc mundo. q: in ist⁹ quadraginta dieb⁹ credendū est multos homines i gratia fuisse mortuos. Et de quibus fidelib⁹ nō est dubiū: z oēs isti associabant exercitui sctoꝝ quē xp̄us ducebat ¶ Tercio cū militia sanctoꝝ ab infer⁹ liberatoꝝ: q̄s. s. liberauit a limbo patrū: q̄ dicti sunt captiuitas quā scz captiuitatē captiuā duxit quā do celestib⁹ māsionibus eos inuenit. ¶ Quarto cū militia sctoꝝ resuscitatoꝝ: q̄ in corpe z aīa q̄si noua militia cū eo ascēdit. q: isti post resurrectionē verā nō credunt mortui. Unde de istis oib⁹ dicēs p̄s. ait. Curr⁹ dei decē milium multiplex dñs in eis z̄c. ¶ Sz remanet dubitatio vbi tot⁹ ille exercit⁹ mansit infra istos quadraginta dies Dicūt aliq̄ q in paradiso terrestri. Alij dicūt q xp̄m inuisibiliter in hoc mōo

Universidad de Deusto
Biblioteca

nsociabãt cũ miris laudib⁹. Et vtrunq; est possibile: lz nõ sit aũcte firmatũ

Tercia consideratio

est a quib⁹ fuit eleuat⁹. Et dicendũ q̃ in illa ascensione quattuor cõsiderantur q̃bꝫ hec ascẽsio attribui põt. ¶ Primũ est eius diuinitas; qz sicut ex sua diuinitate potuit resurgere: ita ex eadem diuinitate potuit el⁹ humanitas in cẽlũ eleuare: p̃s sibi dicente. Exaltare dñe in virtute tua. ¶ Scõm cui pt attribui ista elevatio est eius humanitas; qz corpora glorificata sicut tunc fuit corpus xpi habent talem dotez. ſ. agilitatis, vt q̃ ipsam possint eleuari, quocunq; velint: fm illud dictũ Esa. Assument pennas vt aquile volabũt z non deficient. ¶ Tercũ est angelor̃ obsecutio: q̃ de celo occurrerũt ad el⁹ obsequiũ. Et hoc videt dicere illũ verbum Act. j. Videntib⁹ illis eleuatus est. Aug. Cũ audis eleuatũ cognosce militie celestis obsequiũ. ¶ Quartuz est nubiũ amministratio, qz post q̃ ab eis modicũ ascẽderat Nubes suscepit eũ ab oculis eor̃ Act. j. Et sic omnia ista cõcurrerũt vel occurrere potuerũt fm aliquẽ ordinẽ ¶ Intelligendũ tñ q̃ in ista ascensiõe fuit mira exultatio omniũ xpi cõmitatiũ: z laus forte vocalis. Sicut ꝓpha innuere videt cum dicit. Ascendit de⁹ in iubilo z dominus in voce tube.

Quarta consideratio

Quare xp̃us fuit eleuat⁹. Et dõm q̃ ad hoc ipse xp̃s q̃tuor assignat rões ¶ Prima ad ianuã celi aperiendaz: q̃ fuit clausa a lapsu Ade: in cui⁹ clausionis figura posuit de⁹ cherub gladiũ versatilem ante ianuã paradisi: vt nullus posset venire ad lignũ vite. Xp̃us aũt ipsaz aperuit. vii Apo. iij. ꝛ. Hec dicit sanct⁹ z verus q̃ hz clauẽ david qui aperit z nemo claudit ¶ Secũda ratio fuit ad locũ nobis parandũ: qz parũ nobis essz ianuã aperire: nisi nobis infra domũ mansionẽ vellet ꝓparare. Vñ dicebat Job. xiiij. Si sabiero z parauero vobis locũ ꝛc. ¶ Tercia rõ fuit ad deũ ꝓ nobis exorandũ, sicut p̃ces p̃sentiũ efficaciores ee solent. Vñ Johis. xvj dicebat cõsolans apl̃os de suo recessu. Ego rogabo patrem de vobis. Vñ z Iohes in canonica sua ꝓma cap̃. ij. dicit. Aduocatũ habem⁹ apud deũ patrem iesum xp̃m. ¶ Quarta rõ fuit ad spũm sctũ mittendũ de celis: sicut dicebat Job. xvj. Si nõ abiero paradit⁹ nõ veniet ad vos si aũt abiero mittam eũ ad vos. Aug. de trinitate. Semel dat⁹ est spũs scus in terra ꝓpter dilectionẽ primi. Et iõ semel debuit dari de celo ꝓpter dilectionem dei.

Circa secundã cõtemplationẽ. ſ. q̃n fuit eleuatus occurrũt quattuor considerationes. ¶ Prima est de anno. Circa q̃ intelligendũ q̃ fm numer⁹ bti Aug. in libro de miribiliby sacre scripture. Xp̃s ascendit in celum in decimo etatis circulo mundi. q̃ circul⁹ fm ipm hz q̃ngenta trigita annos. sicut ascendens in celũ reparauit nouem ordines angelor̃: et vnũ sanctorum instituit. Dicit aũt augustin⁹: q̃ de isto circulo nonaginta, duo anni postea remanserunt. ¶ Ex quo dicto accipiunt quattuor catholica dicta. ¶ Primũ q̃ xp̃us ascendit in celũ in sexto millenario annor̃: sic sexto die opa sua cõsummauit Gen̄. j. Ita q̃ sexto millenario ãnor̃ fuit hõ ad paradisũ reduct⁹: sicut pri⁹ sexto die expulsus. ¶ Scõm q̃ a creatione

mũdi vsq; ad dñicã ascensionẽ fuerũt q̃nq; milia z ducenti. xxviij. anni. qz i decẽ circulis ꝓpleti sũt q̃nq; milia. ccc. anni. inde sublat⁹. xcij. videt mihi iste nũer⁹ remanere. ¶ Tercũ est q̃ a creatione mundi vsq; ad incarnationez x̃pi q̃nq; milia. c. lxxv. qz x̃ps qñ ascendit habuit. xxxiij. annos fm Aug⁹. q̃ bus sublatis a p̃dicto numero remanẽt postea q̃nq; milia. c. lxxv. ¶ Quartũ est: q̃ a creatõe mundi vsq; ad nũc fluxerũt ser milia z q̃ngenti anni: nisi fallar in numero: qz mõ agim⁹ annũ dñi. M. ccc. xxv. z oĩa accipiuntur hec a dictis Aug. in libro de mirabilib⁹ sacre scripture. ¶ Scõa cõsideratio est de mense. Et dõm q̃ illa eleuatio facta fuit in mẽse Maij. q̃nto die illius mensis: qz x̃ps fuit passus. xv. die marcij. z resurrectio. xvij. die eiusdẽ mensis: fm aug. iij. de trini. Et ab illo die vsq; ad ascensionẽ fuerũt. xl. dies: vt habet Act. j. ¶ Intelligendũ tñ q̃ iste mensis hz quattuor ꝓprietates ascensioni dñi cõuenientes. ¶ Prima qz in isto mense terra implet frondib⁹ Sic x̃ps impleuit regna celestia sctis ipsum comitantib⁹: q̃bꝫ diuisit terraz in funiculo distributionis: fm ꝓphaz ¶ Scõa est q̃ homines in isto mense letant: qz aer est summe temperat⁹ et totus orbis venustat⁹. Ita in ascensione x̃pi sancti fuerunt letati: qñ videbant amenitatez siue hereditatis p̃s. Credo videre bona dñi in terra viuentiũ. ¶ Tercio aues in isto mense gratulãdo cantant ita in ascensiõe domini angeli cantauerunt cantica letitie. ¶ Quarto in isto mense celi serenant z radij solares sunt clarissimi ꝓpter aeris temperiem z puritatẽ. Ita in ascẽsione x̃pi celi fuerunt serenati: qz tunc ꝓcepit angelos illuminare fm act⁹ suos archicos: vt essent clariores q̃z ante. ¶ Tercia ꝓsideratio est de die. Cõstat aũt q̃ ipsa ascendit quinta feria: Sicut die dñico resurrexit, qz ista ẽ dies quadragesima semp̃ a resurrectõe ¶ Intelligendũ tamen q̃ ista dies q̃druplici mysterio legitur consecrata. ¶ Primo creatiõe pisciũ Gen̄. j. Producant aque anime viuentis. Vñ sic tunc pisces remãserũt in maris amaritudine: ita discipuli post ascensionẽ remanserunt in desolatõne de x̃pi absentia z de timore iudeor̃. ¶ Scõo: ista die fuerunt creata volatilia Heneſ. j. Volatile iuxta genus suum. sic ista die aues celi. ſ. angelici spũs cum x̃po euolauerunt. vñ ꝓpheta. Ascẽdit sup̃ cherubin z volauit. ¶ Tercio mysterio dñice oblationis. Ista eñ die fuit x̃ps in templo p̃sentatus. sicut in die dñico natus. Illa eñ est semp̃ q̃dragesima dies: z x̃ps in ascensione sua fuit oblatus ab angelis ipm offerentibus ante conspectum dei patris fm illam visionem Dañ. vij. Aspiciebam in vi'u noctis: z ecce in nubibus celi filius hominis veniebat z vsq; ad antiquũ dierum puenit: z in cõspectu eius obtulerunt eum z dedit ei potestatez ꝛc. ¶ Quarta fuit cõsecrata mysterio pascal' refectiõis: qz isto die x̃ps comedit pasca in cena: vtz. Et ibi instituit sacramẽtũ eucharistie: qđ fuit imago istius eterni cõuiuij: ad qđ hodie sancti p̃ x̃pm sunt perducti. dicente x̃po in cena. Ego dispono vobis regnum sicut disposuit mihi pater meus vt edatis z bibatis super mensam meam ꝛc. ¶ Quarta consideratio est de hora. Dicit cõmuniter q̃ x̃ps ascendit hora nona, sz explicite ista hora nõ hꝫ in diuina scẽptura. ¶ Intelligẽduz tñ q̃ isti⁹ hore assignt q̃tuor ꝓgruẽtie

¶ Prima q̄ Adaz ista hora fuit a paradiso eiect⁹. vñ ór Cū deambularet dñs ad aurā post meridiē Gen. iij. Et iō fuit congruū vt eadez hora p xp̄m ipe reduceret in paradisum. q̄ deus saluauit humanū gen⁹ p filia: vt docet Aug. de doctrina xp̄iana. ¶ Scōa ꝯgruentia est q̄ ista hora fuit paradisus terrestris cōclusus. Eadē em̄ hora cuz expulit dñs Adam: collocauit cherub cum gladio flāmeo z versatili ad custodiā ligni vite. vtz ibidē: z iō dignū fuit vt eadē hora xp̄s paradisum celestez reseraret: sicut fecit in sua ascēsione. ¶ Tercia cōgruitas fuit: q̄ xp̄s ista hora ad infernū descēdit. Ista ei hora emisit spūm: vt habet Math. Premiū aūt sue exaltatōis respondebat merito sue humiliatōis. Phil. ij ¶ Quarta ꝯgruentia est: q̄ ista hora fuit infern⁹ dissipat⁹: xp̄o ingrediente q̄ destruxit inferni claustra fm Hiezonimū. Et iō cōgruebat p oppositū q̄ eadē hora paradisus repararet introductis sctis in locis q̄ pri⁹ vacua erāt er angelo⁹ ruina. sic dic̄ ꝓpha in ps. Deduxit eos in portū voluntat⁹ eo⁹

Circa terciam cōtemplationē.

Vñ. s. xp̄s fuit eleuat⁹ Dicit Lucas q̄ fuit elenat⁹ de monte oliueti Act. j. Vñ ór q̄ regressi apli a christi ascensione a monte oliueti. ¶ Intelligenduz q̄ ille mons inuenit in sacra scriptura q̄druplicit cōsecrat⁹. ¶ Primo q̄dez mysterio dñice oratiōis. In isto em̄ monte cōsueuerat xp̄us pnoctare in oz̄one: sicut de die in tēplo docere Luc. xxj. Et iō cū oratio sit eleuatio mentis in deū fm Dyoni. Dignū fuit vt ibi corporalit̄ eleuaret vbi totiens mente fuit eleuat⁹. ¶ Scō fuit cōsecratus: mysterio dñice passionis Ibi em̄ xp̄i passio fuit inchoata: quia ibi fuit captus z ligat⁹: expauit et reduit Luc. xxij. z iō cū merito sue passionis ibi debuit eleuari. ¶ Tercio est adhuc futuro tpe cōsecrand⁹: mysterio dñice vltionis. q̄ ad istuz montē credit̄ xp̄s descensurus. qñ antixp̄m interficiet spiritu oris sui: z exercitum ei⁹. De quo iudicio accipit̄ illa ꝓphetia Zach. xiiij. Egredie̊t dñs z pliabitur cōtra gentes illas z stabūt pedes ei⁹ sup montē oliuaz q̄ est ꝓxima ierl̄m ad oriētē. Et loquit ibi de exercitu antixp̄i. ¶ Quarto est cōsecrand⁹ mysterio dñice cōsummatōis. q̄ sup istum montem venturus est ad iudicium. gentes em̄ cōgregabunt ad vallē Josaphat q̄ est ad pedem isti⁹ montis. sicut ait Hiero. z iō ór Joel. iij. q̄ ibi futura est disceptatio. Vñ etiā direct bodie illi duo viri. s. angeli q̄ in eodez monte apparuerunt aplis. Quid statis ammirantes eū euntē in celuz: sic veniet quēadmodū vidistis eū ze. q̄si significantes eū regressurū ad eundē locum vñ fuerat egressus. Si aūt illi duo viri hec dicentes fuerūt angeli vl̄ non cū dicunt viri nō angeli: videtur valde ꝓbabile: q̄ fuerunt Enoch z helyas: pnunciantes iudiciū. q̄ hoc est futurū eo⁹ officiū. Et hoc matrimeni dek verū: cum xp̄s soluz istis in terra dimissis cum oīb⁹ sanctis alīs sit fm premissa ad celum eleuat⁹.

Circa quartā contemplationem.

s. ad quem locū fuerit eleuatus. Dicit in themate assumpto: q̄ sicut a summo celo egressio eius: ita occursus eius vsq̄ ad summū ei⁹. vñ z apls Epbe. iiij. dicit q̄ ipe ascendit sup omnes celos. Illud aūt ꝝbū apli potest duobus modis intelligi. Aut

q̄ sup omnes celos. i. vltra totū cor⁹ celi empirei: sic̄ aliq̄ imaginant xp̄m in eius extrinseca superficie sedentē. aut q̄ ascenderit sup oīes celos. i. ad supremā ptem celi empirei. z ista est intentio apli ad Heb. vbi ostendit xp̄m introisse infra celuz: sicut pontifex ad sancta sanctoz quēadmodū ór petr⁹: Act. Supioza dom⁹ ascendisse. non est intelligendū de tecto sed de mansione supioz. ¶ Intelligendū tñ q̄ i celo empireo sunt duodecim mansiōes que sunt significate p duodecim fundamenta q̄ vidit Johannes in Apo. in ciuitate supna. xxj. ca. Et in qualibet istaz mansionū credūt aliq̄ xp̄m mansisse p vnū diem vsq̄ ad penthecosten. Ita q̄ in prima die qua ascendit fuit in ordine sctoz: q̄ sūt citra angelos: q̄ nō ꝓprijs meritis sicut angeli: sed solū virtute passionis xp̄i sic salvati. sicut sunt ꝓpuli fideliū qualitercunq̄ renati: z in hac die instituit illū ordinem decimū a nouē ordinib⁹ angeloz fm parabolā euāgelicā de dragma decima pdita et inuenta. ¶ Secunda die ór fuisse in ordine angelorū: z ibi sanctos dimisisse: quos secuz adducebat q̄ venerant ad illum ordinem a spū z eis dedisse suas mansiones. ¶ Tercia die fuit in ordie archāgeloz modo cōsimili. ¶ Quarta die in ordine principatuū. ¶ Quinta die virtutū ꝓsimili mō. ¶ Serta: ptātum ¶ Septima: dñationum. ¶ Octaua thronoz. ¶ Nona die in ordine cherubin. ¶ Decia die in ordine seraphin id est sabbato añ penthecosten. Et sic impleuit illam ꝓpbolam in singulis ordinib⁹ distribuens suas mansiōes Luc. xij. Beati serui quōs cū venerit dñs inuenerit sic facientes. Amen dico vobis q̄ ꝓcinget se: z faciet illos discumbere z trāsiens ministrabit illis. Et remanent duc mānsiones Una in qua nunc mater dñi stat: sup oīes choros angeloz exaltata fm Hiero. Et in ista mansiōe xp̄s p aliā diez stetisset: si matrem suā illic inuenisset: sz q̄ ipam in terris dimisit Act. j. iō ibi nō steti. Et tūc die vndecima. s. pēthecosten ór ascendisse ad supceleste ierarchiam btissime trinitatis collocatus ad dexterā maiestatis in excelsis fm ꝝbum apli. Et illa est mansio duodecima: z tūc misit spūm sctū. s. cū quenisset ad patrē rogando eū vsq̄ ad illuz diem. si ꝓma die fuit vltimate assumptus: q̄ ꝓpheta dicit in eius ꝑsona p ecclia in terris relicta: si nō ꝓsuero cui ierl̄m in principio leticie mee. Et iō hoc tpe istud ab eadē ecclia cantat Hec est putādū q̄ statim rogauerit z pater tantū distulerit rogata concedere. q̄ ipse saluator dicit in Joh. Scio pater q̄ semp me exaudis: z idcirco satis apparet rōnabile: q̄ xp̄s ad celuz q̄uenerit hoc ordine: quia tamē in scripturis non est expressum: magis ē totum deo cōmittendum: q̄z aliquid temere diffiniendū: sicut Hieronymus dicit ad paulā z custachiū in de assūptione virginis marie. Istius vo felicitatis ad quam bodie christus peruenit merito sui victoriosissimi triūphi: quo in cruce triumphans aditū nobis eterne vite obtinuit participes nos faciat idem dominus ihesus ibidem regnans ze.

Sermo alius In die ascensionis dñice: dñi Petri aureoli

Um sit splendor
c paterne glorie: z figura substantie eius: portans oīa verbo virtutis sue: purificationem fa

dens peccatorum: sedet ad dexteram patris in excelsis Hebre. j. ¶ Quelibet enī res tendit ad locum suū vnde traxit originem: vt ibi requiescat. ita nos videm⁹ q lapis vadit versus terram: qz ibi est locus suus vnde sumpsit originē. z ita est de omnib⁹ rebus naturalib⁹ z supnaturalib⁹. ¶ Xp̄us aūt dñs nr benedict⁹ habuit locum

¶ Unum in sinu patris.
¶ Alium in ventre matris.
¶ Alium in hoc mundo.
¶ Alium a dextris patris in celo.

¶ De istis locis duo fuerūt sibi naturalia. s. sin⁹ patris. Et dextra ei. ¶ Locus vo in ventre matris nō fuit sibi ad manendū: sed ad trāseundū. z iste fuit cōueniens nō naturalis. ¶ Iste aūt locus hui⁹ mundi in quo stetit fuit sibi penitus contrarius: qz contra naturā suā: qz nullo modo erat sibi cōueniens. ¶ Inuenim⁹ aūt tria fore in terra p singularem ꝓpietatē z vtutē

¶ Lapis p ponderositatem
¶ Ignis per materialitatem.
¶ Fumus per conclusibilitatem.

¶ Lapis per ponderositatez est in terra: z ad eam naturaliter inclinat sicut z omnia in quibus grauedo predñat vt patet. ¶ Ignis vo est in terra: per materiā: quia est cōiunctus ligno: lō cum ligno ignito stat in terra. ¶ Fumus est in terra ꝓpter impedimentuz terre. qz terre concauitas et inclusiua retentio impedit illos vapores et fumos ne possint inde exire. Et ideo fiunt terremot⁹ frequenter in illis partibus in quibus tales fumi impediūtur: ꝓpter terram congelataz z strictā impedientem ne possint exire. ¶ Consimiliter xp̄s fuit in terra sicut lapis: ꝓpter pondus amoris: quod ipm determinabat ad terram z extraxit de paradiso: z hoc ꝓpter ponderositatem nimie charitat⁹ qua dilexit nos. Iste enim amor tenuit eum hic: quousqz fuit completa redemptio humani generis. ¶ Fuit etiaz in terra vt ignis violenter retentus: ꝓpter materiā corporalem sui corporis: cui diuinitas erat conuncta. Illa enim humanitas corporalis determinabat eum huc quasi contra naturam suā. ¶ Fuit etiam in terra hic sicut fumus: ꝓpē impedimentū voluntatis diuine: que volebat donec complesset redemptionem nostram. lz ifti voluntati per omnia se conformarer. Unō dicebat ō patri. Non mea voluntas sed tua fiat. ¶ Modo completa redemptione z amota corruptibilitate humanitatis scz in resurrectione: z completa voluntate patris: istis omnib⁹ perpetratis conueniens fuit q rediret ad locū suum naturalem vnde ab eterno traxit originem. s. ad celum. qō et fecit in ista ascensione. Et hoc ostendit ap̄lus in verbo thematis preassumpto. Cū sit splēdor xp̄i. Jn quo verbo ponit q̄ qz vocabula: quinqz nomina quinqz rationes exprimentia: quare bodie ad celos debuit ascendere. Quia est

¶ Splendor glorie.
¶ Figura patris substantie
¶ Omnia portat.
¶ Purgationem peccatorū facit.
¶ Jn dextera patris manet.

¶ Quia enī est splendor debuit ascendere vt daret gaudium z gl'iam beatis

¶ Quia est figura z sigillū dei patris debuit ascendere vt ostenderet q̄ sunt electi z predestinati ad vitam eternā consequendam. ¶ Quia portat z sustinet omnia: debuit ascēdere vt xp̄ianitatem sustentet. ¶ Quia est purgationē peccatorū faciens: debuit ascendere vt oīa delicta deleret. ¶ Quia manet i dextera dei patr⁹: debuit ascēdere: vt celestia bona nobis dispensaret. Primā rōem assignat sapiens in quodam libro virtutum. Scōam cōfirmat idem in libro sapientie. Terciam dauid. Quartam Malachias. Quintam Esaias.

Primo dico q̄ xp̄us

debuit ad celos ascendere: qz est splēdor glorie vt daret gaudiū beatis. Et sic posset ratio formari. ¶ Splendor glorie non debet esse nisi in gloria: sz in isto mundo non est gloria sed magna tribulatō. ergo non debuit hic remanere: sed ad celestia ascendere. De isto splendore glorie loquit sapiēs in libro virtutū Eccli. xlij. dicens. Sol de gloriosus est in splendore suo: girauit enim celuz in circuitu glorie. Deus enī filius xp̄s iesus ita est gloriosus q̄ girauit celum in circuitu. hoc est dicut: q̄ accepit gloriam omniū virtutū. ¶ Scis vnde gloriant angeli: q̄a deo semp seruiunt sine offensa. z certe ipse accepit istam gloriam: qz deo semp seruiuit nec ipsuz vnq̄ offendit. ¶ Scis vnde gloriant patriarche: qz semp fuerunt obedientes: z ibant vbiqz ad preceptum dei sua relinquētes sicut pater de Abrahamz: z Jacob qui ꝓpter deum peregrini facti sua dimiserunt. Et certe ipse accepit istam gloriam: qz fuit magis obediens hinc inde tanq̄ pauprim⁹ peregrin⁹. ¶ Scis vnde gloriant ꝓphete: qz cōuertebant ppl'm iudeoꝝ ad deum. z certe iste accepit hanc gloriam: qz plures conuertit q̄ omnes ꝓphete. ¶ Scis vñ gloriant apl'i: de pauptate quā tenuerūt Et ipse hanc gl'iaz accepit: qz fuit magis paup q̄ aliq̄s alius. ¶ Scis vnde gloriant martires: de passione quaz sustinuerūt: z ipse accepit hāc gl'iam: qz sua passio fuit maior. ¶ Scis vnō gloriant confessores: de pnia quaz tolerauerunt: z ipse accepit hanc gloriā qz martiraz fecit in deserto. ¶ Scis vñ gloriant ꝟgines de puritate quā tenuerunt: z ipse fuit magis pur⁹. q̄a per se sine omni peccato. Attn̄ sic accepit eoꝝ glorias q̄ eas ipsis dimisit z augmentauit: z sic rō ista Quare hodie celos ascendit

Secundo dico q̄ debuit

ascendere quia est sigillum z figura substantie paterne. Jn curia imperatoris ē aliq̄d signaculū figuras z discernens inter ptinentes ad curiā z nō ptinētes: q̄d cū q̄s apportat tanua sibi aperiri: q̄ nō portāti claudit. Sic: nō bn̄ sanctitū esset si oīes indiscrete intrarent boni z mali curiā summi regis. Nō q̄ oīes illā curiā ingrediunt: lz solū secū hoc sigillū portantes: ne cali q̄s sine illo sigillo intromittit. ¶ Istō aūt sigillū iesus est: q̄ ptz q̄ illuc ascendere debuit. istā rōnē confirmās sapiēs dicit. Scōm sciētiaz artis sue figura illi⁹ z imago bois. Vos videtis q̄ in curijs istoꝝ imperatoꝝ ē signū q̄d apponit lris ist⁹ cōibus: z sit sigillū q̄d apponit secrete. Sic in curia illi⁹ sūmi imperatoris est sigillū filius dei q̄ est imago: character z figura dei patris ꝓpē hoc dicit q̄ sciam artis sue illius figura. Scire debes: q̄ scia dei patris: nō est nisi quedaz figura: q̄dā imago oīm rerū. Quō credis q̄ ꝓduceret celū nisi haberet imaginē eius. Nō enī posset aliq̄d ꝓducere nisi haberet ei⁹ imaginē z figurā ad cui⁹ imaginē seu figure sil'itudinē ipe ꝓducit ꝓducenda z fienda. Et ita fili⁹ dicit dei ars

qz ſm Aug. Filiꝰ eſt ars oñipotētis dei plenꝰ rōne omniū viuentiū. Unō ſicut pictor p imaginem quā hz in aia facit imaginem extra in pariete; ſic deus pater p illam imaginē quā habz p omia ſibi ſimilē ſcz filiū .pducit omia. Ideo dicit ſm ſcientiā artis ſue figura illius. z illud eſt vnū ſigillū. ¶ Eſt etiā aliud ſigillū ſcz humanitas xpi. Et de iſto oportz q omēs ſint ſigillati; qui curiam ſummi regis volunt intrare. Et p illo ſigillo dic̄. Et imago hoīs. Debes aūt ſcire q .p materia illius ſigilli fuit corꝓ eius puriſſimū. Anima vo p carbenula: ſuperſcriptio gratie pleitudo; q̄ adeo ibi fuit q̄ maior creari nō pōt er cuiꝰ plenitudinis ſuperſcriptione deificatꝰ eſt. z in dei ſilitudinē aſſumptꝰ: vt dei ſapientia; bonitas z potentia in eo p̄ oīb creaturꝭ lucidius fulgeret; ſicut in ſuperſcriptionib ſigillo p noia principū eoꝝ dignitatē exp̄imentia ſolent poni. Figura in iſto ſigillo ſūt q̄nq; vulnera. Finis vo fuit redemptio humani generis.

¶ Modo ſi aliq̄s voluerit intrare ad iſtā curiā; oportet q̄ habeat impſſionez iſtiꝰ ſigilli. q̄ eſt ſigillū agni. ¶ Scō oportet ſtare a dextris dei. vt q̄ aliq̄s voluerit intrare videat ſtatim ſi habeat ſilitudinē iſtiꝰ. z ſi ſic intrabit; ſi nō dicet ſibi tu nō habes ſigillū; iō nō intrabis. Ille aūt ſigillū hz agni q̄ habuit memoriā paſſionis xpi. z q̄ pter eꝰ reuerentiā fecit bona. z ſic ptz ſcā rō quare debuit aſcendere.

Tercia rō eſt: qz ſuſtinet oia vbo vtutis ſue.

ipe nanq; eſt ſumma virtꝰ portans z ſuſtinens totam xpianitatē. Uidemꝰ q̄ q̄n aliq̄s vult portare aliq̄d magnū pondꝰ libēter appodiat ſe ad aliq̄d in q̄ poſſit ſe ſuſtinere; z portat baculū z talia in quib ſe firmat. z ideo qz xps portat z ſuſtinet totam xpianitatem p fidem quā p̄dicauit z docuit; tota em̄ eccl̄ia fūdat in fide xpi et articulis fidei qui de ipo credunt. iō optuit vt appodiaret ſe in aliq̄ firmo fundamēto. Hoc eſt aūt dextra dei patris. z iō dcuit vt illuc aſcēderet z ibi ſe firmaret hodie Iſtam rōem cōfirmat .pheta dauid di. Attollite portas principes vras z introibit rex glie z dns virtutū. dicit q̄ attollite mihi portas vras o vos p̄ncipes. Iſti p̄ncipes ſūt nouē chori angelorꝭ q̄ tenebant portas celi clauſas oīb hoib q̄ fuerūt añ xp̄m; qz oēs deum offenderāt q̄ſtū ad petīm originale; iō oīb claudebat. iſta porta q̄ eſt deū nō offendere. ¶ Itē portam ſecundā claudebant; q̄ eſt deū diligere; qz nullus fuit ante iſtū q̄ deū dileriſſz iō claudebat talis porta. Sz mō iſtiꝭ angelicis cuſtodib has portas claudentib dicit xpo aſcendente. Attollite portas; qz hic eſt ille qui nunq̄ deū offendit: ſed ſemp dilexit. Et ſi dicis: Quō intrabim⁹ nos q̄ ſp deū offendimus; nec ipſum ſemp diligim⁹, nō optet dubitare; qz ſi aliq̄n deū offendiſti; dum tamen non offendas in fine. tunc poteris intrare meritis illiꝰ qui nunq̄ offendit. Sic etiam q̄uis non ſemper dilexeris; dum tamen diligis in fine; tu intrabis meritis illiꝰ qui ſemper deum dilexit. Et iō optimū eſt xpo adherere; z illi ſeruire. Sequitur in auctoritate. Dominus virtutum ipſe eſt rex glorie. Certe ipſe eſt virtus potentiſſima omnia ſuſtinens atq; portans. ¶ Debetis ſcire q̄ quattuor ſunt que habent virtutem ſuſtinendi ſcz. Caput. Adamas. Radix. Clauis.

¶ Primo dico q̄ caput ſuſtinet membra. forte di. Non immo mēbra ſuſtinent caput. Dico q̄ licet ſuſtineant ipſum quātū ad quātitatē. tamē caput ſuſtinet mēbra quantū ad virtutem. quia omnib partib influit z ſenſum z motū ſm phos z eſt ſupra membra Sic xpus eſt caput ſuſtinēdo oia. angeli vo et hoies ſunt mēbra eius qui ſuſtinenť ab eius virtute. et ideo ſicut caput eſt ſupra oia mēbra. ſic xps ſup oēs angelos z hoies in paradiſo; qō eſt hodie impletū quia hodie aſcendit ſup oēs celos. ¶ Scō dixi q̄ lapis p̄ciosus. ſ. adamas ad iambrū habet virtutez ſuſtinēdi. Nam adamas ſuſtinet ferrū z iambrū paleas. Scitꝭ vos q̄ ſuſtinēdi ſunt ſicut ferrū. Certe hoies duri. qui inueniūt ſe difficiles ad bene operandum. ſed iſti ſuſtinēdi ſunt ſicut palee; qui p̄mpti ſunt ad peccandū. Et ideo xps habet virtutē adamantis; quia ſuſtinet iſtos homines ferreos; q̄n dat eis virtutem bene operandi. Si em̄ inuenias difficilez ad bene operandū. ſcias qō non ſuſtinenť ab iſto lapide. Xps eſt etiā iambrum; quia ſuſtinet paleas. ſ. homies p̄mptos ad peccandū; quia dat eis virtutē conſtantie. Si em̄ inuenias te p̄mptū ad peccandū ſcias q̄ non ſuſtineris ab iſto iambro ſiue capite.

¶ Tercio dico q̄ radix habet virtutez ſuſtinendi. ſicut pater in vinea materiali. ſicut em̄ vna vitis ſuſtinet multos palmites. ſic vna radix multos vites. Xps autē eſt radix z fundamentū totius eccleſie. Unde dicit. Ego ſum vitis vera. Vinū autē qō .pducit iſta vinea ſunt opera meritoria. que faciunt ſancti homines; que ſunt ſicut vinum gratum z placens bibenti. quia ſicut ſunt noſtra bona opera grata deo: z ſicut vitis non facit fructū niſi manſerit in radice. ſic nec homo bonū opus niſi manſerit in radice ſcilicet chriſto.

¶ Quarto dico q̄ clauis habet virtutem ſuſtinēdi. ſuſtinet em̄ cathenaz ne cadat hincinde. Et ideo videtur q̄ cathena firmetur ad lignū qō tm̄ eſt mediante clauo. ſic xps habet hāc cathenam ſuſtinere ad modū claui. ſancta em̄ mater eccleſia nō eſt niſi vna cathena. Sicut videas q̄ in cathena ē vnꝰ gradus poſt aliū. ſic etiā in ſancta eccleſia eſt vnus poſt aliū. Nam primo loco reſidet papa cū cardinalibus z c̄. Et ſicut cathena ferrea firmat cū clauo ne vadat hincinde. ſic iſta eccleſia que vt dictuz eſt cathena eſt firmatur xpo ſicut clauo ad parietē. i. ad deitatem cui eſt inſeparabiliter vnitus. Aliter em̄ timeo niſi iſte clauus firmaret ſanctā eccleſiam. q̄ totū iret hincinde ad perditionē. ſic patet tercia rō quare xps aſ. z c̄.

Quarta rō eſt vt deleret omnia peccata buiꝰ mundi. qō nō poterat facere niſi eſſet ad dexteram patris.

ibi em̄ ſedens purgationē peccatoꝝ facit. ¶ Ubi ſcire debetis. q̄ peccatū hz eſſe in trib locis. Habet em̄ eſſe in memoria patris vbi reponunť oia peccata que vnq̄ fecimꝰ. z nunq̄ obliuiſcať eis aliq̄ niſi deleať per penitentiā. Habet etiā eſſe in conſcientia hoīs. Uix em̄ eſt aliq̄s quin q̄n peccauit habeat remorſum cōſcientie in ſe. Habet etiā eſſe in diligentia demonis. Ipſe em̄ diligentiſſimus eſt erga peccata. quō poſſit ea habere et in finali iudicio accuſare. ¶ Sed xps qui hodie celos aſcendit. delet oia peccata in iſtis tribus locis. ¶ De memoria qui dē patris; quia ſatiſfecit de of-

Universidad de Deusto
Biblioteca

fensa. qua deus pater erat offensus ꝑter peccatū ꝓmi hois. z potuit hoc facere: quia deus erat equalis illi qui erat offensus. Et quiā rōnale est q̄ de offensa facta satisfactōe remittat culpa. ideo dñs dimittit culpā hominibus, z ita delet peccatū de memoria patris. ¶ Delet etiā de cōsciētia hois qñ immittit cōpunctionē cordi, vt postea confiteat sacerdoti. ¶ Delet etiā de diligentia demonis aduocando p nobis. Non eīn est ausus ꝓinquare nobis nec stare contra nos. qñ videt xp̄m aduocatū ꝓ nobis. Sicut si aliquis magnus aduocat⁹ regatus eēt q̄ aduocaret z allegaret ꝓ aliquo coram iudice cōtra vnū aliū. tūc dicere k totū est perditū: quia ille qui sibi assistit ad latus est contra nos. Sic diaboli qñ vident q̄ xp̄s pro nobis aduocat nō sunt ausi accedere nec aliquid scribere cōtra nos. z ita delet peccatū de diligentia diaboli. Et istā rōnē cōfirmat nobis Malach. dicens. Ipse eīn est ignis cōflans emundās z purgans filios leui. Dicit autē xp̄us conflans. i. refrigerans patrēne recordet de peccatis nr̄is. sed dicit emundās scz cōsciētiā nostrā co q̄ imittat nobis dolorē z cōtritionē de peccatis. ꝑ que peccata mūdant. sed dicit purgās de diaboli diligentia. scz aduocādo ꝓ nobis. Sed ꝓ quibꝫ facit ista certe ꝓ tribu leui. i. ꝓ illis qui sunt assumpti ad fidem. Sic patet quarta rō zc.

Quinta rō est vt dispensaret nobis bona celestia.

Nos videmus q̄ qñ aliquis vult bona alicuius dñi dispēsare ponit se in dextera: quia ista manꝰ est magis parata ad mouendū q̄s alia. z ratio est: quia cor habet influere motū aliꝫ partibꝫ corporis. Et ꝓmo mittit virtutem suam ad dexterā q̄s ad sinistrā. ꝓpter qđ dicit apostol⁹. Q̄ sedet ad dexterā manifestatis in excelsis. i. in bonis portoribus dicit glosa. Istam rōnē cōfirmat nobis Esaias dicēs. Vidi dñz sedentem super solioz excelsum z elevatū z plena erat omnis terra gloria eius z ea que sub ipso erāt replebāt templū. Nec est ibi cōtradictio: quia ipse ē manifestas inq̄tuz deus. z sedet ad dexterā manifestatis inq̄tū hō. Et nota q̄ ipse inuenitur sedisse in quatuor locis.

¶ In corde patris.

¶ In sinu patris.

¶ Ante oculos patris.

¶ Ad derteram patris.

¶ De primo dicit ps̄. Eructauit cor meū verbū bonū. ¶ De scōo filius q̄ est in sinu patris Jobis. j. ¶ De tercio ps̄. Justicia apparebo in cōspectu tuo semper. ¶ De quarto dicitur hic.

¶ Sed mystice aliquid designant. Sedet enim in corde patris ad designandū q̄ nullos diligit deus pater nisi illos q̄ ex corde dilexerūt filiū suū

¶ Sed in sinu sedet ad denotanduz: q̄ nulli imittit deus p̄ cōsolationem nisi illis qui solū requirunt in sinu xp̄i z in eo inueniūt cōsolationē: et nō in aliquo alio, z ideo videas si solū consolaris in xp̄o zc. ¶ Sedet etiaz ante oculos eius. vt si aliquo modo cōtra nos indignaret statim assistat ꝓ nobis. dicendo. Pater nōne ego feci pro te: qđ p̄cepisti mihi. et tu debes facere pro me. z ita auertit eius indignationem quā habet contra nos. ¶ Sedet etiā ad dexterā patris vt dispenset nobis illa bona celestia. Et ideo dicit ꝓpheta. Q̄ ea que sub ipso erant replebant templū. scz paradisi. Ubi omes qui ibi sunt habēt per ipm repletionē

z saturitionē omniuz bonoꝝ. quia videndo ipm vident z habent omne bonum. Ad istā beatissimā visionē nos ꝓducat qui hodie assumptus ē zc.

Sermo alius dñi petri Aurcoli Archiepiscopi Aquensis de ascensione domini.

Introiuit in ipsum celum vt appareat nūc vultui dei pro nobis. Hebre. ix.

Clamor meus in cōspectu eius introiuit in aures eius. ps̄. xvij. ¶ Triūphalis xp̄i subuentio. eo loco q̄s maxime legitur figurata: quo helyas inducit curru subuexit igneo in celum per turbinē ascendisse. iij. Regum. ij. Jbiq̄s subdit. q̄ helizeus clamabat. Pater mi pater mi: curr⁹ israel z auriga eius. tūcq̄s helye palliū cecidit: z dupler eius spūs in helyseo requieuit. Erquo datur nobis itelligi: q̄ tribunal paterne dextre ascendēte ihesu Helizeus xp̄i discipulus inseruire debet aspectui et clamori. Usui meditationis. z clamori oīonis. vt impleat sermo ꝓpheticus secūdario loco assumpt⁹. Clamor meus introiuit in aures ei⁹. Ubi erudimur q̄ oratio nostra debet esse

¶ Cordialis z feruida.

¶ Facialis z limpida. Et bis reddit

¶ Uirtuosa z viuida.

¶ Cordialis z feruida. vt sit clamor. Clamor inq̄t meus. Spirituale nempe clamare est estuare. desiderare affectuose feruide ac cordialiter postulare. Jurta illud ꝓphete. Tunc inuocabis et dominus exaudiet. clamabis z dices assum. Esaie. lviij. Facialis z limpida. vt sit in conspectu dei. ne sit corpus in templo. z cor in theatro vel in foro. Ne corpus in ecclesia. z animus in chorea vel platea. In cōspectu eius inquit. Dirigatur dñe oratio mea sicut incensum in conspectu tuo domine. in ps̄. Aperiet os suum in oratione z in conspectu altissimi deꝑcabitur Ecclesiastici. xxxix. capi. Et sit in conspectu dei. Et istis autem redditur.

¶ Uirtualis z viuida. z intrās in aures domini sabaoth. Nam sequitur. Introiuit in aures eius. Aures dico misericordie dulcedinis clemētie ad exaudiendū. sicut scriptuz. Aperiant oculi tui et aures tue intente sint ad orationem que fit in loco isto. z Paralipome. vij. Non aures iusticie ad puniendū de quibus dicit scriptura. Regio eoꝝ que deteriorata est a vobis clamat z clamor eoꝝ in aures domini sabaoth introiuit Jacobi q̄nto. Sic igitur oratio dum ꝓcedit.

¶ Procedit ex feruore: vt sit clamor.

¶ Et incedit cum splendore: vt sit in conspectu dei.

¶ Tunc accedit cuz vigore. Introiuit in aures eius.

Clamemus itaq̄s in conspectu domini: z virginis matris sue dicēres mente pia. Aue gratia plena virgo maria

¶ Introiuit in ipsum celum vt appareat nunc vultui dei pro nobis.

¶ Duo sacra solennia iesu christi.

¶ Primū ingressus in mundū. quod est natiuitas.

¶ Secundū regressus in celuz qđ est ascensio: mira quadā correspondētia mutuo connectuntur.

Scilicet z quo ad — Titulum / Terminum / Cuneum / Finē intēti

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Quo ad titulum quidē. quia illud festū ingressus seu egressus. istud regressus seu recessus. Illud descensionis. istud ascensionis. Apostolo contestante Eph̄. iiij. Qui descendit ipse est. q̄ ascendit sup oēs celos vt adimpleret. ¶ Quo ad terminū vero. quia sicut fuit receptus in incarnatione in loco digniori. nobiliori. sanctiori totius orbis. in vtero videlicet virginali. Sic in die ascēsionis in loco celi receptus est celsiori iurta assertionē apostoli p̄dicantis. Qui cum sit splendor glorie z figura substātie eius sedet ad dexterā maiestatis in excelso tāto angel̄ effect⁹ excelsior q̄nto differēti⁹ p̄ illis nomē hereditauit. Heb. j. ¶ Quo ad cuneum quoq; quia descēdit xp̄s cōcinnantib⁹ angelis. gloria in altissimis deo z in terra pax hoib⁹ bone voluntatis. Et ascendit cōcomitantib⁹ ipsis. qm̄ duo viri astiterunt iuxta illos in vestimētis albis qui z dixerūt Viri galilei q̄d statis aspicientes in celum hic ihesus qui assumptus est a vobis in celis. sic veniet quēadmodū vidistis eum euntem in celum. ¶ Quo ad finē vo intentū. quia descendit vt loqueret nobis. sicut scriptū est ad Heb. j. Nouissime diebus istis locutus ē nobis in filio suo quē cōstituit heredē vniuersor̄ p quē fecit et secula. Sed ascendit vt loqueretur deo de nobis. z p̄taret se vultui dei pro nobis. Iurta illud q̄ verbū p̄positus attestatur. Introiuit in ipm celum vt appareat vultui dei p nobis ¶ In quo nimirū verbo describit nobis apostolus ascensionem dominicam. Ut celerem. celebrem. uberem.

¶ Celerē ex motu p̄tiali. Introiuit.
¶ Celebrē ex situ impiali. in ipm celū.
¶ Uberem. ex fructu peculiari. vt appareat vultui dei p nobis.

¶ Motus intimior. Introiuit.
¶ Situs superior. In ipm celum.
¶ Fructus vberior. Ut appareat vultui dei. Et hec sunt quasi tota materia huius festi que cōtinetur in his verbis.

¶ Primo itaq; introducit apostolus ascensionē dñicā p̄sentialē z celerem. qm̄ introiuit. Et accedat ille psalmi. iste. p̄s. xxiij. iubilus p̄phetalis. Tollite portas p̄ncipales vr̄as z eleuamini porte eternales z introibit rex glie. Et q̄s inquit est iste rex glorie. Certe dñs v̄tutū ipe ē rex glie. vbi p̄siderate ¶ Et acclamationē. q; tollite portas ¶ Et inq̄sitionē. Quis ē iste rex glie. ¶ Et diffinitionē. Dñs v̄tutū ipe ē. ¶ Primo videre acclamationē. tollite portas p̄ncipes vestras et eleuamini porte eternales. A quo fit ista acclamatio. ab angelor̄ exercitu cū xp̄o ascendentium in iubilo z voce tube. Cum em̄ audis assumptū intellige milicie celestis obsequium dicit Gregorius. Quib⁹ fit acclamatio angelis residētibus. excipientib⁹ z expectantib⁹ xp̄m in celū introeunte. tollite igit̄ portas p̄ncipes vestras. ¶ Supna nempe ciuitas hierlm celestis. iij. habet portas. z duodecim vij⁹ aditur.

¶ Nam ab oriente porte tres.
¶ Ab aquilone porte tres.
¶ Ab occidente porte tres.
¶ Et a meridie porte tres. iurta testimoniū Johannis Apocal'. xxj. cap'o.

Tres portas orientales obseruāt angeli z custodiūt q̄ sunt supreme ierarchie.

¶ Prima porta est incendij z incentiue charitatis. hanc custodiāt seraphin sup̄mus chorus omniū.
¶ Scōa ē scrutinij z excessiue veritatis. hanc custodiunt cherubin.

¶ Tercia ē irriguiz rorative voluptatis. Hāc custodiūt sedes dei z throni q̄ cōquiescūt in deo z delectātur in eo. Hę tres porte orientales. visio dei. dilectio. delectatio. ¶ Quid agitis O seraphin tollite. aperite huic portam incendij z incentiue charitatis. Qui ignē venit mittere in terrā. Luce. xij. Ignem amoris dei z p̄ximi. Et quid optat nisi vt accendatur. Ipse em̄ implevit igne incentiue charitatis aiam suā. quā posuit p amicis. immo p inimicis. Ergo sibi debet porta charitatis. ¶ Quid agitis o cherubin. tollite aperite huic portā scrutinij z excessiue veritatis. Deuz em̄ nemo vidit vnq̄ nisi vnigenit⁹ iste dei filius ipe nobis enarrauit. Joh. j. Sibi em̄ debet porta veritatis. q̄ est vn⁹ z vnic⁹ magister noster. ¶ Quid agitis o throni. tollite. aperite huic portā irrigui z rorative voluptatis. Ipse em̄ ē melior thron⁹ dei q̄z vos. In eo habitat plenitudo diuinitat̄ corporal̄r. Col'. ij. Sibi debetur porta voluptatis z delectatōis in quo deus singulariter requiescit.

Tres portas aquilonares custodiūt angeli z obseruāt. q̄ sunt medie ierarchie ¶ Prima porta est infallibilis impior̄ mutatiua. hāc seruāt dñationes. que trāsferūt dominiū de populo ad p̄l'm. et de gente in gentē ¶ Scōa est terribilis demoniorum arctatiua. Hāc custodiūt prātes ¶ Tercia ē porta mirabilis p̄digiorū patratiua. Hāc v̄tutes custodiūt que faciūt miracula i signis. ¶ Quid agitis o dñationes. tollite. aperite huic portam inobfuscabilē mutatiuā impior̄ qui mundanū imperiū in celeste commutauit dicēs. Regnū meū nō est de hoc mūdo. si ex hoc mūdo esset regnū meū ministri mei vtiq; decertarent vt nō traderer iudeis. nūc aūt regnum meū nō est hinc. Joh'is. xviij. ¶ Quid agitis o prātes. tollite. aperite huic portam terribilem arctatiuā demonior̄. Ad vocē cui⁹ exibant demonia dicentia. q̄d nobis z tibi ihesu fili dei venisti ante tēp⁹ torquere nos Math. viij ¶ Quid agitis o v̄tutes. tollite. aperite huic portā mirabilē p̄digior̄ patratiuam. qui fuit talū patrator operum qualia nullius hoīm vnq̄ fecit. Qui trāsiuit benefaciēs z sanans oēs infirmitates nostras. In signis et portentis horrendis. Ergo ipse tulit p sui excellentiā has tres portas.

Tres portas meridianas z australes custodiunt z seruant angeli in fine ierarchie. ¶ Prima porta cōmunionis z vite tranquillaris. Hāc custodiūt p̄ncipatus q̄bus provincie cōmittunt. vt cōmunionē z pacem. z statum trāquillū cōmunitatis cōseruēt. ¶ Scōa porta ē directionis z normē regularis. Hāc obseruāt archangeli q̄ deputant̄ p custodia regū platonor̄ z principū vt recte z fm normā equitatis gubernēt. ¶ Tercia est salutationis z vie salutaris quā angeli custodiūt. qui deputant̄ omnib⁹ hominib⁹ pro custodia: vt hereditatē capiant salutis eterne. ¶ Quid igit̄ agitur o p̄ncipatus. tollite. aperite huic portam cōmunionis z vite trāquillaris. quoniā ipse fuit pax nostra q̄ fecit vtraq; vnū. Eph̄. j. Pacē fecit inter deū z nos. Pacē fecit nostrā ad nos qui nascēte. Gloria i excelsis deo z in terra pax hoib⁹ bone volūtatis cātastis. Luce. ij. ¶ Quid agitis o archangeli tollite. aperite huic portā directionis z normē regularis p quē hodie reges

Universidad de Deusto
Biblioteca

regnāt ꝛ principes iusta decernūt qui iustificauit ipse iust⁹ multos. ¶ Quid agitis o angeli, tollite, apite hui⁹ portam saluationis, et vie salutaris, qui saluū fecit populū a peccatis eoꝝ qui redemit nos ex omni tribu ꝛ lingua ꝛ populo ꝛ natione ꝛ pfecit nos deo nostro regnū. ergo ipse tulit p suā excellentiā portas meridianas.

Tres portas occidē/

tales custodiunt cuncti mortales homines, qui ad celi gloriā assumunk. sicut eīm porte mortis sūt tres. videlicz

¶ Motus superbie potētias ambiētis sez p̄bendas dignitates ꝛ honores

¶ Mot⁹ auaricie diuitias cupiētis, sez pecunias possessiones ꝛ census.

¶ Motus lasciuie delicias attrahentis, turta illud, j. Job. ij. Totus mundus in maligno positus est. qm̄ oīe qđ est in mūdo eōcupiscētia carnis et oculoꝝ aut superbia vite. Sic cuncti mortales ꝛ occidētes ingrediunk celū per tres portas.

¶ Prima porta est humilitatis repssiua superbie, hanc custodiunt martyres ꝛ sancti cōfessores.

¶ Scōa porta austeritatis repssiua lasciuie. hanc custodiūt virgines ꝛ ꝛ sancti heremite.

¶ Tercia est porta pauptatis abiecti ua pecunie. hanc custodiāt apostoli. qui fuerūt tanq̄ nihil habētes ac oia in xp̄o possidētes. Ac sancti religiosi. Auferank ergo ab illis iste porte occidentales ad aduentū istius regis.

¶ Porta humilitatis quia ille ingreditur a quo discendum est. qm̄ mitis sum ꝛ būilis corde. Math. xj. ¶ Porta austeritatis quia ille ingredik qui eunuchauit ꝓpter regnū celoꝝ. qui potest capere capiat Math. xix. ¶ Porta paupertatis: quia ingredik qui nō habet vbi caput suū reclinet Math. viij. ¶ Porte itaq̄ eternales quib⁹ ad eternitatē intrak. ab alijs elevenk. porte a principib⁹ a cunctis celicolis tollank. ꝛ introibit p eas singulariter rex glorie ihesus xp̄s. q̄ per ꝓpriū sanguinem introiuit semel in sctā eterna redēptione inuenta Heb. ix. In sancta dico celestia. nō eīm in manufacta sancta ihesus introiuit exēplaria verorū. sed in ipm celū. vt habeā ibidem ¶ Et qm̄ p̄cursor p nobis introiuit iste ihesus ſm ordinē melchisedech pontifex fact⁹ in eternū Heb. vj. Ideo sataga mus charissimi portas istas nobisciū tollere. p portas istas introire. Contendamus intrare p portā charitatis seraphicā que est porta dilectōis dei.

¶ Per portā veritatis cherubicā que ē porta cognitōis ꝛ ꝓscie bone ¶ Per portā voluptatis extaticā. q̄ est porta deuotōis sctē. ¶ Per portā ꝓdigioꝝ. impioꝝ. supioꝝ. ad quā portaꝝ ducit virtus strēnuitatis. ducit vtus spūalitatis si mutek imperiū terrenū in celeste. ad quā ducit vtus ꝛ via stabilitatis q̄ artank demones i tēptatōib⁹ ꝛ vincunk. Quid igik agimus o fatui ne intrem⁹ p portā cōtionis ꝛ cōcordie Uñ bella. emulatōes. ꝛ cōtentōes inter nos. Directōis ꝛ iusticie vbi est hodie iusticia puto q̄ rara in terra. Salutationis ꝛ bone ꝓscie. ¶ Tollam⁹ in nobis portā būilitatis ꝛ subiacentie. Discite a me q̄ mitis sum ꝛ humilis corde. inq̄t ille mgr̄ qui p bāc intrauit hodie Math. xj. Portā austeritatis ꝛ pnie. Agite pniam appropinq̄bit eīm regnū celoꝝ. Portā pauptatis ꝛ sufficientie sancte. Nolite solliciti esse ꝛc̄. Nolite possidere aurū ꝛ argētū. Sic igitur primo apparet acclamatio.

Sequit secundo ad/

miratio. Quis est iste rex glorie. Uñ nec imerito admirantur de tāta gloria ihesu xp̄i. ¶ Et ideo tercio trāseam⁹ ad diffinitionē ad diffinitiuā respōsionē. quia dñs virtutū ipse ē rex glorie. Ubi cōsiderandū q⁹ in dño ihesu xp̄o erat triplex vtus ꝓpter quā debebat sic autentice introire. ¶ Habebat eīm ꝛ habet quasi virtutem. lapidis suspensiui. respectu angelorū. Nāq̄ sic adamas ferrū suspendit ꝛ ambrū paleas. sic suspendunk mentes angelice ex āmiratione vultus xp̄i. in quē ipsi angeli desiderant ꝓspicere. vt petrus testatk. j. Petri. j. ¶ Quasi virtutē capitis influxiui respectu viatoꝝ. quib⁹ influit saluam gratie. visum ꝓscientie ꝛ motum operationis meritorie bone.

¶ Quasi virtutē stipitis portatiui respectu vniuersoꝝ. quia portat omnia verbo virtutis sue purgationē peccatoꝝ faciens. Rōne itaq̄ huius terne virtutis debuit introire ¶ Yaginor eīm te domine ihesu christe.

¶ Dominū virtutis suspensiue Uñ ōbebas eleuari sup chorū angelicū i loco intuitōis.

¶ Dñm vtutis influxiue. Unde Et ōbebas eleuari sup celū coꝛeū in loco gubernatōis.

¶ Dñm vtutis portatiue. Uñ debebas intimari intra sinū dñicū in loco ꝓservationis.

Domine ergo virtutum quis similis tui. potens es domine ꝛ veritas tua i circuitu tuo. O rex glorie domine virtutum cantat ecclesia Et hoc sufficiat de ipso introire. vbi agit Apostolus de motu sceleri ꝛ presentiali.

Scōo describit apo/

stolus dominicā ascensionē. vt celebrē ex situ imperiali. sequik eīm. In ipsum celum. Quam celebritatē manifestat apostolus Hebre. iij. Habētes pontificem magnū qui penetrauit celos ihesum filiū dei teneamus spei nostre confessionez. Ubi erigimur ad contēplandum. Habentes pontificē ꝛc̄. Ubi inducimur ad imitandū. teneamus spei nostre confessionē. ¶ Itaq̄ contēplemur quō penetrauit celos ihesus filius dei: qđ pōt dupl⁹ declarari. ¶ Primo quidē celos subdividendo: qm̄ sex celos penetrauit sicut i die passionis fuit in sex partibꝫ latꝰ penetratus.

	Capite.
	Latere
Nā penetrat⁹ In	Dextra manu
	Leua manu
	Pede sinistro
	Pede dextro

Sic in die ascēsionis sex celos reserauit. aperuit. ꝛ penetrauit. videlicet

¶ Celū aereū. qđ est celū serenitatis.
¶ Celū etherēū. qđ est celū caliditatis
¶ Celū syderiū. qđ est celū varietatis
¶ Celū ꝓspicuū. qđ ē celū nobilitatis.
¶ Celū empyreū. qđ ē celū felicitatis
¶ Celū p̄cipuū. qđ ē celū divinitatis.

Considerate nāq̄ dilectissimi in xp̄o ihesu instrumentū quo penetrauit.

¶ Aera pudicicia virginalis.
¶ Ethera tolerantia triūphalis.
¶ Sydera. cōtinentia virtualis.
¶ Aquea. refulgentia exemplaris.
¶ Agmina excellentia capitalis
¶ Optima. vltima. et summa. subsistentia personalis

¶ Celum ad dexteram ꝛ leuam penetrabis. ꝛ semen tuū terram hereditabit Esaie

¶ Uel possumus scõo dicere q̃ dñs ihesus penetrauit celum
¶ Aereũ. Uocibꝫ clamorosis in cruce
¶ Ethereũ. Flatibus vigorosis.
¶ Syderiũ. Actibus luminosis
¶ Conspicuũ t aqueũ. Fluxibꝫ copiosis sꝫ sanguinis t aque lachrymarum t sudoris.
¶ Empirreũ t igneũ t lucidũ. affatibus gloriosis.
¶ Precipuũ. Nexibus amarosis.
¶ Scõo videte charissimi; nõ sint verba inania ista. Inducimur ei ad imitandũ. Unũ sequit. Teneam⁹ spei nostre ẽ. Celi ẽ penetrari nõ possunt de facili. Fabricatus es celos ẽ ꝯsi ere solidissimi fusi sũt scribit Job. xxxvij. Oportet ẽ vt assumamus instrumenta. videlicet
¶ Celũ castitatis. ad penetrãdũ aera.
¶ Celum patientie xpi ihesu. ad penetrandum erbera.
¶ Celũ sctionis. vt penetrem⁹ sydera.
¶ Celũ refulgẽtie. vt penetrem⁹ aĝa.
¶ Celũ excellẽtie. vt penetrem⁹ agmia
¶ Celũ adherentie. vt penetrem⁹ optima t summa videlicet sacram diuinitatẽ. vt spes nostra nõ cõfundatur.

Tercio describit apostolus ascensionẽ dñicũ vt vberem. ex fructu peculiari. Unũ causam aperiẽs quare introiuit. dicit q̃ ideo introiuit vt appareat nunc vultui dei p nobis. Videte charissimi dñi. Xps ẽ oẽm modũ quo nos attraheret attẽptauit

¶ Primo nãq; apparuit vultui nostro p nobis in cõuersatione. cũ vultu incognito t despecto.
¶ Scõo apparuit vultui dei p nobis in ascensione seu exaltatõne. cũ vultu gratuito t accepto.
¶ Tercio et vltimo apparebit vultui nostro p deo in visitatione. cũ vultu terrifico t ira affecto.
¶ Primo apparuit nobis p nobis in cõuersatõe ꝯdiu vixit in hoc mundo t tũc habuit vultũ incognitũ t despectum. iuxta illud Ysaie. liij. Non est ei spes neq; decor et quasi absconditus vultus ei⁹ t despectus. ¶ Scõo apparuit deo p nobis dũ ascendit in celuz Et videte q̃ ibi apparet vultui dei p nobis instar
¶ Speculi reflexiui. ad procurandus munera.
¶ Spiculi pungitiui. ad inclinandũ viscera.
¶ Medij delatiui. ad ingrossandum merita.
¶ Labij allectiui. ad excusãdũ scelera
¶ Dico p̃mo q̃ apparet vultui dei p nobis instar speculi reflexiui. ad pcurandũ munera. Nihil ẽ possumus obtinere a deo nisi ꝓpter meritum xpi t ideo munus diuine gr̃e p̃mo t directe cadit sup xp̃m. a quo postmodũ reflectitur ad nos. Unũ ait ꝓpheta. Signatũ est sup nos lumẽ vult⁹ tui dñe.
¶ Scõo apparet p nobis instar speculi pungitiui. ad inclinandũ. immo ad effundendũ sup nos viscera misericordie dei nostri. Intuẽs ẽ in eũ de⁹ pater ꝓpter summã cõplacentiã quã habet in eo. effudit in nos viscera misericordie sue. Unũ ꝓpheta. Letificabis eũ in gaudio cum vultu tuo. ¶ Tercio apparet p nobis instar medij delatiui ad ingrossandũ merita nr̃a. que ꝯntũ est de nobis sunt multũ exigua. sed ingrossant mediãte dño ihesu xp̃o. sicut lr̃a ingrossat mediantibꝫ aliquibꝫ. vt berillo cũ speculo aqueo. inter litterã t oculũ. Unũ ait ꝓpheta. Nõ ẽ in gladio suo possiderũt terrã. sed dextera tua t brachiũ tuũ t illuminatio vult⁹ tui Exemplũ de paupcula muliere q̃ posuit minuta in gazophilatio; t dixit saluator q̃ plus omnibꝫ posuisset ẽ. Lu. xxj. ¶ Quarto dico q̃ xp̃s apparet p nobis vultui dei. Instar labij allectiui. Instar aduocati ad excusandũ scelero t delicta. Aduocatũ habemus apud patrẽ. j. Joh. ij. De hoc ꝓpheta. De vultu tuo iudiciũ meũ prodeat dñe ihesu. ¶ Tercio t vltimo apparebit nobis p deo in visitatione in die iudicij; t tunc habebunt vultũ terrificũ; t ira affectũ contra pctores. vñ ꝓphera Incensa igni t suffossa ab increpatione vultus tui peribunt. Et illud Jere. xlix. Quis sustinebit me. Et quis ẽ iste pastor q̃ resistat vultui meo q. d. nullus. Nõ sic kr̃i sꝫ penetrem⁹ celos mõ quo dictũ est. vt tandẽ vultũ eius placabilẽ videre mereamur; Qõ nobis cõcedat ẽ.

Bñica infra octauas Ascensionis dñice Sermo.

Igilate in orationibus. j. Petri. iiij. Sicut ei dñs ihesus in sua ascensione mandatũ dederat suis dilectis q̃s hic reliquit; vt sedentes in ciuitate ierusalez expectarent paraclitũ; donec induerenꝫ virtute exalto. Qõ suꝫdicti. s. virgo gloriosa cum apostolis; discipulis t alijs devotis mulieribꝫ implentes ieiunijs t devotis orationibus ta festo ascensionis vsq; pentheosten insistebant; vt in Actibus apl'orum. ij. capꝫ. ptz. Sic t nos ꝓmissum spiritum paraclitum mestorũ volentes in festo sacratissimo aduenĩẽte recipere; exemplo illorũ vigilijs t orationibus insistere debemus. Naz in hac sacra dominica sancta mater ecclesia repr̃esentat illa ieiunia t orões

apostolorꝫ t aliorũ paraclitũ prestolantes; vt ergo eorũ exemplo ꝓuocati spiritũ scm qui Cõsolator est optimꝰ dulcisq; hospes anime; dulce refrigerium. In labore requies; in estu temperies; in fletu solatiũ accipere mereamur. Beatꝰ petrus ẏba ꝓposita nobis ingerens dicit. Uigilate in oratõnibus. Non ẽ sufficit orare; sed in orõne vigilem⁹; puidũ t discretũ esse. vt oratio effectũ cõsequat. ¶ Ubi notandũ q̃ quantuz ad psens spectat quattuor requirunt ad hoc; q̃ oratio digna sit a deo exaudiri. t hec quattuor accipiunt fm quattuor causas cuiuslibet rei sez.

Efficientis debita dispositio.
Cause Materiat' cõgrua petitio.
Formalis recta directio.
Finalis ligata intentio

Primo dico q̃ ad orationẽ debitã requirit q̃ causa efficiẽs debite disponat. Causa aũt efficiens orõnis est ipse orator; qui orat. Multi enim orant t tamen causa efficiens non sunt; quia sua oratione nihil efficiunt. Nihil enim causa dicit efficiens nisi qõ t in q̃ntũ efficit aliquẽ effectũ. Multi enim diu diu orauerunt; nec qõ postulant adhuc obtinuerunt. Cuius tota ratio est; quia nõ sunt dispositi vt effectum oratiõis obtinere possint. Et tales sunt oratores solum verberaliter; t fm dici, non realiter t fm esse; cum nihil suis orationibꝫ efficiant. ¶ Ut aũt quis debite disponatur requiritur immunitas a peccato: ꝗa enim scimus q̃ deus peccatores non audit; hinc aperte relinquit q̃ nullus idoneus est ad aliquid a deo obtinẽdum nisi immunis sit a peccato. ¶ Et hoc patet ex duobus. Primo ex par-

relpsi⁹ orationis tam ex pte intellectus q̄ ex pte affect⁹. Ex pte intellect⁹ Quia cum oratio sit ascensus mentis in deū vt dicit Damascen⁹ tq̄ pertinet ad intellectum. Peccatū vo mentem aggrauat t deprimit: vt etiam⁹ ille p phetaꝫ deplangit di. Iniq̄tates mee sicut onus graue grauate sunt super me t supgresse sunt caput meum. ca⁹ put anime acies est mentis: q̄ adeo a peccatis deprimit: q̄ deū adire nō p̄ualet: adeo etiam grauant vt on⁹ gratissimū ipsum peccatorē: q̄ sic ab eis grauatus ascendere nō potest. Hinc lucide patet. q̄ orans t in peccatis p̄severans assimilat ani volare cupiēti: sz mole corporis grauate sicut struthioq̄ ad volandū pennas erigit: sz ꝓpter ponderositatez corporis a terra nullaten⁹ se suspendit: raris pēnis induit sed magno corpore grauatur Job. xxxix. Penna struthionis sicut penna herodij in colore nō virtute. ¶ Ex parte vo affectus. Quia cum oratio (vt quidā sanctus dicit) sit pius affectus mentis in deum tendens. Et illum affectum feruentē oportreat esse q̄ tepida oratio langueſcit et deficit anteq̄ a deo effectū obtineat. Petiꝫ vo affectum peccatoris terrenis rebus infiscat: vt ille sanctus dauid deplangit. Conglutinat⁹ est in terra venter noster. Manifeste hinc relinquit q̄ peccatoꝫ oratio nihil obtinebit: cū eorum petitio ex affectu non procedat ardenti. Unde Jacob⁹. iiij. Canonice sue ratiōnabiliter dicit. Petitis t non accipietis eo q̄ male petatis t in concupiscentijs vestris infirmatis. id est expenditis t consumitis vos metipsos in desiderio habendi: q̄ habere non potestis cum male petatis. ¶ Secundo: hoc idem patet ex pte exauditoris eius qui petit. Nam vt dicit Gregor⁹ Cum is qui displicet ad intercedēdū mittitur irati animꝰ ad deteriora p̄uocat. Prouer. xv. Victime impiorū abominabiles domino. Peccatores eiꝰ venientes ad ecclesiam: vt vel ibi possit de suis vestibus gloriari: vl' suas amasias videre: t huiusmodi malas intentiones: iras: inuidias: inimicicias in corde secū portant: tam acceptī sunt deo in eccl'ia sicut fetidus porcus in iudeis acceptus in sua synagoga q̄: plus illi deo displicēt q̄ sus iudeis. Aug⁹. Plus deo placet mugitꝰ boum: grunnitus porcoꝝ: vlulatꝰ canum t luporum q̄ cantus t orationes immundoꝝ pharisæorum. Hec i de cretali de vita sacerdotum cap. xl. Et quomō audent cuꝫ suis spurcissimis fœditatibꝫ diuinis laudibus ingerere cū tñ nullus inimicus regis vl' ducis aut principis in suaꝫ curiam audeat intrare. Tales derisores dei sunt Sicut t milites qui xp̄o genua flectebāt t alapas dabant, sic peccatores. Unde Crisо. Qui orat t peccat non deū honorat sed deludit. ¶ Sed inter hec cadit rōnabilis questio non pretereūda. Utrum sz deus peccatores nunquā exaudire velit. rō questionis surgit ex dictis. q: fm dicta vt videt peccatores non exaudiunt. Job. ix. Deꝰ peccatores non exaudit: immo videt q̄ peccatores orando peccent: q: deludere deo peccare est. t petōres orantes fm Crisо. non deū honorant sed deludunt. Et sic quid aliud restat: nisi q̄ omnis peccator debeat desperare. Cui⁹ tñ cōtrariū xp̄s docuit verbo t exemplo publicanos ad pniam recipiendo: ac etiā dicendo t predicando. Omnis qui petit accipit: petite t accipietis. ¶ Ad hāc dicendū fm sanctum Thomā scōa scōe. lxxxij. qōe articulo. xvj. t fm etiaz alios doctores in hoc omnes cōcordantes: q̄ absq̄ dubio verum est sicut dixi: q̄ deꝰ peccatores non exaudit. iurta illud ysiē. Sicut nullum p̄ficit in vulnere medicamentū si adhuc in eo sit ferrum ita nihil proficit oratio illius cuiꝰ adhuc est peccatū in mente vl' odium manet in pectore. t sic intelligi debent que dixi. ¶ Quā cito aūt peccator cum vera cordis contritione orat deum pro remissione peccatorū suorū: tam eo ipo non est peccator: sed verus penitens: quē deus advotum exaudire delectatur: sicut ptz de publicano: Magdalena t huiusmodi. In pctōre eiꝰ duo sūt consideranda: vt Thomas dicit, s. naturam quā deꝰ diligit: t culpam quā odit. Orationē aūt peccatoris ex bono p̄cedentem exaudit deus: non q̄si ex iusticia quia peccator hoc non meretur sed ex pura dei misericordia. observat⁹ tamen quattuor conditionibꝫ vt scilz oret pro se petat necessaria ad salutez pie t perseueranter. Si aūt peccator orando aliquid petit inquantū peccator. i. fm desiderū peccati. hoc a deo non exauditur ex misericordia. sed quādo q̄ audit ad vindictam negat p̄piciꝰ qui concedit iratus: vt aug⁹ dicit ¶ Ex his ptz responsio: quō deꝰ peccatores audit t quomō non. Ex quibus omnibꝰ trahit cuilibet orare volenti hoc notabile documentū: q̄ antez q̄ orare incipiat prius in corde de peccatis compungat saltem contritione generali. Unde Cassian⁹ in collationibꝫ patrum. Si inquit volumus orationes nostras celestia penetrare curemus vt mens nostra cum omnibꝫ terrenis t carnalibꝫ vicijs depuretur vt ita nostra oratio ad deū possit ascendere nullo vicio q̄ pondere pregrauata. Et ꝓpter hoc ex laudabili ordinatione aqua benedicta in tantis eccl'iarum inuenit vt ea se homines asperg̃ant vt peccata venialia oblita q̄ impossibile est omnia retinere purgent.

Secundo dico q̄ oratio quo ad causam materialem congrue sit petita.

Super quā autē materiam t circa quā oratio debet versari sufficientissime t valde magistraliter ille vnus solus omniū magistrorum magister xp̄us ihesus in oratione dominica complectitur t concludit. ¶ Pro quo notandū q̄ in hac dominica oratione nō solum docemur oia necessaria petere: sed etiam ea illo petere quo desideranda sunt: vt sic hec dignissima oratio non solū instruat q̄ quanta t qualia a deo postulanda sī sed etiam est informatiua totius nostri affectus: t hoc deducit per sanctū Thomā vbi supra. ix. articlo sic. Manifestum est: q̄ primo cadit in desiderio finis. Deinde ea que sunt ad fines ¶ Finis autem noster deus est in quē noster affectꝰ tendit dupliciter. Uno quidem modo prout volumus gloriam dei. Alio modo prout volumus eius gloria frui. quorum primuz pertinet ad dei dilectionem. Secunduz ad nostram fruitionem Ideo

¶ In prima petitione petimus Sanctificetur nomen tuum. per quam petimus gloriaz dei. Non enim hic petitur q̄ iam non sit sanctum nomen dei: sed vt sanctum habeatur. t hoc p̄tinet ad dei gloriam.

¶ In secunda vero petitione petitur. Adueniat regnum tuum. Per quam petitionem petimus nos ad fruitionem regni eius peruenire. Non enim

sta dictū est: q̄si dē nūc nō regnet: sed sicut Aug. dicit ad ꝓbaz desiderīū nostrū ad illū regnū excitam⁹: vt nobis veniat atq; in eo regnemus. ¶ Ad finem aūt ꝑdictū ordinat nos aliquid dupliciter. Uno mō ꝑ se. Alio mō per accūs. Per se aūt aliq̄ bonū est vtile ad finē beatitudinis duplicit Uno mō directe t principalit fm merituz quo meremur deo obediendo: t q̄tū ad hoc ponit. Fiat voluntas tua sicut in celo t in terra. Ubi fm Crisō. non petim⁹ q deus faciat qđ vult, sed vt nos facere possim⁹ que de⁹ vult. Unde recte intelligit fiat voluntas tua. i. obediat ꝑceptis tuis sicut in celo t in terra. i. sicut in cuib⁹ celi sic fiat in cuibus terre. vt sicut illi cōformant voluntatem suā diuine voluntati sic faciant homines existentes in terra Alio mō instrumentaliter t quasi coadiuuans nos ad merendū. Et ad hoc ꝑtinet qđ ōr. Panē nr̄m cottidianū da nobis hodie. Siue hoc intelligat de pane sacramentali cui⁹ cottidian⁹ vsus ꝑficit homini in quo etiā intelliguntur omnia alia sacramenta. Siue intelligat de pane corpali: in quo intelligūtur oīa alia ad vite victū t amictū necessaria: que moderate peti debent q innuit t ꝑ panē t ꝑ hodie. Neq; ei superflua ꝑ presenti neq; ꝑ futuro petere debemus. ¶ Per accidens autez ordinat aliquod ad beatitudinez per remotōnem ꝓhibentis. Tria aūt sūt que nos a btitudine prohibēt. ¶ Primo quidē petā que excludūt a regno fm illud. j. Corinth. vj. Neq; fornicarij neq; ydolis seruientes: neq; adulteri neq; molles: neq; masculorum cōcubitores tē. regnū dei possidebunt. Et ad hoc pertinet qđ ōr. Dimitte nobis debita nostra. Uec debita sunt peccata: que nos debitores eterne pene cōstituerunt. ¶ Secundo temptatio q̄ nos impedit ab obseruantia diuine voluntatis. Et ad hō ꝑtinet. Et ne nos inducas in temptatōnem. Per quod nō petimus q nō temptemur: sed vt a temptatione non superemur: qđ est in temptatiōnē induci. q. dicere mus deo. Nō ꝑmittas nos succumbere in temptatione. ¶ Tercio penalitas presens que impedit sufficientiā vite. Et q̄tum ad hoc dicit: Libera nos a malo Amen. i. fiat. Ecce materia circa quā in oratione versari debem⁹. Non ergo te extēdas ad aliq̄ alia ꝑter quaz que hic tacta sunt petēda: qz als oratio nem extra materiā ꝓpriam deduc; t tunc non exaudiet. Ex quibus patz q oratio dñica oīs alias orationes excedit.

¶ In dignitate seu fructuosita
¶ In breuitate te vel fecunditate
¶ In vtilitate. ¶ In dignitate: qz a filio dei composita est. ¶ In breuitate vt scito sciat meli⁹ memorie cōmendat. Frequentius dicat: dicens tedio nō afficiat. vt nemo de ei⁹ ignorantia excusēt vt magis corde q̄ voce roget: vt dñs libenti eam audire ostendat. ¶ In fecunditate seu vtilitate: qz in ea omnia petenda continent. Nā oīs petitio aut est de bonis appetendis: aut de malis amouendis.

Celeste
Oīe aūt bonū aut est Spūale
Tēpale.

¶ Celeste petit ibi Adueniat regnum tuum. ¶ Spūale ibi. Fiat voluntas tua sicut in celo t terra. ¶ Tpale ibi. Panem nostrū cottidianū da no. hodie.

Oīe aūt malū amouendū Aut est
¶ Preteritū cui⁹ amotionez petim⁹ ibi. Dimitte nobis debita nostra.

¶ Futurū cui⁹ amotionez petim⁹. Et ne nos indu. in temp.
¶ Pñs cui⁹ amotōnē petim⁹ ibi. Sz libera nos a malo.

¶ Antez aūt petere incipiam⁹ p̄mittim⁹ captionem benivolentie: cuz dicimus. Pater noster q̄ es in celis; nō vt cum captione talis benivolētie flectamus eum: cum ipse sua benivolentia ꝓueniat nos: cum ipse prior dilexerit nos. j. Joh. iiij. sed vt in nobis ipsis fiduciam excitemus postulandi t obtinendi: que q̄dem p̄cipue excitat i nobis cōsiderando eius charitatem, ad nos qua bonū nostrum vult: t ō dicim⁹. Pater noster. Pot⁹ enī vult dici pater q̄ domin⁹: qz amari appetit nō timeri. Dicit aūt noster: vt ostēdat se cōmunē patrē esse oīm: etiā q̄ntumcunq; miseroz: t abiectorum. Ex quo incitari deberem⁹ ad humilitatē parter t charitatem. Ad humilitatē quidem vt nemo de generis nobilitate de diuitiarū multiplicitate gloriet Ad charitatē vt nemo alterū etiā q̄ntumcunq; pauperem t debilem contemnet: qz omnes sum⁹ filij dei vnū patrem habentes. Eius etiā excellentiā qua pōt nos exaudire adiungem⁹ dicētes. Qui es in cel. Et tm̄ de scō.

Tercio dico q oratō

debet esse formaliter porrecta. Forma ergo dans orationi perfectū esse stat in hoc q mens in oratione sit
¶ Ad deum erecta
¶ Uerbis intenta
¶ Cogitatione pura.
¶ Primo dico q in orōne mens debet esse ad deū erecta. Cū em̄ oro non sit nisi mentis ascensus in deū: vt dicē Damas. sequit q illa oro qua mens nō ascendit ad deū nō sit oro. Qñ dom⁹ docens nos orare: facto t ꝓbo docuit nos mente ascendere in deuz Facto q̄dē: qui in monte sublimi mōte consueuit solus orare: in signum q mentem ad montē dei in oratione leuemus. ps̄. Leuaui oculos meos in montes. Beda. Bene orat qui deuz orando querit qui a terrenis ad superiora ꝓgredies vertice curie sublimis ascendit. ¶ Uerbo etiam docuit. Nam cum diceret. Sic orabitis. Pater noster: statim adiungit. Qui es in celis Docens ꝑ hoc vt mens orantis ad celestia eleuet. Et ad hoc innuendū sacerdos aū ꝓfatōz canonis dicit. Sursum corda: vt habet in decretis de cōse. di. j. Qñ. Et talis oratio sic sursuz facta penetrat celos t vacua non redibit: vt dicit Aug. Talis fuit oratō fratrum in egypto de quib⁹ Aug⁹. dicit ad ꝓbam. q crebras q̄dem orationes habebant sed brevissimas. ¶ Sz iuxta hoc incidit rōnabilis questio. An oratio debeat esse diuturna. Rō questionis est: qz sicut dictū est oratio nō est ꝑfecta nisi sit sursum erecta: sz pauci inueniunt ita ꝑfecti q diu possint mentem sursum ad deū erectaz tenere: q̄ videt q nō debeat esse diuturna sed tam brevis quantū intentio in celestib⁹ figit. Sz in cōtrariū est q dñs Luc. xviij. dicit. Oportet semp orare t non deficere ¶ Ad q̄onem igit dicit sanctus Thomas vbi supra. xiij. articulo. Qx de oratione possum⁹ loqui dupliciter. Uno mō fm seipam. Alio modo fm causam suā. Causa aūt orōnis est desiderīū charitatis ex quo procedere debet oratio: qđ q̄dē in nobis dz esse cōtinuū aut actu. aut virtute. Manet em̄ virtus huius desiderij in oīb⁹ q̄ ex charitate facimus. oīa aūt debem⁹ in gl̄iam dei facere: vt ōr

j. Corinth. x. Et fm hoc oratio dz esse cōtinua vt rps Lu. xviij. dicit. Et apostol⁹. j. Thes. v. dicit Sine intermissione orate. Un Augu. dicit ad pbam In ipsa fide spe z charitate continuato desiderio semper oramus. Sed ipsa oratio fm se considerata nō potest esse assidua z diuturna. Un Aug. ibidem. Per certa intervalla horarum z temporū etiam vbis oramus deus vt illis rerum signis nos ipos ammoneam⁹: quantū ve in hoc desiderio p/fecerimus nobisipsis innotescamus Et ad hoc agendū nosipsos acrius excitem⁹. Uniuscuiusqz aūt rei q̄ntitas dz esse ꝓportionata fini: sicut quantitas potiōis sanitatis. Uñ z cōueniēs est: vt oratio tantū duret quantuz est vtile ad exercitādū interiorīs desiderij feruorē. Cū vo hanc mensurā excedit ita q̄ sine tedio durare nō possit: non est vlter⁹ oratio ꝓtendenda. Un Aug. ad pbam. Dicūt frēs in egypto crebras q̄dem habere oratōes sz eas tñ brevissimas z raptim quodāmodo iaculatas ne illa vigilanē erecta intentio que oranti plurimū necessaria est p̄ productiores moras euanescat atq; ebetet intentio. Per hoc etiam satis ostendit hanc intentionē sicut nō esse obruendā si ꝑdurauerit nō cito esse rumpendam. Et sicut hoc est attendendū in orōne singulari p cōpositionē ad intentionē orantis: ita etiā in oratōne cōi p compatratōes ad pplm devotōnē. Et bis sequentur cōrelaria. ¶ Primū q̄ oratio q̄ ad cām dz esse cōtinua. ¶ Scōm q̄ oratio vocalis est velut pruna ardens ad quā volens mentaliē afficiz incendi dz recurrere: qz p orōem vocalē nosipsos acri⁹ accendim⁹. ¶ Tertiū. Aduenīente tali affectione seu devotione a vbis desistēdū est: quia dicit Aug⁹. Hoc negociū plus gemitibus q̄z sermonib⁹ agit. ¶ Quartū q̄ orantes mentaliter vitare debēt vbale multiloquiū in orando. vñ dñs Matthei. vj. Orantes nolite multū loqui. Aug. ad pbā. Nō oportet orare in multiloquio: si diuti⁹ oret. Ali⁹ ē ibi fmo mlt⁹ Ali⁹ diuturn⁹ affect⁹. Nā de ipo dño scptū ē q̄ pnoctauerit i orōe: z q̄ plurim⁹ orauit vt nob ꝓberet exēm. Et post subdit. Absit ab orōe mlta locutio sed nō desit multa ꝓcatio si feruēs p̄seueret intētio. ¶ Quintū est p grossis hoib⁹. Qui si nihil sciunt de mentali orōne vl affectōne seu devotione faciāt tñ qđ in eis est z būliē suas vocales orōes deo offerant devotⁿ⁹ quo possunt: z sic de⁹ de eis cōtentabit si se a mortalib⁹ peccatis custodiāt qđ oi oratione ꝓrequirit de necessitate.

Secūdo dico q̄ mens

orantis dz esse vbis intenta: ptz hoc. qz si vt dictū est: vocalis oratio est ardens pruna accendens tepidos ad affectū devotionis: si nō attendit nec p/cipit vba inflammātia q̄ inflammari non pōt. De hac intentōe dicit Jeron⁹ z hr de con. dist. v. Nunq̄. Intētio orantis sic cū vbis orōnis dz esse concors vt cū quolibet vbo orōnis sit concors sensus intentionis. Cyprianus etiā dicit z hr de cons. dis. j. Uñ. Uñ inqt oratōni incumbit: nequaq̄z tunc aliud animꝰ cogitet: q̄z id solum qđ p̄cat. Et aug⁹. in regla. Psalmis z hymnis cū orat⁹ deū: hoc versē in corde qđ ꝓferē in ore. Ubi Hug. Sepe inquit oram⁹ z alibi corde tendim⁹ nec ipm qđ dicim⁹ recolim⁹. sed orōnē de⁹ nō exaudit: cui ipse q̄ orat nō attendit. ¶ Qualiter aūt ista intētio sit ad singula verba habenda docet Basili⁹ in exameron sic dī. Si q̄s incendat aīam suā ad singula verba psalmoꝝ: sicut gust⁹ intent⁹ est ad discretionē saporis ciboꝝ. iste est q̄ complet qđ dr: psallite sapienter Et bern⁹. sup can. sermone. xl viij. Attendite inq̄t frēs dū psallere debetis nil aliud dū psallit⁹ q̄z id qđ psallit⁹ cogitātes. nec solas dico vitandas cogitatiōes vanas z otiosas Uitande sunt z ille dū tarat illa hora z illo loco: q̄s officiales fratres p cōi necessitate quasi necessario frequenē admittere cōpellunt⁹. sed nec illas ꝓfecto recipe tunc cōsulerim q̄s forte paulo ante in claustro sedentes in codicibus legeratis: q̄lia z me nunc viua voce disserentes auditis: que lz salubria sint: minime tñ salubriter inter psallendū revolutis. Spūs eīn sanct⁹ gratū illa hora nō recipit. quicqd aliud q̄z debes neglecto eo qđ debes obtuleris. hec ille. ¶ Quō aūt possis intentionē tuaz sic recolligere vt non distrahatur: docet Basilius vbi supra dī. Quomodo inquit non obtinebit quis in oratione: vt sensus eius non vagentur: si certe⁹ sit assistere ante oculos deum. Recogiter ergo homo se stare seu ꝓnum iacere ante conspectum dominī: z in conspectu sanctorum angelorum z secum loqui z iuuabitur ab euagatione mentis. ¶ Sed inter hec iterum incidit rationabilis questio. An de necessitate oratōis sit q̄ sit attenta. Ratio questionis patet: qz oratio ē ascensus mentis in deum: sed pluries contingit nos diutius orare z valde esse distractos. Quod etiā sanctis cōtingit viris sicut ille exim⁹ ꝓphetarum cōquerit. Cor meū dereliquit me. Et ille. Cogitationes mee dissipate sunt

Et durum videt q̄ tales viri frustrati sint effectu orationis. Rñdet sanct⁹ Thomas vbi supra. xiij. art. Hec q̄stio ꝓcipue locum hz in orōne vocali. ¶ Circa quā sciendū est q̄ necessariū dr aliqđ duplicit. Uno mō per qđ meli⁹ quenit ad finem. z sic attentio absolute orōni necessaria est Alio mō dr aliqđ necessariū sine quo res nō potest ꝓsequi suū effectū. Est aūt triplex effectus orōnis. ¶ Prim⁹ q̄dem cōis oibus actib⁹ charitate informat⁹ qđ est mereri. z ad hunc effectū nō ex necessitate requirit q̄ attentio assit orōni p totū: sz vis ꝑme intentōis qua aliquis ad orandū accedit: reddit totaz orōnem meritoriā: sicut in alijs meritorijs actibus accidit. ¶ Scōs autez effect⁹ orōnis est ei ꝓprius q̄ est impetrare. z ad hūc etiā effectū sufficit prima intentio: quā de⁹ ꝓncipaliter attendit. Si aūt ꝑma intentio desit. oratō neq̄ est meritoria neq̄ ipetrativa. Illā ei orōnē de⁹ nō audit. cui ille q̄ orat nō intendit: vt Greg. dicit. ¶ Tert⁹ aūt effect⁹ orōnis est quē pōtialiter efficit. s. quedā spūal refectio mentis z ad hoc de necessitate requirit in orōne attentio. Un dr. j. Lor. xiij. Si orē lingua mea mea sine fructu ē ¶ Sciendū tñ q̄ tripler est attentio q̄ orōni vocali ꝓt adhiberi. Una q̄dē q̄ attendit ad vba ne q̄s in eis erret. ¶ Scōa q̄ attendit ad sensum vboꝝ. ¶ Tertia q̄ attēdit ad finē orōnis. s. deū z ad rem p q̄ orat: q̄ q̄dē est maxime necessaria z hanc hr̄e pōt etiā ideote Et qñ qz intantū abūdat tal intentio q̄ mens fertur in deū vt etiā oīm aliorū mens obliuiscat: sicut dicit Hugo de san. vict. ¶ Ex his patet corel. Si q̄s ex ꝓposito in orōe mente euaget peccat: z omnis fructus orationis impeditur.

¶ Item si quis cum bono ꝓposito et feruida intentione accedit ad oꝛõem: ꝛ mens q̄ ꝓpter infirmitatẽ nr̃e nature diu in alto se suspendere nõ põt: incipiat cuagari ab oratõne ex hoc duo primi fructꝰ orationis non impediũtur. ¶ Terciũ q̄ vnusq̄sq; se cohercere debet ꝛ laborare inquantũ potest: ne distractiones in oratione patiat. Uñ Basiliꝰ. Si fixe nequis orare quantũcunq; potes teipm̃ coherceas ꝛ deus ignoscit eo q̄ nõ ex negligentia sed ex fragilitate nõ potes vt oportz assistere coram eo.

Tercio dico q̄ mens

oꝛantis debet esse pura. i. cogitatõnũ spurcicijs impmixta. Quicq̄d em̃ p̄ter deum ꝛ id qõ oraꝰ se cogitatiõi ingerit: oratione ĩpurã reddit. Quia sicut dicit ysido. in de summo bono. Mens nostra cũ oramus celestis dz esse: ꝛ tunc orando deũ bene contemplat: quando nullis terrenis curis impedit. Tunc g̃ veracit̃ ꝛ pure oramus qñ aliunde nõ cogitamꝰ. Purgandꝰ est ita q̄ animꝰ ꝛ a temporalũ rerum cogitationib; segregandꝰ: vt pura acies cordis ad deũ vere ꝛ simplicit̃ dirigatur. Et cyprianꝰ in oratione dñica sic dicit. Et que est ista segnicia ineptis capi cogitationib; ꝛ ꝓphanis cũ dñm deprecaris quasi sit aliq̄d aliud qõ magis debeas cogitare qñ cũ deo loqueris qñ a deo exaudiri postulas cum tuipe nõ audias deum te memorem esse vis cũ tui immemoꝛ ipse sis Et in hoc magnã iniuriam deo facis sicut dicit Augꝰ. Quid inquit si iudicem interpellas ꝛ cũ ad cuz loqueris subito illũ dimittas ꝛ cũ alio fabulari incipias: quõ te tolerabit: ꝛ tm̃ deꝰ tolerat coꝛda diuersas res cogitantiũ ¶ Qualiter aũt a sordib; vagarũ cogitatõnũ intentio oꝛantis debeat depurari. In collatiõib; patruz decima collatione abbatis. ysaac pulcbre docet: vbi sic dicit. Ut ea puritate qua deci possit emitti oratio. Hec sunt nobis penitus obseruanda. ¶ Prio nã, q̄z sollicitudo rerũ ꝛporaliũ est penitus abscidenda. ¶ Scõo vt nulli negocij curã: immo nec memoriã admittamus. ¶ Tercio vt detractiões ꝛ vaniloquia ꝛ omnes scurrilitates simpliciter amputemus. ¶ Quarto iracꝛ tristicie ꝓturbatio est fundit̃ eruenda. ¶ Quinto vt fomitẽ carnalis ꝛcõcupiscentie a coꝛde nr̃o radicitus euellamus. ¶ Et ita quibuslibet vicijs penitus abscisis: tiacienda sũt primũ ꝓfunde humilitat̃ fundamẽta q̄ turrim illã ꝓcelsam celos penetrantẽ feruoꝛẽ. s. ꝛ deuotionẽ oꝛõnis valeat sustinere. Deinde supponenda est ẋtutũ extructio ꝑ quã mens ab oi euagatione lubrica possit cohiberi: ꝛ ad cõtẽplatiõz diuinã ꝛ accessus theoꝛicos incipit sũblimari. Quicq̄d em̃ aũ oꝛõis horam mens nr̃a cõcepit necesse est vt nobis oꝛantibus ꝑ recoꝛdatõnẽ occurrat: q̄ꝑter q̄les volumꝰ in oꝛõe inueniri: talles nos aũ oꝛõnis tps ꝓparare debemus. Et p̄cedẽti ei statu mens in supplicatiõe formak. Et idcirco q̄cq̄d volumꝰ vt nobis oꝛantib; nõ subꝛepak; aũ oꝛonẽ de nr̃o pectoꝛe euellamus. Ad idẽ dicit Beda in de templo salomonis. Multũ inq̄t iuuat oꝛõis puritatẽ: si in oi loco vl' tpe nos ab actib; illicitis tpemus. si sp ab ociosis sermocinationib; auditũ parit̃ castigemꝰ ꝛ linguã. Quecũq; ei sepiꝰ agere loq̄ vel audire solemus eadẽ necesse est sepiꝰ ad animũ: quasi ad solitaz ꝓriamq; recurrat sedem. ꝛ tantũ de tercio.

Quarto principalit̃

dico q̄ causa oꝛõnis finalis debet esse debite intenta. Non em̃ debet q̄s oꝛare nisi illa q̄ licite p̃t desiderari. vt dicit Augꝰ. Non ergo ꝑ debito fine oꝛãt q̄ ea que ad dei gloriã ꝛ ꝓprie aie salutẽ nõ spectãt. Ut aũt sciamꝰ quo fine q̄libet petere debeat. ¶ Primo videbimus que sint illa q̄ petere nõ debemus. ¶ Scõo q̄ illa sint q̄ petere debemus ꝛ possumus.

Circa primũ. Primo

terrena bona nõ sunt petẽda. nisi valde moderate vt postea patebit. et quõ ausus es a deo patre tuo petere illa q̄ ipse respuit ꝛ in euãgelio respuẽdaverbo ꝛ facto demõstrauit. cuz oia tpalit̃ rangz lutũ cõtẽpnere tussit. Non ergo petẽda sũt a deo terrena. Uñ grego. Si terrena ꝛ carnalia petas quo mõ ꝓstabit q̄ si habeas ꝓcepit vt ꝓtẽpnas Uñ istis dicit Matb. xx. Nescitis q̄d petatis. Oõ verbũ Jero. ꝓtractãs dicit. Dis petẽs a deo tpalia nescit quid petit. Ubi notabil'r aduertẽdũ q̄ ẽnto plus q̄s petit tpalia tanto minꝰ meretur accipere qõ petit. hoc patet ex q̄tuoꝛ rõnib; ¶ Prima rõ talis ẽ. q̄nto gratioꝛ ꝛ dilectioꝛ sum illi a quo peto tanto mereoꝛ magis accipere. ꝛ q̄nto minus diligoꝛ ab illo tanto minꝰ mereoꝛ accipere. sed q̄nto plus appeto tẽporalia: tanto minꝰ diligoꝛ a deo. q̄ minꝰ eũ diligo. Augꝰ. x. cõfessio. Minus te dñe amat q̄ tecuz aliq̄d amat. tpalia minꝰ mereoꝛ quia magis indignus ero. ¶ Scõa rõ. Petens aliq̄d ab illo qõ ille mãdauit cõtẽpni ꝛ ꝓhibet desiderari vtiq; merek nõ accipere sed deꝰ ꝓhibet ꝛ dissuadet amare tpalia. ꝛ ob hoc ꝓmittit celestia: vt desipiant tpalia. ergo ꝛc. ¶ Tercia rõ. Quiamat aliq̄d pluſq̄z deũ: merek non exaudiri: sed petens tpalia a deo plus amat tpalia q̄z deuz. Probatio. dñs dicit Job. xvj. Si q̄d petieritis patrẽ in noie meo dabit vobis. Si ergo dabitur qõcũ q̄z petimꝰ: si aliud q̄z deuz petimꝰ illud plus diligimꝰ. naturale em̃ est q̄ data oportune eligimꝰ nobis id qõ nobis charius ẽ. ¶ Quarta rõ. Petens tpalia a deo merek non exaudiri: quia nõ cõfidit in dño. Non em̃ putat deũ sibi ꝑ se posse sufficere contra illud Thobie. iij. Oĩa in te vno habentes. Hugo. Multũ est auarus cui nõ sufficit deus. Petens aũt temporalia potius in illis confidit q̄z in deo. Jgit nõ merek exaudiri. ¶ Est tm̃ notandũ q̄ tpalia possunt peti moderate ꝛ parce: nõ ꝓpter se sed in ordine ad deũ: vt eis sustentemur ad seruiendum deo. ꝛ tũc potius ea ꝓpter deum ꝛ in eis deũ: quia vbi vnũ ꝓpter alterũ ibi vtrobiq; vnum. Et hoc docẽs dñs in oꝛone dñica dicit. Panẽ nostrum cottidianũ da nobis hodie. Ubi tres tangunt̃ circũstãtie moderãtes illã petitionẽ. ¶ Primũ ẽ vt sit ibi tenuitas non ferculoꝝ ꝛ vestiũ multiplex varietas vt semper epulemur ꝛ induamur splendide. ideo petimꝰ panẽ. i. tenuez victꝰ ꝛ amictꝰ sufficientiã. ¶ Scõm vt querak sola necessitas ꝛ nulla superfluitas. cũ dicit. cottidianũ. i. ad sustentationem nature cottidie defluentis.

¶ Tercũ vt nõ petatur multiplicitas ꝓ futuris tẽporib; cũ dicit. Hodie pete ergo cottidianũ victũ ꝓ die hodierna. si crastina venerit. iteruz pete. valde ergo sobrie docuit petere. cum dixit. Panẽ nostrũ cottidianũ da nobis hodie. Bernardus in quodã sermone. Tria inq̄t postulare debemus duo scz bui tẽporis bona anime scz ꝛ

corporis. Tercū vero eternū scz beatitudinē sed in ꝓma petitione cauenda est superfluitas z voluptas vt talia bona a deo nō queram⁹ nisi vnde possimus in eius seruitio sustentari. In secunda cauenda est impuritas: ne req̄rantur aīe virtutes ad ostentationez vel ꝓprium applausum. In tercia vo cauēda est elatio. ne scz vita eterna requiratur tanq̄z ex ꝓpriox meritorum fiducia. Rogemus ergo cē.

In die sancto penthecostes sermo sancti Bonauēture.

Spiritus dñi ornauit celos Job. xxvj.

Sūmus artifex spūssanc⁹ volens in apostolicis vasis celeste māna z diuinū aroma nois xpi recondere. Prius eos in die penthecostes celestib⁹ refulgentijs pulchriformiter adornauit. hoc autē beneficiū sibi ꝓditum eccle sia recolit hodierna die refulgentijs inter cetera in verbo ꝓposito cū dicit. Spūs domini ornauit celos. In quo quidē verbo describitur hodiernū beneficiū: quātū ad triplicem ordinatā comparationem.

¶ Primo quātū ad ꝓncipiū effectiuū in psonali noiatione.

¶ Scdo quātū ad subiectū receptiuū in cōuenienti repsentatione.

¶ Tercio quātū ad actū inēdiū: in singulari cōparatione.

¶ Primo ergo describitur hodiernus beneficium quantū ad principium effectiuū: in personali nominatione cum dicit. Spiritus domini.

¶ Secundo quantū ad subiectum receptiuum: in conuenienti repsentatione: cum subdit celos. Per celos nāq̄ cōuenienter designantur siue representantur apostoli: ratione aliquarū ꝓprietatū nobilium

¶ Tercio quātū ad actū intermediū: in singulari cōparatione: cū subinfert. Ornauit. Singulariter enim z excellenter fuerūt apostoli virtutibus z donis celestib⁹ adornati.

Dicit ergo spiritus

dñi vbi describit hodiernū bñficium quātū ad ꝓncipiū effectiuū. Habz autem spūssanctus in se tres ꝓprietates fm quas ē principiū z causa triplicis doni. In quo totū hodiernū bñficiuz radicaliter cōsistit. Nam

¶ Primo ē in spūsctō infallibil' vitas

¶ Secūdo liberalis charitas.

¶ Tercio inseparabilis potestas.

¶ Primo qz in ipso ē summa veritas tō ab ipso ꝓcedit splendor fidei intelligētie illuminātis cognitiuā ¶ Scdo quia spūssanctus est charitas summa ideo ab ipso ꝓcedit amor vtilis benivolentie: rectificātis affectiuā. ¶ Tercio quia in spūsancto est summa potestas: ideo ab ipso ꝓcedit vigor virtutis costantie: roborātis effectiuam: z hec tria sunt necessaria ad salutē omni cōditioni serui z etati. Nā nullus adultus est in statu salutis nisi habeat fidelem intelligentiā in intellectu. charitatiuā benivolentiā in affectu: finalem cōstantiā in effectu. Et hec tria ꝑque assimilat hō beate trinitati ab ipso fontalissimo ꝓncipio in apostolica vasa hodierna die ꝓmitus defluerūt que quidē opponunt trib⁹ malis q̄ incurrimus rōne primi peccati. videlicz

¶ Tenebrositatē ignorantie.

¶ Malignitatem inuidie.

¶ Et debilitatē impotentie.

¶ Primo quia in spūsancto est infallibilis veritas ideo operat claritatez veritatis intelligentie in intellectu cō

tra tenebrositatē ignorantie. Un Johannis. xvj. Cum autē venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnē veritatem. Hodierna nāq̄ die summ⁹ z fontalissim⁹ doctor spūssanctus veniens in apostolos iuxta ꝓmissionez xpi: ita perfecte z excellenter ꝓmituo radio veritatis illustrauit vt eorū intellectus omni imagine z similitudine deformitatis z luce intelligibili superna gratia adiutus: purissimo aspectu sicut possibile est ad noticiā et speculationē diuinitatis eleuarēt. Nōne altissima erat hodierna die intelligentia predicantiū xpm z verbis planis esse filiū dei: z a mortuis resurrexisse: qō ꝓphete p̄dixerūt. aut verbis obscuris z methaphoricis parabolis atq̄ enigmatib⁹ figuris. Quis eīn queso vestrū docuit eos talia dicere ita plane z euidēter. Nunq̄d ars piscatoria aut caro aut sanguis. Non certe. Sed spūs patris celestis qui loquebatur i eis. Isti ergo certitudini veritatis spiritussancti est indubitanter credēdū: nō fabulis vetularū: nō sophismatib⁹ philosophox: nec illusionib⁹ magorū eo q̄ ille doctor est adeo peritissimus z omni facultate antiquissima experientia approbatiuus vt nullus possit cōtradicere sibi in aliqua doctrina: nec repulsam pati ab aliquo: siue reduci ad metā redargutionis: quia nō pōt fallere nec falli. Secūdo quia in spiritu sancto est liberalis siue inuincibilis charitas: ideo operat latitudinē vtilis benivolentie in affectu: cōtra malignitatem inuidie. Un dicit Roma. v. Charitas dei diffusa ē in cordib⁹ nostris per spiritū sanctuz: qui datus est nobis. Diffunditur autē charitas in cor nostrū: quādo amor nō solum ex superiori superficie: sed ex intimis medullis cordis procedens dilatat affectum mundum. diffusa fuit charitas apostolox: qui pro salute omniū electorum animas suas morti cum desiderio tradiderunt. Sed quoniam habundauit iniquitas refriguit siue repuit charitas multox. Ideo apostol⁹ hortatur nos ad feruorez mutue dilectionis cum dicit Romā. xij. Charitate infirmitatis inuicem diligentes honore inuicē preuenientes: solitudine nō pigri: spiritu feruētes: domino seruiētes ¶ Tercio quia in spūsancto est insuperabilis potestas. ideo operat facultatem vigoris z cōstantie in effectu: cōtra debilitatē impotentie. Unde Actuū. j. Accipietis virtutē supuenientis spūssancti in vos: vt eritis mihi testes. Dñs noster ihesus christus mittens apostolos pugnaturos contra violentiā tyrannox: et astutiā demonuz: voluit eos primo donis siue armis spiritualib⁹ munire: et virtute spūssancti corroborare. Et ꝓpter hoc dicit in ps. Spiritu oris eius omnis virtus eox. Unde Gregorius. Celorum virtus de spiritu sumpta est: qa mundi huius potestatibus contraire nō ꝑsumerent nisi eos spūssancti fortitudo solidasset.

Secundo describitur

illud beneficiū quantū ad subiectum receptiuū: cum subdit. Celos. Per celos nanq̄ (methaphorice loquendo) ratione conuenientie z similitudinis in effectu apostoli designantur. Nam

¶ Primo celi habent spectabilē refulgentiā luminum.

¶ Scdo habent efficacē influentiarū redundantiam.

¶ Tercio terribilem signox z predigiorum resonantiam.

¶ Apostoli nāq; primo habēt efficacē redundantiā bonoꝝ documentoꝝ in p̄dicatione ꝛ hoc in signū p̄spicacitatis intelligēte. Ūñ in p̄s. Terra mota est etem celi distillauerūt a facie dei synai. Hodierna nāq; die terra. i. terrent ꝛ petōres: mota ē ad pniaz: quia celi. i. apli distillauerūt rorē diuinoꝝ eloquioꝝ: ꝛ hoc a facie dei: q; nō a seipsis sed a deo habuerūt a quo omne bonuz. ꝛ ista expositio elicit ex glosa. Sil'r alibi dī in p̄s. Celi enarrāt gloriam dei: eternā sine inceptōe ꝛ terminatione: in incarnatiōe. Magnā sine diminutōe in passione Et suauissimā sine fastiditōne in spūssancti missione ¶ Scōo habuerūt spectabilē refulgētiam moꝝ ꝛ exēploꝝ in cōuersatōne. ꝛ hoc in signū charitatis ꝛ benivolentie. Ūñ Eccī. xxuij. Ego feci in celis vt oriretur lumē indeficiēs. Honesta cōuersatio apl'oꝝ noie celestis boni refulgentis appellat. eo q; sicut lumē celeste est ab oī feculentia imptmixtū et terrestreitate sepatū: vt p̄ hoc clarius illuminet vniuersum: sic celestis conuersatio apl'oꝝ erat ab ardore libidinis ꝛ fetore carnalitatis sequestrata. Et ꝓpter hoc faciliter peccatores ꝛ tenebrosos ad amorē dei ꝛ ad lumen fidei attrahebant. eo q; plus monet exemplū q̄z verbū. Nā ex assuetudine visionis viri sancti vsu locutionis ꝛ exemplo opis: accipit hō vt accendatur ad amorem bonitatis: ꝛ illuminet lumine veritatis. Et ꝓpter hoc p̄ōt dici de eis illud Ben. xv. Conspice celum .i. apostolicū cetum. ꝛ numera stellas eius .i. gratias septiformes: dona et beatitudines: q̄bus lucebant tanq̄z luminaria in mūdo. exemplū vite continentes: ꝛ videbis rōnabiliter q; insufficiens sit quilibz mortalis homo ad enarranduz. ¶ Tercio habuerunt terribilem resonantiam miraculoꝝ ꝛ prodigioꝝ in opatōne: ꝛ hoc in signū virtuositatis ꝛ constantie. Ūñ in p̄s. Inclina celos tuos ꝛ descende tange montes ꝛ fumigabūt fulgura et chorruscatōnes ꝛ dissipabis eos. Inclina celos tuos. i. contēplatiuos ꝛ celestes viros ad hoies terrenos: p̄ p̄dicationem. Et descēde: p̄ illuminātis gratie cohabitationē. Tange montes. i. supbos incutiendo eis timorē filialis reuerentie. Et fumigabunt p̄ lachrymosam cōtritionē vt excecationes et oēs vapores vicioſi auferant ꝛ tūc fulgura ꝛ chorruscationes signoꝝ ꝛ p̄digiorum ad p̄dicationis euāgelice confirmationē: vt quos efficacia verbi non mouet miracula cōfirmēt: ꝛ quos predicatio ad fidē nō mouet. saltem ipsa p̄digia excitent quia p̄ hoc dissipabis eos spūali ꝛ felici dissipatione: quātū ad vicia ꝛ peccata: non vt pereant: sed vt vitā gratie recuperent.

Tercio describit̄ prē

sens beneficiū quātū ad actū interme diū: in singulari opatione: cū subiſert Ornauit. Excellenter eiñ ꝛ signanter ornauit apl'os triplici ornamēto.

¶ Primo ornamēto copiositatis gr̄e quātū ad indeficientiā suffragioꝝ.

¶ Scōo ornamēto dignitat̄ p̄latur̄: q̄ntū ad p̄uidentiā subditoꝝ.

¶ Tercio ornamēto deformitat̄ gl'ie q̄ntū ad excellentiā premioꝝ.

¶ Primo ornauit eos ornamento copiositatis gr̄e: quātū ad indeficientiā suffragioruz. Unde Ecclesiastica. xvj. Ornauit in eternū opera illoꝝ nec esurierūt nec laborauerūt ꝛ nō destiterūt a suis laboribz. Dicit̄ pro tanto q; deornauit in eternuz opa illoꝝ virtuosa apostoloꝝ: eo q; indeficientiā ꝛ continuā influētiā quā hūt in ecclesia militāti ꝓpt̄ suffragia meritoꝝ magn⁹ honoꝝ ꝛ reuerentia eis a populo xp̄iano exhibēt: nec esurient eo q; tanta copiositate gr̄e fuerūt impleti ꝛ nō solū eos sacrarēt sed etiā in alios redundarēt. Et ꝓpter hoc mater ecclesia qō deest filijs suis: supueniet de paterno thesauro meritoꝝ quia nō destiterūt patres eoꝝ apostoli a virtuosis operibz suis quātū ad efficaciā suffragiorum.

¶ Scōo ornauit eos ornamēto dignitatis p̄lature: quātū ad p̄sidentiā subditoꝝ. Unde impletū est in quolibet istoꝝ illud Eccl'iastici. xxuij. Rectores te posuerūt noli extolli. ꝛ sequit̄ Ornamentū gr̄e accipies: coronā ꝛ dignitatem cōgregationis cōseq̄ris. Quia apostoli nō extollebant̄ in supbiā licz essent positi rectores totiꝰ orbis a spiritusancto. imo quilibet eoꝝ erat quasi vn⁹ ex subditis. ideo acceperūt ornamentū gr̄e gratūfactētis ꝛ ad eoꝝ promotiōnē. ꝛ salutē cōsecuti sunt coronā p̄ncipatus ꝛ dignitatē cōgregatōnis Quoꝝ dignitas ꝛ p̄ncipatus p̄tenderunt ab altitudine celi vsq; ad profunditatē inferni. habēt eiñ potestatē claudendi celū ꝛ ligandi atq; soluēdi animas hoim. calcandū sup̄ serpētes ꝛ scorpiones: ꝛ reprimendi spūs imundos: quia eoꝝ lingue (quasi claues celestes) ianuas celi claudūt ꝛ reserunt ꝛ eoꝝ p̄cepto subdit̄ salus et languor oim. Et etiaz ipsi spūs imundi qō est indiciū maxime p̄ctis ꝛ dignitatis.

¶ Tercio ornauit eos ornamēto fortitudinis glorie: quātū ad excellentiā p̄mioꝝ ꝛ ꝓpter hoc cōuenit cuilibet eorum illud Ecclesiastici. xlj. Corona aurea sup̄ caput eius. exp̄ssa signo sanctitat̄: glorie ꝛ honoris: ꝛ desiderio oculoꝝ ornata. Per coronā aureā posit̄ sup̄ caput cuiuslibet apostoli: inq̄ntū est expressa signo sanctitatis gloria et honore premij. intelligit̄ ornamentū siue p̄ma stola aie. Sed inquātū desiderio oculoruz ornata: intelligit̄ scōa stola corporis. Stola p̄ma siue ornamentum aie consistit in triplici dote,

Uisionis clare.
Scilicet Tentionis secure
Et firmitat̄ quiete.

¶ Secunda vero stola siue ornamētū corporis cōsistit in quadruplici dote.

Agilitatis
Scilicet Claritatis
Subtilitatis
Et ipassibilitatis.

Unde Augustin⁹ de ciuitate dei. A corporibz electoruū amouebit̄ ois difformitas: ois tarditas: ois infirmitas: omis corruptio. Qō adimplebit̄ q̄n corona hūilitatis nr̄e erit gl'ia circūdata: ꝛ desiderio oculoꝝ ornata: eo q; oc'os intuentiū delectabūt. Et oēs dores excellenter ꝛ singulariter habebunt apostoli. Rogemus ergo ꝛc.

De sancto spū sermo

alius franciſci de maronis.

Spiritus dñi replevit orbem terrarū Sapie. i.

Sicut duplex est natiuitas verbi. vt Origenes dicit. Una qua sine matre in excelsis a patre eternaliter est generatus. Alia qua sine patre in terris a matre ꝟgine ꝛ paliter est natus fm doctrinā beati Augustini. dupler ē p̄cessio spūssancti. Una que ē p̄ modū spirationis in celis. Alia q̄ est p̄ modū donatōis in terris ¶ Prima tangit̄ in verbis thematis nīi cū pre-

mittitur. Spūs dñi, i. p modū spirationis a dño pducti. de qua pductione habet Ysaie. xxx. Spūs eius q̄si torrens inundās. Sicut enī talis torrens cōtinue eruberāter fluit a monte. sic spūssanct⁹ sempiternalit fm immensitatē diuinitatis sptrat a monte celsitudinis ierarchie supercelestis.

¶ Scōa pcessio tangit cū sequit. Repleuit orbē terrarū. que quidē repletio est signū libertatis diuine in donatione spūssancti. de qua pcessione habet Actuū. ij. Repleti sunt oēs spiritusancto. Per p̄mā autē harū processionū sancti in patria felicitantur. Per secundā fideles in via sanctificātur. Et ideo p̄ma est summe desiderabilis. vt videat quia in ipsam desiderant angeli prospicere vt petrus dicit j. Petri. j. Scōa summe amabilis vt psequat. quia bon⁹ z suauis est spūs eius in nobis vt Sapie. xij. dicit. Et sicut sol oritur p̄us in celo q̄z illumiet terrā. sic spūssanct⁹ p̄us pcedit in celo deitatis p modū spiratōnis. quā pcedit ad illuminandū terrā nostre infirmitatis p modū donationis.

Circa p̄mā processionem

cui⁹ noticia primet ad cōprehensores est intelligendū. q̄ de fonte viuo deitatis pcedūt duo fluuij ante fabricam mūdi. ¶ Quoz p̄mus est verbi sempiterna generatio. ¶ Scōs pacti perpetua spiratio. qui sunt fluuij

¶ Latitudine immensi.
¶ Longitudine interminī.
¶ Profunditate insiniti.
¶ Sublimitate illimitati.

Ideo hoz fluminū dimēsiones nob inscrutabiles licet sanctis apl̄is assignās apl̄us ad Eph. iij. dicit. Ut possitis incōprehendere cū oibus sanctis q̄ sit longitudo. latitudo. sublimitas. z pfundū. Isti aūt fluuij oriunt ab illo fonte deitatis de quo dicit Apocal'. xxij. Ostendit mihi fluuium aque viue. Sequtur. Hic dcū adora q̄ sola deitas ē adorāda. Sed quia de emanatōe scōi flumis est ista solennitas. Idcirco circa istum fluuiuz sunt quinq̄ articuli declarandi.

Quoz primꝰ ē. Quis

est locus vnde iste fluuius oritur. Et dī fm doctrinā scōrū q̄ iste vberrimus fons fecunde deitatis quē Jeremias cap. xvij. venā aquarū viuentiū appellat. equaliter est in patre z filio. Ideo equalit orit a patre z filio sicut si vn⁹ fons esset in duob⁹ montib⁹. a q̄ flueret idē fluuius. ¶ Ex autē spūssanct⁹ pcedat a p̄e z filio. p̄bat quadruplicit

¶ Primo ex parī ptāte quā habēt: et ideo eq̄liter ipm pducere possunt.
¶ Scōo ex parī volūtate: q: spūssanctus p volūtatē pduat fm Aug⁹.
¶ Tercio ex parī charitate: q: p modū charitatis emanat fm hylariū.
¶ Quarto ex parī germanitate: quia si a solo p̄e (vt greci dicūt) procederet tūc germanior esset p̄ filio et spūscō. q̄z filius spūscō. cū nō haberēt germanitatē imediatā. sed sicut duo frēs sūt min⁹ germani q̄z p̄ aut mr̄ filio. Jōo in figura hui⁹ pcessionis dī Apocal'. vltio. q̄ Iohānes vidit fluuiū aque viue splendidū tanq̄z cristallū pcedentē de sede dei z agni. q: spūssanctus pcedit de sba p̄is z filij. ¶ Isto autē fluuio nō refocillabunt desperātes de diuina miscōia Aut nō sperātes pmissa celestia: z q̄ cū desiderio sperāt futura celestia. Jdeo dicit pba. Filij hoīm in tegmine alarū tuaz sperabūt. Et seq̄t Inebriabunt ab vbertate domus tue

Et torrēte voluptatis tue potasti eos qm̄ apud te est fons vite a quo scz pcedit fluuius iste.

Secundus articul⁹ ē

Quis ē locus in quē iste fluui⁹ ingreditur. Et dī q̄ iste fluui⁹ ingredit duplex mare. s. mare psone p̄is. et mare psone filij. In q̄b⁹ est vna deitatis aq̄ eadē z infinitat: z ideo mare dī. iuxta illud Ben. j. Lōgregatōes aq̄rū ap⁹ pellauit maria. In quolibet istoz mariū intrat spūssancti fluui⁹: q: p̄ z filius non pducūt spm̄scm̄ extra se sed in se. sicut duo amici amorez mutuū. De illo aūt ingressu quē facit p circūincessionē mutuā psonarū loq̄tur salvator in iobis. xiiij. ca. Non creditis q: ego in patre z p̄ in me ē. Et ita eadem rōne intelligūt doctores de spū sancto. Ista aūt duo maria intrabūt nō solū fluui⁹ spūscī. q̄ est imensus sz etiā riuuli ceteroz custodientiū xp̄i p̄cepta. Et ista intratio seu ingressio erit felicitas admirāda. de q̄ saluator post p̄ceptoz suoz custodiā dicit. Illo die cognoscetis q: ego in p̄e z vos i me. Introit⁹ aūt istoz mariū pcludit hominib⁹ vias diuinoz operū z p̄ceptorum facere nō curantib⁹. ps̄. Ipsi nō cognouerūt vi. sequtur nō intrabūt rē.

Tercius articulus ē.

Qualis ē alueus p quē iste fluui⁹ spiritussancti q̄si labit. Et dī sequēdo doctrinā scti Aug⁹. de trinit. q̄ iste fluui⁹ bz q̄si q̄tuor alueos. duos ppendiculares z duos circulares Quia spūssanctus pcedit a filio in patrē z a p̄e in filiū: quia q̄cq̄d habz a patre bz a filio. z q̄cq̄d a filio a patre. vt patet p Augustinū vbi sup̄. Isti aūt alnei sunt recti z q̄si oppositi: q: p vnū quasi ascendit q̄d scōm. Jdeo figura hui⁹ fluuij fuit Iordanis: q̄ intrantib⁹ filijs in terraz pmissionis apparuit p̄mo ascendens z scōo descendēs Josue. iij. ca. Et sic fidelib⁹ intrantib⁹ patriā apparebit despūscō. ¶ Alij duo sūt circulares. q̄a spūssanct⁹ pcedit a patre in patrē: et a filio in filiū q̄ nō pōt fieri nisi p modū circuli. vt fluui⁹ reuertat ad locuz. vnde orit. Sic spūssanct⁹ ē vn⁹ de istis flumib⁹ De q̄b⁹ Eccēs. j. q̄ ad locū vn̄ exeūt flumina reuertunt. Ex aūt quelibet istarū psonarū pducat in scīpaz spm̄scm̄. patet per Aug⁹. dicentē vbi sup̄. q̄ vbicūq: bz esse ibi bz a patre z filio. ¶ Et silr mō spūs nr̄ pōt intrare mare deitat⁹ p duos alueos. q̄z p̄m⁹ est intellect⁹. q̄ pcedit a deo per creationē ad ip̄m reuertat per assiduā cōtēplationez. Scōs voluntas q̄ a deo habuit sue originis p̄ncipiū. ad ipsuz reuertat p amoris incendiū. dicēs illud Thob. xij. qđ raphael dixit. Tempus est vt reuertar ad deū q̄ misit me quia post hanc vitā nō erit.

Quartus articulus ē

Quantus est pcessus qm̄ iste fluuius spūssancti progreditur. Et dicit q̄ habet duplicē infinitatē. Vnam eternitatis sine p̄ncipio precedentis: quia si cut sol si ab eterno fuisset eternalit er illuminasset z mediante lumine calefecisset. Sic suppositū patris virtuosius q̄z sol ab eterno existens p̄ius illuminauit. verbū veritatis pducendo. z secundo inflāmauit p ipsum spiritum bonitatis spirando. Aliā infinitatē ppetuitatis sine fine subsequētis: quia nō desinet aliq̄n spūssanct⁹ procedere sicut boies. sed sicut sol perpetue illuminabit z inflāmabit. Hāc duplicē infinitatez habet ille qui dicit Apocalipſ. j. ca. Ego sum alpha z o.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ad imitationē istius duplicis insti, nstatis habeant boies fideles inno, centiā ꝑteritā ꝑ eternitate; z pseueran tiam futurā ꝑ ꝓpetuitate. Aut si non innocentiā a pricipio saltem perseue, rantiā ꝑ ꝓpetuo. qz qui pseueraverit vsqz in finē hic saluus erit. quia inno, çentia a principio est inutilis sine pse, uerantia z nō econuerso. Ezech. xviij Si auerterit se iustus zc.

Quintus articulus ē

Qualis ē modus ꝑ quē iste fluuius spūssancti ꝓducitur. Et colligit ex scri ptura sacra septiformis modus isti⁹ dulcissime ꝓductōnis. ¶ Primo qui dem ꝓcedit spūssancti fluui⁹ a patre z filio. per modū amicicie incendētis quia ſm Rich. de trinitate. Amor nō est iocundus nisi sit mutuus, ideo pr impendit filio amorē. quē rependen, do patri. fili⁹ cū patre ꝓducit spiritū sanctuz. Sic ꝓductus incendit spūs seraphicos sibi imediate ꝓinquos. q̄ dicunt lapides igniti i Ezech. xxviij ꝓpꝛē hūc modū emanādi spūssan, ctus dr charitas. j. Joh. iiij. Et ꝓter hūc modū spūssanct⁹ nō habitat in il lis: qui in cordib⁹ suis nutriunt inimi, cicias. ¶ Scō ꝓcedit spūssanct⁹ seu fluuius spūssancti. ꝑ modū concordie copulantis. quia ꝑma cōcordia toti⁹ vniuersi est qua cōcordāt pr et filius ad spm̄sanctū ꝓducendū. ideo spūssan, ctus dicit nexus ab Aug⁹. de trinita, te. Jdeo homies discordes nō inhabi tant spūssanct⁹. ¶ Tercio ꝓcedit ꝑ mo, dum benignitatis cōdecētis: quia si, cut ꝑ filiū oia creant. sic ꝑ spm̄sanctuz oia in esse conseruant. Hen. j. Spūs dñi ferebat sup aquas. ps. Spū pn, cipali cōfirma me. Jdeo dicit Sapie vij. Benignus est spūs discipline. ideo homines maligni nō recipiunt eum. ¶ Quarto fluuius spūssancti ꝓcedit ꝑ modū bonitatis quietantis: quia bonū est quietatiuū appetit⁹. spiritui autē sancto appropriat bonitas sicut filio veritas. ideo vocat vnctio in Lu ca. iiij. Unxit eū sēz rp̄m spūssanctus. Et ideo nō inhabitat litigiosos: quia non liberabit maledictū a labijs suis teste sapiente. ¶ Quinto iste fluuius ꝓcedit ꝑ modū libertatis ꝓdominan tis: quia q̄ spū ducunt nō sunt sub le ge. Hal. v. ſm apl'm. quia ſm ipsum vbi spūs dñi ibi libertas. ij. Thor. iij Jdeo nō inuenit in illis qui se sponte subijciūt seruituti ꝑ peccatū mortale. Juxta illud Job. viij. Qui facit pec catū seruus est peccati. ¶ Sexto ꝓce, dit iste fluuius. ꝑ modū liberalitatis habundātis quia ꝓcedit ſm Augusti num de trinitate quō datus: nō quō natus. Et hylarius de trinitate vocat ip̄m munus. Jdeo nō inhabitat auа, ros sic nec liberalitas. ¶ Septimo et vltimo iste fluui⁹ spūssancti ꝓcedit ꝑ modū felicitat⁹. quia britudo patris cōsistit in opatione volūtatis eor. ꝑ quā ꝓducit spūssanctus. Jdeo dicit. j. Petri. j. Ex in spm̄sanctū desiderant angeli ꝓspicere. z ideo dr paraclitus consolatione finali: quā habet ex mo do sue emanatōis. Et tm̄ de ꝑma ꝓ, cessione effluxi seu emanatione spiri, tussancti.

Circa secundam pro,

cessionē spūssancti. sēz tpalez insistēdo occurrūt plures articuli declarandi. Primꝰ ē q spūssanct⁹ tpaliter missus est. quod quadrupliciter declaratur. ¶ Primo. quia eius tpalis missio est a patrib⁹ adoptata. Unde moyses dixit Numeri. xj. Quis det vt oīs populus ꝓphetet z tribuet spm̄sctm̄ de⁹. ¶ Se, cundo: qz fuit a regibus exoptata. vn de David. Emitte spm̄ tuum z crea, buntur zc. ¶ Tercio qz fuit a ꝓphetis p nunciata: dicente Jobele. ij. Effundā de spiritu meo super seruos meos et ancillas meas ¶ Quarto quia fuit a sanctis noui testamenti euangelizata Unde Johes baptista dixit. Ego bapti so vos aqua ille autē baptizabit vos spūsancto loquens de xp̄o.

Secundus articulus

est. Unū fuit missus Dicit aūt q a ver bo dicente apl'o petro in cañ. q discipuli euangelizauerunt a spiritusācto misso de celo in quem angeli deside, rant ꝓspicere. j. Pe. j. Sed attenden, dum q in celo sunt quattuor plage. a quib⁹ spūsanct⁹ venisse dicit: vt habet Ezo. j. ¶ Primo a plaga orīētali vbi est fons luminis: qz dat exercitantib⁹ se in diuinor̄ cognitiōe. ¶ Scōo a pla ga australi: vbi est ardor luminis q̄a dat exercentib⁹ z nutrientib⁹ se in sup nor̄ dilectione. ¶ Tercio a plaga se, ptentrionali: ta qua pandit omne ma lū: qz dat pandentib⁹ omne malū per purā ꝓfessionē. ¶ Quarto a plaga oc, cidentali: vbi est principiū timoris: si cut in morte: qz dat timorē finalē oib⁹ gentib⁹: dicente Esa. xl. Sup quē re, quiescet spūs me⁹ zc. Jō fuit dictum Ezech. xxxvij. A quattuor ventis veni et spūs sup interfectos istos vt reviui scant: qz homies pcō mortali interfe ctos spiritussanctus viuificat istis q̄t tuor modis.

Tercius articulus A

q̄b⁹ spūssctūs fuit missus. Dr q fuit missus a patre z filio: sicut dicit salua tor in Joh. xv. Cū venerit paclit⁹ quē mittā vobis a patre ille zc. Ex hac cō, templatōe colligunt q̄tuor veritates ¶ Prima q iō pr expectauit mittere spm̄sctm̄ donec filius⁹ ascenderet in cē, lū: qz. s. ambo debebant eum mittere. Un̄ xp̄s dixit. Nisi ego abiero zc. Jo. xvj. ¶ Scōa vitas: q sicut pater z fi lius cōcorditer spirant spm̄sanctū: ita ꝓcorditer miserūt eū: z iō appellat spi ritus cōcordie: z pacis: z vinculū cha ritat⁹. ¶ Tercia veritas q sicut a dua bus psonis fuit missus ita minus q̄z inter duos colligatos vinculo chari tatis nequit habitare spūssctūs. quia spūssctūs est charitas: q̄ min⁹ q̄z inē duos esse nō potest. iō xp̄s discipulos suos binos misit. ¶ Quarta vitas q sicut due psone fuerunt mittentes: sic duo fuerunt p̄cepta charitatis. s. dile, ctio dei z primi. iō etiā semel dat⁹ fu, it in terra z semel de celo.

Quartꝰ articulus seu

quarta cōtemplatio est. Qualiter fuit missus: z ō: ſm Aug. q spūssanct⁹ du pliciter mittit inuisibiliter z visibilit. Fuit tm̄ bodie visibiliter missus: et b quadruplici signo sensibili. ¶ Prio sub similitudine tonitrui tonantis. si cut Act. ij. ō: q fact⁹ est de celo repen, te son⁹ zc. Ut dareť intelligi: q spūs sanct⁹ dat vtutē implenda diuina p̄, cepta. qz sonus facit audire. ¶ Scō sub silitudine ignis ardentis. Un̄ ap paruerūt illis dispite lingue tāq̄z ig, nis: vt dareť intelligi q spūssāct⁹ pur gat mentes hoim: sicut ignis purgat aurū z omne vas immundū. pverb. xxv. Aufer rubiginē de argento z egre dieť vas purissimū. ¶ Tercio sub silꝰ tudine lingue loquētis: vñ apparue, runt illis dispartite lingue: vt dareť intelligi q spūssanctus dedit eis elo, quentiam omniū linguarū. ¶ Quar,

Universidad de Deusto
Biblioteca

to sub sīlitudine columbe volantis. t hoc xpo baptizato Luc.iij, quo dak intelligi xpm spūsctm recepisse non ad mensuram.

Quinta contemplatio

ad quē locū fuit missus. Dicit ad ciuitatē ierlm Luc.vl. Sedete in ciuitate donec induamini virtute exalto. In hac ciuitate quatuor loca cōsecrata fuerūt ōttuor sacramentis. ¶ Primus templū in quo pūtat⁹ fuit t oblatus Luc.ij. ¶ Scōs loc⁹ mons caluarie q̄ cōsecrat⁹ fuit p ei⁹ mortē t resurrectionē. ¶ Tercⁱ⁹ mons oliueti q̄ cōsecrat⁹ fuit p ei⁹ ascensionē. ¶ Quartus ipsa ciuitas p spūssancti missionē Ideo vocak ciuitas sctā: et interptak visio pacis. qz spūssanct⁹ nō nisi aias pacificas inhabitat: t pacifici filij dei vocantur.

Sextus articul⁹: quo

tpe fuit missus. Dicit q̄nq̄gesima die post resurrectionē: qz cōpleti erant dies penth. Act.ij. Istud aūt tps fuit cōgruum missioni spūssancti q̄druplici rōne. ¶ Prima est veteris scripture p figuratio: qz Aug. de trini. sicut q̄nq̄gesima die post egressuz filioz isrl de egypto descendit de⁹ in ignē in monte synai. vt hī Exo.xix. ita q̄nq̄gesima die a qua xps traxit prēs ō inferno descendit spūssanct⁹ in ignē. ¶ Scōa rō debitoz remissio. qz isto numero annoz in iubileo debita remittebank in lege moysi Leuit.xxvj. ita spūssanct⁹ remittit debita pctōz. ¶ Tercia rō est libertatis donatio: qz isto nūero in iubileo reddebak libertas ei q̄ erat venūdat⁹ in seruitutē: sic nūc spūssctūs liberat a seruitute dyaboli in spe glē filioz dei. ¶ Quarta rō: hereditatis recuperatio: qz in iubileo q̄libz heredi/tatē amissam recupabat. sic spūssctūs est pign⁹ hereditatis nr̄e testē apl̄o.

Septim⁹ est: quo die

fuit missus Dicit: q̄ in decima die ab ascensiōe. Nā hodierna dies decima est ab ascēsione sicut illa. xl. a resurrectione: eo q̄ in nouē ordinib⁹ angelorūz decimo sancto⁹ credit xps singulis diebus fuisse: vt decima die mitteret spūmscīm. ¶ Ista dies dūica inuenit q̄ druplicit sanctificata. ¶ Prio in mūdi creatione Nā p̄mo die mund⁹ t angelice nature create fuerunt tanq̄ nobilissime creature angeli sub noie lucis fm ysīd. ¶ Scōo xpi tpali generatione: qz si in die veneris fuit nunciatus: vt refert historia: die dūica nat⁹. ¶ Tercio: xpi resurrectione: qz tercia die a morte resurrexit. ¶ Quarto spiritussancti missione: vt hic ptz. Et iō ꝓpter tanta beneficia ecclia reuelatione diuia trāstulit sabbatū ad hūc diē.

Octauus: qua hora

spūssanct⁹ fuit missus: Dicit hora tercia: vt ptz Act.ij. dicente petro. cū sit hora tercia. Illa inquā hora tercia q̄ fuit de ciuitate vilit electus baiulans sibi crucē: vt redderet bona p malis. Nec aūt hora cōuentēs fuit q̄druplici rōne. ¶ Primo rōne status. triplex in scriptura inuenit stat⁹. Prim⁹ nature: vsqz ad moysen. Scōs legis: vsqz ad xpm. Tercⁱ⁹ gratie vsqz ad iudiciū. Et iō qz in tercio statu missus fuit spūssct⁹ decuit ipm in tercia hora mitti. ¶ Scōa rō: qz cū sint tres actus ierarchici. q̄z primus est purgare q̄ pertinet ad psonā patris. Scōs illūminare: q̄ ad filiū. Tercⁱ⁹ inflāmare qui ad spūmsctm: sicut sol hora p̄ma purgat vapores resoluendo. In scōa illuminat. In tercia inflāmat. ¶ Tercia

ratio: qz mr̄ dñi creditur ter sctificata Primo in sui cōceptōne. Scōo in xpi incarnatiōe. Tercio in spūssctī missione: iō cōuenienr̄ fuit hora tercia miss⁹ qz fuit ter sanctificata.

Nonus: Quibus fuit

missus. Et ō: q̄ lucas narrat quattuor genera psonaz. ¶ Primo eīm fuit missus virgini matri non obstante q̄ fuit plene tu verbi cōceptiōe sctificata. sicut t aia xpi in prio instanti fuit plene sanctificata lz in baptismo spūssanct⁹ sup ipm descenderit. Sic moralit spūssanct⁹ mittit vitā celibem agentibus in statu virginali. ¶ Scdo fuit missus. xij. aplis quos lucas narrat i missione spūssancti. hic mittit in religione pmanētib⁹: qz mundo mortui sunt t xpo viuentes. ¶ Tercio mulierib⁹ sacris: q̄ xpm fuerant secute. sicut mittit in statu viduali pseuerantibus ¶ Quarto fratrib⁹ eius: q̄s verisimilius credim⁹ fuisse cōsanguineos xpi: q̄ fuerūt discipuli eius ex sororib⁹ matris Sic mittit in matrimoniali statu viuentibus sicut patriarchis.

Decimus articul⁹ seu

cōtemplatio est. Quotiēs fuit missus Dicit aūt q̄ quater fuit missus post xpi passionez solenniter. ¶ Primo discipulis orantib⁹: qz tunc erant perseuerātes in orōe: vt ait Lucas in epl'a sicut hodie. ¶ Scōo aplis manū imponentib⁹ Act.xix. Cū audissent apostoli rc. ¶ Tercio p̄dicationē deuote audientib⁹. sicut q̄n loquebak petr⁹ cecidit spūssanctus sup omnes q̄ audiebant v̄bum eius Act.x. ¶ Quarto sacrum baptisma recipientib⁹ cuz apollo esset corinthi. Et ita hodie in suscipientib⁹ sacrum baptisma, sacramentum confirmatiōis: deuote orantibus t p̄dicationem audientib⁹.

Undecima contēplatō

Quibus spūssanctus hodie inuisibiliter mittit. Dicit q̄ quattuor generibus personaz. ¶ Primo q̄dem: existentibus in puritate t mundicia. qa fm aplm corda munda sunt templū spūssancti. Et iō xpc pctīm carnis fuit dictum Gen.vj. Non pmanebit spūs meus in homine in eternū qz caro est ¶ Scōo existentib⁹ in statu humilitatis t obedientie di. pīe in diuinis Super quē requiescet spūs me⁹ nisi super humilem Ysa.vl. Et ꝓpter pctīm superbie spūssanctus recessit de saul: t spiritus mal⁹ exagitabat eū. j. Reg.xvj. ¶ Tercio existentib⁹ in statu amaritudinis t penitentie Ezechiel'.iij. Abij amarus in indignatiōe spiritus mei spiritus autem domini mecum erat: confortans me. ¶ Quarto existentibus in statu liberalitatis t misericordie: quia vbi spiritus domini ibi libertas. Auaricia est idoloz seruitus.

Duodecimus articulus

seu contemplatio: quare spūssanctus fuit missus. Et ō: ꝓpter quattuor beneficia. ¶ Primū est linguarū locutio t intellectio: vt omnibus gentibus possent predicare. ¶ Secundus miraculorum collatio: quia dedit eis potestatem miracula facere que tunc inceperunt facere vt patet de petro t Johanne qui introcuntes templum rc. de claudo Actuū.iij. ¶ Terciuz veritatum reuelatio: quia omnem veritatem eis necessariam ad salutem reuelauit iurta promissum christi non solum de preteritis sed etiam de presentibus t futuris. Unde dixit. Que ventura sunt annunciabit vobis rc. Johānis decioseptimo. Et ista duo sunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

spūs dupler q̄ belyse⁹ postulauit ab belya.ſ.spīm miraculoꝝ p̄sentiū⁊ futuroꝝ.¶ Quartū beneficiū fuit ipoꝝ cōfirmatio. Nā ita fuerūt cōfirmati: q̄ postea peccare nō potuerūt mortaliter: qz tūc discessisset spūssanct⁹ ab eis quē xp̄us p̄miserat p̄mansurū cū eis ineternū: vtz Joh.xvj. Bene tñ venialiter peccauerūt. Vñ ait iohes.j. Johannis.j. Si dixerim⁹ q̄m p̄cīm nō habem⁹ nosip̄os seducimus. Virgo aūt maria nec habuit mortale nec veniale p̄cīm nec habere potuit. Nam fuit ceteris eminenti⁹ cōfirmata. Iste ergo est iste spūs in quē angeli desiderant p̄spicere.j. Pet.j. Quia fm Augu. in de trini. Sol⁹ spūssanct⁹ ita sufficit ad btitudinē nr̄az in patria sicut pater⁊ filius: qz vbi vnus ibi ali⁹ Ad quē nos p̄ducat tc̄.

De spiritusancto vel de trinitate Sermo.

Mone peccatū et

o blasphemia remittet hoīb⁹ Spūs aūt blasphemie nō remittet. Et quicunq; dixerit verbum contra filiuz hominis remittet ei. Qui aūt dixerit cōtra spīmsctīm nō remittet ei. neq; in hoc seculo neq; in futuro Matt.xij.¶ Quia em̄ sepe sermo solet fieri de gravitate p̄cti in spīritūsanctū: q̄ ob suā enormitatē dicit ir remissibile. P̄cīm vo q̄ fit in patrem⁊ filiū remissibile.ō vt illā materiā luci⁹ ptractem⁹ vbū xp̄i p̄e assumptum ad mediū est adductum. q̄ eandē materiā sufficienter amplectit cuz ōz. Oīe p̄cīm⁊ blasphemia remittet hoīb⁹. Spūs āt dñi blasphemie non remittet tc̄.¶ P̄o hoꝝ igit declaratione p̄notandū est: q̄ q̄dam astut⁹⁊ callidissim⁹ iude⁹: euangeliū sancti Mathei multiplicit reprobare nisus est: arguens ex eo iesum quez xp̄iani dicunt deū suū fuisse: nec deuz fuisse nec messyam: ⁊ q̄ oia vba⁊ facta sunt trufaz deceptio.¶ Cōtra quē iudeū Nicolaus de lyra vtilissimū tractatulū composuit. vbi omnia argumenta isti⁹ iudei exceteri testamento elidit⁊ exufflat.¶ Ad nr̄m aūt p̄positum: iste iude⁹ verbū p̄assumptū reprobans sic arguit. Vos xp̄iani dicitis q̄ p̄ī⁊ filī⁹⁊ spūssanct⁹ sunt vnius essentie⁊ vni⁹ voluntatis. Quō g̃ est verbū seu blasphemia cōtra spīmsctīm⁊ nō cōtra filiū⁊ patrē. Et quō remittit vn⁹ p̄cīm sine alio: cū dicat ihesus q̄ oīne p̄cīm vel blasphemia in filiuz remittit: sed in spīmsctīm nō remittet neq; hic neq; in futuro.¶ Si em̄ iste tres p̄sone sunt vnius essentie: ⁊ vna blasphemat⁊ alia non blasphemat: sequit q̄ idem blasphemat⁊ nō blasphemat. Et si sunt vnius voluntatis si vnus remittit⁊ alter nō: sequitur q̄ idem remittit eidem blasphemanti⁊ non remittit que sunt contradictoria

¶ Scō arguit sic. Quero de ania separata peccanti in xp̄m⁊ nō in spīm̄, sctīm̄: vbi sit in celo vel in iebenna. Si dicat q̄ in celo: sequit q̄ spūssanctus sit impotēs ad puniendū blasphemiam sibi illatam⁊ ab eo non remissaz

¶ Si aūt dicat q̄ sit in iebenna: sequitur q̄ pater⁊ filius sint impotentes ad salvandum eam: cum remiserint blasphemiā.¶ Tercio arguit sic. Si duo remittunt sez pater⁊ filius⁊ spiritussanctus non remittit quid profit blasphemanti⁊ quid sibi nocet: si spiritussanctus nō remittit ex quo pater⁊ filius remittunt ei.¶ Ex his ergo que isti iudeo videnť friuola⁊ cōtradictoria implicāta: que tamen sequenť ex verbis iesu nazareni concludit: q̄ ei⁹ doctrina nulli⁹ sit momenti Hec ille elicit ex vbo thematis nostri Omne p̄cīm tc̄.¶ Sz intelligentib⁹ satis ptz: q̄ obiectiones iste p̄cedunt ex falsa imaginatione circa articulum bñ dicte trinitat̄.¶ Ut g̃ iste iudeus cū suis argumentis cōfitet⁊ vbum thematis declaret. Ac insup devota mens de differentia p̄cōꝝ in patrem⁊ filiū⁊ spīmsctīm informet. Jō sic p̄cendū est in hoc sermone

¶ Primo trinitas p̄sonaꝝ ex scripturis hebraicis demonstrabit.

¶ Scōo vbuz p themate assumptū exponet⁊ declarabit.

¶ Tercio differentia p̄cōꝝ in patrez⁊ filiū⁊ spīmsctīm manifestabit.

¶ Quarto ad arguīta iudi rñdebit

Quantum ad primū

Videlicet q̄ in diuinis sit trinitas p̄sonaꝝ ostēdit. Primo ex hoc q̄ Esa.xlviij. sic scribit. Nō a principio in abscondito locut⁹ sum ex tpe anteq̄ fierent ibi erā. Et nūc dñs de⁹ misit me⁊ spiritus eius. Ista sunt verba dei loquentis: qđ patet ex tertu immediate precedenti. Sil'r ex hoc qđ immediate subdit: hoc dicit redemptor tuus sanctus isr̄l. In hac ergo auctoritate p̄missa. loquit de⁹ de datione legis: q̄ data fuit in manifesto: qz de die⁊ audiente toto ppl'o vocem dñi loquent̄ vt habet Exo.xix.⁊.xx. Et hoc est qđ dicit. non a principio locutus sum in abscondito. a principio. ſ. q̄n lex p̄mo data fuit: nō in abscondito: qz manifeste eam dedit⁊ sunt vba filij in diuis q̄ licet lex data sit a tota trinitate: cū opa trinitatis ad extra sint indiuisa. tñ appropriat filio: sicut em̄ illa que p̄tinent ad potentiā appropriant p̄ri.

⁊ q̄ ad bonitatē spūssancto: ita q̄ pertinent ad sapiam appropriant filio: cuiusmodi est datio legis Sequit. Ex tpe anteq̄ fierent ibi erā. ſ. cum patre⁊ spūsctō fm diuinitatē⁊ nūc. ſ. tempore gratie misit me. ſ. in humanitat̄ assumptiōe: dñs. ſ. deus pater: ⁊ spūs eius qui est tercia p̄sona in trinitate.

¶ Ecce ex his verb habet trinitas p̄sonaꝝ in diuinis. Nā optet q̄ inter mittentes⁊ missum sit distinctio p̄sonal'. Nam mittentes sunt pater⁊ spūssanctus: missus filī⁹ incarnat⁹.¶ Sz ad evadendū istum passum Rabi salomon adinuenit vnū mendaciū di. q̄ in datione legis oīes p̄phete fuerunt in monte synai cū Moyse: ⁊ ibi acceperunt p̄phetias suas sicut moyses: sed postea p̄phetias illas denunciauerunt⁊ publicauerūt ppl'o tpe a deo determinato. Et iōo dicit: q̄ vba premissa sunt verba Esaie ab illo loco. ex tpe anteq̄ fierent ibi eram. ſ. tpe dationis legis. de qua ibi fit sermo: fui in monte synai Et qđ subdit Et nūc me misit dñs tc̄. refert ad tp̄s quo Esaias missus est ad p̄dicandū⁊ annunciandū ppl'o illa que prī⁹ acceperat in monte synai.¶ Sz illud ptz esse falsū multiplicit vide in qōne Nycolai de lyra contra iudeos in primo articulo Ubi multipliciter hoc reprobat: ſz p nunc sufficiat: quia Esaias post dationem legis fere post. ccccc.lxxxvj. annos incepit p̄phetare. ergo nō fuit ibi

¶ Si autez dicat q̄ ibi fuit: ⁊ acceptā p̄phetia mortuus est: ⁊ postea tempore ozie regis resuscitatus est. hoc videtur omnino ficticiū: qz hoc oporteret dici de omnib⁹ p̄phetis: qđ tñ scriptura nullo mō innuit. ſz magis cōtrariū qz narrat p̄entes eoꝝ ex q̄bus nati nō resuscitati sunt.¶ Jtē si dicat q̄ ania

Esale creata fuit ante corpus: z sic fuit in monte/ synai in anima nō in corpore z postea ista aia circa tpa Ozie cōiuncta corpore p viam nature generationez organisatione. Hoc nō solū est contra doctores catholicos z philosophos q̄ dicunt aiam nō p̄cedere corpus duratione: sed etiā contra aliquos doctores hebreos. Un̄ sup illō Zach. xij. Ego formans spīm hois in medio eius. Ubi translatio nostra hz fingens spīm ei⁹ in eo. Dicit q̄dā glosa hebraica. q̄ creator creat aiam cuz p̄fectiōe corporis humani: z ita dicūt phi. q̄ anima est actus corporis phisici organici. ij. de aia. Hoc etiā appareret Ben. j. vbi dr: q̄ formato corpore ade. deus inspirauit in faciē eius spiraculū vite. Patet igit: q̄ illud v̄buz nō p̄t intelligi de anima: vl' exuta corpore: vl' cū corpore. q̄ si oēs p̄phete ibi fuissent sequerēt q̄ magna ps veteris testamēti falsa cēt: q̄ dicit p̄phetas spūm p̄phetie recepisse de nouo: z nō ab illo tpe habuisse. ¶ Scōo ostenditur trinitas psonaz in diuinis: p illō Eccs. xliij. ca. Funicul⁹ tripler difficile rumpit. Glo. hebraica. Sensus eē videt misteriū trini dei z vnius nō de facili discutit. Sed glosam moderni iudei peruertunt retorquentes hanc trinitatem ad tria attributa diuina: que sunt sapientia. potentia. z bonitas: sed non videt hec esse sententia glose: per hoc q̄ dicit: non de facili discutit. quibz enim satis simplex scit deum esse potentem: sapientē z bonū ¶ Item sicut deus operat per suā potentiam: sapientiam z bonitatem: sic artifex creatus operat p̄ suam artem sicut per regulam directiuā: z per potentiam suam qua transmittat materiam ad formā scamni vel lecti seu alicuius huiusmodi: z p̄ appetitū bonitatis lucri. z ista tria multo plus differunt in corq̄ potentia: sapientia z bonitas in deo. z iō si p̄pter ista tria dē⁹ dicit trin⁹ z vnus in glosa predicta. multo forti⁹ quilibet artifex diceretur trinus z vnus qō nō est verū. z iungeret singulare cum v̄bo pluralis nūeri dicendo Hyrā fecerūt templū salomonis: sicut de deo dicit Ecclesiast. ij. Quis est homo q̄ intret post regem q̄ iam fecerunt eum. vbi translatio nra hz. Quis est homo vt sequi possit regem factorē suum. ¶ Item tercio ostē dit trinitas p̄sonarū in diuinis. Naz sup illud p̄s. xlix. Deus deoz locutus est. In hebreo ponunt tria noia: z trāslatio Jeronymi iuxta hebreū hz Fortis deus dñs locutus est. Querit glosa hebraica quare Asaph ter noiauit dīm in principio huius p̄s. Et respōdet q̄ deus in tribus p̄phetis⁹ creauit seculuz. Proprietates aūt iste formaliter constituūt tres p̄sonas: quarum opera sunt indiuisa. Iste ei tres p̄prietates in diuinis. Paternitas. Filiatio z Spiratio: sunt p̄prietates cōstituentes personas diuinas. Et tantum de primo.

Quantum ad secundum

dum sunt tria p̄notanda anteq̄ ad expositionē v̄boz thematis p̄cedam⁹. ¶ Primū ē q̄ dria ē int̄ blasphemiā. z spīm blasphemie. Nā vt Rich. ō me. vii. vltia qōe. xliij. di. ij. libri dic. Blasphemare est derogare diuine bonitati: ex quacunq̄ causa: sibi attribuēdo qō nō cōuenit sibi: aut negādo qō sibi cōuenit: qō duplicit cōtingere potest: aut ex ignorantia: aut ex infirmitate, sicut cum aliquis blasphemat ex ira z aliqua alia passione. Spūs aūs

blasphemie idem est: q̄ amor diuine blasphemie spiratus ex sola electione z amore electio: dei blasphemiā amare. z hoc est sceleratissimū gen⁹ peccati: q̄ tales ex sola electione delectant i vituperio dei. Ex hac differentia satis patet littera nostri thematis, vbi xp̄s blasphemiā vocat v̄ba iudeoz̄ contra eius humanitatē. Spīm v̄o blasphemie contra eius diuinitatem: cuz potius nollent xp̄m recipere z damnari q̄z eum recipere z saluari. ¶ Secundo notandū: q̄ xp̄s in verbis thematis nostri distinguit blasphemiaz cōtra filiū hominis: a blasphemia cōtra spūmsctm̄. Primā vocans verba iudeoz̄ nequit̄ plata contra benignitatē humanitatis sue. comedebat em̄ z bibebat cū hominib⁹ peccatorib⁹ sepius: sicut p̄ssim⁹ medicus cuz egrotis: z ex hoc iudei vocauerūt eum voracē z potatorē vinit publicanoz̄ amicū. vt habet Mathei. xj. Et hanc blasphemiam dixit saluator remissibilez eo q̄ erat excusabilis in pte ex consideratione fragilitatis humane. ¶ Secundā v̄o blasphemiā vocauit verba contra diuinitatem suam nequiter dicta. Uidentes enim euz demones expellere: mortuos resuscitare: cecos illuminare z consimilia que non poterant fieri nisi virtute diuina, ex nimia tamen inuidia corcorum excecante: in tantā p̄rumpūt insaniam q̄ hec diuina miracula demoni asscripserunt dicentes: in p̄rincipe demoniorum talia facere Mathei. xij. Et hanc blasphemiam dixit xp̄s irremissibilez. nō simpliciter sed de difficili. Nam ex parte blasphemantium non est aliq̄ excusabilis ratio: in toto vel in parte q̄ est impugnatio veritatis agnite: z etiam contrariatur p̄rincipio remissionis peccatorum: que est bonitas diuina spūsancto attributa. per hec iterū satis patet exposito littere. ¶ Tercio notandū: de origine. Un̄ aliqs dr in spiritūsanctū peccare. Angel⁹ em̄ primus in fortitudine substātie: et altitudine scientie conditus est: ita q̄ z p̄fundam cognitionē habuit. z facultatem exequēdi ex fortitudine substātie. Cuz ergo in tanto bono abundaret: videns diuinam essentiā se multo p̄stantiorem: contra scientiā suam: nō ex aliqua infirmitate cepit deo inuidere: z voluit se ei parificare. Nō ergo ex infirmitate ignorantie: seu imbecillitate substantie. cum cognosceret eum creatorem suū esse z cōditorē sz ex sua p̄auitate contra eū peccauit z iō iustus deus iuste ei suā gr̄az subtrahens eum permisit excecari omnino: z in obstinatione p̄manere, iō irremissibile fuit suuz p̄ctm̄. ¶ Hō v̄o cōditus est in minori intelligentia z infirmiori substantia: q̄ nō habuit tantam capacitatē intelligentie nec tantam facultatē exequendi. Potuit ergo falli alio suadente tam ex infirmitate cognitionis: quia vidit mulierez comedisse z non mortuā. putauit etiam leuiter deum sibi posse reconciliari quā etiam ex imbecillitate substantie qua amore consocie sibi a deo date deiectus: noluit eaz contristari nō comedendo. quia ergo ex infirmitate intelligentie z substantie peccauit. iō remissibile suū fuit peccatū. Sic ad p̄positum nr̄m alij peccāt ex ignorantia. Alij ex infirmitate vt adulteri: luxuriosi: gulosi: ex carnis fragilitate: z bi penitentes cito misericordiā consequunt: q̄ non ex malicia talit̄ peccauerunt. Alij v̄o cognoscentes veritatem exequendi z habētes facultatem

bonoꝝ eoꝝ que fienda sunt. z tñ ex inuidia z prauitate animi cōtra cōsciaz suam bonitati resistunt: eaz odio habentes. Quales fuerunt iudei q̄ cum nihil mali in opib⁹ xpi notare valentes. Ac insup intelligentes ꝓpheras z signa cōpletionis ꝓphetararū in xpo completa fore, ac p hoc ipm veraciter xpm fore scientes: qz tñ xps incepit vicia eoꝝ reprehendere: z contra eorum sil'ationem publice p̄dicare: ideo cōceperunt odium z inuidiā contra ipsum, ex quibus excecati a prima noticia ceciderunt. ¶ Quomō aūt excecari potuerint est iciendū. Ex aliqō cognoscitur in habitu: cui⁹tñ noticia actualis impedit: ꝓpter aliquā passionē illum birum impediētē. sicut dicit phs. vij. ethicoꝝ. q̄ incontinens differt ab intēperato p hoc q̄ dicit estimationē veram nō solum in vniuersali quā etiā hz intemperatus z q̄ fornicari est malum cū non peccet p ignorantiam. sz etiaz habet estimationē veram in pticulari: z p hoc differt ab intemperato: z tñ adueniente passione corrumpit estimatio vera pticularis. que passione vincēte iudicat nunc fornicandū: ita q̄ passio impedit actualē consideration̄ veram in pticulari. Et si passio semp duraret semp sic iudicaret. ¶ Eodē modo dicit Lyra q̄ iudei habuerūt veram estimationem z in habitu z in actu in principio de xpo: q̄ messias esset Jo. xv. Nunc aūt viderūt z oderunt, qō ei videt manifeste cognoscitur. Et Mathei. xxij. Agricole dixerūt. Hic est heres. Ubi Jeronym⁹ dicit: q̄ principes iudeoꝝ manifeste cognouerunt xpm in principio. Sed quando: vt dictuz est: eorum simulatiōem: vicia z auariciam publicare cepit: excitati fuerūt contra eum passionibus ire: rancoris z inuidie: quibus passionibus impediebant ab actuali consideratione veritatis prehabite de eo. ido machinati sunt in eius mortē illa passione eos excecante durante. Sicut z incontinens ꝓpter passionē cōcupiscibilis eligit fornicari qō tamen al's refugeret.

¶ His p̄missis ptz expositio themat̄is. qz omne peccatum z blasphemia in patrem z filium ex ignorātia vel infirmitate ꝓcedens: remittet hominibus. i. remissibile est de se: qz non obuiat directe principio: per quod fit remissio peccatoꝝ: que est bonitas spiritussancti: quā taliter peccantes non impugnant. Spūs aūt blasphemie nō remittetur. Dicit aūt Spūs blasphemie vt lyra dicit: quando aliqs ex certa malicia blasphemat contra deum: sicut erat in ꝓposito: quando miracula diuinit⁹ facta attribuebāt diabolo: vt dictum est: qz erat quedā species peccati in spiritū sanctū. s. impugnatio agnite veritatis: vt patebit in membro sequente. Sicut etiā subdit Et quicunq; dixerit verbum seu blasphemiā contra filium. i. quicunq; peccat vel blasphemat ex ignorantia remittetur ei: nisi certe morte preueniatur ante penitentie assumptōnem: sic etiam peccantes in patrez ex infirmitate zc. Qui autem dixerit contra spiritumsanctū. id est ex certa malicia: in uidia et odio peccat non remittet hic nec in futuro: quia directe est contra principium gratie: vt patebit. Et tantum de secundo.

Quantum ad terciū

sciendum q̄ philosophus q̄nto etbicoꝝ. capitulo. xiij. dicit: q̄ ex triplici causa peccatur scilicet ¶ Ex passione seu infirmitate. ¶ Ex ignorantia.

¶ Et ex electione. q̄ aliqui vocāt peccare ex certa industria. Aug⁹. vero li. bro. lxxxiij. cōne. xxvj. nominans hec eadez tria dicit, peccat̄ ex ignorantia ex infirmitate: z ex malicia qō Aristo. vocat petiū ex electione. quādo q̄s sez eligit ex certa malicia malum facere.

¶ Peccare autem vt Rich. ij. dis. xliij. p̄ma qōne dicit. Ex infirmitate p q̄ndam appropriationē videtur esse contra patrem: cui attribuitur potentia.

¶ Ex ignorantia. cōtra filiū. cui attribuitur sapiētia. ¶ Ex certa aūt malicia peccare est cōtra spūsanctū cui appropriatur bonitas. Et sic principiū peccati in spūsctū est directe contra appropriatū spūsancto. Rōne etiā oppositi dī petiū in spūsanctū: quia ea que ab electivo amore peccati retrahunt effect⁹ sunt appropriati spūsctō.

Dico primo q̄ aliqui

peccant ex infirmitate z sic dicunt peccare in patrē. cui potentia ē attributa. Isti aūt sunt gulosi et luxuriosi. q̄ ex fragilitate carnis in peccatū labunt. Math. xxvj. Spūs q̄dē ꝓmptus est caro autem infirma. Ideo eiū aggrauat naturalis corruptio carnis animā. q̄ nisi fugerim⁹ in peccatuz labimur cōcupiscētie. Hoc peccato peccauit dauid: q̄ ex incauto visu mulieris se denudantis motus cecidit in luxurie adulteriū. Sed mox cū correptus fuisset a nathan ꝓpheta cognouit peccatū z penituit dicēs. corde. ore. opere peccaui. z cōsecutus est indulgentiam Un̄ dicit glosa. Qui humiliter peccatum suū cōfitet mox misericordiā cōsequet. Taliter etiā peccauit filius p. digus dissipans substantiā viuens luxuriose. post q̄ aūt ad se reuersus penituit: indignū se estimās p filio: desiderauit panē patris tanq̄ mercennarius cōmedere. Un̄ z pī alongeviden̄s eum miscōia motus occurrū ei dans osculū: quitū ꝓparās. oia idulsit imo gaudebat se filiū viuū recepisse. Sic facit adhuc pī celestis peccātib⁹ ex infirmitate, z humiliter veniā postulantibus. p̄s. Quō miserek pī filioꝝ misertus ē dñs timētib⁹ se. i. illis q̄ post lapsum timēt dñm. z humilit̄ veniaz postulāt. qm̄ ipse cognouit figmentū nostrū. i. fragilitatē carnis nre. Intim̄ em̄ sumus fragiles. q̄ pni sūt sensus nri ad malū. z ideo sine gra nō possumus carnali tēptationi resistere. Un̄ iste sapiētissim⁹ salomon ait Sap. vij Scio q̄ aliter nō possum esse incōtinens nisi de⁹ dederit. ¶ Cū em̄ nō solum req̄rat ad opus bonū ꝑficiendū cognitio circūstantiaꝝ: sed etiā intrinsecū p̄ncipiū operationis ꝑfecte p̄ncipians et dūans aduersantibus. seqūtur. q̄ infirmitas excusat: quia priuat deroīne ꝑfecte p̄ncipiādi. vide hoc bonauenturā. ij. libro. xxij. dist.

¶ Cōtra hāc aūt infirmitatē duo sūt remedia corporalia. scz corporalis afflictio. abstinēdo a cibis z potib⁹ z in alijs penalib⁹ exercitijs ꝓtinua cōuersatio. vt ē vigilatio: lōga oō. eccl'iarū z sermonū frequētatio. infernal' et gehennal' pene recogitatio. z dñice passionis sensibilis meditatio quia hoc genus demonioꝝ nō ej̄citur nisi in ieiunio z oōne dicit saluator. Un̄ z quidam epūs quendā clericū cōcubinariū ex proposito fecit citari z verari: quousq; taliter verato tyrannus carnis subiceret. Un̄ z Jeronim⁹ in epistola ad demetriadē pulchre de hac materia scribit. ¶ Scōm est corporalis fuga z elongatio ab obiectis delectabilibus z ob carentiā hui⁹ remedij infi/

niti ceciderũt qui nisi affuissent nũq̃ cecidissent; quia ipossibile ẽ dicit beatus franciscus trãsire nudis pedibus sup carbones z nõ cõburere plantas. sic si fueris circa pulchras psonas si nõ cõbussus fueris ad min⁹ incaleris

Dico secundo q̃ alij

peccant ex ignorantia; quia peccant et nesciũt illud esse peccatũ. sic peccauit paulus persequẽs xp̃ianos putãs se obsequiũ p̃stare deo. Unde dixit Thimothe.j. Fui blasphemãs z psecutor z cõtumeliosus; sed misericordiã consecut⁹ sum; quia ignorãs feci. z tales dicunt peccare in filiũ cui sapia attribuita'est. Et dicit Jsidorus q̃ peccare ex infirmitate grauius est q̃ ex ignorantia. licet peccare ex ignorantia; sit periculosius quia cũ homo ignorat negligit satisfacere. ĩmo nec ꝓcuritur nec cõfitetur; z si sic moriat non obstante ignorãtia eꝛnal⁹ dãnat. Uñ ôt Ambꝝ. Periculosissime peccat q̃ ignorãt peccat. ¶ Pro quo notandũ q̃ doctores scõt sniarũ. xxij. dist. cõmuniter solent quere hanc questionẽ. vtrũ ignorantia excuset peccatũ. ¶ Et dicendũ fm Bonauẽturã. q̃ duplex est ignorãtia scz facti z iuris. Ignorantia facti potest ee duplex. scz adhibita debita diligẽtia aut nõ. Si adhibita debita diligẽtia excusat a toto. Si nõ adhibita tunc nõ excusat a toto. sed a tanto. Johãnes Erfordeñ. hanc ignorantiã facti distinguit in duplicẽ. scz in ignorantiam facti ꝑij. et facti alieni. Si facti ꝑij hoc est dupliciter. quia aut dedit operam rei illicite. sic non excusat nisi a tanto. quia omnia imputantur sibi que ex facto illicito ꝓueniunt Unde lamech nõ excusatur ab homicidio cum occidit cayn credẽs feram occidere; quia cum cecus esset venari nõ debuit. Aut dedit operam rei licite. Aut ergo debitam diligentiã adhibuit. z sic excusat a toto. Unde cecus excusat ab adulterio si cognoscit aliã quã credit esse suam. sic iacob excusat ab adulterio. cui lya ꝑ rachel fuit data. Aut nõ adhibuit. sic non excusat a toto sed a tanto; vt qui secat arborem iuxta hominem non clamans fuge. ¶ Si autẽ est ignorantia facti alieni aut est probabilis hec excusat. Ad hoc autẽ q̃ aliquis dicatur probabiliter ignorare nõ requiritur q̃ nimis diligens z curiosus sit in inquirẽdo nec q̃ sit nimis negligens. Aut est crassa z supina hec nõ excusat. quando quis dicit se ignorare ea que publice z cora populo facta sunt. hec de ignorantia facti. ¶ Alia est ignorantia iuris que a Bonauẽtura dupliciter dicitur. q̃a Aut est ignorantia vincibilis aut invincibilis. ¶ Si vincibilis tũc ẽ ignorantia que ẽ culpa. z hec est aut ex cõsensu vero vt ignorantia affectata. et ista sic ex vna parte magis aggrauat Aut est ex negligentia z ignauia sicut ignorãtia crassa z supina. z ista si aliquo modo excusat. nõ tamen excusat. q̃ sempiterno non ardeat. sicut dicit Augustin⁹ z magister sententiaꝝ vbi sup̃. ¶ Si autẽ sit ignorantia invincibilis. hoc potest ee dupliciter. Aut enim illa ignorãtia'est introducta ꝑter oẽm culpam. Aut per culpam precambulã. ¶ Si preter omnẽ culpam. Aut simpliciter priuat omnẽ cognitõnẽ iuris sicut in furiosis etiaz infantibus. qui omnino carent vsu rõnis. z hec excusat a toto. Unde dicit Bernbardus. q̃ pueris infantibꝫ et dormientibus nihil qõ faciũt imputatur. Aut nõ tollit omnino vsum rationis sed plenuz

z tũc nõ excusat a toto sed a tanto. sicut est in plene furiosis. qui habẽt lucida naturalia z in pueris qui aliquo modo sunt doli capaces ꝑcepti licet nõ plene. ¶ Si autẽ est introducta talis ignorantia per culpam sicut est in ebrio. qui se in hoc ꝑcipitauit per culpam suam. sic nõ excusat a toto sed a tanto. Unde dicit philosophus tercõ ethicoꝝ. capꝫ. viij. Ex ebrius debet habere duplices increpationes. hec Bonauẽtura. ¶ Richard⁹ vero de media villa his dictis cõcordando dicit. Tribus modis ad presens possumus loqui de ignorãtia. Est em quedã ignorantia invincibilis simpliciter. et hec totaliter excusat a peccato siue ignorãtia iuris siue facti. quia dicit Augustinus ꝑmo retracta. capꝫ. xij. Peccatum vsq̃ adeo voluntariũ malũ est vt nullo modo sit peccatũ si nõ sit voluntarium. sed talis ignorãtia tollit rõnem voluntarij. vt accipi potest ex verbis philosophi. iij. ethicoꝝ. capꝫ. iij. ¶ Est alia ignorantia que dicit affectata. vt cuz quis sua sponte vult aliquid ignorare. vt liberius peccet z cũ minori remorsu cõscientie. z hec ignorãtia peccatum nõ tollit nec excusat in aliquo omnibꝫ pensatis; quia etsi excuset inquantum est ignorantia tamẽ aggrauat inquantũ est voluntaria. Ex magna em intensione voluntatis ad peccandum ꝓuenit; q̃ homo velit ignorare vt peccet. cũ omnes homines naturaliter scire desiderẽt vt habeã ꝑmo metaphisice. Qõ verbũ intelligendũ est ꝑ se; quia ꝑ accidẽs ignorantia potest apperi vt iam dictũ est. ¶ Est alia ignorantia partim volũtaria partim involũtaria. q̃ dicit ignorantia crassa vt cum aliquis ꝑ negligentiã nõ vult laborare ad hoc vt sciat qõ scire teneãt q̃uis vellet scire sine labore. Vel cum aliq̃s vult aliquid facere. ad qõ ignorantia cõsequit. z talis ignorantia nõ diminuit de rõne voluntarij. z in hoc ꝑtm alleuiat sed nõ totaliter tollit. hec ille. Unde z Bonauẽtura dicit q̃ ois ignorãtia aliquo modo excusat a peccato. Ratio hui⁹ est; quia minuit de rõne volũtarij; z de rõne cõtẽptus. ceteris em paribꝫ magis contẽpnit qui peccat ex industria q̃ qui ignoranter peccat. z iterũ cum voluntariũ in se includat cognitionẽ; qõ ꝓuat cognitionem priuat de ratione volũtarij. quia ergo peccatũ mensurat fm quantitatem libidinis z contẽptus. z ignorantia diminuit de rõne. hoꝝ. gñaliter verũ est q̃ ois ignorãtia inq̃tũ hmõi excusat a tãto. z si tãta sit q̃ oino ꝓuet rõez volũtarij z rõnẽ hmõi cõtẽptus excusat a toto. si vo oino nõ ꝓuat excusat a tãto. hec Bonauẽtura. Qꝝ aũt dictũ est ebrium duplices mereri increpationes. intelligi debet q̃ illud dictum ẽ fm ordinationẽ cuiusdã legislatoris qui statuit ebrios ãpli⁹ puniẽdos si ꝑcusserint. nõ q̃ ebrij peccẽt grauio⁹; sz quia iniuriantur frequẽtius. Vel potest dici. q̃ duplices mereatur increpationes ꝑter duo peccata que cõmittit. scz ebrietatẽ z peccatũ sequẽs ex ea. Peccatũ tamẽ ex ebrietate sequẽs diminuitur per ebrietatẽ rationẽ ignorantie adiuncte ebrietati. ita q̃ quando q̃ minus homo est culpabilis ꝑ ebrietatẽ z factũ sequens ex ebrietate simul. q̃ ꝑter factum sine ebrietate. sicut paruit in loth de quo dicit Augustinus. Culpandus est inquit non tamen quantũ ille incestus sed quantũ illa merek ebrietas. ergo ebrietas excusauit incestum vt videtur. Et tanꝫ de illo ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dico tercio q̄ aliqui peccant ex electione seu industria ꝛ ex pura malicia. Et hoc pcipiē rōne generis pcti est ceteris pctis grauior; quia p ipm peccans magis auertit a deo q̄ p aliqđ aliud genus peccati Et hoc patet fm Rich. ij. lib. dis. xliij. Si diligenter cōsiderem⁹ hui⁹ peccati principium. eius oppositū, ꝛ auersionis modum. ¶ Principiū em illi⁹ pcti nō est ignorātia nec infirmitas. sed pura industria; q̄ illo pctō sola electōe peccatur. Unde Gregor⁹ dicit illud pcipiē ex studio pcedere. Et ideo ceteris grauior⁹ rō est q̄ plus hz de rōne volūtarij q̄ cetera pcta. ¶ Oppositū etiā illius pcti est effect⁹ appropriat⁹ spūsancto directe ꝛ spāliter inclinādo retrahens ab electivo amore cuiuscunq̄ pcti, qđ nō sic pōt dici de bono imediate opposito intēperantie vel iniusticie. ꝛ sic de alijs pctis. q̄ nō sunt pcta in spm̄sctm. Quāto aūt aliq̄d spālius ꝛ vniuersalius retrahit ab electivo amore cuiuscunq̄ pcti; tanto pcipiē ei oppositus est grauior rōne generis pcti. ¶ Hec autē clarius patebūt si descriptio pcti i spm̄sctm quā idem Rich. eadē distinctiōe dat. Est em pcipiē in spm̄sanctū spāle pcipiē ex sola electōe pcedēs ꝓtra aliquē effectū spūsctō appropriatū spāliter ꝛ directe inclinādo retrahentē ab electivo amore cuiuscūq̄ pcti. Isti autē effect⁹ spūssancti retrahētes ab amore cuiuscūq̄ peccati sūt ser. ¶ Primus Spes de diuina miscōia cōtra quam directe ꝛ p se est desperatio. ¶ Secōs. timor de diuina iusticia cōtra quē ꝛ p se est p̄sumptio. que p̄sumptio consurgit ex cōtemptu diuine iusticie. ¶ Tercius est cognitio veritatis fidei ꝛ morum. cōtra quā directe ꝛ p se est veritatis agnite impugnatio. ¶ Quartus ē Auxilij diuine gratie contra quē directe ꝛ p se est inuidētia fraterne gratie qui em ex electōe inuidet gratie dei in fratre suo repellit gratiā dei a seipso. ¶ Quint⁹ est detestatio cuiuscūq̄ rei in quātū cōtra reuerentiā deo debitaz contra quā est directe ꝛ p se ꝓpositum nunq̄ penitendi de pctō. qđ ꝓpositus a sāctis vocat noie finalis impenitentie. ¶ Sextus ē Respuitio cuiuscūq̄ trāsitorie delectationis; que aufert delectationē eternā. cōtra quā directe et p se est obstinatio que est ꝓpositū firmum adherēdi trāsitorijs delectationibus peccatorū. Ecce quō hoc peccatū directe se opponit effectui spūssancti sine quo non potest fieri remissio. ¶ Per istud etiaz peccatū tercio grauiori modo auertit peccans a deo: q̄ p aliqđ aliud genus peccati, quia per istud peccatū peccator directe ꝛ per se auertit ab aliquo effectu speciali spiritussancti. Unde dicit Lyra. q̄ ideo dicitur pcipiē in spiritūsanctū ꝛ etiam irremissibile quia directe obuiat ꝓncipio p qđ fit remissio peccatorū. Unde dicit Rich. Et sicut voluntas spāliter et p se cōuertitur ad id in qđ tendit eius affect⁹. ita p se auertit ab illo qđ ipsa directe refugit. Quilibet aūt act⁹ pcti in spm̄sctm est fuga vel fugā includit Alicui⁹ effectus spālis spūssancti. Desperare em est refugere spem de diuina miscōia. p̄sumere timorē refugere.

Quantū ad quartuz

videlicet ad argumēta istor⁹ iudei. patet satis ex p̄dictis q̄ ꝓcedūt ex falsa imaginatione. q̄ em eadē deitas ē in trib⁹ ꝓnis; blasphemās cōtra vnaz blasphemat etiā cōtra alias. ꝛ similit quia vna etiā bonitas eadē est in trib⁹ ideo vna ꝓsona nō remittit sine alia. Nā opa trinitatis ad extra sunt indiuisa remissio tm̄ pctō p ꝓsone aliq̄n spirituscti attribuit q̄ principiū hmōi remissionis est bonitas q̄ est attributū spūssancti. Nec voluit xp̄us dicere q̄ pcipiē cōtra attributū spūssancti sic sit irremissibile q̄ nllo mō remitti possit. sed fm cōem modū loquendi q̄ dicimus aliqđ difficile esse impossibile. ¶ Pro quo notandū q̄ irremissibile dupl̄r dr. Uno q̄dē mō qđ nullo modo remissibile est Alio mō qđ de difficili remissibile est. ꝛ hoc sept⁹ dr irremissibile. Et hoc ptz triplicit. ¶ Primo nā. v. metapho. dr q̄ impossibile z intransibile, uno modo dr q̄ nullo modo fieri z peransiri pōt. Alio mō qđ pt sed de difficili. ¶ Scđo hoc ptz ꝛ declarat de cōi mō loquendi. Di em de ceco pfecto q̄ nō pōt videre simplicit; ꝛ de cecuciente q̄ nō pt videre; q̄ videt cū difficultate. ¶ Tercio hoc pz ex mō loquendi scripture veteris testamenti. Josue cōsiderans difficultatē ppli ad bonū ꝛ pnitatē ad malū dixit Jos. vl. Nō poteritis seruire dño ꝛc. nō intellexit de impossibilitate simplicit sed de difficultate. naz ibi subdit q̄ in ijt fedus inter ppl'm ꝛ deū vt seruiret dño. Item Jere. xiij. dr. Si pt ethiops mutare pellem suā ꝛ pardus varietates suas; ꝛ vos poteritis bñ facere cū didiceritis malū. Et em ethiops ꝛ pardus possint mutare pelles suas hoc ē impossibile simplicit; sz q̄ assuetus ad mala reuertat ad bene agendū nō est impossibile simplicit; sz difficile eo q̄ habitus viciosus inclinat ad male agendū p modū nature. Exemplū aūt habet in Manasse rege q̄ diu fuit assuetus in pessimis: ꝛ tm̄ finalit reductus fuit ad bonū virtutis; vtz, ij

Paral. xxxiij. Et in fine paral. vbi ponit eius aratō. Et aūt iudeus queritur de anima blasphemantis. Ubi sit dōm. q̄ si recessit a corpore cum pctō blasphemie est in inferno: si vo recessit totaliter expedita quātū ad culpaz ꝛ penam est in celo. Si aūt recessit liberata a culpa sed adhuc ad penā rpalem obligata est in purgatorio donec purgetur; ꝛ sic ad gliam transferatur Nec aliqua ꝓsona est impotēs ad saluandū eam vel puniēdū: q̄ sicut tres ꝓsone sunt vnus deus ita sunt vnus oīpotens ad faciendū de creatura quicqđ placet sibi fm ordinē sue sapientie ꝛ iusticie ꝛc.

Sermo alius de trinitate formalis.

Pater: verbum: et spūssanctus hij tres vnū sūt: j. Joh. v. capi. Quia sancta dei eccl'ia hodie de benedicta trinitate solennizat: Ideo ad eiusdē indiuidue trinitatis laudē vbum premissū assumit. In quo duo notant q̄ ꝓ. est ¶ Primū diuinarum ꝓsonarum distincta trinitas.

¶ Scōm deitatis indiuisa vnitas Primū ibi, Pater; verbum ꝛ spūssanctus hij tres, Scōm ibi; vnum sunt. ¶ In primo elidit error sabellij q̄ posuit confusionē ꝓsonarū; dicens non esse tres vere ꝓsonas in diuinis sz deus cum vult est pater; cum vult est filius; cum vult est spūssanct⁹. Contra quem clamat iohannes. Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo; pater; verbū ꝛc. ¶ In secūdo excludit error ipi⁹ Arrij; qui posuit filium minorē esse patre; ex quo cōcludebat q̄ nō erat vna deitas in tribus. Contra quē clamat xp̄s Joh. x. Ego ꝛ pater vnum sum⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sed qz trinitas ꝓsonaꝝ in diuinis est principalis articul⁹ fidei Jdeo circa hanc bñdictaz trinitatē cōtēplādo

Primus articul⁹ erit

Quid est fides Sed qz fides est notitia de deo. Jō sciendū q⁹ de⁹ pōt quadrupliciter cognosci vt colligi potest ex scriptura. ¶ Prima notitia est beatifica quam habet sancti in patria de quo dicit paul⁹ videbim⁹ tūc facie ad faciem: Hanc visionē debem⁹ iugiter spirare z desiderare: vt apl⁹s di. Lupio dissolui z esse cū xp̄o. ¶ Scōa notitia est naturalis z phīsica: vt ista q̄ ductu naturalis rōis colligit ex creaturis vt dei cognoscit potentia: sapia z dementia Rom̄.j. Inuisibilia dei ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciūt In hac debem⁹ exerceri ad qō hortat ꝓpheta di. Laudate eū sol z luna vbi efficaci⁹ hortant hoies ad laudē dei: z sut notitiā cōcipiendā q̄z corpa mortua que nec viuūt nec sentūr ¶ Tercia notitia est quā habuit adam in statu innocentie q̄ nec erat bīfica cū nōdū esset in termino z erat altior tm̄ q̄z q̄ cū q̄z habeā in via fm̄ magīm. q̄. sniaꝝ xriū. di. qz erat media inter istā z illaz Hanc debem⁹ plorare sicut faciebat dauid di. Dereliquit me virtus mea: z lumen ocu. me. zc̄. ¶ Quarta est fidei: z est notitia diuīoꝝ ad quā possumus attingere lumie naturali vt credere deū trinū z vnū: z q⁹ verbū fuerit incarnatū: vñ z fides diffinit esse substantia sperandaꝝ rez z argumentū nō apparentiū. Pro hac debem⁹ pugnare vsq̄z ad mortē: vt ad Hebr̄ 0r Scti ꝑ fidē vicerunt regna zc̄.

Secundus articulus

est: Si ꝓbari possit naturaliter si vn⁹ est de⁹: z 0r q⁹ sic q̄druplicit. ¶ Pria rō fundat in dei oīpotentia. q̄ suppositā arguit sic. Si eēnt duo dij vt manichei dixerūt oīpotentes tūc vn⁹ posset alteri resistere. Aut non si sic. Ille q̄ vincit nō est oīpotens. ḡ nec de⁹. Si nō pt resistere ḡ nō est oīpotēs zc̄. De hac oīpotētia dei scribit Ero. xv. Quis nīpotēs nom̄ ei⁹ currū z exercitū pharaonis ꝓiecit in mari. Hanc debem⁹ humilime venerari iuxta illō Qui nō timebit te o rex gētiū Jere. x. ¶ Scōa rō fundit in fctō creatiōis: q̄ suppositō sic arguit. Si eēnt duo dij tūc quilibet creasset totū mundū totaliter qō ē impossibile qz idē totaliter dependere a duob⁹ nō pōt: vz in archa q̄ a duobus magistr̄ fieri nō pōt totaliter. De hac creatiōe hr̄ Genē. In ꝓncipio creauit de⁹ celū z terrā. De hac creatiōe debem⁹ deo regratiari tanq̄z de ꝓmo bñficio ad quā hortat apl⁹s. In oib⁹ gratias agentes deo in xp̄o ihesu zc̄. ¶ Tercia rō fundat in actu bīfico sapientez: si essent duo dij: nō possent appetitū quietare: qz cōtēplādo vnuz posset intellect⁹ optare aliū zc̄. ḡ relinquit vn⁹. de hoc ps̄. Satiabor cū apparuerit gl'a tua. Hanc debem⁹ toto corde sitire: iuxta illud. Sitiuit anima mea q̄z multipl'r caro zc̄. ¶ Quarta rō fundat i infinitate q̄ assumpta arguit sic. Quia si eēnt duo infinita siml' z alter nō haberet ꝑfectōes alteri⁹. prim⁹ nō eēt infinit⁹ nec eadē rōne sc̄ōs. de hac Sap̄. vij. Infinit⁹ enī thesaurus est hoib⁹ q̄ q̄ vsi sunt ꝓticipes facti sūt amicicie dei. Hanc debem⁹ stupere z admirari qz incōprehensibilis: iuxta illud. Mirabil' facta est scia tua ex me

Tercius articulus ē:

si possit ꝓbari q⁹ in diuinis sint tres ꝓsone: 0r q⁹ nō pōt hoc naturalr ꝓbari cū sit articul⁹ fidei Quia si posset ꝓbari naturalit: fides de hoc nō haberet meritū cū natural' rō ꝓberet experimētū. Pōt tñ hoc q̄druplicit declarari. ¶ Primo qz q̄cq̄d est ꝑfectionis in creaturis est in creatore: sz generare sibi sil'e: est ꝑfectio in creatura. iurta illud Aris. Cūc vnūq̄q⁹ ꝓfectū est cū pōt sibi sil'e generare. ḡ de⁹ ab eterno genauit sibi sil'e: z ē hec rō adeo naturalis q⁹ Aug. in. cōfessiōn. dicit se inuenisse euāgeliū Jobis In principio erat v̄bū: in dictis platonis vsq̄z ad illū passū. fuit hō missus a deo. Et in illo euāgelio agit ꝓfundissime de generatōe v̄bi. Et quo ꝓcludit q⁹ plato naturali rōne cognouit p̄iem z filium lz nō cognouerit sp̄m̄sanctū. Sz nō est maior rō q⁹ p̄ ꝓintellectum ab eterno genuerit filiū q̄z q⁹ ab eterno ꝓ voluntatē vna cū filio spirauerit sp̄m̄ sctm̄ ḡ zc̄. ¶ Scōo sic anteqūz mund⁹ fieret de⁹ dilexit cū dilectio sit ꝑfectio simpliciter: sz nō se fm̄ Greg. qz null⁹ ꝓxie loq̄ndo 0r se diligere. ḡ aliū: Jste ali⁹ nō pōt meli⁹ eē q̄z fili⁹. qz hic ē nobilissim⁹ gradus amoris sz amor iste quo pater diligit filiū nō est ipe pater nec fili⁹: ḡ aliqua tercia ꝓsona ab his duab⁹: z sic relinquit trinitas ꝓsonaꝝ De hac charitate 0r. j. Joh. iiij. Deus charitas est. In hac charitate debem⁹ feruere: iuxta illud Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā z q̄d volo nisi vt ardeat. ¶ Tercia rō sumit ex illo Eccl'. xxiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij ꝓmogenita an̄ oēm creaturā. Si ḡ de⁹ an̄ quā mund⁹ curaret genuit sapiam coeternā. Jgit ista sapia nō potuit eē ipse de⁹ generans qz nihil pōt eē genera⁹ seipm̄: ḡ ali⁹ a deo generāt: z ex b̄ manifeste hr̄ dualitas ꝓsonaꝝ. s. p̄ris gignent⁹ z filij nascent⁹. Tūc vltra nō est

maior rō: q⁹ de⁹ ꝓ intellectū genuerit ab eterno sapiam q̄z ꝓ volūtatē spirauerit z sic erit trinitas. ¶ Quarta rō Genē. j. Faciam⁹ hoiem ad imaginē z sil'itudinē nr̄am. certū est q⁹ hic loquitur in pl'ali nec loquebat hoi cū nōdū fuerit creat⁹. Nec angelo qz ipe in creationē hois nihil poterat: nec etiā hō ad angelo⁹ imaginē est fact⁹. ḡ oportuit vt loquerēt alijs qz nec hoies nec angeli erant z hij nō sunt nisi pater filius z sp̄ūsanct⁹. Jtē ex illa auctoritate Mich. v. Tu bethleē nequaq̄z minima es ex te eim̄ er. dux q̄ re. ꝓ. me. isr̄l' et egressus ei⁹ ab initio a diebus eternitatis Jtem illud nōdū erant abyssi z ego iam ꝓcepta eram Prouer. viij. Jtem Ante oēs colles ego parturiebar. Jtē Ego hodie genui te. Jtem figura huius bñdicte trinitatis fuit archa q̄ cooperta erat ne alicꝝ eā videret curiose de populo iudaico minori Jlla cooperta archa significat secretariū deitat⁹. Jn qua est virga aaron id ē potentia correctiua q̄ patri appropriat tabule testamenti. i. sapientia instructiua q̄ filio appropriat cū ipe sit sapiētia p̄ris. z sicut in tabul' tradita fuit lex ve. test. sic ꝙ iesum lex noui testa. Tercio manna. i. clementia z dulcedo sp̄ūisancto appropriata:

Quart⁹ articulus est

An possit ꝓbari q⁹ tres ꝓsone sint vn⁹ de⁹. Dī q⁹ nō cū sit articul⁹ fidei. pōt tñ declarari ꝑ q̄tuor aptissia exēpla q̄bz fideles induci p̄nt ad sic fore credendū. ¶ Pria ē alia nr̄a in q̄ sūt tres potētie z vna substantia z tñ vna potentia nō est alia sic in diuinis vna est substantia z tres ꝓsone quaꝝ vna nō est alia. Et sicut vna potētia haurit totā sb̄az aiez sic q̄libz ꝓsona i diuis hau

rit totā ſbam deitatis. Per memoriam aſſimilamur patri i; qz ſicut mēoria in nobis gignit verbum ſic pater filiū. Per intellectū filio; qz ſicut intellect⁹ in nobis eſt ſedes ſapie ſic filius eſt ſapientia patris. Per voluntatem ſpūſctō; qz ſicut in voluntate nra eſt bonitas ſic ſpūſcō appropriat. ¶ Secundū exemplū eſt de igne. Ubi vna ſubſtantia bz tres ꝓprietates realiter diſtinctas. ſ. ſiccitatē; caliditatē; z lūinoſitatem. Siccitas q̄ nō fluit corresponder patri q̄ nō ſemanat ab aliq̄ ꝑſona. Luminoſitas corrñdet filio qui eſt ſplendor patris ſm apl'm. Caliditas corrñdet ſpūſctō q̄ eſt calor amoris ¶ Tercīū exemplū eſt de pomo in quo eſt vna ſubſtātia z tres ꝓprietates realiter diſtincte. ſ. color; odor; ſapor. Odor patri; color filio; ſapor ſpūſcō appropriat. ¶ Quartū exemplū ē de corpe vbi eadē quantitas bz trinā dimenſionē; longū; latū; z ꝓfundū. Lōgitudo corrñdet patri; qm̄ ſicut a longitudine exeūt duo puncta ſic a patre due ꝑſone emanant. Profunditas filio in quo ſunt omnes theſauri ſapie z ſcientie abſcōditi. Latitudo ſpūſcō in quo charitatis latitudo abundat. Pro hac pōt ſumi illō. Abraā tres vidit z vnū adorauit ꝛc.

Quintus articulus; ſi

pōt ꝓbari equalitas triū ꝑſonaꝝ. Et ōr q̄ ſic q̄druplicit. ¶ Prio ſic. Quia aut fili⁹ bz q̄ cād bz pater; aut ſaltē bz ptē. Nō ptē; qz in deo nō eſt ps. q̄ totū bz qō pī bz; z ſic equalis eſt illi. ¶ Secūdo ſic. Quicunq; eſt de⁹ bz oēm p⁹fectionē q̄ pōt bze: ſz fili⁹ eſt de⁹. q̄ bz oēm ꝑfectionē quā pī q̄ ꝛc. ¶ Tercō ſic Fili⁹ eſt ſilitudo z imago pīis ſed nō eſt plena ſilitudo ſi ſibi deficiat aliq̄ ꝑfectio quā pater bz. ¶ Quarto ſic; Filius eſt infinit⁹ ſicut z pater. q̄ z pī eq̄ liſtal's nō eſſet infinit⁹; p q̄nto ſibi deeſſet aliq̄ ꝑfectio quā pater nō ipe haberet. Unde Athanaſi⁹. Equalis patri ſz diuinitatē; minor pīe fm būanitatē. De hac eq̄litate pōt ſumi illō Job. Omnia q̄ habet pī mea ſunt z oīa mea ſua ſunt.

Sextus articulus eſt;

Si pōt ꝓbari q̄ opa trinitat⁹ ſint indiuiſa. Dī q̄ ſic. qz q̄cunq; habent idē ꝓncipiū opandi; opank indiuiſe. Unde ſi vnū opak operak z reliquū: ſed tres ꝑſone ſunt bmōi; qz vna eſt voluntas triū ꝑ quā opank oēs q̄ ꝛc. Sūt autē in generali q̄ttuor opa trinitat⁹ indiuiſa. Primū op⁹ creatōis. Scōz op⁹ redemptiōis. Tercīū iuſtificationis. Quartū glorificatiōis. De hac trinitate benedicta ſumit illud Eccs. iij. Funicul⁹ tripler difficilit rumpit.

Septimus; ſi pōt ꝓ-

bari ꝑ ſcripturā q̄ ſpūſctus ꝓcedat a filio ſicut a pīe. Ad hāc q̄em rñſuz eſt ſupra in ſermone de ſpūſcō penultimo. ſ. Si ſpūſcm̄ accepiſt⁹. vide ibi

Octauus articulus eſt

Si in oīb⁹ eſt reperire tria. ſ. ſubſtātia; virtutē. z operationē. Et ōr q̄ ſic. Unū ꝑ ſubſtantiā aſſil'ant patri q̄ eſt fons oīm emanationū. Per virtutez filio qui portat omnia verbo vtut⁹ ſue Hebreo. ſ. Per opationē ſpūſctō cui attribuit opatio vtutum z gra ſanitatū. Itē in angelis reperit tripler ierarchia. Et quelibet habet tres ordines. Itē tota mundi creati machina diuidit i tres ptes. ſ. celeſtiū. terreſtrium. z infernoꝝ. Itē tres celi ꝓncipales in quoꝝ tercīū rapt⁹ fuit paulus.

Et fere oīa videnk emanaſſe a deo ꝑ hunc numerū gl'oſum. Unū z pbūs j. ō celo z mūdo. dīc ꝑ nūeꝝ ternariū deū collaudare. Iſta em̄ ſunt tria p q̄ mouek terra. Item ſunt tres digiti q̄; bus appenſa eſt moles terre. Itē oia diſpoſuiſ; in nūero ꝓndere z mēſura

Non⁹ articul⁹ Qua-

re; potentia pī attribuik zc. Dicik q̄ patri attribuik potentia ne videatur vel credak debilioz filio; qz in creat⁹ filius fortioz eſt pī. Filio vo attribuik ſapia. Ne credak min⁹ ſapiens q̄ pater ſicut inhumanis vbi pīes ſapientiores ſūt filijs cū in antiqs ſit ſapia. Clemētia vo charitas benignitas amicicia dilectio et dulcedo attribuik ſpūſctō ne credak crudelis vt ille cui⁹ ſpūs eſt in naribus ei⁹. Quare vo ſi; lius dicak imago z verbum patris vide in primo ſniaꝝ. Nec bñdicta trinitas ſunt tres panes de quib⁹ ōr i euāgelio. Amice accōmoda mihi tres panes. Amicus cōmodās xp̄us dñs eſt

Decimus articul⁹ eſt

Que ſint tres radices bis trib⁹ perſonis cōtrarie ex quib⁹ oriunk oīa genera pctoꝝ quib⁹ patri filio z ſpūſcō cōtrariamur. Dicik q̄ infirmitas eſt prima miſeria ꝑ hanc contrariamur pī cui attribuik potentia. vñ dicit ꝓphe⁹ta. Miſerere mei dñe q̄m infirm⁹ ſuz ¶ Scōa eſt ignorantia z p iſtā cōtrariamur filio cui attribuik ſapia. de hac ōr. Ignorās feci in incredulitate mea ꝓpter qō miam cōſecut⁹ ſum. Sz illud. ignorās ignorabik intelligit craſſa z vincibili nō de inuincibili q̄ꝝ prima accuſat. ſcōa excuſat. tercia eſt malicia. Per quā contrariamur ſpūſctō cui attribuik clemētia. De q̄ dicit apl's Malicia guuli eſtote. Pro hac pōt accipi illud. Quare me poſuiſti cōtrarium tibi z fact⁹ ſum mihimet ipſi grauis. Iſte ſunt iſti tres ſpūs immundi de q̄bus Jobis in Apoc. Uidi de ore draconis tres exire ſpūs imundos.

Dominica prima poſt

Pentbecoſtes.

Stote miſericor-

e des ſicut z pī vr miſericors eſt Luc. vj. Eſtdens dominus nr̄ ieſus xp̄s miam z charitatez refrigeſcere; malicia z carnalitatē invaleſcere; voluit nos in ꝓpoſito verbo fm regulā diuine pietat⁹ dirigere ad opa miſcōiez charitat⁹; tcū dicit. Eſtote miſcōes zc. Sz qz nulla noſtra operatio poteſt eſſe recta; niſi fm regulaz diuine exemplaritatis dirigak; ideo in verbo ꝓpoſito,

¶ Primo hortak ad ſubuentōnē alíene neceſſitatis; excitando affectū: cū dicit. Eſtote miſericodes.

¶ Scōo ꝓponit informatiōez diuine exemplaritatis; dirigendo intellectūcū ſubdit. Sicut z pī ve. mi. eſt

¶ Primo ergo mouet nos ad ſubuē-tionē aliene neceſſitatis; excitando affectum cuz dicit. Eſtote miſericordes Tria em̄ ſunt ꝑ que hortak nos dominus ieſus xp̄us ad opera pietatis et miſericordie. ¶ Primū ē benigna informatio diuine exemplaritat⁹; rōnalem dirigentis. ¶ Scōm eſt magna ꝓmiſſio multiplicis vtilitatis: concupiſcibilē allicientis. ¶ Tercīū eſt acerba punitio diuine ſeueritatis; irraſcibilem concucientis: vt ſic quos non mouet ad miam diuinū exemplū; moueat vtile ꝓmiſſum; vel ſaltem terribile ſupplicium.

Primo mouet nos ad

miam benigna informatio diuine exemplaritatis; dirigentis rōnalem; q̄ in tribus aliquo mō apparet.

¶ Primo in gratuite vocationis instantia.

¶ Secundo in diuturne expectationis patientia.

¶ Tercio in benigne susceptionis clemētia. Vñ misericors dē pctōres instanter vocat; patienter expectat z clementer suscipit.

¶ Primo misc̄ia dei apparet in gratuite vocationis instantia. Vñ Matthei. ix. Miam volo z non sacrificiū, non enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiaz. Misericors deus licet a pctōrib⁹ turpiter contemnatur; tamen nō dedignat mittere filium; et ab eis pri⁹ petere pacē p instātiam gratuite vocationis; eo q̄ audius optat nostram salutē q̄z aliqd̄ aliō sacrificium. Greg. Debemus saltem miam vocationis erubescere si ei⁹ iusticiam nolumus formidare; quanto ampliori improbitate cōtemnat; tanto contemptus nō dedignat. Charissimi accipiamus exemplū rante benignitatis in mente; z petam⁹ pri⁹ pacem ab his qui nos persequunt z offendunt; q̄uis culpa non sit ex parte nostra; q; sm Greg. Bonaz mentiū est ibi culpā agnoscere vbi culpa non ē. Et tunc induemur viscera misc̄ie si cut veri electi filij dei patris misc̄ie; q̄ p viscera sue misc̄ie veniens ex alto prius petijt in hoc pacem vocādo ad pniam. ¶ Scōo apparet diuina misericordia in diuturne expectatiōis patientia. Vñ Trenoz. ij. Misc̄ia dñi q̄ nō sum⁹ cōsumpti q; nō defecerunt miserationes. Cū em̄ hō peccat iniuriatur creatori suo; z etiā filium dei in se metipso crucifigit. z iō statim dign⁹ est totali consumptōne; nisi esset diuina misc̄ia que patienter z longanimiter expectat eum; quasi dissimulās pctā ei⁹; q; si statim pctōrem puniret postea cui parceret nō haberet. Ergo dilectissimi exēpla diuine misc̄ie peccatorem supportantis patienter; z expectantis longanimiter: supportem⁹ defect⁹ dira facta z verba aliorum; q̄ nobis displicent, nec statim protinus pamus in iram z assumam⁹ vindictam; sed longanimiter ei⁹ correctionem voluntarie expectemus; alioq̄n displiceret deo z timendū esset ne de⁹ faceret similiter. ¶ Tercio apparet diuina misericordia in benigne susceptionis clementia. Et de hoc exemplū habemus de filio prodigo Lu. xv. Vidit illum pater suus z misc̄ia motus est z occurrens cecidit sup collum ei⁹ z osculatus est eum. Ecce q̄ paterni sericordie de⁹ p̄pter horrorē p̄teritaz feditatum; nō deuitat peccatoris consortium. s. sic p̄diti filij; immo clementer suscipit eum ad osculum pacis z concordie. In cui⁹ signū iubet ei tradi anulum in manu eius. i. cōfederationem sue beniuolentie: z calciamenta in pedibus. i. gratiam in effectib⁹; z vestiri stola prima. i. restitui in puritatē pristinā. ¶ Unde notabile est q̄ iste videtur prius penituisse quadraz coacta necessitate; z tñ eius penitentia est deo accepta. p̄pter hoc ibi dicit Aug. Quecunq; necessitas cogat peccatorem ad pniam; nō peccati quantitas; nec vite enormitas: nec hominis extremitas excludit a venia; si p̄fecta fuerit voluntatis terminatio; sed immensissimos sin⁹ mater charitat⁹ filios p̄digos suscipit reuertentes. Ergo ad illud exemplū misc̄ie; clementer suscipientis inimicos z totaliter cō-

donant⁹ debita horrat; Apl's Phil' iij. Estote inuicem misericordes z benigni; donantes inuicem sicut deus in xpo nobis cōdonauit. Ubi ambos⁹, si alter in alterū peccet cōdonate cōmissa; sin aūt deus repetet remissa. q; si in his contemptus fuerit sententiam quā per miam dederat; per iusticiam reuocabit.

Secundo mouet nos

ad miam magna p̄missio omnimo de vtilitatis; allicientis cōcupiscibilē. Triplicem vtilitatē homini facit misericordia ad quaz omnis alia bona vtilitas potest reduci; z p̄pter hoc totaliter deberet ad opera misericordie allici affectus. Nam misericordia

¶ Primo liberat a peccato; resoluendo vincula culpe.

¶ Scōo locupletat in merito: augmētando dona gratie

¶ Tercio beatificat in p̄mio; p̄ducendo ad gaudia vite.

¶ Primo misc̄ia liberat a pctō resoluendo vincula culpe. Unde p̄uerbiorū. xvj. Misc̄ia z veritate redimitur iniquitas; in timore dei declinat omnis a malo. Homo em̄ qui vendiderat aniam suam dyabolo p iniquitatem, potest animā redimere p miam z veritatem: Optima p̄iunctio est veritas iusticie z pietatis z misc̄ie. Nā p veritatē iusticie in punitione z detestatione viciorū p penitentiaz purgat culpa; sed p pietatem misc̄ie in subuentiōe pauperū p elemosinas dimittit pena; tñ hoc ōz fieri i timore dei tāquam in principio omnis boni; p quē declinat omnis a malo. Naz q̄ sine timore est nō iustificabit. Sil'r de hoc ōr Dañ. iiij. Pctā tua elemosinis redime; z iniq̄tates tuas elemosinis pauperū. Dignū est em̄ q̄ miam ab aliq̄ postulat vt miam cū alio faciat; z ex scīpo cognoscat q̄ sūt primi. ¶ Scōo misc̄ia locupletat in merito augmētando dona gratie. Vñ p̄uerb. xix. Fenerat dño qui miserat pauperis. Sicut em̄ cito p̄sura locupletat hō diuitijs tpalibus: sic p miam diuitijs spūalibus. Nā hec est vna virtus que multiplicat p spūalia z tpalia; z etiam leuat in sublimē locū glorie. Vñ Eccl'. xvj. Omnis misericordia p̄parat locum sm opera sua. Omnis misc̄ia in se suis opib⁹ continet que cuilibz sm q̄ in eis fuerit exercitatus p̄parat locū plenū diuitijs diuinitat⁹ in gl'ia; que quidē sex opera misc̄ie in hoc versu cōtinent. Uisito: poto: cibo: redimo tego: colligo: condo. Perfect⁹ em̄ misericors ōr visitare infirmos; tabare z portare ieiunos; redimere captiuos; regere nudos; colligere pegrinos: cōdere siue sepelire mortuos. Quinq; vo istorum operum extrabunt de tertio euangelij. Matthei. xxv. Esuriui z dedistis mihi manducare: sitiui z dedistis mihi bibere. hospes erā z collegistis me. nud⁹ z cooperuist⁹ me. infirm⁹ z visitast⁹ me. in carcere z venisti ad me. Sextū vo op⁹ misc̄ie q̄ est sepelire mortuos p̄t bñ li. Tho. ij. ¶ Tercio beatificat in p̄mio; p̄ducendo ad gaudiū vite. Vñ p̄uer. xxij. Qui p̄nus est ad miam benedicet. de panibus suis dedit pauperi; acq̄ret victoriam z honorem. Homo p̄nus ad miam dedit de panibus suis pauperi esurienti; ideo acquiret honorez glorie; quoniam benedicet illa benedictione de qua dicit Matth'. xxij. Uenite benedicti patris mei percipite regnū quod vobis paratum est ab initio mundi. Esurij enim z dedistis mihi

Universidad de Deusto
Biblioteca

manducare. Naz beati misericordes quoniã ipsi miam consequentur. Fm qõ ō: Math.v.

Tercio mouet nos ad miseriam acerba punitio diuine seueritatis: que in tribus manifestat. Nã non facientes miam.

¶ Primo spoliant beneficio gratuite donationis.

¶ Scõo vituperant obprobrio diuine redargutionis

¶ Tercio cruciantur supplicio eterne dampnationis.

¶ Primo non facientes miam spoliant beneficio gratuite donatõis, Vñ Math.xviij. Serue nequã omne debitũ dimisi tibi; qm̃ rogasti me; nonne ergo oportuit t te misereri conserui tui sicut t ego tui misertus sum. Et iratus dñs eius tradidit eum tortoribus quousq; redderet vniuersum debitum. Ecce q dominus ab isto q̃ noluit facere misericordiaz cum ꝓmo suo suum beneficium gratuite donationis: quod ꝓ miam ei fecerat; per iusticiam repetit. ¶ Secundo non facientes misericordiã vituperant obprobrio dure increpationis. Unde Prouerbio.xviij. Qui calumniant egentẽ exprobrat factori suo; honorat autez eum qui miseretur pauperis. In malicia sua expellet impius. Sicut enim qui miserẽ pauperis honorat deum in paupere: sic qui claudit viscera misẽie pauperi exprobrat t facit vituperiũ factori suo in paupere; t ideo talis dignus est tanq̃ impius expelli in malicia sue impietatis a cõsortio sanctoꝝ: t etiã exprobrari vituperio dure increpatõis: fm q ō: Matthei.xxv. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ; esuriui enim t nõ dedistis mihi manducare. sitiui t non dedistis mihi biberet; hospes eram t nõ collegistis me. Nud⁹ fui t nõ cooperuistis me; infirm⁹ t nõ visitastis me; in carcere t nõ venistis ad me. ¶ Tercio nõ facientes miam cruciabunt supplicio eterne damnatiõis. Vñ Ja.ij. Judicium sine misẽia fiet illi q̃ nõ facit miam. Tota iudicial'snia t discussio iudicis erit; fm exhibita t nõ exhibita opa. Nã q̃ miaz fecerũt habebũt vitam eternã; q̃ miam negauerunt; cruciabunt supplicio eterno. Unde dives q̃ micam panis negauit Lazaro pauperi; visus est cruciari flamma infernali. Rogem⁹ ꝙ t̃c.

Dñica secunda post Penthecostes

Omo quidam ce-
b nam magnã t vocauit multos Luc.xiij. Sub velamine istoꝝ verborũ misticaꝝ t inuolucrũ celestis glorie; quã dñs electis suis in mũdi fine exhibebit. Vñ cene refectio q̃ est in fine diei appellat; cõmendat aũt dñs nr̃a tribus in ꝓposito vbo q̃libz cenã reddũt ꝓplerã t pfectã t

¶ Primo ab excellentia singularis dignitatis.

¶ Secundo ab affluentia abundantis copiositatis

¶ Tercio a beniuolentia inuitãtis curialitatis.

¶ Primo ꝙ comendat a singularitate excellẽtie t dignitatis. cuz dicit: homo q̃dam. In singulari ō: homo qui daz rp̃s; ꝓpter incomparabilẽ t excellentẽ dignitatẽ. ¶ Tercio comẽdat a liberalitate affluentie t copiositatis; cũ subdit; cenã magnam. ¶ Tercio comẽdat a curialitate beniuolẽtie t charitatis cũ subinfert; t vocauit multos.

Benignus t misericors deus noluit esse solus in cena glorie: imo rõne sue curialitatis multos inuitauit

Dicit eñ hõ quidam vbi cõmendãtur rp̃us ab excellentia singularis dignitatis que potest manifestari triplici ratione.

¶ Primo rõne sue puritatis t innocẽtie; in euitatione oĩm peccatoꝝ.

¶ Scõo rõne ꝓfunditatis sapie; in revelatione diuinoꝝ occultoꝝ.

¶ Tercio rõne vtuositatis potẽtie in opatione multoꝝ miraculoꝝ.

¶ Primo rp̃s singulariter t excellenter dicit homo ꝓpter puritatẽ originalis innocentie; in euitatione oĩm peccatorum. Vñ Luce.xxiij. Nullaz causam inuenio in isto hoie in quib⁹ eum accusatis. Ad litterã nulla causa peccati inueniebatur in rp̃o in quib⁹ accusabant eũ iudei. Nam ipse in peccatis non erat; quia nõ de virili semine sed de spũsancto cõceptus fuit. t ideo peccatum originale nõ contraxit; nec etiã peccatuz actuale; t quia ex parte mentis omnimoda fuit puritas; t ex parte carnis nulla rebellio; semp eñ illa sanctissima caro sequebat illum beatũ spiritũ nec vnq̃ ad peccandum ꝓtrahebat t spũs carnis necessitatib⁹ ne succumberet condescendebat; t ex hoc mira armonia t cõcordia carnis ad spiritũ resultabat. t ꝓpter hoc verũ fuit illud Luce.xxiij. Vere iustus erat homo iste. ¶ Secundo excellenter et singulariter dicit homo rp̃s ꝓpter perspicacitatẽ veracis intelligentie; in revelatione diuinoꝝ occultoruz. Unde Johãnis.vij. Reddunt causam mini, stri pontificib⁹ et pharisei; quare nõ ceperunt ihesum; quia nunq̃ sic locutus est homo, sicut hic loquit homo. Non e ñ loquebat sicut ceteri homines verba curiosa; atque excedũt rõnalẽ nec verba superflua t onerosa q̃ suffocant cõcupiscibilem. nec verba contentiosa aque cõturbãt irascibilẽ; nec pniciosa verba que puertunt totũ hominem sed verba humilia ad destructionem superbie; verba vtilia ad augmẽtum glorie. Sic eñ loquebat vt moderaret supbos humilitatis ꝓfunditate; magnos pasceret veritate t parvulos nutriret affabilitate; foris admoneret; intus doceret; audientes in melius cõmutat; t ideo nõ fuim⁹ ausi eũ cõprehendere. Nec mirũ si sic loquebatur; quia ipse est fm aduẽtũ in mentem lux illuminativa omniũ ꝓphetaliũ visionum. t fm aduentũ in carnẽ verbũ approbatiũ omniũ ꝓphetaliũm t instructiuũ omniũ apostolicarũ locutionũ. Unde ipe est qui revelat abscondita diuinoꝝ occultoꝝ quia lux diuine sapientie cum ipo est: sine qua nullus potest deuenire ad certam fidei revelationẽ nisi per aduentum in mentẽ t in carnem. ¶ Tercio rp̃us excellenter dicit homo ꝓpter virtuositatem mirabilis potentie in operatõne multoꝝ miraculoꝝ. Unde Johãnis xij. Dicebant pharisei; quid facimus quia hic homo multa signa facit. Nã mortuos suscitauit; leprosos mundauit; cecos illuminauit; claudos t contractos ertẽdit; ꝓssos a demoñ⁹ liberauit; t omnẽ morbum curauit; t tamen ꝓpter illa bona vos nequissimi iudei que operatus est in vobis; queritis eum interficere. O insania t puersitas maxima; irascimini sanãti; t nõ irascimini vulneranti.

Secundo cõmenda- tur domin⁹ noster ab affluẽtia redun-

dantis copiositatis: cuz subdit. Fecit cenā magnaz. Vere magna z imensa est cena ista. Nam si mica vna istius cene: nō ꝑualet enumerari: multo minus abyssus z tota cena poterit ab aliquo explicari. Ut igitur aliq̄d de affluentis redundātia copiositatis istius cene. balbutiens dicat, potest dici q̄ ria erūt in ista cena que diligētius cōsiderata: cuiuslibet animū in eius cupiscentiam prouocant.

¶ Primū est: iocūditas exultationis letificātis: ꝓpter refulgentiā diuine claritatis.

¶ Secūdū est copiositas refectionis saciantis ꝓpter redundantiam immense bonitatis.

¶ Terciū est sempiternalitas durationis cōtinuātis: ꝓpter carentiā omnimode defectibilitatis.

Ut sic anima ſm omnē sui potentiaz in cena ista terno interiori tripudio.

Jocundetur

¶ Primo iocundet de claritate splendoris: quantū ad rōnalem.

¶ Scōo satiet de copiositate refectionis: quātū ad cōcupiscibilem.

¶ Tercio assecraretur de sempiternali duratione: quātū ad irascibilem.

Et hoc ſm triplicez dotem glorie, scz aperte visionis: quiete fruitionis: et firme tentionis. Primo in ista cena erit iocūditas exultationis letificantis: ꝓpter refulgentiā diuine claritatis. Et de hoc dicit Apocal'. xix. capitulo. Sub nomine auiū volantiū per mediū celi de beatis. venite congregamini ad cenam dñi. Nomine em auium volantiū per mediū celi designantur beati existentes in celo empireo: q̄ volatu cōtēplationis eleuant ad contuitum diuinitatis. Istis ergo sic contēplantibus dicitur, venite z congregamini per affectionū concordiā: ad cenam magnā dei: nō materialez lactis z mellis: sicut expectant sarraceni: qa nulla erit ibi cōgregatio muscarū: sed sed sapientialem: in qua tot erunt fercula quot omniū rerū rationes relucent in diuina sapiētia. Apponent em̄ spiritibz glorificatis rationes sensibilium z insensibiliū: rationaliū z irrationaliū: tāq̄ in mensa delectabili humanitat' xpi dei vnici z trini: pulchritudo ranq̄ in speculo pulchre formiter Et ꝓpter hoc ista cena nō est requirenda in exterioribz sed in interioribz: qa spiritualis: nec increatis rebus: sed in causalibus rationibz quia perpetuat incorruptibilis. ¶ Secūdo in ista cena erit copiositas refectionis satiantis: ꝓpter redundantiā imense bonitatis. Unde Esdre. iij. Rex darius fecit cenam magnā omnibz purpurat' qui erāt sub ipso. Darius interptatur fertilis: z potest signare regem regum christum qui ratione sue dignitatis z humanitatis est cibus pfecte satians animā: quantū ad duplicem eius gustum interiorē z exteriorē. Nam cibz humanitatis animā saciat quantum ad gustum exteriorē: sed cibus diuinitatis quantū ad gustū interiorē. Hic autē cibus licet satiet: nō tamen generat fastidium, immo cōtinuat desiderium: quia ratione sue simplicitatis z cōueniētie medullis anime intime illapsus perfecte delectat: cuz delectatio sit cōiunctio cōueniētis cum conuenienti: z anima cū nullo habet maiorem cōuenientiā: q̄z cum illo ad cuius imaginē z similitudinē facta est. Ratione sue pfectionis z sufficientie vndiq̄ satiat z replet: sed ratione sue

infinitatis z habundantie capacitatē anime excedit z quietat. Nam in nullo bono finito appetitus aie q̄etat: eo q̄ q̄lis habit' ē affectio z cognitio sibi estimatio. Cum igit estimatio z cognitio apta nata sunt extendi ad infinita: pariter z eius affectio ad infinita se extendit. ergo quolibet bono obtento adhuc vltra posset insurgere appetitus: z sic quantūcunq̄ bonū creatum multiplicaret: nunq̄ in illo quieteretur nec beatificaret. Un̄ Anshelmus. In gaudium dñi introibit q̄ si tm̄ caperet z nō vinceret z absorberetur: adhuc posset insurgere appetitus ad amplius a ꝓpetendū vel capiendū

¶ Tercio in ista cena erit sempiternalitas durationis cōtinuātis: ꝓpter carentiam omnimode defectibilitatis. In ista em̄ cena nūq̄ deficiēt fercula nunq̄ amouebitur tabula: eo q̄ beati erūt semp in cōtinua laude z glorificatione. Nam quicq̄d boni accipient in eū solum resoluent: qui plene pōt eos glorificare z satiare. Unde sicut impossibile est aliquē ibi mori: sic impossibile est aliquē famere. Et ꝓpter hoc dicit Apocal'. xix. Beati qui ad cenam nuptiaruz agni vocati sunt. Beatus em̄ ille qui omnia optata sine timore āmittendi ꝓpetuo possidet. Nam cuz beatitudo sit habitus in actu: impossibile est animā beatā esse z actualem cōsiderationem eoꝝ que sunt de essentia glorie nō habere: quia in beatitudine nulla est variabilitas: nulla rem poralis successio z ꝓpter hoc ista cena rōne sue sempiternalitatis non est requirenda in istis inferioribus: sed in superioribz: quia nō mēsurabit tēpore: quod est principium corruptionis sed eternitate que est quedā mensura

ōmnino ꝓpetua z invariabilis.

Tercio z vltimo cōmendatur xp̄us a benivolentia inuitātis charitatis vel curialitatis: cum subinfert. Et vocauit multos. Dominus noster rōne sue curialitatis z benivolentie noluit esse solus in cena: sz vocauit multos de diuersis nationibus. Nam

¶ Primo vocat instanter sine desitione instruēdo p̄ documēta z exēpla.

¶ Scōo gratis sine recōpensatōe: alliciēdo p̄ bōficia z ꝓmissa.

¶ Tercio gñaliter sine acceptōe: cōminādo p̄ eterna supplicia.

¶ Primo vocat xp̄s ad istam cenam instanter sine desitione: instruēdo per documēta z exempla. Unde Prouerbiorum. j. Vocaui z rēnuistis: extendi manū meā: z nō fuit qui aspiceret: despexistis omne cōsiliū meum. Jnquit deus pater. Vocaui vos ad istam cenam cōtinue instruendo: per seruos meos sanctos z ꝓphetas. Et rēnuist' venire. insup extēdi manū meā. i. filiū meuz ad vos de alto missi per carnis assumptionē: in quo doctrina omnis veritatis z exempla omnis honestatis z sanctitatis relucent, quibus ad cenam primā vocamini et nō fuit qui aspiceret ad doctrinaz: per inclinationem auditus, ad vitam per imitationem affectus. immo omne consiliumeū despexistis inuenīdo vobis occasionem. Nam primus de vocatis dixit. Villam emi et neceſſe habeo exire et videre illam. Alius dixit. Juga boum emi quinq̄ et eo probare ea. Tercius respondit. Uxorem duxi: et z ideo non possum venire. Hoc est dicere. vnus ꝓpter superbiā principandi

alius ꝓpter auariciam cumulandi. Nam per quinq; iuga boum intelligitur supflua quinq; sensuum occupatio circa terrena. ¶ Tercius ꝓpter lasciuiam luxuriandi: ad istam cenā venire contēpsit. Ecce fatuitas maxima quia qō pcius est eligitur et qō melꝰ recusatur. Eligitur enī villa recusatur regnū: eligit dominū villanoꝝ: recusatur regnū celoꝝ: eligitur vxor cōcubina z recusatur copula diuina. z iō iusto iudicio nemo istoꝝ q̄ vocati sūt cenam istam gustabūt: eo q̄ista cena transferet a superbis z potentibus: in debiles z humiles: a diuitibꝫ in pauperes: a luxuriosis in cecos z claudos id est in illos qui oculos suos eruunt z refrenauerūt ne vanitatē mundi videndo cōcupiscerēt: z pedē inordinate affectionis totaliter abscinderent. Etiam ꝓpter hoc dicatur in hodierno euangelio pauperes ac debiles cecos z claudos introduc huc: loco scz istoꝝ qui noluerūt venire. ¶ Secūdo eos vocat ad istā cenam gratis sine recōpensatione: allictēdo per beneficia et promissa. Unde. ij. Petri. j. Uocauit nos propria gloria z virtute: per quā maxima z pciosa munera nobis donauit scz gratiā in psenti z gloriam in futuro: vt sic qui nolunt venire ad istam cenā pcabus: facilius trahunt̄ muneribus. Unde Gregorius super illud Job. Seruum meū vocaui z nō respondit mihi. Uocat nos deus cuz muneribus pueniꝫ: respondemus vero eius voci vocationis: cū digne iuxta pcepta munera deseruim⁹. Seruū ergo vocauit dominus: quia collatis muneribus. quasi emissis vocibꝫ ad se: dicere audiuit: sed non respondit: quia digna opera donationis eiꝰ red-

dere contēpsit. ¶ Tercio vocauit dominus ad istam cenam generaliter sine acceptione: cōminando per eterna supplicia. Unde in ps. Deus deoꝝ dominus locutus est z vocauit terrā a solis ortu z occasu. Deus deoꝝ dominus xps locutus est cōminādo p eterna supplicia: vt p hoc cōpellat eos intrare ad cenam istam flagellis z cōminationibus: qui nolūt induci precibus: z ꝓmissionibus: alioquin diuina misericordia trāsibit in iusticiam z qui nolunt gaudere in diuino palacio cum angelis: cruciabuntur perpetuo in inferno z flamescēt cum demonibus. Istis ergo cōminatōnibꝫ dñs vocauit terram. i. terrenos z peccatores: a solis ortu et occasu: quia apud eum nulla est acceptio personarum. immo in omni gente z in omni populoꝝ in omni cōditione: z in omni etate beneplacitū est ei. Unde Gregoriꝰ super illud Job. v. Qui irrigat aquis vniuersa: hoc est ex omni genere ad suam cognitionē vocat spiritussancti gratia. Nam cum diuites sibi subicit pauperes nō repellit: cum fortes humiliat ad se venire debiles nō recusat cum nobiles colligit simul ignobiles apprehendit: cū sapientes suscipit: imperitoꝝ stulticiā non contemnit. Rogemus ergo zc.

Dominica tercia post penthecostes Sermo.

Audium est ange

g lis dei super vno peccatore penitentiā agente. Luce decimoquinto capi. Quoniā charitas est de bono alieno gaudere: hinc ē q̄ dominꝰ noster in verbo ꝓposito ostendit

in supnis spiritibꝫ (qui omni charitate sunt repleti) gaudiū angeloꝝ de cōuersione peccatoꝝ. cū dicit. Gaudiuꝫ est angelis dei zc. In quibus verbis. ¶ Primo ꝓmittitur miseria humane infirmitatis. ¶ Secūdo adiūgitur efficacia medicine sacramētalis ¶ Tercio subiūgit leticia supne ciuitatis. Et hec tria debent ordinari. Nam spūalis infirmitas hois est ꝓz ꝓcedit efficaciā medicine pnialis: et pnia siue cōuersio peccatoꝝ tāq̄ causa motiua ꝓcedit gaudium angelorum ¶ Primo ergo in verbo ꝓposito ꝓmittitur miseria humane infirmitatis. cuz dicit. Super vno peccatore. Peccatoꝝ enī idē est q̄ infirmꝰ spūaliter. ¶ Secundo addit efficacia medicine penitentialis. cum subdit. Penitentiam agente. Pnia enī que dicit sacramētum est quedā medicina spūalis: que multo melius curat spm̄ a qualibet infirmitate: quā medicina materialis corpus. ¶ Tercio adiungit tāq̄ cōse. quēs ex bis leticia supne ciuitatis. cū subinfert. Est angelis dei.

Dicit ergo super vno

peccatore. Ubi notat miseria humane infirmitatis. Incurrit autē hō istaz spūalem infirmitatē. p quā miser efficitur spūaliter tripliciter. Im q̄ in tria bona habz peccatū cōmitti. Nam omne peccatū (obscure loquendo) aut est in deū: aut in ꝓximū: aut in subiectū ꝓprium. Incurrit ergo ista spūalis infirmitas. ¶ Primo ꝓpter fastū mētalis superbie: quocantis deum. ¶ Scōo: ꝓpter defluxū carnal' lasciuie deꝓmētis subiectū ꝓprium. ¶ Tercō ꝓpter odiū cordialis maluolentie: offendētis ꝓximū.

¶ Primo hō efficit spūaliter infirmꝰ vel peccatoꝝ ꝓpter fastū mētalis superbie: quocantis deū. Unū. ij. Jobis. iij. Qui facit peccatū ex diabolo est: qm̄ ab initio diabolus peccauit. In hoc apparuit filius dei: vt dissoluat opa diaboli ad hoiem: qz q̄ facit peccatū ex diabolo ē: nō p creationē sed p imitatiōnē. Ipse enī regnat sup oēs filios superbie qm̄ ab initio diabolꝰ peccauit peccato superbie. Unā initiū oīs peti superbia. Unū filiꝰ dei in hoc apparuit visibiliter assumēdo limū nre mortalitatis in vnitate diuine psone: vt supba opa diaboli dissoluat p suam humilitatē. Certe verecundū ē ex quo rex regum xps humil' factꝰ est: vt hō cinis z vermis superbiat. Unū Augꝰ. Habemꝰ humilitatis exēplū: superbie medicamētū. q̄d intumescis. o hō. o pellis morticina q̄d extēderis. o sanies fetida q̄d inflaris: ꝓnceps tuꝰ humil' est z tu superbis. caput hūile z mēbrū superbū. q. d. valde repbensibile ē. ¶ Scōo hō efficitur peccatoꝝ siue infirmꝰ spūaliter: ꝓpter defluxū carnalis lasciuie: deꝓmentis subiectū ꝓprium. j. Thoꝝ. v. Fugite fornicationē: omne peccatū qcūq; fecerit hō extra corpus ē: qui autem fornicatur in corpus suū peccat. Bene dicit autē fugite: z nō dicit fornicationi resistite. Quia viaū luxurie melius vincitur fugiendo q̄ resistendo. Omne peccatum qcūq; fecerit hō extra corpus est. glosa. i. sine cōtaminatōne: qui autem fornicatur in corpus suū peccat. Glosa. Cetera peccata solū animā cōtamināt. fornicatio vero nō solū animam sed etiam corpus contaminat. Peccatū enim luxurie adeo fedat hominem quantū ad corpus: z deordinat quantū ad animā: vt iam nō ani-

mal rōnale sed potius animal brutū debeat appellari:eo q̄ ad modū bestie qō est inferius scz sensualitas facit vt dñet supiori scz rōi. Un̄ bern. bestialius nihil hoie rōnē habēte z rōne nō vtente. z ideo quasi bestia reputatur z ad pascendū immunda aialia manet, patur fm q̄ dī Luce. xv. de filio prodigo q̄ post q̄z dissipauit omnē substantiam suam viuendo luxuriose:positus fuit cū porcis ad pascenduz eos. Un̄ inquit ipse. surgā z ibo ad patrē meū. z dicā: pater peccaui in celū et coram te. Et ecce q̄ iste positus erat a diabolo cū porcis, i. cū immūdis spiritibus q̄ sedis voluptatib⁹ delectat:quos cōtinue pascebat dū carnis voluptatibus nō deserebat. ¶ Tercio efficitur hō infirmus siue peccator ꝓpter odiū cordialis maliuolentie dāpnificantis ꝓximū. Un̄ Ben. xlij. Peccauimus in fratrē nostrū videtes angustiā aīe eius dū deꝓcaret nos z nō audiuim⁹ Hec est illa fera pessima scz inuidia: que omni belua crudelior:que iustū abel occidit. sanctū ioseph multis doloribus adimpletū vendidit. filium dei in crucis patibulo crudeliter ḡnātum ad humanitatē absorbuit:z etiā totū genus humanū spūaliter interfecit. Nam inuidia dyaboli mors intrauit in orbē terrarum. O secretū virus et pest̄ occulta. O liuoris parēs z criminis fomes:z virtutū erugo:et tue sanctitatis:que nō cessas continue damna spūalia filijs adā inferre: z bella cōcitare:inimicicias z homicida ꝓcreare:vt de cruore occisorū reficiar. Tollite charissimi rollite istā feram pessimā de medio vestri:quia statim erit securitas mētis:trāquillitas animi:z simplicitas cordis:statim q̄ escent bella z cōtentiones z federabūtur discordes:quia nisi per illam nescīremus odire:immo quilibet fratrē suum sicut seipsum diligeret.

Secundo notat effi

cacia medicine penitentialis: cū subdit. penitētiā agente:tūc em̄ penitentia que est medicina sacramēralis efficaciter sanat omnes infirmitates animē:quādo habet i se tres cōditiones cōtra tria ꝑdicta pcā p q̄s cōditiones deus ꝓuocatus placat. subiectū ꝓximum deordinatū reformatur. proximus damnificatus vel offensus recōsiliatur:z ꝓpter hoc pnia debet esse. ¶ Primo vt deus placetur ꝓfunda ex subiectionis reuerentia: cōtra mentalem superbiā deū ꝓuocantē. ¶ Scdo vt subiectū ꝓpriuz reformet lachrymosa:ex doloris vehemētia:cōtra carnalem demulcentiā:ꝓximum subiectū deordinantē. ¶ Tercio vt ꝓximus reconcilietur satisfactoria:ex recōpensationis festinātia: cōtra cordialē maliuolentiā. ꝓximum damnificantē.

Primo penitentia de

bet esse profunda ex subiectionis reuerentia contra mentalē superbiā deū prouocantē. z ꝓpter hoc peccatori nomine angeli a iusticia cadētis dicitur Apocalipſ. ij. Memor esto vnde excideris z age penitentiā z prima opera fac. In hoc verbo dom⁹ cōtra peccatum q̄si egroto primo offert medicinam saluti spūaliter necessariā p modum dispōētis z ꝓparantis scz remorationē culpe z ruine cū dicit. Memento vnde excideris: vt per hoc inducat eum faciliter ad humiliationē z penitentie afflictionē. Unde sequit z age penitentiam z prima fac opera Prima nanq̄ opera penitētie dicuntur z nobilia fundamēta humilitatis profunde eo q̄ sine fundamēto humilitatis diuine reuerētie totū qō edificauit cōfessionis z penitētie edificiuz cresçit ruine. Unde Augustin⁹ ad dioscolum Nisi humilitas omnia que bene facimus terent et posita fuerit q̄ intueatur opposita siue cōcomitata cui adhereamus z imposita que rep̄mamur tam nobis de aliquo beneficio gaudentib⁹ totū extorquet de manu nostra superbia. Hoc attendens quidem sanct⁹ papa cū confitebatur nolebat sedere ad latus sui capellani qui cum audiebat sed pedibus eius ꝓuolutus quousq̄z confessione completa morabatur. dicebat em̄ modo non teneo locum pape sed peccatoris: z ideo cum recogito omnes defectus meos necesse habeo humiliari. Unde Bernardus super Cantica. Quomodo mens mea nō humiliatur in hac vana cognitione sui: cuz se percipit oneratam peccatis mole bui⁹ mortalis corporis aggrauatam terrenis curis intricatam carnaliū desideriorū infectam: ceccam curuam z infirmam: sed certe quicūq̄z ꝓpter quācunq̄z excellentiam siue nobilitatē dum cōfitetur nō vult humiliari z subici sacerdoti cauet sibi ne forte imitetur diabolū: qui, cunq̄z semel veniret ad sacerdotē z diceret ei q̄ veller cōfiteri non em̄ fuerit contentus sedere ad latus sacerdotis ymo posuit se supra caput ei⁹: cognoscens vero sacerdos spūsancto reuelante quia diabolus esset ait ei: totuz edificium tue cōfessionis ruine cresçit quia sine fundamēto humilitatis incipitur. Uidens em̄ diabolus se esse comp̄hensum a sacerdote in astucia siue fallacis deceptionis inquit ad sacerdotem. et si nunq̄z cōsecutus⁹ sum

indulgentiā tamē a me nunq̄z nec verbo nec facto doctrinā humilitatis addiscet: quia elatus z superbus sum corde nec recolo me legisse ꝓpria ista verba sed horum verborum sententiam. ¶ Secūdo debet penitēs esse lachrymosa ex doloris vehemētia: cōtra carnalem lasciuiā proprii subiectū deordinatam. Unde .ij. Thorinth. Que em̄ fm deum tristicia est penitentiaz in salutē stabilem operatur. Quilibz cum cogitat propter deum offendisse adeo debet intime dolere: z dure interius colaphizare in corde: vt prorsum patim lachrymas exterius: quia talis tristicia operatur penitentiā in salutē stabilem: eo q̄ inde mereamur veniam omniū peccatorū quib⁹ obligabamur ad eternam penam. Unde Augustinus. Ascendat quib⁹ aduersum se tribunal mentis sue: cōstituat se ante faciem suam: accuset cōstituto iudicio in corde suo: adsit accusatrix cogitatio: testis conscientia: carnifex timor: inde quidē sanguis cum cōfessione p fluat: quia si nos metipsos iudicamus nō iudicabimur. ¶ Tercio penitentia debet esse satisfactoria ex recompensationis festinantia: cōtra cordialē maliuolentiam: ꝓximū damnificantem Unde Luce. iij. Facite ergo dignos fructus penitentie. Ille em̄ dignos fructus penitētie facit qui quāto grauiora damna siue corporalia siue spiritualia intulit ꝓximo: tanto maiores recompensationē q̄z citius potest restituere festinat: vt vbi habundauit delictum inuidie z maliuolentie inferēdo damnū: ibi sup habundet gr̄a beniuolentie z cōcordie restituēdo ablatum. Qz nunq̄z remittunt̄ petā nisi restituantur ablata queq̄z. z maxime fame eo q̄ melius est nomē bonū q̄z vngen

ta ꝓciosa terre. Si hoc ponderaret q̄libet detractor q̄ oīa iudicat a nemine vult iudicari: quia nunq̄ dimittit̄ peccatū culpe nisi restituat ablatū fratrē suū nō crucifigeret falso iudicio maligne cogitationis in corde: et puerso iudicio venenoso detractionis in ore. Aliq̄n frater suꝰ quē dāpnat detractor: ē valde carus deo interius per grām: multū conformis xp̄o p bonam voluntatē. z satis ꝓpin, quus celestib⁹ p meritoꝝ habundātiā

Tercio notatur leti/

cia supne ciuitatis: cū subinfert. Gaudiū est angelis. Gaudēt z letant supni ciues de salute petrōis hois. ꝓpter rationē triplicem.

¶ Primo ꝓpter beniuolentie charitatis latitudinem.

¶ Secūdo ꝓpter angelici casus restaurationem.

¶ Tercio ꝓpter premiū actualis augmentationem.

¶ Primo gaudēt angeli de salute peccatoris ꝓpter beniuolentie charitatis latitudinē. Latitudo eni charitatis facit q̄ tm̄ gaudet angelus de bono primi quātū de ꝓprio: quia supna ciuitas nō coangustat multitudine desiderātiū: quia nulli diminuit de suo ꝓprio p̄mio. ꝓpter multitudinē p̄sidentium z existentiū. imo inde cuilibet sua gloria crescit. Et ꝓpter hoc dī in hodierno euāgelio. Luce. xv. Que mulier habens dragmas decē: si p̄diderit dragmam vnā nōne accēdit lucernā z euertit domū z querit diligenter donec inueniat. Seqūtur. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitētiā agente. Mulier est diuina sapia. Dragme vo nouē sunt nouē chori angelici. sed dragma vna ē humanū gen⁹ que fuit ꝑdita merito p̄me p̄uaricatōis. Igit̄ tur diuina sapia ad querēdū istā dragmā: accēdit lucernā luce humanitatis: vniēdo eā vel intuendo lumine diuinitatis: z euertit domum assumpte mortalitatis: p corporis z aie resolutionē in passione: vt p ꝓpriū sanguinē inueniat amissuꝫ hominē. Et hoc eni magnū gaudiū generat angelis dei: ꝓpter latitudinē p̄fecte charitatis que extendit ad oēs electos. ¶ Scōo gaudent angeli de salute petrōis ꝓpter angelici casus restaurationez. Quātus angeli sūt supiores p naturā: tm̄ ex diuina largitate z benignitate q̄ sibi hominem ministrauit cōtingit aliquos homies in gr̄a angelis equiparari: et ꝓpter eoꝝ meritoꝝ excellentiā ad ordines angeloꝝ assumi: z eoꝝ exaltatio z sanctificatio sit angelice ruine p quādā equipollentiā repatio. De isto aūt gaudio p̄t exponi illud Esaie. lj. Consolabit̄ dñs syon z cōsolabit̄ oēs ruinas eiꝰ z gaudiū z letīcia inuenient in ea. Syon specula interp̄tat̄ et sigt celū empireū in quo positi sunt angeli ad speculandū pulchritudinē diuinitatis cuiꝰ ruinas deus consolat̄ q̄n terrenos hoīes loco illoꝝ q̄ ceciderūt exaltat ad ordines angeloꝝ. Un̄ sup illud ps̄. Cōstitues eos p̄ncipes. glosa. pauperes elegit vt exaltaret ad ordines celi q̄ fiunt ex hoīb⁹ et angelis.

¶ Tercio gaudēt angeli de salute peccatoris ꝓpter p̄mū actualis augmentationē: licet nō accrescat angel⁹ gaudium in quo cōsistit p̄miū actuale: q̄a ministrādo alīs bona op⁹ merentur p̄miū actuale: super quo gaudēt rōne ꝓprij doni: z cū cōciues suos ad beatitudinē ꝓducūt sup eis absq̄ dubio gaudēt z cōgratulantur rōne sui cōiuncti. Un̄ licet gaudeāt de hominis

salute: tm̄ nō tristant̄ de eius damnatione: eo q̄ bri susceptibiles sunt gaudij z letīcie: sed nō tristīcie. Et de isto gaudio dr Thob. xl. Reuertent̄ oēs timentes dñm z relinquēt gētes ydola sua: z venient viri in ier'm z habitabunt in ea z gaudebunt in ea omnes reges terre. Reuertent̄ p contritionē omnes timentes dñm filiali reuerentia: qui auersi fuerant a deo p pcm̄. z relinquent gentes ydola vanitatū: et venient in ier'm cōcordiā p pacis trā quillitatem: z habitabunt in ea p boni operis continuationē. Et q̄ hec fiunt adiutorio angeloꝝ q̄ sunt deputati ad nostram custodiā: iō reges terre. angeli q̄ regunt p dispensationez a deo eis datā: gaudebunt ꝓpt̄ actualis premij augmentationē. Rogem⁹.

Dominica quarta post Penthecostes.

Elictis oīb⁹ secu

r ti sunt eum Lu. v. Qm̄ xp̄i doctrina ab altitudine paupertatis sumpsit exordiū: z euangelice p̄fectionis primariū fundamentuz securitate pauptatis firmit̄ collocat̄. Hinc est q̄ xp̄i apli sancti euangelij p̄fessores in quibus domin⁹ fundaturus erat ecclīaz: ostendunt̄ omnia reliq̄sse in verbo ꝓpositoꝝ: cū dicit relict̄ oīb⁹ se. sūt eū: In quo q̄dēverbo duo notant̄ cuilibet necessaria ad salutem ¶ Primū est desertio impedimēti retrabentis. ¶ Secundū est adeptio cōplementi expedītis. ¶ Primo in verbo ꝓpositoꝝ notat̄ contemptus terrenoꝝ cū dicit: relict̄ omnib⁹. Licet nō omnes reneant̄ relinquere oīa q̄ntum ad effectū: nisi p̄fecti q̄ voto paupertatis sunt astricti: tm̄ oēs renent̄ relinquere omnia q̄ntū ad affectū: ne eoꝝ amore superati coꝝ suū circa defluentes diuitias apponant: z puerso ordine creaturā supra deū diligāt.

¶ Secundo notat̄ appetit⁹ eterno ꝓ cum subdit: secuti sunt eum.

Dicit ergo. Relictis

omnib⁹: vbi notat̄ desertō impedimēti retrabentis. Apostoli nanq̄ tanq̄ veri legati vt esset eoꝝ filitudo ad legantem xp̄m ad amouendū quodlibet retrabens impedimentū reliquerunt omnia.

¶ Primo tanq̄ ponderā ꝓgrauantia: vt essent expeditiores ad currēdum post xp̄m.

¶ Secundo tanq̄ vincula detinentia vt essent securiores ad arguenduz malum.

¶ Tercio tanq̄ obstacula prepedientia: vt essent efficaciores ad psuadēdum bonum.

¶ Primo reliquerunt omnia tanq̄ ponderā grauantia: vt expeditiores essent ad currendū post xp̄m: q̄ exultauit vt gygas ad currendū viā euāgelice p̄fectōis: eo q̄ fuit sine oī pōdere terreneitat̄. Nam a principio sue natiuitat̄ pauptatē in suo corpore cōsecrauit. i mūdo cū pauprimis hoīb⁹ pauprime cōuersat⁹ z associat⁹. i fine vo nud⁹ in cruce posit⁹ fuit: z post resurrectionem in specie pegrini apparuit. Qui ergo debet esse xp̄i legat⁹ debet sicut ipe ambulauit z ipse ambulare: alioq̄n q̄ ambulant in curribus z in equis falleratis: in pompis z diuicijs nō est successor nec legat⁹ xp̄i: q̄ nō hz in sua vita pauptatis signuz xp̄i: q̄ est legatiōis approbatū sigillū Hoc attendens Petr⁹ dixit ad dñm Math. ix. Ecce nos reliquim⁹ oīa z secuti sum⁹ te. q̄d ḡ erit nobis. Ihs

aũt dixit. Amen dico vobis q̃ vos q̃ reliquistis omnia ⁊ secuti estis me in regeneratione cũ sederit filius hois in sede maiestatis sue sedebitis ⁊ vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Petrus eñ erat piscator ⁊ pauper arte ⁊ manu cibũ q̃rebat ⁊ cũ cõfidentia allegat multum cum dicit. Ecce nos reliquim⁹ oia ⁊ secuti sum⁹ te. ⁊ explanat premiũ: cũ dicit. q̃d ergo erit nobis premij: ⁊ hoc ẽ Quia sicut dicit Greg. Tanta a seq̃ntibus dimissa sunt quanta a nõ seq̃ntibus ꝓcupisci potuerũt. Bene ḡ fecisti petre ⁊ ceteri apli oia relinquendo q̃ p hoc maximũ cõsecuti estis ꝑmiũ Nõ eñ ꝑcerto aliter obtinuisti ꝓncipatũ fidei xpianę: q̃ nunq̃ in vobis dñs fundatur⁹ erat ecclia nisi vos primo ad illud fundamentũ redutisset: ⁊ in eo firmasset: nec ad sedes iudiciarie ptãtis sublimasset. Nã hec ẽ illa celsitudo altissime pauptat̃ q̃ vos apl̃os heredes ⁊ reges regni celoꝝ cõstituit: pauperes reb⁹ fecit: virtutibus sublimauit. Certe nec est mirũ si ita sublimiter intronisauit ⁊ magnificauit eos altitudo pauptatis. Naz sicut videm⁹ in istis materialib⁹ q̃ tãto ille ascensus altior q̃nto id qõ ascẽdit fuerit leuior ⁊ purius. sic ⁊ in spũalibus tãto ascensus altior quanto qõ ascendit a terrena cupiditate est purius ⁊ virtute gratie plenior. ¶ Secũdo reliquerũt oia tanq̃ vincula detinentia vt essent securiores arguendũ malum. Apli nanq̃ nemini (amore acq̃rendi vel timore amittendi q̃si q̃busdam vinculis detenti) parcebant neq̃ veritatẽ tacebant: immo veritatis iaculis tam magnos q̃ puos eque feriebant. Petrus eñ terrene ptãtis: et questus mundane cupiditatis: generant in hominibus q̃ nolunt relinq̃re ista terrena ambiguũ sil̃itudinarie falsitatis. Malunt studere adulationi ⁊ cupiditati: q̃ assistere veritati. Et ꝓpter hoc Mathathias ⁊ ei⁹ filij ne forte mendacijs regis anthiochi qui inducebat iudeos ad idolatriam cõsentirent: post q̃ eius nuncij cõstanc redarguerũt ⁊ in zelo legis ⁊ veritat̃ interfecerunt relinquentes omnia in ciuitate ad securitatẽ paupertatis cõfugerunt. Unde de his 2. j. Macha. ij. Exclamauit Mathathias voce magna dicens in ciuitate: omnis q̃ zelũ habet legis statuens testamentũ: exeat post me: ⁊ fugit ipe ⁊ filij ei⁹ in mõtem ⁊ relinquerũt quecũq̃ habebant in ciuitate. Gl̃iosi⁹ reputabãt isti beati viri cum veritate deici quã magnificari cum falsitate. O q̃ gl̃iosus est mori ꝓ veritate q̃ et si nõ cõuertat audiẽtẽ coronat tñ ꝓdicãtẽ. O de⁹ vtinã eẽnt hodie multi mathathie: mlti Iohãnes baptiste: ⁊ mlti Pauli apli. q̃ nõ tacerent veritatẽ principib⁹ ⁊ ꝑcipue prelatis. Nullo⁹ eñ vita magis nocet q̃ principũ ⁊ maxime platorũ. Unde Greg. Nemo in eccl̃ia magis nocet q̃ q̃ uerse agens nomen vel ordinem dignitatis siue sanctitatis tenet. Delinquẽtẽ nanq̃ habẽs redarguere: vel presumit ⁊ in exemplũ culpa vemẽter extendit: q̃n ꝓ reuerentia ordinis peccator honorat̃. ¶ Tercio reliquerunt omnia tanq̃ obstacula ꝑpedientia: vt essent efficaciores ad ꝓsuadendum bonum. Unde Math. iij. Venite post me: faciam vos fieri piscatores hominũ: at illi cõtinuo relictis omnibus secuti sunt eum. Ecce q̃ apostoli ad hoc q̃ efficaciter piscarent homines reliquerunt omnia terrena ne obstaculum siue impedimentum illis quos piscaturi erant: prebẽret. Nam sicut melius persuadet vita q̃ signa ⁊ exempla q̃ verba. sic efficacius ꝓsuadet contemptus mundi et mortificatio carnis. Et qui pauper ẽ ⁊ carnem suam crucifigit cum vicijs ⁊ cõcupiscẽtijs q̃ qui diues est ⁊ carnem suam nutrit et fouet in delicijs. Quis eñ apl̃is de contemptu mundi credidisset: si eos amatores mundanorum vidisset. Si eñ apl̃i questores ⁊ cõgregatores diuitiarũ fuissent totus mundus ab eis fugisset: vl̃ saltem ꝓ eorum cõuersationẽ ab amore dei elongatus fuisset. Nũc aũt rethe paupertatis attraxit ad amorẽ ⁊ laudem dei q̃n eoꝝ exẽplo destructa mũdi cupiditate que ẽ radix omniũ malorum: inserebat cordibus fideliũ xpi pauptas: que est primariũ fundamẽtum omnis boni. Non eñ aliter fundauerunt apli eccl̃iam nisi ꝓ spiritus pauptatis: q̃ non exercitu equorum ⁊ roboze diuitiarũ mundũ conuerterunt: immo ꝓ auro ⁊ redditibus salus viluit. Sed ne forte comendatio pauperta tis videat resultare condẽnationem temporaliũ ecclesie. Ideo bonũ est dicere q̃ talia ecclesie bene sunt ꝓ tempore toleranda: ⁊ etiã quo quomodo affectanda ꝓpter multiplicem causam. Videlicet ꝓ sponsi honorem: sponse decorem: viatoriũ sustẽtationem: pauperũ ꝓfessionem: infirmorum consolationem: ⁊ fideliũ deuotionem: ⁊ etiam propter vsum communitatis. Et cum propter istas causas tolerantur non diminuunt in pfectionem: sed si bene dispensentur meritum augent: ⁊ si male occasionem dampnationis prestant.

verbo proposito adeptio complemẽti expedientis: cum dicit. Secuti sunt eum. Secuti sunt apostoli xp̃m tanquã finem ⁊ complementum omnis boni tripliciter.

¶ Primo humiliẽ sine supbia: propẽ splendorẽ interne cognitiõis.

¶ Secundo concorditẽ sine inuidia: propter amorem superne conuersationis

¶ Tercio ꝓseueranẽ cũ cõstantia: ꝓpẽ tolerantiã cõtinue afflictiõis:

¶ Et sic apli sequentes xp̃m per hec tria perfecte reducebant̃ ad beatã trinitatem. Nam per splendorem claritatis interne dirigentis rationalem reducebant̃ ad sapientiam filij. Per amorem charitatis superne rectificãtis concupiscibilem: ad benivolentiam spiritussancti. Per vigorem viriliis constantie stabilientis irascibilez reducebantur ad potentiam patris eterni: ⁊ hec tria salz intelligentia diuinorum: concordia proximorum: ⁊ tolerantia aduersorum: sunt necessaria ad salutem.

¶ Primo secuti sunt christum humiliter sine superbia propter splendorez interne cognitionis. Nam splendorẽ intelligentie humilitas aperit: superbia claudit. que dum inflat obnubilat ⁊ priuat a lumine veritatis. Et de hoc dicitur Johannis octauo capitẽ. Ego sum lux mundi: qui sequitur me non ambulabit in tenebris sed habebit lumen vite. Ego sum vera lux mũdi: quia non aliunde accipio: immo de fonte mee sapientie quodlibet aliud lumen creatum scaturit. Et ideo qui sequitur me per humilem subiectionem nõ ambulat in tenebris erroris et ignorantie: sed habebit lumẽ gratie viuificantis affectiuam: et

Secundo notatur in

Universidad de Deusto
Biblioteca

illustrantis intellectiuꝰ. ¶ Scõ̃ secuti sunt xp̃m cõcordiꝫ sine inuidia: ꝑ amorem sue cõuersatiõis. Vñ. j. petri. ij: Xp̃us passus est ꝑ nobis vobis relinquens exemplũ vt sequamini vestigia eiꝰ. O v̈bũ dilectissimũ O verbũ verissimũ ⁊ omni memoria ⁊ laude dignũ: qm̃ xp̃s passus est ꝑ nobis purgandis ab omni iniquitate. Vobis relinquens exemplũ charitatis ⁊ beniuolẽtie vt sequamini vestigia eiꝰ ad summã pfectionẽ deducendo. Si em̃ querak Quid filiuꝫ dei mouit ad patiendũ ꝑ nobis, non inuenik alia causa q̃ eius beniuolẽtia ⁊ charitas misericordissima. Vñ. j. Johis. iij. ꝺr Jn hoc cognoscim⁹ charitatẽ dei: qm̃ ipe pro nobis aiam suam posuit. Sz q̃ istud exemplũ rante beniuolentie: est imitatione dignum. iõ adiunxit: ⁊ nos debemus ꝑ fratrib⁹ animam ponere: qõ bene adimpleuerunt apli qñ preposita sibi maliuolentia inuidiet animas suas libenter ꝑ salute omnium electoꝝ posuerũt. Et ꝓpter hoc q̃libet corũ põt dicere illud Job. xxiij. Uestigia eius secutus est pes meus. Uestigia in q̃ eius charitatis ⁊ beniuolentie secut⁹ est pes meus affectuose dilectionis: eo q̃ glia magna est se qui dñm in charitate pfecta. ¶ Tercio secuti sunt xp̃m pseueranter cum constantia ꝓpter tolerantiã continue macerationis. Vñ Luc. xj. Qui vult venire post me abneget semetip̃m et tollat crucem suaꝫ ⁊ sequak me. Qui vult venire post me humilẽ ⁊ mortificatum: abneget semetip̃m ꝑ humilez subiectionem ⁊ tollat crucem suam cõtinue macerationis, ⁊ sequak me: perseueranter vsq; ad eterni palacij ingressionem. Et bene premittik in illa cruce humilitatis subiectio: quia intelligik ꝑ abnegationẽ proprie voluntatis amaritudo penitentie ⁊ mortificationis, aliq̃ ꝓdik ꝑ superbiam: alij, q̃ ꝑ gulam. Et propter hoc si volumus pfecte tollere crucem mortificationis debemus esse humiles in corde ⁊ abstinentes in ore. Rogem⁹.

Dominica q̃nta post Penthecostes.

Omnis qui irascit

o fratri suo reus erit iudicio: Matthei. v. Uolens dominus noster iesus xp̃us retrahere gen⁹ humanũ a furore iracundie animuꝫ deordinantis: ne prorumpat in damnum ꝓximi: tanq̃ iudex rectissimus in verbo ꝓposito cuilibet irascenti fratri suo pronunciat penam eterni iudicij: cum dicit. Omnis qui irascik fratri suo ⁊c. Jn quo q̃dẽ v̈bo valde ordinate proceditur. Nã

¶ Primo describik peccatũ iracũdie quantũ ad interiorẽ originẽ quam habet ex malo animo.

¶ Scõ̃ quantũ ad exteriorẽ diffusionem siue operatõnẽ quã hz in suo ꝓximo siue obiecto.

¶ Tercio quantũ ad finalem ordinationem quam habet in eterno supplicio.

¶ Primo describitur peccatũ ire q̃ntum ad interiorem originẽ quã habet ex malo animo: cũ dicit: omnis q̃ iracundia scitur. Glosa. Jra omnes mali motus ad nocendum: subitus cui nõ cõsentik: ꝑassio v̈o attendente consensu. Sz omnis motꝰ siue bonꝰ siue malus bonitate morali habet originem ab anima. ¶ Scõ̃ describik peccatuꝫ iracundie quantũ ad exteriorez diffusionem siue operationem: quam habet in suo proximo: cum subdit. fratri suo. Jracik hõ cũ inordinate moueki seipso interꝰ: sed fratri suo cũ ille malus motꝰ verbo vel facto ad nocendũ ꝓximo ꝓrumpit exterꝰ. ¶ Tercio describik pctm̃ iracũdie q̃ntũ ad finalez ordinatõnẽ quã hz in eterno supplicio cũ subinferk, reus erit iudicio.

Primo ergo describitur pctm̃ iracũdie q̃ntũ ad interiorez originẽ quã hz ex puerso aĩo⁹ cum dr. Dis q̃ irascik fratri. Tria nãq; sunt q̃ perturbãt animã fm oẽm sui potẽtiam vt causa ⁊ origo ire ⁊ furoris.

¶ Primũ ẽ error cecitatis ignorantie ex defectu veritatis discernẽde.

¶ Scõ̃m ẽ liuor malignitatis ⁊ inuidie: ex defectu charitatꝭ fraterne.

¶ Terciũ ẽ furor crudelitatis ⁊ vindicte: ex defectu pacis ⁊ concordie.

Primũ ẽ in rõnali. Scõ̃m in cõcupiscibili. Terciũ in irascibili. ¶ Primo in hoie q̃ irascitur est error cecitatis et ignorãtie quãtũ ad rõnalẽ ex defectu veritatis discernẽde. Vñ Eccl. j. Jra aiositatis illiꝰ: puersio illiꝰ ẽ. Jra em̃ puertik ⁊ conturbak in ira oculꝰ rõnis vt aio nõ videat: vel distorquek vt peruerse aliud ꝑ alio ꝓbet ⁊ improbet et falsa ꝑ veris a ꝓbet. Unde auctor Jra ipedit animũ ne possit cernere verũ nec cognoscere quã carus sit frater suus deo. speciositate virtutum: q̃s dilues interꝰ fecũditate bono⁹ operũ: ⁊ q̃s ꝓpinquꝰ angelis ꝑ appetitũ celestiũ eo q̃ in multis ꝓbak: in diuersis ꝓfunditur ⁊ in ꝓrarijs irritek. ¶ Scõ̃ in hoie q̃ irascik ẽ liuor malignitatis inuidie q̃ntũ ad cõcupiscibilẽ ex defectu charitatis fraterne. Vñ Prouer. xxix. Qui facilis ẽ ad indignationẽ ⁊ iram erit ad pctã ꝓcliuior. Sicut em̃ oĩm v̈rtutũ incremẽtũ penderet a charitate: sic oĩa vicia sumũt incitamentũ ex furore ire. Vñ q̃ facilis ẽ ad irã, ꝓter liuorẽ inuidie: erit ad oĩa facinora nocentia, ꝓximi ꝓcliuior. Vñ glo. sup illud Prouer. xxix. Uir iracũdꝰ suscitat rixas. Dicit sic. Janua oĩm vicioꝝ est iracũdia: q̃ clausa v̈rtutib⁹ intrinsecꝰ dak reqes. ⁊ apta ad oẽ facinꝰ armabitur. ¶ Tercio in hoie q̃ irascik est furor iracũdie q̃ntũ ad cõcupiscibilez ex defectu pacis ⁊ cõcordie. Unde Eccl. xxviij. Jra non hz miscõiã nec erũpet furor. Jracũdi em̃ rõne furoris ñ sũt dicẽdi boies sz potiꝰ fere furibũde. eo q̃ admodũ feraruꝫ sunt sine miscõia suggẽres sanguinẽ alioꝝ: ⁊ ꝓter hoc dabit bonũ ꝓsiliũ. Sapie. prouer. viij Cũ iracũdo nõ facias iras: ⁊ cũ audace nõ eas ĩ desertũ qm̃ nihil ẽ ante cum sanguis.

Sequik fratri suo vbi

scõ̃ describik pctm̃ ire q̃ntũ ad exterioꝛem diffusionẽ quã hz in suo ꝓximo Vñ ꝓmo ẽ irasci et hũc modũ in aio retinere, deinde fratri: cũ ille motꝰ ad nocẽdũ exterꝰ prũpit. Jrascik em̃ alik fratri suo triplr fm tria instrumẽta corꝑis. sez cordis, oris. ⁊ manꝰ. Nã

¶ Prio irascik alik fratri suo puerso iudicio: maligne cogitatõnis in corde.

¶ Secũdo duro verbo iniuriose cõuiciationis: in ore.

¶ Tercio prauo maleficio fraterne lesionis. in opere

¶ Primo irascik alik fratri suo peruerso iudicio maligne cogitatõis in corde. Hãc interiorẽ cogitatõez: illicitãq; cõmotionẽ remouet dñs cũ dicit in hodierno euangelio. Ego aũt dico vob. Dis q̃ irascik fratri suo. Intelligik expositio sic. i. plus addo q̃ ñ occi

dere. scz nō irasci. Nā q̄ nō irascit non soluit sz pfectꝰ implet. Un̄ glo. dicit. Dādatū xp̄i nō est ꝓtrariū legi sed latius i eo ꝓtinet. Nā q̄ nō irascit nō occidit sed eq̄ licētia irascēdi causa ē homicidij. Et ꝓp̄ hoc dñs aperit oēm motū animi ad nocēdū i homicidiuz cōputari. Certe si b̄ attenderet q̄libet nūq̄z in aio ꝓtra fratrē suū iracundiā retineret; nūq̄z maligna cogitatōe ei patibulū in domo cordis paret; sicut aman pauit Mardochēo i domo sua z tñ iracūdus aman tanq̄z homicida suspēsus est; nō mardocheꝰ. Tñ cuz ira q̄ est ex causa nō ē cōmotio illicita sz iudiciū; eo q̄ nō irascit fratri suo sz vicio fm qđ dicit glo. Un̄ in p̄s. Irascimini z nolite peccare ¶ Scōo irascitur alicꝙs fratri suo duro ꝙbo iniurioso cōuiciatōis in ore. Et hūc motū exteriorē removet dñs cū dicit. Qis qui dixerit fratri suo racha vel fatue qđ fit q̄n motꝰ interior ꝓrūpit in vocē exteriorē. Un̄ glo. dicit. Racha ē interiectio idignātis; exp̄mēs nomē hebreū qđ interp̄tat cenos vel vanū; sz fatue idē est qđ infatuatū. Un̄ glo. Nō em̄ modicꝰ furor est quē deꝰ sale sapie conditū ifatuatū vocare: z saliēti deo derogare. Tñ glo. assignat dñs iuz ire irasci z dicere racha; z dicere fatue. sic ḡdus ē in istis pctis. ¶ Primo ē irasci z hūc motū in aio tenere; plus est si vocē cōmotio ipsa extorsit q̄z si feriatur ille cui irascit, plus ē si certa vituperatio increpuit. Hūc autē motū ire qui est in verbo removebat sanctꝰ ioseph a fratrib̄ suis fm qđ dī Genes. xlij. Dimisit ergo frēs suos z ait illis. Ne irascamini in via dicēdo vnꝰ alteri verbū iniuriosum. Nā qui cōuiciat fratri suo vinculū fraternitatis dissoluit; rixas suscitatas et lites incendit.

¶ Tercio irascitur aliquis fratri suo ꝓpter malefitio fraterne lesionis in opere. Et hoc pcūm ire removet dñs approbando qđ dictū fuerat ab antiquis. scz non occides. Un̄ ꝓhibendo motū ire mandatū de nō occidendo non evacuavit; sed pfectius voluit observari. Nam tolle iram z homicidiū nō fit. Et de hoc dī Genē. xlij. Iratus est cayn vehemēter z sequit cōsurrexit aduersus fratrē abel z interfecit eum z hoc est qđ damnificat fratrē aliqñ i persona aliqñ in rebus. Nam ex ipsa ꝓcedunt homicidia. furta. incendia. z queq̄z damna.

Tercio describitur in

verbo ꝓpositio peccatū ire quātū ad finalem ordinationē; quā habet in eterno supplicio cuz subinfert. Reus erit iudicio. quodlibet em̄ p̄dictū peccatū in proprio iudicio pene ordinabitur.

¶ Nam primū peccatū ire ordinabit iudicio stricte examinatōnis scrutantis z revelantis temeraria iudicia cordis.

¶ Secundū peccatuz ire ordinabitur in iudicio obꝓbriose vituperationis increpātis iniuriosa ꝙba oris.

¶ Terciū peccatū ire ordinabitur in iudicio gehēne infernalis penitentis prava maleficia operis.

¶ Primo omnis qui irascitur ꝓpter errorē ignorantie fratri suo maligna cogitatōne; reus erit iudicio districte examinationis scrutantis temeraria iudicia cordis. Unde Apocalipſ. xx. Aperti sunt libri z iudicati sunt mortui ex his que inuenta sunt in libris. Tunc ergo in die iudicij aperientur libri cōscientiarū in cōspectu dei cuius oculum sapientie nihil latet. Et iudicabuntur peccatores ex his que inuenient in libris conscientiarū. Nam homo cū peccat macula peccati in libro cōscientie ideleb̄iliter resultat nisi per gratiā deleatur z iudicat peccatorem dignuz esse morte eterna. Unde glosa super illud Roman. ij. Cogitationum accusantiū; dicit sic. Est sciendum q̄ cogitationes tūc accusabunt animā vel defendent. Non ille vtiq̄z q̄ tunc erunt sed que nūc sunt; quorum voces velut quedā signacula in cera relinquunt que in illa die manifestari dicunt. Et hoc est qđ dicitur in verbo ꝓposito. Omnis qui irascit fratri suo reus erit iudicio. id est accusatōne fm intellectum. Unde ad evadēdū illud iudicium dabat bonū consiliū Apostolus p̄me Ebreorum. iiij. Nolite ante tēpus iudicare quousq̄z veniat dominus et illuminabit abscondita tenebrarū z manifestabit cōsilia cordiū Si hic attēderet iracūdus nunq̄z fratri suo irasceretur i corde maligna cogitatione. Unde Bernhardus. Viri mali nō attendūt iudiciū; qui autem requirūt deum aduertunt omnia discernenda. Et ꝓpter hec cantat ecclesia in morte cuiuslibet fidelis. Tremens factꝰ sum ego z timeo dum discussio venerit atq̄z ventura ira. ¶ Secundo omnis qui irascitur ꝓpter iuriē inuidie fratri suo dura locutione obꝓbriose vituperatōnis; redarguetur iudicio obꝓbriose vituperationis redarguentis obꝓbriosa verba oris. Unde Matthei. xij. De omni verbo ocioso qđ locuti fuerint homies reddent rationē in die iudicij. Ex verbis em̄ tuis iustificaberſ z ex verbis tuis condēnaberis. Si em̄ de omni verbo ocioso reddemus rationē in die iudicij. Multoforcius de verbis iniuriosis vel criminosis. Sed quia moze et vita in manibus lingue. fm glosam. Ideo dicit ex verbis tuis scz bonis iustificeris. z ex verbis tuis scz malis iniurioſis condēnaberis; quādo coram tota curia celesti ꝓpter ea vituperaberis z culpaberis. Et quoniā sicut maius peccatū est quādo nō solum irascitur fratri suo i corde interius; sed etiā ꝓrumpit in vocem exterius; ita maior ei pena debetur. Ideo dicit dominus. Qui autem dixerit fratri suo raca reus erit cōcilio. Un̄ glosa. Maius est iudiciū quādo adhuc cum reo agitur z est defensioni locus plus cōcilium quādo iudices inter se cōferūt quo supplicio damnent quem constat esse damnandū. Unde consiliū nō cōsueuit fieri nisi de maioribꝫ z grauioribus delictis. De isto autē iudicio dicitur in epistola Judith. Ecce venit dominus in sanctis suis facere iudicium cōtra omnes impios de omnibus duris q̄ locuti sunt. Certe si hoc iudicium attenderēt iracundi nunq̄z fratrē suum crucifigerēt veneno cōuiciationis; sicut iudei dicūt crucifixisse dominū sermone venenato. ¶ Tercio ois qui irascit ꝓpter furorem vindicte fratri suo prava lesione reus erit iudicio gehēne infernalis punīētis in ipa maleficia opis. Un̄ Apocal'. xx. Judicatū est de singul'fm opa eoꝝ in inferno. Et ifernꝰ z mors missi sūt i stagnū hec est scōa mors. Sic apparet q̄ bis trib̄ iudicio filio gehēna diuerse mā siones i eterna dānatōe p mō peti singularit erp̄munt. fm q̄ dicit glo. sup illud verbū hodierni euāgelij. scilicet reus erit gehenne ignis. Rogemus ergo zc.

Dominica sexta post penthecostes Sermo.

Um turba multa esset cū ihesu nec haberēt q̄ māducarēt cōuocatis discipulis suis ait illis. miſereor sup turbam: quia ecce iā triduo sustinēt me. Matth. viij. Dñs noster cuius viscera plena sunt miſcōdie z pietatis videns hodierna die turbā p̄e eius amore longanimiter pati penuriā dignat⁹ ē eā gratis tam cibo corporali q̄ spūali satiare. Sed q̄ nulli cōdescendit diuina miſcōdia niſi p̄us p eius amore patiatur amaritudinē penurie z penitētie. z qui in ea habeat longanimitatē pseuerantie. Jdeo in verbo ꝓposito.

¶ Primo notatur necessitas indigentie ꝓuocantis.

¶ Secundo benignitas patiētie subuenientis.

¶ Tercio longanimitas pseuerantie impetrantis.

Unde benignū deū humana indigentia ꝓuocat ad cōpatiēdū. pseuerantia ad subueniēdū impetrat z diuina cōpatiētia defectū releuat. ¶ Primo ergo necessitas indigētie ꝓuocātis notatur cū dicit cū turba multa esset cū ihesu nec haberent qō māducarent.

¶ Secōo notat benignitas cōpatientie subueniētis cū dicit. Cōuocatis discipul' suis ait illis. Miſereor sup turbam. ¶ Tercio notat lōganimitas p/seuerātie impetrātis. cū subinfert. q̄a ecce iā triduo sustinēt me.

Primo notat in verbo ꝓposito turbe ꝓmaxima indigētia cū dicit. Cū turba multa eēt cū ihesu nec bīet qō māducāt. Habebat nāq̄ ista turba indigentiā triplicē māducationis rōne cui⁹ exterior z interior homo oꝑimebatur. Nam

¶ Primo indigebat māducatōe corporalis sustentatōis: defectu cuius habebat debilitatē impotētie.

¶ Secōo indigebat māducatōe salutaris eruditionis: defectu cui⁹ habebat cecitatē ignorātie.

¶ Tercio idigebat māducatōe sacrā' refectōis: defectu cui⁹ hēbat tepiditatē ignauie. ¶ Primo indigebat ista turba māducatōe corpalis sustētatōis cui⁹ defectu hēbat debilitatē ipotētie Unde Exo. xvj. dī. Utinā mortui essem⁹ p manū dñi in ēra egypti cum sedebamus sup ollas carniū z comedebam⁹ i saturitate. cur iduxisti nos i desertū istud vt occideres oēm mltitudinē fame. Quia null⁹ q̄ntū ē de solito cursu nature pōt diu i hac vita subsistere nisi sustentet cibo corpalitō filij ihū nō attendētes dei ptātē et benignitatē sz poti⁹ eoꝝ fragilitatē alimonijs carētes de vita corporali desperabāt: q̄ū vota misericors de⁹ eraudiēs licz nō essent dignitrōne eoꝝ diffidētie: misit eis cibaria in habūdātia q̄bꝰ coꝝ corpora sustētarēt. Eodē mō benign⁹ dñs hodie satiauit turbā illā debilem z famelicā ne i via deficerēt. Unde dī in hodierno euāgelio. māducauerūt z saturati sunt. ¶ Secōo indigebat illa turba māducatōe salutar' eruditōis cui⁹ defectu hēbat cecitatē ignorātie. Et de hac dicit xp̄s discipul' suis Luce. ix. Vos date illis māducare ad discipl'os z doctores siue p̄dicatores (ut xp̄s) vt ignorantes z esurientes cibū celestē reficiāt pane vite z itellect⁹: z potent aq̄ sapie salutar' accēdēdo coꝝ appetitū ad suauitatē cibi spūal'. q: pctōres z homines p̄dicte cōuersi i p̄ti vita deficiūt si in sua ꝓscia sine doctrīe pabulo dimittāt Unde ñ i solo pane viuit hō: sz i oī ꝝbo qō ꝓcedit ō ore dei. ¶ Tercio idigebat ista turba māducatōe sacrā' refectōis cui⁹ defectu habebat tepiditatē ignauie z accidie. Unde Jobis. vj. Amē dico vobis nisi māducaueritis carnez filij hois z biberitis eius sanguinē nō habebitis vitā in vobis. Qui māducat meā carnē z bibit meū sanguinez habet vitā eternā. Ecce q̄ rāte necessitatis est ista māducatio q̄ nisi p eā quilibet rāq̄ membrū cōpaginet corpori mystico xp̄i. i. ecclesie nequaq̄ pōt recipere influentiā vite a capite scz xp̄o. Unde sequit. Qui māducat meā carnez z bibit meū sanguinē in me manet et ego in eo.

Secūdo i verbo ꝓposito notat benignitas cōpatiētie subuentiētis. cū subdit. Miſereor sup turbam. Dñs noster ꝓter nimiam benignitatē beniuolentie quā habebat erga humanū genus.

¶ Primo miserek sup turbā habentē debilitatē impotētie eam sustētando cibo corporali.

¶ Secōo miserek sup turbā habentez cecitatē ignorātie eam illumināndo documēto salutari.

¶ Tercio miserek sup turbā habentez tepiditatē ignauie eā inflāmando oblectamēto sacramētali

¶ Primo miserek dñs sup turbā habentē debilitatē impotētie eā sustētando cibo corporali. Unde in ps. Quō miserek p̄ filioꝝ miser⁹ est dñs ti. se. q. i. cō. ti. suū. Sicut p̄ miserek filioꝝ suorum ipos reficiēdo cibo corporali ne succūbāt ad morīēdū. Ita dñs nr̄ hodierna die miser⁹ est illi⁹ turbe famelice eā pascēdo et satiādo corporalit̄ de quinq̄ panibꝰ z paucis pisciculis ne in via deficeret qō est attribuēdū diuine potentie nō debilitati hūane. Unde ipse cognouit figmētū nostrū corpis non posse naturalit̄ diu subsistere nisi cōtinuis alimonijs sustentet. ¶ Secundo miserek dñs sup turbā habētē cecitatē ignorātie eaz illumināndo documēto salutari. Unde Eccī. xvij. Qui habet miscōiam docet z erudit q̄si pastor gregē suū. Dñs nr̄ hūs miscōiaz. Ipse em̄ est p̄ miscōiet z tōo ꝓter benignitatē miscōie z cōpatiētie quā habet ad hoīem docet z erudit sicut pastor gregē suū verbo doctrine. Dulcū em̄ ꝓoia sollicit⁹ erat et studiosus pascere gregē humanū pane vite z intellectus. Unde quottidie non cessabat circuire (sicut dicit btūs Iohānes) ciuitates vicos z castella anunciātes regnum dei: eo q̄ maior est refectio mētis q̄ ventris. ¶ Tercio miserek sup turbā habētē tepiditatē ignauie: eam inflāmādo oblectamēto sacrali. Unde in p̄s. Miſericors z miserator dñs escā dedit timētibꝰ se. Miſerator z misericors dñs escam ꝓpriū corporis sub specie panis dedit fidelibꝰ timētibꝰ se timore filialis reuerētie: habētē oēm delectamētū z oēm saporis suauitatē cui⁹ gustu aia tanto ardore accendit vt destructa omni tepiditate et omni carnalitate soli cibo isti p amorē ꝓuenta tur z in eū cōuertat. z tūc gustus q̄m suauis est dñs experitur. quō spūs eius sup mel dulcis z cōprehendit sensibiliter q̄m magna multitudo dulcedinis que abscondit in isto sacro amoris.

Tercio in verbo ꝓposito notatur longanimitas pseuerantie impetrātis. cū subinfert. quia ecce iā triduo sustinēt me. Illi impetrāt beneficiū a deo q̄ longanimiter z pseueranter sustinēt eū: isto triduo. scz.

¶ Dolore amare ꝓtritionis in corde.

¶ Merore aperte cōfessionis: in ore.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Et labore cõdigne satisfactionis in opere. Et ista distinctio põt haberi ex glosa q̃ dicit, sic turba dñm triduo sustinẽt dũ multitudo fidelium pctã sua p pniam declinãs ad dñm se in locutione z opere z cogitatione conuertit.

¶ Primo pctõres sustinẽt dñm dolore amare cõtritõis i corde. Unde Eccli. ij. In dolore sustine z in humilitate patientiã habe. Cũ em̃ cogitat hõ q̃ ꝓpe suum pcim̃ rursum filiũ dei in seipso crucifigit tãto dolore z amaritudine debet cõpungi intern̄ z tãta abiectõe humilitatis debet se despicere et vilipendere vt mulier pstrata sup terram vl' humũ nudã ꝓrumpat z lachrymat exterius ad similitudinẽ mulieris deplorãtis mortẽ vnigeniti: qz cor cõtritum sustinẽs in dolore cõtritionis: et humiliatũ volũtarie abiectionis siue murmure impatiẽtie deꝰ nõ despiciet Unde Bern. sup Cant. Quo mõ vere non humiliabit aia mea peccatrix in hac vera cognitõe sui: cũ se pcipit onerata peccatis ꝓcliuã ad vicia: invalidam ad vtutes: nõne magis cõuertetur in aquã ad lachrymas: cõuertet ad planctũ z gemitꝰ: cõuertet ad dñz z in humilitate clamabit sana animã meã quia peccaui tibi. ¶ Scõo debemus sustinere dñm mero ore apte confessionis in ore. Unde in ps. Dirige me in veritate tua et doce me quia tu es deus saluator meus z te sustinui tota die. Reminiscere miserationũ z misericordiarũ tuarũ q̃ a seculo sunt. delicta iuuẽtutis mee z ignorãtias meas ne memineris dñe. Dirige me i veritate tua z non declinẽ cor meũ in verba malicie ad excusandas excusatões in pctis: z doce me pure z pfecte cõfiteri mea peccata quia tu es deus saluator meus tribuẽdo veniã omniũ delictorum: quia te sustinui tota die. i. sepe cũ mero ore z planctu confitendo mea peccata: ideo reminiscere miserationũ z misericordiarũ tuarũ et ignorãtias meas ne memineris. Unde multum debet attendere quilibet q̃ cõfiteatur pfecte oia peccata sua: quia si vnũ retineatur nunq̃ cõsequet veniã aliox. Non em̃ potest idem hõ esse iustus z peccator, bonus z malus seruus dei z seruus diaboli: quia nemo põt duobꝰ dñis seruire cõtraria iubentibꝰ. Unde sicut nauis existẽs in aquis plena foraminibꝰ: si eius oia foramina obturentur pter vnũ nihilominꝰ p illud vnũ submergeret in pfundũ maris. Sic peccator si oia peccata confiteat z vnũ remaneat p illud solũ damnat

¶ Tercio debemus sustinere dñm labore condigne satisfactionis. Unde Ecclesiast. ij. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta in iustitia z timore z ꝑpara animã tuã ad tẽptationẽ deprime cor tuum z sustine. Fili accedẽs ad seruitutem dei p aggressionẽ penitẽtie sta in iustitia vt quãto grauiora damna tibi culpe intulisti per culpam: tanto lamẽta maiora penitẽtie tibi inferas p penitẽtiam vt vbi habundauit delictũ per excessum culpe: ibi superhabundet donũ gratie per dignos fructus penitentie z in timore filialis reuerẽtie: quia qui sine timore est nõ iustificabitur. Et ꝑ para animã tuã ad tẽptationẽ diaboli ne ei acquiescat p consensum: libenter em̃ diabolus immittit tẽptationẽ in eos qui exierũt de egypto peccatorũ reducẽdo ad memoriã mũdana delectamẽta: vt eos faciat descendere de monte penitẽtie. Deprime cor tuum a tumore inanis glorie vel excellentie ne superbia tua seducat et existimes te aliquid esse cum nihil sis. Et sustine dominũ labore cõdigne satisfactionis quia talis penitentia est res optima que defectus omnes reducit ad pfectũ Fm qõ dicit Augustinus. Rogemus ergo dñm z̃.

Dñica octaua post Penthecostes Sermo.

Omnis arbor que non facit fructum excidetur z in ignẽ mittetur Matth. vij. Volens dñs noster populum iudaicum rudem z animalẽ retrahere a malo sub similitudine arboris non ꝓducentis fructũ: que rõne sue sterilitatis excidetur z in ignẽ mittitur cuilibet malo non natura sed affectu voluntatis ꝓnunciat decisionẽ z combustionẽ eterne damnationis. cum dicit in verbo ꝓposito. Omnis arbor que nõ facit fructũ excidet z̃. In quo quidem verbo ordinate ꝓceditur. Nam

¶ Primo describitur peccatũ ad interiorem originem quã habet ex arrogantia mẽtis.

¶ Scõo quãtũ ad exteriorẽ ꝓsummationẽ quã hz in cõplacẽtia opis.

¶ Tercio quãtũ ad finalẽ ordinatõez: quã habet in gehẽna ignis.

Et sic peccatũ licz occasionem habuit a fraudulẽtia hostꝫ originẽ tñ habuit ab arrogãtia mentis: cõsummationẽ in cõplacentia opis siue in cõcupiscẽtia carnis: z ordinationẽ in gehennã ignis. Primo ergo describit peccatũ quãtũ ad interiorẽ originẽ quã habz ex arrogantia mẽtis. cũ dicit. Omnis arbor. licz mala nõ natura sed mentis arrogantia. Unde glosa. Voluntas vniuscuiusq̃ est arbor mala vel bona z sicut arbor radicatur in terra: sic voluntas in anima manente integra natura affectu voluntatis corrumpitur vel in melius mutat. ¶ Secundo describitur peccatũ quãtũ ad exteriorez cõsummationẽ quã habet in complacentia operis siue cõcupiscẽtia carnis cũ subdit que nõ facit fructũ. Glosa. fructus arboris male sunt opera carnis scz fornicatio, luxuria, auaricia z̃ quos fructus nõ nisi mala voluntas facit. ¶ Tercio describitur peccatum quãtũ ad finalẽ ordinationẽ quã habet in gehẽna ignis. cũ subinfert. excidetur z in ignẽ mittetur.

Dicit ergo omnis arbor. Ubi describit peccatũ quãtũ ad interiorẽ originem quã habet ex arrogantia mentis. Illa em̃ arbor affectu volũtatis corrupta: est causa z origo malox operum.

¶ Primo que est adulterina: quia nõ inserta diuino nutu in orto ecclesie

¶ Secũdo que est arida quia nõ perfusa supno fluxu siue stillicidio gr̃e

¶ Tercio que ẽ infecũda q: nõ humano ꝓmota cultu vl' exercitio iusticie

¶ Primo illa arbor est causa fructus nõ boni q̃ est adulterina q: nõ inserta diuino nutu i orto eccl'ie. Unde Matth. vij. z est de hodierno euãgelio. Nunq̃d colligẽt de spinis vuas aut de tribulis ficus. Sic ois arbor bona fructus bonos facit mala aũt arbor fructum malũ facit. Nunq̃d colligent de spinis ifidelitatis vuas veritatꝫ fidei quas xp̃us in nobis seruat. Certe nõ. Quia sicut vue nõ sunt de spinis sz de vite: sic veritas fidei nõ ẽ de spinositate infidelitũ sed de vera vite q̃ est xp̃us Aut de tribulis paterne traditionis colligũt ficus. i. dulcedinẽ sancte conuersationis. q. d. non. z ista expositio extrahitur de glosa que dicit, spine tribuli sunt heretici a quibus nullus sa-

pientū veritatē vel sanctitatez poterit inuenire; sed cōtendūt z erudentant ap proximātes. Sic oīs arbor bona que est iserta a deo p fidē corpori ecclesie fructū bonoꝝ operū facit. Mala aūt arbor ꝓpter viciositatē degenerationis quā accipit a ꝓmo parente nisi inseratur corpori mystico xpi; malos fructꝰ facit; quia inutiles nec digni remuneratione. Nā sine fide ipossibile ē placere deo. Et de hoc silr pōt exponi illō qō dī Job. xix. Destruxit me vndiqz z q̄si arboris euulse abstulit spem meā ¶ Scō illa arbor est origo malorꝝ q̄ est arida quia nō pfusa celesti ifluxu siue stillicidio gre Math. xxj. Videns xp̄s ficī arborē vnā venit ad eā z nihil iuenit i ea nisi folia tm̄. Et ait. Nūq̄ ex te nascat fructꝰ i sempiternū; z aresacta est cōtinuo ficulnea. Per ficī arborem pōt intelligi hō deditus dulcedini mūdane; q̄ dicit esse secus viā in inuia carnis z nō in via spūs ad quā venies ihesus pedib⁹ euāgelij z nihil boni opis inuenit in ea nisi folia tm̄. id est vanas traditiones phorū; sine fructu iusticie z ait ad illaz, nūq̄ ex te obstinata in malicia nascat fructꝰ bone operis i sempiternū; timo ꝓpter duritiā z impenitens cor tuū; te damno eterne sterilitati subtrahēdo aquā celestis gre; z aresacta est cōtinuo ficulnea. ¶ Tercio illa arbor est origo mali operis; q̄ est infecūda; quia nō mota hūano cultu exercitio iusticie. Un Luce. xiij. Arborē ficī habebat quidā plantatā in vinea sua. Et sequit. Qui dixit ad cultorē vince succide ergo illam vt quid terram occupat. At ille respondēs dixit. Dimitte illā z hoc āno vsq; dū fodeā circa illā z mittā stercora z si fecerit fructū. sinaūt succidā eā in futuro. Per arborē illā pt itelligi qui in operibus virtutis nō se exercet cui minat dñs succisionez. succide ergo illā vt quid terrā occupat. vbi glosa. Terrā occupat q̄ locū quē tenet bonis operib⁹ nō exercet. z exēplo prauitatis pstat impedimērū ceteris ne caloze solis calescāt. At ille rndēs dixit illi. Dimitte illā z hoc āno. patienē eā expectando vsq; dū fodeā apostolicis ligonib⁹ circa illā exterius excitando; z mittā stercora. i. mala z abbominationes quas facit reducā ad memoriā vt de supbia in humilitatē reuocetur: etsi fecerit fructꝰ bone opationis; gra cōpūctionis. quasi de putredine stercoris excitatū bene. Sinaūt succidā eā in futuro p eternā dānationez. Un glosa. pctā carnis; stercora sunt q̄ mittunt ad radicē arboris. qñ pūtatis cōscientia tangit cogitatōnis memoriā; z dū inde penitet quasi p tactū stercoris redit ad fecūditatez operis.

Scō i verbo propositō describit pctm̄ quātū ad exteriorē cōsummationē quā habz in placentia operis; cū subdit. Que nō facit fructū bonū. Ut aūt meliꝰ deueniamꝰ in noticiā fructus mali, pūdeamꝰ cōditiones fructꝰ boni. qz postea p oppositas cognitōes facilit cognoscemꝰ fructus mali opis. Eo q̄ opposita iuxta se posita magis elucescūt. Ille aūt humanus fructus est bonus.

¶ Primo qui habet pulchritudinem speciositatis puritatis z mundicie delectantis visum.

¶ Scō qui habet suauitatē mansuetudinis z placētie; dulcorātis gustū

¶ Tercio qui habet vtilitatem charitatis z benivolentie; informantis effectum.

Ita per oppositū omne peccatū habet cōsummationē exteriꝰ in cōplacentia opis; q̄n humanꝰ fructus suū opꝰ ad similitudinē mali fructꝰ arboris malar

¶ Primo habz putredinē siue feditatem carnalis lasciuie; cōtristantis visum.

¶ Secundo habet acerbitatem furoris z iracundie; amaricantis gustū

¶ Tercio hz venenositatē cordialr invidie; deformantis affectum.

¶ Primo ille est malus humanꝰ fructus qui hz putredinē siue feditatem carnalis lasciuie; cōtristantis visum. Un ezech. xix. Elentus vrens siccauit fructus eiꝰ; emarcuerūt z arefacte sūt virge roboris eiꝰ ignis comedit eam z nunc transplantata est in deserto in terra inuia. Elentus vrens carnal'r lasciuie siccauit fructus eius venustat; z emarcuerūt z arefacte sunt virge et pullulationes: roboris z virtutis eiꝰ. Nihil ei inter oīa peccata tātū reddit hominē eneruatū z putridum; sic peccatū luxurie. Un luxuriosi immūdis anialib⁹ (sicut sunt porci z iumenta putrefactā i stercore suo z hmōi) assimilant; z talis planta merito transplantata est in deserto, spinositatis vicioꝝ; z in terra inuia carnis; in q̄ non potest producere nisi fructꝰ putridos z carnales: quoꝝ aspectu ita abhominat deꝰ z puritani eius angeli z sancti homines: sicut aliqui homines naturaliter generosi z nobiles abhorrēt aspectū pomi siue fructus putridi et verminosi. ¶ Secundo ille fructꝰ humanus est malus q̄ habet acerbitatē furoris z iracundie amaricantis gustum. Un Sapie. iiij. Fructꝰ eoꝝ inutiles z ad manducandū acerbi; z ad nihil apti. Fructꝰ eoꝝ. s. qui sunt iracundi sunt inutiles; z ipis ꝓpter subuersiōem rōnis z acerbi alijs ad mā-

ducandū ꝓpter furorem: ad nihil apti nisi ad subuersionē anioꝝ ipoꝝ vl' alioꝝ. Un glo. sup illō Prouer. xv. Vir iracūdꝰ suscitat rixas. dic sic, Janua omniū vicioꝝ est iracundia q̄ clausa virtutibus intrinsecus dat requies; apta ad omne facinꝰ armabit. ¶ Tercio fructus humani operis est malꝰ q̄ habet venenositatē cordialis invidie deformantis effectū. Un Amos vj. Conuertistis in amaritudine iudicium; z fructū iusticie in absinthiū. Cōuertistis in amaritudinē dolositatis z malicie iudiciū discretiōis recte; et fructū iusticie z pietatis in absinthiū in venenū malignitat; z invidie. Ad occidendū humanū genꝰ; nullū absinthiū; nullū fel amariꝰ; z nullū venenū pelus malignitate invidie. Nā ex venenose fructu invidie iudeoꝝ; occisus est filꝰ dei; multi sancti z homines iusti.

Tercio in verbo proposito describit pctm̄ quantū ad finalē ordinationē quā hz in gehenna ignis; cū subinfert. excidet z in ignē mittet. Iste ignis ad hoc vt pfecte ordinetur pctm̄ p punitionem.

¶ Primo est inextinguibilis; propē cōtinuationis ꝓpetuitatem

¶ Scō intolerabilis ꝓptervehementissimi doloris acerbitatem.

¶ Tercio ineuitabilis; ꝓpter diuini rigoris seueritatem.

Et sic ista pena in q̄ deformitas pctī ordinabit est summa et pfecta z nulla alia eo q̄ ꝓpetua dolorosa; nec poterit declinari ad modicā mōtulam.

¶ Primo ignis in q̄ deformitas ordinabit est inextinguibilis; ꝓpter cōtinuatiōis ꝓpetuitatē. Un Math. xxv Tūc dicet rex bis q̄ a sinistris sē. Di-

scedite a me maledicti in ignē eternuz Dignū t iustuz est vt peccatores qui a sinistris sunt.i. presentia quādiu vixerunt ardenter amauerunt (fm q̄ exponit glo.) pena eterna puniāt. Naz tanta est offensa quantus est ille q̄ offendit: sicut ptz q̄ maiorem offensaz cōmittit q̄ iniuriā facit alteri homini. Deus ergo offensus cum sit infinitus t eternꝰ. ḡ t pena t punitio respondens tali offensioni debet eē eterna. ¶ Scō ille ignis in quo deformitas culpe ordinabit ē intolerabilis: ꝓpt vehementissimi doloris acerbitatem. Ūñ in ps. Ignis: grando: nix: glacies: spūs procellarum pes calicis eoꝝ: quoniā iustꝰ dñs t iudile. equitatē vi. vultus eius. Justo ei iudicio fm q̄ colligit ex scriptura q̄t, tuor elementa nō distincta siz confusa credunt in inferno esse ad pfectaz punitionem dampnatoꝝ: vt omnis creatura exardescat in tormentuz contra iniustos t armet in vltionē creatoris t p eadem puniāt ex quibus cōstituūtur. Nec talis cōfusio penam minuit sed auget: p eo q̄ actio elementorum mutua post resurrectionē cessabit cuz cesset generatio et corruptio: t nūerꝰ electoꝝ sit cōpletus: manebit tñ eorū actio in corpora damnatoꝝ: qz ad ꝟ omnis virtus eoꝝ dirigēt non vt intendat multiplicare spēm siz vt fm imperium creatoris vindicent diuinam iniuriā: que quidē fiet affligendo humanam naturaz. ¶ Tercio ille ignis in quo deformitas culpe ordinabit ē ineuitabilis ꝓpter diuini rigoris seueritatem. Ūñ Deu. xxxij. Ignis succēsus ē in furore meo t ardebit vsqz ad inferni nouissima Rigor diuine iustitie ad quē ptinet malefactorē punire ita accendēt in die iudicij ad vltionez peccatorum: quia ignis indissolubilis ter alligabit anime peccatrici: t in eo anima tanꝗz in carcere includet: t ꝓpē hoc ad quemcunq̄ locum inferni anima declinauerit penam ignis sentiet q̄a iste ignis ardebit vsqz ad inferni nouissima Rogemꝰ.

Dominica octaua post Penthecostes.

Vocauit illū t ait illi q̄d hoc audio de te: redde rōem villicatiōis tue Luce. xvj.

Domin⁹ noster iustus iudex viuoꝝ t mortuoꝝ in punitione cuiuslibet peccatoris qui nomine illiꝰ villici potest designari: eo q̄ peccator ē diuisparor bonorum dei: more cuiuslibz iusti iudicis In proposito. Primo p̄mittit citatiōem. Deinde insinuat incusationē: postremo exigit satisfactōz ¶ Primo notat citationis premissio cum dicit: vocauit illum et ait illi.

¶ Secundo incusationis insinuatio cum subdit. quid hoc audio de te,

¶ Tercio satisfactiōis postulatio: cuz subinfert: redde rationem villicationis tue,

Citat siue vocat nos deus vt ad suā curiā celestis patrie ire debeamus tripliciter.

¶ Primo verbo sancte p̄dicatōis: rōnalem informantis.

¶ Scō beneficio cōtinue āministrationis: cōcupiscibilē allicientis.

¶ Tercio flagellis correptiōis pniet: irascibilem deterrentis. Ut sic qui insensibiles sunt et nolunt eruditi p̄ documenta: nec allici per beneficia sicut sensibiles deterreant̄ p flagella.

¶ Primo vocat siue citat nos deꝰ verbo euangelice p̄dicationis vt illuminet. Ūñ Mathei. xxj. Ite ad exitꝰ viarum t quoscunq̄ inueneritis: vocate ad nuptias. Per istas nuptias (fm glosam) signat sacramentū incarnationis: per qō deus pater filio suo ecclesiam tanꝗz sponsam copulauit: ad quas nos vocat dū suos p̄dicatores mittit dicens, Ite tanꝗz euangelici p̄dicatores: ad exitꝰ viaꝝ: vbi sunt errores gentium t defectus actionū (ſz q̄ dicit glo.) Et quoscunq̄ inueneritis. i. cuiuscunq̄ cōditionis: q: nulla ē acceptio ꝓsonarū apud deū: sed in oi gente t in omni populo t in oīi cōditioni beneplacitum est illi. Vocate tuba euangelice p̄dicationis: ad nupatires. i. ad misterū fidei. ¶ Secūdo vocat nos deꝰ beneficio cōtinue āministrationis: vt alliciat. Ūñ Job. xiij Vocabis me: et ego respōdebo tibi opi manuū tuaꝝ porriges dexterā. Vt vocat deus: cum muneribus p̄uenit: vt collatis beneficijs quasi emissis vocibus ad se ducere studet. Rñ det ei bonmo qñ digna opa iuxta ꝓcepta munera reddere festinat. eo q̄ mirificos deus operi manuū suaꝝ. i. homini fortanti manu sue potentie porrigit dexteram suaꝝ beneficiaꝝ. Naz celū fecit ad dandū ei lucē in die: vt ibi operaret. tenebras in nocte vt quiesceret et vtilē vicissitudinē tempoꝝ. Aerem fecit vt ꝑberet ei vtilē calorē t omne genus auiū ad suum seruitū ministraret. aquā fecit vt potū sibi tribueret et sordes sibi purgaret arētia irrigaret: t diuersitatē piscū ad suum esum nutriret. Terrā fecit vt cum portaret: pane confortaret: t vino letificaret. Totus mundus seruit homini: qz factꝰ ē p̄ homine: vt ipse seruiat ei q̄ fecit mūdum t hominē. Ergo sentis beneficium cōtinue āministrationis redde debitū bone operationis. Alioq̄n de ingratitudine iuste poteris argui. ¶ Tercō vocat flagello correptionis vt deterreat. Ūñ Luce. xviij. Exi in vicos t sepes t compelle intrare vt impleat̄ domus mea. Dico enī vobis: q: nemo virorum illoꝝ q̄ vocati sunt gustabunt cenā mea. Exi in vicos vbi sunt dyaboli rēptamenta: fm glo. t sepes vbi sunt inutilia incitamenta vitioꝝ: t cōpelle intrare infirmitatibꝫ t calamitatibus presentis vite, Et hoc est q̄d dicit glosa. Qui enī hui⁹ mundi aduersitatibus contracti ad amorez dei redeunt: a p̄sentis vite desiderijs corrigunt̄ q̄ nō nisi compulsi intrant: vt impleat̄ domus mea celestis patrie. Dico autem vobis q̄ nemo virorum illorum q̄ vocati sunt gustabit cenam meam. glosa. Qui dā vocantur t contempnunt: qz donū intellectus accipiunt: sed opere non implent: t talibus qui insensibiles sunt ad documēta et beneficia bonū est vt frangūtur infirmitatibus: aduersitatibus t biuusmodi Ut quos presens vita siue egyptijs (fm Greg) oppressit blandicijs adiuuet premens t dum deus vocat cruciatus impellat: qz duz affligit expedit. Nam dum violentiā ingerit festinare ad superna compellit. Unde dum populus israheliticus a Egypto se vocaretur: a pharaone affligebat vt videlicet alter vocando traheret: alius seuitēdo impelleret. Felix inquā talis necessitas que ad meliora compellit fm beatū Aug. ¶ Scō in vbo proposito notat incusatiōis insinuatio: cuz subdit. quid hoc audio de te. q.d. valde grauiter incusatus es mihi. Nā audio de primo arrogantiam detestabilis inobedientie ꝓtenent̄ cel

situdinē immense potentie. vñ in ps. Auerterunt se z nō seruauerūt pactū quēadmodū patres eō. q. sunt inar. paruū. In ira ꝯcitauerūt eū in col. su. a dc. puoca. Audiuit dñs z sprevit et ad m. re. n. isrl. Ecce q̄ isti maligni et obedientes ad nihilum redacti sunt i cōspectu dei. timētes aūt dñm. z obedientes eius preceptis tanq̄ amicos glificat z exaltat ad magnificentiam amicicie z amoris in pñti: quantū ad dona gratie. z in futuro quātū ad donū glorie. Vñ homo nisi obediat deo humiliter. nunq̄ dignus est ab eo honorari: immo ꝓ nihilo tanq̄ sterc⁹ reputari. O amabilis virtus māsuetudo obediētie q̄ humiles ad tantā nominis excellentiā sustollit vt pot⁹ dei amici q̄ famuli denominarent. Et o detestabile viciū arrogantia inobedientie q̄ de angelo fecit dyabolū: de innocēte peccatorē. ¶ Scōo audio de te maliuolentiā impetratis z inuidie effundentis sanguinē humane nature. Vñ Math. xxij. Relictō tenuerūt seruos eius z cōtumelijs afflictos occiderūt. Rex cū audisset iratus est et missis exercitib⁹ suis pdidit homicidas suos. Relictō nō tm cōtēpserūt venire ad fidem: immo tenuerūt seruos dei ap̄los z cōtumelijs afflictos occiderūt. Rex aūt cum audisset vocē sanguinis ad se clamantis de terra irat⁹ est. i. fm glo. cū trāquillitate iudicijs in vltionem erarsit z missis exercitib⁹ suis romanis sub Tito z vespasiano sicut dicit glo. perdidit homicidas illos. z ciuitatem illoꝝ scz ierl'm succendit. cum ierl'm inde sit cōstructa extra portam vbi deus crucifixus fuit apparet illam ierl'm ex toto fuisse incensam z destructam: fm q̄ dicit glo. super illud Math. xix. Non reliquerūt in te lapidē super lapidem. vel missis exercitibus suis. i. angelis: fm glosaz per quos iudicium exercebit: pdidit homicidas. i. sanctos psequentes: et ciuitatem succendit. i. carnem. in qua habitauit in iebēa cremabit. ¶ Tercio audio de te demulcentiā carnalis lasciuie subuertentis imaginē diuine essentie. Vñ in ps. Temptauerūt deum vt pe. es. a sp. z sequit. Ideo audiuit dñs z distulit. z ira succendit in iacob z ira dei in isrl'. Judei carnales z gulosi statim vt passi sunt famem: appetierūt esse in terra egypti sup ollas carniū nec adhuc sufficit eis peccare peccato gule cōcupientis carnalia delectamenta egypti: immo apposuerūt adhuc peccare ei peccato diffidentie: z blasphemie: male loquentes de dō q̄ non posset eis parare mensaz in deserto. Ideo audiuit dominꝰ hanc vocem z displicuit: sed tanq̄ misericors distulit disponēs oīa suauiter quousq̄ esce essent in ore eorum vt; experirentur nihil esse impossibile apud deum: z postea tanq̄ iust⁹ puniuit eos cum ira dei descendit sup eos. Vere gulosi quoꝝ deus venter est tanto impetu ad cibum bestialiter ferunt vt; nihil cogitent de deo sz tm̄ mō quō possent suū ventrē colere z adimplere q̄ꝓ gloria in confusione est ꝓpter rancoris subuersionem.

Tercio in verbo ꝓpositro

notat satisfactiōis postulatio cum subinfert: redde rōem villicationis tue: postulat dominus satisfactōnem: vt quilibet reddat principaliter de tribus.

¶ Primo de immundis cogitationibus cordis.

¶ Scōo de vanis z duris sermonibus otis. ¶ Tercio de malis z prauis maleficijs operis ¶ Primo hō tenet reddere rationē de immundis z puersis cogitationib⁹ cordis. Unō Rom. ir. Omnes astabim⁹ ante tribunal xpi. z sequit vnusquisq̄ vestrū reddet rōnem ꝓ se deo. Quis ei nō timebit stare ante tribunal istius iudicis q̄ scrutatur cogitationes: ponderat affectiones: examinant intentiones. z querit de puersis cogitationib⁹ immundis affectionib⁹ z malis intentionib⁹ rōnez. eo q̄ nulla ipm latet cogitatio. certe tunc latere erit impossibile apparere intolerabile. Ebarissimi si nolum⁹ timere stare ante tribunal tanti iudicis: habeam⁹ cor nostrū mundū z purum vt sit absq̄ tumore superbie: absq̄ liuore inuidie: absq̄ ardore auaricie absq̄ corpore accidie. z vt breui⁹ dicā absq̄ omni volūtate peccandi. ¶ Secundo reddere dz homo rōem de ociosis z criminosis verbis oris. Unde Math. xij. De omni verbo ocioso qō locuti fuerint homines reddēt rōnez deo in die iudicij ex verbis tuis iustificaberis: z ex verbis tuis cōdemnaberis. Illud est verbū ociosum: fm glo. qō sine vtilitate loquēt; dz aut audiētis vt de friuolis z fabulis. Unō si de verbo ocioso reddet rōem quāto magis de verbis criminosis. certe ex verbis bonis hō iustificabit et ex verbis malis homo condemnabit: q̄ mors z vita in manu lingue. fm glo. Si nolumus cōdemnari ex verbis nostris in die iudicij: habeam⁹ in ore nostro verba dulcia nō dura: humilia nō superba. edificatoria nō criminosa z detractoria. ¶ Tercio debet homo reddere rōnem de prauis maleficijs operis. Vñ in simbolo atha. oēs resurgere habent cum corporib⁹ suis: z reddituri sunt de factis ꝓpijs rationem Et in verbo ꝓposito vocauit illū: z ait illi. quid hoc audio de te: redde rōem villicationis tue: Uocauit illum q̄n ti mozem incutit eterne damnatōis: fz glosam. z ait illi: dictante cōscientia. quid hoc audio de te. redde rōem villicationis tue. i. fm glo. cogita dum viuis qualiter debeas operari: vt euadas penas eternas. Ideo cū tpe mortis non poteris villicare. i. operari ad satisfactiendū. Rogemus zc.

Dominica nona post Pentbecostes.

Domus mea domus orationis vocabitur:

vos aūt fecistis illā spelūcā latronū Luc. xix. Dñs noster summ⁹ pontifex vltis ecclesie. videns hodierna die domū orationis fieri foruz negociationis quodā debili flagello eiectis miraculose negociatoribus de tēplo: dure arguit eos de maleficio: cui subdit in verbo ꝓposito. domus mea domus orationis vocabit. In quo q̄dem verbo.

¶ Primo notat appropriatio dominij

¶ Scōo intentio sacrificij.

¶ Tercio increpatio maleficij.

¶ Primū est bonoris z magnificentie. Scōm est amoris z beniuolentie Terciū est pudoris z displicētie. ¶ Appropriatio dñi q̄ō ē honoris z magnificētie notat: cū dic. dom⁹ mea. ¶ Intētio sacrificij q̄ō ē amoris z beniuolentie notat: cū subdit: dom⁹ orōis vocabit. Ista intentione fit eccl'ia vt sacrificijs deus honoret in ea. ¶ Increpatio maleficij z displicētie notat: cuz subinfert. vos aūt fe. illā spe. latronū.

Primo ergo in verbo

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓpositio notat appropriatio dñi cum dicit: dom⁹ mea. Uendicat et appropriat sibi dominiū de⁹ in eccl'ia eo q̄ in ea hz exercere tres actus ierarchicos sibi soli tanq̄ efficienti cōuenientes et nulli alij. Un sicut de⁹ pater hz in superiori ierarchia angelos ꝓpurgare: illuminare et ꝓficere: sic eius filius hz indiuisa sint opera trinitatis: in inferiori ierarchia fidelium hz hec tria facere: hz aliter accipiat purgare hic et ibi. Un ꝓpter hec tria q̄ habent fieri in ecclesia appropriat sibi dñiū: et dicit de ea q̄ est domus mea.

¶ Primo q: est locus desiderabil' ꝓpiationis: purgantis affectus a sordibus peccati.

¶ Secundo est locus salutar' eruditionis illuminantis et dirigent' ab errore in deum.

¶ Tercio q: ē locus sacramētalis refectionis ꝓficientis et quietātis appetitū dulcedine incomprehensibili. Et sic in ecclesia debet purgari a malo culpe et illuminari verbo doctrine et refici siue ꝓfici cibo eucharistie. ¶ Primo dñs appropriat sibi dominiū in ecclesia q̄ est locus desiderabilis ꝓpiatiōis purgantis feditatē affect⁹. Un .iij. Regū. viij. ō: si populus israel q: ꝑuaricat⁹ est tibi: gemens et confitens nomini tuo venerit et adorabūt et deprecati fuerint in domo hac tu exaudi ō celo et dimitte peccata ꝑpli. Qui cū vult obtinere veniam pcōr: debz habere ordinē qui in ꝑdicta auctoritate docet seruari ꝑ verepenitētes. ¶ Primo debent gemere ꝑ dolorosā cōtritionē in corde. Deinde cōfiteri petā sua ꝑ recognitiōez in ore ad laudē nois dei. Postea venire ꝑ defectuū emēdationē in ope. et tunc cū adorabūt cū timore: et deprecati fuerint cū deuotione: in domo eccl'ie: meruerunt optinere venia pcōr: dummodo ꝓponūt peccata postmodū nō admittere. Quia ꝓpter hoc ō: Eccl'iij Custodi pedē tuū ingrediens domū dei. Ille nouit custodire pedē suū: qui ingrediens domū dei affectū ab oīi immunditicia ꝑ cōfessionē purgat et eam postmodū nō ꝓponit admittere. ¶ Secūdo dñs appropriat sibi in ecclesia dominiū: q: est locus salutaris eruditōnis illuminantis reneb: ositatem intellect⁹. Un Eccl'i.ij. Appropiate ad me docti et cōgregate vos in domū discipline. Uerbū est diuine sapiē ad laycos q̄ indocti dicunt: q: in diuinis eloquijs nō sūt instructi. Isti aūt appropiant ad sapiam increatā quādo prebēt tam auriū audientiā q̄s cordium intelligentiā ad p̄dicatoris eloquētiam vt diligenter intenti his que dicuntur ea totis visceribus anbelantes festinant q̄ intelligunt opere adimplere. Et cōgregate vos in domū discipline: q̄ fit q̄n fideles laduanant extra parietes ecclie materialis. Unde i dieb⁹ solennib⁹ tractāda sunt verba dominice doctrine. Et ꝓpter h̄ dicit p̄s. in ꝑsona p̄dicatoris. Benedixim⁹ vobis de domo dñi de⁹ dñs et illuxit nobis. Bñdixim⁹ vobis .s. populis nostra arida corda rore celestis doctrine cōpluendo: et hoc q: dominus de⁹ prebens officij salutez illuxit nob⁹ conferens veritatē euangelicā. Unde in predicatorib⁹ debet esse officij auctoritas. veritas euangelij: et vnitas populi ¶ Tercio dñs appropriat sibi dominiū in ecclesia q: locus sacramētalis refectionis perficientis et terminantis fluxibilitatē appetitus. Unde Prouerb. ix. Sapientia edificat sibi domū excidit columnas septē: immolauit victimas suas: miscuit vinū et ꝓposuit mensam: et sequit insipientibus locuta est. Uenite et comedite panem meū et bibite vinū q̄ miscui vobis Sapie. j. Xp̄us edificauit sibi domū eccl'ie: excidit .i. ꝑfunde et firmiter in ea collocauit columnas septē sacramentoꝝ immolauit victimas suas proprij corporis: et miscuit vinū ꝓprij sanguinis qui exiuit de eius latere: et ꝓposuit mensam suā in altari crucis. et insipientibus hui⁹ seculi qui nolunt humana rōne in cognitionē hui⁹ sacramenti deuenire: locuta est tam interiori inspiratione q̄s exteriori p̄dicatiōe Uenite et comedite panē meū celestez habentē omne delectamentū et oīis saporis suauitatē: et bibite vinū: sapiētialis sapientie. Un q̄ vult comedere panē vite et potare vinū sapientie: necesse hz venire ad sacramentū corporis et sanguinis xp̄i. Ibi em̄ sentiet q̄mō sapia ꝑm suū nomē sit et gustabit sensibiliter quō eius gustus est super mel dulcis: cui⁹ immēsa magnitudo dulcedinis que in eo abscondit appetitum anime que est ad infinita absorbet: quietat. In nullo em̄ alio fluxibilitas appetit⁹: et instabilitas mentis potest terminari: et quietari. Nam cor humanū sic lubricū et instabile ꝓpter diuersitatē appetit⁹ ad multa et varia fluxibilia ne eius appetit⁹ in aliquo satiet continue dissoluit ad carnalia delectamenta plura: vt stabiliet in bono: de⁹ dedit homini panem in quo inueniet plenitudinem saturitatis et ebrietatem sapientialis voluptatis. Unde in p̄s. xxxv. Inebriabuntur ab vbertate domus tue: et torrente voluptatis tue potabis eos. Quoniā apud te est fons vite: et in lumine tuo videbim⁹ lumen.

Secundo in verbo ꝓ

positio notatur intentio sacrificij in cōspectu dei. ad q̄ necesse sunt tres conditiones. Nam

¶ Primo debet preire oratione būilitas animi: in reputatione.

¶ Secundo comitari debz sanctitas desiderij: in affectione.

¶ Tercio subsequi sedulitas studij: in continuatione.

¶ Primo oratiōe debz preire humilitas animi in reputatiōe. Et de hoc habem⁹ exemplū Luc. xviij. de pharisco et publicano q̄ ascenderūt in templum: vt orarent: sed oratio publicani adeo reputantis se esse malū vt nō auderet accedere: immo alonge stās cū timore et reuerētia nolebat nec oculos ad celum leuare ꝑ verecundia: penetrauit et ascendit velut fumus aromatum in conspectu dei. ꝑm q̄ ō: Ecclesiastici. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Un descendit iustificatus in domū cōscientie a pharisco cui⁹ oratio erat cum tumore superbie et ꝑsumptiōe iusticie de ꝓprijs meritis: q: deū nō orabat immo se laudabat: et oranti insultabat. Et ꝓpter hoc dicit Aug. ad dioscoꝝ. Nisi bene humilitas omnia que bene agimus precesserit vl' comitet vel subsecuta fuerit ꝑ posita q̄ moueamur apposita cui ad hereamur impositā q̄ reprimamur tam de alijs bñficio nobis gaudentib⁹ totū extorquet de manu vestra superbia.

¶ Scō orōnez dz comitari puritas desiderij in affectione. Un .j. Thi. ij. Volo viros orare in oī loco leuātes puras manus sine ira et disceptatione (Hoc est) vt in tempe oratōis nulla occurrat ire passio: nulla fantasmatum illusio: quales ergo volumus in

ueniri in oratione z allegantes oratiõe debem⁹ ꝓparare cor ſm beatuz Aug. Quicꝯd ante temp⁹ orationis ꝑ ſenſus hauſim⁹ totũ in tpe oratõis occurrit. Et ꝓterea bñ dicebat dñs Matb. vj. Tu aũt cũ oraueris intra in cubi. tuũ: z clau. oſtio ora pa. tuũ. B eſt vt ꝓparet ſecretũ cordis z claudantur ſenſus corporis: vt mens trãſceſſis ſenſibus humanis z ſilitudinib⁹ imaginarijs non ſono vocis et lingue motu: nlla ſyllabaꝝ diſiũctiõe: ſz ꝙglobatis deſideriꝯ affectib⁹ in dei amorẽ z laudẽ reſoluat: qz tũc adimplet quod dr apoc. viij. Aſcẽdit fum⁹ incenſoꝝ de orationib⁹ ſanctoruz: de manu angeli coram deo. ¶ Tercio oratiõnẽ debet ſubſequi ſedulitas ſtudij in cõtinuatione. Uñ Luc. xviij. Oportet ſp orare z nõ deficere dicens eis exemplũ cuiuſdã vidue q̃ rõe ſue importunitatis exaudita eſt apud iudicem. Ad ꝟram Illi exemplo illi⁹ vidue merent exaudiri in oratõne q̃ nõ impediũtur aliqua ſupflua occupatione ſemper ſine intermiſſione z cũ importunitate orare quouſq; obtineãt qđ deſiderant. Et ꝓpter hoc dr Eccl'. Melior ẽ finis orationis q̃ principiũ. cũ illud ⁊bũ qđ dr. Oportet orare ſp: dz ſic intelligi ſm glo. Semp orat qui canonicis horis ſm morẽ eccleſie inſiſtit. Uel ſemp orat iuſtus dũ ſm deũ oia agit nec deſinit orare niſi cũ deſinit iuſtus eſſe.

Tercio in verbo propoſito notat increpatio maleficij qđ eſt pudoris z diſplicentie cũ ſubinfert Vos aũt feciſtis il. ſpe. latro. Tripli/ci de cauſa cõmittit illud maleficiũ. ¶ Primo quando in ea eſt contentõ ſuperboꝝ. Uñ in pſ. Luius maledictione os plenum eſt z amaritudine z dolo, ſequit. inſidiat quaſi leo in ſpelunca ſua. Unde dum homo ſanctus in eccleſia leſionez innocentis ꝓximi cogitat quaſi leo inſidiat in ſpelunca cuius os ad modũ furioſi canis ꝓpt conceptionẽ ſuperbie: plenũ eſt amaritudine ſubuerſionis z dolo deceptionis. tales nõ ſunt ſuſtinendi q̃n flagello correptionis puniant. z etiã ſi incorrigibiles fuerint expellãtur ne forte alios per conceptõnem ſubuertant z fiat domus orationis domus contentionis. ¶ Secundo eccleſia fit ſpelunca latronum quando in ea eſt infectio lubricorum. Unde Jeremie. vij. Diriſtis liberati ſumus: eo q̃ fecerittis abominationes iſtas. Spelunca ergo latronum facta eſt iſta dom⁹ in qua inuocatum eſt nomen meum. bene etiam in qua inuocatur nomen dei fit ſpelũca latronum quando in ea fiunt homicidia et adulteria: que ſunt abominationes apud deum. et ꝓpter hoc amouenda eſt illa feto/ſa abhominatio lubricorum ab eccleſia: alioquin non eſt domus propiciationis: immo abominationis z prouocationis. ¶ Tercio eccleſia fit ſpelunca latronum quando in ea eſt negociatio cupidorum. Unde Matbei xxj. Intrauit ihesus in templum z eiciebat omnes ementes z vendentes in templo: z menſas nummulariorũ z cathedras vendentium columbas euertit. et dixit eis. Scriptum eſt. domus mea domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis eam ſpelunc̃ latronum. Dominus noſter intrans templuz ardore ſpiritus concitatus quodam vili flagello miraculoſe eiecit omnes negociantes de templo. Unde gloſa. Mirabilia in flagello

vendentes de tẽplo eĳcere. z nũmulariorũ mẽſas ſubuertere. quo nihil egit mirabilius igneũ z ſydereũ aliquod irradiabat ex eius oculis z lucebat in facie maieſtas. z mẽſas nũmulariorũ z cathedras vendẽtiũ colũbas euertit. Nũmularij ſm gloſam. erãt aliq̃ poſiti a ſacerdotib⁹ vt mutuarẽt nihil habẽtib⁹ ad hoc vt poſſent emere columbas z alia vendita poſtea reciperent oblata. verbis z zelo debet agitari platus quãdo videt in eccleſia vendi ſacramẽta ꝑ que hauriũt ſpũſancti ꝛtia. vel emi eccleſiaſtica officia oẽs tales qui lucra ſectant eĳciat de eccleſia. ne forte dom⁹ oratiõnis fiat domus negociationis. Rogemus tẽ.

Dñica decima poſt Penthecoſtes Sermo.

Qui ſe exaltat humiliabit Luce. xviij. In hoc verbo qđ eſt infallibile diuine iuſticie cõtinet ſumma tot⁹ ſalutis humane que cõſiſtit in humilitate meriti z ſublimitate ꝓmij. Uñ in eo primo premittitur humilitas ſiue oportunitas meriti ꝑ modũ antecedẽtis. Scõ adiungit ſublimitas premij ꝑ modũ cõſequẽtis. Primũ autẽ quãtũ ad ſtatum vie ſub rõne cognoſcẽtis. Scõm quantũ ad ſtatũ patrie ſub ratione allicientis. Et primo ꝓmittitur humilitas meriti ꝑ modũ antecedentis. cũ dicitur. Qui ſe exaltat ſcz in ſtatu vie. Scõ adiungitur ſublimitas ꝓmij ꝑ modũ cõſequẽtis. cũ ſubditur exaltabit. ſcz in ſtatu patrie. ¶ Dicit ergo. Qui ſe humiliat. vbi notat humilitas meriti. Ut autẽ verbis euangelij nos cõformemus poſſum⁹ dicere q̃ ille eſt vere penitẽs. z habet meritoriã humilitatẽ: qui exemplo iſtius publicani hz humilitatẽ opis. oris. z cordis. Uñ ille qui rõne ſue pfectę humilitatis deſcendit iuſtificatus in domo conſcientie. ¶ Primo habuit humilitatẽ reuerentie in opere ex cõſideratione altiſſime maieſtatis. et tõ dr Publicanus alõge ſtans nolebat nec oculos ad celũ leuare. gloſa. A longe ſicut humilis nõ audet appropinquare vt ad eũ appropinquet. nõ aſpicit vt aſpiciatur. ¶ Scõo habuit humilitatem contritionis z pnie in corde ex recordatione cõmiſſe iniquitatis. Unde ꝓcutiebat pectus ſuũ. gloſa. premit cõſcia: ſed ſpẽ ſubleuat. ꝓcuſſit pect⁹. de ſe penas exigit. ¶ Tercio habuit humilitatẽ recognitõis culpe in ore et timore eterne calamitatis ſiue ſecuritatis. Unde dicebat. Deus ꝓpitius eſto mihi peccatori. cui rõne culpe debetur pena ſempiterna. vbi gloſa. Confitere vt deus ignoſcat. z ſic mouebat eũ ad humilitatẽ diuine maieſtatis. faſtigium qđ eſt venerãdũ cõmiſſe iniquitatis. obprobriũ qđ eſt erubeſcendum extreme ſeueritatis. iudiciũ qđ eſt metuendũ. z ſic perfectũ habuit motiuũ ad humilitatẽ. ſcz q̃ erat ſupra ipſum deus q̃ preſidebat. q̃ erat infra ipſuz dedecus q̃ diſplicebat. qđ erat cõtra ipſum iudiciuz qđ imminebat. ¶ Sed vt recto ordine ꝓcedamus poſſumus dicere q̃ ille publican⁹ gerens formã veri penitentis. ¶ Primo habuit humilitatẽ cõtritionis z pnie in corde ex recordatione cõmiſſe iniq̃tatis. Unde cõuenit ei qđ dr Prouer. xij. Deor in corde viri humiliabit illũ. Deor eſt dolor de pctis preteritis qđ eſt optimũ motiuũ ad humilitatẽ cordis q̃ penitẽs dolẽs de pctis z ſe libenter ſubdẽs dño quẽ offendit ſalubriter veniaz impetrat ſm qđ dr in pſ. q̃ cor

contritū ⁊ humiliatū deus non despiciat. Un penitēti dī Ecci. ij. In dolore sustine ⁊ in humilitate tua patiētiam habe qñ in igne ꝓbatur aurū. boies vero receptibiles in camino humiliationis. ¶ Scdo ille publican⁹ gerens formā penitētis habuit humilitatē recognitōis culpe in ore ex timore eterne calamitatis. Un Ecci. vij. Humilia valde spīm tuū quia vindicta carnis impij ignis ⁊ vermis. Cōsiderās pctōr qvindicta ⁊ punitio siue carnis erit ignis gehēne q̄ nō extinguetur ⁊ vermis ꝙscientie q̄ nō morietur valde debet humiliare spīm suū per timorē corā vicario dei ⁊ eius pedib ꝓuolutus cū dolore ⁊ lachrymis sua peccata cōfiteri vt dolore ⁊ amaritudine cōpunctionis vermē interficiat. ⁊ flumine lachrymarū ignez extinguat. Un de ista humiliatōe dī Ecci. iiij. presbytero humilia animā tuā qō fit quando peccator ꝙsideras q̄ p̄sbyter tenet locū dei. nō vult tanq̄ superbus sedere ad latus ei⁹. imo tanq̄ humilis se p̄sternit eius pedibus quousq̄ cōfiteatur ⁊ quia tūc impletur in eo qō dicitur ij. Regū. xxij. Quia humiliat⁹ ē causa mei nō inducā malū in diebꝫ illius.

¶ Tercio iste publican⁹ habuit humilitatē subiectionis ⁊ reuerētie in opere ex cōsideratione altissime maiestatis. Un nō accessit imprudēter sed stans a longe reuerēter nolebat supcilia oculoꝝ in altum elationis eleuare. sed in īmū deiectōis deprimere. vt ꝓ ꝫ posset deū honorare. sm q̄ dī Ecci. iij. Magna potētia dei filij⁹ ⁊ ab hoīb honoratur. Magna res q̄ excelsus deꝰ humilia subiacētie in publicano approbat ⁊ alta superbie in phariseo reprobat quia nō deum orabat. imo de ꝓpꝫ meritis se laudabat ⁊ alij insultabat. Nā iustificatus descēdit publicanus a phariseo in domo cōscientie ꝓprie. ⁊ hoc est q̄ sm regulā diuine iusticie q̄ est. ois qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabit. Certe nūq̄ ille phariseus publicano insultasset si attendisset. qō dicit glosa Augustini sup illud Phil. ij. Superiores inuicem arbitrātes. nō ita debemus arbitrare vel estimare hoc vt estimare fingam⁹ sed vere estimem⁹ posse esse aliqō occultuz in aliquo quo nobis superior est etiā si bonū nostrū esset quo illo iudicemur superiores occltū nō sit. Sed dicit forsitan aliquis. Timeo me humiliari plus q̄ veritas habeat. ne forte rōne humiliatōis in currā mendaciū simulatōis ⁊c. Rñdit btūs Bernardus Ecci. xxxvij. sup Canti. Justi⁹ tutiusq̄ est perfectio iuxta ipsius veritatis cōsiliū nouissimū locū eligere de q̄ postmodū cuz honore superius educamur q̄ ꝓsumere altiorem; vnde mox recedere oporteat cū rubore. nō est periculum q̄q̄ te humilies; q̄q̄ te reputes viliorē q̄ sis. Est aut grande malum horrendūq̄ periculū si vel modicum plus te extollas. vel si alij in tua cogitatione te p̄feras q̄ forte veritas est vel parem sibi vel superiorē iudices quēadmodū si ostiū trāseas. cum sup limiliare sit minus bassum non nocet quātūcunq̄ te inclinaueris sed nocet si te erexeris.

Scdo ī verbo ꝓpositō

notat sublimitas p̄mij sub rōne allicientis. cum subdit. exaltabit. Triplici exaltatione sublimabitur verus penitēs rñdēte de triplici būiliatōni ¶ Nam p̄mo quia habuit humilitatem cōtritionis ⁊ penitentie in corde ex recordatōne commisse iniquitatis exaltabit⁹ decore celestis gratie delentis maculā peccatoris.

¶ Scdo qz būit būilitatē subiectiōis ⁊ reuerētie in opere ex cōsideratōne altissime maiestatis; exaltabit⁹ virtute habundantōris iusticie accumulātis bona meritorum.

¶ Tercio quia habuit humilitatē recognitionis culpe in ore ex timore future calamitatis; exaltabitur honore deiformis glorie sublimātis ad gaudia angelorꝫ siue eternorꝫ. Due exaltationes sunt in statu vie. ⁊ disponūt ad terciam que est in statu patrie.

¶ Primo ꝓpter humilitatē contritionis ⁊ penitētie in corde ex recordatione cōmisse iniquitatis; exaltabit⁹ decore celestis gratie delentis maculā peccatorꝫ. Unde Ecci. xxxiij. Dñs exaltans animā. ⁊ illuminās oculos dās sanitatē ⁊ vitā ⁊ benedictionē. Deus exaltat aiaz cū ei⁹ affectū expoliat ab ignobilitate vetustatis culpe; induit nouitatē decorantis gratie; Et illuminans oculos intellect⁹ a tenebrositate ecitatis ⁊ ignorantie splendore veritatis ⁊ intelligētie. Dans sanitatē ei⁹ carni per repressionē carnalis cōcupiscentie ⁊ vitā eterne imortalitatis. Et benedictionez superne hereditatis vt possit dicere illō p̄s. Qui exaltas me de portis mortis vt annūci. opa laud. t. in portis filie syon. ¶ Scdo ꝓpter humilitatē subiectionis ⁊ reuerentie in opere ex cōsideratione maiestatis altissime; exaltabit⁹ virtute habūdātis iusticie accumlāt opa meritorꝫ. Un in p̄s. Custodi viā eius ⁊ exaltabit te vt hereditatē capias tibi. Custodi viā eius per executionē p̄ceptorꝫ. ⁊ exaltabit te per accumulationē meritorꝫ. vt hereditatē capias tibi. p remunerationē p̄miorꝫ. Et ꝓpter hoc dicit Ecci.

Qui operat⁹ iusticiā multiplicādo merita exaltabit⁹ ad magna p̄mia. Et qa hoc habet fieri mediāte timore domini. Ideo dicit Ecci. xl. Facultates et virtutes exaltant cor ⁊ sup hoc timor dñi. ¶ Tercio ꝓpter humilitatē recognitionis culpe in ore ex timore eterne calamitatis; exaltabit⁹ honore deiformis glorie sublimātis ad gaudia p̄miorꝫ. Unde j. Petri. v. Humiliamini sub potēti manu dei vt vos exaltet in die visitationis. Considerantes sub divine manus potētie. Non em̄ possum⁹ aliter sublimiter exaltari in patria nisi humiliem⁹ totaliter sub potenti manu dei in via. Nam si aliē nitimur ascēdere nō sit nobis spes de exaltatōe celestis glorie sed de electione infernalis ignominie. Unde Osee xvij. Ego dñs humiliaui lignū sublimez exaltaui lignū humile. Causa autem iusticie bui⁹ ⁊ eqtatis ē. quia quāto quis magis se exaltat ⁊ supra se erigitur tanto minus honorat deum et a superioribꝫ se elongat et inferioribꝫ se subicit. ac ꝓ hoc magis deijcit. Sz ecōuerso quāto quis magis se humiliat tāto magis honorat deū ⁊ ad superiora appropinq̄t ⁊ inferioribꝫ supponit ac ꝓ hoc iusto dei iudicio magꝫ exaltatur. Rogemus ergo ⁊c.

Dominica vndecima

post pentbecostes Sermo

Olutū est vincu/

lum lingue eius; ⁊ loquebat recte Matthei. vij. Qñ sm sanctos qō semel fiebat a dño nostro tūc corporalit. mō etiā fit ex ipso cōtinue spūaliter. Ideo possum⁹ dicere q̄ in verbis istis spūaliter intellectis ꝓ quolibet peccatore tria notantur ad nostram instructionem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Primū ē lubrica sceler; circūuolutō
¶ Scōm est dolorosa cordis ꝓtritio.
¶ Terciū est ꝓfecta oris cōfessio.
Et hec tria habēt se ꝑ ordinē. Nā non
habet efficaciā oris cōfessio nisi ꝑmo
ꝓcedat ꝓfecta cordis cōtritio. nec cor
cōteri z penitere decet nisi ꝑmo pecca
ti ꝓpetratio viā contritioni ꝑster. z ꝑ
hoc recto ordine ꝓcedit in verbo ꝓpo
sito. eo q̄ ꝑmo notat lubrica sceleris
circūuolutio. cū dicit. Vinculū lingue
eius. Sicut em̄ lingua materialis ni
mia nerui cōstrictione siue alio ipedi
mēto ligatur ne possit vocē formare.
sic lingua ītellectualis stricti in pecca
ti delectatōe circūuolut̄ z eneruat̄ vt
nō sufficiat sua petā recogitare vel re
cognoscere. ¶ Scō notat dolorosa
cordis cōtritio. cū subdit. Solūtū est
Optime dolor cōtritionis soluit pcti
delectationē eo q̄ cōtraria delectatio
nis culpe cōtrarijs doloris z amari
tudinis pnie curant. ¶ Tercio notat
ꝓfecta oris confessio. cū subinfert. Et
loquebat recte. qđ fit q̄n hō non decli
nat cor suuz in verba malicie ad excu
sandas excusatōes in pctis sed cōfite
tur hūiliter z apte omnia peccata sua.

Dicit ergo vinculum lingue ei⁹. vbi notat ꝑmo lubrica sce
leris circūuolutio. Sicut em̄ lingua
material' inuolut̄ z ligatur vt nō pos
sit exire in actū debitū.
¶ Primo morbi inflāmatione.
¶ Scō bui⁹ vocis infrigidatōe.
¶ Tercio nerui eneruatione.
Sic lingua spūalis. i. ps superior aie
isto triplici mō ligatur et inuolut̄ ne
possit debite moueri in vim ꝓpriā z in
subiectū ꝓpriū. Nam ꝑmo superbus li
gatur vinculo mētalis superbie ne pos
sit moueri ad honorandū deū. ¶ Se
cundo ligatur in frigidatione cordia
lis inuidie ne possit moueri ad ordi
nandū seipm̄. ¶ Primo ligatur super
bus vinculo mētalis supbie ne possit
moueri ad honorandū deū. Un̄ Sa
pientie. xviij. Persuasum habēt iniq̄
nationi sctē posse dñari vinclis tene
brarū z longe noctis cōpediti. Iniqui
id est elati z supbi effigientes patrem
suū diabolū qui regnat sup oēs filios
supbie. ꝓpulsuz habēt ab eo posse do
minari z ꝑsse omnib; z nationi san
cte vinculis renebrarū z longe noctis
cōpediti supbie excecantis. Compedi
ti z circūuoluti ne possint se ad humi
litatez iclinare ꝑ quā celsitudo diuine
maiestat; honorat. Nā magna potē
tia dei soli⁹ a solis hūilib; honorat vt
talib; qui gigantea magnitudine ela
ti nolunt humiliari. z alijs ꝓpter deū
subiecti esse. futurū em̄ est vt tales de
limo finalis iudicij suffocent. puulos
xp̄s custodit arcba humilitatis. Un̄
tales figurant ꝑ sedechiaz qui noluit
tanq̄z elatus z arrogans submittere
collū iugo diuini p̄cepti. de quo dicit
Jere. xxxix. q̄ rex babilonis. i. diabo
lus oculos sedechie eruit z vinxit euz
incōpediby vt ducerec in babilonem.
¶ Scō ligant inuidi vincul' cordial'
inuidie vt non possint moueri ad dili
gendū ꝓximū. Un̄ in ps. Principes
cōuenerūt in vnū aduersus dñm z ad
uersus xp̄m eius. dissupam⁹ vincula
eoꝝ z ꝓiciam⁹ a nob iugū ipsoꝝ. ꝑn
cipes sacerdotū ꝓuenerūt i vnū ad dñz
z ad xp̄m ei⁹. q̄n colligati vincul' cor
dialis inuidie cōsiliū inierūt aduersus
xp̄m vt eū morti traderēt z vinctū ad
ducerent z tradiderūt pontio pylato
ꝑm qđ dicatur Matthei. xxvij. capło.
Unde ne istis vinculis cordialis in
uidie circūuoluam⁹ odiendo ꝓximos

q̄ sunt mēbra xp̄i. ideo addidit dissū
pamus vincula eoꝝ z ꝓiciam⁹ a nob
infernale z diabolicū iugū sub quo se
subiugauerūt cū direxer. sanguis bui⁹
sup nos z sup filios nostros. Charissi
mi nō odiam⁹ ꝓximū xp̄i mēbrū quia
q̄ odit ꝓximū homicida est. z sanguis
ꝓximi sup eū est clamans ad deū. ꝑ sui
vindicta. ¶ Tercio ligant lubrici vin
culo corporalis lasciuie ne possint mo
ueri ad ordinādū z diligendū seipos
Un̄ Eccs. vij. Inueni mulierē morte
amarioꝛē que laqueus est venatoꝝ. sa
gena cor eius. vincula manus illius.
Unde dicit. Inueni amarioꝛē morte
mulierē. Nā mors occidit corpus cor
poraliter sed nequam mulier corpus
z animā eternaliter: que laqueus ē ve
natoꝛuz. i. demoniū. Isto em̄ muliebri
laqueo demones venari sunt gen⁹ hu
manū in ꝑmo parente. Nam mulier
est inicū peccati. sagena infernalis est
lubricū cor eius ad capiēdū lubricos
in aquis carnalitatis. Et man⁹ illius
. i. opa vincula sunt ad trabēdū ad lu
bricitatē peccati. Un̄ qui nō vult illa
queari a demonib; laqueo carnalis
lasciuie sed vult seipm̄ mundū conser
uare ꝑ puritatē pudicicie debet quātū
pōt declinare spectacula vanitatū: fu
gere cōsortia mulierū: quia sicut rosa
vel liliū cū frequēter tangitur incipit
marcescere z amittere colorē. sic cast⁹
homo quando se exponit huiusmodi
spectaculis vanitatū z mulierum: ita
aliquādo rangit̄ z percutitur cor eius
vt statim incipiat marcescere per im
mundam cogitationē: amittere colo
rem z odorem interioris mundicie ꝑ
consensum ad illam cogitationē.

Secūdo ī verbo ꝓpo sito notatur dolorosa cordis cōtritio
eū subdit. solutū est. Solut̄ em̄ ꝑ con
tritionē verā vinculū triplicis p̄dicti
peccati. scz superbie. inuidie. z luxurie
triplici dono qđ deus infundit anime
cōtrite. scz dono humilitatis: charita
tis. z castitatis. vt sic ꝓtraria culpecō
trarijs gratie curentur. Nam
¶ Primo vinculū mentalis superbie
soluitur ꝑ timoꝛis filialis reuere
tie honorantis deum.
¶ Scō vinculū cordialis inuidie sol
uitur ꝑ amoꝛē vtilis vel vtilis beni
uolentie diligentis ꝓximū.
¶ Tercio vinculum carnalis lasciuie
soluit̄ ꝑ decoꝛē celestis pudicicie or
dinātis z decoꝛātis subiectū ꝓpriū.
¶ Primo vinculū mētalis supbie sol
uitur per timoꝛē filialis reuerētie ho
noꝛātis deū. Un̄ Esaie. lij. Solue vin
cula colli tui captiua filia syon. Syon
que interꝑtatur specula est aia xp̄ia
na que apta nata est in seipsa videre
deū eo q̄ ē speculū z imago divie cēn
tie. Solue ꝑ mansuetudinē timoꝛis z
humilitatis vincula colli tui. id ē cer
uicose arrogantie z rebellantis super
bie quib; ad ea captiuata z subiuga
ta eras durissimo imperio diaboli vt
non posses militare sub principe xp̄o
eo q̄ nemo potest duob; dominis ser
uire. scz deo z diabolo cōtraria iuben
tibus. ¶ Secūdo vinculū cordialis
inuidie soluitur ꝑ amoꝛē vniuersalis
beniuolentie diligētis ꝓximū. Unde
Esaie. lviij. Dissolue colligatōnes im
pietatis. id est motus ire et rancoꝛis
quibus intellectus impedit ne possit
cernere veruz. z affectus prouocatur
ad nocendū ꝓximo solue ꝑ vinculum
pacis z concordie. similiter fasciculos
id est ꝓprava opera alios deprimētes
solue per cōdignā satisfactionē. Nam
primo debet bō reconciliari z remitte

re primo et corde. deinde si eũ leserit p opa satisfacere. quia reconciliatio cordis porũ valet sine satisfactõe operis si possibilitas adest. ¶ Tercio vinculũ carnalis lasciuie soluit p decorẽ celestis mundicie pulcrificantis corpus ꝓprium. Et de hoc potest exponi illud Luce. xiij. Hanc filiã abrahe quã alligauit sathanas nõne oportuit solui a vinculo in die sabbati. q. d. sic Jsta mulier habẽs spũm imundũ que erat inclinata ad terraz z nõ poterat sursum respicere significat qnẽlibet lubricum habentẽ immundũ spiritũ luxurie ratione cuius tantã habuit ꝓnitatẽ ad malũ vt semp sit inclinata ad terram sapiendo carnalia: z etiam tantã difficultatẽ ad bonũ vt si nõ possit sursum respicere apprehendẽdo spũalia. Jsto eñ duplici vinculo scz pronitatis ad malũ z difficultatis ad bonũ que nobis insunt carnis corruptione et spũs aggrauatione. alligauit eã sathanas a quo soluitur p xp̃m in die pulchritudinis gratie tempore euangelij. In quo plus cõmendat castitas mentis q̃ carnis. Nam castitas nõ est in carne sed in mente z ex corde redundat i corpus. Unde melior est castitas mẽtis q̃ corporis. Nam si cor fuerit castum: z corpus. nõ autem si corpus z cor. q̃uis iudei tẽpore legis crederẽt illud esse dictũ ab antiquis, non mechaberis: tñ de castitate carnis scz deus ad legis implerionẽ addidit nõ solum castitatẽ esse seruandam in carne z corpore. sed etiã cogitatione z visione. cum subiunxit Matth. v. Ego autem dico vobis. omnis qui viderit mulierẽ ad concupiscendũ eam iã mechatus est eam in corde suo.

Tercio in verbo ppo

sito notatur ꝓfecta oris confessio. cuz subinfert. loquebat recte. Jlle loquit ꝓfectã cõfessionẽ qui loquitur.

¶ Primo humiliter cũ obprobrio accusandi seipsum.

¶ Scõo loquitur vtiliter cũ ꝓposito emendãdi defectum.

¶ Tercio lachrymabiliter cum desiderio placandi deũ nihil valet cõfiteri z explanare peccatũ sine ꝓposito emendandi defectũ vel delictuz quia aliter nõ potest placare deũ ¶ Primo loquitur ille recte in confessione qui loquit lachrymabiliter cum ꝓposito placãdi deum. Et de hoc potest intelligi qõ dicit in hodierno euangelio. Apprehẽdens illum de turba seorsum: misit digitum in auriculam eius z suspicies in celum ingemuit z ait illi. Effeta. qõ est aperire z statim aperte sunt aures eius. et solutum est vinculum lingue ei9. z loquebatur recte. glosa exponit sic. Educit dñs infirmũ de turba. cũ mentẽ languidam peccatoris illustrat. a cõsuete cõuersationis morbo reuocat. z ad sequẽda ꝑcepta sua ꝓuocat. digitos in auriculam mittit cũ per dona spiritus sancti ad intelligenda z suscipiẽda verba salutis aperit. sputuz qõ de domini capite descendit diuinã sapiẽtiã signat cuius a lapsu humana ignorãtia soluitur. suspiciens in celum ingemuit. vt per hoc doceret thesauꝝ nostri cordis in celum erigere qõ per cõpunctionẽ z lachrymationẽ cordis a friuola carnis letitia purgatur: quia tunc statim aperiunt aures ad audiendam vocem diuine cõminationis cũ timore soluitur vinculum peccati per cõtritionẽ z loquebatur recte per perfectã cõfessionẽ: cuius loquela miro modo deus mifricors placatur Et ista expositio quasi tota extrabitur de glosis tc.

emẽdare. notum fac mihi domine finem meũ. z numerũ dierum meoruz quasi diceret. quia breuis velut vmbra. vt sciam quid desit mihi ad corrigendum z satisfaciendum de peccatis Nihil eñ tantũ mouet peccatorẽ ad emendandũ suos defectus. z corrigẽdum peccata sua quantum noticia z memoria mortis. Nam facile emendat peccata sua qui cognoscit se semp moriturũ. ¶ Tercio ille loquit recte in cõfessione qui loquit lachrymabiliter cum ꝓposito placãdi deum. Et de hoc potest intelligi qõ dicit in hodierno euangelio. Apprehẽdens illum de turba seorsum: misit digitum in auriculam eius z suspicies in celum ingemuit z ait illi. Effeta. qõ est aperire z statim aperte sunt aures eius. et solutum est vinculum lingue ei9. z loquebatur recte. glosa exponit sic. Educit dñs infirmũ de turba. cũ mentẽ languidam peccatoris illustrat. a cõsuete cõuersationis morbo reuocat. z ad sequẽda ꝑcepta sua ꝓuocat. digitos in auriculam mittit cũ per dona spiritus sancti ad intelligenda z suscipiẽda verba salutis aperit. sputuz qõ de domini capite descendit diuinã sapiẽtiã signat cuius a lapsu humana ignorãtia soluitur. suspiciens in celum ingemuit. vt per hoc doceret thesauꝝ nostri cordis in celum erigere qõ per cõpunctionẽ z lachrymationẽ cordis a friuola carnis letitia purgatur: quia tunc statim aperiunt aures ad audiendam vocem diuine cõminationis cũ timore soluitur vinculum peccati per cõtritionẽ z loquebatur recte per perfectã cõfessionẽ: cuius loquela miro modo deus mifricors placatur Et ista expositio quasi tota extrabitur de glosis tc.

Dominica duodecima post penthecostes Sermo

Omo quidaz de

b scendebat ab hierusalem in iericho z incidit in latrones qui etiã despoliauerunt eum. Luce. x. Quia faciliter rudes z sensibiles homines ducũtur in cognitionẽ alicuius rei spũalis cum circũuelatur exemplorum varietate. Jõo dñs noster volẽs istũ iudeum z etiã populũ iudaicum rudem z insensibilem per inuisibilia ad visibilia manuducere. Describit i verbo ꝓposito iuxta vocabulorũ proprietates primũ parentẽ sub methaphora hominis ab hierusalem in iericho descendentis in latrones incidentis. cum dicit. Homo quidã descendebat ab hierusalẽ tc. Jn quo quidẽ verbo si diligenter attendant hierusalem z iericho interpretationes z conditiones z etiam expoliatio facta per latrones valde elegãter describitur primus parens quantũ ad tres cõditiones vi delicet quantũ ad

¶ Primũ sue creationis fuit status originalis innocẽtie.

¶ Mediũ preuaricationis lapsus detestabilis culpe.

¶ Ultimũ ꝓuaricatõnis damnũ siue defectus penalis miserie.

Hec tria se habent per ordinẽ. Nam deus primo creauit hominẽ rectum quantuz ad statum innocẽtie, deinde voluntas cadẽs a rectitudine iustitie acquisiuit penalitatis defectus z miseric. ¶ Primo ergo in verbo proposito describit primus parẽs quantũ ad statũ originalis innocentie cũ dicit de hierlm. Per hierusalẽ iterpretat visio pacis intelligit status innocẽtie

in quo erat summa cōcordia z armonia inter carnē z spm̄. primi parentis licet merito sui peccati aduersenk ad inuicē. ¶ Scōo quātū ad lapsum detestabilis culpe. cum subdit. Descēdebat in iericho. Per iericho q̄ interp̄tat luna siue defect⁹ signat lapsus peccati. Nam peccare idem est q̄ deficere.

¶ Tercio quantū ad damnū penalis miserie cū subinferk. in latrones. i. demones q̄ dispoliauerūt eū indumēto innocentie. z ista diuisio habek ex glosa que dicit sic. Hō ille adā intelligit qui ab altitudine celestis hierl'm prīuaricationis lapsu ad miserias z defectus huius vite mutabilis z erronee descendit.

Primo in verbo proposito p hierl'm intelligit status originalis innocētie z bene si attendank eius cōditōnes. z interp̄tatōnes. Nā hierusalem locus erat.

¶ Primo dignitatis z honorificētie. quia regalis p̄sidentie.

¶ Scōo delitiositatis et affluētie. q̄a emanatiuus lacte z melle.

¶ Tercio securitatis p̄fecte q̄ custoditus ab angelis die ac nocte.

Et hec tria erāt p̄fectiori mō in statu innocentie. Nam adā in statu illo habebat dignitatē originalis innocētie. Scōo deliciositatez oblectabilis gr̄e. Tercio securitatez p̄tectionis diuine. Et p hec tria p̄fecte ordinabak ad illā beatā trinitatē. Nam rōne p̄mi ordinabatur ad speciositatē filij. rōne scōi ad benignitatē spūssancti. rōne tercij ad potestatē patris eterni. ¶ Prio p hierl'm intelligit status innocētie. Et de hoc pōt exponi qō dicit Ezech. vij. Eleuauit me spūs inter celū z terrā z adduxit me in hierl'm in visione dei Ad litterā. dñs eleuauit hoiem p̄mū quasi inter celū z terrā q̄n eum posuit in paradiso. Nam fm magistrū. ij. li. sententiarū dis. xvij. Hō extra paradisum creat⁹ est z postmodū in paradiso posit⁹ vt melj⁹ cognosceret dei beneficiū dū videret se altū de adductū. Vñ fm sanctos paradisus terrestris ē locus valde eminēs z altus quasi medijū tenēs inter hāc vallem miserie et patrias celestes iuxta equinoctialem vbi est magna tēperies rp̄is in oriēte vergēs in meridiē. z rōne sue altitudinis nō ascendūt illuc vapores in aere elevati quibus luna dñatur sed est ibi puritas aeris ad p̄tēperantiā calorīs z hōo locus ydoneus statu ppetuitatis. z sicut loc⁹ est medi⁹ quia inf celū z terrā ita cognitio illius stat⁹ innocentie quasi mediū tenebat inf statuz glorie z statū miserie. Nā in statu glorie videtur de⁹ in maiestate in sui sbanta q̄ nulla ē ibi obscuritas. In statu vo miserie mediāte speculo obscuro in enigmate. Enigma cūm fm beatuz Augustinū. xiij. de trinitate est similitudo obscura. sed in statu innocētie videbatur mediāte speculo claro sine aliqua obscuritate eo q̄ nulla erat in aia peccati nebula sed oīmoda puritas z nulla rebellio carnis z virtū inferiox ad spūm ꝛ oīmoda subiectio. z ꝓpter tantā armoniā z cōcordiā pacis inter carnē z animaz subdit in p̄dicta auctoritate. z duxit me in hierl'm que interp̄tatur visio pacis. sed ꝓpter omnimodā puritatē rōne cui⁹ mō oculo rōnis videbat deum sine obscuritate sbinfert q̄si anthonomatice q̄ fuerat ductus in visione dei huius amisse innocentie recuperationē credens fidelis thobias si ihesus christ⁹ dicebat. Thobie. viij. Beatus ero si fuerint re

liquie seminis tui ad videndū claritatem hierl'm. id est originalis innocentie que fuit in rp̄o. ¶ Secundo per ierusalem intelligit status innocentie: quia in eo habebat p̄im⁹ homo deliciositatem oblectabilis gratie. Et de hoc potest intelligi illud Ysaie. xxxiij. Oculi tui videbūt ciuitatē hierl'm opulentam. Vere adam in statu innocentie erat velut ciuitas hierl'm opulenta pulchra z decora: propter abundantiam gratiarū: z terribilis vt castrox acies ordinata: ꝓpter refulgentiā virtutū Hanc hierl'm que edificatur vt ciuitas cui⁹ participatio eius in idip̄m. videns dyabolus statim inuidit. vñ Beriñ. Cum videret patrem nostruz omniū hominū emul⁹ charitate circūdatū z oi virtute vestitū: z hic accepisse terrenum hominē quez ipe ami serat p superbiaz inuidit insatiabilis homicida: z cuz dicit q̄ fecit hominē innocentem rectū virtuosum sine sollicitudine sine tristicia oīm virtute decoratuz omnibus donis ornatū: nec est intelligendum q̄ statim q̄n deus hominē condidit virtute vestierit z ornauerit: sed quia tunc disposuerit. et nō longo tempe post ornauerit quē admodū maior mund⁹ ille sensibilis prius tempore fuit creatus: z post ornatus. Vnde sicut esse gratuitum est alterius generis q̄ esse naturale: sic in diuersis temporib⁹ fuit anie creatio z gratie supinfusio. Nunq̄ enim deus quantum est de lege communi alicui adulto infundit gratiam: nisi sit p̄paratio ex parte hominis: et propter hoc nō fuit concreata gratia homini sed dilata quousq̄ homo quodammō paratum ad vsum rōnis se disponeret ad suscipiendaz gratiam. ¶ Tercio per ierusalem intelligit status innocentie: quia in eo habebat p̄mus homo securitatem protectionis dei. Et de hoc potest intelligi illud p̄s non cōmouebit qui habitat in hierl'm. Montes in circuitu eius z dominus in circuitu populi sui. Vere adam existens in statu innocentie nunq̄ commotionē siue dissolutionē sui corporis passus fuisset nisi ab intrinseco: q̄ licet cōpositus ex contrarijs: z cōtrarietas sit cā pugne. z pugna in composito sit causa dissolutionis: z nō aliter se habent contraria in compositōne corporis: fm statum nature lapse: z fm statum nature institute Scōm eūm statum nature lapse nō solū agūt in aliqō extrinsecū ꝛ enā adiuicē mutuo agunt z patiuntur tam in ipsa cōstitutione q̄ post constitutuz esse. In statu vero innocentie taliter omnia ista fuerūt cōproportionata in prima compositione vel ad tantam concordiam educta: vt mutuo illo statu manente nō pugnarent. Et ideo illō corpus cōmoueri siue dissolui sub intrinseco necesse nō erat. Vñ z si erat mortale z corruptibile z habuit causā corruptionis in certamen voluntati subiacebat ex ordine diuine iusticie. z iō nisi volūtas eox dominarek: corpus nunq̄ corrumperek: q̄uis verum sit qō dicit philosophus: q̄ omne corruptibile de necessitate corrumpik: corruptibiles non subiacet voluntati: sicut corruptibile corpus ade: sed soluz virtute naturali. Non enī sil'r poterat cōmoueri siue ledi ab extrinseco eo q̄ montes. i. angeli z dominus in circuitu ei⁹ ad custodiaz. Non enim ordo diuine iusticie talem deordinationem z punitionem in illo statu debebat amittere quia nulla culpa precesserat q̄uis modo permittat innocen

tem occidi ab ipiot eo q̄ omnis ho/mo merito peccati originalis est mortis debitor. Et ꝓpter hoc merito poterat sibi dici a deo illud .ij. Reguz. xix. Veni mecū vt requiescas securus in ierusalem.

Secundo in verbo p̄

posito describit status culpe sub nomine iericho qō interpretat defectus eo q̄ peccare nihil aliud est q̄ deficere. Unde primus homo cuz peccauit bene descēdit in iericho quia rōne sui peccati incurrit triplicem defectū

¶ Primo defectū obscuritatis z ignorantie ad cognoscendū verū.

¶ Secundo defectū tepiditatis z ignauie ad opandū bonū.

¶ Tercio defectū timiditatis z inconstantie ad fugiendum z supandum malum.

¶ Et hec tria mala sē ꝓtra tria bona q̄ erāt i statu innocēte. Et sic̄ p illa bona ordiabat z assimilabat sacratissime trinitati: sic per ista tria mala deordinatur z efficitur dissimilis. Nam cecitas siue obscuritas deordiat siue dissimilat eum a claritate sapientie filij. Tepiditas a benignitate clemētie spiritus sancti. Timiditas ab immobilitate z stabilitate potentie patris eterni. Primo ōr hō descēdisse in iericho cū peccauit: quia incurrit defectus cecitatis z ignorantie ad cognoscendū verum. Unde Luc. xviij. Cum appropinquasset iericho cecus sedebat secus viā mendicans. Glosa. Cecus signat humanum genus qō a fraterna claritate exclusum dampnationis sue patitur tenebras sz a domino appropinquante iericho sanatur dum infirmitatem z defectuz nostre carnis z mortalitati susscepit. cecus ad cognoscēdum diuina redit: sedet iuxta viaz dū incipit credere in xp̄m. qui dicit. Ego sum via veritas z vita. medicat dum rogat: z clamat dum lumē mereatur accipere. ¶ Secundo ōr homo descendisse in iericho cum peccauit: quia incurrit defectuz tepiditatis z ignauie ad operandū bonum. Unde in figura dī. iiij. Reg. ij. Et ille, s. heliseus bitabat in iericho: dixerunt ergo viri ciuitatis ad Heliseum. Habitatio ciuitatis optima est: sicut tu ipse dominus prospicis sed aque pessime sunt z terra sterilis: sic isti habitatores iericho licet carerent aqua dulci ad bibēdum: z terra bona ad panem ꝓducēdum que maxime sunt necessaria habitationi hominum: tamen estimabant habitationē tā defectuosam optimā. sic peccatores existentes in iericho. id est in defectu peccati licz habeant penuriam aque sapientie salutaris z in tantam sterilitatem terre corporalis: vt nō valeat rōne tepiditatis z ignauie educere de ea panem vite z intellectus: quibus nutritur anima tm reputant taz defectuosum statuz culpe optimū. ¶ Tercio dicit homo descendisse in iericho cuz peccauit: quia incurrit defectum timiditatis z incōstantie ad fugiendum maluz. Unde in figura dicit Josue. vj. Ceperunt q̄ ciuitatem iericho z interfecerūt omnia que erant in ea. z sequit, deprecatus est Josue dicens. Maledicet vir coram dño q̄ suscitauerit z edificauerit iericho quia omnia cōtingebāt illius i figura ideo sicut isti existentes i iericho non valuerūt resistere pre nimia tepiditate et timiditate nec fugere vt non interficerentur: sic peccatores finaliter existentes in statu peccati. ratione cuius tantā timiditatem z incōstantiam incurrunt vt non valeant fugere malum culpe. z ideo iusto dei iudicio puniunt malo infernal' pene.

Tercio in verbo ꝓ

posito describitur primus parens quantum ad damnum penalis misserie cum subinfert. Incidit in latrones. i. demones q̄ intulerunt ei tria damna. Nam

¶ Primo despoliauerunt euz gratuitis virtutibus.

¶ Secundo vulnerauerunt eū in potentijs naturalibus.

¶ Tercio debilitauerunt eum in potentiarum viribus. Luz semiuiuū reliquerunt.

¶ Sed contra ista tria dampna tria bona adhibuit verus samaritan⁹ et custos dominus noster ihesus xp̄us.

¶ Nā primo contra spoliationem tribuit ornamentū gratie in incarnatione ad decorandū animā nudam z deformem. ¶ Secundo contra vulnerationem adhibuit medicamentum misc̄ie in passione ad sanandū animam sauciatā z languentem. ¶ Tercio contra debilitationē contulit vehiculum siue adiutoriū potentie in resurrectione ad roborandam animaz caducaz z debilem. Et hec omnia elliciuntur ex ipso tertu qui secuz portat expositionem. Nam persona indigēs ex miseria est genus humanum q̄ in Adam per peccatū descendit ab ir'lm in iericho. i. paradiso in mundū. z incidit in latrones. i. potestatem demonum: qui spoliauerunt eum virtutibus gratuitis: vulnerauerūt in potentijs semiuiuū relinquendo: sz ꝑsona transiens cum durissima fuit ¡legalis iusticia que nec miam nec medicinam p̄stabat. Unō glo. Bede. Sacerdos dei legē nunciat. Descēdit q̄dem lex in mundū p̄ Moysen et nullam sanitatez cōtulit homini Descendit leuita qui typum ostendit ꝓphetarum: sed hoc nullū sanat: q̄ lex peccata arguit sed pertransijt cum indulgētiam non largitur. Persona vo subuenies ex misc̄ia est dominus noster ihesus xp̄s: q̄ samaritanus custos interpretat. Hic subuenit humano generi cum tria remedia contulit. contra tria predicta dāpna. ¶ Primo animā nudam z deformē vestiuit ornamento gratie incarnatiōe contra despoliationem. Et hoc est q̄ ōr: samaritan⁹ q̄dā iter faciēs venit sec⁹ viā et misericordia mot⁹ est. Glo. samaritanus qui custos interpretatur dominus est qui ꝓpter nos homo factus vite presentis iter arripuit z venit secus viam in similitudine hominum factus z habitu inuentus vt homo ex cuius aduentu homo in gratiam dei restituit. ¶ Secundo animā sauciatam z languentē sanauit medicamento misc̄ie in passione cōtra vulnerationē. Unde subdit. z approp̄inquās alligauit vulnera ei⁹. alligamēta adhibuit fm mgrm in prologo. iiij. sniarū: quia contra originalis z actualis peccati vulnera sacramēta ꝓ remedia instituit q̄ efficacia bñt a passione xp̄i Unde sequit infundens oleū. i. charisma sanctispūs et vinum. i. calicē sue passionis: fm q̄ dicit glosa z ponens illum in iumentū corporis sui cū peccata nostra portauit i corpe suo sup lignum. cuius liuore sanati sum⁹. duxit illum in stabulū ecclesie. ¶ Tercio animā caducā z debilem roborauit i resurrectione aperiendo sensum sacre scripture contra debilitatem. Unde subinfert. altera die protulit duos de

Universidad de Deusto
Biblioteca

narios.glosa.altera die id est post suā
resurrectiōem: quādo amplior eter-
ne lucis splendor q̄z ante passionem
effulsit in mundo ꝓtulit duos dena-
rios id est duo testamenta apostolis
quia ipsis aperuit sensum vt intellige
rent scripturas ad regendū z adiuuā
dus populū. Unde p doctrinā duor
testamentorū que intelligit in prola-
tione duor denariorū quos dedit sta
bulario.i.prelato cuius est doctrinaz
ministrare z explanādo superogaret
adiuuant viatores in eternā patriaz
redeuntes ꝛc.

Dominica .xiij. post Penthecostes.

Teterunt alonge

ſ z leuauerunt vocem dicen-
tes. Jhesu preceptor miser
re nostri Lu. xvij. Quia solent reges
z iudices petitiones indiscrete forma
tas refellere nec effectum mancipare
Hinc est q̄ istileprosi gerentes typuz
penitentiū: ne reprehensibiles inueni
rentur coraz maiestate magni regis
ihesu christi: ostendunt in verbo pro-
posito discrete z prudenter suas peti-
tiones potuisse. Nam

¶ Primo in verbo proposito osten-
dunt religiosissimi quantū ad ge-
stum circūspectionis: qr perfusum
timore humiliatis.

¶ Secundo ostendunt devotissimi
quantum ad ꝓconiū laudationis:
quia inuocabant principiū huma-
ne saluationis.

¶ Tercio ostendunt prudētissimi q̄n
tum ad intentum petitionis: quia
versabantur contra defectum pro-
prie infectionis.

¶ Primo nāq̄z habuerunt religiosuz
gestum circūspectionis: qr perfusum
timore humiliationis p distantiā po
sitionis. Non enim accesserunt tanq̄z
superbi presumptuose sed tanq̄z humi
les reuerenter steterūt a longe. ¶ Se
cundo habuerunt devotum ꝓconiuz
laudationis: qr inuocabant princip
um humane saluatiōis cum vehemē
tia clamoris. Unde eleuauerunt vo-
ces cuz desiderio ꝓferentes: dicentes
ihesu qō interpretat salus. ¶ Tercio
habuerunt discretū intentum petitio
nis: quia versabant contra defectum
prie infectionis sine verecundia ꝓ
lationis. Et ob hoc subiūrerūt: misе
rere nr̄i sc̄z qr sum⁹ infecti morbo lepre
Non enim verecundati sunt suum de
fectū ꝓpalare.

Dicit ergo Steterūt

alonge: vbi cōmendantur quantum
ad religiosum gestum circūspectiōis
qui ¶ Primo stat humiliter ad deplo
randuz cōmissa peccata. ¶ Scōo stat
viriliter ad superādū dyabolica tem
pramenta. ¶ Tercio stat pseueranter
ad obtinenda eterna premia.

Primo illa anima pe

nitens habz religiosum gestum circū
spectionis que stat humiliter ad de-
plorandū sua peccata. Unō Lu. xviij.
Publican⁹ alonge stans nolebat nec
oculos ad celuz leuare: sed ꝑcutiebat
pectus suuz dicens. Deus ꝓpic⁹ esto
mihi peccatori. Unde glosa. A longe
stat sicut humilis non audet appro-
pinquare: vt deus ad ipsū appropin-
quet: non aspicit vt aspiciat. ꝑmit con
sentiaz sed spem eleuat ꝑcutit pect⁹
de seipso: penitentias erigit: vt deus
parcat. cōfitet vt deus ignoscat: igno
rat deus qō ille agnoscat. Intellexerat
enim ille publicanus illud qō ō: Ec.
deliat.ij. Fili accedens ad seruitutem

dei: sta in iusticia z ī timore. Hoc mo
do stabat Maria magdalena. Fm q̄
dicit Luc. vij. stans retro secus pedes
eius lachrimis cepit rigare pedes: et
capillis capitis sui tergebat z oscula-
bat pedes eius z vngento vngebat.
¶ Moraliter aūt ista sex que dicunt
de ista peccatrice debent esse in quoli-
bet peccante. s. pudor erubescentie qō
notat cum dicit: stans retro. Timor
reuerentie ibi. secus pedes. Dolor pe
nitentie ibi. z lachrimis cepit rigare.
Amor pudicicie ibi. capillis capitis
sui tergebat. Ardor benivolentie ibi:
z osculabat. Et dulcor devotōis inter
ne ibi: z vngento vngebat. ¶ Secun-
do illa anima habz religiosum gestum
que stat viriliter ad superanda dya-
bolica temptamēta. Unde Ephe. vj.
Induite vos armatura dei vt possitis
stare aduer. insidias dyaboli. Et sequit.
State ergo succincti lumbos vestros
in veritate z induite loricam iusticie.
Ista armatura q̄ debemus indui ad
hoc vt possim⁹ superare dyabolica tem
pramenta est memoria passionis xp̄i:
que si ad memoriā affectuose reducat
omnes demones cum tremore effu-
gant fm q̄ experiētia me docuit plu-
ries. Nam semel cum dyabolus for-
tiē me stringēs in gutture vellet stran
gulare iam non valens p̄ nimia stri-
ctione gutturis clamare vt fratrū ad
iutorium imprecarer incipiebaz cum
ingenti dolore spiritum exalare: ista /
timq̄z habita dominice passionis me
moria. incepi ex compassione domini
ce passionis singultum geminare: et
magna suspiria loco voc⁹ submittēs
cordis medullis emittere: q̄ finito vir
tute dñice passiōis ego fu⁹ cruc⁹ q̄ p̄
sens fmonū opusculū ad laudē nois
xp̄i z sancte crucis bonorē compegi.

tam crudeli nece ꝓfiteor me esse libe-
ratū. scio q̄ postea ex revelatione didi
ci q̄ exigentibus meis peccatis quāq̄z
de petō mortali mihi cōscius nō essez
hoc mihi euenire diuina iusticia per
mittebat: sed quia nullus potest istaz
armaturā induere nisi post carnis lu
xuriam: per carnis cōtinentiā coartet
Ideo sequit in p̄dicta auctoritate pre
cinct lumbos in charitate p refrena-
tiōz carnaliū desideriorū. Et qr min⁹
est mala nō agere nisi q̄sq̄z studeat bo
nis operibus insudare. Ideo adiun⁹
git induite loricā iusticie p impletio-
nem diuinor preceptor. Unde talis
qui est precinctus lumbis suis p casti
tatem: indutus lorica iusticie p bonā
operationē z armatus memoria dñi-
ce passionis per cōtinuam meditatio-
nem: redditur dyaboloz eius satellitī
bus terribilis vt castrorū acies ordi-
nata. ¶ Tercio illa ania habet religio
sum gestum que stat ꝑseueranter ad
obtinendū eterna premia. Unde Jo
hannis. xx. Abierūt iterū discipuli ad
semetipsos: maria aūt stabat ad mo-
numentū foris plorans: Ecce q̄ disci
pulis recedētib⁹ Maria xp̄i amoris
igne succensa ad monumentū perse-
uerabat: qr desideria dilatiōe nō defi-
ciebāt sz port⁹ maria sui cordis ōside
rijs acquiescebat: z iō rōne sue ꝑseue-
rantie meruit primo videre gloriam
xp̄i resurgētis vt posteris per hoc da-
retur intelligi q̄ nullus pōt esse parti
ceps gloie nisi perseueret ad monu-
mentum penitentie vsq̄z ad vltimuz
finem vite sue.

Secundo in verbo p

posito cōmendantur leprosi quantuz
ad devotum preconium laudationis
inuocando principiū humane salua-

tionis quod est christus ihesus. Unō leuauerunt vocem suam dicentes. ihesu preceptor. Et bene ille qui salus interpretatur, dignus est laudis preconio. Nam per ipsum tria nobis donātur in quib⁹ pfecta salus humani generis consistit. Et

¶ Primū est remissio omniū peccatorum quantū ad dona venie

¶ Secundū est infusio caritatū diuinoꝝ quantū ad dona gratie.

¶ Terciū est cōsummatio mētaliū desideriorꝝ quantū ad dona glie

¶ Primo iesus dign⁹ est laudatorie inuocationis preconio: qz per ipsum tribuit penitentibus remissio omniū pctōꝝ. Unde Actuū. ij. Penitentiaz agite: baptizetur vnusquisqz in nomine ihesu in remissionē peccatoruz. De hoc sil'r dicit apl's paul⁹. j. Thy. j. Fidelis sermo z omni acceptione dign⁹ quia ihesus xp̄us venit in hunc mundum peccatores saluos facere. Unde talis sermo est dignus omni laude et acceptione cum filius dei mira sua benignitate dignatus est venire in hūc mundum p carnis assumptionem vt ouem pditam morte propria de ore demonū liberaret: et eius vulnera suam pigmento proprij corporis z sanguinis liniret vel sanaret. ¶ Secundo iesus dignus est laude z preconio quia per ipsum tribuitur pficientib⁹ infusio caritatū diuinorum. Unde Jo. j. De plenitudine eius oīes nos accepimus gratiam p̄ gratia: quia lex per moysen data est. gratia aūt et veritas per ihesum xp̄m facta est: qa diuinitas fuit in Christo homine: er quo cōceptus est impleuit illum nullis precedentibus meritis omni plenitudine gratie fm glosam. Ideo de eius plenitudine redundantiam: ab ipso capite nos eius membra accepimus. Nam omnis dulcedo gratie est per iesuz. Et propter hoc ecclesia omnes orationes terminat. per dominū nostrum ihesum xp̄m. z p̄ gratia q̄ gratis et sine merito datur gratia meriti cum in illa proficim⁹. Unde glosa. gratia simpliciter que nō est ex meritis in inceptione boni datur: sed postea cum per illam operamur z in bonum crescimus tuncqz datur gratia p̄ gratia p̄ior: quia lex id est salutis prenunciatio: z prefiguratio siue promissio: per moysen seruum: data est gratia z veritas. (salutz) adimpletio: per ihesum xp̄m facta est. ¶ Tercio iesus est dignus preconio laudationis qz per ipsum tribuit perseuerātibus cōsummatio mentaliū desideriorum. Unde ad philil'. iij. saluatorē expectamus dñm iesum qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritatis sue. z hoc erit per manifestationez glorie xp̄i in cuius assimulatione z beatificatione omnia desideria nostra complebunt. In nullo enim alio possunt quietari: z quiescere humilia desideria nisi in xp̄o ihesu. Nam si ab ipso declinauerunt: non plena immo vacua erūt. O deus quanta auiditate appetend⁹ est ihesus: vnica salus humana: totū bonum xp̄ianorum: plenū gaudium bonorum: in quo corporaliter habitat plenitudo deitatis voluptatis. in quo anima absorpta proficit: omnia eius desideria consummant.

Tercio in verbo pro

posito commendantur illi leprosi ēn. tum ad discretum meritum petitōis. quia versabatur contra subiectum q

prie infectionis cum subinfert. miserere nostri. habebant enim triplicez defectum. ratione cuius interior z exterior homo grauabitur: Nā

¶ Primo habebant calamitatē corporalis miserie

¶ Secundo habebant cecitatem intellectualis ignorantie

¶ Tercio habebant iniquitatem affectualis malicie.

¶ Ab isto enim triplici defectu discrete petebant liberari: cuz dicebant. miserere nostri.

¶ Primo inquā miserere nostri: releuando defectum corporalis miserie per collationem exterioris sanctitatis.

¶ Secundo miserere nostri: releuando defectum intellectualis ignorātie per illustrationem: infallibilis veritatis.

¶ Tercio miserere nostri: releuando defectuz affectualis miserie per donationem interioris sanitatis.

¶ Primo miserere nostri releuando defectum corporalis miserie: collatione exterioris sanitatis Hunc effectū in se petebat Job releuari ab amicis cum dolore eis calamitatem inflictā exponendo fm qō ōr Job. xix. miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei: quia manus domini tetigit me. Dicit enim hic. Miserere. vt ostendat qō misericordia debet esse in affectu interius z in effectu exteri⁹. Sed vbi deficiunt omnes amici mei humani z non verus amicus christ⁹, fm q̄ patet in parabola vlcerati. Luce. x. Samaritanus autē iter faciens misc̄ia motus z appropians alligauit vulnera eius: qui custos interpretatur qui tanqz verus medicus conseruat z custodit animas z corpora in perfecta sanitate: iter faciens visitando post condescensionem maiestatis misericordia motus est: miserando p affectum pietatis z vulnera eius sanando: per virtutem diuinitatis. Ipse enim est medicus tot⁹ experientie qui sanat omnem languorem sine vnguento sine ferro: sine quocunqz terreno medicamento: sz tantū solo verbo z sue voluntatis nutu z beneplacito. ¶ Secundo miserere nostri releuando defectum intellectualis ignorantie illustratione infallibilis veritatis. Unde Luc. xviij. cap. Cecus multomagz clamabat: miserere mei. ihū autem Jesus iussit adduci ad se. Sicut enim iste cecus non dimittebat p̄ter turbe tumultum et increpationes quin multomagis clamaret vt lumen corporale meretur accipere: sic qui vult a ihesu illuminari spiritualiter cum tumultus carnalium vitiorum dissipet cogitatōnes hominum z perturbet voces oratōnis ne iste ad illuminandum cor hominis possit iā sentiens grauari fantasmate priorum vitiorum z vocem sue orationis impediri: ardentius clamet: quia dum vehementius insisterit orationi ducitur ad Jhesum stantem: z recipit lumen eo q̄ deus in corde firmo figitur z sic lux amissa recuperatur: fm q̄ dicit glosa. Ad hoc similiter pertinet qō dicitur Ecclesiastici. xxxvj. capitulo. Miserere nostri deus: z respice nos z ostende nobis lucem miserationū tuarum: vt ipse nos dirigat ne in viamorum precipitio ruamur: adducat per cognitionem z amorem ad montem sanctum tuum Jhesum christuz.

¶ Tercio miserere nostri releuādo de

fectum affectualis malicie decoratio ne interioris sanctitatis. Un Esa. lv. Derelinquat impi⁹ viam suā z vir iniquus cogitationes suas z re. ad do. z mi. eius. z ad de. n. q. mul. est ad ig. qz nullus potest sperare veniam peccatorum nisi prius dimittat retrabens peccatum: vt possit toto corde redire ad dominū. Jō primo hortat ad desertionem impedimenti retrahentis cum dicit. Derelinquat impi⁹ viaz suam. i. peccatuz operationis. z vir iniquus cogitationes suas. i. peccatum cordis. Un homo nō tm̄ debet relinquere peccatū in opere: sz in corde euitare immundas cogitationes z inordinatas affectiones ne eis sentiat eo q⁹ peruerse cogitatiões separant a deo post desertionē impedimenti retrahētis: inducit ad rephēsionē complemēti expedientis: cum subdit. z reuertat ad dñm cū timore: z ad deū nr̄m cuz amore. Postremo exprimit dulcedinem bonitatis omnē iniquitatem relarantis: cuz subinfert: z miserebitur eius: p condonationē omniū delictorum. qm̄ multus est ad ignoscendum: eo q⁹ tanta est offensa que relaxat q̄nt⁹ est ipse qui offendit. Rogem⁹.

Dominica. xiiij. post Penthecostes.

Rimū querite regnum dei z iusticiam eius: Matthei. vj.

p Quia cōparatione suī emoz vilescunt omnino omnia que habent in terris. ideo dominus noster tanq̄z verus z bonus magister docet discipulos suos reb⁹ omnibus: regnum dei summū bonū: preponere in querendo cum dicit in verbo ꝓposito. Primū querite regnū dei z̄. In quo quidem vbo miro modo ordinate procedit. Nam

¶ Primo hortatur ad diligentiā debite inquisitionis.

¶ Secundo exprimit magnificentiā superne habitationis.

¶ Tercio introducit ad efficaciā virtuose operationis.

Rōne primi: rōnalis disponit ad cognitionē veri. Ratione secundi cōcupiscibilis: allicit ad dilectionem boni. Rōne tercij irascibilis: roborat z regitur ad aggressionē ardui.

Primo igitur in verbo proposito dirigit intellectiuā p studium ordinate inquisitionis: cum dicit. Primū querite. i. diligenter p fidē quia sine luce fidei impossibile est aliquid dirigi ad debite inquirendum.

¶ Secundo allicit affectiuā per preeminentiam regie coronationis: cum subdit. regnuz dei. cuius obtentu terreni homines tanti nominis excellētia extolluntur: vt reges regni celorū nominentur. ¶ Tercio stabilit effectiuam per exercitium virtuose operatōnis: cum subinfert. z iusticiam ei⁹. glosa. Justicia regni est omnia que docuit chr̄ist⁹ seruare.

Dicit ergo. Querite.

Ubi primo incitat ad diligentiam ordinate inquisitionis. Ille debita diligentia inquirit: quando querit toto conatu sub interiori et exteriori: fm triplicem virtutem theologicam. Et

¶ Primo cum soliditate cogitatus: in contemplationibus veris.

¶ Secundo cum auiditate appetit⁹: in delectationibus puris

¶ Tercio cum strennuitate effectus: in cōuersationibus sanctis

¶ Prima inquisitio est potētie cognitiue per fidem.

¶ Scōa potētie affectiue. p charitatē

¶ Tercia potētie opatiue. per spem.

¶ Primo querite cū soliditate cogitatus in cōtēplationib veris. Unde Sapie. j. In simplicitate cordis querite illuz qm̄ inuenitur ab his qui nō temptāt illū. apparet aūt eis qui fidē habent in illū. Querite illū sz deū in vestigatione cōtinue meditatōis. In simplicitate cordis p puritatē ordinate affectionis elongando et sepando cor ab oib terrenis. Nā quot res cor diligit tot sibi vnit et componit eo q⁹ amor siue human⁹ siue divin⁹ est vis vnitiua fm beatū dionisiū. quāto eñ cor plura z diuersa diligit terrena tanto cōpositius reddit. sed cū se elongat z separat ab istis ꝛrenis vt vni z simplici cui totū cor sine defectione debet adhereat z vniatur p amorē vt ex tali vnione simplici z pura acquirat cor, poris simplicitatē z puritatē. A talib vero inuenit si nō tēptat illū p curiositatem ꝑsumptuose z temerarie inuestigationis. Nā ꝑsumptuosus z temerarius ꝑscrutator maiestatis quasi p tenebrositatē pedest q. ratōcinatiuncula innititur. vt valeat figere aspectuz in splendoribz eternis p fantastica tenebrositate quos sal sapie pariter opprimetur a gloria. apparet autez eis qui fidei āminiculo p excessus contēplationis altius supra seipsos elevantes deū ꝑspicaciter contēplantur. Unde Richardus de contēplatōe. li. j. Contemplatio est libera mētis ꝑspicacia in sapie speculo suspensa cum admiratione. ¶ Scōo querite cuz auiditate appetitus in delectatōnib puris. Un Jacobi. iij. Que sursum sunt querite vbi xp̄s est in dextera dei sedēs. Que sursum sunt sapite nō que super terrā potiora bona patris. que sursuz sunt vbi xp̄us est in dextera dei sedēs. i. in quantū illis potioribus bonis z dulcioribz ꝑpetuo fruitur. Querite p desideria z hec eadē bona z delectatōnes que sursum sunt in dextera dei sapite p elevationē appetitus z gustus cum adherentia amoris ad supna. Non q̄ sup terrā p depressionē affect⁹ ad ista feda z īmunda. Nā iste fedez delectationes terrene potius amaricant q̄z delectāt. Nam vbi credit hō inuenire delectamentū experit cruciamentum eo q⁹ oīs delectatio in plenti aspersa ē amaritudine. Sed delectatōnes que sunt in dextera dei per fidez delectant eo q⁹ cōiungūt z vniunt animā illi ad cui⁹ imaginē z similitudinē facta ē. ex cui⁹ vnione amās trāsformat in amatum dū illi p affectū coniungitur. Cum ergo fm Hugonē. iij. de arra sponse. Tāta vis amoris ē vt talē te cē necesse fit quale est id qō amas z dū p affectū coniungeris in ipsi⁹ similitudine. ipsa quadā societate cōformaris. Si aia cōuertit se sup fedum p amorē trāsformatur in feditatē. si supra pulchrū in pulchritudinē. pulchrū ergo generat delectationē. ergo diuina sapia generat pulchrū delectatiōis in eo qō ei p amorē vnitur. Et de hoc intelligit qō dī Cant. iij. Surgā z circuibo ciuitatem p vicos z plateas querā quē diligit anima mea quesiui illum z non inueni. Inuenerūt me vigiles qui custodiūt ciuitatem. Num quē diligit anima mea vidistis. paululuz cū ptransissem eos inueni quem diligit aia tenui eū nec dimittā donec experiar delectationē z dulcedinē eius deifice voluptatis. ¶ Tercio querite cū strēnuitate effectus in cōuersationib sanctis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Uñ Prouer. ij. Si sapientiã inuocaueris t inclinaueris cor tuũ prudentie si quesieris eã. quasi pecuniã t sicut thesauros effoderis illã tũc intelliges timorẽ t scientiã dei inuenies. Si sapientiã inuocaueris p sanctitatẽ vite nulla melior inuocatio sapie quã ppa ratio habitaculi p sanctitatez. Si inclinaueris cor tuũ prudentie p rigorem disciplinę. Si quesieris eam q̃si pecuniã cũ auiditate ꝓcupiscẽcie t q̃si thesauros effoderis illã p sollicitudinẽ diligẽtie. Illã sicut q̃ thesauros fodit terrã trahit t foueã in altũ facit: sedulus existẽs donec inueniat qõ querit Sic qui desiderat thesauꝝ sapie: omne pondus terrenũ a se retrahit et foueam humilitatis in se facit nec quiescit donec inueniat. qz tũc intelliges timorẽ dñi initiũ ois boni per quẽ declinat ois a malo: t scias dei inuenies. cuius dictamie dirigit ois hõ. Aug⁹. vj. li. de ꝓfess. ca. xiij. Pereãt oĩa t dimittam⁹ hec vanaꝝ inania cõferam⁹ nos ad solã inq̃sitionẽ veritatis. Ibidẽ q̃d cũctamur, ergo relicta spe scĩ cõferre nos totos oportet ad querẽdũ deũ t vitam beatam.

Secũdo ĩ verbo ꝓpo

sito exprimit excellentiã supne inhabitationis. cũ subdit. regnũ dei. Hãc autẽ inexplicabilẽ excellentiaz supne inhabitatõnis. scz regni dei tria sunt q̃ aliq̃ mõ delonginq̃ manifestãt. Et

¶ Primũ est refulgẽtia diuine claritatis ex q̃ reddit speciosũ ad videndũ

¶ Scõm ẽ redũdãtia imẽse bonitatis ex q̃ reddit deliciosũ ad pfruendũ.

¶ Terciũ est carentia mundane corruptionis ex qua reddit sempiternum ad permanendũ.

Et sic refulgentia lucida sapiẽtie supplendẽtis circũdabit rationalem in apta visiõe. Influẽtia placida supbabundantis benivolẽtie, sanabit cõcupiscibilẽ in ꝺcta fruitione. Et efficacia virtuosa potentie ꝓpetuitatis assecurabit irascibilem in firma tentione.

¶ Primo regnuz dei est specioũ ad intuendũ ꝓpter refulgentiã diuine claritatis. Uñ Sapie. v. Accipiẽt sancti regnũ decoris t diadema speciei de manu dñi. Sicut celũ ornaꝝ luminaribus. sic regnũ dei refulgentijs sapientialib⁹ ex ꝓsentia lucis eterne irradiantis sup hoc que est speciosior sole. sic glorificãt dies leticie t exultationis ad cui⁹ ꝓsentiã micant radij diuini splendoris facientes illã supernã habitationẽ regnũ decoris. Sed tũc accipiẽt diadema decoris de manu dñi q̃ manu diuine potẽtie adducti p dotem aperte visionis contẽplabunt deũ vni⁹ t trini pulchritudinẽ. cuius visio omnẽ animã sui desiderio in eius concupiscentiã trahit qõ est sine labore et terrore t cuz delectatione. Uñ Aug⁹. xv. de trinitate. Ueritatẽ sine vlla difficultate videbim⁹ ea clarissima t certissima ꝓfructur nec aliud querem⁹ mẽte rõcinante sed cernem⁹ contẽplante.

¶ Scõo regnũ dei est deliciosum ad pfruendũ ꝓpter influentiã deifice voluptatis. Unde Luce. ix. Beatus q̃ mãducabit panem in regno dei. Iste viu⁹ panis de celo descẽdens q̃ bz oẽ delectamentũ ois saporis suauitatẽ ẽ iesus xp̃us q̃ sane fastidij gñatiõe ẽst derij cõtinuatione satiat interiorẽ gustum imensitate deitatis exteriorem delectatione humanitatis. Nam in ipso inuenitur redundãs plenitudo sanitatis. O q̃felix q̃illustris q̃sanct⁹ quãta auiditate est ꝓpetendus ille cibus deifice voluptatis cibus verarũ

deliciarũ solo eius odore sanctos in via vtiq̃ sustentanꝫ cũ in spiramentũ eius suauitatis de lõginquo venit ad eos qõ est sup odorem balsami fragrãtia thuris ac mirre omniscq̃ generis suauia odoramẽta qñ per sapiẽtialia desideria in excelsum contẽplationis introducitur in regnuz dei. Uñ Sapie vj. Concupiscẽtia sapie deducet ad regnum ꝓpetuũ ¶ Tercio regnũ dei est sempiternũ ad pmanendũ ꝓpter continuam omnimodam cõtrarietatis amotionem. Uñ in pš. Gloriaz regni tui dicent t potentiã tuã loquent vt notã faciant filijs hominũ potentiã tuã et gloriã magnificẽtie regni tui regnum tuũ dñe regnuz oĩm seculoꝝ. Gloriã regni tui dicent hoc est quãdo glorificati quicqd boni habẽt resoluunt in primũ principiuz. t ideo beati sunt in cõtinua laudez glorificatõe quia omne illud qõ accipiunt in eũ solum qui ꝑt glorificare et resoluũt. nihil em̃ agentur ibi nisi vacare dei laudib⁹. Ut notam faciãt filijs hoĩm potentiã tuam t gloriã magnificẽtie regni tui. Tarditudinẽ capacitatis incoartabilis q̃ nõ coartabit multitudine possidentium quia tantũ gaudẽt beati de bono primi quantũ de bono ꝓprio. Regnum tuum dñe regnũ oĩm seculoꝝ. Tum ꝓpter longitudinẽ eternitatis interminabilis. Nihil ei obest sibi t ideo nulla violentia pot sibi fieri. cũ ergo regnũ dei rõne eternitatis sit omnino intrãsmutabile et incorruptibile necesse est q̃ nõ sit in istis inferioribus sed in superioribus fm qõ dicit dominus Johannis. xviij. capi. Regnum meũ nõ est de hoc mundo. alioquin esset defectiuum qõ absit eo q̃ in regno dei nullus est defectus. Unde considerare iugiter regnũ dei t eternitatẽ multũ valet ad spernendum ꝓsentis vanitatis mobilitatem.

Tercio in verbo ꝓpo

sito stabilit effectiuã p efficacia ꝓpriose operationis. cum subinfert. t iustitiam eius. Tria enim sunt que faciunt hominẽ efficaciter operari t inquirere iustitiã regni dei.

¶ Primũ est simplicitas intentionis in declinãdo malũ.

¶ Secundũ est strẽnuitas operatõnis in faciẽdo bonũ.

¶ Terciũ est studiositas sollicitudinis in corrigẽdo erratum.

¶ Primo querite iusticiã regni p simplicitatem intentionis in declinando malum. Unde Ecclesiastici. xvij. Penitentib⁹ autẽ dedit viã iustitie t confirmauit deficientes sustinere. t destinauit illis sortem veritatis cõuertere ad dñm. t relinq̃re peccata penitentibus qui relinquũt pctã corde t opere t cõuertunt ad dñm cũ puritate conscientie. Dedit viã iustitie p remissionem culpe. sed quia penitẽs de nouo uersus in viã iustitie deficit si sue voluntati siue culpe reliquat ideo sequitur. deficientes sustinere diuini ꝓcepti cõfirmauit documẽto diuinorum eloquioꝝ t exemplo aliorꝝ sanctorꝝ. t talibus destinauit t donauit sortẽ eterne veritatis t superne hereditatis. Et de hoc dicit similiter Prouerbiorꝝ. xj. Justicia simplicis diriget viam eius

¶ Scõo querite regni iusticiã p strenuitatẽ operationis in faciẽdo bonum Uñ Sapie. x. Justũ deduxit dñs per vias rectas t ostendit illi regnũ dei t dedit illi sciẽtiã sanctorꝝ honestauit illũ in laboribus t complevit labores illius. Hie recte sunt divina precepta per que dominꝰ suauiter duxit iustũ tem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dentē ad supernā patriā ostendendo illi regnū dei ne corpore ignaue grauaretur. sed spe et desiderio pueniēdi ad regni felicitatez fortiter de virtute in virtutē iceder et veniat in viā mādatoꝝ ne ruat p̄cipitio vicioꝝ dedit illi scīam sanctoꝝ cui⁹ est eligere bonuz et declinare malū. bonestauit illū in laboribus suis. Et compleuit laborez illius p eis piam mercedē reddendo

¶ Tercio querite regni iusticiā per studiositatē sollicitudinis in corrigendo erratum. Unde Eccī. xvij. Auerte ab iusticia tua. et nimis odito execratione. et cognosce iusticias et iudicia dei et sta in sorte ꝓpositionis et orationis altissimi dei. Auerte ab iniusticia tua corrigēdo ꝓprium erratū et defectū etī incūbat alienū. et nimis odito execrationem iniustoꝝ qui de erratis et defectibus ꝓpriis nō curāt et alienos dissimulant. Et cognosce iusticias et iudicia dei q̄ seuera sunt in puniēdo. quorum terrore perterritus. sta in sorte ꝓpositionis et oīonis deuote cora conspectu altissimi dei quia tūc adimplebitur illud Ysaie. xxvj. Ecce iniusticia regnabit rex et p̄ncipes in iudicio precerunt. Rogemus ergo ꝛc.

Bñica decimaquinta post pentbecostes Sermo.

Esedit q̄ erat mortuus

et cepit loqui et dedit illum matri sue. accepit autez oēs timor et magnificabāt deū. Luce vij. Miserator et misericors dñs noster. ad cui⁹ benignitatē pertinet afflictos et desolatos cōsolari. Uidēs hodierna die oculo diuine pietatis mulierē viduā dolentē et flentē de morte vnigeniti filij sui. vt oīs alios exēplo suo ad pietatē subuēt̄ionis ꝓuocaret dignat⁹ est eā dulciter alloqui et consolari cū ei reddidit filiū ꝓpriū viuum a mortuis resuscitatū fm qō dī in verbo ꝓposito. Resedit q̄ erat mortuus. In quo quidē verbo

¶ Prio notat stipēdiatio peccati fm exigentiā ordinis iusticie.

¶ Scō suscitatio mortui quantū ad noticiā approbatōis loquele.

¶ Tercio ꝓmotio fidei. quātū ad reuerentiā creatricis sapientie.

¶ Primo ergo in verbo ꝓposito notatur stipendiatio pcti fm exigentiā ordinis iusticie. cū dicit. q̄ erat mortu⁹. Ordo em̄ diuine iusticie exigit vt peccatū morte stipendiet. Nā stipendiuz pcti mors fm apostolū. ¶ Scō notatur suscitatio mortui quātū ad noticiā approbationis loquele. cū subdit Resedit et cepit loqui. vt esset et⁹ resuscitatio nota assistentib⁹. Nam vita corporalis dupliciter dinoscit scz sensu et motu. ¶ Tercio notat ꝓmotio fidei. quantū ad reuerentiā creatricis sapie: cū subinfert. accepit autē oēs timor et magnificabāt deū. qui mortuū boiez quē creauerat viuificat iter⁹ in aia et exter⁹ in corpe recreauerat. Nā nullū curauit de⁹ exterius corporal'r quē ꝑmo nō curaret interius spūaliē

Dicit q̄ q̄ erat mortu⁹

Ubi notat stipēdiatio fm exigētiā ordinis iusticie. Ordo em̄ diuine iusticie exigit vt peccatū triplici penali stipendio puniatur. Et

¶ Primū ē penalitas pñtis miserie humanū gen⁹ multipl'r affligētis.

¶ Scōm ē calamitas mortis nature aiaz a corpore crudeliter sepantis.

¶ Tercīū est acerbitas infernalis gehenne animā cum corpore eternaliter cruciantis.

¶ Primo peccatū stipendiat penalitate presentis miserie humanū genus multipliciter affligentis. Un̄ Eccl'i. xxx. Melior est mors q̄ vita amara et requies eterna q̄ languor p̄seuerās Uere mors melior est q̄ vita amara ꝓpter multiplicem penalitatē nobis rōne peccati originalis a deo inflictā que nihil aliud est q̄ languor persequens. Unde Greg. Quottidian⁹ defectus corruptionis quid est aliud q̄ quedā prolixitas mortis: et ꝓpter hoc dicebat aplus. ij. Cor. v. q̄diu sum⁹ in hoc tabernaculo ingemiscim⁹ grauati eo q̄ nolum⁹ expoliari sed superuestiri donec absorbeat: qō mortale ē a vita: sed certe quādiu sumus in hoc misero tabernaculo corporis ingemiscimus: nūc grauati paupertate: modo oppressi nuditate: aliquādo afflicti siti: sepe cruciatu hui⁹ calamitose vite penalitatem considerans Eccl's iij. dicebat. Laudaui magis mortuos q̄ viuentes. ¶ Secundo peccatū stipendiat calamitate mortis nature animā a corpore crudeliter separantis. Unde Eccl'. xli. Judicīū mortis a deo omni carni: siz mors sit a deo iusto iudice, tamen ortogo et immediata causa nō est deus: q̄ est summe ens et indeficiens. et mors sit maximus defectus: inter oēs defectus penales: sed libertas arbitrij cadens a stabilitate et ꝓpetuitate iusticie. Unde Sapie. j. Deus mortem non fecit: iusticia enim perpetua est et immortalis: Un̄ radix et origo mortis est clatio mentis mulieris cuz voluit comparari deo in sapientia: fm qō dicitur Eccl'i. xxv. A muliere initium est peccati: et per illam omnes morimur. ¶ Tercio peccatum stipendiatur acerbitate infernalis gehenne animam cuz corpore eternaliter cruciantis. Unde Apoca. xx. Judicatū est de singulis fm opera eorum et in ore inferni mors: missi sunt in stagnum ignis. Et hec est secunda mors eterne dampnationis qua cruciatur homo peccator in igne infernali: que est valde metuenda: et per luctum penitētie precauenda: eo q̄ perpetua dolorosa non potest declinari ad modicaz morulam. Unde Job. x. Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum anteq̄ vadam et nō reuertar ad terrā tenebrosam: et opertam mortis caligine: terram miserie et tenebrarū: vbi vmbra mortis et nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat.

Secundo in verbo ꝓposito notat suscitatio mortui quantum ad noticiā approbationis loquele: cum subdit. Resedit et cepit loqui.

Inuenim⁹ autē dominū suscitasse triplicem mortuū scz puellam. lazarum et hunc adolescentem. et cuiusl libet eorum suscitatio sua approbatione dinoscitur. Nam

¶ Primo suscitatio puelle probatur manducatione.

¶ Secunda suscitatio lazari probat ambulatione.

¶ Tercia suscitatio adolescentis probatur locutione.

¶ Manducatio respicit actū vegetabilis. Ambulatio actū sensibilis. Locutio actū rōnalis. Ut aūt triplici probatione ostendat dñs dator vite et salutis anime fm trinā sui potentiaz et veritatez. ¶ Prima suscitatio puelle ꝓbat manducatione q̄ respicit actum vegetabilis. Unde Lu. viij. Ipse autē tenens manū eius clamauit dicens. Puella surge: et reuersus est spiritus

Universidad de Deusto
Biblioteca

et⁹ z resurrexit cōtinuo z iussit illi dari manducare z stupuerunt parentes eius. Ihē autez xp̄s tenens manum eius. Ecce virtutis adiutoriū clamauit dicens. Puella surge: Ecce maiestatis imperiū, z reuersus est spūs ei⁹ per intimā cōiunctionem: z resurrexit cōtinuo p vitalem operationē. Nam surgere operatio est viuentiū. Jussit illi dari manducare: q̄tum ad vitalem manifestationē vt nō fantastica sz vera suscitatio ꝓbaretur. hoc autem ē signum vere suscitationis: nō dat sensibus: vt mentes eleuet in excelsuz admiratōnis. vnde sequit: et stupebant parentes eius. ¶ Scōo suscitatio lasari ꝓbatur ambulatōne q̄ respicit actū sensibilis. Unde Joh. xj. Jhesus voce magna clamauit. Lazare veni foras: z statim prodijt qui fuerat mortuus ligatus man⁹ z pedes institis. vt dicit glo. sicut potētie dei est q̄ surgit sic q̄ adhuc ligatus prodijt: z ambulabat ille in quo caro cōiuncta est vbo eterno clamauit voce magna: interi⁹ operando z exteri⁹ excitando. Lazare veni foras: tuis ꝓcib⁹ pedibus vt tua suscitatio innotescat pp̄lo qui circūstat vt credat quia ego sum principium humane cōditōis z reparationis qui loquor tibi. Et statim prodijt qui fuerat mortuus. z hoc est q̄d dicit ꝑm Aug. Nemo tā facilis excitat dormientē de sompno sicut xp̄us reuocat de sepulchro. ¶ Tercio suscitatio adolescentis ꝓbat locutōe q̄ respicit actū formalis siue finalis. Unde in euangelio hodierno. resedit qui erat mortuus: z cepit loqui z dedit illum matri sue. Non est dubiū quin iste adolescens suscitatus loqueret verba laudis diuine: q̄d nō est mortuoꝝ sed viuentium. In quo apparet manifeste q̄ viuebat eo q̄ vita dinoscit z p motum z p sensuz. Hoc q: istū suscitauit ad matris cōsolationē. ió dedit illum matri sue. Non em̄ vacat misterio q̄ puella i sua suscitatione ór surrexisse adolescens iste resedisse. Lazarus vo ligatus man⁹ et pedes prodijsse. Nā per puellā mortuā in domo: intelligit p̄m̄ cogitationis. Per adolescentē in porta peccatū operationis. Per lazarum in sepulchro peccatū consuetudinis. z ꝑm q̄ peccata sunt grauiora: maiores relinquunt sequelas. Ideo qui solum cogitatione peccauit viuificatus cōtinuo surgit: z parua remanet difficultas. Qui vo opere peccauit viuificatus sedet: q: adhuc promitas remanet. Qui aūt in consuetudine peccauit viuificat⁹ ligatus est. q̄a habet magnam promitatē ad maluz z difficultatem ad bonū.

Tercio in verbo ꝓpositio notat laudis amplificatio q̄ntum ad reuerentiā creatricis sapiē. tie cum subinfert. Accepit aūt oīs timor z magni. deū. Est em̄ reuerenter magnificandus deus de opere recreationis: eo q̄ est

¶ Primo declarativū potentie in detectione hostis antiqui.

¶ Secūdo manifestatiuū sapie in releuatione hois ꝓstrati

¶ Tercio expressiuū misēōie in missione spūssancti.

¶ Et ꝓpt̄ hoc debem⁹ laudare deū de opere recreatiōis q̄ in reformatiōe et resuscitatiōe illi⁹ adolescentis signat Tū q: sua virtuositate potentie deiecit crudelē tyrannū. tū q: sua sagacitate sapiētie relevauit hoiez ꝓstratū. tū q: sua benignitate clementie misit ad nos spm̄ sctm̄. ¶ Primo magnifica

bant deū de ope recreationis ꝓpt̄ virtuositatē potentie in detectiōe hostis antiqui. z hoc est q̄d dicit beata virgo Luc. j. Magnificat anima mea dñm Et sequit. Fecit potentiaz in brachio suo dispersit superbos mente cordis sui Virgo gl̄iosa toto affectu ostendit se laudare diuinā virtutem beneficio incarnatiōis: cū dicit. Magnificat anima mea dñm: deinde reddit rōem: cū subdit. Fecit potētiā in brachio suo. i. in filio. disp. su. mente cor. sui. i. dyabolum z eius sequaces: qui mente cordis sui superbiuit: in intellectu p p̄sumptionē z in affectu p ambitionē. vl̄ dispersit superbos men. cor. sui. cū ex diffinitione cōsiliū sui demones superbientes deiecit. Ista aūt deiectio dyaboli, ce crudelitatis p quā tenemur ad magnificationē diuine virtuositatis fuit figurata in deiectiōe egyptiace ptātis. ꝑm q̄ ór Exo. xv. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine: dextera tua dñe percussit inimicū. z i multitudine gl̄ie tue deposuisti ad. meos. ¶ Scōo magnificabāt deū de opere recreatiōis ꝓpter sagacitatē sapie in relevatiōe hois ꝓstrati. Unī in ps. Magnificate dñm me. z exal. no. el⁹ in id. erc̄h. dñm. et exal. me. z ex oīmi tri. me. eri. me. Prophetа dauid magn⁹ prec. z ampliator divine laudis cōsiderans q̄m sagaciter divina sapiat: ꝑm q̄ ordo nostre salutis z relevationis deposcebat sua multiformi arte fefellit artē p̄ditoris inde medelā ferendo hostis vnde leserat. Unī sicut de ligno deiectio mortis oriebat ita de ligno relevatio vite resurgeret: inuitat omnē hoiem ad gratiaꝝ actionē cum dicit. Magnificate dñm mecū: concordetur: ope. z exaltem⁹ nomē ei⁹ in idipm: sibi soli honorē z gl̄iam tribuendo. vel cum laudis amplificatione adiungit laudationē dicens in p̄sona sanctoꝝ patrum. Exquisiui dñm deuota prece cum instantia petendo accelerari illō beneficiū misēōie relevationis. Et exaudiuit me: aures sue misēōie ad preces mee humilitatis inclinando. Jusiurandū q̄d iurauit ad abraam patrē nostrū daturū se nobis. cui⁹ donatione ex omnib⁹ tribulationib⁹ q̄bus oppḡmebar ab egyptiaca crudelitate eripuit me transferendo de egypto peccati in regnū dilectōis filij sui De hoc silr̄ pōt intelligi illud Dañ. iiij. Magnificabo regem celi q̄m opa eius verax vie eius iudicia. ¶ Tercio magnificabant deū de opere recreatiōis ꝓpt̄ benignitatē misēōie in missione spūs sancti. Un̄ Eccl̄i. xlviij. Benedicentes dñm exaltate illum quantū potestis Maior est em̄ omni laude exaltantes illū replebimini virtute. Non em̄ laborabitis. nō em̄ cōprehendetis quis vidit illum z narrabit. z quis magnificabit eum sicut est ab initio. Unde debem⁹ benedicere: z exaltare deū iuxta modulum nostre possibilitatis de tanto beneficio. s. de missione spiritus sancti q̄uis maior sit oīmi laude būana. Nam sic exaltantes vbo et opere replebimini virtute spiritussancti. nō laborabitis curiose scrutando ei⁹ inscrutabilē originē. Non enim comprehendetis. Nam omnes p̄bi magi z xp̄iani defecerunt: eius scrutātes originez scrutinio in hoc tercio signo. Naz q̄s vidit eum: cognoscendo eius originē humana inuestigatione: z enarrabit z magnificabit eum sicut a principio penuria humani sermonis: certe nullus: quia spiritus vbi vult spirat: vocem eius audis. et nescis vnde veniat aut quo vadat. Rogemus ergo tē

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica decimase/xta post Penthecostes.

Ipse vero apprehensum sanauit eum ac dimisit Luc.xiij. Quia phariseorū iudicio z reputatione bos vel asinus ruens in foueam extrahi poterat die sabbati sine legis transgressione. Vnde est q dñs noster in hodierno euangelio p sile efficaciter arguēs a minori: ostēdit se multo fortius nō soluere sabbatū in languidi hominis curatiōe: cum salus hominis p̄ferenda sit saluti bouis z asini. Vnde ad cōfutationē malignitatis et susurrij iudeoꝝ: tria dantur nobis intelligi: de ipso verbo proposito. Et

¶ Primū est humilitas in tangendo z apprehendendo infirmū.

¶ Secundū est virtuositas in curando eius morbum

¶ Tercio est liberalitas in dicēdo eū abire liberum.

Ut sic p humilitatē confutet iudeorū superbiā. Per virtutē eoꝝ desiderium. Per liberalitatē eorum perfidiā. cuz ipsi non dignarent cum tangere: nec poterant curare: nec vellent liberare. Et q: per ista facta que gessit xp̄us ex terius in corpore docemur ea fieri interius spūaliter in anima Ideo per humilem apprehensionē signat gratie infusio. Per efficacē curationem: culpe expiatio. Per liberalem dimissionem pene relaratio. Unde in verbo p̄posito ¶ Primo spūaliter infirmū apprehendit p gratie infusionē in incarnatione: q: nunq̄ angelos apprehendit sed filios abrahe. Sm q̄ dr Exodi. ¶ Secundo eius morbū sanauit per culpe expiationem: in passione.

¶ Tercio dimisit abire liberum p pene relarationem in sanctispūs missione: quia vbi spiritus domini ibi libertas. Non enim tanq̄ auarus voluit ab eo exigere preciū redigendo in seruitutem legis veteris testamenti. ꝑ collatum beneficiū: sed tanq̄ liberalis z largus vt se transferat ad libertatem euangelij dicit: sic euz fecit abire liberum. Et ꝑter hoc cū illud esset opus misericordie: liberalitatis: per illud sabbatū non soluebatur: sed tantūmodo p opus auaricie seruitutis: qō in eo fieri prohibebat: sm q̄ dicit Exodi vicesimo. Et opus seruile non facietis in eo.

Primo igitur in verbo ꝑposito notat saluatoris humilitas in apprehendendo infirmū p gratie infusionē in incarnatione: cum dicit. Ipse vero apprehensum. Apprehēdit aūt infirmū spūaliter infundēdo suam gratiam tripliciter. ¶ Primo p amaritudinē penitentie in detestatione peccati. Unde Jeremie.xxxj. Appendi manū eorum. i. opera preuenindo p internam inspirationē. vt educerem eos adiuuando p boni operis ꝑsecutionem. de terra egypti. i. de statu peccati. Egyptus em̄ tenebra interpretat. z significat peccatū: rōne cuius homo obtenebratur vt nō videat quid agere debeat cū nō possit dirigi in bonum sine luce gratie: sz delectatione peccati obtenebratus ad omnia peccata est pronus. ¶ Secundo appēdit de infirmū p rectitudinem iustitie in adimpletione diuini precepti Unde Ysaie.xlij. Ego dominus vocaui te in iusticia: p̄cepta ad obseruandum fideliter imponendo. apprehendi manū tuā: imposita ad cōplendum opa adiuuando. Ha p manū op̄ intelligit: sed p apprehensionē adiutorium eo q̄ tanta est humana fragilitas q̄ nisi a diuina potētia adiuuet: i nullo bono p se pōt ꝑficere: sed potius deficere. Et seruauit te ad p̄manendū in eis perseuerātiā dando. ¶ Tercio apprehendit dominus infirmū p fortitudinē patientie in toleratione mali inflicti. de quo pōt intelligi illud p̄s. apprehende arma z scutū z exurge in adiutorium mihi. p arma designant virtutes quibus vicia impugnant. per scutum patientia intelligitur: p quaz mala tolerant illata. Un̄ tunc dr apprehendit arma z scutum q̄ infundit homini virtutes quib impugnat vicia z peccata: z patientiaz cum qua tolerat mala illata: sed surgit in adiutorium q̄ cū tēptatione viciorū facit p uentum virtutū. Un̄ Grego. Nisi misericors deus viris temptamenta modificet nullus est qui malorum insidias euitare possit. ¶ Secundo notat culpe expiatio: cum subdit sanauit. q: q̄libet xp̄i actio nr̄a est istructio. ideo p curatiōnes infirmitatū corporaꝝ a xp̄o factas instruimur spiritualiter intelligere curationes viciorum spirituum. Un̄ si volum̄ scientialiter ꝑcedere p mo videamus q̄ accidunt isti morbo ydropisi materialiter: q: p hoc deuenim̄ in cognitionē ydropisis spūalis. i. peccati vt sic cognito morbo vtriusq: hydropisis melius explicabim̄ curationes z remedia exhibita a xp̄o medico corporum z animarum. q̄uis em̄ multa accidūt morbo ydropisis principaliter tamē tria sunt eius accidentia. ¶ Et primū est corporis tumor siue inflatio p quā intelligit superbia. ¶ Secundū anhelitus fetor siue abominatio: p qō intelligit luxuria. ¶ Tercū est sitis ardor z anhelatio p quā intelligit auaricia Un̄ tūc dñs sanauit hydropicū nō solū corporaliter sz etiā spūaliter qū sanauit.

¶ Primo tumorē inflationis superbie per timorē humilitatis.

¶ Secundo fetorē abominatiōis luxurie: p decorē castitatis.

¶ Tercio ardorē cupidis auaricie p amorem paupertatis.

Et sic ania deordinata z auersa a trinitate p̄sonaꝝ. videlz. a patris potentia p tumorē superbie. a filij sapientia: p fetorē luxurie. z a spūssancti clementia p ardorē auaricie: ordinet z cōuertat ad patrē p timorē humilitatis. ad filiū p decorē castitat̄: z ad spūm sanctum̄ p amorē paupertatis. Et sic in q̄ fuerat peccati vel dyaboli vestigiū: reluceat in eo vestigiū trinitat̄. ¶ Primo sanat dñs spūaliter hydropicū a tumore inflationis superbie p timorē humilitatis. z de hoc pōt exponi illō Lu.vij. Dñe nō sum dign⁹ vt intres sb tectū meū: ꝑter qō meipm̄ arbitrat⁹ nō sū dignus venire ad te: sz tm̄ dic verbo z sanabitur puer me⁹. Et sequit. Inuenerūt seruum qui languebat sanū. ¶ Primo ille centurio considerando diuine maiestatis altitudinē dicat. domine nō sum dign⁹ vt intres sub tectum meū. ¶ Scdo recognoscendo p prie infirmitatis vilitatē: cū subdit. p pter qō meipm̄ nō sum dign⁹ arbitratus venire ad te. nō em̄ indignitatis vilitas eum latebat p superbiā. sz nouerat p humilitatē p̄cipuā. ¶ Tercio p̄fitendo diuine virtutis facilitatē addit Sz dic verbo z sanabit̄ puer me⁹. q. d. cū apud te nō sit impossibile oīe verbū nō differt dicere z facere: q: es illō verbū p qō facta sunt omnia: z ille sermo vm⁹ z efficax ꝑtē plen⁹ q̄ sanat omnia. Et q: iuxta est dñs q̄ tribulato sunt corde: z būiles spū saluabit. iō

subinferꝛ. ¶ Quarto celestꝭ gr̃e appro
pinq̃tio siue opatio diuine pietatꝭ: ad
domũ egroti p̃ morbi curationẽ: cuꝫ
sequit. Inuenerũt fuũ q̃ lan. sa. Pri
us puenit virtutis opatio: q̃ nuncio
rũ reuersio. z hoc est qz libenꝭ deꝰ con
descẽdit humilib. Uñ aug. Altꝰ est de
us: humilias te z venit ad te: exaltas
te z fugit a te. Et q̃uis aliter humilia
ret se zacheus: aliter centurio: qz Za
cheus sustinendo: centurio suscipe nõ
audendo. vtroq; mõ fit diuina reuerẽ
tia. Uñ exemplo istoꝝ benefacit, q̃ p
reuerentia corꝑꝰ dñici frequenter in
sacramento suscipit: z qui reuerentia
cessat. vtriusq; eñ salus daꝝ sicut cen
turiõis seruo: z ipsi zacheo. Uñ eccleꝭ
sia in susceptione corꝑis dñici reuerẽ
tiam centuriõis repꝛesentat in dicto:
z deuotionẽ zachei in facto. eo q̃ cor
pus dominicũ dꝫ suscipi centurioni
ea reuerentia: z zacheica deuotione.
¶ Secundo sanat domin⁹ ydropicũ
spũaliter a fetore abominatiõis luxu
rie: p decorẽ castitatis. Et de hoc põt
intelligi illud p̃s. Q̃m lumbi mei re
pleti sunt illusionib: z nõ est sanitas i
carne mea. Afflictus sum z humilia
tus sum nimis. Nomie lumboꝝ. fm
Grego. luxuria generaꝝ z ouꝝ: eũ lũ
bi implenꝭ illusionib. i. turpib multi
erũ imaginationib immundis cogi
tationib z fetidis affectionib. Unde
quẽadmodũ q̃n abundant multi hu
mores in corꝑe generant scabiẽ quan
dõ z impetiginẽ: z aliq̃n lepꝛã q̃ tollit
mundiciã corꝑis. sic q̃n abundant
immunde cogitatões: inordinate af
fectiões: turpes mulierũ imaginatio
nes: z illusiones in corde: generant
quosdã mores corruptos inordinata
desideria in carne. Et qz hec corꝑꝰ cõ
taminant auferendo sanitatẽ z mun
diciã castitatis. iõ dicit. Nõ est sanꝭ in
carne mea: quare. q̃n lumbi mei im
sunt illu. oñib. Certe summo studio
dꝫ homo amouere a corde istas illusi
ones qz ex his luxuria principaliꝭ ge
neraꝝ in corde z ex corde redũdat in
carnẽ. fm illud Math. v. Quicũq; vi
derit mulierẽ ad concupiscendũ eam
iam mechatꝰ est eã in corde suo. Ita
ex contrarijs. Castitas generaꝝ prin
cipaliter in corde z de corde redũdat
in corꝑe. Et ꝓpter hoc sequit. Afflictꝰ
sum z humi. sum ni. ru. a ge. cor. mei.
Dñe añ te oẽ desi. me. Uñ ôr. Afflictꝰ
sum. p carnis mortificationez: qz sine
ea castitas fundari nõ potest eo q̃ car
nis delectationes corrũpit: motꝰ z de
sideria carnis restringit. z humi. sum
nimis. p delectationis delectionẽ. ru
gi. a gemitu meo. p doloris cõpuncti
onẽ: qz ꝑõt dicere. Dñe añ te oñe de
sideriũ meũ. p pfectam cordis ordina
tõnẽ ¶ Tercio sanat dñs spũaliꝭ ydro
picũ ab ardore ericialis auaricie per
amorẽ pauptatꝭ. Uñ in p̃s. lir. Cõmo
uisti terrã z ꝓturbasti eã sa. cõtri. eius
qz cõmo. est. Per terrã intelligiꝭ ania
terrenis lucris dedita q̃ ad modũ ter
reni puluerꝭ p varios cogitatꝰ dispꝛ
gik: z qz hui⁹ cõtritões affligentiũ co
gitationũ nõ possunt sanari nisi priꝰ
amoueanꝭ z confringanꝭ dei timore.
cõcidanꝭ z cõturbenꝭ peti dolore z di
latenꝭ xpi amore. iõ inqt ꝓpha. cõmo
uisti terrã: restringendo timore: p cõ
sideratiõnẽ diuinoꝝ iudicioꝝ. cõturba
eã. cõcidendo dolore p deploratio
nẽ oim petõꝝ. sana. cõtri. eiꝰ. eã dilatã
do amore p ꝑmissionẽ eternaꝝ retri
butionũ. qz cõmota ẽ p cõpassionẽ ad
eleyaꝝ largitionẽ vt q̃ aliena rapiebat
ꝓpria largiatur. Uñ Greg. Terrena
omnia seruando amittim⁹: largiẽdo

seruamus. diu enim cum rebus dura
re non possum⁹: qz aut nos illas mo
riendo deserem⁹: aut ille nos viuen
tes deserunt percundo. Agendũ est er
go vt pturas res in nõ pturam mer
cedẽ transferam⁹. ¶ Tercio subinfert
Ac dimisit. vbi notaꝭ pene relaratõ q̃
habet fieri. p instantiam deuote sup
plicationis. p vehementiã dilectõnis
diuine: siue indulgentiã aliene offensi
onis. Rõne primi ordinat ad seip̃m.
Rõne scõi ad deũ Rõne tercij ad pri
mũ. ¶ Primo aũt dimissio aut rela
xatio fit p instantiã deuote supplicati
onis Uñ in p̃s. Dixi cõfitebor z tu re
misisti impi. peti mei. p hac ora. ad te
omnis sanctꝰ in temp. opor. q. d. cum
petõꝝ penitet z cõterik z ꝓponit dicen
do in corde. Cõfitebor ꝓpositũ ope ei
dando. z tu. s. deus. z nõ alius: remisi
sti impietatẽ peti mei. Solus eñ de
us potest dimittere z delere petã. licz
peccatoꝝ mediante ministerio sacer
dotis absoluaꝭ. Pro hac. s. miscõia q̃
parcit faciliter: orabit ad te ois sctũs
deuota pꝛecum instantia tñ implorã
do: in tpe opportuno. i. tempore z loco
Et de hoc sll̃r dicit Math. xviij. Om
ne debitũ dimisi tibi q̃n rogasti me.
¶ Secundo fit ista dimissio ꝓpter ve
hementiam diuine dilectionis. Unde
Luce. vij. dimittunꝭ ei peccata multa
q̃n dilexit multum. Ecce q̃ dñs pro
bat istam mulierẽ purgatam a pecca
to per affectum dilectiõis eo q̃ ardor
dilectionis diuine cõsumpserat in ea
peccatoꝝ rubiginem nec est intelligẽ
da ista sententia vt ille qui plus pec
cauerat plus approbareꝭ. sed ostendi
tur q̃ quantum est de rõne obligatio
nis cui plus dimittiꝭ plus obligatur
supposita tñ gratia z rectitudine vo
luntatꝭ. Nam multi ad magnas gra
tias tenentur qui nullas vel paucas
reddunt. ¶ Tercio fit ista dimissio ꝑ
pter indulgentiaz aliene offensionis.
Unde Matthei. vj. Dimitte nobis
dimitte nobis debita nostra: sicut et
nos dimittimus debitoribꝰ nostris.
Debita dicuntur peccata: quia faciũt
nos debitores coꝝ que non possumꝰ
soluere. Unde ad eorum veniam im
petrandam requirit hec conditio: si
cut z nos dimittimus debitoribꝰ no
stris. Justum est qui fugit legem de
mentie cadit in legem iusticie: z ꝓpter
hoc dicit Mathei. vj. Si dimiseritꝭ
hominibus peccata eorum dimittet
vobis pater celestis peccata vestra. si
vero non dimiseritis nec pater celestꝭ
dimittet vobis peccata vestra. Unde
Gregoriꝰ. dominus peccata dimittit
per misericordiam: repetit per iusticiam. Rogemus z̃c.

Dominica. xvij. post Penthecostes.

Diliges dominuz deum tuũ ex toto corde tuo z ex tota anima tua: z ex to
ta mente tua. Mathei. xxij. Q̃m bo
nitatis est se licite cõmunicare malis
z inimicis: ideo dominus noster tan
quã bonus doctor: voluit cõmunica
re doctrinam veritatis malignis iu
deis dolose eum interrogantibus cũ
ad eorũ questionẽ vtilitatis q̃uis ꝑ
cederet ex ani dolositate dedit rñsio
nem veritatꝭ: cũ dicit in verbo ꝓposito
Diliges dñm deum tuũ z̃c. Ubi ele
gantissimo z miro modo ordinate ꝑ
cedit ordinando totum hominẽ fm
omnẽ sui potentiam ad deum medi
cum triplici virtute theologica. Nam
¶ Primo regꝭat concupiscibilẽ in sũmo
diligibili imperãdo actũ charitatꝭ

¶ Secundo eleuat irascibilez in summe honorabili insinuando obiectū diuinitatis.

¶ Tercio illustrat rōalem in summo intelligibili explicādo modū vitat⁹

¶ Primū hz p charitatē. Scōm per spē. Terciū p fidē. ¶ Prio igit iperat nobilē actū charitatis: regulando cū dicit. diliges. Iste actus dilectōis elicitur a cōcupiscibili potentia ¶ Secūdo insinuat honorabile obiectū charitatis eleuando irascibilē: cuz subdit dñm deū tuum. Deus eñ ꝓpriꝫ z pncipaliter est obiectū charitatis. z hec est ratio: qz dilectio dei est principiū z via, et prim⁹ z omnis homo nō dz diligi nisi ꝓpter deū aut in ꝺo rōne imaginis z similitudinis. vñ sile mandatum reputat. Si aūt aliter diligat aliquis q̄s ꝓpter deuz aut in deo. s. p affectum cognationis z carnis vel alicuius comodi: nō virtus charitatis sed actus naturalis dici potest. ¶ Tercio explicat vtilem moduz veritatis illustrando rōnalem: cū subinfert. ex toto corde tuo: z ex tota ania tua z ex tota mente tua. Dicam⁹ igit diliges: vbi imperat charitatis actū: iste actus dilectōis est virtus charitatis rōne incōpabili p eminentiā vtilitat⁹ z excellentie. ¶ Primo z principalit impat z ponit sub legis precepto, z etiā dicitur maximū ꝓpter tres rōnes.

¶ Nā respectu ꝑceptoꝝ hz primitatez virtuositatis in essendo.

¶ Respectu virtutū hz maioritatē dignitatis in merendo.

¶ Respectu operū hz delectabilitatez acceptabilitatis in remunerando.

O virt⁹ deifica in q̄ oīa ꝑcepta radicabiliter fundāt p quā cetere virtutes ad meritū informant: z ꝛm quaz cūcta opa acceptant. ¶ Primo illō p̄ceptū dilectōis respectu ꝑceptoꝝ hz ꝓmitatē virtuositat⁹ in essendo. vñ ipa est que dat ꝑceptis vigoris efficaciaz ꝛm Greg. q̄ dicat sup illud Jobis. xv. Hoc est ꝑceptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Quid est q̄ de dilectōe q̄si de singulari mandato nos ammonet: qz oia ꝑcepta multa sunt z vnū. Multa ꝓpter diuersitatez opis Unū in radice charitatis Et ꝓpt hoc dicit in euāgelio hodierno in his duobus mandatis vniuersa lex pendet z ꝓphete: qz ad dilectionez dei z primi tanq̄ ad primariū z radicale fundamentū introducunt. Hoc intelligēs apl's dicebat. In charitate radicati z fundati zc. Miseri q̄ hoc fundamento carent: qz quicq̄d supedificant totū arescit. vñ z opa facta extra charitatē nunq̄ reuiuiscunt: cū fuerint sine radice Et ob hoc dicit Greg. Nec hz ram⁹ aliq̄d viriditat⁹ nisi maneat in radice charitatis. ¶ Scōo ista virtus dilectionis respectu ꝑtutū hz virtuositatē in merendo: eo q̄ virtutib⁹ dat formā. Unū. j. Cor. xij. Maior aūt horū est charitas. Ubi apl's discurrēdo p oīa ꝑtutes tā pollitticas q̄s theologicas ꝓcludit tū rōe remotōis tū rōe positōis: qz caritas hz maioritatē nā posita charitate ponit oē meritoriū: z illa remota remouet oīne vtile ad salutem. Ipsa certe sola est q̄ dat formā meriti. Unde cetere virtutes sūt informes sine ipa qz non habent meritū gratuitū nisi per ipsam. Quēadmodū eñ colores pdūt cē formale et pulchrū discedente luce. z recupāt ea aduenientez ita ꝑtutes discedente charitate: z hoc est q̄ dz. j. Jo. ij. Qui diligit in luce manet, qui autem odit in tenebris. Hinc est q̄ Aug. dixit. Da be charitatem z fac quicquid vis.

¶ Tercio iste actus dilectōis respectu operū habet delectabilitatez acceptationis in remunerādo eo q̄ operibus iponit retributōis mēsurā. ꝛm ei charitatē vie: mēsurabit gl'ia patrie. vt vbi plus de dilectōe ibi plus de beatifica visione qz magnitudo meriti nō consistit in exteriori opere sed interiori dilectione. Hinc est q̄ martyrū q̄ē maioris p̄mij inf oīa q̄ facit bō dī cē op⁹ charitat⁹. ꝛm illud Job. xv. Maiorē dilectionē nemo hz vt aiam suaz ponat q̄s p amicis suis. Rōnē hui⁹ assignat Apl's Roma. xiij. Si q̄d ē aliud mādatū in hoc verbo restaurat. Diliges ꝓximū tuū sicut teipz. plenitudo ergo legis ē dilectio. q. d. Si bō deficiat z cū eo dispensek rōne necessitat⁹ in mādatis potest in isto recuperi suę plenitudinis rōne. Grego. in moral'. lib. x. in ꝓnci. Nimirū cū vna eadēq̄ sit charitas si mentē plene habeat ad inumera opa multiformi accēdat et ꝓfectionē, sed tñ in isto nō pōt dispēsari eo q̄ eiusdē defectus z amissio vt in alīs mādatis nō pōt instaurari. q̄m nō est digna ponderatio aie zc.

Sequit dñm deū tuū

Ubi insinuat honorabile obiectū diuinitatis z etiā tot⁹ trinitatis. Non eñ vacant a mysterio bec tria vocabula. dñm deū tuū. eo q̄ ꝓ ipsa manifestat trinitas ꝑsonarū cōferētiū nobis tria maxima bñficia. p q̄ dilectōnes delectabiliter allicimur. Unde

¶ Dñs dicit ꝓpter cōditionē naturalis esse in creatione.

¶ Deus ꝓpter collationē multiplicis gr̄e. in cōseruatione.

¶ Tuus ꝓpter donationē suī ꝑsi⁹ siue hereditatis ꝓpetue. in gl'ificatione. Et sic appropiate loquēdo. ¶ Per patris potentiā creamur. ¶ Per filij sapientiā cōseruamur. ¶ Per spūssancti clemētiā gl'orificamur. ¶ Primo diliges dñm ꝓpter cōditionē natural' esse in creatōne. Unū Deut. x. Et nūc quid aliud? dñs de⁹ tu⁹ petit a te nisi vt timeas dñm deū tuū z diligas eū. quia bō tenet z obligat dñm timere. humiliter z obedīēter z fidelit. z diligere fer uenter rōne bñficij q̄ sibi contulit in creatione. cū eius esse fecit insignitus diuina imagine. rōne cui⁹ ad hec tria adiplenda hz possibilitatez, ideo tā q̄z ex debito hoc req̄rit. cū dicit. Et nunc quid. dñs deus tuus. nisi vt timeas dñm deū tuū. Ecce timor humilitat⁹ z subiacentie. z ambules in vijs eius ecce labor fidelis obedientie. in executione mandatoꝝ que noie viarū designant. Diliges eū. ecce fervor sinceritatis z benivolentie. ¶ Scōo diliges deū. ꝓpter collationē multiplicis gr̄e. i cōseruatōe. Unde in p̄s. Qui diligit⁹ dñm opando bonum p amorē. odite malū. custodit dñs aias sanctoꝝ suorum. qui diligitis dñm p amorē operando bonū. O dite malū. delinando malū. z peccatū p timorē quia per dei amorē hoīes sancti efficiunt z beneficium custodie z ꝓseruatōis a deo merentur. Unū sequit. Custodit dñs animas sanctoꝝ suoꝝ. multoꝝ bñficiorum collatione. Nā ad hoīs custodiā z cōseruationē oīm creaturarū seruicia z beneficia concurrūt. Angeli eñ ministrāt ei. celum dat ei lucē in diem operet. tenebras in nocte vt quiescat. z ipsoꝝ vtilē vicissitudinē. aerem fecit deus vt ꝑberet hoī vtilē calorē, z oīne genus auiū ei ministraret. Aquā fecit vt sibi potuz tribueret. sordes purgaret. arentia irrigaret z diuersitatez piscū ad suū vsum nutriret. Terrā fecit

vt cum portaret. panē cōfortaret z vino letificaret, totus mūdus seruit hominī: quia fact⁹ est p hoīe. Rōne ergo tanto⁹ beneficio⁹ qui diligitis deum bñe ꝓbare p exhibitionē bone operationis, alioquin de ingratitudine arguemini. ¶ Tercio diliges dñm deū tuū ꝑpter donationē hereditatis ꝑpetue z glorificationē. Unū in ps. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue z locū habitationis glorie tue. Iste decor nihil aliud ē nisi diuina refulgētia ex qua micant diuini radij splendoris facientes celū empireū domū decoris ꝑpter refulgentiā diuine claritatis, z locū habitationis glorie tue. ꝑpter cōmunitatē glorie diuinitat⁹. O q̄ illustris z speciosus est iste decor dom⁹ tue deus z quāto desiderio diligēda. O q̄ felix et sanct⁹ est iste locus habitatōis glorie. quāta auiditate appetēdus in quo deus habundātius seipm delectabiliter beatis ꝑpetualit cōmunicat in eis habitando p gloriam.

Tercio subinfert. Ex

toto corde tuo z ex tota aia tua z ex tota mente tua. Ubi explicat vtilez modum veritat⁹ miro z ineffabili modo summ⁹ magister xps docuit q̄liter sit deus diligēdus i his trib⁹ vocabulis. corde. aio. z mente. Uā bō non potest diligere nisi ei vnīat. vniri ei non pōt nisi eū cognoscat. habeat⁹ teneat. Fm eres nobiles suas potentias. i. intelligentia. voluntate. memoria. quibus est dei imago. Fm Aug⁹. Cognoscere vero sit intelligētie. habere volūtatis tenere memorie. Ideo necessario ad deū diligendū actus istarū triū potentiarū debet ꝯcurrere. que noīe cordis aie z mentis designant. qm̄ intelligētia p cor. voluntas p animā. z memoria p mentē fm Augustinū in hoc loco accipitur.

¶ Primo est de⁹ diligēdus fidelit⁹ ne intelligētia seducat erroris falsitate

¶ Scōo sinceriter ne volūtas allicia⁹ carnis voluptate.

¶ Tercio indesinēter ne memoria frā gatur opis discōtinuitate.

Et ista diuisio tradit⁹ a bto Augustin⁹ no q̄ hūc locū ita exponit. ex toto corde. i. intellectu sine errore. ex tota aia. id est volūtate sine cōtradictōe z ex tota mente. i. memoria sine oblitione. Et sic diuina dilectio ē illuminativa oīm credēdo⁹. aspernativa carnaliu⁹ delectationū. z continuativa bonarū operationū. ¶ Primo diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. i. cū solidita te fidei ne intelligētia seducatur fallacijs. Unū Deut⁹. vj. Audi israel vnus ē dñs deus tuus. fideliter credēdo cor, de vt nulla eq̄pares dispsa: ficte imaginādo alios deos esse. Diliges dñm deū tuū ex toto corde efficaciter cōprobando opere vt nulla admittas contraria eo q⁹ nihil aliud debet per affectum cor alligare ꝑter eū cui totū cor debet⁹ i dilectōe. Unū cū aliq̄d amam⁹ sup deū vel ꝑter deū nequā est. ex toto ergo corde diligam⁹ eū. Nā sicut intellect⁹ erat in cognoscēdo. ita⁹ affectus in diligēdo. ¶ Scōo diliges dñm deū tuū ex tota aia tua. i. cū sinceritate animi in affectiua ne allicia⁹ blādicijs Unū Cant⁹. v. Aia mea liq̄facta ē vt dilect⁹ me⁹ locut⁹ ē mihi. Tūc aia liq̄fit ad dei mulcētis locutionē sicut cera q̄ fluit a facie ignis. cū in ei⁹ meditatōe exardescit ignis diuini amoris z tūc resolui⁹ in aquā deuotōis ad inspiratiōnē z imissionē alicui⁹ radij spūalis velut glacies que resolui⁹ ad ardorez ignis material⁹ q̄ est in feruētissimo

desiderio z amore solis spūalis. vt totaliter recolligat se ad interiora nec sit dispsa ad exteriora. ne interponat⁹ aliqua nubes aquosa carnal⁹ frigiditat⁹ sed imediate recipiat imissionē diuin⁹ radiorū totū cor inflāmātiū.

¶ Tercio diliges dñz deū ex tota mēte tua. i. cū sedulitate studij i affectiua ne frangaris obsequijs. Unū Deut⁹. v. dicit dñs. Quis det eos talē hīe mentem vt timeāt me z custodiāt mandata mea vniuersa oi tpe. Ecce dñs ostēdit effectū sue bonitatis cū optat i vobis vt p ei⁹ timorē filial⁹ reuerētie cōtinue z indesinēter sine diminutōne ad impleam⁹ ei⁹ ꝑcepta vt ipleat in nob illud ꝓuer. xvij. Omī tpe diligit q̄ amicus ē. quia diuina dilectio rōne cōtinuitatis debet esse ad modū mortis z inferni q⁹ qō semel ab eis rapit⁹ nunq̄ dimittit⁹. Unū in Cantic⁹. Fortis est vt mors dilectio dura vt infernus emulatio. Rogem⁹ ergo tē.

Dñica decimaoctaua

post penthecostes Sermo.

Urge tolle lectū

tuum z vade in domū tuaz. Math. ix. Quoniā fm philosophū potentie distinguuntur siue agnoscunt⁹ per actus vel opera. Hinc est q⁹ dñs per opus miraculosum supra naturam fecit cognosci suam potentiam diuinitatis dimittēdo peccata. cum solo verbo paralitic⁹ ꝑfecte restituit sanitati dicens in verbo ꝓposito. Surge tolle lectum tuum z vade in domū tuam. Unde tanq̄ ꝑfectus medicus corporum z animarū in ipo verbo valde artificialiter ꝓcedit eo q⁹ istis trib⁹ vocabulis, scz surge. tolle. et vade: ꝑfecta sanitas tam hoīs exteriōris quantū ad corpus q̄ hominis interiōris quātū ad spiritū designat⁹ ꝓtra tria mala que facit paralisis materialis in corpore, z peccatum qō est paralisis in mente. Nam ista infirmitas reddit hominem corporaliter inabilem ad standū. impotētē ad operandum. impossibilē ad ambulādū. Ita peccatū suo modo aufert anime rectitudinez statum per culpam. fortitudinem actus p iusticiā. et ꝓmptitudinē motus per negligentiā. sed dñs ꝓtra ista tria mala ꝑcepit tria bona. Nam

¶ Primo imperat rectitudinem status p desertionē culpe: cū ōr. surge

¶ Scōo fortitudinē actus p executionem iusticie: cū subdit. tolle lectum. i. iusticiaz p quā firmiter in omni opere exequi incipias.

¶ Tercio ꝓmptitudinē motus p acq̄sitionē glorie. cū subiūgit. Uade in domū tuā. Ubi. domū ire est ad paradisum redire. eo q⁹ paradisus est ꝓpria habitatio hoīs q⁹ ad ꝑ fact⁹ ꝑ fuit.

Dicit ergo. Surge.

Ubi imperat rectitudinē stat⁹ p desertionē culpe. quia aia cadit tripl⁹. scz p ignorātiā erroris. ꝯcupiscētiā carnis. z violētiā diabolice tēptatōis, z iō ad hoc vt habeat rectitudinē stat⁹ deserēdo culpā: attendendū est vt ab his tribus resurgat. Et

¶ Primo a tenebris ignorantie erroris obcecantis.

¶ Scōo illecebris ꝯcupie defedantis

¶ Tercio a pūdentijs potestatis diabolice oppimētis.

¶ Primū hz fieri p aspectū veritatis.

¶ Scōm p amplexū castitatis. ¶ Tercīū p exercitiū virtutis. ¶ Primo qui vult bñe rectitudinē stat⁹ hz surgere a tenebris erroris z ignorātie obcecātis z ꝑ aspectū vītatis. z de ꝑ dī Zach. ix.

Surge⁊ ingredere ciuitatē⁊ dicetur q̄d te oporteat facere. Ecce q̄ paul⁹ pse quebat discipulos xp̄i zelo legꝫ duct⁹ credēs se obsequiū deo p̄stare. sz q; b nō est ex certa causa aut ex malicia sed tenebrat⁹ erroris ignorātia. ideo p̄cipitur ingredi in ciuitatē p quā cōgregatio fideliū itelligit. q̄ sub eo dē iurisdictiōi sunt collecti. vt ab eis instruat q̄ eū oporteat facere dignū⁊ iustum fuit vt q̄ sapientez se tenebat⁊ ducem alioꝝ se faciebat ad manū sicut cecus traberet⁊ ananie discipulū tradere tur. Preterea maxima fuit violētia in cōuertēdo paulū q; ex ignorātia⁊ zelo decipiente. rectū credebat q̄cq̄d faciebat. Vñ grego. Cū vicia virt⁹ creditur difficilit emendat. Hinc ē q̄ hi q̄ sanctitatē appetunt in errorē lapsi tardi⁹ corriganꝫ. rectū estimātes q̄cq̄d faciūt. ⁊ sicut extollunt virtute. sic vicio pseuerātia rūgūt. ¶ Scōo surge ab illecebris carnal' ꝓcupie deformantis. Vñ Luce. xv. Surgaz⁊ ibo ad patrē meū⁊ dicā ei. p̄ peccaui in celū⁊ coram te. p istū hoiem p̄digū intelligit hō luxuriosus. Vñ⁊ adolescētioz dī. eo q̄ vanioz⁊ carnalia delectamēta magꝫ intent⁹ q̄ erecta ceruice petit portionē sbe volendo vti libero arbitrio vt non ꝑ fm ipsiꝰ diuine volūtatis. sed ꝑ fm nutum volūtatis sue incedat. Beda. Substātia⁊ oīa q̄ agim⁹ viuim⁹⁊ sapim⁹ cogitamus⁊ loq̄mur rūpit pertulātia mal' dispensat libertas Et tūc abijt in regionē longinquā ꝓpetrādo perīm. Glosa. abijt in regionē longinquā nō mutādo locū sz animū. Quāto q̄s in prauo delinq̄t tanto a dei similitudine recedit longinqui⁹ Adhe ret vni ciuiū. i. diabolo cius voluntatem faciēdo. ⁊ merito recedēs a dei similitudine accedit pcōz ad demonū similitudinē. quos continue pascebat dum carnis voluptates nō deserebat Propterea expēdit oia bona naturalia viuēdo luxuriose. ⁊ cupit implere ventrem suuz de siliq̄s q̄s porci comedebant. i. cupit adinuenire pctā diuersa carnis. Siliq̄ vt dicit glo. est q̄dā genus legumīs sonoꝝ⁊ vacuū q̄ magꝫ ventrē onerat q̄z reficiat. ⁊ sīgt delectationes vicioꝝ q̄ satiāt⁊ delectant exterius corp⁹⁊ int⁹ animā ñ reficiūt imo onerāt. Et nemo illi dabat. q; nec in his oib⁹ satiat. et frequēter vbi credit inuenire delectatōnes inuenit amaritudines. Sed tandē videns se in tātis amaritudinib⁹⁊ miserijs pctoꝝ ꝓstratū ad se p sui cōsiderationē⁊ peccati recognitionē dicit. Surgā. p mali peti desertionē siue declinatōnē. Et ibo ad patrē meū. p boni inceptionē. Et dicā. p oris cōfessionē. Pī peccaui in celū. in contēptū maiestatis diuine oib⁹ ꝑeminētis. Et coram te. ꝑ cōtemptū veritatꝫ oia cernēris. ideo nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tuus. ꝓpter contēptū bonitatis: bonos in filios adoptātꝫ quē deus pī astringit p amplexū charitatis. ⁊ suscipit ad osculū pacis. proferendo stolam interioris puritatis⁊ induēdo vestē exterioris honestatis. ¶ Tercio surge a p̄sidentijs crudelitatis diabolice. Unde Actuū. xij. Surge velociter quia ceciderūt cathene de manib⁹ tuis. Petrus positus in vinculis ferreis. et diabolica suggestione⁊ sub custodia militū vt interficiatur significat peccatorē ligatum vinculis diabolice fraudis⁊ ponitur sub custodia demonū ad perdēdū morte damnationis eterne. Hic autez excitatur ad surgendū angelica āmonitione q̄ per auxiliū virtutis xp̄i cōfringentis ereas portas diabolice custodie; cecidérunt cathene diabolice fraudis de manib⁹ maloꝝ operū eius. De his similiter dī Regū. xxj. Surrexit dauid in die illa⁊ fugit a facie saul. Saul q̄ interp̄tatur abutens⁊ sīgt diabolum q̄ abutit creaturis dei de cuius p̄tē bonus dauid surgit p auxilium virtutis xp̄i fugiēs ab eius notitia.

Scōo ī verbo propositō imperat fortitudinē actus p exercitionē iusticie: cū subdit. Tolle lectū tuū. Ille habet fortitudinē in exequendo iusticiā qui tollit a ꝓphetis⁊ ap̄lis

¶ Primo petiū p documētū instructiuū fidelis intelligentie.

¶ Scōo a patriarchis⁊ virginib⁹ exemplū iflāmantiuū charitatis⁊ benivolentie.

¶ Tercio a cōfessorib⁹⁊ martirib⁹ auxiliū cōfortatiuū longanimitatis⁊ patiētie siue pseuerātie.

Et hec tria sunt necessaria oi cōditioni serui⁊ etati sez veritas fidei dās intelligentiā. charitas xp̄i dans benivolentiā. nullus enī adultus est in statu salutis nisi habeat fidelē intelligētiā in intellectu. charitatiuā benivolētiaz in affectu. ⁊ longanimē pseuerātiā in effectu. Vñ ergo ille habz fortitudinē in exequendo iusticiā. qui tollit peccatum ¶ Primo p instructiuū documētum fidelis intelligentie. ⁊ de hoc pōt exponi illud Ben̄. vj. Tolles tectz de omnib⁹ escis que mandi possunt. q̄m oia scripta sunt ad nostrā doctrinam ideo ad hoc vt possim⁹ euadere iracūdiam generalis iudicij exemplo tollentis oīs escas cōmestibiles⁊ licitas ad obseruationē corporis. ī strui mur spūaliter tollere ex omnib⁹ verb sacre scripture que possūt iuxta facultatem intelligentie esse ad cōseruatio

nem⁊ salutē animarū. ¶ Scōo quis tollit peccatū per exēplū inflāmatiuū charitatis⁊ benivolētie. Unde Ben̄. xxij. Tolle filiū tuū quē diligis ysaac⁊ offeres illū mihi in holocaustū super vnum montiū quē monstrauero tibi. Qui cū vult experiri vtrū diligat deū vadat ad terraz visionis. i. ingrediat secreta ꝓscientie⁊ ibi videbit quantū diligat deum. Si enī patus est ad exemplū abrahe sup vnuz montiū: quē deus demōstrat: pfecto statu religionis vel penitētie quē deus docet inspirando: offerre quicq̄d carnale vl' tem poralet: potest eū retraheret ab amore dei elongare maxime excludēdo a se ¶ Primo demulcentiā cōsanguinitatis. ꝓpter qō dicit. Tolle filiū. quia q̄ diligit patrē: aut matrē: aut filiū: aut fratrē: vel quēcūq; attinentē sibi iure ꝓpinq̄tatis supra xp̄m nō est eo dign⁹ ¶ Scōo auariciā ꝓprietatis. Unī subditur. tuum. Qui nisi quis renunciauerit omnib⁹ que possidet nō pōt xp̄i esse discipulus. ¶ Tercio illecebrā delectabilitatis. Vñ addit. Quem diligis. Solent ista tria attrahere⁊ inclinare hominē ad amorē suū⁊ retrahere ab amore diuino. que oia exemplo abrahe debz hō spūalis a se excludere vt possit acquirere dei amorē⁊ amicitiam. ¶ Tercio q̄s tollit peccatū. per auxiliuz cōfortatiuū longanimitatis et patientie. Unde Math. xvj. Qui vult venire post me abneget semetip⁹ sum⁊ tollat crucem suā et sequat me. Qui vult venire post me. ecce postpositio⁊ subiectio volūtatis. ⁊ dīc vult. vt libere⁊ sine coactione hoc faciat. Abneget semetipm. Ecce captatio libertatis vt nō fm setipm. sed fm deū viuat. Et tollat crucē suā. Ecce assumptio penalitatis⁊ hoc p patientiā. Et

sequatur me. Ecce directio exēplarita tis qui tādiu clipeū patētie portauit donec vitam finiuit.

Tercio in verbo prō

positō imperat ꝓmptitudinē motus. ꝙ acquisitionē glorie. cū adiungit. va de in domū tuā. Ille cū ꝓmptitudine acquirit gloriā qui vadit.

¶ Primo humiliter ad deplorandū peccata ꝓpetrata.

¶ Scōo indesinenter ad acquirendū eterna munera.

¶ Tercio viriliter ad supandū diabolica tēptamenta.

¶ Primū sit per oris confessionem.

¶ Scōm ꝙ terreneitatis ōspectionē.

¶ Tercuz ꝙ diuine ⁊rtutis ꝓtectionē.

¶ Primo valde humiliter ad manifestandū ꝓpetrata petā. ⁊ hoc ꝙ oris cōfessionez Luce. vj. Vade ⁊ ostende te sacerdoti. In hoc mandato instituit dñs sacerdotale officiū oīb⁹ esse reuerendum ⁊ ad curationē pctōꝝ esse necessariū. Unū ḡuis dñs nō det per interiorē cōtritionē nihilominꝰ ad sacerdotale officiū legat. cū dicit. Vade et ostende te sacerdoti. ¶ Scōo vade indesinēter ad acq̄rendū eē na munera ⁊ hoc ꝙ terreneitat̄ ōspectionē. Unde Math. xix. Vade ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperib⁹. ⁊ habeb⁹ thesaurū in cel'. Vade ꝙ negligētie exclusionez. vēde oīa q̄ habes. ꝙ terrene ꝛbe despectionē. Berñ. nō cōmuta vel cōserua oia. nō partē. ⁊ da pauplb⁹ ꝙ diuine cō placētie acceptationē. nō diuitib⁹. q̄a tūc deus nō acceptaret. ⁊ habebis thesaurū in celo. ꝙ eterne glie adeptionē.

¶ Tercio vade viriliꝭ ad supandū diabolica tēptamēta ⁊ h̄ ꝙ diuine ⁊rtutis ꝓtectionē. Unde Judith. xiij. Vade ⁊ dñs sit tecū in vltionē inimicoꝝ. q. d. cū insurgūt diabolice tēptatōes ⁊ suggestiones. nō metiaris tuas vires ne intuitu fragilitatis remolescas ꝛ vade viriliter ꝙ virtutū exercitationē q̄ tūc dom⁹ erit tecū tāq̄ bellator fortis ad auxiliū ⁊ ꝓtector ī vltionē inimicorū tuoꝝ. i. ōmonū faciēdo cū tēptatōe puētū ⁊rtutū vt possis supare. Unde Grego. Nisi misericors de⁹ nr̄is viribus tēptamenta modificet null⁹ est q̄ malignoꝝ insidias vitare posset. Rogemus ergo dñm ⁊c.

Dñica decimanona

post penthecostes Sermo.

Exautē cū audis/

r set irat⁹ ē vt missis spiculatoribus suis perdidit homicidas illos. Math. xxij. Qñ bonitati iudicis attestat audito cōsilio cōcitare zelo iusticie detestari eū in corde. et etiā si possibilitas adest punire opere hinc est ꝙ dñs nr̄ ad cōmēdationē diuine eq̄tatis hec tria ꝙ ordinē i verbo ꝓposito insinuat. Et

¶ Primū est diuine iusticie cōcitatio

¶ Scōm est culpe detestatio.

¶ Tercium est pene inflictio. Unū diuina iusticia fuit cōcitata in audacia culpa detestata in affectu: ⁊ pena inflicta in effectu. ¶ Primū notat cū dicit Rex autē cū audisset. ¶ Scōm notat cū addit. nat⁹ est. ¶ Terciū cū adiūgit ꝓdidit homicidas illos.

Dicit q̄ rex cū audisz

vbi notat cōcitatio iusticie ꝙ auditū. Tūc diuina iusticia cōcitat cū audit.

¶ Primo arrogantiā detestabilis in obedientie.

¶ Scōo maliuolētiā ipietat̄ ⁊ sevicie

¶ Tercio demulcentiā carnalis gule.

Rōne ꝑmi cōtēnit de⁹. Rōne secundi offendit prim⁹. Rōne tercij inficitur corpus ¶ Primo cōcitat diuina iustitia cū audit arrogantiā detestabil' inobedientie dñm ꝓtemnētis. Unū Esaie xxxvij. Audiat dñs de⁹ tu⁹ verba rapsacis quē misit rex assyriorꝝ dñs suꝰ ad blasphemādū deū viuentē ⁊ exprobrandū ꝙ noib⁹ q̄s audiuit dñs de⁹. Per rapsacē missū a r̄ge assyriorꝝ ad blasphemādū deū intelligit mal⁹ r̄pianus missus a diabolica suggestione ad peccādū rōne cui⁹ blasphemat de⁹ Unū Beda. Qui tūc cesus ē colaphis iudeorꝝ. nūc cedit blasphemijs falsorꝝ r̄pianorꝝ. ⁊ q̄ cōsput⁹ ē saluus ifidelū nunc vesanis obprobrijs petōꝝ erbo notat. de hoc sil'r dī Esa. xvj. Audiuimus superbiā moab superbus est valde. Superbia em̄ ⁊ arrogātia ⁊ idignatio eius plus q̄z fortitudo eius. hec dicit dñs zelo iusticie concitat⁹ pctm̄ ei⁹ re probādo. ¶ Scōo cōcitat deus cū audit maliuolentiā crudelitatis ⁊ seuicie opprimentis. primū. ⁊ de hoc dī in hodierno euāgelio. Relicq̄ renuerunt seruos ei⁹ ⁊ cōtumelijs afflictos occiderūt. Rex aūt cū audisset irat⁹ est. et missis exercitib⁹ suis perdidit homicidas illos. Relicq̄ vo nō solū cōtēpserūt venire ad fidē. imo renuerunt seruos suos. i. apl'os capiēdo ⁊ incarcerādo ⁊ afflictos veratōe innumerabiliū tribulationū occiderunt coꝛpaliter. Rex aūt cū audisset vocē sanguis ad se clamantis de terra. irat⁹ ē. ꝑm glo. in vltionez erarsit. ⁊ missis exercitib⁹ suis romanis sub Tito ⁊ Vespasiano ꝓdidit homicidas illos. i. iudeos. sctōs ꝙ sequētes. et ciuitates eoꝝ succēdit. sczbierl'm. Unū satis apparet eaz fuisse ex toto succēsam ⁊ funditꝰ destructā. cuz sit mō cōstructa eꝛ portā vbi r̄ps crucifixus fuit. cū locus crucifictōis r̄pi sit extra portā ciuitatis. ¶ Tercio concitatur deus cum audit demulcentiā carnalitatis gule inficiētis ꝓximū subiectū. Unū in ps. Tēptauerūt deū vt peterēt escas aiab⁹ suis. ⁊ sequtur. Audiuit dñs ⁊ distulit ⁊ ignis accensus est in iacob ⁊ ira ascēdit in israel. vt passi sunt famē appetierūt esse in terra egypti sup ollas carniū. nec adhuc sufficit eis peccare petō gule cōcupiscēdo carnalia delectamēta egypti. imo adhuc apposuerūt peccare ei petō diffidētie ⁊ blasphemie maleloq̄ndo de deo q̄ nō posset parare eis mensam in deserto. Ideo audiuit deus vocem ⁊ displicuit sed tanq̄z misericors distulit disponēs oīa suauiter quousq̄z esce essent in ore ipsoꝝ vt experirent nihil impossibile esse apud deum. ⁊ postea iuste puniuit eos cum ira dei descēdit sup eos. Vere gulosi quoꝝ deꝰ venter est tanto impetu ad cibum bestialiter feruntur vt nihil cogitent de deo: sed tantūmodo vt possint ventrem implere quoꝝ gloria in cōfusione est ꝓpē rationis subuersionē.

Scōo in verbo propo

sito notat detestatio culpe in affectu cum subdit. Iratus est. Tria sunt que detestat deus ⁊ ꝓpter que irascitur.

¶ Primū ē elatio. superbie i pēminēdo.

¶ Secundū est negociatio auaricie. in acquirendo.

¶ Terciuz est defedatio luxurie. in lasciuiendo. Et hoc dī plen⁹ Luce. xiiij. q̄z in hodierno euāgelio. Nam vnus dixit. villā emi. Alius dixit. Juga boū emi quinq̄z. Tercius rūdit. Uxorem duxi. Hoc est dictu. Unus ꝓpter superbiam ꝓcipandi Alius ꝓpter auaritiā accumulandi. Unū ꝙ iuga boum intelligitur superflua occupatio quinq̄z sen.

suum circa terrena. Tercio ꝓpter luxuriam lasciuiēdi ꝓuocauit iram dei cōtemnendo venire. ¶ Primo irascitur deus ꝓpter elationē superbie pēminēdo Vñ Trenoꝝ.iij. Confregit in ira furoris sui omne cornu israel. Per cornu intelligitur elatio superbie. que si nō humiliet interiori inspiratōe vel exteriori ꝑdicatione, aliqñ deus in ira furoris sui rōne effectus cōfringit mortis punitione. Sm qđ dī Exo.xv. Dissipasti iram tuā que deuorauit eos quasi stipulam. ¶ Scōo irascit deus ꝓpter negociationē auaricie in acq̄rendo. Vñ dī in canonica Jacobi. Aurū t argentum vestrū eruginauit. t erugo eorum in testimoniū vobis erit. t manducabit carnes vestras sicut ignis. thesaurisastis vobis irā in nouissimis diebꝫ Aurū t argentū male acquisitū generat eruginē qñ relinquit in anima remorsum cōsciētie qui erugo t vermis appellat. eo q admodū vermis mordebit t colaphizabit. vermis reseruabitur ꝑpetuo quia nō morietur t ignis pene infernalis q̄ nunq̄ extinguetur deuorabit carnes eoꝝ interi⁹ et exteri⁹. Et merito duplici pena auari punientur q̄ thezaurizauerūt sibi iram corde cōcupiscendo et ope rapiendo.

¶ Tercio irascitur ꝓpter defedationē luxurie in lasciuiēdo. Vñ in ps. Irritauerūt eū in adinuentionibꝫ suis et multiplicata est in eis ruina. t sequitur Iratus est dñs furore in populū suū t abhominat⁹ est hereditatē suā. Iste adinuēciones sunt visio. cogitatio. et affectio quibꝫ cōmittit peccatū fornicationis in corde, etiā si non possit explicari ore. Sm illud Matth.v. Qui cunq̄ viderit mulierē ad cōcupiscēdū eam: iā mechatus est eā in corde suo. Quot sunt enim corporis sensus tot sunt spiracula ꝑ que intrāt aque concupiscentiarū ad animā. t nisi ab humore carnalitat⁹ discedat: per mortificationē carnis t ois immūditie remotionē: deus adeo in iraz ꝓuocat vt eam ꝓpter fetorem luxurie abhominetur.

Tercio in verbo ꝓpositio notat inflictio pene in effectu cū subinfert.

Perdidit homicidas illos missis exercitibꝫ suis scz romanis sub Tito t Uespasiano imperatoribꝫ perdidit homicidas illos. scz iudeos Unde ꝑ istos imperatores hierusalē fuit funditus destructa. t indei occisi. t dispersi. t venditi. xxx. ꝓ vno denario. sicut venditi sunt xp̄s ꝓ. xxx. denarijs. Inflixit debite penā t pdidit quēlibet triplici de causa.

¶ Primo ꝓpter deuiationē perfidie siue ignorātie in discernēdo.

¶ Scōo ꝓpter desperationez venie in diffidendo.

¶ Tercio ꝓpter defectionez patientie in sustinendo.

¶ Et primū est cōtra veritatem.

¶ Secundū contra bonitatem.

¶ Tercium contra potestatem.

¶ Primo pdit deus aliquē ꝓpter deuiationē pfidie siue ignorantie in discernēdo Vñ in epla Jude dicit ꝑmo Jesus ql'm suū de terra egypti saluauit. ¶ Scōo eos qui nō crediderūt pdidit. q̄ ois cōtingebāt illis in figura ideo sm exhibitā veritatē dicam⁹ ibesus populū suum scz xp̄ianū saluauit cōfiguratōe ꝓpij sanguinis. Ipse enī verus ē agnus cui⁹ sanguis virtute saluantur xp̄iani. de terra egipti. i. de statu erroris t infidelitatis. ꝑ aspectum splendoris t veritatis. Egipt⁹ enī tenebra interp̄tat, et sigt statū infidelitatis in quo bō tenebris erroris deꝑmitur. Jtē eos q̄ non crediderūt perdidit demergendo eos in ꝓfundo inferni ꝑ eternā dampnationē. Ad confirmationē h⁹ pōt adduci illud Eccl. vj. Nō te extollas in cogitatu tē. Ne forte elidat virtus tua ꝑ stulticiā t folia tua comedit t fructu⁹ tuos perdat: t relinquaris velut lignū aridū in deserto. ¶ Jtē pdit deus aliquē ꝓpter desperationē in diffidendo. Vnō in ps. Fructū eoꝝ de terra pdes t semen eorum a filijs hoim qm̄ cogitauerūt in te mala. Illi declināt mala in deū qui desperantes de diuina misericōia nō credunt q̄ possint cōsequi suoꝝ veniam petōꝝ quoꝝ fructū opatiōis t laboꝝ deus pdit. Vñ Judas merito filius p̄ditionis interpretat. q̄ diffidens de diuina pietate laqueo se suspendit. dicitur etiā semen eoꝝ pdi a filijs hoim: eo q illud peccatū nō est inuentū ab homine sed a dyabolo q̄ illō seminat in filios. Propter hoc dicit August. in.ij. de anima t spū. nemo de pietate dei diffidat: q̄ melior est dei misericōia q̄ nostra miseria. ¶ Tercio perdit deus aliquē ꝓpter defectionē patiētie in sustinendo. Vñ Job. xviij. Quare reputati sum⁹ vt iumenta t sordimus coram te: q̄d pdis animā tuaz in furore tuo. Vere impatiens t furiosus q̄ ad quālibet molestiā sibi illatā vult recalcitrare t rependere vicem: tumentuz t nō hō dz reputari eo q̄ nō regit discretione rōnis: sed forte bestialis motu sensualitatis. t ꝓpter hoc aliqñ sordetur cogitationis malignitate t iudicij temeritate in corde: Obprobrij cōuicio sitate in ore: maleficij crudelitate in opere: et tunc in furore perdit animam suam. Rogemus ergo dominum nostrum tē.

Dominica vicesima post Penthecostes.

Omine descende d priusq̄ moriat filius meus Joh. iiij.

In isto euangelio iste regulus gerens formaz prelati ex cui⁹ regiminis defectiōe: filius. i. subditus eius infirmat: ostendit in verbo ꝓposito ordinate ꝓcessisse eo q̄ in verbo premisso ¶ Primo premittit affectuosa inuocatio excellentis magnificentie: cum dicit. dñe. ¶ Scōo addit discreta insinuatio imminentis indigentie: cū subdit, priusq̄ moriat filius meus. ¶ Tercio subiungit deuota petitio auxiliantis misericordie: cū subinfert descende. ¶ In primo captat benuolentiā. ¶ In scōo manifestat indigentiam. ¶ In tercio implorat miam. Dicit ergo dñe. vbi cōmendat virtutz excellentiā t magnificentiā. Ista autez excellens virtus t magnificentia que in hoc vocabulo dñe importat pōt apparere triplici rōne.

¶ Primo rōne insuperabilis potentie: in prevalendo.

¶ Scōo rōne inscrutabilis sapientie in cognoscendo.

¶ Tercio rōe indicibilis misericordie in parcendo.

Ut propter potentie magnificentiaz reddat terribilis inimicis. ꝓpter sapiē luculētiā honorabil' domestic⁹ t amicis. ꝓpē misericordie clementiā desiderabil' miseris t egenis. ¶ Primo istā excellentiā dñi manifestauit virtuositas in superabilis potentie in ꝓualendo. t de hoc dr Hesk. xiij. Dñe inditiōe tua cū cta sint posita: t nō ē q̄ tue possit resistere volūtati. Et rō ē: q̄ sic diuine voluntati ois virt⁹ famulat vt t ex his q̄ sibi vident ꝓtraria diuin⁹ bonor eli

t

ciatur: q̃uis a malis ⁊ peccatoribꝫ b̃ non intendat. Propt̃ hoc dicebat ps̃ Non est silꝫ tui in foꝛtib⁹ dñe. ⁊ non est fm opa tua. Oñs gentes quascũ q̃z feciſti venient ⁊ adoꝛabunt coꝛã te dñe. ⁊ glorificabunt nomen tuũ ine/ternũ. ¶ Scõ iſtam magnificentiaz dñi manifeſtat ꝓfunditas ſapientie inſcrutabilis in cognoſcendo. Unde ps̃. Et tu dñe cognouiſti omnia no/uiſſima ⁊ antiqua: tu foꝛ.me ⁊ po.ſup me ma.tu.mi.fac.ẽ ſcia tua ex me cõ. e. ⁊ non po.ad eam. q. d. Pro certo tu dñe habes ꝓfectam ſciam; ⁊ non po/tes falli in cognoſcendo eo q̃ cognoſ/ciſti omnia nouiſſima reſpectu futu/roꝝ: ⁊ antiqua reſpectu ꝓteritoꝝ. cui⁹ dictamine formaſti me vt eſſem quan tũ ad coꝛpus ⁊ ſpm̃. po.ſup me manũ tuam me cõfoꝛtando ne redirẽ in nibi lum. Unñ Greg. Cuncta in nihilũ re/dirent niſi diuina potentia ea manu teneret. Et q̃ iſta multiformis ſapia dei qua cõgeſſit ꝓterita: preſentia: ⁊ fu tura. fm cui⁹ dictamen homo foꝛma tur: regit ⁊ gubernat. nõ ẽ curioſe ſcru tanda ſed humiliter admiranda. tõo ſequit. Mirabilis facta eſt ſciẽtia tua ex me ⁊ non potero ad eam. ¶ Tercio aſtũ dñm magnificũ magnificat pie/tas indicibilis miſcõie in ꝓcendo, vñ ps̃. Miſeratoꝛ ⁊ miſericoꝛs dñs lon ganimis ⁊ multũ miſericoꝛs. Dñs ꝓ pter benignitatẽ clementie eſt miſera coꝛ in parcendo faciliter: ⁊ tõ nõ time as ſeueritatẽ iuſticie ꝓferentis ſniam Unñ Greg. Nouit dñs mutare ſniam ſi noueris emendare delicta. ⁊ miſeri/coꝛs: in obliuiſcendo totaliter. ⁊ nõ ti meas immenſitatẽ ſapientie aggra/uantis cu' pã. longanimis tin expectã do patienter: ⁊ ideo ſi diu futili in pec cato non timeas iudicij ſeueritatẽ in/ferentis penam. multũ miſericoꝛs in ſuſcipiendo clemẽter: ⁊ tõ nõ timeas altitudinẽ mateſtatis cõcitante a ter/ra. Unñ Aug. ſup Lu. xvj. Surgam ⁊ ibo ad patrẽ meũ ⁊ dicaz ei. pater pec cauí in celũ ⁊ coram te ẽ. quecũq̃ ne ceſſitas cõtingat peccatoꝛẽ ad penitẽ. tiam: non peccati quantitas: nec vite enoꝛmitas: nec hominis extremitas: excludit a|venia ſi ꝓfecta fuerit muta tio voluntatis: ſz in amplisſimos ſin⁹ charitat⁹ miſcõia filios ſuos ſuſcipit reuertentes.

Sequitur. Priuſquã

moꝛiaꝛ filius meus. Ubi ſecundo oñ dit neceſſitas indigentiã ⁊ neceſſitatẽ mortis quã incurrit hõ ꝓpter tria.

¶ Primo ꝓpter debilitatez potentie ſuccumbentis.

¶ Secũdo ꝓpter cecitatẽ ignorantie deuiantis

¶ Tercio ꝓpter penalitatem miſerie opprimentis.

¶ Primo incurrit homo neceſſitatez mortis: ꝓpter debilitatẽ potentie ſuc/cumbentis. Unñ Rogate dñm deum nñm vt auferat iſtam moꝛtẽ a me. Si cut pharisęus cognoſcens experimen taliter nõ poſſe reſiſtere tribulationi/bus a deo ſibi illatis: ꝓpter fragilita/tis humane debilitatẽ: ſz totaliter ſuc cumbere retrahit ad implorandũ ſuf fragiũ moyſi ⁊ aaron pꝛoratõnẽ ne in curreret moꝛtẽ coꝛpoꝛalẽ. Ita q̃libet tribulatus ⁊ afflict⁹ videns ſe experi/mentaliter ſuccumbere nec poſſe tri/bulationibus reſiſtere: nõ debet in tui tu fragilitatis remoleſcere nec in ſu/ſtinendo vires ſuas metiri ⁊ deſpera/re: ſed humiliter ꝓ oratiõnẽ ⁊ ſuffra/gia amicoꝝ ſe ꝙuertere: ⁊ maxime vir ginis beate. Unñ Bern̄. in ome. Quiſ,

quis te cõſpicis in hui⁹ ſeculi ꝓfluuio magis inter|ꝓcellas ⁊ temptationes fluere q̃z ſuper terrã ambulare: reſpi/ce ſtellã voca mariã. Si iactamine ſu perbie faſtus: ſiue auaricie aut car/nis illecebra nauiculã mentis cõcuſſe rit: reſpice ſtellã: voca mariã. Si cri/minũ immanitate turbaris vel cõſciẽ tie feditate cõfuſus baratro deſpera/tionis inciptas abſoꝛberi: reſpice ad mariã: q̃ ipſa tenente nõ coꝛruis: ipa ꝓtegente non metuis: ipſa duce nõ fa/tigaris. ipſa ꝓpicia peruenis. ¶ Secũ cũdo incurrit homo neceſſitatẽ moꝛ/tis: ꝓpter cecitatẽ ignorantie deuian/tis. Unñ in ps̃. omnẽ eſcã abominata eſt anima eoꝝ ⁊ ꝓpinqua: vſq̃ ad poꝛ tas moꝛtis. Sicut q̃n hõ abhomina tur oẽm cibum vt nõ valeat comede/re: de ꝓximo imminet ſibi moꝛs niſi ꝑ remediũ medicinale adiuuet. Sic anima q̃n abominat celeſtẽ eſcam di uini verbi ꝑ nimia delectatione pecca ti ita abſoꝛbet ⁊ obcecatur vt tanq̃ in firma appꝛopinquet vſq̃ ad poꝛtas moꝛtis eterne: niſi virtute diuini ver/bi ſanet ⁊ dulcedine reficiatur: ⁊ eius lumine dirigat: vt poſſit diſcernere bo nũ a malo: inter ſtatum culpe: gratie ⁊ differentiam moꝛtis ⁊ vite. ¶ Ter/cio incurrit homo neceſſitatem moꝛ/tis: ꝓpter penalitatem miſerie opp̃ mentis. Roñ. vij. Infelix ego homo quis liberabit me de coꝛpoꝛe moꝛtis huius: gratia dei ꝑ xp̃m dominũ no/ſtrum. Loquit apoſtol⁹ in perſona ge neris humani. ⁊ vocat vitam tempo/ralem (in qua opprimit homo multi plici penalitate miſerie) coꝛpus moꝛ/tis. ⁊ merito: q̃ fm beatum Gregoꝛ ium in omel. Temporal' vita: vite eter ne comparata moꝛs eſt potius dicen da q̃z vita. Ipſe enim cottidianus de fectus coꝛruptionis quid eſt aliud q̃z quedaz pꝛolixitas moꝛtis. Abbac em penali vita dicit ſe liberari per gratiã chriſti in generali reſurrectione.

Sequitur. Deſcende

Ubi tercio implorat pietatis miſeri/coꝛdiam. Igitur de⁹ ꝓpter miſericoꝛ/diam pietatis deſcendit.

¶ Primo in carne vt virtus potentiſ/ſima ad roboꝛandũ

¶ Secundo in mentẽ vt lux refulgen tiſſima ad illuminandũ.

¶ Tercio ad iudiciũ vt ſalus affluen tiſſima ad glorificandum

¶ Primũ eſt contra debilitatẽ impo/tentie. ¶ Secundũ eſt contra cecita/tem ignorantie. ¶ Tercium eſt con/tra penalitatem miſerie. ¶ Primo de ſcendit in carne vt virtus potentiſſi⁹/ma ad roboꝛandum. Unde Exo. iij. dicit. Deſcendi in egyptum vt libera/rem populum meum de manu egy/ptioꝝ. Tunc deſcendit in egyptuz quando penalitatem miſerie aſſum/pſit vt patienter ſuſtinendo mala pe/ne in nobis deleret mala culpe: ⁊ tra/dendo ſe manibus iudeoꝝ nos li/beraret de manu egyptioꝝ. id eſt de/monioꝝ in ſuſcipiendo moꝛtem tem poꝛalem deſtrueret moꝛtem eterna/lem. ¶ Secundo deſcendit dominus in mentem vt lux refulgentiſſima ad illuminandũ. Et de hoc dicitur Eſaie lxiij. capitlo. Utinam diſrumperes celos ⁊ deſcenderes ta facie tua mon tes defluxerũt: petijt Dauid celos in/clinari ⁊ montes tangi: cum dicit. ps̃ cxliij. Inclina celos tuos et deſcendet tange montes ⁊ fumigabũt. Sz Eſa ias petijt celos diſrumpi ⁊ a facie chri ſti ſuperbos defluxi: et tamen vterq̃ domini deſcenſum deſiderabat. De/

scendere eñ deū nō est diuina sil'itudine degradari:sed humanā naturā exaltari.Uñ de⁹ tunc celos [illegible]es angelos inclinauit cū naturā humanaz sibi copulataz sup ipsos sublimauit. Montes vo tetigit dū carnē habentē defect⁹ humane nature assumpsit a patriarchis z regib⁹ q̄ rōne sanctitatis z dignitatis montiū noie intelliguñt.Uñ fm pbm.Illa se tangunt q̄rum vltima sunt simul.sz celos disrupit cū obstaculū; quo ꝓhibebat gen⁹ humanū intrare celū renouauit.Z facie tua,celesti ꝓpietate diuini fulgor insignita.montes.i.supbi defluent.i. deserent supbie altitudinē;z sequent humanitatis assumpte humilitatem Uñ Hiero.in quadā epl'a.Nisi xp̄us humiliasset invultu oculisq; aliqō diuinū siderū nunq̄ statim secuti eū discipuli fuissent:nec ad cōprehēdendū venerat corruissent.De hoc sil'r pōt exponi illud Exodi.xix.Tot⁹ mons syna fumigabat:eo q̄ descendit dñs super eū tanq̄ ignis.Mons syna est q̄libet bonus seru⁹ xp̄i;q̄ dz tot⁹ fumigare interi⁹ p dolorosam cordis cōpunctionē;et exteri⁹ p lachrimosam oris cōfessionē:merito suoꝝ pctōꝝ;cū descendit dñs sup eū tanq̄ ignis ad illuminandū;p splendorē veritatis;et ad inflammandū p ardorē charitat'.

¶ Tercio descendit domin⁹ ad iudicium vt salus affluentissima ad glorificandū.De hoc dr.j.Thessal.iij. Ipse dominus in iussu z in voce archangeli z in tuba dei descendit de celo et mortui qui in xp̄o sunt resurgent primi.Jussus est vox archangeli z tuba dei:nihil aliō est q̄ vox filij dei:fm origenē lib.iiij.sniaꝝ.dist.xliij.sed nunc iussus nūc vox archangeli nunc tuba dei;vocat vox xp̄i;ꝓpter diuersas proprietates q̄ in istis tribus vocabulis reperiunt.Nam vox xp̄i in die iudicij erit virtuosa prāte;z ideo dr Jussus: q̄si ꝑceptū dicet tibi z incōtinenti fiet. Autentica auctoritate.z ideo dr vox archangeli.i.principis,erit nihilominus sonorosa horribilitate;z tō tuba dei nuncupat.Et sic illud multiplici vocabulo exprimit ad insinuandū illius vocis multiplicē ꝓpietat:m z dignitatem.Rogem⁹.

Dominica, xxi. post Penthecostes.

Erue nequā oīne

debitū dimisi tibi q̄m rogasti me Math.xviij.Quoniam malignitatis est denegare alteri: q̄d sibi petit exhiberi.Hinc est q⁹ dñs nr̄ istum seruū nolentē sui cōserui misereri qui ad suā petitionē meruit totius debiti cōdonationē;dure reprehendit eū in verbo ꝓposito:cum dicit serue neq̄z tē.Ubi discrete ꝓcedit.Nā

¶ Primo increpat excitatā nequiciaz maligne operationis.

¶ Scōo explicat exhibitā miam diuine ꝓpiationis.

¶ Tercio indicat debitā indulgentiā aliene offensionis.

¶ Primo ergo cauenda est perpetratio delicti:q̄ reprehendit:cum dicit. Serue neq̄z. ¶ Secūdo petenda est relaxatio debiti:q̄ concedit,cum subdit:omne debitū dimisi tibi q̄m rogasti me.¶ Tercio remittenda est offensio proximi:q̄d dr.cū subinfert:nonne te oport.mise,conser,tui.sicut z ego tui misertus sum.

Primo igitur in verbo ꝓposito increpat perpetratā nequiciam maligne operationis; z hoc in

proximi suffocatione:cum dicit.Serue neq̄z. Incurrit aliquis istā nequiciam:ꝓpt quā increpat triplici de causa

¶ Primo ꝓpter maliciaz praue cogitationis in corde.

¶ Secundo ꝓpter fraudulentiā decepcionis locutionis in ore.

¶ Tercio ꝓpter sentenciā aliene offensionis in opere.

¶ Primo dicit aliquis neq̄z increpatur;ꝓpter maliciam praue cogitationis.Uñ Eccli.xxviij.Uere tūc cor nequā grauatur doloribus; q̄n q⁹ cogitationis malignitate;iudicij falsitate;et suspicationis temeritate;cū ꝓpter liuorem inuidie cōtabescit affligitur z tristat de proximi ꝓsperitate. Et ꝓpter hoc dicebat dñs Math.xv. Ab intus de corde hoim ꝓcedunt cogitationes male:ira nequicia;z dolus. Et de hoc sil'r potest exponi illud Mat. vj.Si oculus tuus fuerit neq̄z totuz corpus tuū tenebrosum erit. Nomie oculi accipit hic intentio voluntatis: que si nequā fuerit.i.corrupta;hoc totum q̄d ꝓcedit inde viciatuz est z malum:sicut rami z fructus mali iudicātur;q̄ ꝓcedunt ex radice viciata ¶ Secundo increpat quis z dicit nequam aliquando ꝓpter fraudulentiam decepcionis locutionis in ore.Unō in psal. Firmauerūt sibi sermonē neq̄z. Direxerunt vt absconderent laqueos,fir. si. ser,nequā p detractionis z infamationis assuetudinem.Unde aliqui tanq̄ eū assuescunt cottidie detractioni et infamationi;z ita firmant ꝓpositum in eo;vt vicium vertat in naturam. direrunt per mutue voluntatis insinuationem;vt absconderent laqueos q̄d fit q̄n alios sub simulatōne zeli iusticie z spū sanctitatis vite;ꝓpter fraudulentiam z dolum infamant;ledūt z damnificant. Et q; innocentes frequenter incidunt in istos laqueos.tō dicit Eccli.xxviij. Beatus qui rectus est a lingua neq̄z,sed certe horribile est z omni abhominatione dignū;q⁹ istī detractores z infamatores;q̄ sciunt abscondere istos laqueos fraudulentie z doli;vt alios venenāt et capiant nequiter p fame denigrationem;p̄so ne lesionem:z rerū dampnificationes sunt cōmuniter in amicicia magnatū z prelatoꝝ.Unde talib⁹ p̄latis qui eos libenter audiunt z recipiunt dicitur Eccl'.xxviij.Sepi aurē tuā spinis z noli audire linguā neq̄z tē.Et ideo est q; prelati qui libenter recipiunt a dextris adulatores.z a sinistris detractores;murmuratores z infamatores;deo odibiles etiaz zelo iusticie ducti frequenter p̄sequunt bonos;ledunt innoxios z dampnificāt iustos. arbitrantes se obsequiū prestare deo. Exemplo pauli;qui etiā zelo iusticie; ignoranter persequebat veros apl'os credentis se obsequium prestare deo.

¶ Tercio dicit q̄s neq̄z z interpretat; ꝓpter sentenciā aliene offensionis in opere. Et de hoc dr Esa.j. Ue genti peccatrici;ppl'o graui iniquitate;semini nequā;filijs sceleratis;dereliquerunt deum;blasphemauerūt sanctū israel Ue genti peccatrici:seipsum nequiter ordinando.populo graui iniquitate: alios in opere crudeliter ledendo. Et bene grauatur homo iniquitate;q̄n peccat deordinando seipsuz.z postea addit peccare in proximū ledendo eū Et ꝓpter hoc dicit aug⁹.Null⁹ mal⁹ ledit alium in persona;nisi prius ledatur in conscientia,semini nequam. in vicijs z peccatis nascendo z crescēdo,filijs sceleratis dyabolum imitando;dereliquerunt deū ab ipso se auer

tendo. Unde dicit tunc aliquis blas/phemat et vituperat sanctuz israel id est xp̃m quando ad eius misericordi/am; peccata z illicita perpetrant.

Secundo in verbo p

posito explicat exhibitam diuine pro/piciationis misericordiã; z hoc in de/bita cõdonatiõe; cũ subdit. Omne de/bitũ dimisi tibi. Propiciatur de⁹ ali/cui ratione sue misericordie; z dimit/tit debitum.

¶ Primo propter vehementiam do/lorose contritionis.

¶ Secundo propter diligentiã pure confessionis.

¶ Tercio ꝓpter equipollentiam cõdi/gne satisfactionis.

¶ Primũ est in affectu

¶ Secundũ in affatu.

¶ Terciũ in effectu.

¶ Propiciat deus z dimittit debitu; ꝓpter vehementiã dolorose cõtritio/nis in affectu. de hoc eñ pot accipi il/lud ps̃. Tribulatiões cordis mei mł/tiplicate sũt; de necessitatib⁹ meis zc. Vide humilitatẽ meã z laborẽ meu; z di. vni. de. mea. Inquit ꝓpheta in p/sona viri contriti. Tribulationes cor/dis mei multiplicate sunt; per dolo/rosam cordis contritionẽ fm mani/festationis cognitionẽ; de necessitati/bus meis. s. bono ꝓ spiritualiu; eru/me per carismatũ diuino ꝓ infusionẽ. Uel aliter; de necessitatibus meis sc; difficultatis ad bonum z promptitu/dinis ad malu; quas incurrit homo merito prime prevaricationis; Erue me per adiuuantis gratie infusionez Vide humilitatem meã; quantu; ad oris cõfessionem meip̃m accusando; z peccatũ proprũ aggrauando; con/tra aliquos qui propter superbia; in confessione seip̃os iustificant; propria peccata alleuiant z aliena grauant, z laborem meum; quantũ ad oper⁹ sa/tisfactionẽ; z tũc z non aliter dimitte/re vniuersa delicta mea; per benignam condonationẽ. ¶ Secundo ꝓpiciatur z dimittit delicta ꝓpter diligentiã pu/re confessionis in affatu. Huic conue/nit qđ dicit ps̃. Delictũ meum cogni/tum tibi feci z iniusticiam meã nõ ab/scondi. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam dño; z tu remisisti impietatẽ peccati mei. Loquit ꝓphe/ta in persona confitentis sua peccata deo. cum dicit. delictũ meũ cognitu; tibi feci. s. qđ erat occultum; tuo vica/rio. s. sacerdoti manifestãdo; z iniusti/ciam meã non abscondi. peccata mea dimittendo vel alleuiando. Nam il/li abscondũt iniusticias z peccata sua q̃ nevidiantur multũ petõres nolunt dicere omnia peccata sua vni sacerdo/ti sed aliqua vni; aliqua alteri, z ita p circũstantias peccata alleuiant, vt q̃si se potius laudent z excusent q̃z vitu/perent z accusent. Ømaximũ pec/catum desiderabat a se remoueri bo/nus David. cum dicebat, Non decli/nes cor meũ in verba malicie ad excu/sandas excusationes in peccatis, z quia licet minis/terio sacerdotis mediante; peccata remittantur. et quia solus deus ẽ qui effective peccata potest dimittere. ideo sequit. Dixi cõfitebor. id est statim vt proposui confiteri, etiam si deest tem/pus et locus vt homo non possit re/currere ad confessionem; eo q⁹ in sola contritione (fm beatum Augustinũ) remittuntur peccata. tunc in tali casu tu deus z non alius remisisti impieta/tem peccati mei. Undestatim cuz ho/mo proponit confiteri, anteqũz confite/atur deus dimittit peccata. Unde ad

confessionem contritus non tenetur ꝓpter delectationem peccati sed tantũ ꝓpter obligationem precepti. ¶ Ter/cio propiciat deus z dimittit delictũ propter equipollentiã condigne satis/factionis in effectu. Uñ in ps̃. Beati quorum remisse sunt iniquitates z q̃/rum tecta sunt peccata. Beat⁹ vir cui non imputauit dominus peccatum; nec est in spiritu eius dolus. Beati q̃/rum remisse sunt iniquitates; per ve/nie condonationem, z quorum tecta sunt peccata p offense satisfactionem Unde dicunt peccata regi z non ap/parere quãdo homo fm offensam cõ/dignam satisfactionem reddit: qz fm beatum Augustinũ; nõ dimittuntur peccata nisi restituantur ablata. Bea/tus cui non imputauit dñs peccatu; ꝓpter penitentie assumptiõem. nec est in spiritu eius dolus; per noticie resti/tutionem. Unde Augustin⁹. Penitẽ/tia est res optima q̃ omnes defectus ducit ad perfectum.

Tercio in verbo pro

posito indicat debitam diligentiaz et hoc in exemplo ꝓ exhibitione; cum sb/infert. Nonne ergo oportuit zc. Un/de quilibet tenetur alĩ misereri triplr

¶ Primo ex consideratione suscepti beneficij.

¶ Secundo ex consideratione diuini exempli.

¶ Tercij ex consideratiõe eterni sup/plicij.

¶ Primo tenet quilibz misereri alte/ri z dimittere offensam rõne suscepti beneficij. et de hoc dicit in evangelio. Serue nec̃z omne debitu; dimisi ti/bi quoniã rogasti me. nonne ꝝ opor/tuit et te mi. cõ. tui. sicz ego tui mi. sui; z na/tus dñs zc. Quia detestabile est alte/ri denegare crudeliter bñficiũ qđ sibi recognoscit misericorditer exhibitu;. ꝓpter hoc iustũ z dignũ fuit vt ille qui noluit alteri misereri ex consideratio/ne beneficij accepti in cõsideratiõe de licti; increpet; vituperet z tanq̃z indi/gnus a suscepto beneficio expoliet/ur Unde merito deus qđ exhibuerat p misericordiam repetit p iusticiam. Et hoc est qđ dicit Ambrosius super illũ ad Ephe. Estote inuicẽ misericordes zc. Si alter in alterũ peccet cõdonate cõ/missa quia si in his contemptus fue/rit sententiã quã p misericordiaz de/derat per iusticiam reuocabit. ¶ Se/cundo tenetur quilibet misereri z di/mittere alteri ex cõsideratione diuini bñficij. Et hoc est qđ dr Ephes. iiij. Estote inuicẽ misericordes benigni ꝙdonãtes inuicem sicut z de⁹ in xp̃o nobis donauit. Aplus vt facilius alli/ciat ad cõdonandum inuicem offen/sam inducit quoddam rõnabile mo/tiuum scilicet diuinũ exemplum mi/sericordie clementer condonantis de licta; cum dicit. Estote misericordes. non prorumpendo in iram interi⁹ in animo. benigni; non irrigando iniu/riam exteri⁹ in verbo cõdonantes. in uicem; non assumendo vindictas ce/leriter in facto. sicut z deus in christo donauit nobis; quasi diceret. hoc de/betis facere per exemplũ diuine mise/ricordie ratione passionis xp̃i clemẽ/ter condonantis. ¶ Tercio tenet qui/libet misereri z dimittere alteri ex con/sideratiõe eterni supplicij. Uñ Jac. ij. Judicium sine misericordia erit illi q̃ non fecerit misericordiam. Tota illa iudicialis sententia z iudicij discussio erit secundũ exhibita z non exhibita opera misericordie; que est in consi/deratione aliene offense q̃z marime.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et hoc est qđ dicit Luc.vj. Estote misericordes sicut pat vr misericors est. nolite condemnare t nō condemnabimini. Et vere qui nolunt esse misericordes alijs fm q deus est misericors eis, in quo enim iudicio alios iudicant t dampnant; ipi iudicabunt t damnabunt. Rogem⁹.

Dominica. xxij. post Penthecostes.

Magister scim⁹ qz verax es; t viam dei in veritate doces Math. xxij.

Qz maiori laudi attestat non solum cōmendari ab amicis verum etiam ab inimicis, ideo non debet nos mouere licet in euangelio Mathei. xxij. miseri iudei ipam veritatem dominū nostrum ore cōfitentes non tm corde diligentes extollant; cum dicūt in verbo ꝓposito. Magister scim⁹ quia verax es tc. In quo quidem vbo extollunt t cōmendant

¶ Primo ab officij dignitate.
¶ Secundo a dicti soliditate.
¶ Tercio a documenti vtilitate.

Rōne primi est humiliter reuerend⁹
Rōne secundi firmiter credendus.
Rōne tercij sinceriter diligēd⁹.

¶ Primo inquā extollunt t cōmendant eū a venerabili dignitate officij cum dicunt magister. ¶ Secundo a credibili soliditate dicti cum subdunt, scimus qz verax es. ¶ Tercio ab amabili vtilitate documenti cum subinferūt Et viam dei in veritate doces.

Dicunt ergo iudei.

Magister. Ubi primo commendatur Christus a dignitate officij; ꝓpter quā est humiliter reuerend⁹. Ista dignitas officij ōi nostri apparet ꝓpter tria que excellenti modo habet in ipo

¶ Nam primo habet luculentiam claritatis scientie; in cognoscendo infallibiliter.
¶ Secundo efficaciam virtuositatis facundie; in exp̄mendo vtiliter.
¶ Tercio eminentiā sanctitatis vite; in merendo salubriter

¶ Et hec tria sunt necessaria cuilibet docenti t predicanti. s. scientia regulans. facundia exprimens. t vita vtrūq confirmans. Nam docere sine predicare sine scientia regulante est periculosum. sine facundia exprimente ē infructuosum. Et sine vita vtrūq cōfirmante; est ignominiosum. ¶ Primo igit xp̄s tanq excellens magister rōne dignitat⁹ officij est humiliter reuerendus; qz habet luculentiam claritatis in cognoscendo infallibiliter; Rōne cuius ꝑ excellentiā dicit de ipso Mathei. xxij. Non vocemini magistri super terram; vn⁹ est em magister vester. Unde nullus debet vocari t dici magister nisi solus xp̄us. Et rō est quia nullus potest dicere res esse scibiles alteri; nisi sit immutabilitas ex parte scibilis, certitudo siue infallibilitas ex parte scientis. Omne enim qđ scit fm philosophū; necessariū est in se sine immutabilitate et certū est ipī scienti. Tunc enim scimus cum causaz arbitramur cognoscere, ꝓpter quā res est t qm impossibile est aliter se habere. Ex parte enim creature cuiuscunq non est immutabilitas. Unde cuz res habeant esse in proprio genere. t humana mente t in eterna rōne; t earum esse sit mutabile primo t secundo modo; eo q omne creatum vertibile; t immutabilitas solum sit in filio dei qui est ars; t ideo omnium viuentium necessario; sequit q res scibiles nullo modo habeant immutabilitatez nisi prout sunt in verbo eterno. ergo nullus potest docere nec etiā facere res fore scibiles vere nisi assit filius dei. ¶ Secūdo ad hoc vt aliquis possit docere requirit certitudo et infallibilitas ex parte scientis que non potest esse ex ea luce que potest obfuscari; t talis est lux intelligentie create et hoc est qđ dicit Augustin⁹. ¶ Prio sicut terra nisi luce illustrata videri nō potest. sic que in disciplinis tradūtur q̄uis verissima nulla dubitatiōe ꝙsq cōcedat credendū est non posse intelligi nisi a xp̄o sole spūali illustrarez. merito igitur soli xp̄o t nō alij attribuenda est auctoritas officij. vt singulariter vn⁹ magister dicat eo q ipse est fontale principium t origo cuiuslibet scientie humane. Unde sicut vn⁹ est sol tamen multos radios emittit. sic ab vno magistro xp̄o sole spūali multiformes t diuerse scientie procedūt. et quēadmodum multiplices et distincti riuuli ab vno fonte egrediūtur vnus tamen est fons quin tot riuulos sine sui defectibilitate multiplicat. sic ab vno fonte eterno. ab vno pelago infinito. ab vno magistro xp̄o sine sui defectibilitate egrediunt riuuli diuersaz scientiarū. ¶ Secūdo xp̄s habet vnctuositatē facundie in exp̄mendo vtiliter sicut patuit in rōne quam fecit legisperitis. Mathei. xxij. Interrogauit eum vnus legisd doctor tēptans eū. Magister qđ est maius mandatū in lege. Ait illi ihesus. dominū deum tuū diliges ex toto corde tuo t ex tota anima tua t ex tota mente tua. miseri iudei ipsam veritatem cōfitentes nec tamen eam diligentes veniūt ad eum t interrogant nō desiderio adiscendi, sed studio tēptandi. t quia questionē

bonam ꝓponebant q̄uis eoz malicia nō exigeret rationē veram audire meruerunt. Diliges dominū deū tuū tc Qđ exponit sic Augustinus. Ex toto corde tuo. id est intellectu sine errore. ex tota anima tua. id est voluntate sine contradictione. ex tota mente tua. id est memoria sine oblitione. ¶ Tercio xp̄us habuit eminentiā sanctitatis vite in merendo vel edificando saluberiter. De hoc dicitur Johānis. xiij. Si ego dominus t magister laui vestros pedes; t vos debetis alter alterius pedes lauare. exemplū em dedi vobis vt quēadmodū ego feci et vos faciatis. magna humilitas est ministrare superiori. maioz pari. sed maxima inferiori t pfecta. ergo dñs noster ad hoc voluit sumere infirmitatē humanā; vt in ea doceret exemplū omnino de perfectione omnis iusticie et pfecte humilitatis quando voluit ministrare inferiori lauando pedes rusticorum t piscatorū. Unde Augustinus. Habem⁹ humilitatis exemplū superbie medicamentū. erubescat ergo membrū esse superbuz cum caput sit humile. t quēadmodū exemplum dignum est imitatione. ideo dicit Luce. vj. Perfectus autē omnis erit si sit sicut magister eius.

Scđo in verbo proposito cōmendatur christus a dicti soliditate ꝓpter quā est firmiter credēdus cum subdit. quia verax es. Est igitur christus firmiter credendus ratione sue veritatis triplici de causa.

¶ Primo quia habet veritatem pure intentionis in cordis cogitatione.
¶ Scđo quia hz veritatez recte locutionis; in oris eruditione
¶ Tercio quia habet veritatē honeste

cõuersationis: in operis ostensione.

¶ Primo credenduz est xp̃o quia habet veritatez pure intentionis. Unde Proverbioꝝ. viij. Veritatẽ meditabitur guttur meum: z labia mea detestabũtur impiũ. Guttur meũ nõ materialis carnis: cũ ad illud nõ pineat meditari: sed scrutiniũ spũalis meditabitur veritatẽ per simplicitatẽ intentionis: z puritatẽ affectionis relegando de deo omnẽ falsitatẽ viciositatis z deceptionis. vt sit coꝝ rectum z bene ordinatũ: z labia mea detestabuntur impiũ per rectitudinẽ veri: qua recti, tudine zeli carent illi. qui accipiendo personas: z maxima peccata illoꝝ quos carnaliter z ꝓuate diligunt. nõ detestantur imo excusant z alleuiant. ſz minima peccata eoꝝ qui eis displicent incusant: z aggrauãt. qõ maximũ peccatuz peruersitatis iustus dauid ꝓfitetur nõ esse in se cum dicit. Justicias tuas nõ abscondi in corde meo. veritatẽ t salutare tuũ dixi. ¶ Secundo credendũ est xp̃o: quia habet veritatem recte locutionis in oris eruditione. z hoc testatur ipsa veritas Joh. viij. Quis ex vobis arguet me de peccato. ſi veritatẽ dixi vobis quare non creditis mihi. Inquit ipse xp̃s. Quis ex vobis arguet me de peccato. quasi diceret nullus ꝓpter immunitatẽ culpe totalis z honestatẽ ꝓfectionis vite. Nam sine peccato cõceptus. quia virili semine: sed spũſancti virtute sine peccato natus: quia sanctitate gratie repletus. sine peccato conuersatus eo ꝙ peccatũ nõ fecit nec dolus inuẽtus est in ore ejus. Si veritatẽ dico vobis. ꝓpter plenitudinẽ scientie qua nõ possum fallere: nec falli. quare nõ creditis mihi. per intellectus captiuationem. quasi diceret. cum p̃dicatio alicuius nõ debeat contẽni: nisi ratione multitudinis culpe. aut ratione honestatis vite. aut ratione simplicitatis ignorantie. cuz ergo ego habeam immunitatẽ culpe. perfectionẽ vite z plenitudinem scientie. deberetis credere quia ad hoc natus sum. z ad hoc veni in mundũ vt testimoniũ perhibeaz veritati Johãnis. xviij. Contra aliõs qui malunt studere carnali amicicie et magnatibꝫ placere q̃ assistere veritati z iusticie ad hoc vt eleuentur z honorentur cũ certe gloriosius sit deiici cum veritate q̃ magnificari cũ falsitate. ¶ Tercio credendũ est xp̃o ꝓpter veritatem honeste cõuersationis in operis ostensione. Unde Johãnis. xiij. Ego sum via veritas z vita. Quia ſm Gregoriũ. Ardere est parũ: lucere vanum. sed vtrũq; perfectũ. Ideo xp̃us in quo est omnimoda perfectio inq̃t. Ego sum via: in exemplo p honestatẽ vite. veritas in documẽto per claritatem sapientie. z vita: in ꝓmio per eternitatẽ glorie. z sic est xp̃s via quã vis ire p exẽplũ vite. vitas quã vis inuenire per documentuz doctrine. z vita in qua vis manere per ꝓmiũ gloriet ita exponit beatus Augustinꝰ. Qui super hunc locum ita dicit. Ebristus est via ad gradiendũ. veritas ad inuenidum. z vita ad ꝓmanendũ.

Dicit ergo magister

scimꝰ quia verax es. z sequit ur. z viã dei in veritate doces. Ubi xp̃s cõmendatur ab vtilitate dicti ꝓpter quã sinceriter ẽ diligẽdus. bene xp̃us sinceriter est diligendus. Ratõne vtilitatis istius documẽti ꝓpter triplicẽ rationẽ eo ꝙ docet.

¶ Primo veraciter respectu credendoꝝ.

¶ Secundo delectabiliter respectu ꝓmissoꝝ.

¶ Tercio efficaciter respectu agendoꝝ vel operandoꝝ.

¶ Per ꝑmũ excludit errois falsitas

¶ Per scõm orbis volubilitas.

¶ Per terciũ torporis repiditas.

¶ Primo docet xp̃us veraciter respectu credendoꝝ contra errois falsitatem. De hoc dicit in ps̃. Dirige me in veritate tua z doce me quia tu es deꝰ saluatoꝛ meus z te sustinui tota die. Fidelis inquit ꝓphera dauid in persona cuiuslibet viri. Dirige me: ꝓ oẽm errois amotionẽ. Nam ille bene dirigitur qui omnẽ errorẽ tam intellectus in credendo q̃ affectꝰ in diligendo. z etiã effectus in operando a se excludit. In veritate tua: ꝓ diuini splendoris infusionẽ. vt amota priuatione errois deuũ introducat habitus virtutis fidei. Unde diuina veritas nihil aliud est q̃ diuinus splendoꝛ fidei. et doce me p predicationis siue lectõnis eruditionẽ: quia tu es deus creando per potentiã: z ideo admirãdus humiliter. saluatoꝛ meus: redimendo ꝓ clementiã. z ideo diligẽdus sinceriter. z te sustinui seruiẽdo: per obedientiam diligenter. tota die cõtinuãdo: per ꝑseruantiã finaliter. Hoc autẽ ꝓfectũ per documẽtũ cõmendat sanctus dauid. cũ dicebat. Beatus quẽ tu eruditeris dñe z de lege tua docueris eũ. ¶ Secundo docet delectabiliter respectu ꝓmissoꝝ contra orbis volubilitatem siue delectabilitatem. z de hoc dicitur Matthei. v. Aperiẽs os suum docebat eos dicẽs. Bti pauperes spũ q̃m ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Audiãt reuerẽter clerici et ꝓlati qui se discipulos xp̃i gloriantur vñ xp̃iana doctrina sumat exordiuz. audiant diligenter religiosi siue euãgelij ꝓfessores quale sit euangelice ꝓfectionis fundamentũ. Bti inquit pauperes spũ. z ꝓpter hoc pauptas que ab omnibꝫ seculariter viuẽtibus cũ timore fugitur a viris ꝓfectis cum honore vel amore debet suscipi: eo ꝙ tanq̃ ꝓmariũ fundamẽtũ euangelice doctrine in ꝑsenti ꝓficit z ꝓsumat. ꝓpter qõ dicit. Bti pauꝑes spũ. z tanq̃ ꝓfectũ cõplementũ xp̃iane vite in futuro magnificat. ideo subdit. q̃m ipsoꝝ est regnum celoꝝ. O sacratissima virtus z omni laude dignissima pauptas quis tibi valeat dignas gratiarũ laudes ipendere q̃ solo tuo cõmertio terrenos z miseros homies ad tantã honoris excellentiã extollis vt reges z heredes regni celoꝝ instituas. Exponit tñ hoc verbuz. Beati pauꝑes spũ dupliꝛ: Primo sui reputatione. z tũc pauperes spũ sunt veri humiles qui nõ habẽt inflatum spm̃ sed quasi nihil se in spũalibꝫ esse reputant Uel secũdo pauperes spũ. i. volũtarie nõ coacte qui renũciauerũt rebꝫ mundanis. nõ coacti necessitate. sed ducti voluntate vt amota auaricia q̃ est radix oim maloꝝ. inserak pauptas que est primariũ fundamentuz oĩs boni. Rõe huiꝰ veri documẽti cõuenit xp̃o illud Malachie. ij. Lex veritatis fuit in ore ejus. ¶ Tercio docet efficaciter respectu operandoꝝ contra corporis repiditatem. propter quod dicitur in psalmo. xxiiij. Docebit mites vias suas. Uie domini sunt bone operatões quas xp̃us in hoc mũdo corporaliter exercuit que nomine viarũ appellant eo ꝙ sicut per viam gradit homo ad ꝓpriam ciuitatẽ. sic p bonã operationem ꝓducitur hõ ad celestem patriaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

bas vias docet dñs mites interi⁹ neminem despicẽdo. z humiles exteri⁹ neminẽ offendendo iuxta suũ testimonium. Discite a me quia mitis sum z humilis corde Matth.xj. quãdo suo exemplo eruditi⁹ ad bene operandũ Nam omnis xpi actio est nostra instructio. Rogem⁹ ergo dñm zc.

Dñica vicesimater/cia post penthecostes Sermo.

Onfide filia fides tua te saluã fecit Matth.ix.

Qz cõsuetudo boni medici est ad cõfortationẽ infirmi acceptate medicine efficaciã multipliciter extollendo p̃dicere. Hinc est q̃ dñs noster ihesus xp̃s medicus corpoꝝ z animarum ad cõfortationẽ isthus mulieris infirme apetentis ab ipso saluari dignatus est efficaciã spũalis medicine scz fidei curãtis omnẽ languorẽ vtiliter pre ostendere. cũ dicit in verbo p̃posito. Cõfide filia zc. vbi ¶ Primo notatur diuia dignatio gr̃uite adoptionis. cũ dicit: filia ¶ Scõo pia cõpassio virtuose aiationis. cũ addit: confide. ¶ Tercio necessaria instructio sue curationis. cum subiungit. fides tua te saluam fecit.

Dicit ergo filia. Vbi primo notatur diuina dignatio gratuite adoptionis. dignat⁹ em̃ dominꝰ adoptare quãlibz animã in filiã p̃ter tria. Ratione quoꝝ habet assimilari beate trinitati. Et

¶ Primũ ẽ splẽdor celestis intelligẽtie.
¶ Scõm ẽ decor castitatis z mũdicie.
¶ Tercũ ẽ timor hũilitatis z reuerẽtie
¶ Primo adoptat de⁹ animã in filiã p̃ter splendorem celestis intelligẽtie. Vñ dr in p̃s. Audi filia z vide z inclina aurẽ tuã z obliuiscere p̃pl'm tuũ et domũ p̃ris tui z cõcupiscit rex decorẽ tuũ. Loq̃tur p̃ba i p̃sona p̃ris eterni cuilibet aie in eius noie credẽti. cũ dicit filia: p adoptiõis benivolentiã. Audi. p mãsuetudinis reuerẽtiã. z vide p cordis intelligẽtiã. z inclina aurẽ tuã: p opis diligẽtiã. z obliuiscere populũ tuũ. i. carnales pentes maxime q̃ sũt in via dei pentes cõtrarij. z domũ patris tui. tpalis opulentie: z merito q̃a ista duo. s. inordinat⁹ amoꝝ carnalitiz parentũ. z deordinatus ardoꝝ tpaliũ rerũ. cõsueuerũt elõgare animã a deoq̃ sine dubio tũc xp̃us rex p honoris excellentiã ꝯcupisceꝝ p acceptõis complacentiã decorẽ tuũ. qõ est p fidei formate refulgentiã. O deifica virtus fidei z omni acceptõne digna. certe q̃bz te laudibz referã nescio. Tu em̃ p certo es q̃ indignos seruos intãtũ excessiue exaltas vt dei filios efficias. iuxt illud Joh.j. Dedit eis pãtẽ filios dei fieri bis q̃ credũt in noie eius. ¶ Secũdo adoptat de⁹ animã in filiã p̃ter decorem castitatis z mũdicie. z de hoc dr in p̃s. Dis gloria ei⁹ filie regis ab intus i fimbriis aureis circũamicta varietate. q. d. Dis gloria i. perfecta gloria per virtutis essentiã: nõ vana per pompositatis iactantiaz cuilibet aie xpiane que est filia regis eterni: debet esse non deforis respectu generositatis carnalis aut pulchritudinis temporalis vel ornatus exteriꝝris. sed ab intus p cordis ordinationẽ pfectã. in fimbriis aureis quantũ ad triplicem virtutem theologicam. fidei scilicz in credendo veraciter. spei in expectãdo firmiter z charitatis in diligendo ferventer. Et bene virtutes theologice fimbriis aureis assimilant⁹ quia sicut ille

sunt in pfectũ ornamẽtũ totius vestimẽti materialis. sic ille virtutes sunt ornamentũ z cõplementũ cuiuslibet virtutis siue indumẽti spũalis. Circumamicta varietatibz. quãtũ ad virtutum cardinaliũ q̃drifformẽ differẽtiã. s. prudentie in eligẽdo vera. Justicie in operando bona. Tẽperãtie in moderãdo suauia. Et fortitudinis in sustinendo mala ¶ Tercio adoptat de⁹ animã in filiã p̃ter timorẽ hũilitatis z reuerentie. Vñ dr Canti.vij. Quãpulchri sũt gressus tui in calciamentis filia p̃nci pis. Iste p̃nceps regũ terre ẽ xp̃s ihs filia dr q̃libet aia p̃ter timorẽ humilitatis z subiacẽtie. pedes aũt ei⁹ sunt potẽtia intellectiua: amatiua: z operatiua. scz gressus dicunt cogitatões: affectiones: z opationes q̃bz anim⁹ graditur z pcedit. postremo p calciamenta q̃ fiunt de pellibz morticinis intelligunt exẽpla sctõꝝ q̃ dormierunt. Vñ tũc dicunt pulchri gressus cuiuslibet aie in calciamẽtis q̃n q̃si calciata z informata exẽplis sctõꝝ. puocat ad pie cogitãdũ: recte loquẽdũ z bene operandum. z talibz itinerib⁹ pueniꝝ ad salutem. dicit igitur filia.

Sequit confide. vbi

scõo notat⁹ pia cõpassio virtuose animationis ex pietate cõpassionis. animabat⁹ em̃ istã dñs nr̃s ihs xp̃s dicendo ei confide.

¶ Primo scz in filij sapiẽtia vt illumineris ab erroꝛe infidelitat⁹ z ignorãtie
¶ Scõo in spũsancti clemẽtia vt purgeris a fetoꝛe deformitatis culpe.
¶ Tercio in p̃tis potẽtia vt saneris a languoꝛe penalitatis miserie.

Et hec tria necessario se hñt p ordinẽ. Nã nullus sanat⁹ ab infirmitate penenisi p̃mo illumineꝝ ab infidelitate ignorantie. z scõo purgatur a feditate culpe. ¶ Primo ergo dicit. Confide in filij sapiẽtia vt illumineris ab infidelitatis erroꝛe z ignorãtie. Et de hoc dr Sapie.iij. Qui confidũt in illũ intelligent veritatẽ. z fideles in dilectione acq̃escent illi. Inquit spũsanctus Qui cõfidunt in illũ. scz deũ. p spei fiduciã in expectando certitudinaliter. Intelligent veritatez p fidei luculẽtiã in credendo fideliter. z fideles in dilectione: per charitatis benivolentiã in amãdo finaliter. acq̃escent illiꝝ opis efficaciã seruiendo liberaliter. qñ̃ donum z par est electis dei. p remuneratiõnis habundantiã in recipiẽdo delectabiliter. huic conuenit qõ dicebat p̃s. Qui confidũt in dño sicut mons syon nõ cõmouebit⁹ in eternũ q̃ habitat in hierl'm. ¶ Scõo Confide in spũ ritussancti clemẽtia vt purgeris a feꝛoꝛe deformitatis culpe. Vñ dicitur Phil'.j. Confido in dño. quia q̃ incepit in vobis opus bonũ pficiet⁹q̃ in diẽ ihesu xp̃i. q. d. ap'lus. Non diffido intuitu mee fragilitatis. imo confido in dño cõsideratione diuine virtutis. quia q̃ incepit in nobis bonũ p̃positũ per inspiratiõnẽ gr̃e pueniẽtis. opus bonũ pficiet: p remotionẽ culpe inficientis rõne cui⁹ nullum opus est bonũ in genere gratuiti. nec remuneratõne dignũ in cõspectu dei. Perficiet vsq̃z in diẽ ihesu xp̃i. per adiutoriũ gr̃e subsequentis. Vnde tanta est humana fragilitas q̃ nequaq̃ põt p se exire in aliquod bonũ opus meritoriũ nisi gratia humana vota inspiret pueniendo z psequatur adiuuãdo. ¶ Tercio confide in patris potẽtia vt saneris a languoꝛe penalitatis miserie. Et de hoc põt accipi illud p̃s. Ad te dñe leuaui animã meã deus meus in te confido

nō erubescā. Neq; irrideant me inimici mei: etenim vniuersi q̄ sustinēt te non cōfundant. Confundant oēs iniquе agentes supuacue. Vias tuas dñe demonstra mihi: z semitas tuas edoce me. Inquit ꝓpheta. Ad te dñe leuaui animā meā: ꝑ mētis deuotionem. Deus me⁹ in te cōfido: quātū ad petitionis eraditōnē, nō erubescā: ꝑ subuentionis denegationē. Neq; irrideant me inimici mei. i. demones ꝑ impatiētie furētis demōstrationē, etenim vniuersi qui sustinēt te: ꝑ tribulatōis toleratione, nō cōfundant: ꝑ desperationis illaqueationē. imo cōfundant ꝑ tēptationis supationē. Oēs demones iniq̄ agētes supuacue ꝑ suggestionis imissionē. Vñ Ambros. demonū infestatio velut latronū obsidet multitudo qui ꝑ oīs vias subplantatores inuisi aīarū laqueos tendūt. Diabol⁹ nititur reuocare q̄si tendēdo laqueū a posteriori voluptatē ꝓteritā ad mentem reducēdo. Nititur etiā impedire q̄si tendēdo laqueū ab anteriori futuror⁹ ꝓsperitatē z delectabilitatē ꝓmittendo. Nititur ificere tendēdo laqueū a dexteris vanitatē mūdi offerendo. Nititur etiā capere tendēdo laqueū a sinistris austeritatē pnie ostēdēdo: vt i his oīb⁹ tāq̄ ꝑ laqueos capiat quos laqueos pōt aīa euadere cū tota deuotione ad deū se cōuertit. Ore humilit supplicando. Vias tuas diuinor⁹ preceptor⁹. Dñe q̄ es veritas demonstra mihi per septiformis sapie donationē vt mecū sit z mecū laboret: vt sciā q̄d acceptū sit coraz te omni tpe. Et semitas tuas tā consiliorū q̄ exēploꝝ edoce me ꝑ multiformis gr̄e infusionem. Unde Gregor⁹. Nisi misericors de⁹ nostris viribus tēptamenta modific̄et, nullus est qui malignorum insidias euitare possit. Dicit g̃. filia cōfide.

Sequit tercio. fides

tua te salua fecit, vbi nota⁹ necessaria instructio siue curatōis, ad hoc aut ēvt aliq̄s saluet instruitur vt necessario fides sua sit

¶ Prio solida in credēdo vera fidelit
¶ Secūdo deuota in expectando promissa certitudinaliter.
¶ Tercio magna in operando arduа viriliter.

¶ Primo debet esse fides solida ī credendo vera fidelit. Et de h̄ dī Act. xv. Nihil discernit inē nos et illos fides purificās corda eor̄. q. d. ap̄lus. Nō est acceptio apud deū. z hoc ē nihil discernit. i. nullā distinctionē fecit inter nos iudeos z illos gentiles. imo purificat corda oīm credentiuz ab oi tenebrositate infidelitat̄ z deformitate vitiositatis z fidei. scz formate credulitatis q̄ opat ꝑ dilectionē: q: nō est distinctio iudei z greci: sed in oīb⁹ beneplacitū ē illi. Unde Grego. sup illō Job v. Qui irrigat aq̄s vniuersa. ex oi genere hoīm ad suam cognitionē vocat spūssancti gr̄a. Cū diuites sibi subicit pauper nō repellit, cum fortes humiliat: ad se venire debiles non recusat: cum nobiles colligit, simul ignobiles ap̄hendit. cū sapiētes suscipit, imperitor⁹ stultitiā nō cōtēnit. ¶ Scōo debet esse fides deuota in expectādo ꝓmissa certitudinalit. Unde dī Heb. xj. Est aūt fides substātia rerū sperādarū argumētū nō apparentiū. Dicit fides ſba rerū sperandarū sicut fundamentuz rōne siue fortitudinis sustētat fabricā materialē, sic ī fidei substātia z soliditate collocat z sustentat edifitiū spūale. z quēadmodū corp⁹ nō pt sustentari sine aīa q̄tū ad esse nature

ita nec aīa sine fide q̄tū ad esse gratie q̄n sine fide impossibile est placere deo Et ꝓpt hoc dī Abacuc. ij. Just⁹ me⁹ ex fide viuit. Et ꝓpt hoc fides dī ſba siue ꝓpostasis: q: rōne siue soliditat̄ sustētat z rōne siue ꝓtuositatis ꝓseruat. Dī nihilomin⁹ fides argumētū nō apparētiū: q: sicut argumētū arguit mētē z illuminat ad h̄ vt hō ꝓsentiat ꝓbare cōclusioni, ita fides illuminat mentez ad assentiēdū in oīb⁹ ꝓmeveritati. vñ sicut mēs dirigit ꝑ argumētū z caput ꝑ oculū: ita aia ꝑ fidei habitū. ¶ Tercio dz esse fides magna in opando arduа viriliť. Ideo dī Heb. xj. Scti per fidē vicerūt regna. opati sunt iusticiā. adepti sūt repromissiones. Un̄ scti vicerūt regna celestia: ꝑ fidē ꝓfirmantē affectū in passionis siue tribulatōis toleratōe: z merito q: ꝑ multas tribulationes oportet nos intrare regnū dei z opati sunt iusticiā: ꝑ fidē calcantem mūdū terrenetatis despectōne. Nisi em̄ terrena substātia despiciat nunq̄ iusticiā opatur. Un̄. j. Joh. v. Hec est victoria q̄ vincit mundū fides nr̄a. Et Augustin⁹ dicit. Qui verā fidē habet de xp̄o: nō querit in his miserijs fieri diues. Insup adepti sunt repromissiones: ꝑ fidē remunerantē deiformitat̄ glorie assimilationē. Rogemus ergo dominum z̄c.

Dñica vicesimaquarta post pentbecostes Sermo.

Um videritis ab

c bominationē desolationis que dicta est a daniele ꝓphe ta Math. xxiiij. Xp̄s volens ostendere finē mundi, ad hoc vt peccatores se ꝓpararent z essent parati ad diē iudicij. Ideo dicit. Cū videritis abbo. z̄c.

In quo verbo duo notantur.

¶ Primo signor⁹ abhominationum damnabilitas. ibi. Cū videritis.
¶ Scōo hmōi signor⁹ certa infallibilitas. ibi. Que dicta sunt a daniele.

Qui mentiri nō pōt. Unde ſm dictū sapientis. Ira dei sup petētores respicit Unde sicut xp̄us ꝑ duodecim apostolos faciēdo signa z ꝓdigia totū mundum cōuertit z illuminauit. Sic antixp̄s duodecim signis in duodecim mozes gentiuz ponet: vt quasi totum mundū ꝙuertat, z illa signa in hominibus apparebūt ante et⁹ aduētū, z in hoc finē mūdi cognoscemus.

¶ Primū signū siue ꝓma abhominatio erit quando senes erunt fatui z sine prudentia.
¶ Scōm q̄n xp̄iani erūt sine fide.
¶ Terciū q̄n ꝓp̄s erit sine dilectione.
¶ Quartū q̄n diuites erūt sine misericordia. ꝓta istos clamat scriptura iusticiam.

Primuz signum siue

ꝓma abhominatio erit: q̄n seneserūt sine prudētia Nā antiq̄tus senes erāt magne sapientie: z magni concilij vt ait sapiens. In antiq̄s est sapia. Sed modo vide z senes ꝓsidera. hodie nō est in eis consiliuz: nec prudentia: nec patiētia: nec pudicicia sed deteriores quasi in omnibus sunt q̄ iuuenes. z ideo ait de eis daniel. Egressa est iniquitas a senib⁹ qui videbant regere populum et erant iudices: quia alij non ponebantur iudices in tpe illo. z ideo flebat sapiens z dicebat. Vanissimū sub sole est senem fatuū z insensatum Et isti similes sūt z dici possunt illis: de quib⁹ ait Ezechiel de senib⁹: qui retinebant dorsum contra tēplū dñi. Hodie multi tenēt dorsum cōtra templū

quia sunt senes querulit; tristes; impatientes; accidiosi; tenaces; auari; laudant antiquos; spernunt modernos. Et quanto magis appropinquāt ad mortē tanto magis ardentiores sunt in cōgregando: qō est cōtra rōnē. nec etiā curāt de mortuis parentib⁹ cū habeant eos breuiter sequi. nec etiam viuis pauperibus.

Secundū signū siue

abhominatio erit. qñ xpiāni erūt sine fide. Nā oib⁹ virtutib⁹ fides est nobilior & magis necessaria. quia sine fide impossibile ē saluari. Et ideo scti antiquitus faciebant multa miracula qa ppl'us erat bene fidelis. Unī xps dicebat. Si habueritis fidē dicetis huic monti. transfer te in mari: & fiet. quapropter sancti mortē sustinebāt sicut martyres. & mortuos suscitabant. et etiā oēs egritudines sanabāt. sed mō xpiani sunt deterioris cōditionis q̄z infideles. qui dū ore confitenť factis negant. nā per eos deus contēnitur in sacramēt̄. etiā vituperať: blasphematur: p̄cepta nō custodiūt: legē dei contemnūt: vadūt ad diuinos: faciunt experimenta: inuocāt demones & eis sacrificant: obsedeunt dies: timēt augurias: & vt dixi timēt deū verbis: factis vo negāt. & certe demones credunt & cōtremiscūt. & tales dicūt se xpianos & nō sunt. Tales sunt silēs noctue que oculos habet: & tū de die nō vider: sed quare? quia obscurenť a magno lumine: sic est de q̄busdā xpianis q̄ oculos habēt fidei: sed malicia excecauit eos Et de talib⁹ ait ps̄. Oculos hñt & nō videbunt. Hic est oculus interior quē cornus infernalis conatur eruere: sic cornus oculū animalis debilis vt interficiat & comedat. Augustin⁹ Fides est radix omniū virtutū: que si euellet̄ur cetere virtutes arescunt.

Terciū signum erit

qñ ppl's erit sine pace & dilectione. Nā antiquit⁹ se mutuo diligebāt. nō solū vicini vnius camere: vel vnius ville. sed etiā vni⁹ p̄incie vel lingue: & quasi fratres in omnib⁹ se habebāt. sz modo est totū oppositū: quia charitas refrigescat & inualuit rancor & mala voluntas. Cōtra tales ait sapiēs. q̄ homini pauperi etiā sui fratres oderūt: amici vero diuitū multi. imo est plus q̄ filius nō diligit patrē: nec filia matrem: & sic de singulis: quō vnus contra aliū accusando iniurijs: decipiendo in mercaturis: spolia cum vsuris. defamādo cū mēdacijs: scandalizādo cum iniurijs: & hoc aliqñ facit lingua tercia: quia vt dicit sapiēs. Multos ꝑmouit: & hoc est signū aduētus anti xpi fm verbum xpi in euāgelio. Surget gens cōtra gentē: & regnū aduersus regnum.

Quartū signum erit

siue abhominatio qñ diuites erūt sine misericōdia. Nā antiq̄tus diuites erant pij: misericordes: modesti: patiētes & humiles: in aduersis patiētes. Exemplū de dauid: salomone: de Job: et de alijs multis: quomō pauper iuuabāt quō se humiliabāt: sua distribuebant aliena nō rapiebāt. Sed mō videt cōsidera quersitatē hoim diuitum: quō sunt auari: raptores: superbi sine misericordia: sine fide vsurarij. ꝑmittūt mori fame vicinos suos de bis que dant canib⁹ & porcis. sicut habetis crēplū Luce. xvj. de diuite & lazaro. & nō soluz dāt nec dare volunt: sz multis modis eis auferūt. vt p̄z in vsurarijs: interdū sb̄ specie pietatis & misericōdie si videant

domū: ouē: bouē: terrā: vineā vel aliā possessionē desiderabilē pauperi vicino quasi compatiendo inuitant eum q̄ accipiat bladum: vinum: pannos: vel pecuniam & non dormiunt donec illa possessione eum spoliauerint. Nota de illo lupo et de raynardo vel de vsurario vel de illo q̄ cū accipiebat & ꝑdidisset hēbat oc'os lupos Jrē de filijs amon quō vituperauerūt nūcios suos q̄s miserat dauid trucātes eorū habit⁹ & radētes dimidiā barbā eorū Amon interp̄tať ppl's iniquus vel inutilis: tales sunt hodie diuites ꝓpter eor̄ auariciaz radunt pauper & eos scandalizāt q̄s ille verus dauid. i. xps misit ad cōsulendū de morte sua & de pauptate sua vituperāt blasphemijs spoliāt cū vsuris. & radant barbā eorū ꝑuādo bñficijs. respicite mūdū si per auaricia ꝑdit & hoc oēs stat⁹ mūdi. iō dñs maledicit diuitib⁹ dicēs Ue vob diuitib⁹ q̄ ꝓiūgitis domū ad domū & agrū agro copulabitis q̄ erit merces via q̄z qō auferť a vobis regnū dei q̄ alijs vos aufertis eorū possessiones. Hic nota de ꝓcuratorib⁹ & aduocat̄ de vsurarijs quō spoliant pauper. cōtra istos ꝓphetauit abdias dicēs. sicut feciſti fiet tibi & retributionē tuā cōuertet in caput tuū. q. d. sicut non feciſtis miaz. sic nec fiet tibi. & sic sudorē & sanguinē alior̄ bibisti. ita demones facient i inferno de te. ꝓpter istos senes fatuos xpianos sine fide. ppl's sine dilectione. diuitel sine mia ōt. ꝓpha Esa. j. Ne offerat̄ sacrificiū frustra incensu abhoiatio ē mihi. neomenīā & Kalendas nras nō ferā. & iōo cū multiplicaueritis oīonē nō exaudiā. manus enī vie plene sunt sanguīe. iōo audiuit ille de euāgelio Math. xviij. Nōne oportuit & te misereri cōserui tui &c. Et ille

alius q̄ gutta aque nō ꝑtransiit quia pauperi elemosinā negauit. & de talib⁹ ōt ps̄. Ecce ipsi pcōres obtinuerūt diuicias & dixi. ego sine causa iustificaui cor meū. Et seq̄ť quō facti sunt in desolationē subito defecerūt: perierunt ꝓpter iniquitates suas.

Quatuor alia signa

siue abhoiatōnes inuenio. ¶ Primū signū erit qñ iuuenes erūt sine reuerētia. ¶ Scōm signū qñ erūt pauperes sine būilitate. ¶ Terciū signū qñ mulieres erūt sine verecūdia. ¶ Quartū signū erit qñ matrimoniū erit sine cōtinentia. ¶ Dico q̄ ꝑmū signū abhominationis antixp̄i erit: qñ iuuenes erūt sine reuerētia & timore & maxime parentū. Nam solebat esse q̄ iuuenes erāt in timore parentū vsq̄z ad. xv. annum: & eis in oib⁹ obediebāt: erant verecundi: seruabāt mundiciā ꝑ magnū tēpus: & cū reuerētia inť antiq̄s & personarū loquētes. sed mō est totū oppositū: sunt inobedientes pentib⁹ & alijs sine reuerētia sunt. ante tp̄s imūdi & qō deficit ō etate supplet malicia. Sz fm doctores pcā q̄ cōmittūť añ septimū annū iputanť pentib⁹ q̄ eos male nutriūt. sicut & inť antiq̄s sine reuerentia loquētes blasphemia murmuratores diffamatores Cōtra tales damat Abacuc ꝓpha dicēs, vsq̄z quo dñe clamabo. & nō exaudies q̄re nō respicis cōtēptores &c. Quare ꝓtra eos nō facis vindictā ꝓpter hoc lacerata ē lex & tales male viuūt & dānanť. sicut dicē Grego. de illo puero q̄nq̄z annor̄ qui blasphem⁹ erat & demon cū de manibus patris deportauit. vel de tribus iuuenib⁹ ytalie cum massa defuncti. ¶ Scōm signū erit antixp̄i qñ pauperes erūt sine humilitate. humiles esse:

debent ꝛ esse ꝓsueuerūt quia nutriuntur de bonis aliox.ꝛ eorū humilitas debet ostēdi in ope ꝛ sermone,iuxta illud cū obsecratōe loquit paup. diues affabit rigide.sed mō cōsidera ꝛ vide pauperes quō sunt superbi: bilingues: detractores;murmuratores; derisores.latrones;blasphematores;terminos imitantes opus falsificantes sūt malicioſi et saturati,sunt ociosi male respōdētes; mēdaces;ꝛ hoc est signū añi xpi certe sic dubito ꝙ nō tardabit Ait sapiēs. tria sūt q̄ odit dñs.superbū pauperē,divitē mendacē.senē fatuum ¶ Tertiū signū antixpi erit qñ mulieres erūt sine verecūdia. Nā mulieres antiq̄tus cōsueuerūt habere mirabilem honestatē ꝛ mundiciā intantū ꝙ legim⁹ ꝙ erāt due mlieres. vna publice tenebat hospiciū.ꝛ alia stabat i via sed mō videatis si sint plures q̄z due. vbi est verecūdia,vbi est honestas earum; eā totaliter amiserūt.;vide vias vallatos;campos;vineas;ortos;plateas;vicos;domos; si de bonis.s. de vestibꝫ in cōspectibus; in colloquijs suis;si in istis ostendūt honestatē,certe nō;imo ita parum verecundant ire ad malū sicut ad ecclesiā,quare de talibus ꝓphauit Oseas.j.dicēs. Sume tibi vxorē fornicariā; significās ꝙ ita esset futurū.ꝛ voca nomē eius iesrael qō interp̄tatur visitatio;q; sup tales visitabit dñs visitatōe terribili de verecundia viroꝝ vel mulierū.de vaccarasa ꝛ se monstrata. ¶ Quartū signū erit qñ matrimoniū erit sine cōtinentia, Nam matrimoniuz est status dignissimus;quare;quia i paradiso terrestri ꝛ a deo institutus.ꝛ p̄ius q̄z alij ordines.ꝛ etiā sunt ibi tria bona.s.bonor.amor.ꝛ fidelitas. Debet esse ibi amor ꝓpter vnionē quā posuit ibi dominꝰ.ꝓpter hoc ipse dixit. Relinquet homo patrē ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori,sue,certū ē ꝙ sup oēs amores amor patris ꝛ matris est magis naturalis ꝛ tñ deus ꝓponit amorē cōiugalē.q̄re credo ꝙ grauissime peccāt illi q̄ inter eos ponit discordiā.ꝛ idem est si mulier,ꝓuocat virū;ꝛ vir mulierē. Jtē est ibi honor.ꝛ ideo erat scriptuz in lege. Ut si q̄s ꝓcureret p̄gnātē stringebat ad magnā penā. Jn q̄ patet ꝙ multū sunt puniēdi illi q̄ suas ꝓcurant mulieres nisi forte si nō seruarēt fidē promissam. Jtez est ibi summa fidelitas ad istud seruādū; statutū erat in lege ꝙ mulieres ꝛ viri adulterantes debebant lapidari.certe multi lapidarent hodie.ꝛ etiā dubito ꝙ deficerent lapidatores.erat etiā antiq̄tus ꝙ vn⁹ ꝓuocabat aliū ad bonū,vt hī de multis letunabāt;orabāt; tēporibꝫ q̄uenebāt in pace ꝛ cōcordia viuebāt. sz mō q̄d est mrimoniū,iā est horrēdū audire ꝛ videre;qz ibi nō est aliq̄ cōtinētia ꝛ quasi posz dici(nō dico ꝙ sit)pstibulū priuatū siue secretū q̄z mrimoniū:causa quia sine cōtinētia;sine deuotōe;sine oz̄one. Recte sunt sicut ait p̄s. Sicut equus ꝛ mulus,ꝛē,ꝛ ibi multi cōmittunt petā mortalia.ꝛ ꝓpter hoc multi generāt filios ꝓteruos ꝛ inobedientes infirmos ꝛ lepꝛosos;excepta dei offensa,quare cōtra iuuenes sine reuerētia pauperes supbos;mulieres sine verecundia;matrimoniū sine continentia ꝓphetauit.p̄s. Jmmolauerunt demonijs ꝛ non deo,ꝛ sequit. Vidit dñs ꝛ ad iracūdiā cōcitatus est qz ꝓuocauerunt eum filij ꝛ filie.

Alia quattuor signa

pessima erūt aduēt⁹ añi xpi.s.qñ clerici erūt sine honestate ꝛ sctitate. Religio,

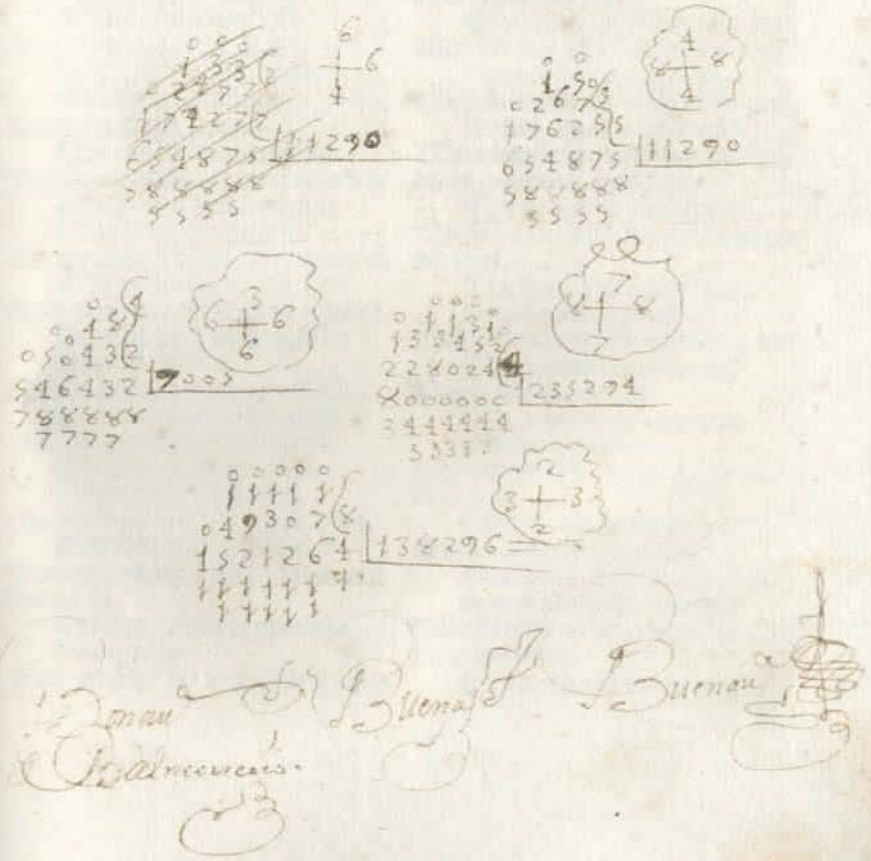
si sine veritate ꝛ austeritate, Prelati sine sollicitudine regimis ꝛ pietate.dñi terrarū sine more subditox sine misericordia ꝛ liberalitate¶ Primū signū erit qñ clerici erūt sine honestate ꝛ sanctitate. Nā fm ap̄lm ipsi clerici sunt ꝛ esse debēt gen⁹ electū regale sacerdotium. ꝛcū er hoc q̄ antiq̄tus erat in eis mirabilis sctas honestas ꝛ puritas ꝛ in signū hui⁹ vngebant in mollicula auricule et in pollice man⁹ ꝛ pedis ad seruiēdū ꝙ illi q̄ seruiūt deo debēt in oīb⁹ sensibꝫ eē vncti vnctōe spūssancti ꝛ iō mō vngunt crismate; sz mō vbi est eox sctas ꝛ honestas bñ curiosi in oīb⁹ factis suis platearij;fabulatores;bñt arma ad nocendū sicut p̄dones incōtinētes visitatores generosi ꝛ symontaci.ꝛ ml'ta mala repiunt in eis plus q̄z in laycis, ante erāt miseri cordes veraces hūiles in verb⁹ et factis casti ꝛ veri pastores,sz mō facti sūt sacerdotes bel. Bel interp̄tat vetustas vel domiciliū vetustatis.ꝓra istos dicit Micheas,ꝓpha advos sacerdotes q̄ despicitis nomē meū ꝛ dixistis.in q̄ in hoc ꝙ offertis panē pollutū ad altare meū,nō est volūtas mea in vobis ꝛ munꝰ non suscipiā de manu vestro. ¶ Scōm signū erit qñ religioſi erūt sine veritate ꝛ austeritate ꝛ abstinētia Antiq̄tus erāt ml'tū orātes.mūdū fugiētes.pniaz facientes;herbas crudas comedēres.petā suaz alioꝝ plorātes.et iō gentes eis adherebāt. sua eis dabant sicut p̄z in multis religioſis q̄ plura bñt q̄z reges ꝛ nobiles.sed totū bodie repit oppositū vbi sūt lachrymevigilie;abstinentie;disciplineꝫ vbi honestas;vbi exēplatio;vbi visiones angeloꝝ;ꝛ q̄nta abhoīatio hodie ē;qz sunt mūdū seq̄ntes negociatores sine oz̄one ꝛ devotōe.multa fercula inq̄rētes splēdidꝰ volūt comedere;bibere;dormire ꝛ induere q̄z multi nobiles ꝛ potentes ꝛ curioſi sicut mulieres.tales nō sunt religioſi sed sepulchra dealbata. De istis dī Deut.xvij. Cū ingressurus fueris terrā quā dñs datur⁹ ē tibi caue ne imitare velis abhoīatōes illoꝝ generū q̄s ejiciet dñs a facie tua;sed de religioſis pauperibus q̄ in fine mundi dati sunt mūdo q̄ cū maximo feruore venerūt quoꝝ istitutores fuerūt mūdi ꝓtēptores;divitias ꝛ honores ꝓtēnētes;parce comedētes ꝛ bibētes;multū orātes;multū flētes famuliaritates seculariū fugiētes fuerūt humiles;benigni;mites; pacifici; sz mō est totū oppositū.pauper religioſi currūt ad negocia secularia ad dños terrarū.ꝛ quasi cursores facti sūt. fugiūt ecclesiā ꝛ suos cōuent⁹ supbi sunt indignātis nature.adulantur magnatibꝫ diligūt ꝛ honorāt divites.pauper vilipendūt;ꝓcurāt sibi honores ꝛ prelationes ꝛ mensas opulentas sequunt Cōtra istos ꝓphauit Aggei.j. Ponite corda vīa sup viis;seminastis multū ꝛ parū intulistis;ꝛ q̄ merces cōgregat misit eas in saccum;sic ꝛ isti religioſi. ¶ Tertiū signū añi xpi erit qñ ꝓlati erūt sine sollicitudine regimis ꝛ pietate et cura pastorali. Nā ꝓsueuerūt esse vigiles sup subditoꝝ negociꝭ spūal'r ꝛ tēporalit. defendebāt viduas pupillas pauper nutriebāt. ꝛ tāq̄ veri p̄es de eis curabāt ꝛ eos defendebāt. i oīonibus vigilabāt; multū abstinebāt vsurarios ꝛ malefactores ercōicabant. Sz nūc ē q̄si totū oppositū.vbi sī coꝝ oz̄ones vbi lachrymę;vbi vigilie;vbi subsidia viduarū ꝛ pauperū vnde viuant ꝛ manutenent divites vsurarios iudeos;p̄stātes eis adiutoriū et fauorem et auxilium; et ad eorum

Universidad de Deusto
Biblioteca

instãtiã excõicant viduas: pupillos: pauꝛes: z ibi vna rõ qꝛ ab ipis, vsurarijs reciꝑit munera z dona per lras excõmunicatõis z absolutionis pauperum, z ideo melius pñt dici raptores q̃z defensoꝛes. Redditus qõ pñt vbi expenduntur, deus scit vbi z quomodo: nõ pauperib. z ideo de talib ꝓphetauit Esa. viij. Jratꝰ, dñs super patres vestros iracũdia magna ꝯtra patres. i. platos q̃ debent esse patres verboꝛ exẽplo, cõuertimini de vijs vestris pessimis z malis cogitationib. ¶ Quartũ signũ erit qñ dñi terraꝝ sine amoꝛe erunt subditoꝝ. z sine misericoꝛdia. Nam antiquitus solebat esseq; dñi erant benignissimi: misericoꝛdes. familiares. z vsqz ad moꝛtem eos defendebãt: iusticiã tenebant. et nulla pecunia mala adulatõne deniabant, sed modo est istud signum pessimum. respice curias regum: comitũ: baronum: dominoꝛum: pꝛelatoꝛum: omnes coꝛrupti sunt pecunia z muneribus. pauꝑ ibi nõ audit. z si auditur nõ exauditur sed depdant. iudei: diuites: z baratores ibi assistũt z exaudiuntur. z dñi sunt crudeles z tales officiales volũt infideles q̃ sine misericoꝛdia sunt audiũt q̃ diuites multa inferunt pauperib z non coꝛrigũt aliquẽ Cõtra istos ꝓphetauit Sopho dicẽs Pꝛinceps eius in medio eius vt leones rugientes inquirentes pecuniã z non iusticiã iudices eoꝝ quasi lupi vespertini.

Expliciunt sermones foꝛmalissimi Seraphici doctoꝛis sancti Bonauẽture cũ aliquib alijs sermonib: dñi Aureoli Archiepi aquensis: z doctoꝛis illuminati Frãcisci de maꝛonis: suis in locis ãnotat; de tpe. Anno. M. ccc. ij, die vo. xv. Aprilꝭ.

Tabula alphabetica super Sermones de sanctis sanctissimi Bonauẽture doctoꝛis Seraphici Sacrosancte Ecclesie Cardinalis: epi: ex oꝛdine minoꝝ Feliciter incipit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tituli sermonū de festiuitatib⁹ sanctoꝝ per circulū anni sancti Bonauenture doctoris seraphici Incipiunt.

¶De sancto andrea apostolo:sermo primus.
Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu xpi.

¶De eodez:sermo secund⁹.
Christo affixus sum cruci.

¶Itē de eodē ſmo tercius.
Proposito sibi gaudio sustinuit.

¶De sancto Nicolao episcopo sermo primus.
Precedet dñs me⁹ añ seruū suum:et ego sequar paulatim.

¶De eodem sermo scōs.
Seruus meus es tu Israel.

¶De sancto Ambrosio episcopo:sermo primus.
Dedi te in lucem gentiū.

¶De eodē sermo secundus.
In medio ecclesie apparuit os ei⁹.

¶De sancta Lucia virgine z martire sermo prim⁹
Certamen forte dedit illi vt vinceret.

¶De eadem sermo secund⁹.
Certamen forte dedit illi vt vinceret.

¶De sancto Thoma apostolo:sermo primus.
Quia vidisti me thoma credidisti.

¶De eodē sermo secundus
Noli esse incredulus sed fidelis.

¶De sancta Agnete ꝟgine z martire:sermo prim⁹.
Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.

¶De eodem sermo secund⁹
Venerunt nuptie agni z vxor agni p̄ parauit se.

¶De sancto paulo apostolo sermo primus.
Surrexit saul⁹ de terra apertisq; oculis nihil videbat.

¶De eodē sermo secundus
Vas electionis est mihi ille vt portet nomen meū coꝝ regib⁹ z gentib⁹.

¶De sctā Agatha ſmo vnic⁹.
Fortitudo mea:z laus mea dñs.

¶De sctō Petro ſmo p̄m⁹
Beat⁹ es symon bariona: q̄ caro et sanguis nō reuelauit tibi.

¶De eodem sermo secund⁹
Ecce cōstitui te sup vniuer. terrā egy.

¶De sctō Mathia ſmo p̄m⁹
Dilectus me⁹ candid⁹ z rubicundus electus ex milibus.

¶De eodē sermo secundus
Btūs quem elegisti z assumpsisti habitare in atriis tuis.

¶De sctō Gregorio pa.ser. p̄m⁹
Audi fili mi z esto sa.z dirī.in via tē.

De eodē sermo secundus.
Os iusti medi.sapi.z ling ei⁹ lo.iudi.

De sctō Marco ser. prim⁹.
Mihi oim sctōꝝ minimo data ē gra hic in gentib⁹ euangelisare.

¶De eodē sermo secundus
Opus fac euangeliste ministeriū tuum imple.

¶De sctis Philippo z Jacobo aplis sermo prim⁹.
Nimis honorati sunt amici tui deus

¶De eisdem sermo secund⁹
Venite filij audite me.

¶De inuentione sancte crucis:sermo primus.
Lignum vite est bis qui apprehēderint eam.

¶De eadem sermo secund⁹
Omnis qui querit inuenit.

¶De sancto Anthonio padua no ordis minoꝝ ſmo p̄m⁹
Iste est frater vester paruul⁹ de quo dixeratis mihi.

¶De eodem sermo secund⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tituli sermonū de festiuitatib⁹ sctōrū.

Jn uocauit ⁊ venit in me spūs sapie.
¶De sancto Johe baptista
sermo primus
Dedi te in lucē gentiū. Johes ē no. et⁹
¶De sctis Petro ⁊ Paulo
aplis sermo primus.
Ecce nos reliquimus omnia.
¶De eisdem sermo secund⁹
Vos qui secuti estis me in regenera/
tione: cū sederit fili⁹ hominis in sede
sue maiestatis: sedebitis ⁊ vos sup se
des iudicantes duodecim trib⁹ isrl'.
¶De sancta maria magda/
lena sermo prim⁹.
Quemadmodū desiderat cervus ad
fontes aquarum.
¶De eadem sermo scōs.
Remittunt ei peccata multa qm̄ di/
lexit multum.
¶De sctō Jacobo fmo prim⁹.
Dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹ moyses cui⁹
memoria in benedictione est.
¶De eodem sermo secūdus
Erit sepulchrū eius gl'iosum.
¶Vincula petri. fmo vnic⁹
Surge velociter.
¶De sctō Laurentio marti/
re. sermo primus.
Probauit me quasi aurum quod p
ignem transit.
¶De eodem. sermo secūd⁹.
Jgne me examinasti ⁊ nō est inuenta
in me iniquitas.
¶De sancto Bartholomeo
apostolo sermo prim⁹.
Amice ascende superius.
¶De eodem fmo secund⁹.
Posuisti dñe super caput eius corō/
nam de lapide pretioso.
¶De exaltatione sancte cru
cis: fmo vnicus.
Ad pp'os exaltabo signū meū.
¶De sancto Matheo ap'o
sermo primus.
Cōuersus sum vt viderem vocē q̄ lo/
quebatur mecum.
¶De eodem sermo secund⁹
Postq̄ cōuertisti me egi penitentiaz
¶De angelis sermo vnicus
Alius angel⁹ exiuit de templo babēs
⁊ ipse falcem acutam.
¶De sancto Francisco cōfes
sore sermo primus.
Jnnoua signa: immuta mirabilia.
¶De eodem sermo secund⁹
Refulsit sol in clypeos aureos ⁊ re/
splenduerūt in ab. ⁊c.
¶De sancto Luca euangeli/
sta sermo vnicus.
Jn lege dñi fuit voluntas ⁊ in lege ei⁹
meditabit die ac nocte.
¶De sanctis Symone ⁊ iu
da aplis sermo vnicus.
Diligite inimicos vestros.
¶De omnibus sanctis ser/
mo primus.
Benedicite celi domino.
¶De eodez sermo secund⁹.
Laudate dñm de celis.
¶De sancto Martino ser/
mo vnicus.
Exaltaui electum meū de plebe mea
¶De sancta Cecilia: sermo
vnicus.
Prestitisti decori meo virtutem.
¶De sancta Katherina ser/
mo vnicus.
Ecce rebecca egrediebat puella deco/
ra nimis virgo q̄ pulcherrima ⁊ in/
cognita viro.

Tituli sermonū de festiuitatibus sanctorū p circulū anni: sancti Bonauenture Doctoris seraphici Finiunt feliciter.

Tabula alphabetica sermonū de sctis

Tabula alphabetica

sermonū Sancti Bonauenture do/ctoris seraphici: de laude sanctorum: Incipit.

Agatha fuit fortis ad quattuor folio. xxiij. ⁊ fol'. xxv. per totum.

Agnes per tria se preparauit ad nu/ptias agni. folio. xix. ⁊ fo. xx. p totū
Agnes fuit ciuitas alta folio. xvij. co lumna. ij.
Agnes fuit ciuitas clausa. fo. eodem columna. iij.
Agnes fuit ciuitas fortis: ibidem
Agnes fuit ciuitas regia fo. xix. co. j.
Agnus cum circa renes impinguat: cito mortit: fo. lxvj. co. j.
Ambrosius fuit lux pura: fuit lux im passiua: fuit lux sui cōmunicatiua: fuit lux illuminatiua: fo. x. p totum
Ambrosij os aperuit dominus tripli citer fol'. xj. colum. ij.
Ambrosius designat p lucem quatu/or de causis fo. ix. co. iij.
Amicicia dei acquiritur per quatuor fo. xxxvij. co. iij.
Amicicia vera debet habere quattu/or fo. lxxj. colum. j.
Antiqui miro mō detestabant lasciui am voluptatum: fo. l. co. ij.
Anthonius paduan⁹ habuit in se sci/entiam angelorum: patriarcharū: prophetarum: apostolor̄: martirū confessorum ⁊ virginū: ⁊ quō. fol'. xlvij. per totum.
Aries impinguatus nō est aptus ad generandū fo. lxvj. co. ij.
Auro nihil pulchri⁹. fo. lxvj. co. iij.
Auro nihil ductilius: nihil solidi⁹: ni/hil puri⁹: nihil virtuosi⁹ ibidem
Aurum plurimuz contra lepram va/let fo. eodem co. iij.

Carnem sequuntur lu/xuriosi ⁊ gulosi: fo. lvj. col. ij.

Certamen est triplex fo. xij. co. ij.
Certamen contra mundum: folio eo/dem: colum. ij.
Certamen contra tyrannū: folio eo/dem: colum. iij.
Certamen contra lasciuiam carnis: folio. xij. colum. j.
Certamen mundi est triplex. folio. xij columna. ij.
Certat homo cum tribus scz deo. pro ximo ⁊ dyabolo: fol'. xij. colum. ij. ⁊ fo. xij. p totum.
Cervus pinguis effectus se diuti⁹ ab stinendo alleuiat: fo. lv. co. ij.
Ciuitas spiritualis est quadruplex. folio. xvij. co. j.
Conuertere debent nos quattuor fo. lxxvj. colum. ij.
Corona est tripler scz. Aurea: stellea: ⁊ lapidea: fol'. lxxij. columna. iij. ⁊ fo lio. lxxij. columna. iij.
Corona mundi est tripler scz lasciuie. auaricie ⁊ superbie: fo. lxxij. co. ij.
Crux est dupler scz materialis ⁊ spi/ritualis: fo. ij. co. ij.
Crux spiritualis habet quattuor con ditiones: fo. ij. co. iij.
Crux spiritualis habet quattuor bra chia. fol'. v. per totum.
Crux christi est signum quattuor ge/neribus hominū folio. lxxij. colū. ij. ⁊ fo. lxxv. per totum.
Crux spiritualis habet profundum humilitatis: habet altitudinē pau pertatis: habet latitudinem chari/tatis: ⁊ habet longuz perseverātie: fo. ij. ⁊ fo. iij. p totum.

Delectatio hominis est tripler. fo. lvij. co. ij.
Dilectio est multiplex. fo. xcj. co. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dilectionis signa sunt quattuor fol'. lx.co.j.z fo.lxv.co.j.
Diuina amicicia acqrit per qnqz fol'. xxxviij.z fo.xxxix.p totum.
Doctores ecclesie designant per lucē quattuor modis.fo.ix.co.iij.
Dona tria requirunt ad perfectionez fo.xcij.co.j.

Eliguntur homines ad plura:folio.xxix.colum.iij.z folio.xxx.per totum.
Eligit mundus nobiles z potētes:iudices z sapientes: eligit diuites et habundantes:folio.xxxj.columna iij.z fo.xxxij.p totum.
Elegit deus infirmos z ignobiles:piscatores z paupes: ibidem.
Exemplum de paupertate dyogenis magistri phi.fo.iiij.co.ij.
Exemplū de pnia:fo.v.co.iij.
Exemplū de abstinentia fo.vj.co.j.
Exemplū de patientia:fo.codē.co.ij.
Exemplū de pietate fo.vij.co.iij.z.iiij
Exemplū de constantia fo.ix.co.j.
Exemplū de liberalitate fo.x.co.ij.
Exemplū de castitate.folio.x.co.j
Exemplum de fortitudine fo.x.colū. iiij.z fo.xij.co.iiij.
Exemplū de desperatiōe fo.x.co.iij
Exemplū de timore z punitione fol'. xj. columna.iij.
Exemplū de veritate fo.xiij.co. iij.
Exemplū de ozōne fo.xiij.co.iij.
Exemplū de prudētia fo.xiij.co.j.
Exemplū de victoria fo.xv.co.iij.
Exemplū de pctō luxurie fo.xvj.c.iij.
Exemplū de fidelitate amicicie:folio. xvij.columna.j.
Exemplū de bonis plat'.fo.xvij.c.iij.
Exemplū de oblatiōe:fo.xviij.co.ij.
Exemplū de vindicta fo.xix.co.j.
Exemplū de vginitate fo.xx.co.ij.
Exēplū de milite q pulcherrimā vxorem habuit fo.xxiij.co.j.
Exemplum de Archino de pbo. folio xxiij.columna.iij.
Exemplū de Xenocrite q continentie bō fuit:fo.xxiij.co.iiij.
Exemplū de quodā pncipe plax Hermo noie fo.xxiiij.co.ij.
Exemplū de mulieribz indox q cum maritis mortuis cremabant folio xxv.columna.j.
Exemplū de fratre heremita q pecuniā reseruauit fo.codē.co.iij.
Exēplū de Socrate q forti aio vultu qz hilari venenuz accepit de manu carnificis fo.codē co.iiij.
Exemplū de sctō machario q inuenit caput mortui in defto.fo.xxvij.c.ij
Exemplū de qdā noie placentio:q petus mucrone transfixit ob mortez vxoris fo.codē co.iij.
Exemplū de filia cesaris vxore pompei Ibidem.
Exēplū de qdā regelidie.fo.xxviij.c.ij
Exemplū de Nerone quem(vt narrat Seneca)quidā apō inferos vidit balneantē:fo.xxxj.co.j.
Exemplū de Cōstātino imperatore cū q disputabāt phi ō fidē.fo.xxxij.c.iij
Exemplū de platōe quare in egyptū iuit fo.xxxiij.co.iij.
Exemplū de illo q fecerat facinꝰ qd / dā vt fieret oibz norꝰ fol'.xxxiiij.c.j.
Exēm de honestate mulierx.fo.xxxiij
Exemplū de Alexādro viro mire audacie.fo.xxxiiij.co.ij.
Exemplū de Socrate q nec in senio a studio cessauit:fo.xxxv.co.iij.
Exemplū de xpiano q dñicam crucē adorare nolebat:fo.xliij.co.iij.
Exēm de Juliano imperatore q adhuc puero magicaz artem didicit,folio xliiij.columna.j.
Exemplū de lacedemonibus z libris cuiusdā phi.fo.xlvij.co.j.z.ij.
Exemplū de sctō anthonio paduano muiratꝰ ad pdicanduz in exequijs cuiusdā diuitꝭ defūcti.fo.xlvij.c.iij.
Exempluz de dionisio tyranno. folio xliij.colūna.ij.
Exemplū de quodā romano nobilissimo a roma expulso.fo.codē.co.iij.
Exemplū de seruis qui voluerūt pro dño mori.fo.lvij.co.iiij.
Exemplū de seruulo.fo.lix.co.j.
Exemplū de excōmunicatꝭ in loco sacris sepultis.fo.lxiij.co.iiij.
Exemplū de vsurario in loco sacro sepulto.fo.codē.co.cadē.
Exēplū de eo q in ciuitate qdā pposītus omni voluptate fruebat vno anno tm.z sequēti in exiliū deportabatur.fo.lxiiij.co.ij.
Exemplum de sancto patre heremita cui sanctis oratonibz occupato cotidie alimentū a deo pparabatur. fo.lxix.co.iij.
Exēplū de sctō frācisco orāte deū cuiꝰ seruꝰ eēt sibi reuelari.fo.lxxij.co.iij.
Exemplū de alexandro z matre regꝭ darij pſarū.fo.eodē.co.iiij.
Exēplū de iuliano apostata:a mercurio milite victo in bello persarum. folio.lxxiij.co.j.
Exemplū de quodā iudeo pnoctante in quodā tēplo y dolox.fo.xvj.co.j
Exemplū de meretrice amante mercatorē quendā.fo.xcj.co.iiij.
Exemplū de alexandro z eius strēnuo milite.fo.xcv.co.iiij.

Fideles serui debemꝰ esse ad deū.fo.xvj.co.iij.
Fideles serui debemꝰ esse ad primuz folio eodē.co.iiij.
Fideles villici debemus esse ad mundum.fo.xvij.co.ij.
Fortes debemꝰ esse in quattuor.folio xxiiij.colūna.iiij.
Franciscus fuit celū purissimū zc.folio.lxxxij.co.iij.
Frācisꝰ fuit arcꝰ federꝭ.fo.lxxxij.c.iij.
Franciseꝰ qnqz signa portauit in ania z qnqz in corpore.fo.lxxxv.co.j.
Franciscus coaptaꝭ soli z quomodo. fo.lxxxvij.per totū.

Gloria humana ē fugienda ꝓpter quattuor.fo.ij.co.ij.
Gloria humana est vilissima.ibidem
Gloria humana est fragilissima.fo. eodem.colūna.iiij.
Glia hūana ē falsissima.ibidē co.iiij.
Gloria humana est maligniſſima in retributione.fo.iij.co.j.
Gloria est triplex, scz rgalis: spūalis: z eternalis.fo.iij.co.ij.

Hominē septē excludunt ab electione dei.fo.xxix.co.iij.
Homo habere debet quadruplex seruicium.fo.vij.co.iij.
Homo certare debet contra mundū tripliciter. fo.xij.co.ij.
Homo certare debet cū trib. fo.xiij. columna.iij.
Homo se ꝑparare debet ad deuz tripliciter,fo.xix.co.iiij.
Homo ad se duobz modis ordinatur folio.xxxvij.colū.j.
Homo ordinatur ad deū in duobꝰ. folio.xxxviij.co.j.
Homo bene ordinatur ad primū in duobus.ibidē.co.ij.
Homo debet requirere tria.fol'.liij. columna.iiij.
Homo habet triplicez delectationē. folio.lviij.co.ij.
Hominē cōuertere debent quattuor. folio.lxxvj.co.iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hominez debent mouere tria ad penitentiã. fo. lxxvij. co. ij.
Homini tria sunt necessaria ad regẽdum seipm. fo. xxix. co. j.
Humiditas radicalis quid sit. folio xlij. columna. iij.

Ignes sex legimꝰ in scripturis. folio. lxvij. ꝛ folio. lxviij. per totum.
Ignẽ diuinũ nutrire volens debet habere quattuor. fo. lxix. co. ij.
Jhesum debemus videre tripliciter. folio. xxj. co. ij.
Inuentio alicuius rei est tripler. scz vana: mala; ꝛ bona. fo. xlviij. et. xlv. per totum.
Johannes fuit lux quadrupliciter. folio. lij. colũna. ij.

Legem dei debemus seruare triplici ō causa. fo. lxxix. c. ij.
Lux est impassiua. fo. l. co. ij.
Lux est errantiũ directiua. folio eodẽ columna. iiij.
Lux est debiliũ confortatiua. folio. lj. columna ꝑma.
Lux est rerũ occultarũ manifestatiua fo. eodem. co. ij.
Lux naturaliter est inflãmatiua. Jbidem colũna. iiij.
Lux habet quinqꝫ ꝓprietates. folio. l. columna. ij.
Lux fuit sanctꝰ iobãnes ꝗtuor modis folio. lij. co. ij.

Mandata dei debemus seruare triplici ratione. folio lxxix. colũna. ij.
Marcus se reputauit minimũ ꝑ confessionẽ culpe. fo. xxxvj. co. ij.
Marcus fecit se minimũ ꝑ simplicitatem vite. Jbidẽ.
Marcus se fecit minimũ per contemptum mundi: ꝛ per abnegationez ꝓprie ꝑsone. folio eodẽ. et fo. xxxvij. columna ꝑma.
Minister xpi debet esse ordinatꝰ ad seipsum interius ꝑ modestiã. folio xxxvij. co. ij.
Minister xpi debet esse ordinatꝰ ad deũ in duobꝫ. fo. xxxviij. co. j.
Minister debet esse ordinatꝰ ad ꝓximũ in duobꝫ. fo. eodẽ. co. ij. ꝛ. iij.
Mos fuit apud indos vt quilibz homo haberet plures vxores. fo. xxv. columna. j.
Mors est triplex. fo. xlij. co. iij.
Mundus eligit quattuor status in iudices. fo. xxxj. co. iij.
Mulier apud romanos reputabat incorrupta que nõ egrediebatur in publicũ. fo. l. colũna. j.

Nutrire debemus in nobis ignez spũssancti ꝑ quattuor ꝛ que sint illa. vide folio. lxix. ꝛ folio. lxx. per totũ.
Nutrientia ligna ignẽ non debẽt esse madefacta. fo. lxx. co. j.

Pauperes sunt in tri plici differentia. fo. liij. co. iij.
Paulus fuit vas altũ. fo. xxij. co. iij.
Paulus fuit vas clarũ. fo. xxiij. colũ. ij.
Paulꝰ fuit vas purũ. fo. eodẽ. co. iiij.
Paulus fuit vas solidũ. fo. xxiij. co. j
Paruuli habẽt ꝗnqꝫ ꝓprietates. sunt eĩ docules. flexibiles ꝛc. fo. xlvj. et fo. xlvij. per totum.
Perfectio vera ostendit in homie per quinqꝫ. fo. lxxxij. co. ij.
Peccata nouẽ fuerũt per angelos punita. fo. lxxx. co. j.
Philippus rex macedonuz arguit filium suis lris. fo. xl. co. j.
Petrus dilexit christum quadrupliciter. fo. xxvj. co. iij.

Relinquere debet ho mo tria. scilicet peccatũ: mundum: et semetipsum. folio. liij. columna quarta.
Rem aliquam' innenire potest esse tripliciter. fo. xlviij. colũna. iij.
Romani sibi aliquẽ ꝓficientes duo maxime in eo requirebant. scz prudentiam et fidelitatem. folio. xxix. columna. j.
Romanoꝝ consulum amore iusticie plures ꝓprios filios occiderunt. folio. xxx. colũna. ij.
Romani detestabant nõ soluz actum carnis sed ꝛ omnẽ vanũ aspectum in mulieribꝫ. fo. xxxvij. co. iij.
Romani filios ꝓprios pugnantes cõtra obedientiam occiderunt. folio xxix. colũna. iij.
Romani nobilissimi ꝓpter humanaz gloriam contẽpnebant pecuniam. fo. xlix. co. j.

Sancti appellant' ce li quadruplici ratione. folio. xcij. columna. iiij.
Sancti dicunt celi ꝓpter multa. folio eodẽ. colũna. iiij.
Sancti viri fuerũt ampli per latitudinem charitatis: fuerũt secreti: ꝑ donũ humilitatis ꝛc. fo. xciij. co. iiij ꝛ fo. xciij. co. j.
Sancti fuerũt omnibꝫ virtutibꝫ ornati. fo. eodẽ. colũna eadẽ.
Sapiens tria debet cõsiderare: et folio xxxij. colũ. j.
Sapientes quattuor debent habere fo. eodẽ. co. ij.
Sapiens volens esse debet quattuor habere. fo. xxxiij. co. iij.
Sepulchrũ triplex est nobis memorandũ. scz tẽporale: infernale: ꝛ eternale. fo. lxiij. co. iij.
Sequunt aliqui mundũ: aliqui xpm fo. lvj. colũ. iij.
Serui fideles debemus esse triplici ratione. fo. xvj. co. iij.
Seruꝰ christi debet habere quattuor fo. xxxvj. co. ij.
Signa dilectionis sunt quattuor. folio. lx. co. j.
Signa vere dilectiõis sunt quattuor fo. lxij. co. j.
Simea filio ꝓpondere ꝓssa capitur fo. lv. colũna. ij.
Stigmatũ franciſci ad impressionez tripler virtus cõcurrit. folio. lxxxv. columna. ij.
Sol est substantia oĩm luminarium prima. fo. lxxxvij. co. j.
Sol est substantia sui luminis diffusiua. ibidẽ. co. iij.
Sol est incorruptibilis per naturam fo. lxxxviij. co. j.
Solis substantiã considerare possumus in quattuor. folio. lxxxvij. colũna prima.
Sol est substantia magnoꝝ operum effectiua. fo. eodẽ. co. iij.
Surgere debemus a somno pigritie a frigore auaricie ꝛc. folio. lxv. ꝛ folio. lxvj. per totum.

Terra ẽ quadruplex folio. xxvij. colũna. ij.
Terra elementaris ad quid data est homini. Jbidem.
Terra cõscientie quomodo debet coli eodẽ folio. co. iij.
Terra ecclesie quã veneramus. folio xxvij. columna. iiij.
Terra celestis patrie. folio. xxix. colũna prima.

Tabula alphabetica sermonū de sanctis

Vas est quadruplex scz altum: clarum: purum: ꝛ solidū folio. xxij. co. iij.

Uenire debemus ad xp̄m quadrupliciter. folio q̄dragesimo. colūna. iij. ꝛ fo. xlj. per totum.

Uestigia christi fuerūt quatuor a nobis imitanda. fo. vj. co. iij.

Uidere debemus quattuor scz mundum deficientē: carnez inficientem diabolū fallentē ꝛc. folio. xv. ꝛ folio. xvj. per totū.

Uidere debemus ihesum tripliciter. scz penis afflictū: omnib⁹ tēporalibus nudū ꝛc. fo. xxj. co. iij.

Uidemus ihesum pauperē ꝛ abiectū folio. xxij. columna p̄ma

Uirgo vera quadruplicē debet habere p̄prietatez. folio nonagesimo per totum.

Uirtus quadruplex requiritur ad salutem hominis. fo. xcvj. co. j.

Uita ē tripler. scz naturalis: spiritualis: ꝛ eternalis. folio. xlij. ꝛ fol. xlij. per totum.

Finit tabula alphabetica super Sermones de sanctis sancti Bonauenture doctoris Seraphici ex ordine minoꝝ.

Laus deo trino ꝛ vno.

Sermones formales de sanctis per circulum anni Celebratissimi patris et domini sancti Bonauenture Cardinalis et episcopi Albanensis: ex diuo ordine minorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermones de sanctis

per circulum anni formales: Sancti Bonauēture Cardinalis et episcopi Albanensis: doctoris seraphici: de ordine minoꝝ: feliciter incipiunt.

De sctō Andrea apostolo Sermo primus.

Mihi absit gloriari: nisi in cruce dñi nostri ihu xpi Gal'. vltimo. Narrat Valerius maxim⁹ q tanta in Romanis antiquis cupido glorie fuit q non solum temporalia bona: sed et ipsam vitam (quā omnis homo cōseruare appetit ex natura tradebāt in mortē: vt indeficientē possent ꝓsequi nois sui famā ꝛ relinquere de se posteris gloriosam memoriā. Est ꝙ gloria iurta tullianā sniam: frequens fama cuꝫ laude Verū quia hec gloria in nllo omnino est solida sed penit⁹ vana. nō vera sed falsa. ideo saluator noster: doctor veritatis: eam in se fugit: ꝛ esse cunctis fugēda docuit. In cui⁹ signū leproso curato Matthei. viij. mandauit vt nemini diceret curatiōis gratiaꝫ quā accepit. Doctrinā ergo mgri diuin⁹ seqns aplus dicit. Mihi absit gl'iari nisi in cruce ꝛc. In q̄ vbo docet apl's se velle sequi xpm ꝛ quātū ad virtutū ꝓfectū: temporalis boni cōtemptū: ꝛ sustinētiam malox hoim. Nam sup isto verbo apli ad Heb. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē. dicit sctus Augu. Omnia bona terrena cōtempsit homo xps: vt cōtemnenda esse monstraret: ꝛ omnia mala sustinuit vt sustinenda esse doceret, vt nec in illis q̄reret felicitas: nec in ist⁹ timeret ad uersitas

Iurta igit ista duo in vbo premisso duo facit apl's. ¶ Primo docet quid sit hominibꝫ fugiendū: qz humanū fastigium. ¶ Secundo docet q̄d sit eis appetendum: qz xpi obprobriū. Tunc em est homo ꝓfect⁹ vere q̄ mundus fugit ranq̄ malus: ꝛ sequit xpm tanquā omnino summū bonus. ¶ Notat ergo primo cōtempt⁹ mundi siue fuga culpabilis mali. cū dicit. Mihi absit gloriari. ¶ Secundo notat ꝓfecta imitatio xpi: siue appetentia meritoriꝫ boni: cū addit. nisi in cruce domini nri ihesu xpi. Dicat ḡ brūs andreas. Mihi absit gl'iari. i. pcul sit a me vt ego glorier in aliq̄ q̄ in dñica cruce: siue in dñica passione. ¶ Circa ergo ꝓmā ptem sermonis in q̄ oñdit q̄d cauere ꝛ vitare debeam⁹: breuiter est notādū: q hūana gl'ia ex q̄dam q re sit causata. ꝓpt̄ q̄truor ab boie ē fugiēda.

¶ Primo qz vilissima ex sua cōditiōe.
¶ Secōo qz vanissima siue fragilissima in duratione
¶ Tercio qz falsissima in ꝓmissione.
¶ Quarto qz maligniss'ia i retributōe

Dico primo q mundana gl'ia iō nobis est fugienda qz vilissima: ꝛ hoc de sua natura cū sit deo ꝛ angelis fetida: ꝛ homini valde nociua: ꝛ damni maximi illativa: ꝛ bonorū oim spūaliū destructiua. Cū ḡ homines de sui natura appetant spnobilia: ꝛ fugiant vilia: mirū quō nō naturalit̄ fugiāt vanā hanc gl'iam quaꝫ scriptura docet eē vilissimā. Sic igit scribit. j. Mach. ij. A vbis viri pctōr̄ ne timueritis: qz gl'ia ei⁹ est stercus ꝛ vermis. Quid in rebꝫ stercore detestabili⁹. q̄d in aialibꝫ vme vili⁹. Ergo si gl'ia hois stercus ꝛ vermis extitit: nō est boibꝫ appetenda ſz potius fugien,

Universidad de Deusto
Biblioteca

da Est em̄ humana gl'ia ꝫ putrido ligno simillima. de quo pb'us docet ꝛ ex ipsa experientia patet: qō de nocte lucet sed in die putriduꝫ apparet. Quid est ei gl'ia vana nisi lignū putridū de nocte lucere: in hoc p̄senti tp̄e: qō non vmbrose est simile: gloriose incedere ꝛ luminosius infirmis oculis apparere: qui nō possunt nisi fm ea que foris sunt iudicare. Sꝫ quando dies iudicij veniet in q̄ illuminabit dominus abscōdita tenebraꝝ ꝛ manifestabit consilia cordium: tūc q̄ vident gloriosi apparebunt putridi ꝛ vilissimi ꝛ penitus nō curandi q: impossibile est (sicut dicit Jeronym9) vt homo in celo ꝛ in terra appareat gloriosus. vnde tales omnes sunt luciperte sil'es: q̄ volando de nocte lucet ꝛ in die later, ꝛ tota nigra apparet. O si hoc attenderent tyranni q̄ sicmō ambulant gloriosi quomō apparebunt vilissimi: nigri: ꝛ putridi, puto q̄ mirabiliter detestarent gl'iam huius mundi.

Secundo mundana

gloria est nobis fugienda: q: est fragilissima in duratione: nec est vlla stabilitate firmata. Unde nec suis nec sibi est stabilitata: sꝫ sic est defectiua: vt q̄libet vapo:osa vel fumosa substantia que quantūcūq; ad tempus apparet pulchra: inuenīt postmodū nulla. Fumus em̄ quanto plus in altū se erigit tanto semp plus deficit donec penit9 euanescit. Flos magni odorꝫ: ꝛ ad tēpus mirabilis venustatis existit: sed ad modicum tactuꝫ solis adurentis arescit ꝛ omnis gloria eius perit. vñ dī Esaie. xl. Omnis caro fenū: ꝛ omnis gloria ei9 quasi flos feni: exaruit fenum ꝛ flos ei9 decidit: ꝛ omnis gloria eius deperīt. Tales igitur om̄es sicut fenū tectorū sunt: qō p̄tusq̄ euellatur exaruit. Ubi ei nunc gl'a Asueri qui (Hester. j.) centum ꝛ vigintiseptē p:ouincijs imperauit. Ubi gl'ia illi9 maximi Alexandri: in cui9 conspectu omnis terra siluit. j. Machab. j. Ubi nunc gloria rori9 romani imperij: qō ad modū ferri oia regna terre perdomuit. Ubi sunt p̄ncipes gentium et qui dominant̄ sup̄ bestias ꝛc. Om̄s vtiq; perierunt: ꝛ ad inferos descend9erunt: ꝛ alij in loco eorum surrexerūt Baruch. iij.

Tercio mundana glo

ria ideo nobis est fugienda q: falsissima in p̄missione: nulli seruans p:omissa: sed omnes homines fallens in via. Nomina vnū solū si poteris quē ipsa non fefellit. Quem em̄ regum vt cesarum non decepit. Longam enim ꝛ bonorabilem vitam: pacificam ꝛ sec9 curam potentiū suis amato:ib9 p̄mittit: cum vnū momentū tēpis addere vite non possit. Quis in gloria Alexādro similis: qui nullū vnq̄ bellum p̄didit: sed cū paucis multitudinē sepe vicit: nullā ciuitatē obsedit quā nō ceperit: nullā p̄uinciā vnq̄ inuasit quā nō sue ditioni submiserit: ꝛ tñ quādo se subiugasse omnia credidit: ꝛ pacifice ducere vitā sperauit: tūc in momento ad modū aque torrentis deperīt. Fluit em̄ mundana gloria ad modū nauis mare sulcantis: ad modū auis per aera velocit̄ transeuntis. ꝛ ad modum torrentis velocissime currentis ꝛ plus vanescentis. ¶ Est igit̄ humana gloria hec falsa: quia cum in necessitatibus p:omittit auxiliū: p:estat potius impedimentum. Unde ꝑphet9: confortans virum iustum contra gloriam sup̄boꝝ sic ait. Ne timueris cū

diues factus fuerit homo: ꝛ cū multiplicata fuerit gloria dom9 ei9. qm̄ cū interierit nō sumet omnia: neq; descēdit cum eo gloria ei9. Quid igit̄ gloriam hanc sequer̄: a qua in morte tuari nō poteris: sed potius ab ea impedieris.

Quarto humana glo

ria est malignissima in retributione: q: non ducit ad gloriam sed ad penā ꝛ ignominiā sempiternā. Unde scribit Osee. iiij. Gloriā eoꝝ in ignominiam cōmutabo. O in qualē ignominiam: vtiq; ignominiā summā quando gloria in summā trāsibit ignominiam suam. potentia in impotentiaꝫ sapientia in stulticiā: ꝛ delectatio omnis in maximā penā. Nam iuxta mēsuram culpe: erit ꝛ mensura pene. Unde dicit Apoc. xviij Quantū se glorificauit ꝛ in delicijs fuit: tantū date ei torm̄entum ꝛ luctum. O vanitas vanitatū. O summa stulticia ꝛ insania dare p:o vilissimo plumbo argentū: p auricalco aurum. dare p vitro optimā margaritam. immo qō est potissimū: dare p mortali bonū qō p:estat ꝛ potest esse in eternū. Quis stultissim9 mercato: hoc faceret. Sꝫ vanigloriosus hoc facit: qñ p:o gloria vana que omnino est nulla: gloriaꝫ vendit eternam, ꝛ p:o laude vilissima: p̄dit bonū qō potuit esse eternū ꝛ qō erit summa gloria dignum. De hac stulticia dicit Bern̄. Et q̄d (inquit) alieno vel mundi ipsi9: cōtent9 sum testimonio: cui9 nec vituperio rep:ob9: nec laude mueni:or eē dign9. Si ei añ tribunal boīm iudicand9 astarē: merito de laudib9 boīm gloriarer. Nunc añ cū soli9 xp̄i iudicio p̄sentand9 sim q̄ē te puras insanie cēt gl'iari de boim laude: q̄ nihil omnino boni ponit in boīe. Gl'ia em̄ nr̄a dꝫ esse testimoniū cōscie nr̄e. Nō est igit̄ gloriandū in mundi gl'ia que est vilissima. est mendacissima: et est malignissima. sꝫ in diuina gl'a que est nobilissima: ꝛ stabilissima: ꝛ vera cissima: ꝛ (si dici posset) optimissima. Hec omnia beat9 Andreas attendere docebat dicendo. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri ihesu xp̄i. Quasi dicerer. filij diaboli gl'ient alij in potentia. alij in cordis elegātia alij in scientia: alij in rerū omniū opulentia: alij qō peius est in ipa sua malicia, sed mihi in sola cruce xp̄i est gloria. Vere ita fuit si ipsius legendā diligēter perlegeris: in qua inuentre poteris q̄ꝫ feruide crucem amauerit: q̄ꝫ constant̄ crucē p̄dicauerit: ꝛ q̄ꝫ letant̄ ad crucē accesserit: ꝛ q̄ꝫ p̄seuerant̄ in ea permāserit. Et de hoc quere in sermone sequenti. Qui añ vltra ea que de gloria dī dixi aliq̄d scire desiderat ꝛ quō q̄dā est gloria t̄palis que consistit in multis: ꝛ dicit esse mala. Quedam est gl'a spiritualis que simplicit̄ consistit in mult9: ꝛ dicitur esse bona. Quedā est gloria eternalis: que consistit similiter in multis: ꝛ dr̄ valde bona. In sermonib9 de vno martire de hoc quere: ꝛ in quodā sermone dominice seragesime.

Sermo secundus de

eodem apostolo.

Rīsto affixus sum

c cruci Galat. ij. Narrat doctor egregius Aug9. j. li. de ci. dei q̄ manet dissilitudo passoꝝ sb̄ silitudine passionū: qz sicut sub codeꝫ igne aurū rutilat ꝛ palea fumat: ꝛ sub eadē tribula palee cōminuunt̄ ꝛ frumenta purgant̄. sic vna ꝛ eadem vis

Universidad de Deusto
Biblioteca

vrens: bonos ꝓbat: purgat: z liquat malos damnat: vastat z extermiat Et ait ꝙ eodē mō agitata fetet horri/biliter cenū z amirabiliter fragrat vn gentū. Nec mirū qz sub eadē omnino actiōe solis: z lutū dissoluit: z soliduz ampli⁹ solidat. Sub eadē influentia celi q̄dam res generant: q̄dā ꝛo alie corrumpunt. Que omnia facit nō varia actio sed diuersa causati dispositō Un̄ videm⁹ ꝙ vinum ab vno sano z ab altero infirmo potatū: q̄uis ei⁹ virtus vna existat: sanum tñ letificat sed egrotū contristat: dū morbū in eo augmentat. Sic z passiōes de se sūt differentes: nec de se sunt meritorie sed solum ex causa mouente: z volūtate sustinente. Nam duo latrones cuz xp̄o sunt crucifixi vna erat pena: sz qz in vltima est facta causa diuersa: eo ꝙ vn⁹ xp̄m blasphemabat: alt eū arguebat z deū ꝓ se orabat: vn⁹ ad celos ascendit: alius ad inferna descendit. In penis igitur nō est consideranda pena: sed causa. qz vt dicit Aug⁹. Non pena sed causa facit hoiem martirez. Dicat ergo btūs andreas xp̄o affixus sum cruci. id est propter Christum affixus sum cruci. ¶ Describit igitur apostoli passio quantum ad duo in verbo p̄missō. ¶ Primo quantū ad causam motiuā. ¶ Secundo quantum ad penā afflictiuam. Nam causa ad patiendum mouens fuit xp̄s: sz pena corporaliter afflictiua fuit ipsa dñica crux. ¶ Primū p̄mittit qñ ꝛo xp̄o. i. ꝓpter xp̄m. ¶ Scōm adiungit cū infert: affixus sum cruci. Ad l'am em̄ btūs andreas sicut ei⁹ legēda dicit: materialē crucē in corpore passus fuit. Sz quia valde pauci sum⁹ q crucē hāc ascendimus. de spūali cruce nūc dicam⁹ quā cū apl'o oīes portare debem⁹ z tenemur. Sicut em̄ in cruce materiali q̄t tuoz videm⁹ sic in cruce spūali q̄tuoz alia illis corrūdentia ꝓbam⁹. Nā in materiali cruce

¶ Primo debem⁹ ꝛsiderare ligni ip̄tus imum siue p̄fundum.

¶ Secundo ligni altum.

¶ Tercio ip̄sius ligni latum.

¶ Quarto vero ip̄sius longum.

Jurta hec quattuoz: crux spūal' quattuoz habuit quā crucē ipse apl'us xp̄i portauit. Nam habuit in se p̄funduz humilitatis. habuit altitudinē paupertatis. habuit latitudinē charitatis. et habuit longitudinē longanimitatis.

Dico ꝙ crux spūalis

quā ad imitatōz dñi saluatoris venerabil' hic apl's sp gessit. ¶ Primo habuit p̄fundū humilitatis. Sic em̄ in materiali cruce lignū imū tot⁹ cruc̄ est fundamentū z sustentamentū: sic humilitatis bonū: crucis pnie est fundamētale p̄nciptū: qz sicut aq̄ sp'fluit ad valles: sic dei gīa sp ad būiles. Un̄ petōr q̄ se nō būiliat z se ad gīam bumili mente nō p̄parat: q̄ntū ē de lege cōi gīam dei nō accipit. qz in eo loco vbi gratiā teneat nō exist̄. Uas em̄ qō vno liquore est plenū nō capit alterū: nisi pri⁹ in illo fuerit vacuatuz Nec scīes btūs apl's se in p̄ncipio sue pnie totū p būilitatē euacuauit: vt sic repleri posset oib⁹ spūalib⁹ donis. sciebat ei dixisse dñs Matt. xvj. qui vult venire post me abneget semetip̄m: et tollat crucē suā z sequat̄ me. Quid est se abnegare nisi omnē supbiā cordis abijcere z p̄fectā humilitatē induere. Quid est crucē tollere z post dñm ire nisi post dictā iam humilitatē: gīam penitētialē accipe. z sic sp p⁹ dñm ambulare. Nā z ip̄e in nr̄m exemplū p⁹

se humiliauit pedes discipulor̄ lauit z̄. sic cū crucē ascenderet banc būilitatem sanct⁹ apl's se habere ostendit cū Egee de cruce sic ait. Ego crucis xp̄i seruus sum: z crucis tropheū diligere pot⁹ debeo q̄ timere. Sz quis hodie humilis: immo q̄s nō toto cor/de supbus. Uis scire vtrū sis humil': cogita apud te si gl'iam appetis. Si oblatam respuis Si dolet iniurijs. Jeronym⁹. Si gl'iam nō queris: nō dolebis cū iniuriā pateris: qz qui laudes nō appetit: cōtumelias nō sentit. ergo si ad iniurias dolere te sent': nō es būilis sz vento supbie plen⁹ cristis

Secundo crux spiritu/

alis bz altitudinē paupt̄atis. Et debz pauptas esse alta eo ꝙ a terra q̄ loco ē infima: tota sit elcuata z xp̄o sit p̄pria Nā altitudo pauptatis primo in xp̄o rege nr̄o resplenduit: si attendat̄ quomodo in p̄sepio collocat⁹: quō sup fenū panniculis inuolut⁹: quō modico lacte nutrit⁹. quō in tota ei⁹ vita pauc̄is contentus. quō corpore nudus in cruce clauatus. Berñ. Si totā vitaz dñi aspexeris: a partu v̄ginis vsq; ad patibulū crucis: nō inuenies nisi stigmata pauptatis. Hec xp̄i apl'us dū attendit: omia ꝓpter xp̄m reliquit: et nudus vitam in cruce finiuit. Un̄ ꝛo in legenda ꝙ expoliauit se z vestimēta sua tradidit carnificib⁹. Propt̄ hoc bñ poterat dicere illud ad Gal'. vltio. Mihi absit gl'iari nisi in cruce dñi nr̄i z̄. ꝓ quē mihi mund⁹ crucifix⁹ est z ego mundo. Illi q̄ eū crucifigebāt: sic longis clauis eū ligno affigebāt vt nec lignū tangeret neq; p̄ pñs tangebat̄. z sic fiebat ꝓ hoc: vt forti⁹ ꝓ hoc in corpore torqueret: dū totū corp⁹ sup clauos pendere cogebat̄. Quid est q̄ ꝙ apl'us z mundo erat crucifixus: z ille mund⁹: nisi q: in mundo fuit pauperimus. Sz q̄s hodie cū apl'o immo cū ipso dño pauꝑ est Quis ē q̄ toto posse non diuitias cōtemnat: z vltra posse q̄rat. Poeta. Impiger extremos curr̄it mercator ad indos. Per mare pauperis est fugiens per saxa: ꝓ ignē. O sūma fatuitas: z corp⁹ laboribz tantis attereret: z (qō est pei⁹) aiam dyabolo venderet: vt in dānationē tuā lutū terre valeas cōgregare. Usq; quo (ꝓpba ait) cōgregas cōtra te depressum lutū Dicunt diuitie depressuz lutū: qz sicut lutū bñ depssū: nō facile sepat̄ sic vir a diuitijs cor auari pfecte sepat̄ ¶ Ad pauptatē q̄ accipe exemplū diogenis magni pbi. q̄ ꝓ domo dolū quoddā habebat: panem ostiatim q̄rebat: cuz manu aquā bibebat. Cū semel alexander corax dolio eius transiret: ibi aliquātulū gradū fixit: z multa dona ei p̄misit: cū q; ille nihil temporale accipere vellet: z vt acciperet Alexander instaret. phs ait. Rogo te vt remoueas te z nō auferas mihi solē: qz presentia tua nunc mihi nocet dū mihi solē aufert: sz absentia nunq̄ mihi nocuit Ergo si tantus amor paupertat̄ esse potuit in pagano: quid esse debet in christiano. Querat diuitias pagan⁹ qui sine deo viuit. Querat iudeus t̄ terrenas promissiones accepit. Sed qua fronte christianus diuitias querit: post q̄ christus beatos esse paupes predicauit.

Tercio crux spiritua/

lis debet habere latitudinem charitatis. Latū est enim mādatū dei nimis Nec enim amor vnq̄ sic ꝓbatur si sit verus: sicut si ꝓ amore alterius alius moriat̄. Maiorē inq̄t dñs iob. xv

hac dilectionem nemo habz q̄z vt aniaz suā ponat quis p amicis suis. Un dū filij zebedei peterent a dño regnum: qđ est solū amantiū: dns ait ad eos. Potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. q. d. nunq̄z sic amat̄ vt p hoc regno habendo mecū mori parati sitis. Nā de ipso dño dr ad Heb. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit sibi crucē oīm cōfusione cōcepta. tanto ei amore ardebat q̄ mori p nobis z ꝓfundi nō solū cōtemnebat sed optabat. Qđ apl's dum attendit mori pro xp̄o non timuit: sed pleno gaudio cordis ad crucem accessit. Un videns crucem nō timuit: nō fugit: non oculos ab ea auertit: sz exclamauit et dixit. O bona crux diu desiderata sollicite quesita: z iō cōcupiscenti animo p̄parata: letus z gaudens venio ad te ita vt tu gaudens suscipias me: discipulū eius qui pependit in te. Salua me inquit crux preciosa z c̄. Si ei tanta est vis amoris: vt multi romanorū p̄pter amorē patrie: filios z parentes occiderunt. z multi ob amorē xp̄o rū. seipsos interfecerūt: z multi ob dilectionē amicorū nec mori expauerūt Quid p xp̄o creatore potētissimo: redemptore pijssimo: patre benignissimo: bñfactore precipuo. magro doctissimo: debent facere xp̄iani. Qui nos tantū amauit q̄ tam impijssimo gñe mortis cū sceleratis mori nō refugit. sed seipm obtulit. Quis q̄ amplius mori p tanto duce pauescat. Bern. Fidelis miles vulnera sua non sentit dum benigni ducis vulnera intuet. Filius mortis est ille q̄ videns regez gladijs vulneratum: mucrone cōfossum: sanguine cruentatum: ex bello se subtrahat: z absq̄z bello sine vulnere de bello recedat. Nam milites Alexandri q̄z uis numero pauci: z aduersarij multi. dum suum regem primo acies hostium inuadentē viderent: sic animabant ad bellum vt pauci multos sternerent: eo q̄ mori pro suo rege nō refugerent sed optarent. Nam z apicule pro sui regis amore sunt mori parate. Ergo quid faciendū xp̄ianis p rege suo qui pro nobis factus est bo, mo: z vltimo pependit in ligno.

Quarto crux spiritualis

ad suum complementū debet habere longū perseuerantie fine longanimitatis. Nihil em̄ valet aliquid incipere: sed cum ad bellum arripere: lā, ceam fortiter agitare. fortiter hostem inuadere: si non de obtenta victoria contingat scutū abicere. Sol' enim fine bono in rebus est laude dignius Un Josue sicut dr eiusdē. viij. contra hay eleuans clipeū tam diu eleuatus tenuit: quousq̄z attrita oīs hostilis potentia fuit. Nemo (iuxta dñicā sententiā Lu. xiij.) debz turrim fundare nisi habeat vt possit perficere: nec bellū arripere: nisi habeat milites cuz q̄, bus posset aduersarijs obuiare. Ob hanc causaz cum p̄cipes sacerdotuz dicerēt Mathei. xv. Si rex israel ē: descendat nunc de cruce: vt videam⁹ et credamus. Dns ob hoc descēdere noluit: sed qđ cepit vsq̄z ad finem tenuit z opus redemptiōis humane cōpleuit. Sic z beat⁹ andreas (sicut in legenda eius dicit) de cruce deponi nō voluit: sed vsq̄z ad mortem in cruce p̄ mansit: z lege hystoriā q: ē valde pulchra: z diligenter narra. Sed q̄s hodie perseverat in cruce penitentiā vsq̄z in finem. Qui em̄ in quadragesima pniam accipiūt: post pascha statim ab ea recedunt. z iō oē meritū suū p̄dūt.

Narra hic de pnia magdalene z illi⁹ marie egipciace q̄ triginta āñis in deserto p̄mansit: z tādiu qđ cepit tenuit deinde ad brauiū cōcupitū peruenit: Ad qđ ḡducat nos iesus xp̄s.

Sermo tercius de eodem apostolo.

Proposito sibi gaudio

p dio sustinuit crucem. xij. ad Heb. Cōmuniter apud gentes cōsuetudo inoleuit vt currentibz in stadio p̄miū cursus: corona vel brauium ꝓponitur. Est etiā mos apud reges vt militibz pugnaturis donaria p̄mittant: vt ex donatione futura: ad preliū animent. Laborat em̄ in vinea fortius. z ligonē amplius leuat. z velocius habitat: qđ bonum p̄miū quis expectat. Un dr. j. Mach. q̄ ostenderunt elephantibz sanguinē vue z mori: vt acuerent eos ad p̄liū. Un apl's j. ad Lor. Cum currentes ad brauiū ꝓpositū electionis inuitat: dicit. sic curritevt cōpbendatis. Si em̄ sic currūt mortales ad corruptibile brauiū, q̄lē putas esse currendū ad brauiū sempiternū. Dns ergo electis suis pugnantibus vt fortiter p̄lient: z ab hostibus nō vincant brauiū ꝓponit eternū: qđ tanti valoris esse ꝓbatur vt p eo magis mori q̄z viuere a fidelibz eligat. z p̄pter h̄ de nobilissimo isto xp̄i milite ap̄ssime dr. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē: quia dū sanct⁹ apl's gaudiū illud eternitatis aspexit: ꝓpositum dei filijs z electis cōstāter z gaudenter patibulū crucis ascendit. Un poterat dicere illud Cantic. vij. Ascendam in palmā z apprehendā fructus eius. Aspicere est ex cōsideratōne mercedis eterne portare crucē. Nam palma q̄ arbor victorialis olim erat crucem significat p quā de diabolo oīs homo triūphat. ¶ In verbo ergo p̄missō de hoc sancto apl'o sic accepto: duo maxime notant. Nam p̄mo ponitur ei p̄miū quo erat coronādus in patria. ¶ Scōo rangit eius excellentissimū meritū: q̄ claruit luculēter in via. Primū notat cum dr. ꝓposito sibi gaudio. Scōm vo notat cū addit ue: sustinuit crucem. Sed de gaudio multiplici t̄pali quere habundāter in sermonibz de aduētu: z sic de alijs.

¶ Notandū est igit hic q̄ est duplex crux. vna materialis: alia spiritualis. ¶ Prima ē interior que portat in corde. ¶ Scōa est exterior q̄ consistit in opere. ¶ Crux corporalis bonoꝝ est z maloꝝ: sed spūalis est tm̄ beatorum. Utrāq̄z portauit apl's. Sed de p̄ma habet plenissime in legēda. et ideo de scōa que tm̄ bonoꝝ est: predicatio est terenda ¶ Est igit attendēdū q̄ sicut crux materialis habet q̄tuor brachia: sic z crux spūalis habet quatuor alia: duo directa: z duo trāsuersalia. Nam in vtraq̄z cruce est brachiū infimū qđ tot⁹ crucis ē fundamētū Est brachiū dextrū. Est brachiū sinistrū. Et ē brachiū sup̄mū. In cruce igit spūali brachiū infimū est pnia cōsideratōne maloꝝ. Brachiū sup̄mū erit miscōia respectu afflictoꝝ. Brachiū dextrū erit t̄pantia respectu sperarū. Et brachiū sinistrū erit patiētia ex tolerantia tormētoꝝ. Nā be q̄tuor virtutes sunt illa q̄drigata: q̄ in gadiū delicioꝝ ē trāslatus belyas: sicut habet. viij. Regū. ij

Dicam⁹ ergo q̄ p̄ri

mū brachiū z infimū crucis est pnia respectu petōꝝ: q̄ est virtus bonoꝝ omniū fundamētū. Sicut em̄ baptism⁹ est porta introitū. sic pnia porta est re-

surgentiū: quia dū per eā peccatū de/struitur: hō ad innocentiā reparatur. Unā ad hoc signanduz natura docuit apes ꝓ fundamēro sui opis quandā cruſtulā amarā cōponere: vt dū arcen tur vermes ex eius amaritudine: sua mella dulcissima possent facilius cō, seruare. Quia nisi amaritudine pnie deleank petā: bona nō degustank eter na. Qō sanctꝰ apl'us cernēs: fortē pe/nitentiā egit: carnē afflixit: z spūi ser/uire coegit. Unā poterat dicere cū apl'o paulo illud. Xp̄o affixus sum cruci. i. ꝓpter xp̄m inueniendus. Amare pnie supposui corpus meū: ita vt dicere pos sem illud apostolicū. Castigo corpus meū z in seruitutē tedigo: ne cū alijs p̄dicauerim ipse reprobus inueniam Sed ḡs hodie est q̄ cū apl'o penitētiā agat. Attendi inḡt dñs ꝓ Jeremiā et auscultauit: nemo qō bonū est loquit nec ē q̄ pniaz agat super peccato suo dicēs q̄d feci. sed sciat ois impenitēs: q̄ sicut aqua amara nunq̄z fit dulcis nisi fuerit ante purgata: sicut patet in aqua maris q̄ fit dulcis in visceribus terre fortiter agitata: sic et ab amari/tudine vite nūq̄z quenit ad gloriā nisi ꝓ pniaz aia fuerit a petis exuta. ꝓpter qō Matḥ. iiij. Dñs p̄dicationē suam incepit a pnia: dicēs. Pniaz agite z̄c. O si scirent petōres qualis ē pnia pec catoꝝ dānatoꝝ. De qua dī Sapie. v Penitētiā agentes z p̄anguſtia spūs gemētes: omni tpe flerēt vt sua pecca ta delerēt z purgarēt. ¶ Unā requisitꝰ quidā sanctꝰ pī quare sic se affligeret. z tantū ieiunaret: z tantis vigilijs in/sudaret: ait. Ois penitētia huius vite pena quātūcūq̄z sit magna ē sicut nul la: si ad illꝰ pene vnicā horā fuerit cō/parata. Dicit etiā q̄ tanta ē gloria q̄ debeā homini ꝓ hac pena q̄ in illa vl tima retributione abrahā vellet am/plius laborasse: quia vt dicit apostolꝰ Unusq̄sq̄z accipiet ſm suuz laborem.

Secūdo summū brachiū crucis spūalis est misc̄ia respectu afflictoꝝ.

Nam cōpati alteri ex ve ro corde est quodāmodo crucē porta/re. Sicut dicit Gregoī. De hac exponitur illō Job. xix. Stabat iuxta cru cem ihesu mater eius z̄c. Nam tanta fuit compassio matris ad filiū: q̄ aia eius fuit summi doloris gladio ꝓfo/rata: ita q̄ nullus vnq̄z matris tantꝰ potuit esse dolor. Fuit etiā tam com/passio filij ad matrē: q̄dū eam sic affli ctam videret: ei ex intimis viscerib⁹ ꝓdolens: cā amātissimo discipulo cō mendaret. Hac etiam cōpassione fra terna trāſfossus apl's dicebat: Egee. Ego de tuo interitu doleo: nō de mea passione conturbor. Meus em̄ dolor vnꝰ diei vel duoꝝ saltē triū. sed tuus interitus nec p milia annorū poterit puenire ad finē. Jtē ex cōpassione illi succurrit cpō: quē diabolus sub specie mulieris laborauit subuertere: sicut pa tet in fine legēde. Jtē ex passione ꝓ sa lute nicolai senis lachrymas multas fudit. Et in uenē illū pulchrū ab accu satōne mīs eripuit. Et hec duo mira cula quasi in p̄ncipio inuenies legen/de. Poterat q̄ illud dicere. ij. Coꝝ. xj Quis infirmat z ego non infirmor. Sed ḡs hodie cōpatik̄ primo. Com/patitur pagan⁹ pagano. iude⁹ iudeo: imo qō maius est: brutū bruto. Sed xp̄ian⁹ vir cōpatik̄ xp̄iano. ¶ Narrat em̄ Romana historia. q̄ dum legati carthaginēſiū ad suos captiuos redi mendos venissent in vrbē: senatꝰ Ro manꝰ cōpassione ꝓfossus nulla ab eis accepta pecunia: captos oēs iuuenes reddidit numero duam miliū: septin gentoꝝ. xl. triū. Nūq̄z hodie sic faciūt xp̄iani. Qui nō romanorū te mouet exemplū: audi exēplū p̄ntoruz. Upu pa auis vilissima tanta ad pentes su/os pietate mouet. vt illis senescentib⁹ sollicite q̄rat cibū: z eos suis pēnis cō foueat ne frigore pereant.

Tercio dextrum brachium crucis spūalis ē tpantia respectu ꝓsperū.

Uere em̄ dicunk crucē fer re qui nouerunt a delicijs abstinere z carnem ne valeat lasciuire: sobrietate coercere. Unde dicitur ad Galath. v. Qui autē xp̄i sunt: carnē suā crucifixe runt: cū vicijs z cōcupiscēt̄ijs. Sz gu/losi filij diaboli dāt oia ventri. Cōtra quos dī Phil'. iij. Multi ambulant quos sepe dicebā vobis: nunc autē et flens dico inimicos crucis xp̄i: quoꝝ deꝰ venter ē z̄c. Nō talis fuit hic sc̄us apl's. sed sicut dī in legēda in miracu lo nicolai. ꝓ eo se valde afflixit. et car/nem ieiunādo macerauit: nec ieiunū relaxauit: quousq̄z se erauditū esse co/gnouit. Ipse etiā senex nicolaꝰ eo p̄ci/piente plurimū se afflixit. z carnē ieiu nijs duris attriuit. Quis vnq̄z sc̄oꝝ absq̄z hac tpantia fuit. Legevitas mo nachoꝝ egypti: z eoꝝ q̄ in desertis et solitudinib⁹ morabank̄ dbus vinū bi bere vel coctū aliq̄d manducare luxu ria videbāt. vt Jeronimꝰ narrat ¶ Et quid mirū xp̄ianis qñ romanoꝝ vro res: q̄ndo adhuc pagani erāt: tante in omnib⁹ tpantie erāt. vt iuxta valeriuz maximū vir aut nunq̄z egrederenk in publicū: detestarenk sibi matrimoniū quasi in tpantie signuz: nec vnq̄z bibe bant vinū: eo q̄ eēt ad luxuriā incen/tiuū. similiter z viri adeo sobrie come/debant. vt vix verū esse qui legerit cre dat. Confundatur ergo vestra lasciuia simul z gula: que nō contenta si habe at vina: semp querit noua z exquisita cibaria: nō dimittit pro bono prādio bonam cenā. Qō leo animal gulosuz non facit: sed dum bene vna die se pa scit: per tres dies abstinēdo quiescit.

Quartum brachium sez sinistrū huius crucis est patientia respectu aduersoꝝ.

Recte enim a san/ctis apellatur martyriū quādo quis in penis penitentiaz exhibet propter christū. Gregorius. Sine ferro z flā/mis martyres esse possumꝰ: si patiē/tiam in animo veraciter cōseruemus Ob hāc causam sanctꝰ iste apostolus ab infidelib⁹ captus. ad patibulū du/ctus. in cruce suspēsus. z patientiā ex bibuit. z in ea vsq̄z ad mortē pseueraꝝ/uit. imo tantā patientiā in cruce pen/dens ostēdit. q̄ cōmoti populi direxk ad iudicē. Trade nobis boiez sanctū: redde nobis boiem sanctū: redde no, bis hominē deo charū: iustū: mansue tum: z piū: quia iam ecce biduo pen/dens in cruce nō cessabat monere po, pulum. sciebat em̄ sanctus andreas dñm docuisse Matḥ. v. Qui non ac cipit crucē suā z sequat̄ me: nō est me dignus. Quid est em̄ crucē accipere z dominū sequi: nisi patientiā seruare dū contingit affligi. Nam qui nō ser/uat patientiā in aduersis: dignus xp̄i gratia nō existit. Nunquid sub capite vulnerato: spinis vndiq̄z p̄foratō: arū dine tam dire percusso: z alapis cesō: membrum transire poterit sine bello. Nūquid rege lancea perforato: z san guine toto corpore cruentato: miles q̄escit ib̄ suo tētorio ¶ Legit̄ em̄ q̄ ale xandro macedonio rege sc'y dol'imo lanti: puer nobil' cū thuribulo incēso

astabat; super cui⁹ brachiuz carbo ardens delapsus est. licet ergo ignis carnes adureret; ita vt odor exustionis ad nares eius astantiū peueniret, puer tñ adeo patiēs fuit ꝓpter reuerentiaz dñi sui regis; q̄ nō solum dolorē silentio pāssit, sed brachiū omnino immouibile tenuit; tanq̄ vilipenderet penam ignis. Ergo si tāta est et fuit patiētia ob reuerentiā regis demonibꝫ imolātis; quāta deberet esse in hominibus xp̄ianis ad suū regē; qui ad hoc ꝓpter nos pati voluit; vt nos patiētes esse doceret. Sed plorandū est; quia obliti patiētia illi⁹ agni mūdissimi; nō solum facta; sed nec portare possumus verba. quin exquiram⁹ toto posse vindictā. Non sic dñs. de quo dī. j. Pet. iij. Cū malediceret non maledicebat cū pateret nō cōminabat. Si tal' dñs qualis deberet esse seruus. Xp̄s ergo qui est patiētia nostra det nobis gratiam sic patiendi.

De sancto Nicolao

episcopo. Sermo p̄mus.

Recedet dñs me⁊

p us ante seruū suum z ego sequar paulatim vestigia ei⁹. Ben. xxiij. Rōnabile valde est z iusticie cōsonū; vt miles dū aliq̄d agit strēnuum: semp̄ pre oculis habeat sui ducis exēplū. Nā videm⁹ i gruibꝫ q̄ vna ex eis semp̄ agmen p̄cedit, z semp̄ dando ad rectos volatus ceteras cogit. Apes etiā q̄n̄ a suis aluearibꝫ exeunt; a rege oculos nō auertūt; iz semper ad eū intendūt; z eo eunte vadunt z eo se deponēte z ipse deponūt se. Nā z in exercitu vno; dux ē vnus. In naui vn⁹ est gubernator. In domo paterfamilias vn⁹; ad quos oēs tendūt; quibus obediunt; z cor̄ sequunt exempla. Unde dñs dixit moysi Exo. xxiij. Vide omnia fac ꝑm exēplū q̄ tibi in monte monstratum est. Et dñs dixit aplis in Johāne. xiij. Exemplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci vobis z vos ita faciatis. Hoc ergo bñus nicolaus attendēs loquēs ad dñm ait Precedat dñs seruū suum; z ego sequar paulatim vestigia ei⁹. quasi diceret. Tu dñs; ego seruus. tu exēplar ego exēplatus. tu forma; ego vo formatus. ergo tuū p̄cedere; tuū p̄cipere z tuū est ostēdere; sed meū est sequi te z tibi p̄ omnia obedire. Et ad litterā sicut dicit Augustin⁹. Dñs p̄cessit. vīa seruis salutis ostēdit; z ostiū quo erat intrandū aperuit; q̄n̄ dixit. ego sum via. ego sum ostium. Iurta hoc ergo beatus nicolaus in verbo p̄dicto maxime facit hec duo. ¶ Primo enī loquens ad xp̄m; ipsum dñm esse fatet. ¶ Scōo cōuertēs parabolā ad seipm se velle sequi dñm pollicet. Ergo sibi p̄mo ꝓponit dñm tanq̄ exēplar viuū imitari ab omnib⁹ dignū. Scōo suū patefacit affectū z spōdet effectū. Est tamen notabile q̄ dicit; paulatim sequar; quia nō possum⁹ saluatoris vestigia ex toto sequi; sed debem⁹ quātū possum⁹ niti ipsum in suis vestigiꝫ imitari. Est igit̄ notandū q̄ dñi vestigia quedam fuerunt

¶ Profundissime humilitatis.

¶ Immensissime pietatis.

¶ Latissime charitatis.

¶ Plenissime potestatis.

Et ista vestigia sanct⁹ nicola⁹ sequut⁹ fuit quantū possibile sibi fuit. Nam sequutus est vestigiū humilitatis in deuincendo seipsum. Uestigiū pietatis quātū ad primū. Uestigiū charitat; ꝓmo impendēdo seipm. Et aliq̄lit̄ vestigiū potestatis in ope signoꝝ.

Dico q̄ sanctus nico⁊

laus p̄mo est xp̄m secutus q̄tuz ad humilitatis vestigiū. Dñs em̄ sūme humilis fuit; dū formā serui accepit. dum seruis in ea seruiuit. z vsq̄ ad lauandos pedes seruoꝝ se altissim⁹ inclinauit. Nā de humilitate summa sic admiratus est petrus vt diceret. Dñe tu mihi lauas pedes. Tu dominus mihi seruo. Tu dominus mihi nullo. Tu sapientissimus mihi insicio. Tu dñs nobilissimus mihi piscatori vilissimo. Nam inq̄t. non lauabis mihi pedes in eternū. O stupēda saluatoris humilitas. in q̄ tm̄ exinaniuit se diuina maiestas. vt sic admiret apostolica dignitas. Non em̄ tm̄ in incarnatione se exinaniuit. nec tm̄ in cōuersatione seruis ministrauit. sed in ipsa passione se inclinauit vsq̄ ad vilissimū genus mortis. Phil'. ij. Humiliauit semetipm; factus obediēs vsq̄ ad mortem; mortē aut̄ crucis. Erat autem crux supplicium; nō nobilium sed latronū Un̄ maledict⁹ dicebat in lege omnis q̄ pendebat in cruce. Hoc sanct⁹ nicolaus attendēs. z humil'r incepit. z humiliter mediauit, z humiliter cōsummauit. Nā humilitas magna fuit q̄n̄ illi cui ad nupcias filiarū clam aurū ꝓiecit ne nomē eius alteri panderet; imperauit. Magna būilitas q̄ a presule hora matutinali captus. z cuius nois esset req̄situs; colūbine simplicitatis; ait. Nicolaus vocē vie sanctitatis seruus. Magnū etiā humilitatis signū fuit q̄n̄ epātū toto posse rēnuit. z coactus nō in superbiā se ereriit; sed eādē q̄ ꝓus būilitatē seruauit; z multa talia que humilitatē eius ꝓbant inuenire poteris in legēda. Unde de eo cōuenienter pōt exponi illud qđ dicit de Ezechia. xiij. Re. xviij. Adhesit domino z nō recessit a vestigiꝫ eius. fecitq̄ mādata eius que p̄ceperat dñs moysi. Sed q̄s est hodie qui gloriaz mundanā nō querat. Pagani gloriā fugiebāt; quā nō refugiūt; sed contra deū appetūt; xp̄iani. ¶ Nā fabian⁹ romano ꝓ martim⁹ cū a se quinquies; et a patre auo z ꝓauo sepe officiū consulatus gestū esse cernerent; dū eius filiū cōsul fact⁹ esset; quantū potuit cōstanter cū populo egit. vt vocatio hui⁹ honoris a sua familia tolleretur z alteri traderet; nō q̄ crederet filiū nō sufficere ad regimen cōsulatus cū esset p̄udentissim⁹. sed ne romano ꝓ imperiū tm̄ in vna familia poneret. ergo si honorē tārū respuebāt pagani; q̄d ergo deberēt facere xp̄iani.

Secundo sanctus ni⁊

colaus secutus est xp̄m quātū ad pietatis vestigiū. Nam xp̄m fuisse p̄fissimum monstrat euāgeliū. Nam ipsi⁹ pietatē ꝓbant verba; ꝓbant exempla Ipse em̄ sepe dicit q̄ nō venit animas ꝑdere sed saluare. z qō nō venit vt iudicet mundū; sed vt mūdus saluetur ꝑ ipsum Exēpla sunt plurima. de muliere in adulterio deꝓhensa; quā iurta legē lapidari nō iussit; sed absq̄ omni pena a peccatis absoluit; liberā abire p̄cepit. z solū ne peccaret amplius imperauit. Exēpluz aliud accipe in filio prodigo; qui omnib⁹ suis bonis luxuriose consumptis. dū ad patrē miseri⁊cordiā periturus accessit. p̄ vt ad eū vsq̄ veniret nō expectauit; tanq̄ nihil mali egerit; obuiā illi venit; i amplex⁹ z oscula eius ruit. Anulum in manū eius dari p̄cepit; eū calciari mādauit z martimū cōuiuiū illi fecit. Exemplū etiā in seruo est qui a dño ꝑ misericor⁊

diam decē milia talentoꝝ accepit: seruo suo qui debebat ei. c. denarios nō pecit. ꝓpter qō reuocat⁹ a dño audire oportuit. Serue nequā: omne debitum dimisi tibi: qm̄ rogasti me. nōne ergo oportuit te misereri conserui tui sicut et ego tui miser⁹ sum. Precepit ergo eū ligari: z tortoribꝫ tradi donec redderet omne qō dimissum fuit sibi. Hec ergo exēpla. plura etiā alia sanctus nicolaus attēdēs: ideo toto suo posse studuit esse pius. Nā omne patrimoniū suuꝫ qō fuit amplissimū expendit in vsus indigentiū. ab illo inciens milite. qui filias suas ex vite necessitate pauptate cogente statuerat prostituere. Sepe etiā indigentibꝫ elemosinas mīstrauit. famescentibꝫ populis frumēta distribuit. sicut in miraculo illo apparuit vbi a nuncijs imperatoris frumēta detraxit. q̄b ꝙ minorem mensurā nō inuenirēt frumēti ꝓmisit: z sepe captiuis z morti adiudicatis ex maxima pietate subuenit. sicut plene ipsa legēda ostēdit. Unī poterat dicere sanctus nicola⁹ illud Job xxij. Vestigia ei⁹: supple pietatis: secutus ē pes me⁹. Uiā eius custodiui: et nō declinaui ab ea. Sed q̄s hodie hz hāc pietatē: imo q̄s nō est plen⁹ crudelitate. Insidiant nūc quasi leo in spelunca sua: vt rapiant pauperē. Peiores z crudeliores hodie sūt xp̄iani q̄z fuerūt olim pagani. ¶ Narrat ei valeri⁹ maxim⁹ Romanos olim tanta fuisse p̄ditos pietate ꝙ pauperibꝫ mortuis expensis cōibꝫ exequias facerent aduersarijs regis et captiuis expēsas fgias ad sepelīdū exhiberēt: z naufragis a mari liberat⁹ magnificas expēsas impēderēt. et ab eis ciuibꝫ captis pietat⁹ lachrymas exhiberēt ¶ Nota exēplū. Marcellus dū siraculanā ciuitatez cepisset. z eius casum de subito arce cōspiceret. dū eius casuꝫ tam grauē attenderet: lachrymas cōtinere nō potuit. Sed contra. hodie xp̄iani afflictis nō cōdolent: sed super eos potius risum mouēt: vt adimpleatur illud Amos. vj. Et nihil cōpatiebant sup cōtritione Joseph. Exemplū accipe de Ioseph z fratribus quē occidere voluerūt. quē tam vili p̄cio extraneis gentibꝫ vendiderūt. Beñ. xlij.

Tercio sanctus nicolaus secutus est xp̄m quantū ad vestigium charitatis. Quis em̄ est sufficiens enarrare dñicam charitatē. ꝓpter quā hō voluit fieri. ꝓpter amorē hoīm capi. oculis velut latro velari. manibus a tergo ligari. toto corpe flagellari. a militibꝫ sibi illudi. palmis in facie cedi z cōspui. arundine in capite pcuti. vestibus spoliari. nudus in cruce leuari. duris clauis affigi. lancea vulnerari. z ad iudiciū mortis adduci. Unī z clamat Jeremias. Reliqui domuꝫ meā: dimisi hereditatē meā: dedi dilectam animā meā in man⁹ inimicoꝝ. O duri et insensati filij adā quos nō emollit tanta benignitas. tā ingens flāma amoris. hoc sanct⁹ hic cōfessor attendens. sic totū se ad amandū deo dedit. sic ꝙ amorē ad xp̄m exarsit. vt posset dicere illud Actuū. xxj. Ego nō solū alligari cupio: sed mori paratus sum ꝓ noie dñi nostri ihesu xp̄i. Sciuit em̄ scriptū esse. Ipse em̄ xp̄s ꝓ nobis passus est: nobis relinquēs exemplum: vt sequamini vestigia eius. z si nō semp mortis: saltē amoris. Unde posset exponi de beato nicolao illud ij. Regū. xvij. Nubecula parua quasi vestigiū hois ascendebat de mari. Per nubeculā que aquā terris infun-

dit hui⁹ sancti intellige pietatem siue elemosinarū largitatē. per nubeculā paruā eius nota humilitatē: sed ꝓ nubeculam de mari ascendētē eius accipe charitatē quā in mari tribulatōis ad xp̄m fuauit. Unde notabiliter dicit quasi vestigiū hoīs. i. fm formā amoris. que apparuit in filio hois siue sacratissime virginis. dicit tm̄ quasi: quia nō potuit tant⁹ amor esse in milite: quantus fuit in rege. Sed q̄s hodie hoc ardet amore. Uere magis fuisse in antiquis legitur vis amoris amici ad amicum: vxoris ad virū: q̄z xp̄iani hodie sint ad xp̄m. ¶ Et vt de multis vnū referā. Parcio maior catholicis filia dū beati romanoꝝ nobilissimi vxor esset et maritū rex cura q̄busdam velle occidere sciret ad amputandum sibi vngues gladiū postulauit. Quo accepto se acriter vulnerauit. Cūq̄z clamāte familia vir eius adueniisset z eā stulticie arguisset ꝙ se occidere voluisset. illa ait. Non tā q̄z stulta dulcis vir me⁹ hoc feci sed indiciū fuit amoris tui. Ego volui experiri si tibi male accidere si mortē p̄o te pati possem. Cumq̄z postmodū eum corruisse in bello audisset cū gladiuz habere nō posset. carbones ab igne subtraxit: tuī os sibi posuit. z sic vitam ob mariti amorez in solito more finiuit. Ergo si tant⁹ potuit esse amor vxoris ad viri: quāt⁹ deberet esse anime xp̄i sponse ad xp̄m.

Quarto beat⁹ nicolaus secut⁹ est aliq̄liter xp̄m quātū ad vestigia ptātis in opere signoꝝ. Nā inter sanctos oēs tēporibꝫ suis mirabilis miraculis claruit z stupendis: sicut de eo sancta ecclesia in oīone dicit Deus qui beatū nicolaū innumeris

decorasti miraculis. de quibꝫ quedaꝫ in legenda sunt posita: quedaꝫ supra narrata. Nam ego vnū ponā et alibi scriptū est q̄z in ipsa legenda. Nā duo scholares nobiles z diuites: multūq̄z secū aurū deferentes. ad athenas philosophandū pgentes. priusquam sanctum nicolaū videre volentes: vt se ei⁹ orationibꝫ cōmēdarēt: ad ciuitatē in qua degebat epūs aduenerūt. Quos hospes tam diuites cernēs maligno spiritu pulsatus eos occidit. z more porcoꝝ in fruſta cōcidit: z eoꝝ carnes in vase saliuit. Qō sanct⁹ Nicola⁹ dū ab angelo cognouit ad domuꝫ hospitis mor accessit z quicqd fecerat indicauit: eū valde redarguit z randē orando pueros suscitauit. Quia ergo in opere miraculoꝝ imitat⁹ est xp̄m: potest de eo exponi illud qō de xp̄o dicit Esaie. lx. Uenient ad te qui detrahebant tibi z adorabunt vestigia pedum tuorum. Rogamus ergo dñm.

De eodem sermo secundus.

Eruus meus es tu israel. Esaie. xlij. Ut verbis vtar Augustini duas vitas sibi diuinitus p̄dicatas nouit ecclesia quarū vna dicit̄ activa: altera contēplativa. Prima est in via. Secunda est in patria. Prima in labore. Scōa in requie. Prima declinat a malo et facit bonuꝫ. Secūda nullum habet a quo declinat malū: z magnuꝫ habet quo fruatur bonū. Propterea prima cū hoste pugnat. Scōa sine hoste regnat. Pria carnales libidines frenat. Secūda diuinis contēplationibꝫ vacat. Et cōcludit. ergo p̄ma. id est activa est bona sed adhuc misera. sed scōa id est contēplativa est melior z beata.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ab his duabꝫ vitiis in verbo premisso beatꝰ nicolaus cõmendatꝫ a xpõ. Nã ¶ Primo cõmendatur ab excellentia opis in activa: qua adhuc mortalis emicuit. ¶ Scõo cõmendatꝫ ab excellẽtia dulcedinis in cõtẽplativa quã nũc sanctꝰ immortalis accepit. Primũ ergo spectat ad meritũ quo laboramus in via. Scõm autẽ ad pmiũ quo quiescitur i patria. Primũ notatꝫ cũ dr seruꝰ meꝰ es tu. Scõm vo cũ additꝫ israel. Israel em̃ interptatꝫ vir videns deum. Et sigt virũ beatũ z diuina visione dotatũ. Dicamꝰ gꝫ siue portꝰ dicat xpus. Seruus meꝰ es tu. Est igitꝫ notandũ ad instructionẽ audientiũ qõ quidaz hominũ seruiunt

¶ Mundo
¶ Corpori suo
¶ Diabolo
¶ Christo

Nam seruiũt mũdo: cupidi z auari. seruiunt ventri suo gulosi z lasciui. seruiũt diabolo tumidi z superbi. sed seruiũt xpo humiles z abiecti.

Bico sunt quidaz hominũ qui seruiũt pncipalr mundo: sicut oẽs auari z mercatores mali: raptores z vsurarij: iudices z aduocati. z cõmuniter pncipes z tyranni. Hij quasi oẽs diligũt plus aurũ gꝫ deum imo plus equũ: vnũ asinũ: imo sepiũ vnũ modicũ nũmũ gꝫ xpm. Probatio huiꝰ est quia p vno nũmo acqrendo mentiri z piurare nõ curant. z nũmũ si pdant pulueꝝ moze galli sollicite versant: nec cessant donec inueniãt. sed de xpo pdito nihil curant: ita qꝫ semel in tota vita sua vir semel penitẽtiã accipiant. Sunt em̃ tales iuda petores: quia ille triginta denarijs vendidit xpm quẽ forte hominez credebat esse purũ. Isti p vno denario vendũt xpm: imo aliqñ nec lucrank nũmum p quo tradũt eum: quẽ tñ credũt esse deũ: z iudicẽ esse venturũ vel futurũ.

Tales ergo monenk in pma canonica Jobãis. Nolite diligere mundum: nec ea q̃ in mũdo sunt: quia oñe qõ in mũdo rẽ. Quare mũdus diligẽdꝰ nõ est: nec ei seruiendum est: quia deo cõtrarius ẽ. pter qõ dicit Luce. xvij. Nemo põt duobꝰ dñis seruire. s. deo z mãmone. Itẽ mũdus diligẽdus nõ est: nec ei seruiendũ ẽt: quia cũ sit vanꝰ seruos suos adiuuare nõ põt. vbi em̃ sunt tyrãni qui modo facti sunt serui

¶ Nã allexander postꝫ totũ orbẽ in oriente obtinuit: z totiꝰ europe legatos accepit subito veneno interijt. Jn tñ em̃ allexander cupidus fuit: vt sibi totũ mundũ sufficere posse non crediderit. Unã cũ quidẽ pbus sibi dicere et qꝫ multi essent mũdi cogitabat et estimabat quõ oĩbꝰ imperare posset. Rõ autẽ quare terrena nõ sentiẽt alibi recolo me dixisse.

Secũdo sunt quidaz qui seruiunt corpori suo. z de his ad Roma. xvij. Hmõi nõ seruiũt deo sz suo ventri. z ad Phil'. iij. Quoꝝ deus venter est. O seruitꝰ vilissimꝰ hẽ corpus p deo. qõ iuxta Bernũ. nõ est aliõ gꝫ saccus stercoꝝ: sentina fetoꝝ: et cibus vermiũ. Cogita gulose q̃d nisi fetidum tuo egrediatꝫ ex corpore. Nam videmꝰ terrã herbas pducere odorifferas: metalla: lapides pciosos: z plantas: sed tuũ corpus p singula sua foramina: res marcidas pdit z fetidas Itẽ plante oñs z arbores pducũt de se frondes z flores z fructus. tu de tuo corpore sputa fetida: vrinã et stercus. Ille de se pducũt suauissimos cibos tu de tuo corpore pediculos z lumbri

eos Ille de se spirant suauitem odorꝫ tu de tuo corpe abominatõnẽ fetoris Hec oĩa inuenimꝰ in libro de cõẽptu mundi. Propter hec oĩa dicit seneca. Maior sum z ad maiora natꝰ q̃ vt fiam mancipiũ cordis mei. Cõtrarius nanq̃ est vt serui in equis vadant: et dñi in terra incedant. Est g̃ corpꝰ verberib⁹: ieiunijs macerandũ z vigilijs edomandũ: ne sit sicut equꝰ sine calcaribꝰ z freno: z sicut bos sine stimulo q̃ lasciuit in prato. Matus est em̃ corpus pmiũ subiugare q̃ sibi regna sbjicere. Quia sicut Sene. dicit, Multi regiones z vrbes subiugare potuerũt: q̃ tñ suis corporibꝰ seruierũt z ea q̃ sunt vicia carnis nõ subiugauerũt.

¶ Accipe Alexandri exẽplũ: Joe q̃ narrat grecoꝝ hystoria: qꝫ oñs reges excessit z generositate nature z corporis venustate z animi virtuositate. Naz in subeundis periculis cõstans erat: in rebus movendis velox: fidelis in deditos: clemens in captiuos. munificus in seruos: z liberalis in omnes. ita vt sepe maiora daret q̃ ab eo petere quis auderet. Erat vtiq̃ vir singularis audacie: patiens laboꝝ: z nihil sibi arduũ: nihil q̃ difficile videbatur Omnis periculi z maxime multitudinis erat contemptor. primꝰ sp acie inuadebat. z si qñq̃ fortissimos esse hostiũ cuneos aduertebat illud irruebat. Nullũ vnq̃ bellũ pdidit: nullã ciuitatẽ obsedit quã nõ ceperit. z cũ omnũ victor eẽt: a seipso deuictꝰ est. Quẽ arma totiꝰ orientis vincere nõ potuerunt: carnis vicia deuicerunt. Unde a vino z luxuria superatꝰ est. Ex quo concludit qꝫ sit maius subiugare seipm q̃ vincere totum mundum.

Tercio sunt quidam qui seruiunt dyabolo z hi maxime sẽ superbi: de qua seruitute dr. ij. Pe. ij. A quo quis superatꝰ est: eius z seruus est Ergo q̃ se a dyabolo superari pmittũt: dyaboli serui fiunt, vñ ibidẽ dr. Serui etꝰ estis cui obedistis. Hec em̃ seruitus est mala illi seruire q̃ primue me querit occidere: z a summo bono sbtrahere: ad penas eternas adducere, vñ dr Jere. xviij. Seruietis dijs alienis q̃ nõ dabunt vobis requiem die ac nocte: qz nec die presentis vite nec in nocte tenebrositatis eterne. Qui em̃ seruiunt nunc vel mundo vl̃ corpori suo vel ipi dyabolo: z nunc semp sunt in peccati obprobrio z cõfundank in iudicio: z tandẽ cruciabunk eternaliter in inferno.

Quarto sunt quidam qui seruiũt deo z isti sunt omnes iusti q̃ nunc semp humiles z despecti: q̃lis fuit beatissimꝰ nicolaꝰ. De istis enim seruis dicit dñs Lu. xvij. Cũ oĩa ingt benefecerit, dicite qz serui inutiles sumus: qõ debuimꝰ facere fecimꝰ. Hoc aũt ideo dixit vt sp de se humilia sentiant: ne p superbiam euanescant O q̃ securũ: q̃ fructuosum est huic regi seruire q̃ nihil q̃rit a seruo qõ sibi sit inutile: sz solũ qõ seruo sit ad salutẽ. Aug. Nihil deꝰ iubet qõ sibi prosit sz illi cui iubet. Mirũ est quõ cum sancto Nicolao non omnis mundꝰ deo huic seruit: tam potentissimo ad adiuuandũ. tam sapientissimo ad consulendũ: tã liberalissimo ad subueniẽdũ. tam benignissimo ad pcendũ: z econtra nõ seruient tam seuerissimo ad puniẽdũ.

¶ Dicit em̃ de Alexandro q̃ liberalissimus militibus erat: z omnia illis dabat que in predaz ex bonis hostiũ inueniebãt: sic eos ad seruiendũ sibi

Universidad de Deusto
Biblioteca

subiugauerat: q ad moriendu3 p eo beatū esse credebant. Ergo qualit' est dño seruiendū q̄ nō vt Alexander solum tribuit bona fortune: sed dat tot bona ex parte corporis simul z anie: dat tot bona gratie: tot dona scientie z p̄mittit tot bona glorie: nō transitorie: sed eterne. Nam hec sanct⁹ Nicolaus attendens: adhuc infantul⁹ ie/iunare incepit: z mammas quarta et sexta feria semel bibēs nō vltra lac requirebat. Item vltra que habere po/tuit in paupe3 z indigentiū vsus expendit. Item orationi vacans sepe ecclesias visitabat: humilitatem seruabat: z omnia deo displicentia declinabat. z ideo maxima miracula in/omnibus gentib⁹ faciebat. Lege in legēda hec omnia z postea predica z adapta vt voles. xp̄us ihūs filius dei beati Nicolai p̄ecib⁹ z̄c.

De sancto Ambrosio

archiepiscopo sermo p̄mus.

Edite in lucē gē/

tium Esaie. viij. Tres naturas legimus a deo creatas. Unā opacam, alteram transparentē z peruiā: sicut est in igne: aere z aqua. Aliā luminosam z lucidā: sicut est in celesti natura: celo: sole z luna. Verū hec luminosa natura q̄ naturarū corporaliū est nobilissima: in triplici est differentia. ¶ Nā quedā est tm̄ influens: z nō influxa, sicut est in celesti natura: z hoc spūaliter est lux diuina q̄ē summa: q̄ sic illuminat omnia vt nō illumineť ipsa ab alia quacunq3 natura. z de hac dr Jo. j. Erat lux vera q̄ illūi. oēm ho. veni. in hūc mūdū. Dicit aūt lux vera: eo q̄ nō sūt in ea tenebre vlle. sicut dr. j. Joh. ¶ Jte3 est lux alia nō influens sz influxa: sicut est lux aerea: q̄ est a sole influxa: sz nō influit in alia. Et talis lux spūaliter loquendo: est in simplicib⁹ fidelib⁹: q̄ sic sunt illuminati vt non alios illuminent ipsi.

¶ Tercio est lux tercia z influens: z influxa: qualis p̄bat esse in luna. q̄ a sole illuminata z ipsa illuminat terraz. Et talis lux spūaliť est in doctoribus q3 qō sanctitatis vel scientie vel luminis a deo acceperūt in alios docendo refundūt. Quare g̃ sanct⁹ ambrosi⁹ talis lux fuit: q3 doct⁹ docuit. Un̄ per Esaiā a dño dr ei. Dedi te in lucē gentium. In quo ꝓbo tria notantur.

¶ Primo diuina liberalitas in domino influente.

¶ Secundo doctoris nobilitas ex lumine redundante.

¶ Tercio ppli audientis vtilitas: ex audientia disponente.

Nā de⁹ influit: doctor refundit: sz populus audit z suscipit. ¶ Notať g̃ diuina liberalitas ex pte influentis: cū dr dedi te. ¶ Notať scti nobilitas siue dignitas ex pte accipientis z dantis. cū addiť: in lucē. ¶ Notať ppli p̄dicati ac docti vtilitas nō dantis sz solū accipientis. cū subdiť. gentiū. i. ad vtilitatez gentiū revolui esse lucē vt nō solū in te luceres sz alios illūinares. ¶ Est g̃ notandū q̄ doctor xp̄i ambrosi⁹ fuit lux pura. Impassiua. Sui cōicatiua. Animi purgatiua.

¶ Primo fuit pura p eminētiā castitatis.

¶ Secōo fuit lux impassiua p cōstātiā firmitatis.

¶ Tercio fuit lux sui cōicatiua p ampliationē charitatis z pietatis.

¶ Quarto fuit lux illūinatiua siue animi purgatiua p repulsū ois p̄trarie fedit[illegible]: siue p redūdātiā virtut[illegible]. ¶ Ul sic fuit lux pura castevitēdo fuit lux impassiua patienter aduersa portando.

fuit lux sui cōicatiua amando z compatiendo z fuit lux purgatiua docendo z arguendo.

Dico q̄ beatus ambrosi⁹

fuit lux pura cōtinenť viuendo. Sicut em̄ luxuriosi sunt immūdi: q3 sceno luxurie sunt infecti: sic viri casti instar lucis esse dicunť mundi z puri q3 a luxo cōcupiscentie liberati. Quare cum sanct⁹ ambro⁹ fuerit castissimus: recte puritati lucis est ꝓparat⁹. Un̄ de eo p̄t cōuenienť exponi illud Sap̄. vij. Candor est lucis eterne: id est cand⁹ ad instar illi⁹ lucis eterne: nihil habens immundicie. Un̄ subdiť. sine macula. Anima est casta: q̄ casta sunt corda: casta sunt ꝓba z casta sunt opera. Nā sicut dr in vit' patrū. Illi nō sunt dicendi casti q̄ ab ope carnis abstinent nisi voluntate castus sit animꝰ: castꝰ affectus z casti sunt omnes sensus. Ꝓbus em̄ dicit q̄ nō est castꝰ omnis qui continet: z hoc ipe gaudet. Cogitent g̃ q̄ a vera castitate remoti sunt: q̄ tota die vana audiūt: vana dicunt: vana respiciūt. ¶ Accipiāt tales exemplū bti Bern̄. q̄ cū iuuenis esset z plurimū pulcer venit q̄dā nocte ad quoddaz hospitiū vt inquiesceret vbi quedā puella pulchra dñi iuuenē forte/mosum asperit nocte ad eꝰ lectū accessit. At ille amator castitatis in nullo se mouit: nō eā repulit: nec ei aliq̄d dixit sed steterit immobilis vt lapis. Cū q3 illa vndiq3 palpasset: z cerneret q̄ nullos anima omnino carnales motus haberet: stupefacta cōfusa recessit. O vbi tūc erat illa castissima anima que nullos carnis sentiebat affectus. Talis etiam erat Ambrosius, z ideo vere castus.

Secundo lux est natu/

ra impassiua: q3 nunq3 corrumpiť ex actione extranea. Un̄ dicit Sap̄. vij. Super salutē z omnē speciem dilexi illā: z posui ꝓ luce habere illā, q̄m̄ inextinguibile est lumen illi⁹. et revera talis fuit Ambro. patienter aduersa portando. ¶ Nā iustina regina cum esset arriana pulsabat ambrosiū forti pugna: sed nullis minis: nullis p̄cibus vel p̄missis deflecti potuit a rectitudine veritatis: sz manens immobilis: hereticos confundebat. cui⁹ fi/dem magna miracula cōfirmabant, qui si eius legendā legeris narrare hec poteris. Sed vbi hodie virtus hec in omnib⁹ christianis q̄ tm̄ floruit in paganis. Nam inuenio viros paganos nō p̄o deo: sed ꝓ mundo: nō ꝓ ecclesia: sed ꝓ tpali gl̄ia. ꝓ tam contempsisse vitā z magis q3 vita viuere. mortem eligere. ¶ Unde valeri⁹ maximus in ea quā scripsit hystoria ait: q̄ q̄dā populi qui appellanť celti liberrime fortitudinis contra seipsos sunt q̄ mortem non solū parui pendūt. sed totis affectibus appetūt. vnde in p̄liis exultant z gaudent tanq3 ex hac vita felicite decessuri. Sed in infirmitatib⁹ febrium valde dolent: tanq3 turpiter z absq3 gloria morituri. Et dicit q̄ nephas esse dicunt p̄elio superesse. ergo si tam fortes possunt esse pagani: ꝓ vana z mūdana gloria: quales deberent esse christiani p̄o vita obtinēda beata.

Tercio lux est sui cō/

municatiua z diffusiua spiritualiter generatiua: nutritiua: et confortatiua. Sic z beat⁹ Ambrosi⁹ fuit lux se cūctis cōicando: sua oīa diffundendo. filios spūaliť generādo: nutriēdo ꝓfortādo: tanq3 oīes pfecte amādo

Universidad de Deusto
Biblioteca

omnibusq; cōpatiendo. Vñ de eo po
test exponi illud Eccl'i.xlj. Sol illumi
nans p omnia respexit Ad modū enī
solis q̄ omnib⁹ lumen p̄stat; omni
bus se cōicat; omnia nascentia robo
rat; cōfortat. sctūs Ambrosi⁹ se t sua
omnib⁹ cōicabat; oēs docebat om
nes amabat; sanos confortabat. infir
mis cōsolationē p̄stabat. Sic ei amo
re fraterno ro⁹ ardebat, t sic fraterna
cōpassio sibi eius cor subiugauerat q̄
dum aliquis sibi casum suū vel pctm̄
narraret; sic fortiter fleret q̄ ip̄m ad
flendū compelleret Dolebat etiā mul
tū qñ q̄s cadentib⁹ insultaret siue spi
ritualiter siue corporaliter; caderent.
Vñ dum semel p̄ ciuitatem mediola
nensem incederet. t q̄dam in via gra
uiter corruisset; aliusq; eius casum ri
sisset; grauit sctūs tulit, t ad ridentes
ait Qui putat se stare videat ne cadat
Statim ille q̄ riserat cecidit t coact⁹
flere casum p̄priū q̄ riserat; alienū. Si
enī sancti tantū dolent viri in casu cor
porali; quantus putes dolent in casu
spūali; vbi nō solū cadit corp⁹ aliqñ
morte casurū; sed cadit ānia eternal'r
damnatura. Fit enī sepe diuino iudi
cio; vt q̄ rident casum alienū; coganf
flere p̄priū. ¶ Vñ in vit; patrū. Qui
dam frat' q̄ frēm temptatū in despera
tionē posuerat; t nō solū ei cōpass⁹ nō
fuerat; sz eū valde exasperauerat; coa
ctus est a deo pati qđ in alio reprēderat. Cūq; eū temptaret carnis tā sic af
fligeret; vt pati nō posset; sed ad secu
lū redire disponeret; missus est ad eū
alius scūs pater; q̄ diceret, tō tibi hoc
p̄tigit; q; illi fratri cōpati nesciuisti, vt
discas cōpati; t scias q̄d est; miam vo
lo; n̄ sacrificiū. Vñ t apl's Gal'. vj. do
cuit Si p̄occupat⁹ fuerit hō i aliq̄ de
licto; vos q̄ spūales estis instruite hu
iusmodi in spiritu lenitatis; p̄siderās
temetip̄m; ne t tu tempter; . Nemo ei
stat nisi deo tenēte. nemo cadit nisi dō
p̄mittente. g̃ q̄ stat nō sue virtuti ap
p̄propriet; t ideo fratri cadenti non in
sultet; sed ei perfecte cōdolens p̄ eo de
um continue oret.

Quarto lux est animi

purgatiua t illuminatiua; t sic regu
lariter in obscuritate latentiū ostensiua. t p̄ p̄ñs arguitiua. nā cū malū de
tegit; ip̄m arguendū esse oñdit. Sanctus g̃ ambrosi⁹ fuit lux illuminatiua; purgatiua; peccato⁹ ostensiua et arguitiua. Nam purgabat t illumiabat docendo t p̄dicando; sicut est exēplū de beato Augustino quē ambrosius p̄dicando cōuertit. Itē pctā detegebat; t errores destruebat; rōes efficacissimas oñdēdo t arguebat nullū timēdo; sicut pt̄z in exēplo de theodosio imperatore; quē ab eccl'ie ingressu p̄hibuit; t de pctō qō egerat valde redarguit; t ad pniam asperis verbis induxit. lege in legenda totū q; valde est notabile exemplū. t p̄pter humilitatem imperatoris ad penitendum; t p̄pter cōstantiam pastoris ad arguendum. Quia g̃ ambrosius erat lux malo⁹ detectiua; t arguitiua t ad veritatē illuminatiua, erat hereticis valde odiosus. Nam scriptū est Joh'.iij. Lux venit in mundū t dilexerūt homines magis tenebras quā lucē, erāt enim eo⁹ opa mala. Omnis enim ait qui male agit; odit lucē; t nō venit ad lucē; vt nō arguant⁹ opa ei⁹. Qui aūt facit veritatē; venit ad lucē vt manifestent opa ei⁹; q; in deo sunt facta. vñ hoc est valde cōtra hereticos q̄ in latibulis docent t more auiū de nocte incedentiū lucem odiūt. vñ disputatores fugiunt; t conferre de veritate renuūt; ne a luce veritatis argui possint Vñ cōtra eos apl's loquens fidelib⁹ ad Eph'.v. Nolite cōmunicare op̄ib⁹ infructuosis tenebr⁹; magis redarguite. Que enī in occulto fiunt ab ipsis turpe est dicere. Omnia aut̄ q̄ arguunt a lumine manifestant. Omne aūt quo manifestant lumen est. Rogemus g̃ dominū t̄c.

Sermo secundus de

sancto Ambrosio eōp̄o.

In medio ecclesie

aperuit os ei⁹ Eccl'. xv̄j. docet dñs apl's os vt nō doceāt in occulto sed sp̄ in publico; t vt ea q̄ audierunt in domo p̄dicent sup tecta q; omne illud qō refugit radiū; t veritatis rennuit argumentū merito virg fidelibus est suspectū. Vñ de se dicit dñs Jo.xviij. Ego sp̄ palā docui in tēplo vbi omnes cōueniūt t in occulto locut⁹ sum nihil, vñ cōcludit necessario argumento q̄ illi recesserūt a xp̄o q̄ cōtra doctrinā xp̄i p̄dicant in occulto. Nam t aranea q; nō potest in publico muscas decipere telas texit sb̄ q̄ bus se abscondit; t muscas incidentes in telā improuisas inuadit. Leo etiam dum fremefacit vt bestias improuisas inuadere possit in antris se abscondit. Nō sic dñs sz ad modū liberalis hois; q̄ tempore caristie miser⁹ pauperū; aperit horreū suū t pauperibus dat frumentū Sic t ipse doctores suos q̄ sunt suū horreū; cōtinētes sapie triticū; tpe oportuno aprit p q̄s pane doctrine pauper⁹ suos pascit. q̄a nō in solo pane vivit, hō t̄c. Vere dñs Ambro. abundans doctrine horreū fuit; cui⁹ triticū nō solū p̄uinciā vnā refecit sz potiꝰ totū mundū; nō solū p annuz sz potiꝰ vsq; in seculū. Et p̄terea optime dictū est. In medio eccl'ie aperuit os eius. ¶ In quo tria notant. Vnū ex parte dei. Alterū ex p̄te sancti. Tercium vo ex p̄te loci. Nam

¶ Primo ex p̄te dei notat liberalitas in donando.

¶ Secō ex p̄te sci notat facunditas in loquendo.

¶ Tercio ex p̄te loci notat cōitas se oibus offerendo.

¶ Liberalitas donantis notat sc̄ū dicit aperuit. ¶ Facūditas p̄dicant; notatur cum cū addit; os eius. ¶ Sz comunitas offerentis notat cū subdit. in medio ecclesie Dicamus g̃ aperuit os eius sup̄. dñs. Aperuit (inquit) os eius ad tria

¶ Ad verbū humilitat; in cōfessione.

¶ Ad vbū laudis in oratione

¶ Ad vbū edificatiōis in p̄dicatione

Dico q̄ primo aperuit

os beati ambrosij ad vbū hūilitat; in cōfessiōe. Nā in archiep̄m elect⁹ noluit sibi manū imponi nec cōfiteri nisi catholico ep̄o. Quo exēplo nos docuit fugere sacerdotes hereticos; t q̄rere catholicos q̄b⁹ solū data est auctoritas absoluendi. Nunq̄ ad vineam quis p̄ ficubus vadit. Nunq̄ ad ficū q̄s vadit p̄ vuis acquirēdis. Nū, quā aurū q̄s querit in quercubus; vl' lapides p̄ciosos in cedris; g̃ stultū est p̄ cōfessione t absolutione illū querere q̄ absoluendi nō h; auctoritatē; cum nō sit mēbrū eccl'ie. Vñ ōr in ps̄. Os iusti meditabit sapiam t lingua eius loquet iudiciū Quid enī est loqui iudiciū nisi confitendo se sacerdoti tradere iudicādū. Et q̄d est meditari sapientiā; nisi ad eū te cōferre p̄ indulgētia; q̄ clauē h; in dei eccl'ia. Quid enī

Universidad de Deusto
Biblioteca

talib⁹ cōfitek: gratia repleri merek: iuxta illud ps̄. Dilata os tuū z ego implebo illud. confitere peccatū z accipe indulgentiā e donū. Est enī dilatare os ꝓfecte aperire. i. totū morbū cuomere Fistula ei q̄ hz os strictū nūq̄ ꝓfecte curak: nec sanies ꝓfecte educik nisi os eius rebus competētib⁹ amplietur. Nam q̄diu aliq̄d putredinis ibi eclak nisi foras educak frustra medicina omnis impendik. Itē q̄diu devulnere os putridū vel ferrū nō trahitur nunq̄ ꝓfecte solidak: etiā si solidari videak: qz iterū z iterū innovak. Ergo si volum⁹ ꝓfecte sanari necesse habem⁹ cōfiteri: qz q̄ aliquid de morbo medico celat frustra auxiliū eius implorat Unō dixit Josue ad Achor Josue. vij. Cōfitere fili. peccatū tuū ne absc̄das Phia Boecij. Si opam medicantis expectas: necesse est vt vulnus detegas tuum.

Secundo aperuit dominus os sancti Ambrosij ad verbū laudis in ozōne.

In oīi enī tribulatione sua z maxime cōtra illā iustinā que ei intulit magnā pugnā: sicut ꝓz in ipsa legenda: nō armis hz sola oratione pugnabat: in qua dū deū laudabat: oīs hostiles nequitias destruebat. Ubi z cuz ꝓpheta dicere poterat. Dñe labia mea ape. z os me. an. Laudabō. ¶ Silē exemplū habem⁹ in hystoria tripartita: de Alexandro ꝓstantinopolitano epō: cū cogerek ab imperatore Constātino vt arriū in eccl̄iaz reciperet: vel in exilū iret: ipa die qua id in die sequenti fieri cogebak: sub altari pnoctauit epōs: deū precās instāter vt cām suā defenderet. Cū igik die facto arri⁹ mltitudine satellitū comitat⁹ ad eccl̄iam ꝓperaret: vel ipe suscipiend⁹ vl epōs repellēd⁹. cūq; in via media ess̄: q̄dā timor eū invasit: q̄ sic ei⁹ viscera prurbauit vt locū peteret ad secretū nake. Ad quā cū iuit: intestīa oia z q̄q̄d i corpe habuit emisit. z aiaz dū dyabolo tradidit de⁹ in petitiōe oratem episcopū liberauit.

Tercio aperuit os btī Ambrosij ad vbū edificatiōis in predicatōe.

Nam z ōr Sap̄. x. Aperit os muto⁹ z linguas infantiū facit disertas. Sz q̄s sufficienē dicat q̄ fideliē z prudenter sctūs hic docuit: quātos p̄dicando cōuertit: q̄ cōstanter hereticis restitit: q̄ lucide hereses confudit: q̄ntos libros ꝓ fide defendēdo cōscripsit. Tante enī auctoritat⁹ vir iste fuit q̄ Aug. viro⁹ doctissim⁹: z Jero. trilingnarū doctissim⁹ ad ꝓbationē suorū dicto⁹ dicta ambrosij introducāt Sctūs etiā ambrosi⁹ ea q̄ i vbis p̄dicabat exemplis z vita oñdebat: z miracul' cōsūmebat. ¶ Nā z dū ꝓ ciuitatē transiret clamabāt demones se ab ambro. cruciari: q̄bus ipse būiliē rīdebat: nō ego vos crucio sed malicia vestra. Cūq; regina iustina diceret cum suis hereticis q̄ ambrosi⁹ p̄ciū demoniacis daret: vt taliter post cū clamarent: statim vnū de astantib⁹ famulis regine invasit z eū exercuit cōrā oīb⁹ ait. Sic pereāt oīs vt ego q̄ nō credunt ambrosio. Qđ regina dū vidit: statim cū occidi mandauit: ne forte ꝑ ad alios pueniret: z sic ab errore arriano⁹ recederent.

Sequit i medio: notatur hic cōtras loci qz ad modū ōr nō docuit in occulto sz in publico: z q̄ docuit posuit in scripto: vt oib⁹ sil' eius doctrina posset esse cōis. Loc⁹ enī medi⁹ cōis est oib⁹: z pōt ꝓticipari ab oibus aliq̄d: cū de⁹ nature oīb⁹ rebus lo/cū mediū dedit q̄ virt⁹ z influentia erat alīs circūstantib⁹ necria. Nā cēlū stellatū cū sit vture z influēna maximū: posuit in medio aq̄. Corp⁹ solis cū illūinet oia posuit in medio planeta. Cor cū sit fecūdissimū z membris oīb⁹ influēs vitā z motū posuit i medio mēbro. Nec solū hoc est ver in nakalib⁹. sz etiā i artificialib⁹. Quare z ponik in medio cemētū eo q̄ plurīū sit lapidū cōtūctio. Branca enī spelā cōfractā resartire incipit ꝓtra mediū: reputās totū edificiū esse nullū si mediū sit ꝓfractū. Posuit g̃ btūs ambrosi⁹ doctrinā suā in medio vt a medio ōrivata ad oēm pueniret eccl̄iaz Hic ꝓter ꝓpositū pauca de medio dixi vt darē aliquā makiā p̄dicādi. Ro.

Be sctā Lucia virgine z matire sermo primus.

Certamē forte dedit illi vt viceret. sap̄. x. Prudētis milit⁹ virtus ꝓstātis z fortis officiū est nō solū bellū fugere: sed optare bellando victoriā vt possit coronā accipe. Nō enī coronak nisi q̄ bellat z vincit. Greg. sup lucaz: qz ad magna p̄mia pueniri nō pt nisi ꝑ magnos labores. Poeta. Ubiq; labore grandi vir munera magna dabuntur Grat⁹ est plen⁹ vtilitate labor. Ergo iurta Gregorianū dictū. Si delectat animū magnitudo p̄mioꝝ nō deterreat certamen laboꝝ. Dñs g̃ vt possit filios z filias coronare: vult oīes in hoc certaminis campo certare. z ideo sapiens loquens de sapia increata dixit. Certamen forte dedit illi vt vinceret. Cui. Illi venerabili virgini: de q̄ festū agim⁹ in p̄nti. Ad cui⁹ cōmendatiōnē in vbo premisso tria notanda

¶ Nā p̄mo in electi⁹ suis ostendik divina prouidentia.

¶ Scōo er pte virginis describik acri or pugna.

¶ Tercio vo ostendik nob nobilis et alta victoria.

¶ Notak aūr divina prudentia: cū dr Dedit illi. ¶ Notak etiā pugna: cū sbdik. Certamē forte. ¶ Notak p̄nē victoria: cū statim adiungik. vt vinceret ¶ Dat igik dñs fidelis pugnā: vt ꝑ pugnā veniāt ad victoriā: z ꝑ victoriaz ad coronā. Si enī corona tīm victoribus dak z nō possit cē victoria vbi nulla est pugna: clementis sit dei prudentia: vt illis indicak bellū q̄bus bravium est cōferendū sempiternū. Itē si iurta mensurā victorie mensura elk⁹ glorie vel corone: vt nobilissima possit cē corona: fortissime quisq; dz aggredi pugnā. Nā z Alexander ille macedo contra ꝓsaz multitudinē q̃si innaturalē ipe cū paucissimis: sz fortib⁹ militib⁹ pugnatur⁹ accessit animans suos ad bellū sic ait. In ꝓmpto o milites mei victoria est sed de hoc solū doleo: q̄a nō cuz hoib⁹ sz cū feminis pugnaturi sum⁹. z tō minor erit mea gl̄a: qz parua est pugna vel nulla ¶ Est g̃ notandū q̄ sancte lucie pugna fuit fort⁹: fuit magis fortis: fuit etiā valde fortis ¶ Nā fuit fort⁹ ad mundi divitias cōtemnendas. ¶ Fortior ad penas tyrānicas deuincendas. ¶ Fortissima ad passiōes ꝓpriꝝ corporis edomādas

Dico q̄ btā lucia ꝓtio forte certamē habuit ꝓtra mundū ad divitias cōtemnendas. Nā q̃nta sit hoīm multitudo q̄s ꝑ divitias mundus ōcipit z ad oīa mala trahit q̄s sufficienē dicere nob possit. Sz vgo dei lucia adhuc sub matris custodia

possea ꝓpter xp̄m: oia distrarit vt xp̄m lucrifaceret. Nā sicut ptz ex ipa legenda patrimoniū suū distrarit z pauperib⁹ erogauit: z sic ip̄m: ruto loco cōstituit. Sciebat em̄ dñm docuisse Dathei. vj. Nolite thesaurizare vob thesaurū in terra ꝛc̄. Sz thesaurizate vobis thes. in celo ꝛc̄. z iō ꝓpt̄ hāc fortitudinē dea potest exponi illō Prouer. vltī. Fortitudo z decor indumentum eius. Decor em̄ z fortitudo nobiliz sunt cumuli diuitiaꝝ: q̄bꝫ dñ p̄clara sibi cōparant vestimenta gloriosi apparēt in illa. Sz fortitudo z decor lucie nō fuerunt diuitie q̄s cōtempsit sz virtutes animi q̄s amauit: q̄bus tanquā vestimentis spūalib⁹ se ornauit. Sz q̄s ē hodie q̄ virtutes animi querat: z nō potius diuitias. Magr̄ xpiani ꝓtra documentū dñi sui diuitias cupiunt q̄z pagani. ¶ Narrat em̄ q̄dā romana hystoria q⁹ pirr⁹ rex q̄ diu cū romanis bellabat dñ cerneret se iam romanis nō posse resistere: benivolētiam romanoꝝ acquirere studebat q̄ rū potētiā debellare siue debilitare nō poterat. Oēs ḡ diuitias sui regni z quicq̄d habere potuit totū in vrbem portauit. Mire valde z insolitū nris tpib⁹q: cū res magni p̄cij: z varij generis ornamenta tā viris q̄z mulieribus apta. ei⁹ legati cōtra romanoꝝ domos deferrent z ad accipiendū singulos inuitarēt: nemo in tā ampla ciuitate inuēt⁹ē q̄ aliq̄d acciperet. O summa demētia xp̄iana: q̄ sic ardenē appetit ista vana: q̄ xp̄s docuit respuenda. q̄ ꝓpter amorē sue ciuitatis sic despexit gens illa pagana. Greg. Querant diuitias pagani q̄ sine deo sunt. Querant iudei q̄ eas in ꝓmissione acceperunt. Sz q̄ fronte petunt eas xp̄iani: postq̄z christus beatos esse pauperes predicauit.

Secundo beata Lucia fuit magis fortis ad passiones tyrannicas deuincendas. Magnū est em̄ diuitias cōtemnere: sz longe maius est cruciare tyrannū nō minas vel tormētū curare. Vñ ō. puer. vi. Bulierē fortem quis inueniet. q.d. inueniunt plurime q̄ cōtemnunt mundū: sz eam q̄s poterit inuenire q̄ nō timeat ignis incendia: nec duci ad ꝓstibulum nō iugulatoris gladiū. Quā fortē igit̄ hec sctā ꝙgo fuit q̄ sic cōstanter z prudenter in oib⁹ tyranno rādit: q a mille viris z bob⁹ tracta moueri non potuit: nec ad lupanar eā adducere omnis paganoꝝ conatus p̄ualuit. q̄ etiam cōtra se ignē ardentē extinxit. legebat hec oīa z alia multa ad hec facientia in ipa ei⁹ legēda. Sz q̄ hodie xp̄iani tyrannos nō timent: immo q̄ sunt hodie q̄ tyrannis nō obediant: q̄ post potētes diuites q̄z nō vadant: z q̄ amorem dominoꝝ suoꝝ terras nō destruant. Testis est oīs italia quā miseri populares: malo ꝝ sequentes cōsortia tracti in partem vbiq̄z destruxerūt Non fuerūt tales antiqui sz sic ꝓ patria fortes erant vt in nullo tyrannis obedirent. ¶ Naz pompei⁹ nobilis q̄ dam romanus dū apud quendā regem legatōnis officio fungeretur. ab eo captus: minis vt senatus consilia proderet cogebatur. At ille vir fortis in p̄sentia regis digitum igni immisit: totumq̄z ardere permisit: et sic se tormēta nulla timere ostendit. Q̄ō dum rex vidit nihil ab eo vltra quesiuit: sed se recipi in romanoꝝ amiciciam postulauit. In hac fortitudine tā ta dyabolo resistenduz est cui⁹ nos sp̄ premit tyrannides. Vñ ō. (. Pe. vi.

Aduersarius noster diabolus tanq̄z leo rugiens circuit querēs quē deuoret: cui resistite fortes in fide.

Tercio btā lucia fuit fortissima ad carnis lasciuias edomādas: siue ad ipsas miserias mortis tolerandas. Nā etsi sit magnū cōtenere mundū: z magis ꝓtenere q̄cunq̄z tormentū: maximū tñ est ꝓfecte subiugare seip̄m: carnis fugare desiderium: z mortis nō timere periculū: z nō sicut alexander macedo q̄ omne militibus dabat aurū: z tñ a carne turpiter est deuictus. Vñ sapiēs salomon de muliere loquēs ait. Fortissimi queq̄z deiecti sunt ab ea. Nā z multi fuerūt sancti q̄ nullo poterūt ignevel ferro deuinci: qui tñ a carne deuicti sunt. Beata ergo lucia fuit fortissima dū inter corruptores virgo ꝑmansit: et mori ꝓ xp̄o nō metuit. Vñ de ea p̄t accipi illud Prouer. xxxj. Accinxit fortitudine lumbos suos. Quid fuit fortitudine lumbos accingere nisi passionib⁹ carnis fortiter reluctare. ꝓpheta em̄ dicit. q⁹ fortissimū est vincere hāc passionē cōsentaneā nature. Ad qō signādum dī Canti. iij. En lectulū salomonis. lx. fortes ambiunt ex fortissimis israel. oēs tenētes gladios: z ad bella doctissimi. Nisi em̄ lectulus corporis nostri ab angelis fortissimis militib⁹ seruaret mor oīs eius clausura ab inimicis aperiret. Non tñ gloriari debemus si xp̄i amore cōtempserim⁹: cū inueniam⁹ paganos ꝓpter suos deos ꝙginitatē seruasse. Nā multe erāt ꝙgines rome q̄ suā virginitatē deuouerāt dee feste. fuerūt z multi qui amore patrie mori nō timuerūt ¶ Narrat romana hystoria q⁹ tyrānus quidā quendā ceptū virū fortissimū: cogens eum vt sibi proderet: qui illi essent q̄ eum occidere vellent. At ille vbi fortes torq⁹ manus ꝓtēpsit: flagella rupit: funes laceruit: eculeū soluit: oēs minas z tormēta derisit: nec p mortē induci potuit: vt aliquē de conspiratorib⁹ indicaret: ergo si tanta fortitudo pōt esse p mūdo: quāta debet esse ꝑ xp̄o q̄ tanto remunerat p̄mio. Narra hic de morte buī⁹ virginis quō ꝑcussa fuit ꝛc̄.

De ea dē virgine sermo secundus.

Certamē forte dedit illi vt vinceret Sapie. x.

Dis qui aliq̄d agit si stult⁹ nō est ꝓpter aliquē finem agit. Nun q̄z rusticus laborauerit ī vinea nisi inde expectaret vindemiaz: nec nauta rantis periculis in aq̄ sulcaret nisi lucrū atteneret. Sic nec miles bellare vellet si p venire ad victoriā non sperauerit. victoria em̄ finis ē pugne. Finis aūt iurta p̄b̄m ip̄m ponit necessitatē his q̄ sunt ad finē. Ideo si volum⁹ victores esse necesse habem⁹ bellare: z si bonū ē vincere: cōstat q⁹ bonū est pugnare: quia cuius finis bon⁹: ip̄m q̄z bonū. Illis tñ iurta diuinā moderantiā cōcedit bellum leue: q̄ nequeūt grauia bella portare. Ob quā causam sanct⁹ sixtus docebat sancto laurentio. Nos quasi seniores leuioris pugne cursum recipimus: te aūt quasi iuuenē manet gloriosior de tyrāno triūph⁹. Sic iterū maiora tibi debent pro fide xp̄i certamina. Quia erga hec ꝙgo sancta fuit fortissima z ad magnā victoriā ꝑparata: ideo fortis est ei data pugna. Bene ergo sapiēs dicit. Certamē forte dedit illi vt vinceret. In quo verbo describit eam quātū ad duo. ¶ Primo quātū ad statū tēptationis et pugne.

¶ Scõo quantũ ad statũ victorie vel corone. Primũ respicit statũ meriti q̃ refulsit. Scõm statũ p̃mij qõ accepit. In his duobꝫ scz p̃mio t merito oĩe bonũ hois consistit: quia meritũ respicit bonũ vite: sed p̃mũ bonum patrie.
¶ Notat ergo stat⁹ meriti siue pugne cum dicit. Certamẽ forte dedit illi scz deus virgini. ¶ Sed notat stat⁹ p̃mij t corone: cuz additur. vt vinceret. i. vt pfectã victoriã obtineret. Est ergo hic notandũ q̃ certat homo cum
¶ Deo vt ab eo regnũ accipiat.
¶ Proximo ne malo cõsentiat.
¶ Diabolo vt eum vincat.

Dico q̃ vir spũalis:

p̃mo bellat cũ deo orando: in standoplorando: t sic quodãmodo eũ cõpellendo: vt illũ accipiat: quia a diebꝫ ioh̃anes baptizato regnũ celoꝝ vim patitur t violenti rapiunt illud. sicut dr in Math. Nã cũ deo bellamus t ei q̃ dãmodo vim facim⁹ dũ eis lachrymosis oratoibꝫ obtestamur. Bern. Oratio deũ lenit: sz lachryma pungit. ¶ Unũ narrat Grego. q̃ quidã sacerdos nomine seuer⁹ a quodã infirmo p̃nia req̃sit⁹: dũ sacerdos tardauit: eger a vita discessit. Qõ sacerdos dũ vidit turba mortuũ genuflexit t amaris lachrymis se reũ dãnatois illi⁹ clamare cepit. lachrymis q̃z illi⁹ quodãmõ cõstrictus de⁹ angelũ statim misit q̃ diceret: demonibꝫ eũ ducẽtibꝫ. reducite eũ ad corpus quia seuer⁹ p̃sbr plãgit q. d. cogit me sacerdotis lachryma vt meã mutẽ sniaz. Hec aũt pugna fuit signata Gen. xxxij. Jacob luctat⁹ est cum angelo nec ante eum dimisit donec ei bñdixit: vt t ab eo post luctũ audiuit. Si cõtra deũ fortis fuit: q̃nto magis contra hoies p̃ualebis. Et de hoc certamine põt illud exponi apli ij. Thimo. ij. Non coronabit nisi q̃ legittime certauerit. Jõo eĩ dñs vult nos orãdo pugnare vt sit glorioſior perceptio corone: q̃ honore nobilissimo possidere ab aliquo qõ acq̃rit pugnando: q̃z qõ ex dono accipit alieno.
Uñ btã lucia plena sapia: nõ fuit contenta orare in domo p̃rio: sz p longã viã iuit ad sctẽ agathe eccliã: vt dũ ferueẽter orauit oĩe qõ postulauit obtinuit sicut manifestũ est ex legenda. Quare eĩ nos nõ accipimus: q̃ nõ petim⁹: vel q̃ nõ bñ oram⁹. Uñ dicit Jacobi. iiij. Nõ habet ea q̃ postulat petitis t nõ accipitis: eo q̃ male petatis. Certũ signũ ẽ q̃ dare cupiat q̃ tot ie⁹ nos ad petẽdũ iuitat. Math. vij. Petite inq̃t t accipietis: q̃rite t inuenietis: pulsate t aperiet vobis. ¶ Nã ex q̃dã sctũs p̃ dũ ad oratiõnẽ iberi'm aduenisset t frẽs cõq̃rerent q̃ nõ plueret dixit eis. Quare nõ oratis. Qui dixerunt. Oram⁹ p̃ t tñ nõ pluit. Quibꝫ ille. Puto q̃ nõ attente oratis. Uenite q̃ t oremus. Statim aũt vt ille palmas ad deũ tetẽdit mox pluuia venit

Scõm certamen viri

spũalis ẽ cũ p̃primo: ne se ab eo seduci p̃mittat: dũ eũ ad malũ iuitat. Multũ eĩ Pascasius nisus ẽ lucią inducere ydolis imolare. Cui illa rõnabiliẽ valde t vsa auctoritate sc̃pture p̃udẽtissime respondebat: t patenẽ eũ in disputatõe longa vbor: t vbis sapie convincebat. Lege totã disputationẽ: q̃a pulchra ẽ valde. t est valde mirabile: q̃ cũ verba dulcia t rõnabilia tre sint placativa: nõ tñ placat⁹ fuit pascasius a lucia. Excecauerat eĩ eum malicia sua: t amor falsus quem habebat ad ydola: nec attendebat vnde tãta esset

in puella p̃udentia. Mira tyrãnorũ insania t cecitas detestanda. Nã sanctus Quiric⁹ cũ triũ ãnoꝝ esset t verbis p̃udentibꝫ insano iudici respõderet. Juder vnde haberet illã p̃udẽtiã req̃siuit. Cui infantulus ait. Miror de te quõ vnde mihi sit sapia nõ aduertis cũ talia loqui nõ sit huius etatis. Volebat eĩ eũ inducere vt a xp̃o cognosceret se illã habere. Non talis vt Pascasi⁹ allerãder ille inclit⁹ de quo dicit Augustin⁹ q̃ cũ in p̃da quẽdã piratã cepisset t ab eo quereret. q̃d causse esset q̃ mare haberet infestũ: eius p̃udenti respõstione placat⁹ est. Dixit eĩ ad eũ pirata. hoc ego facio in mare qõ tu facis in terra: q̃z ego p̃dor t tu p̃daris. Sed q̃z ego facio hoc modico nauigio latro vocor. tu aũt quia maria classe: diceris imperator. ¶ Narrat eĩ valeri⁹ maxim⁹ q̃ dũ alexander semel ydolis imolaret: p̃ceptũ est sibi vt q̃cq̃d sibi p̃mũ occurreret occidi iuberet. Cũq̃z exeunti rustic⁹ quidã cũ azino occurrissz t ille eũ capi fecisset: q̃siuit ab eo rustic⁹ q̃ de causa eũ occidi iuberet. Cui cuz rex causam indicasset: ille ait. Si ita est o rex vt dicis: non ego mori debeo sed azin⁹ qui tibi p̃mo occurrit. Delectat⁹ igit̃ rex de p̃udẽti responsione eius. ipm̃ p̃tinus liberauit. Multũ eĩ valet apud sapiẽtes p̃udẽs responsio: q̃z uis nulli⁹ sit ponderis apũ stultos. Poterat ergo dicere btã Lucia cuz suis fidelibꝫ illud apostoli ad Hebre. vij. Curramus p patientiã ad p̃positũ nobis certamẽ. Non eĩ solũ est certamẽ patienter portandũ: sed et est ei occurrendũ: quia multoꝝ bonorum est certamen: t maxime cũ sit ad gloriã p̃ductiuũ. Sz sicut Augustin⁹ dicit, Nos volum⁹ gaudere cũ sanctis t tribulationibꝫ mũdi nolumus sustinere cuz illis. Sed q̃ sctõs martyres inquãtũ potuerit noluerit imitari: ad coꝝ beatitudinẽ nõ poterit puenire.

Terciũ certamen viri

spũalis est cuz diabolo vt trahi ab eo nõ valeat ad pctũ. Diabolus non comedit: nõ bibit: nõ dormit: nunq̃z quiescit: sed semp̃ circuit more leonis: vt aliquẽ devorare possit. Et cũ infestet omni tp̃e: maxime tũ infestat in mortet: sciens quia modicũ tẽpus hz vt vel vincat vel p̃dat. Est ergo cuz eo fortẽ dimicandũ t in nullo credẽdũ. Nõne miles q̃ morti adiudicat⁹ p defensione sua certamen belli libenter subiret si forte deuincendo superaret. Ergo si oẽs filij mortis sum⁹: nec nisi pugnãdo vincẽdo liberari possum⁹: pugnare cõtra hostẽ nõ negligem⁹. Graue tibi videtur pugnare sed grauꝫ est in eternum perire. Ergo dulcis tibi nunc sapiat pugna vt a pena libereris eterna. Nunq̃z male cũ frenetico agitur ne se perimat gladio si fune ligatur. Nunquã cum litargico male agitur ne in dormiendo moriatur si capilli ei trahuntur t barba pilatur. Nunquã cũ quocunq̃z infirmo male agitur si doloꝝ doloze subuenitur. Non potest os putridum sine doloze truncari: t de p̃fundo vulnere trahi. q̃ tamen dimissum infecit corp⁹ totũ: ergo parcetur dolori vt os nõ eductũ necesse sit mori. Nunquã dimittẽda est medicina que est ori amara si sit tot⁹ corporis sanativa. ergo nõ est fugienda pugna sed potius inquirenda: qua hõ sanat a peccati morbo purgat. et vite p̃dite restituit. vt igit̃ hõ pugnare sciat more militum: semp̃ se in bellis exerceat. Nã tẽpore pacis faciunt tirocinia ne

tempore belli inuenianť ab hostib⁹ experti. Nã ꝛ dñs dimisit gentes inter filios ysrael vt in illis eos eruditet et discerẽt pugnare cũ hostib⁹ ꝛ habere cõsuetudinẽ pliandi. Quare eñ sit timẽt boies mort: quia nõ sunt adhuc experti. Probi milites ꝛ bellis assueti bella nõ fugiũt sed illis occurrũt Sic et beata lucia bellũ nõ fugit: sed in eo mori ꝓptauit. Uñ poterat in morte sua dicere illud apl's ad Thimotheũ. Bonũ certamẽ certaui. Ecce bonitas ꝑteris. Curſum cõsummaui. Ecce recꝛitudo intẽsionis. ꝛ ꝓterea sequitur de reliquo ẽ mihi reposita corona iustitie. Certũ est eñ ꝙ ois hõ qui cum hac sancta virgine pugnat ita ꝙ ante mortem nõ deficiat; sed qõ cepit fortiter teneat ꝛ nũq̃ fugiat: coronã acceꝓturus ẽ sempiternã. Bernñ. O felix ꝛ secura pro xpõ pugna in qua si fueris captus; si ad terrã ꝓstratus; si acriter vulnerat⁹; si etiã millesies (si dici ꝓsit) occisus; nõ fraudaberis a victoria nec ꝓ cõsequẽs a corona; si solũ nõ fugiamus Ad hãc coronã regalem ꝛ inclitam orante pro nobis sancta lucia nos xps perducat.

De sãcto thoma apostolo Sermo ꝑmus.

Quia vidisti me thoma credidisti.

Jobis vlti. Ut verbo vtar sancti Gregorij. Quid esse putam⁹, Nũq̃d casu gestũ esse credimus ꝙ electus ille discipul⁹ qñ ad discipulos dñs ẽ ingressus ipe cũ eis intus nõ esset; sed post veniens alijs referentib⁹ audiret; audiens dubitaret; dubitans palparet; nõ hoc casu (inquit) sed diuina dispensatõne gestum est Egit eñ miro modo diuina clemẽtia, vt discipulus dubitãs; dum in magistro vulnera palpat carnis, a nobis vulnera excluderet infidelitatio; ꝛ addit. Plus nobis thome infidelitas ad fidẽ; q̃ fides discipulo⁹ ꝛ credentiũ ꝓfuit; quia dum ille palpando ad fidẽ reducit; manẽs in fide omni dubitatõne postposita solidat. Et in alio loco dicit, Minus mihi magdalena ꝓfuit q̃ cito credidit; q̃ thomas qui diu dubitauit. Cõcludit ergo gregorius. Apl's ergo palpauit ꝛ exclamauit. Dñs meus ꝛ deus me⁹. Bene ergo dñs dicit. Quia vidisti me thoma ꝛ credidisti. ¶ In quo vbo describitur apl's ad duo ¶ Primo quantũ ad fidẽ q̃ xpm agnouit. ¶ Scõo q̃tũ ad rõnẽ; que eũ mouit. Ista eñ duo fidelem virũ ꝓficiũt ſz si fidẽ habeat q̃ summe veritati inhereat. ꝛ rõnẽ post, modũ addat qua qõ credit intelligat vt cõtra hereticos defendere illõ sciat ¶ Notañ ergo ꝑmo fides apostolica qñ dicit credidisti ¶ Notañ scõo ratio ad credendũ motiua: cũ addit: quia vidisti me. Nota tñ fm Gregoriũ. ꝙ apl's aliud vidit; ꝛ aliud credidit. Nã hominẽ vidit sed deũ credidit. Nã hominẽ vidit; ꝛ tõo exclamauit. dñs meus; ꝛ deus meus. Non eñ fides sed veritas ipsa fuisset nec meritũ habuisset. si in sua natura deũ vidisset. Quia fides nõ habet meritũ cui humana ratio ꝑbet expimentũ. Ergo apl's boiez xpm vidit; sed; verũ deum ꝛ oim dñm credidit esse. De visione et fide in sermonib⁹ alijs recolo me multa dixisse q̃ ꝑñt hic ꝑdicari. ¶ Est ergo notãdũ ꝙ cũ sctõ apl'o q̃tuor videre debemus

¶ Primo mundũ deficientẽ; vt ipm contemnamus.

¶ Secundo carnẽ inficientẽ; vt ab ea fugiamus.

¶ Tercio diabolũ seducẽtẽ siue ꝓ sup-

biam corruentes vt ab eo caueamus.

¶ Quarto dñm vocantẽ vt sequi contendam⁹. Est aũt hec distinctio sumpta iuxta auctoritatẽ Bernñ, q̃ dicit ꝙ vocat nos mund⁹ vocat caro siue corpus; vocat dyabol⁹; vocat xps. Mũdus ꝛ caro dicit. Venite ad me ꝛ ego decipiam vos. Dyabol⁹ dicit. Venite ad me ꝛ ego deciꝑã vos. Xpus dicit Venite ad me ꝛ ego reficiã vos.

Dico ergo ꝙ ante omnia videre debem⁹ mũdũ deficientẽ vt ipm nõ amem⁹ sed cõtemnamus.

Nã vt Greg. dicit. fugiend⁹ hic mundus ẽſz etiã si nos ꝓsperis oib⁹ demulceret. Cũ ergo nos tot calamitatib⁹ pulsat; tot angustijs premit; tot defectibus agitat; q̃d aliud q̃ ne ꝺiligañ clamat. q̃ vt ipm nõ amem⁹ ſz vilipendam⁹: eius ꝓtinuos defect⁹ aspiciamus; in omnib⁹ eius partib⁹. Sic enim scribit Jeremie, iij. Asperi terrã ꝛ ecce vacua erat ꝛ nihil: ad celos ꝛ non erat lux in eis. vidi montes et ecce mouebãt: ꝛ colles oẽs turbati sñt. Intuit⁹ sum ꝛ nõ erat hõ; ꝛ oĩe volatile celi recessit. Hec verba omnia sonant vanitatẽ ꝛ instabilitatẽ in omnibus ꝑtib⁹ mundi. Oĩa eñ sunt vanitati subiecta, q̃ de nihilo facta. ꝛ vt Greg. dicit, Uniuersa in nihilũ tenderent si nõ ea manus cõditoris retineret. Nam ꝛ vniuersa vanitas. Quid de ceteris sentiendũ sit videam⁹. Quẽ eñ ꝑsulũ romano ꝛ quẽ cesarũ oim sine regũ mũd⁹ hic nõ decipit. Cui nõ deficit. Sic eñ õr in legenda sci Sebastiani; sic mund⁹ ab initio oñes fefellit vt omnib⁹ ꝑbeat fuisse mentitus Uñ õr Baruch. iij. vbi sñ ꝓncipes gẽtiũ qui dominabañ sup bestias q̃ sũt sup terram qui argentũ thesaurizant ꝛ aurum in quo confidunt homines; ꝛ nõ est finis aquisitionis eor̃. Exterminati inquã sunt; ad inferos descenderunt ꝛ alij in locum eor̃ surrexerũt Ergo si factũ ẽ ita sicut tota die experientia docet. Facite vobis inq̃t amicos de mãmona iniquitatis; vt cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Scribit eñ in Romana hystoria ꝙ apud gallos hec cõsuetudo fuit olim ꝙ qr credebant animas imortales ꝛ alia vitam esse; sibi pecunias mutuabãt ꝛ dicebãt, Ego tibi hãc pecuniaz mutuo in hac vita: vt tu mihi reddas in alia vita. Utinã sic facerẽt bodie diuites mundi; vt diuitias necessario perituras ꝛ velint nolint hic relicturas; xpo in suis pauperib⁹ mutuarent; vt in alia vita centuplicatas acꝛerẽt; vt sunt vsurarij. Quare vsuras cũ deo nõ faciũt q̃ ꝑ vndecim nõ duodecim reddit; nec ꝑ libza solidũ i mense. sed ꝑ vno centũ; etiã in hac vita. sicut õr in euangelio Matñ. ꝛ in alia vita dat regnũ celor̃. ¶ Nã q̃dam narrañ sub hac figura a q̃dã scõ patre parabolã q̃ multũ cõfert diuitib⁹ Nã q̃dam ciuitas ruminata fuit cui consuetudo erat ꝙ omni anno vnũ dñm eligebant; ꝛ ei ꝙ faceret oĩe q̃ vellet ptãtem dabant. sed anno finito; ipm inuadebant; verberabant; oñib⁹ bonis spoliabant; ꝛ ad quandã insulam transportabant vbi nunq̃ dies erat; nec q̃d biberet vel manducaret habebat. ꝛ nunc frigore nũc calore tabescebat. Cũ q̃ q̃dam dñs eor̃ electꝰ cõsuetudinẽ illor̃ dedicisset toto illo anno quo ꝓfuit ad illũ locũ frumenta et omnia necessaria vite transmisit; ꝛ sic vbi alij erant in pensis; ipe requiẽ inuenit. ¶ Ciuitas mundus. Insula infernus vel quilibet penarum locus a q̃

bus qui vult euadere necesse hz̄ p̄ manus paupē illuc sibi p̄mittere. Hoc attendens apl's relictis omnib' secutus est dominū. Pro ceteris aūt que de hoc dici possunt expone diligenter parabolam.

Secundo debem⁹ vi-

dere carnem nos inficientē. Null⁹ eīm vnq̄z hominū fuit (excepto dño) quez caro nō infecit. Quis ex ea nō infectō nem originalē accepit. Prima eīm hora qua aīa illi infundit: mox ab ea maculat: nec maculare desistit q̄diu vivit. Ob quā causam exclamabat apostol⁹ Roma. vij. Infelix ego hō quis me liberabit de corpore mortis hui⁹. Video inq̄t aliā legē in membris meis repugnantē legi mentis mee: z captiuantem me in lege peccati. z multa de hoc ibi. De hoc p̄t exponi illud Jeremī. ij. Considera vias tuas in cōualle: z scito q̄d feceris. Conuallis ad quā ois in facto fluit est caro homis Ergo in hac valle stercoz osa: z omnibus malis z infectionib' plena vias tuas considera: z eas effugere labora Quis nō libenter fugit ab hoie lepza infecto. Quis si p̄t domū stercoz osā z fetidā nō declinat. Nonne formice z apicule fugiunt loca fetida. Nunq̄d nō raptus domū suam reliquit q̄n eaz sordidam inuenit. Sed q̄d (si ceci nō sumus) est caro nostra, nonne putrida quedā latrina et oim fetoz sentina, ḡ sunt fugienda a carnis vicia ꝑquibus anima mozit: virtus vtriusq̄z bominis infirmat: bō debilitat: mors accelerat: visus vtriusq̄z homis ebetat: z nō solum celeste regnum perdit immo etiaz terrenū. ¶ Un de Alexandro narrat hystoria: q̄ eius imperiuz tribus vicibus eruptauit. ſ. cultu vestium. apparatu ciboz: z maxime viciorum carnaliū quibus totum se dederat, nesciens miser his peccatis regna amitti: non acquiri. ¶ Insup narrat romana hystoria: q̄ Cipio ille magn⁹ q̄ deleuit Carthaginē consul hyspaniam missus: cū inueniret romanoz exercitum totum confusum: z sepe ab hostibus superatum: eo q̄ vacarent luxurie: et meretricibus plenus erat exercitus: z ipse duo milia scortorum ab exercitu repulisset: z omnia que voluptatem attinebant: ꝑcul abire mā, daret: mox a turpi sentina vacuꝰ factus exercitus: qui prius hostes fugiebat: animosus effect⁹: oīes aduersarios supabat.

Tercio debemus vide

re dyabolū fallentē z supbiam corruē, tem. z de hoc exponit illud Luce. xiij. Videbā sathan sic fulgur de celo cadentē. Sathan aduersari⁹ interpretat: z signat dyabolū q̄ nō cessat inuadere: nō cessat decipere: nō cessat ad superbiā inducere. Sz dum nos ei⁹ suggestiones sentim⁹: ei⁹ casū attēdam⁹ Scriptū est eīm Luce. xiiij. Qui se ex⁹ altat būiliabit z q̄ se hu. er. ḡ fm mensuram exaltatiōis erit mēsura casus. Ergo sicut maria ꝙgo dña nra q̄ fuit oim creaturaz būilima, sup oēm creaturā est pura z exaltata, sic dyabol⁹ qz supbissim⁹ vsq̄z ad locū infimū est deiect⁹. Un de lucifero Esa. lxiij. Detracta est ad inferos supbia tua cadauer tuū: quō cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris: q̄d dicebas i corde tuo. sup celū cōscendā tē. Et sequit. Uerū tn̄ in infernū detraberis: in ꝑfundū laci. Sic z ruit ois supb⁹: qz nō ē datū summis diu stare: sz cadūt grauiꝰ q̄ sederūt sublimi⁹. Fortꝰ ei cadit edificiū altū q̄z planū. z casus alti montis est grauior: q̄z sit collis. Lapis eīm ḡnito a superioribꝰ locis descendit tanto fortiꝰ z grauiꝰ cadit. ¶ Exemplū dan. iiij. de Nabucho. rege q̄ supbia elatꝰ ab oīnib' est deiect⁹: z vsq̄z ad ꝓsortiū bestiaz est deduct⁹. sz post q̄z fuit humiliat⁹: in regnū suū ē restitut⁹. ¶ Itē exēplū de Anthiocho rege. ij. Mach. ix. Qui in supbiā elat⁹ z cōtra dei populū eleuat⁹: in terrā deiect⁹ est: vt p̄ fetoze seip̄m sustinere nō posset: q̄re diuinā vitatē cognoscere coact⁹ est dicere. Justū est mortalē subditū esse deo z nō paria cū deo sentire. Un z ꝑpha dicebat. Uidi impium superaltatū et eleuatū: sicut cedrus libani. Uidi z ecce nō erat: q̄siui z nō est inuent⁹ locus ei⁹. Hec attendens apl's fugit supbiā z būilitatē appzehendit. Un z dño p̄ oia obediuit. Dicebat eīm dño volenti eū mittere ad indos. Tu es dñs deus me⁹: z ego sum seruꝰ tuus: fiat voluntas tua.

Quarto debemus vi-

dere p̄m ad refectionē eternā siue ad bzauiū nos vocātē. mat. xj. Uenite ad me inq̄t oes qui laboratis et onerati est': z ego reficiā vos. Un poterat dicere apl's illud Gen. xxxij. Uidi dōm facie ad faciē: z salua facta est anima mea. Si eīm tanta p̄t esse auiditas tpalis gl'ie vt p̄ ea multi oia pricula nō timuerūt: quāta dz esse cupiditas gl'ie eternal'. Un de Alexan. narrat hystoria q̄ satiari nū q̄z potuit i gl'ia. Quare: qz cū talis gl'ia oīno sit vacua: nō satiat: sz tm̄ inflat. Sz nō est tal' illa gloria eterna de q̄ dicit sctūs ꝑpheta. Satiabor cuz apparuerit gl'ia tua. Uidete ergo fratres stulticiaz nostrā: errorem nostrū: qz plures sequunt⁹ mundū deficientē: plures carnem inficientem: plures dyabolū seducentē z cuz suis sequacibus corruentem q̄z rp̄m reficientem. Ergo rogem⁹.

Sermo secundus de eodem apostolo.

Oli esse incredu-

lus sed fidelis. Jo. xxij. Naturale est summū bonū appetere: z illi placere velle. Oīe enim q̄ illi placet necesse est ē bonū: z q̄nto illi pl⁹ aliq̄d placet: tanto magis est bonū: eo q̄ nullo possit seduci errore cum oīa q̄ sc̄ in hoie legat patenter in corde. Homo eīm iudicat fm faciē z ideo sepe male: deus aūt intuet cor et ideo semp bene. Nolite inquit ipse Joh. vij. iudicare fm faciē sed rectū iudicium iudicate. Ergo qui deo placet absq̄ dubio bonus est: z tanto melior semper: quanto illi magis placet. Sed apl's ad Heb. xj. docet q̄ sine fide impossibile est placere deo. Quomodo enim illi placere posset q̄ in illū nō crederet. ḡ si illi desideram⁹ placere fidem in illū laboremus habere: quia z sic ipsi apostolo dictuz est. Noli esse incredulus sed fidelis. Nullus vnquā in mundo tyrann⁹ fuit cui seruus placuit infidelis: immo omnis talis: omnibus semp fuit odibilis. et si sic in aliis: q̄d in deo esse credis. ergo oīe malū detestat z odit: ergo bene a christo dictum est ipsi apl'o. Noli esse incredulus sz fidelis. In quo verbo dominus maxime docet duo. (nā q̄ vni dicit oīnib' dicit) ¶ Primo ergo docet q̄d nobis sit fugiēdū. ¶ Secūdo notat q̄d nob sit ap̄lectēdū. Nā fugiēdā docet incredulitatē: sz amplectendaz fidelitatem. ¶ Primū nega-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tiue ꝑmittit:cum dicit. Noli esse incredul⁹. ¶ Scõm sc̃z affirmatiue subiungit.cũ addit:sed fidelis. Uerũ q: vnũ dep̃deret ex altero:q: qui infidelis nõ est:fidelis ꝑ ꝓñs est:eo q vnũ alteri cõtradictorie oppositũ ẽ. Dicam⁹ t tractem⁹ omnia sim ul. ¶ Est igit notandũ q⁹ debem⁹ esse

¶ Primo fideles serui ꝑ cõparatõnẽ ad dñm.

¶ Secundo fideles amici ꝑ comparationẽ ad ꝓximũ.

¶ Tercõ fideles iconomi siue villici ꝑ compationẽ ad aurũ siue ad id qõ est dispensandum

Primo dico q⁹ debemus esse fideles serui ꝑ comparationem ad dñm.

Dignũ em̃ ẽ vt fidelis dñs fideles habeat seruos. Sz q̃s vnquã sic fidelis fuit vt dñs:q̃ ꝑ seruo t ꝑ malor ingrato suo se dedit in mortem. multos em̃ seruos lego se ī mortem tradidisse ꝑ dominis:sz nullos dños recolo me legisse q̃ ꝑ seruis dederint se in mortẽ. ḡ vide q̃s fideles seruos deberet habere xp̃s q̃ cũ esset omniũ dominor dñs t regũ rex summ⁹ ꝑ seruis ingratis sponte est mortuus. P̃s. Fidelis dñs in omnib⁹ vijs suis Jo omnib⁹ vijs dicit:q: in redimendo in defendendo:in custodiendo. Apl's Fidelis dñs q̃ nõ ꝑmittit vos tempt are supra id qõ potestis: sz faciet cũ tẽptatiõe ꝓuentũ vt possitis sustinere. Dignũ igit est vt fideles serui sim⁹ dum tam fidelẽ dñm habeam⁹. Dicitur em̃ Eccli. xxxiij. Seru⁹ fidelis sit tibi sicut anima tua. Sz q̃s hodie in tota ẽangeliũ est fidelis et prudens seruus. Plures valde sunt q̃ seruiunt mundo:t plures q̃ dyabolo q̃z q̃ xp̃o. Utinã miseri pctores attenderẽt q̃nta ẽ fidelitas canũ t equor ad dños quanta leonũ ad benefficos; vt sic saltem cognoscerent:q̃nta deberet esse fidelitas curatr redẽpti nõ auro sz sanguine dei viui:siue tam sollicite custoditi ad dñm creatorẽ t gubernatorẽ. O ingratitudo xp̃ianor oim detestãda:q: maior est inuenta fidelitas in suis paganis ad dños temporales. q̃z sit in xp̃ianis ad dñm eternalem. ¶ Narrat em̃ hystoria romana q̃ quidaz noie machoni⁹ orator clarissim⁹ De incestu est apud iudices accusat⁹ Ad qõ ꝓbandũ:q̃dam ei⁹ seru⁹ ad testandũ est aduocat⁹ tanq̃z q̃ eius crimínis erat conscí⁹ Cũ q̃z fidelis suus videret dñm valde dolentẽ t nimiuz ꝓtimescentẽ ait ad eum. Noli timere mi dñe sz secure me iudicib⁹ trade certus q̃ nihil dicam. Tradidit eũ iudicibus. Qui adeo fuit fidelis vt multis verberib⁹ lacerat⁹:eculeo diu suspensus:laternis ardentib⁹ tot⁹ adustus: omniũ accusatiões fide ad dñm sua ra subuertit.t addit hystoriographus: q̃si de tanta fide admirãs. Argui fortuna merito põt:eo q̃ tantã fidelitatez seruili cordi impressit. Quis ita q̃z hodie xp̃ianus sic est fidelis ad xp̃m. Tales olim martires fuerunt:talis t hic sanct⁹ apl's fuit q̃ ꝓ xp̃o mori nõ timuit. Uñ t xp̃o volenti cum mittere ad indos;respondit Tu es dñe meus:et ego sum seruus tuus. fiat voluntas tua.

Secundo debemus esse fideles amici per comparationez ad ꝓximũ. Nam sicut dicitur Eccli. vj. Amico fideli nõ est cõparatio:t nõ est digna comparatio auri nec argenti que possit resistere contra bonitatẽ fidei illi⁹. Sicut enim in libro suo doc̃et Valeri⁹ maximus:t etiã Seneca Maius est vinculũ amicicie q̃z sit parentele. Nã a parentela põt separari beniuolẽtia;t interuenire inimicia:sz nõ ab amicicia. põt em̃ hõ cõsanguineꝰ esse inimic⁹. Item cõsanguinitas cõtrahit ex natura:sed amicicia ex voluntate libera:q̃re facilius a ꝓpinquo quaz ab amico põt se hõ auertere. Et addit Valeri⁹ q̃ amicicie vinculũ temere assumi nõ debet;sed semel assũptum vlteri⁹ decet sp̃ seruari. Et addit q̃ vera fides amici maxime cognoscitur in aduersis.t ista oĩa ꝓbam⁹ multis exemplis. De q̃b vnũ refero in q̃ ad ꝓmũ fidelis cõprobat amicicia ¶ Nã apud romanos q̃dã noie gracchus morti damnat⁹;t iam bonis oĩbus spoliat⁹;oĩ erat auxilio destitutus. duo tñ ei⁹ amici pompei⁹ t lector⁹ telis hostiuz vndiq̃z ruentiũ se opposuerunt;t vt amic⁹ euaderet effecerunt. Nam pompei⁹ vt ille facilius euaderet se ꝓsequentib⁹ eum in porta ciuitatis opposuit nec ex ea pelli potuit nisi post q̃z multis vulneribus ꝓforatus occubuit;t p corpus suũ viam aduersarijs dedit. Lector⁹ amicus alter in ponte super tyberim stetit: et eum donec graccus transiret in ardore spũs sui contra oĩes defendit. Cũ q̃z vi multitudinis ꝓmerer vt tam sustinere nõ possz; se lateraliter ꝓtio mucrone trãsfodit;t saltu celeri in ꝓfundum tiberis se ꝓiecit;t sic amicũ defendendo vterq̃z amicus occubuit. Reuera amicicia dare solet vitam ꝓ priam pro vita alterius conseruanda Sed hodie prochdolor nulli sunt amici persone;q̃uis multi sunt amici fortune. Setus;tñ noster apl's veram ad ꝓximũ amicicia3 habuit;p cuius salute vitam suam posuit. Uñ potuit dicere cũ apl'o paulo ad frẽs t ad ꝓmos oĩes libenter impendã t supimpendar ego ipe ꝓ animabus vestris;q̃ nõ solũ verbo dirit:immo t facto perfecit;sicut et ipsa legenda ostendit.

Tercio debemus esse fideles villici per comparatõnẽ ad mũdanũ thesauꝝ vt fideliter dispensem⁹ omnia q̃ a deo accepim⁹. Q̃ nũc vere facimus cũ superflua omnia damꝰ Dispersit em̃ dedit pauperib⁹ iusticia eius manet in seculũ seculi. Oĩes em̃ diuites t maxime principes de diuitijs omnib⁹ bonis acceptis reddituri sunt rõem si famelicos cibauerũt.si sitibundos potauerũt.si nudis vestimenta dederunt.si peregrinis portaz aperierunt. De his em̃ vt ꝓtz Math. xxv. Dñs in iudicio petitur⁹ est rõem Et ex his cõclusionẽ vltimã faciet. bonos villicos munerans:malos eternaliter damnans. Uñ q̃libz nũc bene dispensans audiet dñm sibi dicentez illud Math.xxv. Euge serue bone et fidelis q: in pauca fuisti fidelis super multa te constituã: intra in gaudiuz dñi tui. Uere tpalia oĩa sunt pauca eternis diuitijs cõparata:immo potius dicẽda sunt nulla. Bzego. Si cõsiderem⁹ frẽs q̃ t quanta sit q̃ nobis ꝓmittunt in cclis;t vile scunt animo omnia q̃ habem⁹ in terris. Sz audite q̃d dicit Math.xxiiij. Quis putas est fidelis seruus t prudens quẽ cõstituit dñs sup familiã suã; vt det illis in tpe tritici mensuraz. Beat⁹ inquit Fuus quem cum venerit dominus inuenerit sic facientem:quia super omnia bona sua constituet eũ, ḡ econtrario quẽ inuenerit contrariũ facientem;t eum excludet a bonis;t tradet tortoribus

sempiternis. Unde dictū est illi q̄ talentū domini sui abscondit: non tradidit nūmularijs Math. xxv. Serue male: & piger: sciebas q̄ meto vbi nō semio &c. & addidit. Inutilē seruū eice in tenebras exteriores. Sz plorādum est hodie & toto corde dolenduz q̄ fideliores sunt inuenti pagani i dispensatiōe thesauri sibi cōmissi q̄s sint homines xp̄iani. ¶ Nā Scipio princeps nobilissim⁹ Romāor dū postularet vt rōem redderet de innumerabili quasi pecunia sibi cōmissa: tradidit eis librū in quo expense erāt q̄s fecerat: nec cum eis ad legendū voluit ire: certus q̄ bene expenderat. Dixitq̄ ad senatū. Nolite patres de mea innocentia dubitare: q̄ Affricā totaz vestre potestati sbiecerim: tū nihil ex ea qō meū possit dici p̄ter nomen et gloriā reputaui O si tales hodie eēnt xp̄iani: q̄s ecure viuerent q̄s ecure decederent: & q̄s ecure se diuino iudicio p̄sentarent. Et q̄ talis fuit ap̄s et omnia sua dedit paupibꝰ immo & illa oīa que ille rex indoctū sibi tradiderat ad fabricandū palacium. ſō fidelem se ostendit villicum: dū commutauit t̄pale palaciū in eternū. Lege omnia in legenda. Rogem⁹.

De sancta Agnete virgine & martire Sermo prim⁹

Gloriosa dicta sūt

g de te ciuitas dei. p̄s. Hoiez ex duabus natur̄ dicimus esse compositū. Una spirituali. Secūda corporali. & auctoritas clamat et rō cōfirmat: & certa experientia nobis probat. Naz corpori de sui natura cōuenit non viuere: non sentire: q̄a si hoc inquantū est corp⁹ haberet omneq̄z corpus viueret & sentiret, cuz hoc falsum apertissime constat: eo q̄ multa corpa sunt que nec viuūt oīno: nec sentiūt. Restat (vt Auicēna dicit) in corporib⁹ nostris esse aliq̄d q̄ corpori vitā & sensum tribuit: q̄ quic quid illud sit nos cōmuni vocabulo vocamus aiam: q̄ nomen est officij nō nature. Juxta ergo hāc naturā duplicē: duplex in sctis consideraī vita. Una interior que consistit in mente. Altera exterior que resplendet in carne siue exteriori cōuersatiōe. Prima facit hoiem gratū. Scōa facit hoiem mundo formosum. Prima scōe ē fundamentū: sz secunda est p̄me signuz Ergo sanctissima agnes in p̄missis iam verbo ab hac sanctitate duplici cōmendaī. ¶ Naz primo cōmendaī ab excellentia sctē vite qua fulsit in corde. ¶ Scōo ab eminentia clare fame q̄ nimia honestate fulsit i carne. ¶ Notaī aūt vite sanctitas q̄ p̄ficit hō interior, cuz dicit. ciuitas dei. ¶ Notatur etiā fame luminositas q̄ p̄ficit hō exterior: cum subinferī. Gloriosa dicta sunt de te. Quicq̄d enī ab hominib⁹ de aliquo ōr: fm vitā exteriorē accipit̄ tur: eo q̄ ab eis exterior sola videatur Dicam⁹ ergo ciuitas dei. ¶ Est aut̄ notandū q̄ vt materialis ciuitas sit p̄fecta quattuor maxime requirunt. ¶ Primū est q̄ sit alta siue in alto fundata vt ad eā difficillime ascendatur. Nam nō libenter exercitus ascendit montem. & p̄pter difficultatem & defectum aque q̄ vt plurimū inuenitur in monte. ¶ Secundū est vt sit clausa. ſ. aquis circundata: vel fossis: murisq̄z vallata: ne subito ab hostibus in eaz intreī. ¶ Terciū est vt sit fort̄ & firma nō sup arenam sed sup saxum fundata. vt non facile dirimetur. ¶ Quartū est vt fideli & prudenti consilio sit gu-

bernata ne ab hoste falleī. Beata igit̄ Agnes vt spiritualiter loquar fuit

¶ Ciuitas alta per cōtemptū temporalis substantie.

¶ Ciuitas clausa per murum virginalis continentie.

¶ Ciuitas fortis per virtutis donationē constantie.

¶ Ciuitas prudēter & fideliter gubernata p̄ dictamen sapientie.

Si quis enim legat perfecte eius legendam inueniet quattuor ista patenter in ea.

Dico ergo q̄ agnes

beatissima a vero agno sic est appellata: eo q̄ fuerit nobilissima virgo et speciosa. Fuit ciuitas alta in summis & eternis montibus collocata p̄ contemptum mundi oīū is temporalis substantie. Ulī cum p̄fecti filiꝰ omnē mundi gl̄iaz & diuitias p̄mitteret ab ea oīa velut q̄daz stercora sī repputata, & ideo de ea cōueniēt pōt exponi illud Math. v. Nō pōt ciuitas abscondi supra montē posita. i. sup̄ xp̄m In alto fundata fuit hec virgo scrissima que p̄pter amorē sponsi cōtempsit t̄palia omia. Ulī nō potuit esse absco, sa nec mūdo celari ciuitas illa: sic ab amore t̄paliū elevata. Sed q̄s hodie nō cecidit ab hoc monte: q̄ non totus p̄stratus iacet in valle: adherens tot, aliter ipsi terre. Terrā operamur: de terra loquimur: & terram sequimur: p̄s. Humiliata est in puluere anima nostra: conglutinatus est in terra venter noster. Conglutinatus: q̄s sic fortiter terre coniunctus: sicut forti bitumine lapides cōiunguntur vt vix amplius dissoluantur. Quis vn̄q̄ populus sic fuit auaricie sic pecunie fuit vt est hodie populus christianus: Ad hoc iam deuenit vt non solum populares p̄sone viles: sed milites: comites: barones: facti sunt mercatores. saltum per interpositam personam. Non tales fuerūt sapientes antiqui: non tales philosophi qui p̄p̄ mūdanam gloriaz omnia contempserūt ¶ Unum aūt referam quod iuxta romanam accidit regionem in Alexia. Ubi quidaz ab omnibus ibidem piscantibus vnum iactū rheti siue ſn̄tū de piscibus vno iactu caperet: emit Cumq̄z crederent extrahere piscem: mensaz auream magni ponderis extraxerunt. Inter piscatores igit̄ & emptorem controuersia orta est. et dicebant piscatores se capturam piscium vendidisse. & illum emptorem pisces non auruz emere voluisse. Delata est igitur res ad populum ciuitatis: et placuit cunctis vt ad deum apollinez quem colebant p̄o filio habendo super hoc cōmitteretur cui deberet aurea mensa dari. Tunc deus eoruz respondit: illi mensam de septem eoruz sapientibus esse dandam qui sapientia ceteros anteiret. Habito ergo cōcilio tradiderunt eam taleti tanquaz omnium sapientiori. At ille contempsit non accepit. Sed secundo a se sapienti transmisit: & ille tercio destinauit. et sic dum p̄o nes transisset & vltimus ad appollinem detulit: & eam illi obtulit. Quis de hodiernis christianis talem mensam xp̄o offerret: & non potius sibi retineret.

Secundo btā agnes

fuit ciuitas clausa & muro valloq̄z p̄cincta virginalis continentie. Nam adeo fortibus seris vndique clausa

fuit vt nō sol'ū facta sed nec a viro nobilissimo audire passa est verba: sz ait Discede a me pabulū mortis. vt patz clare in legenda. Quō cogitabat de stupro que non poterat aliq̄d audire de matrimonio. Uū ipsa fuit illa ihe rusalem q̄ edificak vt ciuitas: sicut habēk in ps̄. Uere eīn ad modū ciuitatis fuit edificata: q̄ diuitijs spiritalibus tota plena: pulchritudine tot⁹ honestatis ornata: muro z vallo pudicicie vndiq̄ fuit cincta. Sz nunq̄z vgines nostris temporib⁹ sunt tales q̄ aīa sūt corrupte q̄z apte: fracti sunt mō muri Porte sensuum nō claudunk: vallus nullū: omnia indisposita sunt. z oportet q̄ nuptui pri⁹ tradank q̄z ad tempus pubertatis attingant: ne pri⁹ forte stupreīk q̄z maritis tradank. Unde ōr Osee. ij. Uuri irīm dissipati sk z porte eius exuste sunt igni. Jheruſalem virginem puellam signat: que muros castitatis violat: z portas sensuum clausos non seruat: sed se exponit anteq̄z nubat. Non sunt tales apō frisones xp̄iane puelle. Nam gens illa frisonum miro modo castitatez zelat. z grauissime puniunt si quos vel si q̄s transgressores inueniant Filias ergo suas in domib⁹ propr̄ijs diu seruant: nec ante triginta quasi annos p mittunt q̄ nubant: z ideo nō sicut nostre filios debiles z modicos generāt sed robustos z magnos sicut experiētia probat.

Tercio fuit ciuitas fortis z firma p̄ donū cōstantie.

Nā nullis minis: nullis factis potuit a suo p̄posito p̄mutari. Uerba spreuit: ignem extinxit: z lupanar in orationis domicilium permutauit. Naz dicitur in legenda q̄ prefectus primo eam blandis sermonibus premonebat. de hinc terroze pulsabat. Sed xp̄i virgo non blandimento seduck nec terroze concutik: sed eodem vultu z eodem animo pseueranz: z terrentē simul z blandientem animo deridebat. Cūq̄z prefectus diceret. Cupio consulere infantie tue: tunc illa dicebat. Noli infantiam corporalem ita in me despicere vt putes me te velle propicium habere. Lege ibi. Sed vñ ei tanta potuit esse ꝓstantia. Non fuit hoc sue potestatis sed diuini muneris. Illius inq̄z de q̄ dic̄ dauid Fortitudo meaz laus mea dominus: z factus est mihi in salutē Habens itaq̄z in seipsa eū qui est omnium fortitudo. audiebat ab eo illud Jereīn. j. Ne timeas a facie eorū: nec eīn te timere faciam vult⁹ eorū. Ego inquit dedi te in ciuitatem munitam z columnā ferreā: z murū eneū: z sup omnē terram: z sequik. Bellabūt aduersum te z non prevalebunt: q̄z ego tecum sum dicit domin⁹. Quomodo posset vinci vel perdere qui secum habet oīm potentē: fortificantē: z adiuuantem. Sz vbi hodie fortitudo. Nō dico eīn in feminis sed in viris. Unde ōr Job. xiij. cuilibet nostrū. vbi est fortitudo tua: patientia tua: z pfectō viarum tuaz: venit inq̄t sup. replaga et defecisti: tetigit te z ꝓturbat⁹es. Quis hodie (nō dico ad facta sed) patiēs inuenik ad vba. Quis nīm si audit diplicēs vbū nō p vbo si poterit reddit factū. Lup⁹ aial magne crudelitatis cōtent⁹ est lege tali vt sic boiem ledat vt lesus ab eo fuit: sed homo anial mansuetum natura: sua natura deposita et natura crudelissime fere sumpta: non reddit pugillum pro pugillo. sed respondet gladio. et sepe pro verbo et pro ictu modico: letali vel mortali vulnere ferit. Non fuerūt tā impatientes illi summi nobilesq̄z romani: q̄ nō solū verba sed remittebāt et facta: nō parua sz magna. ¶ Nam tibullus vir amplissime dignitatis z summis honoribus funct⁹. Dum in licia puincia moraret duos nobilissimos suos filios a militib⁹ egypti occisos cē cognouit: quoz interfectores ad cūvinctos regina egypti Cleopatra misit: vt et eis quā vellet appeteret vltionē. At ille vt patientissim⁹: hoc accepto beneficio quo nullū maius lugenti poterat dari. dolorē cedere virtute coegit et carnifices filioz intactos: ad regīnam remisit dicēs. Hanc vindictam nō suā sed senatus esse debere. Ultrīnā nos sic cū offendimur diuino senatui vindictas relinq̄rem⁹ qui dicit Deuk. xxxij. Mihi vindictā et ego retribuā Nullam eīn iniuriā inultaz relinqueret si se homines nō vindicare vellent sed ei suas vindictas cōmitterenk: q̄z uis etiā nō semp⁹ qñ vellēt hoc faceret quia tēpus cōgruū expectaret.

Quarto hec virgo sacra fuit ciuitas regia fideli ac prudenti consilio gubernata

Non eīn humana prudentia sed diuina gubernabak sapia: et ideo nulli deceptioni potuit esse suppositā: sed verba prudētie admirabilis loquebat sicut per totā ei⁹ patet legendā. Unde Ambrosi⁹ dicit de ea q̄ erat corpore iuuēcula: sed animo cana. Uñ hec ē ciuitas illa parua Ecclīastes. ix. contra quē venit rex magnus z vallauit eam: sed inuentus est in ea vir pauper z sapiens qui liberauit vrbem per sapientiā suaz. Ciuitas parua: agnes humilima. Rex ille magnus: diabolus vel pfectus: qui hanc ciuitatē obsedit: dū tot penis eam afflixit: vbi pauper z sapiens xp̄s fuit q̄ eam inhabitans sua sapia liberauit. Ipse ei ē q̄ dixit discipul'is suis Matb. x. Dū steteritis ante reges z pīsides nolite cogitare quō aut quid loquamini dabitur eīn vobis in illa hora q̄d loq̄mini. Non eīn vos eritis q̄ loquimini: sed spūs patris vestri qui loquit⁹ in vobis. Et Luce. xxj. Ego dabo vobis os z sapientiā cui nō poterūt resistere oīnes aduersarij vestri. Exemplū de sctō stephano Actuū. vij. Lege historiā z illa narra q̄ spectāt ad hanc materiā. ¶ Sed nota hic q̄ sunt multi q̄ nec credunt diuinis consilijs nec humanis. z ideo cito cadunt z in omnia mala ruunt. Nam z capta carthagine quidā romanoz sapientissimus futura cōsiderans ne destrueretur consilium dabat: sciēs q̄ si quis a romanis frenuz auferret: mox omni voluptati se traderent: z gladios in seipsos conuerterēt: quia equus freno carens nō obedit sessori: qō z factū est. Nam carthagine ōstructa que romana corda frenabat: romani dū bella ciuilia non haberēt: ad intestina bella cōuersi sūt. et sic destructio Carthaginis occasio fuit romane destructōis. Quare etiā est sapientū regi consilio z maxime diuino q̄ in nullo potest errare futuro. sequik. Gloriosa dicta sunt de te. Que sunt hec gloriosa Reuera quia puella paruula sic mundū contēpsit: sic virginitatē seruauit: sic z ignes z penas cōtempsit: q̄ tantā constantiā in cūctis exhibuit: q̄ tam prudēter respondit: q̄ deus sic eā z capillis z celesti veste vestiuit: q̄ lupanar sic illustrauit: q̄ mortuū suscitauit: q̄ filiā constantini a lepra curauit. q̄ parentib⁹ suis octaua die post mortē apparuit: z q̄ sacerdotem ecclesie sue qui cā iubente pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pa desponsauit ab omni carnali tem/ pratione curauit. Lege hec omnia in legēda ꝛ predica. ꝓpter que omnia po terat ei dicere illud Esaie. l. Induere vestimentis glorietur ciuitas sancta. Omnia em̄ ista que dicta sunt ꝛ innu mera alia fuerūt eius indumēta qui/ bus mūdo apparuit gloriosa.

De eadē virgine ser/ mo secundus.

Enerunt nuptie

v agni ꝛ vxor agni p̄parauit se Apocal'. xix. Quales sint ille nuptie eternales: q̄ nobilissime: q̄ iocundissime: q̄ copiosissime quis nostꝝ sufficiat vel verbo dicere vel cor de pensare. Esaias inquit. Oculꝰ nō vidit deus absq; te que p̄parasti dili/ gentibus te. Nam ꝛ videmus in his tēporalib⁹ nuptijs dū quis nuptias fi lio suo facit q̄ tūc quicq̄d potest ostē/ dit: imo si dici posset plus facit hō q̄ possit. Unde sicut legitur Hester. ix. Pro nuptijs ꝛ coniunctione Hester iussit rex parare conuiuiuꝫ iuxta ma/ gnificentiaꝫ triumphalē. ergo si sic in nuptijs faciunt homines mortales: quales sunt nuptie quas filijs suis fa cit rex immortalis. Has nuptias dū agnes beatissima fide p̄cepit: ad eas toto posse p̄parauit. ꝛ ideo bene dicit Venerūt nuptie agni ꝛ vxor agni pre parauit se. Nam q̄uis prius fuerit p̄ paratio: q̄ nuptiaꝝ celebratio: prius tamē celebrationē p̄mittit: quia finis semp id qō est ad finē precedit: non in re sed in intentōne. Nam licet flos in arbore p̄cedat fructū tēpore: fructus em̄ p̄cedit florem operantis electione et intentione. Sic et agnes sanctissi/ ma p̄us fm intentionē illas eternas nuptias concupiuit: ꝛ ad amorē earū se postea p̄parauit: q̄ q̄ ipsa prepara tio p̄cesserit tēpore nuptiaruꝫ celebra/ tionem ꝛ coniunctionē. Juxta hec igi tur in verbo premisso duo notantur.

¶ Primū est dignitas meriti quo sub sit in via. ¶ Secundū est sublimitas premij quo fulget in patria. Primuꝫ scz meriti dignitas notat cum dicitur vxor agni p̄parauit se. Sed scōm scz premij sublimitas notatur cum p̄mit titur. Uenerūt nuptie agni. Dicamus ergo vxor agni p̄parauit se tē.

¶ Prio per cordis mundiciā se diui/ nis seruitijs deuouēdo.

¶ Scō per cōdignā penitētiā carnē operibus macerando.

¶ Tercio per malorum tolerantiam ipsis resistendo

In his em̄ tribus vita p̄fecta cōsistit.

¶ Primo si mundicia et deuotio sit in corde.

¶ Secundo si castigatio sit p̄o pec/ catis in corpore.

¶ Terio si patiētia appareat in vtroq;

Dico q̄ hec btā vir/ go se p̄parauit. Primo perveram cor

dis mundiciā ꝛ oratiōnē deuotā. Si/ em̄ cor est omniū membroꝝ p̄mū et fontale totius vite motusq; p̄ncipiū: sic mundicia est bonoꝝ omniū funda mentū. In cuiꝰ signū albedo omniuꝫ coloꝝ est p̄ncipiū: nec cōgrue potest color aliquis pingi nisi ei fuerit albe/ do substrata. Unde pictores omnes aliquid pingere volentes: calcem vel aliquid album ꝓ fundamento suppo nunt. Sic ꝛ virgo sancta p̄mo se mū/ dam in corde seruauit: deinde mūdā se foris exhibuit. Sicut em̄ immun/ dicia exterior immundicie interioris est nuncia. sic exterior mundicia inte/ rioris mundicie est indicatiua. sicut ꝛ

effectus indicat suam causam. Nullꝰ em̄ motus est in homine: qui nō cau/ setur ex corde. Cum igitur agnes sic munda exterius fuerit: vt nec in lupa/ nari inquinari potuerit: q̄ veram ha/ buerit mundiciaꝫ in corde: verū argu mentū extitit. Ipsa em̄ sciebat in eccle siastico esse scriptuꝫ. Qui domiuū ti/ ment p̄parabunt corda sua: ꝛ in con/ spectu illius sanctificabunt animas suas. Preparātur corda per mundi/ ciam ꝛ p̄ inuocationē diuinā: quia li benter venit dñs ad locum mundū si fuerit aduocatus. p̄s. Desideriū pau perum exaudiuit dñs. p̄parationem cordis eorum audiuit auris tua. Li/ tissime audit dominꝰ mūdos corde ꝛ omne q̄ postulāt libens donat. Un testatur Jeronimꝰ. Sibillā a deo do num ꝓphecie accepisse merito virgina lis mūdicie. Et narrat de quadā regi na orientis quā sepe Romanos debel lasse dicit merito castitatis. Utidemꝰ apes amare mundiciā: ꝛ de suis do/ munculis omnia p̄ijcere fetida ꝛ im/ munda. immo quidem ex eis ad hoc sunt ordinate quarū officiū ē domun culas mūdas seruare. Turpe ē em̄ vt hō immundiciā amet: quā apicula dete/ statur. Sed ꝓh dolor q̄dā sunt fil'es sch̄roffis q̄ libentꝰ in stercoribꝫ babi/ tant: ꝛ tota die pedib⁹ voluūt immundi cias: q̄s ipsi appetunt inē rosas. Tur/ pe videt talia dicere: turpius ē ea fa cere. Uere hodie p̄t dici de quolibet nostrū illud Prouerb. Quis gloria/ bitur mūdū se hīe cor. immūda sunt cor da: immūda sunt verba: immūda sūt opa ꝛ oīa sic oculata pudicicia: sola hodie regnat luxuria.

Scō beata Agnes

e p̄parauit ꝓ exteriorē penitentiā car/ nē ieiunijs ꝛ vigilijs edomādo. Oēs em̄ creati sumꝰ esse sub peccato sicut dicit Aplus ad Romanos. Itē Jaco bus in canonica. In multis offendi/ mus oēs. Q̄ exponēs Jeronimꝰ ait Offendimꝰ dicit nō offenditis: cū pri ma p̄sona loqueret apl's. dans intelli gere q̄ ipsi apli offendebāt. Un ꝛ Jo bānes in sua cano. Si inq̄t direrimꝰ quia peccm̄ nō habemꝰ: nosipsos sedu cimus: ꝛ veritas in nob nō est. Qua re ita? Ut intelligatis q̄ et virgo hec sancta nō fuerit absq; culpa saltim ve nialiꝫ: ideo egebat penitentia. Unde ꝛ de beata Cecilia dicit q̄ cilicio ad car nem induta erat. ꝛ q̄ carnē ieiunijs et vigilijs edomabat. Sciebant em̄ be sancte virgines dictum fuisse illi regi sancto. ij. Paralipome. xx. Impio p̄e bes auxiliū: ꝛ bis qui oderūt dominū amicicia iungeris: ꝛ idcirco iram do mini merebaris. Ecce culpa: sed bona inuenta sunt in te: eo q̄ abstuleris lu/ cos de terra: ꝛ p̄parueris cor tuū ad requirēdū dominū deū tuum. supple per penitentiā. Sed cū simus omnes hodie peccatores: non sicut sancti qui leuia cōmittebant: sed sicut crimino si qui omnib⁹ peccatis se implicāt. Ubi est pnia. Quis hodie dolet si deuꝫ of/ fendidit. Uere plus dolet si azinum p̄didit: quia azino p̄dito mox eū que/ rit: sed deo p̄dito et ꝓpa longissima nō requirit. ꝛ ꝓpter ea cōqueritur dñs Jeremie. viij. dicit. Nunq̄d qui cadit nō resurget. Et q̄ auersus ēnō reuerte tur? Quare ergo auersus ē p̄pl'us ille auersione cōtentiosa appēbendēt hu/ mana siue mūdana ꝛ noluerūt reuer/ ti. Attēdidi inq̄t ꝛ auscultaui. Nemo q̄ bonū est loq̄turnec est qui agat pe nitentiā sup̄ peccato dicēs Quid feci? Omnes inquit cōuersi sunt ad cursū

suum: quasi equus impetu vades ad prelu. O vtinā attenderēt q̄ vtilis sit pnia: licz modo videat amara. Nam z videm⁹ q̄ amara medicina magis q̄ dulcis est pficua. Dicunt philosophi q̄ amigdalus amara plus q̄ dulcis valeat ad medicinam: nec in ea arbore est aliq̄d inuenire q̄ miro modo nō cōueniat medicine. Sic penitētia videt amara: sed multe est dulcedinis adductiua. Nam z poma oīa prius sunt amara q̄ dulcia. Et aqua in fonte est amara. Jam mari q̄ est fons oīm aquarū. sed fit dulcis vena post q̄ in terra est fortiter cōcussa. Unde in figura Ezechiel'. v. Datus ē ei liber ad deuorandū q̄ erat scptus intus z foris: z scripte erant in eo lamētatōnes vtiq̄ pnie. carmen gloriet: et ve damnationis eterne. Ut sic agens penitētiam que nūc videt amara: cōsideret vite eterne pmia: z ipsa loca penalia: z sic ei dulcescat penitentia: vnde subdit ipse Ezechiel. Et comedi volumē z factū est in ore meo tanq̄ mel dulce eo q̄ amaritudo penitētie vertitur in dulcedinē. Nam z dulcis est somnus post vigilie afflictionem: dulcis est requies post labores: dulcis est sanitas post languorē: dulce lumē post longā cecitatē: dulcis valde trāquillitas maris post tēpestatē: z post longā pluuiā serenitas magis delectat q̄ ante: z sic est in omnib⁹ alijs inuenire. Et hoc ē q̄ dicit Thobie. iij. Hoc habet pcertō omnis qui colit te: quia vita eius si in pbatōe fuerit coronabit: si aūt i tribulatōe fuerit liberabitur: z si in corruptiōe fuerit ad misericordiā tuā venire licebit. Non enī inquit delectar⁹ in perditōnib⁹ nostris: quia post tempestatem nostram tranquillū facis. z post lachrymationē z fletum exultationem infundis

Tercio se preparauit

per veram patientiā siue per malorū tolerantiā: tormentis corporalib⁹ nō cedendo. vnde verbera z ignes non timuit: lupanar nō erubuit: nec gladius lictoris expauit: quia etsi fuerit iuuencula corpore vel etate: nō tamen mente vel fide. Unde Ambrosius. Corpore quidē iuuencula: animo cana. sciebat enī esse scriptū. Eccles. ij. Fili accedens ad seruitutē dei. sta in iusticia et timore: z ppara animā tuaz ad tēptationem: suple sustinendā. Omnis enī qui accedit ad dei seruicū se pparare debet ad bellum: quia statim armat diabolus cōtra eū. Exemplū de Job Exemplū etiā de Thobia: cui dictum est quia acceptus eras deo necesse fuit vt tēptatio probaret te. Unde Gregorius dicit q̄ illos solum diabolus pulsare negligit quos quieto iure possidere sentit. Unde abbas Johānes vt dicit in vitas patrū. dum semel rogasset deū vt nō temptaret omnis ab eo tēptatio ablata est: sed videns se minus pficere deum rogauit et temptatio redijt. Et hec fuit causa quare de⁹ dilectū apostolū nō exaudiuit orantē p amotione stimuli carnis: sed audire meruit: sufficit tibi gratia mea: q̄a virtus in infirmitate pficitur. Unde concludit idem paulus. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xpi. ij. Cor. xij. Non sunt ergo fugienda xpalia mala nō fugiēda tormēta: sed cū xpo pon⁹ sustinēda vt p hoc fugiam⁹ eterna supplicia: z pmia cōsequamur eterna: q⁹ fm apl'm si fuerim⁹ socij passionū: erimus z consolatōnū: ad hoc perducat nos christus.

In cōuersione sancti Pauli apostoli Sermo pmus.

Surrexit saulus de

terra apertisq̄ oculis nihil videbat Actuū. ix. Si q̄s ephe hodierne hist'iā diligenter legerit apte videbit: q̄ duplex fuit visio i paulo. vna exterior: q̄ cōsistit in oculo corporali: altera interior: q̄ cōsistit in oculo intellectuali: z q̄tū ad visionē corporalē ad xpm cōuersus fuit⁹ est cecus Unde aptis oculis nihil videbat: sed q̄tū ad spūalē maxime fuit illuminatus. Un dixit dns ad ananiā de saulo Et ecce videt virū ananiā nomie ad se introeuntē: constat q̄ de visione intellectuali hec dicit: q⁹ in illis trib⁹ diebus visum corporalē nō habuit. Erat inq̄t trib⁹ diebus nō videns z nō manducās neq̄ bibens. Un erat quoddā mirabile: quia dum visum amisit exterius ipsuz accepit interius: z q̄diu habuit visum ad mundū: totus cecus erat ad xpm. visus enī corporalis est impedītio spūalis: quia aīa ad exteriora diffusa: ad interiora est quasi nulla. Un narrat Jeronimus q̄ plures philosophi vt possent rebus interioribus melius esse intenti sibi corporales oculos eruerant. Nam z cecos videmus esse mirabilis intellectus z admirabilis ingenij: z valde tenacis memorie: quia aīa ab exterius abstracta: ad interiora tota collecta capit facile oīa. Un docetur aīa (in libro de aīa z spū) q̄ si vult se cognoscere vel ad deū ascendere ab omnib⁹ corporis sensibus retrahat se: z redeat ad se: stet in se z eleuet se supra se mētis acie. sicut in viris cōtēplatiuis videm⁹ fieri tota die. Nunquā enī pōt videri deus nisi pcul a visu sit mūdus. Non inq̄t videbit me hō z viuet. Ergo doctus apl's z illuminatus ad videndū deū: visum pdidit ad videndū mundū. In illo ergo triduo videbat z non videbat. Videbat sciz spūaliter: sed cecus erat corporaliter. Un bene de eo dicit. Surrexit saulus de terra apertisq̄ oculis nihil vidit. Nihil inq̄t terrenū: sed videbat interioribus oculis xpm. Un z statim vidit: z statim cognouit: statimq̄ clamauit. Dñe quid me vis facere. q̄d diceret pcipe z paratus sum obedire. Igit in verbo premisso duo notant.

¶ Primo elevatio mentis in deū: q⁹ ptinet ad oculum spūalem.

¶ Scōo clausio oculoz ad mundum: quantū ad oculū corporalem

Ergo surrexit vt oculū spūalē acciperet: quo totus in xpm intēderet: sed cecus fuit vt se a mūdo auerteret z mūdum vlteri⁹ nō amaret. Primū notatur cū dicit. surrexit ō terra. iuxta illō. Surge q̄ dormis z exurge a mortuis z illuminabit te xp̄s. Qui enī a terra surgit versus celū se erigit: z ad lumē quātū in se est se disponit ¶ Scōm vo notatur: cū additur. apertisq̄ oculis nihil vidit. Totus igit hic sermo circa xpi visionem versatur. Nam z ipse apl'us cōfitetur nihil aliud se scire nisi xpm ihesum z hunc crucifixum: z de petro Jacobo z Johe dī Matth. xvij. Oculeuātes oculos neminē viderunt nisi solū ihesum: Et ipse ihesus dicit Luce. x. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis. ergo si beati esse volum⁹ ihesum solum cū aplis videam⁹. Nam z dns in Johane dicit q̄ hec est vita eterna: vt cognoscāt te verū deū z quē misisti ihm xpm. Sed q̄d est xpm cognoscere nisi videre: ergo videre xpm est esse beatū Unde z dicebat Jacob Gen. xxxij. Vidi dnm facie ad faciē z salua facta

est anima mea. Est ergo hic notandū q̄ ihesum videre debemus.

¶ Primo penis afflictū: vt̄ ois in nob destruatur carnalitas.

¶ Scō rebus destitutū: vt ois in nobis destruat cupiditas.

¶ Tercio humilē z abiectū: vt ois in nobis destruat pompositas.

Dico primo q̄ ante omnia debem⁹ videre ihm penis afflictū q̄ tanq̄ latro a pp̄lo suo captuz velatū z oculis iudicij p̄tatū: ad colūnam ligatū: flagellis cesum: sanguie cruentatū: a militib⁹ illusum: ab hero de spretū: a pilato condēnatū: In cruce leuatū: clauis duris affixū: z lancea pforatū. Attende ergo carnē illā virgineā in vtero virginali conceptā: vtq̄ carnē tenerrimā: carnem nobilissimā carnē nullo pctō fedatā: deo carnē vnitā. Et hec videas q̄ fuerit passa: et quib⁹ fuerit partib⁹ pforata z eius pena q̄ fuerit diuturna. Et q̄a ab illis fuerit passa: q̄bus suā cōtulerat beneficia: videbis dolorē eius fuisse primū: necvnq̄ tm̄ dolorē fuisse vel eē potuisse in hoie. Vt ipse dicit Treñ. j. O vos oēs q̄ trāsitis p viā attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus. Ad hāc passionē habendā pre oculis nos inuitat Bernā. dicēs. Habete xp̄m sp̄ nō retro in humeris: sz ante ꝓculis: ne portātes z nō odorātes: z onus pre mat: z odor non erigat. Nā leuis⁹ vias iniurias fertis: si videritis amaritudinē dñice passionis. Ergo si tāta fuit amaritudo carnis dñi saluatoris: q̄s de cetero (nisi sit filius gehenne) audeat lasciuire. Quis vltra p̄sumat in delicijs carnē peccatricē nutrire: nō est iustum nō ē rōne consonū: vt sub capite dolente mēbrū sine labore viuere delicate. Non habeb⁹ miles ille amicus regis: q̄ nūc vacat luxurijs siue carnis delicijs: qū rex suus armis indut⁹: belli exposit⁹: vulneribus plen⁹: z tot⁹ penis expositus. Quare ap̄lus paulus cū vulnera vidit xp̄i: se totū penis exposuit: carnē afflixit: z virginitatē puram seruauit: sicut babeb⁹ in his q̄ dicit j. Cor. vij. z. iij. In oib⁹ pscutionez patimur: sz nō delinq̄mur: semp mortificationē ihesu in corpore nostro circūferentes: vt z vita ihesu in corporibus nr̄is manifestet. Ergo p omnia ambulauit ap̄lus: vt xp̄s ambularet z patiendo z virginitatē seruando. Sed filij diaboli omni gr̄a destituti seruiūt soli carni: peiores q̄z pagani z magis luxurie dediti. ¶ Nam inuenio paganos sic detestatos esse carnalem lasciuiā: vt nec filiab⁹ a morte peperce rint. Nā miles quidā roman⁹ nomie pontius post q̄z cōperit filiā suam stupruz cū seruo cōmisisse: z sceleratum seruum effecit supplicijs z filiā interfecit. Sed z alius noie virgilius vt narrat eadē romana historia mai⁹ aliud fecit. Naz dum vnus de potentioribus concubitū filie sue potenter expeteret deductā in publicū puellam occidit: prius volens esse occisor filie pudice: q̄z vellet pater eē corrupte. ergo si tantus amor virginitatis esse potuit i paganis: quātus deberet esse in xp̄ianis quoz rex virgo fuit.

Secundo debemus videre ihesum tēporalib⁹ bonis omnibus nudū: vt omnis i nobis destruatur cupiditas. Quis vnq̄z cupidus esse audeat dum xp̄m videt nasci in stabulo: poni in p̄sepio: facere i feno oīm carere tēporali subsidio: z nudum suspendi in ligno. Quia adeo pessim⁹ latro fuit cui in morte saltem camisia missa ex humanitate non fuerit. ergo deus pauperrim⁹ fuit quia parū in ortu: min⁹ in p̄gressu: sed nihil omnino in obitu est inuētus habere: z ꝓpter ea dicit pauperib⁹ i p̄s. Videāt pauperes z letentur. Quid videant: xp̄m egentez: xp̄m mendicantē: xp̄m nihil penitus possidentē. vident inquit z letentur cū in paupertate sint fratres z socij non cuiusq̄z vilissimi: sed filij altissimi dñi nostri ihesu xp̄i. Quis vereatur vlteri⁹ esse pauper: si videat dei filiū mendicare: ergo videāt z letentur quia qui nūc cum xp̄o sunt pauperes cum eodē erunt celestis palacij coheredes. Heredes (inq̄t ap̄lus) dei coheredes autē xp̄i. Unde dī Mathei. v. Beati pauperes sp̄u q̄m ipsoz est regnum celoz. Nec paulus in xp̄o dū attendit omnia cū alijs apostolis dereliquit. Unde z legitur in euangelio q̄s hodie recitatū est: vt dicat cū apostolis. Ecce nos reliq̄mus oīa z secuti sumus te. Jeronim⁹. Non magnum xp̄ianis est relinquere oīa: quia multi philosophi hoc fecerūt: sicut Crato z Socrates diuicias cōtēpserūt: ergo nos faciemus ꝓpter xp̄m q̄ illi fecerūt ꝓpter nature instinctū. Nam democrites tantis diuitijs plenus fuit: q̄ exercitui Xersis regis qui erat innumerabilis epulas facile dare potuit. Dum autem tam diues esset z philosophie operā dare veller: sciens philosophiā nō cōuenire cū pecunia. patrimoniuz suū patrie donauit: z qua omni tēpore exul fuit. Ergo si ꝓ philosophia vana p̄bus pauper fuit quid ꝓ philosophia vera xp̄ianū facere cōuenit.

Tercio debemus vi- dere xp̄m pauperē z abiectū: vt cōfundatur nostra pompositas: omnis humana dignitas: z superba sublimitas. Nam monstrū est: natura abhorret vt sit humilis dñs: et superbiat seruus. dñs in ymo sedeat: et seruus in alto. dñs vadet pedes: z seruus equos. Audi ergo q̄d de dño saluatore dicatur Esaie. liij. Vidimus inquit eū et non erat aspect⁹: z desideraui⁹ eū despectum z nouissimū virorū: virū dolorū z scientē infirmitates z quasi absconditus vultus eius z despectus. Unde nec reputaui⁹ eū: reputaui⁹ eum quasi leprosum z percussum a deo z humiliatū. Hanc humilitatē attendens ap̄lus ex saulo fact⁹ paulus. i. ex superbo humilis z modicus. Nā saulus ex saulo rege superbissimo erat dictus: ex cuius tribu fuerat natus. sed paulus interp̄tatur modicus. Nōne ex superbo fact⁹ est humilis: qui dixit. j. Cor. xv. Ego sum minim⁹ omniū ap̄lorū: q̄ nō sum dign⁹ vocari apostolus: qm̄ pscutus sum ecclesiā dei. Item nōne ex superbo factus ē humilis: qui ex persecutore factus est ap̄lus. Ergo frēs deponam⁹ superbiā: z xp̄m humilem cū apostolo imitemur. Fugiam⁹ charissimi honores: quia xp̄s fugit ne rex fieret iudeorū: in quo docere nos voluit quid fugere debeamus. Nam et viri pagani dum honorū pericula conspexerunt ipsos penitus rēnuerunt.

¶ Unde marc⁹ tullius censorius secundo fact⁹ censor a romanis ad concionē pp̄lm ꝓuocauit: z vbis duris q̄z potuit ipm pp̄lm arguit: q̄ illam tam amplā prātē bis ei cōtulissent. ¶ Fabius maxim⁹ cū a se q̄ndā: z a patre suo auo z pauo: sepe consulatū: gestū aduerteret. Dū filius eius fact⁹ a populo cōsul esset: quātū potuit cōstanter cū populo egit ne būc honorē tāsepe do-

mui sue darent. dicẽs incõueniẽs esse vt romanũ imperiũ sic in vna famiꝫlia darek cõtinuũ. Ergo nõ reputemꝰ magnũ si bonores cõtemnemꝰ ꝓpter xp̃m. ꝛ ꝓpter regnũ eternũ: qñ viri sic extranei imperia contẽpserũt ob amorem ꝓrie ciuitatis ꝛc.

Sermo secundus de eodem apostolo.

As electionis mi
bi est ille: vt portet nomẽ meum coꝝ regibꝫ ꝛ gentibꝫ: ꝛ filijs israel Actuũ. ix. Duplicẽ electõnẽ legimꝰ in scriptura. Unã eternalẽ: alteram tpalẽ. Per p̃mã sp ad grãm preparamur ꝛ gloriã. Per scõam vocamur ad gratiã: sed nõ semp ad gloriã ¶ Prima electio est idẽ qꝑ destinatio ꝙ quã in libro vite cõscribimur: cuius libri scriptura nulla oblitione interueniẽte delek. ¶ Scõa eñ electio est idẽ qꝙ tpalis vocatio: q̃ ꝛ si ad tp̃s fiat ad gratiã: nõ tñ semp ad gloriã: qꝛ nõ oẽs qui tpaliter sunt vocati: eternaliꝫ sunt electi. Multi eñ (vt dicit dñs Math. xx.) sũt vocati: pauci vo electi. De eterna vo electõe dicit apl'us Ad Eph. ꝑmo. Elegit nos ante mũdi constitutionẽ: et Jobis. xv. dr. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos vt eatis ꝛ fructũ afferatis ꝛ fructꝰ vester maneat. Dr scõa vo electõne intelligitur illud Jobis. vj. Nõne ego. xij. vos elegi: ꝛ vnꝰ ex vobis diabolus ẽ. Constat eñ tudã non ab eterno sed tpaliter fuisse electuꝫ: qꝛ nõ ad gloriã sed ad tẽpꝰ tñ. Ad grãm vo sctũs apl'us cuꝰ hodie festa celebramꝰ ad gloriã ꝛ ab eterno fuit electꝰ: ꝛ a xp̃o tpaliter est vocatus: vt ꝛ gratiã haberet habundãter i via: ꝛ gloriã obtineret in patria. Uñ bene de eo dictũ ẽ. Uas electõis mihi est ille vt portet nomẽ meũ ꝛc. ¶ In q̃ verbo maxime duo notanꝺ. ¶ Nã primo ostendiꝺ ꝙ sctũs apl'us sit ab eterno p̃destinatꝰ. ¶ Scõo vo monstraꝺ ad q̃d fuerit tpaliter ordinatꝰ. ¶ Notatur aũt eius eterna electio cũ in auctoritate p̃mittitꝺ vas electõis mihi ẽ ille. ¶ Scõo notaꝺ eiꝰ tpalis vocatio siue ad p̃dicationẽ ordinatio: cũ infertur. vt portet nomẽ meũ ꝛc. Dicat ergo dñs ꝛ saluator de apl'o suo. Uas electõis est mihi ille. Est ergo notãdũ ꝙ sanctus apostolus fuit vas

¶ Primo altũ ꝙ contẽptũ tpalis ꝛc.
¶ Scõo clarũ ꝛ lucidũ ꝙ donũ sapie.
¶ Tercio purũ ꝙ donũ continẽtie.
¶ Quarto solidũ ꝙ donũ patientie.

Dico primo ꝙ sanctꝰ

apl'us fuit vas altũ: vas a terra eleuatum: vas celo. primũ ꝙ contẽptũ tpalis substãtie. Quis sic paup vt apl'us fuit qui ꝓpter xp̃m oĩbꝫ derelictis: nec de euãgelio cũ posset: viuere noluit: sꝫ labore manuũ suarũ victũ quesiuit: sicut aperte patet in eiꝰ epl'is. Uñ de eo ꝓsequẽter põt exponi illud Eccl. xliij. Uas admirabile opus excelsi. Est eñ opus excelsum: imo excellentissimũ ꝛ cunctis admirabilissimũ: sic pfecte cõtemnere mundũ: spernere victum: nõ curare vestitũ: sed oĩa arbitrari vt sterco. ꝓpter xp̃m. Et ideo hoc vas apostolicũ admirabile dr: ꝓpter tã virtuosum contẽptũ: ꝛ opus excelsum. i. dei summi qꝛ dei dictũ. Nemo eñ posset sic se ꝛ sua contẽnere nisi illo donante a quo est omne datũ optimũ ꝛ omne donũ pfectũ Jacobi. j. Sed hodie cõtemnitur pauptas ꝛ auaricia regnat quia sicut dr Jeremie. A minimo vsq̃ ad maximũ oẽs auaricie student. Et in Amos dr. Auaricia sup caput oim

Nec attendunt miseri ꝙ illud q̃ qꝫ natura sub nostris ponit pedibꝫ ipi peruersa natura sibi ponunt sup caput. Nunq̃d nõ natura dedit tibi terrã pedibus ad cõculcandũ. ḡ cõtra naturã est si terra homini dominek q̃ ei data est vt pedibꝫ cõculcek. Sꝫ nunq̃d aurum ꝛ argentum nõ generak ex terra: immo fm pḥm sunt egestiones terre nec mireris si hec sunt metalla ipa terra vilioza. cũ sint ex terra creata ꝛ ad modicũ sunt vtilia nisi quantũ ea fallat estimatio humana: q̃ olim ea habuit vilissima: ꝛ plus es qꝫ aurũ reputabant. ḡ nõ sua natura sꝫ estimatõ sola ea facit preciosa. Nũq̃d nõ plus valet frumentũ qꝫ aurũ cũ sit totius vite sustentamentũ. Qui esset in aliquo loco: ꝛ esset vtiq̃ plenꝰ auro: si pane careret ꝛ frumento: nunq̃d inuadente fame totũ daret aurũ ꝙ modico pane. Dic vñ hoc esset: nisi qꝛ tunc natura recte responderet: ꝛ bono mieiꝰ anteponeret. Nũc aũt viliꝰ frumentum sed carũ est aurũ: qꝛ de illo multũ. de isto vo parũ: qꝛ estimatio fallat iudicium. ¶ Nam q̃dam miles fuit q̃ pulcherrimã vxorẽ habuit: ꝛ ei turpissima famula fuiebat: in quã miles oculos cum intecissiet ꝛ eam ardenꝰ amaret: quẽrso iudicio ꝛ amore oculo excecato: videbatur sibi ꝙ dña tota turpis: sed famula erat pulcherrima. Cũ qꝫ de hoc arguerek ab oĩbꝫ ꝛ sibi diceret ꝙ dña erat pulcherrima: hec aũt famula esset turpissima: mirabak an hoc esset verũ: ad quendã pḥm venit: ꝛ totum negociũ sibi dixit. Cui pḥs: amor te fallit: nec vt recte iudices nec estimes p̃mittit. Si ergo ỏ eis vis rectum iudicium ferre: equali distantia eas a te remoue: vt dominã nõ odias ꝛ aliam non diligas. sꝫ ad ambas eq̃li mente te habeas ꝛ tunc videbis q̃d te ad iudicandũ impediat: qꝛ amor ꝛ odiũ falsant iudicium. Uñ olim philosophi pingebãt amorẽ cecũ. Sic igitur ptꝫ ꝙ estimatio falsa aurũ frumẽto preponit: q̃ sepe plus azinũ qꝫ hominẽ suũ diligit: ꝛ qꝺ est pessimũ plꝰ nummũ p̃ciak qꝫ deum.

Secundo apostolus

fuit vas clarũ ꝛ luminosum ꝙ donuꝫ sapientie. fuit eñ scientie admirabilis: ita vt eiꝰ verba in magna veneratiõe Seneca haberet ꝛ illi approbãda sua scripta cõtraderet: ꝛ senatꝰ nõ mediocriter sentirent de illo: ꝛ ipse cesar valde cum verbis extolleret: sicut ipse seneca docet. Unã de ipso potest exponi illud Eccli. xl. Uas castrorũ in excelsis in firmamento celi resplendens. Uas castroꝝ dicit: qꝛ per eum castra christiane milicie illuminãtur. Quis vnq̃ sic docuit: sic xp̃m predicauit. q̃s sic mundum illuminauit vt Paulus Sic eñ xp̃m ardenter amauit: ꝙ totum mundũ xp̃o acquirere totis viribus laborauit. Uñ ỏr ꝙ in firmamento celi resplenduit: qꝛ in dei ecclesia q̃ firmamentũ est veritatis: magnũ luminare claruit: ꝛ omnes gentes docuit q̃ꝫ apl's factꝰ fuit. Sꝫ q̃s hodie xp̃m vere p̃dicat: q̃s hodie sequit? pauli sciam: ꝛ nõ portꝰ vanã philosophiã. Plures hodie incõpabiliter intẽdũt philosophie ꝛ legi Justiniane qꝫ diuine: qꝛ illis acquirit pecunia: illa acq̃rit anima. Anume ꝑponentes pecuniam: cũ tñ Math. xvj. dicak. Quaꝫ dabit homo cõmutationẽ ꝓ anima sua. Et quid prodest homini si vniuersũ mundũ lucretur: anime vo sue detrimentũ patiatur. Si enim philosophi sic intenderunt toto posse mũdane sci

entie. ¶ Nam archinodes phs sic scīē tie totum se dedit vt ꝓpter sciam mor/ tem contemneret. Cū em̄ Siracusa/ na ciuitas in sicilia posita tessz a mar cello ꝓncipe romanoꝝ obsessa: diu se defendit munita solis consilijs philo sophi supꝛapicti cū ceteris ibidē inclu sis. Cumqz finaliter capta esset mar/ cellus illius philosophi eximia scien/ tia delectat⁹: vt ad vitā seruaret edi/ cit: plus reputās sibi ad gl̄iam q̄ tan tū virum vite donabat qz q̄ syracusa nas deuicerat. At ipse phūs nec vitaz curans nec mortē metuens: mente z oculis in terrā defixis: verba scientie digito scribebat in ēra. aduenīēte igit̄ milite q̄ domū gratia p̄dādi intraue rat: sup caput ei⁹ gladiū vibrans q̄s esset interrogauit At ille sic intentus inuestigatiōi scientie erat: q̄ nomē su um indicare nō potuit: imo ob amo/ rē scientie mortē cōtempsit: nec gladi/ um aduertere voluit ferientis. Et q̄a factū est vt dū militi parere nollet nec nomen illi suū indicaret: vt mortē in/ curreret. O si tales essem⁹ ꝓ diuia sci entia capienda: q̄ devote ad p̄dicatō nem irem⁹: q̄ studiose nō intellecta q̄/ rerem⁹ q̄ constanter z feruide ꝓ diui nis verbis animas ponerem⁹. Nam ꝓ hac doctrina tam sancta: tam soli/ da: tantis miraculis cōfirmata: mor tuus paul⁹ fuit. mortui sunt omnes apl̄i: sancti z martyres: immo z ipse dominus pro hac confirmanda do/ ctrina z voluit capi z illudi z flagella ri z qō maius est tradi morti. Unde z dicebat in Job. Ego ad hoc veni in mundū vt testimoniū phibeam veri/ tati. Sed nobis potest dici illud ad Gal'. iij. O insensati galathe q̄s vos fascinauit nō credere vitati. Huc em̄ stultorum infinitus est numerus. Ec clesiastes. En fatui tanq̄z vas confra ctum oēm sapiam nō tenebit.

Tercio apostolus fuit

vas purū z mundū ꝓ donū continen tie. Un̄ dicebat. j. Loꝝ. vij. loquēs de cōtinentia. Uolo aūt omnes homi/ nes esse sicut meip̄m: z sic cōtinere vt cōtineo meip̄m. Et de hoc vase cōue/ nienter potest exponi illud Prouerb. xxv. Auferꝛ inq̄t rubiginē de argento: z egredietur vas purissimū. Apl's em̄ fuit vas argenteū: etiā añ cōuersionē ꝑ donū sapientie: sed erat rubiginosuz ꝓpter ꝓsecutionē quā inferebat eccl̄ie. Dū ergo xp̄s ipsi in via apparuit: ver bis terruit z cecū ad exteriora reddi/ dit: z intus lumine gratie illustrauit. peccati rubiginem ab argento remo/ uit: z vas purissimū illum fecit. Po/ test tū dici q̄ apl's fuit vas purū: vas magis purū z vas purissimū. Nā fu it vas purū in cōuersiōe: fuit puri⁹ si/ ue magis purū in conuersatione: fuit vas purissimū in mortis tolerattone Sz q̄s hodie est vas purū. Quis p̄t hodie dicere: mund⁹ sum a peto: im/ mo q̄ sunt hodie q̄ nō seruāt luxurie. Facti sunt omnes sicut equ⁹ z mulus quib⁹ nō est intellect⁹. Ad modū em̄ lenene hoies nr̄is tpib⁹ semꝑ feruent ad coitum: nō expauent adulterium: nō stupꝛū: nō incestum: nec peccatuz qō est nature contrariū. Nō tales an tiqui philosophi q̄ q̄si inuenieb̄ant in sensibiles: z quasi corp⁹ nō habentes ad petīm carnis: z vt de multis taceaz vnum referā vñ nostra cōfundaf la/ scīuia. ¶ Xonocrites maior discipul⁹ platonis: q̄ eius scolas post eū (vt dī) rexit: mire cōtinentie homo fuit: qō q̄ dam mulier pulchra sic ꝓbauit. Nam cū q̄busdā iuuenib⁹ pign⁹ posuit q̄ eiꝝ

deciperet z ad luxuriā excitaret. Iuit igit̄ mulier in sanie z iuxta eū se posu it: z caput suū in gremiū eius posuit. At ille nec eam tetigit: nec eam repu/ lit: nec verbis vllā iniuriā illi dixit. sz q̄diu voluit in sinu ei⁹ morari ꝑmisit ipe ꝑmansit imobilis in ꝓposito casti tatis: nec vllū incentiuū libidinis sen sit. At illa cum hoc viāt ꝓfusa recessit Cumqz pueri eam deriderent: q̄ nihil facere potuisset: z pactū victorie flagi tarent. Illa rñdit. Ego vobis cū pign⁹ posui: de hoie, hic aūt vt experta sū nō est homo sed statua. Et dicit hystorio graph⁹ q̄ nō potuit magis cōmenda ri de cōtinentia q̄ ab hac cōmendat⁹ sit femina. Magna g̃ xp̄ianis est ve/ recundia dū inf̄ gentes paganas ma gis q̄ inter eos inuenit continentia.

Quarto apostol⁹ fuit

vas solidū ꝓ donū patiētie: Uas em̄ solidū nō cedit facile impellēti: q̄ duz intus malleo fundit nō intus frangi tur sed malle⁹ repercutit, hoc etiā ap paret in pila q̄ ad murū ꝓcussa nō per murū sed ad man⁹ ꝓicientis velocit̄ redit. Dicit etiaz Jeronim⁹ q̄ sagitta ab arcu immissa in lapidē vel in ferrū nō ante sed retro redies sepe percutit sagittantem: sic z apl's cū esset vas soli dum z gratia plenū: nec leditur: nec sonū potuit dare ꝓcussuz: q̄ nō sonat tactū vas plenū sz vacuū. De soliditate er/ go vasis hui⁹ pōt exponi illud Eccl̄i. x. Uas auri solidū ornatū omni lapi de. ¶ Nota g̃re dz vas aureū: vas soli dum: vas ornatū. Uas aureū dicit ꝓ pter refulgētiā charitatis: q̄ totus ar debat. Uas solidum ꝓpter cōstantiaz firmitatis. q̄ nulli afflictōni cedebat Sz vas omni lapide pretioso ornatū ꝓpter reſplendentiam honestat⁹: qua mundo fulgebat. de quolibet horum fieri posset longus sermo. Sed videa mus q̄ solidus q̄ constans z firmus fuerit hic sanctus apostol⁹. Sicut ei ipse ait. j. Loꝝ. iiij. Deus nos nouissi/ mos ostendit apl̄os: tanq̄ mortī de/ stinatos: z quibusdā interpositis ait. Usq; in hanc diem esurimus z sitim⁹ nudi sumus z colaphis cedimur z in stabiles sumus: z laboramus manī/ bus nostris. Maledicimur z benedi/ cimus: persecutionem patimur z su/ stineamus ꝛc̄. Item. ij. Corinthi. iiij. In omnibus tribulatōnem patimur sed non angustiamur ꝛc̄. Item eiusd̄ vj. In laborib⁹ plurimis z carceribus habundantius: in plagis supra mo/ dum: in mortibus frequenter: a iude/ is quinquies quadragenas vna mi/ nus accepi. ter virgis cesus sum. semel lapidatus sum: ter naufragium feci. nocte z die in profundo maris fui ꝛc̄. Si gl̄iari oportet in bis q̄ infirmitat̄ mee sunt gloriabor. Tales deberent esse milites christi, sic per omnia soli/ di: vt nec ipsa morte possent ab hosti/ bus deterreri. Et quid mirum si cum apostolo debem⁹ agere fortit̄ ꝓ chri/ sto z pro regno obtinēdo eterno: quo niā multi inuenti sunt milites terreni qui vitam suam tradunt pro rege ter reno. pro quo morientes non accipi/ unt premium: sed supplicium potius sempiternum. ¶ Nam quidam Mer/ mo nomine princeps maximus in re gno persarum dum pro domino suo bellum contra Alexandrum commit teret: cum se ab alijs derelictū videret se toti exercitui alexandri opposuit: et alios quidem basta alios gladio ob/ truncabat. Plura iam jacceperat vul nera z a pte anteriori z a tergo: sz pl'a

ipsa intulerat hostib⁹. Ut ḡ nō videretur virtute sed solū felicitate inferior alexandro tantā stragem hostiū fecit vt solus agmina qñq; fugaret. Vel nū cū innumerabiles ictus haud sustinere posſz de equo lapsus sup genua se posuit: scuto pregens totū corpus: z gladiū manu stringens: hostes provocabat ad bellū: si quis auderet secū confligere donec letalis lancea pectori ei⁹ infixa est. Et q̄uis esset vndiq; pfoss⁹ nec tñ fugit nec captū se reddidit: nec miam petijt ſz tñ se defendit donec sanguis effusiōe defecit. Ergo si tant⁹ potuit esse miles mundanus p gloria mundi: qualis dz esse miles xp̄i p gl'ia paradisi. Sz facti sum⁹ bodie vasa cōfracta. vasa terrea. vasa nō aurea: nō argentea: ſz vitrea q̄ modico tactu frangunt. Un̄ potest de nobis dici illud Treñ. iij. Filij syon inclyti z amicti auro p̄mo quō reputati sūt in vasa testea op⁹ manuū figuli.

De sancta Agata virgine Sermo prim⁹.

Fortitudo mea z laus mea domin⁹ ps. cxvij.

Scōm doctrinā sctī Bernhardi nō est detestanda sed optanda infirmitas q̄ xp̄i virtute firmat. Quis inquit dabit mihi nō solū infirmari: sed omnino destitui: z penit⁹ a meipo deficere vt me de⁹ virtutū sua virtute stabiliat. Non ergo dicendus est destitutus qui est in se infirmus cum fortitudo sua sit domin⁹. Dicat ergo sancta Agatha dicat z sic esse credat Fortitudo mea dñs. q. d. de me vtiq; non confido sed solum de illo qui est sanctorum omnium fortitudo ¶ In quo verbo valde sapienter procedit.

¶ Nā p̄mo principiū fontale tot⁹ bonitatis vt ip̄m diligat ostendit. ¶ Secūdo acceptū ab eo beneficiū: vt amoris desiderū crescat agnoscit. ¶ Tercio ⁊o gratias illi ne ingrata appareat reddit. Optime ꝓiunguñ hec tria munera: datorē diligere: munus acceptum agnoscere z p munere gratias compensare. ¶ Est igit̄ primus primi principiū z fontalis veneratio: q̄ dic: dñs. ¶ Scōm est muneris recognitio: q̄ addit: fortitudo mea. ¶ Tercium ⁊o est gratiarū actio: q̄ subdit: z laus mea. Tunc em̄ de⁹ laus mea dic̄: q̄ a nobis p bonis acceptis laudat ¶ Dicat ergo beatissima agatha fortitudo mea z laus mea dominus Verū q; hec virgo sancta simul z semel z semp z deum fortissimū in auxiliuz inuocabat z tormenta fortiter hilariter q; portabat: z semp in omnibus gratias agens deo referabat: omnia in sermone tractanda sunt simul ¶ Est igit̄ notandū q; hec virgo sancta accepit a deo fortitudinez qua est vsa ad plura. Nā fuit fort' ad q̄tuor.

¶ Primo ad bonum fidei: christi spōso seruandum.

¶ Secundo ad omne tēpale subsidiū contemnendum.

¶ Tercio ad oñe genus supplicij tolerandum.

¶ Quarto ad illud qō ceperat finalit̄ exequendo ad pseuerandum. Ista em̄ quattuor faciunt hoiem pfectum esse ſz stabiliter fidem seruare: oīa ꝓpter deū contemnere: oīa mala p eo portare: z in his finaliter pmanere

Dicamus ergo q; beata agatha fuit fortis primo ad bonū fidei thori seruandum: erat enim xp̄i sponsa: xp̄iq; consecrata. z ideo ei nō licebat vt alteri iūgeret. Despondit (ip-

quit ap'lus) vos vni viro virginem castam exhibere xp̄o. Nota igitur q; bō sponsaz vult inuenire incorruptā: ergo multo fort⁹ rex regū dñs vult suā fidē thori seruari: z sponsam suā alteri nō cōiungi. Nullus vnq; bō sic zelotip⁹ est: vt ip̄s. Hec igit̄ cōsiderans virgo sacra induci nō potuit vt nuberet quinciano: ipse em̄ quinctian⁹ videt̄ ꝗnē mira pulchritudine corporis refulgētem: z eā diuitē esse z nobilem: voluit eā sibi sumere vxorē. Ut quia pulchra posset in ea sua libido satiari: quia dines posset p eaz ditari: z quia nobilis posset p eā nobilitari: fecit igit̄ eam arcari z cuidaz matrone tradi: vt mutaret animuz eius. Audi ergo fortitudi. nē virginis quia p triginta dies fortiter pugnauit ne matrimonio iudicis cōsentiret: z superari nō potuit. Quare matrona iam dicta ad quinctianuz venies dixit ei. Facilius possunt saxa molliri: z ferrū in plumbi mollitiē cōuerti: q̄ hec puella conuerti. Audiuerat em̄ (Thobie illud. vij.) Sare filie raguelis thobie matrimonial'r iūcte dictū: z sic accipiebat: vt sibi cēt a xp̄o psonal'r enarratū. Forti animo esto filia. q. d. serua fortiter fidē: z sponsi tui ne ledas amorē. Turpe est vt fides q̄ sepe seruat mortali marito: nō seruet dño xp̄o. Nam innumere fuerūt anti quitus mulieres: q̄ prius voluerūt occidi: q̄ post mortē primi mariti vellēt nubere alteri. ¶ Un̄ vt narrāt hystorie. Et Jeronim⁹. Mos fuit ap̄d indos vt quilibet bō haberet plures vxores z cuz vir mozerek illa que magis fuit ab eo dilecta cum eo in igne cremebatur. Eratq; mirabile: quia viro mortuo oēs inter se contendebant: z quelibet se magis dilectā fuisse dicebat: vt posset cum viro comburi. Illa igitur que vincebat optimis suis vestibus se ornabat: z iuxta viri corpus se collocabat: illum osculans et amplexans: ignes huncinde ardentes nō curans: sed viruz osculando ardebat. Ergo si tanta potuit esse fides ad virū mortalem quāta debet esse ad dominū immortalem. O si scirent virgines cum quāto dolore florē virginitatis amittunt: cū quāta mutatione corporis fetum cōcipiunt: z nutriūt: cū quāta dolore pariunt: z sepe pereunt: cū quātis penis filios nutriūt: cū quāto dolore eos morientes aspiciūt: quāta est pena zelotipos viros habere: malos maritos sustinere: bonos p̄dere: non desiderarent facile nubere: sed libenti⁹ xp̄i amore et virginis gloriose eligerent virgines pmanere.

Scōo beata Agatha

fuit virgo fortissima ad omne temporale subsidiū contēpnendū. Solum em̄ xp̄m amabat: de ipso solo in omni pressura sperabat: ita q; nec in suis vulneribz medicinā corporalē requirebat: sed solum dei auxilium inuocabat. Unde cuz in eculeo suspensa: et in mamilla grauiter tortat: et a corpore separata: toto q; corpore vulnerata: et in carcere esset clausa. Apostolus petrus in forma medici venit ad eā hortans: vt eius medicinā reciperet vt sic sanari posset. Ancilla dñi: eū medicū putans esse: z de solo domino sperās ait ad eum. Corporalem medicinam nūq; corpori meo exhibui: sed habeo saluatorē dominū ihesum qui solo sermone restaurat vniuersa. Lege totaz hystoriā. Poterat ergo vere dicere de solo xp̄o confidēs: z omnia temporalia respuens illud dauid. ij. Regū. xxij Domin⁹ petra mea: z robur meum: z

saluator meus: deus meus: et fortis meus: sperabo in eū. Aspice sapientiā virginis: que domū suā non fundauerat supra rem vanā: nō supra arenam nō supra vanescentē materiā: sed supra solidissimā petram. id est sup christus se totā posuerat: et ideo vinci nō poterat. Sciebat enī esse scriptuz Eccī. ij. Respicite filij nationes hoim et scitote quia nullus sperauit in deo et est cōfusus. Sed quis vnq̄z euasit cōfidēs in diuitijs. ¶ Nam et invitas patrum habeā q̄ quidā fuit frater pauper qui de solo deo cōfidens: diuitias respuens: ꝓpter qō omnia que lucrari poterat pauperibus dabat. Cui⁹ sanctitati diabolus inuidēs sibi suggessit: vt de bis q̄ acquirerēt partem aliquā reseruaret: vt si q̄nq̄z infirmitatez incurreret: vnde sustentaret haberet. Cū q̄z illi tēptationi assensuz pberet: et tā multam pecuniā cōgregasset: deo volente grauiter infirmatus est. Cunq̄z medicos aduocasset: et ꝓ cura oēm illā pecuniam expendisset: curari tū non potuit: vehementer tū afflictus: ad deū se cōtulit: et ꝓ salute sua illi⁹ auxilium iplorauit. Cui angelus apparens ait. Vbi est pecunia tua in q̄ speraſti dic illi vt te adiuuet. Cū q̄z ille ingemisceret et misericordiā peteret ab angelo curatus ē. Propterea dicere poterat beata agatha et nos oēs cū ea illud. j. Regum. ij. Non est sanct⁹ vt est dñs: neq̄z est alius extra te: et non est fortis sicut deus noster: ergo restat vt in ipso solo nō in mūdo sperare debemus.

Tercio beata agatha

fuit forte ad omne genus martyrij toleranduz. Vnde dicit q⁹ leranter ibat ad carcerē: et quasi ad epulas inuitata: agonē suum dño ꝓcibus cōmendabat. Tyrāno etiā oēs penas cōminanti dicebat. Sicut q̄ audit bonū nūciū gaudet: sic ego in his penis corporalibus posita. Quia frumentū nō ponitur in horrea: nisi teca eius fuerit fortiter conculcata in paleis: ita aia mea nō potest in paradisum cū palma introire martyrij: nisi corpus meū primitus a carnificibꝫ fortiter attrectari: Lege in legēda tormētoꝝ eius genera et populo predica. Nam et ipsa vere poterat dicere illud eleazari. ij. Mach. vj. Fortiter inqt vitā excedēdo senecture quidē dignus apparebo. Adolescentibꝫ autē exēplū forte relinquā si prompte ac fortiter ꝓ sanctissimis legibus honesta morte pfungar et addit orans ad dñm. Dñe qui habes sanctā scientiā manifeste tu scis: quia cum a morte possem liberari duros corporis sustineo labores siue dolores: sm animā vo ꝓpter amorē tuū libenter hec patior. Sed q̄s bodie talis qui nō effugiat penas et mortem si possit. Si qui aliq̄n tamē pati cogantur: de hoc solo cōquerunt quia innocentes et absq̄z culpa patiant: cum potius gaudere deberēt. Nam innocentes mortui sunt oēs qui ꝓ xp̄o sunt occisi: imo ipse xp̄s fuit innocentissim⁹ mortuus: ergo esset gaudendū nō dolendū. si quis culpabilis nō pariatur. Que enī gratia inquit aplus petrus. j. Pe. ij. si peccātes colaphizati sufferetis. Qua gratia latronibꝫ si croculentur: si membris truncent: si suspēdantur. ¶ Vnde socrates ille philosoph⁹ qui tanta sapiētia claruit (vt valerius maximus scribit) vt nihil vltra petendum esset a dijs humanis cōsilijs q̄z ab ipso: cum ab athenien sibꝫ pestifero consilio damnatus ad mortē: et vroz cum amarissime fleret: eo q̄ hominē innocentē occiderent: ille ait ad eam Quid est vroz qō dicis. Nunquid nō melius est me mori innocentē: q̄z culpam cōmisissem: Forti igitur aio vultuq̄z hylari de manu carnificis venenī potionem accepit: et eam appositam bibit.

Quarto beata Agatha

fortis fuit ad perseuerandū. null⁹ enī ei secuū patientie arripere potuit: sed illud finaliter retinuit. Quid prodest cani si post lepore aliquantulum curratur: si eum non capiat: sed ante capturā deficiat: nisi quia laborauit inventū. Beata igitur agatha sicut viriliter incepit: sic mediauit et ante victoriam clipeum fortitudinis nō abiecit. Potuit ergo occidi sed nō potuit vinci: nec a certamine sibi ꝓposito deterreri. Vnde mortem nō solum patienter tulit: sed eam ardenter desiderauit: et feruēter eam pcibus postulauit. Vnde sanctas i carcere post tot et tam diuersa tormēta expandit manus suas ad dominū et ait. Domine qui me fecisti et custodisti ab infantia meā et fecisti me viriliter agere: qui tulisti a me amorē mundi: qui corpus meū a pollutione separasti: qui me fecisti vincere tormenta carnificū: ferrum: ignem et vincula: qui mihi inter tormēta virtutem patientie cōtulisti: te rogo vt accipias spiritum meū modo. Tempus enī dñe est: vt iubeas me seculuz hoc relinquere: et ad tuam misericordiam peruenire: et his dictis animam celo reddidit. Vide ergo quomodo perseuerauit: quomodo mori petijt: et quo modo peruenire ad gloriam concupiuit. Accipiebat enī illud verbum Thobie. ij. sibi dictum. Forti animo esto in proximo est vt a deo cureris. ¶ Sed quidā fortiter incipiunt sed ante finez deficiunt: similes leopardo qui dum bestiam statim non capit: bestiam ad quam currit mox insequi desinit: et sui cursus fructum non accipit. Nullam vnq̄z ciuitatem alexander obsedit a cuius obsidione cessauerit: nisi eam prius ceperit. Sciens omnē laudē ex fine esse: et ibo. ij. Regum. j. Plorauit dauid fortissimos israel qui ante vicroziam coram inimicis corruerant. Dicebatq̄z quomodo ceciderunt fortes. Montes inquit gelboe: nec ros: nec pluuia veniat supra vos: quia ibi abiectus est clipeus fortium. Montes super quos nec ros misericordie: nec pluuia gratie descēdit: sunt diuersē species superbie: per quas fortissimi quiq̄z deijciuntur in morte. Sicut enī humilitas hominē eleuat et custodit: sic superbia deijcit et frangit. Et ideo beata agatha cum esset nobilis et ingenua in omnibus incedebat quasi ancilla. Vnde ait ad eam quincian⁹. Si ingenua es et nobilis: quare seruilem personā te ostēdis. Cui illa quia ancilla christi sum: ideo seruilem personam me habere ostēdo. Rogemus ergo dominū et̄.

De sancto petro apostolo Sermo ꝑmus.

Beatus es symon

b bariona quia caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui est in celis. Matthei decimooctauo capitulo. Duplicem beatitudinem esse a scripturis accepimus Vnā vie: alteraz patrie. Nam beatitudo vie cōsistit in plenitudine gratiarū sed beatitudo patrie est esse glorioſuz

fm tres dotes aiarum: que sunt visio quantū ad potentiā rōnalem. tentio ꝗtū ad irascibilē: z dilectio ꝗtū ad cōcupiscibilem. Uerbū ergo qđ dñs dixit petro: posset exponi de vtraqz beatitudine, sed ꝓprius accipitur de beatitudine vie: cū adhuc esset in statu militie. Dicat ergo dñs: beat⁹ es symon in quo verbo generaliter sic accepto maxime notat duo. ¶ Nā ꝑmo ostendit eius excellentiam virtuosam: quadarus z beatus apparuit. ¶ Scōo huius excellentie rōnē assignat z causaz eo ꝙ diuinā naturaz in xp̄o confessus fuerit. Nam quia xp̄m deū esse cognouit: z hoc cōfessus fuit dicens. Tu es xp̄s filius dei viui. Ideo audire versa vice meruit beatus es symō bariona.

¶ Primo ergo notatur eius excellens felicitas: cū dicit. Beatus es symon bariona. ¶ Scōo notat felicitat⁹ tante causalitas: cū additur. Quia caro z sanguis nō reuelauit tibi. Est igitur circa totale hoc verbū de symone notandū ꝙ nobis ostendit venerabilis ꝓpter plura que gessit. Nam

¶ Primo legim⁹ hūc venerabilem symonē ꝓpter xp̄m omnia relinquentem: ipsiqz p̄ oia obsequentē.

¶ Scōo legim⁹ symonē naturā diuinam in domino cōfitentem

¶ Tercio legim⁹ symonē xp̄m p̄ceteris diligentem.

¶ Quarto legim⁹ symonē p̄ ceteris maiora miracula facientē.

Dico primo ꝙ legimus symonē ad p̄mā vocem dñi oia relinquentē eius mor imperio obsequentē. Symon enī interp̄tat obediens: z ideo nō mirū si statim obediuit omniaqz cōtēpsit: dū dñm vocantem audiuit. Vñ dicit Matth. iiij. Ambulans ihesus iuxta mare galilee vidit symonē ꝙ vocat petrus z andreā fratrem eius mittentes rethe in mari: erat enim pescatores. Uenite post me faciam vos piscatores hoim. At illi cōtinuo relictis retib⁹ secuti sunt eum. Mira obedientia ꝙ nihil: dixit inducias nullas petijt: impossibilitatē nō allegauit: sed mox oib⁹ relictis post dñm iuit. Vñ admirat Gregorius dicēs. Audistis frēs charissimi ꝙ ad vnius iussionis vocē petrus z andreas relictis oib⁹ secuti sunt redēptorē. Nulla cum adhuc miracula facere videbāt: nihil ab eo de p̄mio eterne retributionis audierāt: z tū ad vnicum dñi preceptū: hoc qđ possidere videbāt: obliti sunt. Et addit. Quāta nos ei⁹ miracula vidimus: ꝗt flagellis affligimur quantis munarū asperitatib⁹ deterremur. z tū vocantē contēnim⁹. In celo (inqt) tam sedet ꝙ de cōuersione nos āmonet. Jā iugo fidei colla gentium subdidit: iā mūdi gloriā strauit: iā ruinis crebescentib⁹ districti iudicij ꝓpinquū denūciat diem: z tū supba mens nostra nō vult hoc sponte deserere: qđ cottidie p̄dit inuite. Quid inquit igit in eius iudicio dicturi sumus: qui ab amore mundi: nec p̄ceptis flectimur: nec verberib⁹ deterremur. Sed quereret forte aliqs quid petrus dimisit: ꝙ pene nihil habuit. Huic qōni respōdit Gregori⁹ dicēs. In hac re frēs potius debem⁹ cōsiderare affectū ꝗ censum. Multū enī derelict qui quātūlibet parū quod habuit totū deseruit. Multū dimisit qui desiderū habēdi derelict. Nam a sequentib⁹ xp̄m tanta dimissa sūt ꝗnta a nō sequētib⁹ cōcupisci potuerit: bene igit petrus dicit Ecce nos reliquim⁹ oia z secuti sum⁹ te. Berñ. Bene inqt petre: quia sequi

xp̄m nō poteras sic onerat⁹. Uelociꝰ enī currit nūcius ab omnib⁹ expeditus ꝗ mercib⁹ onerat⁹. Fortius aliqs currit in aqua nauis exonerata ꝗ mercibus plena. Propter qđ leo dū fugere venatores cogitat: ventrē grauatū cibis exonerat. Quis vnqz bñ fugit si onerat⁹ fugit. Nōne stult⁹ erat ꝙ plūbo se onerarer qñ eum fugere oporteret. Ergo cū aplis contēnenda sunt oia: ꝙ habita grauāt: z amissa excruciāt sicut dicit Bernardus.

Secundo legim⁹ symonem xp̄m dei filiū confitentē. Nā cū Matth. xvij. quereret dñs: quē dicunt hoiem esse filiū hois: z alij eū dicerent, Johānē baptistā, alij Jeremiā Ipse ait ad aplos, Uos autē quē me esse dicitis. Et respondens simon petrus dixit. Tu es xp̄us filius dei viui. Nec autē confessio sic placuit dño vt diceret simoni petro. Et ego dico tibi petre: quia tu es petrus z sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā: z porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eam: z tibi dabo claues regni celorū: z quēcunqz ligaueris sup terrā erit ligatū z in cel' z qōcunqz solueris sup terrā erit solutū z in celis. Est tū notabile ꝙ petrus xp̄m cōfessus est ore: qñ eū gentibus p̄dicauit z cōfessus est ope: qñ pro eo crucifigi voluit. Sed si quis hodie z xp̄m cōfiteat ore vel etiā corde qui eū nō cōfiteat ope. Tales enī vt dicit apostolus (dicūt se nosse deum: factis autē negāt similes sunt iudeis ꝙ xp̄m dñm cognoscebāt: sed factis eū negabant, Grauius enī peccāt tales xp̄iani: ꝗ peccēt pagani vel saracen. ¶ Nā exēpli gra tale ponam⁹ exēplū. Sint hoies duo ꝙ obligati sunt vno dñi: ꝛ vnus obligationem hāc nesciat: alter vo plene agnoscat: z vterqz istarū seruiciū dño nō impēdat. At dño requirenti cur sibi nō seruiat. Primus dicat dñe nescio ꝙ sis dñs me⁹. Nā si scirē devore tibi seruirē: nec alteri dño tuū honorē impenderē. Sed alius dicat scio: bene sentio te dñm meū esse ꝛ nolo tibi seruire. Nunqđ nō valde grauius offenderet dñm hic scōs ꝗ primus cū ille dñm nō contēnat: hic aūt contemnat: z totus ingratus existat.

¶ Exemplū de hoc de beato Machario qui cū inuenisset in deserto caput hois: ab eo quesiuit ꝙs fuerit. Cui caput. Sacerdos ydoloꝝ fui. Cui sanctus macharius. Est ne aliqs sub te. Rñdit caput. Sunt quidē inferiores nobis inde: qui dñm cognouerūt: et legem ab eo acceperūt. Et adhuc inferiores ceteris mali xp̄iani sunt: qui redēptionis beneficiū agnouerunt: z ex hoc ingrati fuerūt. Ergo frēs nolite dñm solū cōfiteri ore: sed ore cōfiteri z ope: quia fides sine op̄ib⁹ mortua ē sicut Jacob⁹ in ep̄la sua docet. Quid valeret si hō imperatorē cognosceret sed ei seruire contēneret, nunqđ nō contemptū aggrauaret. Sicut em̄ ignorantia aliquo mō peccatuz excusat: sic scientia aggrauat. Exemplum in aplo paulo ꝙ dicit se ideo misericordiā consecutū: quia ignorās fecit.

Tercio legim⁹ symonem xp̄m p̄ ceteris diligentē. Ubi dñs dicit ei Johis vltimo. Symon iohānis diligis me plus his: z ait, Tu scis dñe: quia amo te. ter sic quesiuit z petrus semp̄ita rñdit. Mira in his verbis semp̄ cōmendatio dilectionis petri. Quia sicut dicit Augustin⁹ de hoc querebat dñs qđ sciebat. Mira etiaz humilitas ipsius aplī qui de se parua

Universidad de Deusto
Biblioteca

de alijs sentiebat magna. Nā cū diceret dñs diligis plus me bis. Nūqd ei respondit q plus alijs eū diligeret; sed solū q eū amaret. Tu inqt dñe qt oia nosti; scis quia amo te. Petrus ei tanto amore ad xpm ardebat; quasi de amore ebrius fuit. Nam ipe solus sepe p oib; respōdebat; nec expectabat q alius loqueret. Ipse solus cū dñs diceret. Ecce ascendim⁹ iherosolimā; filius hoīs tradet pncipib; sacerdotum; condēnabūt eū morte. Et dixit ei. Absit a te dñe; nō fiat tibi istud; vt sez moriaris; qz in furore modū excedebat; ideo a dño redargut⁹ est. Jtē ꝓpter ipm solū; dicit Augustin⁹. q dom⁹ bona cene indicare noluit ꝓdito rem; qa (vt ipe ait) statim petrus surrexisset; eū cora omnib; trucidasset. Vñ valde diligent ꝓcurauit scire qs esset. Jtē ipse solus in hora passionis gladio euaginato dñm defendit. Jtē ipse solus dū audiuit a iohāne. Jobis vltimo. dñs est. Qui solus posuit se in mare; cōes alij nauigio venerūt. Et puto q quia nimiū audax. deus eum cadere pmisit; vt diceret nō de se; sed de deo solo sperare. Sed qs hodie est qui xpm sic amet. Proch dolor inuenio vxores plus amasse maritos; qz xpm ament aie sponse xpi. ¶ Narrat em romana historia. q quidā nomie plancius mortē dū audiuit vxoris nō sustinēs vim doloris pectus suū mucrone trāsfixit. Cunqz amici et⁹ eū caperent; ne iteꝝ se feriret. Ille tanto dolore ad se redijt; q a corpore aiaz violenter abstraxit. ¶ Item filia cesaris vxor pompei; cū quadā vice vestē mariti sanguine cruētatā ex cāpo domū relatā vidisset; timēs ne sibi malū aliquod accidisset; cum grauida esset statim ꝓfozata aculeo doloris; se incurauit; et peperit; et cū partu aiam exhalauit. Ubi ergo hodie tant⁹ amor ad xpm. Tota die postulāt panē filij dei; et non est qui manū porrigat. Laudant aie sponse xpi; nec est qui manū relevantē impendant; nec plus curat si pereat anima; q si pereat bos aut azinus. Oēs inquit apl's. que sua sunt querūt; nō que ihesu christi.

Quarto legimus sy

monē magna ceteris miracula facientem. Nullus vnq̄ inuenit sanctus sic ad miracula fuisse potens vt petrus quia sicut ipse predixerat dñs maiora miracula fecit q̄z xps. Nā de symone legitur Actuū. v. q̄ i plateis ejiciebāt infirmos; et ponebāt in lectulis et grabatis vt veniēte petro saltē vmbra illius obumbraret quēq̄z eoꝝ; et liberarent ab infirmitate. ¶ Exemplū de filio pncipis antiocheni quē petrus suscitauit; cū per annos. xij. mortuus iacuisset. Lege historiā et hic narra. Colige etiā ex alijs multis locis et varijs legēdis multa eius miracula que voluerit et ꝓdica. Rogem⁹ ergo dñm tē.

Sermo secundus de eodem apostolo.

Ecce cōstitui te su

per vniuersam terrā egypti
c Ben. xlj. Sicut patet ex hystoria hodierna q̄ scripta est in legendis ꝓpter resuscitationē filij pncipis. Apostolus petrus apud antiochiaz ad cathedrā sublimat⁹ fuit; et pncipatum quē a xpo acceperat; hodie p ascēsum cathedre publicauit. Nō em hoc absq; diuina dispēsatione gestum est. vt honorē principis et doctoris petr⁹ acciperet; et vt pncipatū quē a xpo acceperat hoc signo clarescceret. Nā duplex inuenit in mūdo potestas. Una tēporalis, altera spūalis; et cū omnis multiplicitas ad vnitatē aliquā reducatur; quia ab vnitate nascit; necesse ē vt vna ista potestatū ad alterā reducatur. sed nō spūalis ad tēporalē; cū illa sit nobilior. ergo tpalis ad spūalem; ergo dū petrus cathedrā honoris accepit se principē omniū esse ostendit. Jtē nulli dubiū dz esse; quin rōne culpe de omnibus possit iudicare; et si exigat meritū culpe cōmisse; pōt quoslibz a suis dignitatib; repellere; et p consequēs alios quos dignos viderit erogare. Vñ in figura hui⁹ dictū est moysi. Ecce cōstitui te deū pharaonis; nō q̄ faceret eū deuz per naturā sed p potentiā; et ꝓdominantiā. Jtē hoc ipsum exp̄ssius dictuz est Jeremie. j. eodem. Ecce cōstitui te hodie super gentes et regna; vt euellas et destruas; edifices et plantes in noie dñi. Ecce quō spūalis potestas bz a deo vt regna euellat; et destruat; edificet iterū; atq; plantet, bene igit a xpo dz petro. Ecce constituo te sup vniuersam terram. ¶ In quo verbo describit dñs petri principatū quātū ad duo. ¶ Primo quātū ad altitudinē qua sublimari ꝓmeruit ¶ Scōo vo quo ad latitudinē qua se eius imperiū dilatauit. Jsta em duo q̄z quātū ad statū vite p̄ntis vbi eternitas esse nō pōt ꝓficiunt pncipatū. sez si sit altū gloria dignitatis. et sit latū altitudine ptātis. ¶ Primo igit oñdit pontificiū eius esse altū et p ceteris esse elevatū; cū dicit. Ecce cōstitui te tē. ¶ Secundo vo oñdit pontificiū esse latū et vbiq; diffusum; cum addit, vniuersam terrā. ¶ Et nō hic notandū q̄ quadruplex est terra sup quā apostolus fuit constitutus. scilicet

Terra
Inferior sup quā calcam⁹
Interior quā portamus.
Exterior quā venerantes amamus.
Superior quā desideram⁹

¶ Prima ē terra elemētaris sbstātie.
¶ Secūda est terra conscientie.
¶ Tercia est terra ecclesie.
¶ Quarta est terra celestis patrie.

Dico q̄ prima terra

cui apl'us p̄fuit est terra inferior quā pedibus cōculcam⁹ et quā deus dedit ad vsum; vt nobis eius fructus essent in cibum; huic p̄fuit apostolus; quia dum eam ꝓpter xpm contēpsit; sup totam sublimari ꝓmeruit. Nam et reges seruos suos toti regno p̄ficiunt; et eis vniuersa subiciūt; ergo quāto fortius rex summus ipsi mūdo quē fecit suos seruos p̄fecit; quos sibi fideles inuenit. p̄s. Constitues eos pncipes sup omnē terrā. Mirū valde; quia dū putassent apostoli se, ꝓpter xpm oīa reliquisse; inuenerūt se principatū super omnia accepisse. P̄s. Principes populoꝝ cōgregati sunt cū deo abraham. Vñ apli fuerunt tanq̄z nihil habentes et oia possidētes. Nobilis margarita pauptas; q̄ dū oia contēnit; dominiū sup oia accipit. Sicut econtra auarus dū oia appetit; oim seruū se facit; q̄re auari nō p̄nt esse briti; quia nūq̄z p̄nt esse cōtenti. Ille em solus potest dici beatus q̄ modica bona est illis cōtentus. ¶ Unde narrat valeri⁹ maxim⁹ q̄ quidā rex lidie vicijs; diuitijs; et armis inflatus ad deū appollinē venit querens ab eo; si aliquis mortaliū se beatior esset. Cui ille ait. Agladius te felicior est. Hic autem Agladius erat vir pauperrimus atq; etate provectus; qui terminos cuiusdam sui

agelli nunq̄ excesserat: sed paucis ei⁹ fructib⁹ fuerat semp cōtentus. Et addidit dicens: regi in suis diuicijs gloriantium magis esse laudandū pauperculum tuguriū cū securitate: q̄ diuitem palaciū cū timore: z pauce terre glebe sine omni pauore possesse: q̄ pinguissima regni sui arua metu semp plena z habere vnū par boū facile ad custodiendū: q̄ exercituz magnū z apparatum aruoꝝ impensis multiplicibus onerosum: z habere horreolū victum modicū cōtinēs z necessariū: nulli hosti appetendum q̄ multos thesauros cupiditatibꝫ z isidijs mlt⁹ exposit⁹

Secunda terra ē terra interior quā nobiscū portam⁹: q̄ est terra ꝓsciētie quā terrā admodū oportet excolere ne spinas z tribulos generet peccatorum. Terra eī non cultra: nō aratro trita: nō aquis aspsa: nō caloꝛe celesti excocta: fit penit⁹ infecūda nisi forte generet spinas z silices. Hic ꝓsciētia si dimittat inculta: discretōis aratro nō sepe contrita: aquis lachrymarū nō sept⁹ balneata: celesti incēdio nō excocta: generat nō bona sed mala. Ūñ de hac terra subdit ad Hebreos. v. Terra sepe venientē sup se bibens imbrē z pferēs herbā optimā accipit bñdictionē a dño. Proferēs aūt spinas z tribulos ē maledictioni, proxima. Expositio ē plana p ea q̄ dicti sup. Sup hāc terrā fuit cōstitutus apl⁹us: dū sue ꝓsciētie pfuit: quā z sapientissime coluit: lachrymis deuotōis aspersit: z ardoꝛe dñice charitatis excoxit. Et de hoc pōt exponi illud ps. Constituit eū dñm dom⁹ sue. Dom⁹ sua fuit ꝓscia cui dñabat z quā regebat multa sapia. ¶ Ūñ dī in iti. clemētis q̄ petrus tanti ardoꝛis z deuotōis erat: q̄ semp pannū portabat in manica: ꝓpē lachrymas defluētes. nō eī volebat sine lachrymis z ardoꝛe p horā conscientiam pmanere.

Tercia est terra exterior quā veneram⁹ z colim⁹: q̄ est terra eccl'ie cui pfuit ipse apl's ps. Constituit eū sup excelsam terrā vt comederet fruct⁹ agroꝝ. Excelsa terra est ipsa ecclesia q̄ omnib⁹ terris alijs tā dictis est plata. Cui petrus pfuit et fructus agroꝝ comedit: qñ sibi p fidez infideles incoꝛporauit: vel qñ pmicias z decimas agroꝝ accepit: et qb⁹ ecclesia vitā ducit. Dicit aūt cōstituit eū de petro: quia ipse quodāmō singulariter pceteris audire meruit. Tu es petrus z sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā z tibi dabo claues regni celoꝝ. Ipse eī solū audiuit tu vocaberis cephas qō interptatur caput. Ipe etiaz solus audiuit. Ego p te rogaui petre vt nō deficiat fides tua: z tu aliqñ cōuersus cōfirma frēs tuos. Ipse etiā solus audiuit. Symon Johannis diligis me plus his. Pasce oues meas. Ūñ pōt de eo accipi illō Mat. xxiij. Quis putas est fidelis seruus z prudēs quem ꝓstituit dñs sup familiā suā. Optime in petro z in quolibet plato cōiugunt hec duo prudētia z fidelitas: quia prudentia sine fidelitate trāsit in malicia sed fidelitas sine prudētia declinat in stulticiā. deus aūt nec acceptat seruū malivolū nec etiā stultū. Debet ergo seruus dei esse prudēs in opez et fidel' in intētōne. vel prudēs in cauēdo malum: z fidelis in opando bonum: vel prudēs in discernēdo: sed fidel' in exequendo: z quia talis fuit petrus cōstituit eum dñs sup omnē terrā ecclesie. ¶ Romani eī dū aliquē sibi pficeret

siue in cōsulē siue in imperatorē: ista duo maxime in eo req̄rebant. s. q̄ esset vir prudēs ne falli posset: z fidelis ne suos falleret. Nunq̄ eī bon⁹ rector esse alicui poterit q̄ altero istoꝝ carebit. Duo eī ista oīi homini sunt necessaria ad regendū seipm. z ad regendū ꝓximū: vt p prudentiā nō fallat: z p fidelitatē nullo amoꝛe vel odio nullo q̄ munere coꝛrumpat: amoꝛe pecunia nō frangat. Exempla sunt p oculis multa z noua z vetera: z ī ō ponere non curaui.

Quarta terra est terra superioꝛ quā desideram⁹: z terra hec celest' patrie, de hac dicit ꝓpheta. Credo videre bona dñi in terra viventiū. Vere viventiū terra ō: illa vita beata vbi nemo vnq̄ infirmat: nullo vnq̄ doloꝛe descendit: nunq̄ ibi moꝛit: q̄ cōtinua sanitas ibi habet. Jtez nemo ibi aliquo eget: q̄ summū bonū oēs possident: vltra q̄ nihil appetere homo potest. Jtē nullius ibi timoꝛe affic⁹: nemo pturbatiōe cōcutit: null⁹ ibi hostilis formidat incursus: q̄ ibi est summa pax: summa securitas: summa tranquillitas. Jtē ibi seruit⁹ nō timet q̄ oīm summa libertas: libera q̄ voluntas. Jtē nemo ibi vnq̄ ꝓturbat ac tidia nec cōmouet tristicia: q̄ ibi ē sūma leticia nunq̄ discōtinuata: q̄ nūquā deest gaudendi materia: dū continue cernit pulchritudo summa. z degustat dulcedo diuina. Et ꝓpt̄ hoc dī Eccl'i. xlij. Bta terra cui⁹ rex nobil' est. Sup hanc terrā nobilē ꝓstitut⁹ est petr⁹. Ūñ z sibi dicere potuit illud Machei. xxij. Euge serue bone z fidelis q̄ sup pauca fuisti fidelis: supra mlta te constituā. Pauca dicit ista tempoꝛalia eternis cōparata, q̄ sunt adeo multa: vt nulla pñt exprimi lingua. Non, ne petr⁹ sup hāc terrā ꝓstitut⁹ fuit: q̄ a xp̄o audiuit matth. xvj. Quodcūq̄ ligaueris sup terraz erit ligatū z in celis: z quodcūq̄ solueris sup terrā erit solutū z in celis. Quis vnq̄ tyrannoꝝ vel regum tantā potestatē accepit: Magna fuit potentia alexandri: magna z illi⁹ nobilis Asueri: maxima romani imperij. Sz tñ fuit sup terraz: ptās aūt petri se extendit supra celuz. Optās altissima: ptās latissima: potestas veneranda: z honoranda: poꝛtarū infernaliū cōfractiua z honoruz sup celestiū collatiua. Que vnq̄ posset exprimere lingua qualis z quāta sit illa celestis terra: q̄ pegrinantibus ad temp⁹ est data: est tam lata: est tā lōga: vt Eccl'iastic⁹. j. dicat latitudinē ei⁹ q̄s dimensus est. Quāta est terra illa q̄ repatriantib⁹ imppetuū est concessa. Jtē si hec terra peccatoꝝib⁹ data z ad tpalem vsum concessa: tot ꝓducit bona quot sunt illa bona: q̄ sūt in celesti terra amātissimis filijs dei cōcessa. Item si in hac terra sic est hominibus dulcis vita: q̄z tot doloꝛib⁹: tot calamitatib⁹ plena: qualis est illa terra: q̄ dulcis habitatio in ea. vbi nulla moꝛs est timenda. nulla penit⁹ pena suspicāda. Sz leticia ibi est sempiterna. Jtez si sic delectat hic viuere cum amicis tpalib⁹: vbi vita amicicia est nisi falsa: q̄ delectabilis erit vita vbi erit sancto⁹ militia, vera amicicia: nullo vnq̄ tpe finienda. Jtez si sic delectāt diuitie ptire q̄d faciūt sūme ille diuitie in eternū mansure. Jtē si nos sic delectat coꝛpoꝛ sanitas quā destruit sepe infirmitas q̄lis illa sanitas erit vbi imperpetuū infirmitas nulla erit Item si sic delectat pulchritudo ꝟ coꝛpoꝛalis: que febre turpat: q̄d erit de,

Universidad de Deusto
Biblioteca

lectatōis esse pulchriores sole vbi pulchritudo imperpetuū nō pdeā. Item si sic delectat nūc esse filius militis: comitis vel baronis: quid delectatōis erit esse filius summi regis: vbi nec filiatio perdi poterit. Ergo veneranda est hec petri potestas q̄ si ligat i terra mortaliū: ligat z in terra viuentiū Et si soluit in terra peccantiū: z soluit z in terra feliciū. Ad quā pduc z meritis beati Petri pducat nos filius dei viui Amen.

De sancto Mathia apostolo Sermo primus.

Dilectus meus candidus z rubicundus electus ex milibus Cañ. ij.

Septē sūt q̄ excludūt boiez vl' excludere debēt a diuina electione: sicut ex vbis eligitur sacre scripture ¶ Primū est cōsanguinitas siue carnalitas ¶ Scōm est carnis nobilitas. ¶ Tercū est mentis debilitas siue fragilitas. ¶ Quartuz est pusillanimitas. ¶ Quintū est superba ptās ¶ Sextum est mendositas siue falsitas. ¶ Septimū est cupiditas Et illa septē sūt diligenter notata a domino loquēte ad moysen Nūe. xiij. Pcipe inquit tibi de oīni p q̄ excludit? sanguinitas. plebe: p q̄ excluditur nobilitas. viros: p q̄ excludit fragilitas. potentes: p q̄ excludit pusillanimitas. timentes deū: p q̄ excludit superba potestas. in q̄b⁹ sit veritas p q̄ excludit falsitas. z q̄ oderūt auariciā: p q̄ remouet cupiditas. Ex aūt illa septem in sancto Mathia fuerūt recte cum ad aplicum cetum de⁹ elegit. Mira em̄ (si q̄s attendat electionem mathie) cōmendatio: q̄ ex omni cetu sancto⁹: deū sup hoc orantiū in apostolū est electus: locum iude proditoris sortitus. Vñ hic potest narrari Jude hystoria que scribit in huius sancti legenda. Quia ergo hic sanct⁹ apostol⁹ ex tanta multitudine est electus: tan q̄z (deo inspirante) scitissim⁹ bene de eo dr. Dilect⁹ me⁹ candidus z rubicundus elect⁹ ex milib⁹. Nō dr milibus q̄ mille essent: sed millena/rius numer⁹ q: pfectus: pfectōis apostolici cetus est signatiu⁹. ¶ In auctoritate g̃ premissa A quattuor hic apostolus cōmendatur.

¶ Prio ex pte dei ab excellentia amoris eximij.

¶ Secundo a mundicia siue pudicicia animi.

¶ Tercio a prerogatiua martirij.

¶ Quarto a dignitate officij.

¶ Notat aūt primo diuia charitas: q̄ dr: dilectus me⁹. ¶ Notat scōo animi puritas z tot⁹ vite honestas: cū additur: candid⁹ ¶ Notat tercio ei⁹ ad patiendū stabilitas: cū subdit: z rubicundus q̄z sanguine cruentat⁹. ¶ Notat quarto sui officij dignitas: cū infert: electus ex milib⁹. Verū q: ois q̄a oēs eternaliter est elect⁹: in tpe ad gram̄ vocatus: z est a deo dilect⁹: z est mundicia candid⁹: z diuino igne est rubicund⁹. De sola em̄ electōe nūc est sermo fiend⁹, tū q: oia alia in se claudit. tū q: diei magi cōuenit: tū q: in alijs sermonib⁹ maioribz festiuis plura de alijs me recolo dixisse: q̄ si sup sermones lector tabulam fecerit: poterit inuenire. z hoc si videbit pdicare. ¶ Est igit hic notandū q̄ boies eligunt ad plura. Quidam enim eligunt

¶ Primo ad diuinoz obseruantiam mandatorum.

¶ Secundo ad pfectionem cōsiliorū.

¶ Tercio ad tolerantiā martirioz.

¶ Quarto ad regimen inferioz.

¶ Quinto vo oēs ad excellentiā premioruz. Prima electio est oim saluā doz. Scōa est religiosoz. Tercia est sanctoz martirū. Quarta est oim p̄/latoz. Quita vo ē cōiter oim electoz.

Dicam⁹ ergo q̄ quidam eligunt ad obseruantiā mandatoruz siue p̄ceptorum.

z hec electio est cōiter oim: q: nulli est sal⁹ adulto si negligat obseruare p̄cepta. Si vis inq̄t dñs Math. xix. ad vitā ingredi serua mandata. Et de hac electiōe dicit Deut. xxvj. En dñs de⁹ tuus elegit te vt sis ei popul⁹ peculiaris: z custodias omnia precepta eius. Hec est prima electio. s. obseruantia mandatoz dei: ad quā vocant omnes ppli z homines oīs a deo creati: q̄uis hoc leue on⁹ refugiant pctōres impij: volentes prius obedire dyabolo z carnis desiderio q̄ regi eterno p eis tpaliter passo Sz nūc attende q̄z graviter mūdi reges suoz p̄ceptoz puniunt transgressores z obedire nolentes: q̄s z tormentis afficiunt: carceribz tradunt: z dira morte vitā finire faciūt. g̃ si sic puniūt homines mundi: q̄d factur⁹ est rex ip se celi. cū nō solū sit iust⁹ sed ipsa sit iustitia. Sz q: nō pfert statim vltra malos sniam. filij hoim absq̄z vllo timore ppetrāt mala, sicut dr Eccli. Sz attendant q̄ quanto plus eos expectat si cōuerti negligant cū ex hoc culpam augeāt: z tanto iust⁹ est vt grauiꝰ finaliter seuiat: vt dr in ps. Cuz accepero tps ego iusticias iudicabo. Nā cōsuetudo est iudicū clementiū: vt prouocati ad iram fortiꝰ seuiāt in subiectos Et est exēplū in elephante: q̄ est animal benivolū: sed p̄sternit arbores z alia q̄ domos ad iracundiaz p̄uocatus Propter g̃ oia supradicta dr ad Hebreos. x. Irritā faciens legē moysi: sine vlla miseratione duoby vel tribus testibus moritur: quanto putas maiora mereri supplicia: q̄ filiū dei cōculcauerit: z sanguinem testamenti polluerit: z spiritui gratie contumeliam fecerit. Arguit ap'lus a minori. Quare minor fuit Moyses suus q̄z christus dominus. z maior lex xp̄i q̄z moysi: ergo gravius peccat qui facit contra banc legem q̄z q̄ fecit antiq̄/tus contra illam: ergo si fractores illius sic grauiter sunt puniti in qualt pena isti sunt digni: Ad Hebreos. ij. loquens de lege moysi. Si enim qui per angelos dictus est sermo: fact⁹ est firmus: et omnis prevaricatio z inobedientia accepit iustaz mercedis retributionem: quomodo effugiemus si tantam neglexerimus salutē. Et cōtra si verba xp̄i que fuerunt verba dei (quia deus xp̄s erat) non observam⁹ q̄ñs est ꝛc. ¶ Inuenio em̄ plures consulum romanoz̄um amore iusticie filios occidisse: nec eis parcere voluisse eo q̄ sine licentia bellauerunt: quāuis hostes superauerint: ergo quid faciet rex iusticie illis qui contra obedientiam faciunt. z non hostes vincunt sed contra naturalem dominū ei⁹ aduersario se supponunt.

Secundo quidam eligunt ad pfectionē cōsilioz.

Nō em̄ est diuinū p̄ceptū sed est salubre cōsiliuz vniuersum relinquere mundum: et deo in pauptate seruire. Vñ diuiti illi xp̄o dicenti se diuina omnia p̄cepta seruasse dixit dñs Mar. xix. Si vis p̄fectus esse vade z vende omnia q̄ habes z da pauperibus: et veni sequere me: vt sic pauper pauperem sequaris. Non quidez pari cursu per mare

vadunt nauis onerata: z q̄ est onerib⁹ expedita. Ob quā causam cursores breuib⁹ vestimentis vtunt: ne in cursu impediant. Sil' z leo qui duz fugere cogitat refectione superfluor̄ ventrem alleuiat. Necesse igit̄ hz vt q̄ vult pauperem xp̄m sequi vt z ipse sit paup: q: sic nō pōt currere equ⁹ q̄ sup se hz militem armatū: sicut q̄ inermez sup se hz dñm. Ob quā causam q̄ eās suos currere volunt ad brauiū nō super eos ponunt graues viros: sz potius pueros ad modicuz ponderosos. De hac igit̄ electiōe pfectop̄ q̄ fit ad consilia dicit domin⁹ Esa. xxviij. Elegi te in camino paupertatis. In camino notabiliter dicit: q: sicut in camino ignis z fumus z calor affligit. sic pauptas in hac valle miserie hoiem multū premit: sed in fine ad diuitias eternas adducit. Null⁹ est ita stult⁹ mercator in mundo q̄ non libent̄ ad temp⁹ patiat̄ inedią: si multā ex hoc deberet inuenire pecuniā: p̄am tñ alig̃ pdituram. g̃ nunc pauptatis inedia modicū sustineam⁹ vt ad eternas diuitias veniam⁹: q̄s imperuū non perdem⁹. ¶ Sz romani nobilissimi eligebant pauperes esse: sil' z phi. p gl'a mundi citissime transitura. q̄d eligēdum est p gl'ia sine defectu imperpetuum habitura.

Tercio quidā electi sūt

ad gl'iam martirū siue ad tolerantiaz tormentop̄. Est em̄ martirū op⁹ altissimū: opus dignissimū: op⁹ summa gl'ia dignū: z omnis peccati rubiginis abstersiuū. Nam peccatū omne interimit: charitatē pficit: z absq̄ dilatōne ad gl'iam introducit. Vñ aug⁹. dicit: q̄ iniuriam facit martiri q̄ orat pro martire. Sicut enim material' ignis dum in materiā ferreā inualescit omnem rubiginez ab eo rollit z ad ignis claritatē adducit. Sic charitas martiris dū ad pene pñtiā inualescit oēm in anima peccatū cōsumit: z ad claritatē ppetue lucis adducit. Vñ de hac electione exponit illud Actu. ix. Vas electiōis mihi est iste vt portet nomē meū coram regib⁹ z principib⁹ z filijs isrl'. z paucis interpositis subdit. Ego aūt ostendam illi quanta oporteat eū p nōie meo pati: q: sicut ignē pbatur aurū sic z vir iustus camino paupertatis tribulatiōis. Qui timet pati timet a peccato purgari. Nō em̄ ignis aurū falsificat sed pbat z purgat. vñ magis q̄ ante rutilat argentū q̄uis natura sit albū: in igne tñ fit rubeum. Carbo extinct⁹ est nigerrim⁹ sz fit pulcherrim⁹ igni sil'im⁹ cum igni cōiunctus fuerit: sic z tribulatio q̄ est sicut ignis z vicia omnia purgat z animaz totā pulchrificat deoq̄ assimilat. In signū hui⁹ dr. Policarpo (q̄ discipul⁹ fuit beati Johannis) q̄ dum in ignē fuisset proiectus a paganis corp⁹ ei⁹ non arsit: nec igne in aliquo fuit leuz sed ad modū auri in fornace rutilāt. sic fulgens cunctis apparuit.

Quarto quidā eligun

tur ad regimen subditop̄ siue inferiorum. z tales sunt omnes iudices ciuitatum z castrorū rectores: duces: barones omnes z reges q̄bus a deo cōmissi sunt oēs minores. Unde vn⁹ eorum dicebat Sap̄. ix. Tu domine elegisti me regem populo tuo z iudicem filiorum tuop̄ z filiap̄. O q̄ sancti q̄immaculati q̄ ab amore priuator a munere alieni esse deberent omnes qui alijs preferuntur cum vita eorum quasi quoddam speculum omnibus subditis ꝓponat. Sed hodie sic dr Esa. lix. Conuersū est retrorsū iudicium z iusticia longe stetit. Corruit in plateis veritas z equitas non potuit ingredi. Quis hodie iuste iudicat. quis est qui amicicia vel pot⁹ pecunia nō corrumpat. Unde Abacuc. j. dr Quare taces cōculcante impio iustiorem se. Propter hoc inquit dilacerata est lex z nō peruenit vsq̄ ad finem iudicium q: impius preualet aduersus iustum. tō egredit̄ iudicium peruersum. Utinaz attenderent iudices nr̄i illud Sap̄. vj. Audite inquit reges z intelligite: discite iudices finium terre. Quoniā em̄ vobis data est potestas a deo z virtus ab altissimo: q̄ interrogabit opera vestra z cogitationes scrutabit z non recte iudicastis horrendez cito aparebit vobis: q̄m iudicium durissimū in his que presunt fiet tē. lege auctoritatē q: valde predicabilis est ista z multū valet ad hanc materiam. Gregor⁹ enim dicit. Q maiores tot mortibus digni sunt quot ad subditos pditionis exempla transmittunt. Narrat etiam Seneca q̄ q̄dā reuersus ab inferis narrauit se vidisse Neronem apud inferos balneantem: et erat balneū auro liquefactum: z q̄ infundebant demones continue super eum. Cum q̄z Nero vidisset coram se cetum iudicum transeuntē clamauit ad eos. O amici nostri O venale genus hominū venite ad me in balneum z balneetis vos mecum qui similiter amauimus aurū peruertimus⁹ q̄ iudicium.

Quinto omnes supra

dicti si bene se habuerint z perseuerauerint sunt electi ad gloriam beatorū z in hac electiōe vltima est omnis bonū complementū: quia in ea sola possidetur z perfecte diligitur summe bonū z longe fit imppetuum omne malum. De hac igitur dicit Mathei. xiij Mittet dñs angelos suos a quatuor ventis a summo terre vsq̄ ad summū celi. cōgregabit inquit vt recipiāt premiū z intrent in gaudiū diuinum concupitum. O felices qui intraturi sunt. z imppetuum infelices qui excludendi sunt. ¶ Nota ergo q̄ bis oibus modis hic sanctus apostol⁹ fuit a xp̄o electus. Quia igitur electus fuit ad obseruantiam mandatorum: sicut omnes cōiter iusti. Electus fuit ad pfectionē consiliop̄: sicut omnes discipuli. Electus fuit ad tollerantiam martyriorū: sicut ceteri martires xp̄i. sicut ex legenda eius potest ostendi: que hic poterat recitari. Electus fuit ad officiū prelatorū: sicut ceteri apostoli: qui mundo toti constituti sunt a xp̄o prelati. Electus etiam hodie fuit ad gloriā beatorū: ad quā est ingressus cōsummatione martirij. Ad quā nos perducat z tē.

Sermo secundus de eodem apostolo.

Eatus quem elegisti z assumpsisti habitabit

b in atrijs tuis. ps. lxiij. Si electus omnis beatus existit quid est q̄ Judas beatus non fuit: sed filius perditionis extitit. Sic em̄ de eo dicitur Joh. vj. Nonne ego duodecim vos elegi z vnus ex vobis dyabolus est. ¶ Sed dicendum hic breuit̄ q̄ est electio fm veritatem: z est electio fm reputatiōz tm̄. Vel est electio fm eternitatem: z est electio fm vocationem in tempore. Primis duobus modis vndecim fuerunt electi. sed secundis

Universidad de Deusto
Biblioteca

duobus modis iudas fuit electus q: ſm reputationem tm̃: nō ſm veritatem. Unde nō fuit aliud eius electio temporalis q̃ quedam vocatio. Qō si queras: quare vocauit eum ex quo sciebat eum periturum z se traditurū Dicendū est q̄ in hoc ostenderevolu it q̄ quantū in se est omnib̄ dare gratiam paratus sit: q̄ nemo pereat nisi q̄ salutem suā negligit: z se ad gratiam nō disponit: vel dei gratia non bū vi tur si accepit. quare nulꝰ se excusare poterit: cum fuerit iudicat⁹: q: si gratiam a deo nō accipis: vel si accipis a deo ꝑ dis: non est culpa dantis z quā tum in se est cōtinue influentis: ſz culpa est voluntatis vel non ꝓparant; z quantū in se est nō facient; vel a gratia iam accepta deficientis z nō perseuerantis. Sic em̃ dñs ꝓpriū ꝓdi torem q̄ eum tradidit precio tam vili in mortem ad se venientē benigne su scepit peccata illi oīa donauit: sua eum gratia decorauit. z suū apostolū z quasi ꝓcuratorem omniū eum fecit Quid faceret alijs nō tam sceleratis si se ad eum cōuerterent si de peccato contererent, si deuote eius misericor diā implorarent. Igit̄ si damnamur si gratiam non accipim⁹. si in accepta non perseueramus: nobis imputan dum est z non deo. Nunq̃ culpa est maris que habundantissime vndiq̄ aquas spargit: nec vnq̃ suā influen tiam subtrahit: si fons fuerit desicca tus eo q̄ aque via aliquo obstaculo sit obstructa. Item si esset vas aliq̄ vndiq̄ clausum vel si nō clausum ſz vtiq̄ perforatum vel in aliqua parte fractum in qō curreret flumē magnū constat q̄ aqua vel non intraret vel si cut intraret sic z ꝑ foramina foras ex iret. Sz nunq̃ est culpa fluminis in fluentis: si vas aquā nō acciperet: vel si receptam non teneret. Cor enim hominis cum sit liberum: potest se gratie claudere: z illam nō admittere. po test se aperire z receptam eicere. Qua re si homo gratiam non habeat: si in accepta non perseuerat hominis culpa est z nō dei. Bene igit̄ dictū est Beatus quē elegisti. ¶ In quo v̄bo sanctus apl's describit maxime a duob⁹.

¶ Primo ab excellentia meriti: quo refulsit.

¶ Secundo v̄o a sublimitate primi quod accepit.

¶ In his duob⁹ consistit omnis beatitudo hominis. s. si clarescat in via ꝑ meritum. z si fulgeat in regno ꝑ ꝑmium. ¶ Notak igit̄ status meriti excellentis quo fulsit in mundo cum dicit Beatus quem elegisti. ¶ Notak statꝰ ꝑmij refulgentis quo extitit corona tus in regno: cum addit: z assumpsi sti habitabit i atrijs tuis. Dñi enim atria sunt celestia habitacula. De q̄b dicit ꝓpheta, ps̄. lxxxiij. Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cōcupi scit z defecit anima mea in atria dñi. Ad hec beata atria hodie apl's ingressus est: qui loco iude prius fuerat ad apostulatū electus. ¶ Un̄ hic est narranda hystoria z quō iudas ruit z q̄ modo Mathias substitut⁹ fuit sicut habet Actuū, j. Conuertēres igit̄ sermonē ad nostrā instructionē est notādum q̄ aliter eligit mund⁹: aliter xp̄s.

¶ Nam mund⁹ eligit z confidit in potentia. cōfidit z in opulentia.

¶ Eligit igitur ad honores nobiles z potentes.

¶ Eligit iudices z sapientes.

¶ Eligit diuites z habundantes.

¶ Econtra dominus q: est summe sapiens; z q: est summe diues: non formidat humanā potentiā. Non mirat humanā sapientiā. Nō aspiciat būa nam opulentiā ¶ Non igit̄ mundi eligit dominꝰ nobiles vel potentes: sed infirmos z ignobiles. ¶ Nō philosophos sapientes sed piscatores simplices. ¶ Nō gl̄iosos z diuites sed abiectos. z pauperes.

Dico q̄ dñs noster nō

elegit nobiles z potētes sed infirmos z ignobiles. Un̄ scribit Baruch. iij. Ibi fuerunt gygantes noiati qui ab initio fuerunt statura magna: scientes bellum: non hos elegit dominus Quare: vt se ostenderet oipotentem esse z humana potentia nō egere. Si em̃ per potentes mundū expugnasſz potentie illorum attributū fuisset: et sic non deum ex mundi subiugatione laudassent. Sz nunc tota laus in deum refert: dum potentissimus ab infirmissimo expugnat. Nemo mirat si murilegus vincat murem. si canis leporem. si lupus ouem: si etiam leo bouem. Sed admiratio magna esset si mus cattum inuaderet: vl si lepus canem occideret. si ouis lupum fugaret z si bos sibi leones subiceret. Ut ergo mundo innotesceret diuina potentia non elegit potentes: quibus sibi mūdum subiceret. Sz elegit infirmos et debiles: viles z ignobiles: quib⁹ duz omnem mundi potentiam detecit, ḡn ta sua potentia sit ostendit. Un̄ ꝺr. j. Corinth. j. Ignobilia z contemptabilia z que infirma mūdi sunt elegit deus vt confundat fortia. Quis vnquā petro vilior fuit: et tamen per ipsuz deus totum romanū imperium subiugauit. Ergo fratres mei non est curanda: sed penitus detestanda humana potentia: que excludit ab electione diuina. Nec sui potest esse in periculis defensiua: sicut cotidie ꝓbāt bella. vbi sepe plures a paucis: sapientes a stultis: potentes a debilib⁹ superantur. ¶ Exemplū sampsonis qui a femina ligatus: a philistheis exceca⁹ Nam in naturis videmus q̄ aquila timet hirundinem. Elephas murem Leo gallum albas pennas habentes Lupus lapidem. Dum ergo in omnibus rebus magna z fortia timēt parua z debilia. O diuina potentia que fortia trepidare facit: et debilia facit esse secura.

Secundo dominꝰ non

elegit iudices vel philosophos sapientes sed stultos z simplices. Unde dicitur. j. Corinth. j. Que stulta sunt mūdi elegit deus vt confunderet sapientes. Quare hoc: vt si sapientes elegisset z ꝑ eos mundanā sapientiā cōuincisset: victoriā non deo homines: sed illoꝝ sapientie detulissent: In hoc ergo diuina sapientia apparuit magna q̄n̄ per simplices viros: ꝑ illuminatos per homines ignaros: z omni prorsus scientia destitutos: omnem sapientiam mundi conuicit z stultam z cecam esse ostendit. Quis em̃ Johāne simplicior: z tamen q̄s vnq̃ fuit q̄ sic alte de deo sensit. quis sic alte scrutatus diuina misteria fuit. quis xp̄i magnalia altius intonuit. Dicit enī Augustinus. Q: si altius intonasset totꝰ mundus non caperet. Un̄ Jeronimꝰ in epistola ad paulinū de oib⁹ diuine hystorie libris. Johannes rusticus: piscator indoctus. z vnde illa vox obsecro. In principio erat verbum z v̄bū erat apud deum: z deꝰ erat verbum. Hec inquit doctus plato nescivit. hec Demostenes eloquens ignorauit z̄c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Augustinꝰ tñ dicit expresse se legisse in libris platonis totum euangeliuz Johānis ab eo loco vbi dicit. In ꝑncipio erat verbum. vsqz ad illud. Verbum caro factū est: qō ibi vtiqz nō inuenit eo q incarnationis beneficium nō agnouit. Unū dicit Augꝰ. q dum q dam platonicꝰ phūs Johannis euāgelium legisset dixit ad circumstātes Hoc deberet aureis litteris scribi: et in loco valde alto suspendi: vñ ab omnibꝰ posset legi. ¶ Narrat etiā hystoria tripartita q dum constantinꝰ imperator fidem xp̄i acceperat: q̄dā philosophi eum arguebant: q incōsulte fidem antiquā reliquerat. Et idē philosophꝰ se de fide velle cuz alexandro disputare: dicebat. Erat em̄ Alexander cōstantino politanꝰ epūs: vir simplicissimus sanctus tñ secularibꝰ destitutus litteris: sed deo valde devotꝰ Ab imperatore ergo ad disputationē vocati: de solo deo qui simplices eligerat sanctus episcopus confidebat. Cunqz omnes cōgregati essent. epūs pho dixit In nomine xp̄i tibi precipio vt non loquaris: qō vt phūs audiuit statim sibi obliquato ore vltra loqui non potuit. Exemplū etiā de beata katherina q̄ solū xp̄m dum cōfessa fuit: electos philosophos obmutescere fecit: et eos ad xp̄i fidē cōuertit.

Tercio dominus non

elegit diuites sed cōremptibiles pauperes. Unde dicit Jaco. ij. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo: diuites in fide: et heredes regni: qō repromisit deus diligentibus se. Sed quare hoc. Ne si per diuites mundū vicisset: victoria non deo sed diuitijs attributa fuisset. Nā et romani boies rusticos ab aratro sꝫtrahebāt: q̄s ad imperium ꝓmouebant: et per eos sibi gētes extraneos subiugabāt ¶ Nota ergo iuxta beatū Augustinū Xꝝ fuit maximū miraculoꝝ omniū q cū apli fuissent numero valde pauci: fuissent potentia infirmi: fuissent oīmi scientia destituti. fuissent diuitijs nulli. deus ꝑ eorum paucitatem oēm multitudinem mundi subiugauit. Per eorum infirmitatē omnē potentiā mundi deiecit. Per eoruz simplicitatē omnem sapientiam mundi confecit. Et per eoꝝ pauptatez omnes mundi diuitias et seculi gl̄am contemnere fecit Ergo fratres laborem̄ esse debiles non potētes. simplices nō sapientes. pauges non diuites: ipo donante ꝛē.

De beato Gregorio

papa Sermo primus.

Udi fili mi et esto

a sapiens: et dirige in via animū tuum Prouer. xxiij. Doceat scriptura sacra: docet oīs phia: docet et ipsa experientia: prius esse audiendū q̄z docendū: q nunq̄z bonus magister erit: q̄ esse discipul̄ renuit ¶ Unū narrat Valeriꝰ maximꝰ q Pytagoras pfectissimꝰ omni sapientia cum iam credebat omniū scientiaruz culmina attigisse tūc incepit audire. Nā et egiptum adijt et quicq̄d de scīe, tijs inuenit totum accepit. indeq; pfectus persas: illoꝝ phīs se eruditēduz dedit: a quibꝰ siderū motus et cursus et rerum omnium proprietates docuit animo didicit. Deinde creatam naiuigauit: et eorum moribus legibusq; conspect̄ ad olimpum profectus. deinde in propriam terram descendit. Et cum tam omnibꝰ hominibus esset ꝑter summā sapientiā admirandus interrogatꝰ quid ꝑfiteret. Nō se sapientem sed ꝑhm .i. amatorē sapie esse rūdit. Dicebat em̄ supbissimū esse sapientē appellare cuz nullus finis inueniat esse sapie sed sp posset hō in ea ꝓficere. Ergo nō ē facile docēdū sz ꝓpus est audiēdū. Fōs em̄ ꝓmo aquā a mari accipit. et postea eā locis sibi vicinis infundit. Nunq̄z luna illuminat terrā nisi a sole ipsa fuerit ꝓus illustrata: ergo optime dictū est btō Grego. Audi fili mi et esto sapiēs. Quia diu audiendo sapiaz studuit culmē oīm scientiarū obtinuit: et sic sapiēs factꝰ et verbo docuit et exēplo. ¶ In verbo igit̄ ꝓmisso sapiēs tria cōsiderare docet.

¶ Primo sapientie auditū
¶ Secūdo sapientie habitū
¶ Tercio sapientie vsum.

¶ Nā sapia ꝑ auditū acq̄rit. Per habitū possidet. Per vsum effectui mancipatur. ¶ Nota ergo ꝓmo auditus cū dī. Audi fili mi. ¶ Nota scie habitus: cū addit. et esto sapiens ¶ Nota et scie vsus: cū adiungit. et dirige i via animū tuū. Ad hoc em̄ sapiaz studere debemꝰ vt ꝑ eā in agēdis oīb dirigamur. Sup̄dicta em̄ tria pfecte fuerūt in hoc doctore clarissimo. Nā cū esset in oī phia summꝰ: ita q nō erat ei q̄s secūdus: sicut de eo legit̄ non est sapie secularis vento inflatꝰ. sed factꝰ est velut xp̄i discipulꝰ et tandē ecclie doctor clarissimꝰ. Quia sicut dī Prouer. ix. Da sapienti occasionē et addet ei sapia Unde de btō Grego. p̄t exponi illud ij. Regū. ix. Dedit dñs salomoni sapientiā et prudētiā multā nimis et avt ꝓcederet sapia salomonis sapiaz oīm orientaliū et egyptioꝝ. ad lram. Sapientia btī Grego. oīm sapiam ꝓcedebat q tpib suis erat. Ob quā causam ꝓus monachus factꝰ: deinde pontifex summꝰ totam sapientissime gubernauit ecclesiā et in diuis officijs ordinauit. lege hystoriā et eā narra. ¶ Nūc igit̄ ad instructionez nostrā quattuor sunt nobis necessaria vt esse possimꝰ vere sapientes. ¶ Nam necesse est vt

¶ Primo sapiētes appareāt i auditu.
¶ Secundo in aspectu.
¶ Tercio in opere et in effectu.
¶ Quarto in affatu.

Hic est em̄ ordo homis sapientis vt

¶ Prio audiat siue studeat et discat.
¶ Scōo eā in cōuersatōe ostendat.
¶ Tercio vt qō ostendit efficiat.
¶ Quarto vt ipsum qō facit alios doceat.

Dico q primū q vo

lenti ee sapiens necessariū ē vt sapia appareat in auditu. ergo necesse est vt magistrū habeat diligēter vba sapie audiat. sic btūs Grego. fecit vt supꝰ ptz ex dictis. Qui em̄ vult bñ discere et sapiēs cito eē: debet accedere ad magistrū vt audiat: ad librum et legat: ad studiū vt sp exerceat vnde dī Eccī. iij. Auris bona audiuit cū oī cōcupia sapientiā. Auris bona dī eē illa q̄ nō est surda vt audiat. nō est supba vt audita ꝓtēpnat. nō est obliuiosa vt audita nō teneat. Itē dī auris bona nō quelibenter audit verba vana. verba lasciua. verba maledicta. verba mūdana Sz ecōtra verba casta. vba vera. vba dulcia. et diuinis bñdictionibꝰ plena. et vba diuina. vñ debēt boni sapiētes fugere mūdi rumores et ire ad p̄dicationes vbi audiunt sermones vba vite cōtinētes. Itē auris bona est illa q̄ nō querit audire sublimia sicut est de p̄sciētia et de p̄destinatōne diuina. sed scire querit diuina p̄cepta in q̄bꝰ est ai vita. Eccī. iij. Altiora te ne quesieris et

maiora te nō scrutat⁹ fueris sed q̄ p̄ce/pit de⁹ cogita illa semp. z Eccī. vj. Cogitatum habe in p̄ceptis altissimi z in eis assiduus esto z cōcupiscētia sapie dabitur tibi. Ergo frēs charissimi an te oia debem⁹ audire diligenter si vo/lumus cē sapiētes. Nā z Jeronim⁹ di cit. Nemo p̄t esse sine doctore q̄ cu pit. nō agricole. nō cemētarij. nō fabri non carpentarij. ergo multo forti⁹ nec grām atici. nec dialectici nec astrologi z de hoc multo forti⁹ nec diuini. ¶ Un plato cū omniū mortaliū sapientissi/mus haberet (vt narrat valerius) ita vt si ipse iupiter quē deus tunc esse cre debant de celo descēdisset nec esset eo in scientia maior. in egyptū tamē iuit z ibi multa de celestib⁹ didicit. z cū a studiosis iuenib⁹ in doctorē peteret athenis. ipse quasi oēs mūdi prouin/cias p agrauit vt discere posset mallēs vt Jeronimus dicit. aliena verecunde discere q̄ sua nō vere docere.

Secundo necesse est

vt sciētia appareat in aspectu vt oīs nostra cōuersatio sit talis vt signū sit sapientie cordis vt p exteriora cogno scamus interiora. Cognoscit enī inte rior sapia p̄fecta per exteriora. Phus enī dicit q⁹ p signū exterior⁹ mēbroꝝ dispositiones cognoscimus animo⁹. Un mollicies carnis boni ingenij si/gnum extitit. Un frequēs clausio ocu/li signū est mobilitatis animi. Jtē per aspectū facie iudicāt medici q̄ sunt co lerici: q melancolici: q sanguinei: qui ⁊o flegmatici: z sic de omnibus alijs Sicut ē ergo in naturalib⁹: sic est et in spūalib⁹: quia p signa exteriora iu/dicam⁹ facta interiora. Un sicut im/pudicus oculus impudici cordis est nūcius. Sic ē oculus pudicus pudi/ci cordis nuncius. ergo fm gestus ex teriores sapientiā iudicam⁹ interiorē Prouerb. xvij. In facie prudentis lu/cet sapia. Et Eccī. xix. Ex visu cogno⁹ scitur vir. Habitus ināt corporis z ri sus dentiū iudicāt de hoie. Nam sicut in naturalib⁹ humo⁹ interio⁹ dispo/sitio: facīē exterius colorat: z q̄si eque q̄tum sibi p̄t assimilat. sic interiorū mo⁹ dispositio exteriorē hoiem ordi/nat. Un nō est credēdū ordinatū inte rius q̄ est deordinatus exterius. Ob hāc vtiq⁹ causam sic detestabant anti qui vanos aspect⁹ vt vrores a se abice rent. ¶ Un doctz romana historia. Ex quida noie Sulpicius vrorē dimisit eo q⁹ capite nudo cū foris versatā co/gnouerat q̄si alijs vellet placere. Di/xitq⁹ ad eā. lex matrimonij te tīn me/is oculis tradidit q̄b⁹ pulchritudinez deberes ostendere. his tīn tuā formā speciosam ostēdere debuisti. his tīn te videndā cōmittere: p̄pter q⁹ tuus va/nus aspectus alijs supuacue demon stratus in suspitionē criminis me ad/duxit: z ideo quia legem matrimonij violasti violeturz cē. Quante honesta tis deco⁹ hui⁹ sancti fuerit: requiratur monachalis habit⁹ quē assumpsit et tota vita quā duxit.

Tercio necesse est vt

sapiētia appareat in operez effectu. in naturalib⁹ ita est q⁹ fruct⁹ ostendit q̄/lis sit arbor. Ex fructu enim arbor co gnoscit. sic et opus hois sapientiā in/teriorem ostendit. Unde dicit Jacobi iij. Quis sapiens et disciplinat⁹ inter vos ostendat ex bona conuersatione operationē suam in māsuetudine sa/pientie. Sed q̄s hodie habet sapiētiā operandi. Jeremie. iij. Sapientes sunt vt faciant mala: bona aut̄ facere

nesciert̄. Nam sapientes hodie pu/tantur qui sciunt vias ad peccandum exquirere: primos cōculcare: pecuni/am cōgregare. bella disponere. incen/dia p̄curare. z oīa talia facere. p hec enī z similia faciūt sibi nomē z famā. ¶ Narrat Jeronim⁹. q⁹ quidam fuit apud ephesum qui cū vellet sibi facere nomē nec posset p aliq̄ bonū: cogita uit facere aliq̄ facinus p quod fieret cūctis notus. Cunq⁹ cogitaret q̄d fa/cere posset: nocte iuit z tēplū diane fa mosissimū apud illos incēdit. Cūq⁹ quereret actor facinoris ille sponte se obtulit. Req̄situs cur hoc faceret: ait quia non poterā p aliquod bonū face re: volui me cognoscere p malū. Nūq⁹ nero imperator potuisset sic apud mū dum fieri famosus p bona q̄ apud eū erāt modica: sicut factus ē p turpissi/ma mala. Tales ergo hodie dicuntur sapiētes cuz nihil de sapia habeāt: sed stultitia summa pleni existāt. Jere. x. Stultus fact⁹ est omnis homo a sci/entia sua. De aliis operib⁹ sancti gre/gorij quere in legenda quia longum esset hic ponere.

Quarto debet appa/rere sapiētia in affatu. Non debet ho/mo p̄sumere loqui verba sapiētie vel alios docere. Actuū p̄mo. Cepit ihe/sus facere z docere. Primo fecit z po stea docuit. sic et beatus Gregorius diu in monasterio prius deo seruiuit carnē ieiunijs z vigilijs macerauit ex empla de se virtutis exhibuit. z sic ad officiū doctoris accessit. Sciebat enī apostolū dixisse. nihil audeo loqui eo rum que p me nō effecit xp̄s. Latho. Turpe est doctori cū culpa redarguit ipsum. Unde rectores diffiniunt ora/torem q⁹ nō solum sit vir dicendi arte perit⁹ sed sit opere bon⁹: quia sicut dicunt perdit auctoritatē docendi qui dicit z nō facit. Unde tullius. Caput est artis ea docere q̄ facis. Princeps qui bellum fugit scutum non arripit. arma nō induit. sed vacat lasciuijs nō est bonus exhortator ad bellū. ¶ Un de allexandro illo magno narrat hy/storia. Qx erat vir audacie singularis patiens laboris: cui nihil arduum ni hil impossibile videbatur. omnis peri culi: omniq⁹ multitudinis erat con/temptor. primus etiam omniū ingre/diebatur pericula: in aciem irruebat: z virtutē cuneis hostiuz fortiores esse videbat. illuc protinus p̄cedebat. Et quia sic in omnib⁹ periculis milites precedebat: sic eos animauerat vt ad vocem eius essent parati. non solum homines inuadere sed muros ferre/os penetrare. Una vtiq⁹ vox illaz imi tatione digna. Que illa? Que dicit opibus z exēplis ostendit. Sicut enī arbor que cognoscitur florib⁹ foliis z fructibus. sic homo exemplis verbis z operibus. Et p̄pter hec omnia bene dicit Prouerbio⁹. xij. Doctrina sua cognoscitur vir. z Ecclesiasticī vicesi/mo. Sapiens in verbis producet se/ipsum. id est primo docebit seipsum: z postea proximum. Rogemus ergo dominū zc.

Sermo secundus de eodem.

Justi meditabit/ sapientiam z lingua eius lo quetur iudicium. Ps. xxxvj. Quante sit vtilitatis verbis vite er/rantibus siue ignorantibus predicare quis exprimat officio lingue. Dicitur enī Jacobi vltimo. Qui conuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue sal/

uauit animā ei⁹ a morte ꝛ operit multitudinē peccatoꝝ: qđ melius istis. Sed nūqđ nō p̄dicatores faciūt ista diuia auxiliāte gr̄a Nōne ad p̄dicatōz petri vnā: tria milia hoīm cōuersa sūt imo vt de bis taceaz q̄ sunt pluribus nota. vnū exemplū ēnēū ponā ¶ Narrat grecoꝝ hystoria Xapud athenas erat adolescēs Polemi⁹ noie tot⁹ deditus vino ꝛ luxurie. ido nō solū pessimus erat: sed de ipsa sua mala fama gaudebat. Cūqz solus post cenā ex cōuiuio domum rediret ꝛ Xenonis philosophi tā nouā vidisset: vino vt erat grauatus: vnguētis delibut⁹: sertis capite coronatus: plucida veste vestitus. Philosophi tā dicti scholas intrauit. ipsoqz pho legente ad sedez se posuit Cūqz fieret ꝓtra eū scholariū tumult⁹ phus nihil motus: omissa re de q̄ docebat: de tēperantia cepit loqui. Cūqz polemius verba eius diligenter audiret: dolore cōpunctus vite sue: mor de capite coronā deposuit: brachiū inter palliū reduxit: omnē intēperantiā abiecit: castitatē induit: ꝛ post phus factus fuit. Ergo si tantuz valuit sermo pagani phi: quantū p̄sens valebit sermo efficax serui dei. ergo magnū est p̄dicantis officiū ꝛ ideo ad cōmēdationem predicatoris maximi doctorisqz darissimi: optime dicit. Os iusti meditabitur sapientiā ꝛ lingua ei⁹ lo, ꝛc.

¶ In quo verbo duplex notat pfectio

¶ Una cordis pficiens intra.

¶ Altera vo oris pficiens extra.

¶ Prima ergo pfectio que cōsistit in corde est sapie meditatio. ¶ Scōa vo pfectio que cōsistit in ore est sapientie p̄dicatio. ¶ Prima est secūde causalitua. ¶ Sed secunda est p̄me declaratiua. Nam sicut idē est verbū cordis: et oris: vt Richardus dicit: sic ꝛ eadem est sapiētia ꝛ que latet in corde: ꝛ que predicatur in ore. Sed in corde est nuda: in ore vestita. Vor enī oris est vestimentū vocis interioris. ¶ Notatur ergo primo vera sapientie meditatio. cum dicit. Os iusti meditabit sapientiam. ¶ Secūdo vo sapiētie p̄dicatio cum additur. ꝛ lingua eius loquitur iudiciū. ¶ Ut igitur cū doctore hic venerabili possimus esse sapiētes ꝛ corde meditando: ꝛ ore docēdo quatuor sunt necessaria nobis que fuerunt in doctoribus sanctis. scz.

¶ Domus cōsciētie pfecta purgatio.

¶ Talis substātie pfecta desertio.

¶ Intellectiue potentie perfecta humiliatio.

¶ Diuine sapie: pfecta inquisitio.

Ut mente mūdati: a tēporalib⁹ curis abstracti: ꝛ ad nos reuersi: per humiliratem cōcaui facti: ꝛ sic ad sapientie lumen dispositi: per amorem facti ad q̄rendū solliciti. Dona sapie capiam⁹

Dico q⁹ primū qđ est

necessariū ad habendaz sapientiā est domus cōscientie pfecta purgatio: nō enī simul esse possunt mortalis culpa ꝛ vera sapientia. Unde dicit Sapientie primo. In malivolā animā non introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. possunt enim impij habere mūdā scientiā: pure speculatiuā. sed scientiā sapidā: sicut ē sapientia a sapore sic dicta nūqz habēt. Ūñ ersi sint sapiētes sicut ꝛ demones nunqz tū sapientes vt iusti homines. ergo si volum⁹ pfici in vera sapientia oportet nos recedere a culpa. Ūñ dr Eccī. iij. Sapiēs cor ꝛ intelligibile abstinebit se a pctis. Unde videm⁹ q⁹ illi ñ fuerūt ve sapiētes sz dicti sī phi. i. sapie amatores. vt possint fieri sapientes.

Non solū abstinebant a vicijs grauibus qz pctis sed ab omnib⁹ mundi vanis ꝛ curiosis: et multi conati sunt vt possent fieri virtuosi. Quis vnqz sic mundū contēpsit vt diogenes q̄ nūqz domū habere voluit: nunqz accipere ab aliquo aliqđ voluit. nunqz familiaris alicui fuit: sed hostiatim panē petens gloriā omniū ꝓtēpsit: ꝛ hoc ꝓpter mūdi sapientiā: ergo qđ faciendū nobis eēt ꝓpter sapientiā diuinā que est fm animā.

Secūdū qđ est neces-

sariū ad sapiētiā: est mūdane substātie pfecta desertio. Non enī pōt acq̄ri sapia cū pecunia. Unde socrates cū iret philosophandū athenas aurū qđ portauit abiecit in mare dicēs. pecunia et phia simul possideri nō pñt. Abite diuitie ne a vobis valeam impediri. Erates etiā alter phus magnū auri frustū p̄iecit dicēs abite false diuitie: quia ego vos submergā ne submergar a vobis Ob hāc causam brūs Gregorius volens xp̄i esse phus cū esset ex nobilib⁹ natus ꝛ esset ditissim⁹ oia vendidit ꝛ septē monasteria cōstruxit: oiaqz sua pauperib⁹ erogauit. Sciebat ei apostolū dixisse. j. Loꝛ. j. Ubi sapiēs vbi scriba vbi seculi cōquisitor. quasi dicēret. Si sapiētes mūdi sic sagaces sūt ad lucrandū ꝛ acquirendū illud vnde pereunt. qđ deberet facere sapia xp̄iana ad querēdū. illud qđ est vera vita. Que est cōparatio pecunie ad sapiaz Nā pecunia est bonū extra: sapientia bonū intra. Pecunia bonū est a nob extraneū. Sapia bonū verū. pecunia bonū est periturū. sapia p̄māsurū: pecunia ducit ad mortē: sed sapia p̄ducit ad requiē. Ergo si tāta pōt esse cura mercatorib⁹ ad acquirendū ipsam pecuniā quanta deberet esse ad acquirendū sapientiā. Sic enī scribit Prouerbioꝝ. iij. Beatus q̄ inuenit sapiaz ꝛ qui affluit prudentia melior inquit est acq̄sitio eius auri ꝛ argenti primi ꝛ purissimi: ꝛ multa ibi de hoc ꝛ similiter Sapie. vij. Non istā sapientiam habēt filij mūdi filij diaboli. Quia sicut dī Baruch. iij. Exāstierūt prudētiā que de terra ē negociatores terre. viā autē sapie nō inuenerūt ꝛ ꝓterea perierunt. Hanc sapiam bonaz sancti dei apli habuerūt ꝓpter quē mundū cum suis omnib⁹ reliquerunt.

Terciū qđ est necessa

rium est alienē pfecta humiliatio vbi enī cōcauū humilitatis nō est sapia eē nō potest: quia aque nunqz currūt ad montes sed tm̄ ad valles ꝛ breuiꝰ vbi cunqz est cōcauū: illuc est fluxus aq̄ꝝ Ūñ cū alexander rex a Didimo pho quereret quomō posset esse sapiens. Ille ait. deus pōt tibi pstare sapientiā sed tu non habes vt teneas eā. Ūñ dr Prouer. xj. Ubi superbia ibi ꝛ cōtumelia: vbi humilitas ibi et sapia. Quid igit mirū si sapientissim⁹ Gregori⁹. fuit q̄ humilim⁹ fuit. lege in legenda ipsius qz humiliter inter monachos vixit. Quō summū pontificium toto posse refugerit: quātū etiā in ipso summo officō semp humilitatē amauerit ꝛ ecōtra superbiā oderit. Sed quis bodie qui fugiat honores ꝛ cōtumelias amet. Ūñ bodie bella vnde tanta seuicia nisi ex dominātē superbia que suos superiores odit: pares inuadit: inferiores p̄mit. Augustin⁹. Utinā superbi arderēt q⁹ sepe alta caloꝛe siccant qđ aliqs humilima cōseruat. Bern̄. Superbia causa est subtractionis gratie sicut humilitas ē causa ipsi⁹ p̄sentie

Un̄ dicit Crisſ. Tolle hoc viciū vt non sint hoies gloriosi videri ꝛ absq; labore cetera vicia resecantur.

Quarto si volum⁹ eē

sapiētes necessariū est nobis sapie pfectā inq̄sitio. Un̄ dī Baruch. iij. Disce vbi sit sapiētia. Querēda em̄ est toto velle; toto posse; ꝛ oi mentis sollicitudine; ne per negligentiā amittat. Ex emplū but⁹ē in scō Brego. Qui q̄tū studuerit sapie testes sunt libri quos fecit ꝛ Omelie; Poeta. Absq; labore graui vix munera magna dabunt. v. Gratus ē plen⁹ vtilitate labor. Quis vnq̄ sine labore diues. Quis sine labore aliquā artem didicit. Ergo quis absq; labore sapiens esse poterit; vsq; ad canos q̄sierūt antiqui sapientiā; et eā pauci inuenerūt eā quia locū eius ignorauerūt ꝛ viā qua peruenirī poterat adeā. Un̄ dī Job. xxviij. Sapia vbi inuenit ꝛ q̄s est locus intelligētie nescit hō pciū ei⁹ nec inuenit in terra suauiter. i. carnalit viuentiū ꝛ delicate Ergo q̄ vult sapiam hr̄e ꝛ locū eius inuenire non oportet lasciuire; sed necesse est vigilare et laborare et deuote orare ꝛ eā a deo lachrymis postulare Prouerb. ij. Si sapiētiā inuocaueris ꝛ inclinaueris cor tuū prudentie. Si quesieris eā quasi pecuniā ꝛ quasi thesauros effoderis illā; tunc scientiā dei inuenies quia dn̄s dat sapientiā ꝛ ex ore eius prudentia ꝛ sapia. Unde dī in canonica Jacobi. j. capi. Qui indiget sapientia postulet a deo q̄ dat omnib⁹ affluenꝫ ꝛ nō improperat ꝛ dabitur ei. Ergo qui sapientiam nō habet potest argui negligentia; quia nō est defectus ex parte dantis sed pot⁹ negligentis ꝛ laborare nolentis. ¶ Hā de socrate narrant hystorie q̄ q̄uis sapientissimus fuerit; nec in ipo suo sensu a studio cessauit; imo dānat⁹ admonitem ad consolationē sui in carcere positus disputauit. Unde valerius maximus de eo dicit q̄ quia ad discēdū semp̄ se pauperē credidit; ad docēdū locupletissim⁹ fuit. Sic em̄ aliqui phi studio erāt intenti vt etiā obliuiscerentur cibi. Studeam⁹ igitur frēs sapie laborem⁹ mandata diuina cognoscere. Studeam⁹ deū timere quia initiū sapientie timor domini.

De scō marco euangelista. Sermo p̄mus.

Ibi em̄ omniū sanctor̄ minimo data est gratia

hec ꝛ in gētib⁹ euāgelizare inuestigabiles diuitias xp̄i. Epheſ. iij. Hā sm̄ pḥm (imo q̄ magis ē) certū experimentū nihil patitur esse vacuū Un̄ sine locato nūq̄ sinit aliquē cē locum. Propt̄ quā causaz. Si vrce⁹ vel vas aliq̄ verso ore in aquā ponatur quātūcunq; ad inferius deprimatur sursuz semp̄ relictū repellit nec aliq̄d aque int⁹ intrare pmittitur eo q̄ aer plenū esse ꝓbetur. Sola em̄ vasa vacua sunt liquoris infusi receptiua. nā vas vno liquore plenū nō recipit aliū nisi illo p̄us fuerit vacuatū. Est enim natura corporis vacui attrahere ad se corpus. Hā barbitonsores siue balneatores dum ventosas hominib⁹ ponunt p̄ius cū stupa ignē immittunt; vt ignis virtute repulso aere ibi contento tandem igne extincto ibi remaneat vacuū; ꝛ sit virtus quedā potens ad attrahendum. Et hec ratio quare ventosa carnibus applicata sic est fortiter attractiua; quia vacua corpore siue aere attrahit fortiter ad se carnez;

vt suam vacuitatem possit repellere. Quia ergo beatus marcus humilitate plenus; se vacuū esse credebat. ideo sibi habunde diuinā gratiā attrahebat; ꝛ ideo bene dicit. Mihi em̄ oim sancto⁹ minimo data est gratia ꝛc.

¶ In q̄ verbo tria cōsiderare debem⁹

¶ Primuz ex parte dei gratiam conferentis.

¶ Secunduz ex parte sancti donum accipientis.

¶ Tercium ex parte doni in alios redundantis.

¶ Ex pte igit dei mōstrat liberalitas.

¶ Ex pte sancti ostendit ydoneitas.

¶ Sed ex parte diuini doni mirabilis efficacitas.

¶ Notatur igitur primo dei largitas in donādo cum dicit; data est gratia hec; supple a deo ¶ Notatur secūdo sancti ydoneitas in suscipiēdo; cū addit. mihi em̄ omniū sanctor̄ minimor̄ ꝛc. Qui em̄ per humilitatē se minimus credebat; ideo ad gratiā ydoneum se reddebat. ¶ Tercio notatur doni acceptī efficacitas in docendo cū adiungitur vt euangelizarē inuestigabiles diuitias xp̄i. Dicat ergo beatus marcus. Mihi em̄ oim sancto⁹ minimo data est gr̄a. quasi diceret. ideo grām a deo accepi quia me minimū reputaui. Congruū em̄ est vt dū bō ꝓpter honorem dei se vacuuz reputat; deus illi grām de supnis infundat. ¶ Est ergo notandū q̄ beat⁹ marcus ꝓpter xp̄m in quatuor fecit se minimū cōtra quatuor in q̄b⁹ se magnificant hoies. Hā

¶ Quidā extollunt se in potentia.

¶ Quidā in rerum opulentia.

¶ Quidam in scientia.

¶ Quidā vo in vita.

Ista em̄ q̄tuor sunt causa superbie sez multū posse; multū habere; multū scire ꝛ multū credere se valere. Beatus ergo marcus se fecit minimū.

¶ Per confessionē ꝓprie culpe.

¶ Per simplicitatē ꝓprie vite.

¶ Per contēptū humane pecunie.

¶ Per abnegationē ꝓprie psone.

Dico primo q̄ beat⁹

marcus se reputauit minimū p confessionē culpe in sua ꝓuersione. Sicut em̄ Prouer. dī. xviij. Just⁹ in principio accusator est sui; ꝛ est hoc valde rōnabile; quia nūq̄ egrotās medicinā a medico implorat nisi ei p̄us infirmitatē detegat ꝛ ostēdat. nunq̄ pōt ante vulnus curari nisi postq̄ ferrū fuerit foras eductū. Ergo sm̄ istā sniam ante oia necesse est egrotāti vt ostēdat vulnus medico spūali; vt sic possit ab eo curari ꝛ iustus p consequēs fieri. Ob q̄ causam dicere poterat sanct⁹ marc⁹ illud. j. Lo. i. Ego sū minim⁹ oim apl'orum qui nō sum dignus vocari apl's qm̄ p̄secut⁹ sum ecclesiā dei ecce cōfessio pcti. Dis em̄ hō ecclesiā dei p sequit qm̄ pctis cōficit; ꝛ sic fideles in eo turbant. Sic em̄ hō minuit p confessionē sicut minuit apostema per sanie eductionez; ꝛ vesica plena p venti expulsionē; ꝛ ista talis minutio sui est cōtra illam superbiā qua gloriant hypocrite de sanctitate vite. hypocrite cī ne videant mali nolunt sua pcta confiteri; sed ad modū cigni sub pēna alba. i. sub vite apparēna occultant carnem nigrā. i. animā peccatis infectā. Sed veniet dies illa dies oīm amaritudine plena; qm̄ publicabunt coram vniuerso mūdo oia; non solū verba ꝛ opa; sed ipsa cordis secreta. O q̄ ꝓfultius q̄ meli⁹ eēt nūc vni ōtegere sacerdoti: dicere nulli valenti; p̄ cōrā deo ꝛ angelis; mūdo q̄ vniuerso ꝓfundi.

Secundo beat⁹ marcus fecit se minimũ p simplicitatẽ vite audiuerat ei dñz dicẽtẽ. mat.x. Ẽstote prudẽtes sicut serpẽtes z simplices sicut colũbe. z dicebat Apl's. j. Cor. iij Nos simplices ꝓpter xp̃m. Cũ simplicibus eñ sermocinatio ei⁹ Prouer. iij Uñ poterat sanct⁹ marc⁹ dicere cũ apl'o j. Chor. ij. Nihil fateor me scire inter vos nisi xp̃m ihm z hũc crucifixũ. Exemplũ de pauli simplicitate q̃ tantam gratiã a deo acceperat q̃ vidit angelos z demones z cognoscerent oĩs hoies in quo statu essent. Uñ posset de bõ marco spũal'r illud exponi q̃ de benia min dicit Ben. xlij. Minim⁹ fratrũ cũ patre nr̃o est. Optime minimus. i. simplex frater dicit esse cũ patre quia deus simplicitatẽ diligit z cũ talibus esse cupit. Sed nõ tales multi q̃ seipsos magnificãt p ostentationẽ scie sicut fecerũt vani phi. iudices z aduocati. Tales eñ sicut dr̃ Romano x. j. dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Jeremie. x. Stultus fact⁹ est oĩs hõ a scia sua. Optime dicit sua: q̃a sola diuina sapia: nõ mũdana: nõ diabolica facit hoies sapientes. ergo iuxta apostolũ. j. Cor. iij. Si q̃s autẽ inter vos sapiẽs esse vult fiat stultus vt sit sapiens. i. fiat stultus in mũdo vt sit sapiens soli xp̃o. Nã z sapiens dicit Prouerb. xxx. Stultissim⁹ sum vir ox z sapientia hoim non est mecũ. z. j. Cor. viij. dicit. Si q̃s estimat se aliq̃d scire nõdũ cognouit quẽadmodũ oportet eũ scire. Nã qui supbit de scia q̃ a solo deo est: similis ẽ cornicule q̃ gloriabatur de pẽnis auiũ aliarũ: sed dũ q̃libet auis suas sbtrarit ab ea remanet nuda penitus z oĩs ei⁹ gloria i ignominiã est conuersa: sic z in die iudicij cũ diuinis nudabunt miseri nõ habebunt vnde valeãt gloriari: quia solis peccatis que ꝓprie sua sunt tunc inuenientur ornati.

Tercio sanctus marcus se fecit minimũ p contẽptũ mũdi z pecunie z oĩs tpalis substantie. Nudus eñ nudũ dñm est secut⁹: non eñ poterat sequi vestitus. ipse eñ fuit de numero illo x minox de quibus dicit dñs Math. xxv. Qx vni de minimis meis fecistis mihi fecistis. Minimos dicẽs ipsos paupes indigẽtes quales fuere apl'i z euãgeliste. Sed quidam querũt se magnificare z gloriosos apparere p cõgregationẽ pecunie nõ attendẽtes q̃d dictũ est symoni mago a symone petro. pecunia tua tecũ sit in pditione. O quãta stulticia se onerare pecunia q̃ citius demergit in penã multostulcio: q̃z ille q̃ congregat sibi ligna q̃bus ignis eum ardẽs ꝑpetuo nutriatur. Nõne stultissim⁹ esset qui p lubricã viam incedẽs z pfundũ magnum iuxta se vid̃et in quo si semel caderet in ꝑpetuũ nõ exiret si se plũbo et stercoribꝫ ornaret q̃bus euz mergi necesse esset. Ergo si fort⁹ in lubrico positi sumus: si pfundũ inferni iuxta nos cernim⁹. Si cottidie nostros vicinos ruere z cadere passim videm⁹. Quid est q̃nos tpalibꝫ stercoribꝫ ornamus Sapientes naute si aliq̃bus pmunt ventis quatiunt: tẽpestatibꝫ impellũtur: nõ nauẽ onerãt: sed cã alleuiant: nõ merces q̃runt: sed innentas abiciunt: z nos frẽs vbi nisi intẽpestuosissimo mari sum⁹. Ergo iuxta verbũ sancti Amb. Lauẽdũ valde nobis est ne nauẽ nostrã vel fluct⁹ absorbeat vel p cella tẽpestatis allidat vel in eternam pdã pirata crudelis abducat.

Quarto sanctus Marcus se fecit minimũ p abnegationem ꝓprie psone: z in hoc est summa pfectõ Naz z mali possunt p confessionẽ peccata detegere: possunt vitam simplicem ducere. possunt tpalia ista despicere. Sed nemo nisi vir magnanim⁹ potest seipm̃ contemnere. Gregor⁹. Nõ magnũ quippe est homini abnegare q̃d hz: sed multũ valde est abnegare q̃d est. Et forte inquit laboriosũ nõ est homini relinquere sua. sed valde laboriosum est homini relinquere seipm̃. Ergo sanct⁹ Marcus dũ seipsum ob xp̃i amorem reliquit: viã perfectionis arripuit. Sciebat eñ dñm dixisse. Qui maior est vestrũ fiat sicut minim⁹. z illõ Mat. xvj. Qui vult venire p⁹ me abneget semetipm̃. Quid est eñ semetipm̃ abnegare nisi voluntatem suam deo dare: se totũ deo cõmittere nihil de se sibi retinere. Sz mlti sunt qui non solum nõ se abnegant sed ceteris laborant preponi: non attendentes q̃ ex alto loco grauius cadit. z existenti in alto ruina grauior pparat. Quanto eñ nubes in altũ attollũtur tanto fort⁹ z ventox turbinibꝫ quatiunt. Sepe feriunt tonitrus alti montes: q̃n quietissime manẽt valles. Arbor eñ quanto magis i altum ascendit tanto magis se turbinibus z ventis exponit: z precisa fort⁹ terram petit z grauiori plurimũ casu ruit. ergo stultuz est appetere vnde sit necesse grauissimo casu cõcidere. Job xxx. Eleuasti me z quasi sup ventum ponens allisisti me valide. Exemplũ de Lucifero Esa. xiij. Ubi ostenditur q̃ quia altissim⁹ fuit: ideo in profundissimũ locũ inferni cecidit. ¶ Sequitur. Ut euangelizarem tẽ. Hoc ei est donum quod accepit ex gratia redundante q̃ nõ solum in se sancte z humiliter vixit sed verbum vite alijs predicauit. Naz doctor fuit ecclesie primo facties. Scõo verbis. Tercio scriptis Sed de his quere in ꝓlogo sup̃ marcum z in ipsi⁹ legenda.

De sancto marco euãgelista Sermo secund⁹.

Opus fac euangeliste ministerium tuum impleij. Thim̃. iij. Inter omnia exteriora opa gratie gratis date: nobilissimuz opus est euangelizare siue euangelium p̃dicare: sed nõ est vtile nisi p̃cedat ministrare. q̃ tam ordine gratie q̃z nature prius est facere q̃z docere vel dicere. Pri⁹ eñ diu natura hominẽ formar q̃z eruditum loquele tribuat. Ite Johes baptista pri⁹ diu fecit q̃z ad predicandũ accessit. Ita nec dominus suã p̃dicationem incepit nisi prius ieiunasset in deserto. Nõ eñ (vt dicit Jero.) edificat sed destruit q̃ quod alijs dicit ipse nõ fecit. Bene g̃ beato marco dicit Opus fac euãgeliste ministerium tuũ imple. ¶ In q̃bus verbis cõmendat a duobꝫ iam dictis: vt nihil desit eius perfectioni. ¶ Nã primo cõmẽdat ab excellentia scriptur' invita quã tenuit. ¶ Scõo vo a refulgentia veritatis in doctrina quã scripsit. In bis eñ duobꝫ pfectus homo cõsistit. ¶ Nã p primũ ordinat ad deũ z etiaz ad seipm̃. Per scõm ordinat ad pximũ. ¶ Notat igit primo excellentia sanctitatis in vita p quaz ordinat ad deũ z nullo modo ad seipm̃: cũ dicit vltimo. Ministerium tuũ imple. ¶ Sz notatur secundo veritatis refulgentia in doctrina p quam ordinabat ad proximũ: cum premittitur: opus fac-

Universidad de Deusto
Biblioteca

euangeliste ¶ Nam constat op⁹ euangeliste esse
¶ Primo in rpm credere
¶ Scōm rpm predicare.
¶ Tercō pdicata in scptura redigere
¶ Quarto seipm in morte pro euangelio traderet: z sic doctrinā suā morte confirmare. Et qz hec omnia sctūs Marcus effecit sicut ex legenda probare poteris, ideo vere xpi euangelista fuit cuius euangeliū petrus legit z lectū approbauit: z legendū ecclesie tradidit. ¶ Nunc aūt ad instructiōez fideliū de ministerio tm sermo reddendus est. tum qz prius z melius est facere q̄z docere: tum qz p ministerium solum z ordinat homo ad deū: z ordinat ad seipm: z ordinat ad primū
¶ Est igit hic notandū q̄ qui veri xpi minister, est sicut fuit hic sanct⁹. Primo ordinatus est ad seipm Sunt autem duo q̄bꝫ hō ad se ordinat
¶ Primū est mundicia carnis.
¶ Scōm vo est modestia mentis. vt per primū componat exteri⁹, per secūdum ordinet interius.

Dico q̄ homo primo

ordinat interi⁹ ad seipm p modestiaz mentis. Ad hanc em inuitat dns Jo. xij. qñ dicit. Qui mihi ministrat me sequat. i. mea modestia imitet. Nam dns tot⁹ fuit mansuet⁹ siue modest⁹: nunq̄z turbat⁹ Esa. xlij. Nō erit tristis neq̄z turbulēt⁹. Et⁹ aūt māsuetudinē ꝓbat parabola serui debitoris decem miliū talentoꝝ z alteri⁹ centū denariorū Math. xviij. Itē mulier deprehēsa in adulterio Jo. viij. Itē parabola de filio pdigo Luc. xv. Itē exemplus magdalene quā nō solū nō repulit: sz benigne suscepit: eiq̄z peccata dimisit Quare ista ad pdicandū sunt valde pulchra: qz dū modestia tanta de deo pdicat nos ad modestiā muitamur z valde arguimur, si more apti vel vrsi irascimur. Miro em mō p ira minordinat homoz subuertit rō. Sz ecōtra ordinat per modestiā. Qui ergo in hac virtute dūm imitat ab eo plurimū honorat. Ipse em dicit Jo. xij. Si quis mihi ministrauerit honorificabit eū pater meus. ¶ Secundo debz homo ordinari exterius ad seipm per vite mūdiciā. Null⁹ em est rex: immo nec vllus homo q̄ est mund⁹ tot⁹ mūdum qui minist⁹ non requirat. ergo si volunt hoc homines imundi z peccatis infecti: quales putas vult habere ministros dns mundissim⁹. Und dicit in ps. c. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Sz q̄s hodie cum mundicia carnis deo seruit. Quis vitam immaculataz ducit. Quis maculari hac turpitudine non cupit. Nam qz omnes polluti sumus z velut canes z equi ad carnis lasciuiam curramus: ideo a deo in nostris ꝓcibus non audimur. Unde dr Esa. j. Cum multiplicaueritis preces nō exaudiam: manus em vestre sanguine plene sunt. Legit enim in Ben. vj. Ex omnis caro corruperat viam suā non tanta fuit olim infectio in paganis: quanta hodie est in hominibus xpianis. ¶ Jo ovt narrāt romane hystorie q̄ nō solum romani detestabant actū ipm nephādissimū: sed omnem vanū aspectum z suspectum colloquiū. Nā quidam nomine Quintus repudiauit vxorem eo q̄ cum quadā suspecta femina eam viderat loquentē. Et stupinus quidam alius vxorem dimisit eo q̄ ipso ignorante homines ludentes aperit. Nec erat apud romanos hoc reprehensibile sed valde laudabile, Ergo si talia faciebant ꝓpter solum aspectum z colloquiū: cogita q̄d fecissent si actū vidissent.

Secundo debet minister bene ordinari ad deum. Ordinatur aūt per duo.

¶ Primo per intelligētiā in agēdis.
¶ Secundo vo per patientiam in periculis tolerandis.
¶ Dico q̄ primo ordinatur minister xpi per intelligentiā in agēdis. Multum enim diligunt reges z principes ministros bene vota sua intelligētes z ꝓ posse effectui demādantes. Un scribitur Prouerbioꝝ. xiij. Accept⁹ est regi minister intelligens. Stulti ministri etiaz si ferant aurum nō placent. Nec mirum. Nam sola intelligētia excellimus bruta. Nam cum a leonibus: tigribus: z canib⁹ superemur in velocitate: ab elephātibus in maligmitate: z ceruis in robore. ab aquilis z linc̄ in vsu. a lupis in auditu. a vulturibus in olfactu. z ab araneis in tactu: sola intelligentia superamus cetera animalia. Et ideo homines soli propter intelligentiam a deo sunt accepti z ad beatitudinem electi. ¶ Secundum vo qō ordinat ad rpm siue ad deum ministrū est tolerantia siue patientia in periculis tolerandis. Ille enim minister dignus amari nō est qui ꝓpter dominū portare mala nō potest. Unde dicebat apostol⁹. ij. Corinthioꝝ. vj. In omnib⁹ exhibeamus nos sicut dei ministros in multa patientia vt non vituperet ministerium nostrum. Ergo fm hoc apostoli ꝓpositum illud vituperandum est ministerium quod nō vult pati aliquid ꝓpter christum. Sunt enim multi qui tm deo seruiunt in ꝓsperis sed nunquā ad deum clamant nisi cum se sentiunt in aduersis Sunt enim similes ferro quod cum sit semper nigrum z rubiginosum in solo igne fit pulchrū vel arena aspera fortiter confricatum Plumbū colore est liuidū sed fit pulchrum igne adustuz. Sic et multi nō ad deuz redeunt nec penitentiaz agūt nisi a tribulatione cogantur. Est ergo tribulatio non solum patienter ferenda sed desideranda cum sit nobis ad deum redeundi via.

Tercio oportet dei ministrum bene ordinari ad primum. Sunt autez duo per que ordinatur ad proximum.

¶ Primū est benivolentia voluntatis vt ex ꝓposito nullum ledat.
¶ Secundū est beneficiū charitatis vt omnibus ꝓ posse subueniat.
¶ Dico q̄ primū est benivolentia voluntatis vt neminē ledat. nulli iniuriam faciat: nulli maledicat. sed ecōuerso benedicat: z seruiat. ij. ad Corinth. vj. Nemini dantes vllam offensionē. vt non vituperetur ministerium nostrum. In benivolentia seruī cognoscitur benivolētia dñi: z malignitas ministri sepe redundat in dedec⁹ ministerij. Nam serui refugiunt maluz ministeriū: sicut scholares malū magistrum z clerici malū ꝓpositū: siue malignū epm. ¶ Dī em in fabul⁹ Quodum leo rex: aliquando animalia ad cōsiliū cōuocasset vltimo omniū vulpes aduenit. Cumq̄z foris staret nec intus intraret z leo vt ingrederet ediceret. Illa ait Obstupesco ruā crudelitatem quā video: qz cum vestigia omniū animaliū cōsiderem: nullū video foras exisse. vñ timeo te oia occidisse: quare nō ausa sum introire. Sic et

malignū dñm fugit exercit⁹ famulorum. ¶ Scōm est benivolentia charitat⁹ vt oīnib⁹ ꝑ posse subueniat. Officiū eīm est boni patris filijs necessaria exhibere. Ideo eīm deus dat q̄busdam diuitias vt pauperib⁹ subueniāt et sibi vitā eternā acquirant. Vñ dicit talibus .j. Pet. iiij. Unusquisq; sicut accepistis gratiam in alterutr⁹ illam administrātes sicut boni dispensatores. Boni dispensatores dicunt qui a deo accipiunt⁊ indigentibus libenter distribuunt. Unō ꝺ⁹ Actuū. iiij. de aplis. Ex nemo erat indigens inter eos; sz sicut erat cor vnū ⁊ anima vna sic ⁊ illis erant omnia cōia. Si enim aquila avium regina nunq̄ comedit predam suam quin alijs avib⁹ dimittat ex ea; ⁊ hoc dictante natura; q̄d deberet facere humana natura ad hoc a suo rege edocta; nunq̄ sine elemosyna deberet esse humanū prandiū vel cena. Require de hoc exemplū Nicolai qō scriptum est in legenda Jobis elemosinarij, ⁊ multa alia de hoc exēpla sunt ibi.

De sanctis philippo ⁊ Jacobo aplis Sermo prim⁹.

Amis honorati

n sc̄ amici tui de⁹: ps. cxxxviij

Dignū est ⁊ rōni consonuz vt qui toto posse dominum honorauerint; et pro eius honore se occidi permiserint; operante deo; ab omnibus honorentur. Fit ergo deo efficiente vt maior honor impendat⁹ ab hominibus piscatorij; q̄z alicui summo regi. maior Iacobo q̄z illo famosissimo alexandro. maior Philippo q̄z Cyro et Dario. Et ꝓterea bene de eis dicit: Nimis honorati sunt amici tui deus

¶ In verbo ergo premisso describuntur apostoli maxime a duobus.

¶ Primo ab excellentia sanctitatis; qua fulserunt in via.

¶ Secundo ab altitudine potestatis qua presunt in patria.

¶ Ille eīm perfectus dicit⁹ esse; qui in via diuinis meritis adornatur ⁊ in patria regio dyademate coronat⁹. ¶ Primo ergo notat⁹ excellentia meriti qua fulserunt in mundo cum dicit⁹: amici tui deus. ¶ Secundo notat⁹ sublimitas premij quo regnant in celo; cum subditur. Nimis honorati sunt. Naz ⁊ si sancti apostoli fuerunt honorati in sua cōuersione ꝓpter regis vocantis amorem; ⁊ iterum in sua conuersatione ꝓpter regis familiaritatez Et iterum in sua passione ꝓpter regis societatem Nimis tamen dicunt honorati ꝓpter assecutam eternitatem et quā acceperunt immortalitatē ⁊ perpetuam potestatem. ¶ Sed nunc ad eorum meritū adeamus ⁊ eos quantum possumus imitari studeam⁹. vt aliquando ad regem peruenire possimus. Naz sicut dicit Augustin⁹ Qui sanctos martires inquantū potuerit noluerit imitari ad eor beatitudinez nō poterit peruenire. ¶ Est ergo notandum q̄ dei amicitiam sancti apostoli multis modis acquisierunt quibus ⁊ nos prestante deo eam acquirere possumus si ocio non vacemus

¶ Diuina igitur amicicia acquiritur

¶ Puritatem innocentie
¶ Afflictōnem vere pnie.
Per ¶ Amorem obedientie.
¶ Donum patientie
¶ Donuz munificentie si ue misericordie.

Dico q̄ diuina amicicia

Primo acquiritur per mundiciam vite. Sic eīm scribit in Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciam; habebit amicum regem. Optime dicit cordis mundiciam quia cordi mūdo omnia sunt munda. Nunq̄ aqua riuuli erit munda si fuerit in fonte immunda. Nunq̄ viriditas esse poterit in arbore si defecerit i radice. Et sicut nascitur riuus ex fonte; sic omnis in corpore nostro motus causat⁹ ex corde. Ergo si cor fuerit immunduz erit visus immundus; auditus immundus; olfactus immund⁹; gustus immundus ⁊ tactus. Et econtra si fuerit in corde mundicia, omnia ꝓ cōsequens erunt mūda. Quia sancti apostoli habuerunt corda munda. ideo ⁊ caro eorum fuit mūda. Audiuerant enim a domino in Johanne. xv. Jam vos mundi estis propter sermonē quez locutus sum vobis. Nam ⁊ de sctō Jacobo dicitur q̄ fuerit sanctus ex vtero matris sue. Sed q̄s potest hodie gloriari mundū se habere cor. Quis hodie mundus a sordibus. Immunda sunt hodie corda; immunda sunt verba; immunda sunt opa. Quō posset vita hominū esse munda vel vitare luxuriam; cuz sic regnet in eis gula. Dicit enim Jeronym⁹ in epla ad custodiendum de virginitate seruanda. Ex prima est ventri libido sicut loco isto ē vicino. In ordine inquit membrorum genitalia iungunt ventri. Unde cū inordinate reficitur genitalia ad luxuriam prouocant. Et addit. sicut ignis ex oleo crescit ⁊ lignis sic libido ex cibis. Ob hanc eīm causaz antiquitus romane matrone; vt possent esse caste in nullo indulgebant gule. Sed a vino in quo est luxuria penitus abstinebant. Unde magn⁹ quidam romanus vxorem occidit; quia eam vinum bibere vidit; estimans q̄ mulier q̄ sobrietatem abicit ⁊ vinū immoderate bibit virtutibus omnib⁹ ianuaz claudit; ⁊ eam vicijs apperit.

Secundo acquiritur

diuina amicicia ꝓ viam cordis penitentiam; vt qui inimicus dei erat per culpam fit amicus ⁊ filius per penitentiam si sit vera. Si per amaritudinem cordis; si per confessionem oris ⁊ per satisfactionem operis. Hec eīm tria studemus in prudentia serpentina; de qua dominus dicit aplis Luc. x. Estote prudentes; sicut serpentes. Nam serpens cū se veneno sentit esse grauatum quandā herbaz amaram vendicat cuius virtute venenū vomit qō sibi erat causa infirmitatis. Quo facto pluribus diebus ieiunat: et sic cutem a carne relaxat postea in aqua se balneat: sicq̄ ꝓ artum foramen lapidis intrat ⁊ ibi veterem pellem exuit vt nouam induat; ⁊ sic totam se renouat. Sic ⁊ homo volens ex veteri fieri nouus homo; oportet q̄ cuz serpente se primo lauet. id est pro peccato lachrimas compunctiōis effundat. ⁊ sic herbam amarā comedat. id est pro peccato amaros planct⁹ edat Postea debet venenum euomere. id est peccata omnia confitendo narrare Quo facto per artum foramen satisfactionis debet transire. ⁊ sic veterem culpam deponere; gratiam; diuinam induere; ⁊ perditam amiciciaz reparare. Nam per penitentiā reparatur homo ad diuinam amiciciaz que fuerat amissa per culpam. Unde de hac potest exponi illud Ecclesia. xxij Ad amicum si produxeris gladium;

nō desperes. Est em̄ reuersio ad amicum. Quis amicus vt deus a quo accipimus omne qō sumus: oīe quod scimus: omne qō habem⁹ siue in bonis nature siue in bonis fortune siue in bonis gratie. Sed ad eum gladiū producimus cum peccam⁹. sed nō est desperandum: qz dum vere penitem⁹ in pristinam amiciciā reparamur: immo aliquando in maiorē. Exemplū de Dauid: Petro ⁊ magdalena. Unde dom⁹ dicit in ps̄. Mihi alieni gene amici facti sunt. id est qui per peccatum erant extranei per penitentiā am in amicicias sunt reparati. De penitentia ⁊ asperitate intelligē in legenda sancti Jacobi quante abstinentie: quante oratiōis: quanteq; fuerit sanctitatis. Nam ꝓpter eius iniquā mortem dicit Josephus Jherusalem fuisse a Tito subuersam.

Tercio acquiritur di

uina amicicia ꝑ bonū obediētie. multum em̄ principes siue reges amant seruos bene obedientes: ⁊ eos sibi faciunt valde familiares vt iam nō dicant̄ serui: sed maxime amici dum fiunt regis cōsiliarij. Unde dominus dicit apostolis. Jam non dicam vos seruos: qz seruus nescit quid facit dominus eius: vos aūt diri amicos: qa omnia que audiui a patre meo nota feci vobis. Sz cui⁹ merito certe obedientie: quia me vocante secuti estis: quia precepta mea seruastis. ⁊ quia ꝓ me omnia reliquistis. Unde dom⁹ dicit de eis Jobis. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ꝑcipio vobis. Proprerea qui obedire nolūt: grauissime puniendi sunt. Exemplū de Saule rege q̄ qz obedire renuit delectus a rego fuit. Lege hystoriaz. j. Regū. xv. Adeo em̄ inobedientia est graue peccatū: vt propter eam ejiceret dom⁹ hominē primū de paradiso cuz omni posteritate sua morti adiudicatum. ¶ Nec mir̄ qz antiqui p̄cipes romanoz filios proprios bellantes cōtra obedientiam occiderunt reputantes grauissimū esse valdeq; periculosum non obtemperare maiorib⁹. Mā Postumus dictator nobilissimus filiuz suum nobilem quem ad progandaz successionē sacrarū genuerat: quez in sinu suo nutriuerat: quem litteris imbuerat: quē armis instruxerat: dein de fortem ipsi⁹ amatorē: patrie defensorem: qui non suo iussu sed sponte a campo ꝓgressus hostes fugauerat victorem redeuntem occidi mandauit. Ergo si sic inobedientia hominis est punita a patre i filio: quanta pena est puniēda inobedientia contra deum. Ob quā causam bi duo apli nō soluz obseruauerunt diuina precepta sed ipsa consilia nō pro morte eius inflicta sicut narrat vtriusq; legenda recesserunt ab eorum obseruantia.

Quarto acquiritur di

uina amicicia ꝑ donū patientie. Hec virtus que dicit patientia siue malorum tolerantia est amicicie (si vera sit) ꝓbatiua. Non em̄ dicend⁹ est amicus sed simulator: potius q̄ assistit in ꝓsperis ⁊ fugit i aduersis. Prouerbior̄. xij. Simulator ore decipit amicū suum. Nam illa magna que ore ꝓmittit nō seruat vt dixerat in aduersis. Propē qō viri sapiētia pleni nūq; facile amicum esse credunt quē in aduersis nō probauerūt. Si possides (inquit Ecclesiasticus) amicum in temptatione

posside illum: ⁊ non facile credas ei. Stultus est qui emit equum in nullo probatū: ergo ⁊ fatuus qui illū credit amicum cuius nunq; habuit experimentū. Nam ⁊ philippus rex macedonū arguit valde litteris filiuz suum Allexium q; illos sibi amicos credebat esse quos pecunia ⁊ donis sibi familiares effecerat. Jeronym⁹. Vera amicicia non temporalib⁹ cōmunionibus est pensanda: sed amore gratuito impendenda. Nemo inquit potest esse amicus hominis nisi pri⁹ fuerit amicus veritatis. Hec igitur scientes bi sancti apli in omnib⁹ periculis mortiq; probati amicissimi sunt inuenti. Lege eorū vitas ⁊ predica. Sciebant enim scriptuz Judith. viij. Abraham pater noster temptatus est et per multas tribulationes probatus amicus dei effectus est. Nō timet probus miles equum amittere in bello: dum scit sibi reddendū a rege. Sz cōstat q; qui corpus suum hoc terreum ⁊ obscurum graue ⁊ grossum tradiderit ꝓpter xp̄m recipit illud impassibile ⁊ clarissimū. Ergo illō morti exponere non est vllo modo timendū. Unde dñs Luce. xij. dicit hoc verbū. Amici mei nolite timere eos qui occidūt corpus animā aūt nō possunt occidere.

Quinto acquiritur di

uina amicicia ꝑ donum misericordie. Discōia em̄ siue pietas ad pauperes miro mō diuinā iracūdiā placat: indulgentiā aduocat: ⁊ omia pcā relaxat. vñ Eccli. xij. Sicut em̄ aqua extinguit ignez ita elemosina extinguit peccatum. Quid est enim miscōia nisi quidaz diuinus ignis q̄ oīm pctō⁹ rubiginez a duricia nostri cordis abstergit. Quid est em̄ cor durum: nisi quoddam ferrum frigidum igne misericordie non mollitum. ergo dū misericordiam induimus: dum miseris vere compatimur: ⁊ proposse eorū necessitatibus subuenimus: ignē in nobis incendimus quo rubiginē omnium peccatorum abstergim⁹. Ad hanc misericordiam monebat dom⁹ ⁊ cū dixit Lu. xvj. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Et est sensus. Pauperū est regnuz celoꝝ. ergo vos cū diuitias habeatis nihil de vestro in regno celoꝝ habetis. Ergo si illud habere vultis: necessario vobis incumbit vt a pauperibus illud ematis. Ergo de māmona iniquitatis id est de diuitijs inequaliter possessis a vobis: amicos pauperes faciatis vobis. Nam isti qui ad curias regis vadunt qz per se accedere ad regem non possunt: ad seruos regis accedunt: portarijs aurū tradūt. regis familiaribus sua ferunt quorum auxilio ⁊ fauore ad regis presentiā accedere possint. Non ergo vos fratres pigeat dare temporale bonū vt possitis accipere summū bonum. Nullus est enim mercator in mundo qui non libenter daret pro auro plumbum. pro argento stannum: pro marca argenti denarium. pro tritico ordeum. ⁊ ꝓ regno domū ⁊c. Jsta enim omnia tēporalia bona eternis bonis comparata sunt vilissima stercora. Gregor⁹. Si ꝑsiderem⁹ fratres charissimi q̄ ⁊ quanta sunt q̄ nobis promittuntur in celis vilescunt animo omnia que habētur in terris. Ergo non timeam⁹ dare terrena vt accipiam⁹ eterna. quia fm̄ sententiam dñi. In qua mensura mensi fueritis remetiet vobis. Qui enim parce seminat parce et meter.

Iuxta eiñ mensuram seminis mensu
ra futura est messiõis nõ perditur qõ
seminatur; immo ad magnas vsuras
terre cõmittit. Plus illi vsurarij lu
crant z maiores pecunias cumulant
qui multa q̃ qui pauca mutuãt. Eli
mosinas dare non est datum perdere
sz ad vsuras maximas dare Prouer
bioꝝ.xij. Non tantũ reddunt sed vno
denario regnum dat; non terrenum;
sed celiferum; non paruum sed ma
gnum; non pereundum sed perpetuo
possidendum. ob quã causam isti san
cti apostoli. Relictis omnibus datis
q̃ pauperibus pauperẽ dominũ pau
peres sunt secuti. Rogemus ergo zc.

De eisdem apostolis Sermo secundus.

Enite filij audite

v me ps̃.xxxiij. Licet enim in
sanctis euangelijs non le
gitur quia innumerabilia fecit domi
nus z dixit que nemo euangelistaruz
scripsit; sicut habetur in fine Johis.
Nulli tamen dubium esse debet q̃ si
cut dominus Petrũ z Andream Ja
cobũ Johannẽ sil'r matheũ vocauit:
z ad se sequendum inuitauit sic z apo
stolos ceteros euocauit. Nã de philip
po expresse habet Johis .j. q̃ dixit ei
sequere me; q̃ igit ita est: bñ z cõgrue
de hoꝝ aplorꝝ vocatione dicit dñs p
phetam. Venite filij audite me. id ẽ
Venite post me quẽ audite vt pontifi
cem summũ. vt dominũ z magistruz
¶ In quib⁹ verbis domin⁹ tria facit.
¶ Primo eiñ ostendit suam benuo
lentiam vt facili⁹ retraherent.
¶ Scõo inuitat ad veniã vt a culpis
preteritis purgarent.
¶ Tercio mandat obedientiã qua in
gratia complerent. Optime coniun
gunt hec tria quia ad sequendũ benu
uolentia allicit: venia disponit sz obe
dientia proficit. ¶ Notat igit primo
dñi benuolentia; cum dr filij. nihil ei
est in amoribus maius amore filiorꝝ
¶ Scõo notat vocatio ad veniã siue
recessum a culpa z a vita preterita: cũ
addit veite. Quid est eiñ venire: nisi a
preteritis surgere z rpm accedere. ¶ Ter
cio vo notat inuitatio ad obedientiã
cũ scribit: audite me. Verus eiñ obe
diens attente audit p̃cipientẽ: imo re
linquit voluntarẽ q̃ priam se totuz tra
dens alterius voluntati. Dicat ergo
dñs aplis suis Venite filij audite me
¶ Est ĝ notandũ q̃ cum suis aposto
lis debemus venire
¶ Ad diuinaz reuerentiam ecclias vi
sitando.
¶ Ad diuini iugi supportationem p̃
cepta seruando.
¶ Ad malorum omniũ tolerantiam
rpm sequendo
¶ Ad paupertatis eminentiam tem
poralia contemnendo.
¶ Ad premij excellentiam ad patriaz
aspirando.

Dico q̃ primo venire

debemus ad diuinam reuerentiam:
ecclesias frequentando. Unde dicit
Actuũ.iij. Ex Petrus et Johannes
ascenderunt in templũ ad horam ora
tionis nonam. Et credendum est q̃ si
cut in illa siet ad omnes alias horas
ascendebant in templum. Namz hoc
de sancto Jacobo dicitur q̃ ppter ex
cellentiam siue sanctitatis cum dicere
tur ab omnibus iustus: esset; salua
tori similimus propter qõz frater do
mini fuit dictus de consensu aposto
lorum omnium: post mortẽ domini
Jerosolimis factus epus qõ ei soli ex

omnib⁹ aplis cõcedebat vt sanctasan
ctoruz ingrederet vt genua figens in
tẽplo p̃ pl'o orabat vt ei⁹ genua indu
rarẽt sup duritiã cameloꝝ. Nos ergo
ad hanc diuinã reuerentiã z orationẽ
deuotã inuitamur in ps̃.xciij. cũ dr.
Uenite adorem⁹ z pcidam⁹ ante deũ
plorem⁹ coraz dño q̃ fecit nos quia ipe
est dñs deus nr̃. Si eiñ ipse est dñs q̃
creauit. si ipse est dñs q̃ redemit. si ip
se est dñs qui gubernat z regit. si autẽ
nos pl's eius. si oues pascue ei⁹ ergo
venite corpore; adorem⁹ mente; procl
damus ante eũ corpore z mẽte z plo
remus coraz eo ex peccatorꝝ recorda
tione; ex bonorꝝ obmissione; ex p̃cepto
rum eius trãsgressione; z ex oim virtũ
interiorꝝ corruptione. Magnam vere
cundiã q̃ lis rp̃ianis q̃ cũ pagani sic
visitarẽt; z sic honorarẽt; sic donec of
ferrent in tẽplis suoꝝ deorũ z demo
num pessimoꝝ; ipsi ecclesias fugiunt
ad eas ire contẽpnũt; decimas z dona
nõ offerũt; sed potiꝰ si possunt eis aufe
runt z diutius possidẽt. Milites eiñ
nri tpis verecundant ad ecclesias ire
z si casualiter vadãt verecundant do
minũ adorare. O summa stultricia q̃
tam leta facie genuflectitis terreno re
gi a quo nihil penit⁹ habetis siue pos
sidetis; z illũ verecũdamini adorare
a quo habetis omne qõ estis; omne
qõ scitis; z a quo res oẽs possidetis.
Sed ego p̃ rpo secure spondeo vobis
q̃ sicut vos eũ nunc erubescitis z ado
rare contẽpnitis. sic ipse in morte via
cũ ante ipsum veneritis; dicet vobis.
nescio vos. Qui (in ḡr Luce.ix) me eru
buerit et sermones meos coraz hoib⁹
z ego erubescã coram patre meo.

Scõo venire debem⁹

ad diuini iugi supportationẽ rpo obe
diendo. hoc iugum leue assumpserũt
sancti apostoli quãdo vocantez dñm
sunt secuti. Audierãt eiñ ipm dicentẽ
Math.xj. Tollite iugũ meũ sup vos
Jugũ eiñ meũ suaue ẽz on⁹ meũ leue
Ad hoc igitur iugum ab omnib⁹ assu
mendũ inuitat dñs Math.xj. Uenite
ad me oẽs qui laboratis et onerati
estis ego reficiã vos dulcedine. sez spi
rituali. Non credũt modo miseri pec
catores laborare cũ tamẽ omnis eoꝝ
vita sit amarissima pena et cura siue
febris zc. Quis nõ videat quantũ la
borant luxuriosi. quãtũ auari. quãtũ
superbi. quantũ inuidi nisi sint penit⁹
ceci. Non sentit freneticus durissimaz
febrẽ quẽ tolerat. imo sepius alte can
tat ignorans q̃ mors sibi instat. non
sentit epilenticus dũ cadit in ignem z
tamẽ grauissima est illa infirmitas q̃
in carne sic animam alienat vt ignis
ardores nõ sentiat. Grauissimi ergo
infirmi sunt peccatores qui cum in la
bore viuãt sic abstracti sunt vt eos nõ
sentiant. Sed veniet dies illa vltima
pena veniet; que velint nolint aperiet
oculos modo clausos; z exacerabit sen
sus modo mortuos siue paraliticos.
Membrũ eiñ paraliticũ modo non
sentit cum sensus ad ipsum trãsire nõ
possit; sed cũ infernalis illa pena via
z seruabit velit nolit; tũc sensus ad mẽ
brum redibit z tũc male vixisse plora
bit. Unde damnati dicturi sunt illud
Sapie.v. Lassati sum⁹ in via iniqui
tatis z pditionis z ambulauim⁹ per
vias difficiles. Uiam autẽ dñi igno
rauimus .i. scire noluimus vel si scitil
mus de ea nõ curauim⁹. Ergo ante
illam tremendã horã assumamus cũ
apostolis iugũ dñi suaue; onus leue
qõ nõ grauat sed alleuiat; nõ deprimit
sed reficit; non ad infernũ mergit; sed

in celestē patriā sursum vehit. Videt stultus ꝙ penne multe sint in grauamen auibus: Cum tamē sint in maximum volatus auxiliū sine quibꝫ nec a terra surgere potest nec in aera se attollere. Et est notabile ꝙ quāto plus de pennarū onere habēt: tanto volare melius habēt: siue valent, sic est de onere dñi: quia qui plus de eo arripit ad portandū facilioꝛē se reddit.

Tercio venire debemus

ad malorū oim tolerantiā xp̄m sequēdo. Xp̄o eī in carne passo (sicut dicit Ap̄lus petrus. j. Petri. iiij) ⁊ vos eadē cogitatōe armamini. Unde hij sancti apostoli libenter siue patienter oia pericula portauerūt ita ꝙ nec mori p dño timuerunt. sicut ex eoꝝ patet legenda. Sciebant eī dñm docuisse Matth. xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me. Ille eī vere abnegat semetip̄m: qui se in mortē pro xp̄o tradere nō formidat. et oia mala mundi pro eius amoꝛe patiēter tolerat. Sūt eī iusti similes ligno serbim quod in igne si ponat nullo incendio cōsumit. Pellis salmandre q̄tūcunq; vetusta si in igne fuerit posita nō solū nō comburitur sed in melius renouat. Adamas (vt refertur) tāte foꝛtitudinis est vt nō solū in igne n̄ ardeat sz nec aliq̄ modo caleſiat. Viri ergo iusti ad modum auri possunt liquefieri sed nō ponderē ⁊ in valoꝛe minui nec coꝛrūpi. immo aurū fit pulchꝛius ⁊ splendidius dū ab igne inflāmat. Uere patientia similis est cuidaz gēme a qua si vestis cocta fuerit in igne posita non ardebit: quia nihil ē qđ nocere possit homini patienti: quia ad modū incudis quāto foꝛtius malljs intūditur: tanto amplius insolidat. Sed q̄s hodie talis. Hodie sum⁹ sil'es foljs que quocūq; vento agitant⁹ sm illi⁹ impulsum mouent. nō est q̄ sustineat facta: nō verba: timo nec signa: sed ad modū marine spume: nunc subito generant⁹ nūc subito coꝛrūpuntur.

Quarto venire debemus

ad pauꝑtatis eminētiā q̄ xp̄m oia relinquēdo. Hoc eī isti scti fecerunt ap̄li dū a xp̄o vocati oia reliq̄rūt Turpe ⁊ contra rōnē. vt diues miles ibi sit seruus. ⁊ rex ibi sit pauper. Un̄ Matth. xix. dictū est inueni illi diuiti. Uade ⁊ vende oia q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ ⁊ habebis thesaurū in celis et veni ⁊ sequere me. Non possumus simul esse diuites in celo ⁊ in terra sz necesse ē oino q̄ q̄ hic diues ē: ibi sit miser ⁊ paup. Jeroni. Impossibile inq̄t est vt aliq̄s a diuitijs ad diuitias trāseat: ⁊ in celo ⁊ i terra appareat glorioſus. ¶ Un̄ Pitagoꝛas pbs cū ad studium vadēs sua oia reliq̄sset: cū post multa tpe patriā repetisset ⁊ oēs possessiones suas deterratas ⁊ incultas cerneret: ait ad circūstātes. nō inquit salu⁹ esse potuissem nisi p̄us p̄ssent.

Quinto venire debemus

ad p̄mij excellētiā ad patriā anhelando. Ad hāc eī inuitabimur a dño i die iudicij qñ facta erit omniū resurrectio. oim ad iudiciū congregatio. oim meritoꝝ discussio. eo dicitur modo Matth. xxv. Etenī dicet dñs bis qui a dexteris erūt. Uenite benedicti patres mei ⁊c. O vox dulcissima: vox amantissima: vox desideranda: vox omnibꝫ laudibꝫ p̄dicanda: vox gaudie leticie causatiua. Uenite inq̄t ab omni malo deceteꝛo recedendo. Uenite omne bonū accipiendo. venite mortē ⁊ omnia pricula fugiēdo. ⁊ venite vitā sempiternā in munus accipiēdo. Benedicti patres mei. i. bñdicti a patre meo. nō bñdictione tēpoꝛali. nō bñdictione eī spūali. sed (qđ est marimū) eternali. Uenite inquit ⁊ percipite regnum nō vanū: sed verū. Non vacuū sed plenū. Non cōfractū: sed firmum ⁊ solidū. Non hostibꝫ patēs: sed pacificum ⁊ quietum. Non momentaneū sed eternū. Non in aliquo diminutū: sed vsq̄q̄q̄ p̄fectū ita vt ei nullū fieri possit additamentū. Quis eī etiaz si adesset lingua demosthenis (sapientia salomonis. ⁊ fluui⁹ eloquētie tulliane) posset vel ad medium enarrare quantū sancti gaudio exultabūt. Si sic gaudet canis dum lepoꝛē inuenit. Si sic falco dū volucrē arripit quem inuadit. Si sic gaudet hō dū magnū thesaurū acquirit vel aliquē dignitatē ascendit. Si sic gaudet aia cū de deo aliquid sentit: pro quo et lachꝛymas dulces effundit. Quid gaudij ibi erit vbi dñe inebriabunt⁹ ab vbertate domus tue ⁊ de toꝛrēte voluptatis tue potabis eos. Ap̄lus p̄me ad Coꝛ. ij. ⁊ Esaie. lxiij. nec oculus vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis ascendit que p̄parauit deus bis q̄ diligunt eum. Sic ve illis ve ⁊ iterū ve q̄ econuerso audire merebunt⁹ a christo. Ite maledicti in ignē eternū qui p̄parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. O que vox ⁊ que lingua doloꝛe summū exp̄m at damnando ꝝ clamoꝛes flentiū et fluminа lachꝛymarū dum separabūtur a beatissima trinitate: ⁊ summi boni dulcissima visione: ⁊ p̄dulcissima degustatione: a tanta angeloꝝ ⁊ sanctoꝝ dulcissima societate: ⁊ a bonoꝝ omniū vberrate: ⁊ traduntur diabolo hosti crudelissimo: igne acerbissimo: ⁊ eterno: ⁊ breuiter omni malo: nullis vnq̄ seculis finiēdo. Sic fratres dū tēpus habemus. veniamus ad penitentiā: veniamus ad maloꝝ p̄sentiuz tolerantiam: vt fugiamus illa futura mala ⁊ apprehendamus cum sanctis apostolis illa p̄mia sempiterna. Ip̄o donante qui cū patre ⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat deus p infinita secula seculoꝝ Amen.

De Inuentione sancte crucis Sermo p̄mus.

Ignū vite est bis

1 qui apprehēderint eam Proꝝ uerbioꝝ. iij. Uita est actus nobilissimus: actus cōtinuus nunq̄z interpolatus a deo viuentibꝫ datus. adeo a cunctis desideratus: vt pro vita seruāda sollicita sint celestia: sollicita sint terrena: sollicita sint vegitabilia: sollicita sint ratōnabilia: quasi breuiter omnis natura. Quare? quia viuere est viuentis esse. Philosopho testante. Un̄ vita coꝛrupta pariter omis viuētiū coꝛrūpit⁹ natura ⁊ hoc ē nō solum naturaliter: sed qđ magis est etiā spūaliter. Un̄ anima vita gratie spoliata dicit⁹ mortua: ergo si viuere cupimus crucez dñi amplexemur: quia lignū vite est q̄ apprehēderint eaz. In bis eī paucis vbis maxime duo notantur ¶ Ms primo dñica crux ab effectu siue fructu describitur: quando dicitur lignum vite. ¶ Secundo quibꝫ hic fructus p̄sit ostenditur: dum infertur. est bis qui apprehēderint eam. Quāuis eī virtus crucis (que nō est alia q̄z illius virtus q̄ fuit in cruce suspensus ⁊ passus) sit omnibꝫ hoib⁹ in salutē ꝓpter suā sufficientiā: nō tamen habet efficaciā nisi in volentibꝫ appre-

bendere eã. Quãuis eñ virtus solis oẽs homies illustrare sufficiat; nõ tamen oculos clausos illumiat: nõ oculos infirmos letificat; nec in domũ q̃ se ei nõ aperit radios sue lucis immittit. Bñ igit dĩ q̃ lignũ vite ẽ bis q̃ apphenderũt eã. Nunq̃ medicina q̃stũ cunq; perfecta sit illi in aliquo pficit q̃ eã nõ amat sed potius detestat; t odit

¶ Est igit notandũ q̃ sicut cõmuniter solet dici t ipse aliq̃n dixit (forte in sermonib; factis p; mortuis) q̃ triplex est vita.

¶ Prima est naturalis.
¶ Secũda est spiritualis.
¶ Tercia est eternalis.

Et ſm hoc est triplex lignũ vite; cui⁹ efficacia conseruatur vita.

¶ Primũ lignũ vite fuit plantatũ in medio paradisi terrestris.
¶ Scõm lignũ fuit plantatum in medio mundi scelestis.
¶ Terciũ lignũ vite fuit t est plantatum in medio paradisi celestis.

Itẽ ex defectu hui⁹ triplicis ligni vite dũ triplex vita pdit. mors ẽplex iducit

¶ Primo mors nature.
¶ Secundo mors culpe.
¶ Tercio ẽno mors gehenne.

Dicam⁹ ergo incipientes a ꝑmis q̃ ꝑma vita est vita q̃ dĩ naturalis. q̃ nõ est aliud q̃ aia q̃ est vita corporis; t de hac dĩ Geñ. ij. q̃ fecit deus hoiez de limo terre t inspirauit in faciẽ eius spiraculũ vite: t factus ẽ hõ in animã viuentẽ. Dei eñ inspirare fuit animã creare; t corpori infundere; vt sic fieret hõ in animã viuentẽ. i. hñs animã q̃ viueret. Sine vita q̃s esset ois hõ? Quid est eñ corpus hominis sine vita; nisi caro fetida; deformis t palida; siue nigra; nullis vsibꝫ apta; nisi redeat in terram de qua fuit assumpta. Et ideo ẽ adeo cara hoibꝫ vita; vt ꝑ ea seruanda oẽs humani labores; oẽs tẽporaliũ aggregatiões; t oẽs cõmestiones; vestiũ cõpositões; domoꝝ t armoꝝ fabricatões fiant; t q̃uis sic ois hũana natura sit advitã seruandã; nõ tñ põt vita hois esse longa; sed ẽbreuis t vana; momẽtanea t caduca; more vaporis. Vapor eñ sicut fumus videt magnũ q̃d; dũ ascendere incipit; sed dũ adesse credit euanescit; sic vita dũ florere videt; modica febre extinguit. vñ Jaco. iiij. Quid est eñ vita nra; vapor est ad modicũ parens. Sed quare ita est? Ideo ita est; quia nũc vita nra ligno vite caret; quo solo ꝓseruari posset. ¶ Ad q̃ intelligendũ est hic notandus q̃ humana vita maxime cõsistit in humido radicali. Est eñ ſm doctrinã oĩm medicorum dupler humiditas in corporibꝫ nostris; vna que dĩ radicalis. altera q̃ dicit nutrimẽtalis. Humiditas radicalis est illa q̃ radicaliter se tenet cum ipsa natura; cũ qua generat hõ; sine q̃ viuere t esse nõ põt; quia in hac tota veritas humane nature est. Et istõ dĩ radicalis; quia sicut radix est ꝓncipiũ ꝓducciuũ t cõseruatiuũ totꝰ arboris sic humiditas radicalis ꝓncipiũ humani corporis. Humiditas autẽ nutrimẽtalis est illa q̃ generat ex cibis; q̃ non est de essentia nri corporis; sed in auxiliũ radicalis humiditatis. Calor eñ siue ignis qui in corporibꝫ nostris existit; cũ otiosus esse nõ possit semper aliq̃d de illa radicali humiditate consumit; t sic cũ datur in pabulũ humiditas nutrimentalis minus in radicale agit; quia dũ nutrimentũ radicale vim suã conuertit minus de radicali consumit. Et est exemplũ notabile

in lucerna in qua est lichmꝰ et oleum a lichmo imbibitũ; t aliud oleũ circũstans lichmũ. t ignis incendium. Lichmus est sicut corpus humanũ; oleum a lichmo imbibitũ t illi incorporatum est sicut radicale humidũ. oleuꝫ circũstans lichmũ est sicut nutrimentum. Dũ igit ignis agit in lichmũ cõsumens oleũ illud imbibitũ; t dũ circũstans oleum prebet nutrimentũ ignit cõseruat t prestat impedimentũ ne tam cito cõsumat lichmũ. Nã quãdo illud oleũ imbibitũ est cõsumptũ: cõsumptꝰ est t lichmꝰ; q̃ humore radicali consumpto in corpore; t vita simiter est consumpta. hoc eñ humidum radicale nõ põt vllam reparatõnẽ accipere. Quia (vt Auicẽna docet) si reparari posset; homo ex senectute in iuuentutẽ rediret. Lignũ ei vite qõ erat in medio paradisi habebat virtutem radicale humidũ reparandi. vñ si homo nõ peccasset; sed in paradiso stetisset: de ligno vite comedens nunquã infirmꝰ fuisset; nec vnq̃ senio defecisset. sicut Augustinꝰ docet. Postq̃ ergo Adam peccauit t ꝑ diuinam sententiam necessitatẽ mortis incurrit; dominꝰ eum a ligno vite separauit; ne si de illo comederet diutissime viueret. Vnde dicit Genes. ij. Ne forte mittat t sumat de ligno vite t viuat in eternũ. ejecit eum dominus de paradiso. Adaꝫ igit a ligno vite separatus cum amplius per alios cibos humidũ radicale reparare non possꝫ necessitatem habuit moriendi; nõ solum per diuinam sententiã; sed etiam propter defectum ligni conseruantis vitam. Oñes igitur morimur t tanquã aque dilabimur in terraꝫ que nõ reuertuntur. sicut hꝫ. ij. Reg. xiiij. Vadam (inquit Job) t nõ reuertar ad terram tenebrosam t opertam mortis caligine. Nunq̃d ait non paucitas dierũ me. ri. ore. Ergo fratres charissimi cum simus adiudicati morti. t sit in nobis necessitas moriendi; t rõne peccati t rõne defectus ligni de quo dixi Si hanc vitã habere non possumus sic viuamus vt vitam aliã non perdamus. Exempluꝫ de Enoch t Helya posset hic predicari qui de ligno illo vite comedentes tanto tempore sunt seruati in vita.

Secunda vita est spiritualis qua anima viuit in ꝺco. Sicut enim anima est vita corporis: sic deus vita est anime; q̃ sicut recedente anima corpus mortuꝫ: sic dei gratia discedente ab aia; anima sua vita priuatur: non quantũ ad vitã nature sꝫ q̃ntum ad vitam gratie. De hac eñ vita dicebat apl's gal. ij. Viuo ego iã nõ ego; viuit vo in me xps. Et est sensus Ego vita gratie viuo; sꝫ hoc a me non habeo; sed a xpo. Hec autem vita nobilis; qua anima nostra viuit ex medio ligni vite causat in nobis; t de hoc ligno exponitur illud Sap. xiiij. Benedictũ lignum q̃ qõ fit iustitia; hoc est eñ lignum cui cõmittũt hoies animas suas dicit ibidẽ. xiiij. Sapient. Hoc eñ salutiferũ signatũ fuit in primo ligno vite iam dicto; t aliqui opinantur q̃ fuerit ex eodem ligno; q̃ dum Adam infirmaret vsq̃ ad mortem t filius suus Seth ad paradisum iuisset t de ligno vite pro patris salute peteret. Angelus paradisum custodiens ramũ illi⁹ arboris tradidit; ei q̃ dixit. Cum hoc lignum fructum faciet t pater tuus salutez recipiet. Sꝫ alij dicunt q̃ de illo ligno fuit in quo Adam peccauit. Seth ergo ramum

accepit z veniens mortuū patrem inuenit. Unde ramū arboris ad caput suum plantauit: qui pcedente tempore crevit z in arborez magnā surrexit. Quā Salomon incidi mandauit: z in tota domo sua vbi hoc lignū poneret nō inuenit. Nunc enim vel maius debito vel min⁹ inueniebatur. Et sic deo volente est factum vt quodā loco pro ponte poneretur: vt p hoc signaretur: q futurus pons erat ex ligno faciend⁹ per quē hoc mare magnū erat ad celum xpianus populus transiturus. Ac regina sabba dum ad Salomonē venit: in spiritu hoc lignum cognouit: nec super illuz transire voluit z salomoni indicauit: q in illo ligno erat altiꝰ suspendend⁹ pro cui⁹ morte regnum israel deperiret: quod Salomon dum audiuit illud in profundissimū terre demergi fecit. Sed instante tēpore dominice passionis: terra crepuit z ibi piscinā fecit: in qua lignum supernatauit: cuius virtute ad tempus aqua mouebatur: z qui primus in eam tūc descendebat sanabatur quacunq; infirmitate teneret: sicut cū dicitur Joh. v. Cū ergo crucifixores domini hoc lignum vidissent ipm acceperunt z de eo crucem domino parauerunt. Breuiter hoc dixi qō longum est: vt de hoc aliquid predicator crucis acciperet. Hoc igit vite nostre lignum in medio mundi plantatum facit: q Jerusalem in vmbilico terre situata esse dicit: ob quā causam z in psal. dicit. Operat⁹ est salutez in medio terre. Dignū vtiq; erat vt qui pro salute omniū patiebat in medio omniū pateretur. Et a medio ad extrema equaliter tantuz beneficiū fundaretur. Hoc est lignū vite in quo vita mundi pependit per quod vitū omnibus dedit: quantū in se fuit: sine cuius beneficio nullus vita gratie viuit. Hoc vite lignum in palo signatū fuit in quo suspensus serpens ene⁹ fuit olim: ad cuius aspectum oīes saluabantur: qui ab ignitis serpentib⁹ mordebantur. Unō z de hoc dicit dominus Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpentem in deserto sic exaltatus est filius hominis. vt omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitā eternam: igitur hominibus vita est ex cruce dominica. ¶ Narrat cīm Cassiodorus q quidam apud constantinopolim fuit: qui christian⁹ erat sed dominicam crucē adorare nolebat. Infirmatus igit nimium cum p salute rogaret dominū: apparuit ei angel⁹ crucē illi ostendens: z dicens. Si vis curari: hanc crucem adora: qr eque mundi dominus in ea pependit nullum vnq; beneficium homini contulit: nisi ob gratiā crucis. Constantino etiā dictū est. in hoc signo confide z vinces. Qui cum vexillum suum in crucis formam vertisset: nullum inuenit hostem quē non sterneret. Dicitur etiam in hystoria cadez q nullus vnquā in bello illud crucis vexillum portantium potuit vulnerari vel occidi vel capi: immo dum q̄daz de portantib⁹ illō semel tuneret hostes: z alij signum tradens se de medio sbtraxit ille inter tela remansit illesus: hic aūt extra sagittas letaliter est percussus. Manifestum est igit ex premissis q d ab hoc ligno se longe facit vita gratie carens mortem culpe incurrit. Ex empla ad hoc multa quere in legenda exaltationis sancte crucis: z de crucis inuentione facta per helenā. Nam ra hystoriam: qr ad predicandum est valde pulchra. z in legēda sancti Crisostomi: z sancte Cristiane sunt etiam pulchra exempla: quō dyabol⁹ time, at signum crucis. ¶ Naz z Julianus imperator dum adhuc puer esset: et in arte magica magistrū haberet: absente magistro dum librū artis aperiret: z demones mox venissent ille timens dū se cruce signasset z illi mox aufugissent: magistro redeunte factū narrauit: quare sic fugissent ab eo qsi uit. Cui ille. Nihil in mūdo sic demones timent: sicut hoc signū crucis.

Tercia vita ē vita eternalis.

z hec vita summa vita: sola beata: vita pacifica z secura: que consistit in visione diuina, tunc inquit apl's apparebitis cū ipso in gloria: pē. Quoniam apud te est fons vite. Et dominus in Joh. Ego sum via veritas z vita, via in meritis vl' exemplis, veritas in preceptis, vita in premijs. Vel via deducens, veritas docens, vita reficiens. Hec est vita eterna vt cognoscāt te verum deum: z quē misisti ihesum xpm. Cognoscant inquā nō cognitione vie que est obscura sed cognitione patrie: que est aperta vt videatur de⁹ in sua essentia: que qr in sūmo est pulchra, summe delectat animā. Hec autem dulcissima sanctoz vita: est eis ex ligno vite qō est in medio paradisi vt possit ab omnibus manducari. Unde Apoc. vlti. loquens Johes de ihrusalem celesti dicit. In medio platee eius ex vtraq; parte fluminis lignuz vite. Flumen appellat habundantiaz glorie que copiose ad modum aque fluminis redundat in sctōs. pē. Fluminis impet⁹ letifi. ci. dei. iij. Jo. Flumina de ventre eius fluent aque viue. O sctoz beata gloria ex xpo ihesu ligno vite causata: vbi non gustat caro pecorū: non autū: non piscium marinorum: sed ipm vite lignū verbū vtiq; incarnatuz: qō degustatū adeo est dulcissimuz: vt illo degustato nec fameat homo nec sitiat in eternuz. Vbi sunt gluttones qui querunt dulcia vina z fercula sapida. Nam sponsa de⁹ gustans de fructu hui⁹ ligni dicit Cantico. ij. Sub vmbra illius quē desideraueram sedi z fructus eius dulcis gutturi meo. Comede fili mel qm bonum est: z fauum dulcissimū gutturi tuo Prouerb. viij. Qui separat⁹ fuerit ab hoc ligno in fine priuabitur vita glorie z incurret mortem damnationis eterne: vbi erit vita semper morties: z mors semp viuens: vita vita carens z mors mori nesciens. vita mortalis z mors vitalis. O si scirent peccatores miseri qualia sunt passuri: q̄z grauia pondera super se portaturi q̄z cōtinue sine interpolatione: non more febris quartane vel terciane: sed continue sunt arsuri: q̄z grauissima fame z siti mortifera sint carnes proprias corrosuri: nunc contempta vita nature currant ad vitam gratie vt tandez ad vitam glorie peruenirēt semp dominante christo qui sanctis oīnib⁹ factū est lignum vite zē.

De sancta cruce Sermo secundus.

Omnis qui querit

o inuenit Barbei. viij. Omne quod diligitur a diligente sollicite queritur Quā sollicite querit canis lepusculum: gallus vermiculū: cervus fontem aquarum. Helena ergo Cōstantini mater quia xpm fervent⁹ amauit eius crucē z clauos diligentissima cura quesiuit et inuenit.

Exemplum Magdalene q̄ q; dominū sollicite quesiuit ⁊ in querēdo perseuerauit ipm̄ inuenire ꝓmeruit. Exēplum hoc etiā apparet in magis; qui ideo inuenerunt q; quesierunt. bene igit̄ or. Omis q̄ querit inuenit. Lege hystoriā inuentionis crucis ⁊ in regina hoc verbū impletum esse videbis.

¶ In verbo igit̄ ꝓmisso iuxta hystoriam maxime notand̄ duo.

¶ Primus est labor deuot⁹ a regina assumptus.

¶ Scōm vo est laboris vtilis fruct⁹

¶ Notand̄ itaq; primo labor deuotus quem sustinuit in querendo: cum dicitur: omis q̄ querit. ¶ Secundo notatur fructus vtilis quē habuit in inueniendo: cū subdit: inuenit. Sz q; hodie festū de inuentione agit̄ de sola inuentione aliquid dicamus. ¶ Est igit̄ notandū ad nr̄am instructionē q̄ est

Vana
¶ Aliq̄d cui⁹ inuentio est Mala
Bona

¶ Est em̄ vanū tpale inuenire rebus auarum. Est male inuenire peccatū. Est vtile siue bonū inuenire dñicū lignum

Dico q̄ aliqua res est

cuius inuentio ē vana. ⁊ talis res est omnis ꝓsperitas humana siue mūdana; ⁊ omnis tpalis substantia etiā iuste acquisita. Nonne vanū est quicquid cor implere non potest. Nonne vanū est qō teneri nō potest. Sed totus mund⁹ cor humanū non implet; q; auarus nō implebit̄ pecunijs. In rebus etiā mundi nihil stabile est. immo cras ad te veniet qō hodie meum est. Anguilla em̄ quanto fort⁹ stringitur tanto fort⁹ de manu elabitur. sic ⁊ mundus quanto plus amat̄ tanto timidi⁹ retinet̄; ⁊ semp est suspicione perdat̄; ⁊ perdit⁹ ex hoc mult⁹ dolor exorit̄. Inuentio em̄ tempor aliuz rerū est sicut somnus dormiētiū; qui dum dormiunt somniēdo diuites se esse creduntised dum euigilant vacuos se inueniūt Job. xx vij. Diues cuz dormierit nihil secū affert: aperiet oculos ⁊ nihil vidēt. Diuites em̄ dū multa se congregasse creduntaduenient mortenihil se habere inueniunt. nisi peccata tm̄ que ꝓpter diuitias cōmiserunt. ps. Dormierūt somnū suū; ⁊ nihil inue. o ēs viri diuitiarū i manib⁹ suis. Sepe dum diues morit̄ et quē odit velit nolit sua dimittit. psal. Cōgregabit ⁊ ignorat cui cōgregabit ea. ¶ Exemplū Luc. xij. de diuite illo magno q̄ multa cōgregauit; cui dixit dñs. Stulte hac nocte repetent animam tuaz a te; que aūt parasti cuius erunt. Quid ꝓfuerūt diuitie Darij. Nonne eas cuz omni imperio suo reliquit aduersario. ¶ Quidā em̄ ait: vt dī fuit qui somniauit se diu debere viuere. Cūq; ꝓpter longā quā somniauerat vitam cōgregasset multa; mortе interemptus ē subita. Innocent⁹. Quid ꝓsunt diuitie; q̄d epule; q̄d delicie. non enim liberant hoiem a morte. non defendunt a verme. non eripiunt a fetore.

Secundo est res aliq̄

cuius inuentio nō est tm̄ vana sz etiā mala: ⁊ talis res est peccatū cōtra deum ⁊ ꝓximū ꝓpetratū. nihil em̄ ex oibus rebus est malū nisi ipm̄ peccatū. Vñ iter peccati maxime sequunt̄ homines ⁊ laborant inuenire delectabilia q̄uis nō attendentes (more porcoruz) quid feroris; quid anxietatis q̄d turpitudinis; q̄d amaritudinis sit in eis. Nam Salomon qui experientia

scientia nouerat dicebat Eccl'ia. vij. Lustraui inq̄t vniuersa animo meo: vt cognoscerem impietatē stulti: ⁊ errorem imprudentiū. Et inueni amariorē morte mulierem: q̄ laqueus venatoꝝ est: ⁊ sagena cor eius: ⁊ vincula sunt manus ei⁹. Nota verba signa misteria. Quid morte amari⁹: ⁊ tm̄ dixit sapientissim⁹ hoim: cognitor naturarū: q̄ mulier amarior morte est: q̄ppe quia laqueus est: sagena est: vinculum est: laqueo capiunt̄ aues. sagena pisces: vinculo boies. Nulla esca sic fortiter attrahit aues: nulla sagena sic violenter pisces sicut homines attrahunt mulieres Quid igit̄ faciendus est in tanto periculo. certe qō ibidem sequit̄. Qui inq̄t placet deo effugiet illam. qui aūt peccator est capiet ab illa. Non est em̄ tutū iuxta serpentem dormire. Femina scorpionis more semp est boiem parata ferire. nihil em̄ est (vt Jero. dicit) in corpore mulieris: qō intuitu nō sagittet cor hominis Ergo quasi a facie colubri ⁊ serpentis fugiendus est a facie mulieris: q̄ vult effugere laqueū mort⁹: sicut fugit Helyas a facie Jezabel. Est ⁊ aliud consilium qō dat Prouerb. vij. Dic inq̄t sapientie sor mea es: ⁊ prudentiam voca amicā tua: vt custodiat te a muliere extranea ⁊ ab alienat̄ q̄ verba sua dulcia facit. De sapientia increata (ad quā recurrendū est dum carnis sentimus incendia) lege totū iam supradictū caplm: q; est pulchrū ⁊ valde predicatori aptū cōtra mulieris malicia. Qui ergo vere continens esse vult dz non solum tact⁹ impudicos fugere: sed vanos aspectus: vanos audit⁹: et vanas locutōes vitare. ¶ Nam lacedemones (vt narrant eoꝝ hystorie) libros cuiusdam philosophi extra ciui

tatem iusserunt asportari (tanq̄ castitatis amici (eo q; illoꝝ lectio non erat omnino pudica sed pot⁹ ad luxuriaz inflāmatiua. Noluerunt em̄ filios suos talibus lectionibus imbui: ne honestis moribus plus nocerent q̄z ingenijs prodessent. Ergo si talia pagani fecerūt quid deberent facere xp̄iani

Est tercio res aliqua

cuius inuentō non tm̄ est bona: crux dominica. ⁊ talis fuit ꝓ helenā inuentatin qua detecta sunt demonū fortia castra. Unde valde clamabāt demones contra iudā qui fuit doctor illius inuentionis: dum locū vbi iam ducētis annis tacuerat patefecit. Lege hystoriam ⁊ narra. Est igit̄ a nobis sollicite querenda crux ipsa dñica: in qua mundi pependit vita. Uñ non est aliud crucem inuenire q̄z illū inuenire q̄ pependit in cruce. omis em̄ honor crucis ad crucifixum referr̄. Uñ sepe ꝓ cruce assumit̄ illud verbū qō de se dicit illa sapiētia crucifixa Prouer. viij Qui me inuenerit inueniet vitam: ⁊ hauriat salutē a domino. Sz qui vult inuenire crucem: immo ipm̄ dñm crucifixū: querat eum tempore quo inueniri potest: ⁊ loco i quo est. Nemo em̄ (si non sit stult⁹) querit vuas in vere: neq; in estate violas: nec fructus hyeme. omnia em̄ tempora habent: ⁊ omnia bona in tpe suo. Item nemo querit ficus in vite. nemo aurū in arbore. nemo pisces in monte. Si ei res omnis querenda est vbi est: q̄ q̄ram⁹ crucifixū. ꝓ tempore in quo sum⁹ q; nunc inueniend⁹ est. Item queram⁹ cuz in loco vbi est vbi cōtinue iacet. i. in cruce. Bern̄. Circuire possum domine celum ⁊ terram ⁊ nusq̄z te possum inuenire nisi in cruce: ubi dormis: ibi cubas

in meridie: ergo qui suauiter viuunt qui carni deseruiūt: xpm inuenire nō possunt: quia ad locū vbi stat nunq̄ vadunt. Dicit enī Baruch. iij. Quis inuenit locū eius aut quis intrauit in thesauros eius. Job. xxviij. Non inuenit in terra suauiter viuentiū. Ergo si crucem ḡ si dominū crucifixum inuenire volumus: oportet carnem affligere oportet penitentie cruces assumere: oportet cum Magdalena ad sepulchrum fluuios lachrimaꝝ effundere: oportet cū magis ad presepe vbi iacet accedere: oportet cum pastoribꝫ ad stabulum ire: oportet iuxta cruces cum dei matre astare: z cū ipa lachrimas irremediabiles fundere. Breuibus verbis multas hystorias tetigit vt sit p̄dicatori via ad plurima diffundendi. Scriptū est enī. da sapienti occasionem z festinabit accipere. Rogamus igit dominū crucifixum p ipm venerabile lignū qō contactu sue sanctissime carnis factum est sanctū z̄c.

De sancto Anthonio

Paduano ordinis minoꝝ fmo p̄mo

Ste est frater ve/

ster paruulus de quo dixeratis mihi Gen. xliij. Mirum est z valde dignum est admiratione: quō deus cum sit altissimus nō ad altos oculos vertit: sed tm̄ ad dep̄tos z humiles: superbos deicit: humiles sursum vehit. Hoc z sanct⁹ admirat propheta. Cum dicit. Deus nr in altis habitat: z humilia respicit in celo z in terra. ps. cxv. Et domina nostra suo dicit in cantico Luc. j. Deposuit potentes de sede z exaltauit humiles. Et puto iuxta dicta sanctorum hoc ideo esse quia superbus deo voluntatem suam non subicit sed eius voluntati suam preponit. cuius totū cōtrarium vir humilis facit. Qui dum de se vilia sentit se totum diuine virtuti cōmittit. Quis enim ex regib⁹ bis terrenis illum seruū in regno preficeret. cuius voluntatem sibi cōtrariaz esse sciret: z nō potius illū subsecutuꝝ faceret: quē sibi per oīa subsecutuz cognosceret. Paruuli ergo z qui sunt humiles in hoc mundo: sunt q a xpo sublimantur in celo. Nam luna quādo mūdo tota est obscura z ab hominibus mundi dicitur esse nulla: tunc versus celū tota est luminosa. Vel qn̄ versus terram est vacua: versus celuz tota est plena. z sic est in rebus oib⁹ inuenire. Eo q sicut Jero. dicit. Non est possibile vt homo in celo z i terra appareat gloriosus. Dicat ergo Joseph typum xpi per oīa gerens. dicat de paruulo fratre suo: dicat ad alios fratres suos quos in mundo voluit vocari minores. Iste est frater vester paruulus de quo dixe. mi. q. d. Ipse ē quē tantū mihi laudastis: cui⁹ nomen sic famosum fecistis: quia vo paruulus inter vos vixit humilem in omnibus vitam duxit: z ideo sic exaltari promeruit. ¶ In vbo igit p̄misso dns z saluator noster beatū anthonīū describit a tribus.

¶ Primo ab excellentia sanctitatis q̄ intus ardebat in anima.

¶ Secundo a contemptu mundane subtilitatis siue ab amore p̄prie vilitatis: quā forte oñdebat in vita.

¶ Tercio a celebri gl̄ia nois: quā cunctis innotescit in fama.

In bis enī trib⁹ p̄fectio summa cōsistit. Prio vt sanctitas sit in corde. Secundo sit humilitas in cōuersatione. Tercio sit bō famosus i nomie. ¶ Notat igit primo excellentia sanctitatis

in ānima: cū dr: ille est frater vester. p fratrem notat nomen sanctitatis nomen amoris z charitatis. Dū pnoīn demonstratiuū z verbū substantiuuz 2iungunt excellēs sanctitas designatur. ¶ Secundo notat amor p̄prie vilitatis in vita: cum addit: paruulus. ¶ Tercio vo vulgatio nois sui infamat: cum adiungit: de quo dixeratis mihi. Jpm enī dicere fuit vitā eius p̄dicare: miraculis diuulgare: z canonizationē eius precibꝫ impetrare. Unō q: hec dictio: paruul⁹ tcōtinet sanctitatē mentis: z ostendit humilitatem operis: de h̄ noie solo (brevitatis gratia) erit fmo. ¶ Est ḡ notandū q̄ 'paruuli bas habent p̄prietates: quia

Sunt
- Ad discendū dociles.
- Ad obediendū flexibiles
- Ad amandū habiles
- Ad indulgendū facilis
- Ad dona siue munuscla p̄mptiores.

Quia ergo ad doctrinā sūt dociles: diuine veritati in nullo rebellāt. Quia ad obediendū flexibiles: diuinis imperijs nō repugnāt. Quia ad amandum babiles: diuine charitati non obstant. Quia ad indulgendū p̄ faciles: diuine pietati nō obuiāt. Sz quia ad accipiendū veloces: diuinis donis non derogant.

Primo sunt ad discen/

dum dociles. Omnis enī res qn̄ est tenera potest aptari ad omnē formā. sicut manifeste apparet in virga que facile flectit z curuat ad ima: z facile revocat ad summa. Est q̄dam herba dum errabit ab aqua est adeo tenera q̄ flecti potest ad omnē formā siue figurā recipiendā. Sic z pueri q̄diu sunt in puericia habiles sunt ad omnem doctrinā. Est enī prima etas: vt dicit Auicenna: calida z humida: z iō ad modū cere calide z liq̄de facile recipit omnē formā: sic z in spūalibꝫ suo modo se bz: q̄ q̄ sunt paruuli p̄pter hūilitatem sunt valde dispositi ad diuinā influentiā. Sic beat⁹ Anthonius fuit valde dispositus ad diuinā scientiam imo ad omnē diuinā influentiā. Sol enī nobiliores impressiones facit in terra: q: est omniū infima: q̄ faciat in aliqua alia eleuata natura. Hoc ē ergo qō dns significare voluit Matb. xj. Confiteor tibi domine pater celi et terre q: abscondisti hec a sapientib⁹ z prudentib⁹. supple mundi. z revelasti ea paruulis. i. humilibus. Quia ergo beat⁹ Anthoni⁹ humilis fuit in conuersando: humilis in suam sciam abscondendo: multū illuminatus fuit a deo sicut manifestat eius predicatio. Jn ps. enī dr. Testimoniū dñi fidele: sapiam prestans paruulis. Confundat ergo superbia intellectus humani q̄ dū hominem p̄ arrogantiam eleuat: oculū rōnis excecat: vt sibi vtilia homo non videat. Oculus enī carnis si tumore nimio fuerit inflatus: impeditur noster corporeus visus. sic q̄ spiritualis oculus: factus p̄ superbiam tumidus ad omnia bona fit cec⁹. Tales fuerunt omnes pbi. qui q: fuerūt superbi z vani facti sunt stulti. Dicentes (inquit ap'lus) se esse sapientes stulti facti sūt Rom. j. De qua stultitia satis supra in p̄callegato capitulo inuenies si de ea volueris predicare. Sicut enim vas vno liquore plenū non recipit alium nisi illud p̄ fuerit effusum. sic homo plenus superbia nō habet sapientiam. Quia fm Sapientem Prouerbioꝝ. xj. Ubi superbia illic z contumelia: vbi autem humilitas ibi sapientia.

Secundo paruuli ſunt ad obēdiendū valde flexibiles: nunq̄ imperijs maiorū rebelles. Exemplū de pueris qui ſtant in ſcolis qui quaſi nihil aliud cogitant niſi quō precepta magiſtri adimpleant. Dicit etiaz q̄ binnuli ceruoz miro modo ſūt obedientes parentib⁹ z in ſaltando z in ſedendo z ocia in abſcondendo. Naz z pulli gallinarū q̄diu ſunt paruuli miro modo obediunt parenti z mox currunt vocati: ſed nullo modo obediunt facti magni. Sic z ſpirituales viri ſunt inter alios paruuli: quāuis meritis ſint valde alti: vt a malis ſeruis nō poſſint cognoſci aſpectu. Dicit enī ad Gal. iij. Quanto tpe heres eſt nihil differt a ſeruo cū ſit dñs omniū Tales enī neſciunt in aliquo contradicere: ſed in oīb⁹ parati ſunt obedire. Vere talis fuit beat⁹ Anthonius q̄ intantū fuit puulus z deſpect⁹ vt in quodā generali capitulo a nullo miniſtroz fuerit poſtulat⁹: quē tñ ad petitionē ſuam frater Gracian⁹ duxit in Romaniolam: q: adeo ſp fuit duz vixit obediens vt in nullo obedire reluctaret. ¶ Exemplū q̄n et in quodā capitulo apud forliuiū miniſter impoſuit vt ſermonē fratrib⁹ faceret: q: tñ nihil ſcire credebat: ſic humiliter ſcientiam ſuā occultabat. Q̄igit ſic obediens fuit z ſic paruitatē amauit: deus eum in oīb⁹ cuſtodiuit. p̄s. Cuſtodiens puulos dñs bu. aūt pec. vſ. ad ter. Sz ve inobedientib⁹ z ſuppbis q̄s dñs cuſtodiuit. Exemplū de Nabuchodonoſor Dañ. iij. z anthiocho rege. ij. Mach. ix. z. j. Reg. x. Dixit Samuel de Saul. Nonne cum paruul⁹ eſſes in oculis tuis: caput in iſrl̄ fact⁹ es. Et ſequit ibi. Quia ſermonē domini abieciſti: abiecit te dominus ne ſis rex. Unde dicit de Heſter. ij. capitulo. Q̄ quicūd et Mardochius p̄cipiebat omnia ſeruabat ſicut eo tempore ſolita erat quo eaz paruulā nutrierat. Et q: ſic fecit ad regnum exaltari meruit Vaſti obiecta: q̄ obedire p̄ſpſit.

Tercio paruuli ſunt ad amandū habiles z in nullo amori alterius rebelles. ſed amant valde ſe amantes. Videmus enī non ſolum in paruulis hominū ſz in paruulis animaliū aſinaruz: z maxime equorum: q̄ q̄diu ſunt paruuli mirabili affectu parentes ſequunt z amant plurimuz z amant. Sz ſi ad maturā etatem p̄ueniant nec parentes de filijs nec filij de parentibus curant. Aquila ſic pullos q̄diu ſunt paruuli diligit q̄ tota infirmat in eis: z pre amore langueſcit: quos tamen adultos omnino repellit z ſecum habitare non ſinit. Igitur manifeſtū eſt his exemplis q̄ paruuli de ſua natura ſunt habiles ad amandum: ſiue vt ament et amentur. Unde videmus q̄ paruuli ab omnibus amplexantur et ab omnibus in collo feruntur: in quo ipſi valde gratulantur. Unde dicitur Mathei. xx. q̄ dominus complexans paruulos: et imponens illis manus: benedicebat eis. Unde z dicebat eis Marthei. xix Sinite paruulos venire ad me. et nolite eos p̄hibere. quaſi diceret. Quid eos prohibetis: tales ſunt qui diligunt me. Unde cantat eccleſia in perſona domine noſtre. Dum eſſem paruula placui altiſſimo z̄c. Quia ergo beatus Anthonius paruulus p̄ bumilitatē fuit: z multū xp̄m amauit: ō multum ab eo amatus fuit. Unde

bat q̄ quaſi crucifixus omnib⁹ apparebat. Ira vt poſſet dicere cū apoſtolo xp̄o affixus ſum cruci. Exēplū habetur in legenda q̄n de titulo crucis dñice p̄dicabat. Sed hodie nulla eſt charitas q: nulla ē paritas: imo valles laborāt eleuari in colles: z colles in altiſſimos mōtes Hodie deviliſſimis vſurarijs fiūt milites: z pauperes ſublimant⁹ in p̄ncipes z barones. ſed in p̄s. dī. Deieciſti eos dū alleuarent Auguſtin⁹, Non dicit dū eleuati cēnt ſed dū alleuarent: quia ip̄m eleuari ē deijci. Un dī Abdie. j. Ecce paruluz dedi te gentib⁹. Contemptibilis tu es valde: ſed ſuppbia cordis tui extulit te habitanti in ſciſſuris petrarū exaltantem ſolū tuū: q̄ dicis in corde tuo q̄s trahet me deorſum Sed ſi exaltatus fueris vt aquila z inter ſydera poſueris nidū tuū inde detrabā te dic̄ dñs.

Quarto paruuli ſunt ad indulgēdū p̄faciles. Mox enī verberati de collo depoſiti z repulſi: mox ad amplexus redeunt vocati. Nam z canes adeo dño ſunt fideles: q: quantūcunq̄ exaſperati: verberibus affecti foras repulſi mox redeūt vocati quaſi nihil omnino ſint paſſi. Sic z puuli nō ſunt maliuoli ſed ad iniurias relaxādas promptiſſimi. Un dicebat apoſtolus p̄me Corinth. xiij. Malicia paruuli eſtote: ſine maliuolētia ſicut eſt puerilis natura. Tales enim nihil habent imperatis nihil crudelitatis. Et quia beatus anthonius eo modo quo dictum eſt paruus fuit: ſicut corde humilis: z habitu vilis ſic in omnibus totus fuit pius z dulcis. Unde q̄uis haberet prudentiam ſerpentis: tamen habebat tamē dulcedinē columbinam: nulli corde detrahens: neminem ore ledens: opere nullum offendens. Sciebat enī apoſtolum dixiſſe petrū. p̄me Petri ſcdo. Conuerſationem veſtrā inter gentes habentes bonam: vt in eo q̄ detrectant de vobis tanq̄ de malefactoribus: ex bonis operibus vos cōſiderantes glorificēt deū Sed in mūdo quis hodie paruulus Quis vt paruulus pius. Regnat in mūdo crudelitas: z repulſa eſt fortis pietas Sunt ſimiles homines auibus viuentibus de rapina: que nullum diligunt: omniū ſocietatē fugiūt: omnes quos poſſunt inuadūt: nulli parcunt, pacē nunq̄ querūt: q ui ſine guerra viuere non poſſunt. Sicut z multi ſunt hodie: qui quia pauperes ſunt: vt predari alios valeāt guerras concitant: pacem alioz exturbāt: z vt nunq̄ pax fiat p̄poſſe laborant, Sed caueāt ne cōtingat finaliter eis ſicut contingit accipitri p̄datori: dum enī ſtellio animal paruū in rimula ſua quieſcit. dū ſupra ſe accipetrem volare proſpicit quadā eū occulta vi ad ſe trahit z cum deſcerpens: auibus ad manducandū exponit. Quaſi enim diceret. Ecce tu in predā datus es alijs: qui ceteros predaris. Nunq̄ enī vidi: imo vix audiui hominē predatorē: fratrum ſuoz oppreſſorē: bene vitam finire: quia qui ferit gladio peribit.

Quinto paruuli ſunt ad accipiendū veloces: nunq̄ ita plorant quin ſtatim currant z rideant: ſi quis eis pulchrum pomū porrigat: vel denariū album offerat Valde enī munuſcula amant: que ſi ablata eis fuerūt plorant. Beatus ergo anthōnius quia verus paruulus erat ad celeſte regnū ſibi promiſſum totis affectibus aſpirabat. Sepe ad illud ocu-

los elevabat: z p accipiendi desiderio ferremediabiliter flebat. Sciebat enī q̄ iuxta mensuram paruitatis in via erat mēsura felicitatis in patria. Unī cū discipuli quererēt a dño Matthei xviij. cap'o. Quis putas maior est in regno celoꝝ. Ille aduocans paruulū stat uit cū in medio z dixit. Amē dico vobis nisi efficiamini sicut pauli non intrabitis in regnum celoꝝ. Quicūq; igitur se humiliauerit sicut paruulus iste h erit maior i regno celoꝝ. Quid igitur fratres charissimi p diuersa nitimini: quid laboratis in ventū: nisi superbia depositā efficiamini paruuli: regnū nō accipitis eternū: z tanto ibi maiorē obtinebit̄ locū: quāto hic eē poteritis pauiores. Nā z vapor q̄to magis ab imo surgit: tanto plus in altū ascendit. Unde vapor resolutus a terra: que loco est infima: vapore q̄ resoluitur ab aqua sublimi⁹ elevatur.

¶ Nūc vltimo pdicabit̄ de fama sancti q̄ excelsus in celo q̄ famosus i mūdo. ¶ Unde hic ponēda sunt eius miracula z populo pdicanda. Ego vnuz referam qō legi ipsum fecisse in vita. Dum enī ad quendā mortuū vt prēdicaret inuitat⁹ a parentib⁹ esset: hoc in thema ꝓposuit. Ubi est thesaurus tuus ibi est z cor tuū. deinde addidit: q̄ cū mortuus non deū sed aurū amauerat: cor ipsi⁹ nō erat in eo: sed cū ipsis denarijs in marsupio. Cūq; illi diligenter inq̄rerēt nō in ipso sed in ipso marsupio cor bois inuenerūt. Rogemus ergo dñm tē.

Sermo secundus de eodem anthonio paduano

Nuocauit z venit

in me spūs sapientie. Sapientie. vij. Scribitur autem Jacobi p̄mo. Qui indiget sapia postulet a deo. qui dat omib⁹ affluenter. z non improperat z dabit̄ ei. Qui enī aliquo indiget qō p̄t habere. si nō petat negligēte pōt argui si a donatore illud ī postulat. Non ē enī res petenda ab eo q̄ nō habet: sed ab eo q̄ possidet. Nunq̄d ficus vue petende sunt vel ficus a vite. Cum igit̄ omnis sapiētia sit a deo vt habet̄ Eccī. j. Et ipse cum sit summe largus: omnib⁹ cū est dare paratus: ab eo solo sapia ab omnib⁹ est petēda. Qō beat⁹ anthonius dū cognouit: dū sapiens esse appetijt: sapientiā a dño postulauit: z quā postulauit accepit. Unī bene dicit. Inuocauit z venit in me spūs sapie. ¶ In quo verbo principaliter notantur duo.

¶ Primo ei⁹ deuotus affect⁹: quē habuit deū affectuosius exorando

¶ Scōo orationis vtilitas siue fruct⁹ quē obtinuit sapientiā petendo.

Nam affectus pueniens notat: cū dicitur. inuocauit. i. intus orauit: sed fructus cōsequēs notatur: cū additur. et venit in me spūs sapiētie. Uerū quia plura de oratione recolo me dixisse. Nunc de fructu que est ipsa sapia: qua anima fit tota sciens z sapida: nō est enī aliud sapiētia q̄ sciēta saporosa. Unde de ipsa aliquid est dicendum.

¶ Est igitur hic norandū: q̄ beatus anthonius habuit in se scientiaz omn'um antiquoꝝ. scilicet

¶ Angeloꝝ que cōsistit in ministrādo

¶ Patriarcharū que est similis sapiētie viatorum.

¶ Prophetarum quoꝝ est prouidere futura z nūciare.

¶ Apostoloꝝ q̄ similitudinē habuit cū sapiētia mercatoꝝ.

¶ Martyrū que similitudinez habet cū sapia pugnatoꝝ.

¶ Confessoꝝ siue doctorum que est sapientia magistroꝝ.

¶ Uirginū que cōsistit in fugiēdo mala z cōsortia hoim.

Primo dicam⁹ q̄ ipe

habuit scientiā angeloꝝ que consistit in ministrādo. Oēs ei sūt administratorij spūs: sicut dicit ad Hebre. primo. Dicit autē ille minister sapiēs: qui voluntatē domini prudēter intelligit: fideliter cōplet z pficit: et qui dominū cū iratus est placare nouit. Tales fuerūt angeli in p̄ncipio sue cōuersionis ad deū: q̄ malis superbientib⁹ angelis z ideo de celo ruentibus: sancti angeli dū voluntatē dñi aduerterēt ad deuz fideliter cōuersi sunt: z irā eius obsequio humili placauerūt. Scriptū est enī Prouerb. xj. Ubi superbia ibi contumelia: boc quantū ad angelos malos. sed vbi humilitas ibi z sapientia boc ꝓter bonos. Beat⁹ ergo anthonius tanq̄ minister bon⁹ z deo fidelit̄ ministrauit: z eius irā erga se z alios suis precibus mitigauit. Unī de eo potest exponi illud Prouerb. xvj. Indignatio regis nuncij mortis z vir sapiens placabit illū. Sed quis hodie est qui sic deo ministret: vt iram eius placet z non potius ꝓuocet. Mala sunt corda: plena discordijs: odio venenosa in omnib⁹ fraudulenta. Mala sunt nostra verba: maledica detractoria. ad malū inducentia: vana insup z mūdana. Et mala sunt opera vt probant latrocinia. homicidia. z adulteria. et similia tē. Sed nunq̄z ex talibus deira placatur sed potius prouocatur. In omnibus his inquit Esaias ꝓphera quinto capitulo. Non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta est. ergo essent facienda opera: z dicenda verba per que diuin⁹ impetus placaretur. Si enī verbum dulce multiplicat amicos: z mitigat inimicos. immo et tyrannos crudelibus assuetos: quāto magis placatur bis deus qui ex natura totus dulcis est z benignus ¶ Nam apud athenas quidam tyrānus nomine Dyonisius imperabat. de quo cum in quodā conuiuio quidā de ipsius actibus malis nimium murmurassent: apud euz sunt accusati. At ille furore plenus: eis vocatis: si vera esset relatio requisiuit. Tūc vnus iocunde ait. Nisi nobis vinum defecisset nihil est qō dixim⁹ in comparatione eius quod dixissemus. Tūc ille risit: z placatus est Prouerbioꝝ. xvj. Qui sapiens est corde z dulcis eloquio maiora recipiet.

Secundo beatus anthonius habuit sapientiam patriarcharum: que est similis sapientie viatorum. Dicitur enī sapiēs viator: qui nouit rectaz viam tenere. Sed ille dicitur sapientior qui nouit viarū pericula declinare. Ille vero dicitur sapientissimus qui vbi nec via nec semita est: nouit iter suū dirigere. Tales fuerunt patriarche: qui nondū apparente via preceptoꝝ que in lege moysi fuit data: nec semita consiliorum que per christum in euangelio ostensa est: terram tamen propriam dimiserunt: et cōsanguineos reliquerunt: z viā scrutari ceperunt: qua iretur ad celum. Nam sicut habetur Heñ. xij. z aplus Paulus meminit ad Hebreos vndecimo capitulo. Abraham vocatus obediuit exire in locum quem in hereditatem acceperat et exijt nesciens

quo iret. Talis reuera fuit beatus anthonius dū relicto ordine in quo erat fratrib⁹ adhuc quasi mūdo ignotum totaliter se cōmisit; z relictis domestic⁹ extraneis adhesit; vt esset ille de q̄ dicitur Prouerb. xxiij. Vir sapiens dirigit gressus suos. Sed quis hodie sanctū hunc sequitur. Ecce charissimi certa est via; nota omnib⁹ semita; celi janua est aperta; data sunt p̄cepta; p. posita sunt diuina cōsilia: et tamē nō est q̄ teneat ea; sed oēs diuertūt; ja via. Oēs declinauerūt sil̄ inutiles facti sūt nō est qui faciat bonū; non est vsq; ad vnū. Vere sunt homines nostri tēporis similes vulpi; qui nunq̄ recte vadit; sed semp tortuosis gressibus incedit. Adeo em̄ sunt tortuose vie hominū hodie; vt necesse sit eis errare. Ūñ de hoc posset exponi illud Prouerb. xxx. Tria sunt mihi difficilia z quartum penitus ignoro. Viam aquile in celo; viā colubri supra petrā; viam nauis in medio maris. z viā iuuenis in adolescentia sua Omnia ista (sicut ad sensum patet) tortuose vadūt nūc huc nūc illuc se diuertūt; z nunq̄ recto itinere p̄cedūt. Certe sic z hoies hodie derelicta via dei; que est rota recta; vitā sequunt serpentis antiqui; z bui⁹ seculi vanissimi; que tota est tortuosa; q̄ vnis eis videatur recta. Unde z Prouerbio⁹. xiiij. dicit. Est via que videt homini recta sed nouissima eius ducunt ad mortem.

Tercio beat⁹ anthonius

habuit scientiā p̄phetarū: quorū est p̄uidere futura z ea populis nunciare. Talis em̄ fuit reuera beat⁹ anthonius; dū per se paduanā ciuitatem sublimandā esse p̄uidit; dum etiā canonico socio imp̄operāti; vade vade; quia fortitan sanct⁹ eris; p̄phetans sic respōdit. Dū me sanctū audieris deū vtiq; collaudabis. Lege hic autent⁹ in legenda; que sunt breuiter hic inserta. Vere em̄ beatus anthoni⁹ spūalit⁹ gallus fuit: cantās in die; cantans in nocte; z a diuinis laudibus z a p̄dicatione non cessans. Unde de eo p̄t⁹ ponī illud Job. xxxviij. Quis posuit in visceribus hominis sapientiā; aut q̄s dedit gallo intelligētiā. Magne em̄ sapientie z intelligēte gallus fuit; dū admodū galli suis cantib⁹ egros spiritualiter cōfortauit; z malos z impios attriuit; lapsos reparauit; lassos fortificauit. Nam et ad cantū galli sicut dicit Amb. Egri cōfortantur; mutati latronis abscondit; z lapsis fides reuertit. Sed nō sunt hodie tales nostri speculatores. nostri rectores. nisi maiores; quia populis subditis nō solum nō p̄uidēt futura: sed nec ordinat p̄sentia; quia nō sunt sapia illuminati sed sunt ceci; ois luminis veritat⁹ destituti. Unde de eis dicitur Ysaie. lvj Speculatores eius ceci oēs nescierūt vniuersi; canes muti nō valentes latrare videntes vana. Tales em̄ nō attendunt mala que in ciuitatib⁹ fiunt; quia ceci sunt. Canes em̄ muti ad nihil vtiles sunt. vñ nec pane digni sunt

Quarto beat⁹ anthonius

habuit sapientiā apostol⁹ que si multitudinē habet cū sapientia mercatorum; ipsi em̄ sunt qui titulo emptionis emerūt regnū celo⁹ Matth. xiij. Ecce nos reliquim⁹ oia z secuti sum⁹ te; quid ergo erit nobis. Et ait illi ihs Uos q̄ reliq̄stis oia cētuplū accipietis z vitā eternā possidebitis. Optima reuera mercatio vbi p̄ paruis dantur magna; p̄ corruptibilib⁹ incorrupti-

bilia; z p̄ caducis eterna. Bon⁹ mercator ille bō q̄ nouit mercationē suaz sine dāno deducere: sed sapientior ille q̄ nouit ex paucis multa acq̄rere. sed ille sapientissim⁹ haberet q̄ sciret quasi ex nihilo bona inestimabilia cōparare. Tales reuera fuerunt apli; dū p nobis terrā desiderabilē inuenerunt. Certe hāc sapientiā apl̄oz imitatus fuit btūs Anthoni⁹; dū p̄ regnuz celoz oia derelicta; z pauperē virū frā ciscum; imo dñm ihm secut⁹ p̄ oia fuit Sciebat em̄ q̄ hec sapia oia p̄cederet mūdi bona. Juxta illud Prouerb. iij. Btūs q̄ inuenit sapiam z affluit prudentia; melior est inq̄ acq̄sitio ei⁹ negociationi auri z argenti. Et. vij. cap. eiusdē dī. Posside sapiam quia auro melior est z acquire prudentiā; q̄ melior est argēto. z de hoc habetur satis Sapie. vij. z. viij. capl̄is. Sed q̄s hodie hāc sapiam querit z nō pot⁹ eam abūcit z toto posse diuitias querit. Ūñ dī Baruch. iij. Filij agar exq̄sierunt sapientiā q̄ de terra est: negociatores terre. Filij agar sunt oēs mali xp̄iani: q̄ ex xp̄o vero patre z ab ecclesia vera matre facti sunt alieni; z obmissa sapientia xp̄i toto posse querunt diuitias mūdi. Quis hodie ē sanct⁹ mercator qui ad lucrandū regnū celoz se toto corde disponat. Sed potius auri z argenti mercatores sunt hodie, nō solū vt olim personeviles; sed milites; barones z p̄rincipes; tales oīs contra mercationez apl̄oz p̄ vilib⁹ dant p̄reciosa; p̄ terrenis celestia. p̄ trāseuntib⁹ eterna z summa bona; z q̄d hoc stultius. ¶ Nobilissimi romani vt bumanam possunt cōsequi gloriā in omnibus contēpnebāt humanā pecuniam. Nam cū persarū rege deuicto panphilus victor eiusdē cū macedonib⁹; opibus pauptatē romanā satiassent diuitias magnas romanis p̄buisset; nullo modo suos parentes fecit locupletiores; optime secū actū credēs esse; si alij ex victoria sua pecuniā; ipse gloriā occupasset. Ergo si p̄ gloriā vanā citissime peritura sic poterunt viri pagani cōtēpnere mūdi bona. quid rp̄ianis faciendū esset p̄ eternā gloriā; omnib⁹ bonis plenaz; plus q̄ exp̄mi valeat nulla lingua.

Quinto beat⁹ anthonius

habuit sapiētiā martyr⁹ q̄ est sciētia pugnator⁹. Nā ille sapiens pugnator fuit q̄ nouit aduersarios insidias declinare Ille sapiētior creditur q̄ nouit aduersarios expugnare. Sz ille sapiētissim⁹ bī qui p̄ipsas hostiū manus nosset de hostibus triūphare Talis reuera fuit sapia martyrū pugnatorū; q̄ seruientib⁹ sibi manib⁹ hostium meruerūt p̄tingere ad triūphū Quis em̄ fabricauit cozonaz stephanoz; nisi man⁹ lapidātiū. Quis laurentio nisi man⁹ assantiuz. Quis andree z petro; nisi man⁹ crucifigētiū. Quis bartholomeo; nisi man⁹ excoriantiū. z sic de alijs ē intelligendū. Ūñ dicit Eccl. ix. Melior est sapia q̄z arma bellatorū. Hāc sapiam vir dei anthoni⁹ habuit cū martyriū sic desiderauit sic animose quesiuit; z sic ad patiendum omne q̄ potuit fecit; quē deus trā ad aliud ordinauit sicut ipsa legēda ostēdit. Qui em̄ optabat bellare cum penis: datū est sibi vt bellaret cū vicijs; q̄ fm Grego. quoddā martyriū genus existit. Unde de eo p̄t dici illud Sapie. x. Certamen forte dedit illi vt vinceret z sciret q̄m oim potentior est sapia. Et eiusdē. v. capl̄. dicit. Melior est sapia q̄z vires z vir sensatus melior

q̄ fortis. Nobile genus vincendi est: per patientiam vincere. Sed quis hodie est patiens ad portandum: non dico martyriū sed modicū verbū. Confundunt impatientiā nostrā paganoꝝ exempla. ¶ Nam quidā fuit romanoꝝ nobilissimus cōsul apud eos ⁊ maximus sed aliqñ ab emulis accusatus: et ab eis fuit expulsus. Qui patriam egrediens ⁊ ad extraneā gentē quiens: regi patrie se p̄sentare volens ad eius palacium iuit. Cumq; intrare ad eū nō posset in nullo turbatus verbū memorie dignū et maxime patientie ostensiuū dixit ad sociuz. Oportet inquit nos patiēter hoc ferre: quia nos dū in dignitate nostra essemus: sepe talia alijs fecim⁹: ergo nō debet facere xp̄ianus qđ fecit paganus.

Sexto beatus anthonius

habuit sapientiā confessoꝝ: siue potius sanctoꝝ doctoꝝ q̄ est sapiētia magistroꝝ. Sapiēs em̄ doctor cē ille dicit: qui prudēter docet suos scholares. sapientior ille qui docet vnā totā p̄uinciā. sed sapientissim⁹ ille qui docet omnē terrā. Item sapiens doctor est qui docet in aliquo tēpore sicut in hyeme tota. sed sapientior qui docet in tota vita. sed sapientissim⁹ qui sic doceret in ista: vt cēt sibi ⁊ alijs vtilis in futuro. Talis revera fuit Anthonius qui primo docuit se: vigilando: orando: ieunādo: ⁊ carnē seruire spiritui cogēdo. Scōo docuit p̄mum nō tm̄ in vno loco: sed vndiq; p circuitum: nō ea tm̄ que valereni in hac vita ad merītū. sed q̄ valerent in futuro ad p̄miū: ⁊ ad euadendum infernale supplicū. Et p̄terea de eo pōt exponi illō qđ dr̄ Eccī. xxj. Scia sapiētis q̄si inundatio habundabit ⁊ cōsiliū eius quasi fons vite p̄manet. Sed q̄s hodie est q̄ sic p̄mū doceat: qui sic et de bono aie consulat: et nō potius varia q̄rere: vana amare: ⁊ vanis omni tpe deseruire. Statim modo vt nati filij cognoscere incipiūt: statim instruunt vt vanis intēdāt: ⁊ mūdanis assuescāt vt computare discāt. Quis vnq̄ mā docet filiū vt deo seruiat: vt ad eccl̄iaz vadat: vt mūdū relinquat. ¶ Heu dolendū ⁊ plorandū ē valde: quia pagani olim filios ⁊ filias tradebāt tēplis demonū quos colebant: ⁊ ibidē omni tpe seruire statuebāt: sed xp̄iani serui empticij: xp̄i sanguine cōparati: volūt filios suos magis seruire mundo: q̄z xp̄o: magis crudelissimo tyranno: q̄z vero ⁊ pissimo dño. Sūt em̄ oēs tales lupis similes qui filios suos adultos met docēt ad p̄dā: ⁊ instituunt ad insidias canibꝫ ⁊ ouibꝫ faciēdas.

Septimo beatus anthonius

habuit sapiam ꝑginū: q̄ ꝓsistit in fugiēdo vana: ⁊ fugiēdo hoim conssortia: in vitādo verba scurrilia: ⁊ oia q̄ p̄nt lasciuie cē causa. Hoc pfecte fecit anthoni⁹ dū mūdū penit⁹ fugit: et religionē elegit: nō aliquē locū verbis vel aspectibꝫ dereliquit. Sciebat em̄ esse scriptum. Eccī. xij. Sapiens cor: ⁊ intelligibile abstinebit se a peccatis. id est non solū ab ope peccati cauebit sed ⁊ ab omnibꝫ causis abstinet inducentibus ad peccatū. Unde vere penitentie opus est causas peccatoꝝ excidere: ⁊ eis aditum vltro nō indulgere ¶ Exemplū de Dina filia iacob: que quia se intra tabernaculū nō cōtinuit sed ad videndū vana foris exiuit. ⁊ alterū in suā cōcupiscentiā inflāmauit. ⁊ ipsam virginitatē p̄didit: ⁊ tota ciuitas p̄ter eam destructionem incurrit

lege hystoriam Genē. xxxiij. ¶ Ob hāc em̄ causam apud romanos mulier illa reputabat icorruptū gerere animū que non egrederet in publicū. et que post p̄mū scōm non cōtraberet matrimoniū cōtinētie esse signū. Et vt nullā incontinētie sibi occasionē daret. Nūq; bibebāt vinum: sed tm̄ erat apud eas p̄tinētie bonū: vt nullū timeret apud eas adulteriū. Magna cōfusio xp̄ianis apud quos sunt p̄landia: sunt vina varia: sunt verba et opa vana: oia ad luxuriam p̄uocantia ⁊ ideo apud nos nulla cōtinētia sed adulteria: stupra innumerabilia. Rogemus ergo.

De sancto Johanne

baptista Sermo p̄mus.

Edite in lucē gentium

Esaie. xlix. Quid luce nobilius q̄ est naturaliter in summo oim cōstituta: rerū oim cōtentiua: ⁊ rerū oim pulchrificatiua. Sz hic ē notandū q̄ lux vniformiter non in oibꝫ est corporibꝫ: sed aliter est in solari substātia: aliter in luna: aliter est ⁊ in alia qualibet stella celi. Nam in sole lux est plenissima et inaccessibil' p̄ suam excellentiā. In luna est incōprehensibilis p̄ter eā habundantiā sz in q̄libꝫ alia stella est visibilis: p̄ter sui temperantiā. Lux ergo solaris nobis inaccessibilis: maxime xp̄i est figuratiua. lux lunaris nobis incōprehensibilis signat maxime virgines gloriosam: que a xp̄o vero sole illuminata ē noctis illuminatiua ⁊ aliarum quasi stellaruz obscuratiua. lux vo stellaris visui nostro contemperabilis est: et minor supradictis est sanctoꝝ signatiua. Unde cū sol sit vnus quia vnus est dñs. ⁊ luna vna: quia mater dei ē vnica. Stelle tm̄ sunt innumere quia innumerabiles sunt peccatoꝝ p̄sone. Uñ licz oēs sancti in luce possint figurari: qz oēs fuerūt lucidi ⁊ p̄clari. Jobes tm̄ quodā p̄uilegio spāli: quia ⁊ lucerna ardēs ⁊ lucēs fuit: ⁊ in mūdū venit vt testimoniū p̄hiberet de lumine Joh. j. Bñ ergo dñs de eo i sua p̄sona dixit Esaie. Dedi te in lucē gentiū. In quo ꝓbo maxime tria notantur.

¶ Primū ex parte dñi largiētis.

¶ Scōm ex pte nūcij reluctantis.

¶ Terciū ex pte populi p̄ficiētis.

¶ Nā ex parte dñi notat liberalitas: qua suum p̄conē ad magna leuauit

¶ Ex pte nūcij siue serui notat sublimitas: qua refulsit. ¶ Sed ex parte populi notat vtilitas: qua p̄fecit. ¶ Notatur igit̄ p̄mo dei liberalitas: cū dr̄. Dedi te. ¶ Notat scōo iohānis sublimitas: cū addit̄. In lucē. ¶ Notat tercio p̄fectiuā vtilitas: cū infert. Gentium.

¶ Notādū ē ergo ad p̄ns q̄ iohānes lux fuit: ⁊ qz verā lucē p̄uenit: ⁊ qz verā lucē annūciauit: ⁊ qz p̄dicando: baptizando: docēdo: mundū illuminauit. Lux em̄ (vt ex multis pauca dicā) est natura ipassiua. est natura directiua. est natura confortatiua. est natura arguitiua. ⁊ est natura inflāmatiua. Nā

¶ Est ipassiua: p extraneā actionē.

¶ Est cōfortatiua: p virtū corroboratiōnē ⁊ visus delectationē.

¶ Est directiua: p radioꝝ expansionē

¶ Est arguitiua: p reruz occultarum manifestationē.

¶ Est inflāmatiua: p radioꝝ repcussionem ⁊ multiplicationē.

Dico q̄ lux est in se

ipsa natura impassiua: nulli passioni supposita. Probat em̄ pbs q̄ illa celestia corpora que sunt ex luce formata nullius pegrinatōis sunt susceptiua.

Ubi autē actio nō est: passio non pōt esse: quia ois passio ab actione est. Ergo manifestū est qō illa corpora sunt impassibilia ⁊ incorruptibilia. Btūs ergo Iohānes fuit lux impassiua p mētis ⁊ carnis integritatē: ⁊ eā quā semper seruauit ⁊ginitatē: tā mēte q̄z carne: hoc autē ex hoc apparet: q̄ puulus desertū intrauit: ⁊ sp ab oib⁹ vanis remotus vixit. Unde dī Luce. j. Puer autem erat in desertis vsq̄z in diē ostēdationis sue ad Israel. Unde de eo cantat ecclesia. Antra deserti teneris sub annis ciuiū turmas fugiēs petisti ne leui saltim maculare vitā famie posses Qui gīt donū incorruptōis sp tenuit ⁊ seruauit: lux incorrupta et impassibil' fuit. Lux eīm solaris nunq̄z deficit sed sp in sole lumē existit. Unde dī Sapie vij. ⁊ loquit de sapia increata. Propolui inq̄t p luce habere illā: eo q̄ sicut lumen lucis ē inextinguibile (sicut apparet in sole) sic ⁊ lumen sapie. Sed q̄s est hodie lux incorrupta. lux pura. lux imaculata. Lux eīm etiā si per sordes trāseat. nullas contrahit maculas: ergo illi nō sunt lux mūda: sed tenebra: q̄ ex verbis ⁊ factis ⁊ ex signis cōtra bunt imundiciā. ¶ Miro mō detestabant antiq̄ punieb̄t grauissime corporis voluptates cū sint aie infectiue corpis vo debilitatiue: vite diminutiue: ⁊ mortis acceleratiue. Unde fabricius romanoꝝ nobilissim⁹ cum apud pirrū regē p romanis eēt legat⁹: audiuit q̄ndā referētē q̄ pbs q̄dā athenīē. diceret oia esse facilē dapter corporis voluptatez. Qō cū audisset adeo detestatus ē: vt p monstro illā sentētiā haberet. Dixit q̄z regi: q̄uis athenienses de sua doctrina glorient: valde tū in hac sīa fallunt: qō euērus ipse pbauit. Nā vbs ipsa postq̄ voluptati se dedit imperiū maximū quod tenebat amisit: ⁊ vbs illa scz (romana) q̄ se laboribꝫ occupauit imperiū eius obtinuit. Illa p luxuriā tueri ñ potuit: qō ista p cōtinentiā occupauit. Ad sensuz videm⁹ q̄ viri luxuriosi ⁊ delicijs dediti fiunt totalit effeminati: ad bella omnino inepti: quia mucronez prius fugiunt q̄z ab aduersario extrabatur. Nulla est alia causa q̄re ytalici nostri vltra montanos fugiūt ⁊ defensionez nō faciūt (cū sint plures illis: corpore pulchriores: artubꝫ fortiores) nisi q̄a delicijs dediti: timēt capi: timēt vulnerari: timent occidi.

Secūdo lux est deuiantiū ⁊ errantiū ac p mare nauigātiū directiua: dū eīm radios suos in terrā p̄icit: tenebras pellit: ⁊ viā qua eūdū est patefacit. Unde dī Joh. xij. Qui ambulat in die non offendit: q̄z lucē hui⁹ mundi videt. qui aūt ambulat in nocte offendit: q̄z lux nō est in eo. Jobes ergo fuit lux directiua: q̄z ostēdit salutis viā. Que fuit hec via ille q̄ de se dicit Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. Sed q̄n hanc viā oīdit. q̄n xp̄s digito demōstrauit. Sic eīm habetur Jobis. j. Uidit Iohānes ihm venientē ad se ⁊ ait illi. Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. Hic ē de quo dicebā vobis. Post me venit vir q̄ ante me factus ē. Unde q̄sollicite viā salutis ostēdebat: verā lucē p̄dicabat: ⁊ quātus cū laudibꝫ extollebat Ut eīm illū quātus esset ostēderet se miro mō vilificabat. Fuit ergo Iohānes lux oīm directiua: magna valde ⁊ luminosa: cūctis de se p̄bendo exēpla. ieiunādo: modica ⁊ vilia cōmedēdo: laudes hoim fugiēdo: sicut p̄z Matb. j. Unde fuit lux in tenebris lucēs. sicut dī Joh. j. Sed q̄s hodie docet p̄ximuz sequi xp̄m. Quis de se alijs nō potius mortis q̄z vite p̄bet exemplū. Omnia hodie sunt corrupta corda: verba opera: ⁊ exempla. Uidem⁹ in hominibꝫ nulla vl' pauca bona opera, sed omnia quasi mala: ⁊ tñ p̄ceptū est dñi Luc. xij. Uideāt bona opera vestra: ⁊ glorificent patrē vestrū qui in celis est. Sz conqueritur dominus Joh. xij. Ego lux in mundum veni ⁊ dilexerunt homines magis tenebras q̄z lucem. Uere magis diligimus (petis nos obcecantibꝫ) opera tenebrosa: q̄z luminosa, ⁊ magis dyabolica cōmercia q̄z diuina, ⁊ magis mūdana facta q̄z xp̄iana: ⁊ vicia potius q̄z virtutes. Et propterea expulsi digne a glia: descendim⁹ ad inferiora: ad tenebrosam vitaz terrā: ⁊ caligine mortis operam: vbi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat: Job. x. ca. Dignū est eīm ⁊ iustū ⁊ rōni consonū vt q̄ lucem (more noctue) fugit ⁊ tenebras diligit: vt expulsus a luce: tenebras possideat sempiternas ⁊ qō semper amauit semp possideat.

Tercio lux est debilitatiua ⁊ visus delectatiua Unde pbus dicit q̄ in ascensu solaris lucis vsq̄z ad meridiē diem cōfortantur ⁊ crescunt vires in corporibus animalium: q̄ in descensu eius ad occasū decrescunt. ⁊ resoluunt in sompnū. Uidem⁹ etiā q̄ ad presentiam ei⁹ cōfortant itinerātes. Confortant navigātes. Cōfortant egrotantes. Ulterius lux miro mō visum delectat: qui se illi cōtemperat. Unde Eccles. xj. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solem. Jobes q̄ fuit lux cōfortatiua duz ad pniam pplos: vbis: opibꝫ ⁊ exemplis animauit. Nā ⁊ p̄dicationē suaz a puericia inchoauit, sicut dī Mat. iij ⁊ Mar. j. ⁊ Luc. iij. vbi dr q̄ venit in oēm regionē Iordanis p̄dicās baptismū pnie in remissionē peccatoꝝ. Parate inquit viā dñi rectas facite semitas dei nr̄i. Ecce quō cōfortabat oēs in generali. Confortabat ⁊ spēalit turbas ad elemosynā, publicanos ad iusticiā. ⁊ milites ad miam. Nam sicut habet Luc. iij. Interrogabāt eū turbe dicentes. Quid faciem⁹? Quibꝫ dicebat. Qui hz duas tunicas dīvnā nō habenti: ⁊ qui habet escas sīl' faciat. Dicebāt ⁊ publicani. ⁊ nos magister quid faciem⁹ Quibꝫ ille: nihil aliō q̄z qō cōstitutū est vobis. i. ea que recepistis fideliter ⁊ iuste tractetis. Jtez militibꝫ querentibꝫ, ⁊ nos q̄d faciemus: ait. Neminē cōcutiatis: nec alicui calumniā faciatis: ⁊ estote cōtenti stipē dīs vestris. Uidete quō oēs in generali ⁊ in speciali: verbis vtilibꝫ cōfortabat. O q̄z felices turbe mercatores ⁊ milites si doctrinā banc seruarent. Sz quis est qui de duabꝫ tunicis: immo de innumeris denarijs det nō habenti. Quis est qui iuste ⁊ sine fraude mercationes facit. et qui aliena bona sibi cōmissa turpit nō invadat. Quis est ex maioribꝫ q̄ minoribꝫ calumniaz nō faciat: qui seruos suos nō concucat: qui suis stipendijs vel solarijs cōtentus existat. Utinaz officiales nihil acciperēt vltra suū solariū: sed oēs furant ⁊ rapiunt: q̄ plura rapit: melior ⁊ sapientior reputat. Nam ⁊ inter aucipitres ⁊ falcones ille melior habet qui volat ad p̄dam celerius: impetit fortius: ⁊ invadit sagacius.

Quarto lux est arguitiua p rerū occultarū manifestationē dū eīm lux tenebras pellit: occulta de-

regit: z abscondita manifestat. Latrones aũt z adulteri tenebras querũt. latere volunt: z ideo lucẽ fugiũt: z odiunt: ad modũ rubete. Est rubeta quedam rana venenosa q̃ odit loca odorifera: z diligit fetida z fumosa. z ideo lucem fugit z tenebras semp querit. Qõ oim malefactor̃ officium existit Uñ ỏr: Jo. iij. Hoc est iudiciũ qz lux venit in mundũ z dilexerũt homes magis tenebras q̃ lucem: qz erant iuxt mala eor̃ opera. Omnis em̃ qui male agit odit lucem: z non venit ad lucem vt nõ arguant opera ei⁹. Qui aũ tem inquit facit veritatẽ venit ad lucem vt manifestent opa eius: qz in ỏo sunt facta. Fuit ergo Johes lux quia peccatores graviter arguebat: nulliq̃ parcebat. Uñ ỏr Matth. iij. Ex videns multos phariseor̃ z saduceor̃ ad baptismũ suũ venire dicebat eis. Progenies viperar̃. i. filij patrũ perversor̃ quis demonstrauit nobis fugere a ventura ira: facite q̃ dignos fructus penitentie. Ecce inquit securis ad radicem arboris posita est. Omnis arbor: q̃ non facit fructũ bonũ excidet et in ignẽ mittet. Ecce q̃ graviter arguebat illos: q̃ videbant ceteris sanctiores, nõ em̃ verebat psonaz potentis. Uñ nec herodi pcebat: sed cũ de vxore fratris sui quã fratre viuente acceperat: graviter arguebat, sicut Mat. vj. habet. Nã ob hãc cãm occisus ẽ ab herode. Lege hystoriã euangeliste totã. O quot sunt hodie inter nos herodes fornicatores: alior̃ habentes vxores. virginũ stuprator̃es: z masculor̃ cõcubitores: q̃ lucẽ odiũt: arguentes fugiunt: p̃dicationes audire nolunt. Sz nunq̃d herodes hoc fecit impune Nõ inq̃t: sz in exiliũ relegat⁹ misere vitã finiuit cum mulierecula quaz amauit: sed z puellã q̃ saltauit z caput Johannis petijt vitam terra absorbuit. Dicit em̃ q̃dam hystoria q̃ cũ herodias q̃si gaudens in manibz caput haberet Johãnis q̃ caput in eam suffla uit z ptinus eam in puluerem vertit.

Quinto lux est natura

inflãmativa siue calefactiua: p radiorũ repercussionẽ: z ipsorũz radiorum multiplicationẽ. Dum em̃ radij solares ad aliud corpus opacũ veniunt: dũ transire vltra nõ possunt: ab ipso corpore repercussi redeũt. Sicut pila ad murũ pjecta cũ transire nõ possit: repcussa ab ipso corpe retrocedit. Radij ergo sic repcussi erga corp⁹ illud se multiplicant z vires suas multiplicaas augmentant: z maximũ ibi calorem generant. Uñ sp̃ maior calor est iuxta parietẽ q̃ in campo: z maior eadẽ causa in valle q̃ in monte: quia in valle radij detinent ne transeant: cũ in monte detineri nõ valeant. Ulterius ex eadez causa minor est calor tpe hyemis q̃ estatis: qz in hyeme radij sup̃ terrã cadunt quasi ex latere z nõ vltra transeunt: z nõ ibi subsistũt sed in estate cũ sol ad zenith capit' nostri approximat̃ solares radij cadunt quasi dy ametraliter sup̃ terram. z sic ibi subsistunt nec vltra pceduntꝫ pter qõ maiorem calorẽ efficiunt. Est aũt zenith capitis nr̃i punct⁹ in celo imaginatus: cristens termin⁹ linee imaginarie ducte a centro terre: p rectaz statur̃ corporis nr̃i vsqz ad celũ. Alie em̃ sunt rõnes sed nõ faciunt ad nostrũ ꝓpositũ. Fuit g̃ Johes lux calefactiua z inflãmativa z verbis z operibus z exẽplis. Uñ de eo dicit q̃ erat lucerna ardens z lucens. Ardens in affectu: lucens in intellectu. vel ardẽs in cor̃de: lucens in ore. vel ardẽs quã tũ ad seip̃m: z lucens p cõparationez ad primũ. Ipse em̃ fuit Helyas de q̃ Eccl'. xl viij. ỏr: q̃ surrexerit helyas ꝓpheta sicut ignis z verbũ eius sicut facula ardebat quo sz peccatores inflãmentur. Sz heu hodie niue sunt frigidiores: qz manẽte niue nunq̃ calefieri p̃t Nam z quoddã officiulũ est in dextro latere rubete qõ est tante frigiditatis qõ in lebetẽ si miseris feruere non sinit: sz si feruet statim desinit. Sic mlti non solum in se non sunt calidi. sed adeo frigidi vt omnes cũ q̃bus cõuersant infrigident. Hodicũ em̃ fermenti totã massam corrumpit: z modicũ mali vini: totũ doliũ inficit: z modicũ venent torum cibũ corrumpit. Rogemus g̃ dominũ saluatorem per ipsius suum precursorem tẽ.

Sermo secundus de eodem Johanne baptista.

Johannes est nomen ei⁹ Lu. j. Tante excellẽtie fuit ille beatissim⁹ Johannes: vt plene officiũ nequeat dici lingue. Quis em̃ sic tot⁹ sanctus: sic omni vite sue tpe p̃uersat⁹: vt sit a domino cõmendat⁹ vt precursor hic magnũ⁹. Uñ sicut apparebit i pcessu sermonis nõ absq̃ rõnabili valde causa Johannes totiens appellat⁹ fuit. ergo bene ad ei⁹ laudẽ sumit vt dicatur Johes est nomen eius. ¶ In quo verbo q̃uis parvo nobis cõmendabilis reddit a duobus.

¶ Primo ab excellẽtia sctitatis. q̃ ornabat in anima siue vita.

¶ Scõo a resplẽdẽtia honestat⁹ q̃ predicabat in fama. Ut sic eẽt gratiosus id ẽ gr̃a plen⁹: quãtũ ad seip̃m: sz essz notatione famosus: quãtũ ad ꝓximũ

Perfect⁹ est ei duob⁹ his ois hõ. Si fulgeat in seipõ p gratie ornamentuz z si resplendeat ꝓximo p exẽplũ. ¶ Notatergo primo gratiosa iohannis ad ornatio: quantũ ad seip̃m: cũ ỏr. Johannes. Fuit em̃ ornat⁹ oi gratia. nã Johãnes interpretat: in quo est gratia. ¶ Scõo notat famosa ei⁹ notatiõ quantũ ad primũ: cũ addit est nomẽ eius. ¶ Dicam⁹ ergo hec omnia simꝫ Johannes est nomen eius. Est hic igitur notandũ (eo mõ q̃ in suptori ꝓmone dixi) q̃ sanct⁹ Johannes

¶ Primo fuit lux dotata priuilegijs.

¶ Scõo lux adornata miraculis.

¶ Tercio fuit lux cõmendata pconijs

¶ Quarto fuit lux accumulata meritis. Quis vnq̃ vt iohannes tot habuit priuilegia: in suo ortu tot habuit miracula: tot habuit laudũ pconia z tot habuit sublimia merita.

Dico q̃ Johannes precursor nobil' dñi saluatoris fuit a xpo magnis dotat⁹ ꝓuilegijs. Dignũ em̃ erat valde z cõueniebat vt ꝓnũci⁹ sũmi regis magnis clareret ꝓuilegijs: vt ex ꝓnũcio ꝓbaret q̃nt⁹ erat q̃ nunciuz fuerat secutur⁹. Nõ est fu⁹ dño suo maior: imo valde parũ est minor. Ergo si tant⁹ fuit p̃currens fu⁹ q̃nt⁹ erat futur⁹ sequẽs dñs. Si em̃ aurora ẽ tã rutilans z tã pulchra: sol' nasciturꝫ p̃nuncia. si stella dyana est tã splẽdida solis aduenientis indicatiua: q̃nte pulchritudinis ẽ solar' sp̃a. Sũt aũt ista pconis dñici ꝓuilegia. Primũ ab eo, dẽ angelo q̃ xpo: fuit nũciat⁹. Scõm ex sctis z nobilib⁹ gentib⁹ gñat⁹ dñi ei fuit ꝓpinqu⁹. Tercũ in vtero sctificat⁹ vt p̃⁹ cẽt sctus q̃ nat⁹. Quartũ a dño z dño: eũ adhuc cẽt in vtero visitatus Quintũ nat⁹: ab ipsa dña est leuat⁹:

brachijs regine astrictus: eius man-
bus sepe lor⁹ sil'r t portatus. Sertuz
ab eo dñs est cognit⁹ t ostensus t ei⁹
manibus baptizat⁹. Septimū in sua
natiuitate ab ecclia honorat⁹. Festi-
nat enī ecclia de ei⁹ natiuitate qō de
sanctis alijs nō ostendit. Nam de eo
dixerat angel⁹ Lu.j. Et in natiuitate
eius multi gaudebūt. Quattuor aūt
prima priuilegia habenk plane Lu.j.
Quintū ex eodē loco colligk, eo q nō
sine causa domina illuc iuit: t tribus
mensib⁹ ibi sterit quousq cognita sua
peperit: t preter hoc aperte in legēda
beati Iobis dr. Sextū vo Matth. ijj
cōscribik. Quis ergo ex sctis (post pri
uilegia saluatoris t ei⁹ beatissime ma
tris) tot priuilegijs vt Jobes claruit.

Secundo fuit magn⁹

in suo ortu adornatus miraculis: vt
nulli verteret in dubiū quin esset no-
bilis prenunctus summi regis. Fue-
runt aūt ista miracula. ¶ Primū qa
ex matre sterili natus fuit Lu.j. Que
t si sterilis nō fuisset: tū tunc natura-
liter nō cōcepisset: eo q vetula esset: et
ei iam menstrua fieri defecissent: t vir
eius similiter esset senex: sicut dicitur
Luc.j. ¶ Secundum miraculum fuit
q dum pater eius angelo annūcian-
te non credidit vsum locutionis peni-
tus amisit: sicut ibidem legik Luce.j.
¶ Terciū miraculū fuit q puer super
naturā in vtero exultauit: saluatorem
dñm in vtero matris clausum adue-
nisse cognouit: t ei inquantuz potuit
assurrexit: officiū q̄z p̄cursoris incepit
t ad salutatione virginis verbū divi-
nū in ventre portantis: repletus tam
copiosa gratia fuit q in matrē redun
dauit quā t pphetissam effecit. Unī et
Luc.j. dr de boc. Et factū est vt audi-
uit salutationē Marie Elizabeth: ex
ultauit infans in vtero ei⁹ t replet⁹ spi
ritusancto exclamauit voce magna di
cens. Et vnde hoc mihi vt veniat ma
ter dñi ad me: ecce enim vt facta ē vox
salutatiōis tue in auri. meis: exul. in
gau. infans in vte. meo tc. ¶ Quartū
miraculū fuit q puer dū nat⁹ fuit pa-
ter loquelā recuperauit: sicut dr Lu.j.
Nam sicut ibidē legik. Per ista mira-
cula tam excelsa: tam inusitata: tam
q̄z miranda claruit vndiq̄z ei⁹ fama
t dicebāt. Quis putas puer iste erit: t
statim zacharias replet⁹ spūsctō tc.

Tercio Iohannes ma

gnis fuit sublimat⁹ preconijs. Quis
vn q̄ tantis laudibus tam certis pre
conijs: tam solidis meritis est lauda
tus: nō a laudatore q̄cū q̄z: sed ab ipsa
potius veritate: quā t adulari vel fal-
sum dixere fuit impossibile ¶ Nota ḡ
breuiter q cōmēdat eū saluator. Pri-
mo specialiter. Secō generaliter. Naz
specialiter a sex. ¶ Primo a cōstantie
firmitate: quā viriliter tenuit Mat.xj
qñ dicit. Quid existis in desertū vide
re arundinē vento agitatā. q. d. Brun
do cū sit cōcaua de labili ligno cōpo-
sita: nulla est stabilitate firmata: sz ce
dit omni vento pulsato. Sz Iobes nō
est talis: q adeo cōstans fuit vt move
ri nō potuit a p̄fectōe quā cepit. ¶ Se
cundo cōmendat eū a vestimentoruz
asperitate q̄ omni tpe vsus fuit. vñ dr
Luce. vij. Quid existis videre hoiem
mollibus vestitū. Nō inq̄z. Ecce enī qui
mollibus vestiunk in domibus regū sunt
At Jobes nō cū regibus sz serpentibus
nō in palacio sz habitat in deserto: i lo
co vtiq̄z vili: loco inhabitabili: t loco
sterili ¶ Tercio cōmēdat eū a pphetie
sblimitate: quā assecut⁹ (deo donāte)

fuit. Unī dr Matth.xj. Quid existis
videre pphetā etiā plus q̄z pphetā. Di-
co vobis: plus q̄z pphā Iobes fuit: quia
quē alij futurū aliq̄n direxūt ipe eum
adeē p̄nte t signis t verbis t digitis
demōstrauit Joh.j. Ecce agn⁹ dei ecce
q tollit pcā mūdi ¶ Quarto cōmēda
uit eū officij dignitate simul t i mari
ma puritate cū dicit Joh.vij. Vic est
enī de q̄ scriptū est. Ecce ego mitto an
gelū meū ante te tc. Angelus nomen
est officij t mūdicia sīgt q mūdos mi
nistros de⁹ requirit. ps. Ambulās i via
immaculata hic mihi ministrabat.
¶ Quinto cōmēdat eū zelotipa chari
tate qō in verb t in factis ostēdit. Unī
dicik Matth.xj. Et si vultis audire,
Johānes ipe est helyas. t de helya di
citur Ecclesiastici. xlviij. Surrexit he
lyas sicut ignis t ṽba eius sicut facu-
la ardebāt. ¶ Sexto cōmēdat eū a ci-
bi potusq̄z sobrietate: quā vt infra pate
bit sp immutabilik obseruabat. Unī dicik
Matth.xj. Venit Iohes baptista non
māducās neq̄z bibēs t dicūt demoni-
um hz: nō q nō māducaret t biberet;
sz q adeo t panter hoc faceret q̄si nō
faceret. Sic igik cōmendak a xpo in
spāli. Sed q̄d de eo clamauit in gene
rali. Ait enī Matth.xj. Ink natos mu
lierū nō surrexit maior Iohe baptista
Quid mai⁹ q̄d sublimi⁹ q̄d de eo po-
tuit dici ampli⁹ Excludik tū ab hac re
gula hō xp̄s q fm legē illam cōem de
muliere p via p̄cupie nō est nat⁹. Per
hoc q dicit ink natos: masculine t nō
feminine: mk dei excluditur cui sctō
nullus imo nec angelo q̄ cōparāduſ
Multo enī mai⁹ fuit esse matrē dei q̄z
esse p̄conē. Nā regis mk regina ē: sed
p̄co regis seruus est. Ista breuik t val
de succincte dixi vt darē de eis legen-
tibus aliquā viā p̄dicādi: vt p hec pau
ca se ad varia diffundāt. Lata enī val-
de est via et de nullo sctō tot habētur
autentica testimonia que nequeunt
esse falsa.

Quarto t vltimo Io

hānes baptista et magnis merit⁹ fuit
ditat⁹: t p p̄nis magnis t gloriosis p̄-
mijs fuit sublimat⁹. fm enī quātitatē
meritoz: est quantitas p̄mioz: ergo
sublimia sunt ei exhibita p̄mia in celo
q̄ sublimia merita possedit in mūdo.
Quāuis igik ei⁹ altissima merita ple-
ne nō possum⁹ exp̄mere lingua: breui,
tatis tū causa possum⁹ ei⁹ merita ostē
dere fuisse altissima.
¶ Primo ex parte habundantie gra-
tie quā accepit.
¶ Scō ex parte humilis cōsciētie: p
quā vilia de se sensit.
¶ Tercio ex parte aspere penitentie:
quā semp portauit.
¶ Quarto vo ex parte zeli iusticie: p
qua mori nō timuit.
¶ Dico p̄mo btm Iobez fuisse magn⁹
meritoz ex pte habūdātissime gratie
quā accepit. Jobes enī (vt dixi) interp̄
tak in q̄ est gr̄a Et vt darek intell'i q̄
eius meritū fuerit maximū a tribus
spūsctō pleni⁹ Jobes ē appellat⁹: vt ex
ore trīū testimoniū tā veracissimū ei⁹
meritū p̄bareк fuisse p̄maximū. Nam
p̄m⁹ ipositor nois vt de deo dimittaz
fuit angel⁹: q̄ zacharie ait. Elizabeth
vxor tua pariet tibi filiū: t vocabis no
mē ei⁹ Iohānes Luce.j. Lege hystoriā
Iterū vt hz ibidē cū nat⁹ eet puer t ve
nissent circūcidere eū vocabāt eū noie
p̄is sui zacharie: q̄b obuians mr ne-
sciens q̄d dixisset angel⁹ ad illos: ait
nequaq̄z sed vocabik Iohānes. Iteruz
dū innuerek p̄ri eius quē vellet vocari
eū: postulās pugillarē scp̄sit dicēs. Io-

bānes ē nomē ei⁹. Et sequtur t mirati sunt vniuersi. Unde mirati? Quia sic ab angelo nūciante; sic a matre concipiente; sic a pie generāte puer ē cōcepturus dicer noiat⁹. Dū ergo toties asserūt eū esse iohānē; oīdūt in eo ee plenitudinē gre. Sed nos hodie frēs mei in culpa concipimur; in pctis nascimur in pctis nutrimur; t in pctis vt sepius moriamur. Uñ possum⁹ merito gemere (sicut Innocenti⁹ dicit) eo q sit nra cōceptio culpa; natiuitas pena; t vita mors; cottidie morimur; cottidie vita minuimur; cottidie ad mortem vadimus; nec ad punctū stare possumus. Uñ ob nras tātas miserias mos fuit olim in Grecia vt hoies i natiuitatibo hoīm flerēt; eo q ad penas venirēt et in eox morte gauderent; eo q mundi mala effugerēt. ¶ Scō apparet fuisse magnox merito x er pte būilis cōscientie p quā vilia de se sensit. Si enī iusta sniam saluatoris (q mētiri ñ potuit) ois q se humiliat exaltabit ergo si magis se humiliat magis eū de⁹ exaltat; t q se maxime būiliat maxie exaltabit. Sed btūs iohes sūme būilis fuit; vilia maxime de se sensit; vilia de se p̄dicauit; vilia de se ḡrentib⁹ semp rūdit. hec oia ꝓbant Job. j. t. iij. Cū enī iohes tant⁹ eēt vt xp̄s crederet; a nūcijs req̄situs missis a sacerdotib⁹ t leuitis; se nō ee xp̄m neq; bely ā rūdit; sed voce se ee dixit. Quasi diceret q̄d in me erratis. xp̄s dei verbū manet in eternū; sz vox mor deficit cū audit. Et post multa q̄ humilitatē ei⁹ sonant cū dicerēt ei. Quare baptizas si tu nō es xp̄s; dixit. Ego baptizo vos in aq̄; medius autē vestrū stetit quē vos nescit; ipse est q̄ post me ventur⁹ ē; q̄ ante me fact⁹ est; cui⁹ nō sum dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiā calciamenti; t plura addidit de sua humilitate in eodem capitulo circa finē. Ergo qui sic in summo humilis fuit summe exaltari promeruit Sed quis hodie humilis cū iohanne t nō superbus potius cū herode. Quid hodie mūdus. Unde discordiet; vnde guerret; vnde rixe; vnde odia; vnde incendia; vnde homicidia; vnde furta; vnde adulteria; vnde mēdacia; nisi ex superbia que diuina paruipendit imperia, diuina refugit pmia, nec infernalia formidat penā. Utinā attenderēt miseri q eorum gloria est sicut palea igne succensa; que ad ictum oculi tota cōbusta; nec vules cineres derelinq̄t. Sunt enī sicut aqua defluens t sicut cera a facie ignis fluens q̄ ꝓpus dissoluit quā tangat; multū erigitur t inflā mat spuma marina; sed mor euanescit modico vento tacta. Unde vobis filij superbie tāta de vita fiducia; nūq̄d corp⁹ vestrū nō vitro fragilius est qō vitrū solo concussu alterius corporis corrūpitur, sed homis corpus modis innumeris frangit. Sed nunq̄d confidis in pecunia. Sed vbi mūdi diuites; vbi p̄ncipes; vbi reges; q̄ oia possederūt. Sic t de potētia. sic t de sapientia est penitus sentiēdū; Ergo frēs nō superbiamus cū diabolo sed humiles simus cū xp̄o. nō superbiamus cum herode; sed simus humiles cū iohanne. ¶ Tercio ostendit fuisse magnoū meritorum ex parte austere penitētie quā omni tēpore portauit. Fuit enim austera eius penitentia t ex parte loci; t ex parte vestimēti; t ex parte cibi. In his trib⁹ consistit austeritas penitentie. Nam infantulus desertum intrauit; vbi est locus vilis; sterilis; loc⁹ inhabitabilis nullis aptis solacijs q t nulla societas nisi feris. Item eius vestimētū fuit vilissimū t asperrimū.

Item cibus eius modicus t admirādus similiter et potus. Unde dicitur Marci p̄mo. Ipse iohannes erat in deserto x habebat vestimētū de pilis camelox t zonam pelliceā circa lumbos. Esca autē eius erat locusta t mel silue stre. de potu eius dicit Luce. vij. Uenit iohānes baptizans nō mādducans panē neq; bibens vinū; p̄dictus enī fuerat per angelū Luce p̄mo. Uinum t siceram nō bibet. Sed q̄s hodie talem penitentiā facit. Nos nō in deserto sed in amplis pallacijs t lectis spaciosissimis penitem⁹. Nostra penitentia sunt delicatissima vestimēta nō duo paria sed plurima; nō locusta nō panis t aqua sed fercula varia et vina dulcia t diuersa. vere nō vera sed falsa est nostra penitētia; immo nō est penitentia nominānda vbi nulla sunt aspera sed dulcia vniuersa. Si enī iohannes q̄ ex vtero sanct⁹ erat; qui vt dicit actualiter nunq̄ peccauerat; tā asperā penitentiaz faciebat; q̄d facere deberēt peccatores impij peccatis omnibus pleni. Ipse enī iohānes p̄dicauerat. facite dignos fruct⁹ penitentie. Luce. iij. vbi dicit Gregor⁹. Nō debz esse par penitētia eius q̄ parū et eius qui multū peccauit; ergo fm mēsurā culpe debet esse mēsura penitētie. Si iohānes t helyas t omnes sancti patres in desertis egypti tantis se vigilijs t ieiunijs astrinxerūt; tam aspera et inculta vestimēta portauerūt; quid nos pleni peccatis omnib⁹ facere deberemus. Exemplu accipe in paulo. anthonio; i machario t i hilarione t eorum vitas perlege in legendis.

¶ Quarto iohānes ostenditur fuisse magnox meritox ex parte zeli iusticie; p quo animā posuit. Nam herodem de vxore fratris arguit qui ipsuz occidit. Non est enī mortuus pro aliquo malo q̄ fecerit; sed solū q̄ regez arguit. Unde dicit Matthei. vj. Herodes metuebat iohannē; sciens eum virum iustū; t sanctū esse; t custodiebat eum; t audito eo multa faciebat; et libenter eum audiebat. Dicit tamē ibi q̄ ꝓpter herodiadē de qua regē arguebat eū vinculauit t tandē oportunitate accepta occiditur. lege euangelium t narra bystoriā. O quot sunt hodie herodes; qui pauperes p̄munt; angarias eis imponūt; t quādoq̄ occidūt nec possunt argui sine damno rei; t se pe periculo corporis prepūj. Nam t pessim⁹ Nero nulla habita iusta cā et omnes parentes suos occidit. Senecam magistrū suum eligere mortem coegit; matrē per ventrē scindi precepit; t vltimo apostolos eū arguentes crudeliter prius afflictos carbonis vltimo eos occidi precepit. Certe multi sunt hodie christiani et maxime prelati qui si aliquos capiant; talibus t tam crudelibus penis macerant vt pecuniā ab eis extorqueant; vt talia nunq̄ fecerint sarraceni. Sed veniet dies illa quādo mittentur in caminū ignis; vbi imperpetuū sine misericordia torquebuntur; t ascendet fumus tormento x eorum in secula seculorū. sicut dī Apocal. xiiij. Rogemus ḡ t rē.

De sanctis petro et paulo aplis Sermo primus.

Lce nos reliqui⸗ e mus omnia t secuti sumus te. Matthei. xix. Quānis hoc vbū apostolox omniū ee possit principal⁹ tn beatissimox apl⁹ox petri et pauli existit; eo q petrus h̄ dixe⸗

rit ⁊ in solēnitatibꝫ aplī pauli scā eccle
sia illud legit. Sed nō desunt q̄ nob
obiciūt: q̄d scti aplī reliq̄rūt: q̄ pene ni
hil habuerunt. Tales vt Grego. dicit
nō attendūt q̄ dō in oib magis pon
derat affectū q̄z cēsum. Nā quidā sunt
pauperes volūtate simul ⁊ ope: ⁊ tales
sunt veri pauperes. Unī Bernī. ōr. Pau
pertas nō ē vtus: sz amor paupertatis.
Quidā sunt pauperes ope sz nō volūta
te: q̄ nihil hñt sed hīe vellent: ⁊ tales
nō sunt veri pauperes: sed potiꝰ dicendi
sunt diuites. Unī dicit pbs q̄ nō ois q̄
nō bz dicēdus ē pauꝑ sz ille potiꝰ q̄ nō
bz ⁊ hoc ipso gaudet. Quidā sūt pau
peres volūtate sz nō ope: sicut illi q̄ ha
bent diuitias sz eas nō amāt sz ex eis
largas facīūt elemosinas. Quidā sūt
q̄ nec volūtate nec ope sī pauperes: ⁊ ta
les vē sī diuites: eo q̄ diuitias hēant
⁊ eas toto affectu diligant. Scti aplī
veri pauperes fuerūt: q̄ et voluntate et
ope oia reliq̄rūt nō solū q̄ habuerūt
sed oia q̄ hīe ⁊ cōcupiscere potuerunt
Unī grego. loquēs de petro dicit: mul
tū reliq̄t qui quantūlibet hoc parū q̄
hūit totū deseruit. Mt̄ū etiā dimisit
q̄ desideriū hūdi dereliq̄t: ⁊ cludit q̄
a sctis aplīs tot dimissa sūt: q̄t ab eis
cōcupisci potuerūt. Nos ēm vt ipe di
cit ⁊ habita diligim⁹ ⁊ nō habita solli
cite q̄rim⁹: ⁊ ideo pauperes ē nō possu
mus. Dicāt ergo scti aplī dicāt ⁊ verū
dicant. Ecce nos reliq̄m⁹ oia. ¶ In q̄
verbo rerū rpaliū derelictio. ¶ Prīo
ostendit vt admirabil': eo q̄ mō inso
lito oia reliquerūt. ¶ Scō ostendit
vt vniuersalis: eo q̄ nihil penitus ser
uauerūt. ¶ Nam p̄mo ostendit fuisse
admirabilis ex modo insolito relin
quēdi: cum dicit. Ecce nos reliq̄mus
omnia. Ecce ēm aduerbiuz est admi
rationis ⁊ demonstrationis. Illa ēm
maxime demōstramus q̄ in admira
tionem habem⁹. ¶ Scō ostenditur
fuisse vniuersalis ex modo non aliq̄d
reseruandi: cū additur. reliquim⁹ oia.
Nam ananias cū vroze sua safira q̄a
de p̄cio agri quē vendiderant frauda
uerunt, subita morte extincti sunt. Le
ge hystoriā. Actuum. iiij. Dicāt ergo
apostoli. Ecce nos reliquim⁹ omnia.
Sed que fuerūt hec oīnia que ab eis
sunt derelicta. Ad hoc nota q̄ tria sūt
nobis cū apostolis relinquenda. Nā
debet homo relinquere.

¶ Primo peccatū: quo intus anima
a rp̄o seꝑatur.

¶ Scō mundū: quo foris ad vana
pertrahitur.

¶ Tercio semetipm: ne in supbiā ele
uetur sed rp̄o cōiungat.

Dico q̄ cū apostolis

primo peccatū est relinquendū. vnde
et dicebat dñs Mathei. xv. Nihil q̄
intrat in os coinquinat hominez: sed
que exeunt de corde ipsa sunt que co
inquinant hominez. vt cogitationes
male: homicidia: furta ⁊c. ergo ante
omnia relinquēda sunt peccata vt mū
da ante omnia sint corda. Sunt autē
relinquēda peccata per cordis contri
tionem, per oris confessionē. ⁊ p ope
ris satisfactionē. Nam quādo sagitta
quis est vulneratus: morante oia do
let vulnus: postea medicuz aduenire
facit: ⁊ illi vulnus detegit: vltimo die,
tam quā imponit assumit: ⁊ sic p oia
faciendū est in vulnere spūali. Vt p̄i
mo homo de vulnere doleat: ⁊ lach:y
mas amaras effundat. Scō medi
cū anime aduocans: vulnus cōfiten,
do aperiat. Tercō vovt penitētiā quā

imponit assumat. Nullū ēm tā enor
me delictū q̄ dō pnia nō purgēt: ⁊ trib
eius iā dictis partib nō mundet. Nā
cōtritio ē sicut medicina digestiua: nu
critiua: ⁊ desideratiua. Cōfessio sicut
medicina expulsiua. Satisfactio sicut
medicina reparatiua ⁊ ad statū p̄isti
num reductiua. Unī Augustin⁹ dicit.
Quecūq̄z necessitas peccatorē ad pe
nitentiā cogat: neq̄z criminis quanti
tas: neq̄z tp̄is brevitas: nec vite enor
mitas: neq̄z vltime hore extremitas:
excludit a venia. si perfecta eius fuerit
mutatio volūtatis: sz in amplissimos
sinus mater charitatis filios p̄digos
suscipit reuertētes. Ergo trēs crēplo
sanctoꝝ apl'oꝝ qui p̄mo dimiserūt vi
cia omnia tam spūalia q̄z carnalia, di,
mittam⁹ et nos vana oia: oia anime
inimica: oia nos a deo seꝑantia vera
vita. Nam de hoc Prouer. xxviij. dī.
Peccator: q̄ abscondit scelera sua nō
dirigēt: q̄ autē confessus fuerit ⁊ reli
querit ea misericordiā cōsequēt, sicut
ēm impossibile ē vulnus curari vel sa
nari posse: si teneat absconsum: sic pec
carum si nō sacerdoti fuerit cōfessum.
Bernī. Confitere peccatū tuum ne ab
scondas: quia si operā medicantis ex
pectas: necesse est vt vulnus detegas
tuū. Exemplū petri q̄ post negationē
penituit ⁊ amarissime fleuit. Itē pau
lus post multa mala q̄ xp̄ianis intu
lit: mlta valde tormēta portauit. Im
possibile est ēm homini post peccatuz
posse celeste suscipere regnū nisi peni
teat post delictū. Sed obstinatus tra
hendus est ad infernū vbi erit fletus ⁊
stridor dentiū: nō p ānū: nō per milia
anoꝝ: sed infinita secula seculoꝝ.

Secundo cū sanctis

apostolis debem⁹ relinquere mundū
quo p vana seducimur, imo mundum
cū oib q̄ sunt in eo est relinquendus.
nō solū exterioꝝ facie sed potius toto
corde. Nolite inq̄t (Jobes in p̄ma ca
nonica sua ca. j.) diligere mundū neq̄z
ea q̄ in mūdo sunt. Oīne ēm inq̄t q̄
est in mūdo aut ē cōcupia carnis: aut
cōcupiscentia oculoꝝ: aut supbia vite.
Et mūdus inq̄t trāsibit ⁊ cōcupia ei⁹
Ergo sunt relinquēda oia: nō tm̄ ope
sed corde: vt nō solū rp̄alia q̄ram⁹ sed
nec ea corde amem⁹. Sic ēm bīj san
cti aplī oia reliq̄runt. Sciebāt ēm q̄
xp̄m pauperem sequi nō poterāt one
rati. Nō ēm equali passu currit came
lus oneratus ⁊ vacuus. Symea fi
lioꝝ pondere p̄ssa a venatoribꝫ capit:
q̄ sine filijs minime teneret. Dum ēm
venatorē sentit filios quos miro amo
re diligit: vnū sibi in brachijs: alteruz
sup se ponit: q̄ ex magnitudine ponde
ris venatoꝝ canes nō effugit. Ob hāc
causam ceruus cū pinguedine nimia
gravatū se sensit tra vt canes effugere
nō posset. carnes diuti⁹ abstinēdo alle
uiat vt venatorē in currēdo, promptius
euadat. Hec attendentes sancti aplī vt
possent p̄fecte dīm pauperē sequi oia
rp̄alia onera abiecerūt: ⁊ ideo q̄si cur
su veloci vsq̄ ad summū celoꝝ leuiter
trāsuolarūt. Unī Bernī. loquēs de pe
tro ait. bñ petre ⁊ nō ad insipiētiā tibi
oia reliq̄sti. sciebas ei q̄ onerat' seq̄ nō
poteras. Onerat⁹ vix p trāvadit: quō
in celū ascēdere poterit. De hac igitur
derelictōe dicebat dñs Matb. x. Amē
inq̄t dico vobis: q̄z nemo est q̄ reliq̄rit
domū: aut frēs: aut sorores: aut patrē
aut matrē: aut filios: aut agros, p̄ter
me ⁊ p̄ter euāgeliū: q̄ nō accipiet cen
ties tantū nūc in tp̄e hoc: domos fra
tres ⁊ sorores matres filios ⁊ agros:
⁊ ī seculo futuro vitā eternā. Optima

mercatio dare vnū ꝛ accipere centum dare bonū terrenū ꝛ accipere celum: dare bonū infimū ꝛ accipere summū. dare bonū necessario ꝓdendū et accipere bonū pacificū: bonū securū omni tpe possidendū. Vbi sunt mercatores qui ꝑ modico lucro eisq; incerto trāseūt montes: trāsuolant alpes: vadunt ad britones: currūt in franciam trāseūt marina: vadūt in indiā. Quare ad saluatorē nō veniūt: quare ei ad vsuras nō tribuūt: q̄re ab eo regnum celeste nō emūt. Regnū celoꝝ tm̄ valet q̄tū habes: imo vt Aug⁹. dicit emitur paupertate. Unde dicit dñs ꝑ Esaiaz Oēs sitientes venite ad aq̄s ꝛ qui nō habetis argētū ꝓperate emite ꝛ comedite ꝛc. Sed quō emem⁹ si pecuniam nō habem⁹: certe bona volūtate. venite inq̄t emite absq; vlla cōmutatione vinū ꝛ lac. In exēplū igit nr̄m dicebat dñs Jobis. xvij. Relinquo mundū et vado ad patrem.

Tercio debet homo

apl'oꝝ exēplo relinq̄re semetipm̄ ꝛ tradere xp̄o se totū. Quid ē em̄ se relinq̄re: nisi voluntatē ꝓpriā abnegare: ꝛ se dñi volūtati cōmittere. Ille se vere abnegat: q̄ de se nihil curat: sed ad mortē endū ꝑ xp̄o se parat. Nā ꝛ petrus dicebat xp̄o Matb. xxvj. Paratus sum tecū in carcerē ꝛ in mortē ire. Et paulus dicebat in actib⁹ xxj. Ego nō solū alligari cupio sed mori parat⁹ sum ꝓ noie ihesu xp̄i. Quilibet ergo eoꝝ poterat dicere illud Jere. xvij. Relicq̄ domū meā dimisi hereditatē meā ꝛc. Dom⁹ hois ꝓscia est: quā apl'i reliq̄runt: q̄n seculare vitā i apostolicā mutarūt. Un̄ domū relinq̄re spectat ad p̄mū p̄moniis meb⁹. hereditatē mittere ptinet ad scōm. Sed vitaz ꝑ xp̄o tradere q̄ boc est animā dare spectat ad tercium Sed q̄s ē hodie q̄ det xp̄o vere ꝓpriaz volūtatē: q̄s ex tanta multitudine est q̄ vite veteri pfecte renūciet: ꝛ volūtatem in meli⁹ mutet. Mirabile ē imo monstrū est q̄ ordine q̄si nature puerso mutanť naturalia: ꝛ nō mutanť rationalia: q̄ sunt arbitrio libera. Docet Aug⁹. q̄d scribat Uarro vir sapētissimus (vt dicit) absq; vlla dubitatōe doctissim⁹ q̄ tp̄s fuit q̄n nobilissima stella veneris ꝛ motū ꝛ calorē mutauit. Itē Josue. x. Sol in medio celi stetit: ꝛ luna imobilis ꝓmānsit: neq; vterq; ad occasum declinauit ꝑ spacio vni⁹ diei Itē Esaie. xviij. Tpe ezechie regis sol retro redijt. x. lineis. Invitas etiā sanctoꝝ patrū legitur. Qd quidā sctūs p̄ noie Mucius dū dom̄ orauit solē iā ad occasum diuti⁹ imobilē stare fecit. quousq; ad locū quem ꝓperabat aduenit: ergo sic mutanť natural'r inceden tes: ꝛ nūq; nisi ad vnā partē opposito rū se habētes q̄si mōstruosum ē: vt nō mutenť hoim volūtates: q̄ sūt de sua natura mutabiles ꝛ adutrūq; oppositum se habētes Sole cīm rōnales protestates sūt ad oppositā vt p̄bs docet. Sz forte dices illa miracula nō fuerūt natural'r facta. Sic dic mihi rogo q̄d est q̄ nulla sctoꝝ rogamina: nulla miracula q̄ fiūt cotidie in eccl'ia: imo in omni creatura (si q̄s ea diligēti vellet aducrtere cura) nr̄as mutare nequeūt volūtates. Audi Grego. de apl'is loquentē sup̄ boc conq̄rentē. Audistis inq̄t frēs charissimi q̄ ad vni⁹ tussionis vocē petri ꝛ andreas relictis oib⁹ secuti sunt dñm redēptorē. Nulla vo būc adbuc mirabilia facere viderant: nibil ab eo de p̄mio eterne retributionis audierāt: ꝛ tm̄ ad vnū deū verum boc q̄ possidere videbanť obliti sunt

Addit illud q̄ maxime ad ꝓpositū facit. Quāta nos inq̄t eius miracula videm⁹ quot flagellis affligimur. quantis minarū asperitatib⁹ deterremur: ꝛ tū vocante sequi cōtēpnim⁹: nec ad eū cōuerti volumus: nec supba mens nr̄a vult boc sponte deserere: q̄ cotidie p̄dit inulte. Quid igit cause frēs est q̄ ab amore seculi pituri nō precep̄tis flectimur: nec miraculis mouemur: nec penis auertimur. Certe causa est prava cōsuetudo quā ab infantia cepim⁹: ꝛ in naturā cōuertim⁹: ꝛ ideo eā mutare nō possum⁹. Est em̄ cōsuetudo altera natura. et naturale illud quodāmodo fit ad q̄ homo diutius assuescit. Non facile raditur (vt dicit Jeronim⁹) q̄ rudes animi ꝓceperūt Poeta. Qd noua testa capit inueterata sapit. Man⁹ viridib⁹ nucib⁹ semel tincte de multis lotionib⁹ non mundanť. Inuetereatū in coꝝpore vulnus nō leui medicina curať. Uirga diu in torsione detenta ad rectitudinē p̄sti, nam nō nisi ignis fortī excoctōe reducitur. Bern̄. Uetusto vulneri caball⁹ obducit. Equi em̄ viciū q̄ iuuenes capiunt: nō in senectute dimittūt. Dicunt p̄bi. Qd camelus illud spacū q̄ vna dieta facere cōsueuit illud sp facit ꝛ vltra ambulare penitus rēnuit: nec pond⁹ sup̄ eū maius recipit: q̄s ad q̄ iuuenis assueuit. plura dirivt alijs dare rem materiā dicēdi. Quia igit ꝓni sunt sensus nr̄i ad malū ab adolescentia sua Gen̄. vj. ideo q̄si malicia versa est in naturā. Un̄ ꝓpter boc dī Sapie xij. Qd erat malicia coꝝ naturalis. Et Jere. xiij. dicit. Si mutare potest ethiops pellē suā ꝛ pardus varietatē suā ꝛ vos poteritis bñ facere cū didiceritis malū. Un̄ Salomon Prover. xxij Adolescēs iuxta viā suā etiā cū senuerit nō recedet ab ea. Quid igit in tanto piculo faciēdū. Rogādus est deus apud quē nō ē impossibile oīe verbū dixit em̄ ꝛ facta sunt: ꝛ subest ei cū voluerit posse Sap̄. xij. Igit op̄s ipe rogek vt apl'oꝝ p̄cib⁹ volūtatē hāc pessimā q̄si imutabilē factā: sua vertat infinita potēcia. vt cū aplis nō solū peccarū sed nosipsos relinq̄mus ꝛ mūdū Ipso donāte q̄ viuit ꝛ regnat ꝛc.

De sanctis petro et paulo aplis Sermo secūdus.

Os q̄ secuti estis

v me in regeneratōe cū sederit fili⁹ hois in sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos sup̄ sedes iudicantes. xij. tribꝰ Israel Math. xix. Prim⁹ sermo cōtinuit apl'oꝝ gōnē. hic vo cōtinet saluatoris rūsionē. Nā Jero. exponēs h euāgeliū: dicit. Grādis fiducia: petrus piscaroꝝ erat: cibū manu ꝛ arte q̄rebat: ꝛ tm̄ cōfidenť dicit, dimisim⁹ oia: fecim⁹ q̄ tussisti: q̄d q̄ dabis nobis p̄m̄ij. Itē quia relinq̄re oia nō magnū ē: q; boc ꝛ socrates p̄bs fecit: demostenes ꝛ crates et multi p̄bi alij boc fecerūt: addūt apli q̄ ꝓfectoꝝ tm̄ est atq; credētiū ꝛ secuti in quiūt sum⁹ te: q̄d igit erit nob⁹ ad hāc q̄nē rñdēs dñs ait. vos q̄ secuti estis me in re. ꝛc. ¶ In quo verbo dūs maxime duo facit. Nam ¶ Primo describit eoꝝ mirabile meritū: quo placuerūt i mūdo. ¶ Scōo describit eoꝝ altissimū potētatum siue iudiciale dominiū quo de monstrādi sunt i iudicio: vt sic oñdāť nob⁹ imitabiles ꝓpter excellentiā meriti: quo fulserūt: ꝛ vteri⁹ sint nobis venerabiles ꝓpter sublimitatez dominij q̄ habebūt. Optime illa festa sanctorum celebrat ecclesia q̄ et imitať coꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

sanctitatē: ⁊ veneratur magnitudinis potestatē. Un̄ Aug⁹. Ab eis eñ scōꝝ martyrū in ꝑture festiua gaudia celebrant: q̄ ipsoꝝ martyrū exēpla sequntur. ergo sanctoꝝ apostoloꝝ.

¶ Primo notaꝝ rō meritī: qñ dicitur Vos qui secuti estis me.

¶ Scō notaꝝ altitudo dominij: cuz infertur. in regeneratōe cūsedē. tē.

Circa igit statū meriti quo in via positime indigem⁹: vt tandez ad p̄miū veniam⁹: maxime immorādū est. Ergo notandū ante q̄z veniam⁹ ad meritorium statum: q̄ sunt

¶ Primo quidā qui sequunt carnis delectabilia.

¶ Secūdo quidā sunt qui sequuntur mūdi desideria.

¶ Tercio quidā sunt qui sequunt xp̄i vestigia.

¶ Nā carnē sequūt gulosi ⁊ luxuriosi

¶ Mundū sequunt auari ⁊ cupidi.

¶ Sed xp̄m sequunt aplī ⁊ apostolici viri: siue ꝓnus oēs iusti.

Dico q̄ quidā carnē

sequuntur ⁊ carnis delectabilia: sicut gulosi ⁊ luxuriosi q̄ ad nihil aliud vacant: nisi vt bñ comedāt: bene bibant: vana videant: vana audiant: ⁊ turpia tangāt. Tales sūt porcis similes: qui b̄ totū q̄ comedūt inpistā fingunt ⁊ sine masticatione deglutiūt ⁊ statim post cibū in luto se ponūt nec ori a luto parcūt. Certe tales oēs sunt carnis amatores: q̄ p̄mo se cibis ⁊ vinis ingurgitant. ⁊ sic tandē luxurie vacant. Un̄ de quodā ex eis dī Prouerb. viij. Vbi loq̄tur de muliere meretrice que irretiuit iuuenē multis sermonib⁹ et ꝓcaci vultu blandita ē ei. et seq̄tur ibi q̄ seq̄tur eā vt bos duct⁹ ad victimā ⁊ q̄si agnus lasciuiēs ignorās q̄ ad vincula stultus trahatur: donec trāsfigat sagitta iecur eius. Velut si auis festinet ad laqueū nesciēs q̄ de periculo eī⁹ agit. Nota verba singula. Nam

¶ Primo sequit eū lentus: quasi bos ad maccellum ductus.

¶ Secundo sequitur cum letus: quasi lasciuiens agnus.

¶ Tercio sequit eū festin⁹ q̄si auis volans ad escā: celeri volatu deduct⁹.

¶ Per p̄mū ad mortē disponitur.

¶ Per secundū ad mortē ligatur.

¶ Per tertiū occidit ⁊ mactaꝝ. vt dicat q̄

¶ Primo vinculatur ⁊ nescit.

¶ Secūdo sagittatur ⁊ nō fugit.

¶ Tercio occiditur ⁊ sic perijt.

Vinculaꝝ p̄mo mala affectione. Sagittatur acceptatōe sicut in risu ei⁹ vel in aspectu oculoꝝ et similib⁹. Sed occidit in cōsensione: siue in peti ꝓperatione. ⁊ ꝓter hec oia dī Eccī. xviij Post concupiscētias tuas nō eas ⁊ a voluntate tua auertere: ⁊ si dederis aie tue cōcupias suas: faciat te venire in gaudiū inimicis tuis. Sepe eñ pardus dū ad vrozē leonis accedit cū ipsa adultera simul peribit.

Scōo sunt quidā qui

sequunt mundana ⁊ mūdano⁹ falsa desideria: ⁊ tales sunt auari oēs ⁊ cupidi ⁊ de eis exponitur illud Osee. xij. Effraim pascit ventū ⁊ seq̄tur estum ⁊ cottidie mēdaciū ⁊ vastitatē multiplicat. Effraim ē ois auar⁹: q̄ ventū q̄ est res vana: t vñ nō videt nec manu capitur vel tenet: nec ex eo sin⁹ nūq̄z impletur mūdus cū suis thesauris intelligitur q̄ tot⁹ van⁹ ē: nec teneri ab aliq̄ pōt: nec ōsiderū bois repler. Effraim igit ventū pascit dū bonis terrenis satiari appetit. Un̄ addit q̄ seq̄tur estū. notaꝝ q̄ ois auar⁹ cuz multo feruore

sequit mundū: ⁊ subdit: tota die mendaciū ⁊ vastitatē multiplicat: ideo ista mūdana dicunt mendacia esse: q̄ nō promittunt non ꝓsoluunt: dū ꝓmittunt facere sufficientē ⁊ magis facūt indigentē: promittunt securitatem ⁊ adducunt timorē. promittunt satietatem ⁊ generant famem. promittunt vitam seruare ⁊ ducunt ad vastitatē ⁊ mortē Un̄ dicit auaris in ps̄. Filij hoim vsq̄quo graui corde: vt quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mendaciū. O sūma fatuitas auaroꝝ: q̄ querūt vanis: vento ⁊ mendacijs satiari. Quare nō attendunt q̄ nunq̄z satiari possunt: sed quanto plura acquirunt tanto plura appetūt: ⁊ vacuos se magis inueniūt Dicitur eñ Eccli. xxxiij. Quasi qui apprehendit vmbrā ⁊ ꝓsequit ventuz: sic q̄ attendit ad visa mendacia. Vere mund⁹ est vmbre silim⁹: q̄ sicut vmbra aliq̄d esse videt sed man⁹ dū apponit nō sentit: nec manu tenetur. sic mund⁹ nunc videt aliq̄d: ꝛ tot⁹ van⁹ existit. sicut vn⁹ in morte ppēdit Job xij. Quasi flos egredit ⁊ cōterit: ⁊ fugit velut vmbra: ⁊ nunq̄z in eodē statu ꝑmanet Ergo stultissimi sunt auarī: q̄ volunt vmbra fugiente repleri: ⁊ vento vanissimo satiari: ⁊ vento credit incendiū mitigari. De hoc eñ sic Jero. ait sup illud Jere. xliij. Attraxerunt ventum sicut dracones. Draco inq̄t est animal valde sitibundū intātū vt vix aqua valeat satiari: ⁊ ō vento os aperit: vt sic sitim extīguere possit. Quare cum nauem in mare viderit. ⁊ ventum maximū circa nauis velum aduertit: tanto impetu illuc vadit q̄ sepe nauē subuertit: ⁊ tamē dra co nil ꝓficit. Unde ardoꝛez sitis nullo vento extinguere vnq̄z potest. ¶ Dicit tamen Valerius maximus q̄ in quadam insula oues oze apto hausto venti sitim mitigant Quid per oues nisi simplices ⁊ paupes: q̄ dum contenti modicis que habent cristunt. ipsi soli nō auari: vento sitim mitigant. Sed nota hic breuiter q̄ omnes q̄ carnem sequunt ⁊ mundū sequunt: cōsequenter dyabolū tyrannū vtiq̄z pessimū sequunt: qui querens oñes secum trahere ad infernum: vbi nullū omnino est bonū: sed econtrario omne malū. Et est tale sequi dyabolum quale essz si agnus sequeret lupum: porcus vr? sum: gallus vulpem: lepus canez. Et licet caro omnino inficiat. mund⁹ omnibus passim deficiat: ⁊ dyabol⁹ omnes fallat: nec alicui verum dicat: tñ bos pessimos dominos sequit omis mundus. Un̄ in figura buī dr. ij. Regū. xv. Q̄ omnis israel toto corde sequebatur Absalon ad ꝓsequendū dauid. Absolon q̄ lasciuus signat carnis vicium. q̄ totus van⁹: signat mūdum. sed q̄ tyrann⁹: signat dyabolū in suis membris persequentem xp̄m. Sed attendite fratres q̄ absolon perijt: ⁊ omnis populus qui eū sequebaꝝ dispersus fuit. q̄ tempus aduenit qñ amatores corpis: amatores mundi: ⁊ cōsecutores dyaboli omnes cum suo principe ignibus infernalib⁹ sunt tradendi: vt ascendat fum⁹ tormentoꝝ eoꝝ in secula seculoꝝ

Tercio sunt qui sequū

tur xp̄m agnū mansuetissimū: doctorem prudentissimū. Et tales fuerunt apostoli: ⁊ sūt hodie omnes apostolici viri. Et quis posset sufficienter excogitare: quis sufficienter vobis exprimere: q̄z perfecte: q̄z cōtinue: quāto ve feruore apostoli: virorūq̄z apostolicorum ꝓncipes: dominū secuti sunt sal,

uatorem. Nã reb⁹ omnib⁹ nudi: fame sitiq; confecti: verberib⁹ attriti: carceri, bus macerati: iniurijs plurimis pro nocati: tandẽ sequentes xp̃m adiudi cati sunt morti. Lege vtriusq; legen / dam: z qõ volueris hoc enarra. Po / terit vnusquisq; ap'lor̃ p se dicere il / lud Job. xvij. Vestigia eius secut⁹ est pes meus. Vestigia vtiq; humilitat̃ pfundissime: paupertatis altissime: ca ritatis ardentissime: z patientie con / stantissime. Qui vnq; sic in mũdo hu miles: sic omnib⁹ reb⁹ paupes: sic flã ma charitatis ardentes: sic in psecu / tionib⁹ patientes: vt Petr⁹ z Paul⁹ Vñ vn⁹ eor̃ dicebat Ro. viij. Quis nos separabit a charitate xp̃i: tribula tio: an angustia: an psecutõ: an fames an nuditas: an periculũ: an gladius. Certus sum ingt q: neq; mors neq; vita poterit nos separare a charitate dei q̃ est in xp̃o Jhesu domino nostro Nobiles milites sic suũ regem aman tes: sic eius lateri fuerũt adherentes: vt possent capi: possent acriter vulne / rari: possent etiã occidi: sed a suo rege nullaten⁹ separari: nec ab eo⁹ possent amore auelli. Vere quilibet eor̃ pote rat dicere dño. Sequar te quocunq; ieris. Vñ quilibz istor̃ potuit figura ri in Ethaĩ q̃.ij. Re. xv. dixit ad regẽ dauid. Viuit dñs: viuit z anima tua rex: qm̃ in quocunq; loco fueris dñe mi rex: sive i morte: sive i vita: ibi erit seruus tu⁹. Sic z sancti ap'li dixerũt vero dauid dño saluatori. Naz petr⁹ dixit. Iob. xlij. Aiaz m. p te po. Paul⁹ aũt ait. phil'. j. Mihi vi. xp̃s ẽ z mori lucrũ (z ibiõ) cupio dissol. z eẽ cũ chri / sto. Sed qui sunt hodie sic xp̃o fide / les. Quis paratus est hodie pro xp̃o mori: quando p eius amore nõ possu mus verba pati. Qui non sustinet ver batimmo nec signa: quomodo portaret facta: z maxime mortis supplicia. Nunq̃d nix siue ros sustinent incen / diũ ignis: q̃ calorem nequeũt pati so / lis. O xp̃iana cõfusio z sempiterno di gna obprobrio q̃ nõ potest pati p xp̃o qõ multi passi sunt p mundo. ¶ Cla / mãt auctores autẽtici, clamãt phi, cla mant hystoriographi: q̃ multi olim fuerunt serui qui voluerunt pro suis dominis mori. multe vxores p viris z p vxorib⁹ multi mariti tradiderunt se morti. Nã vt de omnibus vnã refe, ram. Octauianus imperator cum cõ tra Antonũ cesarem: qui in orientis partib⁹ imperabant bellũ gereret: eo q̃ Antonius sororem suaz quã habe, bat in vxorez repudiasset: z cleopatrã reginam egypti in vxorem duxisset: quendã strennuũ militem habebat q̃ sepe partem Antonĩ debellabat. Ac, cidit tamen vt idem miles capt⁹ post multas victorias adduceret. Cui An tonius. Quid de te facere debeo. Cui miles nihil metuens ait. Jube me si placet occidi: quia nullis precib⁹: nul lis muneribus: nullis verberib⁹: nõ morte: nec vita potes facere vt miles augusti desinaz: z tuus esse incipiam. Quis hodie tante fortitudinis est p xp̃o: sicut ille fuit pro rege terreno. Le bozemus igitur fratres vt qõ non su, mus precibus beatorum apostolorũ fiamus Ipso donante qui cũ pre zc.

De sancta Maria ma gdalena sermo prim⁹.

Uemadmodũ de

q siderat ceruus ad fontes a, quarum ita desiderat ani / ma mea ad te deus: ps. xlj. Quã ardẽ ti desiderio: q̃z q̃ ardẽti incẽdio se ma gdalena ad xp̃m habuit quis vllis ex

primat dignis verbis. Naz prim o ex magno desiderio diuini amoris odio q̃ peccati ad fontem misericordie siti, bunda sicut ceruus venit: fontes lacri marum effudit: quib⁹ dominicos pe des lauit: suis capillis extersit. z oscu la illis maxime amoris impressit. pro pter qõ audire promeruit. Remittun tur ei peccata multa quoniam dilexit multũ: lege hystoriam Luce. vij. Jtez quanto desiderio ardebat que nec ad momentum a domino seperari vole. bat quantũ in se erat. Naz dum sozor eius Martha circa corporales cibos occupata erat. Maria desiderio chri, sti ardens ad pedes eius sedebat: et ꝓba eius attentissime audiebat: nec satiari eius presentia poterat. Nam si Maria non tanto desiderio arsisz cognitor cordiũ christus non sic eam a sozore contra eam interpellantẽ ex / cusasset. Non sic ad simonẽ murmu / rantem defendisset. Non sic eam con, tra discipulum obiurgantẽ pro vngẽ, ti effusione eam in toto mundo predi cabilem ostendisset dicens. Matthei xxvj. Quid molesti estis huic mulie / ri? opus enĩ bonum operata est in me Amen dico vobis zc. Jtem no. quã, to desiderio arsit: dum fugientibus viris etiam ipsis apostolis, Ipsa do / minum nec in passione deseruit: im / mo nec sepulchrum eius dereliquit. Unde in eius persona sancta canit ec desia. Recedentibus discipulis non recedebam: z amoris eius igne succẽ sa ardebaz desiderio. Mira res quia sic ardebat: sic desiderio christi inebri ata erat: sic ad eum totis medullaruz preconijs anhelabat: q̃ nec angelos aduertebat: immo nec eorum verba curabat. Quis igitur vnq; ceru⁹ quã tumcunq; a canibus insecutus: sic de siderare potuit fontem aque: sicut ma ria magdalena fontẽ desiderauit mi / sericordie. Dicat igitur quemadmo / dum desiderat ceruus ad fontes zc.

¶ In quib⁹ verbis maxime duo facit, ¶ Primo suum ardens desiderium exprimit: quo intrinsecus ignibat.

¶ Secundo ꝓ illud per exemplum exponit: vt facilius capiatur. Plu, rimum enim valent exempla: z ma xime sensibilia ad rerum abscondi / tarum intelligẽtiã: propter qõ mul tis exemplis vtit sacra scriptura.

¶ Primo ergo femina sancta magni tudinem sui affectus ostendit. quo ar debat: cum dicit. ita desiderat anima mea ad te deus. ¶ Secundo illuz per exemplum explanat: vt legens intelli gat. cum adiungit. Quẽadmodũ cer uus. ¶ Est igit circa hoc desiderĩũ hic notandum preter hoc q̃ xp̃s est desi / derandus: in omni tempore ab om / ni gente: in omni necessitate: in omni prosperitate: in oĩi aduersitate: z ex omni parte q̃ ipe est desiderabilis: vt sui: auditui z gustui.

¶ Ut sit primo homini delectatio in videndo.

¶ Scõo sit ei delectatio in audiendo.

¶ Tercio sit ei delectatio in gustando

Dicat ergo primo an / te omnia Magdalena z quilibet no / strum cum ea. Desidero domine te vi dere. Sicut enim naturale est dilige / re summum bonum: sic z desiderare conspicere summũ pulchrum. Visus enim naturaliter delectatur in pul / chro. Unde omnia animalia sequun, tur pantheram vt videant pulchritu / dinem suam. Jtem miro modo aqui la delectat duz solis pulchritudinẽ in tuet: delectat z plurimuz visus boie

dum virens pratum ⁊ florens aſpicit ⁊ dū purū ⁊ clarū ſpeculum intuet; ſatigata acies reparat. Unū ob hāc cauſam ſcriptores tenent coꝝ ſe ſpeculat: vt oculus fatigatus ex aſpectu ſpeculi confortet. Et ſi ſic delectat pulchrū boc corpaleq̄d pulchrū delectet ſpūale. Et ſi delectat viſum hūc corporalē ſol iſte materialis; q̄ntū delectat viſuꝫ anime ſpūalem ſol ſpūalis. Et ſi tanta eſt pulchritudo in creato hoc ſole: quanta eſt in ſole creante; ⁊ cunctā rebus pulchritudinē dante. Eſt igit̄ ſaluator noſter de quo ꝺr. j. Petri. ij. in quē deſiderant angeli ꝓſpicere. Et ſi angeli: conſtat q̄ omnes ſancti. Unde dictū eſt Aggei. ij. Veniet deſideratus cunctā gentib⁹. Et ſi eſt ſic deſiderabilis omnib⁹ qualit̄ Magdalena ardebat; quomodo eſtuabat; quō eī⁹ faciem videre cupiebat. q̄ preter eū nihil aliud diligebat. Unū poterat dicere illud Eſa. Anima mea deſiderauit te p noctem. i. dū adhuc eſſem in tenebris pcō⁹ ſiue inter tenebras mūdanox. Et hoc deſiderū patuit xp̄o Johannis. x. vbi dū mortuū fratrē plorantē ſorore audiſſet; magiſter adeſt. ſtatim oblita fratris; ſurrexit ⁊ ad fontem vite feſtina cucurrit. Vere poterat dicere illud p̄s. ⁊ pōt eſſe ꝟbū cuiuſlibet anime ſancte. Sitiuit anima mea ⁊c. Nō pōt anima amore calida pati ſui dilecti abſentiā. Exemplū de ſponſa Canti. ij. q̄ ſic q̄rebat; ſic circuibat; ſic languebat; ⁊ languida incedebat; ꝓpter abſentiā ſui ſponſi. Sed q̄s hodie habet hoc deſideriū. Quis hodie hoc deſiderio q̄rit xp̄m. Quis dabit capiti meo aquā: ⁊ oculi meis fontem lachrimaꝝ: vt nō ceſſem a fletu; videam omnē mundū magis valde deſiderare aurū q̄ amantiſſimū dominū. Currunt reges; currunt principes; currunt omnes gentes ad aurū. Sꝫ virū eſt qui currat ad xp̄m Eſa. lx. j. Principes tui infideles; oīs diligunt munera; ſequunt retributiones Et Jeremie. 8 minimo vſq; ad maximū omnes auaricie ſtudent. Sꝫ nunquid impune ¶ Narrat Seneca q̄ q̄dam reuerſus ab inferis vidit Neronem imperatorem in quodā balneo qō erat ex auro liquefacto; ſup cui⁹ ⁊ dorſum liquidū fundebat a demonibus aurum. Poterat ſibi dici illud qō dictū fuerat cuidā ceſari. Dū eī q̄dam regina eum cepiſſet aurū liquefactū in os eius effundi feciſſet; dixit ad eū. Aurum ſitiſti ⁊ aurū bibe.

Secundo dicat venerabilis Magdalena ⁊ q̄libet noſtrū cum ea. Domine deſidero te audire.

Naturale eſt auribus libēter audire ſuauia. Nam boues ⁊ cerui libenter audiunt melodiā; ⁊ miro mō delectant in cantu. Ligni inrantū cantū amant q̄ ad cantantes de nidis volant; ⁊ voces cōſiles formare laborant. Sed ſi delectat auditū cant⁹ auiū; ſiue hominuꝫ ⁊ ſono inferioꝝ ſi ſic afficit animus dum aliquis bonus oratoꝝ ſiue cōcionatoꝝ audit; q̄d putas eſt diuinā ſapiētiā concionantē audire? Dicit ei iij. Regū. iiij. Omnis terra deſiderabat videre ſalomonem ⁊ audire ſapiētiam eius. Salomon rex pacificus; fuit xp̄s; ſicut de eo in vigilia natiuitatis legit. Magnificatus eſt rex pacificus: ſup oēs reges vniuerſe terre. Sapientiā hui⁹ regis venit regina ſabba audire a finib⁹ t̄re. ſicut. iij. Regū. iiij. ꝺr. Nā regina audita fama ſalomonis; venit ad eū. Audiens aut̄ oēm ſapiam ei⁹ dixit ad eū. Ver⁹ eſt

ſermo quē audiui in terra mea ſuper ſermonibus omnibus tuis ⁊ ſuper ſapientia tua; nec credebā narrantib⁹ donec ipſa veni; ⁊ vidi oculis meis; ⁊ probaui q̄ media pars mihi narrata non fuit. Maiꝝ eī eſt ſapientia tua q̄ rumoꝝ quē audiui. Beati ergo ſerui tui qui ſtant coram te ſemper; ⁊ audiunt ſapientiā tuam. Argue ergo ſic. Si regina ſaba tantā inuenit ſapientiam in figura; q̄ntum putas q̄ magdalena inuenit in re ipſa. Quid eī dicit Luce. x. Que ſedens ſecus pedes dñi audiebat verbum illius. Quod Auguſti. exponēs ait. Erat inquit maria intenta dulcedini verbi diuini ⁊ mira ſuauitate tenebatur; ꝺa maiꝝ eſt refectio mentis q̄ ventris. vnde poterat Magdalena dicere illō p̄s. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua. et illud Eañ. v. Anima mea liquefacta ē vt dile. locu. eſt; ⁊ quid mirū ſi ſic equi exultant in campis dum vocem audiunt tube ſonātis: q̄d anima ſancta facit dum aure cordis dei ſapientie verbū intendit. O ſi ſcirēt miſeri pcōres q̄ ſit dulce q̄ ſit ſuaue intus in corde diuinā ſapientiā audire omia dimitterent; de nullo curarēt; ſed ad eius auditū totis affectibus aſpirarent. Unde dicebat ſponſa Cantico. En dilect⁹ meus loquit mihi. Et hoc p magno narrat; q̄ in ipſa locutiōe ſuauitatem mirabilē ſentiebat. ¶ Narrat Gregorius. Q̄ quidā nomie ſeruulus dum in lecto iaceret ⁊ coꝝ ſe diuina verba legeret. fecerat ſubito clamare cepitta cete tacete. Cunq̄ tacuiſſent ait. Nunquid nō auditis quante laudes reſonant i celo. Cunq̄ ad illas laudes collo ſuſpenſo aure intenderet tanta delectationē ſenſit q̄ mor animā celo reddidit. Ergo ſi ſic delectat audire ſcōꝝ cantū; q̄d eſt audire ipm ꝟbū eternū q̄ oīs beatitudinis eſt cā ꝓncipiū

Tercio dicat beatiſſima Magdalena Dñe nō ſolū deſidero te videre vt pficiā viſus me⁹; nō ſolū audire vt pficiā me⁹ auditus. ſꝫ etiam coꝛde deſidero te ſentire vt cōpleā tur affect⁹ ſiue anime guſt⁹. In hac ei deguſtatione ⁊ contactu ſuaui eſt cōplementū ⁊ pfectio oīs boni. Maiꝝ eſt eī delectatio in rei amabil' cōtactu q̄ ſit in auditu vl' viſu. Nihil eſt eī aliud delectatio q̄ cōuenientis cū ſibi cōueniente cōiunctio. Unū longe plus delectat vinū guſtatū q̄ auditū vel viſum. Nam guſt⁹ eſt quidā tact⁹ vt dicit p̄bus. vñ dicit ꝓpheta. Guſtate ⁊ vi. q̄m ſua. ē dñs. Et petr⁹. j. pe. ij. Si tñ guſtaſtis q̄ dulcis eſt dns. q. d Scire q̄ dulcis eſt nō poteſt; niſi guſtetis: nō guſtu carnis ſed mentis. Poterat ḡ ſcta Magdalena dicere illud ſponſe in canticis. Sub vmbra illius quē deſideraui ſedi ⁊ fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. Nā magdalena. xxx. annis fuit in deſerto vbi nihil aliō q̄ ipſum ꝟbū deguſtauit eternū. O quanta dulcedine tenebat q̄ ſolo cibo ſpūali nō corporali fruebat. Lege totā hyſtoriā; qz ad narrandū eſt valde pulchra ⁊ multū facit ad hanc materiaꝝ. Nam ad litterā cū corpus xp̄i degustaſſet tāta eā dulcedo inuaſit q̄ mor animā exalauit. Q̄ ſi tantā delectatiō nē habere potuit dum adhuc eſſet corruptibilis ⁊ mortalis; q̄d nunc gl̄ioſa ſentit; dū ſuo dilecto eſt coniuncta in celis; q̄d ſic potuit amare i terris; q̄ delectatio ſumma in hac vita valde pauc̄is experta; ⁊ in eis valde puula mora Quid eſt dñe q̄ nō deſideraris ab oibus. Certe qz nō pfecte pōt amari q̄n

nō contingit aliquando experiri. Nā sanctus Bernā. qui expertus fuerat aliqñ dicebat Aliquādo te gustaui bone ihesu z vtinam millesies mori possez vt semel iterꝙ te gustarē. Ad momētū gustauerat: qđ est sctis q̄z bris continue gustant. Nescio quid dicam: qa quicqđ dico vl quicqđ dicere possum nihil est illi dulcedini comparatum: z ideo magis est tacendū q̄ aliqđ imp, fecte dicenduz: qz inebriabunt sancti tui domine ab vbertate dom⁹ tue zc̄. Quicqđ de illa dulcedine vitaq̄ beata dicere potest lingua: minus valde est: q̄ si vna gutta aque ad totū mare fuerit comparata: z ad magnitudinē celi vna modica terre particula. pō. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe zc̄. O summa stulticia ꝓ carnis delectatione tam parua: ꝓ modica seculi huius gl̄ia: z ꝓ modica tempozali cura: omnia citissime peritu, ra: perdere iam velle illam delectationem eternā: z econtra ad penā gueni, re ppetuam. Rogem⁹ zc̄.

Sermo secundus de eadem Magdalena.

Emittūtur ei pec

r cata multa quonīā dilexit multū Luc. vij. Dilectio sine amoz i rebus spūalib⁹ ē sicut ignis in corpoalibus. Nam sicut ignis bz virtutez corporis calefactiuā: rubiginis absterſiuā: duricie remollitiuam sic dilectio que est animaꝙ ignis duz in animā agit ipam intime calefacit: z omne frigus ab ea repellit: eam ad pieratem z misericordiā mollefacit: z omnem culpe rubiginē ab eadem abstergit. Greg. Quid esse dilectionē credimus nisi ignez. Quid culpā nisi rubiginem. Ergo tanto amplius pecca ti rubigo cōsumit quanto coz pctōris maioris charitatis igne ꝓcremat. vñ ōz. j. Pe. iij. Charitas operit multitudinē peccatoꝝ. Bene ergo dictum est Remittunt ei pcā multa. q. d. Multa habundantia charitatis siue dilectionis: multa in ea peccata deleuit. Non pōt quus ignis ferri duriciam mollefacere: z ideo vbi est multuz rubiginis: requirit magnus ignis: qa modica vis amoris ad plenā anime expiationē non sufficit. qz z si quantuscunq̄ ignis charitat⁹ peccata omnia venialia deleat. ad mortalia tamē destruenda nō sufficit: nisi fortius incalescat. ℊ remittunt ei peccata multa qm̄ dilexit multū. ¶ In quo verbo venerabilis mulier: quantū ad duplicem statum describit.

¶ Primo quantū ad statū carnalitatis z culpe: in quo criminosis malis se culis se fedauit.

¶ Secundo quantū ad statū sanctitatis z gratie: in quo amaris lacrimis se purgauit.

Primus igit̄ status fuit infamie. sed secund⁹ famose victorie. digne penitētie. z ideo venerande memorie. Non est em̄ pugnanti imputandū multū si in principio declinet a bello: dū tū prelio adhuc nō cōsummato hostem sic inuadat vt ipsum deiciat z simul vincat. ¶ Notat̄ ergo primo stat⁹ detestā de malicie: qñ ōz. Remittunt ei peccata multa. ¶ Scōo notat̄ status imitā de penitentie: cum infert Qm̄ dilexit multū. ¶ Circa igit̄ hunc statū i quo a nobis pro posse est imitanda z veneranda. Notadū est ꝙ hec venerabilis femina sup humanū eloquiuz dilexit xp̄m c⁹ amor⁹ signa ꝓbātia fuer̄ ista

¶ Primum signum fuit assiduitas recordationis.

¶ Scōm sollicitudo inquisitionis.

¶ Tercū signū sinceritas affectōnis

¶ Quartū vo signū fuit feruor emulationis: Ista em̄ quattuor miro mō ꝓbāt si qs alterū diligat: z ꝓbāt non ope exteriori: qō sepissime fallit: sz affectu interiori q̄ nūq̄ decipit. Potest em̄ seruire: z verba amicicie dicere illi quē odit: sz nunq̄ potest talem coz de inquirere vel affectu diligere. Qui ergo cum magdalena venerabili femina hec in corde signa habuerit nō vertat in dubiū qz diligit xp̄m.

Est igit̄ primū signū

assiduitas recordatiōis. Amor em̄ si verus sit coz quiescere non sinit sz continue ad sui amati recordatōnem impellit Ubi est amor: ibi est coz. Cū em̄ amor sit (sm dyonisiuz) vis vnitiua. (Sz sm Hug. vis trāsformatiua dū amantem transformat in amatū) necesse de eo generat continuū cogitatū Sicut em̄ hō non pōt sui obliuisci ita nec sui amati: qz violentia ipressi amoris sepius mouet affectū cogitatiōis Uis ergo scire si deū vere diligas vel si aliqđ plus eo amas: attēde si plus de eo q̄ de rebus alijs cogitas: qz de illo plus cogitas qō plus amas. Ubi em̄ est thesaur⁹ tu⁹ ibi z coz tuū. Mat. vj. Ueritas hō docet que mētiri nō pt Ergo si plus cogitas de mundo: pl⁹ de lucro: plus de carnali amico vl̄ socio: q̄ de christo: nō vertas in dubiuz sed sit tibi certissimū argumentum ꝙ amas plus ista q̄ xp̄m. Nam ob hāc cām domin⁹ inuitās ad diuinū amorem dicebat Luc. x. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ex tota anima tua: ex tota mente tua. Nota diligenter: qz non dicit ex parte cordis: vel ex eius medio sed ex toto. Nec tm̄ dicit ex toto corde sed ex tota anima: ex tota mēte: dans ꝓ hoc intelligere ꝙ nō deberemus aliud scire: aliud velle: aliud cogitare q̄ xp̄m. Naz sicut Bernā. dicit diligere dñm toto corde est diligere toto intellectu sine erroze. Diligere deū tota ania est diligere tota voluntate sine cōtradictiōe. Diligere vo tota mente est diligere tota memoria sine dei oblitione. Sz qs kr̄i ita diligit. Nōne pl⁹ cogitam⁹ de mundo. pl⁹ de aduersario iudicētē do. pl⁹ de carnali pcō q̄ de dño Jhesu xp̄o. Ergo dū pl⁹ ista q̄ xp̄m diligim⁹ filij pditōnis z nō dei sum⁹: qz ipe dic̄. Mat. x. Qui amat pr̄ez vl mr̄em pl⁹ q̄ me nō ē me dignus. Et lz dicat de patre z matre qbus maxime obligamur: multo fortiꝰ tū de alijs omnib⁹ intelligim⁹. Ergo omnis talis est deo indignus: nō est eius sed sui aduersarij filius. vñ ipe dicit oīb⁹ talib⁹. Joh. viij. Vos ex patre dyabolo estis. Qō intelligit ꝙ sunt ex dyabolo non creatōne sed imitatione. Nō talis magdalena q̄ semꝙ portabat xp̄m in memoria vt nihil p̄ter ipm aliud amaret vel aliud cogitaret. Dī ei qꝙ p⁹ morte dñi. fuit ipatiēs videre alios hoies: tō dsertū intrauit. vt dū neminē videret de solo dño cogitaret. Unū vere poterat dicere illud Jer. Tre. iij. Memoria memor ero z tabescet in me anima mea.

Secundū quo proba

tur dilectio est sollicitudo inquisitionis. Prouer. iij. Qui bñ amat nō dormit. Intēta em̄ supplicatio (vt dicit Ambro.) dormire coz mōm vetat. Nā z pfecte amans etiā dormiendo somniat de amato qō facit ipsa anime sollicitudo. Uidem⁹ em̄ ad sensū ꝙ si qs nō videat rem quam diligit z nesciat

Universidad de Deusto
Biblioteca

vbi sit: non quiescit non dormit: comedere ad tempus obmittit: et sollicite illam querit. Unde sponsa Cant. iij. pre amore z absentia languescens sic ait. In lectulo meo quesiui quē diligit ania mea. Sz qz xp̄us nō inuenik in lectoꝛ: nec in suaui locoꝛ: addit et dicit. Surgā z circuibo ciuitatē z pꝛvicos z plateas querā quē diligit ania mea. Sz quia dñs Jhesus nō inuenik inter cognatos z notos: subiungit. paululū cum ptransissem eos inueni quē diligit anima mea. tenui cū nec dimittam. Talis reuera fuit Magdalena q̄ dño mortuo sibiqz a monumēto ſ̄tracto nō dormiebat. quiescere nō poterat sed sepe ad monumentū currēs intus respiciebat: z q̄uis ip̄m ibi nō esse cerneret: sepe tñ ad videndū se inclinabat. Quia vt dicit Greg. de ea loquens: vis amoris intentionē multiplicat inquisitiōis. Unde videm⁹ q̄ dū perdit aliquis qō multū diligit: non tñ sel' querere sufficit: sz in eodē loco sepi⁹ illō querit. Magdalena igik venerabilis femina amore xp̄i tota succensa: nō sustinens amoris flammā: nunc ibat nunc stabat: nūc seuertebat nūc respiciebat, z alijs recedentib⁹ nō recedebat. Unō Greg. exponens illō euāgelū Jo. ij. Maria stabat ad monumentū foris plorās: sic ait. Post q̄z maria ad monumētū venit: ibiqz corpus dñi cū non inuenit: sublatū credidit z discipulis nunciauit: quibus recedentibus ipsa stabat. z semp exquirebat qō non inueniebat Sz quis bodie xp̄m querit. Querunt luxuriosi et gulosi suauia: querunt superbi sublimia: querunt auari pecuniā magʃ q̄z xp̄m: vere plus diligit bō asinum suū: pecuniam z equū: immo denariū vnum q̄z dominū. Unde p probas Certe ex inquisitione sollicita. Nam perdit homo bouem sollicite querit eum: perdit equum z non quiescit: perdit auē z post eum vadit: perdit asinū z querit. Exemplū habek Saul. j. Reg. ix Sed perdit homo peccando xp̄m et quiescit: dormit: comedit: z non querit. O quot sunt qui diu dormiunt in peccatis: nec curant per penitentiam xp̄m perditum inuenire. Unde ip̄e cōqueritur Jeremie. ij. Omnes (inquit) dereliquistis me: frustra percussi filios vestros: disciplinam nō receperūt. Quia eī dixit: popul⁹ meus: recessimus z non venimus vltra ad te. Nūquid obliuiscik virgo ornamenti sui: populus vō meus oblit⁹ est mei diebus innumeris.

Terciū dilectionis signum

est sinceritas affectōis. Est eī sincere diligere deum nihil aliud nisi ip̄m vel ꝓpter ipsum amare. Unde Augustinus ad dominū. Minus te dolet qui tecum aliquid amat: quod non propter te amat. Sicut eī aurum mixtum z impurum non est tam charum vel pretiosum sicut illud quod est purum et ab omni metallo altero separatum. sic dilectio mixta z non pura minus est deo accepta. Virtus enim vnita: est potentior q̄z diuisa: quia pluribus intentus minus est ad singula sensus. Quare dilectio in plura diuisa non potest esse sincera' pura: z ideo est semper talis dilectio diminuta. Tanto enim quisqz a diuino amore seiungik quanto inferioribus delectatur: Ergo qui vult sincere amare deum: ipsum solum debet diligere z omnia alia propter ipsum. Sic eī cū magdalena amabat dū z in p̄sona eius ecclesia cantabat. Regnuz

mūdi z oēz ornatū tē. O q̄nto amore flagrabat ad xp̄m: que nullū poterat inuenire solaciū: nullū nisi de ipso poterat habere gaudium: de cui⁹ amore sic ebria tota erat' q̄ nec honores curabat nec ip̄os angelos aduertebat. Cō sueuerāt hoīes oblituisci amoris post mortē ñ solū amicoꝝ sz filioꝝ. Ere̅plū de dauid. ij. Reg. xij. post q̄z filiū suū esse mortuū audiuit statim surrexit: flere obmisit: faciē lauit: z cibū sūpsit: Ergo cogita q̄ntū magdale. dilexerat viuū quē sic amabat mortuū. Dicere eī poterat Cantico. illud. Fasciculus mirre dilectus me⁹ mihi: inter vbera mea cōmorabik. q. d. dilectus me⁹ sic mihi redolet etiā mortuus sicut mirre fasciculus q̄ valde est odoriferus. et ideo eius amor z memoria semp inter vbera mea cōmorabik. z in medio pectoris siue in medio cordis. Cor eī ē in medio vberū. De hoc igitur tanto amore ei⁹ sic dicit Gregor⁹ que p̄us frigida peccādo fuerat: postmodū cōuersa fortiter ardebat. Uñ stabat ad monumentuz foris plorans: z tanta vis amoris eā accenderat q̄ a monumento dñi discipulis recedentib⁹ nō recedebat. sed amoris eius igne succesa eius quē ablatuz credebat ardebat desiderio. Sed quis hodie sic amat in celo regentē z omnib⁹ dominantez sicut illa amat in sepulchro iacentem. Frigida sunt corda nostra sup̄ niuem frigida verba z vniuersa frigida opa quasi sint adamantina. Dicit eī q̄ adamas nullo potest calefieri igne. Nōne ergo durior z frigidior est adamāte qui diuino nō p̄t calefieri igne z tanta ad nos charitate. Bernard⁹. O duri z insensati: frigidi filij adam: quos nō emollit tanta benignitas: tāgens flāma amoris.

Quartū signū amoris

est furor emulationis vt bō laboret illū imitari quē diligit. Signum est q̄ bō diligat deum: si odiat omne malū: cū sit deo cōtrariū z diligat omne bonū cū sit illi placidū. Ps. Qui diligitis dñm odite malū. Naturale est eī q̄ qui delectak in aliquo necessario cōtristek in eius cōtrario. Unde gustus qui in dulci delectak: in amaro turbak. z qui amat sanitatē: fugit z detestatur infirmitatē. Ergo qui diligit bonū refugit malū. Fortis est eī vt mors dilectio, sicut dicitur Cant. coꝝ vltio. Quis sicut mors separat animā a corpore suo, sic qui vere diligit recedit ab omni eo qō suo possit displicere dilecto. Magdalena ergo multū dñm amauit: omnia que nouit xp̄o placere fecit z que nouit displicere licet esset filia regis sicut hystoria marthe narrat. Nam magdalum castrum habuit ex parte matris. Oñe regnū contēpsit: z omnes carnis delicias dereliqt: z quicqd scire potuit cōtrariū esse xp̄o. O quātis singultis et lachrymis sua peccata defleuit q̄ xp̄o contraria esse cognouit: quib⁹ deletis xp̄m verbū incarnatū secuta fuit: quē nec morte deseruit. Jōo vere poterat ei dicere illō Math. viij. Oñe sequar te quocūqz ieris. Sed que hodie anima xp̄o fide despōsata: xp̄i sanguine redēpta: xp̄i misericordia gubernata: sic sequik būc sponsum suū vt magdalena. ¶ Lego in antiquis hystoriis et ad sensuz nobis quottidie innotescit q̄ vxores relictis parentibus suis sequuntur viros z vsqz ad mūdi terminos. Et er multis referā vnā que magne fecit dilectionis signū. Uilis grecie regina mitridatē virū vnqz suum

regez magnū sic amauit: effusis amo-
ris habenis vt contēpta omni elegan
tia forme sue: femininū habitū in viri
lem mutauit: z rasis sibi capillis: equo
se armis assuefecit vt viro suo graue
bellū gerenti in auxiliū esse posset. nō
estimās cōuenire amori vt ipsa in do-
mo quiesceret z vir in periculis eēt. Cū
vir suus bellū p̄didisset et p̄ diuersas
gētes effugeret ipsa eū infatigali ani-
mo subsecuta ē: ita vt nullo ab eo pīcu
lo separari posset. O xp̄iana p̄fusio sem
piterna: qñ plus pōt amare vxor car-
nalis virū carnalē a quo nihil habet
nisi carnis sue corruptionē q̄z anima
sponsa spūalis virū suum spūalem a
quo facta: a quo magno p̄cio redēpta
a quo habet omne qđ habet: esse: vi-
uere: sentire: z intelligere: z cetera ta-
lia. Rogemus ergo zc̄.

De sancto Jacobo apostolo. Sermo p̄mus.

Jlectus deo z ho-
minib⁹ Moyses cui⁹ memo
ria in bñdictione est. Ben.
xlv. Recte p̄ moysen btūs iacobus in
telligit quia vterq; ex aqua assumpt⁹
quia vterq; in filium adoptatus: sed
Moyses a pharaonis filia Jacob⁹ a
diuina sapiētia: quia etiā vterq; egy⁹
ptum. i. mundum dereliquit: z quia
vterq; princeps dominici populi fa-
ctus fuit. Plana sūt illa si quis legat
que de Moyse z Jacobo dicta sunt z
scripta Jn Exodo. xj. capi. de moyse:
z in euangelijs de apostolo Jacobo.
Dicam⁹ ergo dilectus deo z homini-
bus zc̄. Jn quo verbo sanct⁹ hic apo-
stolus describitur a duobus.

¶ Primo ex p̄te sanctitat⁹ in aia: siue
vita: que deo p̄primo q̄z cōplacuit.

¶ Scō er parte celebritatis in fama
que toto mundo innotuit.

Jsta enī duo omni homi sunt necessa
ria. Vita sctā: p̄ter seipm. Nomis fa-
ma: p̄ter p̄rimū. ¶ Notan ergo p̄mo
sanctitas vite per quā a xp̄o diligi di-
gnus fuit: cū dicit. dilect⁹ deo z homi
nibus moyses. ¶ Scō notan celebri
tas fame: p̄ quā a dei populo honora
ri p̄meruit: cū subiungit. cui⁹ memo-
ria in bñdictione est. Bñdictionē enī
oim gentiū dedit illi vt oēs gentes be
nedicant ei. Quis vnq̄z sanctoz sic a
gentib⁹ ē honorat⁹: vt Jacob: cui⁹ se-
pulchrū sic honoratū: sic a cūctis gen
tibus visitatū. Cui⁹ etiā sepulchr̄ tan
tis fuit vnq̄z miraculis adornatum z
celebre factuz. Nā miraculose corpus
eius in naui posituz absq; remigio in
hispaniā iuit: lapis cui suppositū fuit
locū corpori fecit: a thauris indomit⁹
tractū fuit. ipsuz regē lupā reginam
suis miraculis conuertit: z tantis mi
raculis chorruscauit vt vir liugua dici
possit. Lege ei⁹ legendā: quia plura et
pulchra narrank ibi miracula: z q̄ vo
lueris narra. Nā tante ob hāc causaz
veneratōis cūct⁹ p̄plis fact⁹ ēvt currāt
alemani: currāt gallici: currāt anglici.
currāt y tali: z currāt oēs p̄pli ad vene
rationē sepulchri eius. Ut impleatur
illō Esaie. xlj. Erit sepulchr̄ eius glo-
riosum ¶ Verum ad instructionē no
stram cōuertam⁹ sermonē: ad eius vi
tam qua z xp̄m dilexit: z a xp̄o dilect⁹
fuit: quia dilect⁹ deo z hominib⁹ fuit:
non tamen cōmuniter sed specialiter.
Nam hic sanct⁹ apostolus semp fuit
de tribu vnus: qui ad omnia xp̄i secre
ta fuit admissus. nec ab aliquo vnq̄z
fuit exclusus. Nam petrus tm̄ iohan
nes z iacobus fuerūt in trāsfiguratio
ne: z in puelle resuscitatione: z in vlti-

ma eius oratione ante ipsam passio-
nem. Manifestū igitur est q̄ multuz
eū dilexit: z multū dilectus fuit. ¶ Et
notandū q̄ p̄ter illa quatuor signa q̄
supra dixi de maria magdalena. Hic
quattuor alia sunt ponenda que sunt
dilectionis p̄batiua. scz

¶ Primo bonoz oim cōmunicatio.
¶ Scō seruitij exhibitio.
¶ Tercio voluntatū cōformatio.
¶ Quarto p̄ro amico toleratio.

Ualde fortia sunt hec amoris signa
si omnia tuo amico cōmunicas: si to-
tum eis seruitijs te impēdas: si te om
ni tēpore illius volūtati cōformas: et
si p̄ illo pati q̄cunq; mala nō timeas.

Dico q̄ dilectionis
est primū signuz. si sibi amici omnia
bona cōmunicāt: et si vnus amicus al
teri omnia sua donat. Amor enī est
bonum inap̄reciabile: z ideo qui p̄ro
amore oia tēporalia donat: siue tri-
buit bonam mercaturaz accipit: quia
rem vilē p̄ p̄ciosissima tradit. Canti-
coz vltimo. Si dederit hō omnē sub
stantiā domus sue p̄ dilectione quasi
nihil despiciet eā. i. modicū est despice
re oia p̄ ea. Quis ita stultus merca-
tor qui nō daret auricalcū p̄ro auro: z
plumbū p̄ro argento. quis non daret
ordeū p̄ro frumēto. quis nō simpler
vinū p̄ro condito. Jtem quid mirūsi
dat homo dilecto suo totū: qui tradit
ei omne coz suum. Qui enī coz suū al
teri donat: dat ei omne qđ est: qđ pōt
esse. z omne qđ habet. Ergo qui dat
alteri coz suū daret ei facile totū mun
dum: z si mūdi multiplicarenk in infi
nitum. Multū ergo xp̄us sanctū Ja
cobum dilexit: z multū ab eo dilect⁹
fuit. Quia p̄ter eū iacob⁹ oia dereli-
quit: nō soluz res tales: sed dilectos
parentes: imo seipm qđ maximū est.
Nam z ipse cū fratre sanctissimo vo-
cati a dño Math. iiij. Relictis retib⁹
z patre secuti sunt eū. Sed q̄s hodie
sic diligit christū: qui pauperi xp̄i ne-
gat frustum quomō daret ei plenum
horreum. Qui negat pauperi vetus z
confractū vestimentū: quō traderet ei
nouū z solidū. Qui negat pauperi da
re hospitiū: quomō ei traderet ipsam
domū. Qui negat pauperi vini cp̄hū
quomō ei traderet totuz doliū. Ergo
qui p̄ xp̄o non tradit hoc tale bonū
vtiq; vanū z necessario periturū quo-
modo ei dabit amorē suuz. Jdeo fra-
tres oia supradicta nō facimus: quia
christū nō amamus. Unde dicit p̄ma
canonica Johannis. iij. Qui viderit
fratrē suū necessitatē habere z clause-
rit viscera sua ab eo: quō charitas dei
manet in eo. Fratrē notabil⁹ dicit: vt
ostendat quāta sit crudelitas hoim:
qui nō pascūt fratrem suū vtiq; dei fi-
lium: cū vna equa pascat alter⁹ equē
pullum.

Secundū amoris si-
gnum est si sibi dilecti mutuo seruiāt.
Non pōt esse vt ignis sit in palea vel
in lignis z nō ardeat: nō pōt ociosus
esse ignis sed semp crescit vel deficit.
Ignis enī (iuxta sentētiā salomonis)
est insatiabilis: z nunq̄z dicit sufficit:
immo quanto plura ligna susceperit:
tanto in maiorē flammā se erigit: z ex
habundantia materie vires sumit: sic
in spūalibus facit per omnia vis amo
ris. Amor enī q̄escere nescit. sed (sicut
Bernardus dicit) vl' crescit vel deficit
quia stare nescit. Gregorius. Amor
dei nō est ociosus: operatur enim ma
gna si est. si vo opari renuit: iā amor
non est. Sicut enim visus tota die

circa stipitē se vertit: sic amor cōtinue ad deū et primū se cōuertit. Un dñs dixit Iacobo z ceteris aplis Joh. xiiij. Si qs diligit me sermones meos seruat. Gregorius. Probatio dilectōis est exhibitio opis. Non potest esse vt ignis sit z nō caleat. z sil nō pōt ee vt amor sit z nō seruiat. Hec apls sctus dū attendit ignē vrentē siue ardentez int9 celare non potuit sed p̄m9 de oīb9 aplis amorē xpō reddidit. sicut dicit Actuū. xij. Ex misit herodes rex man9 vt affligeret quosdā de ecclesia. Occidit aūt Iacobū fratrē Iohānis gladio. Lege in legēda quō z q̄re mortu9 fuerit: z de miraculo qō in via fecit z c̄. Attendite ergo frēs et si xp̄m diligitis: ex fructu penſate. Qui em̄ diligit seruit ergo qui nō seruit nō diligit. Sz nos nō seruim9: qz diuina p̄cepta non agimus: nō seruam9: sed mūdū amam9 mūdanis curis intendim9. honores appetim9: carnem nutrim9. Si igitur xp̄m dñm nō amam9 tūc filij mortis sum9. Quia q̄ nō diligit manet i morte. sicut dī in cano. Joh. z in Joh. xij. Qui non diligit me sermones meos nō seruat. Heu me quia pulli corumi suis pennis seruiūt. cornices suos parentes sub alis suis tegunt: z sollicitare valde pascūt: q̄n volare nō p̄nt: sed xp̄iani tanto p̄cio a xpō redēpti: i paupere xp̄m non pascunt: non induunt: sed repellunt.

Tercio pfectū signuz

amoris ē si volūtas cū volūtate cōueniat vt idē oino velint z sapiāt z i nullo penitus sibi cōtradicāt. ita tñ q̄ nihil aliud q̄s bonū appetāt. Nā in malo esse nō debet cōformitas volūtatū: qz sanct9 amor refugit omne malū. Narrat valerius q̄ dū quidā a quodā suo amico quoddā iniustuz peteret z ille facere oino rēnueret. Ille indignatus ait. Quid mihi opus ē amicicia tua: si mihi nō seruis: z qō a te peto nō facis. Cui ille rñdit. imo q̄d mihi opus est tua amicicia si pro te debeo agere turpia. Ergo vbi verus ē amor volūtatū in bonis: cōformitas debet ee vt sit idē velle z idē nolle. Un Jero. dicit Qui pfecte amat totaz sibi vendicat amātis voluntatē: z nihil oino est imperfectius charitate. Hec aūt cōformitas voluntatū pfecte in xpō fuit: z in iacobo: qz nihil voluit aplis nisi qō cū velle voluit xp̄s. Cū em̄ iacoby z iohānes nobilissimi duo frēs sessionez ad dexterā z sinistrā a dño peterent: z ille diceret eis. nescitis q̄d petatis: istam vt ei9 voluntatē agnouerūt tacuerūt. nec illud ampli9 petierūt. Hec aūt cō, formitas voluntatū maxime p̄batur p amorē p̄mox qz hoc solū est nob a deo mādatū vt nos diligam9 inuicē Qui avt aplis dicit. Qui diligit proximū legē impleuit. Un dñs ad apostolos Jobis. xv. In hoc cognoscēt omnes quia mei discipuli estis. i. mihi in voluntate cōformes fitis: si dilectōnē habueritis adinuicē. Qui em̄ nō diligit p̄mū nō diligit deū: cui9 parui pendit imperiū: quia ei se nō p̄formar Ut ergo nostri ad deū possit esse conformitas voluntatū necesse habem9 diligere p̄xim. Nā dī i. j. cano. Joh. ij. Qui nō diligit fratrē suum quē videt deū quē nō videt quomō pōt diligere Ergo qui diligit deū: diligat z fratrē suū. Per hoc q̄ dicit fratres: oēs intelligit hoīes: quia vt Augustin9 dicit Oēs frēs sumus: si cuam z adam attendamus: a quibus vniuersi descendimus. Unde z ipsi q̄ dicunt inimici sunt p̄mi: z hōo a nob sunt diligēdi.

Unde Augustin9. Ego ad dilectionē vos moneo. quia ad sanāda vulnera peccatoz nullū medicamētū vilius ee scio. Et dicit. Elige tibi mō qō placuerit. Si inimicos amaueris nō solum amicus dei sed fili9 ee mereberis Si autem inimicos amare nolueris deū p̄tiū hīe nō poteris.

Quartū signum dile

ctionis ē si p amico mala sustinere nō paucas. Non em̄ diligit nec amicus existit: q̄ sc̄tur in p̄speris z deserit in aduersis. Qui em̄ aurū pfecte amat: ꝓbat: vincla: tip̄ propria: rez. dānat: z periculuz mortis portat. Fortis est em̄ vt mors dilectio. sicut dī Lanc. vltimo. Que nō supat nec a morte sed supat ipsam mortē. Unde seneca loquēs de amicicia dicit. Amic9 q̄ vtilitatis causa assumpt9 ē tādiu placebit q̄diu vtilis erit. Quare in vera amicicia nihil placere debet aliud p̄ter ipsaz. Et addit. Ego amicū quero vt habeā quem in exiliū sequar: p quo morior: cuius morti me o ponā et me p̄m in mortē p ipso impendā. Talis amic9 fuit xp̄i sctus aplis p cui9 amore capite ē truncatus. Omī em̄ rpe diligit q̄ amic9 ē z sp in angustijs cōprobat. Sed q̄s hodie verus ē xp̄i amic9: q̄s p eo mori pat9 q̄s p eo q̄rit ꝓba. q̄s ꝓbera. q̄s vincula. q̄s vulnera. Legi pbm vnum velle mori p alio: sed xp̄ianū quero z nō inuenio q̄ velit mori p xpō: z quanto min9 p primo. Lego tū duas mulieres dū earū viri in carcere positi deberent occidi: ad eos carcerē introisse vestimēta cū eis mutasse: z sic eos de carcere emisse. z se pro eis morti exposuisse Quere exēplū sil's i scōz legēda i rubrica de ꝓgie antiocena pcui9 liberatione miles quidē se dedit in mortē Sz hodie tāta dilectio recessit ab aula: quia oīes q̄runt q̄ sua sunt: nō que iesu xp̄i. Vere adipleta ē ꝓpheria apli. istabūt. ij. Thi. iij. In nouissimis diebus tpa p̄iculosa: z erūt hoies seipos amātes. Uere tñ hodie hoc dictū impletur, vt nō sit dilectio ad deū: nō ad p̄ximū: sed vniuscuiusq̄ ad seip̄m. Innumera sunt exēpla ad sensum patentia: z ideo nō curo ponere ea. Rogemus ergo z c̄.

Sermo secundus de

eodem apostolo.

Rit sepulchrū ei9

e glorioſum Esaie. xlj. Sicut patet ex supiori Fmone z ad sensum cernim9 tota die nulli9 sancti sepulchz sic esse apud hoies glorioſū q̄ in p̄ncipio miracul' plurimis fabricatū: q̄ in medio magnis virtutibus adornatū: z q̄ p̄ulegijs est dotatum Nec debet verti i dubiū: q̄ ille qui eī sic voluit honorari in via donis amplissimis eū sublimauit in patria: qui tot bñficia p̄stat ad ei9 ossa: z ostendit cūctis tā ampla miracula: sicut patet ex ei9 legenda: quanta cōtulit ei in celo p̄onia siue dona. Ergo frēs charissimi multū a nobis ē honorādus: quē sic honorat de9: z est in oīb9 necessitatibus invocādus: q̄ valde ē exaudibilis sctus: z valde deo gratissim9: pro cui9 honore oīm ap'loz primus est mortuus z ad sepulchrū miraculose delatus. Sed cōuertam9 sermonē ad nostram vilitatē quā ipse charitate devictus magis desiderat q̄s laudari. Un p̄ter hoc bñ dī. Erit sepulchrum eius glorioſum. ¶ In q̄b verbis describitur ¶ Primo vt mortuus vel sepultus: p recessum a vita q̄ fuerat tēporal'. ¶ Scōo ꝓo describit vt famo-

alias cap. ii

sus: p accessum ad gloriā q̄ futura est eternalis. Primū respicit statū hūane miserie. Sed scōm respicit statū glie. Uel p̄mū respicit sbam corporalē fre finalr committēdā. Sz scōm sbam immortalē in celestib sublimādā. Dicit igit̄ ꝓpter carnis naturā. sepulchr̄ ei⁹ Sz dicit ꝓpter aie gloriā. Erit gl'iosus Sed q̄ quo ad scōm patz q̄s sit gl'iosum ei⁹ terrenū sepulchr̄ ꝙuertamus sermonē ad nostrā vtilitatē vel fructū

¶ Est igit̄ notādū q̄ triplex est sepulchrū nobis sepius memorandū.

¶ Primū sepulchrū est temporale ad qđ hō p̄ mortē deducitur

¶ Scōm ē infernale: in quo peccator affligitur.

¶ Sed tertiū est eternale: vbi anima deo perfruitur.

¶ Primū ē cogitare horribile sed aliqñ finiendū. Scōm toto corde est detestabile: quia ad sempiternal'r affligēdū. Sed tertiū est desiderabile: qa ad eternaliter delectandū.

Dico q̄ sepulchrum

p̄mū qđ est tpale z de sua natura horribile: ē aliqñ dimittēdū: sic̄ erit in resurrectōe corpor̄: qñ ex illo sepulchro corpora assumūt ac ad duo alia deducent̄ fm q̄die in illis corporib merue runt vel deduci in celū siue potⁱ⁹ ad infernū. De b̄ sepulchro tota scḡptura est plena z tō: ad b̄ sufficiat. pī. Sepulchrū eor̄ dom⁹ eor̄ in eternū. Non dicit in eternū q̄si ibi sp̄ sit standū sz qa longo i eis tpe p̄manendū scz vsq̄ ad iudiciū. O q̄ dura dom⁹ ē ista q̄ strictera: q̄ fetida: q̄ paupcula: q̄ obscura: q̄ cōis est oīb diuitib z pauperib: regibus z rusticis: viris z mulieribus: puulis z senib. Utinā attēderēt viri fortes z oēs reges et p̄ncipes z diuitēs babūdātes q̄ a tā amplis palacijs sunt deferēdi ad sepulchrū tā strictū: z a palacijs tā luminosis z fulgidis ad sepulchrū tā horridū z obscurū z a palacijs floridis z pict' imagib adornat': ad sepulchr̄ tā fetidū z a palacijs sic reb oīb supplenis ad sepulchrum tā indigēs z egenū. z a palacijs filijs z famulis adornatis: ad sepulchrū sic vacuū: sic ab amicis z filijs derelictū O vbi ē illa p̄terita pompa: vbi p̄terita gloria: vbi famulor̄ obsequētium turba: vbi vestimenta illa tā fulgida: vbi culcitra illa tā mollia z tenera. vbi vina illa rubentia. vbi fercula illa tā varia z diuersa. Deu q̄ ante paulo vtebat delicijs i palacio tot⁹ mādūcat a vermib i sepulchro. Un̄ Innocēn⁹ dicit. Deu fines attēdite q̄: q̄ paulo ante indit⁹ residebat i domo. ecce q̄s pauꝑ iacet i tumulo q̄ gl'iosus incedebat in aula. ecce defunct⁹ iacet i tūba: z q̄ vescebat delicijs in cenaculo. ecce nūc cōsumit̄ a vermib i sepulchro. Ab hoc sepulchro excludūt excōicati: oēs hereticī: vsurarij: z oēs pcōres publicī: nisi p̄us absoluti fuerint z confessi

¶ Un̄n narrat Grego. q̄ dū quidā excōmunicati fuissent in loco sacro sepultⁱ: q̄n diacon⁹ in ecclesia clamabat: vt oēs excōmunicati exirent: quidā videbat eos de sepulchris exire z ex eccl'ia ire. ¶ Narrat z idē gregor⁹. q̄ dū vsurarius quidā pecunia clerici data fuisset in loco sacro sepultus: custos ecclesie vidit eū in nocte quibusdā spiritibus ignitis valde ip̄m fortiter clamantē z se lamentantē ligatis pedib fortas trahi. Cunq̄ custos ad tumulum eius cucurrisset z eū in sepulchro nō inuenisset: sciuit nō esse fantasticū: sed verū fuisse quē videbat. ¶ Narrat idē, de alio fornicatore qui sine penitē-

tia mortuus z in loco sacro sepultus: q̄ ignis ex fundo pcessit qui nō solū carnē eius z ossa vorauit sed ipsaz ērā vndiq̄ cōsumpsit. Nō ergo (sicut Augustinus dicit) valet impio ecclesie sepultura sed potius est ei ad penā. Ad hoc sepulchrū corpus apti est delatuz sed nō fuit ei fetidū sed odoriferū: nō despectū sed gloriosum: vt null⁹ vnq̄ regū habuerit sepulchrū sic ab oīb bonorat̄. vnde bene est dictū. Erit sepulchrū eius gloriosum.

Secundū sepulchrum

est infernale in quo dure homo punitur. Nam q̄ ad hoc pessimū sepulchr̄ deducit cōuertunt ei delicie in tormētū: honores in obprobriū: z diuitie in cumulū egestatis. Consideremus frēs si ita sit. Sic enī de quodā Luce. xvj. dicit. Mortuus ē diues et sepultus ē in inferno. Nota quia diues erat: bonorat⁹ ab alijs erat: cotidie splendide comedebat. Sed fortis mutatio: q̄ diues mortu⁹: sepult⁹ ē in iferno q̄ purpurat⁹ z honorat⁹ tenet̄ in loco vilissimo: quia delicijs assuetus tot⁹ est in tormento. Nā de quolibet viuēte in delicijs dī Apoc. xviij. Quantū se glorificauit z in delicijs fuit tantū date ei tormentū z luctū. O q̄s consultus illi diuiti fuisset: vt panē ordeaceū omni tēpe comedisset q̄s delicijs affluisset pro quib tam grauia tormēta portaret. Quanto melius fuit illi lazaro tēporaliter mēdicanti qui in sinū abrahe est portatus: q̄s illi diuitijs habundanti qui in supplicijs est sepultus. Quid illi (vt dicit augustinus) valuit marmoreus locul⁹. q̄d illi decor purpureus. quid turba plorantiū famulor̄ post q̄s deductus est ad infernuz. Nota etiā cū hoc quomō in egestatez sibi diuitie sunt cōuerse. Sicut enī cū virit fuit ditissimus: sic mortuus inuentus est pauperrim⁹. p̄s. Dormierunt somnū suū: z nihil inuenerūt omnes viri diuitiaruz in manibus suis. Quid enī aqua vilius: aqua habundantius. Cōmunis enī est omnibus non solū hominib sed pecorib Ergo ille diues nō tibi videtur factus pauꝑ qui cū varijs ferculis habundaret et vina varia biberet: aquā cōmunē azinis non dico situlam: sed vnā guttam ad sitim refrigerandā: quā petijt habere nō potuit. Immo ab ip̄o abrahamq̄ vocauerat patrē audiuit. Recordare fili quia recepisti bona in vita tua z lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur: tu vero cruciaris. Uacate fratres porationib et comessationib et purpureis vestibus quia si ratio abrahe est bona: cōstat q̄ omnes qui nūc habēt bona passuri sunt multa mala: nō tēporalia: sed eterna. Unde oīm tali qui ducit ad infernum potest dici illud Jeremie. xxij. Sepultura azini sepelief. Nam sicut azino p̄ius cozium detrabitur et postea canibus et auib deuorandus exponitur. sic omnis diues p̄ius diuitijs expoliatur. z sic perpetuo cruciandus demonib⁹ datur. Job. xxvij. Diues enī cū dormierit nihil secū afferet aperiet oculos suos et nihil inueniet. pī. Ne timueris cū diues fuerit hō.

¶ Ad hoc ponit exemplū in hist'ia barlaam q̄ erat ciuitas quedā q̄ oīm ānō sibi aliquē p̄ponebat z dedit plenam ei ptātē vt oīne qđ vellet faceret Sed ānō finito ipsum ad quandam insulā deportabat vbi ex penuria oīm bonor̄ sit'i: fame: z frigore deficiebat Ciuitas mūdus ē qui amatorib suis ptātē ois mali tribuit: sed in fine eos

ad infernū transmittit: vbi fame siti: z frigore cōtabescēt. Ob hāc cām dicit Ecclesiastici. xliij. Ante mortez opare iusticiam quia nō est apud inferos inuenire cibum.

Tercium est eternale

in quo bō beatificat. Hoc enim sepulchro nihil melꝰ: nihil dulcꝰ: nihil vtilius dū transit bō a tristicia ad letici ab egestate ad copiā: a confusione ad gloriā. nō vtiqz trāsit ozia sed eternam Vñ dicebat Job. xvij. q̄si mortē appetens z sepulchrū h̄ cupiēs. Dies (inq̄t) mei breui abunt z solū mihi supest sepulchꝝ. q. d. Utinā cito dies tpis mei finiant vt veniā ad sepulchrū gō mihi supest celū. s. ad mee gle ꝓplem tū. Nā ob hāc cām regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro ē assimilatū Math. xvj. Vñ Job. xij. q̄si effodientes thesaurū gaudētqz vehemēter: cū inuenerit sepulchꝝ: vtiqz auro plenū: imo vt verius cōtinēs oīe bonū. Quis ad introitum talis sepulchri nō gaudeat. Quis vidēs tm̄ bonū n̄ rideat. Quis illū iubilū narrare sufficit. Jndicibili q̄si gaudio letat canis cū lepore inuenit: z q̄busdā vocib⁹ incōpletis: conceptū gaudiū demōstrare cōtendit. Dicit in legēda bti nicolai q̄ vir ille inuēto auro tanto exultauit gaudio vt nō posset exp̄m̄ vllo verbo. Quere hoc in legēda. Multi em̄ inuēti sunt hoies qui ex alterius re tñsitoria z mūdana tantū gaudiū acceperūt q̄ dilatato cor? deuitra debitū pierūt. Ergo si creaturis tm̄ pōt ingerere gaudiū bonū creatū aliqd̄ finitū: quātū homi infert gaudiū summū z bonū increatū ppetuo possidendū. Sic em̄ dr̄ vir iustus Job. v. Jngredieris in habundātia sepulchri. Uere habundātia vbi nulli⁹ boni ē penuria: z nulli⁹ mali p̄ntia. O sepulchꝝ. btm̄: q̄re te nō q̄rim⁹: quare nō appetimus: q̄re ꝓ te obtinēda oia bona nr̄a nō dam⁹ z nosipsos in mortem nō tradim⁹? Certe puto q̄z ista nō facim⁹: vel q̄z vere q̄ de te dicunt non credim⁹. vel q̄z ꝓ hoc tpe misero in q̄ sum⁹: tuā dulcedinē nō gustam⁹. Augustin⁹ em̄ dr̄. Qui vnā guttā tue dulcedinis sentiret: oia bona carnis z mūdū cōtēpneret: z millesies se morti traderet: vt ad tuā dulcedinez pueniret. Ergo frēs charissimi horteam⁹ sepulchrū cor̄porale: fugiamus infernale: z desideremus sempiternale. Ad q̄ nos ꝓducat ihesus xp̄s z̄c.

Vincula petri. Sermo primus.

Urge velociter.

Actuū. xij. Cū liberatio ap̄li petri facta fuerit in die dñice incarnatōis q̄ de causa celebrari in hac die fuerit instituta. q̄re in legēda: q̄z ibi ē plene exp̄ssa: z nimis eēt z longum nec vtile multū. si hic vbi ad breuitatē nitimur narrarē. Rursus quō ap̄s petrus ab herode fuerit captus quō custodie tradit⁹: quō ꝑ angelū liberat⁹. Acē. xij. continē. Uerū q̄z sc̄ti hāc hodiernā epistolā exponētes: per btm̄ petrū catenis astrictū hominē pctōꝝ vinculis alligatū: spūal̄r debēt intelligi: post narrationē hist̄orie que apostolicas cōtinet laudes: ad nostrā instructionē sermonē hūc cōuertam⁹. Et cū angelus dicat magni cōsilij cuilibet peccatori. Surge velociter.

¶ Jn quo verbo maxime facit duo.

¶ Nam ꝓmo peccatorē excitat ad surgendū. ¶ Scōo dat surgendi modū. Vel dicatur ꝑ alia verba q̄ ¶ Primo ad surgēdū sollicitat. ¶ Scōo ꝓmodūz ad surgendū insinuat ¶ Notak ḡ ad surgendū. ¶ Primo excitatio quā do dr̄ Surge. ¶ Scōo notak modi i/sinuatio: cū ifert. velocit̄: dicit ḡ Surge velociter. velociter inq̄ iuxta cōsilium sapiētis. Eccī. xj. Ne tardes cōuerti ad dñm: z ne differas de die in diez ne subito veniat ira eius: z vltōis tempus disperdat te. Sed q̄d est velociter surgere. Nam surgere est le a terra eleuare: z ad celū caput erigere. ¶ Sūt autē quattuor petrā quib⁹ marie inhe/rem⁹ terre. ¶ Nā ꝓmo iacēt in terra negligētes z pigri. ¶ Scōo icumbūt terre per affectū totaliter cupidi z auari. ¶ Tertio latent in ꝛra lubrici z lascui ¶ Et i ꝛra sedēt gulosi z delitiōs asueti ¶ Primū vitiū siue petrā est cōtra potentiā operatiuā.

¶ Secundū ꝑ potentiā amatiuā.

¶ Tertiū ꝑ potentiā generatiuā.

¶ Quartū circa potentiā nutritiuā. Ergo si surgere ē se a terra erigere: debem⁹ hic notare q̄

¶ Primo debemus surgere a somno pigricie: quo opari negligim⁹.

¶ Scōo a frigore auaricie: ꝑ qō auaricie seruim⁹.

¶ Tertio a caloze luxurie: q̄ nosipos inficimus.

¶ Quarto vero ab icendio gule: quo superflua degustamus.

Dico q̄ primo surgendum est a somno pigritie vt opari possim⁹. Nā hic maledict⁹ somn⁹ quo rota die iacemus z sedem⁹: sic z corpalis somnus auffert vsuz bone cogitationis: sensuz discretiōis: motū bone operationis: z facultatē bone refectōis z somnij fantasmata vana: z fantasias inducit. Stultū est ḡ z rōni cōtrarū ibi dormire vbi est vigilandū: sta/re vel iacere vbi ē ambulandū: z quiescere vbi est laborandū. vñ dicit Mathee. ij. Surgite z ite q̄z nō habetis h̄ requiē: Homo em̄ factꝰ est ad laborā dū sicut auis ad volandū. vt dr̄ Job v. Jn sudore vultꝰ tui (dictū est homini Gen̄. iij.) vesceris pane tuo. Ergo nō est dolendū sed vigilandū: nō pigritā dū sz sollicite operandū Eccl̄. ix. Quōcūq̄ ꝓt manꝰ tua instant̄ opare: q̄ nec opꝰ nec rō: nec ꝓuidentia nec sapia est apud inferos q̄ tu ꝓperas. Vnō dñs Job. ix. Operamini dū dies est: venit enim nox dū nemo poterit operari. O q̄s tum dolebūt: q̄s amare pꝰ mortē plorabunt: q̄ mō operari z pniaz agere renuūt. sz nihil dolores z lachrime tūc valebūt: q̄z tps operandi q̄ nūc ē amisserūt: ibi aūt nō tps est ad operandū: sed tm̄ ad patiēdū: z iō dicit ap̄s ad Rom̄. xiij. Hora est iam nos de somno surgere z̄c. q. d. Quid vltra dormitis: q̄d negligitis: q̄d vtilitatis expectatis. Ecce q̄z xp̄s est in ianuis: iudicū appropinquat. z tps. reddēde rōnis instat. Vñ dr̄ Prouer. vj. Usq̄q̄ piger dormis vsq̄quo nō ꝛsurges ex somno tuo. Quid em̄ stultꝰ dormiret: dū bellū mortis instaret. dū ignis iam domū inuaderet: dū mor ferēda sīa mortis esset. Vñ addit Salom̄. pigros excitās ꝑ exemplū. Uade ad formicā z cōsidera vias eius o piger. q̄ cū nō habeat ducē: nec ꝓceptorem. estate parat sibi cibū vt comedat z̄c. Notare via ꝓ multiplicationē sagacitatē in eundo. Notare in grana nō ordeacea sed frumentina eligēdo. in ipsa grana ne germinent dividendo: et futura tpa cognoscendo: cū tñ duces non habeant: qui eam doceat: nec preceptorem quē timeat Ergo q̄d nos facientes, qui cū magni cor̄pis sim⁹: qui

ductorē veritatis habuim⁹: q̄ p̄cepto/rem cōminantē suscepim⁹. Quā cor̄ eo excusationē habebim⁹: si ogari ne/gligim⁹, vtinā cogitarem⁹ quō inter apes nulla est ociosa. sed oēs ad la/borandū vadūt. pascua querūt: z mel er floribꝫ legūt: ita q̄ tote onerate re/deunt: z ociosas grauissime punīunt: z si possunt occidunt.

Secundo surgenduz

est a frigore auaricie: quo totaliꝫ ter/re incumbim⁹. Uñ auari dicunt i p̄s. Longlutinat⁹ est in terra venter no/ster z omnes affect⁹ nostri. Uenē eñ q; cibaria appetit z ea ꝓseruat signat affectū cuius est res appetere: z acce/ptas seruare: ad modū cuiusdam me morie. q̄ cū auari sic iacēāt: z terre in/hereāt necesse habēt vt surgāt z ad de um faciē suā vertāt. vnde dr de Mat/theo ap'o qui ad theloneū sedebat: et auare tempalia lucra querebat: q̄ sur/gens secutus est eū. i. rp̄m. Matth. ix Surgere debet homo ad modū vir/ge que mor nata incipit ascendere. a terra se elevare: z versus celum semp erigere. Nunq̄ eñ ad terrā se flectit: imo si violenter incuruata fuerit mox dimissa se ad celum erigit. Solū autē pedem in terraz figit vbi trī attrahit necessariū alimentū. Turpe est ergo vt homo qui fact⁹ est ad possidendū supnū regnū: semp faciē elevatū non portet ad celum. nunq̄ celū respiciat nunq̄ se ad celum erigat: sed semper bruto; more terrā respiciat: animam nobilissimā dei imagine insignitā ad terrena cōuertat. seq; rotā subiciat: ter re quam calcat. Quid tibi hō dignissi ma creatura cū terra. Uñ tibi cū ter/ra tam fortis amicicia: cū graua⁹ ex/a nō possis ascendere ad rue beatitu dinis locū: sz demergaris eius ponde re ad infernū. Puto q̄ dices q̄ ꝓpter victū z vestitū terra indiges. Sed fac sicut planta solū pedē tene in terra. id est accipe ex ea necessaria z dimitte su/perflua: que tibi sunt in ruinā. Nam z planta ipsa si superfluū humor̄ē attra/xerit: vl' in se putrescit vl' putridos fru ctus facit. Uñ qñ amigdalus ex hu/more superfluo quē attraxit sterilescit z fructū nō fac. (iuxta qđ p̄bs dicit) de/bet in radice p̄forari clavis: vt dū hu/mor superfluus inde exierit: humor ne/cessari⁹ q̄ remansit dū a calore plante digestus fuerit vertaī in fructū. Sūt q̄ fratres abiciēda superflua: accipiē/da sola necessaria. si volumus facere opa matura z deo accepta. Nā ad cō/gregādū superflua nō cogit natura: sz a uaricia sola. Nā si cōgregare talia cēt ex natura: vtiq; cōgregarēt oīa bru/ta: que (vt dicit Damascen⁹) nō regūt sed regunt a natura: sed nō cōgregāt illa: ergo cōgregatio tua pura ē ava/ricia. Nā hoc est qđ dīs arguit a mi/nori Matt. vj. Nolite inq̄t solliciti ē dicentes: q̄d manducetis aut corpori vestro q̄d induamini ꝛc. respicite in ꝙ q̄t volatilia celi ꝛc. respicite lilia agri ꝛc. Lege z p̄dica omnia vsq; ad finez capli: q; miro mō sunt pulchra et edi/ficatoria p cōfundenda humana ava ricia. Uñ Ambr. exponens illa sic ait Nunq̄ humane vite necessarius defi cit vsus alimenti: nisi cū venerit dies moriendi. Absurdū eñ inq̄t vt victus nobis copiā defuturā credam⁹ q̄ iu/gem vitā a deo accepimus. Et addit Consideratе volatilia celi. Magnuz inquit sane z aptū q̄ fide sumam⁹ ex emplū. Nam si volatilia celi q̄b nul/lū ē exercitiū cultiōis. nullus de mes/sium fecunditate prouent⁹: indeficiq̄

ter tñ diuina prouidentia largit̄ ali/mentam: vnō putas tante inopie no stre auariciam esse.

Tercio surgendum est

a peccato luxurie p̄ qđ nos totos in/ficimus: z cor̄p⁹ z animā maculam⁹. Luxuriosi eñ more scarabeonū semp in stercoribꝫ sunt z stercora cōtinue re uoluunt z adeo infecti sunt q̄ sterco/rum fetorem nō sentiūt. Liconia co/gnoscit fetorez z sentit qñ sua vxor ad ulterata fuit. z miser homo adeo infe ctus existit: q̄ fetorem ꝓprium nō ad vertit: cum foreat magis q̄z putridus canis. Ergo fratres surgēdū est a tur pitudine: exemplo filij ꝓdigi: qui om nia que a patre acceperat luxuriose cō sumpserat. Luce. xv. Audi post multa que fecerat: reuersus ad seipsum ait. Surgam z ibo ad patrem meū z di/cam ei. Pater peccaui in celū z coraz te. O q̄ sic faceret: q̄ sic peniteret: qui sic toto corde ad deū patrem rediret: qui sic peccatū suū diceret: q̄ sic humi liter veniam peteret: sicut z ille largā miam inueniret. Nam vt ibidē habet Dū adhuc ille lōge esset pater su⁹ illū videns: misc̄ia motus est: z currens sup collu; eius cecidit: z dulce oscula sibi dedit: stola prima illuz induit: an nulū in manu illi⁹ posuit calciamen/ta in pedibus dedit: z magnū conui/uiū illi paravit. Oīa ista verba ma gnā ostendūt esse dei clementiā q̄ non abicit: nō contemnit sed dulciter susci pit filios penitentes z ad suaz miam reuertentes. Fluu⁹ eñ ad rp̄s a ma/ri recedit: sed dū ad illud redit nō euz abicit sed infra suos sinus recolligit. Est ergo fratres peccatū grande: z im mane tam piū patrē offendere q̄ nos fecit: nos redemit: qui z tota die offen dentes eū benigne suscipit reuertentes. Sed notare qui hic tantam beni gnitatē cōtemnit z ad eum non redit grauissime euz punit. Unde dr Ro. ij. An diuitias bonitatis et⁹ z patientie lōganimitat̄ et⁹ ꝓtēnis. An inq̄t igno ras q̄ benignitas dei ad pniaz te ad ducit: sm inq̄t duritiā tuā z cor ipenti/tēs thesauri. tibi irā i die ire: z reue/lacōis iudicij dei: q̄ reddit vnicuiq; iu/xta opa sua ꝛc. Quāto eñ p̄cor amplio⁹ ad pniaz expectat: tanto nisi ꝙuer tatur grauio⁹ puniet. Nā qa dīs post passionē suā. xlij. annis vt redirent ad pniaz iudaicum ꝓlim expectauit dū cōuerti renuit. Titū romanū p̄cipē sup eū induxit q̄ eis obsessis vndecies centena milia fame z gladio mori fe/cit: z omnes alios vendidit. ita q̄ tri ginta ex eis p denario vno dedit: qa ipsum dominum vendiderant p tri/ginta denarijs

Quarto surgere debe

mus a pcō gule quo carnē augmēta/mus: z spm̄ deprimam⁹. Bule eñ fui/re ē pinguedinē augmētare. z pingue/dinem augere: est sanguinē minuere qui est nutrimentū vite. Anima enim omnis hominis in sanguine est. Un de viri pingues modicum habent de sanguine: sicut tam philosoph⁹ q̄ cō/stantinus dicunt. Ex pinguedo non est aliud nisi sanguis coagulatus: et qui modicum habēt de sanguine mo/dicum habent z vite. Unde loquen ꝙ do communiter: qui pingues sunt nō diu viuere possunt: quia pinguedo vi tam minuit. ¶ Unde exemplum po/nitur de agno qui quādo circa renes impinguatur: cito infirmatur et mo/rit. Isti ei pingues dū i eis pinguedo dissoluit subito moriūt z cōiter a reu/

Universidad de Deusto
Biblioteca

mate ſuffocant. Ūñ dicit Jero. q̄ pbi olim vñ poſſent diu viuere modicum dabant gule ſed viuebant oi tpe temperate. Dicebant enī z vere: q̄ cibi dati homini erant ad vitam cōſeruandā nō ad eā corrumpendā. Jtē z dicebāt z dicūt ſancti: q̄ venter pinguis: groſſum ſenſum gignit. Quare vt poſſent eſſe ſubtiles erant plurimū abſtinētes Jtem boies pingues ad opandū z generādū ſunt quaſi inutiles. Ūñ dicūt paſtores ouiū: z pbi hoc ſcripſerūt: q̄ qñ artes impinguat nō eſt ad generādū aptus. Quare paſtores cū eos nimis impinguari cernūt tangz inutiles eos occidunt. Ob hanc etiā cauſā mulierē nimis pinguē volentē concipere Jpocras iubet marceſcere. Ergo cū gula mortē accelerat: intellectū obtenebrat: z vim operatiuā z generatiuā enervat: ab ea ſurgendū eſt. vñ ad lām dicit Eccli. xxj. Si coactus fuer' in edendo multū: ſurge z euome z refrigerabit te. q. d. Caue ne nimiuz comedas: ſz ſi in comedendo neſciens exceſſeris euome qñ nimiū p̄medeſti. Nam z leo hoc facit cum nimis cibo gravatū ſe ſentit. De abſtinentijs ſanctoz patrū ſunt exempla innumerabilia, ſed q̄ multis ſunt nota non arbitror hic ponenda tē.

Be ſancto Laurentio Sermo primus.

Robauit me qua

p ſi aurum qō p ignē tranſit Job. xxiij. Valde bñ z cōueniēter mō beat⁹ Laurenti⁹ ſignat in auro ignis mario calore p̄bato. Naz conſtat q̄ auro nihil eſt pulchri⁹. Jnter omnes enī formas picturarū auri pulchritudo obtinet principatum. immo pulchritudo auri decor eſt metallo⁹ omniū z colo⁹. Sic z beatus Laurenti⁹ pulchritudo fuit in ſuo tē pore totius eccl'ie p̄ter matrimā quaz habuit honeſtatē. Jtez auro nihil ductilius. Nam tam ductile eſt q̄ inter incudem z malleū ſine corruptione ſine partiū diuiſione: in tenuiſſimas laminas dilatat: immo vt ōr ad modū paſte in manib⁹ tenet: z ex eo p̄ volū tate vntuerſa fomentū. Sic z beat⁹ laurentius ſic ſp p obedientiā ductil' fuit q̄ de p̄ceptis maio⁹ nihil vnq̄ obmiſit. Ūñ pecuniā ſibi a papa dimiſſam ſtatim abſq̄ mora pauperib⁹ diſtribuit. ¶ Jtē auro nihil ſolidi⁹ z cōpactius: Ūñ ſi illud in ignem ponat non euaporat. Vlteri⁹ ſi in ignē ponatur nō conſumit: nec in pondere ſuo minuit: ſed ardore caloris diſſolut. Sz ſi quid habet impuritatis annexum ſolum ab illo purgat z ſic fulgidum reddet: Sic z beat⁹ Laurēti⁹ in igne poſitus corrumpi nō potuit: ſed quicq̄d in eo erat culpe venialis totū ibi dimiſit z ſic fulgidus totus exiuit ¶ Jtē aurū p̄uſſum nō reddit ſonuz ſicut es vl' argentū: nec crepat vl' ſcindit ſed ſolum dum p̄uſſ' dilatat. Sic beatus Laurenti⁹ verbis attritus et factis nullū impatiētie ſonū dedit. nō per odium ſciſſus fuit vel crepuit: ſed ad inimicos ad maiorem flamam exarſit. ¶ Jtem nihil auro eſt puri⁹. Nō enī vt alia metalla rubiginē cōtrahit a terra. Quia ſanct⁹ laurenti⁹ ſic mūdum cum ſuo flore cōtempſit: q̄ p̄triam patriam z omnia dereliquit. Ūñ nullam peccati rubiginem a terra cōtraxit. ¶ Jtēnihil eſt auro virtuoſius Nam virtutem habet confortatiuaz z ſuperfluorum omniuz in corde corroſiuam Undevalet plurimū contra lepram z contra paſſionem cardiacā

Alepra enī vel preſeruat vel eaz retardat: vel ſaltē eā palliat z occultat. Sic z vir iſte ſanct⁹ magnas virtutes efficit cordis. Jn fide ei corda dubia p̄firmauit exēplis: vbis z miraculis: mītoſq̄ iā infectos a lepra peccati ſanauit. Ergo veriſſime de eo potuit dicere. p baſti me quaſi aurū qō p ignē tranſit ¶ Jn quo verbo vtiq̄ tria facit Nam ¶ Prio ſe a deo eē examinatū oñdit. ¶ Scōo ſuā puritatē z patiaz innuit. ¶ Tercio vo p q̄d examinat⁹ fuerit patefacit. ¶ Oſtēdit g̃ p̄mo auctoritas in p̄bando. ¶ Oſtendit ſcōo martirij ſoliditas in portando. ¶ Sz oñditur tercio inſtrumēti acerbitas in agendo ¶ Dico q̄ primo examinatū ſe eē oſtēdit: cū p̄mittit: p̄baſti me. ¶ Scōo ſuam firmitatē z patientiā innuit: cū inſerponit: q̄ſi aurū. ¶ Tercio p quid examinat⁹ fuerit patefacit: cū in fine adiungit: qō p ignē tranſit. Verū qz patientia martiris p ignez p̄bata fuit z ſām ſupior narratio martirē cōmendauit, Nūc ad inſtructiōnē de igne aliquid eſt dicendū. ¶ Eſt igit notandū q̄ i ſcīptura maxime ſex legim⁹ ignes. ¶ Prim⁹ eſt ignis illūinās z inflāmās ¶ Scōs ē ignis maculās z dēformās ¶ Terci⁹ ē ignis p̄bans z examinās ¶ Quart⁹ eſt ignis purgās z lauans ¶ Quint⁹ ē ignis cruciās z exāminās ¶ Sextus eſt ignis glorificans z beatificans.

Dico q̄ primus ignis

eſt illuminans z inflammās. Et hic eſt ignis diuine gratie: cuius officiuz eſt animam illuminare ad verum: et inflammare ad bonū Scientia enim z virtutibus human⁹ pficit animus vt dicit pbūs: z ideo ſi perfici volum⁹ hoc igne gratie indigemus. Hic ē vtiq̄ ille ignis de quo dr Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā: z quid volo niſi vt ardeat. Nobilis certe ignis p̄ter quem accendendū dom⁹ in terram venit O quanta diligētia: q̄nta ſollicita cura deberet hic ignis nutriri z cuſtodiri: ne poſſet extingui: cū talis ſit anima q̄ poſſit accendi hoc egne ſpirituali ſic carbo igne materiali. Anima autez ſine tali igne ſpūali eſt ſicut carbo ſine igne materiali. O pa ei⁹ noſtra hoc ſpirituali igne non incenſa ſic ſicut cibaria multuz craſſa z dura: igne materiali non cocta. Talis eſt anima ſine hoc igne ſpirituali: qualis eſt ſtomachus ſine calore naturali: cui⁹ virtute non poſſunt cibaria coqui vel digeri. Ergo ſicut p̄opter vitam corporalem calor naturalis fouend⁹ eſt cibis z rebus confortatiuis, ſic p̄opt vitam ſpiritualem calor gratie ſpiritualis nutriendus eſt ſanctis verbis z operibus bonis: quia z ignis materialis ſepe perit deficiētib⁹ ſibi lignis Et p̄terea de hoc igne p̄ceptuz fuit Leuitici. vj. Ignis (inquit dñs) in altari meo ſemp ardebit quem nutriet ſacerdos: ſubiciens ei ligna per ſingulos dies. Altare diuinū eſt cor humanum: quod ſemp debz igne gratie eſſe inflammatuz z ne deficere poſſit ſemper lignis operum bonorum nutriendus eſt ignis.

Secundus ignis iam

dicto igni contrarius eſt. ſ. ignis maculans z animaz deformans. Et hic eſt ignis culpe. Hic enim malus ignis dum anime aduenit omnia eius bona conſumit z naturam inficit. Et de hoc igne dicitur Job. xxx. Ignis eſt vſq̄ ad conſummationē deuorans Et iterū dicit Job. xx. Ignis deuora-

bit tabernacula eorum q̄ munera li/benter accipiunt. Dicit ille ignis q̄ dicit de ramno exire: de quo dicit in libro Judi. ix. Egrediat ignis de rā/no. Dicit em̄ q̄ arbor illa culpe signa/tiua de se ignem emittit q̄ omnia cir/cūtacentia destruit ꝛ cōburit. Hic ig/nis domus nostre combustiu⁹ nō est nutriendus: sed aqua penitētie extin/guendus. Quis em̄ sic stult⁹ qui non aquā ad domū defert dum eam arde re videt, ꝛ quis nō statim curat q̄n pri mo eam ignis inuadit nec expectat q̄/usq̄ consumpta fuerit. Nō em̄ facile aqua etiā extinguit ignis post q̄ plu/rimū in lignis inualuit: nec facile cul pa remouetur ab anima quando in ea diu fuerit radicata Nam rubigo q̄ diu ferrum tenuit: sic fortiter illi inni/titur q̄ non facile remouet. Non facile plaga curatur cui in principio non succurrit. ergo nō diu est in culpa stā/dum: sed citissime illi per penitentiaz occurrendum.

Tercius ignis ē ignis

probans ꝛ examinans: quo sanctus Laurentius fuit bodie pbat⁹ dum in craticula fuit adustus. igne enim om ne metallū pbatur: nec vn q̄ melio⁹ de narius falsus probat sive cognoscit q̄ si in igne ponatur. Vas enim soli/dum ꝛ plenū non crepat ad ignem po situm: sed ignē nō sustinet vacuū. Er/go vas solidum: vas aureum: vas ple num Laurentius fuit. Qui igne pro batus patientiam non abiecit: sed ve lut fortissimū clipeū natura adamā/tinū: omni periculo aduersanti oppo suit. Sed quis bodie seruat patienti am in aduersis. Similes sum⁹ ligno balsami quod nullo modo vult gla/dio tangi, immo si tactū fuerit statim perfit. Oliua si putata in collectione fructuum sicut nux feriat sic dedigna tur vt nullum in futuro tempore fru ctū ferat. Homines ergo nostri tem/poris sunt de natura corticis: qō tan gi renuit vel tactu vel acu solo pun/ctū viuere renuit. Non talis Laurē/tius qui ardens dicebat illud psalm̄. Igne me examinasti. Et propterea di cebat. Proba me domie ꝛ tempta me vre renes meos ꝛ cor meum

Quartus ignis est ig/nis purgans ꝛ lauans q̄lis est in pur gatorio. Officium enim ignis est pur gare ꝛ rubiginem a metallo absterge re. Qui enim est in statu salut⁹ ꝛ suffi cienter se in presenti non punit: ad ig nem purgatoriū q̄ velit nolit perueniet qz dicit in Job. vj. Qui timet pruinā veniet super eum nix. Sepe dum q̄s credit se vrsum effugere: preter posi tum incidit in leonem. Sic ꝛ qui per penitentiaz refugit hic puniri: grauio/ri reseruat examini: quia purgatorio igni. Et de hoc igne dicit. j. Corin. iij. Uniuscuiusq̄ opus manifestū erit qz vniuscuiusq̄ opus quale sit ignis cō/probabit ꝛc. O quot opera que nunc videntur aurea tunc apparebunt lu/tea: confracta ꝛ vana: sive potius nul la. Aurum enim sophisticum sive ar/tificialiter factum in igne appositum apparet esse nullum. Sic et appare/bit esse in purgatorio igne: quia mul ta opera: que modo creduntur esse aurea: apparebūt erea. O q̄nta sunt bodie qui vident edificare aurum: ar gentū: ꝛ lapides p̄ciosos qui inueni, ent se edificasse lignum: fenū ꝛ stipu lam, i. non opera sublimia sed modi/ca ꝛ purgatione digna. Sz quis illā examinatōz poterit sustinere, Quis

poterit illud tam graue incendiū tole rare: ꝛ tamen quis illum ignem po/terit declinare. Est enim (vt sancti di cunt) grauior q̄ dq̄ in hac vita por tari ab aliquo potest, ꝛ est hec presen/ti pena diuturnior: ꝛ est hec tempo/rali pena infructuosior: qz hec tempo/ralis pena merek palmam ꝛ gloriam sed ille ignis solā penam habet: sz pal mā nō habet ꝛ gloriā. Unde plus sa/tisfacit hic homo ō valde modica pe na voluntarie pro peccatis assumpta q̄ ibi permaxima: sive qz ibi est inuo/luntaria: sive qz si ibi est voluntaria: est tn̄ ratione status immeritoria: nul la laude vl̄ premio digna. Timeāt igi tur peccatores hunc ignē: qui nihil re linquit intactū: vel nihil penitus im/punitū: sive vbū fuerit p̄modicū: sive opus inutile factū: sive quid modicū in corde pensatum. Unde dr Malach. iij. Quis stabit ad videndū eum. Ipe em̄ quasi ignis conflans ꝛ quasi ber/ba fullonuz. Ignis enim in conflato/rio vsq̄ ad minima penetrat om̄e me tallum: ꝛ herba fullonum si carbo ac cidit in panno etiam minimū pilum cōsumit, qz nullum erit tam paruum peccatū qō ab illo pertrāseat igne nō tactum ꝛ totaliter non excoctum. O fratres mei qui modo modicā febrez vel modicū quemcunq̄ dolorē nō po testis pati: quid facietis, quantū dole bitis: quantū plorabitis illo incendio inflāmati: ꝛ totalit̄ a penis absolpti. Unū tn̄ maximū bonū hic bz ignis: qz p̄pter hoc q̄ petin̄ cōsumit ꝛ tm̄ ad tp̄s existit: hoiem in securissimo statu ponit: qz q̄ibi est posit⁹ a penis ē eter nalib⁹ absolut⁹ ꝛ de vita est eterna se, curus. Quāuis aliqui aliter senserint

Quintus ignis est ig/nis crucians ꝛ exterminans. Et hic ignis est in inferno cui⁹ cōflator dya/bolus est. Hic em̄ ignis est pessimus qz est supra q̄ dici valeat afflictiuus: cōsumptiu⁹: ꝛ (qō est mirū) repatiu⁹. vñ Esa. xxxiij. Quis de vob⁹ poterit ha bitare cum igne deuorante. Mirum valde qz ille ignis ꝛ est importabilis ꝛ tamen est ineuitabilis vt declinari non possit: Est em̄ ignis vsq̄ ad cōsū/mationē deuorās ꝛ pene tā deuoratū repans vt iterꝫ atq̄ iterꝫ imo vsq̄ in eternū valeat deuorari. Un̄ Greg. di/cit Qd in inferno est vita sp̄ moriēs: ꝛ mors semp̄ viuēs. Un̄ glo. exponens illud p̄s. Sicut oues in inferno posi ti sunt: mors depascit eos. dicit q̄ sic̄ herba ab ouib⁹ carpit̄ sz nō radicitus euellit̄: vt continue renascat vt sic sp̄ sit qō carpat, sic bō in inferno sp̄ moriat: ꝛ vt sp̄ mori possit ad vitā cōtinue repat Est etiaz dd grauissimū ignis etern⁹ nullis vn q̄z rp̄ib⁹ finiend⁹. Un̄ miseri pctōres nō erūt in inferno p annū: nō p annos centū: nec p annos millena/riū: nō p milia miliū sed p plura mil/le milia q̄z sint penne oim volatilium plusq̄z pili ꝛ capilli omniū animaliū: plusq̄z sint genera bestiarū: bladoruz omniū: plusq̄z sint flores ꝛ fructus et folia omniū arborꝫ: plusq̄z omnes her be camporꝫ: montiū ꝛ pratorū: plus q̄z sint lapilli ꝛ harenule oim fluuiorꝫ ꝛ marium: ꝛ plusquā sint in occeano mari ꝛ in fluminibus omnibus pu/teis ꝛ fontibus gutte aquaruz. et ad huc vltra hec omnia in infinitū. Un̄ dr Esa. vltimo. Vermis eorꝫ nō morietꝫ ꝛ ignis nō extinguet. Et in Lan. mor si. Ignis succensus est in furore meo: ꝛ ardebit vsq̄ ad inferni nouissima: deuorabit q̄z terraz cum germine suo. id est viros terrenos cum omnibus

suis filijs: z montium fundamēta cō
buret, radicem siue radicalia corda su
perbor̄ consumet. Consumunt fame
gulosi: z deuorabunt eos aues. id est
demones siue infernales ſpētes mor
su amarissimo. Attendite etiam fra
tres mei: quia ille ignis non solum in
extinguibilis sed etiaz est irrefrigera
bilis: cum nihil ibi ad temperamentū
caloris haberi possit. Nam guttam
vnam aque diues ille (Lu. xvj.) petijt
quā habere non potuit: quam etiam
si accepisset nihil sibi penitus valuissz
immo si fontem totum vel puteū vel
maximum fluuium accepisset: nec si
tim illam mortiferam mitigasset: nec
ad modicum incendium temperasset
Dicit enī Augustin⁹ Q̄ tanta est vis
illius ignis q̄ si rotum mare in ipsuz
flueret nec ipsuz ad modicū tempera
ret. Est enī quedaz ignis species que
etiam in aqua ardet: sicut in legenda
sancti Nicolai dicit. Undesi aliquis
damnatorū in mari profundo pone
retur ibi ab igne torqueret.

Sext⁹ ignis est ignis glorificans z beatificās. Et hic ignis est in celo vbi vita est beatorū: nec est aliud q̄z charitas: siue amor: non ad modum vie sed patrie. Nam hic san
ctus ignis in via est paruus: imperfe
ctus z diminutus: sed in patria ē sum
mus z vsquequaq; pfect⁹. Un̄ dicitur
Esa. xxxj. Eluit dom⁹ cui⁹ ignis ē in
syon z caminus in irl'm. Syon q̄ in
terpretat speculator: est militans ec
clesia. In qua charitas est modica: il
li charitati glorie comparata. Sed
irl'm que visio pacis est interpretatur
est celestis curia siue triumphans ec
clesia: vbi est charitas cōsumata z ad
instar camini in sanctoꝝ cordibus in
flammata. O qual'q̄z suauis q̄z ama
bilis q̄z desiderabilis est iste ignis qui
sanctos viuificat: sctōs letificat: san
ctos glorificat: sanctos in bono cōser
uat: z sanctos stabilitat z confirmat:
Quis non deberet velle hoc frig⁹ pa
ti: velle penuria rerum affligi. velle la
boribus premi. z velle se offerente tpe
z oportunitate mori: vt posset aliquā
do hoc vulcanissimo igni succendi. Nō
est hic ignis deuorans: sz conseruās
non affligens sz delectans: non sitim
aque generans: sed perfecte satiens:
solius boni summi desiderij cum sa
tietate: z satietatem cum desiderio ge
nerans. Ad hūc nos pducat christus
Amen Rogem⁹ zc.

Sermo secundus de eodem martyre.

Hne me examinasti z non est inuenta in me iniquitas. Ps. xvj. Inē om
nia elementa ignis maxime est acti
uus eo q̄ plus ceteris habeat de for
ma z minus de materia Et constat q̄
omnis actio est a forma sicē omne pos
se pati est a materia. Unde Jsidorus
dicit q̄ ignis est fortissime actionis
consumens vniuersa que rapit. Cum
enim sit calidus in vltimo quarti gra
dus. nihil eo potest esse calidius: nec
per consequens actiuū eo ampli⁹: im
mo cum omne calidum ab igne habe
atur vt sit calidū (cum id quo vnūqō
qz ē tale z ipsum sit magis tale) ignis
elementum summe est calidissimū: z
p cōsequns summe actiuū: summe con
sumptiuū: sume penetratiuū: z rei q̄n
tūcunq; durissimez cōpacte diuisiuū
z liq̄factiuū. Si nō credis q̄re hoc a
metallis: q̄ cū sint corpa solidissima
z corpa cōpactissima: p actionē tamē

ignis nō solū mollescūt sed penitus li
quefiūt. Attende tū (vt pbs docet) q̄
ignis tres sunt spēs. Ignis lux in sua
spera. Ignis flāma in materia aerea
Et ignis carbo in materia terrea. Ve
rūtamē ignis i carbone ē valde acut⁹
z valde afflictiuus: si fuerit affligibili
a pplicat⁹. Cū igit̄ brūs laurētius fue
rit hoc igne decoct⁹ z craticule suppo
situs prunis adustus, recte potuit di
cere dño. Igne me examinasti. In qui
bus verbis maxime duo facit. Nam
¶ Primo oñdit se esse pbatū p ignis
adurentiā: quā portauit.
¶ Scōo se asserit innocentē inuentū
per ipsam innocentiā: quā fuauit.
¶ Primū fuit indicatiuū sue patiēte
qua sustinuit ardua. Scōm fuit ostē
siuū sue innocētie q̄ fugit mala fedan
tia. In his enī duob⁹ cōsistit perfecta
iusticia sez in aggressione bonoꝝ ope
rum arduoꝝ q̄b⁹ in bono pficimus z
in declinatōe maloꝝ quib⁹ inficimur
¶ Notand̄ ergo p̄mo stat⁹ tolerantie in
quo adustionē sustinuit: cuz ait. igne
me examinasti. ¶ Scōo notand̄ status
innocentie in q̄ vicia declinauit: cū ad
dit. z non est inuēta in me iniquitas.
¶ Dicat ergo sanct⁹ laurentius. Igne
me examinasti. Est igitur hic notan
dum q̄ duplex est ignis, vn⁹ materia
lis. z vn⁹ spūalis. De corporali nihil
in hoc sermone. Sed de spūali aliq̄d
est dicendū ad nostrā instructionē. De
hoc enī dicit dñs Luce. xij. Ignē veni
mittere in terrā z q̄d volo nisi vt arde
at. Spūalis ita q̄z ignis nō ē aliud q̄z
charitas siue gr̄a q̄ peccatoꝝ rubigo
cōsumit: frigus ab aia tollit: duricies
remouet. z ecōtra quedam pulchritu
do inducit. caloꝛe amoris ania inflā
matur z dulcedine q̄dā z pietate mol
litur. Jsta enī oia z ignis corporalis
facit in ferro: z amor spūalis facit in
aia. Jtē attēde q̄ sicut material' ignis
deficit cito nō nutrit⁹: sic z ignis spūa
lis cito deficit nō nutrit⁹. Est igit̄ no
tandū q̄ ad nutriendū hūc sctm ignē
quatuor maxime sunt necessaria.
¶ Primū est pura meditatio cordis.
¶ Scōm est sctā collocutio oris.
¶ Terciū est cōtinuatio boni operis.
¶ Quartū vo būliatio vere mentis.
Miro mō his q̄tuor gr̄a siue amor
nutrit̄ in hoie sez Puris meditatōib⁹
Castis sermonib⁹. Sanctis opibus.
Et humiliatis ceruicibus.

Dico q̄ primū q̄d ad nutrimētū spūalis ignis ē necessariū est pura z sctā meditatio cordis. Sic enī p̄aue cogitatōes hoiem sepant a deo (sicut dī Sapie. j.) sic bone z pure deo vniunt z amore quo vniunt enū
triunt. Cor enī sicut est oim mēb⁹oꝝ
p̄mū et a natura p̄mo pductū: sic est
spūal' ignis siue tot⁹ amoris radica
le subiectū z p̄ncipale domicilij. Un̄
ad sensum videm⁹: q̄ q̄d corde dili
gimus oculis illud libenī inspicim⁹:
z sepe ad illud oculos eleuam⁹: liben
ter de eo loqui audim⁹. libenter ad lo
cū vbi est pgim⁹: libenī brachijs am
pleramur: z oscula illi amoris impri
mim⁹. ergo p̄mū nutrim̄tū castī amo
ris maxime in corde existit: vt sint mū
de affectōes: caste meditatōes: z sem
per deuote cogitatōes. Sequtur ei his
incremētū spūalis ignis sicut ex pice
oleo: z pinguedine crescit materialis
ignis. Sctūs vo laurēti⁹ q̄ sp medi
tationib⁹ sctis se exercebat: z cogitati
ones inutiles respuebat: ideo spūalē in
se ignē oīm tpe augmērabat: z sic illo
tot⁹ int⁹ ardebat: q̄ ex amore ignem
vix suis applicarum carnib⁹ sentiebat

Uere ergo poterat illud dicere. Concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescat ignis. Dū enim corū sctis meditatōibus incalesceret ignis in eo dñic⁹ exardescēbat et suscipiebat nō modicū incremētū. Sed q̄s bodie bona casta munda et iusta cogitat. bodie mundana cogitam⁹ vanis intēdim⁹ imūda ruminam⁹ et ideo nihil caste diligim⁹ q̄ cordibus coinq̄natis nihil ē mūdū sz coinq̄nata eor ē mens et cō scientia. Uñ possum⁹ dicere illud Job xvij. Cogitatōes mee dissipate sunt torquētes cor meū. Cogitatones em̄ male et dissipatōz bonor oim faciūt et ad modū aque ignē deuotōis extinguunt et cor insup cogitātis affligunt ¶ Nāt q̄dā fuit sanct⁹ pī q̄ q̄diu sctis cogitationibus se exercuit et p amorē in dñm exarsit alimētū a deo de celis accepit. Omni ei die sibi panis mūdissimus de celo mittebat. At postq̄ cepit diabolo pulsante imūda cogitare panis missus cepit sordid⁹ apparere. Cū q̄z subuersis oib⁹ cogitatōibus mūdis: sola cogitaret imūda, panis tot⁹ niger et sordid⁹ apparuit et vltra a deo missus non fuit. Sicq̄z factū est: vt q̄ sctā cogitās diuino igne tot⁹ ardebat dū imūda reuoluere corde cepit: ignē quē diu nutrierat mox extinxit Ob hāc causam multi fuerūt phi qui sibi oculos eruerūt vt subtracta sibi videndi materia nulla omnino imūda: sed sola cogitarēt illa q̄ saperēt puritatē.

Scōm q̄ est necessarium

ad spūalis ignis nutrimētū est sancta collocutio oris: siue sanctitas sermonis. Patet enim experientia q̄ sancta verba audita vel p̄dicata miro modo incendūt corda. Nōne vt Jeronimus dicit. exultāt equi in p̄lijs dum vocem clamoris intelligūt. Nōne ad bellū pugiles inflāmant dum boīm clamoribus excitant. Nōne ad pugnaz milites fortiores et fortius agitāt lanceas strictosq̄z mucrones dū voce clamantis p̄ncipis excitant. Nōne et boues et cerui dulabz vocibz cantuū animant. Ergo si tanta est virtus ad cor, da cōfortanda vocū boīm quanta ad corda inflāmāda est vtus verboz spiritualiū. Uñ dī Eccī. xlviij. Surrexit helyas ꝓpheta q̄si ignis et verbū eius velut facula ardebat. Talia fuerunt verba bti laurētij alios inflāmantia: sicut patet in ypolito et alijs quos cō, uertit. Bñ poterat dicere sctūs ypolitus illud Jere. xx. Factus est sermo dñi (supple mihi p̄dicat⁹ p sactū laurētiū) in cor meo: q̄si ig. estu. clau. i os. me. et defeci fer. nō sustinēs. Uerbū em̄ dñi ignis ē et in cor agit: imutat: purgat: etiā innouat. ps̄. Ignis eloquiū tuum vehemēter, et iterū. Eloquiū dñi inflāmauit eū. Uñ Actuū. j. Spūs sanct⁹ apparuit i linguis ignis vt corda intus redderet esse flāmāda. Sed quis bodie loquit dei verba ad bonū ignez augendū. Q̄m frēs potius nīa verba sunt mundana: sunt lasciua: sunt ad malū ꝓuocantia: sunt ad discordias cōcitanda: sunt diuinū ignē extinguēntia. Sed vir linguosus nō dirigēt in terra sicut dicit ꝓpheta. O quāta mala faciūt mala verba. Quid em̄ in hac vita bonis moribz melius. Nōne ad cōponēdos mores ois nobis scriptura est tradita: et ois moralis philosophia. ergo nihil morib⁹ est in vita melius. ergo nihil malis verbis pe⁹ius: Quia vt dicit apostolus. Corrūpunt bonos mores colloquia mala. Bernardus. Leuis est sermo sed grauiter vulnerat. Est enim inquit aptissimū

euacuandis cordibus instrumentum Idem ait. O q̄z velociter currit verbū Unus est qui loq̄tur et vnuz verbū dū modo loq̄tur. et tamē vincit illud verbum dū vno mometo: multitudinis audientiū aures tangit: corda inficit: et animas illoz interficit. ¶ Unde quidam sanct⁹ pater animaduertit q̄ dū quidā fratres de deo loquerent: bon⁹ angelus appropinquabat illis. cumq̄z de mundo angelus fugiebat et diabolus illis approp̄inquabat. Undevere iuxta sententiā Jacobi in cano. iij. ca. Si quis verbo nō offendit hic perfectus est vir. Et hic potes multa p̄dicare de lingua.

Tercium q̄ valet ad

augmentū spūalis ignis est cōtinuatio boni operis. Sicut em̄ materia⁹ ignis nutritur lignis et augetur illis augmētatis: et extinguitur illis ab eo abstract⁹. sic suo modo spūalis ignis nutritur operib⁹ sanctis et crescit illis multiplicatis et deficientib⁹ deficit. Unde in figura huius p̄ceptū fuit Leuitici. vj. Ignis in altari meo semper ardebit: quē nutriet sacerdos: subiciens illi ligna p singulos dies. Altare dei est cor boīs in quo semp ardere debet diuinus ignis: nutritus semp lignis bone operatōis. Est tñ notabile quia dñs docuit hunc sacrū ignez nutriri lignis: nō paleis sed lignis. id est opib⁹ solidis et nō vanis. ¶ Itē ligna ignē nutrientia nō debent esse madefacta sed ficca: quia opera nostra quibus nutritur hic ignis nō debent esse carnalia vel fluida: sed ab omni malo humore siccata, vt sic sint veri ignis nutritiua. Sicut em̄ omne aial perit nisi cōpetēti sibi pabulo nutriat vel si alb venenosus vel sui saluti ꝓtrarius illi detur. Sic spūalis ignis sine opatione bona moritur. i. si ei nulla bona opa apponant. Est igit⁹ viris spūalib⁹ hoc igne ardentib⁹ fortiter opandum q̄ sicut dicit Grego. Amor dei nō est ociosus: opatur em̄ magna: si est. si autem opari rēnuit: amor nō est. Arbor q̄ fructus nō fert eo tpe quo debet: de seipsa testimoniuz ꝓhibet q̄ naturali sibi debito caret. et ideo est digna succidi: et ardēda ignib⁹ tradi: quia hō q̄ nūc rēnuit opari: eterno post mortem tradendus est igni. In quo post q̄z sterit p tot mille milia annoz quot barenule marū oiz: adhuc tantū ibi stare habebit sic quādo incepit et in infinitum magis.

Quarto ad cōseruationē

spūalis ignis requirit vera humiliatio mentis. Sicut em̄ materialis ignis cito extinguit nisi bene cineribus cooperiat. sic spūalis cito euanescit nisi cinere vere humilitatis fuerit coopertus. Species em̄ terre valde sunt redolentes: sed nisi clause teneantur ne respirare possint citissime euanescunt. Sic et vinū fine clausura dimissum respirando fit vanū et vertitur in acetum. Uerū hec omnia diu ꝓseruant si bene clausa teneant Inveteri em̄ lege (Nūe. xix.) oē vas reputabatur imundū q̄ nō habebat operculū Mercator sapiens thesaurū quē maxime diligit non in publico ponit sed quantū pōt abscondit. vina em̄ claudūtur in doliis. frumēta in horreis: poma in cistulis: sed aurum in scrineis vel sub terris. Nam sicut dicit beatus Gregorius. Depredari desiderat qui thesaurum publice in via portat. Ergo manifestū est q̄ ad ignem spiritualē seruandū et augmentandū valet

plurimū sub cinere būilitatis itenere absconsum. Hoc ēm valde eleganter signatū est.q. Bachab.j. vbi sic dicit Qx sacerdotes acceptū ignē de altari occulte absconderūt in valle vbi erat puteus altus. Ille amorē suū in valle sine in alto puteo abscondit: qui eum quātū pōt operit cinere būilitatis. Ūñ notabile ē qđ dicit ibidē. q̄ postea requirētes absconsum ignem: nō supplē ignē exurentē vel deuorantē: sed inuenerūt aquā crassam impinguatā q̄ in ignē magnū excreuit: z omne sacrificiū cōsumpsit: qz amor celat9 crescit et tm̄ subtilissima cordis incēdit: vt fiat deo in sacrificium laudis. Btūs ergo laurētius amorē quo tot9 ardebat et opa q̄bus ignē nutriuit sp optima meditando: sp optima colloquēdo: sp optima opando: z sp de se vilia sentiēdo in se pfectissime habuit. Propē qđ in tantū amor ei9 excreuit in corde vt vix sentiret ignē qui exterius ardebat in corpore. Ūñ z dicebat decio. Assasti miser ex vna pte: gira aliā z māduca. Hoc etiā igne tot9 accēsus damabat post btm̄ sirtū papā. Quo pgrederis sine filio pi tē. Quid inqr i me displicuit p̄nitati tue. Nunqđ degenerem me pbasti. Expire certe tē. Cui ep̄us. Nō ego te desero fili sz matora tibi debent p fide xp̄i certamina. Nos quasi senes tē. Lege vtriusqz seti historiā: et diligēter eas p̄dica. Rogem9 ergo tē.

De sancto bartholomeo apostolo. Sermo primus.

Amice ascende superius Luce. viij. Docet tullius z valerius maximus q̄ amicicia ꝓpinquitati pferr: eo q̄ ex ꝓpinquitate remouen amor pōt: sz ex amicicia nunq̄. Sepe ēm ꝓpinquus odit ꝓpinquū: sed nunq̄ amic9 amicū Unde cōcludit tullius q̄ oib9 reb9 humanis est amicicia ꝓponenda. Dicit quoq; Valerius q̄ amicicie bonū nō est a quocūq; facile assumendū: sed semel assumptū nūq̄ est deponēdū: q̄a qui semel sit amic9 est om̄i tpe diligēdus. Est igit bō p̄mo pband9 anteq̄ sit in amicicia assumendus: z cum non sit probandus in prosperis: probandus est in aduersis. Amicū ēm se oñdit q̄ in aduersis amicū nō deserit. Ūñ dr Eccl. vj. Si possides amicū in tēptatōe posside illū: z nō facile credas ei. Non est ēm credēdus amic9 q̄ būficijs emit: quia būficijs cessantib9 amicicia diuidereturr: eo q̄ tales oīes amici fortune sunt nō psone. Ūñ phi. lippus rex macedonū litis arguit filiū alexandrū q̄ illos sibi amicos cē crederet q̄s būficijs cōparasset. Seneca Ego amicū quero cui seruiā: p q̄ mori valeā: nō a quo munera villa recipiā Nā qui in amicicia nō amicū sz sua cōmoda pensat: nō bñ cogitat q: sicut cepit sic desinet: z cū amicū viderit afflictum: discedit. Amicicia ēm vt dicit Amb. Uirtus ē z nō qu9 p9. Non ēm debem9 amicicia contrahere cū diuite q: diues ē. sicut Seneca docet. Quia sicut mel muscę sequunt: cadauera lupi: frumenta formice: sic z falsi amici pdā sequunt: nō hominē: sed fortunā potius q̄ psonā. Ūñ Boeti9 dicit. Qx quem fortuna facit amicū: infortunio facit inimicū. Uerus ergo amic9 bartholome9 fuit q̄ xp̄o nō diuiti sz summe pauperi se cōiūxit: nō solū sequēs eū in psperis sed potius in aduersis. Ūñ bñ dicit et xp̄s. Amice ascēde superius: q̄si el diceret: q: p me siue causa mei elegisti esse inferius: nūc tanq̄

pbatus iā amice ascende supius. Reges ēm anteq̄ tradāt stipēdia militibus: pri9 quales sint exp̄iunt in bellis Dign9 ēm est donatiuo q̄ fortiter pro dño cerrat in bello. In verbo q̄ p̄missō a duob9 sctūs ap̄lus cōmendatur.

¶ Primo ab excellentia meriti quo refulsit. ¶ Scōo a sublimitate p̄mij qđ assumpsit. ¶ Primū respicit statū hominis gratiosum: q̄ merita cumulant.

¶ Secundū respicit statū bois gloriosum: quo p̄mia ꝓdonātur. In hijs ēm duob9 summa pfectio hois cōsistit. Primo si clareat meritis in eccl̄ia militante. Scōo si doteť p̄mijs in eccl̄ia triumphāte. ¶ Notat ergo primo dignitas meritorū quib9 ap̄lus fulsit in via: cū dr amice ¶ Notat scōo sblimitas p̄mioꝝ quib9 est coronat9 i p̄tria: cū infert ascēde supius. Circa ergo verā amicitiā est norandū q̄ ad eā ostendendā ad psens quattuor requirunt.

¶ Primo vt sit in amicis cōis cōtemptus oim vitiorū.

¶ Secūdo cōmunis amor omnium diuinorum.

¶ Tertio cōmunicatio oim secretorū.

¶ Quarto vo cōmunis p se ipsis tollerantia tormentoꝝ. Tūc ēm est amicicia vera si amici cōiter mala refugiant: si bona cōiter faciāt: si cōsilia sibi cōicant: z si p se mutuo cōiter mala sustineant.

Dico qđ primū vnde pbatur amicicia esse vera: est cōis cōtemptus oim vitiorū: z oim impedimētoꝝ q̄bus homo pōt impediri ad bonū. In malis ēm nulla pōt esse amicicia: qz vt Tull9 z Aug. docēt. Amicicia est diuinaꝝ hūanarūq; rerū simul cum beniuolētia z charitate ꝓsensus. Unde ex ꝓa amicicia due volūtates quodāmodo fiūt vna sz in omni nolito z volito ñ malo sz bono. ¶ Ūñ narrat Valeri9 q̄ duo erant amici quoꝝ ad malū vn9 alterū inuitabat. Cumq; ille nō assentiret: ille ait. Quid necesse est me te habere amicū postq̄ que tibi dico nō facis. Cui ille sapiēter respōdens ait. Immo qđ mihi necesse est amice te amicū habere si me p te oporteat turpia agere. Igit in amicis cōis debet esse cōtempt9 oim maloꝝ: oim turpiū: immo oim impedimētoꝝ siue oim mūdanoꝝ: quib9 impedimur ad bonū: z allicimur ad malū. Quia inter xp̄m z būc sctm̄ ap̄lm vera amicicia fuit: qz qđ xp̄s ꝓtēpsit etiā ap̄ls dereliquit. Ūñ nō solū pctm̄ sz z totū mundū pfecte dimisit. Sciebat ēm se nō simul esse posse amicū xp̄i z mūdi. Ūñ dicit Jac. iij. Qx amicicia h9 mūdi inimica est deo. Et inqr. Qui voluerit esse amic9 huj9 seculi inimic9 dei cōstituit. nullū ēm medium vl amic9 erit xp̄i vel mundi. Nemo ēm pōt duob9 dñis seruire, i. mundo z xp̄o. Quare: Qr sunt eis volūtates contrarie. preceptiones cōtrarie. pbitiones ꝓtrarie. Mund9 inducit ad gulā. xp̄us ad sobrietatē. Mund9 ad luxuriā: xp̄us ad castitatē: Mund9 ad superbiā: xp̄us ad humilitatē. Mund9 ad auariciaz: xp̄s ad paupertatē. Mund9 ad inuidiā xp̄s ad charitatē. Ergo dū duo cōtraria immediate se habentia sim̄l circa idem esse nō p̄nt: nemo sit̄ eē pōt amicus xp̄i z mundi. Aplus q̄ vt ver9 dei amicus esse posset: mūdo z omnib9 vanis libellū repudij tradidit: z xp̄o toto corde adhesit. Ūñerat de dicentib9 illō Mat. xix. Ecce nos reliquim9 oia Aug. ēm dicit. Dñs oia bona tpalia cōtempsit vt cōtemnēda esse oñderet. et oīa mala sustinuit: vt sustinenda

Universidad de Deusto
Biblioteca

esse docerer: vt neq̄ in illis quererer felicitas, nec in istis vlla timerer aduersitas. Et dicit. Patīn est amare q̄ xp̄s p̄rempsit: z fugere q̄ ipe sustinuit O q̄s hodie in hoc sequit xp̄m vl' ei⁹ apl'm: immo q̄s est q̄ non sequit toto corde tp̄alia ista bona: z nō fugiat tē/ palia mala, Null⁹. Immo vita nr̄a est omnino vite xp̄i cōtraria: z ideo cum sancto apl'o ei⁹ nō sum⁹ amici sed hostes z inimici: nō serui dei sed mundi z dyaboli. ¶ Orabat semel pater Frā cisc⁹ cui⁹ seru⁹ eēt sibi postulās reuela/ ri. Ad quē de celis vox facta ē dicēs. Francisce: q̄n diuina meditaris: diui na loqueris: z fm me operaris: seruus tunc meus eris. Cū aūt his contra ria operaris: alteri⁹ seruus efficeris: quē meo ore noiari dign⁹ vt q̄ non eris. Tunc sanct⁹ ait. Et ego dñe sp̄ me alterū hoy trium spondeo factu/ rū: vel de te meditari, vel de te loqui: vel aliquid p̄ter te operari. Eleniens ergo ad fratres ait, Fratres talia a deo audiui: talia illi p̄misi: nolo vt vos p̄ mittatis: sed rogo vt semp alterū bo rū triū facere studeatis: vt serui dei ee possitis. Sz q̄s mundanoy hoc facit Quid auari nisi de pecunia: q̄d vani nisi de gula z luxuria, q̄d superbi nisi de dignitatibz z gl'ia: meditant: loquun tur z opant. Ergo oēs isti nō sui xp̄i sed sui dyaboli esse p̄bant. A quo eīn q̄s superatus est eius z seruus est: sicut apl'us Petrus docet. ij. Pe. ij.

Secundū vñ probat

amicicia esse vera: est cōis obseruantia diuinoy. Est eīn officium vere amici cie idem velle, z q̄ in reb⁹ diuinis dñi cisq̄ p̄ceptis nulla sit diuersitas volū tatū. Vera igit amicicia inter xp̄m et suū apl'm fuit: q: sicut dñs nō venit su am facere voluntatē: sz p̄is: sic z apo stol⁹: nihil sibi de p̄pria voluntate rett nuit sed corporaliter diuinis p̄ceptis se subdidit. Audiebat eīn dñm Jobē nis. xv. dicētē. Vos amici mei est⁊ zē Si eīn amicoy est idē velle z idē nol le. ḡ quicq̄d vn⁹ mandat alter obser/ uat. Et q̄d mirū si hoc de apl'is verū est: q̄ fuerunt xp̄o intrinsi: z in ei⁹ amici cia p̄cipui: q̄n ō: Actū. iij. Q oīm credentiū erat cor vnū z aia vna. Nā z ipe Aug⁹ dicit se habuisse amicū de quo videbat sibi q̄ licz duo haberent corpora: anima erat eīn vna. Nec mi rū si tanta pōt esse vnitas xp̄ianoy se charitate amantiū: cū amor cōis tan tam vnitatē possit facere paganoz: z vt dicank inter se esse vnū. ¶ Nā post q̄z Alexander rex macedonū regē Da riū deuicisset: z regnū p̄sayx suo dñio subiugasset: z ad quēdā locū vbi erat mater Darij deuenisset: illa quendaz militē videns quē p̄ter eleganciā for me z magnitudinē p̄sone Alexandrū esse credidit: ipm tāq̄ regē salutauit. Cum q̄z audiret q̄ ille quē salutauerat rex nō esset: timens: verba q̄rebat qui bus se excusaret. Cui rex. Nihil est q̄d in hac re debeas formidare: q: z b ale xander est z ego sum id q̄d ipe est: ḡ si tanta potuit esse amicicia paganoz: se cōi amore amantiū: quanta cū xp̄o fuit amicicia apl'oy: q̄s diuin⁹ amor totaliter transformauit in xp̄m. Omnia ḡ seruauit Bartholome⁹ que euz obseruare voluit xp̄s. Sz q̄s est xp̄o amicus nisi q̄ diuina obseruat man/ data. Vñ cōq̄rit dñs p Jere. ij. cap. di cens. A seculo cōfregisti iugū: z diri/ sti nō seruiā. Quis nō q̄fregit quicq̄d in baptismo promisit. Quis p̄nia di gnus: z nō prius abicit quā assumpsit Quis nō diabolo vl'mōo plus q̄z xp̄o

obedit. Ergo non sum⁹ fratres amici xp̄i sed poti⁹ dyaboli siue mundi

Terciuz vñ probatur

amicia esse vera est cōicatio animoy siue oim secretoy. Cōstat eīn q̄ amor est vita cordis: sicut Hugo dicit. Er/ go q̄ alteri dat amorē suū: dat illi per sōs z cor suū: sed cor hois est celariū cōtinens omne secretū. Ergo cū ami/ cus det amico cor suū: nihil ex oīnib⁹ tenet illi celatū. Ergo vbi est amicicia siue mutua donatio cordiū: ibi est cōi catio oim secretoy. Cū igit inē apl'm z xp̄m fuerit mutua donatio animoy fuit z inter eos cōicatio cōsilioy. Vñ dñs Jobis. xv. dicit. Jaz nō dicā vos seruos sed amicos: q: seruus nescit q̄d faciat dñs ei⁹. Vos aūt dixi amicos q: oīnia que a patre meo audiuo, fe, vo bis. Sz quis hodie xp̄i amic⁹: vbi sūt hodie quib⁹ pādenk diuina secreta: vbi sunt hodie diuina miracula: vbi p̄pha cui hodie pādank diuina secreta. Vñ pōt hodie dicere cū p̄pha religio xp̄ia na. Signa nr̄a nō vidim⁹: iam nō est p̄pheta: z nos nō cognoscet amplius Et illud Tre. iij. Prophete nostre nō inuenerūt visionē a dño. Quis hodie iuxta apl'm cognouit sensum dñi: aut q̄s cōsiliari⁹ ei⁹ fuit. Sz quare o fra/ tres hec oia: quare sic exclusi sum⁹ a dñi nostri p̄sentia. Nunq̄d nō sunt in eccl'ia dei q̄ digni eēnt hac gr̄a Sūt q̄dem plurimi sz ab hac gratia exclusi sunt p̄ter pctā ppli. Nō sum⁹ fratres mei hac gratia digni: q: non sum⁹ dei amici sed poti⁹ inimici. Quis rex si sa piēs sit secreta sua cōsilia publicat ad uersar⁹ios. Nā z animalia bruta vias suas q̄ntū possunt suis hostib⁹ celant intantū vt leo cauda sua vestigia de/ struat: ne q̄ vadat venator p̄pendat. Ler⁹ canē latere volens salt⁹ mutat z nūc ad dextrā nūc ad sinistrā saltat: vt sic canē sequentē se fallat. Ergo nō est mirū si sapētissim⁹ dñs nobis sua consilia celat cū nos hostes suos esse perpendat.

Quartū z certissimuz

signū q̄ p̄bat amicicia esse vera: est si vnus p̄ alio mala pati nō refugiat: sz vn⁹ p̄ alio ad patiendū se offerat. Ta lis revera amicicia fuit inē xp̄m z hūc sctm apl'm: q: xp̄s p̄ illo se obtulit: et apl's versa vice p̄ xp̄o se impēdit. Xp̄s totū cor p⁹ suū crucifixorib⁹ flagellan/ dum dedit, sed Bartholome⁹ in ma nibus hostiū cordū dereliq̄t. Ad literā eīn excoriat⁹ fuit: qō nō sine graui do lore fieri potuit. Sciebat eīn dñm di xisse: illō Luc. xij. Dico eīn vobis ami/ cis meis ne terreamini ab his qui oc cidunt corp⁹ z post hoc nō hñt ampli us quid faciant: sed poti⁹ eū timete q̄ post q̄z occiderit: hz ptātem aniaz mit tere in iehennā. Nō est hmōi timenda mors corpis q̄ ō necessitate veīr. Sz morū timenda est iehennal' que sicut est importabil': sic est ineuitabil' z etiā eternalis. O q̄z bñ q̄z feliciter nati q̄ vitā hanc tp̄alē aliq̄n necessario peri/ turā p̄ xp̄o ponerent in ruinā: p mor/ te fugienda eternaz vita acquirenda ppetua, Sed hodie hec vera amici/ cia penitus recessit ab aula. Non est eīn qui p̄ xp̄o velit pati: non dico su/ spendium: non eculeum nō diruptio/ nes ossium: vel morsus bestiarū: sed nec durum verbū: immo nec aliq̄ō le siuū. Vñ dicit dñs p. p̄pheram. Amici mei z p̄rimi mei aduer. me zē. O stul ticia xp̄iana: z amicicia falsa: sb xp̄ia/ no nomine paliata: q̄sb pelle ouis lupi/ nū aim ger⁊. Quid fraudulēt xp̄ianū

esse te asseris z christū non imitaris? sed potꝰ in suis membris cū psequeris. Oēs dereliquerūt me dicit dñs z factus sum sicut q̄ colligit racemos pꝰ vindemiā: sic ōr Mich. vij. ¶ Narrat Amb. q̄ duo fuerūt ꝓbi q̄ inter se de morte contendebant, vnusq̄sq; pro alio mori volebat. Narrat z Macrobius q̄ multi fuerūt serui z pagani q̄ p dñis suis tpalibus se tradiderunt morti. Ergo fratres mei quanta cōfusio nobis esse debet q̄ sumus fideles: nolle p illo mori vl̄ p eo modicū pati: q̄ p nobis affixus est cruci. Aplūs tradidit p illo corū z nos pati nō possumꝰ vnū verbum. q: g̃ sic xp̄i fuit aimi, cus: iō audire meruit. Amice ascende superi⁹. Nam ascendit

¶ Primo ad dignitatē aplici officij.

¶ Scōo ad excellentiam singularis martirij.

¶ Tercio vo ad sublimitatem excellentissimi premij.

Uñ poterat dicere illud Can. vj. Ascēdam in palmā z appbendā fructꝰ ei⁹ Palma est arbor alta: arbor pulcherrima: omi tpe folijs adornata. Arbor victorie signatiua, z arbor diuturna. Arbor fructu dulcissima. Sic z vita illa beata ad quā hodie ascendit aplūs obtinendā Est altissima q̄tū ad locū p̄ celū empireū. est pulcherrima: vita p̄tinua: decorata p̄ter aspectū si, ue visum. Est victoriosissima: q: nūq̄ vlla pugna cōcussa p̄ter cōtinue pacis effectū. Est immensissima nullo tpe finiēda p̄ter eternitatis bonū. Et ē fructu dulcissima p̄ gustū. Quid ergo ē q̄ tantū bonū nō cupim⁹. Quid est q̄ nosipos in mortez p hoc sūmo bono ñ tradim⁹. q̄d ē q̄ oia mōi bona p eo obtinēda nō dam⁹. Stultissimi mercatores sum⁹ q̄ dam⁹ p plūbo argentum. p auricalco aur. immo p bono transitorio: bonū sūmū. Nō talis fuit mercator apl's: q̄ p hoc mercando nō solū bona tpalia dedit: sz scipm impēdit: z iō sic ascendere dignꝰ fuit.

Sermo secundus de eodem apostolo.

Posuisti domīe su p per caput eius coronaz tc. Ps̄. xx. Triplex corona legit in scptura. Una aurea. Altera stellea. Tercia vo lapidea.

¶ Prima corona dat virginibus

¶ Scōa datur predicantibꝰ.

¶ Tercia dat martiribus

¶ Dico q̄ prima corona que dat virginibus ōr aurea. Aurū em̄ p̄ suaz puritatē z speciositatē z incorruptibilitatē: significat incorruptionē: virginitatē siue carnis integritatez. Et de hac corona ōr Eccli. xl vj. Corona aurea sup caput eius. ¶ Scōa corona q̄ ōr stellea dat̄ p̄dicatoribꝰ. Stella em̄ p̄ter suā luminositatē p̄dicatā signat veritatē: z sicut stella est deuiantiū directiua: sic veritas p̄dicata est erranti um illumiatiua. Et de hac corona ōr Apoc. xij. In capite eiꝰ corona stellaꝝ duodecim. Duodecim stelle q̄bus corona cōponit̄ sunt duodecim p̄dicatores p̄ stellaꝝ q̄ in sermonibꝰ de eōi aplorū ponunt̄. Quere ibi z lege sermōes.

¶ Tercia corona q̄ dicitur lapidea datur martiribꝰ z p xp̄o patientibꝰ. Haz lapis p̄ter suā soliditatē signat patiētie firmitatē. Dyabolꝰ ei q: impugnat p̄ concupiscentiā: supat a virginibꝰ per virginalē mūdiciā: q̄bus reddit̄ corona aurea. Item q: impugnat p fallaciā: vincit̄ a p̄dicatoribꝰ p veritatē sciam p̄ter qō dat̄ eis corona luminea. Item q: impugnat p violētiā: vincit̄ a martiribꝰ p tormentoꝝ sustinētiaz: p̄ter qō dat̄ eis corona lapidea. ¶ In prima corona coronātur actꝰ cōcupiscibiles: cuiꝰ est carnis desideria frenare. ¶ In secūda corona coronant̄ actꝰ rōnales: cuius est errātes instruere. ¶ In tertia corona coronant̄ actꝰ irascibiles: cuiꝰ est ardua viriliter tolerare. Hac triplici corona btūs Bartholomeꝰ ē coronatꝰ in pria. Quia corona aurea eo q̄ vt credit̄ virgo fuit: z corona stellea q̄a p̄dicator optimꝰ fuit: z corona lapidea: q̄a martiriū fortiter tolerauit. Bene g̃ de eo dicit̄ Posuisti dñe tc. Et notabiliter dicit. Coronam de lapide p̄cioso quo iaz dicta triplex corona patenter est designata. Nam lapis p̄ciosus habet ad modū auri incorruptibilitatē sic̄ patet in admātē: p qō intelligit̄ virginitatis integritas. Itē lapis preciosus hz luminositatē: sicut ptz in carbunculo aperte. in quo intelligit̄ predicatiōis veritas. Ulteriꝰ patet q̄ lapis preciosus hz soliditatem. in quo designat̄ patientie firmitas. Ergo vere z p̄ij̄ssime ōr de hoc sctō aplo. Posuisti dñe sup caput tc. ¶ In quo verbo maxime tria notant̄.

¶ Primū ē sublimitas ex pte donāt̄.

¶ Secundū est idoneitas ex parte recipientis.

¶ Terciū est p̄ciositas ex pte muner⁹.

¶ Nā primo notat̄ in cōferēte sublimitas siue liberalitas: cū ōr. posuisti domine. ¶ Notat̄ scōo in accipiente idoneitas siue dignitas: cū infert. in capite ei⁹. ¶ Notat̄ tercio in munere p̄ciositas: cū adiūgit̄ coronā de la. p̄cioso. Uerū q: multa dixi de corona: q̄ oia aplo sūt cōuenientia: Cōuertam⁹ sermonē ad instructionē nr̄am. Nos ei pauci sum⁹ q̄ has coronas accipim⁹. q̄a pauci sunt hodie virgines: pauci boni p̄dicatores: z nulli q̄si martires. Unde plorantes cū Jere. possum⁹ dicere illud Treñ. vltio. Cecidit corona capitis nostri. ve nob q: peccauim⁹. ¶ Est igit̄ hic notandū q̄ triplicē coronam mō portam⁹ quā nō portauit sz ꝓpter iecit apostolus.

¶ Prima est corona lasciuie: qua carne z mente inficimur.

¶ Secunda est corona auaricie: qua ad terrena deprimimur.

¶ Tercia est corona superbie: qua in vanum erigimur.

*Primā coronā nobis imponit corp⁹ inficiens. Scōam mund⁹ deficiens. Sz terciā dyabol⁹ fallens vl̄ decipiēs

Dico q̄ prima corona q̄ coronata est a carne ē corona lasciuie quā serui ventris z carnis sibi tota die imponūt. Ad hoc em̄ videm⁹ q̄ fui sui corpis sibi ad modū corone serta faciūt de floribꝰ siue rosis. Unō dicūt illō Sap̄. ij. Coronem⁹ nos rosis antez̄ marcescant: q: eoꝝ coronet mane sunt vires: sero sicce: mane redolētes: sero fetide. mane speciose: sero appēt nulle. Sic em̄ habet Esa. xl. Omnis caro fenū z oēs gl'ia eiꝰ q̄si flos feni. exiccatū est fenum: z cecidit flos. g̃ corona siue gloria carnis ē sicut gl'ia feni vel floris: que mane sunt pulchre: sero vo sicca vel nulla. *Prophete. Fiāt sicut fenū tectoꝝ qō priusq̄ euellat exaruit. Job. xiij. Hō natus de muliere. Ecce fragilitas. Breui vitpe. Ecce vite modicitas: replet̄ multi. Ecce vite calamitas: q̄ quasi flos egredit̄ z cōterit̄: z fugit velut vmbra Ecce vite nostre vanitas: z nunq̄ i eodez statu pmanet: ecce stat⁹ varietas z mutabil' p̄s. Mane sicut herba flo,

reat ꝛ transeat: vespere decidat: induret ꝛ arescat. Quid ergo hō carnal' in corona vanissima' gl'iar'. Quid de tā ta varietate letar'. Nōne vides ꝙ cū stent celestia' corpa: quorū uor elementa stent metalla: multa q̄ talia: tu vo tor⁹ van⁹ vt vmbra velox⁹ transis q̄ vmbra vel herba. Nā Nero imperator ꝙ totus fuit seruus carnis: impudice seruiens lasciuijs: sepe ferens serta de rosis. dū vanitatē hoim carnalū nō agnouit: dū se diu regnare posse credidit: iudicante deo quē esse nō credidit: manu ꝓpria fustem ꝑ ventrē transfodit. Hanc coronā sibi nō apl's sz coronā potius castitatis imposuit que (sicut dicit in legenda sancte Cecilie) nunq̄ marcesceret.

Secunda corona qua

coronantur a mundo est corona auaricie: qua coronant diuites omnes: mūdiq̄ amatores. Unō scribit Jere. xlij. Dic regi ꝛ dñe atrici: humiliamini ꝛ sedete q: de capite vro descēdet corona gl'ie vestre. Hec est illa corona q̄ quis pingit: coronat⁹ in rota fortune. Naz q: rota semp volvit nec ad momentū stare ꝑmittit: dū ad summū ꝓuenitur descēdere cogit. Et hec est optima rō: q: nec in ꝓsperis est' gaudendū nec in aduersis est desperādū: q: dū rota stare nō possit: sepe q̄ im⁹ est ascendit. et q̄ summus est vsq̄ ad ima descendit. Unō scribunt hi versus in rota fortune. Nā q̄ in summo est dicit, Glorior elatus: descendo mortificat⁹. Itē ali⁹ q̄ in imo est dicit. Infim⁹ ecce premor rursus ad astra vehor. Hoc est ei vnū de illis. Un Eccl's. x. sapiēs Salomō mirabat. Qui videbat seruos ambulantes in equis ꝛ dños sup terrā. Et illud etiā cuz dicebat (idē. xiij.) Interdū de carcere ꝛ cathena q̄s ꝓsurgit ad regnū ꝛ filij regni inopia ꝓsummunt. Nunq̄d nō tp'ibus nr̄is reges ꝓncipes ꝛ barones sr̄ detecti. ꝛ viles ꝛ būiles exaltati pauper ditati ꝛ diuites pauper sunt effecti. ¶ Probat em̄ Valeri⁹ maxim⁹ multis varijs q̄z exemplis in vno eodemq̄ statu neminem posse stare. Quia bi mores fortune sūt hos deijcere: illos eleuare: summa imis ꝛ ima summis euertere. Un̄ dicit q̄ quidaz romanoꝝ tyrannus bonis oib⁹ fuit plen⁹ ꝛ in omnib⁹ videbat' futunatissimus. Nā omne qđ desiderabat sibi veniebat sic̄ volebat: ita ꝙ velle sibi essz quasi efficere. Nāz semel (vt dicit) quē dā annulū sibi charissimū in mare ꝓiecit ad videndū si sibi fortuna mutaret aspectū quē ꝓtinuo recuperauit: qz capto marimo pisce q̄ annulū deglutiuit: annulū ei restituit. Sz fortuna hec sic grata in ꝓncipijs nō sic ꝑseuerauit sed faciem eidē mutauit qm̄ ea ꝑtū a ꝑfecto regis cū cruci affigi fecit. Un̄ cōcludit idē Valeri⁹ cōtra diuitiarū fortunā loquens. Laduca nimiū ināt ꝛ fragilia ꝛ puerilia sunt hec tpalia bona que subito aduenūt: subito q̄z recedunt: ꝛ in nullo loco: nulla q̄z ꝑsona stabilib⁹ radicib⁹ fixa cōsistunt. sed illos quos in sublime aliqū' extulerunt improuise recessa destituros in miserabilē ꝓfundū demergūt. ¶ Ob quā cām narrat ꝙ rex q̄dam sapiens fuit cui dum corona regia esset oblata vt capiti suo imponeret eā, ille eam manu diu ꝛ cōsiderasse ꝛ tandē dixisse. O corona magis nobilis quā felix quā si q̄s vere cognoscat q̄z mult' curz multisq̄z ꝑcul' ꝛ miserijs plena sit: nec humi q̄dē iacentē tollere vellet. Hec ergo omnia dum apl's consideravit: ꝓpter xp̄m omnia dereliquit ꝛc.

Tercia corona qua a

dyabolo coronamur est corona superbie. Ipse em̄ dyabol⁹ est rex sup oēs filios superbie. Sicut dr Job. xlj. Hec em̄ corona tota est vana: super vano fundata. ꝛ iō sp est ruine parata. Domus em̄ alta nō in petra sed in arena fundata sp minat ruinā: ꝛ tāto maior est quanto sitū obtinet altiorē. Quāto em̄ lapis a loco sublimiori cadit tāto eius casus est grauior. Cū ḡ corona superba ꝛ temporaliter alta sit semp ad ruinā parata nullo modo est appetenda. Naz de hac corona Esa. xxviij. sic dr. Ve coronē superbie ebrijs effraim ꝛ flori decidenti gl'ie exaltationis ei⁹. Quasi dicat Ve eternum erit superbie coronantis: cum corona talis sit sicut gl'ia floris ad modicū decidentis. vñ statim subdit ibidem. Pedib⁹ cōculcabit corona superbie ebriorum effraim. Et erit flos decidens gl'ie exaltationis eius. Propter qđ damnati dicunt illō Sap̄. v. Quid nobis ꝓfuit superbia. Multū ꝛ in tpe brevi Alexāder se erexit sed subito dum non credidit velut fumus evanuit. ¶ Julian⁹ apostata intantum ascendit ꝙ contra christum dei filiū se erexit: sed dum vincere persas credidit: a milite inuisibiliter vi / ctus fuit. Et dum cōfirmari in regno sperauit in quo tm̄ imperauerat tribus annis: tunc subito lancea perforatus interijt: ꝛ vellet nollet ꝙ xp̄us de eo triūphauerit ore maledicto confessus coram hominib⁹ fuit. Propterea sanctus apostolus coronam superbie procul iecit: ꝛ dum coronaz humilitatis accepit: ad regiū ꝛ celeste dyadema sublimari promeruit: vt de eo propr̄ijssime dici possit. Posuisti domine super caput ei⁹ coronā de la. ꝛc. Quā ꝛ nobis prestare dignet ꝛc.

De exaltatione sancte crucis Sermo

Exaltabo signū meū Esaie. xlix.

Crux dominica q: ex tactu dñice carnis fuit sanctificata: in qua ꝛ facta est redemptio nostra: in multis extitit exaltata. ¶ In dñica passione ꝓmo ꝛ principalit'. Nā qñ dñs Jo. xix. Baiulans sibi crucē: eam sup humeros suos eleuauit: ꝛ tandē ipe sup eaz ascēdit. Nōne valde exaltata fuit quā altissim⁹ sup se portauit. Un̄ dicit' cruci. Flecte ramos arbor alta. Et dominus Ezech. xvij. predixit. Ego dominus exaltaui lignū humile. Vere (sm Aug⁹.) lignū crucis extitit exaltatum qñ lignū qđ erat latronū patibulū: factū est regale vexillum: ꝛ transiuit ad frontes imperatoꝝ. ¶ Scđo crux fuit exaltata in apostoloꝝ predicatiōe qñ per totum mundum gloria crucis diuulgata est. Unde ꝛ dicebat Apostolus. j. Corinth. ij. Nihil iudico me scire inter vos nisi Jesum xp̄m ꝛ hūc crucifixum. j. Corinth. j. Non inquit veni ad vos in sapientia verbi vt evacuetur crux christi. ¶ Tercio fuit exaltata in sua inuentione ꝓpter ea que facta sunt tunc miracula. Lege hystoriam. ¶ Quarto fuit exaltata in victorie collatione. ꝛ in huius signi ostensione ipsi Constantino: cuiz dictum est Confide in hoc signo vinces. ¶ Quinto fuit exaltata hodierna die in eius recuperatione ꝛ victorie collatione ꝛ in miraculorum multorū operatione Lege hodiernam hystoriam. ¶ Sexto est crux exaltata infidelium devotione: eo ꝙ ab oib⁹ adoret. ¶ Septimo

Universidad de Deusto
Biblioteca

exaltabit crux xpi in die iudicij: qz vt dicit. Hoc signū erit in celo cum dñs ad iudicādū venerit. Bñ igit z ꝓprie dictū est ad ppl'os, exaltabo signū meum. ¶ In prio notat crucis nobilitas quā ex tangente ꝓtrahit. ¶ In secūdo crucis potestas quā in signis ostēdit. ¶ Notat ergo primo excellentia singl'aris: cū dicit. signū meū. ¶ Notat secundo reuerentia ppl'aris: cuz addit. exaltabo ad ppl'os. ¶ Est igit hic notandū q̄ ꝓter illa beneficia p crucez nobis ab antiquo collata magna nobis tota die exhibent beneficia plus q̄z vlla exprimi possit lingua: vel scribi valeat vlla carta.

¶ Nam ꝓmo crux xpi est signū oberrantib⁹: ad semitā reductiuū.

¶ Est secundo signū penitentib⁹: gratie collatiuum.

¶ Est tercio signū pugnantib⁹: impotentie firmatiuum

¶ Est quarto signū proficientib⁹: intelligentie directiuū.

¶ Est quinto signū diligentib⁹ misericordie ꝓmissiuū.

¶ Est sexto signuz morientib⁹: ab hostib⁹ defensiuum.

¶ Est septimo signū quenientib⁹: ad gloriā inductiuū.

Dico q̄ crux cristi prīmo est signū reclamatoriū q̄ falcones reuocant ad manū. In b̄ tū signo ad modū aucupis nō posuit dñs carnē alienā sz ꝓpriā: ꝓprio sanguine rubricū dā. Sz prochpudor qz auis extranea vocata suo reclamatorio venit: sz hō vocat⁹ reclamatorio xpi sepenō venit: ad modū saturi accipitris: q̄ vocat⁹ redire ptēpnit. De b̄ signo pfugos reuocante ꝺr Esa. v. Leuauit inq̄t dñs signū in natio. z ꝓgrega. pfugisti. Qui erāt pfugi nisi q̄ ad modū filij pdigi ierant a deo peccādo elongati. Sz hi ad viā sunt reducti: crucis signaculo reuocati. Nōne hoc est signū q̄ carceres fracti: celi apti sunt. Nōne hoc est signuz q̄ sunt leprosi mundati: paralitici erecti: demones effugati. ceci ad lumen reducti. z ad vitam mortui reuocati. Hec em̄ oia p crucē fuerūt z sunt coꝛporaliter facta: z fiūt spūaliter ꝓtinue in ecclia. Ergo fratres si deuiam⁹: b̄ tanto signo reuocati redeam⁹. Nāz agnicul⁹ si ī grege errauerit: mox audita q̄ si quodā signaculo voce matris morsignū agnoscit z ad eā ꝓtin⁹ redit Restat g̃ q̄ crux est signū ad semitā reductiū.

Secundo crux est signū penitētib⁹ gr̃e collatiuū. Signū ei crucis dñice signū est indulgētie. Si ei dñs p suis crucifixoꝛib⁹ voluit crucē pati: Quid factū ē hoi penitere volenti. Etm̄ de filio ꝓdigo Lu. xv. Unꝺr Gen. ix. Ponā arcū meū in nubib⁹ z erit signū fedꝰ inē me z inꝛ ter. z nō erūt vltra aq̄ diluuij ad delendū omne carnē. Quid est arc⁹ in nube nisi xp̄s in cruce. Arc⁹ g̃ ille celestis qz bz cornua versus terrā ꝓpter q̄ nō est tēsus ad eā feriendā signat pacē z gr̃am. Xp̄us g̃ cū in cruce extendit trāsuersaliꝛ bracchia: z caput inclinauit ad terrā: sicut ꝺr Math. xxvij. Signauit se ad b̄ pat̄ voluisse vt cēt b̄ signū gr̃e dandez rigoris tpandi. vñ Bern. Attēde o hō capit inclinatoz ad osculū: extēsionez brachioꝝ ad amplexū. aptionē lateꝛ ad affectū. Igit sicut circul⁹ est signū tabernet: sic crux signū fuit gratie conferende. Nunq̄d rex iste non dicit exponere militibus thesauꝝ qui in multis locis perforat dolium. Ergo a siti non vult xp̄us suę nobis gratie dare

donū: quē in cruce vides tot vulneribꝫ pforatū. Bern. Clamat clauꝰ clamat vulnꝰ: q̄ miscōie dñi nō est numerus Foderūt (inq̄t) ei manꝰ pedes et latꝰ per q̄s rimas licet mihi fugere mel de petra: oleū q̄z ō saxo durissimo. Et ꝓpt̄ hec oia dicit Apl'us Roma. viij. Qui ꝓprio filio nō pepcit sed p nobis oib⁹ tradidit illū. quō ñ cū illo oia nob⁹ donabit. Ergo crux ē signū gr̃e collatiuū

Tercio crux est signū pugnātib⁹ impotētie firmatiuū: confortatiuū: z roboratiuū. Sic em̄ constantinū z totū exercitū suū roborauit q̄ plenū triūphū: nō solū de maxētio: sed de cunctis hostib⁹ reportauit: nec vllus in toto tpe suo post vexillū crucis dñice qd̄ assumpsit ei vnq̄ resistere potuit. Eraclius impatoꝛ dū ī hoc signo spē posuit: tātū a deo robur accepit: q̄ filiū Losdrue in singl'ari certamine vicit: z tandē sibi oēm illꝰ exercitum subiugauit. Nāz hoc signū z vulneratos sanat: z debilitatos roborat Unꝺr dum (Numeri. xxj.) filij israel ab ignitis serpentib⁹ morderent: ꝓceptū fuit moysi: vt faceret serpentē enneuz quē ꝓ signo i ligno suspēderet: quē dū vulnerati attēderēt sanarent. Serpens enneus silitudinē habēs serpēt nō tū bñs venenū: fuit xp̄s: nō habēs pctm̄: sed similitudinē carnis peccati Sicut igit illi vulnerati a serpentibus sanabant ad illꝰ serpentē aspectū. sic mō pcussi a demonib⁹ sanant: z fortificant p xp̄m. Unꝺr ipse dicit Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpentez in deserto: sic exaltari oportet filiū hois imo longe magis: qz ibi tm̄ fuit figura: hic veritas pura Unꝺr ille serpēs ex vtute hui⁹ serpētis vtutē habuit sanatiuā. Unꝺr Sapie. xxj. Qui ei ad eū cōuertebat: nō p hoc q̄ videbat sanabatur: sed p te oim saluatorē. Ad l'raz legit de illo serpente: cui⁹ vtus erat p hūc sanare. Quia igit hoc signū vulneratos sanat: p q̄ñs eos firmat: z ad bellandū roborat. Dū em̄ fidelis miles ducē suū in cruce vulneratū videt: miro modo roborat ad bellū. Bern. Si passio dñi ad memoriā revocetur nihil tādurū qd̄ nō equo aio tolleret. Valde em̄ milites animosi fiūt: dū in vexillū regis vidēt z irēdūt. Et b̄ satis apte ꝺr. ij. Mach. xiij. vbi legit. Et dato eis signo de adiutorio dei: ipse dux in ꝓma acie cōmisit inchoare bellū: et facto sibi adiutore oipotente: interfecerunt fere. xiij. milia hoim: z reliq̄s fugere cōpulerūt Ergo crucis signū ē vulneratoꝝ oim sanatiuū: z ois debilitatis z ipotentie firmatiuū.

Quarto signum crucis est signū ambulantib⁹ z ꝓficientib⁹ intelligētie directiuū. Ambulātes em̄ sepe deuiāt z aberrāt: si cruces que ponunt̄ in vijs in multis ptib⁹ nō attendant. sic viā ad patriā nescit q̄ crucem dñicā nō attēdit. Unꝺr dī ꝑb⁹ quoꝝ est alijs viā ꝑbere. Esaie. lvj. Preparate viā aī oēs: alios aīcedēdoꝝ planū facite iter: devia offēdicl'a remouēdo: z levate signū ad ppl'os: idē signū crucis eis itinera demonstrādo. Nā sicut in codē esaia dī. Hec ē via z nō ē alia ꝑter ipaz. Nōne dicit ī Joh. xiij. Ego sum via. Nōne in codē dicit. Ego sum ostiū z q̄ aliunde intrat fur z latro est Quid igit frustra q̄dā q̄rūt: sibi viam ad patriā p mūdū: vel mūdi diuitias q̄dā p carnis delicias: q̄dā vo p honorū eminētias: frustra laborāt q̄ supra petrā seminānt: qz nō est hec via ad regnū: sed potiꝰ ad infernū. Nōne stultꝰ

esset q̃ vellet ascẽdere in montẽ: si teneret viã deducentẽ ad vallẽ. Quis nisi stultꝰ volẽs cũ festinãtia ire romã viã teneat ducentẽ in frãciã: q̃ sp clõgat a roma. Cũ igit̃ via crucis nihil habeat nisi asperũ: z hec sola sit via ad regnũ restat necessario eẽponẽdũ. q̃ ois via q̃ dulce bonũ seq̃tur: nõ amarũ: ducti ua ẽ ad infernũ. Sicut eñ ois aq̃ fluminis intrat z finit̃ in mare, sic est vt dicit Richardꝰ) oino necesse vt ois humana dulcedo: terminet̃ in amaritudine. Quid eñ morte amarius: nisi mors q̃ scꝫ a dꝫ: q̃ nunq̃ finit̃. Et q̃ est vita in mũdo: q̃ mortis termino non claudit̃. que si in dulcedine ducit̃: non solũ morte corpis sz morte ẽhẽnali: q̃ est grauissima terminat̃. q̃ frẽs nõ labore mꝰ inventũ: nõ nos decipiat hoc bonũ creatũ: q̃ nulla via alia ẽ ad regnũ: nisi p dñm crucifixũ, vñ cũ sctũs frãciscꝰ multis lachrymis sibi viã salutis a deo orare ostẽdi, librum accepit quẽ ad hoc posuerat in altari. Quem cũ aperuisset vt videret q̃d sibi occurreret: z q̃d sibi dñs demõstraret: dñica passio sibi ꝓmo occurrit. Cũq̃ necasu b̃ essz factũ: scõo z tercio b̃ fecisset sp sibi idẽ occurrit. tũc intellexit vir dei: q̃ nõ erat alia viã salutis q̃ dñice passionis z crucis. Ergo licet ꝯcludere q̃ crucis verillũ est signum proficientibus directiuum.

Quinto crux xp̃i est

signũ amãtibꝫ miscõie ꝓmissiuũ. Si eñ maiorẽ charitatẽ nemo hz vt aiaz suã ponat q̃s ꝓ amicis suis, patet q̃ multũ nos amauit q̃ ꝓ nob crucẽ sustinuit. Bernꝰ. Patet amor cordis: p vulnera corporis. Et iterũ Bernꝰ ait Hoc est bone iesu: q̃ deuotiõnẽ mea plus mouet: plus vrget: calix dñe quẽ bibisti: opus redẽptõis nr̃e. Vñ de hoc exponit illud Ysaie. xj. Radix yesse: q̃ stat in signũ ꝓpꝫ: ipm gentes deprecabunt. Ad hoc de xp̃o loq̃tur q̃ fuit radix. Quia sicut radix ẽ ꝓmũ fundamẽtũ z sustentamẽtũ totꝰ arboris: sic xp̃s est radicale ꝓncipiũ ois gr̃e spũalis. Sed b̃ in cruce positꝰ est in signum vt dũ ab oĩbꝫ videret: ꝺoẽs eũ deprecarent: vt nobis misereatur impetraret. Nõ est frẽs recedendũ a corde: nõ recedendũ ab ab opꝫ: hoc signũ nob̃ est ipetratiuũ. Vñ dr̃ Exodi. xiij. z loq̃t de pasca. in q̃ passio dñica est signata. Erit b̃ q̃si signũ in manu tua z q̃si monimentum ante oculos tuos. q. d. Cũ cõuerteris cor tuũ ad agẽda hoc erit tibi ꝓ signo i manu. si vo ad cogitãda erit tibi ꝓ signo ante oculos. Vñ Ecclesiasticꝰ. xxix. Horatiã fideiussor fuit ne obliuiscaris: dedit eñ ꝓ te aiam suã. Quid ꝓ te dare maiꝰ aliud potuit ergo q̃ ꝓ te dedit aiam nõ faciet teẽ misereatur. si tñ tanti bñficij nõ inuenta ris ingratꝰ, Accipe b̃ exẽplũ btr̃i carpi: qđ ponit̃ in legẽdis: cui xp̃us dixit. q̃ erat ꝓpatus iterũ ꝓ pectoribꝫ crucifigi. O summa pietas sũmaq̃ misereatur dñi saluatoris: q̃ cũ tota die offendit̃ a nobis: nõ tñ nob̃ sua bñficia retrahit sed cõtinuã miserecordiã nobis impẽdit: z nunc ꝓ interna consilia: nunc per exteriora carnis verbera. nũc per scripture documenta. nunc per beneficia: et nunc eterna cõminando supplicia: bonaq̃ promittendo eterna: nos cogit ad regnum. ergo crux est signũ misericordie donatiuum.

Sexto est signũ mortẽtibꝫ

ab hostibꝫ defensiuũ. Non tute quis transit vbi latrones stant in insidijs nisi verillũ deferat secum crucis. Nã hoc signo victorioso vsos: terrent̃ mirabil'r hostes: fugiũt dõmones: nec approximare audẽt. Vñ qũ quis oleo inungit̃ in extremis: crux ibi dimittit̃ in morientis auxiliũ vt ea visa cõfortetur infirmꝰ: et terreat diabolꝰ. Vñ dictũ ẽ in figura Exo. xij. ab angelo ꝓcussore. Erit vobis sanguis agni in signũ z videbo sanguinẽ z trãsibo vos nec erit̃ in vobis plaga disperdẽs qñ ꝓcussero terrã egypti. Et ꝓpter hoc dat angelo ꝓcussori Ezech. ix. signũ thau sup frontes virorũ dolentiũ z gemẽtiũ Et seq̃tur ibi. Sup quẽ videris thau nec occideris. Ergo si nulli parcit̃ sed ois occidit̃ sup quẽ thau non inuenit̃ restat q̃ crucis signũ est morientiũ defensiuũ. ¶ Nã z de q̃dã iudeo narrat Grego, Ox dũ in quoddã tẽplũ ydolorum ꝓpter noctez aliq̃n declinasset eo q̃ aliud hospitiũ b̃ẽ nõ posset: timẽs q̃ius in crucifixũ nõ crederet: crucis signaculo tñ se muniuit. Cũq̃ in ipsa nocte multitudo ibi demonũ conuenisset, vnꝰ ex eis ait. Quis ẽ ille q̃ nos aspicit. Cũq̃ quidã irent vt viderent territi clamauerũt. Ue ve vas vacuũ sed signatũ. Statimq̃ ois illa turba disparuit demonũ. Dicit̃ etiã in hist̃oria tripartita. q̃ nemo illoꝝ qui tempore cõstantini verillũ crucis qđ fecerat fieri portabat tẽpore belli potuit vnq̃ vulnerari vel capi. ergo si ad defensionẽ hominis tanta inter viuẽtes est virtus crucis: quãtũ putas auxilij confert mortuis cum tunc in extrema necessitate sint.

Septimo crux xp̃i est

signũ ꝓuenientibꝫ ad gloriam inductiuum z in ipsa gl'ia ornatiuũ. Nulli eñ celestis ianua claudit̃: si verillum crucis ab eo ferat̃. Vñ dr̃ in q̃dã hist̃oria q̃ latro q̃ fuerat cruz dño crucifixꝰ vadẽs ad paradisũ delitiarũ: sup se detulit crucis signũ. Qđ dũ vidẽs angelus custodiens paradisum statim eũ intrare ꝓmisit. ꝓpter qđ et Apocal'. vij. dr̃ q̃ Iohãnes viderat numerũ signatoꝝ ex oĩbꝫ gentibꝫ stantes ante thronũ: amicti stolis albis: z palme in manibus eoꝝ. Cumq̃ q̃reret q̃ essent. Audiuit. Hij sunt qui venerũt ex magna tribulatõe z lauerũt stolas suas i sanguine agni. ergo si in celo volumꝰ coronari: necesse habemus hoc signo signari: cũ sit glorie collatiuũ: z in ipsa gloria ornatiuũ. Ad quẽ nos ꝓducat ihesus christus ẽ.

De sancto Matheo

apostolo z euãgelista. Sermo ꝓmꝰ.

Conuersus sum vt

videre vocẽ que loquebatur mecũ Apocal'. ꝓmo. Pctm̃ (sicut docet Aug.) est auersio ab icõmutabili bono: z cõuersio ad cõmutabile bonũ. In omni eñ mortali pctõ sunt necessaria ista duo. auersio. z cõuersio. Nã vt dr̃ in libro de gñatione. Generatio vnius ẽ corruptio alterius. z ecõuerso, sic etiã suo mõ esse: intelligẽdũ est in pctõ: q̃ nunq̃ q̃s a deo auertitur nisi ad aliud cõuertat̃: z dũ a cõmutabili bono cõuertit̃: ab icõmutabili bono auertit̃. Verũ quia oĩa pctã z auersione cõtingũt. ideo exilla ꝓte distingui nõ pñt quia nulla int̃ se differũt ꝓ ea in q̃bꝫ cõueniunt. Ergo ex ꝓte conuersionis ad cõmutabile bonũ fit distinctio pctõꝝ. vt cõuersio ad pecuniã dr̃ auaricia. conuersio ad ꝓpriã excellentiaz: dr̃ superbia. Et sic ois culpa denoiat̃ a conuersione ꝓpria ita q̃ fit denominatio a materia nõ a forma.

Sed nota q̄ quia simpler est aia nō
pōt simul 7 semel ad duo cōuerti bo/
na et maxime si sunt multū distantia
Quia ergo btūs matthe⁹ cōuersus ē
ad incōmutabile bonū nō potuit simł
ad cōmutabile bonū cōuerti, imo dū
ad deū cōuertit necesse ē vt a bono cō/
mutabili ei⁹ facies auertat. Q̄ g̃ ma/
the⁹ ran c̄ publican⁹: erat ad mundū
cōuersus 7 a deo auersus: a xp̄o voca/
tus. necesse habuit facē a lucro cui in
tendebat auertere: 7 se ad xp̄m vocan
tem cōuertere. Un optime dī. Cōuer/
sus sum vt videre vocē tc̄, i, vt videre3
me vocantē. ¶ In q̄ verbo ostendit in
duoby suā obedientiā 7 cōuersionē eē p/
fectā. ¶ Primo ex pte cordis; q̄ bonū
omne iniciat. ¶ Scōo ex pte opis; q̄
bonū qō est cōsummat. Cor em̄ oīe
bonū iniciat tā c̄ fontale vite p̄ncipiū
Sed opus oīe bonū cōsummat dū
illud adducit in actū. ¶ Primo igit
notat pfecta cōuersio cordis; cū dicit.
Conuersus sū. ¶ Scōo notat pfecta sup/
additio opis; cū addit. vt videre vocē
q̄ loquebat mecū. Quid em̄ fuit vocē
videre nisi eā audire. Et q̄d vocē au/
dire nisi voci obedire. 7 qō dī in ope
ponere. Un mos est apud q̄sdā q̄ dū
nolunt facere; dicūt se nō audire. Nō
inq̄t te audiem⁹. i, nō qō dicis faciem⁹
Dicat ergo sctūs ap'us: tā ē publica
no fact⁹ ap'us. Cōuersus sum tc̄. ¶ Est
ergo notāndū q̄ ad cōuersionē 7 si oia
nō inducant; sunt tñ c̄ttuor maxime
que nos debent mouere. ¶ Primū est
culpa. ¶ Scōm est gr̃a. ¶ Tercū est
pena. ¶ Quartū gl'ia. Nam inducere
xp̄ianū animū debent.

¶ Primo culpa; qua dominū redem
ptorem offendimus.

¶ Scōo gr̃a; quā peccādo pdidim⁹.

¶ Tercio pena; quā p culpā meruim⁹

¶ Quarto gl'ia; a q̄ nos excludimur.

Dico q̄ ad cōuersio/

nē cū sctō ap'o facīēdā p̄mo mouere
nos dz culpa q̄ deū offēdim⁹. Quid
est culpa nisi q̄dā luto3a fetēsq̄ mate/
ria. Sz q̄ est p̄sona pulch3is pānis o3
nata; si in lutū caderet; q̄ citissime nō
inde surgeret si valeret. Sed q̄d aia p̄
ciosius. Ergo si in lutū cecidit culpe;
nūq̄d nō cito se inde dz erigere. Itē q̄s
est in regno frācie q̄ si regē offenderet
nō ꝓposse labo3are nec id curaret inꝓpo
neret vt in ei⁹ gr̃iā rediret. q̄ qō fit re/
gi mortali; nō magis faciēdū est dño
immortali. Et tō btūs ap's a xp̄o voca/
tus nec rōnē dñis suis reddidit. Sur
gens secut⁹ est eū. Poterat em̄ dicere
illud p̄s. Cogitaui vias meas supple
p̄teritas; 7 cōuerti pedes meos. i, affe
ct⁹ meos in testimonia tua. Que em̄
mulier si nobilissimū virū b̄et depre
hensa ab eo i adulterio nō statim sur/
geret; verecundiā induret: 7 ad virū
indulgentē 7 clemēter vocantē nō sta/
tim accederet; 7 veniā lachrymis po/
stularet. Sed nōne talis ē anima; xp̄i
sponsa; pctis ꝓstituta; ergo nō redibit
a xp̄o vocata. Unde ipse dicit anime.
Jeremie. iij. Tu inq̄t fornicata es cuz
amatoribꝫ multis; tamē reuertere ad
me; 7 ego suscipiā te; vt cognoscas me
virū tuū: immo dñm; offendisse. Un
statim subdit idē. Leua oculos in di/
rectū 7 vide vbi prostrata sis. O sum
ma 7 inenarrabilis pietas domi dei
nostri. Fornicat vxor alicui⁹ homis
7 statim eā expellit 7 vir vnq̄s parcit;
sed peccat anima sponsa xp̄i; nō cum
vno; nec cum vno peccato; sed modis
innumeris; cū mundo; carne; 7 diabo
lo. 7 tamē si redeat; statim eam ad se
vocāt 7 oia pctā cōdonat; imo qō ma

tus est: nolentē redire vocat vt redeat
7 inuitat. Un dī Jere. iij. Cōuertimi/
mi filij reuertētes; q̄: ego vir vester et
assumā vos. Et multa ibi pulchra de
hac materia.

Secundo ad conuer

sionē mouere nos debet gr̃a quā pec/
cando pdidim⁹. Quis em̄ nō doleat
si pderet frumētū in bo3reis positum
Quis si pderet vinū in doleis conser
uatū. Quis si amiserit asinū; bouē; vł
equū. Quis insup multū nō doleat; si
pdat thesaurū magnū diu in scrinijs
cōseruatū. Sed q̄tū credēdus est oīs
thesaurus corpalis cōparat⁹ spūali.
Quid est cor⁹ ad animā. Ergo q̄nto
aia corpore ē nobilio3 tanto thezaur⁹
aie thesauro corporali est melio3. At
gr̃a thezaur⁹ anie est; q̄ solo aia diues
ē. Ergo si tantū doles ꝓ amissiōe the
sauri corporalis; q̄tū dolorē habere
debem⁹ ꝓ amissiōe thesauri spūalis.
ergo si pdidisti; necesse habes ad deū
cōuerti; vt donū recupes qō amissuz
est. Itē considera aliud. Si em̄ aliq̄s
haberet a rege frācie aliqō signū; quo
habito esset amic⁹ regis; quo ostenso
pateret ei quādocūq̄ vellet ingressus
ad regē; 7 q uo signo seruato deberet
a rege regnum magnū accipere. dic si
potes q̄tū doleret si signū hoc pderet
Multū em̄ dolēt paupes si cōtingat
eos signū pdere per qō admittunt ad
elemosinā pape. Sed gr̃a ē tale signū
q̄ habito amici sum⁹ regis eterni; 7 q̄
ostēso ad ītima secreta e⁹ admittimur
7 q̄ seruato: eternū regnū accipimus.
Ergo nō dolebit ex oīb⁹ medulla ꝓ/
cordijs: q̄ hoc signū p suā negligentiā
pdiderit. Ergo frēs mei si tā signū pdi
dim⁹: debem⁹ cū ap'o ad xp̄m cuerti.
Un dī nob Joel'. ij. Cōuertimini ad
me in toto corde ve3o: in ieunio 7 fletu
7 plāctu 7 scindite cor da ve3ra 7 nō ves/
timēta ve3a. Ecce q̄liter debz cōuerti ad
dñm q̄ ei⁹ pdidit signū. Nā dz esse cō/
uersio pfecta 7 integra; q: in corde dz
eē lachrymosa cū fletu multo. Debet
esse dolorosa; q: corde cōtrito. Et q̄a
sic ad xp̄m sctūs ap'us ē cōuersus: po
terat dicere illō Jere. xxxj. Postq̄ cō/
uertisti me egi pniam. Et illō Job. xlij
Idcirco ago pniam in fauilla 7 cinere
7 me reꝑhendo. O quāta fuit huius
ap'i pnia; q̄ dura; q̄ aspa; q̄ diutur
na; in discurrēdo; in p̄dicando famē 7
sitim portādo; calores 7 frigora tole/
rando; 7 vltimo p dño morte sustinen
do. Un ap'us de se; alijsq̄ ap'is dicit
j. Cor. iij. Puto ei q̄ de⁹ nos ap'os
nouissimos ostēdit tan c̄ mortī desti
natos. quia spectaculuz facti sumus
mūdo 7 angel' 7 hoib⁹; 7 addit. Usq̄
in hāc horā 7 esurim⁹ et sitim⁹ 7 nudi
sum⁹: colaphis cedimur 7 instabiles
sum⁹ tc̄. Sz q̄s hodie dolet de gr̃a p/
dita. quis laborat vt amissam gr̃am
recupet ꝓ pniaz. Un dñs cōq̄rit Jere
mie. ij. dicēs. Quare dixit ꝓp'l⁹ meus
recessimus 7 non venim⁹ vltra ad te.
Deu nob q̄: a dño deo recessim⁹: ad
eū conuerti nō curam⁹ 7 tñ dñs beni
gnissim⁹ dicit. ꝓp'l⁹ me⁹. Quō suus si
ab eo recesserat: quō suus si redire no
lebat. sed su⁹ erat ꝓpter faciēdā cū eis
misericordiā sed nō su⁹ propter culpā
cōmissā. Uel su⁹ ꝓpter electionē eōrū.
nō suus ꝓpter rpalē maliciā. Uel suus
ꝓpter eos q̄ erāt ibi boni: nō suus ꝓpē
illos q̄ erant ibi mali.

Tercio ad conuersio

nem mouere dz nos pena quā peccan
do meruim⁹. Statim em̄ vt peccam⁹
7 gr̃ia ꝑdiam⁹ diuinā; eterne pene

tanq̄ mortis filij fuim⁹ obligati. Immo statim vt hō peccat si de⁹ nō misericorditer expectaret. si fm iusticiā cōtra nos ꝓcederet: statim nos in infernū deijceret. Et ē mirabile: q: vnde deberem⁹ eē deo subiectiores 7 ipsi⁹ marti mi amatores inde sum⁹ pciores. q̄s iudicē nō amaret: si ingrat⁹ nō esset q̄ eum ex iusticia mox occidere posset: si eū ex miscōia expectaret. Sed vꝛ est qđ in Eccēs. viij. scꝛtum est. Quia (inquit) nō ꝓferk statim ꝯtra malos sniā. filij boim absq; vllo timore ꝓpetrant mala. Sed sciant pctōres certissime: q⁹ quanto ex miscōia diutⁱ⁹ expectank tanto si nō cōuertank durⁱ⁹ ex iusticia punīunk: vt qđ ꝑ⁹ fuit miscōia: postea trāseat in vindictā. Naturale eīm est vt iudices q̄ mites sunt: 7 cū malefactoribꝫ mitius agūt: q⁹ dū illi misericordiā nō agnoscunt: iudices in trā fort⁹ inardescūt: 7 tāto fiūt crudeliores quāto ꝑ⁹ fuerīt misericordiores Exemplū. ij. Macha. vj. de illis q̄ rogabāt eleazarū ꝓpter antiquā quā habuerāt cū viro amicicia vt se comederē carnes porcinas tm̄ simularet vt sic mortē euaderet. Lūq; se hoc facturū negaret: dī ibi q⁹ illi q̄ ꝑ⁹ ei fuerant misericordes in trā maiorē cōtra eum cōuersi sunt. Et ꝓpter hāc cām ōt ps. Nisi cōuersi fuerītis gladiū suū vibrauit ad vulnerādū. Arcū suū tetendit 7 parauit illū: ad sentēciādū: 7 in ea parauit vasa mortis: ad eternal⁹ puniēdū. O si scirēt pctōres q̄tis penis sūt puniēdi: vellēr nō esse nati. O summa stulticia bois q: timet: agn⁹ lupū 7 eū fugit. timet mus murilegū: 7 se ab eo abscondit. timet lepus leporariū: 7 abeo se subtrahit. timet aīal oīm̄ leonē cui⁹ rugitū expauescit. timet aquilam oīs quis: dū ipsam in aere sentit. Un ipsa die qua falco eū sentit ad p̄dādū nō erit. Et hō creatura rōnalis cui⁹ est aīa imortalis 7 pena q̄ ei dabit est ex ꝑte post eternalis nō tanta ꝑicula expauescit. Si timet latro suspendium cui⁹ pena ē ad momentū: q̄tū ampli⁹ esset timendū: si sp duraret suspendiū 7 pena illa quam ex laqueo sentit ad modicū: esset durabilis in eternū. Ergo quō sic stulti sum⁹ vt nō timeam⁹ ignem inflāmantem: ignem deuorantem: ignez deficientē: 7 serpentes: carnes nostras ꝑpetuo 7 continue cōmesturos: 7 nūq̄ ad satietatē venturos: 7 ista oīa et alia mala innumera non sustinebūt miseri ad momentū nec ꝑ mille milia ānoꝝ. sz ꝑ plura millenaria q̄ sint i mari gutte aq̄rū: 7 q: vsq; in sempiternū. Tūc eīm desinet pena miseroꝝ. qñ desinet gloria brōꝝ: timo qñ de⁹ desinat eē dñs oim: et ꝓpterea sane cōsulitur homini in ecclesiastico. Ne inq̄t tardes cōuerti ad dīm: 7 ne differas de die in diē: ne subito veniat ira ei⁹ 7 vltionis tps dispdat te.

Quarto ad cōuersiōnē nos mouere debet gloria quā peccando amisimus.

Nō eīm qñ equū et pecuniaz perdit: statim surgit: donec reinuenerit qđ amisit. ¶ Exemplū de hoc ponit dñs de illo q̄ouem pdidit 7 de muliere q̄ dragmā amisit. Ergo si ita fit ꝑ re vili: pro re fragili. pro re tēporali: pro re mortali. quid faciēdū est pro re imensissima. Ergo frēs mei si peccando gloriā illā beatā amisim⁹ si nos a societate sanctoꝝ exclusim⁹. ad benignitatē nos dei cōuertamus. 7 indulgentiā ipsius fusis lach: y mis postulem⁹: quia benignus est dñs et recuperabim⁹ qđ amisim⁹. Un dicit Jobelis. ij. Cōuertimini ad dīm deū vestrū qm̄ benignus est in tolerando misericors in sustinēdo. patiens in expectando: multe miscōie in remittendo: 7 ꝑstabilis sup malicia in gratiaz cōferēdo: 7 gloriā finaliter dando. Et ꝓpterea dī Ezech. xviij. Cōuertimini 7 agite penitentiā ab omnib⁹ iniq̄tatibꝫ vestris: 7 nō erit vobis in ruinā iniq̄tas vestra. De his q̄tuor cōsiderationib⁹ ad conuersionē mouentib⁹ sic ait Bern⁹. Cōsidera vnde venis: 7 eru bescet: q̄tū ad ꝑmā. Ubi sis 7 ingemisce. q̄tū ad secundā. Quo vadis 7 cō tremisce. q̄tū ad terciā. Et ad qđ vadis 7 cōcupisce: q̄tū ad quartā. Qđ ipse ꝑstare dignetur.

Sermo secundus de eodem apostolo.

Ostq̄z cōuertisti me egi penitētiā Jere. xxxj.

Sicut eīm baptism⁹ ē post pctm̄ siue post naufragiū ꝑ⁹ tabula qua eripimur a ꝓcella siue a culpa q̄ est maris tēpestas. sic pnia eis qui relabunk in culpā est scōa tabula siue nauicula q̄ liberat aīa a recidiuo peccati. Nā sicut baptismo liberamur a culpa originali: sic ꝑ penitentiā liberamur ab actuali. ergo q̄ post ablutōnē baptismi recidiuat in culpā: nō debet secundā cōtemnere medicinā: cū iam amiserit ꝑ⁹ mariā. Egrotus eīm (nisi sit stultus) si recidiuet postq̄z a medico ē curatus medicuz aduocat 7 rogat vt secundā medicinā apponat ꝑ quā morbum eiciat. Cum eīm egritudini sit cōtraria medicina: 7 cōtrarijs cōtraria curank. sicut calida frigidis: 7 frigida calidis: quotiens triplicat morbus: totiens repetēda est medicina. Cum ergo penitētia sit culpe medicina sitq̄z illi cōtraria: quotiens iterat culpa totiens iteranda est penitētia. Cū ergo sanct⁹ apostol⁹ post mūdationē p̄m̄ in circūcisione factā fuerit relapsus in culpā nō est verit⁹ agere pniaz. Un dicit. Postq̄z cōuertisti me. ¶ In q̄ verbo notank ꝓncipalit duo. Unū ex ꝑte dei Alterū ex ꝑte apli. Nā ex ꝑte dei monstrat miscōia. q̄ publicanū i apl'm cōuertit. Sed ex ꝑte apli notat iusticia: qua se ꝑ pctō puniuit ¶ Ostēdit autē ꝑmo diuina clemētia publicanum in apl'm cōuertēdo: cū dī. Postq̄z cōuertisti me. ¶ Scōo notat apli iusticia: seip̄m acriter puniēdo: cū addit. Egi pniam. Uerūtq; in sermone superiori de cōuersione dictū ē nūc de penitentia agendū est. ¶ Est igit hic notādū q⁹ ad penitentiā ad ꝓsens quattuor sunt motiua.

¶ Primū est mundialis ignominia: in qua sumus.

¶ Secundū est iudicialis sententia: quā timemus.

¶ Terciuz est infernalis miseria: quā pati meruimus.

¶ Quartū ꝑo est supernalis gloria: a qua nos excludimur.

Agam⁹ igit pniaz vt redeam⁹ in gr̄az vt declinemus eternā miseriā: 7 vt admittamur ad gloriam.

Dico q⁹ nos primo mouere dz ad pniaz mūdial' ignominia in q̄ sum⁹: si tn̄ eā cognoscim⁹: et penit⁹ insensibiles 7 brutales facti nō sum⁹. Miseros ei facit pctōres pctm̄ Quid fuitue ignobil⁹: in hac vita. nōne ignobil' fact⁹ ē q̄ mō erat fili⁹ dei 7 regni eīnit: 7 nūc ē ser⁹ diaboli siue pcti. ij. Petri. ij. A quo eīm q̄s supat⁹ est: eius 7 ser⁹ ē. Et Aug⁹. dicit q⁹ miser pctōr servus ē. nō vnius dñi sed qđ est grauⁱ⁹: tot domino ꝑ quot vicio ꝑ.

Ergo si iuxta sniam sctōz petri nihil est: et seruus dño suo minor est: pctōr ergo minor ipo nihilo ē. ergo nihil eo vilius ē pōt. O nobil' aia: creatura ꝓ dignissima: quō q̄ eras libera es facta ancilla. Quō mulierū imo creaturaꝝ pulcherrima: facta ē deformata. quō q̄ eras dei similitudine insignita: es diaboli caractere figurata: ⁊ quō que eras nobilissimi regis spōsa: es infernali boꝝ fornicarijs pstituta. Anshelm⁹ O aia mea: aia misera: aia pfida: aia adultera ⁊ piura. Quō inquit tu q̄ de sponsata eras regi celoꝝ: scortū facta es tartaroꝝ. Heu ꝓiecta es a deo data diabolo: imo tu abiciens deū amplexans diabolū. O inq̄t miserrima aia fornicatrix impudēs: meretrix obstinata: tu priori amatori et creatori tuo repudium intulisti: ⁊ ad occisorem tuū diabolū sponte cōuertisti. Nonne ergo frēs: ignominiose misera macula ta ē anima: q̄ pctōꝝ ē facta ancilla. ⁊ ꝓprie carnis cui⁹ ipa ē dñā: facta ē vermacula. Est igit pnia assumēda vt redeam⁹ a culpa in gratiā. ¶ Exēplū de boc babem⁹ in manasse. ij. Paral'. ij. Qui postq̄ vidit se captū: in babylonem ductū ⁊ catbenis astrictū: pniam coꝝ dño egit: ⁊ artēte dñm eroꝝauit: q̄ eū exaudiuit ⁊ in regnū suū illum reduxit. Sz plorādū bodie ē q̄ multi cū deberēt deū orare ⁊ ad pniam redire: nō eū orāt sz blasphemāt. Unū dñs Jeremie. ij. dicit aie peccatrici. Tocura es ⁊ fecisti mala: ⁊ potuisti ⁊ p verbo pnie verbū supbie blasphemasti. Mirū valde ē q̄ si falco in vna die dimissus ad auē nō valenē se habuerit: vere cundiā induit ⁊ in die sequenti ꝓ posse dño satisfacit. Arboꝝ etiā q̄ vno anno nō fructificat in sequēti tanq̄ satisfaciens duplices fructꝰ facit siue portat. Quid igit cause est q̄ bō si male agat deū offendat: redire ad eum nō curat Sequmini ergo ap'm petrū qui post negationē fleuit amare. Sequmini paulū q̄ post psecutionē nō delijt laborare. Sequmini ⁊ matheū: q̄ post theloneī lucra nō destitit euāgelizare. Similiter ⁊ dauid ꝓphetā. ⁊ nibilomin⁹ mariā magdalenā q̄ tātis lachrymis lauerūt maculas pctōꝝ. Sciebāt eñ dixisse dñm Ezech. xvj. Si impi⁹ egerit penitentiaz ab omnibus peccatis suis: omniū iniquitatū eius nō recordabor amplius.

Secundo nos moue

re debet ad pniam iudicial' illa extrema snia quā timere debem⁹. Leo rugiet q̄s nō timebit. Si oia aialia sic timēt rugitū leonis vt post illi⁹ audi, tum cōtinuo figant gressum ⁊ tremen tia expectent sui regis imperiū. quāt⁹ timor erit cū rugiet leo de tribu iuda: cui⁹ vor cōcutiet vniuersam terrā: aperiet sepulchra oia: suscitabit oīa corpora: siccabit maria siue flumina: vt oēs festinent illā audire discussionem iustissimā ⁊ illā terribilē sententiā a q̄ nemo poterit appellare quā null⁹ poterit subterfugere: cōtra quā nemo poterit q̄cq̄z obicere. Quid (vt Jero. dic̄) tūc faciet vgula deserti: vbi concutiet cedrus libani. Si tūc iust⁹ vix saluabitur vt ōr Ap'lus petrus. j. Petri. iij. ipi⁹ ⁊ pctōr vbi apparebūt. Et. ij. Pet. iij. Dicit idē. Si de⁹ angelis peccantibus non pepcit sed detractos in tartarū tradidit cruciandos. ⁊ si originali mūdo nō pepcit sed iudiciū vel diluuiū mūdo induxit: q̄d fiet de illis q̄ in tā olim iudiciū nō cessat ⁊ dānatio nō dormitat. Arguit ap'l⁹ a maiori. Nā magis videt q⁹ deberet pcere angelis

militib⁹ nobilissimis peccantib⁹ solo motu cordis: q̄z boib⁹ vsqueq̄z quersis: ⁊ magis originali mūdo q̄z mundo in oib⁹ malis: inueterato: ḡ si illis nō pepcit: sz sic dure punuit: q̄d factum est nobis q̄ nec abstinem⁹ a petis tantis edoct⁹ exemplis. Ergo fratres mei saltem timore illi⁹ iudicij: vbi nō poterit quicq̄z absconditi: vbi nulla via poterit declinari: cui cōscia ꝓpria teste nō poterit aliq̄d rñderi: ⁊ a quo vt dixi nō poterit appellari. Nūc penitemini. Primo corde dolentes. Scōo ore cōfitentes. Tercio vo ope satisfacientes. Hā ⁊ saluator dicit Luc. xiij. Dico vobis nisi pniaz egeritis: oēs simil' peribitis. O amentia summa nūc nō agere pniam: q̄z post latā snīam illaz. p omni mundana substātia nō possz bō impetrare vnā modicā horā ad penitentiā agendā: ḡ summa stultitia ꝓ Istud est tps nobis ad pniam datū ⁊ quertere pctōrē. Unī cōtra vnūquēq̄z talē ōr Apoc. ix. Dedi illi temp⁹ vt penitētiā ageret ⁊ nō vult penitere a fornicatione sua. Et Job. xxiij. Dedit illi dñs locū pnie ⁊ ipe abusus est eo in superbiam: Tales eñ (vt dicit Augu.) qui nolunt penitere dum possint: infligit eis vt non possint cum velint. ¶ Unī narrat Greg. Q̄ cū q̄dam pdiues veniret ad mortē cū demones vidisset ad se intrātes: timens: cepit clamare ad dñm. Dñe da mihi inducias ad pniam vsq̄z mane: q̄ nō tm̄ meruit impetrare q̄ petijt. sz in man⁹ demonū dat⁹ fuit. ¶ Unī ōr in vit' patrū Q̄ q̄dam sanct⁹ pater añ portā cuiusdam diuitis q̄ moriebat vidit equos nigros: ⁊ ascensores eoꝝ nigros: habentes in manib⁹ eoꝝ baculos igneos. Cūq̄z quenissent ad domū intrauerūt cū festinatiōe: tūc voce magna clamare cepit. Dñe adiuua me. Cui demōes. Nūc fact⁹ es memor dei q̄ tibi sol obscurat⁹ est. q̄re vsq̄z mō nō q̄ siuisti deū: dū tibi adhuc esset splendor dei: nūc aūt in hac hora nō est tibi spes nec amplius tibi cōsolatio esse potest q⁹ nobis datus es.

Tercio mouere nos oz

ad pniam: infernalis miseria quā peccando meruim⁹. Multa valde audacia nō timere illā penā cui oīs alia pena ꝓparata est sicut nulla. Timet eñ elephas murē: timet leo strepitū rotarū ⁊ ignē. timet lup⁹ lapidē: timet gallus ⁊ ceru⁹ mirabiliter vulpis vocem timet bō boiem: miles regez: ⁊ latro prātem. Ista oia timent mortē q̄ non occupat tps vni⁹ vir horze. ⁊ tu non times penā infernalē: q̄ est penaꝝ oim maxima ⁊ insup eterna. Unī ōr Apoc. ij. In tribulatione maxima erunt nisi penitentiā egerint: maxima dicit. q̄a magna satis ⁊ dura pena in mortis articulo. Maior ⁊ durior in vltimo iudicio. Sz erit maxima i inferno. Tūc eñ miseri q̄ mō nolunt pniam agere: cogent velint nolint pniam facere: sz sibi inutilē. Unī ōr Sap. v. de dānatis Pniam agētes ⁊ p̄ angustia spūs gementes irremediabili: ⁊ dolētes non tm̄ pficientes: nō deū placārtes: nō ōnes satisfacentes: sz tm̄ se affligentes. O plorat⁹ ⁊ vlulat⁹ mult⁹: q̄z plures lachrime exibūt ab oculis vni⁹ de damnatis q̄s sint gutte aq̄ toti⁹ maris. et tm̄ nec ad modicū iram placare potent iudicis: ⁊ q̄ modo vna lachryma placat: tunc innumeris nō sedat. Ergo kīssi nūc temp⁹ est flendi: nūc tempus dolendi: nunc tps cōfitendi: nūc tps satisfaciendi. q̄z tunc nō est temp⁹ nisi recipiendi. Operamini inq̄t dñs

Universidad de Deusto
Biblioteca

Job.ir. dū dies est, veniet aūt nor qñ nemo potenit opari. Nō solū igit malum est nūc nō pniaz agere sz alios ne agant pniam impedire. sicut illi q̄ filios suos a seruitio dei laborāt abstrahere. ¶ Ūñ narrat Jero. Ex nobilissima q̄dā romana iubēte viro suo qui erat patruus sctē eustochij ⁊ginis vestem tpi⁹ puelle eustochij mutauit et crinē eius iam diu a scrā pauia matre eius neglectū humano more cōposuit: mutare volens virginis animū et matris ꝓpositū. Cui in eadē nocte in sompnis apparuit angel⁹ facie terribili dicens. Tu ausa es viri tui imperium preferre xpo. Tu caput virginis dei sacrilegis manib⁹ cōtrectasti. Sz ecce iam et nunc arescent man⁹ tue vt sentias excruciata q̄d feceris. ⁊ sic mē se quinto finito ad inferna duceris et si in pctō qō cepisti ꝑseuerauerſ filijs ⁊ marito orbaris. Et q⁹ angelica monita non seruauit (dicit Jero.) ꝙ omnia ꝑ ordinē sunt in ea expleta. Nō solū igit nobis facienda est pnia sed et alijs cōsulenda et nulla abea est tra/benda persona.

Quartū quod mouere nos dz ad pniam est celestis glia a q̄ nos per culpā exclusim⁹. Nunq̄d q̄ ꝑderet vnū castrū libēter laborē assumeret vt illud recuperare posset. Certe stult⁹ esset si negligeret. ⁊ si ꝑ modico labore tantū ꝑderet bonū. Et si de castro ita est: q̄d de ciuitate fier: q̄d de vna tota ꝓuincia: q̄d vltra de toto regno. O q̄tū Alexander laboris assumpsit: q̄ magnis periculis tpm: locoꝝ et bellorꝝ se exposuit: gñaq̄ mortis sepe vidit: ꝑ imperio obtinēdo cui tñ ānis xij. ꝑfuit. in quo (immo vt veri⁹ loq̄r) annis. xij. laborauit: q⁹ nec in eo ꝑ annū quieuit. Ergo si ita gloriosum esse dz ꝑ imperio laborare terreno: q̄ gloriosum est modicū laborare ⁊ pniam agere ꝑ celesti impio: qō nō est. xij. an noꝝ: sz ānoꝝ pot⁹ eknoꝝ. Ergo frēs mei si per culpā nostrā glīam illā amisim⁹ ⁊ eā ꝑ pniam recupem⁹. Ūñ dicit Apoc. ij. Memor esto vñ excideris et age pniam ⁊ ꝑma opa fac. q̄s est si cadat si pōt nō statim surgat: q̄ si cecidimus ꝑ culpā: surgam⁹ ꝑ pniam. Unde ⁊ dicebat filiꝰ ꝑdigꝰ Luc. xij. Surgā ⁊ ibo ad ꝓrem meū. ¶ Nā ⁊ scūs Ambro. dū Valentinū imꝑatorē de pctō argueret: ⁊ ille ei David obijceret ꝙ peccasset: ait Amb. Si secut⁹ es cum peccante: q̄ sequere ⁊ penitentē: si peccasti: reuerere: qm̄ benign⁹ ⁊ misericors est ⁊ prestabilis sup malicia dñs de⁹ nr̄. Ūñ plura ⁊ maiora cōtulit frī/lio ꝑdigo post regressum q̄s añ cōtulerat. Lege: et⁹ hystoriā: q⁹ multū valet ad ꝓsentē materiā. Nā ⁊ sanctus Barthe⁹ duz penā infernalē expauit dū glīaz ꝑditā repensauit: vt illā effugeret ⁊ hanc recuperaret: fortē pniam egit: ⁊ in fine morti se tradidit. Lege hystoriam: ⁊ boc ex ea quod voluer/is narra ⁊c.

¶ De angelis Sermo

Lius angelus exiuit de templo habens ⁊ ip se falcē acutā Apo. xiij. Angeli ꝼm doctrinā sancti Dionisij sunt luminaria clarissima: specula pura: q̄ntū possibile est summe luci sillima. ⁊ ideo adeo sunt summo bono cōformia: vt sicut diligunt oia bona: sic detestant oīa mala: ꝓpter qō leguntur nūc missi ad auxilij bonoꝝ: nunc vo ad punitionē malorꝝ. Hoc manifeste ꝓz Apoc. xiij. de angelis cum septē tubis: ⁊ eiusdē. xv. de angelis cū septez ꝓbialis ire dei plenis. Ūñ de quodā angelo cui datū est falcē habere. i. diuinū iudiciū (sicut dicit glosa) siue iudiciariā ptātez exercere in subditos. Uerbū in themate ꝓmissum accipit: cū dr Alius angel⁹ ⁊c. ¶ In quo ꝙbo angelus a tribus maxime describi videt

¶ Primo ab excellēta officij qō habebat.

¶ Scōo ab eminent⁹ a sacri loci vnde procedebat.

¶ Tercio ꝙo ex parte ꝓiaculi: qō manu ferebat.

¶ Notat aūt officiū qō habebat: cuz dr. angel⁹. Est cīm angel⁹ nomen officij nō nature. ¶ Scōo ostendit locum a quo ꝓcedebat. cū addit: exiuit de templo: qō erat in celo. ¶ Tercio innuit ꝓiaculū qō ferebat: cū subdit: habens falcē acutā: vt q̄z ad ferīdū terrā. Ex boc q̄ verbo patenter innuit q⁹ ad punitionē malorꝝ sepe a deo angeli diriguntur. Licet cīm de⁹ ꝑ seipm oia facere possit: ꝑ ministros tñ more potentissimi regis (sicut ꝓuenit) oia facit. Nihil est enī (vt dicit Aug.) qō ꝑ naturā creatam fieri possit ꝑ angelos ipē nō faciat. Omnes enī (Apl's ad hebreos. j. inquit) sunt administratorij spūs in ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatez capiunt salutis. ¶ Est igit hic notandū q⁹ ꝛz angeli oia peccata detestent⁹ ⁊ odiant cū cōtra dñm suum fiant: scriptura tñ maxime quedam cōmemorat q̄ ꝑ angelos grauiter sunt punita

¶ Primū est pctm̄ ambitōis ⁊ supbie

¶ Scōm est pctm̄ inobedientie ⁊ gule.

¶ Terciū est pctm̄ luxurie ⁊ lasciuie

¶ Quartū est impietatis ⁊ imiscōie.

¶ Quintū est tenacitat⁹ ⁊ auaricie.

¶ Sextū est pctm̄ furtuꝝ ⁊ idolatrie

¶ Septimū est elationis ⁊ vane glīe.

¶ Octauū est anathematizationis ⁊ blasphemie.

¶ Nono ⁊ vltio angelici spūs omnia detestāt pctā generalit⁹ ⁊ specialiter.

Primū igit est peccatū supbie. Hoc cīm pctm̄ cū sit maxie cōtra deū a fuerit pctm̄ ꝓmū q̄dāmō oim pctoꝝ: dure ꝑ angelos est punitū. Nam cōstat luciferū eiusq̄z sequaces supbie pctō corruisse. Sic cni de pctō eius dr Esaie. xiij. Qui dicebat (inqt ꝓpheta) in corde suo: in celū ascendaz sup astra celi exaltabo soliū meū: sedebo in monte testamēti in lateribꝰ aq̄lonis: ascendam super altitudine nubium: ⁊ ero sīlis altissimo. Ecce supbia. Sz nūq̄d māsit impunita. Audi eūdē ꝓpham ibidē. Detracta ē ad inferos supbia tua: cōcidit cadauer tuū i infernū: detraberſ in ꝓfundū laci. q. d. Sic ascēdere voluisti ad sūmū sic detract⁹es in ꝓfundū. Sp cīm casus est ꝼm mēsurā ascēsus. sz admirās ꝓpha de casu luciferi: q̄rit modū casus ibidē. Quō cecidisti inqt lucifer q̄ mane oriebarſ. Queritsz solutōez nō ponit q⁹ ꝓbe alteri solutio refuata ē. Sic cīm dr ad hoc Apo. xij. Factū est ꝓlium magnū in celo. michael ⁊ angeli ei⁹ ꝓlia. cū dra. ⁊ draco pug. ⁊ angeli ei⁹ et nō prevaluerūt neq̄z eoꝝ locus inuen. est ampli⁹ in celo. Ergo cū ꝓpt pctm̄ supbie qō mali angeli cōmiserūt suis cōsortibꝰ ⁊ sibi in natura silibꝰ nō pepcerūt: certū ē q⁹ nec hoibꝰ pcēt. Erm̄ ad ꝙd dr in hystoria scol'. de beroe de agrippa q̄ cū inflat⁹ supbia diuinos sibi honores oblatos non respueret mox ab angelo letaliter est percussus.

Secundū peccatū qō est ꝑ angelos punitū fuit pctm̄ inobedie siue gule qō ꝑ ꝓmos parentes nostros in paradiso deliciaruz cōmissum est:

Sicut habet Gen.iij. Nā quis ide dicat q dñs eos emiserit de paradiso: certū est tñ (fm Aug.) q angel⁹ dei fuit q in paradiso ō: p⁹ meridiē ambulasse: et adam vocasse: eos de culpa redarguisse: et tandē eos inde repulisse: ne forte comederet vltro de ligno vite et viueret in eternū. i. in temp⁹ lōgissimū. Dicit tñ q dñs erat: q: vice domini angel⁹ hec dicebat. Sepe enī dicit Rex hoc fecit qñ baliu⁹ eius imperio suo facit. Sicut hoc habet Gene.iij. Eiecit eū de paradiso et collocauit añ paradisum cherubim et flammeū gladiū ad custodiendū ligni vite viā: ne peccator ad lignuz redire possit: q si sic fecit angel⁹ illi homini diuinis manib⁹ fabricato: q̄d factur⁹ erit nobis si inobedientes fuerim⁹ et gulosi

Terciū peccatū quod

p angelos legim⁹ fuisse punitum: est petiū luxurie et humane lasciuie. Naz maxime p̄ter hoc petiū misterio angelor diluuiū est inductū et post diluuium sup sodomā et gomorrā: celeste descendit incendiū. Lege hystoriā abrahe Gen.xviij. et diligenter predicat: q: sunt valde pulchra. Nā post multa verba abrahe ad dñm: sequit in p̄ncipio xix.cap. Venerūt duo angeli sodomā vespere sedente Loth in foribz ciuitatis: et post multa hic narrānda subdit ibi quō pluerūt sup sodomā et gomorram sulphur et ignem: et quō subuersi sūt et in lacū p̄uerse. Ergo si sic fecerūt ill' antiq̄s q̄d facturi sūt hoibz nr̄i tp̄is

Quartū peccatū quod

p angelū est punitū fuit petiū impietat⁹ et immiscōie qō punitū fuit in pharaone: plagarū varietate sicut p. xviij. capitl'm pt⁹ in Exo. in p̄n. Nā p⁹ varias plagas dimissis filijs isrl' et fugientibus p̄secutus est eos pharao cū omni exercitu suo. Lūq̄ timerent nimium filij israel. sicut pt⁹ Exo.xiiij. tulit se angel⁹ dñi q̄ p̄cedebat castra et abijt post eos et cū eo columna nubis vt exercit⁹ sibi appropinquare tota illa nocte nō posset. Et statim sequit ibi quō filijs isrl p siccū mare transeuntibz: omnes egiptij in eo submersi sunt. Ergo si p̄ter crudelitatē sic angeli vnuz regnū afflixerūt sic oīs in mari subuerterūt: q̄d singularibus p̄sonis facturi sunt.

Quintū peccatū quod

p angelos legim⁹ fuisse punitū ē peccatū auaricie. ¶ Et de hoc pōt habere pulchrū exemplū et p̄dicabile Nume. xxij. in Balaan. Ipse enī p̄ter multa donaria illi p̄missa volebat ire et filijs isrl' maledicere. Eius ḡ auariciaz detestans angel⁹ in via fact⁹ est ei obuius. Lūq̄ p̄ter aspectū angeli tenentis gladiū asina a via diuerteret: et ille eam acriter verberasset: eiq̄ asina locuta fuisset: aperuit oculos balaan et vidit angelū stantē in via cuaginato gladio: adorauitq̄ eū p⁹on⁹ in terra. Cui angel⁹. Cur inquit iam taliter verberasti asinā tuam, ego veni vt aduersarer tibi: q: aduersa est via tua mihiq̄ ꝓtraria et nisi asina declinasset a via dans locū resistēti et te occidissem et illa viueret. Q aūt petiū balaan fuit petiū auaricie plane habet.ij. Pe.ij. vbi dicit q balaan mercedem iniquitatis amauit ꝛc. Vide ḡ quantū detestat angel⁹ auariciā p̄ qua impedienda fecit tot mira vt etiā loqueret hūano mō asina: et de ipso angelo quādā haberet noticiā: vt sic eū vndiq̄ declinaret: gladiūq̄ timeret. Et si sic detestat⁹ est angel⁹ auariciā pagano p⁹: q̄n-

tum putas detestatur auariciaz xp̄ia-nor⁹um. Qui tot habēt documēta: tot sanctor⁹ suiq̄z regis exempla vt fugiant auariciam.

Sextū peccatū quod

p angelos legim⁹ fuisse punitum fuit peccatuz ydolatrie. Un legit Judicū iij. Ascendit angelus dñi de galgala ad locū flētiū et ait. Eduxi vos de egypto et introduxi in terrā p̄o q̄ iurauī patrib⁹ vr̄is vt nō facerē irritū pactuz meū vobiscū ineternū. ita dūtaxat vt nō feriretis fedus cū habitatoribz terre hui⁹ et aras eor⁹ subuerteretis: et non audistis audire vocē meā: q̄obrem nolui delere eos a facie vestra vt haberetis eos hostes et dij eor⁹ essent vobis in ruinam. Verum est q ydolatria hodie cessauit: ꝛ malicia hoīm hereses adiuenit: et tāta ē hoīm stultitia: vt illis credant aias suas: q̄bus nō crederent vineas suas: nō oues suas: nō pecunias suas Ultimā credētes hereticorum versutijs vterent cōsilio Senece q̄ nec fuit xp̄ian⁹ nec heretic⁹ sed phs Dicit ei q̄ prudētis hois officiū ē examinare cōsilia et nō cito facili credulitate ad falsa trahi: et addit. de dubijs nō diffinias sed suspēsam tene sniam: nihilq̄z cito affirmes: q: nō omne qō verisimile est statim verū est: quia crebre mēdaciū facie veritatis habz. Si hoc nobilissimo cōsilio vterent. nō facile hoīb⁹ impijs crederēt: sed saltem de veritate fidei a multis q̄rerent: et sic q̄rendo ad viā veritatis p̄uenirent. Un tibi miserrime cōstat q pellipariij et cerdones et sine liis hoies verba p̄funda scripture intelligāt. Magis tibi rō cōtrariū deberet p̄suadere cum nulla scia q̄ntūcūq̄z vilis sine doctore habeat. Sz dices, Spūs scūs hūt doctorē. Sz vnde tibi hoc cōstat. Nūq̄d et hoc ipsi dicūt: sed et oēs alie hereses sili' dicūt. ergo cū altera mētiri necesse sit: saltē suspectā debes habere sniam Si dicas Ipsi multuz ieiunāt sicut et alij imo sunt plurimi catholici q̄ plus eis ieiunāt cū nullo tpe ieiunij frangant. Nō deo diabol⁹ etiā sp ieiunat: nec tñ desinit eē diabolus. Nō comedunt carnes. Certe et multa sunt alia a salia carnes nūq̄z comedērt: et tamē nō desinūt esse bruta. Ipse et locū scio hoīm catholicor⁹ q̄ sp quasi ieiunant ita vt triby diebz semp in ebdomada aquā bibant in p̄petuū et infirmi carnes nō comedāt. sed nūq̄z ido sancti sunt Attendite: oculos apite: nolite facile credere: quia veritas fidei nō cōsistit in exteriori vita q̄tūcūq̄z appareat eē sancta: sed in vera doctrina.

Septimū peccatū qō

legim⁹ p angelos eē punitū fuit petiū vane glie. Et de hoc hī.ij. Regū. xxiij Ubi dauid vana glia tact⁹ iussit p̄lm nūerari vt ēt hoibz p̄esset agnoscerer. sed post numerationē valde penituit et se valde in h̄ peccasse asseruit: et p̄o venia deū orauit. Tunc ad eū p̄pheta dñi venit eiq̄ dixit. Triuz tibi datur optio. aut septē ānis veniet tibi fames in terra tua. aut tribus mēsib⁹ fugies aduersarios tuos. aut tribz diebz erit pestilētia in terra tua. Dixitq̄z dauid. Coarto: nimis vndiq̄: sed melius ē vt incidā in manus dñi: multe eī sunt miserationes ei⁹. Et sequit ibi q̄ angelus dñi percussit ō filijs isrl' lxx. milia viroz. Cūq̄z vidisset dauid angelū cedentez p̄lm ait. Ego sum dñe q̄ peccaui ꝛc. Lege hystoriā q: valde est p̄dicationi apta. Brauc igit valde est petiū vane glie p q̄ sūt. lxx. milia hoīm cesa: et rex

sanct⁹ sic afflict⁹ fuit p eo⁹ etiã p⁹ penitẽtiã, z tñ hodie tot⁹ mũdus hoc pcõ ẽ plen⁹: Nihil em facim⁹ nihil dam⁹ nihil ꝯcogitam⁹: si vescimur: si legimus: si cantam⁹: in oĩb ꝯ gloriam petim⁹: cũ tñ dicat dñs Jere. xix. Nõ gloriet̃ fortis in fortitudine sua: neq; sapiens in sapia sua: nõ dives in diuitijs suis: sed in hoc glĩet̃ q gloriat̃ scire z nosse me quia ego sum dñs.

Octauũ peccatuz qõ

p angelos legim⁹ esse punitũ est pcũ blasphemie, de quo h̃. iij. Regũ. xiij z. xviij. p totuz et in fine hystorie quã pdicando narrabis: sic addit. In nocte illa venit angelus dñi z pcussit in castris assyriorum. c. lxxxv. milia virorum zc. Cogitent ergo q deũ blaspbemãt z el⁹ beatissimã matrẽ z scõs vel homies ad imaginez dei factos ꝯ sit deo z angelis odiosum: ꝯ fugiẽdũ ꝯ detestanduz pcũ: qõ ꝓpter vnũ⁹ hoĩs blasphemiã fuit in tot hoies iudicatũ

Nono angeli sancti

summe iustitie cõiũcti oĩe detestantur peccatum generaliter z speciuoce cum deo sit odiosum Hoc aperte pater in septẽ plagis nouissimis, in qbus tra dei ẽ cõsumẽda p septẽ angelos sic̃ legitur Apocal. xv. z. xvj. z post mlta mala peccatorib⁹ inflicta sic vn⁹ angelus clamat Apocal. xix. Venite z congregemini ad cenã magnaz dei: vt comedatis carnes tribunorũ et carnes fortiũ: z carnes equoꝝ: z sedentiuz in ipsis: z carnes liberoꝝ et pusilloꝝ ac magnoꝝ. Ergo frẽs mei timendi z reuerendi sunt angeli q sic peccatoribus sunt infesti. Bernard⁹. In omni loco in omni diuersorio exbibe reuerentiã angelo tuo: nec illo presente audeas qcq; facere: qõ me psente nõ auderes Exemplũ de thaĩ de meretrice quam abbas pafnutius p hanc cõsideratione cõuertit. Lege eius hystoriã in legenda q; nimis longũ esset hic ponere. De beneficijs angelorũ quõ nos custodiãt: doceãt: ptegãt: ad bonũ ꝓmoueant: a malo retrahant. quere sermones plures in sermonib⁹ quos scripsi z de cõmuni sanctorũ plurimorũ. Rogemus ergo dñm zc.

De beatissimo patre

francisco ordinis minorũ inclito duce z institutore. Sermo ꝑmus.

Innoua signa imuta mirabilia

Eccl. xxxvj. Docet seneca z est consuetudo ab antiqs oĩb⁹ approbata: pene tñ a nostra etate deleta. q; lex bñficij approbata est ista q; bñficiũ pstans statim debet obliuisci dati. sed bñficiũ accipiens nunq; debet obliuisci accepti Hanc legẽ nobilissimã q; nature est complantata: sic obseruãt multa alia bruta: vt nunq; declinãt ab ea in dextrum vel sinistrũ. Nam vt obmittã de gratitudie canũ: equoꝝ pariter z leonum: dicam de leena q de sua natura est crudelissima bestia z tñ bñficijs ñ ingrata. ¶ Narrat em hystoria tripti, ta q; hec bestia ꝓpe cellã sancti macharij inhabitabat. Cũ q; accidisset q; ceros filios peperisset: z cecos eos vsq; ad etatẽ congruã educasset: eos secuz tulit: z ad cellã viri sancti adduxit: et qõ est mirabile: petebat bestia signis vt eis faceret signũ crucis. Cum q; vir sanct⁹ eos cecos esse animaduerteret: eos signauit: z ad lumẽ redurit. Tũc bestia ad caueã redijt: z memor tã supdicte legis: oĩs pelles ouiũ quas pre,

data fuerat ab antiquis sup se z sup filijs posuit: ad cellam viri sancti adduxit: ibiq; ad eius vsum dimisit. Sz quare dicunt hec omnia: quia sol⁹ bõ cui sunt a deo collata tã ampla dona nature: tã ampla dona scientie: tã ampla munera gr̃e: z a quo expectantur tã amplissima bona glorie: diuina beneficia despicit: nõ attendit: non gr̃as deo reddit. Cum igitur bñficij illud summũ stigmatum vel plagarũ in xpi corpore impssarũ: tã esset a mũdo oblitioni traditũ: z a memoria hominũ iam deletũ: clamabat ad deũ triumphans in celis ecclesia. clamabat z in psona eius q; militat sup terrã: clamabat z ecclesia illa militans petens stigmata renouari dñica signa z mirabilia vt gñaret in hoĩb⁹ ex noua apparentia noua dominice passionis memoria. Dicebat ergo conuenienter et clamat. Innoua signa imuta mirabilia zc. Unde recepto munere qõ petebant nũc ꝓ eo ecclesia militãs deũ cõfitetur z laudat: reddẽs gr̃as z laudes alias creaturas inuitat: dicẽs. Regi qui fecit opa xpo confitean̄t cui⁹ in sancto vulnera francisco renouantur

¶ In verbo ergo ꝓmisso ad laudẽ buius eximij cõfessoris assumpto: mari me describit a duob⁹. ¶ Primo ꝯtũ ad ꝑconia sanctitatis qbus in signis apparuit clarus in seipso. ¶ Secundo ꝯtũ ad sublimia ptãtis: qbus apparuit clarus mundo. Primũ respicit altissimũ meritũ: quo insigniter fulsit interius in vita sancta. Secũm respicit miraculoꝝ ꝓlegiũ quo fulsit exteri⁹ in fama clara. ergo ꝓmũ respicit bonus intra quo fuit devot⁹ deo: sed secũm respicit bonum extra quo vtilis z famosus fact⁹ ẽ primo siue mũdo. Ista em duo bona hoiem pfectũ reddũt in via

¶ Primo ꝓscia int⁹ pura: qr̃ seipsum
¶ Scõo bona fama exteri⁹, qr̃ primũ
¶ Notan̄ igit̃ ꝓmo excellẽtia sctitatis i via cũ dican̄. Innoua signa. ¶ Scõo notan̄ ꝑconiũ claritatis in fama: cum additur, imuta mirabilia. qbus dũ claruit ipsum insigniter fecere famosum Est em primũ de signis faciendũ siue dicẽdũ: quia in miraculis nõ est laborandũ q; potius ostendũt ꝯ faciũt eẽ sanctũ sicut dicit Gregori⁹. ¶ Est igit̃ hic notandũ q; fm qõ dicit phs. Illõ est pfectius qõ est summo pfecto similius, z fm euangelicã doctrinaz q; nõ põt esse dubia vel suspecta: cũ sit ex veritatis ore plata. Tũc discipulus est pfectus qñ est vt mgr̃ ei⁹ Lu. vj. Ergo ille iudicabit̃ pfectior esse q; in signis bonitatis christo inuenietur similior. Sũt ergo notãda signa que fuerunt in christo: z videndum ꝯ fuerint insigniter in francisco vt sic luculenter appareat eius vite perfectio. In christo ergo ꝑcesserunt hec signa que in francisco fuerũt insigniter renouata.

¶ Primũ signum fuit immensissime pietatis: per compassionẽ omniuz proximorum.

¶ Secundũ signum fuit inaudite humilitatis: per actum operũ vilioꝝ.

¶ Tercium signũ fuit assumpte asperitatis: per tolerantiã omniuz tormentorum.

¶ Quartũ signum fuit altissime paupertatis: per contemptũ omnium mundanorum.

¶ Quintum signum fuit amplissime charitatis: per amplexum omniuz amatorum.

Istis em quinq; signis summa ostenditur in quo cunq; homine perfectio. Nam omne bonũ aut est bonũ extra aut bonũ intra, aut est bonum infra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

aut est bonū iurta: aut est bonū supra. Nam p pietatē ordinat hō ad primū quod est bonū iurta. p humilitatē ad pprium animū: qđ est bonū intra. p vite asperitatē ad corpus suū: qđ est bonū infra. per pauptatē ad mundū: qđ est bonū extra. z p charitatem ad deum: qđ est bonum supra.

Dicam⁹ ergo q̄ p̄mū signū qđ fuit in xp̄o fuit signuz imensissime pietatis. Nam pietas quā ad nos habuit: ipm de celis adduxit: et serulē naturā assumere ex v̄ginis carne fecit. Quis verbis vllis bui⁹ magitudinē pietatis exp̄mere posset Et de hoc signo dī Esaie. vij. Propterea dabit dñs ipse vobis signū. Ecce virgo cōcipiet z̄c. Emanuel. i. nobiscū deus Nōne hoc signū est maximū signū q̄ v̄go manēs: v̄go p̄cipet: q̄ v̄go filiū pareret: z ipm deuz nob daret. ¶ Ergo si vidisti signū in xp̄o: videas i frācisco. z si in magistro: videas in discipulo: z si vidisti pietatē in dño: videas hāc in seruo. Sz q̄s dicere posset q̄ta pietas in eo refulserit. Adeo enī sic totus pius fuit: q̄ in ventre matris pietatem assumpserit: z eā secū ex ventre portauerit. Vlī poterat dicere illud Job. xxxj. Ab iuuenta creuit mecū miseratio: z ex vtero matris egressa est mecū. Huic cōcordat legēda sic dicēs Pietatis dulcedo in tāta plenitudie ipm repleuerat vt ad miserabilū psonarū miserias releuandas viscera videret gestare materna: cū clementiā haberet ingenitaz: quā supinfusa xp̄i pietas duplicabat. Itaq̄ (inq̄t) liscebat aia eius ad infirmos z pauperes: z q̄b nō poterat manū: exhibebat affectum. O q̄s enarret: q̄s mente repenset q̄ fortī mucrone pietas viscera frācisci trāsfoderat vt nullis reb⁹ parceret nō mantellis: nō tunicis: nō pamētis altaris: si q̄n in primo necessitas apparuit. Exēpla quere in legēda in capitulo de pietate. Et q̄d mirū si tanta pietate mouebat ad boies sanguine xp̄i redēptos: q̄n sic erat pius ad bestias z maxime ad illas q̄ in scripturis dīm figurabāt. Exēpla de his plura reperies in legenda in capl'o de eodē quo supra. Pietas ergo dñi posuit p̄mū frācisci in signū pietatis ad mundū. Unde pōt de eo exponi illud Beñ. ix. Arcū meū ponā in nubibz erit signū federis inē me z terrā. Arcus ille celestis nō est aliud q̄ nubes quedā subtilis z rara: siue nubes rorida ad pluuiam p̄parata: vndiq̄ solis radijs penetrata. Btissim⁹ ergo francisc⁹ fuit arc⁹ federis z tot⁹ pietatis: q̄ fuit nubes subtilis z rara: p altissimā pauptatez. fuit nubes rorida: p gr̄e copiositatez. fuit nubes ad pluuiā p̄parata: p filiorum fecūditatē: siue p imensissimā ad paupes pietatē. fuit nubes vndiq̄ solis radijs penetrata: p ardentissimaz charitatē. Jtez q̄nq̄ vel saltim q̄tuor colores q̄ sunt in arcu (vt Aristo. dicit a nullo vn̄q̄ pictore poterūt perfecte depingi) figurant illa venerabilia stigmata corpori impssa frācisci: de quibus a nullo mortaliū perfecta potuit ratio assignari. Ergo arc⁹ i nube fuit franciscus in ecclesia militante: qui datus ecclesie fuit in signum pacis et federis z renouate pietatis. Un̄ quādocunq̄ salutabat vl' dicebat aliquid p̄mittebat vocabulum pacis: quod signatiuū est pietatis. Unde notabile valde est q̄ ille celestis arcus qui noe in signum datus est pietatis z pacis nō tenet capita versus celum: sed potius versus mūdū: dorsuz autē ad deū

Jn quo notatur q̄ nō fuit ad feriēdū terraz sicut videm⁹ ad sensum. versus vallē eīn tenet capita z nō dorsuz. p̄ē qđ Beda dicit. O ille arcus celestis q̄ signū ē pietatis p. xl. ānos ante iudiciū nō apparebit eo q̄ instet tp̄s ñ parcendi sz feriēdi. Nō pietatis z miscōie faciēde sz iusticie exhibēde. Patet ergo q̄ pietas q̄ fuit in xp̄o renouata ē in francisco: vt qđ p̄cessit in rege: renouatur in milite. p̄ter qđ bene dictū est Jnnoua signa z̄c. Sed p̄h dolor q̄a pietas q̄ sic fulsit in dño z sic extitit renouata in seruo: iam recessit a mūdo. Nō est q̄ pietatē diligat: q̄ pietatē exhibeat: q̄ pietatē inuocare studeat. quia apud oīs crudelitas regnat. Uerificatū est hodie qđ scūs p̄pheta dicebat Sustinui q̄ simul cōtristaret z ñ fuit q̄ cōsolaret z nō inueni. Quis pōt dicere cū Paulo. ij. Cor. xj. Quis infirmat z ego nō infirmor: quis scandalizatur z ego nō vror. Quis pōt dicere cū Job. Flebā sup eo q̄ afflict⁹ erat et cōpatiebat aīa mea pauperi. Sed veniet dies z cito veniet q̄n sicut dī in canonica Jacobi. Fiat iudiciū sine misericordia ei q̄ nō fecit miscōiā. sed beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.

Secundū signuz qđ fulsit in xp̄o fuit signū p̄fecte humilitatis. Quis vllus posset exp̄mere verbis quāta humilitas fuit verbū imensum in vtero v̄ginis breuiari. verbuz de patre genitū a matre generari. verbum foueōi: verbū cōtinēōi: in vtero cōfoueri. tā stricto thalamo contineri verbū: p qđ facta sunt oīa t̄qlit fieri siue nasci. verbū pascens oīa: modico lacte nutriri. verbū fasciēōi oīa stricta fasciculā coartari. verbum portans oīa brachijs puelle portari. z verbum creans oīa: z ens sup oīa vsq̄ ad pedes lauādos z tergendos vilū piscatoz p̄ humiliari. Uerba sunt Bern. et Aug⁹. q̄ sane debēt itelligi rōne hois assumpti. Uerū vt de ceteris humilitatib⁹ saluatoris obmittā hec quā vltimo posui sic fuit admirabil' q̄ petr⁹ apl's cā in corde suo adeo ponderauit dī dñi magnitudinē z suā vilitatē attendit qđ dño dixit. Dñe tu mihi lauas pedes. Tu iñqt dñs mihi seruo. Tu maxim⁹ mihi minimo. Tu mḡ summ⁹ mihi vili discipulo. Tu potentissim⁹ mihi infirmo. Tu sapientissim⁹ mihi insipiēōi. Tu optim⁹ mihi pctis obnoxio. Nō lauab⁹ mihi iñqt pedes in eternū. O humilitas sūma z hoibz admiranda: q̄s nō stupeat: q̄s supbire vltertius audeat: z tñ huic humilitatis signo ab oibz q̄si p̄tradicit i hoc mūdo Sic enī de eo p simeonē (Luce. ij.) fuerat p̄phetatū. Ecce h̄ posit⁹ ē in signū cui cōtradicet. Nonne magnū signū q̄n summū fit imū: bonū potentissimū fit mūdo stultū: z in oīb⁹ q̄si mutū. Sed huic tāto signo qz cōtradicebat ab oibz: necesse nob erat vt qđ sic claruerat in rege: renouaret in milite: vt q̄ nō viderant humilitatē dñi: saltē viderēt humilitatē serui. Sed q̄s exp̄imat: q̄s sufficienē dicat: q̄s vilis v̄bis p̄fecte aptat: q̄ p̄fecte humilis frācisc⁹ humilē dīm sit secut⁹. Un̄ dī in legēda oīm virtutū custos humilitas: adeo vi p̄ dei sui turis effecerat: vt q̄uis in eo oīm fulgeret p̄rogatiua virtutū: humilitas cū in ipso p̄cipuū videbat esse cura dominū. Nam vt dī ibidē se fatebatur maximū oīm peccatoz p̄ se esse rebat sordidū fasculū: cum in veritate esset vas sanctificatōnis electum: virtutib⁹ oīb⁹ adornatū. Nā sicut colligi

tur ex legenda hic sibi saluatoris humilitatē p exēplo in omnib⁹ ꝓponebat ꝓpter qō eū de celis aduenisse dicebat vt humilitatē doceret. Hic est q̄ stulti⁹ reputari volebat. Hic est q̄ tristabat in laudib⁹ sed in sui vituperatione gaudebat sicut multa exēpla ꝓbāt q̄ sunt posita in legēda in titulo humilitatis Nōne sūme humilitatis signū fuit q̄ illud boim gen⁹ qō fugiūt oēs fugiunt vrozes fugiūt filij ⁊ pentes ⁊ sibi aliqñ fuerāt summe abhoiabiles ad seruiendū elegit ⁊ ita vt eis lauaret pedes ulcera detergeret sanie educeret ⁊ ligaret nec ab ulcerū osculo abstineret. Uere ergo humilitas renouata ē in frācisco q̄ tanq̄ in exēplo ꝑcessit in xp̄o. Uñ de eo pōt exponi illud Apoc. xij. Signū magnū apparuit in celo. In quo celo. Utiq̄ in frācisco. Nam celum est natura purissimū est situ altissimū est forma fulgidissimū est figura rotundissimū ⁊ est influētia maximum. Sic ⁊ venerabilis franciscus fuit celū purissimū p continentiā fuit celus altissimū et a terra remotissimū per pauptatē voluntariā. fuit celū speciosissimū p honestatē eminētiā. fuit celū rotundissimū siue motu velocissimum p obedientiā. ⁊ fuit celū influentia maximū per eloquentiā diuinam quā habuit ⁊ sapientiā ⁊ doctrinā ⁊ p sanitatum ⁊ curationū beneficia. In hoc ergo celo sic puro sic alto sic pulchro sic sperico sic virtuoso magnū signū apparuit. dū humilitas i eo tam ꝓfunda fuit ⁊ humilitas ducis in ipso suo modo renouata apparuit. ꝓpter qō bene dictus est. Innoua signa ⁊c. Sed quis hodie hoc portat quis est qui amat contēpni. quis est qui non gaudet se laudari. quis nō dolet se vituperari. quis nō appetit sublimari ⁊ nolit ab alijs honorari. Exemplū de lucifero qui diuinā appetijt excellētiā. ⁊ de eua que appetijt diuinā scientiā. ſz quid stultius q̄z contra deū se erigere Quid stultius q̄z casum sibi ꝑparare Nemo enim cadit nisi ab alto. Nemo vnq̄z ruit ab imo. sepe cadūt montes sed nunq̄z valles. Fertūt em̄ (vt Jero. dicit) sepe fulgura mōtes. ergo qui laborat ascendere. q̄d aliud facit q̄z casū sibi ꝑparare. Uñ superbo dr̄ in Abdia j. ca. Qui dicis in corde tuo quis detrabet me deorsum. Sed si exaltatus fueris vt aquila ⁊ inter sydera posueris nidum tuum inde detrabā te dicit dominus.

Tercium signum qō

apparuit i magistro fuit signū assumpte asperitatis. Nulla lingua posset fundamēt aliter narrare imo nec mēs cognouit q̄z fuerit aspera tota xp̄i vita. Dicūt sancti exponētes illud ℣ bū Job. viij. Quinquaginta ānos nondū habes q̄ dñs cū esset tricenarius videbat quasi quinq̄genarius eo q̄ semper esset in afflictionib⁹ positus. Uñ poterat dicere illud ps̄. Defecit in dolore virtus mea ⁊ ān mei in gemitib⁹. Uñ Aug⁹. exponēs illud ℣ bū ad Hebreos. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē dicit q̄ oia mala sustinuit homo xp̄s vt sustinēda esse doceret ⁊ omnia tēporalia bona contemnit vt contēnēda esse doceret ⁊ vt nec in illis quereret felicitas nec in illis timeret aduersitas. Ergo tota vita dñi fuit asperrima in signū penitētie nobis data. Uñ ipse dicit Cantico rum. viij. Pone me sicut signaculum sup cor tuum. i. corde recogita q̄z fuit aspera vita mea ⁊ age tu pniam verā ¶ Dū fidelis dñi famul⁹ ista aduertit

omnia ꝓspera mundi ⁊ solacia dereliquit. ⁊ cōstanter xp̄i crucē arripuit. et omni tpe quo aduixit in crucis asperitate versatus fuit. Nā sicut dr̄ in legēda. reuoluēs in animo suo illud ℣ bū Apostoli. Qui autez sunt xp̄i carnem suā crucifixerūt cū vicijs ⁊ cōcupiscentijs vt crucē xp̄i suo portaret in corpore tāta se discipline rigiditate arcebat vt vix nature sufficientia acciperet. Dicebat enim esse difficile necessitatem corporis satisfacere ⁊ carnis ꝓpritate nō parere. ꝓpter qō vt dicit eadem legēda cocta cibaria vix admittebat. admissa ℣ cinere vel aque frigide immissione destruebat. nō dico de vino. cum vix de aqua se satiabat. Lectus ei⁹ vt frequēt⁹ erat dum⁹ ⁊ vnica paupere cōtent⁹ tm̄ tunica in nuditate dñi seruiebat. Sed q̄d dico. Deficeret em̄ tp̄s si enarrare vellem oēm vite eius asperitatē. Uñ quere exempla in legēda in capl'o de asperitate vite quia longuz esset hic ponere. ꝓpter qō vere de eo dici pōt illō Ezech. xxviij Tu signaculū similitudinis dei quia sicut signū asperitatis apparuit in magistro vt iuꝑ humanū posse renouatum est in discipulo. Uñ pro eo bñ dictum est. Innoua signa. Sed hodie q̄s hāc asperā pniam facit. quis crucē pnie sup seponit imo q̄s nō vacat delicijs. Utinam peccatores attenderēt quāta in iudicio sit futura calamitas Dicit em̄ angelis Apocal'. vij. qui pcussuri erāt terrā. Nolite nocere terre neq̄z mari ⁊ neq̄z arboribus quousq̄z signem⁹ seruos dei nostri in frontibus eoꝝ. Sed q̄d est hoc signū quo signādi sunt serui dei. hoc certe est signum dei ⁊ pnie. Unde dñs angelo Ezechiel'. ix. Transi p mediā ciuitatē ⁊ signa thau sup frontes virorꝝ gementiuz et dolentiū. i. penitentiū. ⁊ statim seqtur verbū domini ad angelos pcussores. Trāsite inq̄t p mediā ciuitatē ⁊ parcat oculus vr̄; neq̄z misereamini senē. adolescentulū. ⁊ virginem. paruulū. ⁊ mulierē interficite. oēm inquit sup quē videtis thau ne occidat. Uidete ergo q̄ vtilis est pnia q̄z quis hodie videatur amara. Nam ⁊ videmus fratres ipsa experientia q̄ amara in medicina sunt vtiora q̄z dulcia. sicut patet in amigdalo dulci ⁊ amara Fortis videtur ori rutba sed ē oculis valde proficua. stomacho sana ⁊ omnino veneno cōtraria. Unde mustela turba pasta ñ timet inuadere basiliscū

Quartuz signum qō

fuit in dño fuit signū altissime paupertatis. O quis posset lingua dicere vel corde quanta fuit paupertas eterni regis velle de paupcula gente in paupercula ciuitate ⁊ de paupercula matre nasci nō in palacio sed in stabulo nō in regali thalamo sed in iumētoꝝ ꝓsepio. nō sup lecto purpureo ſz in feno nō ornatus purpura sed inuolutus stricta fasciola non nutritus cibo regio sed paruo lacte pastus ℣ gineo. non associatus militib⁹ sed brutis animalib⁹. Quis vnq̄z tam admirabile vidit signū quis vnq̄z vidit stupendum tale spectaculū dū iacet omnipotētia. cibatur habundātia ⁊ plorat letitia. Unde dictum est pastoribus Luce. ij. Annūcio vobis gaudiū magnum quod erit omni populo. Et infra. Hoc vobis signū. Inuenietis infantē pannis inuolutū ⁊ positū in ꝑsepio. ¶ Uerū hec pauptas q̄ sūmez plus q̄z dici possit refulsit i domino quantū possibile fuit est renouata in seruulo. Ego de nullo homie memini

Universidad de Deusto
Biblioteca

me legiſſe qui magis franciſco amauerit pauptatē; ſicut ꝓbant inicia: ꝓbant media: ꝓbāt vltima. Inicia dū corā epo & etiā bracas depoſuit. Media dū corda & tunica vnica ſp ꝓtent⁹ fuit. Ultima dū nudū ſup terrā ſe poni fecit. O ſūme pauptatis amator: imo ſollicitiſſim⁹ inq̄ſitor: vt nō poſſit pati quēq̄ videre ſe pauperē. Quis vnq̄ vt de eo ſcribi ſic cupidus auri: ſic iſte fuit pauptatis. Quis vnq̄ theſauri cuſtodiēdi ſic ſollicit⁹ ſicut hui⁹ euāgeliſte margarite frāciſcus. Vñ de eo dī in legēda: q̄ vir ſctūs pauptatez filio dei familiarē attendēs eā charitate ꝓpetua ſic ſtuduit ſibi deſponſare q̄ non ſolū ꝓ ea patrē & matrē dimiſit ſed etiā ea q̄ hāc potuit vniuerſa diſpſit. Et ſubdit ibi q̄ xp̄i ihēſu pauptatē & matris ſepe cum lachrymis reuocabat in mentē. Vñ pauptatē olim vtutum aſſerēs eſſe reginā: quia in rege regum & in ipſi⁹ matre regina tā ꝓſtant effulſerit. Vñ vere de eo potuit dici illud Eſaie. xj. Leuabit dñs ſignū i nat cōgrega. pſu. iſrael. Tūc em dñs ſignuz pauptatis ad nationes leuauit qñ eis in ſignū frāciſcuz exhibuit quo ſigno multos ex oīb⁹ pfugis gentiuz cōgregauit: & ad ſtatū pauptatis adduxit: quos frēs minores vir pauper et humilis appellauit. De his omnibus in legenda multa require exempla. et maxime in capl'o de pauptate. Vere ergo & abſq̄ omni dubio eſt tenendū q̄ pauptas q̄ ſic fulſit in xp̄o: ſit renouata in frāciſco. Quare ꝓ eo bñ dictū eſt. Innoua ſigna. Sed plorandū eſt hodie quia nemo amicus eſt pauptatis. Quis hodie paucis cōtentus eſt quis eſt q̄ ſupfluа multa nō cōgreget Quis eſt q̄ auaricie lucris nō totū ſe donet. Vñ dicit in Jeremia. A minimo vſq̄ ad maximū oēs auaricie ſtudent. Nā hodie nō ſolū vt olim ꝓſone viles ſed milites: barones: reges &c. facti ſunt mercatores. Propter q̄ bñ dicit Amos. ix. Auaricia ſuper caput oīm. Sup caput dī notabilit vt oſtēdat petrū auaricie contra naturā eſſe Dū em natura tibi dedit terrā ſub pedibus: petrū cōtra naturā eſſe cōuincitur: dū eā tibi poſueris ſup caput.

Quintū ſignū q̄d ap

paruit luculenter in xpo ſignū fuit laſtiſſime charitat⁹. Sed deficiūt ſcīpture: oēs linguē: nō ſolā humane: ſed angelice ad expoſitionē tā eximie charitatis. Quis em ſufficienter dicat quā immenſiſſima charitate dei: ꝓncipiū & dñs mūdi voluit limo noſtre humilitatis liniri. voluit in mundo cōuerſari. voluit penis noſtre mortalitatis ſubiici. voluit capi manibus q̄ ligari. voluit facie velari. voluit cōſputi: peuti: & illudi. voluit ad columnā ligari. voluit ſpoliari. cruci clauis affigi. et lancea i latere perforari. Vere maior fuit charitas iſta quā poſſit exp̄imere vlla lingua: & maior in infinituz dum magis videt dilectiſſe bonū noſtrū q̄ corpus ꝓpriū vel ſeipm. Quis em eſt vt ſaluet aliū: tradet in mortē ſeipſum Hoc igitur tanti amoris ſignum fuit ſignatū. xxj. numero ꝓ. vbi dī q̄ moyſes ad dñi ꝓceptū fecit ſerpētē enneū ſignantē xp̄m: & ſuſpēdit illū ꝓ ſigno ſup palū vt ſic ſanarent⁹ ad ei⁹ aſpectū qui fuerāt a ſerpētib⁹ vulnerati. Hoc igit tante dilectōis ſignū dū xp̄i famulus vidit ꝓceſſiſſe in dño: ſtuduit ipe ſignari hoc ſigno. Unde dī in legēda. Charitatē feruentē qua franciſcus ardebat q̄s enarrare ſufficiebat. Totus nanq̄ velut q̄dā carbo ignit⁹ amoris

diuini videbat flāma abſorpt⁹. Optima ſimilitudo & ꝓpria. q̄ ſicut carbo incenſus totus ab igne eſt penetrat⁹ & fact⁹ eſt igni ſimillim⁹. Sic dñi famulus: totus erat amore hoc inflammat⁹: ita vt intus & foris fieret xp̄o ſi millim⁹. Vere hic fuit alter Helyas de q̄ dr Ecci. xlviij. q̄ ſurrexit ſic̄ ignis & vbū ei⁹ velut facula ardebat. Hoc igit igne totus incenſus: nec valens pati amoris incendiū quo ardebat: ſicut dicit in legenda voluit ꝓ martirū flammā hoſtiā xp̄o ſe offerre viuentez vt & xp̄o morienti vicem amoris repēderet: & ad amandū ceteros inflāmarer. Quere de hoc exempla in capitl'o de charitate: quō ad ſoldanū acceſſit. O quantas vbor iniurias: q̄ dura & aſpera verba: q̄ fortia vincula a ſeruis ſoldani ꝓ xp̄i ieſu amore ſuſtinuit Vñ vere potuit dicere dño illō Treno. iij. Poſuiſti me ſicut ſignū ad ſagittā. Ergo manifeſtū ē q̄ ſignū amoris q̄d primo refulſit in dño renouatū eſt in Franciſco Vñ bñ ꝓ eo aſſumptum eſt. Innoua ſigna &c.

Secunda pars prīci

palis. De mirabilib⁹ renouat⁹ ꝓ beatum franciſcū nō oportet nos laborare ad tex̄endū ſermonē: cum clament eius mirabilia ſub ſideribꝫ oīes linguē: & omnes breuiter creature: q̄ ei⁹ beneficia ſunt experte: ſicut & de q̄buſdā in legenda poteris reperire. ¶ Verum ad hoc notandū q̄ ꝓ hec quinq̄ ſigna q̄ Franciſc⁹ portauit in anima diſpoſit⁹ fuit ad ſtigmata foris in carne impſſa. Sz aliqua de his omittā vt relinquaſ legentib⁹ lata cogitandi materia: id q̄d de reliquis ſentio dicō abſq̄ omni vitatis preiudicio: adiuuante me xp̄i ſeruo Franciſco: immo ipō dño q̄ impreſſit ſtigmata beato franciſco: & ſigno hoc modo mirabiliz ſtupendo renouauit in ſeruo que prius fuerant in ſeipō. Nota ergo q̄ ad impreſſionē ſtigmatū tam ſtupendam: & & pluſq̄ dici valeat admirandā concurrit aliq̄d ꝓ modū diſponentis: & q̄ſi formē imprimēdē materiā adaptātis. Et vlterius aliq̄d ꝓ modū imprimentis & efficientis. Preparans & diſponēs fuit bonū creatū. Sz ſtigmata imprimens bonū increatū. Sic ergo dicam⁹ q̄ ad impreſſionē ſtigmatū tripler virtus concurrit.

¶ Primo virtus eſtimatiua.
¶ Secundo virtus amatiua.
¶ Tercio virtus diuina.

Virtus eſtimatiua q̄ſi a remotis materiā adaptauit. Virt⁹ amatiua magis de ꝓpinquo diſpoſuit. Sz virtus diuina que ſola potuit: ſigna in corpore exiſtimantis & amantis impſſit.

Dico q̄ prima virtus

que quaſi a remotis materiam adaptauit. virtus eſtimatiua fuit. Hec enim virtus ſita eſt in media cellula capitis: et maxime eſt virtutis: ita vt plus valeat ſepe egrotis eſtimatio de ſalute q̄ beneficium medicine. Nam inuenti ſunt homines quibus date ſ̄ pillule nulli⁹ ad purgandū ventrem efficacie: que in ſola apparentia ſ̄ pillule & aliqua materia nigra cōfecte: que ab hoie interi⁹ ſuſcepte: rōne virtutis eſtimatiue adeo efficaciter opabañ in ventre: ac ſi fuiſſent vere pillule. Et eſt mirabile: q̄ ſtatim vt eis veritas dicit: ceſſat fluxus: eo q̄ eſtimatiua virtus non amplius operat. Preterea q̄dam corpe ſaniſſimi q̄buſ dictum a plib⁹ q̄ infirmiēnt & q̄ infirmi in facie videañt: mox in vitate ſic eſſe

estimantes incipiunt egrotare ¶ Vñ narrat Eutropius q̄ quō gallina cū gallo bellat; si cōtingat q̄ ipm vincat; gallum se esse estimat; z gaudens eleuat sūr crustā. z dicit q̄ ex hac estimatōne nascit ei cornu in crure. ¶ Itē narrat Augustin⁹. q̄ fuit pulchervalde q̄daz miles in affrica; habens z vroz pulcherrimā; que tñ ei oīes filios generabat ethiopes; Cūq; sapientissim⁹ medicus esset sup hoc requisit⁹; interrogauit diligenter valdes si aliquam imaginē vel picturā haberet in camera quā frequenter inspiceret; z de qua sepi⁹ cogitaret. Cūq; audisset q̄ ethiopis cuīsdā imaginē iurta lectū habebat: dixit q̄ hoc opus virtutis estimatiue esset. Illa em dū talē imaginez a marito cognita attendebat talem formā filijs imprimebat. Sz q̄d p mīca discurro cū ipm habeak in scriptura q̄ nō mentit. Nā Gen. xxx. legit. q̄ Jacob volens oues facere parere masculos z femellas varias; populeas virgas accepit; z eas in parte decortica-uit; ita q̄ varias eas fecit; easq; in canalibus posuit; vt dum oues ad potā dum venissent; in aspectu talū virgarum cōciperent. Sic igit factū est vt omnes oues fet⁹ varios z masculos cōciperent. Ptz igit ex his q̄ virt⁹ estimatiua; est tante virtutis; vt formas rerū transformare possit. Hec igit virtus summe in btō francisco fuit ad cōtinue cogitandū vulnera dñice passionis. ō ad ipm etiā exteri⁹ xp̄o figurā dū quandā congruā z remotā dispositionē induxit. Nā q̄ hec virt⁹ in eo plenissime cooperata ad stigmata fuerit accipe ex legenda. Sic em in ea legit⁹ q̄ in principio sue conuersionis; cum quadā die sequestratus oraret; apparuit ei Jesus xp̄s velut crucī affixus; eidem tam efficaciter ingerens euangelicū illō. Qui vult venire post me abneget semetipsum z tollat crucem suam cē. vt mentem ipsi⁹ intrinsecus z incendio dilectiōis adureret z absinthio cōpassionis impleret. Nā vt subdit ad pmisse visionis cōtuitus liquefacta est anima ei⁹; z memoria passiōis xp̄i viscerib⁹ cordis ei⁹. adeo est impressa medullit⁹; vt crucifixi domini plagas oculis mentis q̄si iugit cerneret; ita vt vir exteri⁹ a lachrimis se cōtineret. Ergo estimatio illa tam fortis quā de dictis plagis habebat; ipm ad stigmata disponebat; q̄ eum in estimatum suum quadam vi transformabat.

Secunda virtus dispo

nens et perficiens et ad complemen-tum dispositiōis adducens; fuit amatiua. Dec em virt⁹ in reb⁹ creatis sūme virtutis existit; z impat virtutib⁹ vniuersis. Est em virt⁹ nō solū cordiū cōcitatiua z vnitiua; z transformatiua. Vñ de arra sponse dicit Hugo in lib. de arra sponse. Scio ania mea q̄ amor est vita tua; q̄ q̄cquid dilig⁹ ea vi dilectionis in eius similitudinem transformaris. ¶ Vñ narrat Aug. q̄ q̄daz dilexit sic suū amicū vt crederet se in eum esse cōuersum; ita vt essz anima tm̄ vna in ambob⁹. Et si tantam transformationē potest facere amor naturalis; q̄d potest facere spūalis q̄ illum p̄supponit z plurimū supaddit Vñ Aug⁹. dicit. Talis est bō qual' est dilectio ei⁹. Si (inq̄t) terrā diligis; terra es. si celum; ipm es. Nō audeo dicere q̄ deus sis. sed audi ap̄bētā dicentem. Ego dixi dij estis. Ergo virt⁹ amatiua est amantis in amantum transformatiua. Sicut em material' ignis omne q̄d intrādit simile sibi facit; sic z virtus amoris; sibi assimilat oīe q̄d diligit; q; d intendit. ¶ Verus hec virtus nobilissima in beato francisco refulsit; z sic feruide xp̄m amauit; vt ad eius nominationē liquescceret anima ei⁹ z in extasim raperet; sicut ex multis legende capitulis colligit. Propt q̄d oīs scripturas de terra leuauit in quib⁹ aliquā ifam nois xp̄i esse credebat. z dum xp̄m nominabat; labia p̄ nimia dulcedine sibi lingebat. Hec igit virtus; q; ipm in amatū sic intus z totaliter transformauerat; solum supernaturale restabat; vt cū in amatū exterius transformaret; z p transformationē exteriorē; interiorē quanta esset patefaceret. De his g̃ omnib⁹ dr in legenda. Digne vir iste btūs; singulari p̄uilegio insignit⁹ apparuit; cū omne ipsi⁹ studiū tam publicū q̄s priuatū circa crucē versaret. Ecce virt⁹ estimatiua. Et addit de his que supra posuit in sermone; z maxime de amore dicens. Austeritas vite. Humilitas p̄funda. Paupertas eximia. Pietas viscerosa. z charitatis excessus quid aliud in Francisco p̄etendunt q̄s assimilationes ad christū; z preparationes ad stigmata sacra eius. Quid istis expressius.

Tercio restabat q̄ vi-

ro dei sic in summo; quasi dispositō per virtutem diuinam fieret stigmatum in carne impressio. Unde in legenda dicit. Vir dei preclaris crucis christi adornatus mysterijs; ad cōspectū summi seraph z humilis crucifixi toto fuit inuise forme effigiem vi quadam deiformi z ignea transformat⁹.

Ecce luculenter apparet q̄d fuerit ad stigmata dispositiuū: quid etiam impressiuū. O quantus est iste sanctus; q̄s potens est z altus; qui tanto priuilegio est a xp̄o insignitus; quanta putas erit eius gloria apud ceteros sanctos in patria; dum in ipso solo apparebunt Christi stigmata super solem splendentia. Nulli dubium esse debet quin illis signis ornetur in patria; q̄bus extitit ornatus in via; eo q̄ z cicatrices martirū remanebunt ad gloriam. Rogemus ergo dominum nostrum Jhesum xp̄m cē.

Sermo secundus de

eodem patre Francisco ordinis minorum inclito duce z institutore.

Efulsit sol in cli-

r peos aureos z resplendu-erunt montes ab eis prima Machabeo. vj. Ad litteram enim dum clipei sunt aurei splendorem solis accipiūt; ipm in primos montes refundūt; z ipm splendorē quē capiūt terris reddūt. ¶ Sz nota q̄ ḡuis sol (inquantum dicitur q̄ solus lucet) de solo christo dicatur; z post eū sue matri beatissime adaptetur. non incongrue tamen de alijs sanctis accipitur; z maxime de eo qui interius z exterius sic christo similis fuisse probatur. ¶ Nam sol habet virtutem errantium directiuam. quia dum radios super terram spargit viam ostendit, z sic errantes ad viam ducit siue reducit. Sic et pater Franciscus et dum exempla vite; z verba doctrine mundo ostendit; errantes ad viam salutis adduxit. ¶ Item sol habet virtutem motus primi mobilis frenati; ne nam; quia dum suo motu illius motui obuiat; ipsuz ne noceat temperat

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sic ꝛ vir dei Franciscus diuinā iraꝫ concitatam cōtra mundū: ꝑ instantiā precū reduxit ad mediū siue ad temperamentū. Item sol hꝫ virtutē elemētoꝝ conciliatiuā ꝛ pacificatiuā. Non ēīm simul tanta cōtrarietas stare posset (vt Doctꝰ docet) nisi aliqua supior virtus eam ꝓciliaret: armoniā adduceret, sic ꝛ pater Franciscus pacē omnibus predicabat: ꝛ discordantes ad pacem sepius reuocabat. ¶ Itē sol hꝫ virtutem solidoꝝ penetratiuā. Unde terrā penetrat, vsqꝫ ad suū intimū: et in eius visceribus aurū generat ꝛ argentū. Sic ꝛ pater Franciscus penetrauit pdicando corda fidelitū ꝛ generauit in eis diuini amoris auꝝ. Ulterius clipei aurei recte signant fratres illūinatos ꝛ illūinantes: Illūinatos ꝑ prēm franciscū. ſꝫ illuminātes ꝑ vite meritū dñicū ppl'm. Nā clipei fuerūt erei ꝑ excellentiā firmitatis in fide, ſꝫ aurei facti sunt ꝑ redundātiā splēdoris i plebe. Nā sicut clipei aurei lumē qō accipiūt in primos montes refundunt. sic fratres lumen qō a patre acceperunt in dei ppl'm refuderunt. Seculares ēīm montes sunt dicti. qꝛ sūt ꝑ supbiaꝫ alti: nisi illuminati ꝑ doctrinā humiles fuerint facti. Igit̄ ꝑpatre sanctissimo optime dictū ē. Refulsit sol in clipeos aureos. i. pater in filios, ꝛ resplenduerunt montes ab eis id est seculares a fratribꝫ ipīs. ¶ In hꝫ verbo sic accepto principaliꝫ tria notant. Unū ex parte sancti. Alterū ex pte cetus fraterni. Tertiū ex pte populi. ¶ Nam ex pte sancti ostenditur sanctitatis eiꝰ sublimitas qua in mente refulsit. ¶ Ex pte cetꝰ fraterni ostenditur idoneitas qua doctrinā accepit. ¶ Sz ex pte ppl'i notaꝫ multiplex vtilitas qꝫ copiose resplenduit.

¶ Notaꝫ igit̄ ꝓmo venerabilis viri altissima sanctitas ꝑquā sibi prome ruit cum dicit, sol.

¶ Scōo notaꝫ cetꝰ fraterni mirabilꝫ idoneitas qꝫ patri docenti cōsensit: cū addit. refulsit in clipeos aureos

¶ Tertio notaꝫ dñici ꝓpli cōis vtilitaſ qꝛ lumini redūdanti assensum exhibuit: cum subdit, ꝛ resplenduerūt montes ab eis.

¶ Uel aliter tria notanꝫ. Priuilegiū paternale. Cōsortiū fraternale, ꝛ fastigiū seculare. ¶ Nā ex pte paterni priuilegij notaꝫ luminositas vite: qꝫ sub ditos illustrauit. ¶ Ex parte fraterni cōsortij notaꝫ virtus obedientie: que eos ad lumen dispositus. ¶ Sz ex parte ppl'aris fastigij notaꝫ sublimitas penitentie quā ꝑ fratres huius mundi accepit. ¶ Notaꝫ ergo ꝓmo patris francisci luminosum preconiū: cū dr: refulsit sol. ¶ Notaꝫ scōo fraternū illustratū cōsortiū: cum addit, in clipeos aureos. ¶ Notaꝫ tercio ppl'oꝝ humiliatū fastigiū: cum subdit, ꝛ resplēduerunt: vt supra: Uerū qntum a fratribus mundꝰ lumen acceperit nec dicere oportet nec expedit qꝛ ꝓpinquis notū est ꝛ remotis. Item nec expedit dicere qꝛ fratres clipei aurei sūt in themate dicti. ꝛ qꝛ puri ꝑ innocētiā. ꝛ ꝺa incorrupti ꝑ cōtinentiā: ꝛ qꝛ fulgidi sint ꝑ vite pulchritudinē ꝑ vite apparentiā: ꝛ doctrinā. Sic ēīm certū est qꝺ aurum est purum, est solidū: est incorruptū: ꝛ ē fulgidū. His igit̄ premissis: qꝛ laus omnis in ꝓprio ore sordescit: de vita sancti dicamꝰ aliquid. ¶ Est igit̄ notandum vt de multis obmittamꝰ: qꝺ dicere hic possemꝰ: qꝺ est ꝓsiderare solē quantū ad qͥtuor. ¶ Primo qꝛ sol est ſba luminarij ꝓmitiua: respectu corporis supernoꝝ. ¶ Scōo ē ſba lūinis in alijs diffusiua respectu corporum mūdanoꝝ ¶ Tercio est ſba ab exterius impassiua: respectu quorūcunqꝫ cōtrariorum. ¶ Quarto est substātia magnoꝝ operū effectiua: respectu ꝝrūcūqꝫ gñatoꝝ ¶ Beatissimꝰ igit̄ pater franciscꝰ recte est in sole signatus.

¶ Primo quia fuit fratrū minoꝝ primitiuꝰ: per donū penitentie.

¶ Scōo fuit spūalis luminis diffusiuus: ꝑ donum sapientie,

¶ Tercio fuit in angustijs duratiuꝰ: ꝑ donum patientie.

¶ Quarto fuit mirabilium opm effectiuus: ꝑ donū accepte potentie.

Dico qꝺ sol est quedaꝫ

substantia omnū luminariū ꝓma respectu corporum supernoꝝ. Nam si omnia celi lūinaria sunt pfecta ex illa nubecula lucida prima die formata: tūc ante alia luminaria tanqꝫ dignissima facta est solaris substantia in luce plenissima. Uñ fm quorundā sniam oia luminaria celestia rāqꝫ a fonte luminis lumen accipiunt a solari substantia. Sz quicqꝺ sit de hoc qꝛ certū non est: ꝛ cōtrariū multi docent: ꝑterqꝫ luna de qua cōstat certa experientia qꝺ illuminaꝫ a sole. Hoc m̄ certissimū est ita vt nemo dubitet qꝺ solaris substātia est dignitater gl'ia omniū luminariū prima. Uñ dñs Deū. j. in pductione luminarium primo nominat solem tanqꝫ dignissimū ꝛ ꝓmū: deinde alia cōsequenter vt cū diuisset. Fiāt luminaria in firmamēto celi statim addit. Fecit deꝰ duo magna luminaria Luminare maiꝰ: vt preesset diei. ꝛ luminare minꝰ vt ꝑesset nocti: ꝛ stellas Que aūt sint illa magna luminaria ꝺr in ꝑs. Qui fecit (inqt) lūinaria magna, Solē in prātē dicit ꝛc. Sicꝛ btūs

fran, fuit oim fratrū minoꝝ ꝓmꝰ dignitate ꝛ tpe. Fuit ēīm oīb sequentib ꝑ ꝛ dux: ꝛ lux ꝛ via ꝛ forma pnie, ita vt posset dicere oīb seqntib illō Jo. xiij. Exemplū ēīm de. vo. vt quēad. ego feci ꝛ vos ita faciatis. Uñ de eo cantaꝫ Salue sancte pater: patrie lux: forma minoꝝ: virtutū speculū. O frēs mei qꝫ strennue oīb ostendit viā pnie: dū ꝑpter deum oīa dereliquit: dū sic se vsqꝫ ad pedes leprosoꝝ humiliauit, dū carnē sic vigilijs: cibis: ꝛ penis attriuit: dū viā obedientie tā pfecte docuit. Uere magna ꝛ reuerenda est regula sancti bñdicti. Magna ꝛ pdicāda regula Augustini. Sz non dubito dicere qꝺ oim regularū maxima ē regl'a xp̄i. Ex doctrina ēīm mgr cognoscit: qꝺ pfectionis magistrū: officiū cōstat esse nobiliorē doctrinā dare. ꝛ mgrī pfectissimi ꝛ summi ē pfectissimā doctrinā tradere: cui nō possit aliqꝺ addi vel minui. Sz talis mgr fuit xp̄s: qꝺ ciꝰ regula aplis data: adeo fuit pfecta: vt nihil illi penitꝰ sit addendū. Franciscus ēīm nō cōtentꝰ fuit accipe regulā bñdicti: nō solū regulā Augustini. ſꝫ collū totū suppositum regule xp̄i. Uñ ꝛ in sua regl'a posuit. Regl'aꝫ vita fr̄m minoꝝ hec ē. Dñi nr̄i ie. xp̄i sctī euāg. observare. Et i legēda ꝺr qꝺ cū die qͥdā illō euāgelicū audiret legi: in quo xp̄s discipulos ad pdicandū mittēs: formā viuendi ꝛ regulā dedit dicens: ne posſiderēt aurū ꝛc, statim pauperaꝫ amicus indicibili est pfusus leticia. Hoc est inquit qꝺ cupio: hoc est qꝺ totꝭ viscerib cōcupisco: statim qꝛ soluit calcamenta de pedib, deposuit baculū: peram ꝛ pecuniā execraꝫ, vna qꝫ cōtentꝰ tunicula reiecta corrigia: ꝑ cingl'o funem sumpsit ꝛc. Unde de eo cantaꝫ. Franciscus euangelicū nec apicem vl'

vnicū ⁊c. Ergo si ex pfectõe regule: ob
seruator iudicat esse pfect⁹: quante p
fectionis fuit Franciscus q̄ ad vnguẽ
apl'oꝝ vitam seruauit. Sed heu quia
non est hodie qui agat penitentiã nec
q̄ doleat sup̄ peccõ suo dicq̄d feci. sicut
hz Jere. viij. Nullũ omnino desertuꝫ
sic derelictũ est hodie: sicut pnie bonũ
qõ oĩ ibꝫ quasi factũ est odiosũ. Nul
la vinea sic hodie inuenit inculta. sic
ab omni cultoꝛe suo deserta sicut pe
nitentia: q̄ est dñica vinea. q̄ et si in ra
dice videat amara: est tñ i fructu dul
cissima, oculoꝝ clarificatiua: macula
rũ omniũ purgatiua: ⁊ ad eternã dul
cedinẽ inductiua. Non est eĩ cõtem
nenda sed amanda: ⁊ amplexanda.
illa medicina que q̄uis ad modicum
gustui sit amara: est tñ stomachi pur
gatiua: cõfoꝛtatiua virilũ: mozbi om
nis expulsiua: ⁊ sanitatis oĩmode
collatiua. Nec tñ virꝫ iustꝫ pnia videt
amara: qz tanta ẽ dulcedo interna ex
pnia generata in anima: vt ois affli
ctio dulcescat externa. Ũñ bernñ. dicit
Vident carnales nostras exĩnas af
flictiones ⁊ nõ intꝰ in anima vnctões
Medus enim videtur exterius valde
macilentus ⁊ siccus: sed totus est pin
guis intus

Secundo sol est que

dam substãtia sui luminis diffusiua
⁊ cõicatiua. Ũñ lumẽ qõ sol a õo acci
pit vt essꝫ fons lũinis ũ sibi tñ tenuit
sed cõicat vniuersis tã celestibꝰ q̄z ter
renis. Quid ei(vt dicit Damascenꝰ)
sine sole mundꝰ essꝫ nisi nox q̄dã tene
broſa: nullis vsibꝫ apta. Tolle a mun
do solẽ: ⁊ nulla apparent sꝫ oia latent:
qz nec oculus ipse illud videt nec etiã
videre põt. Sol ḡ cũ (fm Ambro.) sit
oculus mundi: ⁊ pulchritudo existat:
vniuersa q̄ in mundo sunt oꝛnat duꝫ
suũ lumen rebꝰ cunctis cõicat. Ũñ dici
tur Eccli. j. Oꝛit sol ⁊ occidit: girat p
meridiẽ ⁊ flectit ad acq̄lonẽ: lustrãs
vniuersa per circuitũ. Non sunt enim
nisi quattuoꝛ mundi ptes scz oꝛiens:
occidens, septentrio: ⁊ meridies. Er
go sicut sol oriendo illuminat oriẽtẽ
sic occidẽdo illuminat occidentẽ. Si
girando illustrat meridiẽ: ⁊ si se flectẽ
do illuminat acquilonẽ: restat q̄ lu
men suũ toti mundo cõicat: ⁊ sic ipsuꝫ
pulchrificat ⁊ decoꝛat. Sic ⁊ pater frã
ciscus mundũ moꝛe solis illũinauit:
per donũ diuine sapientie qõ accepit.
Scientiã eĩ sapidã habuit p quã mũ
dum põdicando illuminauit. Nam si
cut ptz ex eius legenda p oĩs terras
⁊ mundi ptes transiuit: ⁊ cunctis quo
aduixit: xp̃m iesum gentibꝰ põdicauit
Tantus eĩ zelꝰ aiarum ipm accende
rat: vt predicaret verbo cũ opeꝛe: sꝫ foꝛ
tius põdicaret opeꝛe: ⁊ traderet gentibꝰ
sapientie donũ acceptũ: ⁊ p salute po
puloꝝ nõ solũ xpianoꝝ sꝫ sarraceno
rũ: paratꝰ essꝫ tradere semetipm. Ob
quã cãm sepe mare trãsiuit: ad solda
nũ accessit ⁊ illi iesum ꝓstantissime p
dicauit. Vere eĩ potuit dicere illud
Apli. ij. Coꝛ. xij. Libẽter ipendã suple
oia tam naturalia q̄z vniuersa gratui
ta: ⁊ sup̄ impendar ego ipe p anima
bus vestris. Et illud Act. xxj. Ego nõ
solũ alligari cupio sed ⁊ moꝛi paratꝰ
sum p nomine iesu. Unõ de eo posset
valde cõuenienter exponi illõ Mat
thei. v. Qui solem suũ facit oꝛiri sup̄
bonos ⁊ malos. Quid intelligimus
p solẽ oĩs illuminantẽ: nisi franciscuꝫ
oĩbꝫ põdicantẽ: nulli vnq̄z bono vel
malo dona accepta celitꝰ subtrahentẽ
Sed quis hodie cõicat õi dona: siue
sint ꝛtalia, siue spũalia: vt franciscus,

Nã videmꝰ ad sensum q̄ potẽtes ab
infirmis auertũt auxiliatricẽ potẽtiã:
⁊ sua eis vendunt patrocinia. Prudẽ
tes ⁊ iudices subtrahũt ab ignoꝛãtibꝫ
sapiam: ⁊ sua eis vendũt cõsilia. Diui
tes subtrahunt a paupibꝫ elemosinã
⁊ eis vendũt mutuantẽ pecuniã: dum
eis tribuũt vsuram. Sꝫ attendãt q̄
iuxta canonicas sanctiones p̃uilegi
um merek amittere: q̄ sibi cõcessa ab
utik ptãte. Propter qõ qui diuia mu
nera accipit ⁊ non illa p deo expendit
⁊ illa pdit: ⁊ graue iudiciũ sibi acqui
rit. Gratis(inq̄t dñs) accepistꝭ gratꝭ
date. Vere ei hodie Jobek' ꝓphia, ij. c.
est adimpleta q̄ dictũ est. Sol obscu
rabitur. Quid est obscurari, solem et
radios suos nõ expandere: nisi boiez
diuina dona nõ cõicare. Plura sunt
bruta que alĳs suaz predã cõicant: vt
nunq̄z eam sine elemosina comedant
⁊ tu creatura dignissima a proximo
tua dona occultas. Tales sunt simi
les lupoꝝ q̄ qõ de cibo residuũ hz nõ il
lud alĳs tribuit: sed diligenk absconꝭ
dit: vt ab alĳs inueniri nõ possit ⁊ pri
us vult vt sub ꝛra putrescat: q̄z ab a
lĳs ꝓmedak: q̄ auaricia p oia obfuat

Tercio sol est substan

tia omnino incoꝛruptibilis p naturã
nulli omnino passiõi supposita. Om
ne eĩ qõ coꝛrumpik: patik. Oĩe qõ
patik cõtrariũ habere ꝓbatur: qz sicut
omnis passio ab aliqua actõne est. sic
⁊ omnis actio (teste pho) est a cõtra
rio. q̄re vbi cõtrarietas nulla est: nul
la coꝛrumpens actio esse põt. Ubi au
tẽ actio nõ est: nec actio nec coꝛruptio
esse valet, quare cũ solaris substantia
nõ sit ex cõtrarĳs agentibꝫ ⁊ patienti
bus cõstituta: nec in eã vlla agat actio
peregrina: ab oi ẽ coꝛruptione remo
ta. Ũñ loq̄ns dñs de sole Eccli. xxiij.
ait. Ego feci vt in celis oꝛiret lumẽ in
deficiens, i. sol nunq̄z coꝛrũpens pati
ens. Si eĩ sunt eterna ipa elementa
q̄uis nũc fm ptẽ sunt coꝛruptibilia.
De terra q̄ maxime videk coꝛruptõni
supposita habek Eccli. j. Quid mirũ
si solaris substantia est eterna q̄ inter
coꝛpalia oĩa est nobilissima. ¶ Be
atus ergo franciscꝰ est soli similimꝰ:
dum nõ coꝛrũpi vllis potuit pſperis
vel aduersis: q̄ sicut ꝺr in p̃s. Justus
manet in sapia sua: sicut sol. Et est sen
sus. Sicut solarꝭ suba in suo lumine
est eterna. sic btũs pater non potuit
rebus vllis frãgi in sua penitentia vel
pturbari in sapientia. Optimũ olim
fuit apud antiquos phos q̄ pturba
tio nõ cadit in sapientẽ virum. Ũñ p
uerbioꝝ. Nõ pturbabit iustũ quicq̄d
ei acciderit. Seneca. Nihil est qõ viꝝ
bonuz pturbet. Scit eĩ (inquit) ex di
uina lege vniuersa contingere: et qua
vniuersa dependẽt. Ergo cũ p̃ franci
scus ⁊ esset diuina sapientia nõ mũda
na sapientissimꝰ: esset iustissimꝰ: esset
⁊ optimꝰ: omnino nullis imminenti
bus malis pturbari potuit. Turba
tur vtiq̄z ventis mare: turbak ver in
inferioꝛi sui pte: sꝫ pars superioꝛ sem
per in summa tranq̄llitate dicit pma
nere. Item in maioꝛi mundo q̄ntũcũ
q̄z pturbentur inferioꝛa hec coꝛpa sed
tñ supioꝛa q̄eta sunt ⁊ pacata. Sic et
in patre Francisco turbari penis: po
tuit caro: sed mens eiꝰ sic erat sũme lu
ci ꝓiuncta: vt nec moueret pugna nec
flecteret pena: nec vlla moueret iniu
ria, fundatus enim erat supra firmaz
petram. Sicut dicitur Mat. vij. Le
ge eius patientiam in eius legenda: ⁊
q̄ volueris narra. Verum in nobis
deficit hodie pattentia, non solum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad facta vel ad verbera: sed qđ turpi⁹ est ad verba. Quis em̄ hodie verbuz modicū in patientia portat. z quomō sufficienter ad tormentum: ad eculeū ad pectinatōnes carniū: ad diruptiones ossium. qui nō sustinet breue verbum. Non sic ira inardescunt canes. non sic frendent ira leones: vt nostri temporis homines q̄uis per naturā esse mansueti deberent. Sunt enim similes cuidam infirmitati que vocatur Noli me tangere. Sz quid facturi sunt cum ligabuntur: cum verberabunt: cum ignibus tradent: z carceribus illis perpetuis immergentur tunc cessabunt verba: cessabunt delicamenta: cum fuerit peruentum ad verba z tormenta.

Quarto sol est substantia magnoz valde operū effectiua: rerumq̄ omniū generatiua: nutritiua: augmentatiua: z ꝓsūmatiua. Propt̄ qđ dicit Eccli. xliij. q̄ sol tripliciter exurit montes: res scz in eis generando nutriendo: cōsummādo. Vñ phūs dicit q̄ sol est planetaz̄ pater: terra vo mater. Item magis cum dicit q̄ homo generat hominē z sol. sed sol sicut causa vniuersalis z remota: homo sicut particularis z ꝓxima. Sol sicut causa mediata z equiuoca, homo sicut causa imediata z vniuoca. Unde videmus ad sensum q̄ loca aquilonaria que sunt a sole remotissima: sunt omnino sterilia. Videm⁹ z apud nos q̄ terre: furni: vinee z cetera loca versus solem orientē posita: sunt meliora z magis fru[illegible]fera: z fruct⁹ dulciores meliores[illegible] portantia q̄s illa q̄ solem respiciunt occidentē. Aque etiam omnes z flumina que versus orientem currunt meliora z saniora sunt q̄s que vadunt ad occidentem. Beatus ergo Franciscus vere fuit sol cum per potentiā admirabilē quā accepit cecos illuminauit. demones effugauit. lepz̄osos mundauit: paraliticos curauit: surdis auditū z mutis loquelam restituit: nec nō z multi mortuis vitam dedit. Lege in legendaz ex ea q̄ volueris miracula hic enarra. Quis enim tot mirabilium operator existit vt Franciscus. Dicant hyspani: burgūdiones: z gallici: teutonici z bohemi: flandrenses: z anglici: apuli z romani: oīesq̄ populi christiani q̄d apud eos actū est meritis precibusq̄ Francisci. Sicut enim beneficia vbiq̄ sentiunt oīes: sic beati patris miracula: virtutes p̄dicant oīes gentes. Nos ergo q̄ eum in miraculis nō possum⁹ imitari: saltem debem⁹ admirari cū z venerari: vt ei⁹ meritis sim⁹ digni a deo in p̄cib⁹ exaudiri. Quantū enim eū creditis honorari in celo: quē de⁹ sic honorauit in mundo. Cui vnq̄ de⁹ regalia sua cōtulit vestimenta: cui vel illa regia sacra christi stigmata sūt cōcessa: que Francisco sic mirabiliter et insigniter exiterūt impressa. Ergo si iuxta sniam philosophoz̄ omniumq̄ sanctorum illud est melius quod est summo bono similius: quantus hic extitit Franciscus qui per amoreꝫ intus: z per stigmata exterius factus est christo similimus. Item si similitudo (vt sci z philosophi dicunt) causat amorem in reb⁹ (quia vt dicit Ecclesia. xliij. Omne animal diligit simile sibi) quant⁹ apud deū iste scrūs diuino amore est dign⁹ q̄ factus est deo similimus. Rogem⁹ zc.

De sancto Luca euangelista Sermo.

In lege domi fuit voluntas eius z in lege eius meditabitur die ac nocte.

Ps. j. Duplicē anima habet potentiā Una intellectiua que perficit lumine illustrāte. Alteraz affectiua que amore ꝓficitur inflāmante. Certissimū autem est q̄ lex illuminat z inflammat. Lex ergo dñi intellectū illuminat z ꝓficit circa verū: z affectuz inflāmat ad bonū. In cui⁹ figura lex in igne moysi fuit data et similiter apostolis in linguis igneis est ostensa. vt sicut Bern̄. dicit. Legez igneā lingue ignee loquerentur. Uerū certissimū est q̄ ignis z lucerz calet: lucet visu: sed calet tactu vt per hoc dare intelligit q̄ lex que dabatur in igne: z erat ad docendū ipm̄ hominis intellectuz: nihilomin⁹ erat ad inflāmandū affectuz. Lex ergo est cōscribenda: z est opere adimplenda. Quia ergo beatus lucas hanc legem amauit: hanc autē quesiuit z scripsit: hanc etiā obseruauit. Ideo bene de eo dī. In lege dñi. In quo vbo respectu diuine legis cōmendat. ¶ Primo ex parte desideriꝫ qđ habuit in amādo ¶ Secūdo ex parte ministeriꝫ qđ habuit in scribendo simul z in studendo ¶ Tercio ex parte actus cōtinui in ꝓseuerando. Ut sic esset ei amoz in affectione: studiū in cōscriptione simul et lectione: z labor assiduus in continuatione. Ista em̄ tria facūt hominē perfectū esse. ¶ Primo si legē interius diligat. ¶ Secūdo si in ea studeat: manuq̄ cōscribat. ¶ Tercio si ꝓseueranter hec agat.

¶ Primo ergo notat hui⁹ sancti desideriū qđ habuit in amādo: cū dicit In lege dñi fuit volūtas eius.

¶ Scōo notat eius ministeriū qđ habuit in legēdo: scribēdo: meditādo cū subdit. z in lege ei⁹ meditabit.

¶ Tercio vo notat opus cōtinuū qđ semper habuit in studendo: cū additur. die ac nocte.

Bene em̄ studentes nō solū in die sed studeret etiaz in nocte. Circa ergo studium diuine legis qđ brūs lucas habuit versatur hic sermo ¶ Est ergo notandū q̄ euāgelista xp̄i legē tripliciter habuit z portauit. Nam eam habuit in affectu ꝓ donuz amoris, eā habuit in affatu ꝓ actū p̄dicationis. sed eam nihilomin⁹ portauit in manu ꝓ opus cōscriptionis siue ꝓ effectū operationis Quid est bis melius: qđ pfectius: qđ deo placabilius. Nihil aliud Deus requirit a nobis: nisi vt legē suā que diuina cōtinet cōsilia z mandata.

¶ Primo feramus in corde eā medullitus diligendo

¶ Scōo in ore: eā alijs p̄dicando.

¶ Tercio vo in opere: eam cōplendo z obseruando.

Dico q̄ sanct⁹ lucas legē dñi primo portauit in corde tāq̄ in bonoz omniū radice. Nisi enim radix arboris fuerit bona: oia que sunt illius arboris fiūt vana: z advsum inutilia. Unde sapientes agricole dum vidēt amigdalū incongruū ferre fructum sub terra fodiūt: totā arborē saluteferā facūt: quia dū ꝓ foramina facta noxius humoz educit: arboz tota salubris efficitur. Salus em̄ radicis totius arboris salus existit. Cum igitur coz sit membrū radicale: causa in corpore toti⁹ mo[illegible]z vite. dum coz bene dispon[illegible]ia bene gerunt. sicut eo infirmato omnia infirmāt: et eo morīente omnia moriunt. Consuevit em̄ dici q̄ si caput infirmatur

omnia mẽbra languescunt. Sed hoc verius dicitur de corde; quia si caput tangitur caput vulneratur; nec tamẽ signa doloris in alijs mẽbris ostendit q̃uis et omnia membra cõpatiantur sed cor si ad modicũ tangatur: si acupungatur; si ad modicuz vulneratur; mẽbra nigrescũt; z pre dolore deficiũt Sapienter eñ sanctus Lucas legem dñi prius corde portauit; ne si fundamẽtũ bonoꝝ omniũ reliquisset. frustra in ceteris laborasset. Frustra eñ omnia fiunt in domo; fundamẽto nõ antea solidato; frustra homo riuulũ aque purgat nisi antea fonte purgato. Similiter vana sunt verba; nulla omnino sũt opa; nisi purgata fuerint ꝑmo cordialia. Qõ scies btũs lucas prius dñicã siue diuinã legez studuit habere in corde; ne frustra eam portaret in ore. Uñ de eo põt dici illud ps̃. Lex dei eius in corde ipsius z nõ supplantabuntur gressus eius. q. d. ideo opa siue gressus solida habuit qz bonum fundamentũ illis instituit; dum ꝑus p amorẽ diuie legis; cordis substantiaz stabiliuit. Nos ergo fratres exẽplo beati luce diuinã legẽ. i. diuina ꝑcepta amem⁹ quia ipsa in corde portemus. Sicut eñ in Deut. scribitur. Diuinũ ꝑceptum qõ est ꝑceptoꝝ oim cõtentiuũ; non est in celo; non est vltra mare vel in aere positũ sed est in cordibus nris scriptuz stilo ferreo tanq̃ in vngue adamãtino vt inde radi nõ possit. Uñ Jeremie. iij. Dabo legẽ meam in visceribꝫ coꝝ z in corde eoꝝ scribam eã. Sed diceres. Quid est diuinum ꝑceptũ sic naturaliter nobis impressum. Certe illud qõ scribit Matthei. vij. Oia q̃cunq̃ vultis vt vobis faciãt homines z vos facite illis. Hoc ẽ inq̃t lex z ꝓphete. Nihil q̃ aliud lex ꝑdicat z ꝓphete; quia qui hoc ꝑceptũ tenet z legẽ omnẽ z ꝓphetas adimplet. Sed q̃s hodie q̃ hec obſuet. Uñ rire vnde discordiet; vnde guerre; vñ odia vñ furta; vnde falsa testimonia; si facimus fratribꝫ omnia illa|que nobis cupimus ab alijs esse facta. Sed ſm Abacuc. j. ꝓphetaz agim⁹ qua dictũ ẽ Dilacerata est lex immo conscissa immo abolita. de qua ab hominibus nihil seruatur.

Secundo beatus lucas

legẽ dñi portauit in ore. Non eñ sufficit solo corde portare nisi portet z ore; quia non põt ignis in sinu latere quin foris appareat; nec in domo q̃n fumũ faciat; nec in lignis quin ardeat Sicut eñ sol nõ põt nõ splendere; z si cut rosa nõ ꝑt odorẽ nõ spargere; z sic aq̃ fluens nõ põt terras primas nõ rigare; sic cor deo deuotũ non põt se abscondere; quin manifestet se ore; cũ necessitas vel charitas hoc requirit. Nã sicut dr̃ ad Romanos. x. Corde creditur ad iusticiã; ore autẽ cõfessio fit ad salutẽ. Non põt radix latere sub terra si viuat; sed in germen arborẽ ꝓrũpat Unde Crisostom⁹ dicit. q̃ si radix lateat z se exterius nõ extendat; certum signũ est qõ non viuat. ¶ Exemplũ de Jeremia. Qui cum posuisset in corde suo nõ loqui in nomine domini; adeo verbũ dei in corde eius cõcaluit qõ illud sustinere non potuit donec illud alijs ꝑdicauit. Cum ergo beatus Lucas hoc igne caleret; nõ cõtentus fuit legez dñi tm̃ portare; sed eam studuit ore predicare; alioſq̃ ad christũ cõuertere. Unde de eo congrue potest exponi illud Malachie. ij. Lex veritatis fuit in ore eius z multos vertit ab iniquitate. Jpe eñ sicut medicus corpo

rum; sic fuit per diuinũ verbum medicus animarũ. Ipsum eñ diuinũ verbum feruẽtius ꝑdicatũ est sicut collirium oculoꝝ animẽ sanatiuũ; z sicut medicamẽtũ sanitatis introductiuũ. ꝑs̃. Lex dñi immaculata cõuertens animas; ꝑceptum dñi lucidũ illuminans oculos. Sed quis hodie cũ beato luca alios docet. Nec ꝑdicam⁹ ore nec opere. Omnia ẏba nostra hodie sunt mundana; sunt vana; sunt corporalia z ad malum inflãmantia; nõ ad bona. Quis de deo hodie loquit ad audientiũ edificationẽ; z nõ magis ad corruptionẽ. Corrũpunt bonos mores colloquia mala. Canes; leones; et alia animalia bruta viuentia de rapina lacerãt ore corpora; sed nos laceram⁹ maliuolo ore corda. ꝑs̃. Lingua eoꝝ gladius acutus; sepulchrũ enim patens est guttur eoꝝ. venenum aspidũ sub labijs eoꝝ; quoꝝ os loquutũ est vanitatem z̃.

Tercio beatus lucas

legem domini portauit in opere. Nã z eam manu scripsit; sicut euangeliũ; z opere adimpleuit. dum carnis integritatem seruauit. ieiunijs corpus attriuit. z diuina mandata sollicita cura seruauit. Ex fructu arbor cognoscitur. Nam ex ipso fructu quẽ facit; hominibus innotescit vtrum sint bona vel mala. Opera eñ exteriora ꝓbant qualia corda int⁹ existãt. Unde dñs Matth. vij. dicebat. Attẽdite a falsis ꝓphetis q̃ veniũt ad vos in vestimẽtis ouiũ intrinsec⁹ aũt sunt lupi rapaces. Ex fructibꝫ eoꝝ cognoscetis eos Nã cuius nature vitis sit exterior fructus ostendit. Nunquid melius qualis sit magister cognoscitur; q̃ per illud qõ exterius operatur. Quia etsi deus videat corda; nos videre nõ possumus nisi opa. Bona ergo arbor lucas fuit quia bonos fructus portauit; dũ qõ corde credidit; ore ꝑdicauit; et operibꝫ adimpleuit. Sciebat enim scriptum Prouerbioꝝ. j. Conserua fili mi precepta patris tui z ne dimittas legem matris tue. Pater christ⁹ est; sed mater eius ecclesia est. Et quarto capitulo eiusdem. Custodi legem|meã z erit vita anime tue. Sed quis hodie diuina mandata seruat. Certe qui seruat beatitudinem se sufficienter preparat Jurta illud Jacobi primo capitulo. Si quis ꝓsperexit in lege pfecte libertatis; nõ auditor obliuiosus factus. sed factor operis; hic beatus in facto suo erit. Legem libertatis legẽ euangelicam siue gratie dicit; eo q̃ liberuz faciat obseruantem ab ipsa seruitute diabolica; seruitute mundi; z a seruitute corporis ꝓpriꝫ; z perducat ad libertatem regni. Ubi nõ erimus sicut seruiꝫ; z sicut intimi amici; sicut charissimi filij; sicut reges inclyti; reguli dyademate coronati. Unde scribitur Johannis. Si vos filius liberabit veri liberi eritis. Nam ex cõsideratione tante nobilitat⁹ dicebat prophera. Bonuz mihi lex oris tui super milia auri z argenti. Milia dicit eo q̃ plus excedit q̃z verbo exprimi possit; quia omnis mũdana substãtia etiam si sit aurea est tota vana; non saciatiua est transitoria; multiplici mutationi supposita est; z ad mala oĩa finaliter inductiua. Sed lex diuina est simpliciter vera; q̃a ab ipsa veritate tradita; z est eterna; q̃ est ad vitã eternã iductiua Nam q̃ lex sit vera dñs asserit quãdo dicit Johãnis decimo capi. Ego sum veritas. Si veritas fuit. ergo mentiri nõ potuit. ergo verũ fuit omne qõ do-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cuit. Uñ ⁊ ipse dicit iudeis. Joh. viij. Si veritatē dico vobis quare nō creditis mihi. Itē q̄ diuina lex sit eterna dñs dicit Baruch. xiij. Celum ⁊ terra transibūt verba autē mea nō trāsibūt Prophete. Jneternuz permanet verbum tuum. Item q̄ lex diuina ducat ad vitam ipse dicit Johānis. vj. Uerba que ego loquutus sum vobis spiritus ⁊ vita sunt. Et Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi: serua mandata Sed quis est hodie qui obseruet. O summa fatuitas: ⁊ cecitas detestāda: quia obseruantur ad vnguem statuta ciuitatū. seruanť leges imperatoꝝ et regum: seruanť decreta prelulū. seruāt egri p̄cepta medicoꝝ. sed nō est q̄ legē seruet regi regū: domini dñoꝝ: ⁊ dei deoꝝ: ⁊ ideo quasi omnes descēdim⁹ ad infernū: sed pauci sunt qui vadunt ad celum ⁊c̄.

De sanctis symone ⁊ Juda apostolis.

Diligite inimicos

d vestros Matthei. vij. Tres sunt quos (sicut ex euāgelio patet) debemus ex charitate diligere. scz deum: nosipsos: ⁊ primū. Diliges (inquit dñs Deuterono. vj. et Matthei. xxij.) dñm deum tuum ⁊ primū tuū sicut teipsum. Qui eñ tenet sicut se diligere primū: constat q̄ p̄mo tenetur diligere seipsum. Uerum nomine proximi sicut dicit Augustin⁹. omnis homo cōcluditur: nō solus amic⁹ sed etiā inimicus. Jlle eñ vt dicit Gregorius. veraciter charitatē habet qui et amicū diligit in deo: ⁊ inimicū ꝓpter deū. Unde Augustin⁹ dicit. De diligēdis inimicis. fratres charissimi null⁹ vnq̄ i veritate se poterit excusare. Potest mihi aliquis dicere. nō possum ieiunare. nō possum a vino vel a carnibus abstinere. non possum res meas omnes pauperib⁹ dare. ⁊ in monasterio deo seruire. Nunquid potest dicere nō possum diligere. Si dixeris inquit q̄ nō possis ieiunare: q̄ nō possis a carnibus abstinere: credimus tibi. Si vo dixeris q̄ ñ possis in te peccā. tibi idulgere oino ñ credim⁹ tibi. Et addit. Elige mō q̄ tibi placuerit. Si inimicos dilexeris: non solū dei amicus: sed ⁊ filⁱ dei esse mereberis. Si autē inimicuz amare noluerīs: deum ꝓpicium habere nō poteris. Hoc igitur sancti apostoli attendentes suos inimicos sibi aduersantes non odientes: sed amantes: nō p̄miserunt occidi. Nam cū amboin persidem puenissent ⁊ ydoloꝝ sacerdotes ⁊ duos magos sibi contrarios inuenirēt: ⁊ conuictos ab apostolis: rex eos occidere vellet. apostoli noluerūt: sed dixerunt nō missi sumus homines perdere sed saluare. Quia ergo sic inimicos amauerunt: bene de eis accipitur. Diligite inimicos vestros. Jn quo verbo duo notantur. Nam

¶ Primo inuitanť apostoli ad amoris affectū: quo ardebant interius.

¶ Scōo ponitur amoris obiectuz: ad q̄ extendebant se exterius.

Jn bis eñ duob⁹ existit pfectio charitatis: si interius caleat amor incēdēs affectū: ⁊ si exterius exeat amoris incendium: dirigens in obiectuz. Nam ignis qui charitatē signat nō est pfectus si soluz lateat ⁊ in se caleat: sed si ad exterius suum calorem extendat.

¶ Jnuitātur ergo primo sancti apostoli ad dilectionis actum: vel si magis placet affectum qua interius vrebantur: cū dicit. Diligite. ¶ Scōo ponitur charitat⁊ obiectū ad q̄ interna

charitas mouebat: cū addit. Jnimicos vestros. Dicat aplis dñs: dicat⁊ nobis oib⁹. Diligite inimicos vestros

¶ Est ḡ notādū q̄ mltiplex ē dilectio.

¶ Nam Primo est dilectio q̄dā culpe qua diligit⁊ bō peccatū.

¶ Scōo est dilectio nature: qua diligit quis ꝓpinquū.

¶ Tercio est dilectio amicicie: qua diligit homo consociū.

¶ Quarto est dilectio gratie: qua diligimus inimicū.

¶ Prima est mala ⁊ fugienda.

¶ Secunda contemnenda.

¶ Tercia magna bona expetenda.

¶ Quarta ē valde bona siue optima ⁊ ideo viribus oibus amplexanda.

Dilectio culpe ē qua

diligit bō malum: amatq̄ petīm: sicut ebriosus vinū. gulosus ferculū. luxuriosus adulteriū. latro furtū. auarus aurū. superb⁹ dominiū. vanigloriosus nomē famosum. inuidus primi detrimentū. ⁊ iracūdus vindicte supplicīū. Hic amor est pessim⁹: van⁹ ⁊ stultus ⁊ tōo respuēdus. Stultiozē se bestijs cōprobat: q̄ malū diuine bonitati cōtrariū: supne glorie ablatiuū: infernalis supplicij mercatiuum: amplexať ⁊ amat. Nullū eñ est genus brutoꝝ qō nō sollicite valde deuitet sibi nociua: ⁊ inquirat salubria. Uñ solo odoratu discernūt inter mortiferas ⁊ salubres herbas q̄s auide deuorāt. Quis etiā nisi stult⁹ q̄ non vitet venenū corpori suo mortiferū: ergo ille pbat se eē stultissimū q̄ petīm amat aie sue venenuz. Tales eñ cū petīm diligūt: deū iustū odiunt: quē punitorē oīs mali cognoscunt. ꝓpter qō b̄ in p̄s. Qui diligitis dñm odite malū. Non eñ simul se capiunt amor dei: et amor peccati. imo semp dū vnū ponit: alteruz remouet. Quare si malū amam⁹: deū odimus ⁊ dū ipsum nostrū principiū nō diligimus nec nosipsos amam⁹: sed mortaliter nos odimus. Ps. Qui diligit iniquitatē odit animā suā. Sed quid est stulti⁹. Nullū est brutū adeo feruz qō nō amet semetipm appetēs sibi bonum: fugiensq̄ nocumentū. ergo tu ꝓ naturā nobilissima creatura: viliozez brutis ⁊ stultiozē te facis: dū anie tue mortē ⁊ periculū diligis. immo te similem peccato facis: qō toto corde diligere pharis. Unde dī Osee. ix. Abominabiles facti sunt sicut ea que dilexerūt. Amor habet vim transformatiuā. sicut videm⁹ q̄ ignis ferrū qō inuadit sibi simile facit. Quia sicut dicit Augustin⁹. Talis est bō sicut ē ei⁹ dilectio. Ergo qui maluz diligit vniq̄ malus existit.

Secundo est dilectio

nature: qua diligit bō seipsum: suosq̄ parētes. Et hec dilectio quia ex nature principijs est: pro tanto est quidem bona quia diuinis p̄ceptis nō est contraria: nō tñ est p̄mio digna: quia nō spūaliter sed carnaliter ē impēsa. Pura eñ naturalia nec sūt meritoria nec demeritoria. Nam⁊ fere crudelissime suos filios intīm amāt: vt p eis i morte se tradāt. sicut in leena patet et in apro. Hic ergo amor (vt Gregor⁹ dicit) si pure est naturaliter: nec meritorius: nec demeritorius existit: nisi forte modū excesserit. Si quis eñ se vel suos parentes plus q̄ deū diligeret: talis amor fieret in peccatuz: nō quia diligit: sed quia p̄ plus q̄ debeat diligit Unde dicitur Matth. x. Qui diligit patrē vel matrē plus q̄ me nō est me dignus. Quia enim deus summū bo

Universidad de Deusto
Biblioteca

num est summe amari debet. Mod⁹ diligẽdi deum est diligere sine modo Cum eĩ bonũ de se diligibile magis bonum est: magis amabile est. Ergo fm pñm bonum simplr infinitũ sine mõ est diligẽdũ. ¶ Propter qõ ꝓcipitur Matth. xxij. Diliges dñm deũ tuum ex toto corde tuo. Quid est eĩ ex toto corde amare nisi toto posse: toto scire: toto velle diligere. Non eĩ amare possum⁹ q̃tũ debem⁹: cũ amor noster sit finit⁹: sed amare debem⁹ q̃tuz possum⁹: ⁊ habere voluntatẽ vt plus possem⁹. Dis eĩ creatura cũ sit certis limitib⁹ coartata: ⁊ creatura in numero: pondere: ⁊ mẽsura: limitatõne ⁊ more amãdi nõ põt deũ diligere sic est diligibilis. Vñ dilectio nostra dĩ uine dilectioni cõparata dĩ esse nulla ⁊ quasi odiũ illi summo amori cõparata. Vñ dñs dicit Luce. xiiij. Qui nõ odit patrẽ suũ ⁊ matrẽ ⁊ vxorẽ filios ⁊ fratres ⁊ sorores adhuc aũt ⁊ aiam suã: non põt meus esse discipulus. Et est sensus: quia tant⁹ debet esse amor ad deũ: vt noster amor sit: quasi odiũ per cõparationẽ ad illum.

Tercio ẽ dilectio amicicie

qua diligim⁹ nostros socios: sepe magis q̃ frẽs nostros. Jux illõ Proverbioꝝ. xviij. Amabilis ad societatẽ amic⁹ erit magis q̃ frater. Cuius rõ est illa quã alibi dixi: qa a fratre ⁊ propinquo q̃cunq; manẽte ꝓpinq̃tate potest remoueri benivolẽtia animet sed nũq̃ ab amico amicicia durãte. Dec est ergo illa dilectio q̃ Jonathã diligebat david sicut aiam suã. ita q̃ magis afficerẽ ad dauid q̃ ad patrem. j. Regũ. xviij. Dec aũt dilectio est bona: si sit tẽperata ⁊ charitate formata Dec eĩ dilectio primã bz carnẽ ⁊ nisi artetur freno tẽperantie: cito vertit in carnalẽ. ꝓpter qõ multi q̃ hãc dilectionẽ spũalem inchoant: carnalẽ illaz cõsumãt. Ut ergo hec dilectio valeat esse bona. nõ debet ortũ habere a bonis nature: sicut a pulchritudine. nec a bonis fortune: sicut diuitiarũ multitudine: sed potius a bonis diuine gẽ vt ideo q̃s amẽt quia credit dei amicus. Nã qui ꝓpter bona nature vl fortune alterũ diligit: mox mutat⁹ fortuna nõ hominẽ diligit. ¶ Exẽplũ meretricis q̃ nõ hoiem sed denariũ diligit. Nam ⁊ quedã meretrix fuit q̃ quendã mercatorẽ amasiũ habuit. hec eĩ ꝓpter dona q̃ ab eo recipiebat mirabilez ad eũ amicicia ostendebat. Sed ꝓbatio dilectõis: est exhibitio opis. Vñ accidit q̃ mercator in mari omnia pdidit. Eũq; nudus ad eã venisset: illa eũ repulit: nec secũ stare ptmsit. Tales amici sunt lupo similes q̃ valde agniculũ amat: sed vt eum comedat. sic ⁊ gulosus gallinã diligit vt comedere illam possit. Nõ ergo debem⁹ in hoie amare fortunã sed psonã gratã. Ambrosius. Amicicia est virtus nõ questus. In amicicia non res queritur sed voluntas. Non est igitur hodie dilectio vera quia nemo diligit alterũ nisi propter seipsum. Unde impletũ est illud apostoli. Q̃ in nouissimis temporibus erũt homines seipsos amantes. supple tm̃.

Quarto est dilectio

gratie qua diligimus sup omnia deũ ⁊ tm̃ ꝓpter seipsum: eo q̃ sit summum bonum: ⁊ diligimus primuz propter deuz: ⁊ maxime inimicũ. Dilectio eĩ dei valde probatur per dilectionem inimici. Nemo enim inimicum diligit ex natura sed est ad hoc necessaria

diuina gratia. Unde dicitur Luce. vj. Si diligitis eos tm̃ qui vos diligunt que vobis est gratia. Certe nulla. quia hoc faciũt sarraceni: faciũt iudei: imo ⁊ hoc faciũt peccatores pessimi: et qõ malus est faciũt canes: ⁊ equi. Unde statim subdit illud quod est ja gratia. Uerũtamẽ diligite inimicos vestros. Augustin⁹. Ego vos ad dilectionem inimicoꝝ moueo quia ad sanãda vulnera peccatoꝝ nullũ medicamentum vtili⁹ esse cognosco. Sancti ergo apostoli suos inimicos ⁊ eis resistẽtes valde amauerũt: imo ⁊ eis sanitatis beneficia impenderũt: sicut in legenda patet in exemplo magoꝝ. Sed quis hodie est q̃ diligat inimicos: imo q̃s est qui eos nõ odiat. quis si potest eis mala nõ faciat expoliat: ⁊ nõ occidat. Sed sciant certissime q̃ sicut ipsi suis nolunt parcere inimicis: ita nec deus in ꝑpetuũ parcet eis. Dec est illa via ꝑfectionis de qua dicitur Matth. v. Estote ꝑfecti sicut pater vester celestis ꝑfectus est. qui solẽ suũ oriri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos: hoc est dicere: q̃ debemus facere bene: non solũ amicis sed etiã inimicis. Unde dicitur Matthei. v. Benefacite hijs q̃ oderunt vos: ⁊ orate p̃ ꝑsequẽtib⁹ ⁊ calũniãtib⁹ vos ¶ Mos eĩ fuit apud Romanos olim q̃ illi q̃ erant maxime inimici si eligebantur ad aliquod officium ciuitatis ne eoꝝ inimicicia malũ aliqõ accideret vrbi: statim pacez faciebant ⁊ in omnibus cõcordabãt. ergo nõ debet facere exꝑia, nus amore sue saluatoris qõ illi faciebant amore sue ciuitatis.

De omnibus sanctis

Sermo primus.

Benedicite celi do

b mino Danielis. x. Recte sub similitudine celoꝝ intelligit eccl'ia btoꝝ. eo q̃ oes ꝓfectates celoꝝ ꝓfectates sunt ⁊ sanctoꝝ. ꝓpter qõ divina scriptura sepe sanctos alloquit sub celoꝝ figura. Ps̃. Laudate dñm de celis. Et postea q̃si se exponẽs ait. Laudate eũ in sanctis eius. Bene igitur pro eis assumptuz est pmissum iã verbũ. Benedicite celi dño. ¶ In quo vtiq; verbo notant de sanctis ꝓcipaliter duo. ⁊ primũ respicit bonũ interius siue cordis quo intime deũ amãt Secundũ vo bonũ exterius siue oris quo cõtinue deũ laudant. ¶ Nã ꝓmo describunt ex pte sctitatis siue perfecti amoris in corde: q̃ sunt medullit⁹ inflãmati ¶ Scõo vo describunt ex pte diuine laudis in ore: ad quã cõtinue sũt intẽti. ¶ Notant aũt ꝓmo felicitas qũ dĩ celi ¶ Scõo notant laudũ copiositas: cuz inferũt. bñdicite dño. Ardor eĩ q̃ bullit in corde se manifestat per vocẽ in ore qui eos cessare non sinit a laude. Nã quãta sit laudũ ipsoꝝ sublimitas vbi tanta ẽ ad laudãdũ copiositas: ⁊ nihil penitus laudi obstans q̃ lingua hec exprimat: quet tanta contineat: ⁊ que intelligentia comprehendat. Ergo redeamus ad sanctos ⁊ dicamus. Benedicite celi domino. Est ergo hic notãdũ q̃ sancti appellati sũt celi ratione quadruplici.

¶ Primo quia celi sunt ceteris corporibus altiores.

¶ Secũdo quia celi sunt corporibus ceteris puriores.

¶ Tercio quia celi sunt ceteris corporibus clariores.

¶ Quarto quia celi sunt ad motũ pre ceteris aptiores.

Sic ꝛ sancti dicti sunt celi eo ꝙ sunt
¶ Primo ceteris altiores: per donū patientie.
¶ Secūdo ꝙ sunt ceteris puriores: p donū innocentie.
¶ Tercio ꝙ sunt ceteris clariores: per donū sapientie.
¶ Quarto ꝙ sunt ceteris ad motum aptiores: per donū obedientie.

Dico ꝙ celi sunt ceteris corporib⁹ altiores

Nā quāto corpus est natura nobilius: tanto situ est altius: sicut patet aptius si elemēto⁹ ordinē cōsideram⁹. Nā aqua ideo est sup terrā: quia est nobilior ipsa terra: aer autez sup aquā: quia aqua leuior sed ign̄e grossior. et ignis inuenitur supior sz terra inferior. Ignis em̄ cū inter elemēta sūme dignitatis existat supiorē sibi locum vendicat: ita ꝙ vbi cūqz ponat semp ad supiora se erigat ꝛ ad terrā nūqz p se caput inclinat: ḋa sicut terre est ꝓprie petere naturaliter centrū: sic ignis est ꝓpriū ferri sursum: q̄uis p accidens aliqñ inclinet deorsum: sicut videmus ign̄e in supposita ligna incendere ꝛ ad candelā humanā tem p fumū descendere. Sed quia celum est nobili⁹ igne: quia nō vt ignis est corruptibile. ideo celū decuit situm p̄ ceteris altiorē tenere. Unde dicitur Prouerb. xx. Celum sursum et terra deorsum. Nec duo maxime nominat vt ordinē omniū corporū mediox p hec duo extrema intelligas: quia q̄to corpus celo ꝓximius ꝛ a terra remotius: tanto est dignius ꝛ situ sublimi⁹ ꝛ ecōtra quāto terre ꝓximius ꝛ a celo remotiu⁹: tanto est ignobilius ꝛ loco infimi⁹. Sic ꝛ sancti sunt aliꝯ hominibus altiores in sublimitate patientie: ita vt nec verbis ꝛ minis terreant nec verberib⁹ inclinent: nec vllis p̄cuss vincant. Unde ꝛ quidā sanctorum in eculeo suspensus vbi esset requisit⁹ ait. In sublimib⁹ agor ꝛ p̄ncipes hui⁹ mūdi potestate fungētes altior despicio. Quātūcūqz em̄ hec infima corpora agitent nunqz corpora illa celestia situ alta a sua pace turbant. ḋa quantūcunqz in nobis siue potius in sctis inferiores vires turbent: superior tm̄ ratio semp tranquillitate potitur. Jn cui⁹ signū celū qđ est positū in medio aquarū dicit firmamētū: nō quia nō moueat. sed quia in suo motu nō ꝓturbetur. Unde dicitur in figura de sctis Exodi. xliij. Ex erat eis aqua ꝑ muro a dextris ꝛ sinistris.

Secundo sunt celi ceteris corporib⁹ puriores ꝛ mūdiores

Quid em̄ luce purius: quid mūdius ḋ pulchrius. Nihil (inḋt sapiens) inquinatū occurrit in sapia. Lux est tante puritatis: ꝙ si per immūda transit nullā ex eis immunditiā accipit: sicut patet in radio solis qui p turpia loca vadēs suā munditiā nō amittit. Sz celi fuerunt ex luce formati. ergo sunt natura purissimi. Unde dicit Job. xv per cōtrariū. Celi nō sunt mūdi in cōspectu ei⁹. Et ē sensus. Celi sunt mūdi valde i se: sz nō debēt dici mūdi diuine mūditie cōparati. Multū em̄ lucet luna que tenebrarū noctis est fugatiua multū ꝛ candela que tot⁹ domus est illuminatiua: sed non lucet nec cox lumen apparet solari lumine cōparatū Sic ꝛ sancti fuerūt celi puri per donū innocētie totiusqz mundicie. Unde ꝛ dicebat eis Jobis. xv. Jam vos estis mūdi ꝓpter sermonē quē locut⁹ sum vobis. Jn signum hui⁹ munditie semper sancti cōmuniter dum apparent ꝛ sancti angeli albis vestib⁹ apparēt induti: sicut patet in angelis q̄ apparuerūt mulieribus sanctis in die resurrectionis. Sz q̄s hodie cū sanctis est mund⁹. Vere immunda sunt corda: immunda sunt ꝛba ꝛ opera. Job. Nemo mūd⁹ a sorde nec infans cui⁹ vnius diei vita est sup terrā. Et si immundi sunt paruuli: cogita q̄z immundi sunt magni.

Tercio celi sunt aliꝯ corporib⁹ pulchriores

Hoc em̄ probat pulchritudo stellax que sunt partes celox. Nō em̄ est aliud stella (pbo reste) q̄z lux aggregata in orbe. Unō pulchritudo stellax facta fuit in ornamentū orbiū ꝛ celox. Propter qđ dr Eccli. xliij. Spēs celi gla stellax. Et ē sensus. Ex omnis pulchritudo celorum est ipsa pulchritudo stellax. Nā ꝛ pulchritudo maxime annulox est pulcritudo p̄ciosox lapidū ꝛ gēmax. Multum em̄ perle ꝛ albissime margarite faciunt ad decorem corone. Sic ꝛ per omnia stelle celox sunt ornatiue. Fuerunt igit sancti celi vtutū stellis ornati: mundi tot⁹ illuminati, ꝛ hoc maxime p donū sapientie. Unō defcis dicit Eccli. xliij. Sapiam sctox narrāt gl'i ꝛ laudē eox nunciat eccl'ia ꝛc. Sic veneration habent hoies fm seculū sapientes. Quantū sunt laudandi: q̄n tis preconijs extollendi: viri illi sapientissimi diuina sapientia illustrati. Sic cōmendat sapientia mundi stultra ꝛ sapiētia ꝛ cecat: nō docens vtilia sed vana: nō venire ad gl'iam sed ad penā q̄ntū illa cōmendāda est sapia q̄ sup solē ꝛ sydera radiosam ytā oñdit aduersam. nō temporaneā sz eternā. Uerū hodie plorandū est: qz hodie p nihilo habet sanctox sapientia: sz solū humana prudentia regnat. formicax industria regnat: ꝛ prudentia serpentina q̄ sunt ad sola corpora nutrienda: sananda ꝛ defendēda. Unō dr Jere. x. Stultus fact⁹ est homo omis a scientia sua. Perdā (inḋt dñs) sapientiā sapientium ꝛ prudentiam prudentium reprobabo.

Quarto celi sūt ad motū aliꝯ corporib⁹ aptiores

Nam omnis celox figura cū sit rotundissima: est summe ad motū disposita. Rotū⁹ da em̄ corpora (sicut apparet in pila) sic sunt ad motū parata: vt facili valde moueant impulsu. Celi ḡ sunt ad motum aptissimi: ꝛ sunt regulariter moti: eo ꝙ eox mot⁹ nō est modo leuis: mō fortis: sed semp est vniformis De quo admirans Job ait. Nunqd nosti ordinem. i. q̄z ordinate ꝛ vniformiter moueat. ¶ Fuerunt em̄ sancti celi ꝛ regulariter semp mori p donum obedientie: a qua nunqz recesserunt vsqz ad mortem. Verbi gratia. Uin⁹ eox (Jobis. xj.) dicebat. Eam⁹ ꝛ nos moriamur cū illo. Et ali⁹. xxij. Dñe te cū parat⁹ sum in carcerē ꝛ in mortez ire. Et itez Actu. v. Obedire oportet deo magis q̄z hoib⁹. Sed quis hodie sic deo obedit. Magis hodie obediūt hoies suo domino, suo duci: vel regi. immo mundo et diabolo q̄z creatori deo. Obediunt bruta leoni. sed hoies nō obediunt suo regi. Unde ipse dicit Jeremie. ij. A seculo cōfregisti iugū et dixisti: non seruiam. Rogem⁹ igit do, minum vt nos celos altos p donum patientie: celos p os p donū mundicie: celos claros per donum sapientie ꝛ celos aptos ad motum per donū obedientie efficiantur ipso donante q̄ cū patre ꝛ filio ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo secundus de omnibꝫ sanctis.

Laudate dominū de celis.pſ.cxlviij. Quāuis deꝰ sit summe bonꝰ,ꝛ iō ꝑꝑ seipm laudandꝰ;ex omnibꝫ eī que fecit est laudari dignꝰ. Et cum sancti in celis signati sint inter opera dei dignissimi: dignū est deū ex eis laudari. Benedigit ōr. Laudate dñm de celis.

¶ In quo ꝟbo ad bonorē sanctorum tria notantur.

¶ Naz primo ꝓphera nos inuitat ad diuine laudis officium.

¶ Scōo ponit diuine laudis obiectū

¶ Tercio ꝟo additur laudis diuine motiuum.

¶ Jsta eī tria in beatis sunt attendē, da. ¶ Primo q̄d faciant: qz continue deū magnificant. ¶ Scōo cui laudes tam mellifluas cantant: qz deo quem amant. ¶ Tercio q̄d ad laudādū moueat: qz sanctoꝝ sublimitas: qz exultant. ¶ Jnuitamur igit̄ ꝑmo ad summe laudis officiū siue actū: cū ōr. laudate. ¶ Scōo inuitamur ad ipſi⁹ laudis obiectū: cū addit. dñm. ¶ Tercio ꝟo ipſi⁹ laudis addit motiuū: cū subdit. de celis. Et est sensus verbi. Laudate dñm ꝑ tanta gl̄ia sanctoꝝ: qz ipse est corona eoꝝ. Sic igit̄ de hoc laudis motiuo ꝓsequend⁹ est pn̄s sermo Ut igit̄ pateat q̄re signant sancti celis. ¶ Nota q̄ est considerare celos. ¶ Primo quātū ad existentiā. ¶ Secundo quantū ad ꝓtinentiā. ¶ Tercio ꝟo quātū ad influentiā. Ut sic primū respiciat celoꝝ naturā. Scōm celorū figurā. Tercīū eff. actā. Nā si cōsiderem⁹ celos q̄ad existentiā. Celi sūt alti sunt puri. sunt lucidi. sunt ꝛ regulariter moti. Et de his in supiori ſmōe dixi.

¶ Si aūt cōsiderenꝫ celi quo ad cōtinentiā: celi sunt ampli, sunt secreti: et sunt pleni. ¶ Si ꝟo cōsiderenꝫ celi q̄ ad influentiā: sunt vtiles: sunt spectabiles: sunt terribiles.

¶ Quia sancti fuerūt ampli: ꝑ excellētiam charitatis.

¶ Fuerunt secreti: ꝑ donū humilitatiſ

¶ Et fuerunt pleni: ꝑ donuꝫ gratie copiosionis.

¶ Jtem fuerunt vtiles pauperes sustentando. Fuerūt spectabiles in docēdo Et fuerūt terribiles miracl̄a faciēdo.

Dico primo q̄ viri sc̄ti fuerūt ampli ꝑ latitudinē charitatis. Valde eī amplū est celū cū sit regulariter oīm cō tentiuū. sed amplior est anima sanctoꝝ quodāmō cōtinēs sūmū bonū. Unꝺ ꝑ admiratiōe dicit diuina sapia Eccl̄i. xxiij. Girum celi circuiui sola. q. d. tanta est latitudo celorū vt mihi soli perfecte sit nota. Quia tanta fuit charitas sanctoꝝ in amando: in cōpatiendo: in subueniendo: vt ꝑfecte dici posset ꝓphera. Latū mandatū tuū. Uere latum charitatis fraterne mandatū: eo q̄ nullū a suo amore excludit. Unꝺ nō remotū: non ꝑtinquū: nō extraneū: non amicū: nō etiā inimicū: sed omnes includit infra suū ambitū. sic ꝛ celuz. Unꝺ ꝛ dicebat vn⁹ sctōꝝ. ij. Co. xj. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor. Quis scandalizat ꝛ ego nō vror. Et Job. xxix. Oculus fui ceco ꝛ baculus claudo. Et. xxxj. c. Si comedi buccellā solꝰ ꝛ nō comedit pauper ex ea. ꝛ multa ibi talia. Sz nō est hodie ista charitas: qz nec est compassio vera cordis: nec ē impensio opis: nec solaciū operis. Qui eī viderit fratrē suū necitatē habere ꝛ clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei

manet in eo. j. Joh. iij.

Secundo celi sunt arti: ꝛ ex hoc dicti sunt quasi secreti supnaꝝ rerum occultatiui: sic ꝛ sancti fuerunt secreti: ꝑ donū humilitatis. quo in se diuina dona celabant, nō querentes hoīb⁹ placere: sz tm̄ diuine maiestati. Unꝺ ōr. in pſ. Qui extendis celū sicut pellē. i. ad modū camere. sic̄ apparet ex translatiōe septuaginta. Sz ad q̄d est camera nisi ad nostra celanda secreta. Secreta sunt q̄ in camera sub clave ponunt. Celi ꝑ tūc sicut pelles vl̄ camere extendunt q̄n sancti sb humilitatis pallio absc̄ōdunt. Sciebāt ei dñm docuisse Mat. vj. Attēdite ne iusticiā vraz faciatis, coz̄ hoīb⁹ vt videamini ab eis. Nunc̄ preciosa metalla sapiens mercator publice portat in via: in qua scit fieri latrocinia ꝛ homicidia: ꝓp̄ pecuniā. Ad q̄d sunt tot sere: tot celaria: tot horrea: nisi vt sub clave ponant q̄libet preciosa, ne pateāt latronū incursib⁹. Ergo (vt greg. dicit) deprędari desiderat q̄ thesaurū publice in via portat. Verū homines hodie illud non attendūt: sz si quid faciant statim gl̄iaz querūt: laudari appetūt. et sic mercedē quā ex bono ope habere poterāt ꝑdunt. Quia iusta dñi sniam Mat. vj. Receperūt mercedem suam.

Tercio celi sc̄ lūinarib⁹

ni. Luminaria eī ꝛ ipsa corona stellarum facta sunt in ornamentū celoꝝ. Unde ōr. Ben. j. Fecit deus duo magna luminaria ꝛ stellas: ꝛ posuit eas in firmamēto celi. Et sic sancti fuerūt omnibus virtutibus ranc̄ stellis radiantibus ornati. Unꝺ dicit Job. xxvj Spiritꝰ dñi ornauit celos. Ornauit (inc̄ iusta aplm). j. Co. xij. dū vnī datur spiritum sapientie. Alij spiritū scientie. Alij spiritum ꝓphetie ꝛc. Unicuiq̄ dedit iusta propriam mensurā ꝛ perfectus est. Excepto eī sancto sanctorum in quo fuerunt omnes thesauri sapientie ꝛ scientie dei absconditi. Et excepta similiter matre dei que oīa illa habuit que creatura pura ꝺo nō vnita recipere possit. Oēs alij scti iusta suā mensurā receperūt diuina dona ita q̄ singula dona habuerūt: q̄dā plura: q̄dam paucioza, sed oīnes omnia. Nā ꝛ videmꝰ q̄ in capite sūt omnes sensus: visus: auditꝰ: gustꝰ: odoratꝰ ꝛ tactꝰ, sz i alijs membris oibꝰnō est nisi vnicꝰ sensus, s. ipe tactꝰ. Uerū hodie omnes paralitici facti sumus. vt nec tactum habeamꝰ quia manus ad deum non leuamus nec ad ꝓximi subleuamen eas extendimus. Sz de quodam sanctoꝝ dicit Prouerbioꝝ vltimo. Manus suas aperuit inopi ꝛ palmas suas extendit ad pauperem.

Quarto quantū ad influentiam celi sunt vtiles: dum per celorum influentiam omnia generentur ꝛ corrumpantur in mundo. Omnia enim genera temporaliū bonorum nobis a deo dantur ministerio celorum secreta mundi ꝛ corpora generatiua reuoluentium. Sic ꝛ sancti sunt celi quorum beneficijs et elemosinis temporaliter sustentamur: quorum meritis ꝛ precibus adiuuamur, ad penitentiam inducimur: ꝛ in penitentia conuersamur: ꝛ vitam in bono finimus. Unde et ꝓphera dicebat Psalm. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis, id est in sanctis. Dū eī sancti inuocant: eoꝝ in-

habitator ad adiuuandū ꝓuocatur. Vñ dñs de celis manna pluit filijs isrl. ps. Pluit illis manna ad mādu candū z panem celi dedit eis. Ergo q̄ valet deum habere ꝓpicium roget sanctoꝝ cetū. Nam si tantū orando impetrauit Moyses moriturꝰ. z Petrꝰ adhuc passurus: quantū pōt oīm sanctoꝝ cetus: tam gl̄iosus: si deuote fuerit inuocatꝰ. Vñ q̄daꝫ sanctꝰ pater vidit in visione q̄ omnes sancti fm ordines suos hodie ante deū veniebant z ꝓ nobis orabant.

Quinto celi sūt spectabiles z admirabiles. ꝓter lumen qō ad nos dirigunt z tenebras a nobis expellunt. Vñ dicit Gen. j. Fiant luminaria in firmamento celi ꝛc. Sic z sancti fuerunt astra radiantia: inundum oēm illuminantia exemplis et doctrina. ps. Qui fecit celos in intellectu. Tunc eīm celos in intellectu fecit quando sanctis sapiam cōtulit: et ꝑ eos mundū illuminauit. Vñ dicit eis dñs Mat. v. Vos estis lux mūdi z Apl's Phil. ij. Inter q̄s lucetis sic luminaria in mundo verbū vite cōtinētes. Sz hodie sol obscuratus est. z luna nō lucet z stelle sunt de celo cadentes: qz exempla illuminantia in tenebras sunt cōuersa. qz si sint multi qui doceant: pauci sunt valde q̄ faciant z alios exemplis incendant. Sūt ei multi sicut candela que dum alijs lumen facit: nihil sibi ꝓficit: sz seipam cōsumit. Lāpana multos ad eccl'iaꝫ vocat sed ipa nunq̄ eccl'iam intrat.

Sexto celi sunt valde terribiles et ptimescibiles dū terram percutiūt nunc chorruscationibꝫ: nunc grandinibꝫ: nunc fulminibꝫ: nūc autē tonitruis: niuibus: et pluuijs. ps. j. De celo dñs altissimus dedit vocē. Et in Gen. xxviij. Quā terribilis ē locus iste: non est hic aliud nisi domꝰ dei et porta celi. Sic z sancti fuerunt mundo terribiles z stupestibiles ꝑ maria miracula que fecerunt: q̄bus totū mūdū in stuporem verterūt: sed de bis q̄ re in euangelijs in legendis z in alijs libris. Rogemꝰ ꝛc.

De sancto Martino

epiſcopo Sermo.

Exaltaui electū de e plebe mea. ps. xlviij. Honorari a mundo nō est magnū sed est vilipēdēdū: qz sepe a mundo honorat indignꝰ: z ꝓfundit dignꝰ Eccl'i. x. Vidi seruos ambulantes in equis z principes ambulantes super terrā. Sz vtiq; magnū est honorari a quo nullꝰ cōfundit dignꝰ: z nullꝰ honorat indignꝰ. Vere ḡ sanctꝰ Martinus est laudib⁹ dignꝰ q̄ ab eo laudat a quo nemo laudat indignꝰ. Ipe eīm est qui dicit. Exaltaui electū de plebe mea. ¶ In q̄ vbo cōmenda eū a trib⁹.

¶ Primo ex parte consortij: vnde eū assumpsit.

¶ Scōo a parte priuilegij: q̄ refulsit.

¶ Tercio vo ex parte dignitatis officij: quo prefuit.

¶ Ad primo eū elegit ad singularem excellentiam sanctitatis: qua claruit ad seipm. ¶ Scōo ad amplā eminentiam bonitatis: quā habuit versus deum. ¶ Tercio vo ad venerandā eminentiā potestatis: quā est consecutus ad primū. Commendat ergo vir dei martinus. ¶ Primo ex parte consortij ex quo deus eum assumpsit: cū dicit. de plebe mea. Dilectus enim meꝰ candidus z rubicundus: electꝰ ex milibus. ¶ Secundo cōmendat ex par-

te priuilegij quo refulsit: cuz addit tale cium. Magnū reuera priuilegiū elegi ex multis ad sanctitatis famose p̄, conium. ¶ Tercio: cōmendat ex parte dignitatis officij quo populis prefuit: cum adiūgit: exaltaui. Dicit ergo dominus: electū de plebe mea. i. beatum Martinū: ex plebe mea assumpsi. ad vite eminentiā eum ꝓmouit: z ad officium excellentie dignioris adduxit.

¶ Est ergo notandū q̄ btūs martinꝰ

¶ Et fuit exaltatꝰ ex ppl'o.

¶ Et fuit exaltatꝰ ex seculo.

¶ Et fuit exaltatꝰ ex tumulo.

Nam fuit exaltatꝰ ex populo: cum ex omnib⁹ est electus. Fuit exaltatus ex seculo: cum ad celestia est assumptus Et fuit exaltatus ex tumulo: dum patentibus miraculis est ornatꝰ. ¶ Dico q̄ sanctus Martinus fuit exaltatꝰ ex populo quando eū dominꝰ ex officio sacerdotis assumpsit: vt esset non tm̄ simpler sacerdos: sz sacerdos magnus: ita vt de eo legatur. Ecce sacerdos magnꝰ ꝛc. Poterat ergo dicere dominꝰ beato Martino q̄ dixit Josue eiusdem. iij. Hodie incipiam te exaltare coram omni populo. ps. Exaltent eum in ecclesia plebis z in kathedra se. lau. eum. ¶ Secundo beatus Martinus fuit exaltatus hodie ex mundo z elevatus in celum. Unde dicit in legenda q̄ in hora transitus eius dum eum angeli ferrent ad celū q̄dam sanctus episcopꝰ audiuit angelos decantantes. Vñ sanctꝰ Martinus poterat dicere illud. ps. Tu aūt dñe susceptor meꝰ es. ¶ Tercio fuit exaltatus in tumulo dū tantis cepit miraculis chorruscare: sicut eius legēda ostendit. Vñ poterat dicere illud Ecclesiast. ij. Domine deꝰ meꝰ exaltasti sup̄ terrā habitationē meā. ¶ Verum nos qui bis modis nō possumꝰ exaltari: queramꝰ exaltari alijs tribꝰ modis q̄bus oīes exaltant electi: vt

¶ Primo exaltent a statu neqcie: ad statum penitentie.

¶ Secūdo a statu gratie inchoate. ad statum gratie cōsummate.

¶ Tercio vo a statu miserie: ad statū beatitudinis z glie.

Ut exaltatio ꝑma respiciat ꝓficientes. Secunda proficientes. Tercia perfectos.

Dico q̄ exaltatio nostra prima debet esse a culpa i gratiā Vic est ꝑmꝰ gradus scale ducentis in celū: vt homo amissa culpa submergē tet: induat gratiā elevantē. Et de hac exaltatione dicebat ꝓpheta. Qui exaltas me de portis mortis. Porte mortis sunt pecā: quibus ꝓcenit ad mortem. sed ab eis homo exaltat: duz q̄s per cōfessionē z cōtritionē clamat ad deum z ab eo accipit gratie sue donū quo porte mortis claudunt: et porte ad vitam aperiunt. Dñs enim more bone nutricis: dum nos in luto cecidisse aduertit z clamantes ꝑ auxilio audit. statim manū porrigit adiutricem. Si enim passeres mutuo succurrunt z omne q̄ possunt auxilium sibi ferunt. Quid mirū si bonus dominus bis quos creauit dum ad cū clamauerint manū relevantes porrigit. Sed quidā sunt superbi qui iacētes in luto non clamant verba auxiliū penitentie: sed diuinaz iram ꝓuocantia Unde dicit Jacobi. iij. Linguaꝫ mo dicum membrū e[illegible] magna exaltat.

Secūdo exaltatio nostra debet esse a gratia in gratiam: vt dum tamdiu gradatim ascēdamus

Universidad de Deusto
Biblioteca

per penitentie scalaz donec pfecte mū demur a culpa: z consummanť mala. Unde ōz anime puerb. iij. loquens de sapientia increata. Arripe eaz z exaltabit te super vlnas suas. Quid em̄ est sapientiam diuinā a rripere nisi ad eam toto posse accedere, pficiendo de virtute in virtutē: donec cōtingat ad eam venire z eius dulcedinē degustare. Nam q̄d est aliud degustare super vlnas sapientie nisi dulcedinē ei⁹ sentire. Si tantā dulcedinem sentit gustus corporis duz attingit essentiam mellis siue saporem cōtingit vini dulcis, q̄d dulcedinis anima sentit dum summi boni quiescit in vnis: et experitur dulcedinez summe dulcedinis.

Tercio exaltatio nostra debet esse a miseria in gloriā. Et in hoc gradu est cōsummatio omnis boni: dum relinquim⁹ omne malum z accipimus omne bonū. Unde dicit de viro pfecto. Cornu eius exaltabit in gloria. Quid p cornu quo hostes repelluntur z caput ornatur: nisi gratia siue virtus qua subiugatur diabolus z anima adornat. Hec autē gratia dicit exaltari in secula, duz cōsummatur in vita beata: vbi bona omnia sunt eterna: quia nulla sunt ibi cōtraria corrumpentia. Vl' cornu sanctoz quo repellunť malaz superantur que q̄z aduersa est ipsa patientia. Unō dicit in ps̄. De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput. Torrens (q̄a cum impetu currit) statum signat tribulationis: quam dum sancti bibendo portant deus eos exaltat. Naturale est vt dum quis caput inclinat ad bibendum: eleuat caput post potum. Dignū etiam est dum miles pro domino caput exponit periculo: q̄ caput eius exaltet in premio. et miles ille ē bono orandus in regis pallacio q̄ vulnera pro rege portauit in bello. Unō dicit tali seruo. Euge serue bone z fidelis zc. Matbei. xxij. ¶ Nā dicitur de Alexandro q̄ dum videret quendam suū militē strennuū bellatorem frigore deficientē q̄ mox de solio se p iecit ad militem iuit: brachijs suis cepit ad ignem adduxit: z cum super regium lectum collocauit. Ergo si rex mortalis sic suo militi posse potuit liberalis, quid suis fecit rex immortalis Sed q̄ nolunt modo p xp̄o domino pati: nec q̄z hic humiliari: non sunt cū sanctis finaliter exaltandi: sed cū diabolo eijciendi. Unde in persona superbi dicitur in Job. xxx. ca. Eleuasti me z quasi superventum ponens allisisti me. Ualidus ventus nullum sustinet pondus. Sed q̄d est superbia nisi ventus. Ille ergo super ventum ponitur qui supbire permittit vt inde fortissime ruat vbi se stare putabat. Exemplum de lucifero q̄ modo ruit ad ima vbi credidit obtinere summa.

De sancta Cecilia virgine Sermo.

Restitisti decori p meo virtutem: ps̄. xxix. Dices z largus dominus magna exbiber suis muncra militibus: et offert eis decorem vt placeant: z virtutem qua aduersarios vincant. Jsta enim modo perficiunt animā siue faciunt dei ancillam z famulam. scz decor pudicicie z virtus pacientie: vt p pudicicia bene se haberet ad ꝓbonat sed per patientiam fortis fieret cōtra mala. ¶ Unde in verbo premisso sancta virgo hec duo tangit. vnum ex p te dei: sed alterum ex parte sui. ¶ Naz

primo tangit dñi cam largitatem fm q̄ō attendit in donante. ¶ Secundo tangit suam vtilitatem siue muneris quantitatem fm q̄ fuit in accipiente. ¶ Notať ergo primo liberalitas dñi tribuentis: cū dicit. prestitisti. ¶ Secundo notať honestas z sanctitas virginis capientis: cū addit: decori meo virtutem. Uerū quia virtus est decor anime. Uirtus comprehendit decorē z ideo de sola virtute sufficiat dicere. ¶ Est ergo notandū: q̄ indigemus multiplici virtute quam scim⁹ fuisse in anima sancte cecilie.

¶ Prima virt⁹ est virtus pnie.
¶ Scōa est virtus patientie.
¶ Tercia est virtus sapientie.
¶ Quarta ꝺo est virt⁹ pseuerantie.

Ut prima sit virtus anime purgatiua. Scōa sit virtus in contrarijs firmatiua. Tercia sit virtus in dubijs directiua. Quarta sit virtus boni cōtinuatiua.

Dico q̄ cum beata Cecilia indigemus virtute penitentie q̄ est anime purgatiua. Unde habetur in eius legenda quō sub vestibus deauratis cilicijū ipsa ferebatt z quomō carnem ieiunijs edomabat: q̄ omnia sunt opera penitentie. Jpsa enim sciebat dixisse Petrū aplum. ij. Petri. j. Ministrate in fide vestra virtutē. i. fidei vestre addite opera pnie: vt sicut habetis fidem in corde: sic penitentiā habeatis in opere: Quare? Quia credere z nō agere nō est assecutiuū vite Jaco. ij. Fides sine opibz mortua est. Uñ fides nō opantiū ē sicut fides demonū. Jpsi em̄ credūt z cōtremiscūt. Uñ z beata Cecilia dicebat ad suos. Eya milites xp̄i. abijcite opa tenebraꝝ z indua. ar. luc. i. pctā abiciter per donū pnie virtutes induite.

Secundo opus habemus cū sctā cecilia virtute patiet: q: nō pdest si pniam agam⁹ nisi mal' occurrentibz resistam⁹. Quid valet carnem frenare sz suggerēti dyabolo cōsentire Uñ ꝺgo hec sctā tāte fuit patiētie virtute firmata: vt nulla tyrannoꝝ expauescet ꝺba: vl' timeret tormēta: sic ptz exei⁹ legenda. Sciebat em̄ apl's scp̄sisset ad Eph. vj. Cōfortamini in dño z in potentia virtutis ei⁹: z induite vos armatura dei vt possitis stare aduersus insidias dyaboli. Uere dei virt⁹ z armatura est ipa patiētia quaoīa sustinem⁹ aduersa. Que vnz galea: q̄ lorica: q̄ scuta q̄ntūcunq; cōfortantia sūt nos protegētia vt patiētia: Occidit hō sub galea: sz nunq; sō patientia. Pri⁹ em̄ poterunt martires capi: verberibz cedi: carceribz macerari z toto corpe dissipari q̄z eoꝝ patientia infirmari. Nam z sanct⁹ ille Stephan⁹ dum lapidibz quateret: tanta patiētia firmabať vt p lapidibz dñm p̄careť. Uere g̃ sctā cecilia dū ab hoibz p̄mebaťpoterat illō dicere. Domine dñe virt⁹ salutis mee. zc. Sz q̄s est hodie hac virtute armat⁹. Abiect⁹ est hodie clipeus fortium vt nulla virtus sit ad agendū z omnino nulla ad patiendum.

Tercio indigemus cū beata Cecilia virtute sapientie qua in omnib⁹ dirigamur: doceamur: et xp̄i aduersarios cōfundamus. Hec ei virgo sctā sapientia mira splenduit: xp̄m alijs p̄dicauit: aduersarios fidei confutauit: multos ad fidem ꝓuertit: ita vt credatur a multis q̄ sicut habuit aureolā virginitatis z effusiōis sanguinis: sic habuit z predicatiōis. Nonne

Universidad de Deusto
Biblioteca

ipsa virum conuertit. Nonne cognatū suum rationibꝫ multis ad fidem adduxit. De hac virtute dixit xp̄us apostolis Luce vltimo. Sedete in ciuitate donec induamini virtute exalto: Hec enim virtus desuper data fuit ad illuminandum: ad loquendū: ad docendum: z ad testificandū. Unde dictum est Actuū. j. Accipietis virtutem spiritussancti supervenientis in vos: z eritis mihi testes. Unde ad ista significandum: in linguis igneis spiritus sanctus apparuit: quia diuina sapientia maxime se manifestū facit in linguis. Unō dñs dicebat apostol'. Luxxj. Ego dabo vobis os z sapientiaz cui non poterunt resistere omnes aduersarij vestri. Sed hodie non est sapientia: non est diuina scientia: ſz regnat quedā malicioſa astucia ad proximū inuolvendum: ad fallendū z ad confundenduz. Jere. vij. Sapientes sunt vt faciant mala: bene aut̄ facere nescierunt. i. se nescire ostenderunt

Quarto indigemus

cum beata Cecilia virtute perseueran tie vt in bono quod incipimus nō deficiamus. Quid enim valet domum incipere: optima fundamenta supponere: parietes altos erigere: sed tectū non addere. Verum sancta cecilia bonum quod incepit ad finem vsqz produxit. z optima morte conclusit: sicut eius legenda ostendit. Nō enim pro christo mori timuit. qz ꝓpheta dicentem audiuit Esaie. xlvj. Qui dat laſſo virtutem z bis qui nō sunt: fortitudinem z robur multiplicat. Quis enim timet qui ta[illegible] auxiliatorē habet. Unde ꝓpheta dicit ei. pſ. Nō pertimebit eos bonis qui ambulant in innocentia. Rogem⁹.

De sancta Katherina ꝟgine z martire Sermo.

Ecce rebecca egre

e diebat: puella decora nimis virgoqz pulcherrima z incognita viro Gen. xxiiij. Quantū bonum virginitas sit: quis vllis exprimat verbis. Est em̄ bonū incompensabile: quia vt dictū est Eccl'. xxvj. Nō est digna ponderatio anime cōtinentis. Jt̄e est bonū irrecuperabile: qz sicut dr Amos. v. Cecidit virgo isrl' nō adijciat vt resurgat. Item est bonū incōparabile eo qꝺ premiū virginū sit singulare: qz sic dr Apo. xiiij. Nemo poterat dicere canticū nisi illa cēquadragintaqttuor milia. Et sequit'. Hi sunt q̄ cū mulieribus nō sē coinquinati: virgines em̄ sunt z sequunt agnū q̄cūqz ierit. Quia igit' tantū bonū ꝟginitas esse ꝓbat. optime de nobilissima z sapientissima ꝟgine Kathe. dr. Ecce rebecca.

¶ In q̄ vbo subtiliter virgo regia a q̄ttuor cōmendat: Nā hec ꝟgo scīa virtutū oim gemmis ornata. ¶ Primo oñdit fuisse ꝟtuosa. ¶ Scdo decora ¶ Tercio tota pulchra. ¶ Quarto vo oino intacta. Ut sic fuerit ꝟtuosa per donū cōstantie: fuerit decora p donuz sapīe. fuerit z pulcherrima p donū eloquentie. fuerit z intacta p donū pudicicie. Jsta quattuor in ei⁹ legenda sūt valde plana si fuerit tota lecta. Quid enim ea constanti⁹ que ab imperatore nullis potuit flecti ꝓmissis? Quid ea sapientius que omnibus scientijs plena fuit? Quid ea eloquentius que quinquaginta philosophos obmutescere fecit. Item quid ea castius que sic mundum omnino contempsit. Ergo describitur. ¶ Primo vt cōstans z firma p donum tolerantie: quādo dr

Ecce rebecca. Rebecca interp̄tat magna cōstantia siue patientia. ¶ Scdo describit decora p donū sapientie: qñ addit'. Puella decora nimis. ¶ Tercio describit vt pulcherrima p donuz eloquentie: qñ subditur. Virgoqz pulcherrima. ¶ Quarto describitur vt intacta p donū pudicicie: cum infertur. Incognita viro. His igitur obmissis de quibꝫ per longū sermo fieri poterit sicut superior textus aperuit. Nūc de virginitate nobis sermo sit. ¶ Nota qꝺ ꝑilegiauit dñs beatā Katherinaz in morte sua cū iohāne: in vocatione: cū margaretha in oratione: cū clemente in sepulchri ꝓparatione: cuz paulo in lactis ꝓfluxione: cum nicolao in olei effluxione. Est ergo notandū qꝺ vera virgo beate Katherine exemplo.

¶ Primo debet esse secreta: per donū castitatis.

¶ Secūdo prudēs z timorata: per donum reuerētie.

¶ Tercio cōposita z honesta: p donuz complacentie.

¶ Quarto vo humilis z deuota: per donū obedientie.

Dico qꝺ vera virgo

debz eē clausa z secreta p castimoniā. Exemplū habem⁹ in dña nostra quā inuenit angelus: nō in via: nō in chorea: sed in camera clausa. Dicit' etiam de beata Katherina qꝺ secreta in palacio versabat. Non est em̄ officium virginū discurrere p plateas: ludos aspicere z choreas: exire ad curiositates videndas. Exemplū de dina virgineno bilissima. quia iacob patriarche filia que quia foris exiuit z videre vanitates voluit: a sichem capta fuit z virginitatē amisit. Gen. xxxiiij. Unī Amb. loquēs de regina virginū ita ait. discite virgines nō circūcurſare p alienas edes: nō demorari in plateis: non aliquos in publico miscere sermones: quia maria in domo sera: festina in publico. ꝓpter hoc dicit' Jeremie. xxxj Reuertere virgo israel: reuertere ad ciuitates tuas: quousqz deliciꝭ affluis filia vaga. Sed obijcies. Nonne katherina palaciū exiuit z ad templū accessit. Dico qꝺ exiuit nō ad vanum videndū: sed ad regē arguendū ad xp̄m cōfitendū: z ad moriendū: sicut agnoscere poteris si ei⁹ legeris vite decursū.

Secūdo virgo debet

esse prudēs z timorata p donū reuerentie. Exemplū hui⁹ habem⁹ in domina nostra que dum angelū ad se intrantem vidit z eius salutationē audiuit z eius aspectum reuerentē expauit z prudēter cogitare cepit z prudēter quesiuit. Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco tē. Sic z beatissima katherina dū imperatorē sacrificantem audiuit sauciata dolore: intimo corde ad locū accessit z vere verba reuerētie intulit. Salutatōnē tibi imperator profert z ordinis dignitas z rōnis ordo poscebat. si creatorē tuū agnoscerez a demonibꝫ animū reuocares. Item prudentiā suā ostēdit qñ multa cū cesare disputauit. Unī bec fuit illa beata virgo formosa valde z incredibili pulchritudinē que oīm oculis gratiosa z amabil' videbat. Hester. ij. Nō sunt tales virgines nūc tpis: sed sunt irreuerentes: z audaces: nullā prudentiā ostendentes. Tales oēs signate sunt in thamar filia dauid regis qui audacter z ipudenter ingressa thalamum fratris z corrupta ab eo exiuit. ij. Regū. xiij. Sz si audax fuit z impudens ingrediendo ad fratrē suū: quid si in-

gressa fuisset ad extraneum. Propter hoc dicit Eccl.xxij. Filia pudēs hereditas est viro suo: sed patrē t virū confundit audax.

Tercio virgo debet

esse cōposita t honesta p donū cōplacentie. Nā naturale est vt virgines honeste appareāt p hoc sunt magis pulchre q̄z si fuerint inhoneste. Unde tales sunt magis placabiles et amabiles. Exemplū de dña nostra que quia fuit tota cōpositatomniū virtutū gemmis ornata: ideo apud deum sup omnes mulieres facta est gratiosa. Un audiuit ab angelo Lu.j. Ne ti. maria inueniſti eīm gratiā apud dīm. Sic t beatissima Katherina quia virtutibus sic erat ornata intīm animū regi ad se inclinauit vt ei diceret imperator. Non te in regno nostro tanq̄z famulā habere cupimus sed quasi ppotentē reginā: decore regio refulgentē. Ornatā eīm monilibꝫ suis filiā ierlm dñs cōcupiuit. Et in ps. Concupiscet rex decorē tuū. Et ille est decor honestatis qui maxime spectat ad vgines Unde dicit Jeremie.ij. Nunq̄d obliviscitur virgo ornamēti sui. Sed heu quia virgines nostre hodie a parentibus docte nō virtutibꝫ sed vestibꝫ meretricijs sunt ornate. sicut habet Proverbioꝝ.vij. Quia occurrit illis mulier ornatu meretricū. Sed venit dies illa qñ tali habitu spoliet t cozā toto mūdo nuda remaneat. Exemplū de cornicula que dū p̄rias pennas reiecit seq̄z pauonis pēnis t aliarū auiuz adornauit: omnes aues in sui āmiratione p̄uertit. Cūq̄z singule aues suas ei pēnas abstraxissent misera tota nuda remansit: t q̄z deformis esset vniuersis apparuit.

Quarto virgo debet

esse humilis t deuota p donū obedientie. Exemplū de dña nostra que cū esset facta totius mundi regina: nō ex hoc se erexit in gloriā: non est facta superba sed p̄mansit humilima: semper nominās se ancillā: obedire paratam Ecce (inquit) ancilla dñi fiat mihi fm verbum tuuz Lu.j. Sil'r t hec virgo sancta cū esset regis filia: esset iuuencula: esset multis diuitijs plena: esset carne pulcherrima: t esset animo prudentissima: nō per supbiā fuit erecta: sed intīm humilis et obediens facta: vt sit humiliata vsq̄z ad carcerē t vilia sic tormenta. Sciebat eīm scriptū esse Ysaie. xlvij. ca. Descende: sede in pulvere virgo filia syon. Sed plorandū est hodie q̄ vgines nostre sunt supbe ita q̄ vix velint parentibus obedire. Exemplū de virgine illa superba que dixit se nolle esse qualis erat magdalena i celo. Qō dictū intīm deo displicuit q̄ ruere eā p̄misit: ita q̄ post paucos dies cū quodaz goliardo recessit vt sic saltem disceret quantū de se confidendū esset. Rogemus igitur dīm vt meritis beatissime Katherine t̄ē.

Explicīūt sermones de sanctis sanctissimi Bonauētu. doctoris seraphici sacrosancte Romane ecclesie Cardinalis t epi Albanen. ordinis minoꝝ Impssi p magistrū Jacobum pforzheimū Lingē Basilien sem. Anno saluris t gre Millesimo quingentesimo secundo.

Sermones de cōi sctōꝝ subtilissimi atq̄z formales Sancti Bonauenture doctoris seraphici: Sacrosancte Romane ecclesie Cardinalis t episcopi Albanensis: ex seraphico ordine minoꝝ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit cõe sanctorũ

Seraphici doctoris sĉti Bonaventure Cardinalis ⁊ epĩscopi Albanẽ. ex ordine minorũ.

De sanctis apostolis

Sermo primus.

Pecies celi gloria stellarũ Eccli. xliij. Per celũ recte eccĺia sãcta intelligit: rõne triplici. ¶ Prima: qz sicut celũ nobis celat diuina magnalia: sic eccĺia celat diuina misteria ⁊ dñica sacra. ¶ Scõa: qz sic celũ ẽ natura nobilissimũ: ⁊ forma splẽdidissimũ: ⁊ figura rotundissimũ. Sic eccĺia ẽ nobilissima ab eminentia vite. Est splendidissima ex veritate doctrine. Est tota sperica ⁊ rotũda: ex motu obedientie. ¶ Tercia rõ: qz sicut inf celos est ordo magnitudinis ⁊ maximi: vt quoddã celũ sit infimũ: quoddã mediũ: q̃ddã summũ. ita tñ q̃ est influẽtia suptor in imos ⁊ nõ inferiores in summos. Est etiã ponere celũ qõ est creatiõe primũ: qõ est situ altissimũ. ⁊ influentia maximũ: sicut est celũ empirreũ: qõ influit in omnia inferiora: ⁊ media. ⁊ a nullo ipsuz recipit influentiã. Sic ⁊ in eccĺia dei q̃dam sunt ꝓlati minimi: vt parrochiales ꝓsbri. Quidã medij: vt epi. Quidã maximi: vt patriarche. ex quibus romanus est dignitate summ⁹: ⁊ influẽtia maxim⁹: qz in eo est plenitudo potestat⁹: eo q ipse auctoritatẽ dat alijs ⁊ oibus precipit: et ipse a nemine recipit qz celo ꝓmo ꝓ oia ẽ filius. ¶ Quid aũt ꝑ stellas dat nobis hic intelligi: q̃ facte sunt in ornamentũ celi: nisi veri iusti ⁊ maximi ꝓlati (vt ꝓ cæpue sĉi apli) q̃ eccĺiam ornauerunt: ⁊ sctitate vite: et splendore doctrine: ⁊ ope ⁊ verbo.

¶ Sic ergo ꝓpositũ verbũ intelligendo duo maxime in eo notant

¶ Primũ ẽ ipi⁹ eccĺie sctẽ pulchritudo

¶ Scõz ipi⁹ pulcritudis magnitudo.

¶ Nã primo sctãm eccĺiam pulchraz esse luculenk ostẽdit: cum ór: spẽs ecĺi.

¶ Scõo ꝓ o cãm ipi⁹ pulchritudinis subdit: cũ dicit: gl'ia stellarũ. Et est sensus: pulchritudo oim eccĺiarũ est doctrina ⁊ sanctitas ꝓlatorũ: sicut stelle sunt in ornamentũ suorũ orbiũ. ¶ Sz nota in stell' recte signank sancti apli ꝓlati ꝓmi ⁊ precipuit: ⁊ maxime rõne triplici. Nam in stellis attendit.

¶ Primo nature nobilitas.

¶ Scõo situs sublimitas.

¶ Tercio figure rotunditas.

¶ Nam stelle sunt nature purissime: Sunt situ: loco altissime: ⁊ sunt figura sperice ⁊ rotunde. ¶ Sic ⁊ sctĩ apli Fuerũt puri per cõtinentiã. ¶ Fuerũt alti ꝓ pauptatis excellentiã. ¶ Et fuerũt sperici ⁊ rotundi ꝓ obedientiam.

Dico ꝓio q̃ stelle sũt

natura pure: eo q̃ lucis abundantia sunt formate. Nõ em̃ aliõ est stella q̃z lux aggregata. Vñ q̃n de⁹ (Gen. j.) lucem a tenebris diuisit: ei⁹ naturã pura esse monstrauit. Tũc em̃ albedo ór esse pura: q̃n de nigredine nihil est ei ꝑmixtũ. Et tunc vinũ ór esse purũ: q̃n ab oĩ aquositate ẽ sepatũ. Igit stella cũ ex luce sit formata ⁊ nihil habeat tenebrositat⁹: vel nll'a sit et admixta: vt in visu ꝓbat experientia. est de: sui natura purissima. q̃uis deo cõparata dicak impura. Propk qõ Job. xxv. scriptũ est. Ecce luna nõ splẽdet ⁊ stelle nõ sunt munde in cõspectu ei⁹. q. d. Stelle in se sunt munde: sz sũt immũde diuine eẽntie cõpate. Sctĩ q̃ apli

fuerūt stelle pure p cōtinentiā z pfectā carnis z mentis mūdiciā. Ūñ z dñs dicebat eis Jobis.xliij. Qui lot⁹ ē nō indiget nisi vt pedes lauet: sed est mūdus tot⁹: sed vos mundi estis ꝓpt̄ sermonē quez locut⁹ sum vobis. Sz q̄s hodie mund⁹ est a sorde. nec infans vnius diei: cui⁹ vita est sup terrā. Pro verbio x.xx. Quis pōt dicere mundū est cor meū: pur⁹ sū a pctō. Job.xliij. Quis pōt facere mundū de immundo cōceptū semine. Nōne tu q̄ sol⁹ es? Nam ad verā cōtinentiā mentis rectū non soluz vt cōtineat ab illicito tactu: sed etiā ab illicito gustu: z ab illicito visu: auditu: odoratu. etiā (qō maꝰ est) ab illicito cogitatu (sicut docet doctor eximiꝰ Augꝰ) Sz ꝓchdolor. qz maior in nobis incontinentia inuenit q̄z in brutis. Nā videmꝰ q̄ aues obseruant in generando ꝓgruitatē tpis Nec vn q̄z cōueniunt nisi tpe ver⁹: tūc eñ associant se z simul nidificant. simul ouant: simul q̄z pullificant: consimul pullos educant Sz mor cōpleto generatōis officio: a carnalib⁹ cessant Necvsq̄z ad idem generatiōis tempꝰ ad se idē appropinquant. Sz q̄s hominū illa facit: q̄s abstinet ab vxoribus: saltem festiuis diebꝫ. immo sunt multi quib⁹ ad luxuriā nō sufficit tempus omne: sed sunt sicut equꝰ z mulꝰ quib⁹ nō est intellectꝰ. O humana lasciuia. O vana z detestanda carnalitas. qū maior in brutis q̄z in nob⁹ mūdicia inuenit. Nō inter pisces cōtinētia cōiugalis seruat: z nullū inter pisces adulteriū cōmittit: cum hoc in hominēs nō seruet: immo plures sūt eoꝝ adulterini z [illegible] q̄z legitimi plures cōtra naturā q̄z ope naturali.

Secundo stelle sunt situ altissime: z hoc cōpetit eis ex dignitate. Nam triplicem legimꝰ naturaz esse: sicut nobilitate sic z loco distictā.

¶ Prima est natura opaca que marime apparet in terra. ¶ Scōa est natura pspicua: q̄ in aere se ostendit z in aqua. ¶ Tercia ē natura luminosa quā habent sydera corpora q̄z celestia.

¶ Prima est natura obscura.

¶ Scōa ē natura luminis receptiua.

¶ Tercia est luminis ꝑdatiua. ¶ Prima de sui natura est infima. Scōa in medio est collocata. Tercia est in sūmo cōstituta. ¶ Cū igit̄ stella sit lux (vt dictum est) aggregata debet esse in summo loco locata. Jtez constat eccl̄i situ esse altissimū. Eccli.j. Altitudinē celi quis dimensus est? Sed stelle in celo sunt posite. ergo in situ sunt altissime. quia in celo. Minor patet Beñ. capꝫ. j. Fecit deus duo luminaria z stellas z posuit eas in firmamento celi. Sic etiā sancti aplī fuerunt altissimi in celo p altissimā pauptatē z p affectū plātati: z a terra penit⁹ eleuati. Nō terrena sed solū amantes celestia. Ūñ etiā dicebat aplꝰ Phil.iij. Nostra cōuersatio in celis est. Propter q̄ etiā in tantū detestabāt terrena vt excuterēt puluerē de pedibus suis. Ipsi fuerūt primi qui relictis oñibus secuti sunt dñm. Non eñ (vt dicit Bern̄.) expediuz z paupem dñm seq̄ poterant onerati. Sed q̄s hodie sequt̄ in voluntaria pauptate aplꝰ. Jere.xxxj. Amici⁹ nimo vsq̄z ad maximū oēs auariscie student. Amos.ix. Auaricia super caput omniū. O vanitas vanitatum O puersio naturarū: vt q̄ō tibi dedit pedib⁹ ad calcādū: tu ei nō solū subij⁹, eis caput corporeū: sed etiā q̄ō est gratissimū subijctas animū reb⁹ oibus preferendum. Nunq̄d nō contra naturam esset si quis celuz terre submitteret. Hoc eñ facere esset ordinē nature puertere: si ei locū summū dares q̄ō ex natura infimū habet seu tenet. Sed longe est nobilior creatura tua anima: q̄z sit substantia celest⁹. Ergo cōtra naturā peccas si cā p auariciaz terre submittas. Que eñ animalia viuentia de rapina sic sudant rapine et prede: vt nostri tpis hoies. Nam leo accepta preda quiescit ad temp⁹: sed nunq̄z quiescit vsurari⁹. imo tpm tempus nocturnū q̄ō ex natura quieti est deputatū: cōuertit in computū. q̄ etiam si quiescat: vsura vigilat. dicit̄ de diuite. Ūñ Jero. ait. Qx bestia nunq̄z habet memoriā de prede nisi fame necessitatis vrgente. Tunc enim cū nimiū famescat: predam querit. q̄ acceꝑta mor ꝑdandi ꝑdit memoriā. O cōfusio humana vt nō predeā bestia fera nisi necessitate vite vrgente: z ꝑdeā nobilissima creatura sola tibi die auaricie inducente.

Tercio sunt stelle figure rotunde. z tō ad motum aptissime. Nā decet nobilissima corpa nobilissimā habere figurā. Sz stelle sunt corpora nobilissima: qz ex luce formata: que est inter oia corpora nobilissima. z omniū corpoꝝ vtis forma. q̄ debēt habere nobilissimā figuraz. Sz figurarū nobilissima est sperica figura: cū sit simplicissima: cōstans tm̄ ex vna linea: sit capacissima: formosissima: sit etiā pfectissima habens in se senariaz pfectionē. Nec oia ꝓbant certa experientia. Ergo ꝓstat stellarū corpa esse sperica in figura: q̄re sunt ad motū aptissima. Corpꝰ eñ rotundū valde facile est ad motū. Sic z scī aplī totū facti sunt sperici: ad obie meritū aptissimi vsq̄z ad terminos mundi. Ūñ de eis ꝓphetissime dr̄ illō Baruc.iij. Stelle dederunt lumen in custodijs suis. vocati direrūt. ecce assumꝰ. In quo p fecta monstrat obedientia. Nā vocati a dño mox relictis oñib⁹ secuti sūt eum (vt dr̄ Mathei.iij.) Tante etiaz obedientie fuerūt: q̄ nullos gladios timuerū: nullos reges fugerūt. nullorū sapiam formidauerūt Sz acceptro impio oñs angulos terre penetrauerūt. Ps. Nō sūt loq̄te z̄. Jtē in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. Tante etiā fuerūt obedientie q̄ nō solū oia sua reliq̄rūt: sz seipos z ꝓprias voluntates abnegauerūt. Sciebāt eñ dñm nō solū dixisse Luce.xiiij. capꝫ. Nisi q̄s renunciauerit oib⁹ q̄ z̄. nō pōt meꝰ eē discipul⁹. Sz insup addidisse. Qui vult venire post me abneget semetipm z̄. Nā sicut dicit Greg. Nō multū laboriosum est hoi relinq̄re qō hz. sz valde laboriosum est hoi relinq̄re seipm. Minus q̄ppe ē abnegare qō hz. sed valde multū est abnegare qō est. Quāte ergo obedientie fuerūt q̄ nō solū sua: sz seipsos z vitā ꝓpriam reliquerūt. Sed quis hodie est q̄ nō dico seipm sz sua ꝓpria relinquat: Magis hodie hoies obediūt auro: q̄z rpō. Ūñ Eccl⁹.x. scriptū est. Pecunie obediūt oia. O cōfusio summa. O puersio detestanda: q̄a maioris sūt obedientie bruta q̄z rōnalia cū tm̄ illa a suo rege nulla accipiūt bona. Nos autē a rege nr̄o accipim⁹ oia naturalia: oia gratuita z accipere expectam⁹ eternā. Nā apes que a rege esse nō accipiūt: sz eligūt sibi quē volūt Jntantū ei obediē[illegible] sunt: vt ad eiꝰ imperiū exeūt: z [illegible]sistunt: vadunt z redeunt. z castra ponūt. Et q̄ maiꝰ z̄. q̄ eū offenderit: de seipa vltioz sumit. z aculei ꝓpriꝫ vulnere se occidit. Quis

Universidad de Deusto
Biblioteca

boim ista facit. Quis est q̄ obediat ei a quo esse accepit. A quo sens⁹ z intellectū se habere sentit A quo redempt⁹ tāto p̄cio fuit: z in esse cōseruat: z ipsi⁹ sola grātia subsistit. Et tñ Eccli .xxix. dr. Gratiā fideiussor⁹ tui ne obliuiscaris. Dedit ei p te aiaz suā. Quid tibi amplius facere potuit. ¶ Nā tibi primo bona nature tradidit. ¶ Secūdo bona fortune: nature auxiliuz dedit. ¶ Tercio tibi grām cōtulit. ¶ Quarto vt tibi nibil deesset seipm totū impēdit. Ergo ei nō obediēs er⁹t cui obediunt celestia agmina. Obediunt velint nolint demonia. Obediūt oia celestia corpa. Et obediūt q̄tuor elemēta: z oia animalia bruta: Ipe ei dicit Prouerb. j. Quia vocaui z renuistis Extendi manū meaz neglexistis. Ego q̄z in interitu vr̄o ridebo z subsannabo cum vobis q̄d timebat⁹ euenerit. Christus q̄ ihesus det nobis sic cū apostolis puros esse: sic pauptatē amare: z obedire in oib⁹ p̄ceptis suis.

De sanctis apostolis

Sermo secundus.

Celle manentes

Celle manentes in ordine suo aduersus Sisaram pugnauerūt Judic. v. cap. Quanta fuerit in aplis seruitudo. Quāta auctoritatis aplice celsitudo. Quāta etiā oparōis strēnue fortitudo. Quis digne dicat: ¶ Naz fuerunt mēte sanctissimi: quo ad seipos. ¶ Fuerūt auctoritate celsissimi: q̄ ad subditos. ¶ Et fuerūt ope strennuissimi: q̄ ad aduersarios. ¶ In vbo enī p̄missio a trib⁹ bis cōmendantur ¶ Prio ab eminentia scitatis i mēte ¶ Scōo a plenitudie ptātis in ordie. ¶ Tercio vo a ?stātia strēnuitatis i ope Nā animi scitas notat: cū dr. Stelle Ordinis aplici dignitas z ptās: notat cuz dr. Manentes in ordine suo. Operatōis eoz virilitas sequit: cum subdit aduersus sisarā pugnauerunt. ¶ Dicam⁹ ergo stelle tc. Tria fm exteriorē apparentiā inueniunt in stellis q̄ valde ap̄te cōueniūt sanct⁹ apostolis. Nā fm apparentiā stelle sī parue: sunt pulchre: sūt maxime. Sic ⁊ erāt aplī fuerūt ¶ Primo pui p humilitatē in mente. ¶ Scōo fuerūt pulcri p honestatē in corde. ¶ Tercio martyri p vnitatis vinculū: in vtroq̄.

Dico primo q̄ stelle q̄

ad apparentiā sunt valde paue: q̄uis fm veritatē sint maxime. ita q̄ terraz excedere credant in quantitate. Uidētur tñ parue ap̄ter longitudinē vie: et maxime distantie q̄ est inter celū z terrā. Nā ad sensum videm⁹ q̄ maxima corpa: immo maxime ciuitates ⁊ castra nō vident magna in multa distātia: z cū incipiūt videri: p̄mo vident̄ puissima. Uñ i b ap̄ter q̄ stelle sī maxime: q̄z quocūq̄z p mundū vadas ad orientē vel occidentē: meridiē vl̄ septentrionē: alique eedē stelle in vno loco p te vis: in alio loco tibi appent eiusdem quantitatis cui⁹ p̄ri⁹. sīl⁹ in eadē dispositiōe: z in eadē p̄te celi in q̄ p̄ri⁹ (nibil omnino mutate inde sez a loco) sicut in polo arctico: in maiori vrsa q̄ circa illū polū vertit̄ contingit videre Nā q̄ visus in ea⁹ q̄ntitate fallat: ex boc aperte p̄bat: q̄z cū sūt i oriēte siue in occidente: ⁊ nō sint a nobis magn⁹ remote: maiores ⁊ tñ apparēt q̄z q̄ super nos esse vident. Uñ maior videt sol cū orit q̄z cū p̄mio circulo meridiei efficit. Sūt ergo stelle quantitate maxime, sz in apparētia valde parue ¶ Sic⁹ aplī ⁊ aplici viri oēs sī dē statu eē ñ possit: nec̄ario ad ifima transit, Ois em̄ casus ē ab alto i imū Quare vbi null⁹ ē loc⁹ alt⁹: null⁹ p̄ te penit⁹ cas⁹. Quāto sit⁹ ē altior tāto casus ē grauior. Cū q̄ būilis i imo se ponit: q̄z cadere nō possit cert⁹ exist.

Secūdo stelle sī valde

pulchre. Quid em̄ pulcri⁹ luce. Si ei absq̄z luce nibil ē pulchrū (q̄z ok q̄d est obscur⁹ nullis būantis oculi ē pruiū nisi a luce fuerit illustratuz) restat lucem talē ee pulcherrimā q̄ existit ois pulcritudis cā: q̄z ap̄t q̄d vnūq̄dq̄z talez illō mag⁹: vt p̄bs dr Sz nibil aliō est stella q̄z lux in suo ordie aggregata: q̄ stella de sui natura est pulcra p̄ vite honestatē. Fuer⁹t em̄ sīles stelle illi q̄ dr: matutina: q̄ stellarū pulcherrima diei est nūcia. Uñ z ven⁹ appellat z stella diana: eo q̄ solis p̄nūcia tota est radiosa Uñ q̄libz apl⁹s dicere pot⁹at illō Apoc. xxij. Ego stella splēdida. ego stella matutina. Et de eis ap̄ter honestat⁹ vitā fm Fulgentiū exponit illud Eccl⁹. xlij Spēs celi glia stellarū. q̄z sicut stelle ornāt celestē naturā. sic aplī ornauer⁹t statum eccl⁹ie. Uñ assimilati sī a dño luci. Vos (inq̄t Mat. v.) est⁹ lux mūdi Quia sic̄ est tota pulcra: pulchrificās sua p̄ntia oia: nec trāsiens p sordida fit immūda. Sic sancti aplī sī lūia radiosa tot⁹ honestat⁹ exēplaria: in nullo penit⁹ sordida vl̄ corrupta ⁊ a sordibus alios trabētia. Sz q̄s honestatē hz: dz nanq̄ honestas radicari in corde: z manifestari in ore z ope: vt appareat exteriori habeat z pulchrescat i visu. Nēo honestū se credat si inhoneste vestimenta vl̄ alia corpis indumēta diferat: si inhoneste incedit: si inhoneste audiat: z si inhoneste libēter vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

deat. Nam (sicut Aug⁹. dicit) impudi, cus oculus: impudici cordis est nun, cius. Et sic ē de oīb⁹ sensīb⁹ cordi obe, dientib⁹. Sic (dicit dñs Mathei. v.) luceat lux vestra cor̄ hominib⁹ vt vi deant opa vestra bona: z glificent pa trem vestrū qui in celis est. O quanta mala factūt mala exempla: z verba in honesta. Sic econtra ad bonū incitāt bona exempla. z animāt bona verba Nam z cigni dicunt nidos relinque, re: z ad loca prima devolare: vt audi ant boies cantare z laborare: et easdē cū hominib⁹ melodias formare. Nā multi sunt similes symee: q̄ temptat omnia facere q̄ videt opari. Unde et se sotularib⁹ calciat: z gladio ducto p guttur se iugulat. si homines hec fa, cere aduertant nec humanas novit in, sidias: q̄ in se facere dissimulat: vt eas decipiat. Nōne equi se exaltant in pre liis dum vocē tube clangentis intelli, gunt. Nonne pugiles animant dum clamorib⁹ prium excitant. Nonne fi, unt ad pugnā milites fortiores z for, tius agitant lanceas: stringūt q̄s mu, crones: dū voce pariter q̄ exēplo sui pncipis excitant. Et his oīb⁹ mani festū est q̄ tam ad bonū q̄ ad maluz plurima valent exempla: verba. Est ergo petīn grauissimū vbo vl' opere cōrumpe primū: z omnē vite bone, statez vertere in peccatum z proximi corruptionem.

Tercio ꝑm apparenti,

am stelle sunt sibi prime: sicut ptz i sy deribo galacie: q̄ (pbo teste) sūt multū luminose z pinque. Est em notabile q̄ stelle q̄nto sibi sunt vicinores: tāto sunt pulchriores z maioris luminis erpsiue. Nā iz stelle p se ꝓsiderate sin gule sint pulcre: tū ex sua vicinitate dū sibi sē prime nō solū sē pulchre: sz etiā valde pulchre: q̄ fulgur vni⁹ in suffici entiā supplet alteri⁹. vnitas aūt z pri mitas augerin eis claritatē z vtutem Et⁹ rō assignat mlt̄ ō causis. Q̄ ois vt⁹ q̄nto magis fuerit vnita tāto potē, tior ē i op⁹. Un vt⁹ duoꝝ boim simꝫ vnita levat lapidē quē diuisa ñ pt mo uere. Propt qđ pbs dicit. Q̄ alia qui cordis sē animi fortiores ꝑē ma, iorē vtutē. Sic et scti apli p fidē fuerūt sibi primi. tō p vnitatē animi fuerūt i vtute efficacissimi. Dī ei Job. xxv viij. Nūqd ꝓūgere vales micātes stellas pliades. q. d. Et ꝛ q⁹ sibi sē primez cō iūcte: magis sē vtuose. Sūt ei pliades vij. stelle sibi prie: q̄ vemali tpe appēt q̄nto aer serenior ē z fulgidior tanto magis discernūt. Quaꝝ vna nec ex to se manifestat nec penit⁹ se occultat Ob hanc cām de aplis ōr Act. ij. Q̄ erat illis cor̄ vnū z aia vna. Nā z oia q̄ accipiebāt oīb⁹ diuidebāt. put vni, cuiq⁹ op⁹ erat. ita q̄ nō erat egens ali, quis inf eos: sz erāt illis oīa cōia. Sz vbi hodie vnitas: vbi par: vbi rep cō, cordia: z cōitas. imo vbi nō discordia vbi nō guerra: vbi non ꝓpria nullaq̄ cōia Que ciuitas nō diuisa ē: q̄ castra nō ꝓtissa: q̄ boim corda non sē mortali odio vulnerata. Proch dolor: dolore rabesco: q̄ ē maior vnitas colūbarū. maior structionū: maior gruū z anser q̄s boim. Nā illa siml' vadūt: sil' come dūt. sil' terrā perūt: sil' er ra se erigunt Et si in terra aliq̄d bellū gerit mor ad pacē redeūt z societatē p̄stinā nō relin quūt. Sz q̄ boim ista facūt z iniurīā, tib⁹ pcūt z vindictā nō port⁹ experūt. Utinā attēderem⁹ vbū apli Ro. xij. Quia vnū cor⁹ sum⁹ in xpo ihesu: sin guli aūt alē alteri⁹ mēbra. Nūqd vnū mēbrū ab alio casū lesū se laborat vin,

dicare: z nō potius vniuersa cōdonāt Si em cū gaudet vnū mēbr̄: ꝓgaudēt oīa mēbra. et si patit vnū mēbr̄ com patiūt oīa. sicut docet apl's. Un sic⁹ cū mēbro nō sentit signuz est mortis. Propt qđ Bern. ad q̄ndā sic ait. Si doles cōdoleo: si nō doles doleo: scies longe a salute eē mēbr̄ qđ obstupuit z egrū nō se scientē piculosi⁹ laborare Xps ergo ibus sctōr̄ apl'or̄ meritis concedat nob cordis humilitatē: vite honestatē: z mētis vnitatē.

De apostolis. Ser, mo tercius.

Telle dederūt lu,

men in custodijs suis Ba, ruch. iij. Inf corpalia aliq̄d inuenire ē q̄ oīb⁹ vtiq̄ in se lucet: sed ei⁹ il luminare nō ē: z tale cor⁹ vita nō est Est z aliud cor⁹ qđ in se lucet: z alia illuminat. z alia insup illuminare fa, cit: sz nō ē fons neq̄ ꝓncipiū: sicut in alabastro oñdit eē ignis. Est z aliud cor⁹ qđ lucet z illuminat z illumina re facit: z ē fons z ꝓncipiū luminis: si cut ē corpus solis. Quāuis g̃ magnū sit in se lucere. est tamē mai⁹ si posset alijs lumen dare: z suū lumē ex se deri uare. Nā etsi magnū ē fonti in se aq̄s bre: maius tñ oñdit esse si sic habun dat q⁹ supfluū faciat: z i parres alias a quā fundat. Est em magnū plenitu dinē fontis hre siue saluris sufficientē, sz maximū ē alijs dare: qđ tñ fit alijs gratiā impetrādo. In vbis g̃ ꝓpositis apli cōmēdant maxime. ¶ Primo ex pte ꝓprie volūtatis: q̄ fulgebāt in men te. ¶ Scdo ex pte cōmēdabil' veritat⁹ quā diffundebant primis in ꝓmone. Ut scitas respiciat bonū intra: ꝓmo veritatis bonū ex: qđ est alijs ꝓficuū. ¶ Notat g̃ ꝓmo interio: scitas: qua fulgebant: cū dī. stelle. ¶ Scdo notat exterior liberalitas: q̄ alijs ꝓdicabant cū dī. dederūt lumē z ē. Necessarius ordo ē vt hō ꝓus faciat qđ postea do, ceat: vt ꝓus bñ iuuat q̄z audeat ꝓdica re. Unde apl's. Nihil ꝓdicare audeo cor̄ q̄ p me nō effecit xps. Et actuū .j. Cepit ihesus facere z docere. prius em fecit z postea docuit. Nā rethores ab bis duob⁹ oratorē definiūt. Ut sit vir bon⁹ q̄ad seipm: z docēdū arte ꝓtus q̄ ad primū. Dicūt em q⁹ auctoritat⁹ docendi p dere merek: cui⁹ sermo ope destruit. Tullius. Caput ē artis doce re q̄ facis. ¶ Dicam⁹ g̃ stelle. Est aut bic attendēdū q⁹ si ꝓsiderentur stelle: quantū ad pmanentiā. ¶ Sunt incor ruptibiles. ¶ Sūt infatigabiles ¶ Et sunt ineclipsabiles: Sicz scti apostoli ¶ Fuerūt incorruptibiles: p tolerātiā. ¶ Fuerūt infatigabiles: p constantiā. ¶ Et fuerūt ineclipsabiles: p pseuerā, tiā. Utinā bō hīet patiētiā i aduersis: ꝓstantiā mētis in prosperis: sed z per seuerantiā pariter in illis.

Dicam⁹ ergo q⁹ stelle

in suo esse sunt ꝑpetue manēres: eo q⁹ sunt incorruptibiles. Nam vbi causa corruptōis nō est ibi corruptio esse nō pōt. sed causa corruptōnis ꝓtrarietas est: sicut in elemētatis corporib⁹ pz: q̄ qz sunt ex elementis z humorib⁹ ptra riis ꝓstituta: corruptioni necessario sē subiecta: sz stellar⁹ corpora cū sint sim plicia nō sunt ex contrarijs cōstituta. ergo nō sunt corruptibilia Cū em ois actio sit a cōtrario (vt dicit phus) vbi nulla cōtrarietas ē ibi nulla actio esse pōt. Ubi aūt actio nō ē nec passio nec corruptio esse pōt: quia ois passio ab actione aliq̄ ē sp. Jtē causa ḡre elemen ta sunt corruptibilia: est ipsa materia

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ contenta nō est sua forma: sed cū est sub forma elemēti vnī⁹ appetit esse sub forma alteri⁹: q̄rens sp formā in qua q̄escat appetit⁹ ipsi⁹: quā qz nō inuenit non quiescit: sed sp circuit si eā inuenire possit. Sicut auar⁹ dū satiari cupit diuicias q̄rit: sz dū ab eis satiari non potest: sp circuit nec q̄rere desinit. Cū igit in stellis sit nobilissima formarū corpaliū (scz forma lucis) totū a ꝓpetū materie sibi satiat vt sb forma alia eē nolit, q̄re illa corpora sunt incorruptibilia p̄ naturā ¶ Sic z scti apli fuerūt incorruptibiles p̄ verā maloꝝ tolerantiā: bñtes fortitudinē z patientiā mentis, Sciebāt em̄ dñm dixisse Luce. xxi. In patientia vra possidebitis aias vras. Unū pōt illud de eis ꝓuenīēter exponi Uidebo celos tuos z opa digitoꝝ tuoꝝ lunā z stellas q̄ tu fundasti, i. stabilia eē voluisti: ne vlli cederēt passioni. Quid b̄ p̄ celos solidos nō pozosos: nisi scōs intelligim⁹ apl̄os. Quid p̄ stellas stabilit̄ fundatas: nisi corū in cormētis luminosas tolerātias. Sz interponit ibi de luna q̄ signat eccl̄ia a xp̄o vero sole illumīata. Nec intelligatur vlla nra eē patiēcia: si nō sit in fide solidata. Fuerūt g̃ apli in nullo pauosi sz solidissimi sicut celi nulli cedentes penit⁹ passioni. ¶ Est autē triplex gen⁹ patiētie s̄m Bern̄. Primū est tolerare iniurias patienter: z b̄ est oim salutando ꝓximos. Scōm est tolerare libenter z b̄ gen⁹ est gra diuina: z in virtute magnoꝝ. Terciū gen⁹ est pati gaudenter: z b̄ genere patiēdi patiebant apli: qz plus gaudebāt in aduersis q̄ gauderēt in ꝓsperis. Unū act. v. dī. Ibant apli gaudētes a ꝓspectu cōcilij quoniam digni habiti sunt pro nōie iesu ꝓtumelia pati. Patiētia em̄ sola est oim virtutū pbatiua. Quia dicit Grego. q̄lis vnusq̄sq; apud se lateat: illata ꝓtumelia pbat. Quia qm̄ fornax auro. qm̄ lima ferro. qm̄ tribula frumēto: b̄ facit tribulatio viro iusto. Nōne fornax omē aduersitatē separat: si assit i auro. Nōne lima rubiginē tollit a ferro. Nōne tribula paleas separat a frumēto. Non em̄ fornax aurū si purū sit minuit: vel corrūpit: vel ꝓsumit. Nec lima ferrū inficit: sed pot⁹ pulcbrū facit. Nec tribula granū minuit vel corrūpit. Sic z tribulatio scōs nō vastat sed roborat z ꝓsolidat: z cōfortat. Nā insula q̄ undiq; vallata est ab aq̄s undiq; ꝓtissat: nō tā ab aq̄s corrūpit: sz ampli⁹ solidat. Incus q̄nto magis malleis tangit: tanto solidior inuenit. Nūq̄ em̄ appareret q̄ grauis sit aliq̄s scōs nisi iniurijs z ꝓbertib⁹ fuerit impetit⁹. Nā de leone inuenit q̄ in pcul̄is maxime inuenit gl̄iosus. Cum em̄ venatores venire ꝓsentit nunq̄ se abscondit, sed patenter se ostendit: et in medio campū vadit z boibus: canib⁹: iaculis: sagittis publice se oꝓponit: et cōtra oēs q̄d possit ostendit.

Scdo stelle sunt infatigabiles qz q̄libet velocissime mouent:

in ipsa tā longissima via z dieta quā faciūt nulla fatigatōe tenēt: q̄uis in eoꝝ cursu nulla oino quies ponat: sed sine oi murmure et querela motū nō ꝓrior: sed motū celi sidera mouent ¶ Sic z scti apli fuerūt ifatigabiles p̄ mentis cōstantiā: ita vt a dei seruitio nō possint auerti. Unde dicebat apl̄s Roma. viij. Quis nos separabit a charitate xp̄i: an fames: an gladius. Propterea exponit de eis illud Judicū. v. Stelle manētes in ordine suo aduersus sisarā pugnauerūt Qui in apostolatu quo ceperāt apli cōstantes ꝓsistētes: z cōtra sy sarā pugnantes. i. diabolum tota cōstantia mētis bellū agentes: moueri a bono ꝓposito nullatenus potuerūt: sz sua cōstantia mūdū vicerūt. Nā sicut dicit Aug⁹. Inst oia miracula hoc mirabilissimū fuit q̄ viri abiecti z vilissimi diuitijs nullis suffulti oino: z seculi bonoꝝ destituti oēm humanā potentiā detecerūt. oēm mūdi sapientiā deuicerūt. z oēm mundi multitudinē innumerabilē ꝓstrauerūt Nam ꝓtra eos oēs cōmoti sunt ꝓncipes z tyranni: oēs insurrexerūt phī: z tot⁹ mūdus intonuit: z tñ ita cōstantes fuerūt q̄ ad fidē dñi oēs conuerterunt: deo cooperante z cōfirmāte sermonē sequētib⁹ signis. Sed q̄ hodie sunt in mūdo q̄ sic cōstātes inueniant in bono. Sunt em̄ homies nri tpis similes vitro qđ oēz colorē suscipit. Similit̄ camelion bestiola qua diuersa colorū varietate respersa: ad oēs colores q̄s videt facilit̄ variat. Luna etiā cū bonis planetis cōiūcta dī eē bona. sed mal̄ sociata dī q̄ cū eis sit noxia. O q̄nti sunt hodie q̄ oino sunt inconstantes: harūdini sil̄es q̄ cedit oi pulsui siue vēto. Ecce dī de iohe baptista Luce. vij. Quid existis i desertū videre arūdinē vēto agitatā. q. d. nō. Debem us g̃ sil̄es eē arūdineto qđ i figura rei but⁹ int̄ aq̄s superiores z inferiores vnifozmit̄ sp mouet. Sz proh dolor qz multi sunt q̄ facile mutant a bono z valde ꝓstantes sunt in malo: nō attendētes illud Lathonis sapientissimi verbum. Constans z lenis vt res expostulat esto.

Tercio stelle sunt inecl̄sabiles.

Sola em̄ duo sydera dicunt eclipsabilia. scz sol z luna. Quānis ineclipsando diuersa sit causa. Nā luna dū est vicesimāgrta z in sūma distātia a sole siue ipsi soli opposita: int̄ se z solē posita fra (cū lumē a sole habeat) fit obscura. Sol aūt nō eclipsat interpositione terre: sz lune. In ipsa sui cuz luna cōiunctōe: dū scz cōiūgunt i eodē signo: in eodē gradu: in eodē minuto z in eodē scōo. Nā oēm signū i zodiaco bz. xxx. grad⁹: q̄libet autē grad⁹ bz seraginta minuta: z qōlibet minutuz bz seraginta secūda. Et qz nō oi mēse sic vnitur: tōo sol nō quolibet mense eclipsat Bis q̄ duob⁹ syderib⁹ exceptis alie stelle dicunt oīno ineclipsabiles. ¶ Scti igit apli fuerūt sic ieclipsabiles per ꝓseuerantiā. Nā aia eclipsat z obscuritatē patit: dū int̄ eā z deū peccatū interponit. Juxt illud Esaie. lix. Peccā vra diuiserūt int̄ vos z deū vestrū. Nā z nubes significatiua pcti: dū int̄ nos e solē se ponit nobis ipsum solem abscondit. Et quāto est densior z obscurior: tanto vmbra ꝓiecta fit nigrior et nocti similior. Quia ergo apli sancti nūq̄ mortale pctm̄ post aduētū spiritus sancti cōmiserūt: nūq̄ eclipsati fuerūt. Quia nunq̄ lumē qđ acceperant amiserūt. Unū de eis pōt exponi illud Danielis. xij. Qui docti fuerūt. i. ipsi apli: vel ab apl̄is docti: fulgebūt q̄si splendor firmamēti. Et q̄ ad iusticiā eruditunt multos. i. ipsi apli q̄si stelle in ꝓpetuas eternitates. Et est sensus q: sicut stelle ꝓpetualit̄ nitēt: nec eclipsim sustinēt, sic sancti apli nunq̄ sunt eclipsati: quia culpa mortali post aduentum spūs sci nunq̄ sunt obscurati sed in eo qđ ꝓceperūt stabilit̄ ꝑmanserunt. q̄uis captī: q̄uis ligati: q̄uis carceribꝫ mancipati: q̄uis verberib⁹ multis attriti: q̄uis aliqui eoꝝ crucifixi sunt: tamen nō potuerūt a christo auerti. Fundati enim erant supra firmam petram. Dominū enim dixille

audierāt Matth.x. Qui pseuerauerit vsq; in finē hic salu⁹ erit. Quid enī p, dest homi fundare domū; z pictes erigere; si desinat tectū adūgere; z sic do, mum desinas ꝓsūmare. Quid pdest aratro trā sulcare; z semina plurima iacere; si tā aucta z matura negligas colligere. Quid pdest vineā plātare; z in palos erigere z vsq; ad maturitatē fructū diligēter excolere; z sollicite custodire si desinas ei⁹ fructⁿ in fine colligere; z sic ē in oīb; inuenire. Quia ei laus in fine canit. Quia cui⁹ finis bonus ipm q̄z totū bonū ē. Et cui⁹ finis malus ē ipm vtiq; malū est. Ob hāc enī cām sapiēs dr Eccl.xj. Ne laudaueris ꝓhoiez in vita sua. Ambr. Lauda post mortē; lauda post ꝓsummationē lauda nauigātis felicitatē; sed cū puenerit ad portū. lauda ductū vrutē sed cū pduct⁹ ē ad triūphū. Sed q̄dā nō attēdētes ista; bñ enī incipiūt; sz ante finē deficiūt. Jn.xl.pnia. incipiūt quā statim i palcha deponūt. Tales sunt cani silēs; q̄ superflua reiicit q̄ comedit; z comestur⁹ iterū ad ea redit. Porc⁹ etiā lotus aq̄s ad lutū sponte redit z magis lutū q̄z mundiciā diligit. Sic igit pz ex his q̄ trib; sermonib; sūt collecta q̄ ē ꝓsiderare stellas q̄ ad essentiā. q̄ ad apparētiā. q̄ ad pmanētiā. z q̄ ad influentiā. Nā q̄ ad essentiā sūt pure. sunt alte. sunt z sperice. z de his dictū ē in fmone ꝑmo. Quātū ad apparentiā sunt pulchre; z sē maxime; z de his dictū ē in scōo sermone Quātū ad pmanētiā sunt incorrupt, biles; sūt ifatigabiles. z sē iecliplabiles z de his dictū ē in tcio fmone. Quar⁹ to vo q̄ntū ad ifluentiā sūt vtuose; sūt operose; sē z lūinose; z de his ñ dicā; qa i aliis fmonib; festiuissime pla dixisse ō bis recolo Illi q̄ sint ḡtes q̄ b dedit

De aplis. sermo q̄rt⁹

Os mundi estis

v ꝓpē sermonē quē loquut⁹ sū vob. Joh.xv. Oēm boiem appetere eē bti ex dictis oīm antiq̄tū z appetitu nature ꝓstat ita certū vt nulli nisi stulto vertat in dubiū. Nā socrates pbus inē ceteros pbos q̄si pmus Dū oēm boiez appetere oīe bonū certa exptia ꝓbaret; z sapiēti cōsideratōe teneret; q̄ nemo nisi sūmi boni participatione obtinere bti tudinez posset. Simul q̄z videret q̄ de⁹ purgatissimis mentib; videri posset; nec mētes nisi optimis moribus posse mūdari conspiceret. Oēm pbiam traxit ad morez; in q̄b mūdar⁹ sūmū bonū cernere i se posset. Mentis enī nre inualida acies (vt doctor eximi⁹ Aug⁹. docz) in tā excellenti luce nō figit nisi p iusticiā fidei acuet z emūdet. Nunq̄d lipp⁹ oculus vel infirm⁹ solē audet in rota conspicere. Nā z noctua z auiū plima genera ꝓpē debilē vrutē visuā magis q̄z lucē diligūt tenebras. Si eni oculⁿ debilⁿ solē aspexerit nō inde augmētū luminis accipit; sz caligine poti⁹ cecitat; incurrit; et vñ visus noctue excecat et infirmatur inde visus plurimū delectatur aquilinus. Ergo si volum⁹ ad beatitudinē quā petimus peruenire; que nō ē aliud q̄z deū videre; oportet mūdos eē. Et tō i vbo ꝓmisso dñs discipul' duo oñdit ¶ Prio enī asserit eoꝝ puritatē. ¶ Scōo vbi diuini pdicat ptātē vt pmū referat ad aplos mūdiciā. scōm vo ad vbi diuini efficaciā. ¶ Prio q̄ sctōs aplos candidos monstrat; cū dr. vos mūdi est. ¶ Scōo vo mundicie cām explanat; cū addit. ꝓpē fmonē tc. Diuin⁹ q̄ fmo ptāte plen⁹ est z tō mūdare oēs q̄s voluerit pōt.

Est ergo notandū q̄ tripler est mūdicia boim necessaria ad visionē diuinā. ¶ Prima est mūdicia cordis. ¶ Secunda est mūdicia oris. ¶ Tercia est mundicia operis. ¶ Est enī cor mūdare; nihil imūdū vl' innoxiū cogitare. ¶ Est os mundare nihil turpe dicere. ¶ Est opus mūdare; nihil imūdū videre vl' audire; nihil q̄z imūdū cogitare ꝓpetrare vl' tāgere

Dicam⁹ ergo q̄ pri

ma mundicia ē cordis q̄si aliaꝝ oīm radical' siue fontal'. Jnē oia ei mēbra cor est creatōe ꝓmū. Est aie ꝓncipale domiciliū. Est influētia maxim⁹ z iō motu cōtinuū. Et ē ois mot⁹ z vite ꝓncipiū Quia nec os aperim⁹ nec aliq̄d aliō agim⁹; nisi hoc ex corde opemur. Impossibile ē enī aliq̄d esse in ope vel in ore nisi ꝓus fuerit i corde. Vel q̄le vbū cordis tale ē oris z opis. Nūq̄d nō q̄lis ē fons; talis ē z aq̄rū fluuius Nunq̄d q̄lis ē radix; tales sūt z rami arboris. Scōm enī vrutē granī z varietatē fructus semis; tale est illud qđ ꝓcedit. Quare si verba nra z opa volum⁹ eē mūda (aplōꝝ more) ꝓus mūdanda sunt corda. Matth.v. Dñs loquēs aplis ait. Bti mūdo corde qm ipsi deum videbūt. Nota q̄ nō dicit. Bti mūdo ore vel ope; q̄z possent opa videri mūda cū corda essent imunda. Sz nō ꝑt esse opa imūda si fuerint corda mūda. Unī i cano. Jaco.iij. dī. Emundate man⁹ pctōres z purgate corda vra duplices aīo.q.d. Si man⁹ i. opera vultis eē mūda; studete ꝓus purificare corda q̄ sunt fontalia oprum nostrōꝝ principia. Unī z ꝓpheta orabat. Aspges me dñe ysopo z mūdabor. ysopus hūilis z odorifera herba sīgt cor dialē gram; q̄ mūdanc oia exteriora nra. Unī notabil' dī. Sup niue dealbabor. Nix enī nō soluz mūda z alba exteri⁹ē sz etiā in ꝓfundo interius: aq̄ exterioz albedo causat vt ꝑ hoc detur intelligi; q̄z illa mūdicia dī eē vera q̄ est fortis z intra. Nā z mēs alba mūdicia er dñante magno frigore castitatis in aia gñat ois vera mūdicia. Sed q̄ sūt hodie q̄ cū aplis habeāt corda mūda Unī Prouer.xx. Quis gl'iabit mūdū se hīe cor. Valde ē mirabile z detestabile toto posse q̄ sic boies laborāt sollicite a turpib; lauare corpora; mundare a vermib; capita; mūdare a sordib; vestimēta; q̄rūt i lectis mūda lintheamia; mūda fercula; mūda vina z mūda vasa demācipia; z nō curāt si imūda habeant corda. Quid stulti⁹; q̄d detestabilius; q̄d inordinati⁹. Elis hīe oia mūda; z alaz celo nobiliorez; nō curas esse imūdā. Sz dī Job.xiij. Quis pōt facere mūdū de imūdo ꝓceptū semine. Nōne tu q̄ solus es. Ergo frēs rogandus ē de⁹ z toto corde inuocādus; vt mūdet nos ab imūdis cogitatōib; z mūdaris cordib; gra ipsi⁹ oia valeāt esse mūda. Sz q̄dā silēs sūt sepulcris exteri⁹ dealbatis; sz interi⁹ oīni spurcicia plena. s. cadaueribz mortuoꝝ. Turpe enī cēt nec ē aliqs q̄ sustineret vt vasa sua in q̄b ponit vina z cibaria eēnt exteri⁹ mūda z interi⁹ imūda. Lign⁹ est auis exteri⁹ valde alba in pēnis; sz caro ei⁹ sub pēnis ē valde nigra. Unī tales arguit dñs Matth.xxiij. Ve vobis scribe z pha. q̄ mūdet; q̄ deforis est calicis z pa. tc. Et addit. p hariſee cece mūda ꝓus q̄ [illegible] ē calic; z paropsis dis vt illud q̄ deforis ē fiat mundū.

Scōo nobis necessaria est mūdicia oris. Quō enī cū rege

stare valeat aut loq̃ habeat q̃ īmūdū os portat Jn nullo eīm loco p̃us appa ret īmū dicia q̃z in ore. Jmmūdicia ei oris rectis ē īmūdi cordis. Nā p̃bus docet p̃mo p̃iar. q̃ voces eor q̃ in aia sunt passionum note. Et Rich. dicit. Q̃ idē oīno ē verbū cordis t oris, ni. si q̃ō in corde est nudū t in ore vestitū. Nō eīm aliud ē vox q̃z verbi vestimētū Et dñs Luce. vj. ōt. Q̃ ex habūdātia cordis os loq̃tur. Ergo q̃lia ſ̃ cordis talia sunt v̄ba oris. Non eīm credāt se bñe corda mūda: q̃ verba bñe īmūda. Non p̃t hō trahere de granario nisi bladū q̃ ibi est. nec vinū de doleo nisi illud q̃ ibi cōtinet. Ergo lingua loq̃t de eo q̃ō in horreo ſ̃ē cordis. Qui eīm compt⁹ ē. i. ornat⁹: t q̃ libenť de mulie ribꝰ loq̃tur: adulter p̃bat: q̃z nūq̃z me lius q̃z p̃ linguā hō cognoscit. Nūq̃d non p̃ linguā cognoscunť theutonici. nunq̃d nō gallici. nūq̃d nō greci. Un̄ petro dictū ē Matth. xxvj. Nāz loq̃la tua manifestū ſ̃te facit. Ergo ſi vis vt credam⁹ te bñe mūdū cor: os habeas foris mūdū. Jm dicit q̃ Job. xj. Pur⁹ est sermo me⁹ t mūdus sū in cōspectu tuo. Sed de q̃busdā hꝰ in p̃s. Sepul chrū patēs ē guttur eor. Quid eīm se pulchro patēti fetidi⁹: t q̃d ore fetido īmūdi⁹. Nō p̃sucuerūt hoies iuxta il los libenter stare: q̃bꝰ cōsueuit os fete re. Uere q̃libet hodie p̃t dicere illud Esaie. vj. Ue mihi q̃: tacui. i. a bonis siluī: quia vir pollutis labīs ego sum nō tacēdo tīm bona sed loquēdo quer sa. Et causam hui⁹ pollutōnis exp̃mit cū adūgit. Et in medio p̃pli q̃ polluta labia habz ego habito. Uidete quāta mala faciat habitare cū malis. Nam ideo pollutā labia habebat: q̃z cuz bo minibꝰ quor erāt polluta labia habi tabat. Quis cū scabioso iacebit t sca biosus non erit. Quis cū leproſis ha bitat: t leprā cuadere poterit. Horꝰ eīm cōtagiosus ē lepra: t habēt lepro si ora ſentia alios inficiētia t tōo ha bitant extra castra ne p̃ eos inficiant q̃ sunt sani. Nā t ouis scabiosa a gre ge est amouēda: q̃z sua mora toti⁹ gre gis est infectiua. Propter q̃ō sunt ho mines declinādi: quor ora sunt imū da: q̃z man⁹ tangens īmunda fit ipsa īmunda. Quid g̃ faciendū: vtiq̃z os ē mundandū: ſz ab īmundicia oris q̃s mūdabit? Est g̃ rogādus de⁹ vt ipse q̃ mundat p̃phē labia mūdet t nr̄a. Nā dī Esa. vj. Uolauit ad me vn⁹ de sera phīn: t tetigit os meū t dixit. Ecce te tigi labia tua t auferet iniq̃tas tuas et pecc̄m tuū mūdabit. Nō eīm p̃ nos pos sum⁹ mūdare ora nr̄a ¶ Un̄ q̃dā sc̄ūs p̃i dixit de se triginta annis b̄ m̄n deū rogasse vt eū liberaret ab īmundicia lingue t m̄n dicit q̃ nō erat dies in qua per linguā nō peccaret.

Tercia mūdicia que

fuit in ap̃lis fuit mūdicia opis: q̃ con sistit nō solū i opib⁹ tact⁹: ſz etiā visus audit⁹ mor̄ t incest⁹. Tūc eīm mūda opa facim⁹ q̃n mūda videm⁹: mūda audim⁹: mūda tangim⁹: t cū mūdis p̃sonis incedim⁹. Sz cū bor̄ p̃trariū facim⁹ īmūdi vtiq̃z sum⁹. Ualde tur pe ē nature t rōni p̃trariū vt hō īmun dicia diligat quā bruta declināt ¶ Nā ciconia si adulteris āplerib⁹ polluat nūq̃z ad virū redit: nisi p̃us fuerit lota aq̃. Sil̄r t leena cū miscet p̃cupie par. dit: nō (nisi lota aq̃s fuerit) ad leonem tre p̃sumit. ¶ Jtē q̃ō mai⁹ ē Elephas amator castitatis (sicut raro p̃tingit) cū vxorē cognouit mirabil̄r abscōdēs se latebras magnas q̃rit: nec vnq̃z ad socios redit nisi p̃us in flumine se la

uerit. ¶ Jtē q̃ō maius existit Lignus quis si vxorē cognouerit nunq̃z come det nisi p̃us lota fuerit aq̃s O būana p̃fusio. o detestāda puersio: vt īmūdi, ciam quā detestar bruta: amplexet hō Quis hoīm est qui post cognitionem (nō dico vxoris sue) sed post q̃z adulte ria multa cōmisit: socios suos fugiat vel ad eos nō redeat: nec ad mensam vbi mūducar nō accedat: nisi p̃⁹ a cul pa se ablu at. imo q̃ō grau⁹ est nō so lum dñm naturalem fugit: sed ad ecle stem sic accedit. Ergo charissimi mū demus alas nostras: mūdem⁹ t cor da nostra: mūdemus t opa nostra: si disponi volum⁹ ad visionē diuinā: q̃ tñ a xp̃o est repromissa. Nā ad mun dicia operū inuitamur Esaie. j. Laua mini (inq̃t dñs) mūdi estote: q̃escite p uerse agere: discite bñ facere: iudicate pupillo: defendite viduā: venite t ar guite me: si vos nō misero ad diuinā visionē. Un̄ statim ibidē subiungitur Si volueritis t audieritis me bona terre comedetis. i. gustando me vide bitis. Jurta illud p̃s. Gustate t vide te q̃m suauis est dñs. Rogem⁹ g̃ t c̄.

De apostolis Ser mo quintus.

Eati oculi qui vi

b dent que vos videꝰ Luce. x.

Et duab⁹ substātijs cōstat hō (sic̄ docet auctor de spū t aia t certa expientia) ſz corpore t ania. Ob quā causam (vt dī in eodē libro) factus est deus hō vt totū hoīem in se beatifica ret: vt siue ingrederet siue egrederet pascua inueniret. Pascua foris in car ne saluatoris: t pascua intus in diui nitate cōditoris. Nā beatitudo aie est in visione dei: sed beatitudo corporal̄ substātie ē in visione corporis xp̃i. Nā ob hāc cām dī Johis. xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscāt te verū deū: t quē misisti ihm xp̃m. Quia ergo xp̃s dñs de⁹ erat t hō. Jdeo ap̃lis ip̃m cernen tibus recte dicebat. Beati oculi q̃ vi. Jn quo verbo diuina describitur visio quantū ad quattuor.

¶ Primo quantū ad visus instrumē tum ſz organum.

¶ Scōo quātū ad videndi actū.

¶ Tercio quantū ad visus obiectū.

¶ Quarto vo q̃tū ad visionis p̃miū Prima tria statū respiciunt viatoris Sed quartū respicit statū cōpbēsoris Per p̃ia eīm tria meritis ditamur in via. Sz p̃ p̃miū q̃rtū sublimamur in patria. ¶ Notar ergo p̃mo instrumē tum visus: cū dicit. oculi. ¶ Notatur scōo visionis actus: cū dī. qui vident ¶ Tercio notar visionis obiectū: cuz dicit. que vos videtis. ¶ Notar etiaz quarto loco visionis p̃miū: cū dī. bea ti. Tota g̃ intētio verbi ap̃positi vertit circa visionē verbi incarnati. Nā ex vi sione xp̃i dicebant ap̃li esse beati quo dāmodo in via p̃fecte beatificandi in patria. Est ergo notandū q̃ quadru pliciter deū videre debemus.

¶ Primo in p̃sepio t feno.

¶ Secundo in cenaculo.

¶ Tercio in patibulo.

¶ Quarto vero in celo empirreo. Ue sic eum videamus Jn cenaculo pe des discipulorum humiliter lauantē. Jn feno miserabiliter vagientē. Jn pa tibulo penaliter morientem. Et vide am⁹ in solio eum sublimit̄ p̃sidētem.

¶ Nam visio stabuli exēplū fuit altissi me paupertatis.

¶ Visio cenaculi fu[illegible] exemplum p. fundissime humilitatis.

¶ Visio penalis supplicij est in exēplū altissime charitatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sed solij visio in exemplū excellentissime potestatis.

Vicamus ergo ꝓmo

q̄ xp̄m debem⁹ videre in p̄sepio miserabiliter vagientē in signuz altissime paupertatis. Uñ frēs charissimi ⁊ certa mus oculos cordis nostri ad vidēdū pauptatē xp̄i: q̄ cū (ꝙ. Lo. vij.) esset diues ꝓpter nos egen⁹ factus ē: vt illi⁹ inopia diuites nos essemus. O deus eterne q̄d fuit videre filiū tuū vnigenitum regē ⁊ factorē celoꝝ ⁊ celestiū oim angelorꝝ in vna ciuitate nō inuenisse domū: sed ꝓ domo elegisse stabulū iumentoꝝ. Quid etiā fuit videre regem oim et deū deorꝝ ipm in stabulo non habuisse locū nisi breue vileq̄ p̄sepiū Quid deinde fuit videre regē summū cui⁹ erat stellatū solū: ⁊ viliter supfe/num positū. Quid videre fuit deum vniuersum mūdū cōtinentē stricta fasciola esse strictū et pānic̄lis vilibus esse inuolutū. Quid videre fuit gloriā ⁊ letic̄iā angelorꝝ vtiliter laudantē sic cōmanentē inter bouē et asinū. Ergo si bui⁹ regis q̄ris palaciū tibi ostendi, tur stabulū. Si q̄ris regiū vestimētū auro argentoq̄ textū: mōstrant tibi pannic̄uli pauperū hoim. Si q̄ris regalem exercituz ⁊ obsequiū famulorꝝ bouē asinū. O pauptas summa. o p̄dicanda egestas. o admirādū ⁊ ꝓsse imitandū exemplū. sic videre pauperē regē regū ⁊ letic̄iā vagientez Uñ ⁊ pastores dicebāt Luce. ij. Transeamus vsq̄ ad bethleem ⁊ videam⁹ hoc verbū q̄d factū est q̄d dñs ostēdit nobis. ⁊ seq̄tur. Et venerūt festinātes ⁊ inuenerūt mariā ⁊ infantē positū in p̄sepio. Uñ ⁊ ipse dñs de se ait Matthei. viij. Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos: filius aut̄ hominis nō habet vbi caput suum reclinet. Vere nulla animalia quātūcunq̄ modica sunt que nō habēt sua latibula. Nulla volatilia sunt sine nidis suis. Regū ⁊re loca sunt ampla: valde: habētia palacia sectis lapidib⁹ fabricata: pretiosa valde sunt vestimēta: stramēta lecto ꝓ delicata ⁊ exq̄sita cibaria. Uñ diuina sapia ꝓpter nos est bonis oib⁹ tpalib⁹ destituta. Quis hodie ꝓpter xp̄m desiderat esse pauꝑ imo quis nō anhelat ad diuitias toto posse. O būana auaricia que sic cōgregare es solicita: qui nō cōgregāt animalia bruta: nō p̄cipiunt terris semina: nulla fabricant horrea nulla replent celaria sed sibi labore cōtinuo querūt escā. Ad hāc cōsideratio, nē inuitat nos dñs Matth. vj. dicēs. Respicite volatilia celi q̄ non metunt neq̄ seruntneq̄ cōgregant in horrea ⁊ tn̄ p̄ vr celestis pascit illa. Et de vestimēto q̄d solliciti estis. Considerate lilia agri quō crescūt nō laborant neq̄ nent. Dico autem vobis q̄m nec salomon in omni gloria sua cooptus est sicut vnū ex istis ⁊c. Si em̄ (sicut ipse ibidē docet) nos sum⁹ maioris p̄cij q̄ sint illa: si ipse illis alimēta ⁊ istis vestimēta tribuit. quanto fortius dabit nobis. Ergo cōgregare signū ē auaricie: ⁊ defect⁹ fidei xp̄iane ¶ Sz obicis Nōne cōgregant formice ⁊ apes: tarī ⁊ mures. Dico q̄ sic: sed hoc facūt ex necessitate nature: nō ex libidine auaricie. Nā apes ⁊ formice cū sint corpore ⁊ viribꝫ parue: si nō cōgregarent in estate (cū escas inuenire nō possent in hyeme) deficerēt fame. Tarus quidē ⁊ mures cōgregāt spicas in estate: ꝙa inuenire non possent in hyeme eternā si erire possent. Unnā sic cōgregarēt homines: sicut cōgregāt formicez apes. Nulla em̄ cōgregat sibipsi sed cōmu/

nitati. Cōmuniter em̄ colligūt: cōmuniter reponūt: cōmuniter comedunt: nihil ꝓpriū possidētes. Q̄ si boies facerent statū innocētie repētarēt eo q̄ non q̄ sibi tm̄ sed q̄ cōmunitati essent necessaria ꝓcurarent.

Scdo debem⁹ videre

xp̄m i cenaculo lauātē pe⁹ ⁊ mistrātē i signū ꝓfunde būilitat̄. Quis em̄ vl' erp̄m at vbis q̄nta būlitat̄ fuerit: q̄n dei p̄is filius ad pedes discipuloꝝ ⁊ piscatoꝝ vilū genuflexit, pedes eorū lauit, lintheo quo p̄cinct⁹ erat extersit ⁊ pedib⁹ eoꝝ oscula charitatis labijs diuinis impressit. Hoc em̄ āmirās petrus dixit. Dñe tu mihi laues pedes. q.d. Tu dñs mihi seruo: tu glorioſiſſimus mihi vilissimo: tu altissim⁹ mihi abiectissimo. tu potentissim⁹ mihi debilissimo. tu sapientissim⁹ mihi stultissimo. tu optim⁹ mihi malo lauare vis pedes? Nō lauabis mihi in eternum Dicit em̄ in itinerario clemētis Ex recordat⁹ petrus humilitatis dñi quō de nocte per singulos circuibat: ⁊ eos cooperiebat: lachrymas cōtinere nō poterat. Uñ pānū sp portabat q̄ lachrymas abstergebat. Ad ꝓsideratione ergo ⁊ sequelā tam ꝓfunde humilitatis dñs moysen: ⁊ moyses nos oēs inuitauit i exēplū: q̄n dixit Exo. xxv. Uide oīa: ⁊ fac ꝑm exēplar q̄ tibi mōstratū ē i mōte. Hōs ille i q̄ bñplacitū ē deo inhabitare in eo. mons coagulatus. mons pinguis: mons oib⁹ bonis plenus filij⁹ dei fuit: q̄ in exēplū ꝓfecte humilitatis oib⁹ dat⁹ fuit: vt vltra hō superbire nō posset: q̄n sic filij⁹ dei se subiecit. Turpe est: fedū est. cōtra rōnē est vt seruus sedeat in alto: vbi rex sedet in ymo. Et illic mēbrū vilissimū alta petat vbi caput se ad infima declinat: ⁊ pedes eleuent in aera vbi caput ambulat sup terrā. Quis em̄ in alicuius curru magni regis sedet in alto si rex sedet in ymo. imo q̄s est q̄ rege sedēte in solio ad pedes eius se nō ponat in imo? Ergo abusio detestāda ē: supbia est: vt sub humili capite: mēbrū vilissimū esse velit supbū. Q̄ si tāta exhibet sbiectio regi freno morti ⁊ corruptōi supposito: quāta ē exhibēda regi eterno sūmo ⁊ incōmutabili bono? Nam aialia cū corā leone sunt suo rege: stāt dimisso capite: nec audēt facie leuare Ergo q̄ brutū aial facit suo regi siue leoni: nō facit aial rōnale dño suo potenti: cui⁹ imperio a nullo resisti pōt. vel in aliquo obuiari.

Tercio videre debe/

mus deū in patibulo penalit̄ morientem: in exemplū latissime charitatis. Quis est hō q̄ hodie velit mori ꝓ priuo? Quis vicin⁹ q̄ appetat mori ꝓ vicino? Quis ꝓpinquus q̄ sustineat mori ꝓ ꝓpinquo? Quis germanus ꝓ germano? Quis hodie p̄ filio: ⁊ marime ingrato ⁊ malo? Ergo frēs charissimi q̄nta charitas xp̄i fuit q̄ ꝓ suo malo pessimo: ingrato: ⁊ blasphemo inimico: nec sibi in aliq̄ obligat⁹: penam nō solū sustinuit: sed etiaz desiderauit (in ligno vtiqz ribaldoꝝ ⁊ latronū) tormenta? Ad hui⁹ ergo considerationē charitatis inuitat nos dñs Treno. j. O vos oēs q̄ transitis p viā: attendite ⁊ videte si ē dolor similis sicut dolor meus. Et Esaie. liij. dicit. Uidimus eū despectū ac nouissimū virorū: virū dolorum ⁊ scientē infirmitatē. Quis posset vllis erp̄mere verbis quantuz saluator in patibulo doluerit. ¶ Prio ergo ꝓsidera q̄s est q̄ patit. Quia rex magnificus. rex potentissim⁹: rex no,

bilissim⁹: rex sapientissim⁹: rex altissimus: rex carne tenerrim⁹: z rex carne sanissimus. Quia ergo talis erat aia que in illo sanissimo corpore pfectissime complexionato habitabat: separari ab eo p̄ naturā penit⁹ rēnuebat. Ergo dū a corpore ita sano dolores eā extre faciebāt vtiq; summe dolebat. Sicut em̄ mēbra quāto delicati⁹ ē: z cōplexione nobilius: tanto plus dolet si patiāt. Ergo dū aia xp̄i in corpore delicatissimo summeq; nobilissimo: z pfectissime cōplexionato: vulnera dura circa mēbra vtuosa z tenera sustinebat: supā humanū modū dolebat. Et maxime cū se a suo corpore amantissimo diuidebat. Jtē si q̄cunq; aia a suo corpore quātūcunq; infirmo: quātūcunq; infecto: quantūcunq; misero: senioq; depresso: sine magno dolore separari non pōt: quātū dolorē aia xp̄i sustinuit: dū a tā nobili corpore se diuisit. ¶ Scō attende p̄ quib⁹ patiebat xp̄s. Nā pro illis patiebat: qui eū ceperāt: qui eum ligauerant: qui eius oculos tanq; latronis velauerūt: qui eū morti accusauerāt: qui eū flagellauerāt: qui ei illuserāt: in eū conspuerāt: eius maxillas percusserant: z ip̄m ad mortē: z ad vilissimū genus mortis iudicauerant. Ergo dum suā charitatē ad eos tenebat: z ipsoꝝ ingratitudinē tantā esse cernebat: q; eū patrē amantissimū et redēptorē pijssimū z defensorē tutissimum occidebāt: dolores eius animā maxime vulnerabāt. Nā dī Esaie. liij. Vere langores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Ecce amoris magnitudo: z nos reputauimus eū quasi leprosum: quasi percussū a deo z humiliatū. Ecce amaritudo. Vñ sapiens quidā dicit in p̄sona xp̄i. Nō vide quāta pro te patior. vide pe/nas quib⁹ afficior. vide clauos quib⁹ cōfodior. z cū sit tant⁹ dolor exterior. interior tū planct⁹ est grauior. dū in⁹ gratū te experior. ¶ Tercio licet attendere a quib⁹ passus est. Nam a fratribus quos de egyptiaca seruitute eruerat p̄ quib⁹ mare aperuerat: pharaonē cuz omni exercitu suo submerserat et ipsos sicco pede trāsire fecerat: q̄b⁹ panem de celo z aquā de petra p̄duxerat: flumē iordanē diuiserat: z p q̄b⁹ oēs p̄ros cananeoꝝ occiderat: p quibus z ex q̄b⁹ naturā nostrā assumpsit z a ptāte diaboli venerat eripere. Grauissima ergo pena fuit quā tāta amicicia arguit. Vñ z in p̄s. dī. Si inimicus me⁹ maledixisset mihi: sustinuissē vtiq; Et si is q̄ oderat me sup me magna locut⁹ fuisset: abscondissem me forsitan ab eo. Tu vo hō vnanimis dux me⁹ et notus me⁹. Valde em̄ dolorē aggrauat: dū ille mala irrogat q̄ consolari debebat Conclude ḡ ex p̄missis quāta charitas fuit: q̄ eū doloꝝ tantis supposuit. Vñ clamat Gregorius. O inestimabil' dilectio charitat⁹: vt fuū redimeres filiū tuū tradidisti.

Quarto videre debemus xp̄m in supmo solio sublimiter consedentē: in signū amplissime potestatis. Unde Esaie. xxxiij. dicit. Regē in decore suo videbunt. Quid em̄ est xp̄m in suo decore videre: nisi cuz qui maiestatis sue gloria qua iudicatur⁹ est cernere. Nam qui fugiunt modo xp̄i paupertatē: qui contēpnūt ipsius humilitatē: qui nō tantā diligūt eius charitatē. necesse est vt cadent sub eo iustissima potestate: quā nemo diuertit p̄cio vel prece. Vñ dī Prouerb. vj. Zelus z furor viri nō parcet in die vindicte: nec acquiescet cuiuscq; precibus

nec recipiet p̄ redēptōe dona plurima Bern. Veniet dies illa i qua plus valebūt pura corda q̄ marsupia plena: quia iudex nr̄ nō fallet verbis: nec vllis poterit flecti donis. Nihil etiā valebit sua potentia et thesauri vel aurū neronis: vel sua phia platonis: vl sua argumēta arestotilis: nihil rethorica ciceronis. Quia vt dicit leo. Tūc nō valebunt munera regū: nō valebūt aduocationes iudicū. nō valebūt sophismata logicoꝝ. nec p̄desse poterūt preclarissima eloquia oratoꝝ. nec insup versucie versutoꝝ. Quia sicut dicit Crisp. Judex nr̄ nō flectet timore: quia omnipotens ē. Non fallet sermone: quia sapientissim⁹ est. Nec corrūpi poterit munere: q: iustissim⁹ est. Et p̄ter hec ois Johānes abbas dicit. Quanti in illa die eligues z muti: feliciores loquacib⁹ erūt. quāti pastores p̄betisantibus p̄erūt. quāti rustici p̄ferendi sūt rethoribus. z quāti ebetes argumentis p̄ferendi sunt ciceronis Ergo fratres charissimi si volum⁹ hec mala tāta vitare: z xp̄i effugere ptātē. videamus z imitemur illā pauptatē quā ostendit in stabulo. Videam⁹ z imitemur illā humilitatē quā ostendit in cenaculo. Videam⁹ nihilominꝰ illā charitatem xp̄i quā in ligno se bñe probauit. Jp̄o donāte qui cū p̄e z filio z spūsctō vī.

De aplis sermo sext⁹.

Eati oculi q̄ vidēt

b q̄ vos videtis Luc. x. Docet Anselm⁹ in libro de veritate. Q̄ ad visionē veram q̄tuor sunt necessaria. Primū ē aptio oculi. Scōm est p̄sentia obiecti. Tercīū ē remotio obstaculi. Quartū vo illuminatio medīj. Nā q̄cūq; hoꝝ defuerit oculo⁹ videre nō poterit. Ex his q̄tuor dñs de visione loquēs aplis duo ponit apte in lra: dans apte intelligere alia duo q̄ nō cōtinent in lra. Nam cū eis ipse erat p̄s tanq; visionis obiectū: quia nullū inter eos mediū erat: sed omne remotū impedimētū: quia ipsa vera lux aderat illuminās mediū: et visus aptus erat sup loquentē dirigēs actū radiū vel affectū. In lra ergo p̄posita siue verbo duo tangunt maxime eis supaddito p̄mio. Nam

¶ Primo tangitur apertio oculi.
¶ Secūdo p̄sentia obiecti.
¶ Tercio excellentia premij.

Jta q̄ p̄mū z scōm respiciūt statū vie que data sunt homini ad merendū. Tercīū vo respicit statū patrie q̄ data est boi ad fruendū. ¶ Nota ḡ p̄mo aptionē instrumēti: cū dī. qui vident. ¶ Scōo nota p̄nātiā obiecti: cū dī. quos videt. ¶ Tercio nota sublimitat⁹ p̄mij: cū p̄mittit. bti. Dignū ē em̄ vt q̄ ea q̄ videda sunt i via: intueant in patria sublimiter. ¶ Est ḡ notādū q; cū sctis aplis nr̄is vite ducib⁹ q̄tuor maxime videre debemus. Vnū q̄ est sup. Alterū q̄ est intra. Tercīū q̄ ē iuxta Quartū q̄ ē infra ¶ Nā p̄mo videre debem⁹ sup̄ nos xp̄m: p̄ q̄ diuinitatē suā nos fortit̄ adiuuantē. ¶ Scōo debem⁹ intra nos videre pcīn siue potⁿ stimulū carnis: ad malū p̄tinue inclinantē. Tercio iux nos videre debem⁹ primū aliq̄n delinquentē. ¶ Quarto infra nos videre ōbem⁹ mūdū ad pcīn alliciētē. ¶ Debem⁹ ḡ p̄mo xp̄m attendere nos iuuātē vt p̄fidam⁹. ¶ Debem⁹ scōo carnis stimulū attendere ipugnantēt ne forte cadam⁹. ¶ Debem⁹ tercio primū attēdere delinquentē vt ei cōdoleam⁹ ¶ Debem⁹ q̄rto mūdū cōspicere falsa p̄mittentē z vana z ad delicias inclinantē: vt euitem⁹

Dico ꝓmo q̄ sollicite ſuꝑ nos videre debem⁹ deū adiuuātem ne in bello cadam⁹ vel deſperādo deſiſtamus; ſed cū eo pleniſſime nos vincere cōfidam⁹. Quia vt dicit apl's Roma. viij. Si deus nobiſcū q̄s contra nos? Quis ē niſi ſtultus q̄ in bello timeat ſi regē ſecū inſuperabilē habeat. Fortis ē diabolus cū quo certas vel bellas, ſed fortiſſim⁹ xp̄us q̄ adiuuat. Unde etiā Jacob (ſicut dicit Geñ. xxviij.) dū effugeret frēm ſuū valde q̄ timeret vidit in ſomnis ſcalā ſtantem ſup terrā; z cacumē eius tangēs celū: z angelos dei deſcendētes z aſcēdentes ꝑ eā; z dñm deſup innixum ſcale. Scala q̄ ſtat ſup terrā z tangit celeſtē naturā; eſt pn̄a; que in terra incipit ſz ad celos ꝓducit. Sup hāc angeli aſcēdunt; dū vota nr̄a cottidie deo offerūt ſed ꝑ eā deſcēdūt dū nobis auxiliū ferunt. Sed z ip̄m dñm deſup vidit innixū paratū ad adiuuādū. Unde btūs ſtephan⁹ dicebat inter inimicos poſitus Actuū. vij. Ecce video celos aper, tos et ih̄m ſtantē (.i. p me pugnantē) ad dextris v̄tutis dei. Ergo quis miles niſi in corde viliſſimus; hoſtē debiliſſimū timeat; cū adiutorē oīpotentē habeat. Unde Job. xvij. Libera me dñe z pone me iuxt̄ te: z cui⁹ vis man⁹ pugnet ꝓtra me. Et ꝓpha. Dñs ſal⁹ mea quē timebo: dñs ꝓtector vite mee; a q̄ trepidabo? Si cōſiſtāt aduerſum me caſtra in hoc ego ſperabo. Exēplū de rege aſſyrioꝝ (.iij. Regū. xix.) qui cū iudeos inuaderet; z deū blaſphemaret; in ipſa nocte angelus dñi occidit centum octogi[illegible]q̄ milia viroꝝ z regē ip̄m cū paucis fugiētē in ſuis curribꝫ; manu filioꝝ in templo Neſrach dei ſui occidit. Job. ix. Quis reſtitit ei z pacē habuit q̄ tūſſert mōtes z neſciērūt hi q̄s ſubuertit i furore ſuo. Nūq̄d ſcti apl'i tā dura portaſſent gña tormēta ꝓ, niſi xp̄s rex eis affuiſſet? Sz tāta v̄rute ac dulcedine tenebant interius vt tōtēpnerēt oīa q̄ patiebāt exteri⁹ Vas eñ aq̄ plenū nō timet ignis incendiū ¶ Un narrat Euſebi⁹ Q. q̄dā xp̄ianus tpib̄ ſuis duct⁹ ad martiriū oia lero vultu ptulit gña tormentoꝝ. Carnifices v̄o oīno fatigati dimiſerūt eū. Cūq̄ ab eo q̄rerēt ſi in tanta ſuſpēſione z laceratōe carniū doluiſſet. Ait ille. Nihil q̄ſi dolui. Nam in ipſis tormētis angel⁹ cū alba aderat; q̄ inſup ſudorē de facie extergebat. Et q̄ tantā dulcedinē aīa ſuſtinebat q̄ grauē mihi valde fuit; q̄m me de eculeo deponētes liberū dimiſiſt⁹. ¶ Et b̄ ſciēs btūs martin⁹ cū ei ſemel diabol⁹ in via obuiaſſet z quo iret inq̄reret; ait. Uado q̄cunq̄ miſit me dñs. Cui diabolus. Ubi q̄cūq̄ ieris aduerſabor. Cui ſanctus. Si mihi dñs adiutor: nō timebo q̄d faciet mihi hō. Capt⁹ ergo a latronib̄ inter alpes; vn⁹ enſem leuauit vt eū feriret. Queſiuit a martino ſi timuiſſet. Cui ſcūs. nunq̄ fui ſecurior q̄ ſciui dñm maxime in neceſſitatib̄ affuturū. Scꝑtū eñ eſt Eſa. lj. Quis tu vt timeas ab hoie mortali z a filio hois q̄ q̄ſi fenū areſcit; z oblit⁹es dñi factoris tui; q̄ tetendit celos; z fundauit terrā; z formidaſti iugiter tota die a facie furoris ei⁹; q̄ te tribulabat z paraverat ad ꝑdendū. Ubi nūc ē furor tribulantis. q. d. Nullus hoſtis timēdus eſt poſtq̄ deum exercituum adiutorem habes.

Scō videre debem⁹ intra nos carnis ſtimulū; cōtinue impugnātē; ne forte cadam⁹. Fundata

eſt ē dom⁹ nr̄a i arena: z ſp minat ruinā. Nec a caſu pōt eē tuta niſi diligentiſſime fuerit cōſeruata. Unde z apl's. j. Ebor. x. Qui putat ſe ſtare; videat ne cadat. Facile ruit terris q̄ multū ſe in altū extollit. Nec arbor a fulmie tuta erit; ſilr nec a vētis; ſi multū exaltata; fortes radices in t̄ra nō figit. Et ꝓpterea q̄ntūcūq̄ hō ſit ſcūs; q̄ntūcunq̄ in altū ꝓuect⁹ ſi ſe in magna cuſtodia fomitē nō ſuauerit; z oīs mali radicē ñ ꝓfecte ſūbiecerit; facile ruine patebit. ¶ Nā z ſcūs Amb. p̄ cuitatē medio, lanēſem incedēs. Uidit q̄ dū q̄dā gra uiter ruiſſet; aliū quēdā illi nō cōpatiēntē; ſz ei⁹ caſum ridentē. Dixit ſcūs. Qui putat ſe ſtare videat ne cadat. Statimq̄ ille in p̄cipitiū cadens; coact⁹ ē flere caſū ꝓp̄riū q̄ riſerat alienū. Et ſicut ē in corpalib̄ caſib̄; ſic ē i ſpiritualib̄. Quis ē ergo quātūcūq̄ ſanctus q̄ cadere non formidat? Quis ſi ignē in fimbriis habeat veſtimentoꝝ cōbuſtionē non timeat? Quō hō poterit eē abſq̄ timore ſi hāt ſerpētē in vētre? Sic ſtimul⁹ carnis ē ſerpēs vētris a flāma mortal' ignis q̄ animā nr̄am depaſcit. Quis g̃ tut⁹ erit? Et ꝓptereā dī Jere. ij. Uide vias tuas in cōualle z ſcito q̄d feceriſ. q. d. Semp̄ ne cadas vias tuas attēde; z iſtud in cōualle. i. in humilitate nō in mōte vnde poſſis cadere. Null⁹ eñ cadit niſi q̄ i alto cōſiſtit. Sed q̄ in cōualle infima domū ponit ab omni caſu tutus exiſtit.

Tercio videre debemus iuxt̄ nos primū nr̄m delinquētē; vt ei cōdoleam⁹ z malū cognitū declinem⁹. Dū eñ primū peccantē attēdim⁹; ſi filij dei z mēbra xp̄i ſum⁹; cōpaſſionis gladio ꝓforamur. Unde mal' ziprij s bī in pſ. Obſcurent̄ oculi eoꝝ ne videāt. Hoc nō ōt⁹ ꝓpha ſcūs; optādo; ſz p̄dicando; eo q̄ plures ceci ſunt primoꝝ malis cōpatiēdo. Unde dī ad Phil'. iij. Uidete canes videte malos videte p̄ciſionē. Laneſ dicūt peroꝝ ſ. p̄ōtractoꝝ lingue offendētes. Mali aūt operarij dicunt ꝓ bonoꝝ obmiſſionē Sz cōciſio appellat⁹ ꝓ cordis z vnitatis laceratōne z diuiſionē. Uere poſſumus hodie cōpati gemere; dolere qō ip̄letū ē illō Geñ. vj. Uidēs de⁹ q̄ m̄ta malicia hoim eēt in t̄ra: z cuncta cogitatio cordis b̄uani eēt intēt aad malū oīni tpe: penituit eū q̄ hoiez fecīſſet in terra. Unde tāta laſciuia; tāta malicia tā crudel' z inteſtina aīa diluuiū z poſt fuit; ſicut tpib̄ nr̄is exiſtit? Nā vndiq̄ clauſe ſunt vie latronib̄; maria sūt obſeſſa predonib̄; z illi hodie laudib̄ extollunt; q̄ maioribꝫ criminibꝫ occupātur; z q̄ inſidiant q̄ſi leo i abſcōdito inſpelūca ſua ¶ Leo ei i cauerna ſe abſcōdit. vt dū aialia eū adeſſe nō cogitant ꝓ locū ſecure trāſeāt. Sō dū ille ꝓſentit in ſecura z nihil formidantia ſaltū facit z ea laceratz occidit; z carnes comedit z ſanguinē bibit; z vniuerſa oſſa cōminuit. O q̄ſ ſunt hodie in puinciis; ciuitatib̄; caſtris z villis q̄ ad modū leonis pauper z ipotētes. ſe iuuare nō valētes; inuadūt; capiūt; ſubiciūt tormētis z dū ab eis auferūt oīa q̄ p̄ñt; eos ꝓ p̄ñs mori cōpellūt ¶ Exemplū de lupo z agno q̄ ambo ad quēdā fluuiū occurrētes; lup⁹ i ſūmo z agn⁹ bibebat in ymo. Quā lup⁹ ꝓſpiciens z eā devorare volēs; cām mortis exq̄rens. Quia nō ē graue maioribꝫ inuenire occaſiones. [illegible] ad agnū. Quid eſt q̄ mihi tuis p[illegible]bꝫ ꝓturbas aquā Cui agn⁹ tremēs plurimū būili voce valde rndit; ſe aquā in nullo turbare; eo q̄ aq̄ nō rediret ſurſū; ſed flueret ex

natura deorsum. Cui lup⁹ nec pietate mot⁹ nec tã humili voce: vultuq; tam pio placatus: crudeli voce rñdit. Tu mihi sic loq̃ris maledicta? sic mihi pr̃ eu⁹ fecit, ser tã mẽsib⁹ pactis. Lũ ei tu patrises crimine p̃is obibis. Innocẽ tẽ eñ agnũ invasit z occidit z devorauit. O q̃t sunt in ciuitatib⁹ castris lupi: q̃ devorãt innocẽtes Multi sunt q̃ ꝯ cõpati possum⁹ z dẽm⁹ si de corpore xp̃i sum⁹: qz mẽbr̃ qñ alior̃ membror̃ dolores non sentit: est vel galiti cum vel putridũ vel a corpore p̃cisum Caro eñ putrida nõ dolet incisa Vñ apl's dicebat. ij. Chor. xj. Quis infirmat z ego nõ infirmor? q̃s scandalizatur z ego nõ vror. Bi de sctõ Ambr. q̃ qñ alicꝯ ei suũ pcrñ dicebat sic fortiter cõpatiendo flebat: q̃ illum ad lachrymas cõmouebat.

Quarto infra nosvidere debem⁹ mũdũ allicientẽ, nũc delicijs, nunc diuicijs. nũc honorib⁹ demulcentẽ: z b̃ vt fugiamus. Quid eñ sunt corporis delicie. q̃d honores nisi q̃dã vanitates: boies seducẽtes ad ifernũ trahẽtes. Si mihi nõ credis audi Salomonẽ dicẽtẽ Eccs. ij. Magnificaui opa mea: edificaui mihi domos. z plãtaui vineas: feci ortos et pomeria: z ꝓseui ea cuncti generis arborib⁹ z extruxi mihi piscinas aq̃rũ: vt irrigarẽ siluas lignor̃ germinãtiũ. possedi seruos z ancillas: multãq; familiã habui. Armẽta q̃z z magnos greges ouiũ vltra oẽs q̃ fuer̃t añ me i hierlm Coaceraui mihi aur̃ z argẽtũ z sbas regũ et puinciar̃. Feci mihi cãtatores z cãtatrices z delicias filior̃ hoim: et phos z vrcos in ministerio ad vina fundẽdo: supple aurea. Et suggressus sum opib⁹ oẽs q̃ fuerũt añ me i hierlm Sapia q̃z pseuerauit mecũ z oia q̃ desiderauer̃t oculi mei: nõ negaui eis: nec phibui cor meũ q̃n voluptati oĩi fruerer: z oblectaret se i bis q̃ laborã. Et hãc rat⁹ sũ gtẽ meã si vterer labore meo. Toram auctoritatẽ posui vt attẽdatis q̃ntis iste mũdanis honorib⁹ fulsit. quãtis delicijs vsus fuit. z q̃nis diuitijs habũdauit. Nã oia supdicta sonãt diuitias z honores. Quis vnq̃ regũ: imo q̃s hoim tot delicijs honorib⁹ z diuitijs habũdauit. Si legeris iiij. z. v. c. iij. regũ z ꝓsiderauer̃ aur̃ z argẽtũ: tributũ siue munera regũ: stabula eq̃r̃: multitudinẽ militũ: varietatẽ in mẽsis: nouã edificatõez domorũ: videb⁹ hũc regẽ cunctos mortales fere honorib⁹ diuitijs z delicijs excessisse. Et lz ita fuerit audi qñ in aũcte pdicta subiũgit. Lũq; inspt vnisse me ad vniuersa opa q̃ fecerũt man⁹ meæ z labores in q̃b⁹ frustra sudauerã: vidi in oib⁹ vanitatẽ z afflictionẽ spũs z nihil pmanere sub sole. Et addit. Idcirco reduit me vite meæ videns mala vniuersa z cũcta vanitatẽ z afflictõez spũs Vñ detestat⁹ sum oẽm industriã meã z q̃ sub sole studiosissime laborani beredẽ p⁹ me habiturũ: de q̃ ignoro an sapiẽs vel stult⁹ futur⁹ sit. Et dominabit⁹ in laboribus meis. z ꝓcludit q nõ ẽ q̃q̃ tã vanũ. Nã cessaui renũciare q̃z cor meũ vltra laborare sub sole Sũt g̃ frẽs fugiẽde delicie: sunt fugiende diuitie: sũt fugiẽde honor̃ eminentie: qz vanit⁹ co q̃ trãscũt vniuersa. Nullo ei mõ ẽ amãdũ q̃ obscr̃ dubio est pdẽdũ: z dolor̃ ẽ causatiuũ finalr. Sic g̃ q̃ vidẽt sup̃ se deũ: vidẽt intra se carnis stimulũ. Jux̃ se. prim. Infra se vanũ mũdũ sunt q̃enturi ad pmiũ.

De aplis ꝑmo septimo

Eati mũdo corde

b q̃m ipsi deũ videbũt. Matthei. v. Concludit in libro de ꝓsola. Boeti⁹. z in libro methe. pbs. Qõ bonũ est ꝓsiderak ab oib⁹. Nemo eñ (vt diabol⁹) dũ aliq̃d agit intendit ad malũ: sz tñ ad bonũ: vel ad id qõ estimat esse bonũ: etiã si nõ sit sibi bonũ. Ergo si apperik ab oib⁹ bonũ: apparet magis z magis q̃ z sũmũ bonũ qõ est ois boni causa et ꝓncipiũ. In ipso aũt solo deo cũ sit summũ infinitũ bonũ: iocundissimũ: z eternũ q̃scit hũanũ desideriũ: z in nullo alio sit q̃etus. Cũ g̃ btitudo dicak continere intra se oĩe bonũ sicut iã in supioribus ẽ ostensum. nihil oino aliud ẽ ipsa btitudo q̃z summũ bonũ: q̃ btitudo est bonũ p se. ab oib⁹ appetendũ. Verũ licet bonum nõ habeak nec pfecte amek: nec videak nec vnq̃z videk nisi oculus aie plene mũdek. Ergo si deũ videre volum⁹ vt bti esse possim⁹: ꝑus necesse est vt corda mundem⁹. Et ideo bñ dr. Bti mũdo corde qm̃ ipsi deũ videbũt. ¶ In q̃b⁹ verbis maxime tria tanguñ. Nam

¶ Primo tangit dignitas penitentie: qua in via purgamur.

¶ Secũdo tangit sublimitas glorie qua deo pfruimur.

¶ Tercio ponit redditio cause: qua beati efficimur. ¶ Nã ꝑmo tangit meritũ nr̃e salutis ꝓambulũ: cũ int̃ ponit. mũdo corde. ¶ Scõ tangit meritũ ꝑmio rñsuum: cũ ꝑmittit. beati. ¶ Tercio vo tangit ipsi⁹ ꝑmij rõ z ꝓncipiũ: cũ in fine adiungit. qm̃ ipsi deũ videbũt. Nã ꝑ mũdiciã aie q̃enit ad visionẽ diuinã. Et ꝑ visionẽ dei habek sublimitas ꝑmij. ¶ Quia vo de mundicia q̃ deum videm⁹ in via: dictũ est ſpra sermone sup̃: z de visione diuina duob⁹ sermonib⁹ ꝓcedentib⁹ diffuse mota. Hic de btitudine sola narratio est faciẽda. Ubi ad dicẽdo ꝓ intelligẽtiã est notandũ q̃ triplex est beatitudo.

¶ Prima est hominũ peccator̃ se delectantiũ in mundanis.

¶ Scõa est beatitudo hoim bonorũ vigilantiũ: in diuinis mãdatis.

¶ Tercia vo (z optima) est hoim beatorum: summis perfruentiũ bonis z ideo ꝓoptima.

Bico ꝑmo q̃ est q̃dã

beatitudo in via que est hoim ꝓcor̃ z sume delectãtiũ se in mũdanis: z querentiũ finẽ vltimũ in eis. Nã lasciui fines suũ siue btitudinẽ ponũt vitã in delicijs carnis. Superbi z alii ponunt beatitudinẽ i dignitate z honor̃ eminentijs. Sed oia ista sunt vanissima atq; stultissima: qz sensui z rõi cõtraria. Nã btitudo (teste Boecio) est status oĩm bonor̃ aggregatõe pfectus. Ergo vbi bonũ deest btitudo vera cẽ nõ pot. Sed vt de innumeris bonis obmittã in supdictis oibus securitas deest: sine q̃ nullũ bonũ pfectũ est. Ergo oĩs beatitudo talĩũ nulla est. Minor pbak ꝑ silogismũ. Nã peunt diuitie: peunt delicie: peunt dignitates: et qõ maius oib⁹ est: moriunt̃ hñtes honores tales: q̃ nõ cõtingeret si in eis status btitudinis ꝑcessisset. Vñ exclamat Boeci⁹ hãc qõnẽ tractãs. O preclara hoim btitudo: quã cũ adeptus fueris secur⁹ esse desistis Quõ delicie bẽ facitũ: z q̃ sumpte fastidiũ pariũt: in vẽtre putrescũt: z sepe egritudinis et causa mortis existũt? Quõ lasciuie beatũ faciunt que tristiciã cõplete inducunt: vires corporis minuunt: z ad mortẽ disponunt? Quomodo honores bñ facere possunt: qui quãto ho-

Universidad de Deusto
Biblioteca

minē ad altiora sustollūt: tāto ei⁹ ma/ius p̄cipitiū ingerūt? Quāto em̄ gra/dus ē altior: tāto casus declivior. Un̄ ascēdere nō ē aliud q̄ sibi p̄cipitiū pre/parare t tanto magis quāto ascendit sublimi⁹. Quō etiā divitie boiez btm̄ facūt: q̄ potius eū gladijs p̄dator⁹ ex/ponūt? Sepe divites cū periculo capit⁹ vadūt: vbi pauperes secure incedunt. Un̄ Boet⁹. Tu q̄z q̄ nūc gladiū pri/mescis: si hāc viā tūc viator⁹ vacu⁹ in/trasses corā latrone cātares. v⁹. Can/tabat vacuus: coram latrone viator. Falsa ē ergo btitudo t vana q̄ hāi pōt a malis i mūdo. ¶ Qō si rōnibꝫ euidē/tib⁹ nō acq̄escis. Audi eximiū p̄pha⁹ hāc btitudinē describētē: t nō esse bea/titudinē asserentez. Erue me (inq̄t) de manu filio⁹ alieno⁹: quo⁹ os loqui/tum est vanitatē t dextra eo⁹ dextra iniq̄tatis. Ecce oculi opiſq̄ iniq̄tas: iſz addit statim būana p̄spitas. ¶ Prio quo ad filio⁹ felicitatē: cū dī. Quo⁹ filij sicut novelle plātationes a iuuētu/te sua. Filie eo⁹ cōpōsite circūornate vt similitudo tēpli. ¶ Scōo q̄ ad blado/rū fertilitatē: cū dī. p̄mptuaria eoruz plena eructācia ex hoc in illud. ¶ Ter/cio q̄ ad aialiū fecūditatē: cū dī. oues eo⁹ fetose babūdātes i egressibꝫ suis boues eo⁹ crasse. ¶ Quarto q̄ ad cor/po⁹ sanitatē: cū ifert. Nō ē ruina ma/cerie neq̄ trāsit⁹ neq̄ clamor i plateis eo⁹. Et cōcludit. Btm̄ dicēt cui hec sunt nō ipsi. Sz q̄ stulti sūt attēdētes sola p̄nia tales p̄dicāt eē btōs. Sed nūq̄d est ita sicē p̄pha? Dic sniam tuā quā scis eē verā. Non (inq̄t) ē ita. Sed btūs p̄p̄s cui⁹ dī[illegible] e⁹ ei⁹. Quō btūs est hō p̄ē bona [illegible]licta: q̄ citissime sē trāsitura q̄ n̄ ducūt ad vitā: iſz ad dā/nationē eēnā. Sic ei dī Job. xxj. Qua re ip̄ vivūt: sublevati sūt: ꝓfortati q̄z divicijs. Semen eo⁹ p̄manet cū eis: p̄pinq̄⁹ turba t nepotū i ꝓspectu eo⁹. Dom⁹ eo⁹ secure sūt t pacate: t nō est v̄ga dei sup eos. Bos eo⁹ ꝓcepit t nō labo⁹auit. vacca peperit t nō ē p̄uata/ferus suo. Egrediunt q̄si greges puuli eo⁹ t infantes eo⁹ exultāt lusibꝫ tenēt tympanū t cytharā t gaudēt ad soni/tum organi. Sz audi finē t nō dicas eos felices sz miseros. Ducūt (inq̄t) in bono dies suos: t i pūcto ad iferna de/scēdūt. Est em̄ ois talis arbo⁹ silis: q̄ multū est eleuata. folio⁹ amenitate vestita: fructibꝫ t floribꝫ redimita: sed vētis excussa discindit⁹ t siccat⁹. vl' secu/ri p̄cisa submergit⁹ ignis incēdio p̄para⁹. ¶ Nā leo valde gl'iosus icedit aia/liū rex existēs. Sz dū ad mortē venit amaras lachrymas fundit. Nero im/pator sz in tātū fuerit felix: vt piscaret retibꝫ aureis. invasus vltimo a roma/nis fugiēs: dētibꝫ fustē eracuit: q̄ se p̄/vētre trāsfodit: t sic vitā finivit: quē al/seruer⁹ eē felicē. ¶ Bē⁹ amb. dū ō me/diolana romā iret in q̄dā villa thuscie apud divitē hospitat⁹ ē. Cūq̄ sit sede/rent t sctūs Amb. de statu ei⁹ q̄reret. Ille ait. Dñe sp felicissim⁹ fuit: t filios t familiā multā habui. divitias inume/rabiles ꝓgregauit: nihil vnq̄ incōmo/di habui vel passus fuit: sz oia sp ꝓ voto recepi. Qō cū seꝛs audivit discipu/los vocavit: teq̄s cōcito parari fecit eisq̄ dixit. Fugiam⁹ filij: q̄ nō ē de⁹ in loco illo: ne nos ruina involuat. Cūq̄ fugerent: se mor terra aperuit: t illum cum suis deglutivit.

Scōa btītudo q̄ est in

vita ē boim vigilātiū in divis mādat⁹ t abstinētiū a mal⁹: t p̄movētiū sei bo/nis. Un̄ Lu. xij. Btūs ille ser. quē cū ve. do, ei⁹ invc, vigi. tē. Ergo si bti esse

volum⁹ necesse est vt vigilem⁹. Sed in q̄bꝫ? vtiq̄ in duobꝫ, s. vt a malo sol/licite declinem⁹. t bona sollicite facia/mus. Nā malū dimittere: t bonū fa/cere sunt due ptes iusticie: q̄bꝫ pueni/mus ad beatitudinē: nō solū vie sz pa/trie. Un̄ ꝓpheta tangit hec duo. cū di/cit. Btūs vir q̄ nō abijt in cōcilio im/pio⁹. Ecce mali dimissio. Sed in le/ge dñi fuit voluntas ei⁹. Ecce ꝓpositi ope/ratio. ¶ Est notāō valde q̄ tria v̄ba i descriptiōe mali ponit. s. abijt, stetit, t sedit. Pl⁹ em̄ est stare q̄z abire. t pl⁹ sedere q̄z stare. Nā abire est cito trāsi/re. Stare est quadā stabilitate mane/re. Sz sedere ē p̄fecte quiescere. Ergo breviter dicā. Abire est malis cōsilijs ad modicū ꝓsentire. Stare est malis opibꝫ operam dare. Sz sedere est pec/catū in cōsuetudinē ducere vl' trahere. Primo q̄ ꝓsentire est malū. Scōo. s. operā dare malo: est maius malum. Sz in malo p̄severare et in consuetu/dinē trahere est pessimū q: fit vt rō sp/trona sit. Et prima duo⁹ malo⁹ ge/nera facilē sunt corrigēda. Sz terciū est q̄si in naturā versū: nec nisi multa difficultate est correctiōis susceptiuū. Est em̄ cōsuetudo altera natura. Un̄ q̄si naturale fit q̄ diu⁹ inoleuit. Un̄ Jero. dicit. Qᵉ experientia hoc ostendit. Nō est addiscendū in tenero q̄ est po/stea deserendū, q: difficulter radit⁹ rudes cū p̄ceperūt. Poeta. Qō nova te/sta capit inveterata sapit Lagena em̄ sp eundē odorē fuat quē dū nova cēsz induta est. Nō facil⁹ color a pāno mo/ueat: quo p̄mo tingit⁹. Minū si bene carte imp̄mit⁹ vix ita vnq̄ radit⁹ q̄n sp vestigiuz aliq̄d relinquat. Rubigo si bū ferro imp̄mit: etiā si lima amove/atur: sepe ad eū dē revertit. Un⁹ pull⁹ equin⁹ nunq̄ pallū deseret quē ꝓjuven/ul⁹ asuevit. Propt̄ qō narrat Greg⁹ hystoriā, t habet⁹ in glo. sup illō puer⁹ Adolescēs iuxta viā suā etiā cū senue/rit nō recedit ab ea. Qᵉ alexander mo/res vicio⁹ t incestuū pedagogi sui et puero⁹: cū q̄bꝫ crevit: nunq̄z dimitti potuit. ¶ Exemplū de Nicolao: de q̄ dicit⁹ in legenda sancti Andree. Qui i malo inveterat⁹ iz a petō carnis se lꝫ/trahere vellet: nō poterat. Quia con/suetudo mala sp eum ad lasciuiā tra/hebat siue inducebat. cui⁹ p̄nitatem beat⁹ andreas ieiunijs t orationibꝫ pugnās: vir a deo obtinuit p eo. eiq̄z ad resistēdū grām impetrauit. Ergo si beatitudinē vie obtinere cupim⁹: a malo añ oia recedam⁹. Nō sedeam⁹ nō stem⁹: non ambulem⁹ in cōsilio im/pio⁹. sz in lege dñi meditemur die ac nocte. Quare hoc? vtiq̄z vt p legē dñi discam⁹: q̄d corde credendū: q̄d sperā/dum: q̄d amandū: q̄d etiaz meditan/dū: q̄d ore loquendū: q̄d orandū: q̄d alijs cōsulendū: q̄d ope sit agendū: q̄d fugiendū: q̄d deo: q̄d sibi: q̄d ꝓximo impendendū. Un̄ dr in alio ps⁹. Bea/ti immaculati in via. q̄ntū ad recessū a malo. Qui ambulat in lege domi/ni: q̄ntū ad p̄motionē in bono.

Tercia beatitudo ē bo

minū beato⁹: ꝓfruentiū bonis sum/mis pacificis t eternis. Et hec btitu/do n̄ē vana cū p̄ma: nec tm̄ bona cū scōa: sz est in summis delicijs cōstitu/ta. t iō sola p̄fecta: q: ab oīi p̄orsus malo remota: t est oib⁹ bonis plena, q: serena: q: iocunda: q: secura: q: pa/cifica: q: eterna. ¶ Hec autez btitudo adꝫpn̄s cōsistit in [illegible] v. s. ¶ Primo in videndo. ¶ Scōo in audiendo. ¶ Ter/cio, in gustando. Naz sicut hi tres sen/sus maxime delectant in corporalib⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficz in spiritualibꝫ. Quid em̃ delectabilꝫ q̃ videre lumen eternū. q̃d suauius q̃ audire summū docentē mgr̃m. q̃d dulcꝫ q̃ panē istum celestē z melliflūū degustare? ¶ Dico q̄ in illa summa bitudine delectabile est lumen videre eternū. Nunq̃d hoc parū si sic delectat oculū aquilinū insontē cōspicere solē istū: quantū delectabit hois intellectū respicere solem deū: q̃ oim factor est celoꝝ z stellaꝝ? Quo viso: videnť omnia: scitunť z cognoscunť vniuersa q̃ ad beatitudinē sūt necessaria Greg. Quid est qđ nō videak ibi qui videntē oia videt? Sicut em̃ obiecta relucēt in speculo materiali: ita oīa obiecta relucent in speculo illo eterno. qđ est ars plena oim rōnū viuentū. (sicut dicit Aug.) Ergo si sic delectat humanū affectū videre pulchritudinē florū z rosarū: videre varietatē colorū: videre formositatem imaginū z omniū picturarū: videre pulchritudinē facierū: videre amenitatē campoꝝ parič z pratoꝝ: videre comas arboꝝ z venustatē astroꝝ. q̃ntū delectabit videre pulchritudinē oim seculoꝝ creatoris? Si sic ōlectat pulchritudo creata: limitata: tpalis: transitoria: q̃d faciet increata: immēsa: pmanēs z eterna Et ꝓterea dr Luce. x. Bti oculi q̃ vidēt q̃ vos videtis. Eius visio tam iocunda est q̄ si q̃s in inferno existeret z deū videret: nullū omnino dolorē sentiret: q: dolorē magnū maior delectatio absorberet. Naz multi etiā in hac vita fuerūt sancti: q̃ ꝓpē delectationez illi⁹ incōmutabilis bonitatis a sensibꝫ oibꝫ fuerūt abstracti: q̄ nihil exteri⁹ p tēpe sentiebāt: e. ā actu puniti. Et q̃d mirū si sic potēs est delectatio diuina eū z in hac vita medicina amara sic spe abscōdak sub melica materia vt gustus nō percipiat eā. ¶ Scō bitudo nō cōsistit in videndo sz etiā in audiendo summū mgr̃m. Multum demulcet auditū cant⁹ auicularū: multz melodia boīm: plurimū armonia instrumētoꝝ musicaliū. Ergo q̃d facit melodia tantoꝝ sctōꝝ. melodia inūerabiliū angeloꝝ: z insup melodia eternaliū ꝑsonaꝝ. Itē si sic ꝑt delectari platonis musica: si sic eloquētia demostenis. si sic retborica ciceronis: si sic sapia salomonis q̃ a finibꝫ terre bomines ad se traxit, Quid erit audire diuinā sapiam q̃ sapiam oibꝫ istis dedit? Unū z in figura dicebat regina saba q̃ venerat a finibꝫ terre audire sapientiā salomōis. iij. Reg. x. Bti viri z beati servi tui: q̃ stāt coram te sp: z audiūt sapiam tuā. Et addit. Vere⁹ ē sermo quē audiui in terra mea sup sapia tua: z nō credebā narrātibꝫ mihi: donec ipa veni z vidi oculi mei: z ꝓbaui q̄ media ꝑs mihi nō renūciata fuit. Maior est em̃ sapia tua z opa tua q̃ rumor quē audiui. Uere sic tūc fuit i figura: ita nūc est in infinitū maior z in reipa. Nō credūt qui mō audiūt: sz cū videbūt tūc exclamabūt: q̄ nō est vt audierūt in cōparatiōe ei⁹ qđ ipo aspectū vt debūt Si em̃ tā dulce ē deū audire in hac vita (vt ōt ꝓpha. Quā dulcia fauces. eloquia tua: sup. mel ori meo) q̃d erit q̃ bonū audiek in semetipō? Si ꝑ tpeia q̃ sum⁹ q̃ in enigmate de deo sentim⁹ Spōsa ōt Cañ. v. Anima mea liq̃facta est vt dilect⁹ locut⁹ est: quō liq̃scet pre amore dilecti cū eū loq̄ntē audiet i seipso. ¶ Tercio illa bitudo sūma n̄ in solū est in audiendo z videndo: sz qđ pfecti⁹ est etiā in gustādo. Sic ei i corpa libꝫ: sicz in spūalibꝫ ē in gustu suo mō delectatio. Nā mel nō mltū delectat visū: sed delectat valde palatū. Si q̃ sic delectat corporeū gustū delectamētū ciboꝝ: z varietas saporū z vinorū dulciū: quanto delectat affectū sūmus comedere bonū panez illū deificū oīs saporis z dulcedinis cōtentiuū. Et ꝓterea dicit Lu. xiij. Bts q̃ manducat panē in regno celoꝝ. Est q̃ cū sanctis suis aplis fugienda humana bitudo. Est ampleranda bitudo rpiana. Sz est desideranda bitudo diuina. Rogem⁹.

De apostolis sermo octauus.

Si quis diligit me sermonē meū seruabit Jo. xiij. Nō se deū diligere credat q̃ eum corde sepe nō cogitat: q̃ eū sepe ore nō laudat: q̃ ope mādata ei⁹ nō seruat. Nam sicut dicit Greg. Si vnusq̃sq; vestrū requirak: an deū diligat. libera voce: secura mente rīdet: Diligo. Sz cōstat verū qđ ipse dicat. Ex ꝓbatio dilectōis est exhibitio operis. Ergo si vere deū diligas est tinq̃rendum a corde: a lingua: z ab ope. ¶ Est vtiq; ꝓmo inq̃rendū a corde: q: qđ cor amat sepe de eo cogitat. Sepe em̃ cogitant vani de carnis delicijs. z sepe sugbi de eminentijs. q̃ z spūales sepe de diuinis. Si em̃ sepe de eo non cogitas deū te vere amare nō credas Itē hō maxime de eo cogitat qđ p̄ ceteris amat. Si de mūdo magr̃ q̃s de eo cogitas: mundū magr̃ q̃s deū amas. ¶ Scō si deū amas a lingua requiras. Er habūdantia em̃ cordis os loquit. Quia dicit Rich. z pbūs ei consentit. Idē oino est ꝙbū oris z cordis Lingua libēter noiat id qđ cor amat Ergo si plus de mundo fak q̃s de deo magr̃ mūdū q̃ deū diligere cōprobatur. ¶ Tercio si deum diligas ab opere tuo requiras. Nō enim pōt ignis esse in paleis z non ardere. Ergo nec ignis diuin⁹ in corde z ope potest vacare. Impossibile ergo ē vt opari renuat: z magna nō agat: si plenis affectibꝫ deū amet. Hoc est qđ dñs dicit Si quis diligit me etc. ¶ In quo ꝙbo maxime duo facit. ¶ Primo se amandū ostendit. ¶ Scōo ꝓbationē amoris inducit. ¶ Ostendit aūt primo in deū dilectio: cum dicit. Si q̃s diligit me. ¶ Ostendit scōo dilectiōis ꝓbatio: cū inferk. sermonē meū seruauerit. ¶ Est q̃ notandū circa diuinā dilectionē (quā maxime habuerūt aplī z habent oēs aplici viri) q̄ ad eā habendā quatuor sunt maxime necessaria siue motiua. ¶ Primū sumit ex ꝑte nature. ¶ Scōm ex mandato scripture. ¶ Tercū ex dono gr̃e. ¶ Quartuz ex ꝓmisso glorie ¶ Nā nature officiū est ad amorē inducere ¶ Scripture est hoc ꝑcipere. ¶ Gratie est hunc mādato (si op⁹ est) parere. ¶ Glorie scipm̃ z nolentes quodā inductu attrahere.

Dico primo q̄ primū motiuū ad amorē diuinū ē ipa natura. Nā sicut ptz ex instinctu nature: diligūt aues: diligūt canes: diligūt eq: z boues: diligūt z leones: q̃s sibi cernūt bñfacientes. Diligūt pagani diligunt iudei. diligūt sarracent suos bñfactores. Unū hoc: certe ipa natura mouente. Ergo hō q̃ adeo nobilissimā naturā acceptt. deū tam beneficū cur nō amabit. Item cogita q̃ntū cec⁹ illum diligeret q̃ sibi redderet visū. Quātū surd⁹ q̃ sibi redderet auditū. Quātuz mut⁹ eū q̃ sibi rep[illegible] affatū Et sic sit q̃ pedē truncatū vl manū vel forsitan nasum abscisum haberet. Ergo quantū amand⁹ est qui tibi corpus sanum

Universidad de Deusto
Biblioteca

dedit ⁊ integrū. Et insup qō maximū est: tibi cōtulit animā ad imaginē sui factam: ⁊ cū corpore ad vitā eternam ordinatā. Itē attende quō oia corporis membra cordis sunt amantia: eo ꝙ ab eo motū recipiāt ⁊ vitā. Vñ gallien⁹ dicit ꝙ brachia hoc būt ꝓprium ꝙ omnia illa q̄ amari a corde sciunt: dulcibꝫ amplexibꝫ capiunt: ⁊ cordi q̄n tū possunt astringūt: ita ꝙ dilectū rotū cordi imprimerent si valerent. Ungues q̄ sunt extremitatibꝫ cordis: in tantū cor a quo suū esse capiunt diligunt: ꝙ statim corde patiēte ꝓtinescūt: ⁊ quandoq; nigrescunt. ita ꝙ nunq̄ cor patit quin signū in unguibꝫ ostendat: sicut in febri monstrat. Quō ergo deum nō amabit: a quo nō solum accepit esse: sed vita nobilissima viuere: nobilissima forma sentire. ⁊ (qō est maximū) cū angelis intelligere. Et ꝓpter hec omnia bona nature dr Eccl'. vij. In tota anima tua dilige eum qui te fecit. Notanr dicit: in tota anima tua q: sicut qui partē dat ex parte amandus est. sic q̄ totum dat ex toto est diligend⁹. Diligim⁹ enim patrem carnalē: sed fm partem: q: ab eo accepimus ꝓtem nostre substantie. Ergo debemus totaliter diligere patrē spūalem. i. deum: a quo totū accepim⁹ esse nostrū: tam carnis q̄ anime. Sicut ij. Machabeoꝝ. vij. Mulier illa sancta dixit in sua predicatione: ut ad patiendū filios cōfortaret. Nescio (inq̄t) quō in utero meo apparuistis: Neq; ego spiritū ⁊ animā dedi vobis: ⁊ singulos membra: ipsa cōpegi. sed mundi creator. Et in libro de spū ⁊ ania. O miser ego: quantū diligere debere deū meū qui me fecit cū nō eram: ⁊ de nihilo fecit me: nō lapidem: nō arborem: nō aliqō de animalibꝫ: sed hominem voluit me esse: dedit mihi viuere sentire ⁊ intelligere. Et quibusdam interpositis addit. Cū hec ⁊ multa alia cōsidero: dolore pariter ⁊ rubore confundor. Dolore q: animā perdo. Rubore q: patrē tā magnificū nō agnosco. Amem⁹ ergo cū sanctis aplis deum nostrū: ⁊ relinquam⁹ oīa ꝓpter ipsum. ⁊ in amore nostro de⁹ nullū habeat sociū. Quia dicit bēs Aug. Dimus te amat q̄ tecum aliq̄d amat. Itē Greg. Tanto quisq; ab eternis iungit quanto in inferioribꝫ delectat.

Secundo deum amandum nō solum inducit natura: sed ipa scriptura.

Que (sicut dr in libro de doctrina xpiana) nihil aliō precepit nisi charitatē. et nihil aliud verat nisi tepiditatem. Vñ requisit⁹ dñs Matheī xxij. qō esset maximū mandatū in lege: ait. Diliges deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex tota mente tua. ⁊ ex omnibꝫ viribus tuis. Hoc est maximū ⁊ primū mandatū. Scōm aūt simile est huic. Diliges ꝓximū tuum sicut teipm. In his (inq̄t) duobus mandatis universa lex pendet ⁊ ꝓphete. Sed q̄d est hoc? Nunq̄d nō sunt alia multa mandata dei? Audistis questionē: audite rnsionē. Gregori⁹ eīm hoc querit dicens. Cum cūcta sacra eloquia plena sint dominicis preceptis: q̄d est qō de sola dilectōe q̄ si de singulari mandato domin⁹ dicit Hoc est preceptū meū ⁊ cē. Nisi q: omne mandatū de sola dilectione est: et q̄cquid precipit in sola charitate solidat. Nec habet aliq̄d viriditatis ramus boni operis: si nō manserit in radice charitatis. Et addit. Precepta q̄ dñica multa sunt ⁊ unum. Multa ꝓ diversitatem opis: ⁊ unum in rādice

charitat'. Exemplū est in arbore: cui rami in se sunt diversi ⁊ multi: sed in radice sunt unitā qua accipiunt ut sint viui ⁊ fructiferi: q: sine ea sunt mortui ⁊ nullis usib⁹ apti. Nisi igit sic ⁊ omnia opera nra sint unus sive radicata in diuina charitate omnino sunt nulla: q: nec deo possunt esse accepta: nisi fuerint hoc igne excocta. Sunt enim omnia opa nostra bona, ꝓsiderata in se. sicut poma siluatica vel domestica. nō matura: q̄ sunt omnino inutilia: si nō fuerint igne digesta: ⁊ mediante calore ad maturitatē reducta. ¶ Dicit ei scriptura Deut. vj. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. i. in toto intellectu sine errore. Et tota anima tua. i. in tota voluntate sine ꝓtradictiōe. Tota mente tua. i. memoria sine obliuione. Et oibus viribꝫ tuis. i. totis visceribus sive affectibꝫ sine obmissiōe. O q̄ fe'ix esset q̄ sic deum amaret: ⁊ i; nullo de eo erraret vel falsum de eo sentiret. In nullo ei⁹ voluntati cōtradiceret: sed se voluntati diuine ꝓformaret Semp eū in memoria haberet: ⁊ de ipso tugi memoria cogitaret. ⁊ nihil de ꝓtinentibꝫ ad seruitū ipsi⁹ obmitteret. sed oīs vires suas ad hoc ipm impēderet. Quis tali felicior? q̄s sublimior? q̄s deo gratior? Sz ubi est hodie talis: immo q̄s nō cōtrariū facit. Nōne omnis mūd⁹ erroribꝫ plen⁹ existit Nōne humana voluntas in his deficit? Nonne hodie gulosi plus de deliciis. avari plus de diuitijs. lasciui pl⁹ de vanis. superbi plus q̄ de deo in bonoribus delectant? Est tamen notabile valde ꝙ deum diligendū asserit toto corde. Quid est eīm toto corde diligere: nisi pure ⁊ sine socio amare. i. nihil preter eum diligere? Non eīm est vinū purū cui admixta est aqua. immo virtus vini debilitat: quanto plus aque illi adiungit. Sic ⁊ de⁹ tanto minus amat. quanto plus extranei amoris ei aliqō admiscet. Nulla eīm est virt⁹ q̄ ex appositione sui cōtrarij non minor reddat: sicut ex appositiōe sui silis roborat. Nam aurū purū ignis non timet incendiū: nō scindit malleo quātumcunq; ꝓcutiat: sz ictibus dilatat. ut etiā omni forme sit aptū. Sz si adulterini metalli fuerit ei admixtū: sp sub malleo scindit: nec aliq̄d ex eo efficit quousq; ab eo qō adulterinus est separat. Sic nō pōt deus ꝓfecte amari nisi solus amet nec aliq̄d cum eo extraneū diligat qō nō ꝓpter ipm amet.

Tercio ad diuinū amorem inducit nos: ipsa gratia nobis in redemptiōe salvatoris exhibita.

De q̄ Eccl'i. xxiv. dr. Gratiā fidei ussoris tui ne obliuiscaris: dedit eīm ꝓ te animam suam. Non vtiq; dedit aurum: nō largentū: no lapidem ꝑciosum: nō seruū nō aliquē angelo ꝝ: sed seipm. Quis ergo (nisi sit malus seruus) nō diligat dñm? Quis tam mal⁹ vt se a carcere nō amet liberantē? Quis tam ingratus q̄ est ad mortē infirm⁹ ꝙ nō amet medicum sine ꝑcio se curātem? Et q̄s adeo puersus si est cecus: ꝙ nō amet illuminantē se? Nam pulli yrundinū suas amant matres se illuminantes. Certe nos eramus dyabolico carceri mancipati: eramus penit⁹ ceci: ⁊ a vera luce alieni. eram⁹ ꝑctō mortui: ⁊ tā quasi in inferno sepulti. Quō q̄ nō illum amabim⁹: qui nos sua gratia illuminabit: qui a carcere dyaboli nos liberabit: ⁊ nos a morte culpe suo sanguine redimens vite restituit? Vñ dr Apoc. j. Dilexit nos ⁊ lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo. O inau

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta sunt tam diuersa: qnt⁹ amor debet dita dilectõ. o magnificus amor. o vera ꝓbatio dilectionis: dum ꝓ amore bois suũ sanguinẽ fudit: z crudelissime morti se tradidit: nec de cõcernentibus quicq̃ obmisit. Si sic canis dominũ suũ amat ꝓ pane modico. si sic equus ꝓ modico ordeo. si sic z asin⁹ ꝓ pabulo z feno. quantum ille a nobis amand⁹ exigit. q̃ carnẽ suã dedit nob in cibũ: sanguine in potũ: vita in meritum: z se totũ in ꝓmiũ. Nã leo (sicut in dominicalib⁹ sermonib⁹ ptz) duz a Pente cinct⁹ z ab eo fortiꝭ astrict⁹ eẽt dũ fuisset a q̃dã milite liberat⁹, sic illi toto corde adhesit: vt ab eo nisi morte separari nequiuerit. Cur ergo nõ facit homo rõnalis qõ animal brutum facit: z deo suo negabit: qõ boi mortali leo impendit.

Quarto ad diligendũ

deũ mouet gloria nobis a deo ꝓmissa que est tanta: tam alta: tã amplа: tantis bonis plena z innumerabilia per secula permansura: vt dici queat nulla lingua: imo nec cogitari humana ꝑ intelligẽtia. Vñ ap̃ls. j. Cor. ij. Qõd nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit q̃ ꝑparauit deus bis q̃ diligũt illũ. ¶ Ferũ q̃ fuerunt duo viri religiosi mutuo se amantes. Cunq; vn⁹ ad mortẽ veniret ab alio adiurat⁹ est: vt ad eũ p⁹ mortẽ rediret. Post mortẽ ergo illi apparuit. z ab eo requisit⁹ quõ illi esset: ait Sicut audiuim⁹: sic vidim⁹ in ciuitate dñi virtutum: z millesies amplius Quanta est ergo tulticia nostra: illũ non amare: qui [illegible] bona suis amatoribus ꝑparauit. ¶ Mercatores ei intẽtũ amant aurũ: q̃ tantũ laborẽ ꝓ eo acquirendo assumunt. Vnde ꝓ ipso acquirendo alpes transeunt: fluctibus maris z ventis validis se exponũt: vias periculosas arripiũt: calores z frigora nnõ dauescũt: z tamẽ sepe nõ inueniunt qõ inquirunt: immo dum lucrari putant econtrario sepe ꝓdunt Que ergo amentia vt ꝓ lucro tã certo: tam immenso nullis ꝓpribus vnq̃ perdendo: nõ solum laborarenolum⁹ sed qõ absq̃ labore possum⁹ bonum amare scz rennuim⁹. Nõ eñ aliud a nobis deus requirit q̃ amorẽ. Ergo si ieiunare non potes ex toto corde ama deum: z accipe summum regnum Nunqd amare non potes. quõ diligꝫ aurũ z non potes diligere summũ bonum. Quis ẽ q̃ regẽ francie nõ amaret si ab eo se accipere regnũ suũ speraret. Ergo ad deum amandũ inducit natura. mandat scriptura: impellit gratia: z allicit gloria: ad quã nos ꝓducat ihesus x̃ps dñs noster.

De apostolis sermo nonus.

Oc est preceptum meũ vt diligatis inuicem sicut dilexi vos Jo. xv.

Quattuor ex charitate amanda sunt (vt augustinꝰ docet in de doct. x̃piana) scz deus: noster animꝰ: primꝰ: z nostrũ corpus. ¶ Sed ꝓmo z sup oĩa amnandus est deꝰ. ¶ Scõo loco amandꝰ est animꝰ nr̃. ¶ Tercio loco amandꝰ ẽ ꝓximꝰ noster. ¶ Quarto loco amandũ est corpus nostrum. Magis enim q̃ corpꝰ nr̃m amare debemꝰ primũ. Vñ z ꝓ salute ꝓximi si necessitas se offerat est corpꝰ ponendũ. Sup oĩa autẽ z ꝓpter seipm debemꝰ deũ diligere: et omnia alia ꝓpter ipm. ¶ Est ñ hic attendendũ q̃ licet corpꝰ sit ex charitate amandũ: eo q̃ sit ad beatitudinem ordinatũ: sic tñ est amãdũ: sicut agricola amat frumentũ. qui vt fructificare possit nõ illud in scrinio claudit vel pausare ꝑmittit: sz terre ad fructificãdũ cõmittit: z frigoribus: nivibus: pluuijs q̃ illud exponit. nec in area a tribulari parcit: sz tamdiu illud ꝓcurat quousq̃ ꝑfecte separet a paleis: donec vltimo exposit⁹ nob ex eo vtilis fiat panis. Sic etiã nec corpori ꝓcurandũ est sz sic ꝑfecte domandũ: donec ab oĩ pctõ fuerit separatũ. ¶ Item sic est corpus amandũ: sicut miles diligit clipeũ suum: quẽ valde diligit: z manu fortiꝭ stringit: sed cõtra oĩs ictꝰ illũ exponit: vt gladꝰ ei parcat: ¶ Tercio sic est amandũ corpꝰ siẽ miles diligit equũ quẽ pastit z tergit: sed ei calcaribus nõ parcat: nec bellaturus a bello subtrahit: sed contra hostes stare compellit ¶ Item quarto est corpus sic amandũ sicut membrũ infirmũ z putridum cui nõ parcit gladꝰ: sed sicut saluti totius corporis expedit: id incidi ꝓmittit: quotiens expedire cognoscat. Ex q̃ bus omnib⁹ aperte colligiꝭ q̃ corpus tũc vere amat: qñ ꝓ honore dei: ꝓ salute anime sue z ꝓximi ei nõ parcitur sed verberibus z morti exponit. ¶ In verbo g̃ ꝓmisso nobis charitas x̃pi cõmendatur.

¶ Et ꝓmo cõmendat charitatis ꝓceptũ: q̃ntũ ad sue glie preconiũ

¶ Secundo ꝓcipit nobis superne dilectionis affectũ.

¶ Tercio dilectõnis ipius dat formã z modum.

Ut sic ꝓmum facit preceptum venerabile. Scõm honorabile. Tercium vo cõmendabile. ¶ Notat eñ ꝓmo amoris singulare ꝓconiũ cũ dr. Hoc ẽ ꝓceptũ meũ. Nõne venerabile est z singulare ꝓconiũ qñ hoc ꝓceptũ cõstituit singulariꝭ esse suũ. Quere sup: a cãm in ꝓcedẽti fmone. ¶ Scõo ꝓcipit nobis dñs supni amoris affectũ. cũ addit vt diligatis inuicẽ. ¶ Tercio dat nobis dilectiõis formã z modũ: cum subdit: sicut dilexi vos. Tũc eñ amor noster cõmendabilis credit: cũ amantem dñm imitat: z ei⁹ exemplo amoris formaꝭ. ¶ Dicit⁹ g̃, hoc est ꝓceptum meũ. Est g̃ hic notãdũ q̃ fraꝛna dilectõ

¶ Prio est nature rectitudis ostẽsiua

¶ Scõo est legis divine cõpletiua.

¶ Tercio est ihesu x̃po assimilativa.

¶ Quarto est infernal' supplicij euasiua. z supnalis glorie inuentiua.

Quid ist⁹ melius⁹ q̃d vtilius⁹ q̃d amabilius⁹

Dico ergo prio q̃ fraterna dilectio est habenda q: est nature rectitudinis ostensiua. Naz tũc est natura recta quando illõ facit ad qõ facta est: non declinans in ꝓtem ꝓtrariam. Sz ad hoc fact⁹ est vt ꝓpter deũ primũ amet: z sic ipm ad beatitudinem quasi ad vltimũ finẽ ꝓparet. In cui⁹ signũ oĩes homies ab vno solo boie ꝓcesserũt (cum omnia alia animalia principiũ duplex habuerint) vt dũ ab vno solo ꝓncipio se esse viderint vnitatem inter se amarẽt: z fraternã charitatẽ exquirerent. Ad hunc ei amorẽ omnis creatura tam celestis q̃ terrena nos inuitat suo exemplo. Nam vt dicit Boetius, Omnia iunguntur amore. In corporalib⁹ eñ elementaris vniunt quattuor elementa: lz in se sint valde ꝓtraria. Silr z in vnũ mũdũ cõeniũt celestia: z frena lz in se sint multũ difformia z cõtraria. Quõ ergo mũd⁹ exterior [illegible] tã diuersis cõpositꝰ ad modicũ staret: si amor i eo res ꝓtrarias nõ vniret: z vnitatem in esse non conseruaret. Ergo si amore vni,

esse inter similia. Similitudo enim magna est causa magni amoris. Ergo si est magna similitudo bois ad bominē; z rōne vnitatis principij z rōne precepti accepti: z rōne silis boni ad qō sunt ordinati; cōstat q amore maximo debent inuicem necti. Et si animalia a duob principijs descendētia tanto iunganť amore. vt simul vadāt simul quiescant; simul comedāt; simul dormiant, sicut ptz de columbis; structionib; anseribus; formicis z apib; ēgnto amore debent se amare q oīes vni fuerūt in primo homie. Et ꝓterea Eccli. xiij, 02. Oīe aial diligit sibi simile, sic z omnis homo ꝓximū suum sp amare debz ¶ Sic eī apli sancti bfecerūt q in mortem se p primis tradiderūt. Ūñ dicebat sanctus apls. ij. Cor. xij. Ego aūt libentissime impendā (sp omnia mea) z ego ipe sup impendar p aniab vestris. Sz qs bodie ita diligit primū: immo qs bodie primum nō tāto animo odit: vt qō corde gerit si potest in opere ponit, plus se diligūt bruta ēgrationabilia. Si eī (vt dicit Grego.) pbatio dilectiōis est exhibitio opis: vide si verū est hoc qō dico. ¶ Nā elephas si aliqñ cadit; cū casuz suum irrecuperabilē vidit; eo q surgere de terra nō valeat: fortissime barrit. Qō dū elephantes audiūt oīes iumentores z fortiores ad eū veniunt: z vt surgat adiuuāt qntū possūt. ¶ Passeres parue aues; dū aliquē de suis captum cōspiciūt: vndiqz in vnū cōueniunt; z vt captum liberent laborant vt possunt quē in vincul' pascunt. ¶ Porcꝰ mos est vt dū vnꝰ clamat: oēs ad auxiliū occurrūt. O būana miseratio lachrimabil' defectus amoris. Cadit elephas z est q auxiliū ferat. Capitur passer z est q succurrat. Porcꝰ vocisferat z inuenit q adiuuat. Sed si cadit bō nō est q adiuuat q in auxiliū vadit sed ad occidendū se inclinat. Sūt bo die hoēs canib similes quoꝝ mos ē vt si vnus ꝑcutiat ab oib alijs lacerat

Secundo dilectio fraterna est diuine legis impletiua.

Nō ne magnū bonū credit esse mandato amoris legē implere? Quid hoc melius? Nōne q hoc facit sibi vitā eternaz mereť? Sic eī ait Vitas Matth. xix Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Sz si qs primū diligit omnia mādata dei custodit. Ergo hoc maximū bonū custodit. Vinozem pbat apls ad Rom. xiij, hoc mō. Nemini inquit q̄cq̄ debeatis nisi vt inuicē diligatis Qui eī diligit primū legē implenit. Nam nō adulterabis. nō furaberis. nō occidas; nō falsum testimoniū dices; nō concupisces rem primi tui. z si qō est aliud mandatū in lege; in hoc vno verbo instaurať. Diliges primū tuū sicut teip̄m. Et ꝓcludit ex p̄missis apls. Plenitudo ergo legis est dilectio. Rō hui⁹ argumenti est. Qui eī diligit primū: optat ei bonū z nō malū. ḡ eū quē diligit nō occidit; nec contra eum furtū cōmittit, nec cōtra eum falsum testimoniū dicit; nec rez ei⁹ occupat modo indebito; nec furať: nec ꝓcupiscit, z sic de alijs. Ergo q primū diligit vniuersa mandata custodit; z p ꝓns legez implenit. Et ꝓterea beatus Iohannes apls cū ad sepulcrū vnus adhuc corpore discipulorꝝ manibus portaret; ad quālibet pausaz docebat, Filioli inuicē diligite. Cunqz illi q̄rerēt q̄re illō solū diceret; ait. Quia si hoc solū fiat sufficit ad salutē. Turpe est; fedum est nō seruare hanc legē xp̄i; cū sarracent legez obseruant tam fideliter machometi. Est ei absurdū z recte rōni cōtrariū; vt legem suā non obseruem⁹ nos filij; p qua cōfirmanda sunt mortui patres nostri. Sicut apli; martires z multi alij. z qō maximū est xp̄s filiꝰ dei viui. Nam bruторꝝ filij leges z documenta patrū sic in oi tempore seruant; q ab eis nullo pactu declinant; sicut exempla innumerabilia manifestant. Quō ergo si/lij dei nō obseruant eiꝰ legē; cū ania/lium filij sic seruāt inuiolabiliť legem bruti. Sed contra eos dicit Abacuc. j. Dilaccrata est lex. Bern. Cottidie p sterni possunt leges in plateis; sed nō sunt obseruantes eā; nō litigia sedantes; sed iurgia cōmouentes. Ūñ ps. Narrauerunt mihi iniqui fabulatio/nes; sed nō vt lex tua. Lex eī dñi immaculata cōuertens anias.

Tercio dilectio fraternā ē xp̄o assimilatiua; z in eū trāsformatiua.

Christꝰ eī intantū primuz amauit; vt p eo se morti tradidit. Ūñ 02 Jere. xij. Reliqui domū meā; dimisi hereditatē meam; dedi dilectā animā meā in manib inimicorꝝ. Ergo q ꝓpter xp̄m vere diligit, primū maxime amat xp̄m. Quia ꝓpter qō vnūqō ēgtale z illud magis. Magis eī se ēg medicū diligit; quē solū ob causaz sue salutis diligit. Et magis diligit equū ēg aurū q aurū dat ꝓpter equū. Ergo si qs amat primū: amat xp̄m; z xp̄m amando; xp̄o se facit sil'em. Qz amor est vis imitatiua; vis assimilatiua; et vis transformatiua. Ūñ Hug. Scio anima mea q amor est vita tua, quid quid diligit sil'itudinē eius transformat. Talis ē anima sine diuino amore qualis est carbo sine igne. Nā carbo ignit⁹ est pulcer z splēdid⁹; qz igni similim⁹; sed expoliat⁹ remanet nig̃rim⁹ z tangēres se infectiuu⁹. Similiter anima diuino amore incensa z medullit⁹ penetrata; fit tota splēdida z xp̄o simillima. sed anima ēg igne expoliata tota fit frigida z nigra z dō nō filia. Ūñ 02. Talis est anima bois qualis est dilectio ei⁹. Si terrena diligis; terra es. Si celū diligis; celū es. Si aūt diligis deū; nō audeo dicere q de⁹ sis; sed audi ꝓphetā q ait. Ego dixi dij estis, z filij excelsi; oīes. Mira est virtus amoris: q amantē i amatum cōuertit; z boiem deū facit; non natura sed gratia. Quia sic dicit boetius de ꝓsol. Natura vnꝰ est de⁹; sed participatione nihil pbibet esse ꝑplurimos. Ūñ dñs dixit ad moysen. Ecce cōstitui te deū pharaonis. Sz nunquid tibi parū videť dum p amorem sil'is sis summo Quid hoc nobili⁹, q̄d melius. q̄d fructuosi⁹? Naz fm pbm Jd semp est meli⁹ qō meliori simili⁹ Nunq̄d nō aquila de sui natura filiū de nido abicit z nō pascit; quē sue nature dissil'em esse cernit; eo q respicere solem in rota nō possit. Nāz corui paruulos suos nō pascunt; donec eos similes sibi esse cernunt. sed mox cū ad sui sil'itudinem nigrescere incipiunt; cū sollicitudine multa pascunt. Sciāt ergo oēs q cum sctis apls primū nō diligunt; q ꝓpter hoc deo sil'es nō existunt. z q abijciendi sunt velut pullus aquile; z sicut coruoꝝ pulli a deo pasti digni nō sunt, z sibi dissimiles esse inueniunť: in fine abijciunť eternal'r sine fine. Diligan[illegible]igit primū z audiam⁹ dicentem[illegible]n Joh. xv. In hoc cognoscunt oēs qz mei estis discipuli; si dilectionem habueritis ad inuicem. Ergo vbi talis amor non est; ibi xp̄i discipulus esse non potest; qz nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

ubi deꝰ est. Ubi enī charitas ē z amor ibi deus est; z p ꝓñs omne bonū.

Quarto dilectio fra/terna est supplicij infernalis declinatiua: z summi boni acquisitiua. Ista enī duo simꝫ sūt tractāda. Quia sicut in elementis: corruptio vniꝰ est generatio alteriꝰ. sic paradisi exclusio est inferni acquisitio. Quia sic dicit Augustinꝰ. Omnes erūt in inferno q̄ superno nō fuerint ꝓstituti i regno. Vi nā ergo attenderent xp̄iani z reuoluerent mente fideli q̄d pdunt et p ꝓñs quid acquirunt si primū odiūt; z nō diligunt. Dic g̃ xp̄iane q̄d pdis: si primū odis? Nūquid nō a sūmo bono diuideris: z a cōsortio bt̄oꝝ sepaberꝭ p/petuo. Quid hoc damnosiꝰ? q̄d anie grauiꝰ? Si times pdere pecuniā: ne/cessario aliqñ dimittēdā: z times corpora pdere vitā: aliqñ siue velis siue nolis pdendā. Cur nō times pdere vitā beatā: iocundā vitā: securā vitā: omnib bonis plenā: nec ad tp̄us sed perpetuo duraturā? Dic mihi q̄d acq̄ris si primū tuū odis p̄ter hoc q in hac vita torquaꝭ z dolore extenderis: dū eum ꝓsperis rebus abundare cernis nisi q exclusus ab omnib bonis tam tpalib q̄ eternis: traderis summis malis: penis maximis: eternaliter duraturis. Tunc dolebis cogentib penis: tūc irrecuperabiliꝫ plorabis: tūc vitā tuaz pristinā blasphemabis, z q primū nō amauerꝭ. Sz nihil tunc tibi pderit vbi locꝰ ꝓpetuū peniten/tie erit. Attende [illegible]erne crimē: z nūc primū dilige: si v[illegible] morte eternā fugere: z vitā sempiternā acq̄rere. Sic enī iohes dicit in ꝓma canonica sua cap̄. iij. Nos scimꝰ qm̄ translati sumꝰ de morte ad vitam; qm̄ diligimꝰ fratres. Qui enī n̄ diligit manet in morte. quia hic mortuꝰ morte culpe z morieꝫ vltimo morte damnationis eterne. O odiū detestandū quo pdit̄ summū bonū: z acquirit̄ summū malum. Quid stultiꝰ homine ꝓgnoscente sua mala: z ea effugere nō curante. cū bruta animalia omia sollicite querant remedia: z fugiant sue saluti contraria. ¶ Nā mustela si ciꝰ filij fiant exccecati vel mortui; q̄rit herbaz cꝰ virtute eos vivos restituat. Ergo mustela suis filijs salutē queritz tu homo rōnalis primū odis quo ad ꝓpetua incendia deuolueris. Laborat bestiola filios dare luci z restituere vite: z tu niteris toto posse excludi a luce: nec dispendium vite times. Diligit bruta suum remediū quo fugit sibi nociuū: z tu contemnis diuinum ꝓceptū odiens ꝓximū tuū: quo solum amato potes peruenire ad regnum. Diligit bruta vitam suā z tu amorē odis q̄ anime vita existit. Rogemꝰ zc̄.

De apostolis sermo decimus.

Os amici mei e/stis si fecerit̄ q̄ ꝓcipio vob Joh̄is. xv. Nihil in hac vita dulciꝰ: nihil suauiꝰ vel fructuosiꝰ amicicia bona, nihilq̄ amicicia mala periculosiꝰ nihilq̄ dānosius; si trā amicicia mala amicicia ē. cū ꝫm Tullianā doctrinā nihil aliud sit amicicia q̄ bōnaꝝ diuinarū q̄ rerum pari cū benivolentia z charitate consensus: vt sit idem velle z idem nolle in rebus honestis. Unde Boetius docet q̄ amicicia non inter fortune bona: sed inter bona honesta z virtuosa est computanda. Si ergo tantum bonū est amicicia humana, quantum bonum est amicicia diuina.

Beati ergo plus q̄z beati dici possunt quib dictum est voce dei. Vos amici mei estis. ¶ In quo ꝟbo notant̄ maxime duo. ¶ Naz ꝓmo describit amicicia quantū ad mentis affectū ¶ Secundo describit eam quantū ad operationis effectū. Primū respicit bonuz amoris interi. Sz scōm bonū operationis exteri. Ceterū amicicia cordis amoris est incentiua. Sed amicicia opis: interioris est amicicie ꝓbatiua ¶ Notant̄ g̃ amicicia ꝓmo quantū ad affectū i corde: cū dr. Vos amici mei estis. ¶ Notant̄ scōo amicicia quantuz ad effectum in opere: cū infert. Si feceritis z c̄. q.d. In hoc ꝓbat̄ amicicia cordis esse vera: si obseruatis mandata mea. Sed q̄d est amicū dei esse nisi deum diligere. Unde z de dilectione sile verbum dicit dominꝰ Joh̄is. xiiij Si diligit̄ (inquit) me: mādata mea seruate. Qui non diligit me mandata mea non seruat. Uerū diuina amicicia nō est nobis concreata: q̄ nemo scit vtrū amore vel odio dignꝰ sit (Ecclesiastes. ix.) ideo magꝭ expedit ad instructionē nostraz loqui de humana amicicia q̄z diuina. ¶ Est ergo notandū q̄ amicicia rū genera cōiter loquēdo sunt tria.

¶ Est enī amicicia maloꝝ cū malis.
¶ Et est amicicia bonoꝝ cum bonis.
¶ Et est amicicia bonoꝝ cū malis.
Prima amicicia est simpliciter mala Secda est simplicit̄ bona Tercia amicicia pōt esse bona: potest z esse mala.

Dico q̄ amicicia prīa est maloꝝ cum malis. z est simplicit̄ mala: q̄ malū malo additū totuz sit magis malū. Nam quanto plura fuerint frigida in vnū cōiuncta: tanto est fortius venenū qō est inde generatū

¶ Unde narrat̄ q̄ dum q̄dam latro generaꝭsset: z de hoc vicini gauderent q̄dam sapientior ceteris dixit. O stulti vñ gaudetis. si vniꝰ pari latrocinia nō poterat̄: quō multoꝝ portabitis? Si vnꝰ inq̄t sol sic terras exurit: quid est si plures existerent. Quare maximū terre inferūt nocumentū: dū plēe planete sic malivoli cōueniunt in alīqō vnum signū. Unō ex hac cā ꝓcipit ypocras: homines non minuere nec medicinas recipere laxatiuas cū cane Quia cū canis sidꝰ calidissimū vniat cum sole planeta calidissimo z hoc in leone feruidissimo: excessus calorꝭ generat in mūdo, quare nec minuere tutum: nec medicinas capere est securū Immo vt generaliꝫ loquit̄: omnis infirmitas aggrauat̄, si ex complexione tp̄is cōsilis eius virtꝰ fortificat̄. Uerbi gr̃a, Si infirmitas ex colera q̄ calida est z sicca aduenit in estate q̄ similiter est calida z sicca: infirmitas aggrauat̄, dū filis ex sili roborat̄. Ex quibus exemplis omnib aperte ꝓbat̄ (sicut dicit Grego.) q̄ maloꝝ amicicia est pessima plurimūq̄z nociua: eo q̄ sit fortior virtꝰ vnita q̄z dispsa. ¶ Unō rex Dauid absolonē fugiens: dū achitofel cum eo esse audiuitꝭ valde extimuit: z orans ad dñm: ait. Infatua dñe queso cōsiliū achitofel zc̄ ij. Reg. xv. Nec est illa amicicia de q̄ dr Luc. xxiij. Q̄ amici facti sūt herodes z pylatus q̄ prius erant inimici. Jn q̄ amicicia: q̄ dum vnꝰ alteri xp̄m misit; z alt illum alteri illusum remisit, ad occidendū xp̄m est vnita malicia que ante diuisa fuit. Nec [illegible]im fuit amicicia vulpis z corui. [illegible]at ei q̄ coruꝰ magna amicicia iungit̄ vulpi: ita q̄ eum adiuuet pro viribus tarum bellantem. Quid enī per corvum volatile

Universidad de Deusto
Biblioteca

fraudulentū: furtis ⁊ rapinis assuetū: melius intelligim⁹ q̄ pylatū q̄ in vsū ꝓprium oblata pauperib⁹ cōuertebat Unde de hoc etiā a iudeis coram ce⁹ sare accusat⁹ fuit. Quid p vulpeculā que semp ambulat via roztuosa, ⁊ sp claudicans in ptem dextram: se erigit in sinistrā: nisi herodē intelligim⁹? q̄ roztuosus ⁊ versipellis exñs. sicut in decollatione iohannis apparuit: ad bona omnia claudicabat: ⁊ se ad mala econtrario erigebat. Tales ḡ facti sunt amici vt dño saluatori illuderent ⁊ spretū inter se deriderent. O quot sē hodie tales in mundo q̄ cum ꝓspicere sua mala vota nō valeant: alios quer sos associant: vt sic qō cupiunt ad cō plementū adducant. Contra igit amicicia taliū bellare debent clerici oran do, layci resistēdo: ⁊ ptātes principes persequendo: ne forte ex qua scintilla ignis cum valida flamma surgat: q̄ totam ciuitatē incendat. Nam sic dicit pbs. Hodicus error in principio fit magn⁹ in fine. Et ideo amicicia q̄ uersoz est arcenda duz incipit: ne forte non possit arceri dum robur excre uerit. Nam serpens oīs prorsus vires ammittit: si ei⁹ caput attriueris: q̄ totum corpus pro capite defenden do exponit.

Secunda est amicicia

bonoz cum bonis qualis fuit inē ie sum ⁊ apl'os Job.xv. Jam nō dicam vos seruos sed amicos: q̄ seruus ne scit q̄d faciat dñs ei⁹. Et hec est bona amicicia: q̄ bonoz multoz est causa ꝓmotiua: ⁊ causa ⁊ ꝓfectiua. Nam sicut malū augeē ex malo: sic ⁊ bonū ex bono. Bonū ergo bono additū fit magis bonū, dum potenti⁹ reddit cō tinuū. Nam ⁊ sirup⁹ compositi⁹: siru po simplici est virtuosior. Tiriaca est, am q̄ ex multis calidis componit cō tra venenū potentior inuenit. Plane te etiā benivoli dum in aliquo vno si gno cōuenūt: fortiores ad agendum fiunt: dum virtus vni⁹ fortificatur ex virtute alteri⁹. Stelle etiā sibi vicine sē amplius splendide q̄ essent in se sin gule eo q̄ lumen vnius suppleē ex lu mine alteri⁹. Sic ⁊ boniviri dum sibi mutuo amicicia cōiuncti fiunt: melio res singuli erunt dū sibi suas cōicant bonitates: mutuo se docendo: se exem plis mutuis suffragūq̄ adiuuando. Unde Eccl'es.iiij.ō. Melius est duos esse simul q̄ vnum solum: q̄ si vn⁹ ceciderit ab alio fulciet. Et addit ibiō Funiculꝰ triplex difficile rumpit: eo q̄ triū amicicia sit firmissima. duz etiam ꝓfecto numero sit conīucta. Et ō: Eccl'i.vj. Amico fideli nulla est cō paratio: nec auri digna ponderatio, nec argenti q̄ possit resistere cōtra bonitatē fidei illi⁹ Amicus si ꝑmanserit firus: erit tibi coequalis: ⁊ in dome sticis tuis fiduciali⁹ aget. Hec ē amicicia dauid ⁊ Jonathe.ij.Regū.xviij. Ubi dicit q̄ ionathas diligebat eum sicut animā suā: ⁊ ei tradidit oīa sua vestimenta ⁊ arma. Lege totā hystoriam. Sed q̄ sunt hodie tales amici: non sunt amici sed socij mense: q̄ sunt amici fortune potius q̄ ꝓsone. Et tō deficiente fortuna ⁊ ꝓsperis in aduer sa mutatis: cessat amicicia. si tñ amicicia et non fraudulentia potius est dicenda. Cessante en. causa cessat effectus. Et ideo Boetius dicit. Quō fortuna facē amicū: ita, infortuniū facē inimicū. Qui enī ꝛpe diligit q̄ amic⁹ est ⁊ sp in aduersitatib⁹ cōprobat. Sic Eccl'i.vj. dicit. Non ergo credas vnq̄ amicum tibi fuisse quez vides tibi in

aduersitatib⁹ defuisse. Sunt enī multi cuidā animali qō migale dī simile⁹ qō tādiu blande boib⁹ se ostēdit: quo usq̄ ꝓfidētes sibi appropinquāt, ⁊ tūc in eos insilit ⁊ venenū immittit. Sic ei Prouer.xj.dī. Simulator ore decipit amicū suū. Nam cū blandat vt ad rēpus placeat: et ab eo aliq̄d rapiat, non ipsum sed dona sua amat. Sicut meretrix non amat virum sed nūmū. ¶ Unī narrat parabolice q̄ semel vulpes (que adulantiuz morem gerit) ad corui cū caseo recente in ore sup arborem stantē: famescens ac caseū cupiēs ait. O auiū pulcherrima cantuq̄ suauissima: sonoraq̄ voce supra q̄ dici pōt: eropto te audire cantantē. Tunc corzuus adulatione deceptus stricto rostro ne caseū ꝑderet cepit vt poterat vocē dare. Tūc illa. Miro mō me reficis. Sed q̄d faceres: si vere cantares Rogo te ne me fraudes tanto deside rio. Tunc ille verū esse credēs qō dicebat. duz rostrū ad cantandū aperuit caseus cecidit: quē vulpes rapuit ⁊ comedit. O quot sunt hodie qui falsis blandicijs a ioculatoribus spoliantur. Utinā respōderēt illis sicut ioculatori cuidā quidā pbus rñdit. Nunquid (ait) me vendere vis? scio q̄d sum: q̄d possum: ad q̄d natus. Nunq̄d verba tua me pñt facere meliorē quā sum

Tercio amicicia ē bo

noz cū malis ⁊ maloz cum bonis: et hac aliq̄n mali: bonoz cōuertunt exemploz ⁊ aliq̄n boni seducunt a mal'. Utrūq̄ enī accidere sepe videm⁹. Nā q̄ boni sepe cōuertant ⁊ ad se trahunt malos innumerabilia sunt exempla apl'oz aliorūq̄ sanctoz qui cōuerterunt ad fidē multitudinē paganorū. Necnō cottidie videm⁹ malos cōuerti exemplis ⁊ verbis bonoz. Unī paulus apl'us dicebat. j. Thoz.ix. Omnibus oīa factus sum: vt oēs lucrifaciā Omnib⁹ se cōformabat vt oēs posset exēplis ⁊ doctrinis ad se trahere. Unī ⁊ saluator nr̄ (Matth.xxvj.) vt iudam ꝓditorē ad pietatē moueret ⁊ dulcedi ne verbi malicia eius frāgeret (Cōsueuerūt enī verba dulcia infringere corda mala) Dixit ei, Amice ad q̄d veni, sti? q.d. Non est opus amici amicum ꝑdere osculo inimicis. Non tñ oēs sunt tales vt iudas: sed multi sunt dū cū bonis cōuersant ad bonū mutant Exēplū hilarionis q̄ dū famā anthonij audiuit: ad eū iuit. Quē videns exemplo eius ad meliora se mutauit. Lege hystoriā. Etiā nihil in rebus est magis fixū q̄ qō in stellis ē a deo planatū. ⁊ tñ in eis inuenitur mutatio ap proximatione bonoz. Nā saturn⁹ est planeta pre cūctis maliuolus: q̄ omnibus nocuus: nulli proficuus: cū sit frigidus ⁊ siccus: et in sua cōplexione mortiferus vt vult astrologus. Unde eius color est liuidus siue plumbeus mortis ſignificatiuus. Contingit tñ quodā mirabile dignuz imitatione: quia dum circulo iouis approximat (quē planetā p oīa benivolū esse constat) malicia eius mutat ⁊ colorem variat: vt fiat colore argenteus siue clarus qui erat plumbeus simul et liuidus. Ex quib⁹ omnib⁹ manifeste colligitur q̄ mali exemplo bonoz ⁊ predicationib⁹ cōuertūtur ¶ Nec minus hoc verū esse ꝑpenditur q̄ boni ⁊ maxime viri ꝓfecti ex malis meliores redditur. Dato etiaz q̄ nō reuertant dū eos ad salutē ducere nituntur: ⁊ nō tñ nō credentes eis sed ⁊ iniurias reddētes: per eos sicut aurū in fornace probantur. Ad hoc enī mali nasci permis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tunturvt boni per eos exerceant. Vñ relicti sunt Jebusei pluresq; alij i medio filiorū israel: vt p eos ꝓbarentur vtrū deū diligerēt. Sicut enī Gregorius dicit. nō est bonꝰ qui malos sustinere nō potest: qui malos nō sustinet ipse p impatientiā sibi testis est quia bonꝰ nō ē. Sancti boni fructuosiores fiunt: dū p malos occasiones virtutū accipiūt. Sicut dauid creuit in meritis ex ꝓsecutione saulis. Nā etsi silues tris ficus (que malos significat eoꝝ nō fructificat) plantet iuxta domesticam: domestica facit eā fructificare. Videmꝰ enī q; etiā spine que in se sūt pungitiue z si in se fructuose sunt: in se tū composite: vinee sunt custoditiue. Quia dū boni malox vias attendūt malori se cura custodiunt. Sic ergo pater aliqualiter ex dictis q; amicicia bonox cū malis: z malox cuz bonis pōt esse vtilis. Sed aliqñ cōtingit q; est nociua illis: z his. z maxime nocet viris imperfectis: qui malis facile corrūpunt exemplis. Vñ .ij. Paral. xix. Dictū est regi iosaphat p ꝓphetā. Impio prebes auxiliū: z his qui oderunt dñm amicicia iungeris: et idcirco irā dñi mereberis. sed bona opera inuēta sunt in te: eo q; parauerīs cor tuū vt quereres dñm deū tuū. Exemplum de iuda machabeo. j. Machabeox. viij. Qui cū esset vir fortissimꝰ: z in bellis victoriosissimꝰ factus romanorū amicus: ab aduersarijs est occisus. Vult ergo deus vt viri imperfecti tanq; ad malū proni: fugiant maloxconsortia: z eox declinant amicicias. Nam z mercuriꝰ (etsi de se sit planeta benivolus) fit ꝛ alivolus malivolo planete cōiunctus. Similiter sol z luna cū bonis sunt boni: cum malis sunt impij. Nam cū pēne aquile sunt coniuncte pennis gallinē eas consumunt z destruunt. Similiter z corde de intestinis lupox facte cum cordis factis de intestinis ouium posite: eas rum sunt corrosiue. Quia mali quando cum bonis morā trahunt sepe eos corrumpunt z ad malum adducunt. Contingit autē (occasionaliter z p accidēs) q; mali bonis admixti fiunt et malis pessimi. Quia dum bonis nō credūt nec bona monita capiunt: maxime deum offendunt: z ex bono mortem capiunt. Nam z vulpis amigdala (que de sui natura sunt sana) si comedat: ex cibo sanissimo morti se dānat. Multi sunt homines qui de medicina que de se est sana et curatiua morbit: periculuz mortis incurrrunt.

¶ Unde narrat beatus Gregoriꝰ q; quidā monachus factus erat adeo p uersus z malus: q; nullas amonitiones rationes vel verba salutis audire volebat: sed omnes sanas āmonitiones spernebat z ammonētes blasphemijs impetebat. Et q; nunq; bonus esset sepe iurabat z sic ex bono sepe peior fiebat Unde ad mortē deductus vidit draconem contra se stantē: eius mortem expectantē clamabat. Recedite recedite: quia draconi ad deuorandū data us sum: z iam p;o magna parte ab eo absorptus sum. Ut quid ꝓtervos moras patior? Sic igitur fratres amicicias habeamus cū bonis: quia nobis imperfectis nō expedit amicicia habere cū malis. Rogemꝰ ergo zc.

De euāgelistis sermo

p̄mus: z in ordine vndecimus.

Audiam quid loq̄tur in me dominꝰ deus ps. lxxxiij. Eximius doctor Augustinus dicit hoc sensisse Platonē q; deus sit causa omniū naturarum vel creaturarū: sit lumen oim rationū: et sit finis oim actionū: vt sine eo nulla creatura subsistat: nulla scientia instruat: z nullus rerum vsus expediat. Nā hoc est noster intellectus sine diuino lumine: qō est carnis oculus sine luce Nam sicut carnis oculus licet de sui natura habeat facultatē videndi: nūq; tamē assequit beneficiū visionis: nisi auxilio lucis siue radioꝝ solis (vt auctor de spū z anima dicit) sic nec oculꝰ spūalis q̄uis de sui natura sit intelligere natus: nunq; tamē intelligit nisi adiutus sit lumine veri solis. Unde ꝓpheta. Dñe in lumine tuo videbimꝰ lumen. Non ergo potuissent euangeliste nec quicūq; doctores ecclesie qui scripserūt de deo scire nisi illustrati hoc lumine qō illuminat omnē hominē siue docentē: siue scribentē: siue meditantē. Dicat ergo quicunq; apostolus siue euangelista: dicat omnis scriba z quicunq; docet in sancta ecclesia. Audiā quid loquat in me dñs deus. ¶ In quo verbo subtiliter inda, gato notantur tria.

¶ Primū est humilitas reuerētis obsequij: quo homo ad diuinas irradiationes se ꝑparat.

¶ Secundū est sublimitas supnaturalis imperij: quo faciēdū aliquid esse mandat.

¶ Tercium est familiaritas eloquij: quo deus intus illuminat.

¶ Primū ē ad auditū carnis externū

¶ Scōm ad bonuz mentis supernū.

¶ Tercū vo ad auditū cordis internū.

¶ Notat igitur p̄mo humilitas reuerentis obsequij: cum dicit. audiam. Audire enī est actus reuerētie. ¶ Secundo notat sublimitas imperij diuini: cū infertur. quid loquat in me dñs deus. ¶ Et tercio notat familiaritas interioris eloquij: cum dicitur. in me. Nobilissimū genus loquēdi est quando nō exterioribꝰ signis siue corporalibus sonis deus alloquit animā: sed intus tīn irradiat super ipsam sine vllo medio docēs ipsam: sicut docuit iohannem euangelistā: z omnes plures alios qui docuerūt i ecclesia. Ipsi enī qō a deo audiebāt interius: scribebāt z loquebantur exterius. Dicat igitur vnusquisq; talium. Audiā quid in me loquat dñs deus. Ut ergo deuote audire possimus diuinā locutionē: quid deus nobis loquat aliquid de ea dicamus. ¶ Est ꝯ notandū ad pñs q;

¶ Primo deus loquitur vt rex potentissimus: in iubendo.

¶ Secundo vt magister prudentissimus: in docendo.

¶ Tercio vt amicus dulcissimus: in consolando.

¶ Quarto vt iudex equissimus: in examinando.

¶ Est ergo p̄mū diuinū imperiū. quo ligamur ¶ Scōm diuinū magisteriū quo docemur. ¶ Tercīū diuina amicicia: qua cōsolamur ¶ Et est quartum diuinū iudiciū quo terremur.

Dico igitur p̄mo q;

deus loq̄tur vt rex potentissimꝰ dans imperiū quo ligamur. Unde dī Exo. xx. de p̄ceptis decalogi. Loquutꝰ est dñs cūctos sermones hos. Cōiter ponunt decē p̄cepta decalogi: tria q; ptinēt ad deū: z septē q; ptinēt ad ꝓximū. Uidetur z expone ppʼo illa p̄cepta: tenent illa scire q: in eox observatōe est vita. Unī iuueni q̄renti (Matth. xix. Quid faciā vt habeā vitā eternā. dñs rñdit. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Nemo enī excusabilis est: si ea nō seruat

quia oīe qđ p̄cipitur facile ē amanti Amāti eīm (vt ait Bern.) nihil est difficile. Quis nāq; tīm laborat ad amādum deū vel ad obseruandū eius mandata; quātū laborat miles ad pugnādum. dux ad regendum. mercator ad acquirendū; et agricola ad laborandū Unde dicit in p̄ma canonica Johis q̄nto cap'lo. Et mandata eius grauia nō sunt. Nunq̄d graue est deū tātū benefactorē tuū tam parum amare. Uñ ipse dicit Deut. xxx. Mandatū quod ego p̄cipio tibi nō supē te est; non p̄cul positū; nec in celo sitū vt possis dicere Quis nostrū valet ad celū ascendere vt deferat illud ad nos: et audiam⁹ et cōpleam⁹. Nec trāsmare positum vt causeris et dicas. Quis e nobis transfretare poterit mare et illud ad nos vsq; deferre vt possim⁹ audire et facere qđ p̄ceptū est. Sed iuxta est valde sermo in ore tuo; vt facias illū. Ergo fm hoc nullus est excusabilis. Quia sicut dicit Aug⁹. potest hō dicere. Nō possum ieiunare; nō possum ad scīm iacobū ire; nō possum res meas pauperib⁹ dare; et in monasterio deo seruire; nō possum a carnib⁹ et a vino abstinere; sed nunq̄d pōt dicere; nō possum amare. q̄d facilius; q̄d dulcius; quid possibilius q̄ amare et maxime summū bonū sibi tam beneficū. Jtē attende quid te dñs mandat facere. Nūq̄d sibi vtile; nō inq̄t; sed tibi. Precipiunt reges et p̄ncipes seruis grandia; non suis sed dominis vtilia; sz multi sunt qui adimplent. Precipit deus factor omniūq; redēptor et mandat; sed nō sibi sed suis vtilia; nō est q̄ obediat Audi Augustinū dicentē. Nihil deus iubet qđ sibi p̄desit; sed illi cui iubet Ideo verus est dñs qui iubet; non qđ sibi p̄desit; sed qđ seruus indiget. p̄ Dixi dño deus meus es tu; quoniam bonorum meorum nō eges. Qualʼ nequicia que quersitas ē quia leo rugit; et oīe animal gressum figit; expectās imperium sui regis; et summ⁹ rex summam vtilitatē seruo mandat; et non est qui obediat.

Scdo loquit deus vt

doctor p̄udentissimus; dans magisterium quo de salute instruimur. Tā dicit Matthei. xiij. Ex dominus turbis multa loquutus est in parabolis Cumq; apostoli q̄rerēt q̄re in parabolis loqueret; dixit eis. Quoniam datū est vobis nosse mysteriū regni dei; ceteris autem in parabolis. Sequit quo modo eis exponebat parabolā; quomodo nō esset seminādū secus viam per vanam intelligentiam. Nec supra petrosa per cordis duriciam. Nec inter spinas per rerum opulentiam. sed in terram optime dispositam; aquis gratie irriguam; et vomere per deuotionem scissam. Nunquid stultus iudicaretur ab omnib⁹ qui iuxta viam semina iaceret; vbi homines tota die transirent; et semina pedibus conculcarent. Tales sunt qui dū per scripturas nō attendunt; sed si quid boni faciunt coram hominib⁹ ponunt: et sic omne bonum qđ faciunt totaliter perdunt. Gregorius. Deprędari ergo desiderat qui thesaurum publice in via portat. Nonne apes mella sua reponunt studiosissime infra tecta? Nōne formice grana collecta i subterranea condunt loca. Ergo opera nostra (iuxta mentem beati Gregorij) sic sunt facienda; vt etsi opus ad diuinam legē fiat in publico; tamen intentio maneat in occulto: vt inde homo appetat placere soli deo. ¶ Item non est

seminandū supra petrosa per cordis duritiā; quia cor durum male habebit in nouissimo. sicut dī Eccl. iij. Est aūt cor durū fm Bern. qđ nec compunctione scindit; nec pietate mollit; nec p̄cib⁹ inclinat. Tale eīm sic durū a cōpassione remotum est; sicut terra sine aqua q̄ nullis fenctib⁹ apta est. Unde filia caleb que signat animā petijt a patre terram irriguā plorans; q⁹ ei dedisset aridā Josue. xv. Nulla oīno est planta q̄ subtracta aq̄ nō fiat arida p. tinus. Uñ et p̄pheta plorans dicebat. Anima mea sicut terra sine aq̄ tibi. Jtē non est seminandū inter spinas; quia spine semen cōprimūt; et crescere nō permittunt. Sed quid sunt be spine xp̄o docēte. nisi nre diuitie; q̄bus hō vulneratur in corde; et cōtinue pungit earū amore Uñ diuites sepe bona q̄ faciūt perdunt; quia plus nūmū q̄ deū diligunt. Uñ dñs (Marci. x.) loquēs de diuite ait. Facilius est camelū p foramen acus trāsire q̄ diuitem intrare in regnū dei. Jeronim⁹. Impossibile est vt fruat q̄s p̄sentib⁹ bonis et eternis; q⁹ illic ventrē illic mentem impleat; q⁹ de delicijs ad delicias trāseat; et q⁹ in celo et in ęra a p̄pareat gl'iosus. Quid ergo diues misericordiā exquirit qua seipsum decipit. Vel optet diuinas oīno amare vel celū se amittere. Nisi dicat illud qđ dicit veritas falsum esse. Facite ergo vobis amicos de mammona iniq̄tatis; vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Semina, te diuitias; pauperib⁹ date; quia hoc est in bona terre seminare. Nunq̄ semen p̄ditur dū terre cōmittit sed potius multiplicatur. Nunq̄ mercatores lucrarent si clause eor⁹ diuitie seruijs tenerent. Ille vsurarius lucratur plura; qui cōmodat plurima. Elemosinas eīm dare est cōmodare; non perdere. Et est vtiliter seminare et non semina abjcere.

Tercio loquit deus

vt amicus dulcissimus; p̄bens solatiū anime quo consolatur. Ipse eīm dicit Osee. ij. Ducā eam in solitudinē et ibi loquar ad cor eius. Solitudo est locus inhabitabilis et a paucis penetrabilis; et sīgt solacium mētis nostre ad qđ accessus est valde paucis; et hoc nisi auxilio diuine ⁊rutis. Quid ē ergo animā in solitudinē ducere: nisi eā ab exterioribus omnib⁹ et mūdanis extrahere eā ad seipsaz reducere; vt diuinā posset audire vocē; dulciter alloquentem. Uñ Aug⁹. dicebat de seipso. Introducis me dñe inq̄t in solitudinē et dulcedinē; que etsi p̄fician in me si illa non est vita eterna: nescio q̄d aliud sit vita beata. Unde et sponsa dicit Cantico⁹. v. Anima mea liquefacta est vt dilectus loquutus est. Sonet inquit vox tua in auribus meis; vox eīm tua dulcis et facies tua decora. Et Bernardus ibidē. Si dilectus loquit mihi; o dulcis allocutio dilecti ad dilectum sponsi ad sponsam; amici ad amicum; dñi ad ancillā; saluatoris ad animā. Sed paucis valde cōcessa; et paucis valde expta Sed quare hoc: quia nō possūt esse simul in eadem anima duo cōtraria. Sunt eīm inter se contraria spūales et carnales delicie; et in eodem nequeunt esse simul beato Gregorio hoc attestante. Quia ergo oēs quasi carnalibus delicijs delectamur; ideo a diuinis excludimur. Unde de hoc beatus dicit Bernardus. Delicata ē diuina cōsolatio: nec datur ad mitten tibus aliena. Nunq̄ simul esse possumus nigri et albi; nunq̄ boni et mali;

nuñq̃ sani ⁊ infirmi: nũq̃ sobrij ⁊ gulosi ⁊ bibuli. Ergo nec simul eē possumus xp̃i ⁊ mundi: serui dei ⁊ diaboli. Unde dñs dicit Matth.vj. Nemo pōt duobꝰ dñis seruire (supple) cōtrarijs. Apl'us.ij. Choꝛ.vj. Que cōuētio xp̃i ad belial: lucis ad tenebras: tēpli dei ⁊ ydoli. Ergo in his exēplis manifeste colligit: q̃ ideo deū loquentē interius nō ꝓcipimꝰ nec eiꝰ verba animā delectēt: nec ꝓcipimꝰ nec videmus: q̃ carnales ⁊ mūdanas delectatōes admittimꝰ. Nō em̃ simul habitat lupus cū ove: gallina cū vulpe: colūba cū accipitre: ⁊ leo cum cozuo

Quarto loquit deus

vt iudex equissimꝰ: cū iudicio deterremur. Quid em̃ stultiꝰ q̃ nō timere iudicē potentissimū: oia punire valentē iudicē sapientissimū oia subtilit exq̃rentem: oiaq̃ videntē. ⁊ iudicē rectissimū oia mala punire volentē: ⁊ cūcta acriter punientē: ⁊ vnicuiq̃ ꝓm opera sua reddentē. pſ. Semel loquutus ē deus: duo hec audiui quia ptās dei ē. ⁊ tibi dñe misericozdia quia tu reddis vnicuiq̃ iuxta opera sua. Semel dicit quia em̃ semel iudicabit: ⁊ sna quam tunc dabit ineternū durabit: quia nec eam in eternuz reuocabit. Job.xxxiij. Semel loquit deꝰ ⁊ idipm̃ non repetet. Et potestas dei ideo ponit: quia cōtra malos ea vtitur. sed misceōia ꝓpt electos ponit vt ⁊ his ⁊ illis ꝓm opa reddat. Quis ergo nō timeat? Unde Jeronimꝰ. Siue bibā siue comedam siue vigilē: siue dormiā: siue stem: siue vadā: siue aliq̃d aliud faciā: semp videtur mihi vt vo[illegible] terribilē audiam. Surgite mortui venite ad iudicium O vox altissima cūctis mortalibꝰ trebūda: que celi lumina obscurabit: mare siccabit: mortuos suscitabit: quā mūdus omnis pauebit ⁊ infernus timebit: quia cōcutiet vniuersa superiora ⁊ media. Unde dicit Apocal'.vj. Et ceremotus factꝰ est magnꝰ ⁊ sol factus est niger tanq̃ saccus cilicinus: luna tota facta ē sicut sanguis: stelle ceciderunt sup terrā. Et celū recessit sicut liber involutus: ⁊ oīs mons ⁊ insule de locis suis mote sunt: Et reges ēre: ⁊ tribuni: ⁊ diuites: ⁊ fortes: ⁊ omnis seruꝰ: ⁊ liber absconderūt se in spelunc̄is ⁊ in petris ⁊ dicēt montibꝰ ⁊ petris cadite sup nos: ⁊ absondite nos a facie sedētis sup thronū ⁊ ab agni ira: q̃m venit dies magnꝰ ipsius ire: ⁊ q̃s poterit stare. Et Malachie.iij. Quis poterit cogitare diē aduēt⁹ eius: ⁊ q̃s stabit ad videndū eū. Ipse em̃ quasi ignis cōflans: ⁊ quasi herba fullonū. Nam sicut ignis in cōflatorio totum metallū penetrat: nec est aliquid q̃ō non attingit. Et sicut cardo q̃ est herba fullonis omnez pannum: ⁊ quantumcunq̃ modicū in panno attingit nec aliquid intactum relinquit. sic in illo iudicio nihil erit ab homine cogitatum vel dictū vel etiā factū quod nō fiat omnibꝰ manifestū: ⁊ nō fiat sufficienter punitū. Dicit em̃ Crisꝰ. Ex audiēt xp̃m sic omnibꝰ exprobrātē. Ego ꝓpter vos hō factus sum: ꝓpter vos alligatꝰ: delusus: cesus: crucifixus: vbi tantarū iniuriarū mearū fructus? Et sanguis meꝰ quē ꝓ vobis dedi: vbi ē seruitus vestra quā ꝓ ꝓcio sanguis mihi dedistis. Ego sup gloriā meam vos habui cum essem deus: ⁊ vos me omnibꝰ rebus viliorē fecistis: ⁊ vilissima ēre amplꝰ dilexistis q̃m me. Quid miseri ad hoc possunt dicere: quid poterunt respondere. Ergo exēplo euangelistarū ⁊ apostolorꝰ ⁊ doctorꝰ audienda sunt reuerenter verba dei ⁊ vltra ius in carta cordis scribenda: ne vllo tēpore a memoria deleantur. Rogemus ergo dñm ⁊c.

De euangelistis sermo secūdus ⁊ in ordine duodecimꝰ.

Omin⁹ dabit verbum euangelisantibꝰ virtute multa. pſ. lxvij.

Diuinū verbum frequētius ꝓdicatū est valde virtuosum: si ei assistat verbū increatuz ꝓpter nos creatuz siue incarnatū. Nā ꝓter verbū increatū frustra impendit verbū creatū predicatū. Gregoriꝰ. In maliuola lingua ꝓdicatoris si intus nō assit gratia salvatoris que dirigat verba mentis frustra exterius impenditur omnis predicatio veritatis. Et ponitur in exemplu Layn: quē dñs volentē occidere fratrē ꝓhibuit: ꝓmiū ꝓmisit: penā si occideret adiūxit. Nec tñ aliquid valuit: quia eū intrinsecus diuina gratia nō adiuuit. Diuinū ergo verbū exterius ꝓdicatū vt valeat esse virtuosum: indiget vt nō sit in ore tm̃ sed verbo increato in corde cōiunctū: cuiꝰ gratia valeat esse virtuosum. Bene ergo dicit. Dñs dabit verbū euangelisantibꝰ virtute multa Quia oīs virtus que est in verbo ꝓdicato: est a verbo ꝓpter nos creato siue incarnato In verbo autē ꝓdicto ad bonoꝛē euangelistarū diuinū verbū erreriꝰ ꝓdicatū sed cū gre diuine cōiunctū tria facit.

¶ Prio eē oñdit autēticū siue firmū.

¶ Scōo ostendit esse bonū ⁊ sanctū.

¶ Tercio oñdit eē efficax ⁊ ꝓtuosum.

¶ Nā ꝓmo eē monstrat autēticū ꝓpt diuinā auctoritatē: qua nō fallimur.

¶ Scōo oñdit esse bonū ⁊ sctm̃: ꝓpter eiꝰ efficaciā in aia quā cottidie experimur. ¶ Sed tcio oñdit esse ꝓtuosum ꝓpter ipsiꝰ opantis subtilitatē: quā in singulis contēplamur. ¶ Diuinū ergo verbū mōstrat ꝓmo autenticū: cū dñs dabit verbū. ¶ Scōo oñdit esse bonū: cū addit. euangelisantibꝰ. Non em̃ est aliud euāgelisare q̃ bona ꝛba nūciare. ¶ Tercio oñdit efficax ⁊ virtuosū: dī em̃ virtute multa. ¶ Circa ꝫ verbū est notandū q̃ q̃nq̃ respicit intellectū: sub rōne veri animā illustrantis. Q̃nq̃ affectuz sub rōne boni animā inflāmātis. Et q̃nq̃ effectum sub rōne opis actuz exteriꝰ cōfortātis. Est ergo dei verbū frequētius ꝓdicatū

¶ Primo mētis illuminatiuū.

¶ Scōo affectꝰ inflāmatiuū.

¶ Tercio effectus adiutiuum siue confirmatiuum.

¶ Quarto ē ad gloriā eternā iductiuū. Quid ergo melius: q̃d anime dulciꝰ q̃d boī fructuosiꝰ: q̃ vt verbū dei ꝓdicabile audiamus deuote.

Dico ergo q̃ verbum

dei frequētiꝰ ꝓdicatū ē aie illūinatiuū dū docet q̃d faciēdū: q̃d fugiendū: q̃d respuēdū: q̃d amādū: q̃d odiendū sit: q̃d vnicuiq̃ ꝓhibēdū sit. Quid em̃ est aia nō sic illumīata: q̃d est aia si sit cecca. q̃d ē aia sciētia destituta: certe talis est vt tabula rasa in q̃ nulla oīno ē pictura. Tantū bonū ꝓbat eē prudētia vt oīno nulla sint bruta: q̃ntūcūq̃ qua siue vilia q̃ nō tradat suis filijs documēta siue nature ꝓuidētia. Nōne cerua ducit filios ad saroꝫ ꝓpria ⁊ docet eos saltare ⁊ seipsos abscondere. Nōne elephas docet filios suos in nona luna ad fluuiū [illegible] in aquis sollicite se lauare. ⁊ sic est in omnibus inuenire. Item vide quantū bonū sit lumen videre: ⁊ quātū malū esse cecum. Nam si byrundo ceco sinuenit filios.

eos dñ inutiles esse cernit: si sic ceci p̄, manserint herbā querit: z inuēta eos ad lucē reducit. Ergo cecitatē mentis hō non vitabit. si brutū sic fugit cecitatem carnis Tanto eñ ē peior cecitas mētis q̄z corporis: quāto ania corpus excedit z lōge mag⁹: eo q̄ cecitas carnis nos a rectavia ñ excludit nec impedit: sed potius aurilū tribuit. Sed cecitas mentis viā p̄cludit. dū hō qua via eundū sit nō aduertit. Unde orabat ꝓpha. Illumīa oculos meos ne vnq̄z obdormiā in morte: neq̄ dicat inimi eus me⁹ p̄ualui aduersus eum. Qđ si nō credis audi ꝓphetā dicentē. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū: z lumen semitis meis. Lucerna eñ ē vas enneū z rotūdū formatū: olei: ligni: z ignis cōtētiuū. Unde etiā dñs dicit Matth. v. Nemo accendit lucernā z ponit eam sub modio: sed sup candelabrū vt luceat oib⁹ q̄ in domo sunt. Un̄ diuinus verbum carbunculo lapidi p̄cioso est simillimū: eo q̄ tenebrarū nocturnalium est fugatiuum.

Scđo diuinū verbuz

est affect⁹ inflāmatiuū. Sz nūqđ hoc parū est. Quid eñ est aia nō inflāmata. Certe q: talis ẽ carbo ab igne expoliatus. Ergo verbū dei est attente audiendū cū sit affectus aie incensiuum Nā dicit de belya (Eccī. xlviij.) q̄ surrexit sicut ignis: z verbū eius sicut facula ardebat. Miro mō verbum diuinum inflāmat nō solum audientē sed etiā loquentē. Ut dī Jere. xx. Fact⁹ est mihi sermo dñi in obprobriū z in derisum tota die z dixi. Nō recordabor eius: neq̄ loquar vltra in noīe ipsius Et factū est verbū dñi in ore meo: q̄si ignis estuans: et q̄si clausus in ossib⁹ meis: z defeci. ferre nō sustinens. Ad litterā eñ ꝓpter mala q̄ Jeremias ꝓphe dei verbū sustinuerat ipm nō vltra loqui ꝓposuerat. sed verbū in corde eius sic ardebat q̄ ipm tenere nō poterat. Est eñ verbum dei cuidā lapidi p̄cioso simillimū: q̄ manū se stringentē adurit. Non pōt ignis in sinu cē z nō ardere: z ea q̄ tāgit nō cōburere. Sic z verbū diuinū quos tangit includit z calefacit itima cordis. Et ideo loqui de deo est optimū: q: deuotōis causa est: sed loqui de mūdo pessimū est: q̄a est ad malū inductiuū. Un̄ dī prima canonica Johis. iij. Qui de mūdo ē de mūdo loquit. In hoc eñ manifesti sunt filij dei z filij diaboli. Quia filij dei loquunt de deo: et filij diaboli loquunt de mūdo. Un̄ iterū Joh. iij. dicit. Qui de terra ē de terra loquit.

Tercio diuinū verbū

est effectus adiutiuū siue firmatiuuz. Miro eñ mō verbū dei firmat in bono: sicut z corrumpunt bonos mores colloquia prava. Ps̄. Verbo dei celi firmati sunt. Celi sunt viri iusti: euangeliste vel apostoli: q̄ sunt celi alti per pauptatē voluntariā. Celi puri p̄ continentiā. Celi pulchri p̄ sapientiā. Celi spirici p̄ obedientiā. Qui vbo dī firmātur: dū p̄ verbū bonis op⁹ib⁹ solidant. Et q̄d mirū si sic fructificat: z animat diuinū verbū: qñ sic animat humanū Nōne pugiles animant: dū clamoribus hoīm excitant. Nōne fiunt ad pugnam milites fortiores: z fortius agitant lanceas: strictosq̄z tenent mucrones: dum voce clamātis p̄ncipis animantur. imo q̄ magis est mirabile: equi in plīs gaudēt z saltant dū vocē tube clangētis intelligūt Boues etiā iuguz leuius ferunt: dum bubulcum cantantem audiunt.

Quarto diuinū verbū

bum est ad gloriā inductiuū. Nō eñ solum intellectū dirigit: affectū incendit: z opus perficit. sed q̄ cōsummatū est complet dum ad supnam gl̄iaz introducit. Unde cū dñs mira (Job. vj.) de manducatione corpis sui p̄diceret: et ꝓpter pond⁹ vbi multi retro abirent: ipse conuersus ad ap̄los: ait Numq̄d vos vultis abire. Cui petrus Dñe ad quem ibim⁹. Verba vite eterne habes. i. verba ad vitam eternā inducentia. Un̄ z ipse dñs ibidem. Verba q̄ ego locutus sum vobis spūs et vita sunt. In infinitū eñ magis ē potens verbum dei q̄z vbum hois. Sz sepe vbū hois sublimat hoīem in mūdo. Ergo multo fort⁹ verbū dei pōt hoīem sublimare in celo. Un̄ dr Matthei. vij. Qui audit verba mea z facit ea: similis est viro q̄ edificat domū suaz supra petrā. Uenerūt flumina: flauerunt venti: z irruerūt in domū illam. z nō cecidit. Fundata eñ erat sup firmā petrā. Firma petra est xp̄s: q̄ est vita eterna. Un̄ ipe dicit Joh. xv. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum deū: z quē misisti ihesum xp̄m. Unde z latroni dixit. Luce. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. q. d. Eris mecuz q: ego suz z vita z paradisus. Ad hāc vitā ipse nos perducat. q̄ cū patre z.

Be vno martire sermo

prim⁹ z in ordine tredecim⁹.

Magna est gloria

m eius in salutari tuo. ps̄. xx.

Gloriosi sunt martires xp̄i nō solū in hac vita: sz etiā in futura vita: vbi solum est vera vita: z ideo in p̄missoverbo a duobus cōmendat maxime hic martir. ¶ Primo ab excellētia sanctitatis: qua apparuit gloriosus in merito. ¶ Scđo ab eminentia dignitat⁹: qua nūc est gloriosus in p̄mio. Primū respicit gloriā meritorū in via. Scđm respicit gl̄iaz p̄mioꝝ in patria. ¶ Notat q̄ primo gloria meritū: qua fulsit in via: cū dr Magna ē gl̄ia eius in salutari tuo. ¶ Scđo notat gl̄ia p̄mij: qua nunc splendet in patria: cū dr. Gloriā z magnū decorem impones sup eum. Est ergo hic totalis sermo fiend⁹ de gl̄ia que tam est in via q̄z in patria. Et ideo est notandū q̄ triplex est gloria.

¶ Prima tpalis siue carnalis.
¶ Secunda spiritualis.
¶ Tercia eternalis.
¶ Prima est vana: z ideo fugienda.
¶ Scđa bona est z sctā: ideo tenēda.
¶ Tercia est optima z p̄fecta: z ideo appetenda.

Dico q̄ prima gloria

est tpalis carnal⁹ z mūdana: z est mala: q: pcti causatiua. Unde dr in ps̄. Quid gloriaris in malicia. i. in mala gloria. Un̄ post multa mala q̄ enumerat: subdit mala pene sequētia ad illā gl̄iam dicens. Propterea de⁹ destruet te in finem: euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo: z radicē tuam de terra viuentiū. ¶ Hec aūt mala gl̄ia inuenit in quadruplici drīa.

¶ Nā quidā gloriant in alta potētia.
¶ Quidā in p̄funda sapientia.
¶ Quidā in rerum opulentia.
¶ Et quidam in exteriori apparētia.
¶ Dico p̄mo q̄ sunt q̄dam q̄rū gl̄ia ē in sublimi potētia: q̄ sibi subiciūt omnia: thesauros: boues z iumenta. Et de hoc hr̄ exēm Judith. j. Ubi dr q̄ arfaxat rex medoꝝ subiugauerat multas gentes imperio suo: z edificauit ci-

nitatē potētissimā. Et sequit. Et gl'ia bat q̄si potens in potentia exercit⁹ sui z in gl'a q̄drigar suar. Et attēde quō domū suā fundauerat in arena: z sup ventū posuerat potentiā suā: q̄ nō sustinet sup se posita sz oia talia sc'ruine patentia. Quia statim sicut ibidē seqūtur a Nabuchodonosor ē in bello deuictus: gl'iam simul pdens z regnuz Ubi eīn est vana potētia cesaris: qui prim⁹ solū imperiū obtinuit a q̄ omnes imperatores appellati sunt cesares: quē romani semel gladijs interfecerunt. Ubi nunc est vana potentia Neronis: q̄ fugat⁹ a romanis fustem dentib⁹ acuit: quo seipm p ventrem transfixit: Ubi nunc est ampla Alexādri potentia: q̄ sibi orbē totū subiecit: z duodecim annis tm̄ regnauit: z vltimo veneno interijt. Ualde gl'iosus leo incedit: sz dum suā vanā potentiā nō aduertit in foueā sepe ruit: de qua cū exire nō possit submittit colla cathenis. Ergo in potentia nll'o modo est gl'iandū: sz sp de casu timēdū. Uñ Jere. ix. Nō gl'iet fortis in fortitudine sua. ¶ Scdo sunt q̄dam q̄ gl'iant i sapientia: q̄ tm̄ nō est sua: qz ab alio accepta. Omnis eīn sapia a dño deo est: et cū eo fuit sp: z est añ euū. Eccl'i. j. Sed nōne stultū est z rōni contrariū: gl'iari de dono alteri⁹ cōtra dantē. Propter q̄ Jere. ix. dr. Nō gl'iet sapiens in sapiētia sua. Apl's. j. Cor. iij. Quid habes q̄ nō accepisti. q̄d gl'iaris q̄si nō acceperis. Anſ. de casu dyaboli dicit. Qui. s. dyabol⁹ bocīpm de se nō bz: de quo magis videt: quō hō a se aliquid bz cū min⁹ de eo de oīb⁹ alijs intellectualib⁹ vid . Si eīn q̄ magz videt inesse z nō inest: quō de quo minus. Ubi eīn est sapia socratis q̄ pn̄ceps phor fuit. Nōne capt⁹: damnatus: z veneno interijt. Magn⁹ phūs Seneca fuit mgr Neronis: q̄ hoc imun⁹ ab imperatore accepit: q̄ eū mortem eligere coegit: z tō Seneca dict⁹ fuit: qz seipm necauit: dū mortē qua moreret elegit. Quis Achitofel q̄ cōsiliar⁹ Dauid sapientior fuit (de q̄ ij. Reg. xvij. z tū laqueo se suspendit. Ergo nō est curanda sapientia hui⁹ mundi ¶ Tercio sunt q̄dā q̄ gl'iant in rerū opulentia. Pſ. In mlt'itudine diuitiarū suarū gl'iant. Sz boc ē vanissimū. Quid eīn pfuit diuiti epulon (de quo Lu. xvj.) q̄ tot diuitias habuit: nisi q̄ ad inferna descēdit. Quid pfuit Neroni: q̄ retrib⁹ argenteis piscabat nisi q̄ apud inferos dimergebat. (Ut dicit seneca trage⁹) in auro liquefacto z feruido penas luit: in liq̄factis metallis: q̄ in mundo dilexit: nūc versat in balneis. z sic a quodam apud inferos visus est. Quid pfuit salomoni q̄ aurū velut auricalcū: z argentū q̄si plumbū pgregauit: cū omnia filio tam stulto dimisit: q̄ oia pdidit. Propterea dr Jere. ix. Nō gl'ietur diues in diuitijs suis. sz in hoc gl'iet q̄ gl'iat: scire z nosse me: q̄ ego sum dñs ¶ Quarto sunt q̄dā q̄ gl'iant in exteriori apparentia: sicut in nobilitate z claritate gener⁹ Osee. ix. Hūa eor a partu z ab vtero z a cōceptu. Sz vtinā attenderēt: q̄ ab vno deo sunt. ab vno homine oīes descendim⁹. vno mō cōcipimur: sili mō nascimur: z cōsimili mō morimur. Nihil aliud nobilitas humana q̄z q̄dā boīm fama: z q̄dā in exterioribus vita honorabilis Nūq̄d mentior: Nōne videm⁹ boies pri⁹ viles z pauperes: postmodū diuites fieri milites vt ditent: postea filij militis coheredes. Quid eīn eis nobilitatis addit cum ensis eis tradit.

Numq̄d nō saul boues: z dauid oues custodiebant: qñ ad regnū electi sūt. ¶ Item q̄dam gloriant in pulchritudine siue in vestitu corpis. Sed p capillos capitis absolon suspensus interijt. ij. Reg. xviij. in q̄b maxime gloriabat: vel gl'ia ei⁹ fuit. Uñ dr Eccl'i. xj In vestitu ne gloriet⁹. Numq̄d pulchritudo vestis est tua pulchritudo: Nihil p vestē fit tibi: nisi vt celet turpitudo tua: qua tibi nō detrahit turpitudo tua nec addit pulchritudo. Pōt eīn fieri vt plūbū credat argentū eē: z auricalcū putet aurū esse. Sz tū plūbū semp est plumbū: z auricalcū non desinit esse auricalcū. ¶ Notandū ergo ad oīa supradicta q̄ hec mūdana gloria est

¶ Primo vilis z fetida.

¶ Scdo est fragilis z vana.

¶ Tercio est caduca z falsa.

¶ Quarto gloria mundana est misera et ignominiosa.

¶ Primo dico q̄ hec gl'ia mundana est vilis siue fetida: qz nō est i deo nec cum deo. Uñ. j. Mach. ij. dr Gl'ia viri pctōris ster⁹ z vermis est. Hodie exaltat⁹ z cras nō inuenīet: qz cōuers⁹ est in terrā suam: z cogitatio eius perijt. Quid stercore fetidi⁹: z q̄d verme vilius. ¶ Scdo hec mundana gl'ia ē fragilis z vana. sīlis fumo q̄ in principio videt aliq̄d: sed quanto plus ascendit tanto pl⁹ deficit: donec penit⁹ euanescit. Quid rose pulchri⁹, z pruina q̄d albi⁹, sed dū pulchra sūt: tacti solis radio euanescūt Uñ etiā mundana gloria flori est comparata: q̄ cum valde pulcra z odorifer⁹ sit: ad modicū ventū fit pestilens z euanescit: z odorem z pulchritudinē pdit. Et de hoc habet Esaie. xl. Omnis caro fenū z omnis gloria est tāq̄ flos feni. Job. xiij. Homo natus de muliere brevi viuens tē pozez ē. vsq̄ pmanet. Expone hic p singula verba: z etiam sint in alijs sermonib⁹ diligenter exposita. ¶ Tercio gloria mundana est caduca z falsa. quia q̄ promittit homini non tribuit. Et tunc maxime deficit: qñ summe egēs homo exist it. qñ homo indigeret auxilio: sicut in morte: sz tūc maxime inuenit se mundana gl'ia derelictū. pſ. Ne timueris cū dives factus fuerit hō z cū multiplicata fuerit gl'ia dom⁹ ei⁹ Qñ cū interierit nō sumet oia: nec descēdet cū eo gloria eius. Val⁹ amicus est q̄ in vita existit z in morte deficit. ¶ Quarto mundana gl'ia est misera z ignominiosa. Nā Osee. iij. dr. Gl'iam eor in ignominiā cōmutabo Et apl's ad philip. iij. Multi ambulant quos sepe dicebam vobis: nunc aūt z flens dico: inimicos crucis xp̄i. quor deus venter est: z gl'ia in confusione ipor: qui terrena sapiunt. Non est bonus cib⁹ qui generat ventri dolorem: nec bona gl'ia que cedit in animē confusionem.

Secundo est alia gloria que dicit spūalis: q̄ nō est hois exterioris. Et hec consistit in quattuor.

¶ Primo in cōscie puritate.

¶ Scdo in recta animi voluntate.

¶ Tercio i mentis z corpis integritate

¶ Quarto in cognoscendo propriam vilitatem.

¶ Dico q̄ gloria spiritualis primo cōsistit in conscientie puritate. Nam pulchrum est aurum cum est purū. Nonne lux gloriosa est ima tenebris separata est? Sic z anima est multa letitia z gloria plena: cum est ab omni culpa diuisa. nullo malo permixta. sed est luminosa: pura et pulchra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vñ ōr.ij. Lo.j. Gl'ia nostra hec ē testimoniū ꝓscīēcie nostre ¶ Scōo gloria spūalis cōsistit in recta animi volūtate. Cū ei cor sit oim membroꝝ ꝑncipiū z motor z vite ceteris membris impssiuū: si cor fuerit rectū nihil erit in corde tortuosum. Sic est ex pte anime cū voluntas q̄ in regno anie dñat: si ipsa fuerit recta recta erunt et cetera membra: z tōo digna gloria. Ps. Letamini in dño z exultate iusti: z gl'iamini omnes recti corde. ¶ Tercio gloria spiritualis cōsistit in mentis z corporis integritate. Magnā em̄ gl'iam z inauditā leticiā generat virtus q̄z bominis mundicia. Inter oīa em̄ colores principalis est albedo: z oim colorū pulchritudo. Vñ null⁹ color bene pingit nisi ei alb⁹ color substernat. Vñ ōr Esa.xxxv. Gl'a libani data est Liban⁹ candidatō interptat. z signat mentis z carnis mūdiciā: in qua magna ꝓsistit bois gl'ia. ¶ Quarto gloria spūalis consistit in cognoscendo ꝓriam vilitatem. vt sz hō cogitet de q̄ materia generat⁹: q̄ cibo in ventre nutrit⁹: cuz q̄ veste nat⁹: quib⁹ malis expositus: ad quē finē ex necessitate sit ventur⁹. Vñ ex hac cōsideratiōe ꝓpheta dicebat. Gl'iam meā in puluerem deducā. Vñ.ij. Reg.vj. Cū rex dauid ex hac humili cōsideratiōe gl'ia sespoliasset corā archa dñi: z psalleret. despexit euz ex supbia vxor sua: dixitq̄z ad eū. Quā gloriosus fuit hodie rex isrl. discooperiens se añ ancillas seruorū suoꝝ: z nudat⁹ est quasi vn⁹ ex scurris. Cui rex hūilis ait. Coram dño q̄ elegit me: plusq̄z patrē tuum: z ludā z vilio. ñam plusq̄z factus sum: z ero humilis in oculis meis: z coraz ancillis de quib⁹ locuta es: gloriosior apparebo.

Tercio et vltimo ē gloria q̄ ōr eternalis: z est gl'a illa q̄ ē omniū desideriorū finis. Et in quattuor ꝓprie consistit

¶ Primo in leta societate sanctoꝝ.
¶ Scōo i plena oim bonoꝝ satietate
¶ Tercio in apta bonorum omnium ꝓpalatione.
¶ Quarto in dei suauissima visione.

¶ Primo dico q̄ gl'ia illa que ōr eternalis consistit in leta sctōꝝ societate. Et q̄d dulcius esse potest q̄z esse cōsortem sctōꝝ tantoꝝ cū xp̄o regnantiuz. O mira societas: z p̄ dulcis ex societate suauitas: videre tot sctōꝝ milia q̄ omnes sunt reges z purpura vestiti: dyademate coronati. sup̄ solē bñ luminosi: oīmib⁹ bonis pleni: z deo sibimi. Vñ ōr in ps. Exultabunt sancti i gloria. Et q̄d mirū. Miro mō gaudent amicule simul iuncte. Nā z colūbe gaudent z grues si a societate errauerint: q̄n cōsocias suas inuenerint. Gaudent mirabiliter boies cū sint securi cum amicis. Ergo quantū ē gaudiū: immo nec vlla lingua narrandū tantā videre multitudinē amicoꝝ: ꝑfecta charitate se amātiū: z bonū omniū sicut suū optantiū. ¶ Scōo gl'ia eternalis consistit in plena omniū bonoꝝ satietate. In hac em̄ vita sp̄ scientiꝰ pficiꝰ volum⁹ z nunq̄z q̄d cupim⁹ obtinem⁹: quin quantūcunq̄z intelligendo discam⁹ vel pficiam⁹ sp̄ super est q̄d queram⁹. Unde q̄dā phūs cuz ad mortē venisset: dixit se solū de morte dolere: quia tunc incipiebat discere ¶ Alius phūs requisit⁹ vbi esset terminus sciētie. Ubi inquit z vite. Iteꝝ tante capacitatis volūtas būana existit: vt oīmib⁹ bonis satiari nō possit. Vñ tot⁹ mūd⁹ alexandro nō sufficit.

Nec Neroni regnū suuz vnq̄z potuit esse sufficiens q̄d possedit. Ergo quāta est gl'ia illa: q̄ sic intellectū consummat: z affectū satiat vt nihil q̄z q̄d possideat q̄rat: sed oino contentus existat. Ps. Satiabor cum apparuerit gl'ia tua. ¶ Tercia gl'ia eternalis consistit in oim bonoꝝ revelatōne: q̄z nihil ibi boī occultabit. Vñ debet esse ꝑfect⁹ cuz nihil ei occultet. saltē si debeat esse beatus. sed ei oia in publico exponunt. Bonū em̄ desideratū visū letificat: sz diu expectatū valde affligit aniam et corp⁹. aliq̄n sanū facit egrū. ¶ Exemplū de Amon filio dauid q̄ ꝓpter thamar desiderū egrotauit: q̄z ei⁹ cōcubitu frui nō potuit. ij. Reg. xiij. Sil'z rex Achab egrotauit q̄z ei Naboth vineā dare renuit. iij. Reg. xxj. Lege ei⁹ hystorias si eas mente nescias. Ergo nō altissimā gloriā illam iudicas: vbi oīm e desiderū erit ad libitū cupienti expositū. Et ꝓterea dicebat apl's ad Rom. viij. Nō sunt cōdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā gl'iam q̄ revelabit in nobis. Non delectat pictura q̄ntūcū pulcra q̄z diu fuerit velata. sz soluz post q̄z fuerit revelata. ¶ Scōo gl'ia eternalis cōsistit in aperta visiōe. Omnia alia mundi bona: oīa q̄z celestia nō sufficerent nobis data: z nobis exposita: nisi videam⁹ diuinā cētiam. Vñ quidā phūs platonic⁹ dic. Quam delicata est diuina visio: tanto amore dignissima: vt q̄cq̄d bō possideat: illa nō habita: nō facit boiem beatū sed miserū. Ergo summe beati erim⁹: q̄z deū in seipo videbim⁹. Esaie xl. Revelabit gl'ia dñi z videbit oīs caro q̄ os dñi locutū est. Fugiamus ergo gl'iam tp̄alē z ampleremur nūc gl'iaz spūalē: vt tandē veniam⁹ ad gloriā eternalē. Quā cōcedat ipe nob⁹ tē

De vno martire sermo secund⁹: z in ordine decimus q̄rtus

Loria et honore

g coronasti cū dñe: Ps. viij. Scribit. j. Reg. ij. q̄ dñs dixit ad hely sacerdotē. Quare magis honorasti filios tuos q̄z me. Locutus sum em̄ vt dom⁹ tua ministraret corā me vsq̄z in sempiternū. Nūc aūt absit boc a me: sed q̄cūq̄z glorificauerit me gl'orificabo eū: qui aūt me cōtemnunt ignobiles erūt. Quia hic sanct⁹ martir quoadusq̄z vixit: deū honorauit: iō iurta q̄d dñs Hely ꝓmisit: ipm deus gl'iosum effecit. Qui vnq̄z reges: qui ꝑncipes: q̄ barones aut nobiles: sic a mundo honorauit vt martires. imo vt martiꝝ crura. Maior longe honor exhibet stephano siue Laurētio: q̄z alexandro siue apostate Juliano. Bene g̃ dictū est. Gl'a z honore ꝛc. Triaverbū p̄dictū notabilit ponit. Quia de⁹ martirē gl'ificauit q̄ntū ad seip̄m: honorauit q̄ntū ad ꝓmū. sz coronauit q̄ntū ad p̄miū siue regnū. ¶ Vñ primū respicit ꝓpriuz bonum interius. ¶ Scōm primi devotionē exterius. ¶ Terciū glorie bonū supr⁹. ¶ Notand q̄ primo bonū interi⁹ q̄ fuit in anio: cū ōr. Gl'ia. Nā gl'ia nr̄a hec est testimoniū cōscie nr̄e. ¶ Notand scōo bonū exteri⁹. quo venerabilis fact⁹ est primo cū addit. Et honore. Magn⁹ honor q̄n tota eccl'ia ip̄m extollit laudib⁹ et officijs venerat. ¶ Notand tercio bonū supr⁹: quo incedit coronat⁹ in regno cum subdit: coronasti eum. Uerū q̄a de gl'ia: supiori se ne habundantissime dictū est. Et honor sanctitatis patens est omnib⁹: Quia sicut ōr bester. vj. Sic honorabit quēcunq̄z rex voluerit honorare. Nūc de sola coro.

Universidad de Deusto
Biblioteca

natione dicendū est: q̄ intra se bonō / norem ⁊ gl'iam cōtinet: vt sequens p/ cessus ostendit. ¶ Est ḡ notandum q̄ bunc martirē dñs cozonauit hic

¶ Primo ip̄m eternaliter ꝛelegendo.
¶ Scōo ip̄m psonalit̄ redimendo.
¶ Tercio ip̄m fortiter defendendo
¶ Quarto ip̄m fidelit̄ cōsummādo.
¶ Primū fuit op⁹ intensissime boni/ tatis. ¶ Scōm fuit op⁹ ardentissime charitatis. ¶ Terciū fuit op⁹ altissi/ me ptātis. ¶ Quartū fuit op⁹ inesti/ mabilis largitatis.

Dico igit̄ primo q̄ de

us hunc martirē cozonauit añ secula eū eligendo ex sua immensissima bo/ nitate. Que em̄ bonitas maioꝛ erco/ gitari pōt: q̄z hoiem (nullo merito p̄/ cedente) ad summū bonū ptic̄pandū eligere. Magna hodie bonitas repu/ tat̄ si alic̄s dñs retribuit p̄ merito. ⁊ sic remunerat eū q̄ meruit. Ergo q̄n/ ta est bonitas illa: q̄ absq̄z vllis meri/ tis omnino: ad summū bonū ordina/ uit hoiem. Unde hac cozonatiōe pōt accipi illud Esa. lxij. Eris cozona do/ mini in manu dñi. Jō dicit in manu dñi: qz soli⁹ dei bonitas ē: vt null'pce/ dētibꝫ meritꝫ ad tātā cozonā bō electꝰ sit. Q̄ntū tenenꝫ deū laudare: deuz amare: deuz p̄dicare: q̄ ad hoc vocati sumꝫ: vt deū agnoscant vt xp̄iani fiāt. ⁊ cū sarracenis ⁊ alijs multis in erro/ re nō p̄maneant. Sz ve talibꝫ si deuz cognoscūt sed nō vt deū honorant. De talibꝫ dr ad Rom. j. Cū cognouissent deū: nō sicut deū glorificauerūt: ⁊ gra/ tias egerunt: sz euanuerūt in cogitati/ onibꝫ suis: ⁊ obscuratuz est insipiens cor eoꝝ. Dicentes em̄ se sapientes esse stulti facti sunt. Et Eccli. j. Qui addit sciam: addit dolorē: qz quanto plura

scim⁹ deū meli⁹ nouerim⁹: tanto ma/ gis ei obligati sum⁹: ⁊ nō seruientes ei magis puniendi sum⁹. Unde nō ser/ uientes deo xp̄iani: pli⁹ q̄z sarraceni ⁊ pagani: puniēdi sunt. ¶ Un̄ exemplū de beato Wacharto legim⁹. Qui cū in deserto caput mortui inuenisset: q̄/ fuit q̄s fuisset. Cui miraculose respō/ dit. Pagan⁹ fui: idoloꝝ sacerdos. Cū q̄z q̄reret vbi esset: ait. in inferno. Cūq̄z q̄reret: sunt aliqui ibi re ꝓfundiores Ait. Sub nobis adhuc sunt iudei: et sub iudeis xp̄iani mali: q̄ cū deum co/ gnouissent: ei tm̄ fuire noluerūt. Nec est hoc mirandū. qz supponam⁹: gra/ tia exempli: q̄ aliqui duo sint vni⁹ dñi serui: sed ei nō seruiant: tm̄ vn⁹ eoꝝ dñm suū eū esse sciat, alter vo nesciat Requisit⁹ ḡ p̄m⁹ a dño: quare ei non seruiat: dicit. Scio te esse dñm meuz sed nolo tibi subesse: nec volo tibi ser/ uire. Alter vo req̄situs quare non ser uiat: ait. Si te dñm meū esse crederē vtiq̄z tibi seruirē: sed tō tibi nō seruio: qz illud ignoro. Quis istoꝝ magꝭ of/ fendit? Nonne p̄m⁹ q̄ cognoscat ⁊ cō/ temnit? Ergo fratres nō sim⁹ ingrati dō ad hoc electi, vt sim⁹ xp̄iani. qō ma/ ximū donū est.

Secundo deus cozo

nauit būc martirē ꝭsanctū: ip̄m plena liter redimendo. Nā cozona a deo no bis parata: erat pcis engentibꝫ pdi ta: nullis vnq̄z mundanis meritis re/ parāda Un̄ plorabat Jeremias Tre noꝝ. v. dicens. Cecidit cozona capitꝭ nr̄i: ve nobis: qz peccauim⁹. Quis ḡ p̄dideram⁹ nec nr̄is operibꝫ reinue/ nire poteram⁹, venit saluator ⁊ arden tissima charitate cozonā repauit lap sam: dū p nobis spineā cozonā portauit. Erat em̄ spineā cozonā portans:

fic̄ dr Job. xix. O cozona veneranda. O cozona cotis affectibꝫ amplexāda: q̄ nr̄a cozona p̄dita: ē reperta. Un̄ ad hanc lacrimabilibꝫ oculis intuendā imitamur. Cantic. iij. Exite filie ir'm ⁊ videte regē salomonē in dyadema/ te: quo cozonauit eū mat̄ sua. Quis fuit iste salomon rer pacific⁹? nisi rp̄s Que est hec mater sua: nisi synagoga Nā ex iudeis sm̄ carnē est. Hec ḡ co/ ronauit eū dū cozonā spineā illi impo suit. Videam⁹ ḡ hunc regē spinis co/ ronatū, ⁊ ip̄i⁹ ad nos cōsiderem⁹ affe/ ctū. Quis em̄ tam dur⁹ vt si videat re demptorē suū tā piū: nō diligit? Sed plorans Bern̄. dicit. O durit̄ insensa ti filij ade. q̄s non emollit tanta beni/ gnitas: tamq̄z ingens flāma amoris

Tercio cozonauit dñs

hunc martirē ip̄m in temptationibꝫ ⁊ periculis adiuuando. Nā sc̄tus Je/ ronim⁹ dicit. In stadio sum⁹ cōtinue pugnam⁹. Aduersarijs tot⁹ mundus plen⁹ est: ⁊ nos debiles sum⁹. Un̄ nisi cū victoria cozonari debem⁹. Un̄ apl's. ij. ad Thim̄. ij. Nō cozonabitur nisi q̄ legitime certauerit. Et est legit time certare hosti nō cedere, bellū nō tm̄ incipere: nō tm̄ mediare: sz plenaz victoriā obtinere. Un̄ Apo. iij. dr. Te ne q̄ habes: ne alⁱ accipiat cozonā tuā. Quid faciendū? Utiq̄z ad eū est recurrendū: ab eoq̄z contra hostē taz validū est auxiliū postulandū. Jpe em̄ nisi nos iuuare veller ad pugnandū: ⁊ in bello fortiter p̄sistendū: nos non inuitaret: nec p̄miū pugnandi p̄mit/ teret. Sz audi q̄d dicat Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄z ad mortē: ⁊ dabo tibi co/ ronā vite. Cozona victoriꝭ martimis dat̄. Si delectat (sm̄ Grego.) magni tudo p̄mioꝝ nō deterreat certamen laborū. Nōne gaudens laborat agri cola sub spe fructuū Quantū laboꝝt fossatores metallo ꝓ: tanteq̄z possunt venire ad aurū. Quantū mulieres se exercitant circa linū anteq̄z habeant pannū ꝛc. Quis vnq̄z mercatoꝝ dimes esse poterat: si non aliq̄n laborauit? Poeta. Absq̄z labore vir munera ma gna dabunt. Horat⁹ est ex vtilitate la/ boꝝ. Et propterea Apl'us. ij. ad Thi/ moth. vltimo. Cum se dicat pre cete/ ris apostolis laborasse concludit: di/ cens. De reliquo reposita est mihi co/ rona iustic̄ie: quā reddet mihi domi/ nus in illa die iust⁹ iudex. Et dicit co/ rona iustic̄ie, s. dei: non sua: q̄ ex iusti/ cia est certatim a deo p̄missa: ⁊ q̄ ex iu stis laboribꝫ acquisita.

Quarto cozonauit do

min⁹ hunc martirē ip̄m felic̄it cōsum mando: ⁊ in gl'iaz suā assumendo. Ne mo em̄ illic ingredit̄: nisi ibi cozonet̄. ⁊ nisi regnū ꝑpetuū ei tradat̄. Un̄ do minus dicit sponse in Cantic. iij. Ve ni de libano soroꝝ mea spōsa: veni co/ ronaberis. Ubi ergo sunt qui querūt ditari. Ubi sunt qui querunt nobiles fieri. Ubi sunt qui querunt pulchri videri. Ubi sunt qui volunt purpura indui. Ubi sunt qui volunt reges fie/ ri. Veniant ad christum: ⁊ accipiant regnum: ⁊ dyadema perpetuū. Nam per cozonam cū sit figura spērica glo/ ria eterna demonstratur. Sed quere de hoc lat⁹ in sermone sequenti Ro/ gemus ergo dñm ꝛc.

De vno martire sermo

tera⁹, ⁊ in ordine decimusq̄ntus

On cozonabitur

n nisi q̄ legitime certauerit, ij ad Thi. ij. Nemo pugnans cozonari dignus est; si victoriaz pug/

nando nō obtineat Currentib⁹ enim dat brautū non nisi post cursum. Cō/sueuerūt domicelli vsq; ad cingulu; sublimari militie: q̄ prius fortiter ste/cerunt in acie. Nec militi nō pugnan/ti dat donatiuū. Nā olim cum roma/ni mundo dñabant: milites veterani q̄ diu pugnauerūt tradebant quieti; reddebat eis p̄miū ꝑ labore. Hoc ḡ attende ns apl's obseruari in militia spūali dicit. Nemo cozonabit nisi qui legittime certauerit. Est ḡ sensus ꝑm intentionē apl'i. Q̄ ille q̄ legittime cer tauerit cozonabit. Et ꝑm hanc intel/ligentiā ad cōmendationē hui⁹ sancti duo p̄ncipia notari. ¶ Primū est stat⁹ pugne. ¶ Secundū est status victo/rie. ¶ Nam ostendit p̄mo pugna qua apparuit virtuosus in merito. ¶ Se/cundo monstrat victoria: q̄ nūc est tri umphator in premio. ¶ Notat ḡ pu/gna q̄ meruit: cuz ait. Qui legittime certauerit. ¶ Notat victoria q̄ cozona tus incedit: cū addit: nō cozonabitur.

¶ Est ḡ p̄mū de pugna videre aliq̄d: q̄ est preambula ad victoriā. ¶ Notan dum ergo q̄

¶ Primo legittime certare est mun/dum ꝑfecte cōtemnere.

¶ Scōo legittime pugnaret est dya/bolo perfecte resistere.

¶ Tercio legittime pugnaret: est seip/sum ꝑfecte domare: et carnē cogere et spiritui subiicere.

¶ Nā in p̄mo certamine vincit auari cia: ꝑ amorē altissime pauptat⁹. ¶ In secundo certamine subiugat superbia: ꝑ appetitū ꝑprie vilitatis. ¶ In tercio certamine subiug[at] lasciuia: per ap/petitum castitatis.

Dico primo q̄ legitti/me certare est mundo ꝑfecte abrenū/

clare: et nihil in mundo vanū amare. Unū p̄cipit. j. Joh. ij. Nolite diligere mundū: neq; ea q̄ in mundo sūt. Quare hoc? Quia sic dr Jac. iiij. Qui vult amicus esse hui⁹ seculi: inimic⁹ dei cō/stituit. Amicicia enī h⁹ mōi inimica ē deo. Revera magnū certamē et fortet oīa q̄ videm⁹: et q̄b⁹ indigem⁹ ad vitā: cōtemnere. Sz ideo est hoc certamen nob a deo datū: vt pugnādo vincam⁹ et vincendo cozonemur. Gaudēt ei pa/tres: q̄ fortiter pugnāt filij: vt de hoc possint fieri notati. ¶ Unū et de q̄dā ce/sare dr: q̄ sp nouā bella cupiebat: vt quant⁹ eēt cunct⁹ patesceret. Ergo si bellandū esse iudicabāt ꝑ vanā glo/riā et cozonā cito trāsiturā. Quid ē fa/ciendū scīs ꝑ vera glia et cozona ꝑpe tuo duratura? Certe bellandū est con tra mōm et vicia auaricie subiugādū. et paupertatis altissime donū ample/xandū. Unū de hoc certamine p̄t accipi il/lud Sap̄. x. Certamen forte dedit illi vt vinceret. Quis dedit? An domin⁹ dedit martiri huic quē statuit hic ho/norari. Nam et si forte certamen sit ta men facile superat. ¶ Sed q̄d phi/cerint ex puris naturalib⁹ aduertam⁹ q̄ intantū mundū cōtempserūt vt fu/gerēt honores: fugerēt ciuitates: et fuge/rent amenitates. et loca deserta sibi eli gerent. vt philosophari possent. Er/go nō debent fugere xp̄iani ꝑpter ve/rā sapiam: gliam q̄ diuinā: q̄b⁹ illi fece runt ꝑpter sapiam vanam: et famā: glo/riam q̄ mundanam.

Secūdo legittime bel/lare ē hosti fortit resistere: cuiq; nec ad modicū cedere: sed cū solo gladio iu/gulare. Unū. j. Reg. xix. legit de david q̄ cucurrit ad locū certamis. Et seqt ibi quō golīā (q̄ diabolū figurat) non

in arcu aut gladio strauit: sz in nomi/ne dñi ipsum inuasit: et in lapide fun da. i. in saluatore: qui signat in lapide hostem inuasit: et psequentes deiecit. Opus est valde nobis fortiter cū hoc hoste sic potente: sic callido: sic pleno astucia: sic cōtinue inuadēte: nec vn q̄ cessante: nō dormiēte sed omni tpe vi gilante: nō comedēte: sed omni tpe ie/iunante: cōfligere. Unū p̄me Petri. v. Aduersarius vester diabol⁹ tanq̄ leo rugiens circuit querens quē deuore: cui resistite fortes in fide. Itē Jacobi iiij. Resistite diabolo et fugiet a vobis Ibidem. Appropinquate deo et appro pinquabit vobis. Idē est sensus vtri/usq; auctoritatis q̄ bellanduz est: sed de deo nō de p̄prijs viribus ꝓfidēdū. Nā canis q̄n sol⁹ existit lupū fugit: ꝑsente dño et ꝓfortante: lupū inuadit: deiicit et occidit. Non ē nimis timendus ho stis q̄ (vt Damascen⁹ dicit) nō potest vincere nisi volentē.

Tercio legittime bel/lare: est carnē domesticū hostē doma re: et aīe eum subiicere. Magnū certa men mundū contēpnere, maius dia/bolo tā forti resistere: sed maximū est seipsum vincere: et contra se dimicare. Poeta. Crede mihi maius est ꝑtute domare seipsum: q̄b⁹ more sampsonis sternere mille viros. Facile superam⁹ frigus exterius. et calorē quē foris pa timur. sed calorē interius incedentes et nostra opa depascentē: nō nisi mul/tis remedijs superam⁹: sicut patet in fe/bricitantib⁹. Facile curat vuln⁹ si sit in sola carne exterius. sed si pulmo vel aliq̄d vitale mēb⁹ inter⁹ lacerat: vix aut nunq̄ curat. Ergo grauio⁹ est nobis hunc hostē familiarē subiicere q̄ cū alijs certamē inire. Quid ē ergo faciendū. Subtrahenda est ei anno/na: et cōtinue facienda est ei disciplina. Nā q̄n rer aliquā ciuitates obsederit: ꝓmovictualia et aquā ab eis tollit. et sic eos obedire sibi compellit. Equus bene frenat⁹ et cingulis bene strict⁹ et fortiter calcaribus punct⁹: cogit obedi/re sessori. Unde ꝑm illā ꝥam dī Eccl. iiij. Usq; ad mortē certa ꝑ iusticia Et est sensus. Non timeas amore iusticie teip̄m domare: quia meli⁹ est morte vitā finire: q̄n iusticiā dei deserere Qui ergo sic certat in via: completa pugna puenit ad cozonā. Nā post laborem sequitur requies. Unū dī Apocal'. xiiij. Ammodo iā dicit spūs vt requiescāt a laboribus suis. ¶ Et est notandū q̄ in cozona est attendere tria.

¶ Primo preciositatem.

¶ Secundo speciositatem.

¶ Tercio vo interminabilitatem.

Ut sic accipiat p̄ciositas ex parte ma/terie. Speciositas ex parte forme Et interminabilitas ex parte figure. In q̄bus tres notantur dotes anime, scz visio: dilectio: et tentio. Ut speciositas rī deat visioni. Preciositas dilectōni. Et interminabilitas tentioni ¶ Est er go cozonat⁹ hic sctūs cozona p̄ciosa. Cōsueuerūt enī cozone fieri de auro: q̄ō inter metalla ē maxime p̄ciosum. charitatis significatiuū: et donū p̄cio/sissimuz oīm donoꝝ. Unū dī Eccl. xlv. Corona aurea sup caput eius. Tales enī cozone vt sint magis p̄cioset gem/mis preciosis inueniunt ornate. Ps. Posuisti dñe super caput eius cozo/nam de lapide p̄cioso. In quib⁹ omni bus notat preciositas glorie: que erit in amoris cōsumm[ation]e: vt nō sit vl tra aliq̄d adderet: q̄a erunt ibi summe diuitie: et tāte delicie vt officio neque/ant dici lingue. Unū dī Prouer. xiiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Corone sapientū, i. sanctor̄ delicie eorum ¶ Scō est coronat⁹ hic sanctus corona speciosa Quid em̄ illa corona fulgētius: qđ em̄ gēmis fulgentib⁹ inuenīt pulchrius. Igīt speciosa est corona: q̄ est ex auro gēmisq̄ cōpositā. significās illā pulchritudinez summā quā videt aīa btā. Vñ ania q̄libet sctā dicit illud Ysaie. vj. Indumento iusticie circūdedit me et tanq̄ speciosam coronauit me corona. ¶ Tercio coronatus est hic sanct⁹ corona infinita in terminabilitate duratura Spera em̄ (vt docet⁹ phs et ꝓbat ꝑ experientiā) nullo termino ē finita: q̄ nō apparet vbi incipiat nec vbi finiat. post q̄ eius capita sunt conclusa et in circulū sunt redacta. Vñ aliq̄ phi (q̄uis stulte) crediderunt celū esse eternū: quia figura rotundū. In circulo em̄ si dū fit ꝑncipiū videat finis. post q̄ tū factus est tunc ām modo fine et ꝑncipio carebit quia vbi incipiat aut vbi finiatur assignari nō pōt. Cum ergo corona in rotundum sit formata: est figurarū pulcherrima: est figurarū simplicissima: quia vna linea tm̄ cōtenta sit. est figurarū capacissima: nullis angulis coartata: simul etiā est figura p̄fectissima: quia continet in se p̄fectionē senariam: sicut ꝓbat ipsa experientia. Recte eternalis vite carentis ꝑncipio et fine est significativa. Vñ dicit. j. Petri. ij. Pascite q̄ in vobis est gregē: vt percipiat inmarcessibilē. i. interminabilē glorie coronā. Qō em̄ nō marcessit et nō corrūpitur eternū esse cōuincitur. Ad hanc ergo coronā: materia p̄ciosam: forma speciosam et figura eternam p̄ducat nos xp̄s [illegible] dei. Amē.

De vno martyre sermo q̄rtus in ordine vo decimus sext⁹.

Ibi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri ihesu xp̄i Ad galath. vltimo

Ois hō naturaliter appetit beatitudinem sed multi errāt in ea. Nā quidaz cā ponūt in sublimitate potētie. Et tales vel laborāt p̄esse vel p̄sidentibus adherere. Quidā etiā cā ponūt in veritate sciētie. Quidā in generis claritate. Quidaz in corporis speciositate et voluptate. Quidā in gule auiditate. Quidam vo in diuiciarū copiositate Ista ergo oīa attendēs sapiēs ap'lus et hic martyr sanct⁹ cui⁹ hodie festum celebram⁹ refugit cū malis gloriari. et elegit gloriari cū bonis. ¶ Inverbo ergo p̄misso ad martyris bonorē assumpto: maxime notāda sūt duo. Nā docet nos ¶ Primo q̄d in mundo sit respuendū. ¶ Scō q̄d est hominib⁹ appetendū scz saluatoris obprobriuz Dīne em̄ bonū vel est in declinatōne mali: vel in p̄fectu boni. Nā malū declinamus cum gloriā humanā refugimus. Sed in bono p̄ficim⁹: dū p viā crucifixi icedim⁹. ¶ Notat ergo p̄mo q̄d sit nobis fugiēdū: cū dicit. Mihi autē absit gl'iari. ¶ Notat scō q̄d sit eligendū: cū dicit. In cruce dñi nostri ihesu xp̄i. Sed quia q̄ fugiendum sit de humana gloria: sermone p̄mo de vno martyre dixi supra. Nunc solum restat dicere de crucis ignominia.

¶ Est ergo hic notandum q̄ in cruce sūt quattuor brachia. duo recta: et duo trāsuersalia. quattuor virtutes quib⁹ crux spūaliter fert significatiua. Non em̄ electi oēs crucē materialem ascendunt: sed spūalem crucez omnes in se suscipiūt. Crux em̄ materialis potest esse cōmunis bonis et malis. cū etiam dñs crucifixus fuerit cuz latronibus

Sed crux spūalis nō cōuenit nisi spiritualib⁹ et bonis. Quanti em̄ pessimi fuerūt in cruce suspensi? Quāti flagitiosi cū sanctis fuerūt simili pena puniti? Simul in eodem ponunt igne lignum et aurū: lignū exuritur: sed aur̄ purgatur. Sub eadez tribula granū collocat et palea. Sed palea cōminuitur: frumenta purgant. Sub eodē sole ponitur materia solubilis vt cera: et coagulabilis vt lutū: et eodē radio cera soluit quo lutū insp̄issatur. Unde dicit Aug⁹. de ciuitate dei libro scō. Manet dissimilitudo passor̄ i sili tudine passionū. Nec sub eodē tormento est idē virtus et vicius. Nā sicut sub eodē igne aurū rutilat et palea fumat et sub eadē tribula palee minuuntur: frumēta purgant: ita vna et eadē vis irruēs bonos ꝓbat: purgat: et eliquat malos damnat: vastat: et exterminat atq̄ indurat. Ergo magis laudatur crux spūalis que non pōt cōpetere nisi bonis: q̄z materialis q̄ est vtrisq̄ cōmunis. ¶ Notandū ergo q̄ sunt quattuor virtutes crucis brachijs correspondentes. ¶ Nam p̄mo in brachio dextro notat tpantia: q̄ est declinatio ꝓsperor̄. ¶ Scō in brachio sinistro notat patiētia: q̄ est tolerantia aduersorum. ¶ Tercio in brachio supremo notat misēdia q̄ est releuatio miseror̄. ¶ Sed q̄rto in brachio infimo notat būilitas vera q̄ est reuerētia sup̄ior̄.

Dico p̄mo q̄ ad crucem spūalē ferendā tanq̄ brachiū dextrum: necessaria est tpantia q̄ est declinatio ꝓsperorum. Tpantia em̄ contemnit ꝓspera: et est vtutū oim modificatiua sine qua vicium est ois vtus politica. Nec est em̄ virtus sine q̄ ois vtus ē sine modo: q̄si equus sine freno: et asinus sine chamo. Vñ de⁹ creauit oia in modo: nec aliq̄d voluit esse sine modo. Nunq̄z em̄ fecit vnū ꝓtrarior̄ quin faceret alterum: vt sic vnum esset alterius frenum. Ob hāc cām diuersa sunt ānt tpa: vt fiat q̄dā tpis cō rēperantia. Si em̄ sp estas esset calor īmoderat⁹ oia exureret. Et si hyems sp esset: frig⁹ terrā stringēs nihil nasci pmitteret. Ob hāc etiā cām dies sic⁹ cessit nocti: et nox diei. Cōsidera etiā in teipso: q̄ cerebro frigidissimo: cor fortem calorīs suposuit de⁹. Et pulmonē quo tanq̄ quodaz flabello cordis incendiū tpauit. Jn maiori etiā mundo motū celi obuiatōne planetar̄ frenauit: et eius incēdiū ex motu generatum aquis superioribus tpauit. Dicūt etiā sapiētes mūdi: q̄ luna est tanti frigoris causatiua: q̄ oīni mēse hyemē terre adduceret: si calor solis eius efficaciā nō frenaret. ¶ Est g̃ intpantia si ue sit in gula siue in luxuria: nō solum ꝓtra ꝓhibitionē diuinā: sed etiā pcīm ꝓtra naturā. Et h̄ ideo q̄ ipsi⁹ nature est debilitatiua: sicut pz in multis luxuriātib⁹ et nimiū comedentib⁹. quor̄ vita est xp̄i cruci ꝓtraria. in q̄ oīa fuerūt amara: cū isti solū querūt suauia. Vñ illud Phil. iij. Multi ambulant quos sepe dicebā vobis: nūc autem et flens dico inimicos crucis xp̄i: quor̄ deus venter est: et gloria in cōfusione eor̄: qui terrena sapiūt. Quid turpi⁹ quid irrationabili⁹: q̄z habere corp⁹ ex fetida materia generatuz: ex fetida materia nutritū: et ex fetida materia sp plenū ad deuorādū vermib⁹ in fine ꝑparatū nihil vnq̄ de se p̄ducēs nisi fetidū. ¶ Nā et rex [illegible]dā philosophū ad cenā inuitauit. Cunq̄ cenaret philosophus iuxta regē sedens spuere volens: et loca omnia tapetibus sericis

Universidad de Deusto
Biblio

plena videret: simulqz attenderet q barba regis siue mentū totuz ex pinguedine esset vnctū: sup eius mentuz sputū fecit. Cunqz ipm eius famuli occidere vellent: rex prohibuit: et quare fecerit inquisiuit. Cui ille. Cū vndiqz circa me cernerē vbi in locū magis vilez sputū ejicere possem: nullū locū sic fetidū: nec sic vilē vidi sicut illū in quem sputū feci. Tūc rex gule vilitatē considerauit viro sapienti pepercit.

Scdo ad crucē spūalē

ferendū tanqz brachiū sinistrū: est necessaria tollerātia aduersarioz vt qui p tpantiā cōtēpnit mūdi prospera: p tolerantiā portet et toleret aduersa. Ut sicut nō est eleuat⁹ in psperis: ita nullis frangat aduersis. Virtus nobilissima est tolerātia: que inter erectos fluct⁹: et pcellas vndarū ac fortes flaturas ventoz nauē tutā ducit ad portum. Bona nauis fortib⁹ asseribus fabricata: et in altissimo mari et feruido posita: nihil timet in fluctib⁹ nisi terrā. Quia sicut verus patiens nō solū tribulatōes nō fugit: sed etiā appetit, sic sola terrena fugit tanqz currentē nauem impedire suis tumoribus possint: vt sic in tribulationib⁹ bui⁹ maris fortiter psistat. Probatū est certo experimento q nauis fortiuz et velocius saltat in mari turbato qz in mari quieto quia plus hō in tribulationib⁹ proficit qz dum consolatus existit. Nā arboz nucis dū suis fructib⁹ spoliat: quāto fortius pertica verberata fuerit: tāto sequēti anno plures fructus adducit. Quidā aut̄ nimiū delicati sunt similes olive q in collectione fructū non vult vt nux verberari: sed manu vult fruct⁹ suos leuiter colligi. Quāsi verberari ceperis vel feceris: sequēti āno a fructu cessat. Est ergo vt apl's dicit. necessaria patientia et exēplo dñi: contemnenda ois gloria mūdi et ignominia appetēda. Unde dr Heb. xij. Deponentes omne pondus et circumstans pcm̄: p patientiaz curram⁹ ad p̄positum nobis certamē: aspicientes in auctorē fidei: et cōsūmatorē dñm q p̄posito sibi gaudio: sustinuit crucē confusione contēpta. Turpe ē vt miles de bello exeat sanus: si rex vulnerat⁹ incedit et maxime si p militē bellū agat. Bernardus. Bonus miles suas plagas nō sentit: dū benigni ducis vulnera intuetur. Unde sequit in auctoritate premissa. Recogitate eū qui talem sustinuit aduersus seipsum cōtradictionē vt nō deficiatis animis vestris. Quis miles deficit in bello vbi regē suū videre it p se vulneratū. Nunqd p se ē vulneratus ihesus. Nā sicut dicit Esaias lij. Ipse aūt vulnerat⁹ ē p̄pter iniqtates nostras: et attritus est p̄pter scelera nostra. Item et dñs posuit sup eum omniū nostrū iniqtates. Unde Bern. Quid fecisti amātissime dñe. qd commisisti saluator bonet vt sic iudicaret? que causa tua: que noxa tua. Ego sum tui causa doloris: ego culpa tue occisionis: ego passiōis tue liuor: et tui cruciatus labor. Ad hoc ergo ponuntur imagines saluatoris vt dū angustiaris: dū p̄meris: dū tēptatione pulsaris: aspicias xp̄m in ligno p te pēdentem. Apes cm̄ quantūcunqz fagittate resumūt vires: dū viderint suū regem. Ergo non faciet homo qd̄ apeculas viderit facere.

Tercio ad crucē spūalem

ferendā p brachio supmo: accipienda ē: pietas orphanoz: viduarū et omniū miseroz. Unde leo fortissima bestia: pda audax: vngulib⁹ et dentibus armata: homini nō seua ē sz pia. Unde si hoiem obuiū hz in deserto nō soluz eū non leditt: sed eū deducit et viam illi ostendit: nisi fame nimia laborauerit. Vide q̄qz crudelis est bō aial mā/suetū natura, cū nō parcit ei cui seuissima parcit fera. Naz etiā crudelissima lupa bestia infantem quē misera femina p̄iecit: ipa recolligit et lac ei tribuit. Crudelitas cōtra naturā est hominis: sicut ad sensum ptz. Nō em̄ natura sicut ceteris aialib⁹ hoi vngues acutos dedit ad dilaniandū: nec dentes ferratos ad dilacerandū: nec coriua ad pectendū: nec aculeū ad feriēdum. Ergo dū omnis crudelitatis arma ab eo subtraxit: eū debere esse māsuetū natura docuit. Sz arma que natura negauit: hō mlto peiora et magis mortifera suo ingenio adinuenit. et crudeliora bella qz oia bruta gerit. Recordemur q̄ crucis xp̄i: sim⁹ mansueti et pū: vt possim⁹ esse filij matris dei: q̄ est mater tot⁹ bonitatis et pietatis: et regina misericordie digna est appellari. Unde dr Job. xix. Stabat iuxta crucem mater ei⁹ Stabat inqz dolendo: stabat compatiendo: stabat et cōmoriendo doloris et passionis transfossa gladio. Cū ergo ipa sit mater tot⁹ misericordie: soli crudeles ad ei⁹ thronū non habent accedere: qz nec ab eis merenk audire. Quō miam audes petere: cum eam proximis noluisti exhibere. Scias q vera est sniā quā iacobus pfert in sua cano. Jac. ij. Judicium sine misericordia fiet illi q̄ nō facit misz

Quarto ad crucē spiritualē

ferendā p brachio infimo fre unfixoz: est accipienda būilitas: q̄ē respectu superioris. Qñcūqz supra te agi,

taris: tumore erigeris: crucis dñi recorderis. Quis tumor q nō cadit: q̄s mons q nō ruat: si dñm crucifixū attendas. Null⁹ miles est adeo superbus et arrogans: vt supra regē sedē suā collocare psumat. Ergo qd̄ nō audet q̄s facere regi terreno ciuissime morituro tu facis regi summo eternaliē duraturo. Et p̄terea apl's ad phil. ij. Hoc cī sentite in vobis qd̄ et in xp̄o ihesu. q cuz in forma dei esset: humiliauit semetipsum: factus obediens vsqz ad mortē mortē aūt crucis. Ubi dicit Aug. Ecce habes būilitatis exemplū: superbie medicamentū. Quid g̃ hō intumescis qd mortifera pellis extenderis. qd sanies fetida inflaris. Princeps tu⁹ humilis: et tu superbus. Caput est būile: et membrū superbū erit. Monstrū est: cōtra naturā est: vt si celū terre subiicias et sub pedib⁹ caput ponas. Rogem⁹.

De vno martire sermo

quint⁹. et in ordine decim⁹ septim⁹.

Ornitudo et de/

f cor indumentū ei⁹: puerb. vlt. Quanta fuerit fortitudo scr̄p quis poterit explanare vllis vbis. Ergo si iuxta meritū fortitudinis recipiāt a deo mercedē: q̄s p̄mij eoz altitudinē p̄t ad plenū mente cogitare: maiori donari sunt premio q̄z lingua cordis exprimat officio. Ideo in verbo p̄misso notank hic duo.

¶ Prio stat⁹ pugne q̄ diabolo restitit

¶ Scdo stat⁹ corone q̄ coronari promeruit. ¶ Naz p̄mo p pugnā qualis esset apparuit. ¶ Scdo p victoriā vel coronā q̄ p̄mio[illegible] esset innotuit

In pugna fuit a deo pbat⁹: isz post victoriā a deo coronat⁹. ¶ Notank g̃ primo stat⁹ pugne: cū dr. fortitudo et decor indumentū ei⁹. ¶ Notank scdo sta/

Universidad de Deusto
Biblioteca

tus premiꝫ ⁊ coronet cū addit. Et tri/
debit in die nouissimo. Dicit ꝯ forti/
tudo ⁊c. ¶ Est ꝯ notādū q̄ cōtra tres
aduersarios pugnam⁹ ⁊ triplici indi
gem⁹ fortitudine. Nā impugnat nos
mund⁹. Impugnat nos dyabol⁹ et
Impugnat nos ꝓpriū corp⁹. ¶ Mun
dus p vana attrahit: ¶ Dyabol⁹ p al
ta seducit. ¶ Sz corp⁹ p delectabilia
allicit. Indigem⁹ fortitudine: mūdi
diuitias ꝓtemnente. Indigem⁹ ⁊ for
titudine: honores respuente. Indige/
mus ⁊ fortitudie delectabilia fugiēte
¶ Dicam⁹ ꝯ q̄ hic scūs martir. ¶ Pri
mo fortis apparuit ꝓtra mundū: dū
voluntaria pauptate oīa reliquit.
¶ Scō fortior apparuit cōtra dya/
bolū: dū supbos honores: vera būili/
tate nō solum nō appetīt: sed cōtēpsit
¶ Tercō fortissim⁹ apparuit contra se
ipsum: dum ardentissime in mortem
seipm dedit.

Dico primo q̄ noster martir fortis apparuit dū voluntaria pauptate mundū oēm cū flore cōtem psit. O q̄felices q̄ eligunt cū rpo pau
peres esse: ꝓter victū solū ⁊ vestitum:
nihil aliō appetētes. Unde apls. j. Thi
mo. vj. Habentes alimenta (nō dele/
ctamenta) ⁊ q̄bꝫ tegamur (nō q̄bꝫ or/
nemur) his cōtenti sim⁹. Ūñ de mar
tire nostro p̄t dici illud ꝓuerbiorꝫ vlc.
Manū suā misit ad fortia. Misit di/
git q̄ cōgressus hois est contra mun
dū. Et dicit pluraliē fortia: q̄ plura sūt
relinq̄nda q̄ sunt difficilia. Fortitudi/
nis igit̄ est diuitias ⁊ oia vana relin/
quere: ⁊ filios abdicare: ⁊ vxorē relin/
quere: q̄uis cōsentientē. Ūñ in figu/
ra nr̄i martir̄ dr̄ de iuda. ñ. Mach. xij
Uir fortissim⁹ iudas colla. fa. duode
cim mi. dra. argē. misit ieroso. offerri
ea ibi p̄ pcīs mortuor̄. In q̄ notat̄ q̄
fortissim⁹ fuit dū argentū tantū cōtē
psit: ⁊ p mortuis illud obtulit. Sz q̄/
dam ecōtrario pauptatē effugiūt: di/
uitias toto animo q̄runt: nec attēdūt
q̄ tunc sunt maxime vacui: q̄n se cre/
dūt plenos: sed vacui sunt dei dono:
plent pcīs. plent in archa: vacui in cō
scientia: acquirūt pcā: ⁊ pdūt aniam
q̄runt aurū ⁊ acquirūt infernū. Nam
luna q̄n̄ versus terrā dr̄ eē plena: tūc
versus celū est vacua. Et q̄n̄ vsus ter
rā dr̄ esse vacua vel nulla: tūc vers⁹ ce/
lū dr̄ esse tota plena. Et valde rōnabi/
le: q̄ quanto pl⁹ a sole recedit: tanto
versus terrā plena existit: ⁊ pl⁹ vacua
versus celū. Et ecōtrario: q̄nto pl⁹ so/
li appropinquat: tanto vsus terraꝫ se
euacuat: ⁊ vsus celū fortitudinē suaꝫ
augmentat. ita q̄ soli tūc est pfecte cō
iuncta. ⁊ q̄uis ex pte terre sit nulla: ex
pte tñ celi fit tota plena. Sic ⁊ vir san
ctus dū nihil hz in mundo: est diues i
celo. Jero. dicit. In mūdo diuitē ⁊ in
celo esse: nō est possibile. Ūñ dr̄ Ma
thei. vj. Nolite vobis thesaurisare the
sauros in terra. vl̄ in mundo: vbi erū
go ⁊ tinea demolit̄: ⁊ vbi fures effodi
unt ⁊ furant̄. sz thesaurisate vobis the
sauros in celo vbi nec erugo nec tinea
demolit̄ ⁊ vbi fures ñ effodiūt nec fu
rant̄. Ūñ etiā glo. sup cantica cantico
rū loquens de xp̄ianis dicit. Nō est p
fectionis xp̄iane in rpalibꝫ exaltari: sz
potius deprimi. Mali em̄ ꝓ nihil bñt
in celo. ⁊ boni nihil bñt in mundo. sz
sepe gr̄a illi⁹ boni ad qō mendici re/
cordantes: q̄cūd in via cōtingit gau
dent. Ūñ Aug⁹. de ciui. dei. Satelli/
tes voluptatū diuitias appetūt: pau
peres esse nolunt: honoribꝫ inhyant.
Sz nr̄ martir rer̄ esse noluit: honores
detestabat ⁊ oia mala sustinuit.

Secundo martir no/ ster post ꝯ fortis apparuit ꝓtra mun
dū: apparuit fortior cōtra dyabolum
Ista em̄ duo ordinate se bñt: vt prius
quis cōtemnat mundū ꝯ cōtra dya
bolū sumat bellū. Ūñ Greg. Qui ad
fidei agonē venim⁹: luctamē contra
malignos spūs sumim⁹. Nudi autez
cū nudo in hoc mūdo luctari debem⁹
Qui si vestit⁹ q̄squā cū nudo luctat̄:
citius ad terrā deiicit̄: q̄ hz vnde tene
atur. Quid inq̄t sunt terrena: nisi que
dā corporis indumenta. Ergo (inq̄t)
q̄ cōtra dyabolū ad certamen ꝓperat
vestimenta pri⁹ abiciat ne succūbat:
nullas rerū labentiū delectatiōes req̄
rat: ne vñ ad vorum tegit̄ inde ad ca
sum tenea. Būdo sic ꝓtempto: ⁊ hu
militatis fundamento sic accepto: se/
cure congredimur cū hoste maligno
Ūñ ꝑm Jeronimū. Non est timend⁹
hostis: q̄ nō p̄t deiicere nisi volentē.
Ūñ i figura martir̄ nr̄i dr̄: Sap̄. viij.
Et fortis in bello. Humilis em̄ expu
gnauit insurgētes hostes. Quis būc
hostē vnq̄ timeat si veraz būilitatem
teneat. ¶ Nā cū btūs Anthoni⁹ oīs
inimici laqos videret cozā se in terra
expansos dixit ad dñm. Dñe quis p̄t
euadere istos laqueos. ⁊ facta est vox
ad eū dicens. Humil. Et rō est (sicut
Aug⁹. docet) q̄ humilitas boiem deo
pfecte subiicit: deum sibi auxiliatorē
facit: q̄ hostis ignea tela cōtēpnit. Nā
⁊ leo gallum (⁊ maxime si sit alb⁹) ex
pauescit ⁊ fugit: virtute cuiusdam la/
pidis quē in se habet gall⁹. Quid per
leonē intelligim⁹ rugientē: ⁊ homies
devorare volentē: nisi demonē. Quid
per gallum se alis ꝓpriis verberantē
⁊ sepe cantantem: nisi humilez homi
nem se verberibus affligentem: ⁊ deū
continue laudantem: ⁊ intra se viuū
lapididem continentē. Hunc humi/
lem hominē dyabolus supbus sic ti/
met: vt nec ei approximare audeat: dū
q̄ humilitatem virginis ⁊ q̄ humilita
tem sue btissime prolis nouit se dete/
ctum. Semper em̄ puer timet flagel/
lum: ⁊ canis baculū: quo aliq̄n̄ seme/
minit verberatum.

Tercio beat⁹ hic mar/ tir non solum fuit fortis contra mun
dum: aut fortior contra dyabolū: sed
fuit fortissimus cōtra seipm. Dilitti
ei existenti in forti castro: facile est ex
trinsecum hostem abiicere: sed valde
difficile est sibi interiorē hostem supe/
rare. Unde Boet⁹ dicit. Q̄ nulla sit
peior pestis q̄ familiaris inimicus.
Nam ⁊ Sampson q̄ mundū (vt Na/
zare⁹) cōtēpsit ⁊ oīes hostes delecit
carnis fuit passione supat⁹ Judic. xvj
Dicit em̄ p̄bus q̄ difficillimū est hanc
passionem vincere cōsentaneā nature
Unde de viro sancto dicit Proverb.
xxvj. Accinxit fortitudine lumbos su/
os. Unō Grego⁹. Lumbos precin/
gere est carnis luxuriam per carnis
continentiam coartare. Unde dicitur
Canti. iij. in figura viri sancti. Lectu/
lum salomonis seraginta fortes am/
biunt ex fortissimis israel omnes te/
nentes gladium: ⁊ ad bella doctissi/
mi. Et licet sit difficile continere. for/
tius tamen est adhuc exemplo mar/
tyris pro christo animā ponere: ⁊ vi/
tam contemnere quā omnis homo
per naturam appetit conseruare. Un
de iterū Cantico. [illegible]. dr̄. Fortis est
vt mors dilectio. Immo est morti for
tior: dum mortem superat cōtemnē/
do. Et licet hoc sit opus fortissimi.
habet tamen in naturis exemplum.

¶ Nam dyogenes phūs dū se mori videret in nullo dolens: dixit seipm flebile ipaz mortē supare. Apes mori apparent p suo rege. Nā mortuo rege: nolentes se separari a eo sed stant morientes fame. Ergo si sic faciunt p rege apes: a quo nec esse accipiūt: nec p eū viuunt: nec sentiunt. Quid hominiby faciēdū est p summo rege: a quo sunt facti: p quem sunt redempti: z p eis liberandis in mortē se dedit. Qui ergo sic fortis erit superando mundū: vincendo dyabolū: subiugando seipsum: accipiet regnū decoris: z dyadema regni de manu dñi: z sic ridebit in die nouissimo: qñ cū dño erit in paradiso. Quid est aliud paradisus q̄ hyans risus. Unū Luc. vj. ōr. Bti q̄ nūc flebitis qz ridebit̄: z ecōuerso. Ue vobis q̄ nunc ridetis qz plorabitis. Nō est possibile ridere hic z in futuro. Et ideo est necesse hic flere q̄ vult cū domino ridere. Ad hunc risum pducat nos dominus noster z̄c.

De martiribus sermo primꝰ: z in ordine decimusoctauꝰ

Ancti per fidē vicerunt regna: operati sunt iusticiā. adepti sunt repromissiones Hebreoꝝ. xj.

Oīe datū optimū z oīe donū pfectū desursum est descendēs a patre luminū. Jac. j. Cuius dicti rō est: qz oīnis cā quāto plꝰ preest alijs: tanto amplius influit. Unū scribit in libro de causis. q̄ ois cā prima est magis influens in causatū q̄z causa secunda. Exemplū accipe in pontifice summo in archiepo: in epo in archidiacono: in simplici pbro. Exemplū aliud in celo empirreo: cristallino: z sydereo. Item est aliud exemplum in ramis: in arbore. stipite: z radice. qz in his oīnib⁹ posteriora a prioribus recipiunt: immo oia posteriora a p̄maria causa sunt. Quicqd enī est cā causet: est cā causati. Item quāto aliquid est in natura magis in actu magis est influxu. Unū videmꝰ ad sensum q̄ actu calidum: calefacit: z actu luminosum illuminat. ita q̄ maiꝰ magis: z maximū maxime. Quare necessariū est ponendū q̄ a causa simplicissima est omne donū. Cū ḡ fides sit altissimū donū: omniū donoꝝ a deo principiū. ideo esse maximū est ponēdum. Propter qđ etiā est donū maxime virtuosum. ¶ In vbo ḡ pmisso sbtiliter indagato fides describit.

¶ Primo vt donū vtuosum.

¶ Scōo vt donū operosum

¶ Tercio vo vt donū gl'iosum.

Nam qz virtuosum deijcit aduersarium. Scōo qz oposum agit bonum. Tercio qz victoriosum siue glorioſuz obtinet regnū. ¶ Describit ḡ pmo vt virtuosum deijciens sibi cōtrariū. cū ōr. Seti p fidez vicerūt regna. ¶ Secundo describit vt bonuz operosum: agens bonū sibi comodū. cū additur Operati sunt iusticiā. i. bona opera. ¶ Tercio describit vt donū victoriosum: cū subdit: adepti sunt repromissiones. Unū dicit. Sancti p fidez. Ut ergo ea sic ad vnū reducā: qz hec omnia fiunt in fide: de sola fide agenduz est in sermone. ¶ Est ergo hic notandū q̄ cōi z vsitata descriptione fides

¶ Primo intellectꝰ illuminatiua

¶ Scōo est affectus purgativa.

¶ Tercio vo est effectꝰ fortificatiua.

Quid istis melius. qđ anie fructuosius. Omnes em̄ anime potentie vel spectant ad cognitiuā. vel operatiuaz. Ergo dum fidei opus est illuminare intellectum inflammare vel purgare

affectū. z fortificare effectū. eiꝰ est perficere totū animē edificiū.

Bicamꝰ ergo q̄ fides est illuminatiua q̄ntū ad potentiam cognitiuā. Est em̄ fides diuinꝰ radiꝰ anime illuminatiuꝰ. Ipsa ei fides disponit ad lumen summe veritat̄: z eo q̄ animā summe veritati facit adherere stabiliter. Nā certū est quādocūq̄z aliq̄ virtus q̄ influit ab aliq̄ agente z̄ quiete nō figit̄ in recipiēte: caret sua opatione naturali z suo debito fine.

¶ Exemplū accipe in radio solis descendente supra aquā currentē nō quiescentē: sicut ptz in flumine in quo radius nō figit̄ quiete: actio eiꝰ caret debito fine: q̄ est aquā illā calefacere. calefactā rarefacere z subtiliare: z ex ea vapores subtiles attraberet z in vaporem verteret: z sursum eleuare. Ex quo pstat manifestū esse q̄ quis rei disponit ad illuminationē. Unū pbus dicit vij. phisicoꝝ. Ex bō fit sapiens z intelligens anima dū quiescit. Cū ḡ fides animam in deo stabiliter z eā in ipso quietet: disponit ad eternā illūinationē p p̄ñs. Et hec est rō q̄re hereticī sunt totaliter ceci: nec a deo merent illuminari. qa nihil stabilit̄ credūt. Nunq̄ in aliq̄ fide quiescunt: sz nunc vnū: nunc aliud credunt: z se ab vno opposito ad aliud vertunt. Item qñ aliqđ agens plꝰ inuenit in aliquo obiecto de similitudine sua: tanto agit in ipso maiori efficacia. ¶ Exemplū hoc accipe sic. Plꝰ em̄ participat de natura luciditatis tabula deaurata q̄z argentea. z plus deargentata q̄z dealbata. z plus dealbata q̄z que est lignea lenigata. Solaris ergo lux descendens supra oīes codē tpe equaliter. illis oīnib⁹ exposi tis: maiorem generat splendorē supra deauratam q̄z supra aliquā aliā. p̄ maiorem similitudinē quā habet ad ipsam Et idē iudicium est de oīnib⁹ alijs. Cū ergo lux fidei maxime assimilat̄ p̄ri me luci: ad susceptionē illiꝰ summi luminis: maxime intellectuz disponit.

¶ Exemplum hoc habet ad sensum Nam lux solaris dum supra oīnia corpora descendit: in illo corpore efficacius agit z maius lumen in id imp̄mit vbi plus de sua similitudine inuenit Nam splendorē maiorē generat supra aquā q̄z generet supra terrā. z maiorem in aere q̄z supra aquā. ¶ Ad idē est ipsa rō. qz semp meditat̄ supra finales perfectiones: fm q̄ erigunt p̄ambule dispositiones. Et de hoc habet exemplū in arte z natura. In arte est exemplum in medicina pparatiua: z digestiua: z medicina purgatiua. Nam q̄nto melior z artificialior p̄cesserit p̄paratio: tanto op̄fectior et laudabilior inducit purgatio. ¶ Item hoc ip̄m in natura apparet: qz quanto in corpe generando p̄cedit nobilior materie p̄paratio tanto fit forme nobilioris inductio: qz in humano corpore p̄cedit nobilior elementoꝝ complexio q̄z in bruto Et in bruto nobilior q̄z in planta: fm q̄ est nobilior forma inducenda. Ergo maximū ē q̄ q̄nto in p̄fectibili aliquo p̄cedit nobilior p̄paratio: tanto nobilior dat̄ ei perfectio. Cum ergo fides nobilissima p̄paret animā ad illuminationē: dispositiōe nobilissima Et eo ptz q̄ fac̄ de deo credere oia bona sz q̄ est potentissimus: q̄ est sapientissimus: q̄ est summe bonus: et sic de alijs. Unū ōr Luc. xix. q̄ dū q̄dā cecus clamaret ad dominū: tunc dominus dixit ei. Quid vis vt faciā tibi Qui ille. Dñe vt videā. Qui dñs. Re-

Universidad de Deusto
Biblioteca

spice. Fides tua te saluū fecit. i. illuminauit. Ob hanc vtiqz cām apl's dicit Q fides est argumentū. Est (inqt) fides substantia rerū sperandarū argumentū nō apparentiū Hebreo. xj. Cōstat em̄ q argumentū est mentis illuminatiua tm̄: q dubiū vertit in certū. Est ḡ argumentū rō rei dubie faciens fidem. Fm phm. Exemplū de boc habet in hystoria scolastica tpe Nicēni cōcilij. Multi em̄ tūc conuenerant phi: vt fidē impugnarent Inter quos vn⁹ erat cū nemo fideliū eop̄ cōdudere poterat: sed argumenta oia facillime dissoluebat. Tūc q̄dā epūs simplex p̄ra eū cōmot⁹: audientiā petijt Quē cū alij surrexisse vidissent: z valde simplicē eū esse cognoscerent: timere ceperūt: q aliq̄d stultū diceret. Sz ꝓpter sctitatē ei⁹ eximiam: nō ausi eū ꝓhibere fuerūt Tūc ille ait. Dic mihi philosophe. christ⁹ nō docuit nos dyaleticā, sed est fides vera quā nos docuit: quia credim⁹ vnū deū verū esse. et in ihesum xp̄m filiū eius vnicum dñm nr̄m. z sic totū simbolū Dic mihi si sic esse credis. Tūc ille dū ex ore eius fidem audiuit statim illuminat⁹ est: z credidit. z astantibꝫ ait: Quādiu ꝟba audiui: ꝟba p ꝟbis reddidi. Sz qñ diuina virt⁹ accessit: respondere non potui: sed fine illuminat⁹ assensi. ¶ Exemplū ō q̄nquaginta phis illis quos sancta Katherina in ꝟbo fidei cōuertit. Lege hystoriā vt exemplū narres.

Secundo fides est ani

me purgatiua q̄ntū ad potentiā amatiuā. Cui⁹ rō talis est. Nā oīs vt⁹ que in suuz suscepibile efficaciē agit: quicquid sibi in illo cōtrariū inuenit totū ab eo excludit. Exemplū de igne qui dum agit in aerem: humiditatez in eo cōsumit: z siccitatē qualitatem illi contrariā introducit. Ignis etiā dū in ferrū agit: rubiginē z omnē frigiditatez tollit ab eo. z illud sibi facit. Lux etiā dum in aerē agit p̄mo ab eo tenebras sibi cōtrarias tollit: z sic in illū sibi similitudinem suaz introducit. Sic et fides formata: si anie aduenīat ab oīi peccati scoria contraria z ab omnibus erroribꝫ eam purgat: z principio p̄mo eam assimilat. Anima ei est deo sibi ꝓ naturā: nec fit ei dissimilis nisi ꝓ culpā. Sz q̄ dū per fidez culpa excludit. sibi similitudo ei restituit. Et ꝓterea ō Actuū. xv. Fide purificans corda eop̄. Nam ob hāc causam fides ō̄ similis esse calori solis: q: sicut illius calore in vere reuiuiscunt oīa terre nascentia. sic p fidem reuiuiscunt anime mortue. Vñ dicit apl's. q iust⁹ ex fide viuit. Est em̄ fides sicut aurora: que aerem a tenebris purgat: diez inchoat z solem adesse monstrat. Vnde baptism⁹ ō̄ fidei sacramentū: z ē peccatoꝝ oīm purgamentū: z ad statum innocentie restitutiuū: z oīe q̄ tangit subiectū facit esse sctm̄. ¶ Narrat em̄ Aug⁹. q q̄dam matrona cancrum paciebat in mammilla morbū mortalē: z nulla (fm ypocratē) medicina curabilē, imo si q̄s vult ex ea diutius viuere: mittend⁹ est soli nature sine oi medicamie. Cū q̄z illa desperata esset a medic': tad auxiliū diuinū se cōtulit: z ad fontes vbi baptisanī cathecumini ꝓerauit: z ab vno cum de fonte erūt signati se fecit: quā dū baptisatus signauit curata mor fuit. Si ergo tante virtutis est sacramentū fidei quante virtutis est fidei donū.

Tercio fides est effect⁹

fortificatiua. Nam quanto amplius

vigor fundamentate virtutis redundat in aliud: tanto illud robusti⁹ esse facit. Exemplū de virtute cordis: que virtus est omniū membroꝝ radix siue fundamentū. Quare? Q̄ cōsit pl⁹ virtus redūdat in brachio dextro q̄z sinistro. Fort⁹ est dextrū brachiū: et ad pugnandū est magis aptū: sicut z patz ad sensum. Et qua causa (vt dicit phūs) leo primū dextrum pedem mouet in ambulando. Et mulier que pregnans est masculo: subito vocata plus mouet pedē dextrum q̄z sinistrū Sed constat q fides fundamētalis est omniū virtutū prima. Vnde z apostolus ad Hebr. xj. dicit. q est substātia. Quia sicut substātia est accidentium oim fundamentū: sic z fides vrtutum omniū z donoꝝ. Vnō fides assimilatur cuidā gemme que dicit altoria: que in ventriculis dalmatine inuenitur: cuius maxima magnitudo est ad quantitatē fabe. Cui⁹ (ex mgros) virt⁹ est: hoiem in certamine insuperabilem reddere. Facit em̄ hoiem ꝓstantem: z in bello victorem. Quid em̄ fortius q̄z mundum contemnere: sz mūdum fides contemnit. Sicut legit de abraam ad Hebreos. xj. Q fide patriā dereliquit. Et ibidē de Moyse dicit. Fide moyses se negauit filiuz filie pharaonis: magis eligens affligi cū pplo ō̄ q̄z temporalis vite habere iocunditatem. Item q̄d fort⁹ dyabolo Nō est em̄ potestas sup terram q̄ possit ei comparari. Et tm̄: fide vincit. Se cūdū illud. j. Pet. vlti. Aduersarius vester dyabol⁹ tanq̄z leo rugiens circuit querens quē deuoret: cui resiste fortes in fide. Et quantū ad hoc fides est similis cuidam gemme: crisolitus appellate: que lucet vt aurum: z ad modum ignis scintillas emittit. Que gemma in aurum posita: z in sinistro latere portata: est demonū fugatiua: z omnis timoris nocturni expulsiua. Sic fides vera tota est aurea z ad modum ignis inflammatiua: z ideo portata z omnibꝫ sinistris rebꝫ opposita. demonū omniū z periculorum est repulsiua. Item q̄d fort⁹ q̄z subiugare seipsum. sed nonne hoc facit fides. Nonne (sicut ō̄ Hebreo. xj) in fide nō solū obdurauerunt ora leonum. etiam extinxerūt impetū ignis. effugauerunt aciem gladij. conualuerunt de infirmitate. fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum. sed alij extenti sunt non suscipiētes redemptionem. Alij ludibria z verbera experti: insuper z vincula z carceres: lapidati sunt: secti sūt. in occisione gladij mortui sūt: z cetera q̄ ibi sequūtur. Nobilissima virtus z amplexanda totis visceribus aut affectibꝫ que sic intellectum illuminat: sic animaz purgat. sic etiam affectum fortificat. dum mundū contemnit: dyabolo resistit: z seipsum deuincit. Sed quid de illis qui habent fidē dei sz informē que in peccatoribꝫ z demonibꝫ inuenit: quia eos triplex incōueniens sequitur. ¶ Primū q: ordinant ad finē eūdem cū demonibꝫ. Nā constat q̄n aliquod vnū ineſt duobus: ineſt eis fm aliquā dispositionem ꝓem: sicut ptz de ydemptitate nutrimenti in animalibꝫ z plantis. Ergo si fides informis ineſt petōribꝫ z demonibꝫ: hocerit p aliquam dispositionē cōem. Sz q̄ sūt cōsimilis dispositionis ordinant ad cōsimilē finē. Sic ptz in mēbris oibus. Nā q̄ simlis dispositiōis inuenit unt: ad vnū finez ordinant: q: q̄ bñt eandē dispositiōnē in lineament⁹ vegetatiue: sensitiue: z rōnalis ordinantur

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad finem eundū scz ad animā rōnalē. Ergo si homo malꝰ z dyabolꝰ habēt eandē dispositionē in fide: ad eundē finem ordinant: scz ad eternā damnationē. ¶ Scōm incōueniēs est qz magis reprehēsibilis est homo in hac pte q̄ demon. Nam oīe illō est reprehensibile qō nō bz qō debet habere: eo tpe quo bz habere. Nō est aūt dignū reprehensione: si nō bz qō nō debet: vel eo tpe quo nō debet habere. ¶ Exemplū de catulo q̄ z si ante nonū die visū nō habeat: nō tamen ōr cecus cū prꝰ habere nō debeat. Silr z infantulꝰ nō est reprehensione dignꝰ: si non cū dentib⁹ nascat: qz tunc tpis a natura eos habere phibet. Sz tam catulꝰ q̄z infantulus reprehensione digni essent: si iam dicta non haberēt eo tpe quo habere deberent. ¶ Exemplū in arboribus q̄ si sine fructu sint i ianuario: nō merent ex hoc dici infructuose: si tam habeant cū habere teneant. Sz hō est in tpe quo fidem debet habere p dilectionē operantem. Demon aūt nō est in tpe in quo talem fidē habere possit Ergo homo in hac pte reprehensibilior est demone. ¶ Tertiū incōueniens est. qz fides informis timorē dei: z nō amorē bz annexū. Naz timor ad hoc disponit vt homo non accedat sed refugiat ab eo qō timet Sicut ouis naturaliter fugit lupū quē timet. q̄ q̄ si idem informē bz cū deū timeat z non amet: a deo refugit q̄ntū pōtis dū abeo refugit ad aliud accedit. Sicut lapis q̄a sursū descendit: nec̄ario deorsum accedit. Ergo dum ois talis recedit a dei gr̄a: nec̄a o recedit ad infernalem damnationē. Rogem⁹.

De martiribus sermo

secundꝰ: in ordine ꝯo decimusnonꝰ.

Beati q̄ psecutōez

b patiunt ꝓpter iusticiā Matthei. v. Scōm apl'm. ij. Timoth. ij: Nō cozonabit nisi q̄ legittime certauerit. Nā sicut habundāt passiones xpi in nobis. sicz p xpm habūdat cōsolatio nr̄a. Ergo si oēs cozonari z cōsolari cupim⁹: nec cozonari possumus nisi valenter certem⁹. Et cū a dño patiamur. restat vt nō solū passiones patienter sustineam⁹: sz q̄ eas etiā appetam⁹. Nā bonꝰ scolaris amat vigilias: z quasuis afflictiōes vt sapiēs fiat. Nauta q̄uis ei sit periculum: nihilominꝰ tū amat naufragiū: ꝓpē lucruz. Quis vnq̄ absq; labore diues ē poterit. Quis vnq̄ absq; labore dolia vino: z horrea frumēt̄ ipleuit? Quis vnq̄ absq; labore militauit. Militia enī est vita hois sup̄ t̄rā. Job. Et iterū Sicut auis ad volandū: sic hō nascit ad laborandū. Unde z a fletu incipit z p fletū trāsit: z in fletib⁹ vitā finit. Veru passiones nr̄e non sūt meritorie nisi sint volūtarie: immo inuolūtarie q̄ntūcūq; magne oī pmio sūt indigne: q̄a vt volūtarie sē ꝯdigne ecno pmio. sic inuolūtarie sē idigne tali pmio. ¶ In ꝟbo ḡ pmisso sancti martires describūt q̄ntū ad tria. ¶ Prio q̄ntū ad penam ¶ Scōo q̄ntū ad cām. ¶ Tercio q̄ntū ad victoriā. Nā pena ꝓbat. cā ordinat. victoria cozonat. ¶ Prio ḡ martires describunt q̄ntū ad penā tpalem cū ōr. psecutōz patiunt. ¶ Scōo q̄ntū ad cām martirū ordinantē z meritoriū facientē. cū in fine ponit. ꝓpē iusticiā. ¶ Tercio ꝯo q̄ntū ad victoriā eternalit cozonātē: cū ōr. bri. ¶ Dico ḡ primo q̄ notat̄ h pugna siue pena martirū ꝓbatiua: sz q̄ tactū ē supra q̄ sola pena nō ē meritoria nisi assit volūtas

z cā. Ideo prima duo sē sil'r tractanda ¶ Est ergo notandū q̄ voluntas que pene est pfectiua si assit cuz hoc causa iusta: triplici circūstātia dz ee vestita. ¶ Nam ꝓmo debet esse recta. ¶ Scōo debet esse prompta. ¶ Tercio debet esse firma. Nam agens siue patiens nō agit siue patit virtuose nisi habeat rectitudinē in intētione. ꝓmptitudinē in affectōe: fortitudinez in psecutione: vt sit rectitudo respectu causet. ꝓmptitudo respectu pene. z fortitudo respectu pugne.

Dico q̄ requirit̄ ante

oia voluntatis rectitudo respectu cau se vt hō ꝓpter iustam causam sustineat malū pene. Un dicit. j. Petri. ij. Hec est gr̄a si ꝓpter iusticiā dei sustinet quis tristicias patiēs iniuste. Que em̄ gr̄a (inq̄t) si peccātes colaphisati suffertis Sed si bñ facientes patienter sustinetis Hec est gr̄a apud deū. Et ꝓterea dr in eadē epl'a. iij. capi. Nemo vestrum patiat̄ quasi fur z homicida: sed sicut xpianus nō erubescat. Ille aūt xpianus patitur q̄ ꝓpter iustā causam patitur: seu qui iustā cām sequit. Nā ibidē dicit. Xps passus est pro nobis vobis relinquens exemplū vt sequamini vestigia ei⁹. Unde in psona cuiuslibet patientis potest dici illud Job. xiij. Nec passe sunt absq; in iniq̄tate manꝰ mee cū mūdas habeā p̄ces ad deuz. ¶ Est tū hic notanduz q̄ si causa sit iniusta: pōt tū fieri iusta de volūtate accedēte z faciēte de necessitate virtutē. Sicut patet in latrone q̄ cū iustā cām habuerit patiendi: qō fuerat necessariū fecerat voluntariū: dū credidit in xpm: et patibulū mutauit in meritū. Nā oēs penitētes hñt iniustā cām patiēdi: sed iusta ē volūtas penitētēdi: dū punire se volūt: qz deū offenderūt. Ad patiēdū ergo meritorie non sufficit sola pena nec sufficit sola cā nisi assit et volūtas recta: q̄ etiā malā cām vertit in bonā: z tormētū martyriū ē facit. Manasses aūt rex iuda ꝓpter innumerabilia petā sua captꝰ ē: z vsq; ad mortē deductus. Sed dū ad deū rediit: de malo penituit: deū rogauit exaudiri meruit z regno suo restitutꝰ fuit. iij. Reg. xxj. z. ij. Paral'. xxx. ij. Achab q̄ sup̄ reges israel oēs deū offenderat: helyā ꝓphaz ꝓtra se audiuit: timuit: sacco se induit demisso vultu ambulauit: z dū se humiliauit deꝰ sniam quā cōtra eū dixerat pmutauit. iij. Regū. xxj. Dicit em̄ Amb. Nouit dñs mutare sniam si tu noueris emēdare delictū. Nihil enim aliud est pna q̄z voluntaria pena pro peccatis assumpta.

Scōo requirit̄ volun

tatis ꝓmptitudo respectu pene: vt hō cū gaudio patiatur: nō cū murmure oris vel cū tristicia cordis. Un ad Colosen. j. dicebat apl's. Ego paulꝰ gaudeo in passionib⁹ p vobis: z adimpleo q̄ desūt passionū xpi in carne mea p corpore ei⁹ q̄ē ecc'lia. ¶ Exēplū notabile accipe in eleazaro. ij. Mach. vj. Qui gl'iosā mortē magis elegit q̄z odibilē vitā: z volūtatē pibat ad supplicū et pus voluit durissima morte plecti q̄z soluz se simulare carnes porcinas comedere. Lege historiā z eaz deuote narra. Quid tu o xpiane times pati: cū te rex tuꝰ p̄cesserit ad passionē Turpe ē z valde alienū: imo ꝓtra naturā z certū exprimētū ē: vt sub capite dolente mēbr̄a nō doleat: z sub capite vulnerato mēbr̄a nō sentiant: z sub capite moriente mēbr̄a vita nō careat. Quis miles de bello exire p̄sumpserit z nō vo?

Universidad de Deusto
Biblioteca

luerit volūtarie pati: si rex su⁹ ad mortem fuerit vulnerat⁹. Nam ꝛ apecule carnę tā pauce: sanguine nullo: ſz prudentia marime cū suū esse viuere vel sentire nō habeant a rege quę sibi eligunt sponte: ꝛ dicta eis aō dāt sui reges ꝓ ipso tamē mori sunt ꝓpte: ꝛ ipso morīēte ꝓmittūt se mori fame: quę si offendūt vindictā de seipsis sumūt: et vulnere ꝓprio se cōcidunt. Quid ergo debet facere hō ꝙ a suo rege eē ꝛ viuere sentire et intelligere hz a quo nō solū ē ſz tā dura morte redēptus ē. Hoc enī attendētes aplī milites strēnui regis nr̄i ibant gaudētes a cōspectu cōcilij quō digni habiti sunt ꝓ noie ihesu cō, tumelią pati. sicut dī Jacobi. j. Oīme gaudiū existimate fratres cū in tēptationes varias inciderit is.

Tercio ad patiendu⁹

requirit volūtatis fortitudo respectu pugne. vt nullo mō deseraṫ virtus patientie a patiēte. Nā purū aurū ab oi scoria separū: quātūcūqz sit in igne excoctum: nec auget valorē suū: nec minuit pondus suū: sed fit amplius fulgiduz. Adamas enī (vt dī) nō calescit igne vel rūpitur nulla materia sculpit vel figurat. Sepe inuēti sunt virtuq; de fortitudine sua cōfisi nō solū bella nō fugiūt: ſz signis expetūt quib⁹ pūnt. Sic ꝛ vir fortissim⁹ iudas ꝙ similit fa, ctas ē leoni in opib⁹ suis. sicut dī Mathei. ij. capitulo. Nūqz fugit. nūqz fugam hostib⁹ dedit: donec bellādo vitā fortiter finiuit. ¶ Exēplū. ij. Macha. vij. de septē fratrib⁹ matreqz fortissima: ꝙ nō solū m[illegible]ē filioꝝ in patientia tulit: ſz appe[illegible] suis monitis ꝯtrū potuit aiauit. Un apl's patiētes cōfortans dicit ad Hebre. xj. Recordamini pristinos dies in qbus illuminati magnū certamen sustinuistis passionum. Et addit. Nolite amittere confidentią vestrā: q̄ magnaz hz remunerationē. Patiētia enī necessaria ē. Unterū apl's. ij. Choꝝ. iiij. In oīnib⁹ tribulationem patimur: sed nō angustiamur: pśecutionē patimur sed nō derelinq̄mur. humiliamur ꝛ nō confundimur. deijcimur sed nō perimur. Sed diligēter hic notādū ꝙ hāc patiētią et fortitudinē dat impśsa memoria dñi, ce passionis. Un dicitur. j. Petri. iiij. Christo in carne passo ꝛ vos eadē cogitatione armamini. Propter qō ipe dicit Lanti. iiij. Pone me vt signaculum sup cor tuū qz fortis ē vt mors dilectio tua ꝛ dura vt inferus emulatio. Sed proch dolor ꝛ dulore calescit: cā nō est hodie q̄ velit pro dño pati. Nō dico fracturā: nō mutilationē mēbrorum: nō diruptionē ossiū vel suffossionem costarū: sed nec modicū verbum imo nec signū eis cōtrariū. Dicūt enī illud Job. vj. Que ē fortitudo mea vt sustineā: aut quis finis me⁹ vt patienter agā: nec fortitudo lapiduz fortitudo mea. Ue ergo mūdo misero: quia filij eius ꝛ amatores sunt valde potētes ad malum: sed debilissimi sunt ad bonū. Sed attende qō dī Sapie. vj. Potētes inq̄t potēter tormēta patientur. ¶ Exēplū de diuite epulone Luce xv. q̄ dicebat. Cruciorꝝ in hac flāma. O verez tāto posse plāgenda felicitas: q̄ cū sit breuis ꝛ momētanea: eterna tamen cōpensanda cū pena. Patiamur ergo exemplo martyrum voluntate prompta: recta: ꝛ firma: quia si sic sustinēt penam ad eternā ducendi sunt gloriā. Un dicit. Beati qui pśecutionem patiunt ꝓpter iusticiā. Quis enī totis affectib⁹ appetit esse beat⁹. Sed q̄d est beatitudo nisi bonoꝝ oīm plenitudo. Ergo dū beatitudo obtinetur oēs appetitus humani cōplent: vt nihil aliud appetat. Sed q̄d hoc melio⁹: q̄d cogitari pōt sublimius: q̄d posse, deri pōt aie dulcius. Ergo iuxta dñm Gregoriū. Si delectat mentē magnitudo pmioꝝ: nō deterreat certamē laborum. Nam qui ambulare in vinea dñi nolunt premio digni nō sunt. sed potiꝰ supplicijs sempiternis. Et q̄s sit durū q̄s formidādū ab omnib⁹ bonis excludi: ꝛ malis omnibus sine fine demergi q̄ pōt exprmat. Sed magis roꝰgandū est vt deus nos eripiat ꝛ ad bona sempiterna pducat: qui ꝓ oia secula bñdictus viuit ꝛ regnat. Amen.

De martyrib⁹ sermo

tercius: sed in ordine vicesimus.

Jcut habundant

passiones xpi in nobis: ita ꝓ xpm habundat consolatio nostra. ij. Choꝝ. j. capi. Sic rūdent sci martyres tacite qōni. Posset enī quis quererę. Quō potestis tot mala portare. Peccatores enī (vt öt Bernī) vidēt nr̄as afflictōes: sed nō vidēt nostras internas ꝛsolatōes: que valde multū excedūt passiones. Et ideo sci martyres rūdēt tacite questioni ꝛ dicunt. Sicut habūdant passiones xpi in nobis. sic ꝛ ꝓ xpm habundat consolatio xpi in nobis. In verbo isto duo ostenduntur.

¶ Primo malum passionis externe quo tēporaliter affliguntur.

¶ Scōo bonū cōsolationis interne: quo dulciter consolantur.

Primū carnis est afflictiuuz. Scōm aūt est aie affectiuū. ¶ Notaṫ ergo primo afflictio exterior: qua mala purgātur. ¶ Et notaṫ scōo interna refectio qua gr̄e cumulant. Primū notaṫ: cū dicit Sicut habundāt passiones xpi, sed scōm notaṫ: cū dī. ita ꝓ xpm habūdat cōsolatio nostra. Sed ista ſz afflictio ꝛ cōsolatio simul in vnū sunt tractanda. quia contraria iuxta se posita magis elucescūt. ¶ Est ergo hic notādum q⁹ ideo pūtis tpis malū non est fugiendū: sed patienter ferendū: quia semꝑ ad corporis supplicij sequit mētis gaudiū. si q̄s ꝛsideraꝛ pmiū. Sūt autē passiones voluntarie triplici premio digne. Nam sunt digne

¶ Primo supno aurilio.

¶ Scōo sunt digne supno solacio.

¶ Tercio sunt digne supnali cōsortio siue potius summo bono. Ut sic patiens adiuuet exterius: cōsolet interi⁹: ꝛ in fine coronet superius.

Dico q⁹ passiōes iste

si sunt volūtarie: sunt digne supno auxilio. Est enī dignū ꝛ iustū et rōni cōsentaneū: vt q̄ ꝓpter xpm patiaṫ sentiaṫ xpi aurilių. Quis vnq̄ sperauit i deo ꝛ nō est adiut⁹ ab eo. Nā elephantes dū inter se pugnāt suos adiutores mirabiliter amāt. Quos si vulnerari cōtingat: eos in medio sui ponūt: ꝛ pro viribꝰ defendunt q̄ntū pūt. Nullū est etiā aialiū gen⁹ tā ferū qō illos nō adiuuet: q̄ sibi i aurilių sunt. Mabumeti. sarracenit: ꝛ iudei hoc obseruāt: non autē falsi ꝛ pessimi xpiani. Nā ꝛ apes q̄n apes alterius aluearū inuadunt: si sibi aliquas fauētes inueniunt: eas non solū nō leduntꝰ sed pregunt ꝛ defendunt. Quis enī sic diabolo simil⁹: suos pugnatores nō diligit. Ergo ponere necessariū est inducendū: q⁹ sūmū bonū eos amat: qui pro se bellāt. Sed nō amaret si eos in afflictōnib⁹ nō adiuuaret: cum non desit iuuandi

potentia ꝛ sapia. Ergo maximū est dū pro xpo bellam⁹ q̄ ab ipso quantū ne cesse ē adiuuemur. Vñ di. j. Pet. vlti. Deus aūt oīs gr̄e qui vocauit nos in eternā gloriam in xpo ihesu modicū passos: pficiet: cōsūmabit solidabit q̄ Propter qō dī Heb. ij. In eo autē q̄ passus ē ꝛ tēptat⁹: pōt et ei qui patit auxiliari. Ps. Cū ipso sum in tribulatōne: eripiā eū ꝛ glorificabo eū. Et certum est q̄ adeo ē potēs: vt nemo suoꝝ militū debeat dubitare. Ps. Dñs mihi adiutor: nō timebo q̄d faciat mihi hō. Dñs mihi adiutor: ꝛ ego despiciā inimicos meos. Et in alio loco Dñs illuminatio mea ꝛ salus mea: quē timebo. vsq; ibi. Si cōsistāt aduersum me castra ꝛc. Quis nisi stultus debeat timere auxiliante deo oīpotente. Si sic militē confortat in bellis: pūcia regis dū eius vocē audit cōfortantē: q̄d presentia facit oīpotēs. Nā et ob hanc causam (vt dicit Aug⁹.) martyres poterant capi: poterāt verberari: poterāt deo pmittēte occidi: sed nō poterant vinci. ¶ Exemplū in btō Anthonio beremita: qui vsq; ad mortē a demonib⁹ verberatus: dū adesse sentiret ihm ait Vbi eras dñe iesu. Ait ille. Hic eram anthoni sed volui certamē tuū videre Et quia fideliter certasti: te faciā p totum mundū noiari. Nam ꝛ pisces minores q̄ fugiunt cocodrillus: qui sīgt diabolū inuasorē hoīm: cōfugiunt ad cetum: qui signat xpm vbi reportant defensionis auxiliū.

Scdo passiones iste

patienter portare sunt digne interno solatio. Nunq̄ d⁹ cū sit summe bonus: dulcis ꝛ rectus dū hominē affligit exterius: nō consolat interius. Nā ꝛ ois bon⁹ medicus medicinā amarā gustāti palliat sub aliquo dulci: vt sic ab egro possit sumi. Unde Lbox. vij. dicit apostolus. Repletus consolatione superabundo gaudio: in omni tribulatione mea. Nam cū venissemus macedoniā nullam requiē habuit caro mea: sed omnes tribulationē passi sumus: foris pugne: intus timores: sz qui consolabat humiles: cōsolatus ē ꝛ nos. Unde ꝛ pphera dicit ad deum. Scōm multitudinē dolox meox in corde meo: cōsolationes tue letificauerunt aiam meaz. Ob quā causam et Job. vj. dicebat. Quis mihi dat vt veniat petitio mea: ꝛ quod expecto tribuat mihi deus: ꝛ hoc mihi sit consolatio: vt affligens me dolore: non parcas ¶ Un fuit quidā sanctus pater: q̄ omni anno cōsueuerat infirmari: ꝛ et hoc multū gaudebat: ꝛ deum laudabat. Cunq; vno anno nō fuisset subito infirmatus: cepit fortiter flere ꝛ dicere. Nunc video quia dom⁹ oblitus est mei ꝛc. Cum milites ad beatū blasium venissent capiendū: ille ait. Nā nunc video quia dñs non est oblitus mei. Sentiebant em̄ sancti interius se cōsolari: dum eos cōtingeret foris affligi. Nam iuxta pphete sententiā: dū supbit impius incēdit paup. Quia in patiēte: virtus cuz pfectū habeat opus p flagella exterius apposita excitatur ꝛ excitata aia cōsolat: ꝛ pati pro dño delectat. Nam oīne ctrariū ad pūtiā sui cōtrarij cōcitat: ꝛ fortius opatur. Nā videm⁹ ad sensuz q̄ aqua supfusa calce: statim inardescit: et ignē ferue re facit. Sed et supfuso oleo non fervescit: quia oleum igni contrariū non existit. Item aqua calida in frigido loco fusa citius coagulatur q̄ frigida: quia ad pūtiā caloris frigus fortiꝰ agit. Ignis etiā si aspfus fuerit aqua

fortius incalescit. Quare cuz ferrū in ignē ponit: aqua ignez aspergit: quia cū suū cōtrariū sentit: ferrū fortius incalescit. Ob hāc causam sol maiorem calorē in mari generat: q̄z in terra: q̄a aqua magis q̄z terra est sibi cōtraria. Ex his igit manifeste apparet q̄ patiētia est virtus nobilissima: dū supplicia cōtraria sibi adesse pūtit: ꝛ cōtra ea fortius inualescit. Est em̄ fm Gregoriū opus patiētie oia mala equanimiter ferre: ꝛ contra inferentem nullo dolore moueri.

Tercio tēporales pene patiēter portare: sunt digne supno pmio. Est em̄ diguū: est iustū: et rōni cōsonū: vt corona deb⁹ illi: q̄ nō potuit passionib⁹ superari. Nā victoribus corone reddunt: sed nullus magis victor q̄z q̄ nullo bello superari pōt: sed quāto fortius impugnat tanto viliores inuenitur. Ergo talis a iustissimo rege coronari merebit. Et ꝓterea dī Apocal. ij. Nihil horū timeas q̄ passurus es: sed semp esto fidelis vsq; ad mortē et dabo tibi coronā vite. Quis vnq̄ clipeum: gladiū: arcū cōstanter tenuit q̄ finaliter coronat⁹ nō fuit. Hunq̄z veritas poterit mentiri. Ergo si coronā victoribus pmittit: necesse est vt oīs legit time pugnās coronā p mercede recipiat. Un Luce. xxij. dñs discipulis ait Vos estis q̄ pmansistis mecū in tēptationib⁹ meis: ꝛ ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr̄ meus regnū vt edatis ꝛ bibatis sup mēsam meā in regno meo. Sic ergo sancti penis non poterāt superari: quia maior erat consolatio interior q̄z esset pena exterior Et naturale est q̄ sp̄ qō est minus maiori virtute superatur. Un si modicū aq̄ q̄uis igni cōtrarie in magnū ignē p-

Be martyrib⁹ sermo quartus. ꝛ in ordine vicesimus prim⁹.

On sunt cōdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futuram gloriā que revelabit in nobis Roma. viij. Multa in seipsis cōsiderata sunt valde magna: q̄ alijs cōparata sūt parua siue minima. Nā terra est elemētū mole magnū in se cōsideratū. Cū dicat in libro de ꝓpietatibus elemētoꝝ ꝛ expientia est ꝓbatum sicut in sermonib⁹ dñicalib⁹ est ostensum q̄ terra in circuitu ē. xxiij. miliū miliariū. que si ad celū cōsideret dī sicut punctū. Magnū videt lumē candele in se acceptū dū sic illuminat totam domū: sed ad lumē ipsius solis

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōparatū: quasi dicit eē nullū. Unde si candela q̄ in solis absentia sic tota ē luminosa tā solē tracta videt esse extincta: qz nullius sui luminis est ostē siua. Stelle etiā in se cōsiderate valde sunt luminose. eo q̄ sunt ex luce formate: tñ a lumine solis absorbent: et q̄si nulle nobis apparēt in die. Multa sunt flumina que in se sunt valde magna: vt padus, rodanus, nilus. et talia: mari cōparata sunt quasi nulla Uñ dū ad mare veniūt pdunt nomē Cū ergo ita in omnib⁹ sit inuenire, si creatura pōt tñ creaturā excedere. cū tamē vtraq; sit finite essentie: z limitate potentie. q̄d erit creatū immensissimo summo, bono cōparatū. Et oīs pena est res creata: z limitib⁹ coartata. Sed gloria est res increata z summa: ergo nihil est pena illi glorie cōparata. Sunt enim pene ille in se valde magne: sunt acerbe: dum aīmā exire cogūt a corpore: sed sunt nulle eterne damnato⁹ pene cōparate. Et ideo nō sunt cōdigne: q̄uis valeāt dici digne eterne glorie cōparate. Quid em̄ est punctus ad lineā: quid centrū ad circūferentiā: q̄d vna aque gutta ad omnem occeani aquā. Ergo q̄d est oīs tēporalis pena: glorie ille summe cōparata. Bene ergo loq̄ntes de se martyres nostri dicūt. Non sunt cōdigne passiones hui⁹ tp̄is zc. In quo vtiq; verbo describuntur quantū ad duo.

¶ Primo quātū ad statum altissimi meriti: quo in mūdo tp̄aliter sūt passi

¶ Scō quo ad statū sempiternalis p̄mij: q̄ nūc in celo eternaliter sunt coronati. Est em̄ p̄mū pene inflicte modicitas quā sustu rūt in pugna Sz scōm est glorie iā p̄cepte sublimitas: quā possident in corona. ¶ Primo ergo notat modicitas pene: cū dī. Non sunt cōdigne passiones hui⁹ tēporis.

¶ Scō notat sublimitas gl'ie: eū infert. ad futurā gloriā q̄ revelabitur in nobis. Dicam⁹ ergo oīa simul tractā tes q̄ hec tp̄ales pene a sctis martyribus portate: q̄uis remuneratōe sunt digne: nō tñ sunt condigne illi⁹ summe glorie cōparate triplici ratione.

¶ Primo q: sunt debite: ex parte nr̄i.

¶ Scō q: sunt gratuite: ex parte dei

¶ Tercio q: sunt modice: ex parte sui.

Dico q̄ pene nō sunt

cōdigne: q: sunt debite ex pte nr̄i. Condignitas em̄ ex vtraq; p̄te: equalē ponit dignitatē. Nō em̄ est cōdignitas in penis nr̄is gl'ie cōparatis. Quare: Quia in pctis nascimur: in pctis viuimus. quare penis z afflictionib⁹ digni sum⁹. Uñ dī Ben. xliij. Merito hec patimur q: peccauim⁹ in fratrem nostrū, i. xp̄m. Qui dicit in p̄s. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Quis em̄ est q̄ nō peccet Jacobi. xij. In multis eni offendim⁹ oēs. Rom. iij. Oēs peccauerūt z egēt gr̄a dei. Uñ dicebat sctā illa Judith. viij. Non vlciscamur nos p bis q̄ patimur: sed reputantes pctis nr̄is: b̄ecipsa minora esse supplicia: q̄b⁹ q̄si verberib⁹ dñi corripimur ad emēdationē nō ad p̄ditionem venisse credam⁹. Nunq̄d non bruta filios suos corrigūt si offendūt. Quis hō nisi stulticiā saptat q̄ filiū male agentē nō corrigat. Sed certū est ex iā dictis q̄ oēs pctōres sum⁹. Ergo z iuste pati debemus. Non eni pene nostre condigne sunt eterne glorie. Nunq̄d seruus qui laborare tenet in vinea dñi: et laboze mercedē expectat. Nunquid q̄ reddit debitū: ex hoc expectat p̄miū Nunq̄d qui crimen cōmisit vt mēbrū aliud sit p̄dere dign⁹: expectat p̄miū

dum ei fuerit amputatū. Ergo nō bonitatis est nostre: sed diuine bonitatis si penas remunerat: quas iuste scit nobis esse inflictas. Non sunt ergo condigne passiones hui⁹ tp̄is: sed hoc est ex dei bonitate: q̄ dat nobis patienter z charitatiue portare: vt possit in nob⁹ sua dona remunerare. O bonitas sūma. o pietas inaudita q̄ nobis dat q̄ ipsa remunerat.

Scō nō sūt cōdigne

quia gratuite ex parte dei. Nā q̄ pene sint meritorie iam dictū est: sed q̄ sunt p̄mio digne: hoc solum est bonitatis summe. Uñ dī Phil. ij. Nobis datū est p xp̄m nō solū vt in eū credamus: sed vt pro ipso patiamur. Quis pati posset nisi a deo donū acciperet patiendi. Ipse em̄ pati donat ipse ad patiendū adiuuat ipse coronat. Nullum em̄ amat quē nō corripit. Uñ dī apoc. iij. Ego quos amo arguo castigoq;. Eccl. xij. dī. Quia acceptus eras deo: necesse fuit vt tēptatio pbaret te. Nunq̄d non pbant campsores aurū aut argentum: aut q̄cunq; metallū. Nunq̄d non vasa figuli pbat fornax Nunq̄d nō rex probat suos milites. virū sint veri z fideles. Sicut ergo fornax pbat aurū. luma ferrū. tribula frumentū. cāpsor denariū. sic deus probat tribulationib⁹ iustū virū. Exemplum in Job. Qui licet iustus esset: multis tamē attritus est penis. Uñ dicit Hebr. xij. Flagellat deus oēm filiū quem recipit. Et ideo apostolus ibidem cōcludit. Q̄ si extra disciplinā est: nō est filij sed adulteri. Quid p diuersa vagamur: z diuerticula salutis exquirim⁹. Aut em̄ patiamur z filij sumus: aut si nō patimur: cū adulteris deputabimur. ij. Thimoth. iij. Oēs qui volūt pie viuere in xp̄o: p̄secutionē patiunt. Nōne oportuit pati xp̄m: z ita intrare in gloriā suā. Ergo rege patiente: miles q̄ scit subarbore ergo rege p suā passionē intrāte in suā gloriā miles absq; pena intrabit gloriā alienā. Quō coronā habebit q̄ pugnare cōtēpsit. Quō bellaro: p̄miū intrabit: z regi se p̄tabit: qui in bello nō fuit: nec regi pugnāti z vulnerato astitit: nec eū defendit: sed inē manus cū vulnerātū eū dereliq̄t z fugit. Exēplū de Jacobo z Johāne q̄rentib⁹ regnū Matth. xix. q̄bus ipse ait. Poteritis bibere calicē quē ego bibiturus sum. Glosa ibidē dicit. Sciebat em̄ dñs q̄ passionē eius poterāt imitari: sed hoc dicit vt ipso interrogāte z ipsis respondentib⁹ audiam⁹ oīs: q̄ nullus cum xp̄o regnare p̄t: nisi q̄ passionē eius fuerit imitatus. Quis vnq̄ amico⁹ dei p viā cōsolationis ascēdit Judith viij. Memores ee debem⁹ quō abraā p̄ nr̄ pbatus est: z p multas tribulationes pbat⁹: amic⁹ dei factus est. sic ysaac. sic Jacob zc. ergo nos pctōres alio modo intrabimus.

Tercio passiones no

stre nō sunt condigne: quia sunt p modice ex parte sui: eo q̄ sunt transitorie: affligētes modico tēpore. Nā sicut habetur in legenda sancti andree. Oēs em̄ passiones aut sunt leues: z portari possūt. aut graues z cito animā efficiunt. Quare si pene sunt tremēde: ille vtiq; sunt formidande: que sunt durabiles sine fine. De aut pene sunt parue quia transitorie. et ad momentum durabiles Sapien. ie. iij. capi. Si coram hominibus tormēta passi sunt: spes eo⁹ immortalitate plena est. Et addit. In paucis verati: in multis bo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

bene disponenk.ij. Cho.v. Jd qđ in pñti est mometaneū ⁊ leue tribulatio nibus ⁊c. In quo vbo ostēdit q̄ pene nō sūt incōmēsurabiles glorie. Tum quia leues: tum quia breues: tū quia partiales. Sed gloria hec est magna quia eterna ⁊ imēsa. Et hoc est qđ dī j. Petri.ij. Dodicū oportet nūc cōtristari in varijs tēptationibꝫ vt pbatio fidei vestre multo pciosior sit auro qđ p ignē pbatur. Uñ dī anime afflicte Esaie.liij. Ad punctū ⁊ in modico dereliqui te: ⁊ in miserationibꝫ cōgregabo te. in mometo indignatōis abscondi faciē meā parūper a te. Et in misericordia sempiterna miserabor tui.

¶ Exemplū de btō Anastasio: quē cū vellent cū restibꝫ suffocare: ille cōsiderans penā tā leuē: ⁊ tā velociter trāseū tem: ait ad carnifices. Ego pro christi amore a vobis mēbratim cōcidi optauerā. Uerūtn si hmōi quē vos minamini obitus me cōmanet grās deo meo inerhausras replico: q̄ me suo martyrū participē glorie dignatus ē facere tam paruo supplicio. ¶ Et brā Agatha dicebat. sicut frumētū nō pōt poni in horreum nisi eius teca fuerit fortiter cōculcata in paleis. sic nisi per miseris corpus meū fortiter a carnifi cibus attrectari: nō pōt aīa mea in regnum intrare cum palma martyrij.

¶ Beatus Jgnacius desiderabat nō soluz bestijs ad deuorandū tradi: sed carnē pectinibꝫ ferreis discerpi. costas nudari ⁊ radi: ⁊ oia ossa cōminui: tm vt xp̄m bis supplicijs posset adipisci Sciebat em verū esse q̄ btūs andreas in sua passio tulerat dicēs Tanto regi meo ero ceptior: ⁊ quāto pro eius amore fuero pmanēs in tormentis cōfessor. Sic em deus est pmptior ad miserandū q̄ ad condēnandū. Et iuxta apostolū.j. Cho.x.iij. Unusq̄sq̄ iuxta laborē suū est recepturus: sicut iuxta mensurā peti est plagarū mod⁹ Sic multo fort⁹ quāto labor in penis maior: tanto ⁊ merces sublimior. Ad hāc gloriosā mercedē p̄ducat nos de⁹

De martyrib⁹ sermo quint⁹. sed in ordine vicesimus secūd⁹

Usti autē in pace tuū viuēt Sapie.iij. Quantum bonū sit vita: q̄ exp̄mat lingua carnis? Nā vita est tm bonū q̄ q̄uis celuz sit corpus nobilissimū: ex luce formatū: situ altissimū: ⁊ influentia maximū: q: ois gñationis quodā modo causa ⁊ p̄ncipiū. est tm nobilius q̄cūq̄z viuū inquantū viuū. Uñ tam pbs q̄ doctor eximius Aug⁹. hac sententia pari mente cōcordāt: qđ oīnis substātia viuēs: est substilior nobilior omni substātia nō viuēte. Nā vite nobilitas ex ipso appetitu nature pbat: cū oia viuēntia vt cōseruare possint vitam: oia refugiūt vite cōtraria: ⁊ appetunt vite cōseruatiua. sicut patere pōt ad sensum discurrēti p singula. Unde em quāta cura est humana: ad qđ tanto cibarioz generat: ad qđ vina tam optima: ad qđ tm plurima vestimēta ad qđ tot medicamento generat: nisi vt cōseruari valeat vita. Dagnū bonum est vita: pro qua seruanda tanta cura est natura. Et si tā nobilis ē vita ymo: q̄ nobilis ē vita sūma. Dz si sic amaz vita miserijs plena: qđ est vita oia cōtinēs in se bona: et nulla penis mala. Si etiam sic vita terrena: q̄ cito destruit: qđ est vita beata ꝑpetuo duratura. Ergo si ad hāc vitā venire volumus: nō vltra mori timeam⁹. Justi autē esse laborem⁹. ⁊ ideo iuste dictuz est. Justi autem in perpetuum viuent

¶ In quo verbo ad martirū honorez assumpto notank marie duo. ¶ Primo stat⁹ martirū militantiū ⁊ laborantiū nunc in pugna. ¶ Scōo iusto rū triumphantiū ⁊ gloriantiū tam in corona. Primus stat⁹ cūmulatiu⁹ splē duerūt in via. Scōs stat⁹ susceptiu⁹ existit pmioz: qđb gloriank in patria

¶ Notak q̄ p̄mo stat⁹ meriti quo sūt iusticiā operati. cū dicit Justi. ¶ Secundo notak stat⁹ p̄mij quo sk in gloria cozonati. cū dr. Imperpetuū viuēt

¶ Est ergo circa iusticiā hic notandū q̄ q̄drupler iusticia quā opari debem⁹ sicut sancti martires eā opati sk

¶ Naz primo ē iusticia p quā redim⁹ ad deū celeriter.

¶ Scōo est iusticia p quā exercemur būiliter.

¶ Tercio est iusticia q̄ nos punimus veraciter.

¶ Quarto est iusticia qua seruimus perseueranter.

¶ Prima iusticia est ad deū redeuntiū. Scōa est virorz humiliū. Tercia est veraciter penitentiū. Quarta ē in bono proficientiū.

Dico igit q̄ primo ē iusticia p quā redim⁹ ād deū celerik.

Nemo est q̄ nō peccet. ⁊ humanū est peccare: sed dyabolicuz est sic stare in eo. Et ideo si peccam⁹: ad deū redire studeam⁹. Sic em dr Eccli.xviij. Añ obitū operare iusticiā: q: nō est apud inferos inuenire cibum. q.d. Nunc de pctō penitere: nūc cōfiteri: nunc elyas dare studeam⁹. qz nulla ista possunt esse post mortē: nec tunc est tibū inuenire: quo tuaz famē valeas reparare. Uñ dr in eodē vbi s. Añ mortē bene fac amico tuo: ⁊ fm vires disparges paupi. Quā turpez indecēs est q̄ leo de sua preda faciat elemosinā: ⁊ homo manū stringat p duriciā. cū tñ teneak ex debito facere elemosinā. Non sūt nra superflua frēs: q̄z sunt pauperibꝫ danda: ⁊ tan q̄z sua reddēda. ⁊ tō apellak iusticia: eo q̄ reddit pauperibꝫ sua debita. O q̄z felices q̄ p hac iusticia faciendā: tradunt oēm pecuniam Dī em puer .xlj. Nō ꝑderūt diuitie i die vltiōis: iusticia vo libabit a morte. Uñ dr Thobie.iiij. Ex ība tua fac elemosinā: ⁊ noli auertere faciē tuam ab vllo paupe. Quare? qz si ita fac⁹ vt dr: nō auertek a te faciel dñi. Et addit modū dandi. Quantū ei poter⁹ esto misericors. Si multū tibi fuer⁹ ut habundank tribue. si exiguū etiā impti? re stude. Et addit bu⁹ iusticie causaz Premiū inq̄t bonū tibi thesaurisas i die natiuitatis: q: ab oi pctō elemosina ⁊ a morte liberat: ⁊ nō patiek animā ire in tenebras ⁊c. Berñ. Veniet dies illa in q̄ pl⁹ valebunt opa iusta q̄z marsupia plena. Quid ꝑfuit epulonī sua pecunia. qđ vestimenta purpurea. qđ splendida fercula: cū nullā vellet facere elemosinā. Nā sicut hic fuit absq̄z miscōia: sic tor⁹ ardebit in flamma. Scias q̄ q̄ diuersa vina habuit: q̄ guttā aque habere ñ potuit. O q̄nto cōsultꝰ et melꝰ fecisset si lazarū pauisset: cꝰ auxilio euasisset penas eternas. Hoc em est cōsiliū dñi. Luc. xvj. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cum defecerit⁹ recipiāt vos in eterna tabernacula.

Secunda est iusticia q̄ est deo seruire b liter. Uñ dñs dat nobis exm būlitatis. Mak.iij. Sic decet nos adimpiere oēm iusticiā. id ē humilitatē. Omnē dicit q: est ꝑmuz gen⁹ humilitat⁹. sicut glosa tangit. q̄

bō se subȳcit maiori. ¶ Est scōm ge/nus būilitatis q̄ bō se subȳcit equali. ¶ Et est terciū genꝰ būilitatis q̄ se bō subȳcit minori: sicut xp̄s Iohanni cuz abſeo voluit baptisari. In bis eī̄ tri/bus p̄fecta būilitas z p ꝓ̄ñs p̄fecta iu/sticia monstraꝝ. Nam primū respectu superiorꝭ reddit ex necessitate. Secū dū qō est respectu paris reddit ex cō/gruitate. Sz terciū qō est respectu in/feriorꝭ reddit ex supabūdanti boni/tate. O q̄z meritoriū. O q̄z laude di/gnū se subȳcere boi oīi ꝓter deum. Naz qz sci martires hoc fecerūt: apō deū sublimati sunt. Oīis eī̄ q̄ se hu/miliat exaltabit: z sp iuxta modū in/clinatiōis. Aqua eī̄ quāto ex alto de/scendit: tanto ex pte opposita ascendit Arbor quanto p̄fundꝰ radices in ter/rā figit: tanto ampliꝰ erigit sursū. Uī cucurbita q̄ radices modicas terre in/figit: cito deficit z aresc̄it. Sic superbi qz radices in humili situ nō ponūt ci/tissime ruunt. Nō eī̄ est tutū sed val/de stultū sup arene fundamentū altū ponere vel eleuare palaciū: qz ruit ad modicū aquilonis impulsum. Unde Boeti⁹ docet. Sup būilē saxū domū collocādū: nō sup montē altū vbi foz/tiū ventoꝝ patiaꝝ impulsum. Fiūt eī̄ sepe fulgura in montibꝫ qī quiete sūt valles. Quare superbi sīles sunt fumo: q̄ ascendēdo nō p̄ficit: sed statim eua/nescit. Ps̄. Uidi impiū superaltatū z eleuatū sicut cedrū libani. z transi/ui: z ecce nō erat: q̄siui eū z nō est inuē/tus locus eius.

Tercia est iusticia que

est penitere verac..er. Justū est eī̄ vt q̄ peccat: pniam agat: plangat z gemē/do se puniat: vt deo satisfaciat. Nam z lupꝰ dū de nocte ad ouile vadit: vt a canibꝫ sentiri nō possit, contra/venꝫ tū vadit seu incedit: z plane valde va/dit. Sz si casu pedē ad lapidē p̄cusse/rit z strepitū fecerit: tāq̄ q̄ offenderit in seip̄m: tanq̄ sceleris vltor insurgit: z pedez q̄ in culpa fuit fortiter dente stringit. Ergo si sic se bestia punit que neminē nisi seip̄am offendit q̄d debet facere hō: q̄ diuina mandata ꝓfregit, p̄imū lesit: z seip̄m peccando corru/pit. Est g̃ penitendū veracit̄ cū pecca/mus. Unde Matb. v. Nisi abunda/uerit iusticia vra z̄c. Illi soli exteriori/bus pniam ostendebāt: sz corda ypo/crisi z malicia plena erant. Un dñs Matb. xxiij. assimilat eos sepulcbris exterius dealbatis: sed imundicia in/tus plenis. Uere eī̄ hō: z ñ ficte: dz se p pctō punire: medici more q̄ egroto nō parcit vt sanari possit. Nā vt exem/plis vtar Jeronimi. Putride carnes cauterio curanꝫ z ferro: z venena ser/pentina curanꝫ antidoto. Sicut eī̄ clauꝰ clauo repellit: sic maiori doloz doloze curaꝫ. Tūc eī̄ medicꝰ miseret q̄ nō parcit egritudini vt curet. Tūc eī̄ crudelis esset si p̄ceret: qz eū tunc occideret z nō curaret. Ille g̃ sibi p̄cit q̄ vere iusticiaz de se facit. Et qui fm morbi quantitatē curatiuā medicinē z sanatiuā apponit. Nā sicut ap̄s di/cit. j. Eoz. xj. Si nosmetipos iudica/remꝰ non vtiqz iudicaremur.

Quarta iusticia est q̄

deo seruimꝰ p̄seueranꝫ. Nibil eī̄ va/let pniaz inchoare: z eam vsqz ad me/diū trabere: si nō assit p̄seueraret. Naz z leopardus q̄ q̄n post bestiam curre/re incipit si morā non arripiat gres/sum figit: z nō p̄seueranter post eam vadit: z tunc laborē assumptū z besti/am simul perdit. Quid valet domuz

fundare: et parietes fortes z grossos eri/gere si remaneant sine culmine. Req̄/rit g̃ iusticia vt p̄seuerem⁹ in pnia nec vlla frangamur prorsus iniuria. Un̄ vir sanctus dicit in p̄sona oīm talium Michee. vij. Iram dñi portabo: quia peccaui ei donec iudicet cām meaz: z faciat iudiciū meū: z ducat me in lucez vt videam iusticiā ei⁹. ¶ Sz nota bic diligenter. quia

¶ A iusticia q̄ redim⁹ ad deū velocit̄: alieni sunt mundi potentes

¶ A iusticia q̄ seruimus humilit̄: alieni sunt p̄sumentes.

¶ Et a iusticia q̄ nos punim⁹ veraci/ter: alieni sūt milti iudices z rectōres

¶ Sed a iusticia q̄ nos deo fuim⁹ p̄/seueranꝫ: alieni sunt omnes ad vo/mitū reuertentes.

¶ Dico igit̄ q̄ a iusticia qua cōuerti/mur ad deū velociter alieni sunt mun/di potentes: q: nō solū ad penitentiā nō veniūt: sed venientes despiciūt z cō/temnūt. Si aūt nūc tales attenderēt q̄d i inferno dicturi sūt: q̄n sup se videri/quos deriserūt. Un Sap̄. v. Tūc sta/bunt iusti in magna constātia aduer/sus eos q̄ se angustiauerūt z q̄ abstu/lerunt labores eorū. At illi videntes turbabunt timore borribili: dicētes intra se pniam agentes. Hȳ sunt q̄s aliq̄n babuim⁹ in derisum z in simi/litudinem improperij. Nos insensa/ti vitam illoꝝ estimabam⁹ insaniam z̄c. Ecce quō computati sunt inter fi/lios dei z̄c. Et cōcludent contra seip/sos cōclusionē irrevocabilē dicentes. Ergo nos errauim⁹ a via veritat̄: z et sol intelligentie nō est ortꝰ nobis. Le/ge totā bystoriā in libro Sap̄. v. q̄ a supra modū p̄dicabilis est z pulchra: z ad pniam inductiua. ¶ Scō a iu/sticia q̄ deo fuim⁹ būiles: alieni sūt p̄su/mentes q̄ nolūt esse būiles: sz soluz q̄ alta sunt appetētes. Tales eī̄ dicūt se miseros cū faciūt penitētia. Nec attē/dūt qō ꝺr Ezec. xij. Si cōuerterit se iu/stꝰ a iusticia sua z fecerit iniquitatez: ponā offenduculū coraz eo z nō sit ime/moria iusticie ei⁹ fecit. ¶ Tercio a iu/sticia q̄ nos punim⁹ veracit̄. Deficiūt bodie multi rectores q̄ nec in se iusti/cia agūt nec subditos iuste puniūt. vñ eis ꝺr Sap̄. vj. Audite reges: z intelli/gite: discite iudices finiū terre z̄c. Da/ta est eī̄ vob⁹ potās ab altis. q̄ interro/gabit opa vra: z cogitatōes scrutabit. Qm̄ cū esset⁹ ministri regis ei⁹ nō recte iu/dicastis: legē iusticie: z nō cito appebit vobis: quō iudicium durissimum bis q̄ p̄sunt fiet. Exiguo ei ꝓcedit misericordia sed potentes potenter tormēta patient̄. Lege totā auctatē: qz valde p̄dicabil̄ est z pulchra: z timoris est incussiua. Talibꝫ ei ꝺr Esa. v. Ue q̄ iustificat im/piū p mūeribꝫ: z iusticiā iusti auferūt ab eo. Item cōtra bos ꝺr Esa. j. Quō facta est meretrix fidelis ciuitas iusti/cia habitabit in ea, nūc aūt homici. Pri/cipes tui infideles oēs diligūt munera. sequūt retribu. z̄c. Uide ibiō. ¶ Quarto a iu/sticia q̄ bona agim⁹ p̄seueraī̄: alieni sūt ad vomitū reuertētes: z a bono cadē/tes. Talibꝫ ꝺr Amos. vj. Cōuertistis in amaritudinē iudiciū z fructꝰ iusti/cie in absinthiū. Sic g̃ patz stat⁹ me/riti q̄ sci opati sunt iusticiā in via z̄c.

Secundo principalit̄

vocat stat⁹ p̄mij q̄ sūt in gl̄ia coronati cū ꝺr. imppetuū viuēt. ¶ Est g̃ breuit̄ notandū q̄ est vita nature. de q̄ ꝺr in Gen. j. Insp̄rauit in fa. ei⁹ spir. vite. z fact⁹ est hō in aiam viuentē. ¶ Itē ē vita q̄ ꝺr culpe De q̄ ꝺr illō Rom. viij Si fm carnem vixeritis: moriemini

¶ Item est vita gratie de q̄ dicit apostolus. Uiuo ego: iam nō ego: sed vivit in me xp̄s. ¶ Item vltimo est vita glie, de qua hic agitur. Et hec sola est vita vera.

¶ Prima est vita illuminans

¶ Scōa est vita delectans.

¶ Tercia est vita quietans.

¶ Quarta est vita eternalit̄ durans. Quis hanc vitam nō appetat. q̄s ad eā totis affectib̄ nō aspirat. Quid ei hac melius? q̄d delectabilius? q̄d durabilius. Nam illa vita est mentis illuminativa ad cognitōnē sublimissime veritatis. Est cordis delectativa ꝓp̄ experientiā summe suauitatis. Est summe satiativa ꝓpter copiā vbertat̄ z in bonis sublimib⁹ copositorē. Est tpe ꝓpetuo duratiua ꝓp̄ absentiā defectibilitatis: vel ꝓp̄ p̄sentiā eternitatis

¶ Dico q̄ illa summa z beata vita q̄ ē data martiribus: est anime illuminativa: cōferens certā z verā sciam: eo q̄ veritatis diuine siue sapientie dei est ostensiua. Quid enī sublimius? q̄d dulcius q̄ illū vere cognoscere in quo sūt oēs thesauri sapientie: immo q̄ videre z corde tenere dei sapiam. Nam cōstat z docet in metaphisica q̄ oēs hoies naturaliter scire desiderāt: ob quā cām sensus amam⁹ q: p eos multa discim⁹: q: nō sunt in intellectu que prius nō fuerant in sensu. Uñ ob amorē terrene scientie Demostenes d̄ perijt cū centū z septem annoꝝ esset: nō velle se libenter mori dixit: q: se tūc incipere discere asseruit. Plato in. lxxxj annis d̄bo virit a lectione vnq̄ cessauit. Socrates in [illegible]aginta nouē annis sic doctrinis ins[illegible]cdit q̄ etiā in agone disputauit. Magnū igit̄ bonū est scia pro q̄ sicanxia ē cura humana. Et si talis est ista scia creata: q̄lis est sapientia increata: cui hec cōparata est penit⁹ nulla. z qō hec est: totū est ab illa. Magnū g̃ est bonū q: summū illa vita q̄ divina sapiētia est ꝯgnita. Nā q̄ hoc faciat dñs in Iobe docet dicens Hec est vita eterna vt cognoscāt te verū deū z quē misisti iesum xp̄m. ¶ Secundo illa vita est anime valde delectatiua. Nihil enī est aliud delectatio q̄ cōuenientis cū cōuenienti cōiunctō Quare ocul⁹ delectat in aspectu: colorū, olfact⁹ i ꝓceptiōe odoris. gust⁹ in ꝓceptione saporis: quia conuenit cuz illis: z tanto magis q̄nto vnū cōuenit cum altero magis. Quia magis delectant sensus i medijs q̄ in extremis eo q̄ nimia obiecto⁹ excellentia sensus corrumpit (vt pbūs dicat) Cū enī ania in illa btā vita suo cōuenientissimo rē desiderantissimo sit cōiuncta: tota a delectatōnib⁹ est absorpta. Quid est illud summe delectabile cōiunctū aie. vtiq̄ iesus xp̄s. Uñ apl's. Cū xp̄s appuerit vita vra tūc z vos appebim⁹ cū illo in gl'a. ¶ Tercio illa btā vita est anie quietiua z pacificatiua. q: ē ois appetit⁹ terminativa. Tāte ei capacitat̄ est ania (si ē ꝓbat tpa crpientia) vt nulla res terrena: immo nec vlla creatura possit esse plena: q̄re solo sūmo bono ꝓt ē btā: q: eo solo pficit su⁹ appetit⁹. Uñ ꝓpha dicebat. Notas mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cū vultu tuo: dele. in dex. tua vsq̄ in finē. Et alio loco, Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. apud te est fons vite. Quarto illa vita est duratōne eterna. Quis enī tam valens q̄reret omnia supradicta si essent aliq̄n peritura nisi q̄ doloris ꝓter timor⁹ cēnt possidentib⁹ causativa. Poeta. Nā venit ex sola ꝓsperitate timor vl' dolor. Uñ Boe, dicit, Q̄ infelicissimū genus fortune est fuisse felicem: quia dū felicitatis: facit miseri recordant: multo dolore afficiuntur. Est ergo vt nihil ad beatitudinē desit illa vita eterna. Uñ dī Matthei. xxv. Ibunt hi in supplicium eternū. iusti vo in vitā eternā. Ab hac vita sepati erunt imꝑpetuū mali. boni vo erūt bonis oib⁹ p cōtrariū immersi. Rogem⁹ ergo rē.

De vno cōfessore sermo p̄m⁹. Iz in ordine vicesimusterc⁹.

Eat⁹ vir q̄ suffert
b tēptationē qm̄ cū ꝓbat⁹ fuerit accipiet coronam vite. Jacobi. j. Si vita xp̄iana ſm Jero. est tota militia: pugna z bellū, nulli vertitur in dubiū quin vita oim sctōꝝ etiā cōfessoꝝ sp̄ habuerit cū hoste cōflictū Quid est oim sctōꝝ ꝑuersatio nisi militia z tēptatio. Unde Jero. ad eustochium ait. Quis sine certamine coronatus ē. Respice ad Abel z oēs iustos q̄s sctūs bellū cū hoste non habuerit. Solus inq̄t salomon fuit q̄ in delicijs vixit: z ideo forsitan corruit. Quē diligit dñs corripit: flagellat autē omnē filiū quē recipit. Nonne ergo inq̄t melius est breui tpe dimicare: periculū ferre: arma portare: z lacescere sub lorica: z postea victor gaudere: q̄ in impatientia hore vni⁹ semꝑ care seruire diabolo? Et addit respice iacob quāta ꝓ rachel babēda sustinuit vxore: cui tū dies pauci videbant ob magnitudinē amoris. Nihil enī amanti deū est difficile. Quia ergo hic sanct⁹ toto corde deū amabat. ideo tēptamenta demonis sustinebat: z mun⁹ britudinis attendebat Uñ bene dī de eo. Btūs vir q̄ suffert tēptationē. ¶ Jn q̄ verbo desenbit duplex pfectio. ꝑma est pfectio vie, scōa patrie. Nā pfectio vie militē xp̄i probat. Sz pfectio patrie militē xp̄i pbatū coronat. Prima pfectio cōsistit in pugna. Scōa est ab omni pugna secura. ¶ Notat ꝑmo status pugnetcū dī. Btūs vir q̄ suffert tēptaz ¶ Notat scōo status patrietcū dī. qm̄ cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. Est igit̄ notadū q̄ vir dicit virilitatez z a virtute nomē accipit. eo q̄ admodū virtutis nullus vnq̄ supatur aduersis ¶ Dict⁹ ē aūt hic sctūs vir triplici rōne ¶ Primo p rectā ordinatōnē ad deū. ¶ Scōo p rectā ordinatōnē ad seipm ¶ Tercio vo p rectam ordinationem ad prorimum.

Dico ꝑmo q̄ fuit vir

p rectā ordinationē ad deū. Et hoc q̄, quadrupliciter.

¶ Primo respectu altissime maiestatis: p humilē reuerentiā.

¶ Scōo respectu summe ptātis: per deuotam obedientiā

¶ Tercio respectu sūme et amabilis bonitatis: p verā amicitiā.

¶ Quarto respectu venerabil' veritatis: p purā cōfidentiā. ¶ Dico q̄ b sanctus fuit vir respectu altissime maiestatis p humilē reuerētiā. Si reuerēt boies terrenū regem z mortalē: vtiq̄ ex necessitate nature morituū. quāto ille est reuerēdus q̄ est oim regū dñs z nunq̄ est moritur⁹. Si hunc regem summi angeli veneran⁹ z orant. quid mortalib⁹ faciendū sit insinuant. Uñ Apocal'. iiij. dī. q̄ aialia q̄tuor z xxiiij. seniores ꝓciderūt in facies suas: z adorauerūt dñm. Sil'r de moyse q̄ fuit vir humil' valde dī. Q̄ erat vir magn⁹ (vt ꝓbo. Talib⁹ enī viris sic humilib⁹ z deuotis sua beneficia dep̄impendit. Uñ z moysi dixit. Ostēdā tibi oē bonū. Et david hūilē

Universidad de Deusto
Biblioteca

depost fetantes accepit ꝑ saul supbo z eū regē mstituit. Dixerat em̄ de eo ad samuel. Inueni virū ſm cor meū qui faciet oēs voluntates meas. Si fales prede auis aquilā regē auiū in/ tantū expauescit qō non audet p̄dare ea die qua eā in aere sentit, quāta ad maiestatē diuinam creatricē cunctoꝝ exister̄tiū: est ab oīb⁹ exhibēda reuere/ tia. Sed q̄dā sunt q̄ verecundanť ho die ad eccl̄siā ire: ibi adorare: q̄ tm̄ ad/ ueniente die iudicij: velint: nolint: co/ genť deū adorare: q̄uis tūc eis inuti/ le sit. Ps. Adorabūt eū oēs reges ter re: z oēs gētes seruēt ei. ¶ Scdo fuit vir respectu altissime ptātis: ꝑ deuo/ tam obedientiā. Vñ de eo p̄t dici il/ lud Prouer. xxj. Vir obediēs loquet victorias. Si em̄ xp̄s fili⁹ dei vnicus vsq; ad mortē imperio p̄tis obedivit q̄s vltra deo obedire contēpserit. Si sic ciuitates obediunt potestatib⁹: sic ꝓuincie ducib⁹: si sic regimina suis re gibus: si sic grues z anseres sui agmi nis ductoribus. si sic pulli suis pennis. q̄d est q̄ soli deo regi sūmo nō obedi/ mus. Si deo sic obedīūt celestia cor/ pora: si elemēta: si oīa viuētia: si cele stia agmina. q̄d est q̄ hō solus ꝓter quē factus ē mūdus. z de⁹ est huma/ natus adeo incedit aduersus deum. nec ei obedire dignať. Et ipse ideo di cit eis Prouerb. j. Quia vocaui z re/ nuistis extendi manū meā z nō fuit q̄ aspiceret. despexistis omne consilium meū: z increpatōes meas neglexistis Ego quoq; in interitu vestro ridebo z subsannabo: cū vobis q̄ timebatis euenerit. Quattuor in hac auctorita/ te ponit q̄bus nos ꝑtendit ad se tra/ here. Nā vocatio fit ꝑ exteriorē voca/ tionē. Manus extensio ꝑ beneficio/ rū largitionē. Consilium respicit internā inspirationē. Sed increpatio fit ꝑ fla gellarū imissionē. Qui ergo ad deum nullo modo ꝓuertitur: digne a deo irridet: z petēs misericordiā nō audi tur. ¶ Tercio fuit vir amabilissime ve ritatis ꝑ verā cordis amiciciā. Amāt aīalia z sunt suis benefactoribus valde fideles: sicut leonū: canū: equoꝝ: pro/ bant multa exēpla. Jgiť solus hō rō/ nal' cui plus ꝑ ceteris datū fuit a deo amicus nō erit nec fidē ei seruabit: qz cā būficioꝝ fuit ei⁹. Vñ de hoc facto nr̄o p̄t dici illud Eccl̄i. vij. Vir fideľ multū laudabiť. Multū ideo dicit qz vir inueniť alios esse fideľ. Vñ dicit Matth. xxiij. Quisputas est fidelis seruus z prudēs. Attende hō: attende q̄nta sit fidelitas oīm corpoꝝ supioꝝ ad facienda officia sua. Quāta fideli/ tas aḡrū ad irrigandā terrā: quanta fidelitas terre ad semina mittenda et germina ꝓducēda. Quid deo infide/ lius exist̄it nisi creatura rōnal' cui cun ctis eē fidelior debuit ex acceptis. Sz btūs vir q̄ portat iugū dñi ab adole/ scentia sua, sicut hī Treñ. iij. ¶ Quar to iste sctūs fuit vir respectu reueren/ tissime vitatis ꝑ certā cōfidētiā. Scie bat em̄ scptū esse Jere. xvij. Btūs vir q̄ cōfidit in dño. Et maledict⁹ vir qui cōfidit in hoie. Quare? Quia sol⁹ de⁹ verax ē: oīs aūt hō mēdax. Vñ di Nu meri. xxiij. Non ē de⁹ vt hō vt mentiať nec vt fili⁹ hois vt mutet. Dixit ergo z nō faciet: loquut⁹ est z nō implebit. Ergo si in verace z nō in mēdace con fidendū est: in deo tm̄ z nō in hoie spe randū est. Jtē est alia rō. Non em̄ est hoi ꝓfidēdū in vano sed tm̄ in solido Nunq̄d est stult⁹ trāsiens ꝓfundū flu men habēs lapideū pontē vellet sup pontē vitreū trāsire. Nōne stultus est q̄ positus in periculo: cōfidit in baculo

arundineo totaliter interius ꝓfracto Sed hō est fragilior vitro z vanior ba culo ꝓfracto. ergo nō est ꝓfidendū in eo. Qz si mihi nō credis: audi ꝓphetā. Universa vanitas oīs hō viuēs. Uni uersa vanitas. ideo dicit: qz vanitas oīs in hoie exist̄it magis q̄z in alijs re bus. Quō aūt oīa ꝓter deū sint vana iuuare se nō valentia: quō ergo aliud sust̄ētabit qō in se vanū exist̄it: z se su/ stentare nō p̄t. Nā domus vel arbor dū cadit aliā cadentē sust̄ētabit. z non potius dū vana alteri in ruinā grauior casus efficit. Nunq̄d nō tota die vide mus boues ruere z morte deficere. Er go nō est vllo mō spes ponēda in ho mine: sz in solo stabili creatore. Ps. Bonū ē sperare in dño q̄z sperare in ꝓncipib⁹. Et in alio loco. Nolite cōsi/ dere in ꝓncipib⁹ in filijs hoim in q̄bus non est salus. Sic ergo sctūs iste fuit vir ꝑ rectā ordinationē ad deū.

Scdo fuit vir ſm rectū

ordinē ad seipm. Et hoc q̄druplicit.

¶ Prio ꝑ verā innocētiā quā seruauit.

¶ Secūdo per verā continentiā: qua gulam frenauit.

¶ Tercio ꝑ virginalē mundiciā: qua oēm illicitū actū vitauit.

¶ Quarto ꝙ per spiritualem leticiā qua domino iubilauit.

¶ Dico q̄ fuit vir ꝑ verā vtriusq; ho/ minis innocētiā quā seruauit vt esset innocēs manib⁹ mūdo corde: q̄ non accepit in vano animā suam nec iura uit in dolo ꝓximo suo. In his trib⁹ cō sistit vera innocētia. scz. Si sunt mun da opa. Si mūda sūt corda. Si mū da sunt ꝙba. Quia ergo iste sctūs fuit sic innocēs ideo tot⁹ pulcher fuit. Et signat⁹ fuit in Job primo, c. De q̄ dī q̄ fuit vir simplex rect⁹ ac timens deū: z recedēs a malo. Et de Absolon dicit ibi. Regū. xxiij. q̄ in oīi israel nō erat vir pulchrior illo: qui a planta pedis vsq; ad verticē n̄ erat i eo vlla macula Sed q̄s hodie talis: q̄s nō turpis et fedus. Sed vere adimplerū est illud Esaie. j. cōtra illud qō de Absalon di/ ctū est sup̄. A planta pedis vsq; ad ver ticē nō est vlla sanitas in eo. i. vlla vi/ rilitas ad seruādā inocētiā baptisma lem. Vñ dī Esaie. v. Uidit q̄ nō ē vir. Seruāt byrūdines loca sua mūdant: z apes: z docent pullos ejicere de nidis stercora: z fugiūt oia imūda z fetida. z nō curat hō fedare suā innocētiā et maculare vitā. Ps. Oēs declinaueŕt simul inutiles facti sunt: nō ē q̄ faciat bonū nō est vsq; ad vnū. ¶ Scdo fuit vir p cōtinētiā. Turpe est vt hō amet gulā ꝑ quā de ꝑadiso eiect⁹ ē. Scptū est em̄ Eccl̄i. xxxvij. Lū viro religioso tracta de iusticia. De q̄ iusticia? De ea q̄ est gule punitiua: sbtrabēs supflua tradēs ei oia necessaria. Dñs Esa. xxij Uocabit dñs deus exercituū i die illa ad flet⁹ z ad plāct⁹ ad caluiciuꝝ z ad cingulū sacci: z ecce gaudiuꝝ z leticia. Jugulare arietes: comedere carnes z bibere vinū. Ule q̄ potētes estis ad bi bendū vinū z viri fortes ad sectādum ebrietatē. O q̄nta mala ebrietatem se quunť: dū rō subuertit: dū secreta oīa reuelanť: dū oīa turpia cōmittū: dū rixe et sepe homicidia gīanť. Vñ dī Prouerb. xxiij. Cui tristicia: cui rixe: cui fo ueę: cui sine causa vulnera: cui suffo/ sio oculoꝝ: nōne his q̄ morant in vi/ no z studēt calicib⁹ epotandis. Non ergo z̄c. ¶ Nā nō multi sunt anni cuꝝ esset in roma ser[illegible]s in aula cuiusdaꝝ militis: dū cuꝝ m[illegible]is alijs probaret quis plures biberet calices: septes (vt ferebať) ad[illegible]rat calices potauit. Lūqz

nocte cuz porco ampleratus iacuisset in stabulo: sequenti die cū vellet redire ad ꝓpriaꝫ et cū esset in via oculi eius a capite volauerūt. Est ergo turpe ꝛ reprehensione dignū vt nō abstineat humana gula vbi manēt bruta ieiuna. Nam lupus est animal valde gulosū ꝛ tamdiu famē portat ꝛ si nimiū esurit terrā manducat. Sed hō nō potest portare famē ꝛ famescēs: nō est cōtentus pane sed diuersa fercula vult habere. Nullum est animal ita gulosum qō nō sit contentū vno ferculo carnū nec tamē coctarū: sed hō cui donauit natura os paruū: appetit ferculū ꝛ ferculum. ¶ Tercio fuit vir per virginalem pudicicīā. Nulla maior virilitas qz si hō cōcupiscētias carnales vincat ꝛ continue frenū carni ponat. In cuius figura Actuū. x. Cum discipuli intuerentur dñm in celum ascendentē: duo viri stetērūt iuxta illos in vestibus albis. Quid ꝑ vestimēta alba nisi continentie figurant. color albus virginalis mūdicie ē significatiuus. Quia sicut nullus color picturis apponit cui nō albedo substernat. sic nulla virtus habet omnino cui nō soltez cōiugalis cōtinētia supponit. Unde Gregorius dicit. Qz nec castitas est magna sine opere bono: nec bonū opus est aliqd sine castitate. Opus carnis est actus particule sensualis: ꝛ ideo magis ad bestias qz ad hoīes ꝓtinet. sicut dicit Bernū. Turpe est ꝛ cōtra rationem vt magis actus carnis vigeat in hominibus qz in brutis. Sed mutatus est color optimus: ꝛ obscuratū est aurum quia absqz cōparatione maior est hodie luxuria hominū qz brutoꝝ. Nam bruta ꝓter aliqua pauca habent ad luxuriam certa tēpora: extra que nunqz sunt luxuriantia. imo inē pisces nulla sunt vnqz adulterina connubia. Sed homini ad peccandū nulla sufficiunt tēpora. Nec cōtentus est sua nisi non inueniat extranea scorta. O humana miseria qū nō possunt ad tempus homines seruare. qō tēporibz omnibus seruāt volucres ꝛ apes. Nullis alienis vnqz aliquo tpe se cōmiscētes sed omni tpe continentes. ¶ Quarto fuit vir ꝓter verā cordis leticiā. Dicit enī Prouer. xiij. Qz ex risu cognoscitur vir. Nam risus exterior est hoīm stultoꝝ vane se dissoluentiū. Sed letitia spūalis interior est hoīm pfectorū de solo summo bono gaudentium Eccī. xxx. Non est census sup censum salutis corporis: nō est oblectomentū super cordis gaudiū. Sed mali soluz gaudent in vanis nec delectant in bonis. Quibz dñs dicit Luce. vj. Ue vobis qui ridetis: quia flebitis. Hic est risus qui dolore miscet: et extrema gaudij luctus occupat. Unde querit Job. xxj. Quare impij viuūt: sblevati sunt: cōfortati ꝙ diuitijs semen eoꝝ ꝛc. Et sequitur. Tenent tympanū ꝛ cytharā: gaudēt ad sonitū organi. Sed nūqd impune. Audi quid sequit. Ducūt in bonis dies suos ꝛ in puncto ad infera descendunt.

Tercio hic sanctus fuit

vir ꝑ rectā ordinationē ad proximū. Et hoc quadrupliciter.

¶ Primo ꝑ verā animi compassionē

¶ Scōo per rectā instructionē.

¶ Tercio per maloꝝ tolerantiā.

¶ Quarto ꝑ deuotā ad deū orationē.

¶ Dico ꝙ fuit vir ꝑ verā ad primū cordis cōpassionē. Nōne oīa membra corporis nostri mutuo compatiunt sibi. Sed maior dz eē cōpassio vbi ē maior vnio. Sed maior est vnio membri spūalis ad spūalem qz carnalis ad carnalem. Ergo ꝛ maior cōpassio debet esse inter se. Sed nos sumus membra spūalia xpi: ergo debet hō magis compati fratri suo siue primo qz membrū corporis naturalis compatiatur membro naturali. Unde ꝛ vir iste sanctus Job. xxx. dicebat. Flebā quondā sup eum qui afflictus erat ꝛ cōpatiebat anima mea pauperi. Et Prouerb. xj. dicit. Bene facit anime sue vir misericors. Et qd mirū si est in homine cōpassio quādo inuenit pietas ꝛ misericordia in animalibus de rapina viuentibz. Nam vt de multis obmittā. Falco auis regia viuēs ꝓtinue de rapina filiū quē aquila de nido proiecit: clemētia multa colligit ꝛ in nido suo cū filijs suis reponit ꝛ tanqz ꝓprium eum nutrit. ¶ Secundo fuit vir per primoꝝ eruditionem. Nam sicut Ecclesiastici. xxxvij. dicitur. Vir peritus multos eruditus Docēt enī animalia pullos suos nūc volare: nūc dimicare: nūc saltare: nūc hostium insidias declinare. Ergo nō docebit hō ꝓximū suū: amicū suum ꝛ dilectū fratrē suum secū ad eandem gloriā ordinatū. Docent ergo sancti arguunt: pdicant ꝛ increpent: vt eos ad viā dei cōuertant. Unde ꝛ Job suos amicos arguens dicebat. Quare detrahitis sermonibus veritatis ꝛ ad increpādū verba cōponitis: ꝛ subuertere nitimini amicuz vestrū. ¶ Tercio fuit vir per maloꝝ superationē. Hoc enī inter omnia soluz probat sanctos an sint viri. Non enī agnoscit vir sapiens nisi in consilio: nec vir fidelis nisi in cōmisso: nec vir fortis nisi in bello. Nam quilibet qualis intus existit exterius bellum probat. Unde Prouerbioꝝ. xvj. dicit. Melior est patiens viro forti. Quare quia vir fortis sepe turbat: sed patiens etiā si cedatur vulneret aut occidet. nunqz tamen a mētis trāquillitate deflectit. Sicut celū quātūcunqz inferiora turbent: ipsum tamen cū omni tranquillitate mouet Aer etiā si ventis fortibz agitetur radius tamen qui in eo est nō mouetur Et ob hanc causam de moyse dicit ꝙ erat vir mitissimus sup oēs orientales Contra quē cū ppl's murmuraret ꝛ se sepe in seditionē erigeret a sua tamen pace nō recedebat moyses. sed tanqz pater pro eis orabat ꝛ diuinā irā placabat. Nam et agnus adeo est benignus ꝙ si sit vellere spoliatus siue ligatus ꝛ macellū deportatus: in nullo omnino cōmotus placido vultu respicit suum occisorē. Et ideo christus nō absqz valde rōnabili causa appellatus est agnus.

Quarto fuit vir ꝑ deuotam orationē ad deuz.

Nam istud quartū ad omnia supdicta est necessarium: quia cū nihil possimus nisi per deum: cuius in omnibz est auxiliū implorandū. ꝛ ideo continue est orandū Unde dicebat apostolus ad Thessal. Uolo viros vtiqz orare. Quid enim erat ꝙ sancti confessores suis orationibus nō obtinuerūt Nam dum tempore quodā nō pluerent ꝛ quidā cuidā sancto patri de perditione fructuum conqquerent: ille ait. Quare nō oratis Uenite ergo ꝛ pariter oremus. Qui statim vt genua terre infixit deus cum exaudiuit ꝛ habundanter terre pluuiaz dedit. Exēplū lege. ij. Regū vlti. Et Jacobi vltimo. Qz helyas erat hō similis nobis pas[illegible]is ꝛ orauit ter nō pluit annis tribz ꝛ mensibz sex ꝛ rursum orauit ꝛ celum dedit pluuiam. Roge mus ergo dominū ꝛc.

De vno cõfessore ser/mo secũdus: sed in ordine. xxiij.

Qui se humiliat exaltabit Luce. xviij. Si quis nõ mẽte z corpore cecus: ve/lit animo diligenti pensare: z res oẽs cõsilio prudenti inspicere. In omnib rebus aperte videbit: q nulla res cre/mẽtũ naturalit accipit: q prius a par/uitate nõ ceperit. Hã in his q certa sũt manifestę videm⁹: q oẽs edificantes fundamẽtũ: sub terris incipiũt: z scri/ptores prius lras discũt: postea cõpo/nunt. Videm⁹ etiã q natura dũ cor/pus humanũ cõponit: a corde mẽbro modico incipit. Sicut ergo est in arti/bus z in naturalib: sic est inuenire in moribꝫ vt q vult esse magnus: prius necesse habet vt sit paruus. Quomõ ergo eriges altum edificiũ si ei nõ po/sueris būile fundamẽtũ. Quõ arbor multũ ascendere poterit: si radices in terra pfunde nõ fixerit Est eĩ certissi mũ: experientia certa pbatum: q quãto aliquid plus ab ymo surgere incipit: tanto amplius in altũ se erigit. Nam omne qõ mouet a ꝓtrario in ꝓtrariũ Pho teste z sensu pbante mouet. Unq̃ qõ mouetur a sursum necessario mo/uetur deorsum. z qõ mouet deorsum mouetur necessario sursum. Unde re cessus ab vno cõtrariorꝫ loco nõ est aliud q̃ accessus ad alterꝫ: nec potest vnq̃ inueniri cõtrariũ. Sed p humi/litatez hõ situat inferius. Ergo dũ ab hoc situ recedit: necesse est vt ascen/dat superi⁹. et tanto altius quãto hic sedet inferius. Uñ aqua quãto in suo motu ab alto descẽ[illegible]rit: tãto ex pte op/posita sursum tendit: sicut certa nob experientia oñdit. Itẽ sicut quãto quis a loco sublimiori cadit: tanto fortius yma petit. Sic ecõtrario quãto quis ab inferiori loco moueri incipit: tãto vehemẽtius sursum tendit. Ergo qui appetit exaltari: laboret humiliari: qz tanto exaltabit amplius: quãto vire/rit in terra humili⁹. Qm̃ oino nulluz augmẽtabile est qõ possit ascẽderet si a suũpsi⁹ paruitate nõ ceperit. Uñ ad cõmẽdationẽ hui⁹ venerabilis cõfesso/ris: quẽ sic humilitas exaltauit verbũ sup̃dictũ accipit: cũ dr. Qui se humi/liat exaltabit. In quo verbo certo ve/roꝫ (qz ab ore veritatis plato) de hoc venerabili sctõ dicunt maxime duo.

¶ Nõ ꝑmo describit status vilificatio/nis ipsi⁹ in via: quo seipm cõtempsit.

¶ Scõo status sublimatõis ei⁹ in pa/tria: quo deus eũ bonorauit. Prim⁹ status quo humiliter virit in ecclesia militãti: fuit ad cumulũ opꝫ bonoꝫ Scõs status quẽ iam deo donãte ob tinuit in ecclesia triumphante: fuit ad cumulũ gaudioꝫ ¶ Notak ergo ꝑmo stat⁹ vilitatis in mũdo: cũ dr. Qui se humiliat. ¶ Scõo notak stat⁹ sue sub limitatis in regno: cũ addit. Exalta/bitur. Ut ergo simul totũ tractemus Quia eadẽ oino ẽ via: q̃ ab vno oppo sitoꝫ recedit. et qua ad alterũ accedi/tur. Est hic notandum.

¶ Primo q̃ būilitas ẽ aie illūinativa

¶ Scõo est maloꝫ oĩm eradicativa.

¶ Tercio est opationis fortificativa eo q̃ diuini auxilij sit acquisitiua.

¶ Quarto est bonoꝫ custoditiua.

¶ Quinto est mentis cõsolativa.

¶ Sexto est in fine exaltativa.

Dico q̃ humilitas ẽ aie illuminativa: quia disponit aiam ad diuinã refulgẽtiã. Modo ꝓstat ad sensũ q̃ quãtũ corp⁹ in ordine vniuersi est magis infimũ: tãto fit in ipso z cir

ca ipm maior aggregatio celestiũ ra/dioꝫ. Unde terra est oim corporũ infi ma: ideo radioꝫ solariũ ẽ susceptiua magis. ꝓpter qõ maxime est fecunda. Sic in moribꝫ est: qz humilitas facit hoiem situ infimũ. ido in eo maxime fit diuinoꝫ radioꝫ aggregatio: sz vbi radiꝫ vniunt: lumẽ maximũ z incẽdiũ generat. Ergo vera humilitas dũ in obsequiũ xpi intellectũ captiuat: ipm ad diuinũ lumen z incẽdium ꝓparat. Duarũ causarũ cõtrariarũ: z imedia tarũ: si vna ad aliquẽ vnũ effectũ ꝓpo/nit: ad effectũ altera illi ꝓtrariũ dis/ponit. ¶ Exẽplũ accipe de humoribꝫ in qbꝫ excessiua q̃litas ẽt qz ponit dis/tẽperãtiã z febrilẽ maliciã: z ideo me/dicus humoꝫ eq̃litate adepta ponit tẽperãtiã sanatiuã: q̃ est illi febri ꝓtraria. Sed qz humilitas z sup̃bia sunt ĩmediate contraria. ergo cũ sup̃bia sit aie excecatiua: bũilitas erit illumina/tiua. Uñ dr Prouer. xj. Ubi humili/tas ibi sapia. Ptolome⁹ phs dicit. In ter sapientes ille est sapiẽtior: q̃ est hu/milior. Bernũ. Bon⁹ fundus humili/tas q̃ veritas inquirit: claritas acqui/rit: irradiatões sapie ꝓcipiunt. ¶ Di/citur in vitas patrũ. Q quidã frat̃ du bitans de quodã verbo scripturaruz sep̃tuagĩta octo ebdomadas ieiuna uit vt de⁹ ei veritatẽ reuelaret. Qui cũ in nullo ꝓficeret: surrexit vt ad alium fratrẽ iret a quo de verbo q̃reret. Tũc angel⁹ ei apparuit dicẽs. Septuagin/ta octo hebdomade q̃s ieiunasti nõ te fecerũt ꝓmũ deo: sed postq̃ re humi liasti vt ad alium ires. Quare missus sum te docere.

Scõo humilitas est oĩm maloꝫ eradicativa. Hã in omni genere rerũ est ponere vnũ ꝓncipiũ in

illo genere sũmũ. Exẽplũ de sole in lu cendo. z de igne in calefaciẽdo ꝛc. Sz sup̃bia int̃ oia vicia ẽ ꝓncipiũ: et ideo inter vicia est sũmũ z potissimũ. Sz humilitas omnino hanc exterminat: ergo ꝑ ꝓsequẽs oia alia pcẽ cõdẽnat: quia capite truncato oia mẽbra con/tabescunt. Nunq̃d stabit: eius funda/mẽto ꝑcuso Nunq̃d fluuius ro/te desiccato. Nunq̃d fluui⁹ mari ab/sorpto: Nunq̃d viret ramus cul⁹ pede arboris desiccato. Nunquid stabit in arbore radius: sole remoto Ergo nec vllũ vicium stare poterit si sup̃bia virtu te humilitatis fuerit detrũcata. ¶ Ex/emplũ z auctoritas de hoc habet ꝓ/mi Regũ. xvij. Ubi dauid humil⁹ cõ/tra golyã pugnauit: eũq̃ dejecit: quo dejecto (qui caput sup̃boꝫ erat) oẽs in fugã cõuersi sũt. ¶ Hã z sctũs anthoni⁹ dũ oẽs laqueos in terra videret z su/spirans diceret. Dñe q̃s poterit istos effugere. Audiuit anthoni⁹. Humili/tas. Cũ eĩ diabol⁹ sit sup̃bissimus. z ꝓpter hoc sit de celo eiectus: a nulla re sic vincit. sicut a virtute q̃ sup̃bie imme diate opponit. Nunq̃d ignis meli⁹ q̃z ꝑ aquã extinguit. Nunq̃d frigus me/lius q̃z ꝑ calorẽ expellit. Cõtraria con/trarijs curant. Et ideo virgo humili/ma dña nra oĩe robur demonũ eua cuauit dũ holofernez iugulauit. Lege Judith z Hester hystorias: Ibi ista in figura sunt narrata.

Tercio humilitas est oĩs nostre virtutis z opationis fortifi/cativa: z oĩs spũalis roboris augmẽ tativa. Cui⁹ rõ duplex est. Una qz po nit oĩs vires nras ac opationes sup̃ solidũ fundamẽtũ. Nõ eĩ statuit hõ sedere in alto: vbi est ventoruz impul/sio: sed in ymo in solido saxo. Nullus

em cadit nisi qui in alto existit: z tanto grauius quanto altius sedet. Ergo cū humilitas in loco infimo sedē posuit: hominē inesse stabilitatī z omnibus operibus eius robur donat. ¶ Scōa ratio est quia facit hominez deo recte subiacere. Et regula ē pbata: q̄ quanto alicui⁹ agentis influentia rectius tendit in suū obiectū: in illo impīmit efficacie maioris effectū. Unde lapis q̄ directe sup aliquid cadit: fortior fit ea sus q̄z si caderet a latere: aut sinistris aut dextris. Cū ergo humilitas recte deo subiiciat: ad maius diuinū auxilium mētes parat. Unde Jacobi. iiij. Deus superbis resistit: humilibus autez dat gratiā. Et tanto maiorē quāto inuenerit mentē humiliorē. Et ꝓpter hoc dicit petrus. j. Petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei. q. d. Si humilis fueris: deū auxiliatorē habebis: quo fortis eris z nihil q̄z timebis. Ps̄. Custodiēs parulos dñs: humiliatus sū z liberauit me. Quis ōcipi timeat si secū habeat oia scientez. Quis vsquā lentari si secū habeat omnipotentē.

Quarto humilitas ē

bonoꝝ oim custoditiua z cōseruatiua Quia dicit Gregorius. Qui sine humilitate virtutes cōgregat: quasi puluerem in ventū portat. Parū aurum diligit qui illud latronibus exponit. Nec multū argentū amat q̄ in publico illud portat. Vere depdari desiderat q̄ thesaurū: si habeat nō occultat: maxime si cū latronibus vadit. Sic z spūalem thesaurū nō amat: si illū ab humanis oculis nō occultat. Sz humilitas est virtus [illegible]a celans: apparere nō amans: quare virtus recta est q̄ oia bona cōseruat ne ꝑ vānā gloriam euanescant. Si formica nouit sub fra sua grana celare. si apes sua mella nouerunt abscondere. nonne hō probat se stultum esse qui thesaurū nobilissimū quo emitur regnū celoꝝ negligit occultare: z prouanis laudibus non curat illū amittere. Ergo bona est virtus humilitas que oia bona acquisita cōseruat. Inutilis z penosa thesauri acquisitio si nō assit cōseruatio. Humilitas ergo oia bona custodit: quia ea euaporari nō sinit. Nā quanto aliq̄d sue ꝓrie virtuti remotius ē tanto magis est euaporatiuū z quāto vicinius est tanto magis illi⁹ virtutis est cōseruatiuū. ¶ Exemplū de vino qō citius virtutē pdit: si clausum in vase nō steterit: sed euaporari poterit Similiter aromata si teneant apta pdunt virtutem z efficaciā. Similiter ignis cito extinguit: nisi cineribus cooperiat. Ergo hō cito oia bona perdit nisi ea sub humilitatis cinere cooperiat nisi em sic ꝑ humanā laudem euanescere possent. Jtez humilitas oia bona custodit: q̄a oīa que facit deo asscribit. Et dum virtutez a principiato ad principiū reducit vel redire facit: ipsam facit fortiorem. Nam omnis virtus quādo a principiato recedit: ad sua principia reuerteretur a principijs ad principiata cū maiori efficacia. ¶ Exemplū de spiritu animali z calore naturali: que in somno redeunt ad mēbra que sunt principiata: ad emunctoria que sunt principia soluto somno redeūt ad fortiora membra. ¶ Exemplū est etiaz in fabri pruis: quibus aspersis modica aqua virtute eorum interius refrenata z ad sua principia interiora reducta fortiꝰ postea egredūtur extra. Hec est ratio etiam quare scriptores ante se tenent speculat: quibus se respiciunt: quia dum visus virtus que ex

aspectu scripture cōtinue fatigat: duz ꝑ aspectū speculū ad suū fontez reuertitur ad videndū fortiꝰ repatur. Unō oia flumina q̄ a mari recipiunt aquā dū eam in mare refundūt semꝑ renouādo accipiūt. Hec ḡ oīa intendēs david seipm cōdemnabat: despiciebat: dicebat vroꝝ sue q̄ eum nuda tū coraꝫ archa dñi viderat. ij. Reg. vj. Ludā z vilior fiam plusq̄z facꝰ sum: z ero humilis in oculis meis. Reuera em̄ sanꝫ q̄ aliqñ optimꝰ fuit: insupbia elatꝰ euanuit: z David q̄z humil erat semꝑ ad maiora ꝓcurrit.

Quinto humilitas est

sui possessoris cōsolatiua. Unū ōr Judith. viij. Expectemꝰ humiles cōsolationē eiꝰ. Et. ij. Cor. j. Qui cōsolat humiles cōsolatꝰ est nos. Rō huiꝰ est. Quia si vnū oppositoꝝ fuerit afflictiōis causatiuū: reliquū erit cōsolationis inductiuū. z quanto suo cōtrario fortiꝰ opponit: tanto ꝑ ipm amplior cōsolatio introducit. ¶ Exemplū est in morbo z medicina illi morbo opposita. Quia sicut morbꝰ est causa afflictionis: ita medicina cōsolatiōis: z tāto: quanto opponit effectiue morbo. Sz supbia est in nobis causa omnis afflictionis. q̄ primus parens ꝑ eam corruit: z nos oīs in afflictionē induxit. Ergo humilitas est causa omnis cōsolationis. ¶ Item quantūcunq̄ ꝑ aliqō nocuū alicui⁹ natura leditur: tunc suus actꝰ primus nobilissimus ei auferit: z non nisi per illi⁹ nocui oppositionē illi restituit. ¶ Exemplū de oculo vl̄ alio membro lesoꝝ z de medicina illi membro vel lesioni opposita: restituēte oculo visum: et pedibus gressum. Sed humana natura fuit vulnerata per supbiam: z perdidit nobilissimū suoꝝ actū. s. diuine degustatōis dulcedinē: siue internā cōsolationem. q̄ per humilitatē repetit ipam perditā delectationē.

Sexto humilitas ē sui

subiecti exaltatiua Luce. ij. capit. Deposuit potētes de sede z exaltauit humiles. Quis vnq̄z in celum ascendit nisi qui fuit humilis. Augu. Arborez nō videtis que radicem in infimo nō figit: q̄ sursum tendere possit. Nam q̄ sine humilitatis radice altitudinē ꝑpetuitatis nō ꝓficit: sz descēdit. Bonꝰ fundꝰ humilitas in quo omne edificiū spirituale cōstructum crescit in templuz sctm̄ in domino. Per humilitatem ḡ inquā ascendē ad sublimitatem: quia hec est via z non est alia ꝓter eam. immo si aliter sursuz tendit: cadit prius q̄z ascendit. Ratio est ad hoc: quare contrarij sunt motus: quare terra moueꝫ deorsum sz ignis sursum. quia terra est grauis: sz ignis est leuis Sz constat q̄ supbia hominē deiicit: sicut in lucifero z in primo parente patuit. Ergo humilitas per cōtrariū hominem sursum vehit. ¶ Jtez quanto aliquid plus ꝓcipat de forma recti: tanto et plus occupat de loco eius. Sed foia xp̄i capitis nostri humilitas ipsius fuit: z loco eius est in cordibus bonis. Ergo quanto plꝰ homo hz de humilitate: tanto plus hz de xp̄i sblimitate. Aqua em̄ de montibus siue de tumore montium fluit ad valles. Unō sup libꝝ vegetabiliū dicit Lōmentator. Ex omnes agri in cōuexis declium collium positi [illegible]macilenti z sicci eo q̄ humor z pinguedo fluunt ad cōualles: ꝓpter quod frumentum: z omne legumen habens granoꝝ soliditatem z humilitatem melius innascit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quia sicut terra iuuat sic semina iuuant. Unde oportet eorum bonitates ad magnum venire augmentum; propter circulare auxilium.

¶ Exemplū accipe de corpore hominis qđ primo alterat cibum quē recipit: dum illū transmutat et assimilat membris: sed vltimo ipm alterat a cibis. Sic similit̃ et semina se habēt ad agrum et etiam semina virtutum ad cor humanū: dū homo prius p ea alterat: ipse se p ea exercitans ad maiora semp bona disponit. Et q̃ hoc fit manifestum p humilitatem que facit hominem vallem: et supne influentie capacem. Ideo humilitas vera est subiecti exaltatiua tē.

De vno confessore sermo tercio: et in ordine. xxv.

Tanto maiores

q humilia te in omnibus Eccl. iij. Fortissima questio est et difficilis ad soluendū: que sit ratio: qđ cum deus sit altissimus et supra omnia sublimissimus: qđ non ei approximamus ascendendo: sed potius descendendo. nō supbiendo sed potius deiciendo. Videt aūt (vt Aug. dicit) esse contrariū. Nā cum celum situ sit altius qđ nō primior sit et: q̃ in altissimū montem ascendit: q̃s ille q̃ in profundissimā vallem descendit. Quis vnq̃s in arborem altam: quis in domū eleuatam: q̃s in turrim altissimā ascendit se inclinando: et nō se potius eleuando: Nam ad hoc fiunt scale in turribus vt p gradus ad summū quenīam⁹. Videt enim qđ magis debem⁹ p̃mare deo nos deuando q̃ deiciendo. Sz cōtrariū est in ps. vbi dr. Ascēdit homo ad cor altum et exaltabit de⁹. Mira res: q̃ q̃nto plus te eleuas tanto plus a deo distas. Sed attende qđ in rebus creatis que situm habent in loco et inter se distant. Et sicut ab eis loco distam⁹: sic et loco eam⁹ si volum⁹ primam⁹. et per locales gradus ad eas ascendimus. Nulla em̃ res creata inferior infra celi circūferentiā adequate est cōclusa sz intra eam sit in certa p̃portione et finita contenta: que vtiq̃ mensurata est et finita. qz si celum infinitū esset: vtiq̃ mensurari non posset (sicut phs dicit. Cū inter creata: distantia sit finita: dum partes medias pertransim⁹ illi celo approximam⁹: immo cū montem ascendim⁹ celo p̃ximiores sum⁹ Exemplū de illis q̃ edificauerūt turrim Babel: vt in celum ascenderent: Ben. xj. ¶ Sed nota qđ nō sic deo approximam⁹. Deus em̃ est immensus et infinitus: nullo loco cōclusus: sz est vbiq̃ tot⁹: vt sine eo oīno null⁹ sit locus. q̃ nec loco ab eo distam⁹. Nec ei (vt dicit Aug.) loco: sz actiōib⁹ approximam⁹. qđ nō facim⁹ nos exaltādo: sed ei nos pon⁹ subiiciendo. Nam cū ipse a nobis distet in infinitū: cū infinitū ptransiri nō possit (vt dicit phs) ideo vt sic ei nō approximam⁹. Nos q̃ p nos possum⁹ accedere ad deū: sed ipse⁹ est ad nos inclinare: et nos ad se leuare: cū sit potentie infinite. Cū ergo humilitas nos deo pfecte subiiciat: deū ad nos inclinat: cui⁹ gra nos exaltat. Un Aug⁹. de ciui. dei. Est aliquid humilitatis qđ miro modo cor fert sursum. Et est aliqđ elationis qđ cor ad ima deiciat. Contrariū (vt ait) videt vt humilitas sit deorsum: elatio sursum. Sz nō est cōtrariū. Nā q̃ deum sublimissimū constat esse. ido humilitas exaltat qz facit vt homo perfecte deo se subiiciat: Hec aug⁹. Propter hoc Ben. dicit. In veritate ni-

hil comperi melius esse ad gratiam p̃merendam: ad gratiam conseruandam: ad gratias augmentandas q̃ si omni tempore inuenias: nō altū sapere sed timere. i. humilis esse. Cum q̃ p nostram magnitudinē non possimus deo approximare: sz sola humilitate (vt est dictum a sapiente. Quanto maior es humilia te in oīb⁹) Jō. q̃ sanctus iste hoc considerans: viam totius humilitatis elegit: et mundi sapientiam a se eiecit. ¶ In verbo ergo p̃missō quod dici potest cuilibet sancto: notanter p̃cipaliter duo. ¶ Unus ex parte sancti. Alterus ex pte dei. Ex parte sancti notat humilitas: qua dō pfecte se subdidit. Sed ex pte dei notat benignitas: qua sancto gratiam contulit. ¶ Primo sapiens ad humilitatem nos inuitat: cum ait. Quanto maior es humilia te in omnibus.

¶ Scōo fructū humilitat̃ explanat: cum addit. et inuenies gratiam coram domino. ¶ Circa q̃ humilitatē bic vertit̃ sermo. Et qz ad humilitatē inducit: nec nō humilitatē nobis distinguēdum reliquit. ¶ Igit̃ notandū qđ triplex est humilitas.

¶ Prima est būilitas cordis.
¶ Secunda est humilitas oris.
¶ Tercia est humilitas operis.

Prima inducit vera cordis contritio Scōa vera oris confessio. Tercia pfecta operis satisfactio.

Dico primo qđ prima

humilitas est cordis q̃ in vera cordis cōtritione p̃sistit. Humilitas em̃ cordis aliarū humilitatū radix existit: sic cor est omniū membrorū radicale fūdamentū. Quare si cor vere humile erit homo humilitate oris et operis nō carebit: qz cā rei necessaria si ponatur necessario ponit̃ eius effect⁹. Non em̃ est possibile ignem ponere: quin eū ponas calere et lucere pariter. Nec est possibile solem in nostro emispherio existere: et desē radios in terram nō dispergere. Et sic in oīb⁹ est inuenire. Cū q̃ būilitas cordis sit necessaria: cā humilitat̃ oris et operis. est impossibile vt cor sit humile: et non ei⁹ humilitas in opere appareat et ore. Et ad destructionē p̃nitis. quē vides arrogantem in ore: et supbū in ope: scias non esse humilē in corde. Cū ei dices sit nec̃ cessari⁹ effect⁹ solis. necessario cōcludit: si dies nō est: sol nō est sup terram: Sic et necessario sequit. Qui q̃ nō habz būilitatē oris et operis: nō hz būilitatē cordis. Studendū est q̃ ante oīa vt humilitatē cordis habeam⁹: et sic in omnib⁹ alijs būiles esse possim⁹. et p p̃ns diuinā gratiū acq̃ram⁹ p̃s. Cor cōtritū et būiliatū deus nō despicias. Cor cōtritū et humiliatū dicit: qz adueram humilitatē requirit̃ cōtritio cordis: vt hō vere doleat: qz deum offendit creatorem potētissimū: redemptorem p̃issimū: et patrem p̃uidētissimū Intantū verecundat̃ accipitr̃ si auem nō arripit ad quā missus volauit: qđ vir illa die ad manū redit. Ergo homo auis celestis nō dolebit si deū offendit. et nō facit qđ debuit.

Secunda humilitas ē

oris. que in vera peccatoris confessōe cōsistit. Magna certe būilitas q̃ hō p̃ter dei bonorē nō timet quecūq̃ turpia cōfiteri. Et de hoc habet Eccl. iij Humilia p̃sbyterum [illegible] animā tuā. Tunc em̃ p̃sbro humiliat̃ q̃ illi ois mala sua manifestat. Et ita humilitas necessaria est ad salutē. Nā peccatus est vulnus anime. sacerdos ē medic⁹ spi-

ritualis. Sed videm⁹ in reb⁹ sensibilibus q̄ qui vuln⁹ corporis celat: medicū nō aduocat: aut medicinā postulat, z ideo morte se adiudicat z sui est homicida. Sz sapiens eger: dū vulnus habet: medicū petit z vuln⁹ curandū illi exponit: vt salutez accipere possit. Unde Boe. Si opa medicantis expectas: necesse est vt vuln⁹ detegas tuū. Cōfitere petm̄ tuū nec abscōdas. Unū ꝓuerb. xxviij. Qui abscōdit scelera sua non dirigit a dño. Sūma stultitia ꝓpetuo vituperio cōfundenda: tantā habere curā de vulneribus carnis z aduocare medicos corpis: pro modica causa doloris, z nō curare de vulnere mentis: nec medicū aduocare salutis. Quis vnq̄ sic stult⁹ vt per vnū annū teneat vuln⁹ carnis vel mēsem vel diem. qui non vocet medicuz petat antidotū: z spondeat premium. Sed heu quia peccauim⁹: deū offendimus: animā letaliter vulneram⁹: et nec in tota vita medicū postulamus, immo vir in morte de ꝓpria morte et salute curamus. Nec est mirū hominibus raro cōfitentib⁹: si cōfiteri nō curant z seipos negligūt. Quia sicut dicit Bern̄. exemplū videmus vetusto vulnere z neglecto: callus obducitur Putride eīm carnes nō dolent. Unde tales homines q̄ raro confitent putrescunt: dum in malis ipsa mala nō sentiunt: sed ad omnia mala quasi insensibiles sunt. Et ideo medicinā curatiuā nō querūt. Unū Bern̄. scribens ad eugenū papā. qui sublimat⁹ erat ad sedem aplicā ait et. Si doles condoleo: si nō doles doleo: tñ scias longe a salute esse mei.. brū quod obstupuit: z egrū nō sentientē piculosi⁹ labozare. Unū ꝓpheta dicebat. Humiliatus sum nimis: z silui a bonis; z dolor meus renouatus est. q.d. Quia a bonis silui. i. confiteri nolui. ideo de⁹ in pena me humiliauit z dolorem̄ super me innouauit. Qō maxime facit cum hoiem ad infernū ducit.

Tercia humilitas est

operis que in satisfactione vera cōsistit. Et de hoc d: Hester. ix. Exorp⁹ suum humiliauit. Quid eīm fuit corpus humiliare: nisi in cilicio: vigilijs z ieiunijs arcere: z sic diuinā irā placare. Propter qō ꝓpheta dicebat. Humiliabā in ieiunio animā meā. ¶ Nota hic exempla innumera patrum: q̄z cōtinue orabant: q̄z assidue vigilabāt q̄z forti ieiunio carnē domabant z seruitē spiritui vim inferebant. Nam q̄dam sanctus pater qui cum esset fortis valde corpore: ser annis continue orans stabat nō dormiens: nō sedēs nō pausans: modicū panis z aque p⁹ vesperas corpori donans: z tūc sic faciens fortitudinē corporis nō amisit Immo duz semel quattuor latrones ad ei⁹ res furandas cerneret. ipse eos accepit z ligauit: z super collum vbi sancti patres conuenerant portauit. z ante eos posuit. Sanctus Macharius requisitus de vita dixit se viginti annis nūq̄ satiatū pane: nec aqua nec somno. Ergo in delicijs: damnationis filij iacent z dormiunt: z lectis amplis: nunq̄ orant: nunq̄ ieiunant Et hec est via (teste veritate) que ducit ad mortē. Quia nō lata z spaciosa: sz arta z stricta est via q̄ ducit ad vitam quare vosipsos decipitis. Attendite: q̄s sanctorū per delicias transiuit ad vitam eternam? Nunq̄ meliores est⁹ petro qui est pro xp̄o crucifixus. Nū. quā meliores paulo qui toties verberatus: lapidatus: paupertate attritus: vltimo capite est priuat⁹. Discurrite p oīm sanctos nullū inuenietis p aliā viam venisse ad patriā. Ergo vos soli eritis excepte actiōis vt transeatis ad gloriam absq̄ pēnis. Recolite lasari pauperis z mendici: ac vlneribus pleni transeuntis ad requiem. Et econuerso diuitis purpurati: splendide epulantis comedentis z deinde ad infernū deducti: q̄ nō in flamma minimā hīe guttā aq̄ poterat Lu. xvj. Ergo frēs si volum⁹ gaudere cū sanctis: sustineamus mala mundi cū eis (sicut Aug⁹. dicit) Quia q̄ eos nō inquantū potuerit voluerit imitari: ad eoz beatitudinem nō poterit puenire. Ad hec enim (vt dicit Aug.) festa celebram⁹ vt duz quid fecerint attendim⁹: imitari pro posse studeam⁹. Nam pueris discere volentibus: tradunt figure exempla/res fin quas apices alios facere studeant. Rogem⁹ g̃ dñm.

De vno confessore ser

mo quart⁹: z in ordine. xxvj.

Eposuit potētes

de sede z exaltauit humiles Luc. j. Si quis diligenter legit antiquoz hystorias z cursus regum z principū: silr z regnoz: aperte inuenit verum esse qō verbum p̄missum continet. Nam si ad temp⁹ superbi vident florere: z homines humiles viles esse: semp tñ in fine illi deficiunt: z isti econtrario exaltant. ¶ Nam q̄d factum est de regno illo assyriorū: qō vltra mille annos monarchiā tenuit orientis. nonne ad nihilū est reductum? Nam z babilonia (vt dicit Jeronim⁹) caput ipsi⁹ regni fuit: que tante fortitudinis fuit z magnitudis vt vix ab audiētib⁹ credi posset. Erat eīm (vt Jero. ait) ipsa ciuitas dispos/ta in quadrū: hīs in circuitu seraginta miliaria: quidecim in quolibz fronte. Muri fuit bitumine babebant q̄n quaginta cubitos in altitudine. atq̄ circa murū amplissima fossa. in quaz p circuitū fluui⁹ decurrebat. z cū tanta esset: vna tñ noctū fuit capta: z cū rege suo superbissimo velut scintilla ignis periit. ¶ Ubi ē regnū persarū qō multis annis: centū viginti septē prouincijs imparauit. Hester. j. Nonne Cyrus nobilissim⁹ rex eius a quadaz regina massageta Thamar: capt⁹. z in capite diminut⁹: caput ei⁹ in vtrē sanguinis misit dicens ei inpoperā do. Satia te sanguine quem sitisti. ¶ Ubi est nunc regnū grecoz qō mille ducentis annis durauit. Nōne alexander rex eius: postq̄ vniuersa sibi subiecit veneno interijt? ¶ Quid fa/ctuz est de Friderico impatore romano: q̄ sicut ferrū pdit quodcūq̄ metallum: sic ille pdidit omne regnū: vt nō esset inuenire i mō angulū: q̄ ei⁹ nō psensisset gladium. Nōne q̄si ad nihilū est redactū. z vir roma ad duo miliaria teneat imperiū. ¶ Nonne cesar qui monarcha solus fuit: z imperiuz tenuit a romanis tot⁹ perforat⁹ puerorū stil⁹ erat. Et sic quere per singulos z inuenies omnes superbos in fine turpiter corruisse. Econtra viros bñ les exaltatos a deo fuisse. Naz deus saul superbissimū de regno deiecit: z dauid humilē exaltauit. Et vt innumera obmittā. Cōsidera q̄s vnq̄ regum quis impatoz sublimiū sic a mundo honorat: vt piscatoz: petr⁹: z iohannes rusticus: z mat[illegible]eum theolonarū: immo vt verū fatear nobilissimi reges petrū adorant. Jacobū visitant: z ad eoz ossa seu reliquias se inclināt. Ueruntamen ergo vbi est: cuz sit regine vir,

ginū: immo omniū sanctoꝝ z angelo rum: q̄ portare meruit dei vbū dicen tis. Deposuit potentes de sede z exal tauit hūles. In quo vbo notanꝫ pn cipaliter duo. ¶ Primū est depressio psonaꝝ sublimiū: q̄ p superbiā tumuerūt ¶ Scōm est erectio psonaꝝ humilitū q̄ se ꝓpter deū dereliquerūt. Primi sūt ma li: z ideo fugiendi. Scōi sunt boni: et ideo imitādi. De p̄mis ōr. Deposuit potentes. De scōis adiungit. Et exal tauit hūles. Sz q̄ nūc nobis est ser mo de sanctis: obmissis p̄mis. Dicamus aliq̄d de secundis. q̄ cū de vno agit: p oēs de q̄libet aliq̄d tangit. Cū em̄ hūilitas z superbia contrarieñ sibi dū hūilitas exaltāda oñdit, superbia de testanda relinquit. Quicq̄d em̄ dicit a medicis in laudē sanitatis: redun dat in vituperiū egritudinis. ¶ Uerū q̄ in cōmendationē hūilitatis multa dicta sunt supra. Ideo hic videamus q̄ sunt ad humilitatē inducentia. que sunt maxime tria.

¶ Primū est consideratio dei.
¶ Scōm est consideratio sui.
¶ Terciū est consideratio primi.
Ut sic cōsideret bonū sudra, bonū intra. z bonū infra.

Primū est cōsideratio

dei q̄ erit sub triplici rōne. ¶ Primo sub cōsideratiōe factoris. ¶ Scōo sub cōsideratiōe redemptoris. ¶ Tercio sb cōsideratiōe vltoris. Ut cōsideratio p̄ma sit de dei omnipotētia. Cōsideratō scōa sit de dei misericordia. Cōsideratō ꝰo tercia sit de dei iusticia. ¶ Dicam⁹ ergo p̄mo q̄ si vis hūilis fieri: cōsidera dei potetiam q̄ nos fecit. Quia ipe fecit nos z nō ipi nos: vt ps̄ dicit. Nos oues pascue ei⁹. Hec est em̄ p omniū nobis confessio Esa. lxv. Nūc (inq̄t) dñe pater nr̄ es tu, nos vo lutū. Tu factor noster: nos opa manuū tuaꝝ. Oñs q̄ nos si lutū sum⁹ necessario habem⁹ nos hūiliare: q̄ nihil in nobis est er q̄ superbire possim⁹. Apl's. Quid (inq̄t) habes q̄ nō accepisti. si aūt accepisti q̄d gloriaris q̄si nō acceperis. In solo q̄ deo est p̄e omniū gloriandū: z no bis nō restat: nec aliq̄d supest nisi q̄ si mus humiles: diuineq̄ potentie sp laudatores. Unde ōr. j. Petri. v. Hūiliamini sub potenti manu dei Cuius rōem Aug. assignat: sup Beñ. di. Ipsi oīa bona nr̄a sunt tribuēda: q̄ vocat q̄ p̄cipit. q̄ via veritatis ostendit. q̄ vt velim⁹ inuitat: z vires implendi ea q̄ p̄cipit subministrat. Sz nō est hodie q̄ recogitet ista, non est q̄ de bonis ac ceptis laudet donantē potentiā. Sz sunt multi q̄ dicunt illud Deut. xxxij. Manus nr̄a excelsa: z nō dñs fecit hec omnia. Ps̄. Qui dixerūt linguā no / stram magnificabim⁹: labia nr̄a a no bis sunt: q̄s nr̄ dñs est? ¶ Scōo si vo lum⁹ hūiliari cōsiderem⁹ diuinā mi sericordiā: q̄ nos redemit. Nā de ipso redemptore ōr Esa. liij. Nos reputa / uim⁹ eū cū leprosis: percussum a deo et humiliatū. Unde nec reputauim⁹ eum. Et q̄ frēs k̄mi, si dñs saluator noster sic est humiliat⁹ ꝓpter salutē nostram. quis hoim audet pl⁹ cōtra eū superbi re? Aug⁹. Si bñ se humiliauit dei po testas: superbire quō audebit humana infirmitas. Cōstat nō esse mstū: nō eē vsitatū: sed rōni cōtrariū: z a iusticia alienū: vt sit seru⁹ supra dñm: z discipul⁹ supra mgrm: vilissim⁹ supra deum. Ergo vbi se deus inclinauit: q̄s boim se erigere audebit. Unde z apl'us hoc considerare docet, cum dicit ad Philip. ij. Hoc enim sentite in vobis qđ z in christo iesu. qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est: esse se equalem deo: sed semetipm exi naniuit formā serui accipiens: in simi litudinē hominū factꝰ: z habitu inuentus vt homo: humiliauit semetipm factus obediens vsq̄ ad mortem: mortem aūt crucis. Si ergo dñs z rex nr̄ster humiliauit se vsq̄ ad carnis nr̄e susceptionē: vsq̄ ad dy aboli temptationē: vsq̄ ad irrisionē. vsq̄ ad corporis flagellationē: vsq̄ ad cōspuitiōez vsq̄ ad corone spinee coronationē: vsq̄ ad vilissime mortis tolerationē: q̄s decerero audeat superbire. Bern. q̄d intumescis o pellis morticina: q̄d extenderis o rabies fetida. q̄d inflaris o caro misera: p̄nceps tuus est humilis: z tu membrū inflaris. Camel⁹ genua flectit: dum a suo dño onus accipit: a quo nihil accepit: z nec expectat in fine aliqđ laboris munusculum. z tu vilis nō te humiliaberis? ei: a quo accepisti esse: viuere: sentire: z intelligere: z omnē mundū in possessionem. ¶ Tercio si humiles volum⁹ fieri attēdam⁹ diuinā iusticiā q̄ malos affligit. Nā cum iusticie temp⁹ aduenerit sic seuer⁹ erit q̄ null' p̄cibus: nullisq̄ donec poterit inclinari. Nōne p vno motu cordis: nobilissimos angelos de celo eiecit. Nonne p̄o modico cibo p̄mos parentes de paradiso eiecit. Ergo qui maioribus nō pepercit: quō z vilioribus parcet membris. Et ꝓpterea dicit Eccli. vij. Humilia valde spiritū tuū. Nam sicut Isid. dicit. Humilitas casum nō nouit. Quare? Quia vt supra dixi. null⁹ cadit nisi ab alto: quare cū humilis sitiuerit tm̄ in imo: non est a quo cadere possit loc⁹. ¶ Dicebat em̄ quidam sanctus pater q̄ talem cogitationem deberet hō facere: qualem facit ille qui est in carcere: expectans continue iudicem: qui eum veniat punire z occidere. Semp em̄ videtur sibi q̄ preco clamet: campanam pulset q̄ vocet vt eat: vt collum extendat. vt ictum mortis accipiat. Nunq̄ talis risibus vacat. Nunq̄d solacia postulat. Nunq̄d de peccatis nō quidez raro sed continue ploratꝰ: z diuinū auxiliū totis affectib⁹ iplorare nō cessat Ergo z nos nr̄m iudicē cogitem⁹ citissime affuturū, q̄: forte dū loquer' moriemur. Esa. vj. Quid hō superbis, Ho / die es z cras forte nō eris. Hodie vivis z cras morieris. Esto (inq̄t) puul⁹ in oculis tuis vt in dei oculis magn⁹ sis Quia tanto es apud deū p̄ciosior q̄nto es ante oculos tuos despectior Sic q̄ p̄z cā motiua q̄ sumit ex p̄te ōi

Secunda causa humi

litatis sumit ex p̄te nr̄i. Nam si humiles eē volum⁹: nosipos vteri⁹ cōsiderare debem⁹: vñ venim⁹: vbi sum⁹ z q̄ ibim⁹. Bern. Cōsidera vñ venis z erubesce: vbi sis z ingemisce: q̄ vadis z cōtremisce. Unde ōr Michee. vj. Hūiliatio tua in medio tui. q. d. Quid per diuersa vagaris: q̄d diuersa inq̄ris: apōte habes vñ te hūilies. Cogita q̄ de q̄ materia generat⁹ sis, de q̄ abominabili cibo nutrit⁹ sis, cū q̄li veste sis nat⁹, quibus curis expositꝰ: ad quē finē necessario sis ventur⁹: z mirū erit si superbire audebis. Nā etiaz Bern. adhuc ita ait. O mira vanitas: o mira fatuitas cordis nostri: cui⁹ elationē non p⁹fecte dirimere nec cervicosos pōt dolore tanta hūilitatis materia q̄n ad huc superbiat vilis cinis. Quid (inquit Ecclesiastic⁹) superbis pulvis z cinis. Utinā exēplū pauonis attenderet hō z sua humilitate suam superbiam coarctaret. Nam pauo dum caudaz erigit

Universidad de Deusto
Biblioteca

oculatam; plurimū gr̃iaꝝ in ea, quia reuera est valde pulcra: intantū vt hō se ea ornet; z sibi inde faciat sertū. Dū aūt ad pedes quos turpes hz oculos flectit; verecundia ducꝰ sue turpitudinis; mor caudā deponit z totā destruit quā erexit. Sic homo cum de q̃cunq; bono supbit, si oculos suos ad vilia sua deflexerit; ad humilitatē facillime se inclinabit. Bern̄. In sordib generamur, in tenebris confouemur, matres nr̃as plurimū oneramus, in doloribꝫ gturimur; z in nr̃o exitu vermes quasi vipereo lacerabunt. Nudi nascimur; membris omnib importētes mundo exponimur; z a ploratu vitaꝫ incipimꝰ; z cum ploratu vitā finimꝰ. Unde q̃ corꝰ hois generaꝝ cū sit sacc⁹ stercoꝝ; cibus vermiū z materia puluerū fetidoꝝ. Nunq̃d es cecus o homo: nec vides; q: sentinā fetorꝭ ad nasum semp feras. Quare nō attendis q̃ cum arbores siue herbe de se p ducunt odores, tu de te nihil p ducis nisi fetores. Ille p ducunt fructꝰ visu pulcherrimos; tu vo lendes z pedi culos z lumbricos. Ergo iuxta ꝓdictū ꝓpheticū. Humiliatio tua in medio tui. Sic est ex pte nature. Sz q̃d esset ex pte culpe; si diuinas offensiones vellemus attendere. Unde dicebat Daniel cuiusdā. iij. Būiles sumꝰ in vniuersa terra dñe; ꝓpt̃ peccā nr̃a. Si se būiliāt bestie dū dños suos offendūt z donec satisfecerunt; eleuare oculos nō presumunt. Quid sit hoib faciendū; ipso facto bestie ostendūt. Exēplū de B̄ acipe leonis sci Jeronymi q̃d in eius legenda narrat quod hic propter brevitatem obmittam.

Tercia causa ad humilitatem

motiua accipit ex ꝑte primi. Melius em̄ homo sua mala q̃ ꝓximi mala nouit. Et tō si omnes atenderent inuenirent copiosam materiā humilitatis. Nam de malo ꝓprio certus est homo; sed põt semp ꝫdubitare de alieno, q: põt esse q̃ quē statim vidisti peccantē mor habuerit gratiam erpiantē. Et ꝓpterea dr ad ꝑbilip. ij. In humilitate suꝑiores sibi ꝰuicē arbitrantes. Bern̄. In anima nō est timenda quantacūq; humiliatio. Sz est horrenda in totūq; pauēda nimis p̃sumpta erectio. Et ꝯcludit er b̄ dicēs. Noli g̃ o hō te cōpare maioribꝫ. nolit minoribꝫ; nō alicui; nolit vl' vni. Sz dicere aliq̃s apō se. Quō possū cū ꝓscia cogitare (si me videā innocentē; nemi nē offendentē) q̃ ego sim peior q̃ ille quē ego video facere oia mala mūdi Sz habeas ad hoc ꝯsideratōez z seti francisci rñsionē. ¶ Fuit ei q̃dā p̃i ex tasi raptꝰ; cū quandā sedē altissimā vidisset in celo; quā audiuit būili fuari francisco. volēs post q̃ ad se redūt p̃parare; q̃siuit ab eo; q̃d ō se sentiret. Cū q̃ vir būillimꝰ se maximū oim pctōꝝ assereret. Ille ait. Cū q̃ ꝓscia pores b̄ dicere cū sint innumeri hoies q̃ peiora faciūt q̃ tu facias. Ad quē vir scūs ait. Ego puto q̃ nullꝰ sit in mūdo ita pctō: q̃ nō cēt melior. z optarē meli⁹ si dei dona z gr̃am accepissēt q̃ ego habeo a deo. Reuera cōsideratione nobilissima nō dz hō considerare si vult būilis esse; ille fur est z latro: fornicator; homicida; sed ego nō facio talia. Sz dz dicere si ille accepisset gratiā quā ego accepi; melior me fuisset. ¶ Item sit alia rōnsio. Si dominꝰ me deseruisset; sicut illū deseruit; illo peiora fecissem. Augustinꝰ. Non est peccatū quod faciat vnꝰ hō; qō nō faceret alter homo; si deesset auctor a quo factꝰ

est homo. Unde dicit in libro ꝓfessionū Q̃ cūm vel plꝰ teneꝝ deū laudare; deoq̃ seruire; q̃ nunq̃ peccauit q̃ q̃ oia mala fecit; quē z dñs p̃ gratiaꝫ liberauit. ¶ Exēplū exponit de medico z duob hoib quoꝝ vnus medicus nō p̃mitteret infirmari. alterū infirmari p̃mitteret sed curaret. Dicit em̄ q̃ maius ē beneficiū p̃mi q̃ secūdi. Et ꝓpter hec oia dicit Bern̄. Si videris frēm tuum peccantē: excusa actū si potes; si nō potes excusa intentionē dicēs. Non mala intētione hoc fecit. Si vo z hoc nō potes; quia ibi nulla bona intētio cē potest. Dicas grauissima fuit tēptatio; q̃d fecissem si in me irruisset. Simus ergo humiles fratres; quia per solā humilitatē ius nobis acq̃rimus apud deū. Bern̄. Apud deuz frēs ius habere nō possumꝰ q̃m in multis euꝫ offendimus; sed nec eū fallere possumus; quia ipse nouit abscondita coꝛdis nostri; nec ei resistere possumus viribus cū sit potentissimꝰ. Quid ergo nobis restat; nisi ad humilitatē cōfugere; z qō in alijs minus habemus de ipsa supplere debemus z̄c.

De vno cōfessore sermo q̃ntus, sed in ordine. xxvij.

Rate ꝓ inuicez

o vt saluemini Jacobi vltimo

Ultimū sanctoꝝ refugium oratio est. In campo em̄ certaminis militamus: sine pugna esse nō possumus, fortissimū et sagacissimū hostez habemꝰ. Qui (vt Bꝛegorius dicit) illos solum impugnare negligit; quos quieto fenore se possidere sentit. More em̄ leonis i sctōs desevit; cōtra eos fortissime rugit vt quē devoret sollicite querit. Nō em̄ comedit neq̃ bibit; nullo vnq̃ tpe dormit; sed sp̃ suspirat ad predā. Cū ergo ipse sit fortissimus z nos infirmi. Ipse sagacissimꝰ; nos ignari. Ipse subtilissimus; nos negligentes; z pigri: necesse habemꝰ succūbere si nob auxiliū diuinū nō adesset Ut ergo diuinū auxiliū imploremus necesse est nobis vt oremꝰ. Et ꝓpterea dicꝰ apl's frater dñi dicꝰ: eo q̃ fuit ei simillimꝰ. In verbo p̃misso notabiliē duo facit. ¶ Primo iuitat ad mutuū charitatis officiū; quo plurimū indigemꝰ in via. ¶ Scõo sui dicti causam assignat z fructū quē consequit in patria. Primū respicit statuz pugne quā cōtinue exp̃imur, sed scõm respicit statum glorie z coꝛone; qua deo in celo p̃ fruimur ¶ Inuitat ergo p̃mo nos ad orationē mutuā; cū dicit. Orate p̃ invicem. ¶ Scõo assignat rōnē z cām; cū addit, vt saluemini. Ad hoc em̄ p̃ inuicē orare debemꝰ vt salutē cōsequamur. ¶ Sz nota ad hoc q̃ oio deo sit ḡta druplici ꝯditōne dz eē vestita. Nā

¶ Primo debet esse devota.
¶ Scõo debet esse secreta.
¶ Tercio debet esse importuna.
¶ Quarto debet esse continua.

Ut sic sit devota quātū ad seipm̄; sit secreta q̃ntū ad laudis impulsum, sit ꝫportuna ꝓpter instantē actū. z sit cōtinua p̃ affectū. Nā si cesset aliq̃n actus nūq̃ debet tū cessare affectus.

Dicamꝰ ergo q̃ oratio debet esse devota; vt sit tota ignea; sit lachrymis p̃fusa; z ad modū aque bulliētis fervida. Dio sic facta nullā p̃t a deo pati repulsā. Quia sicut dicit Bern̄. Dio deū vngit; sed lachryma pungit. ¶ Exēplū qui⁹ oꝛionis nob in cruce dñs tradidit. Unde ad Hebre. v. In dieb carnis sue p̃ces; supplicationesq̃ ad deū qui posset illum a morte

salui facere: cum clamore valido z lachrymis offerés: exaudit⁹ est pro sua reuerẽtia. Si ergo dei filius plorauit qs amplius orare audeat siccis oculis Hã z de eo dẽ tã passioni primo dicit Luce. xxij. Qꝫ factus in agonia plixius orabat: z factus est sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrẽtis in terrã. Cogita o aia xpiana: qlis debeat esse oio tua qꝫ calida. qꝫ deuota. cũ tã feruẽs fuerit oio saluatoris: qđ eũ in sudore adduxit. Quis vnqꝫ sic orauit: Qui aũt deuote cũ lachrymis orat: impetrat oẽ qđ postulat. j. Regũ. j. dauid orãs largiẽ fleuit: veniã a dño ipetrauit Nõne petr⁹ postqꝫ xpm negauit dũ amare ẽ fleuit: veniã negatõis accepit Nõne magdalena que pctis oibus plena fuit veniã sibi pro pctis z gratiã obtinuit: postqꝫ lachrymas fudit. Nõne Ezechias rex iudaz oratione z lachrymis sententiã diuinã mutauit: morte sibi prophetice nũciatã euasit: vite longitudinẽ meruit: z regressum solis in signũ accepit Esaie. xxxviij. Quid est ergo q oio deuota nõ posset. Nõne vt habetur. iij. Regũ vltio. z Jacobi. v. Helyas orando celũ clausit: et iterũ ipm orando aperuit. ¶ Nã quidã quodã tpe dixit gemẽs cuidam seni. Affligimur pi ꝓpter siccitatẽ: quia nõ pluit. Cui senex dixit. Credo q nõ deuote oratis. Et si vis scire qr sic est venite oremus pariter. Cunqꝫ manus ad celum tetẽdit cõtinuo pluit. ¶ Nota exẽplũ de thobia eiusdẽ. iij. Qui cum lachrymis deũ orãs meruit exaudiri. ¶ Itẽ dicit de abbate arseno q oĩi tpe vite sue etiã sedẽs ad opus manuũ suaruz pãnũ tenebat i si ꝓpter lachrymas abeũ oculis defluentes. Un dũ tã mor tuus esset Abbas pastor de eo dixit, Btẽ abbas arseni quiete in hac vita fleuistiv nõ fleres in alia. Impossibile est eĩ nobis hic ridere z ibi nõ flere Un dñs Luce. vj. Bti q lugetis qr ridebitis. z ve vobis qui ridetis qr flebitis. Ulñ macharius dicebat fratribus. Producãt oculi vri lachrymas añqꝫ huc veniamus vbi lachrymẽ nre nra corpa cõburũt. Quãto qsqꝫ sanctior est z sẽcto desiderio plenior. tanto est in orando eius fletus vberior.

Scõo oratio debet eẽ

secreta: vt nõ querat orãs laudem humanã: sed tm̃ diuinã. In cui⁹ exẽplũ vt bi Luce. ix. Dñs relicta turba ascendit in montẽ solus orare. Dñs eĩ (vt Grego. dicit) dũ aliqđ tacit⁹ faciebat: qđ nob faciẽdũ esset ostẽdebat. Quia ois ei⁹ actio est nra instructio Hec est eĩ doctrina quã tradidit aplis Mathei. vj. Cũ oratis nõ eritis sicut ypocrite tristes: q amãt in synagogis z in angulis platearũ stantes orare: vt videãt ab hoibus. Amẽ dico vob recepert mercedẽ suã. Tu aũt cũ oraueris intra in cubiculũ tuũ: z clauso ostio ora patrem tuũ in abscondito: z pr⁹ tu⁹ q videt in abscondito reddet tibi. Exẽplũ Thobie. iij. Qui orare volẽs fuit in superius cubiculũ dom⁹ sue vt videri ñ posset. Superbia eĩ z bũane glorie appetitus meritũ tollit oionis z boiem cadere facit. ¶ Nã z quidã fuit sanct⁹ qui ob meritũ oionis ad tantũ culmẽ gratie puenit q de celo mittebat sibi cottidie panis quo reficiebatur post paululũ oionis. Semp eĩ dũ oionẽ cõpleuerat cellam intrabat z panẽ sibi albissimũ z sapidissimũ paratũ inueniebat: quem deuote comedebat. Postqꝫ aũt mentẽ superbia inuasit z donuz dei suis appropriaret meritis, mox pmissione diuina pulsare eũ cogitationibus imundis: diabolus cepit. Cũqꝫ sibi orare nõ saperet z circa iam carnalia animũ volueret et post orationẽ cellam intrauit panẽ inuenit paratũ sed totũ sordidũ z infectũ quasi a serpentibus esset rosus. Cũqꝫ hoc signũ pluries inuenisset cõpunct⁹ corde nõ est sed desperãs: cella dimissa ad mundũ redibat. Cunqꝫ ad quoddã monasterium appropinq̃sset: illi ei⁹ aduentuz p̃cientes: et tanqꝫ sctissimo patri oẽs obuiã ꝓcesserunt. Erat eĩ famosissimus apud oẽs. Quẽ cũ quãto melius poterãt refecissent vbũ ãmonitõis postularũt ab eo. Cũqꝫ optime p̃dicasset ad se reuersus fuit: ait. Quid alios doces: te ipm̃ nõ doces. Diuina ergo gra tact⁹: valefaciẽs fratribus ad cellaz rediit: z tamdiu plorauit q̃usqꝫ a deo misericordiã impetrauit.

Tercio oratio debet

esse importuna: vt ipsa nimia importunitas qõ petit accipiat. Nã z ipse dñs docet multis exẽplis sic importune esse orandũ. Ulñ Lu. xj. Cũ discipuli dño dicerẽt: doce nos orare. Et cum illos dñica orationẽ docuisset: addidit ibi. Quis vr̃m amicũ habebit z ibit ad illũ in media nocte dicens, Amice accommoda mihi tres panes vsqꝫ ibi. Amẽ dico tibi, q si pseuerauerit pulsans et si nõ dabit illi eo q amic⁹ ei⁹ sit: ꝓpter tm̃ importunitatẽ ei⁹ surget: z dabit ei q̃t̃ bz necessarios. Et concludit. Et vos petite: qr accipietis. q̃rite z inuenietis: pulsate z aperiet vob. In quoꝝ occultatõe verboꝝ importunitatẽ valere oñdit. Un exẽplũ aliud ponit dicẽs Q erat iudex q̃dã q deũ nõ timebat z boiem nõ verebat. Cũqꝫ q̃dã vidua ab eo peteret vt eã vindicaret de aduersario suo: z illi nõ attenderet: dũ autẽ mulier nõ cessaret sz incessanter cũ affligeret. ille intra se ait, Et si deum nõ timeo: z boiem nõ reuereor: qr tm̃ mihi molesta ẽ mulier: vindicabo eã. Et cõcludit dicẽs, Si hec fecit iudex iniq̃tatis dñs nõ exaudiet seruos suos clamantes ad se. q. d. certum est qõ exaudiet. Quia sicut ẽt Grego, Qui nos ad petẽdũ inuitat vtiqꝫ dare desiderat. Si eĩ dare nõ vellet: quõ sic instãter ad petendũ inuitaret. Apud nos eĩ puerbiũ est. q ꝓficuus⁹ vincit auarũ. Et si auarũ q nõ libenter dat: q̃nto fortius deũ q ad petẽdũ inuitat. ¶ Exẽplũ de chananea cui petẽti miscõtaz dñs nõ rñdebat. Sz qr petere nõ cessauit sed ipoztune institit: tandẽ qõ voluit ipetrauit. Ad hoc mẽbꝝ posset reduci qõ in finẽ chananee rñsũ ẽ. Ut orãs ñ hesitat i fide sz fideliter credat: seqꝫ sperat acceptur: quia dñs docuit ita eẽ orandũ Quicqđ postulaueritis credẽtes accipietis: z fiet vob a pre meo. Et Jaco. j. Postulet aũt i fide nihil hesitãs: q ãt hesitat silis est fluctui maris.

Quarto oio dz eẽ cõ

tinua: vt sic nũqꝫ deficit pugn̄. sic nũqꝫ cessam⁹ petere miaz Nũqꝫ miles erñs i pugna ponit arma añ obtẽtã victoriã Sz arma nra sũ oiones q̃bus ꝓtra aduersariũ pugnam⁹ z diuinũ auxiliuz ipetram⁹. Ergo añqꝫ vincam⁹: cessare ab orãdo ñ debem⁹. Uerũ añ mortem nulla certa ẽ victoria: qr sp restat pugna. q̃ ab oione nõ ẽ cessandũ ante mortẽ. Ulñ dicit apls ad Thessal. v. Sine intermissiõe orate. Et dñs in exẽplũ (sic hĩ Lu. vj.) pnoctabat i oio, nibus. Undez filij .rl dicebãt samuel. j. Re. xij. Nõ cesses p nob ad deũ orare. Sz forte dices quõ possũ sp orare. Nũqđ nece ẽ mãducare: nũqđ necesse

Universidad de Deusto

est laborare. nunq̃d nō op⁹ habemus dormire. Sed attēde (ꝯm Aug⁹. Qꝫ nō desinit vnq̃z orare q̃ nō desinit bñ facere. Plus ē em̄ orare corde et opꝫ oze nō ḡ orare desinit q̃ bñ facere nō desistit. Un̄ vir sctūs siue sit opans: siue mãducãs, siue dormiẽs: cū ista oia ꝓpter deū faciat vt seruire deo meliꝰ valeat vtiq̃z sp orat. Ad hoc em̄ dormit vt postea meliꝰ in seruitio dei vigilare possit. Ad hoc mãducat vt deo fruat vt pondus pnie portare valeat. Sine his em̄ cū sint de necessitate nature nō possum⁹ deo seruire. Ergo sp ē orãdū qz sp bñ faciẽdū z deo semp seruiẽdū.

¶ Sz hic ē notãdū q̃ si volum⁹ orare debem⁹ nos ꝑus ꝑparare: oia exteriora dimittere: z ad intimū animi reducere: ibiq̃z oculos cordis ad deū dirigere: z nihil aliud q̃z de deo cogitare. Un̄ dr Eccī. xvij. Ante oronē ꝑpara animã tuã: et noli eē sicut hō q̃ tẽptat deū. Est ḡ purgãda aia orãtis a trib⁹

¶ Primo a mentis elatione.

¶ Scõo a carnis delectatione.

¶ Tercio ab exteriori occupatione.

Nunq̃z em̄ poterit oro deo eē grata si oranti affuerit elatio mentis: si delectatio carnis: si cogitatio rei tpalis et familiaris ¶ Dico q̃ anteq̃z ad oroez accedas purgãda ē aia ab oi elatõne mẽtis ꝑ verã hũilitatẽ cordis. Si em̄ de⁹ superbis resistit: quõ eos orantes exaudit. Un̄ exẽplũ ponit Luce. xviij. de duob⁹ hoĩb⁹ q̃ ascẽdebant in tẽplũ vt orarẽt, vn⁹ phariseꝰ. alter publicanꝰ. phariseꝰ superb⁹. publicanꝰ hũilis: qui longe stabat: pectꝰ pcutiebat: oculos nō leuabat: z miseri postulabat. Sz ecõuerso phariseꝰ q... ũ poterat corpore approximabat: corde superbo orabat. in oronẽ sua bona iactabat: et prim cõtẽpnebat. Phariseꝰ igitur petõz recessit: vbi publicanꝰ oĩm̄e qõ petijt impetrauit. Quia sicut dicit Augꝰ. Facile mereꝫ veniã q̃ ex reuerentia se subtrahit ab altari. Eccl'ia. xxxv. Oro humiliantis se nubes penetrat: et donec appropinquet nō cõsolabit: z nō recedit donec aspiciat altissimꝰ: et iõ dñs nō elongabit. Pſ. Respexit in oronẽ humiliũ z nō sprevit pcẽ corꝫ. Habet nescio q̃d larẽtis ꝓprius vox dulcis et bũilis: ita vt meritoꝫ impetus frãgat z ad mãsuetudinẽ ducat. Eccl'ias. vj. Verbũ dulce mlt̃iplicat amicos z mitigat inimicos. Et iterũ Prouer. xv. Responsio mollis frangit irã. ¶ Scõo aia est purgãda ab oi delectatõne carnis. Nunq̃z em̄ bñ orat q̃ carnalia cogitat: siue quẽ caro delectat, vnde nec impetrat a deo qõ postulat. Esaie. j. Cum multiplicaueritis orones vras nō exaudiã. Manꝰ em̄ vre plene sunt sanguine. In sanguine: carnalez delectationẽ intellige. Un̄ etiã orabat ꝓpheta. Libera me de sanguinib⁹ deꝰ deus salutis mee. ¶ Exemplũ de hoc accipe de Judith. eiusdẽ. xij. Ubi dr q̃ Judith ꝑmo se lauabat in fonte aq̃: z sic ascẽdebat adorare deũ. Liconia postq̃z fuerit adulterata siue carne fedata: ad virũ nō audet redire nisi ꝑus fuerit lota aqua. Similiter nec leena ad leonẽ. Quõ aia a carnalitate nō lota ad deũ accedere erit ausa? ¶ Exẽplũ habere poteris in Hester orante. si eiꝰ hystoriam volueris legere. ¶ Tercio purganda est anima ab omni tumultu rei familiaris. Un̄ dicit in libro de spiritu z anima. q̃ ania debet se retrahere ab omnib⁹ sensib⁹ corporis tãq̃z impingentib⁹ z pstrepentib⁹ z redire ad se mẽtis acie. Nã sicut nubes interposita inter nos z solem non sinit solares radios ad nos descendere. Sic

tumultus cogitationũ diuinos radios subtrahit ab aspectu aĩ: sine q̃bus aia nō pōt sollicite orare. Un̄ dr de talib⁹ Treno. iij. Opposuisti nubẽ tibi ne trãseat oro. Quãtũcũq̃z em̄ q̃s oculos ad celũ leuat nũq̃z radij visuales ad solẽ pueniẽt: si in medio spacio fuerit interposita nubes. Un̄ q̃dã sanctꝰ pater dicebat. Sicut ipossibile est vt videat in aq̃ turbida q̃s faciez suã. sic aia nisi fuerit purgata a cogitatõnib⁹ vanis deũ bñ orare vel contẽplare nō poterit. Nam videm⁹ in aq̃ nō mota sed bñ quieta q̃ videt hõ faciẽ suam sicut in speculo cẽ.

De cõfessorib⁹ sermo sextus: sed in ordine. xxviij.

Omnibus diuitibus facti estis ihũ lo. j. Lor. j.

Tria diuitiarum genera clamat omnis scriptura diuina. Nam

¶ Quedã sunt diuitie eternales.

¶ Quedã sunt diuitie spũales.

¶ Quedã sunt diuitie tẽporales.

¶ Nam diuitie eternales sunt diuitie gloriose. Pſ. Gloria z diuitie in domo eius. Diuitie spũales sunt diuitie gratiose. Et de his dr in themate que nō sunt aliud q̃z diuine ꝓtures et gr̃e q̃bus replekania scrõz. De his dr ꝑ contrariũ Luce. xij. Sicut est ille qui thesaurizat z nō est in deũ dives. Talis est oĩs qui diuitijs spũalib⁹ carẽs possidet solũ diuitias tpales. De primis duob⁹ generib⁹ diuitiarũ q̃bus sunt diuites viri sancti. Thema assumptũ ē. In q̃bus describit stat⁹ z vita sanctoꝫ.

¶ Primo ex parte largientis.

¶ Scõo ex parte gratie sanctitatis.

¶ Tercio ꝯo ex parte copiositatis donorum innumeris. Nam sancti ex donantis potentia facti sunt famosi z ex donorum copia facti sunt fructuosi.

¶ Notat aũt ꝑmo diuina auctoritas vel ptãs cuz dr. In illo. i. in deo. Qui sicut scitis naturã ita cõtulit z gratiaz.

¶ Scõo notat aie sanctitas: cũ interponit. diuites facti estis. ¶ Tercio ꝯo donoꝫ copiositas siue vniuersalitas cũ ꝑmittit. In omnib⁹. Adeo em̄ diuites fuerũt: vt sicut ibidẽ dicit apl's. vt nihil deesset eis in omni gloria vel in vlla gr̃a. ¶ Terciũ ꝯo gen⁹ sunt diuitie tpales. et sunt diuitie onerose. Un̄ dr in pſ. Diuitie si affluunt nolite cor apponere. Sancti ergo sunt qui nunc possidẽt diuitias eternales et habuerunt diuitias spũales in via z cõtẽpserunt omnino diuitias tẽporales. Et hoc triplici ratione.

¶ Primo quia vane z inefficaces.

¶ Scõo quia nocive z inutiles.

¶ Tercio quia sunt infirme z debiles siue potius impotentes.

Dico q̃ ideo scti diuitias tpales cõtẽpserũt: quia sunt pene, tus false: vane: z inefficaces: quia illõ nō faciũt ad qõ sũt. ꝑus em̄ in medicinã theoric⁹ docet. Qõ omne qõ nō facit ad qõ erit: desinit esse qõ est. Lux em̄ si nō luceret: quia ad hoc est: lux eẽ desineret. Simil'r ignis si nō calesceret ignis esse cessaret. Ergo si diuitie non illud ꝓpter qõ requirunt efficiunt tãq̃z que nihil sunt a sapiẽtib⁹ cõtẽpnende sunt. Stultꝰ em̄ esse ꝓbat q̃ vtiq̃ aliq̃ ad aliq̃d dicit: nisi stultꝰ est ad oppositũ. Nõne stultꝰ medicꝰ esset q̃ patiẽti dilationem aliqõd laratiuũ z nō ad restringẽdũ materiã daret. Nõne stultꝰ esset q̃ sitim vellet extinguere z sal mũducaret cui⁹ẽ sitim incẽderet: z nō extingueret. Ergo z a sil'i: stultꝰ est q̃ volens aie capacitatẽ implere: z sitim habẽdi ex-

tinguere. si nō desinat congregare: cū hoc sitim nō auferat: z magis augeat z semp maiorē inducat. Poeta. Ere/scit amor nūmi quantū ipsa pecunia crescit. Un dī Eccl. v. Auarus nō im/pletur pecunia. Lut⁹ dicit ad pīs du/plex est rō. Una sumit ex parte pecu/nie. Alia ex parte aie. ¶ Est ergo ratio p̄ma quare pecunia nō satiat animā. quia est res vana. Si em̄ de boie dī q̄ vniuersa vanitas oīs bō viuēs. ꝓpter quem pecunia facta est: quāto magis ipsa pecunia vanitas ē. Iterū si ania vanitas (Salomone teste) ergo z pe/cunia vanitas ē. Sed cōstat q̄ vanū locū nō replet. Un vmbra q̄ est vana nullius loci est repletiua. Ergo ex pe/cunia tota vana: nō potest repleri aia Quare aia: cōgregata quātūcūq; pe/cunia: semp remanet vacua: cuz nihil vacuū patiat natura: tūc sp bō attra/hit nec repleri pōt: z nunq̄ cōgregare desinit donec viuit. ¶ Alia ratio est ex parte aie cū sit (quēadmodū dictū ē) capacitatis infinite solo summo bo/no repleri possibilis. Nulla est em̄ cō/mensuratio finiti ad infinitū. Quare si aia est capacitate infinita. oīs autez mūdi pecunia ē finita: impossibile est vt repleat ex ea: imo si multiplicaret sp pecuniā: adductū sp esset finita: sp ergo aia remaneret vacua Etiā possz dici q̄ appetit⁹ bois se bz ad diuitias sicut buccellū ventris ad cibaria. de/licias. Nā hic buccellus ē talis natu/re q̄ si pauca recipit se restringit: z pau/cis cōtent⁹ fit. sed quāto plura cibaria accipit tanto ampli⁹ se extendit et ad alia recipiēda capacior sp fit. Un z ad ifinitā videm⁹ q̄ [illegible] in suis paucis cōtenti sunt pauper: q̄ in suis multis diuites sunt. Un salomon vanitatez diuitiaꝝ assignat maxie a duob. p̄mo ex pte possessoris. scō ex pte heredis ¶ De p̄mo em̄ dī Eccē. v. Ubi multe sunt opes multe sunt q̄ comedūt eas. Et q̄d prodest possessori inquit nisi q̄ cernit diuitias oculis suis. Ita enim sua frumēta comedūt comites: sicut z milites: sicut z pl'ares. Ergo q̄d vltra pauperē hz diues: nisi q̄ diuitias oculi suis videt: q̄s oculi suis māducare vi/det ab alijs Quanto em̄ diuitie sunt plures: tanto diuites necessario plu/ribus comestoribus indigēt. Et sic suū possessorē facūt magis indigentē: dū ad custodiendū suppellectile pluribus indigere necesse ē eos q̄ plurima possi/dent. Et q̄b apparet q̄ diuitie non fa/ciunt hoiem sufficientē: sed pot⁹ indi/gentē. ¶ Scōa rō salomonis sumitur ex parte heredis. Nā relinquūt quidā suas pecunias viro iusto: quidā viro stulto. quidā vo viro extraneo. Dico ergo q̄ aliq̄s est qui p̄ter ꝓpositū labo/rans in vanū reliquit q̄ lucrat⁹ fue/rit viro iusto Eccē. ij. Peccatori de/dit de⁹ afflictionē z curaz superfluā. Et addit. Et vt aggreget et tradet ei qui placuit deo. Sed hoc inq̄t vanitas et cassa sollicitudo mētis ¶ Jtē vanū est eo q̄ relinq̄t aliq̄ viro stulto. Unde iterū Eccē. ij. Detestat⁹ sum omnē in/dustriā meā z que sunt sub sole studio sissime laborauī habitur⁹ heredē quē ignoro. vtrū sapiēs vel stult⁹ futur⁹ sit z dñabit in laboribz meis: quibz desu dauī z sollicit⁹ fui. Et est q̄cq̄ tā vanū ¶ Jtē vanū est q̄ viro extraneo relin/quit. Un etiā dē. vj. Uir cui dedit de⁹ diuitias z substantiā z honorē z nihil deest aie ei⁹ ex oīb q̄ desiderat: nec tribuit ei ptātē vt comedat ex eo: sz hō extraneus vorabit illud. z hoc vanitas z magna miseria ē. Et addit. Un⁹ est z tū nō bz filiū: nō fratrē: z tū laborare nō cessat

nec satiant oculi eius diuitijs: nec re/cogitat dicēs. Cui laborz fraudo aiam meā bonis. Et hoc vanitas est et afflictio pessima.

Scōo diuitie nō solū

sunt vane z ineffi caces: sed etiam sunt nociue z inutiles vt Boetius. Diuitie em̄ possessoribz suis sepe nocuerūt: cū timore seruant: z cū dolore p̄dunt. Q̄z sunt quibz q̄z diuites sunt ponūtur insidie: capiunt: ligant: tormentis ex/ponuntur: z occidunt: vt ab eis q̄ lu/crati sūt auferat. Un dī Eccl. v. Qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis z saturitas diuitis nō sinit eū dormi/re. Et addit. Est z alia infirmitas pes/sima sub sole. Diuitie cōseruate in ma/lum dñi sui. Perēūt em̄ in afflictione pessima. Filiū generauit q̄ in summa egestate erit ꝛc. Ex effectu el⁹ q̄ diuiti/as cōsequit. p̄bant diuitie esse inutiles z nociue. Nam q̄ vinū febricitāti no/ceat: p̄y sana vo conferat: q̄ venenum hominē p̄mat: z q̄ tyriaca venenum expellat: quō scitur nisi p effectuz: qui ista cōsequit. Ergo ex effectib⁹ conse⁹ quentib⁹: q̄les sint diuitie cognoscunt Audi apostolū. j. Thimotbei vltimo Qui volunt diuites fieri incidunt in tēptationē z in laqueū diaboli: z desi/deria multa z nociua que mergunt in interitū z in p̄ditionē. Quid istis per⁹ Si de peccato agit audi Ecclesiasticū xxj. cap'lo. Si fueris diues nō eris im/munis a petō. Exēplū de saul qui an/tequā veniret ad regnū: nō erat vir in israel melior eo: sed dirat⁹ nō erat for/te pejor eo. Bernar. Quis dauid san/ctior: q̄s salomone sapientior. z tñ suc/cedētib⁹ p̄speris. vn⁹ ex toto desipuit. Quia ꝑm Boetiū. Magis timenda est fortuna ꝓspera: q̄ aduersa. Nōne dicit Luce. xvj. Q̄ mortuus ē diues z sepultus ē in inferno. Quales ergo sunt diuitie: q̄ inutiles: z q̄ nociue. z q̄ totis affectib⁹ fugiēde: cum animā periculis multis exponāt. gratiā au/ferant: peccatorē cōstituūt: et vltimo ad inferna deducūt.

Tercio diuitie sunt in

firmez impotētes. nullos suos iuuan do possessores ad vires habēdas. Lu/ius debilitatis rō ex hoc patet. Quan docūq; em̄ aliq̄s agēs ad aliq̄ opan/da ipsum oportet aliq̄ multa habere: q̄ possent fieri ab alio eque p pauca: il/la multa ipso agenti p̄mo sunt vana: imo semp natura operatur p pauciora quātū pōt. vt phi docēt. Ergo cum vi/deam⁹ q̄s q̄ vult rpalez necessitatē ex/cludere oportet eū diuitias innumera/biles cōgregare: nec sufficiunt pauce: certū ē eas valde debiles ee: marie cū multe possint necessitatē excludere. Q̄ autē multitudo in rebz singulis sit si/gnū debilitatis: multis pbat exēplis ¶ Exēplū ergo p̄mū accipe in natura. Nā videm⁹ multa reptilia corpore exi/gua: multipedia et vermes breues et culices. in q̄b ꝓpterea multi sunt pe/des q̄ oino valde sunt debiles. Qua/re: si cuz debilitate pauci essent pedes corpa sustētare nō possent: z sic gressū z pōs virā p̄deret. Sapiēs g̃ natu/ra q̄ talib⁹ crura ꝓportionabilia dare nō pōt: debilitatē multitudine supple/uit. Nā videm⁹ vbi pedes validi sunt z fortes: inueniunt pauciores ee. Un hec est causa quare plures culex q̄z ele/phas habet pedes: cū hoc sit animal exiguum: hoc aut. p̄marimū ¶ Item in rebus artificialib⁹ videm⁹ q̄ q̄nto pāni sunt minoris ꝑtis ad fomētū naturalē caloris: tāto necesse ē vt ex eis

Universidad de Deusto
Biblioteca

homo induat plures. Itē quanto na
uem trahēres sunt debiliores: tāto ne
cesse est eos esse plures: vt qō non pōt
debilitas paucoꝝ multitudo suppleat
Et hac eīm causa est q plura sunt mi
neralia q̄z vegetabilia: z plura vegeta
bilia q̄z sensibilia, z plura sensibilia q̄z
rōnalia: quia quāto sunt plura tanto
ignobiliora: z tanto debiliora: z min⁹
valentia. Quare plus est de argēto q̄z
de auro: plus de plūbo q̄z de argento: z plures quercus q̄z cedri, z plures vi
les lapides: q̄z preciosi. z plures bo
mines viles: q̄z nobiles, z plures sunt
stulti homes: q̄z sapiētes. z plures sunt
milites: q̄z barones, z barones plures
q̄z reges, z plures simplices p̄sbyteri
q̄z epi, z plures epi: q̄z archiepi. z sum
mus pontifex tm vn⁹: quia plenitudo
ptātis est i eo. Et his exēplis certissi
mū est q diuitie ideo q̄runt plures (lz
paucis cōtenti sunt homes) q: sunt de
biles qō ꝓmittūt efficere nō valentes
Nā ꝓmittūt suū possessorē btm: z fa
ciunt totū cōtrariū: dū auferūt regnū
supernū: z ducunt ad infernale supplī
cīū. Ob hāc cām dīs Marci. x. dicit,
Facilius est camelū trāsire p foramē
acus q̄z diuitē in regnū celoꝝ. Quia
sicut camelus nō pōt portā q̄ acus dī
intrare nisi onus deponat, sic hō in re
gnum celoꝝ intrare non pōt: nisi desi
nat diues esse. Iste cōsiderationibꝫ z
multis alijs: sci diuitias ꝓtēpserunt
vanas: z hoc ꝓpter deū: q cōtēpserunt
multi homes ꝓpter mūdū. Quid mirū
si cōtēpserint xp̄iani qō cōtempserunt
pagani. Dicit eīm Seneca. Q nemo
dign⁹ deo sit q dī[illegible] nō contēpnit
Berū. Magna a[illegible] z penitus ni
mis magna: vt diues esse velit vermi
culus vilis. ꝓpter quē tā paup voluit
esse dīs maiestatis. Querat iḡt pa
ganus diuicias cum sine deo exīstat:
queratz diuitias iudeus q eas in pro
missionē accepit. Sed q̄ fronte xp̄ia
nus diuitias querit: post q̄z xp̄s pau
peres brōs esse p̄dicabat. Multi eīm
romanoꝝ fuerūt cōsules q ꝓpter amo
rem sue ciuitatis nihil oīno accipien
tes: adeo in morte inuēti sunt paupe
res vt nō haberent vnde exequias fu
neri facere potuissent. Sūt z in iudea
z in ethiopia ꝓphē (vt hystorie narrant)
q nihil penit⁹ cōgregāt sed de his que
sponte terra gignit simplr viuūt: sicut
oēs boes ante diluuiū faciebāt Que
ergo ē hec tanta auaricia: q xp̄ianos
inuasit: vt eis non seminare sufficiat:
nō colligere nisi insup vsuris varijs z
mercationibꝫ infinitis q̄ buscū q̄z pec
catis congregēt pitura. Seneca. In ob
sessa via diuiti nulla par est: q vo pau
per ē nullam calumniā timet: nullas
formidat lites: nullas timet alias pas
siones. Et ideo iḡt paupertas est do
nū dei a paucis cognitū. Gregorius.
Quid in hac vita laboriosi⁹? q̄z terre
nis desiderijs estuare: q̄d quietius q̄z
nihil ꝓter deū in hac vita appetere. Ad
patriā (iḡt) liberius incedimus: si in
via onere carem⁹. Nā qui onus diui
tiarū abstulerit ad currendū citius se
expediuit. Rogem⁹ ergo z̄.

De vno cōfessore ser
mo septimus. sed in ordine. xxix.

Caritas dei beni

Cgna est. j. Cho. xiij. Virtus caritatis q̄z sit nobilissima quantis p̄conijs adoranda: quantis laudibꝫ p̄dicanda, nulla potest expri
mi carnea lingua. Nam apostolica teste sīa, prime Cho. xiij. Si quis lingua vtatur angelica: si ꝓphetica: si oīm rerū sc̄ientia: si fide faciente mira

cula: si pauꝑibꝫ distribuat oīa: z si in
morte dederit carnē suā: frustra om
nia sunt si charitate nō sunt formata
Sola eīm hec virtus (sm Aug⁹.) pio
rum virorū est z sanctoꝝ: cū ceteris vir
tutes bonis z malis cōes sunt. Ma
gna eīm virtus est fides: sed demōes
credunt z cōtremiscunt. Jac. ij. Ma
gna virt⁹ est spes: quā in magnis pec
catoribꝫ videm⁹. Quid ꝓudentia no
bilē⁹ iudicam⁹? lz (teste dño Mat. vj)
maior est in filijs tenebrarū q̄z lucis.
maior in serpentibꝫ q̄z in nob. Quid
temperantia melī⁹ dici potest. que si
ne respectu gule sive luxurie maior q̄z
sit in xp̄ianis inuenta est in paganis.
Multe eīm fuerūt mulieres pagane
(vt testant hystorie) q̄ ꝓ viri q̄z cor
um pi: voluerūt occidi. Quid fortitudine
q̄d patientia pōt esse melius, quā qua
si in summo possederūt pbi. Magna
virt⁹ z ardua pauꝑtas exīstit q̄ i mul
t⁹ tā pbis z paganis resplēduit. Sola
eīm charitas est q nullo mō ꝓuenit ni
si solūmō vir⁹ iust⁹: eo q deformari n̄
potuit. Nun q̄z ignis pōt infrigidari:
q̄z uis posset extingui. Sic z charitas
pōt q̄dem p peccatū auferri: sed nūq̄z
informis fieri. Et ad modū vitri pōt
q̄dem totaliter frangi: nō aūt plicari.
¶ Quia igiṫ hec virt⁹ ꝓprie sanctoꝝ
est: z p eius opationes z act⁹ maxime
cognoscunt. Ex fructibꝫ eoꝝ ꝓgno
scetis eos Math. vij. Ideo p̄missum
vbum ad sanctoꝝ gl̄iam est assum
ptum. ¶ In quo describit ista vt⁹ san
ctoꝝ esse maxime tāntum ad duo.

¶ Primo q̄ntū ad habitum qui con
sistit in corde.

¶ Secundo quantum ad actum quo
fulgent in opere.

¶ Primo p habitū sancti sunt facti iu
sti quo ad seipos ¶ Scōo p actū facti

sunt luminosi quo ad fratres z proxi
mos. ¶ Notak q̄ primo habit⁹ mentē
sanctificans: cum dr. Charitas. ¶ No
tak secundo act⁹ quē charitas inspira
uit: cū inferk. Benigna est. i. hoiem be
nignū facit. Licet eīm quelibet virtus
vnū spēalem actū habeat quem elici
at (sicut fides: credere. spes: sperare,
charitas diligere vel amare) tm charī
tas oīs act⁹ virtutū imperat: q̄z uis
eos nō eliciat Sicut. j. Cor. xiij. ap̄s
dogmatisat dī. Q charitas oīa cre
dit: oīa speat: oīa sustinet z̄. Nā
sicut esse benignū charitas impat: sic
ipa benignitas ꝓbabiliter charitatē
adesse denunciat. Sed defect⁹ beni
gnitatis ex necessitate cōcludit. q ant
me charitas nō assistit z̄. ¶ Dicam⁹
ergo charitas benigna est. Licet chari
tatis nō sint certa experimenta: misi p
revelationē diuinā. sunt tm aliq̄ ꝓba
bilia signa q̄bus ad credendū induci
mur q charitatem habeam⁹. ¶ Pri
mū est cōscia munda. ¶ Scom est pa
tientia firma. ¶ Terciū est compassio
fraterna. ¶ Quartū ē cōcatio libera.

Dico q primū signuz

q charitatē habeam⁹ est interior con
scientia si inueniat munda, nullis de
lictis mortalibꝫ feda: nō cogitans tur
pia: nō amans mūdana: lz solū diui
na: nō gaudēs ad mala: lz ad omnia
bona. Un ap̄lus dicit. j. Cor. xiij. Q
charitas nō cogitat malū: nō gaudet
sup iniquitate: cōgaudet aūt veritati
idest nō pōt esse: vt si charitas sit i ani
ma vt anima sit feda: vt sit frigida ad
diuina z calida a[illegible] humana, cū chari
tas (ad modū materiat ignis) vt⁹ sit
¶ Purgatiua.
¶ Calefactiua.
¶ Et maturatiua. Un etiam dīs lo

Universidad de Deusto

quēs de charitate dicit Lu.xij. Ignē veni mittere in terrā z quid volo nisi vt ardeat. Ergo si charitas est ignis: ipa bz purgare:qz ignis est aeris purgatiū9 z in ferro est omnis rubiginis cōsumptiu9. Si g̃ cōscia est pcti rubigine plenatcertū est q̄ ab igne charitatis est vacua. ¶ Itē ignis oīa q̄ sibi approximant calefacit qz omne frigus a reb9 expellit.sicut experientia certa ostendit. Ergo vbi charitat3 ignis nō requiescit.frig9 etiā nō desinit. Ergo si ad diuina et spiritualia bona te feruētē z calidū inuenies:z ecōtra ad terrena frigid9 reperieris:signū ē charitatis in te exūtis. Si aūt frigid9 es ad diuina:z calidus ad terrena:scias q̄ charitas nō ardet in aia tua. ¶ Itē ignis est crudo9 maturatiu9. Unū videm9 q̄ poma cruda z immatura et igne decocta fiunt sapida:z dulcia:eo q̄ a vtute ignea omnis eius acerbitas sit cōsumpta:z sapor ositas sit introducta. Ergo si tu inuener3 in te maturas affectiōes:dulces z sapor osas de deo cogitatiōes:pbabile valde est q̄ a diuino igne hec habes. Si autez ecōtrario cogitatiōes de mundo tibi sunt dulces z sapide.z de deo sunt crude:crede mihi z scias certissime q̄ diuino nō ardes hoc igne. ¶ Notandū ēt q̄ in oīnib9 istis argumentis siue argumentādi modis:sp̄ pbabile est assertiuū:3 nēcariū ē negatiuū. Ubi g̃ ap̄l's dicit.j. Cor̄. xiij. Ch charitas nō agit p̄perā.i.puerse.nō est ambitiōsa. Si g̃ ita dicā. Iste nō agit perperā nō est ambitiosus.g̃ charitatē bz.hoc tm̄ est pbabile assertiuū:nō aūt necessariū qz tūc posz bo p̄ certo scire si eēt in charitate. Si aūt sic dicā. Iste ambitiosus est z puerse agit.ergo charitatē nō bz.argumentū nō est pbabile tm̄ sed est necessariū. Unū z scire certitudinaliter nō possum9 q̄ in charitate sum9 eo q̄ nō qz bona facim9 charitatem habemus. Certitudinalit3 tm̄ scire possum9 q̄ in charitate nō sum9 dum mala charitati cōtraria facim9: eo q̄ qz facim9 mala mali sum9.

Secūdū signū q̄ charitatē habeamus est patientia firma.

Charitas em̄ sic hoiez in aduersis firmat:z ad modū lapidis quadrū stabilitat: vt nullis omnino moueat aduersis:sed ex eis potius crescit. sicut i aspersione aque ignis pot9 inualescit Et oīe cōtrariū ad p̄tiam sui p̄tra rij vigorescit. Nā z charitas 9z simil' esse bituminit:qō est terra adeo cōglutinosa z tante tenacitatis:vt ea q̄ vnit nec ignet nec aqua: nec ferro dissolui ab inuicez p̄t. Unū vir sctūs hoc bitumine deo vnitus nō solū mundi mala nō fugit.sed etiaz appetit. O quot fuerunt sancti q̄ p xp̄o voluerunt occidi.z mortem quesierūt mente fideli q̄uis a deo ad aliud essent ordinati. Nōne venerabilis vir franciscus mare transiuit:soldanū adiit:z fidem cōstantissime p̄dicauit.q̄uis ad alia reseruatus fuerit. Hoc g̃ bitumine xp̄o p̄iunctus Ap̄l's dicebat ad Rom̄.viij Quis nos separat a charitate xp̄i:tribulatio:an angustia. an psecutio. an nuditas:an periculū:an gladius. Et addit.cert9 sum q̄ neq̄ mors neq̄ vita:nec angeli:nec p̄incipat9:neq̄ instantia mala:neq̄ futura.i.mala: neq̄ fortitudo:nec altitudo quorūcūq̄ p̄ncipū:neq̄ alia creatura poterit nos separare a charitate xp̄i q̄ est tante tolerātiōis. Jō certe amor q̄ oīa gratia letia.z amara dulcia facit. Nihil em̄ est amanti difficile.vt Bern̄.dicit

Nā charitas est silis vtuti cōuersiue q̄ est in oliua z vite. Nā virt9 illa conuersiua humorē vitis z oliue q̄ amarus est in radice vertit in multū dulcedinē:sicut p̄bat experientia. q̄ coquit vitis vuas z oliue baccas maturas. Est em̄ silis quadrige cui9 nature est q̄ maius pond9 equi p̄trahunt cū q̄driga q̄z p̄nt facere sine ea. Amor em̄ facit penas cōtemnere z ip̄am mortez appetere.immo facit quasi nō sentire. Unū silis est mandragore cui9 cortex in vino decoct9 bibentē ad oīes dolores insensibilē reddit. Unū ad potā̄dum illis dari consueuit quor̄ corpora sunt secanda. Dicit em̄ dyonisi9.q̄ hec herba decocta in vino z fortit sic potata hoiem dormire facit vt vulnera sentire nō possit. Et p̄terea Lantiij. 9z.q̄ aque multe.i.tribulationes varie nō potuerūt extinguere charitatē.immo nō solū nō extinguūt: 3 eaz incendūt. Quia videm9 q̄ solares radij maiorē calorē generāt in aqua q̄z in terra:qz cū aqua mag3 sit caloris cōtraria q̄z sit terra: dū maius cōtrariū in aqua inueniūt fortius ad victoriā radij cōtrarij erardescūt. qz (vt supra tā dixi) oīe p̄trariū fortio9 insurgit dū suū contrariū adesse persentit. Sic et charitas dum penas extinguentes vl' ad malū allicientes adesse p̄sentit ad resistendū eis se recolligit totaz:z maiores ex hoc assumit vires. Et hoc dicere p̄pheta voluit cum ait. Dum superbit impi9 incendit pauper.

Terciū signū q̄ homo

habeat charitatē:est p̄passio fraterna Nobili9 est em̄ corpus spūale q̄z materiale.g̃ maior debet esse vnio membrorū corporis spūalis q̄z materialis Sed membrorū corporaliū tanta est vnio(teste ap̄l'o.j. Cor̄. xij.) q̄ si patit vnū membrū cōpatiunt oīa mēbra z gaudenti congaudent. z est impossibile aliter esse. Ergo si maior est vnio membror̄ spūaliū impossibile ē mēbrū pati q̄ nō sit compassio aliorum membror̄. Ergo si fratri vel p̄primo patienti te inuenies cōpati:pbabile signū est q̄ habeas charitatē. z sis corpor3 xp̄i membrū. Si aūt p̄primo patienti te non inueneris posse compati:non dico tibi pbabili:sed argumēto infallibili scias tibi concludi: q̄ nō es membrū corporis xp̄i. Quia im9 possibile est si homo alter9 vere amat q̄ ei dolenti nō pleno corde condoleat z se cum afflicto affligat. Et si h̄ facit amor carnalis:q̄d amor spiritualis faciet si intus affuerit. Nunquā in in corde poterit esse ignis z non ardebit. Proverbiū est:q̄ amor z cuspis celari non possunt. Quare cōcludit vltr̄ius q̄ si primo vere compateris ei9 necessitatib9 p̄ximis subuenies. Q̄ si nō facis:scias q̄ charitatis ignis in te fundit9 est extinct9. Non em̄ est possibile vt ignis in lignis ardeat z nō calefaciet. Et p̄terea 9z.ij. Joh.iij. Qui viderit fratrem suū necessitatem habere z clauserit viscera sua ab eo: quo modo charitas dei manet in eo.q.d. impossibile est ita esse. Ergo fratres mei:probetis habere vos hanc charitatem corde compatiendo:z opere to, to posse subueniendo. qz diligend9 est prim9.non solum corde z ore 3 etiaz opere:q̄ si possibilitas opis nō assit: sufficit p̄passio cordis cū p̄solatōe sermōis. Turpe ē vt maiora signa amoris inueniant in [illegible]tis:etiā ad bruta extranei generis qz in hominib9 q̄ sūt oīes eiusdē generis ab vno oīes p̄n cipio:cū bruta oia hūerit duo p̄ncipia

Universidad de Deusto

lez femiñ z masculū. ¶ Mā cornices q̄ sunt aues cornici generi: ꝓter hoc q̄ ad ꝓtes sunt miro mō clementes: qz in senectute ꝓuīs pēnis eos fouēt Sunt etiaz circa ciconias valde diligentes. Nam cū ciconie ꝓtes has derelinquunt vt ad ꝓtes calidas transeant: eas cornices in domib⁹ suis cum magna sedulitate suscipiūt: z qū in itinere sunt: aues que ciconijs sunt infeste: cornices eas turmatim associant z contra infestas aues fortissime pugnant. ita vt p eis vulneribꝫ z morti se exponant. Qui boies tante bospitalitatis sunt sicut cornices, z sic proximos diligāt vt se p eis in vulnera tradent z mortē. O humana miseria et plorabilis defect⁹ amoris, qz si cadit elephas: tūc est q̄ ex socijs auriliuz ferat. Lapīk passer: z sunt alij passeres q̄ succurrant. Porcus vociferat: z p posse alij adiuuant. Sz bō si ruat nō est q̄ ad auxilium manum mittat vel extendat.

Quartū signum q̄ homo habeat charitatē: est cōicatio libera: vt bō se z sua cōicet primo. Quia sic̄ dr. j. Lozr. xiij. Charitas nō querit que sua sūt: sz tm̄ q̄ ihesu xp̄i. Exemplū de discipulis Actuū. ij. q̄by erāt oīa cō mūia, et nemo q̄cq̄z ꝓpriū possidebat sed erant illis oīa cōia. Ciconie simul vadūt. simul terrā petunt, simul cōedunt z quiescunt. Apes simul exeunt simul surgūt: z simul cibū cōem accipiūt. Turpe igīt valde est q̄ bō nō cōmunicet primo tcū bruto cōicet bruto z maior q̄z inter rōnabilia amor appareat inter bruta. Leneam⁹ g̃ charitatem: qz vbi est charitas ibi de⁹ est. z q̄ charitatē habet in deo manet z de⁹ in eo. Qō Bern̄, exponens sic ait, Si deus charitas est nihil melī⁹ charitate. si q̄s manet in charitate: z p. ꝑs in deo manet: nihil charitate securi⁹. Si vo deus in eo manet: nihil charitate iocundi⁹. Uerum est g̃ q̄ dicit ap'ls j. Lozr. xiij. Q̄ charitas patēs est benigna est: nō emulat: nō agit perperā nō inflat: non est ambitōsa: nō querit q̄ sua sunt: nō irritat: non cogitat malum: nō gaudet sup iniquitate: ꝓgaudet aūt veritati: oīa sustinet: z omnia suffert, charitas nunquā excidet. Qui g̃ charitatē dei hz: charitatem ꝓximi hz. q̄ si charitatē ꝓximi nō habet: nec dei charitatē hz. Quia ad dei structionē ꝑtis: sequit destructio antecedentis. Rogemus tc̄.

De doctoribus sermo octau⁹ z in ordine. xxx.

Efulsit sol in cli

r peos aureos z resplendue⁹ runt montes ab eis. j. Machabeoz. vj. Aug. dicit q̄ ordo de necessitate requirit primū z vltimū. Et qz (vt ait) non potest q̄enire ad vltimū nisi p medīū. cōcludit q̄ necessario omnis ordo requirit: primū: medium z postremū. Unde in angelis triplex est ierarchia, s. prima vel supema: media z infima, ita q̄ est influentia supme in mediā: z medie i infimā. Et ima p mediā: z media p supmam purgef: illuminef z pficiaf. sicut dicit dyonisi⁹. Sil'r videm⁹ z hunc ordinē in celis q̄ primū est empirreū: mediū est aqueū: terciū et infimū est ꝑ dereū Et primū influit in mediū: z mediuz in postremū. Cū em̄ eccl'ia a deo sit ordinata nec̄e est vt habeat i se ista tria. Quia in eccl'ia dei q̄dam sunt primi z primates sūt appellati. Quidā mediij vt epi. Quidā infimi vt oīes alij

minores plati: sic̄ sacerdotes prochiales. Uel aliter Quidā sunt tm̄ doctores: z hi sunt supmi. Quidā tm̄ audiētes: z hi sunt infimi. Quidā simul audientes z docētes: z hi sc̄ mediij. Qui ea q̄ audiūt a summis: more lune: refundunt. Nā luna lumen q̄ō a sole recipit reddit terris. Isti g̃ tres ordines docentiū sez z audientiū z medio mō se habentiū notanf in themate. Naz tm̄ docentes assil'anf soli z stellis. tm̄ audientes assil'anf montib⁹ alt'ad recipiendū lumen dispositf. Qui lz sint infimi respectu docētiū: sunt tm̄ montes alti in cōparatiōe vallīū. i. nihil colligere valentiū. Nam montes ꝓp⁹ suscipiūt radios solares: q̄z colles depsi, si z valles: Audiētes simul z docētes fil'es sc̄ scutis aureis: q̄ lumē q̄ō a sole accipiūt terrf oppositis sibi reddūt Et dicunf notanf clipei: qz sicut p defensione corporis exponunf clipei i bellis ictib⁹. Sic ilsti debēt se exponere p vtilitate anime ꝓximi: z p defensiōe fidei z si necesse fuerit ꝓpterea mori. Ut ergo sermonē reducam⁹ ad hunc doctorem eximiū: cui⁹ hodie festū colimus Qui q̄ntū ad tria in ꝓmisso v̄bo describitur.

¶ Primo q̄ntum ad eius eximiā sctitatem: qua intus exarsit.

¶ Scōo quantū ad luminosissimaz vitatē: qua vt sid⁹ emicuit.

¶ Tercio quantū ad doctrine vtilitatem: qua mundo profecit

¶ Notaf g̃ eius sanctissima vita qua deo seruiuit: cū dr. sol. ¶ Scōo notaf ei⁹ admiranda doctrina q̄ claruit: cuz dr. resulsit i clipeos aureos. ¶ Tercio ei⁹ doctrine efficacia q̄ ꝓfecit. cū sb̄dit Et resplenduerūt montes ab eis. Ue rū: qz ista oīa in sole tm̄ ꝑ notari, iō de ipo sole fiat hic sermo. ¶ Est g̃ notā dū q̄ circa solem nobis cōsideranda sunt quinqz.

¶ Primo ipsius essentia.
¶ Secundo eius forma.
¶ Tercio ipsius figura.
¶ Quarto motus z natura
¶ Quinto eius influentia.

¶ Nā fm̄ ēntiā est corp⁹ altissimum
¶ Scōm formā ē corp⁹ venustissimū
¶ Scōm figurā est corp⁹ rotūdissimū
¶ Scōm motū siue naturā est corp⁹ velocissimū ¶ Scōm influentiā ē corpus ꝑtuosissimū. Sic z doctor nr̄ eximi⁹ Fuit altissim⁹ p eximiā sctitatem. Fuit speciosissim⁹ p scientie claritatem Fuit rotundissim⁹ p artissimā paupertatē. Fuit velocissim⁹ p obie būl'tatē Fuit virtuosissimus per miracl'orum efficacitatem.

Dico q̄ corp⁹ solis fm̄ suā naturā z ēntiā cōsideratū: est corpus altū: corp⁹ solidū: z iō nō pozosū corp⁹ in firmamēto locatū: z iō nobilissimū. Quid ei celo sblimi⁹? q̄d inē corpa inanimata celo digni⁹. Un dicit Eccl'i. j. Altitudinē celi q̄s dimens⁹ est Hoc et ipa experientia pbat z vie lōgitudo q̄ corpa taz grandia sic a nobis celant: vt nobis videanf ꝓmodica. Sz ea h̄ nō pono: qz in dñicalib⁹ sermōib⁹ me recolo dixisse z posuisse de hmōi. Sufficiat igīt dicere fm̄ scripture testimoniū: qz fideliꝫ est certissimū q̄ celū est altissimū z in summo locatū: sic̄ ꝓz ad sensum. Sz sol in celo est situat⁹: g̃ est corp⁹ situ altū. Minor ꝑbat Beñ. j. vbi dr. q̄ de⁹ fecit duo lūiaria magna, s. sol [illegible]unā z stellas z posuit eas in firmamento celi. Un q̄ sūt hec lūminaria ps̄. docet dr. Qui fecit luminaria magna: solē in ptātē diei: z lunā in ptātē noct'. Sic z bēs h doctor

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Fuit ad modū celi ſalt⁹: p vite eminē tiam. ¶ Fuit ſolid⁹: p verā patientiā. ¶ Fuit nō poroſus p humanā gl'iam. ¶ Et fuit in firmamēto poſit⁹: p fidei cōſtantiā. Omnia iſta pūt hic diſcuti, Sz ſufficiat dicere q fuit altus p vite ſcitatem q cōuerſabat in celis: nō carne ſed mente. Erat eīm de illis q cum apl'o dicere poterāt ·Phil'.iij. Nra cōuerſatio in celis ē. Vīn dicere poterat illud Eccl'i.xxiiij. Ego i altiſſimis habito. Sed qs hodie ꝓuerſat in celis. Quis hodie eſt q nō tot⁹ inbereat terris. Uere terreni ſum⁹: qz nō celeſtia: ſed terreſtria cogitam⁹: nō de ōo ſz de mundo loquimur. nō p deo ſz p mūdo opamur. Adheſit eīm pauimento anīa nra: z cōglutinat⁹ eſt in terra venter nr̄. Qui eīm de mundo eſt de mūdo loquit̄. Et qz nō celeſtes ſz terreni ſumus. tō ſum⁹ illis ſtellis ſil'es q de celo cadunt in terrā. Nā z ille impſſio / nes q dicunt vulgariter ſtelle cadentes ideo cadunt: qz vere ſtelle nō ſūt. nec in firmamento locate ſunt. Et ſic forte illi boies q in terrā ruunt: nunq̄z in deo ſiue in celo vere firmati fuerūt: qz q vere inhereret nō tā facilē caderet. Nam vidēm⁹ q arbores q̄ fortes radices ponūt in terrā nō facile ventis euellunt: ſed ille port⁹ ventis cadunt q radices debiles terre infigūt. Ergo multo fort⁹ nō facilē caderent qui p amorē verum deo inhererent.

Secundo ſol eſt forma

ſpecioſiſſim⁹. Nā illō ōr eē pulcherrimū qō nihil bz turpitudis admixtuz. ſicut illud ōr eſſe albiſſimū: qō nō eſt nigredine p̄mixtū. Jt luci ſola tenebra eſt oppoſita. Jgit̄ illud eſt lucidiſſimum. z per conſequens ſpecioſiſſimū: qō nihil bz tenebroſitatis admixtū. Sed deus (ſicut habet Geñ.j.) dt uiſit lucem a tenebris. Ergo dum lucem a ſuo cōtrario ſeparauit purriſſimā ac pulcerrimā eam fecit. Ar corp⁹ ſolis eſt fons lucis: ſicut ipm nomē ad ſenſum oſtendit. Nā ideo ipſa ſcriptura ipm ſolē appellat: eo q ſol⁹ luceat z cuncta illuminat z pulchra facit. Nō eīm eſt aliud dies q̄z ſol ſup terram lucens. Sol g̃ dū lucē in ſummo corpore rum obtinet: pulcerrimus omniū corporū eſt. Jtez vt Daīn. dicit. Tolle ſolem a reb⁹ q̄d ſunt omnia niſi tenebra. ergo omnis pulcritudinis oſtenſiua cauſa eſt ſolis preſentia Sz ꝓpter unū quodq̄z tale z illō magſ. Ergo ſi omnia ſunt pulchra z apparent ꝓpter ſolis p̄ſentiā z virtutē manifeſtatuam: multo fort⁹ eſt in ſe pulcerrima ſolis rota. Unū ōr Eccl's.xj. Dulce lumen et delectabile eſt oculis videre ſolē. Naz z ſi ocul⁹ noſter non audeat ſolem reſpicere in rota: cā eſt debilitas in virtute viſiua. Sic̄ videm⁹ ad ſenſum q oculus lipp⁹ vel infirm⁹ refugit lumē ſolis: nec pōt ſuſtinere ſplendorē aerſ Sed vbi deficit noſter ocul⁹: ibi ſupra modū delectat ocul⁹ aquilinus. In q̄ etiam aquila eſt filioꝝ ſuoꝝ ꝓbatiua ſicut dixi ſupra. Sic z hic doctor egregius totus fuit ſpecioſus p ſapientie veritatē. Dixo eīm modo ſapia facit hoiem ſpecioſum: z deo z hominib⁹ gratioſum: dum p eam fit hō circūſpectus in corde: modeſtus in ore. z honeſtus tot⁹ in ope z corpore. Nam videmus ad ſenſum q illi qui erant valde diſſoluti dum ſcientias inferiores audiunt: miro mō in moribꝫ ſe componunt: dum ad leges vel decretales vel theologiam tranſeunt. Uīn doctori noſtro totalit̄ pulcro poteſt dici illud Canticoꝝ.j. Totus pulcer es dile

cte mi. Hic ſignatus fuit in abſolone De quo dicit̄.ij.Reg.xiiij. Qa planta pedis vſq̄z ad verticem non fuit in in eo vlla macula. Sic et iſte doctor erat pulcer i corde ſiue i affectu. Erat pulcer exterius in affatu: grauis in inceſſu. honeſtus in viſu: z ſimiliter i ſaporitu: temperatus in habitu: z in cibo ſimiliter et in potu. Sed quis hodie ſpecioſus. quis in verbo, qs in omnibus eſt honeſtus. quis in veſtitu cibo z potu ſobrius. Uere ſol hodie obſcuratus eſt: z non lucet, nō eſt pulcer ſed totus eſt niger factus. Sicut eīm apocalip.vj. docet Jobes z Jobel'.ij. dicitur. Sol obſcurabit̄ z luna non dabit lumen ſuum, ſtelle cadent de celo. Accipe per ſolem intellectum, p lunā voluntatem. z p ſtellas accipe affectōnes vel operationes: et expone.

Tercio ſol ē figura roꝫ

tundiſſima. Nam conſtat firmamentum (in quo corp⁹ ſolis eſt poſitum z cuius motu ducit̄) moueri ſperice. ſicut ad ſenſum ꝓbant ille ſtelle q̄s circa polum articū moueri cōſpicimus Uerū ſol (ſicut cetere ſtelle ꝓbo hoc ꝓbante: z ad inconueniētia plurima inducente) nō mouet̄ motu ꝓprio ſz potius motu orbis ſui. Ergo cum ſuus orbis ſperice moueat̄ qz i ortu firmamenti deducit̄ ad meridiez z hinc ad occidentē: reſtat q ſol ſperice moueat̄ Sz mot⁹ (vt dicit ꝓbs) attestat̄ figure, ergo bz ſpericā figurā. Jtem nobiliſſimo: ſpecioſiſſimo z ſimpliciſſimo corpori: nobiliſſima ſpecioſiſſima et ſimpliciſſima figura debet̄. ergo cum corpus ſolis ſit tale: ſol ſperice figure exiſtit. Et ſatis claret Eccl's.j. vbi ſic dicitur. Oritur ſol z occidit. z ad locū ſuum revertitur, girat per meridiem z flectitur ad aquilonē. luſtrans vniuerſa per circuitum. Ecce q̄ circulare habet motum. Sic z hic venerabilis ſanct⁹ tot⁹ fuit ſperic⁹ z rotūd⁹ p altiſſimā pauꝑtatē. Nā corp⁹ ſpericū ſi moueat̄ ſup planū (teſte ꝓbo) nō tāgit planū niſi in puncto: eo toto alio corpore elevato. Sic z vir ſanctus terram nō niſi in puncto tetigit: quando ſolā abeo neceſſitatem accepit. Sic totus abea alienatus exiſtit dum omnia ſuperflua dereliquit. Unde poterat dicere cum apoſtolo ·Philip.iij. Omnia arbitratus ſum vt ſtercora. Ipſe etiam dicere poterat cuz apoſtolis ·Math. xix. Ecce nos reliquim⁹ omnia: et ſecuti ſumus te Sed quis eſt hodie talis Quis eſt qui relinquit omnia: aut ſaltem ſuperflua relinquat. Quis non potius diſperſa congregat. Recte hodie ſol ſub terra latet. et vmbra terre quam proiecit hunc mundum miſerum obſcurauit: vt ſol verus videri non poſſit. ·Pō. Supercecidit ignis z non viderunt ſolem. Quis hic ignis qui conſumit omnia: z nunquaz dicit ſufficit. z ſolem nobis abſcondit niſi amor cupiditatis. Nam dum luna inter nos z ſolem intercidit: ſolem a nobis abſcondit: z ad nos radios ſolares venire non ſinit. ſed noctem mundo inducit: ſicut factum eſt temporibus noſtris: dum ſol modo obſcuritatem incurrit. Quid luna per ſui ſtatus continuam mutationem ſignat niſi mundialem machinam ſiue mundanam pecuniam: que volutitur mutatione continua, et ab vna p̄ſona tranſit ad ꝑ[illegible]m: que ab aſpectu noſtri ſol' ē ab[illegible]ua. Si eīm modicum puluis ſic oculum ledit: vt ſolem intueri non poſſit. quomō auarus qui habet tot domus: tot agros

Universidad de Deusto
Biblioteca

tot nūmos in oculis: verū solē videre poterit: Vñ cōtra auaricia pōt exponi illō Job. ij. Obrenebrauerūt stelle caligine ei⁹. s. auaricia. Expectet lucē et nō videat: nec ortum surgentis aurore. Quid intelligim⁹ p sidera celū ornantia nisi sanctor⁹ exempla. Quid p aurorā lucē solarē pueniente: nisi proueniente grām. Sz auaricia nō attendit sctor⁹ exempla: z fugiēs grām verti solis pntiā: nō sinit videri lucē diuinā sz excecat animam z totam facit tenebrosam interius.

Quarto sol est velocissimus motu.

Nam currit in vna die totū celi spaciū: q̄uis nō in die sz i anno redeat trīn ad eundē punctū zodiaci. Velociter eīn currit: nec exemplum in his naturalib⁹ poni pōt. Cū nec illi comparī pōt sagitta egrediēs a balista: nec nauis currens ad vela plenissima. Vñ ōr Hester. ij. Magna ē terra z excelsum est celū z velox est occursus solis. Conuertit eīn girū celi in loco suum in vna die. Sic z iste sanct⁹ fuit velocissim⁹ p obedientie būilitatem. Virtutes eīn iste due sunt valde cognate: q⁹ op⁹ humilitatis est obedire. Nec vnq̄z alīq̄s vere obedit: nisi vere sit humilis. Ergo hic sctūs venerabilis sic diuinis mandat⁹ obediuit p fectet: q⁹ nunq̄z in ptem cōtrariā declinauit. Vñ poterat dicere illud Samuelis. j. Reg. iij. Loquere dñe q⁹ audiuit seru⁹ tu⁹. Nā z ōr Josue. j. Stetit sol in medio celi z nō festinauit occūbere spacio vni⁹ diei. z nō fuit ante z postea tā lōga dies: obediente dño voci hois. Ergo si sol cōtra motū suū sic deo obediuit. q̄d sit hoi faciendū patenter ostēdit. Sz q̄s hodie obedit immo q̄s nō resistit. Nāz Esa. xxxviij ōr: q⁹ sol redijt retro: significans multos q̄ nō vadunt sz redeūt. nō currūt: sz retrocedūt dū ire credunt. Quid ei est retrocedere: nisi dō nō obedire. diuina mādata fugere: z ad vomitū sic canis redire. Tales enīm sic filios leoni q̄ comesta ejecit z iterū ea comedit. q̄s etiā canes facere certū est. Juxta illō ij. Petri. ij. Canis reuersus ad vomitū suū: z sus lota in volutabro luti.

Quinto sol ē influentia maxim⁹ cū sba p̄mi mobil' sit dominatiua: directiua: aeris purgatiua, siue luminis cōmendatiua. frigidor⁹ corpor⁹ inflāmatiua. grauiū leuiatiua z mineralium gnatiua. Que sctō nō omnia pūt esse conuenientia. Sz hic accipiamus solū illam influentiā qua influit per exempla mirifica. per documenta altissima. per diuina miracula. Nam de istis trib⁹ potest exponi illud Eccl'. xliij. Sol in aspectu annū cians in exitu. Hoc quo ad documēta. Vas admirabile: opus excelsi: q̄ntum ad exempla. In meridiano exurit terrā. quantū ad miracula: q̄ sunt valde incensiua. Et in aspectu ardor⁹ eius quis pōt sustinere. hoc quantuz ad dicta oīa. Vñ subdit. Triplicit sol exurens montes z radios igneos exufflans. Nam in legendis sunt querenda vite exempla: querenda sūt documenta. querēda q̄z miracula z narranda. Rogem⁹ g̃ z c̄.

De vno doctore sermo nonus. z in ordine. xxj.

Jscite a me quia mitis sum z humilis corde

Matt. xj. Naturale est z ad sensum manifestū q⁹ oīs aque fluūt ad valles. Sic sp̄ūaliter oīs scientie fluūt ad humiles. Et intātū est verū de aq̄s: q⁹ si aqua fluat p aliq̄d planū et obuiet ei aliq̄d cōcauū: statim i illō incurrit: nec vltra p̄gr̄ādit donec illius vacuitatē repleuerit. Natura eīn aliq̄d vacuū nō sinit esse: nec sine loco locatū esse p̄mittit. Cū igit̄ vir būilis se totū euacuet duz nihil se esse reputat diuina largitas sua gr̄a z sciētia eū replet. Magis eīn est creatoris essentie p̄priū nihil relinq̄re vacuū q̄z sit naturē create. Ergo si hec creatura nihil eē vacuū sinit. multo fort⁹ hoc facit natura creaturarū. Nā etiā videmus ad sensum q⁹ solares radij dū ad speculū cōcauū veniūt: se multiplicādo z coartando trīn splendorē z calorē ibi efficiunt: q⁹ illi opposita stupā incēdūt. Sic z diuine gr̄e z scie dū ad humile cor p̄ueniūt totū igneū z splendidū reddūt. Ecōtra corpus solidū z opacū radio solari n̄ p̄uiū dū opponit aduentēti resistit: ip̄m in suo p̄fundo nō recipit: sz in sola ei⁹ superficie radius se diffundit. q̄sumē scientie se oblatū arroganti⁹ z superbis non penetrat ad intima cordis: sz trīn superficialiter in eis existit: vt sint trīn sapientes sm humanā apparētiam nō sm veram existentiā. Nā z talibus (vt dicit phs) magis ope pctū est videri esse sapientes q̄z esse z nō videri. Ob quā causam Didimus ille phus Alexandro magno q̄renti quō sapiēs esse posset talia ei responsa mādauit. Deus p̄sto est dare tibi sapiam: sed nō habes vbi teneas eā cū superbia plenus sis. Vas enīm vini liquore plenū nō recipit alterū nisi ille p̄us fuerit effusus Sz vas vacuū suscipit intra suū pcauū quicquid fuerit illi infusum. Et p̄pter hec oīa dicit Hugo. fundamentū scientie est humilitas Ad quam tria spectare vident: vt nullā scripturā vilem habeas: vt a nullo hoīe discere erubescas. z cū sciētiā adeptus fueris alios nō contēpnas. In verbo eīn veritatis p̄missō z ad honorē hui⁹ doctoris assumptor in hoīe ei⁹ dicto maxime non tantur duo. Nā ¶ Primo ad diuinaz sapientiā nos inuitat. ¶ Scōo viam qua ad eā pueniendū est manifestat. Necesse est eīn q⁹ q̄ vult donū scientie cū doctore hoc p̄cipere: nō ignoret p̄ncipiū vie: quia ignoratis p̄ncipijs artem ignorare necesse ē: sicut phus docet. Sic nec ad vere scie brauiū pueniet: si via q̄ ad eā pueniē ignorat. Et ideo doctor eximius hoc aduertens.

¶ Primo inuitat nos ad sapiaz quantia informak: cū dī. Discite. ¶ Scōo oñdit sapie viā q̄ ad eā citius pueniē: cū addit: q⁹ mitis sum z humil' corde. Nec videak mirabile q⁹ humilitas cū sit habit⁹ affectiu⁹: sit mētis illuminatiuus: q⁹ hoc nō facit p se illuminādo sz potius tumorē euacuando z sic viā lucis p̄parādo. Ob quā cām dī Prouerb. xj. Ubi humilitas ibi sapia. Sz q⁹ de humilitate tā multa dicta sup̄a. Nūc dicendū restat de sola sciētia que est suo modo anie p̄fectiua. Scientia eīn z ꝓrut⁹ vt dicit phus p̄ficit aīa. Dicit ergo hic doctor. Discite a me.

¶ Discite inquā p̄mo causam scientie propter quā.

¶ Discite scōo scientie formā sm quā.

¶ Discite tercio scie materiā circa quā Nam circa addiscendi materiaz: illa tria sūt sollicite addiscēdaz attēdēda

¶ Primo causa qua debem⁹ nos ad discendū moueri.

¶ Secundo for..ia: sm quā debem⁹ regulari.

¶ Tercio materia circa quam debemus negociari.

Universidad de Deusto

Articulus primus.

¶Dico q̄ p̄mo oīm debemus videre causam ꝓpter quā ad scientiā moueri debem⁹. Non igit causa vana: non lucratiua: z causa aie pfectiua nos debz p̄cipaliter ad scientiā mouere. Et talis causa est tripler.

¶Prima vt recedam⁹ a malo.

¶Scōa vt pficiamus in bono.

¶Tercia ꝙ vt locemur in optimo. Ut recessus a malo sit incipientiū: pfectus i bono sit pficientiū siue laborantiū: z stat⁹ in optimo sit puenientiū

Dico si bene discere

volum⁹ primo necesse habemus vt recedam⁹ a malo. Nō ei p̄t q̄s inchoare bonū nisi p̄us deserat malū. Dīs em̄ nō est bon⁹ vel mal⁹. sunt em̄ īmediate contraria. Ergo nullus p̄t esse bonus nisi desinat esse mal⁹. Sicut nullus vnq̄ poterit esse san⁹: nisi p̄us desinat esse infirm⁹. Nā teste Gregorio Qui volunt agrū seminare p̄us studeant ex eo herbas nocias remouere Nullus em̄ nisi stult⁹ seminat inf spinas: sed in terra nouo aratro sepius inscissa z sic semib⁹ apta. Sic est z in aīa quia nō est apta suscipe dei dona nisi deserat mala: z p dolorē fiat trita z dispositā diuinā accipere gratiā. Un Amb. Egressus vicij ꝙtutis opatur ingressum. Un dī Proverb. xvij. Qui cuitat discere incidet in malum. Ergo ecōtrario sensu q̄ studet discere: sciet vitare mala. Non em̄ p̄t vitari malū nisi cognitum. Nunq̄d auis laqueū declinaret si eū cognosceret. Jō em̄ bruta declinant nocitua: q̄a de eis habent naturale scientiā. Est ergo sufficiēs scia ad cognoscenda petā ad salutē necessaria: eo q̄ vitari n̄ possint nisi cognita: z nō vitata obligāt nos ad penā: quā penam nō minuit ignorantia q̄ licet excuset a tanto non tm̄ a toto. Et ꝓpterea Bern̄. exponēs illud apl̄i. j. Thoz. viij. Scientia inflat charitas edificat. Dicit q̄ ista duo: charitas z scia sunt ad salutē necessaria: eo q̄ scientia sine charitate inflat: z charitas sine scia errat. Multi em̄ fuerunt viri sanctissimi: q̄ ꝓpter defectū scientie facti sunt heretici. ¶Exēplū de pauperibus de lugduno q̄ fuerūt p̄us boni z ab ecclesia dilecti: dū tm̄ ex simplicitate heresim p̄dicare cepissent cozrigi renuerūt: z se in suis heresib⁹ cōfirmauerūt. Un hoc fuit nisi ex ignorantia mali. Quare dīs post resurrectionez aperuit discipulis sensum vt intelligerent scripturas: vt z ipsi mala vitanda cognoscerēt: z ignozātes de ipso instruerent. Un dixit dīs ipsis discipulis Matth. x. Estote prudentes sicut serpentes: z simplices sicut colūbe. Non ne serpens mala vitat: dū se a veneno mortifero q̄ egrotat esu herbe amarissime purgat: z pellem veterē abijci, ens: totū se renouat. Nōne serpēs mala vitat: dū p̄o defensione capit' (sine quo nō viuit) totum corpus exponit. Nōne serpēs mala vitat: dū incantatoris vocez declinat: et ne eos audiat aures obturat. Turpe em̄ est vt nō faciant homines q̄d faciunt tanta cura serpētes: sibi noxia declinantes.

Scōo non solū discere debem⁹

vt recedam⁹ a malo: sed vt etiā proficiam⁹ in bono. Non em̄ sufficit abstiere a malo: nisi faciat q̄d bonum est. Sed quō bonū facies: si bonū ignozes. Quō etiam bonū scies: si scientia careas? Nunq̄d eris alb⁹ absq̄ albedine? Nunq̄d sanus absq̄ sanitate? Ergo nec sciens absq̄ scientia potes esse. Sed quia necessariū est scire bonū: cōstat q̄ taliū bonoz scientia necessaria est ad salutē. Necessariū ergo est ad salutem cognoscere petā capitalia vt euitent. cognoscere diuina mandata vt obseruent: z scire fidei documenta vt nō erremus. Un animalia bruta cognoscūt sua remedia z cognoscunt sibi salutaria et salutifera ciba, ria. Nā formica viget tanta prudētia vt sciat distinguere inf granā z granā q̄ derelinquēs oz deacca eligit frumētina. Apes etiā sciunt distinguere inf flores z flores: z de bonis sciunt eligere meliores. Et hō creatura ꝙ dignissima nō cognoscit sua antidota cui⁹ aīa sola est capax vere scientie. Ob hāc cām Apl's Thimotheū ad studiū litteraꝙ inuitat: z vt que iā didicit in eis pseueret. ij. Thimo. iij. Tu inq̄t manē in bis q̄ didicisti z q̄ credita sunt tibi: sciens a quo didiceris Et ne puret alios in vanis studēdū esse: addit. Ab infancia sacras lras nosci q̄ te p̄nt instruere ad salutē. Omnis (inq̄t) scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docendum: ad arguendū: ad corripiendum ad eruiendū in iusticia: vt pfect⁹ sit hō dei ad omne opus bonū instruct⁹ Est ergo studendū (fm doctrinā apostoli) in lris sacris et diuinis p̄ceptis: vt cognoscam⁹ q̄ facienda sunt z q̄ vitanda: vt sciam⁹ petās cognoscamus remedia: z sciam⁹ mala z que bona in futuro sunt parata. Non autē studendum nobis est in vanis rebus z mundanis: nō in poetarū fabulis: nō in scientijs lucratiuis: nō in legib⁹ iustinianis z similib⁹. Sed cōpletū est hodie illud apl̄i. ij. Thimo. iiij. Erit (inquit) tēpus cū sanā doctrinā nō sustinebūt boies: sed ad sua desideria coacerua/

bunt sibi magistros pruriētes auribus: z a veritate quidē auditu auertent ad fabulas autē cōuertent. Doc marime de hereticis verū est: qui docent fabulas: narrant placētia fm audientiū desideria: z more piscatoꝝ ponunt hamum mortis sub apparentia esce dulcis. Nā z auceps sub voce dulcis modulatōis cor pforat auis z sub esca et paleis occultat auibus rethia mortis. Sic z heretici sub facie pallida feralia gerūt cordā: z sub voce modula occultāt sue doctrine venena: nō attendentes doctrinam christi sed potius manichei. Unde ꝓpta ōes tales ꝙpheta dicit Narrauerūt mihi iniqui fabulationes: sed non vt lex tua. Non talis hic doctor tē.

Tercio nō solum di/scere debet homo quomodo recedat

a malo z crescat in bono: sed etiam vt stabiliat⁹ in optimo. i. firmetur in summo bono in hac vita. sicut dicit beat⁹ Bernhardus. Non est vera scientia sed opinio tuitanea z dubia Et ideo laborandū esset vt ad eū nostra mens veniret quē duz cerneret omnia certa ratione cognosceret. Unde ad hoc inuitamur Baruch. iij. Discе inq̄t vbi sit sapientia: vbi sit virtus: vbi sit pru dentia: vbi sit intellect⁹ vt scias simul vbi sit longiturnitas vite: victus: vbi sit lumen oculoz: z pax. Quis inuenit locum (inquit) eius. Et quis intrauit in thesauros ei⁹. Quā pauci sunt hodie qui inueniāt hanc sapientiam Sed sic dicit in eodē. Exēsierūt sapientiam que de terra est z ideo terrena amāt: z de ra tota die tractāt: z solus frenis vacāt. Sz q̄ mēte deo adherēt verā scientiā ab eo z certā ꝓcipiunt: qua se in optimis sitiabūt. Quāstulti sūt

qui ponūt domū suā nō in solido sed ponūt eā in vento: z dū eam fundare possent in petra collocāt in barenam. Dī de colūba q nunq̄ est secura nisi qñ sedet in foramine petre. Sic nec nos (nisi sim⁹ auib⁹ stultiores) vnq̄ securi esse debem⁹ nisi qñ in foraminib⁹ vere petre vulnerū scz ihesu xpi ḋescere possum⁹. Nam z capree in altissimis montib⁹: petris: z rupib⁹ habitant: vt ab hostib⁹ tute viuāt. Sic ḡ p̄z causa ꝓpt̄ quā habem⁹ ad discendū moueri.

Articulus secundus.

¶ Sed sq̄tur de forma fm quā debem⁹ in addiscendo regulari. Est aūt hec forma tripler.

¶ Prima est vt audiam⁹ humiliter.

¶ Scḋa vt cogitemus viuaciter.

¶ Tercia vt experiamur efficaciter.

Nemo em̄ bñ discit si doctoris verba nō reuerenter audit. si audita nō sepe ruminat: sed z si cogitata experimento non probat.

Dico q̄ verba dei ab

ipsis doctoribus scrē ecclie audiēda sūt reuerenter Quis em̄ militū regis terrent cū oi reuerētia nō dico regē: z etiā nūciū q̄uis vilē nō deuot⁹ accipiat et verba ei⁹ siue ḷras sibi directas nō videt z obedit siue audit. Nā etsi nō audiret sz cōtēpneret: filī⁹ mortis esset: z rāte pene subiaceret q̄si regē ꝓsonalit cōtēpsisset. Est em̄ puerbiū. Nō tm̄ canē respicere sz cui⁹ sit canis aduertere.

¶ Exēplū de rege dauid. ij. Regū. iiij. Qui cū ad filiū reg' filioꝝ amon patre mortuo ad eū sim ꝓpt̄ interitu cōsolandū nūcios n sset: z ille eos turpiter derisisset: grauiter tulit z eos deuastari ꝓcepit. Lege hystoriā. Nā etiā brutoꝝ filij parentū doctrinā non tm̄ audiūt sed q⁹ docent efficiūt. Ergo si sic est inē bruta. si sic bō audit vocem terrent regis: quō vox sūmi z imortalis regis sit audiēda attēde. Un dñs dixit ad Jeremiā. xxxv. eiusdē q̄rimoniam ponens. Vade z dic viris iuda. Nunq̄d nō obedietis vbis meis. prevaluerūt fmones Jonadab filij Rechab q̄s ꝓceperat filijs suis: vt non biberēt vinū: z nō biberūt vsq̄ in diē būc q⁹ obediebāt ꝓcepto ꝓtis sui Ego aūt locut⁹ sum ad vos z nō obedistis mihi. Audiam⁹ ḡ reuerēter verba dñi ac nūcioꝝ eius vt esse possim⁹ sapiētes. Un dī Eccī. viij. Nō despicias narrationē ꝑsboꝝ sapiam sz disce ab eis sapientiā. Idē. vj. cap. Si accomodaueris aurē tuā reuerēter tūc sapiēs eris Sz q̄dā sūt q̄ audire sapiētes rēnuūt ꝓdicatores fugiunt: cāmonitōes contē nunt: nec antiquoꝝ exēpla attēdūt q̄ vsq̄ ad canos sapiaz nō q̄stierūt. Audi q̄d de his Jeronim⁹ in ꝓlogo super bibliā ad paulinū de oib⁹ diuine hystorie libris ōr. Legim⁹ q̄sdā lustrasse ꝓuincias: nouos adisse ꝓp̄os: maria montesq̄ trāssisse: vt eos q̄s ex libris nouerāt coā quoq̄ viderēt. Quis inē phos pictagoza nobiliorē q̄s platone famosiorē sapiētiorē: z tm̄ vt ipe ait pictagoras mēphiticos vates. plato vo egyptū z ipsam y taliā laborioſissime pagrauit. Et q̄ athenis mḡr erat: discipulus factus est: malens aliena vereunde discere q̄ sua impudenter ingerere.

Scḋa forma addiscen

di est meditari viuaciter. Frustra q̄dē verbū audit nisi mente teneat: sepius rumineꝫ: z viuaci intelligentia cogitetur. Quid em̄ scholari valet si ad scolas ꝑm⁹ oim vadat z mḡri vba aure

percipiat: si nihil ex auditis retineat. Quid valet nature secreta exquirere: subtilia multa more philosophico inuenire: sed nihil ex inuentis memorie cōmēdare. Quid valeret aurū q̄rere z plumbū inuenire: si dum in via esset obliuisci cōtingeret. Sic etiā non valet ad p̄dicationez ire: z ex auditis nihil penit⁹ retinere. Unde in lege moy si Animalia illa imunda erāt que nō ruminabāt. Quid em̄ est spūaliter ruminare nisi diuina verba z consilia et p̄cepta mente reuoluere: z sic oblivioni nō tradere. Sed q̄d erit vngulas fissas habere nisi ꝓ male gestis corda scissa portare: vt sic essent corda p cōtritionē diuisa: z p rumination dinoꝝ verboꝝ deuota. Plus em̄ delectatur ouis ruminando q̄ carpsit: q̄ carpendo q̄ inuenit. Ergo si ignores ista. O mulierū pulcherrima. O oīm creaturarū dignissima videlicet rōnalis creatura. vade iuxta Salomonis sententiā z doctrinā: post gregū vestigia z disce a brutis sapientiā. Sicut Prouerb. vj. scriptū est. Vade ad formicā: o piger z cōsidera vias eius: et disce sapientiā. O si ꝑsideraret homo formicā tam exiguā carnet q̄ ex ossib⁹ nullā: q̄ sit prudentissima aceruos sibi faciendo: q̄ prudētissima sit grana in cibū sibi querēdo: q̄ prudētissima sit inter grana nō ordeacia sed frumētea potius eligendo z colligēdo. q̄ sit prudētissima in ea q̄ colligit cōseruando. Nunq̄d nō stupebit imo ammiratione incurret. Ergo si verbū p̄dicationis cibus ē mentis: quia (vt dī Deut. viij. z Matth. iiij.) Nō in solo panem⁹ uit hō sed in oīm verbo q̄ ꝓcedet de ore dei. quō dum in p̄dicationē vadis more formice meliora nō eligis: et in memoria ad ꝓpetuā vulcedinē nō reponis? Turpe em̄ est vt maior prudētia sit in brutis q̄ in prudētissimo aut mali q̄ vltra bruta rōnez accepit. Et vt dī Job. xij. Interroga iumēta z docebunt te: volatilia celi z indicabūt tibi: z narrabūt pisces maris. Quis eī ignorat q⁹ oia hec manus dñi fecerat Hic possent poni inumerabilia exempla de prudentia animaliū: volatiliū piscium: et gressibilium.

Tercia forma addiscē

di est experiri veraciter et efficaciter. Quid em̄ prodesset domū edificare z nunq̄ eā inhabitare. Quid valeret cibos multos z diuitias congregare z nū q̄ ex eis sumere. Ergo nō valet si verbū audias z corde retineas: si iuxta verbū operari desistas. Nā opari ē finis eoꝝ q̄ bō audit z cōseruat viuacitate mētis: ūmo sicut omne id est vanū q̄ non assequit finē suū: cū omne opus sit ex fine laudādū. Sic vanum est discere: vanū est memorie cōmēdare: si desit z facere. Quare non est laudanda felicitas nauigantis q̄ diu in̄ fluct⁹ maris incedit: sed solū dum ad portū puenit. Nec laudādus est dux belloꝝ quantūcunq̄ sibi ꝓspere succedat q̄diu aliq̄d restat: nisi ꝑ victoriam plenā obtineā. Ergo nec multū laudādi sunt boēs q̄ solū p̄dicatōes audiūt z fm audita nō faciūt. Nō em̄ sufficit si tm̄ speculatiuā habeat scientiam: nisi habeat experientiā q⁹ experientia facit artem. Et ꝓpterea saluator nr cū esset medic⁹ animarū oim nr̄as voluntates voluit experiri vt posset cōpati more boni medici q̄ cū infirmis dī infirmari. Un dī Oseb. v. Didicit exbis q̄ passus est obedientiā. Et ibō ōr nobis Jacobi. j. Estote factores vbi dei z nō auditores tm̄ fallētes vosmet

ipsos. Un Matth.xvij. Dicūt z non faciūt. Non talis erat apl's q̄ dicebat Nihil audeo loqui eox q̄ p me nō effi cit xp̄s. Et q̄d mirū de viris sctis cum hoc fuerit in pbis. Nā Tulli⁹ dicit. Ex pus est artis facere q̄ ipse doces.

Articulus tercius.

Tercio (visa causa ꝓpter quam debe mus ad discendū moueri et addita forma fm quā debem⁹ ad discendum regulari z dirigi) ponēda est materia circa quā debem⁹ negociari. Est autē materia fm tria q̄ debem⁹ addiscere.

¶ Nā ꝓmo debem⁹ addiscere timorē reuerentie.

¶ Scō amorē beniuolentie.

¶ Tercio rigorem iusticie.

Ut sic hō discat timorē reuerentie circa deū. z amorē beniuolētie circa ꝓximū. z rigorē iusticie ad seipsum.

Dico ergo ꝓmo q̄ hō

debet discere timorem reuerētie circa deū. Nā timere deū ois bonꝰ ē fundamentū. quia p eū hō dimittit pctā: et incipit agere bonū: z aspirat ad optimū. z impedit ne recidiuet in maluz. Prouerb.xv. Per timorē dñi recedet ois a malo. Eccl.xxxvij. Si non in timore dñi habueris te constanter: conuertet cito dom⁹ tua. Quis enī pctōr nō timet iudicē ois cognoscentē z vniuersa subtilit̄ exq̄rentē: z ois mala punientē. Jere.x. Quis nō timebit te o rex gentiū. Si sic timet gallina pro filijs miluū. si sic columba nisum. si sic falco auis regia aquilā autū reginaz: vt ꝑ te eo nō audeat exire ad predaz. quātū ē timēda et reuerēda illa sūma potētia: cui nulla ... resistere creatura. Et ꝓterea dñs dicit Deut.iiij. ad moysen. Cōgrega ad me oēm ꝓplm vt audiat fmones meos z discat timere me oīb⁹ dieb⁹ quib⁹ ꝑ Un pō. Timeat dñm oīs terra: ab eo aūt cōmoueant oēs inhabitātes orbē. Nā sic dī Malach.iij. Vobis timētib⁹ nomē meuz orieť sol iusticie. Nā z reges mundi z ꝓncipes multū amāt milites q̄s videt circa se reuerentes z reuerēter suis imperijs obsequētes: sed disperdūt z oppriműt contrariū facientes.

Scō discere debem⁹

amorē beniuolētie circa ꝓximū vt scribit apl's ad Thessal.iij. Ipsi enī vos a deo didicistis vt diligatis inuicem. Certe hō docet z pdicat ois scꝑtura. et hoc etiā docet ipsa natura. Quid enī aspide serpēte crudeli⁹ z tñ sic suū cōparē diligit vt absq̄ ea vix viuere possit. Un si q̄s eox aliquē occidere vult Alter eox miro mō psequit occisorē: z illū vbicūq̄ inuenit iuadit cū: z mori ꝓ cōpari paratꝰ pēdet. Quid enī mū dus esset q̄ tam diuersa in vnū vnit si amor creaturarū nō esset. Quis ei cōpiete enarret columbarū: struthionuz: gruum: z anserū amorē simul incedentiū: simul q̄escentiū. Ergo si ita est in auib⁹: si ita in serpētib⁹: q̄d in hoib⁹ q̄ sunt ab vno deo q̄dāmodo spāliť: qui sunt ab vno solo hoie oriti: z ad vnam bitudinē ordinati: q̄ de ipsa dilectōe mutua ad frēm aut ꝓximū diuinū ac ceperāt imperiū. Amem⁹ igit̄ nos fratres ñ solū lingua sz z fmone: z ñ tñ corde sz etiā ope. Quia vt Grego. dr. Probatio dilectiōis exhibitio ē operis.

Tercio discere debe⁹

mus vigorē iusticie ad nosipsos. Un z ꝓpha dicebat. Cōfitebor tibi in directione cordis: in eo q̄ didici iudicia iusticie tue. i. didici me corrigere. Nā et leo cauda se ferit: lupus acerrimo dente pedē offendētē stringit: gallus

se alis pcutit nec canere pmittit añq̄ se pcusserit: q: reuera nullꝰ ad cantuz eternū valebit puenire q̄ se hic nō afflixerit. Nec oīa sancti doctores fecerūt sicut eorundē nob scꝑta ostēdūt. Un ipse doctor gētiū nob dicebat. 1. Cor. ix. Castigo corp⁹ meū z in seruitutē redigo: ne cum alijs pdicauerim ipse reprobꝰ efficiar. Exēplū sancti Jeroni. quō carnē suā attriuit in oīb⁹ z ieiunijs z vigilijs. Lege eius legendā.

Sequit̄ de virginib⁹

Sermo ꝓm⁹. z in ordine. xxxij.

Eni de libano ve/

v ni coronaberis Cantic.iiij.

Uirē seruus tā mal⁹ siq̄s puersus q̄ ad dñm suū vocat⁹: rēnuat venire. Nā z catuli a dñis vberati redeūt mor vocati: redeūt ad man⁹ domino z accipitres. redeūt z falcones q̄uis sint aues valde crudeles: de sola rapina viuētes. Que ē ergo ingratitudo nr̄a: q̄ est arrogantia nr̄a: q̄ est stulticia nr̄a: cū vocati a dño non ad corporalē z piturū cibū: nec ad supplicū: sed ad eternū regnū: vocantē non attendim⁹: nō audim⁹ q̄z contēpnim⁹ quē terra tremit: mare audit: z infernus expauescat. Hec vgo nō talis fuit q̄z fuit vgo scā: vgo pudica: q̄z a xp̄o vocata primo seruiuit in gr̄a: et sc̄o vocata ad gloriā: accessit obedies ad coronā Bn q̄ dī ei. Veni de libano ꝛc. ¶ In quo vbo cōmēdabil' reddit: z q̄tū ad statū vie q̄ militauit in sec'o. z q̄tū ad statū patrie q̄ triūphat in celo. ¶ Nā stat⁹ ꝓm⁹ respicit vie meritū: quo fuit gr̄a adornata ¶ Sz stat⁹ sc̄us respicit patrie pmiū: q̄ nūc est gl̄a coronata. ¶ Cōmēdat ergo ꝓmo a merito quo claruit luculenť in via: cū dī. Veni de libano ¶ Sc̄o cōmēdat a pmio: quo sublimata pclaret in patria: cū addit veni coronaber'. Dicit q̄ dñs z saluator nr̄. Veni de libano. Liban⁹ candidatio interpťat in q̄ stat⁹ meriti designat eo q̄ in cādore mūdicia homis vtriusq̄ accipit. ¶ Est ergo notandū q̄ tripler ē candor siue mūdicia quo aliquis candescit. Nam

¶ Prio ē candor q̄ q̄s splēdet in mēte

¶ Scō ē candor q̄ q̄s fulget i carne

¶ Tercio est candor q̄ q̄s lucet in ope vel in exteriori pversatōe. Nā tūc ē hō vere mund⁹ z candid⁹ qñ est candidū corpus: z est candidus animus: est z candidum opus.

Dicam⁹ ergo ad verā

mūdiciā. ꝓmo reqrit̄ candor in mēte Dī aūt candida aīa qñ nulla culpa ē deturpata: nec vlla imūda fedata cogitatōe. Et hec mūdicia mēt' omēs alias mūdicias añcedit: tāq̄ alias q̄ oim fundamētal' z radical'. Nulla enī ē pulchritudo i arbore q̄ nō venit a radice Nihil pciositat' in lūie qō nō descēdit a sole. Ergo nihil ē pciositat' z pulchritudinis i corpore vel fmone nec i ope qō nō descēdit a fonte. s. corde a q̄ mēbra oia z moueri bñt et viuere: sic bz ramuscul⁹ a radice. Nūq̄ pōt hō esse vere mūd⁹ exteri⁹ si imūdus fuerit interi⁹: q: imūdicia exterior: imundicie interioris aptissimū ē signū. Quia sicut dr Grego. Impudic⁹ ocul⁹ impudici cordis ē nūcius. Sicť z ipudica vba z ipudica opa et imūda: esse probant corda imūda Hoc q̄ attēdēs hec vgo scā volēs cādidare i carne z ope: studuit ꝓpus eē candid... i mēte: ne frustra laboraret inē cetera cordiali mundicia derelicta. Un de ea pōt cōuenienť accipi illud Sap. viij. Candor ē lucis

Universidad de Deusto
Biblioteca

eternet; z speculū sine macula. Lux enī nihil habet imundicie admixtū; imo intrīn est pulchra vt nō fiat immunda trāsiens etiā p imunda. sic z ẏgines plures etsi potuerūt ad lupanaria duci nō tñ potuerūt fedari. Sed q̄s hodie habet hāc mundiciā cordis. Prouerb. xx. Quis pōt dicere mundū est cor meū, Si feda sūt hoīm corda; tūc fede sunt z hoim ꝓsciētie. Sil'es sunt hoies nr̄i tp̄is leene q̄ est aīal adeo luxuriosum z fedum vt semp aspiret ad coitū; quare sibi leo nō sufficit; sed misceet se pardis. Ūñ dī ad Thyt̄ p̄mo Oia mūda mūdis; z infidelib; nihil mundū; sed coinq̄nata est eoꝝ mens z conscientia.

Scō req̄rit candor

in carne. Candor enī siue mundicia carnis pendet ex mūdicia mentis; cū corpus nūq̄ coinq̄nari posset nisi de cōsensu mētis. Ūñ sctā lucia dicebat. Si me inuitā violari feceris; castitas mihi duplicabit ad coronā. Et ideo de hac sctā virgine. N. pōt exponi illud Canti. vltimo. Pulchriores sunt oculi tui vino; z dentes eī lacte candidiores. Quid p oculos q̄b; vniuersa videmus nisi potētia cognitiua signatur. Quid p dentes q̄bus cibū accipimus diuidim⁹ et masticam⁹; nisi potentia affectiua q̄bus oia ruminam⁹. Quid p lac candidū nisi corpus virgineum; Quid enī ē lac nisi sanguis bis coct⁹ in vbere. Et cōstat q̄ vita carnis martime in sanguine consistit. Quare in lacte accipit̄ corpus; z p̄prie in eius candore candor venust⁹ tatis virginee. Est etiā notabile q̄ lac est candidū nō solum exterius sed etiā p totū interius; quia nō est pfecta mundicia q̄ est in sola carne nisi sit z in mēte. Ūñ pbus dicit. Qx nō dicit cōtinēs oīs q̄ se ab imūdicia abstinet; sed si cōtinet et hoc ipso gaudet. Nulla enī ẏtus (loquendo p̄prie) existit in corpore; sz intus in mēte; z tūc redundat in carnē. Unde ẏginitas ẏtus habitus est aie redundans foris in carne. Sz q̄s hodie virgo existit. Quis carnē suā in ẏginitate custodit? Que bruta quātūcūq; lasciua sicut hoies sunt imūda? Nūq̄d tante cōtinentie sunt hoies vt sunt elephantes? Valde luxuriosi sunt sequit canes; sed magis hoies; cū tñ eis p̄ceptū sit. ps. Nolite fieri sicut equ⁹ et mulus q̄bus nō est intellectus. Et notabiliter dī intellect⁹ q̄ aīalia intellectu carent; z tñ sensibilia de sui natura sunt totalit̄ ad lasciuiā proni; sz intellectualia q̄ sunt a sensibilib; elevata sunt ad finē aliū ordinata. Sz est hodie natura mutata z variata; sūt opa z puersa dū natura rōnalis deo mente similis; plus vacat luxurie q̄z brutalis. Nā videm⁹ q̄ bruta solū in vere coeūt; sed hoies oi tp̄e; ita q̄ nec festa custodiūt. Bruta coeūt ad generationem vnde suā valeant cōseruare spēm. Nō cōiter ad solam delectationē carnis. vñ nec cessat a muliere p̄gnante. cū multa sint aīalia que post cōceptū fetū abstinent ab vxore. Bruta etiā in actu carnali modū nature nō mutāt sed seruāt p̄ter pauca. sz hoies nature modū sepi⁹ mutāt; z cū vxoribꝫ nō seruant. sicut etiā fuit ante diluuiū quando p̄ter hoc mūdo diluuiū ē inducrū. Ūñ scribit Heñ. vj. Dis quippe caro corruperat viā suā sup terrā. Videns ergo dñs q̄ cūcta cogitatio cordis humani intēta esset ad malū oi tp̄e. dixit ad Noe. Finis vniuerse carnis venit coram me; z repleta ē tra iniq̄tate; z ego disperdā eos cū terra. Et ecce sī sic nō

modo est vt tunc erat. Ergo nō restat nisi vt finis mundi veniat; z oīs rapiat ad infernū. Nam z dñs ipe p̄dixit dicens. Sicut fuit in diebꝫ noe sic erit in aduentu filij hois. Nam sicut illi tunc noe non credebant; sz eam fabricantē archam deridebant. Sic nec vos creditis hunc mundū finiendum; donec pena doceat q̄b; cōscia nūc scire recusat. Cū enī (vt ait ap'l's. j. Thessa. v.) dixerint pax z securitas tūc repentinus eis supueniet interit⁹ z nō effugient. Sepe enī auis capit̄ laqueo: piscis hamo; q; dū secur⁹ vter q; vadit paratū sibi periculū nō aduertit. Ūñ dicit Eccl's. ix. Sicut pisces capiunt hamo z aues laqueo: sic homines capiunt in tpe malo.

Tercio requirit vt sit

candor in ope. Sic enī pfecta est nr̄a mundicia q̄n nō solū munda sunt corda sz etiā verba z opa. Debet enī mūdicia mentis resplēdere in visu in auditu; z in tactu: in incessu z in habitu z effectu. Nō enī pōt esse vt vbi sūt vera munda corda q̄ vbar opa sint immunda: q; immūdicia verboꝝ vel operū signum certissimū est immunditie cordis. Ūñ mulier q̄daz sancta dicit in vit̄ patrū. Qx nō est va castitas apud hoies seculares: eo q̄ sē omnū sensuū corruptores suoꝝ. Hec ergo ẏgo sancta candorē quez gerebat in corde; portauit z in ope z in omni sua cōuersatione. Sciebat enī scriptū esse Eccl's. ix. Oīni tp̄e sint vestimenta tua candida. Et illō q̄ de dño saluatore habet Marci. ix. Qx vestimenta eius cādida fuerūt sicut nix. Quid p vestimenta candida nisi opa munda. Sicut vestib⁹ calefim⁹ exteri⁹; sic opib; inflammamur interi⁹. Item sicut vestimentis contra iniurias aeris regimur; sic cōtra dyabolū bonis op̄ibus defensamur. Itē sicut vestib; homo exteri⁹ adornat̄; sic bonis op̄ibus z sanctis totus hō illuminosus efficitur. Ergo in hac virgine sancta vestimenta candida; fuerūt ip̄a opera illuminosa. Sciebat enī a dño esse p̄ceptum Matb. v. Sic luceat lux vr̄a coram hoibus vt videant opa vestra bona. Ūñ de ea pōt dici illud q̄d dicitur ad Ephes. v. de vxore agni; q̄ est dei eccl'ia nō habens maculā neq; rugaz Datū est (inq̄t Johes Apocal. xix.) ei vt cooperiat se bysso candido z splendenti. Byssus candidus z splendens est opus ex toto luminosū z pulchrū. Sed q̄s est hodie cui⁹ opa sunt vndiq; splendida z candida z nō sordidata immūda. Sūt enī hodie hoies porcisil'es q̄ semp lutosa querunt z diligūt lutū: z tota die in luto se voluunt. nec eius feroꝛem sentiūt; quē odorē delectabilē esse credūt. Fugiūt aues fetida, amant odorifera, sed luxuriosi diuini imaginis obliti solo feroꝛe luxurie sunt cōtenti. O rabies detestanda O frenesis inaudita; vt humana scia sit cecat nō sentiat sibi fetidaz nociua cum in his nō deficiat formicaꝝ prudentia; nec multoꝝ brutoꝝ industria

¶ Sequit Coronaberis. In quo notat sublimitas p̄miꝝ qua est premiata in patria. ¶ Nā corona est res pretiosa ex pte materie, z est res speciosa ex pte forme. et est eternitatis significativa ex pte figure. Et sic vita illa beata ē sūme p̄ciosa; p̄p sūmū bonū. Et sūme spēciosa; p̄p ñ pulcrū. Et est eterna, p̄p sūme immēsuz. Sz de his q̄re in p̄mōibꝫ de martiribꝫ s̄ z infra.

De vna virgine sermo

Universidad de Deusto
Biblioteca

secund⁹ ⁊ in ordine tricesim⁹ tercio⁹

Perpetuū corona

ta triumphat. Sap.iiij. Dignū est ⁊ iusticie consonum vt qui fortiter pugnat ⁊ hostem subpeditat: coronam triūphalē accipiat. Unde dum tales coronank ceteri ad victoriaz animank. Uñ antiquitus: victores bellox coronati coram omnib incedebant. ⁊ sic ad bellandū omnes fortiter animabank. Duz eñ de capta preda aliquid canib dak cōtingit vt ad bestias capiendas amplius concitenk. Multi ad bellandū milites animank quando mun⁹ eis proponik. Unde cum magn⁹ Ulexander magna dona militib dabat intantū eos ad plia animabat qō nulla periculo subire titubabant ⁊ fortissime dimicabant. Sic ẏgines sacre q̄uis debiles corpore: tanta pollebant fortitudine anime dum respicerēt ad mercedez vt gladiꝭ siue ignib superari nō possent. Et ideo de vna eaꝝ bene dicik verbū ꝓpositum. Imppetuū coronata triumphat. ¶ In quo ẏbo commendabilis ostendik a duob. ¶ Primo ex parte aduersarij quem devicit. ¶ Scōo ex pte premij quod accepit. Ut sic ostendak eius victoria triūphalis: q̄ hostē deiecit in via. Et insuꝑ oñditur ei⁹ gloria eternalis: q̄ coronata est in glia. ¶ Notak ergo primo victorie adeptio quā de hoste obtinuit: cuiz ō. Triūphat. ¶ Scōo notak pmij assecutio qō accepit: cū addik. Imppetuū coronata. ¶ Uerū vt simul tractemus totū meritū ⁊ pmiū breuiter est notandū. ꝙ hec ẏgo sctā q̄druplici corona coronata extitit: correspōdente gr̄a quā possedit in via. Nam

¶ Primo coronata fuit corona luminosa: ꝓpter splēdorē sapie q̄ refulsit

¶ Scōo coronata fuit corona speciosa. ꝓpter pulchritudinē carnaꝭ mūdicie: quā seruauit.

¶ Tercio coronata fuit corona p̄ciosa: ꝓpter p̄ciosuz donū patie: quo pugnauit ⁊ vicit.

¶ Quarto coronata fuit corona glie ꝓpter virtutē pnie quā portauit.

Dico q̄ hec sancta virgo

fuit a deo coronata corona luminosa siue radiosa: ꝓpter radiū sapiēt̄ tie q̄ refulsit. Innumerabiliť vtiꝑ sapientia splenduit dū viā pnie virtutiꝭ elegit: dum suā virginitatē xp̄o seruauit. dum corā iudicib sic sapienter respondit. dum ꝑ xp̄o mori non timuit: sed magis optauit. Ua est eñ prudētia quoli cuiusdā piscis q̄ echin⁹ appellaka multꝭ. q̄ dum tempestatē maris futuram p̄sentit: calculo se capit et pondere sic in maris fundo se stabilitat vt a fluctib moueri ñ possit. Sic ⁊ hec sancta virgo dum in tempestuoso mundi mari degeret sapia pisc⁹ polens lapidem. ſ. arripuit. cui⁹ stabilita domo: dono virtutis inť fluct⁹ remaneret immobilis. Naz sapiens (vt ō: Eccli.xxvij.) manet in sua sapia sic̄ sol. ſz stult⁹ sicut luna mutak. Exīm b⁹ sapie accipe i sctā Katherina. barbara. cecilia. agnete. anastasia. ⁊ agatha: q̄ tanta sapia refulserūt q̄ oñs iudices ⁊ mūdi sapientes ẏbis sue sapie cōfuderunt. Propť hāc ꝙ sapiam tota hec ẏgo sctā a deo ē coronata corona radiosa ex stellis fulgentib fabricata. Uñ de ea pōt exponi illud Apoc.xij. Signū magnū apparuit in celo: mulier amicta sole: ꝓpter refulgentiā sapientie ⁊ ẏtutis siue ꝓpter incenditū charitatis: ⁊ luna sub peditioē⁹: ꝓpter

cōtemptū terrenorū. Et in capite ei⁹ corona stellarū duodecim: ꝑť altitudinē dignitatis. Nō eñ coronank nisi p̄sone altissime in dignitate ⁊ vt reges ⁊ regine. In numero duodecī stellarū quē numerū asserūt sapientes cē ꝑfectū ex duob⁹ senarijs aggregatuz. Iurta numerū duodecim apl'oꝝ in⁹ relligę ꝑfectionē ⁊ habundantiā premioꝝ. Sz q̄s est bodie q̄ obtineat coronā banc radiosam. Sic patz ꝙ hec corona radiosa reddik sapie. Ergo q̄i hac vita sapiens nō est dñi sniam ad coronā banc q̄enire non pōt. Sz bodie nō babek sapientia vera sed vana nō celestis sed terrenatnō diuina sz humanatnō serpētina sz vulpina ⁊ fraudulenta: que non est dicenda sapia sz astucia ⁊ malicia. Unde sapientes sic vt faciant mala. bñ aūt facere nesciūt Roꝝ.j. Stult⁹ eñ fact⁹ est oñis homo a sapientia sua. Jere.x. Quis est bodie sapiens nisi ad malū cogitādū ⁊ ad malum loquendū: ⁊ malū cōtra ꝓximū loquendū ⁊ opandū. Ultimaz baberem⁹ sapiam serpentinā qua serpens vtrāq̄ claudit aurē ne vocē audiat aduersarij incantantis: ⁊ ꝑ artū foramen ingrediens veterē pellem deponit ⁊ nouā assumit: ⁊ ꝑ suo capite defendendo totū corp⁹ morti exponit Nos ḡ debem⁹ aures cordis nři claudere ne suggestiones dyabolicas audiam⁹: ⁊ ꝑ artū foramen pnie incedere vtvitā pcōꝝ veterē abijciam⁹: ⁊ nouā vitā virtutū induam⁹ ⁊ ꝑ xp̄o nostro capite satagere vt ꝑ ipi⁹ bonore nos ⁊ oñia nostra ponam⁹. Sed q̄s hodie ista facit. Sed adhuc bodie regnat in mūdo vulpina sapientia. Uulpis eñ semꝑ tortuose incedit ne eius via a canib deꝑhendi valeat. sed ⁊ in dextrō claudicat ꝓtem: ⁊ in sinistra se elevat: ⁊ gallinis insidiare non cessat Sic⁊ hominū vita vel via tota est tortuosa ⁊ malicijs tota plena: claudicat ad oñia bona: ⁊ se erigit ad oñia mala: ⁊ contra proximuz tota die est insidiosa.

Secūdo coronata fuit

corona speciosa ꝓpter pulchritudinez virginalis pudicicie quā seruauit. O q̄ speciosa fuit dum carnis immūdicią declinauit: dū luxurie fetores abhorruit: ⁊ dū suam carnē a corruptione seruauit. Nihil turpi⁹ vel fetidi⁹ q̄ porcorū more nasum in luto tenere. Si apes se custodiūt ẏgines. q̄d nostre debent facere mulieres. Si ẏgines multe romane: q̄uis pagane virginitatē suā idolis dedicarūt: q̄d ẏgines ꝑ xp̄o facere deberēt oñdit. Nā sicut albedo oīm colox est fundamētū sicut oñdit in arte pictox. sic mundicia bonox omniū ē fundamētū. Uñ Greg. exponēs illō ẏbū dñi Luce.xij. Sint lūbi vři p̄cinct⁹ ⁊c. Sic ait. Lūbos ei⁹ p̄cingim⁹ cū carnis luxuriā p̄tinētiā coartam⁹. ⁊ lucernas ardentes i manib portam⁹ cū p bona opa primis nřis luc⁹ exēpla mōstram⁹: q̄z nimirū nec castitas aliq̄d est sine bono operne nec bonū op⁹ penit⁹ aliq̄d est sine castitate. Hoc eñ attēto bec virgo sctā studuit p oia esse casta: ⁊ pulchra: munda absq̄ macula: vt possz attingere ad coronā fulgidaz ex auro sibi ꝑparatam Nihil eñ inter oīa metalla auro pulchri⁹: immo nulla oīno pictura sine auro est pulcra: q̄ aux ē oīm colox pulch. iudo. Item nihil ē auro solidi⁹ ⁊ quasi nihil est eo pōderosius (vt dicit pbūs. Oñe corp⁹ q̄nto est solidi⁹ tanto est compacti⁹ ⁊ minus ponosum. ⁊ iō pōderosi⁹. Et dicit

q̄ hec regula solū fallit in plumbo et ferro. Nā cum ferrū sit magis solidū q̄ plumbū; est tñ min⁹ ponderosum, sicut vtrūq; patet ad sensum. Dignū q̄ fuit vt hec v̄go sancta p̄pter pulchritudinem z munditiaz sue carnis nec nō z integritatē suam coronam de auro fulgido z incorrupto susciperet loco mercedis. Unde pōt ei cōuenire illud Eccl'. xlv. Corona sup caput eius supplemittit. Sz q̄s ad hanc hodie merek coronaz puenire. Quis hodie mund⁹ a sorde. Quis munditiā carnis seruat. Quis nō more bestiarū; sz canum z equorū luxurie vacat. Ergo si corona aurea speciosa reddit castz z nitidis; nullus immund⁹ hanc obtinebit. Unū dr Apoc. vlt. Foris canes impudici. Et apl's Ephe. v. Fornicatores z adulteri regnū dei nō possidebunt. Sed anima que virit caste poterit dicere illud Esaie. lxj. Gaudens gaudebo in dño z exultabit ania mea in deo meo; q̄ induit me vestimento salutis. s. charitate; z indumento iustitie circundedit me. i. castitate p̄ quā homo qui peccauit iuste se punit. Et tanq̄z sponsam decorauit me corona. id est speciositate. Nihil em̄ pulchrius forma rotūda que splendet maxime in corona. Cōsueuerūt em̄ puelle tempore estatis dum suas coronas construūt ad bellandū eas gemmis parvulis z auro z argento binas sertis et corrigūs preciosis ornare.

Tercio fuit coronata

corona preciosa ex lapidibus preciosis z caris formata per fortitudinē patientie quaz in pugna seruauit. Lapis enim aliquis preciosus tantā soliditatem habet z fortiter sibi partes inherent vt nec ferro diuidant nec igne rumpant. Unde per coronam lapideam preciosam; est signata patientia que preciosior est omni gemma. et solidior omni petra. Licet nullum est genus lapidis quod aliqua arte frangi non possit. Unde Adamas sanguine hircino frangit Et etiam si inc plūbum collocek z malleo feriak. Sic nec patientia vera exurit; nec ferro rumpitur; nec aliquib⁹ irruentib⁹ superak: nec ipa mortevincit. sz ad modū auri purissimi nūq̄z sb malleo frāgit nūq̄z scindit sed tantūmō dilatak. Nam in sule est simillima q̄ aqua vndiq; percussa non dissoluit sed amplius solidak Nam z ad modū vrsi ictibus impinguak; q; hec virgo sancta sic in temptatione pinguis z bellis fortissima z solidissima fuit ideo coronam lapideaz z preciosam accepit P̄s. Posuisti domine in capite eius coronam de lapide preciosō. Sed quis est hodie q̄ inturijs etiam leuib⁹ nō turbet; q̄ nō statim ad modicū signum scandalizetur Qui non portat ferruz non portabit ictum. Sunt etiā homines hodierni de natura olee; que nullo modo vult percuti. immo si eam percusseris; nulluz fructū in sequēti anno portabit. Quidam habent naturam vrsi qui volunt se de oīb⁹ vindicare. Unde si post aliquem currit z alius eum percusserit statim primū dimittit z alium inuadit. Quidā etiaz naturā habent apis que p̄ se vindicanda vitam suam exponit. Sepe tñ vindicare se volēti accidit sicut cani qui lapidem sibi proiecrum dentibus rapit z dum lapidem ledere querit sibi potius dentem ledit Prouerbiū apud nos certū est. Qui male iniurias suas vindicat dū vindicta q̄rit in pei⁹ incidit; q; iniurias accipit q̄s iniurias primis addit. Qui

ergo tales sunt ad coronā p̄ciosoz lapidū non attingunt. Scriptū est Luxxj. In patientia vra possidebitis animas vestras. Nō ei pōt triticū in horreū poni nisi pr⁹ i paleis fuerit fortē tribulatū. sil'r nec i doleis vinū i pilā fuerit fortē pculcatū. nō redolet vngētū nisi fortē fuerit agitatū. Ergo nec tu intrabis in regnū celoz nisi prius hic pressus fueris p̄ tormenta. Apl's ad Thim. ij. Nō coronabit nisi q̄ legitime certauerit.

Quarto coronata fuit

hec v̄go sancta z gl'iosa p̄pter castitatem z humilitatē quā in via portauit Dignū est em̄ vt q̄ se in via p̄pter christum humiliat vt in patria coronam gl'iosam accipiat; z tanto gl'iosiorem q̄nto se habere potuit viliorē. Secōm em̄ mensurā būlitatis in mūdo mēsura p̄mij respōdet in celo vl' in regno Qui em̄ se humiliat exaltabit; z qui magis se humiliat; eo maxime exaltabit. Et q; aqua quanto ab altiori mōte in vallem magis p̄fundā descendit; tanto magis in montē illi oppositum sursum tendit. Sic etiā nullus mons est vt constat q̄ apud se vallem nō habeat Sic oīno necessariū existit vt iuxta p̄funditatē vallis altitudo sit sui montis. Cōtrariorū em̄ contraria est natura. Quare sic aliq̄s q̄nto pr⁹ descēdit tanto dum cadit p̄fundi⁹ima petit. Sic ecōtrario q̄nto q̄s ampli⁹ descendit tanto ampli⁹ sursum tēdit. Sic q̄ fm mensurā tpalis glorie: est mensura tpalis ruine: sicut de lucifero dicit. qui quanto altius ascendere voluit tanto p̄fundius est dimersus. Sic iuxta mensurā vilitatis pnie est mensura gl'ie. Exēplū de bīssima virgine maria q̄ summe būilis fuit. ideo summe exaltari p̄meruit. Unū dr Apocalip. xvij. Quātū glorificauit se et in delicijs fuit tantū date ei tormentū z luctum. Ergo a cōtrario sensu lz inferre quantū se humiliauit hic; tāto gloriosior fit corona mercedis. Unde de hac v̄gine humili dicit Esa. lxj. Spirit⁹ dñi sup me; eo q̄ vnxerit me. Ad annunciandū mānsuetis misit me; vt mederer p̄ritis corde; z p̄dicarem captiuis indulgentiā; z clausis aptionē vt p̄dicarē annū placabilē dño: z diez vltionis deo nr̄o; vt cōsolarer omnes lugentes; vt ponerē fortitudinem lugētibus syon; z darē eis coronā p̄ cinere oleum gaudij p̄ luctu; palliū laudis p̄ spiritu meroris. Et addit in sequenti capl'o loquens de virgine. Et eris corona glorie i manu dñi; z dyadema regni in manu dei tui. Nec mirū quia vt dr. ip̄e ponit humiles in solio z merentes erigit in sospitate. Sed quis hodie venit ad coronā hanc gl'iosam immo q̄s nō puenit ad cōfusionē eternam. Si em̄ oīes q̄rim⁹ sublimari necesse habem⁹ humiliari. z tāto amplius quanto plus ascendim⁹; iuxta regulas quas supra posuim⁹. Ergo charissimi si volum⁹ cū hac v̄gine corona gl'ie sublimari: studeam⁹ cum ea humiliari z vilitate penitentie oppr⁹mi. Quid em̄ igne pulchri⁹: sed nō apparet ei⁹ pulchritudo q̄diu operit cinere. sed amotis cineribus statim lucet Quid auro fulgidius: sed non apparet q̄diu in terra latet. Quid ei margarita candidi⁹: sed q̄diu latet in occulto nō appar[illegible] Quid arboze folijs z floribus adorn[illegible] z fructibus pōt cogitari venusti⁹: sz eius pulchritudo nō apparet q̄diu in radice latet vñ omnis pulchritudo procedit. Sic etiam non apparet sanctoz gloria q̄diu sb

Universidad de Deusto
Biblioteca

cinere penitentie latent in via. Sz cū virtus solis eterni ducet eos ad publicum: z tradiderit eis regnū ab eterno preparatum: tunc quales fuerint omnibus apparebit zc.

De vna virgine sermo

terci⁹: z in ordine. xxxiij.

Gaudeamus et ex

g ultem⁹ z dem⁹ gl'iam ei: qz venerūt nuptie agni z vxor eius ꝓparauit se. Apoca. xix. Cōmune est apud omnes hoies vt gaudeant z solennisent in nuptijs: cantent z vacent in conuiuijs ꝓpter amorē sponsi z sponse in vnam carnē cōiunctorū. Et apud nos ꝓuerbiū certū est: q̄ in nuptijs agnoscunt amici. Non enim amic⁹ credi debet qui in nuptijs amici non gaudet: vel in morte nō dolet. Sed si sic gaudēdū est in nuptijs peritur̄is: qualiter gaudendū est in nuptijs eternaliter ꝑmansuris? Et si sic amici gaudent dum mortalis sponsa mortali tradit sponso. quantū tūc gaudendū est dum mortalis sponsa tradit deo spōso incorruptibili z eterno? Ergo gaudeamus mente: z exultemus ore: z demus gl'iam deo ore: qz venerunt nuptie agni z huius sancte virginis. Nam z in vbo premisso notant maxime duo. ¶ Primū est sōlimitas ꝑmij. qō suscepit in patria.

¶ Secundū est solennitas festi: quo solennizat ecclesia. Primū respicit ecclesiā triūphantē ad quā gaudens intrauit. Scōm vo ecclesiā militantem a qua se hodie absentauit. ¶ Primus notat cum dr. venerunt nuptie agni.

¶ Scōm notat cū dr. Gaudeam⁹ et exultem⁹ z dem⁹ gl'iam deo. De hoc scōo trī hic dicendū est, qz in Simone quodā i dñica post epiphaniā dentis recolo me dixisse.

¶ Ergo ꝑmo notandū Qz tria vba hic notabiliter ponit. Gaudeam⁹: z exultem⁹: z demus gl'iam deo: qz in hac tanta solennitate tribus modis nobis gaudere conuenit videlz

¶ Primo corde.

¶ Secundo ore.

¶ Tercio ope. Tunc em ꝑfectū est gaudiū si cor interius iubilat si os deū laudat: z si opus istis testimoniū reddat. Quāuis ḡ tria sūt vera: sententia tī est vna inuitans ad gaudia.

¶ Et̄ō est notādū q̄ triplex est gaudiū. scz

¶ Primū quo letamur in corde.

¶ Secundo quo letamur ore

¶ Terciū quo letamur in ope

Nā gaudiū cordis est deū gaudendo amare. Gaudiū oris est deū gaudendo laudare. Gaudiū vo opis est deo gaudendo seruire.

Dico q̄ primū gaudi

um quo in hac die sancta gaudere debem⁹: est gaudiū cordis qō nihil aliō existit quā deum amare cū letitia mētis. Vñ dñs volens apl'os ad amorē inducere: post multa dulcia vba que eis dixerat (Joh. xv. ca.) sic ait ad eos. Hec locut⁹ sum vobis vt gaudiū vestrū plenū sit. i. vt amor vester ad ꝑfectū veniat: toto corde z tota mēte oiqz vtute deū diligatis. Hoc em gaudiū cordis summe est p̄ciosuz sūmeqz iocundū. Vñ dr Eccli. xxx. Nō est census sup census salut⁹ corporis: z nō est oblectamētū sup gaudiū cordis. Naz cordis gaudiū est ꝑ fundamento pnēdū oim gaudioꝝ: qz sicut cor a natura est mēbrū ꝑmū: z añ oia mēbra ꝑductū: z oīnis mot⁹ aliox membrorū z vite principiū. sic cordis gaudium est fontale principiū oim gaudio

rū Quia sicut corde bñ existēte oibus alijs mēbris est bñ: z eo male habente ceteris membris est male. Sic existente puro z sctō hoc gaudio cordis purū z sem̄ erit gaudiū oris z operis, qz fz apl'm Ro. xj. q̄lis radix: tal' z rami. Nō em̄ pōt aqua riuuli esse pura si fuerit in fonte corrupta. Nec ex corrupta pasta placēta fieri poterit non infecta. Necesse est enim materiatum esse corruptū si fuerit ex corrupta materia generatū. Vñ videm⁹ q̄ si alqs humor in corpore corrumpit toti corpori putredo inducit. si ei medicamine citius nō occurrat. Ergo fratres si volum⁹ exteriora gaudia nō esse infecta sed deo placita: laborem⁹ quantū possum⁹ vt gaudia cordis sint mūda Sed q̄s est hodie q̄ int⁹ in corde non gaudeat vane. Quis est q̄ immūdis cogitationib⁹ non potius gaudeat q̄z mundis z puris. Sz qz fratres vane gaudem⁹ ideo vane ridem⁹: vane incedim⁹: z finaliter ad vana redimus. Unde Prouerbioꝝ. xiiij. Risus dolore miscebitur: z extrema gaudij luct⁹ occupat.

Secundū gaudiū quo

gaudere debem⁹: est gaudiū oris. qō nihil esse constat q̄z deū gaudēdo laudare. Et de hoc gaudio plane dicit in psalmo. Repletū est (inq̄t) gaudio os nostrū z lingua nra exultatiōe. Tunc em̄ vere gaudem⁹ ore: dū pro bonis nature quib⁹ in esse subsistim⁹: ꝑ bonis fortune quib⁹ in esse seruamur: ꝑ bonis gratie qua spiritualit̄ viuim⁹. z pro bonis glorie q̄ aliq̄n nos habere credim⁹ deū pleno ore laudamus. Quid ei melius q̄z hoc gaudio. Quid in quā melius q̄z q̄ in corde geram⁹: q̄ ore promam⁹: z calamo exprimam⁹: deo gratias. Hoc enim nec aliq̄d breuius dici: nec audiri leuius: nec intelligi gratius: nec agi fructuosius potest. Si sic attente laudat deum anicula parua laudula scz: ab officio sic dicta vel vocata. q̄d dz facere anima creatura rationalis creaturarū omnium domina Oīnis aūt creatura suo modo diuinis laudib⁹ est intēta. Solus tī homo deum non laudat sz potius beneficioꝝ immemor ipm blasphemat. Audi mirabile. Non est qui in regno suo aliquē regez terrenū audeat blasphemare. Non est qui cōtra ꝓcipē aliquē vel ciuitat̄ cuiuscū q̄z rectorem audeat maledictionis vbum proferre quin capiat̄: ligetur: verberet̄ z morti sepe tradet̄. Sz a ribaldis et lusorib⁹ tota die diuina potentia blasphemat̄: sed nemo est qui capiat tales qui quodā mō diuino zelo accensus vindictam exquirat: cum tī oīnes tales digni sunt morte. Gaudendo ergo laudem⁹ deum in hac sacra vgine a deo exaltata: diuinam largitatez in ea laudibus extollam⁹. Nam z mos est apud omnes vt in nuptijs instrumenta pertenet̄ z cantib⁹ dulcib⁹ cōiuge letent̄. Cur ergo non iubilabimus cum nuptias agni z sponse aduenisse cernamus.

Terciū gaudium quo

gaudere debem⁹ est gaudiū operis. quod non aliud constat esse q̄z gaudendo deo seruire. Non enim fortis dicitur (vt dicit philosophus) qui mala sustinet: sed qui sustinet et hoc ipso gaudet. Unde etiam viri sancti nō solum mala eis inflicta patienter ferebant sed hoc ipso valde gaudebant. Vñ de apl'is dr Actuum. v. Ibāt apl'i gaudētes a ꝓspectu cōcilij: qm̄ digni

Universidad de Deusto

sunt habiti pro noie iesu contumelias pati. Et apls de seipso dicit ad Colo. j. Gaudeo in tribulationib⁹ meis p vobis. Ad hoc etiam exhortatur nos Apls Jacob⁹ in cano. sua. j. c. Oīne in qt: gaudiū existimate fratres cha/rissimi cū in temptationes varias in ciderittis, Gaudeam⁹ ḡ fratres corde gaudam⁹ ore: gaudeam⁹ t ope. Naz sicut domus perfecta nō pōt dici nisi fundamento iam erecto: tecti fiat ad ditio. Sic nō est pfectū gaudiū qō exi stens in solo corde nō redūdat in ope re. Nunqd pōt ignis in stipula latere t non foris in flammā prodire. Naz t canis dū viam leporis inuenit mi/rabilit gaudet in corde t hoc ip̄m ma nifestat in corpe t in voce t pariter in opere: qz post inuenta vestigia maxi/me incipit cursum ire. Sic t hec ꝙgo sancta gaudiū qō de deo gerebat i cor de. promebat ore. t erplicabat opere. quere de hoc in eius legenda: t apta ad ꝓposita gaudia.

De vna virgine sermo

quartus t in ordine. xxxv.

Audi filia t vide t

a inclina aurē tuā. Ps. xliij. Jurta philosophicā doctri/nā. j. metaph. t qō manifestū est Om nes hoies naturaliter scire desiderāt et nō tm̄ ista vel alia sed appetūt scire oīnia tam celestia q̄ terrena. Vn̄ do/min⁹ cū vocat⁹ a quodā ceco diceret: Luce. x viij. Quid vis vt faciam tibi. Ille ait. Dñe vt videā. Nō dixit hoc vt hoc tm̄. sed vt videā. videre appetens oia p naturā. Prop⁹ qō docet phs. Ex hec est causa q̄re oēs nros ama mus: qz p eos quasi omnia discimus eo ꝙ ex multis memorijs vnū experi mentum accipiat: t ex multis experi mentis vnum vniuersale colligatur: qō est principiū artis t scientie. Et ad dit phūs: ꝙ ideo sensum visus ama/mus pre cunctis: qz p ip̄m plura q̄z p alia discim⁹. Isti cī duo sensus sc̄z vi sus t auditus sunt p quos multa ac/cipim⁹. Dñs ḡ volens hanc sc̄am vir ginē erudire. ideo eam ad hoc maxi/me inuitat p hos duos sensus dicens Audi filia t vide tc̄. ¶ In quo vtiq̄z verbo eam t nos in ea inuitat ad duo ¶ Primo ad sui discipulat⁹ humilita tem vt eius doctrinā t disciplinā imi temur. ¶ Scōo ad intellect⁹ viuacita tem: vt quicqd in xp̄i doctrina latet cō templemur. Nam in auditu notatur reverentia: qua reverenc̄ diuina audi ta auscultam⁹. Sz in visu notatur di/ligentia qua diuinis rebus exquiren dis intendim⁹. ¶ Primo ḡ inuitat do minus ad verboꝝ suoꝝ reverentiaz: qñ dicit. Audi filia. ¶ Secundo inui tat ad eorundē diligentiā: cum subdit Et vide. i. diligenter attende. Sz q̄a de visu id est quid videre debeam⁹ su pra satis habunde in duob⁹ sermoni bus de apl̄is dictū est. Hic de solo au ditu dicendū est. ¶ Est ḡ hic notandū ꝙ cū sctā virgine debem⁹ audire xp̄m

¶ Primo erudientem vt prudentissi/mū consulem.

¶ Scōo xp̄m precipientē vt potentissi mū ducem.

¶ Tercio xp̄m exhortantē vt sanctissi/mū p̄sulem

¶ Quarto xp̄m cōsolātē vt benignissi mū patrem

¶ Quinto ip̄m redarguentē: vt equis/simū iudicem.

¶ Est ḡ hic notandū ꝙ cū sctā ꝙgine q̄nqz debebem⁹ audire vt sic ¶ Ver/bū dñi nos docent⁹ audiat ania man suete vt intelligat. ¶ Verbū ꝓcipient⁹

audiat studiose vt faciat. ¶ Verbū ex hortantis audiat affectuose vt nō pe/reat. ¶ Verbū consolationis audiat solicite: vt pulsanti aperiat. ¶ Sz ver bum correptiōis audiat tremebūde: vt pniam agat. Nisi em̄ hec ꝙgo san cta hec ꝙba dñi sic audisset (vt ex ei⁹ vita apparet) ad palmam victorie non venisset.

Dico ergo ꝙ primo au

dire debem⁹ xp̄m nos erudientē: et b̄ mansuete: tanq̄z prudentissimū cōsu lem. Cōsueuerūt hoies libenc̄ audire quos vident sibi prudenc̄ cōsulere vti lia: t bene se docere. At xp̄s est diuina sapiētia in q̄ oēs thesauri sapie t sci entie dei sunt absconditi. Ergo oīne qō docet est cōsiliū firmū: t est audiē/ti p̄ficuū. ḡ est pacifice audiendū. Vn̄ ipe Deut. xxxij. p̄ moysen clamat. Au dite celi (hoc est celestes viri q̄ loquor) t audiat terra (id ē corda terrenis in/fixa) verba oris mei. Ad terrā loquit de doctrina sua quā mansuete docet esse audiendā. Cū addit idem. Cōcre/scat in pluuia doctrina mea. q. d. Fiat in vobis doctrina mea sicut pluuia in terra q̄ a terra recepta eaz mollificat: t eam impinguat: t ad fructificandū eā p̄parat. Sic et dñi nr̄i doctria mā/suete audita. i. i terra cordis nr̄i susce/pta: remouet ab ea cordis duritiam. Impinguat eā dum eam facit esse de/votā: t ad fructū preparat eam dū eā ducit ad pniam. Et ꝓterea in dei p̄so na dicit ad hoiem Thobie. iij. Audi fili mi verba mea: t ea quasi fundamē tū in corde tuo ꝓstrue. Et Baruch. iij Audi isrl̄ ꝙba vite. Vi/te ꝙba sunt doctrina xp̄i eo ꝙ ad vitā sunt inductiua. Vn̄ ipe dicit Joh. vj. Verba q̄ locut⁹ sum vobis spūs t vi/ta sūt: eo ꝙ spūales hoies faciūt: t ad vitā eternā obseruata ꝓducūt. Sz sūt hodie multi q̄ doctrinā xp̄i nolūt au/dire sed p̄dicatores fugiūt: t sacerdo/tes nō cōsulunt: t sic vt bñ agāt intelli gere nolūt. O summa dementia t rō totaliter ceca: nolle audire patris be/nignissimi monita: q̄b⁹ quenic̄ ad vi/tam: t sine q̄b⁹ quenic̄ ad damnatiōz eternā. Audiebāt romani olim suoꝝ consulū monita t obseruabant eorū decreta. Tenēt medici ad litterā Ypo cratis dicta: ꝓseruabāt antiq̄ romani edicta Justiniani t iurisc̄onsulta: imitā tur dyaletici aristotel̄ argumēta. Sz nō ē q̄ audiat t cōseruet incōmutabil' dei sapie verba: q̄ nequeūt eē falsa nec dubia nec suspecta nec vnq̄z fallentia sed sunt vera t stabilia: t sūt firma et eterna. Celū (inq̄t dñs) t terra transi/būt: verba aūt mea nō transibūt nec peribūt. Vn̄ apls ad Heb. ij. arguēs a minori sic ait. Nabūdantius oportet nos seruare ea q̄ audiuim⁹ ne forte p effluam⁹. Si ei (inq̄t) q̄ p angelos di/ctus est sermo fact⁹ est firm⁹: t oīnis p̄uaricatio t inobediētia accepit mer cedis retributionē: quō nos effugie/mus si tantā neglexerim⁹ salutez. Et ō ibidē. x. dicit. Irritā q̄s faciēs legez moysi sine oīni miseratiōe duob⁹ vel trib⁹ testib⁹ morit̄. Quanto mag⁹ pu tatis maiora mereri supplicia: q̄ filiū dei. i. ꝙba filij dei cōculcabit: t sangui nē testimenti (q̄ ꝓfirmatū est testamē tū nouū) pollutum duxerit: t spiritui gratie cōtumeliā fecerit. Vide q̄z gra, uez damnabile est doctrinā dei nō au dire: cū a suis [illegible]ib⁹ discant animalia bruta: nec vnq̄z recedunt a parentum doctrina: sicut in ceruis t elephantib⁹ t alijs animalibus sē exempla: immo qō maius est ab hominib⁹ discū bru

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta. sicut videm⁹ q canes discunt sedere z corā dominis candelā tenere. Et pice discunt verba humana formare. Et elephantes regē cognoscere: eūq adorare. Quō ergo nō faciunt homines in xpi doctrina qō i doctrinis hominū repugnante natura inveniunk facere bruta.

Secundo audire debemus

xpm pcipientem: z hoc studiosissime sicut potentissimū ducē. Quis est in regno francie q respuat vba regis z qui ei⁹ precepta cōtemnat: q vltionis gladio nō succūbat. Si sic graue est ꝓmnere regis terreni mandata: q̄ graue est tunc cōtemnere xpi mandata. Si sic graue est cōtemnere xpi doctrinā. q̄ graue est contemnere xpi mandata. Pl⁹ est em̄ mandare q̄ docere: q illud est mgr̄ox. hoc aūt dñorum. Nā obediūt suis mgris leones. obediūt suis bubulcis boues: z obediunt suis dominis canes. Unde vocati veniūt: repulsi recedunt. missi ad bestiam currūt. omne qō capiūt dño suo custodiunt. Turpe est z detestanda res: vt dum videm⁹ grues. apes z anseres z homines infideles suis regib⁹ obedire: z q nos fideles regi potentissimo z immortali oīno nō obediam⁹: sed eius precepta pedib⁹ conculcamus. Audi qd dicit Prouerb. j Fili mi si susceperis sermones meos z mandata mea absconderis penes te: vt audiat sapientia auris tua. Inclina cor tuū ad cognoscendā prudentiam. Quid est enim prudētiā agnoscere nisi mandata z ea credere z ea servare. Unde puer. iiij. Fili ausculta sermones meos: z ad eloquia mea inclina aurez tuā: nec recedant ab oculis tuis. Custodi (inq̄t) ea in medio cordis tui: quia vita sūt inuenientib⁹ ea. Unde dicere deberet vnusquisq̄ nostrū illud. j. Regū. iij. qō Samuel dixit a domino vocat⁹. loquere (inq̄t) domine: q audit seruus tuus. O q̄ felices essem⁹ si sic obedientes essemus. Quā sancte viverem⁹: q̄ secure morem̄ur. z q̄ iocunde ad patriā migrarem̄ur Deuk. iiij. Nūc israel audi precepta mea que doceo te vt faciens ea: viuas in eis: z ingrediens in terram quā dñs patrū vox̄ dat⁹ ē vob Sz conquerik dñs p ꝓphetā dicens. Populus quē nō cognoui seruiuit mihi. in auditu aur⁹ obediuit mihi. z Esa. j. Cognouit bos possessorē suū: et asinus presepe dñi sui. pplus aūt meus nō cognouit me. Quid est deū nō cognoscere nisi mādata ei⁹ nolle seruare

Tercio audire debem⁹

xpm exhortantē nos z hoc affectuose tanq̄ sanctissimū presulem. Ipse em̄ dixit Esaie. j. Si volueritis z audieritis me bona terre comedetis. Uiro mō aiabank martires ad bellū q̄s verbis z exēplis pfules aniabant. Quis em̄ non animek ad pugnandū: attendens summū pontificē xpm nos animare verbis: z animare exemplis: et insup animare auxilijs. Nōne valde animat⁹ est Stephanus prim⁹ martir: dum ad auxiliandū xpm paratū aspexit. Ecce inquit video celos apertos z iesum stantem z p me pugnantem meq̄ adiuuantē. Exhortatō eū maiorum miro mō valet in bono. et nocet in malo. Et quid mirum cū falcones sic animank clamoribus. Miro modo canes animosi fiūt cū suos dños confortantes aduertūt. Boues facilius mgū ferunt duz bubulcos se confortare audiunt: z maxime cātan-

do hoc faciunt: eo q melodiaz libenk audiunt. Valde gaudent equi in preliꝭ dum vocem tube audiunt exhortant⁹. Uiro modo pugiles animank cum clamorib⁹ excitank. Fiūt ad pugnam milites promptiores z fort⁹ agitant lanceas strictosq̄ mucrones dū voce clamātis principis audiank. ¶ Exemplū de Mathatia. j. Machabeorū. ij. Quō exhortatorijs vbis ad moriendū p defensione legis filios animauit. Et de iuda machabeo in vbis suis quō oīes animabat ad pugnā vt essent parati: z nō solum homes sed et bestias penitrarent. Nam z apes quantūcūq̄ fatigate fuerint involando mirabiliter mor confortank: viso suo rege. Ergo quis nō animabitur: dū a rege oim regū fuerit cōfortatus

Quarto audire debemus

xpm nos cōsolantē: z hoc sollicite tanq̄ benignissimū patrē. Un̄ ꝓpheta dicebat. Audiā qd loquat⁹ i me dñs de⁹: qm̄ loquet pacem in plebez suaz. Mira dulcedo z inestimabilis delectatio z admirabilis anime pacificatio: dū de⁹ in suis intimis alloquitur aiam. z fit q̄dam delectabil' vnio anime cū diuina essentia. Nihil ei est delectatio q̄ amantis cum suo amato coniunctio. Si sic delectank cernu dum andiūt cantū. si sic cigni dum audiūt aliquē dulcē sonū. Quātū putas delectat aiaz dinū audire colloquiū z dulce ipi⁹ expiri suauitū. vñ Apo. iij. ecce ego sto ad ostiū z pulso: si q̄s audierit vocem meā z aperuerit mihi ianuā: ego intrabo ad eū z cenabo cū illo z ipse mecum. O summa delectatio cenare cum summo bono: in q̄ est oīs dulcedo in infinitū: plus q̄ lingua dicere poterit vel cogitatio cordis attingat Quid em̄ melle dulci⁹. sed in infinitum magis est anime de⁹ dulcis. Tante em̄ dulcedinis est de⁹ vt nullis penis anima graueť dum diuina dulcedo anime est p̄sens. sicut in scis martiribus apparet: q gladios cōtempserūt z ignes. eo q delectatō quā interius sentiebant penā omnē extrinsecus superabat. Tante em̄ dulcedinis est: clara dei visio z dulcis eius fruitio: q si homo deum videret: penā in inferno non sentiret.

Quinto em̄ audire debem⁹

xpm corripientem nos. z hoc vehemēter z tremebunde tanq̄ severissimuz iudicem. Un̄ adā p̄m⁹ parens ait. Gen. iij. Audiui vocē tuā in paradiso z timui. Quis em̄ nō timeat iudicez potentissimū oīa potentem z nullū formidantē: nec vllius psonā accipientem. Quis nō timeat iudicē sapientissimū oīa cognoscentē z exquirentē z examinantē: Quis nō timeat iudicem iustissimū nulli oīno pcentē: sz penam oīb⁹ vt dignū est inferentez Ergo nullū formidabit q̄ oīnipotēs est. Nulli⁹ fallacijs decipi potest: q̄a omniscions est. Nullius merciab⁹ corrumpi potest: quia iustissim⁹ est. Uis scire q̄ omnipotens est? Job. ix. Si fortitudo queritur robustissimus est Et ibidem. Quis restitit ei z pacē habuit. Qui transtulit mōtes z nescierūt hi quos subuerrit in furore suo. Qui commouet terram de loco suo: et columne eius concutiuntur. Qui precepit soli: z non oritur: z stellas claudit q̄si sub signaculo. Qui extendit celos sol⁹ z gradit sup̄ fluct⁹ mar̄. Qui facit arcturū z orionā z hyades: z interiora austri. Qui fac̄ magna z incōp

Universidad de Deusto
Biblioteca

bensibilia: quoꝝ non est numer⁹. Et addit. Si repente interroget quis respondebit ei: vl' quis dicere pōt Cur ita facis? Deus cuius ire nemo resistere pōt: z sub quo curuanť qui portant orbem. Vtis scire qz scit oīa: audi Job eodē capl'o dicentē. Sapiens corde est, z si voluero cōtēdere cū eo: nō potero ei respondere vnū pro mille. Et ibidē. Qui etiā si habuero quippiam iustū iudicem meū deprecabor Vtis audire qz seuerissimus est. audi Job in eodem capl'o. In turbine conteret me z multiplicabit vulnera mea etiam absqz causa. Nō cōcedit requiescere spiritum meū z implet me amaritudinibus. Et ibidē. Si queritur (inquit) equitas iudicij nemo audebit testimoniū reddere. z si me iustificare voluero os meuz condemnabit me: z si innocentē me ostendero: prauū me comprobabit. Lege totū capitulū. Et finaliter .xij. capl'm Sapiet vbi de hac materia sunt multa z pulchra que timoris sūt incussiua. Et dicas cū Job eodē ca, s.ix. Uerebar omnia opa mea sciens q̄ non parceres delinquenti. Rogem⁹.

De vna virgine sermo

quintus: z in ordine, xxxvj.

Iffusa est gratia

o in labijs tuis: ꝓpterea benedixit te deus in eternū. Pō xliij. Quis quantūcunqz scia pollet etiā si linguā eruditā possideat digne laudare valeat quā de⁹ dotat gra de/corāte in via: z glia cōsūmāte in pria. Oīis em̄ būana p̄ tio vl' respicit statū vie in quo merita cumulanť. vl' statū patrie in quo premia cōdonanť Dignū est em̄ q̄ q̄ legittime bellat corona post triumphū accipiat. Nā ante triūphū nemo laudand⁹ z nemo coronand⁹ est. Nō est em̄ laudanda natiuitatis felicitas donec nauim in littore statuat z portum tranq̄llitat ob tineat: qz q̄diu bincinde aventis flantibus mare saltat z inter tumētes fluctus ambulat incertū est ad quē finē queniat. Sil'r nec miles laudandus est q̄diu de bello aliq̄d restat qz sicut vincere pōt sic z ꝑdere similit̄ potest.

¶ Hanc q̄ scām virginē sil'r martirē q̄ tam nauē suaz collocauit in littore: z plenaz victoriā reportauit ab hoste. in verbo premisso a duobz legim⁹ cōmēdatā a scō ꝓpheta. ¶ Prio ab eloquentia virtuosa: qua refulsit in merito. ¶ Secundo ab excellentia gl'iosa qua splendet in premio. Primuz em̄ respicit vitam mortalē in qua cū boste pugnauit. Scōm respicit vitā immortalē in qua de hoste triumphū accepit. Primū est meritoria causa. Secundū est merces siue premiū. ¶ Primū notať cum dicit. Diffusa est gratia in labijs tuis. ¶ Scōm notať cuz dicit. Propterea benedixit te de⁹ in eternū. Dicit ergo ꝓpheta. Diffusa est gratia. Non em̄ solum habuit gratiā oris sed etiā cordis. Et require in ei⁹ legenda quantū fuerit deo grata. Ut ḡ nos possim⁹ hīe diuinā grām: tria sunt attendēda.

¶ Primū q̄s sit ad eā puenīdi mod⁹
¶ Scōm q̄s sit ei⁹ effect⁹ z vsus.
¶ Terciū vo q̄s sit ei⁹ fructus.

Est ergo notandū primo videndū de mō q̄ habēda sit gra Nota igit̄ q̄ ad grāz possidēdā z ꝑseuandā ḡttuor sunt necessaria. ¶ Primū vt sit cor mūdū z purū. ¶ Scōo q̄ sit ꝑfūdū. ¶ Tercio q̄ sit latū z amplū ¶ Quarto q̄ etiā sit clausū. Ut sic

¶ Primo sit purū per mundiciā castitatis in carne.
¶ Secundo sit profundū per infimū humilitatis in mente.
¶ Tercio sit latum per effectū charitatis in opere.
¶ Quarto sit clausum p̄ conseruationem taciturnitatis in ore.

Ut sit castitas cōtra ferozem luxurie. Sit humilitas cōtra tumorē superbie. Sit charitas cōtra liuorem inuidie. Sit taciturnitas ꝑtra nimeitatē eloquentie. ¶ Dico q̄ ante oīa cor debet esse purū p̄ mundiciā castitatis in corpore cōtra ferozē luxurie. Et de hoc exponitur illud .j. Petri .j. Succingite lumbos mētis vestre: sperate in eam q̄ offerť vobis gratiā. Nullus potest sperare acceptarū se gratiā: nisi mētis z corporis ꝓfecte teneat succinctos et strictos lumbos. Vñ dicit Luce .xij. Sint lumbi vestri p̄cincti z̄c. Qō exponens Gregorius ait. Lumbos em̄ p̄cingim⁹ dū carnis luxuriā p̄ cōtinentiam coarram⁹ Quis nō fugiat luxuriam cū animalia detestenť adulterina ꝓnubia, ꝓpter qō leo punit adulteranteem leenā cum pardo. Et ciconia masculus feminā, Et etiaz detestanť turpitudinem z ferozē luxurie vt elephas post coitū cum vroze nunq̄ ad socios ire p̄sumit nisi prius aquis se lauerit. Et si faciūt bruta q̄d tūc facere debēt rōnalia? Et si sic est cū vroze ꝓpriaq̄d tunc si coeat cū aliena. Sed heu quia facti sunt hodie xp̄iani nō solū vt pagani, equi amatores z emissarij in feminas Jere .v. Et vnusq̄sqz ad vrozē primi sui hinnit. Et addit ꝓpheta. Nunq̄d nō hos visitabo dicit dīs z in gente tali nō vlciscetur anima mea ¶ Secūdo debet cor esse profundum per infimū humilitatis contra tumorem superbie. Ad valles em̄ currunt aque z in montib⁹ altis nō inueniunť aque: quia cū interius sint cauernose ꝓpter naturaz vacuitatis quā natura nō admittit aquas a mari attrahunt z sic fontes foras erūpunt z flumina magna faciūt. Sic z vir humilis dū se vacuū credit diuinā gratiā ad se trahit z tanto amplius quanto se humiliat, pfundius Sic superbus quāto magis ascendit tanto fortius inde ruit. Vñ em̄ saul superbissimus cecidit illuc dauid humilis ascēdere meruit z tanto magis quanto magis humiliauit Vñ dī in Cantico dñe nr̄e Luce p̄mo Respexit humilitatem ancille sue. Et iterū. Deposuit potētes de sede z exaltauit humiles. Et q̄d mirū q̄ ita est cuz dicat ap'lus Jacob⁹ in Canonica sua .iij. ca. q̄ dīs superbis resistit humilib⁹ autē dat gratiā. Quomō ostēdere poterit: cū oipotens cōtradicit. Nunquid gallina audet se ibi erigere vbi scit vulpem esse. Nunq̄d agnus se ibi erigit vbi lupus ei resistit. Quis in regno francie caput audeat erigere vel erigi in sublime: rege sibi resistēte. Ergo superbus ascendit z nō poterit ruere qui oipotentē cōtra se habet. Vñ ipse ad superbū loquit̄ per Abdiā ꝓphetā p̄mo capi. Superbia cordis tui extulit te habitantē in scissuris petre: qui dicis in corde q̄s detrahet me deorsum Sed si exaltatus fueris z inf sydera posueris nidū tuū: inde detrahē te dicit dīs. ¶ Tercio debet cor esse latū p̄ effectū charitatis in ope cōtra liuorez inuidie Nunq̄d ignis in stipula pōt cē z nō ardere: vel nū nō facere. Nunquid pōt ignis esse z corpus ꝓpinquū nō calefacere? Nunq̄d nō carbo ignitus carbones extinctos accēdit quos iuxta se inuenit. Nōne candela accen/

sa incendit extinctā si illi fuerit applicata? Sed charitas ignis est, ergo q̄, modo in anima poterit eē t primos nō accendere? Quid autē est primus inflammare nisi eos per beneficia ad amandū mouere. Un̄ aplus Roma. xij. Si esurierit inimic⁹ tuus ciba illū t si sitit potū da illi. Hec em̄ faciens carbones ignis cōgeres super caput suū. i. inflāmabis eum ad amandū te Nam vt dicit. j. Johis. iij. qui viderit fratrē suū necessitatē habentē; t clauserit viscera sua ab eo; quomō charitas dei manet in illo. Propt̄ hec oīa dicit Luce. v. Si diligitis eos q̄ vos diligūt; que vobis est gr̄a. Nā t peccatores diligētes se diligūt. Et si bñ facitis bis q̄ vobis bñ faciūt; que vobis ē gratia. Si quidē peccatores hoc faciunt. Ergo omnib⁹ benefaciendū est.

¶ Quarto debet cor esse clausum per obseruantiā taciturnitatis in ore contra vicīū lingue. Un̄ dicit Eccl. xxxij. Audi tacēs; t pro reuerētia accedit tibi bona gr̄a. Nam eiusdē. xx. Sapiēs in verbis seipsum amabilē reddit; sed gratia fatuorū effundit. Debet ergo homo (sm̄ beatū Jacobū p̄mo capi.) velox esse ad audiendū; t tardus ad īrā; t tardus ad loquendū quia taciturnitas disponit ad grām t loquacitas ad irā. Ob quā cām magistra nr̄a natura; posuit linguā inter duo claustra ne facilē p̄siliret in ꝓba. Multū monachi p̄ficiūt q̄ claustra custodiūt sed cito deficiūt q̄ sept⁹ foras vadunt. Quare lingua nr̄a seruāda est intra claustra ne in vana verba leuiter prorūpat. Quia vt ait ꝓba. Vir linguosus nō dirigē in terra. Sic ergo ptz mod⁹ p quē venim⁹ ad grām t in nobis ipsam augmentamus. Restat q̄s eius vsus sit.

Nota ergo q̄ vsus gr̄a tie consistit in quattuor.

¶ Primo in honorādo diuinā maiestatem; per reuerentiā honorantē.

¶ Scō in refrenando ꝓpriā voluntatem; p tēperantiā cohibentē.

¶ Tercio i releuādo primi pauptatē p misericordiā subuenientē.

¶ Quarto in tolerando mūdanā aduersitatē; p patientiā tolerantē.

¶ Dico p̄mo q̄ p̄m⁹ vsus gr̄e est in honorādo diuinā maiestatē; p reuerētiā adorantē t vsq̄ ad pedes se būliantē Si tantā reuerētiā exhibēt p̄sules sūmo pontifici, Si tantā milites suo regi; siue barones imperatori vt pro magno habeāt, si eor⁹ pedib⁹ p̄nt aduolui. Quāta est reuerētia exhibenda sūmo dño vniuersa scienti; t oīa gubernāti; t singula disponēti. Un̄ dī Heb. xij. Habem⁹ grām p quā seruiamus placētes deo cum metu t reuerentia. Quis vnq̄ ad dñi thronū sic reuerēter accessit t nō q̄ petijt impetrauit? Exēplū de publicano q̄ reuerenter accessit t iustificationē t veniā reportauit. Sed ecōtra phariseus q̄ irreuerenter accessit; nihil a deo obtinuit; sed potius culpā auxit. Un̄ dī ad Heb. iij. Accedam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e ei⁹; vt misericordiā cōseqūmur t grām inueniam⁹ in auxilio optimo. Si em̄ tantā reuerentiā exhibēt aialia suo regi scz leoni q̄ ad eius rugitū timeāt; gradū figāt expectant cū tremore quid iubeat, nec circulū quā cauda designat ptransire p̄sumāt. Quid oim anialiū imo oim creaturarū faciēdū est creatori. Nam t apes sic suū regē honorārunt ad eius iussum alueolū exire non p̄sumant; t ad ei⁹ imperiū castra ponūt; quē fatigatū in humeris portāt. Itaq̄ ad ei⁹

obsequiū vniuersa se offerāt; quē sum me diligunt t honorāt. O ingratitudo magna supbia humana; digne ali q̄ confundenda; q̄ animalia bruta leonē in reuerentia habēt t metu; quē tyrannū crudelissimū ad se deuorāda p̄sentiūt. Et apes suo regi sic seruiunt; a quo nihil accipiūt; t tm̄ seruitia multa p̄stant dū eū regē faciūt. Et hō creatura dignissima; a deo formata; t oīb⁹ rebus mūdi p̄posita; p̄cioso sanguine cōparata; t de morte ad vitā reducta; rēnuit suo regi seruire Un̄ hoc ipse cōquerit Joh. viij. dicēs. Ego honorifico patrē meū; vos inhonorastis me. Et Malachie. j. Ego pater vester vbi est honor me⁹. ¶ Scōs gr̄e vsus est in refrenādo ꝓpriā voluntatē; p tēperantiā cōstringentē. Turpe est t ratione cōtrariū; vt vbi se refrenat brutalis natura q̄ tota in lasciuiā prona est; vt sine freno viuat rōnalis creatura; q̄ sensualitatis t carnis est dña et nō ancilla. Nā elephas cū vxore ꝓpria q̄ in duob⁹ ānis q̄nq̄ diebus luxurie vacat; tunc valde se occultat vt videri nō valeat; q̄ post q̄ cōceperit ad eam vlterius nō accedit. imo p tres ānos cessat post q̄ cōceperit. Sed q̄s hoim ista facit; imo nō dico cū vxore sed q̄s abstinet a fornicatōe; cū multi pagani etiā abvxoribus se conseruarūt; dū fetorem luxurie attenderūt. Un̄ Tulli⁹ nobilissimus p̄bus. Dū vxori simul t philosophie nō posset pareret; libellus repudij dedit ei. Cunq̄ a quodā suo amico ad secundas nupcias rogaret ait. Non sufficio amice philosophie et vxori intendere. Et ideo notandum est hic q̄ Areolus philosoph⁹ in quodam suo libro dicit de nupcijs. Queritur enim an vir sapiēs debeat ducere vxorem; etiam si sit pulchra; si sit casta; si bene morigerata; si ex honestis parētib⁹ nata tē. que in muliere sunt cōmēdāda; t ait. Raro ista oīa conueniunt in aliqua; que etsi cōueniant a sapiente tamē vxor ducenda nō est. Et ratōnē assignat quare. Uxores (inquit) querunt p̄ciosas vestes; supellectilem variam; aurum t gemmas; t obsequentes ancillas. Et tamē vt ipse addit. tota nocte q̄runt marito suo tales questiones garrulas. Talis (inquit) ornatio⁹ me hodie processit ad publicum. Talis ab hominib⁹ honoratur; t ego in cōuentu feminarū quasi ācilla despiciar. Tu etiā (ait viro) talem inspexisti vicinam; dic mihi; quid loquebaris cū ancilla. De foro etiam venies; quid mihi inquit portasti. Et sic fit; q̄ nec amicū nec sodalem habere possum⁹ quia vxor alterius amorē suum odiū suspicat aliarū. Et adhuc aliam causam reddit; quare vxor nō sit ducenda; eo q̄ nulla sit vxoris electio; q̄ cūq̄ fuerit ē portāda Si sz iracunda, si fatua. si superba. si pen⁹ deformata tē. Et addit. Equus; bos asinus; bestia; t seruus prius vident t probantur q̄ a quocunq̄ emantur; sola vxor hoi occultat ne forte antea displiceat q̄ ducat. Ex quib⁹ omnib⁹ manifeste concludit. q̄ a sapiente nō sit vxor ducenda. Ergo si cū vxore tam grauis sit cohabitatio t periculosa; q̄lis tūc erit cū aliqua aliena? Et ꝓpter hec oīa bene frenanda est luxuria; t in manib⁹ frena tenenda. Un̄ t dicebat aplus ad Galath. j. Cunq̄ placuit ei q̄ me segregauit ex vtero matris mee t vocauit per gr̄am suā; cōtinue non acquieui carni t sanguini. Sed quis est hodie talis qui elephanti sit similis? Quis nō canibus similis t equis Utinā equis essem⁹ similes qui cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

matrib⁹ ꝛ sororibus suis nō libenter vadunt in gregeꝫ q⁹ nolunt cum eis cōcumberet nec cū eis videre volunt. ¶ Exemplū de equo ꝓbus narrat q̄ dū facie coopta sup matrē ascenderet tandē cum matrē cognosceret: ruptis vinculis fugit ꝛ per quandaꝫ rupem se p̄cipitauit ꝛ sic in morte se dedit. ¶ Tercius vsus est in relaxādo fraternam necessitatē p misericordiā sublevantem. Un̄ dicit ap̄lus. j. Petri. iij. Unusq̄sq; put accepit gratiā in alterutrū illā administrātes. Turpe est vt misericordiā quā exhibent sibi bruta non exhibeat hō animal mansuetū a natura. Nā videm⁹ q⁹ passeres parue aues: non solū ꝓprios sed alienos nutriūt filios: casu quocūq; a matribus derelictos. Et si passer cadat i laqueū oēs vndiq; cōcurrūt ꝛ subsidiū omne q̄ possunt impendūt: ipsumq; in vinculis pascunt. O crudelitas humana O corda dura: tigridis lacte nutrita. vnde vobis tanta crudelitas? Cōstat q⁹ deus crudelitatē ꝓhibet ꝛ miseri cordiā docet: imo oia eius opa ꝑma media siue infima ad misericordiam mouent. Naturalia etiaꝫ supma siue media siue ifima clamāt misericordiā dū celestia corpora: duz terrena: dum quattuor elemēta tot nobis impēdūt beneficia. Ergo tm̄ in hominib⁹ tanta crudelitas est vt mutuo se nō pascant neq; subuenīāt: mutuis vulneribus dū intra se crudeliꝰ q̄z animalia bruta pugnant. ¶ Quartus vsus gratie est tolerando humanā aduersitatez: per patientiā supportantē. Unde. j. Petri. ij. Hec est (inquit) gratia si ꝓpter iusticiam dei sustinet q̄s tristicias patiens iniusteq;. Que est (inq̄t) gratia si peccantes ꝛ colapbizati suffertis. Sed si benefacientes sustinetis patienter hec est gratia apud deū. Non est tamē negandū sed firmiter cōfitendū q⁹ etiaꝫ peccatores: ꝛ de peccato dolentes: et ꝓ peccato se puniētes inueniūt gr̄iā apud deum: quia si sic nō esset. sacramentū penitētie nullū esset: nec latro ille misericordiaꝫ inuenisset qui a deo audire meruit Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. Sed nō est tanta gratia si patienter sustineat ille q̄ peccauit: sicut illi⁹ ē: q̄ pati nō meruit ꝛ sic de alīs partib⁹. Debem⁹ ergo mala oia sustinere corde trāquillo vt nullis frangamur aduersis: sed flantib⁹ ventis ꝛ marinis impellētib⁹ vndis: nauē nostrā tactis anchoris tamdiu inconcussam seruem⁹: donec q̄uenire cōtingat ad portū. Nā ꝛ ipse piscul⁹ paruus Echinn⁹: qui dū tempestatē p̄sentit calculū in ore capit: quo quasi anchora inter fluctus se regit: vt sic pire nō possit. Nos g̃ piscis exemplo dum procellis tēptationū atterimur: xp̄m lapidē rep̄iamus: vt eius auxilio euadam⁹ p̄iculū: ꝛ clamando siue ip̄m orando ad portū eterne glorie p̄ueniam⁹. Nā ꝛ merguli dū p̄sentiunt tēpestatē adesse: quā docente natura cognoscūt: ad terrā clamādo ꝓfugiūt. Sic ergo patet. Quis gratie mod⁹: q̄s quoq; eius sit vsus. Restat videre quis eius fructus.

Est ergo notandum

q̄ est q̄drupler ei⁹ fruct⁹. Nā gratia
¶ Prio animā ipinguat siue interius delectat: ꝓpter nitorē cōscientie.
¶ Scō vitā exterius pulchrificat: per honestatē vite.
¶ Tercio a malo liberat: finīcdo statū p̄sentis miserie.
¶ Quarto in bono confirmat: per excellentiam glorie.

Dico p̄mo q⁹ gratia

animā interius delectat dū eam viuificat ꝛ a culpa expurgat. Sicut enim lux purgat a tenebris aerem: ꝛ ipsuꝫ subtiliat dū vapores in ipso cōsumit. sic ꝛ gratia purgat mentē: dum vapores peccatoꝝ in ea cōsumēdo repellit. Gratia em̄ similis est igni: cui⁹ vtus est purgatiua: tet a metallo rubiginis expulsiua. Unde q̄ ignis auro: q̄ lima ferro: q̄ tribula grano: hoc facit gratia viro iusto: dū eū purgat iustificando ab omni pct̄o. Un̄ ap̄lus. Per gratiā expurgatus: ꝛ intus in cōscientia factus totus luminosus dicebat ij. Cho. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre: q̄m in simplicitate nostra ꝛ nō in sapientia carnali sed in dei gratia conuersati sumus in hoc mundo.

Secundo gr̃a nostra

totam vitā nostraꝫ pulchrificat ꝛ colorat per honestatē moꝝ ꝛ vite. Non p̄t esse si hō sit pulcher interius: q̄n sit pulcher exterius: quia exterior pulchrytudo ab interiori causat. Sicut posita causa ponit cōsequens ꝛ effect⁹ Sicut posito sole ponit lumen eius: ꝛ posito igne ponitur calor eius. Sic posita pulchritudine mētis: ponitur cōsequenter pulchritudo oris ꝛ op̄is Qui igitur est pulcher interius in affectu: pulcher est ꝛ exterius in aspectu pulcher in incessu: pulcher in auditu: pulcher totus ꝛ honest⁹ in tactu: pulcher totus ꝛ honestus in habitu ꝛ vestitu. Un̄ per oīa talis est hō gratia adornatus: qualis est calor ignis: q̄ foris ꝛ intus est igni simillim⁹. Unde dicit de muliere gratiosa Hester. ij. Erat em̄ formosa valde: ꝛ incredibili pulchrytudine: oīm oculis gratiosa et amabilis videbatur. Et ideo ꝓpter hanc pulchrytudinē tam exteriorē q̄z interiorem de anima gratiosa Cant. coꝝ. iiij. dicit. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula non est in te. Nix em̄ est tota alba quia nō solum exterius sed etiā est alba per totū interius. sic ꝛ anima plena gratia: quia int⁹ ꝛ extra est alba. ideo dicit pulchra.

Tercio gratia ab omni malo nos liberat

dū finit dolores ꝛ mala p̄ntis vite siue miserie: q̄ maxime fit in morte. Tūc em̄ gr̃a in ania inualescit: dū vitā miserā fine ꝓcludit. Et ꝓēm culpā q̄ esse p̄t causa mortis in anima ipsa cōsumit: ita q⁹ etiā sepe maculas veniales absterg⁹t. Ob hāc itaq; causam dicit ap̄lus Roma. vij. O infelix hō q⁹is me liberabit de corpore mortis hui⁹. Et addit. Gr̃a dei ꝑ dñm nr̃m ih̃m xp̄m. O quātū debem⁹ gratiā hāc amare: ꝑ quā a malis oīb⁹ liberamur tot⁹ vite p̄ntis: q̄ sunt q̄si innumerabiles dolores. s. paupertates: varias tēptatiōes: infelicitates: febres: insup ꝛ mortē. Amāt em̄ aialia suas amatores siue adiutores: ꝛ suos bñ factores: suosq; liberatores ¶ Un̄ panthera crudelissima fera q̄uis pulcherrima q̄ tota oculata ꝛ albis oculis suppicta: dū catuli sui in quandaꝫ foueā cecidissent de q̄ exire nō poterāt sed q̄dā hō casu ibi int̄fīēs illos libauerit dilectōe illa cōpta ꝛ bñficio nō ingrā: illi q̄tū p̄ arridebat ꝛ leta cauda grates refert. ita q⁹ eū ꝑ totū desertū associauit: ꝛ a feris defendit: ꝛ vitā illi oñdit. Ergo nō [illegible]bim⁹ gratiā: imo gratia largitorem cuius gratia a culpis purgamur: ꝛ ad bona oīa illustramur: et a malis penarum omniū liberamur.

Quarto diuina gratia nos in bono confirmat dum nos perducit ad excellentiam glorie: z ad lumen claritatis eterne. O quando hoc erit: vt beati intrem⁹ ad regnum vbi sūma lux in seipso videt: vbi vere sūmū bonū toto corde amat: tenetur z stringit: vbi manducat q̄cq̄d desideratur vt nihil aliud appetat. vbi ē visio clarissima: degustatio dulcissima: pax securissima: refectio opulentissima z absq̄ oīi malo letitia sempiterna. Uñ nihil est oino aliud gloria q̄ gra consūmata, z in suo sūmo cōstituta vt crescere nō possit. Uñ z apl's dicebat Roma. vj. Stipendia peccati mors est: gra autē dei vita eterna. Ad hāc pducat nos xp̄s sūmi regis filiꝰ: q̄ cū pie z spūsctō viuit p infinita seculoꝝ secula. Amē. Bene ergo dictū ē. Diffusa ē gra zc. In q̄ est cōmēdata eloquentia virtuosa: in q̄ refulsit in merito. Seq̄t.

Propterea bñdixit te deꝰ in eternū. In q̄ notatur excellētia gloriosa: q̄ nūc splendet in pmio. Digni cū ē z rōni cōsonū vt q̄ gloriose vixit in via: gloriose regnet in patria. Et q̄ in vita p gratiā facta ē mūdat sit semp in patria bñdicta. Uñ dī Prouerb. xij. Qui diligit cordis mūdiciaz ꝓpter gr̄iā labioꝝ habebit amicū regē sūme glie. Nō regē vtiq̄ qualēcūq̄ sz regē benivolētie: z regē vniuersa scientem: z regē oipotentē z regē oīa disponentē ¶ Propē q̄d huic v̄gini sctē dī ꝓpterea bñdixit te deꝰ in eternū. Bñdixit in q̄z nō bñdictōne tñ tpali. de q̄ dī Genē. xxvj. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit deus Nec tñ bñdictōe spūali, de qua abrahā benedictum est Genē. xij. In semine tuo benedicent oēs tribꝰ terre. Sed etiaz bñdictione sempiternali. De qua ad Hebre. vj. dī. Terra sepe supuenientē ymbrem bibens (hic in via per lachrymarū gratiā) z generat herbā bonam opationū sanctaꝝ illis a q̄bꝰ colit: ac cipit a deo bñdictōnē: supple in patria p gratiā cōsūmatā. Terra em̄ ista hec sctā virgo fuit q̄ dī terra: quia fuit ad modū terre infima p humilitatē: fuit sole illustrata p fidē. fuit sol' ardore excocta p charitatez: fuit arida p castitatem: fuit fecunda p opationis strēnuitatem: fuit firma p patiētie firmitatē. Et ī hō pōt de ea illud accipi psalmiste Bñdixisti dñe terrā tuā. Uñ hec fuit Abygail cui bñdixit dauid. j. Regū. xxv. Bñdictū eloquiū tuū: boc q̄ntū ad bñdictionez vie: z bñdicta tu, boc q̄ntū ad bñdictionē glie. Uñ hec fuit illa Judith sctā cui dī eiusdē. iij. Bene dixit te dñs in virtute sua q̄ p te ad nihilū redegit inimicos nr̄os: vt nō deficiat laus tua in ore hoim. Laudemꝰ ergo eā: vt ipsa laudata assistat p nob apud diuinā clemētiā. reddēs eā nob placatā. Adiuuāte nos z cū ea matre dei sanctissima: q̄ oim v̄ginū est regina zimo etiā totiꝰ mundi dñaz: cuius supplicatio plat̄nō potest apud dominū esse cassa. Amen.

Sequnt Sermones generales de beata v̄gine: de angelis et de ecclesie dedicatione. ¶ De beata virgine Sermo p̄mus.

Uspice celū z numera stellas si potes zc. Genes. xv. Virgo regia et dauitica stirpe nata a deo ab eterno prędestinata z creatur' ceteris p̄lecta, a patriarchis p̄figurata, ꝓphetis p̄nūciata: ab angelo salutata: z ab apl'is prędicata: cū oīni laude dignissima plus q̄z valeat dici vlla lingua: ita vt oīne q̄d dici poterat ꝺ ea que dei mater est facta: minus sit a laude cōdigna. Uñ ad ipsi⁹ excellentiā designandā: q̄uis deficiāt cuncte figure: cuncte scripture z cūcte pariter creature. Celū tñ cū sit

¶ Situ altissimum.
¶ Qualitate p̄fulgidum.
¶ Natura purissimum.
¶ Figura rotundum.

¶ Et influētia permaximū. ipsius est maxime signū. z ideo satis cōgruebat dum ꝓpositū est assumptū q̄ a deo cuilibet nostrū pōt sub metaphora eē dictū. Suspice celū z numera stellas zc.

¶ In quo vtiq̄ verbo subtili mēte discusso regia dei virgo triplici cōmēdat p̄conio: memorie ꝓpetue cōmēdādo. Nam describit verbo. vt admirabilis aie intuenti, vt sic sit admirabil' ꝓpter ipsi⁹ altissimā potestatē: vt venerabil' anie intuenti ꝓpter ipsi⁹ eximiā sanctitatē. vt ineffabilis boi eloquētij ꝓpter diuinoꝝ omnium vbertatez. Igitur

¶ Primo ꝓbat esse admirabil' potentie cognitiue: ꝓpē progatiuā dominū cū dī. Suspice. i. magnitudinē ei⁹ admirare. ¶ Scōo ꝓbat esse venerabil' potētie amatiue: ꝓpter excellentiā meriti: cum adiungit celū. q̄ oīs scitatis est signatiuū. ¶ Tercio oñdit ineffabilis potētie narratiue: ꝓpter multitudinē donoꝝ dei: cū addit. numera stellas si potes. q. d. Ē diuinū celū tāt' est donis adornatū vt nūerato ad numerādū sp̄ restat. Uerūq̄ ei⁹ alta sblimitas: ipsi⁹ eximia scitas: donoꝝ ei⁹ varietas z vbertas: pōt accipi ex solo celo ī hō de noie celi solo hic tenēd⁹ ē sermo: z q̄ in sermonibꝰ de festiuitatibꝰ ei⁹ multa dixi de ꝓpietatibꝰ celi: z v̄gi ni adaptaui: nūc alia via ꝓcedēdū est.

¶ Est igit̄ ꝺ notā dū q̄z multis modis fiat dēfictio celoꝝ. aliq̄n. x. vel. ix. alīn viij. vel. vij. a pluribꝰ eē dicunt: celi tñ q̄ magis sunt famosi: z diuis l̄ris nominati: quinq̄ esse dicunt. Nam

¶ Primū celum est aereum ſm̄ sui superiorem partē purissimū.
¶ Scōm celū est igneū calidissimū
¶ Terciū est celū sydereū solidissimū.
¶ Quartū ē celū aqueū frigidissimū.
¶ Quintū ꝺo est celum empyreū luminosissimum.

Dña q̄ nr̄a fuit celū aereū p virtuscq̄ boīs puritatē oīmodā. fuit celū igneū p ardētissimā charitatē, fuit celū sydereū: p patiētie firmitatē: et gr̄arū oīm copiositatē. fuit celum aqueū: p frigidissimā castitatē. fuit celū empyreū p totius sapientie claritatē.

Dicim⁹ ergo q̄ p̄mū celū dī aereū q̄ꝺ p̄ ceteris elt nobis in superiori pte sui purissimū nullis vaporibꝰ vel exalatōnibꝰ pturbatū. z nulli est exnee nature pmixtū: q̄ sic ab antiq̄s phis est pbatū. Mons olimpus ē mons altissim⁹ vltra mediū spacium aeris in altū ꝓiect⁹ in quē vt inde aliq̄ possent ꝓsiderare de astris: ascēdebāt sed q̄ ibi erat tanta aeris puritas: q̄ natura ferre nō poterat: spongias adnares ferebāt q̄ plenas: et q̄bꝰ grossū aerē attrahebāt. Cūq̄ illuc ascēderūt digito in puluerib⁹ ibi scribebāt quas l̄as sequēti ānō inuenieb̄t intactas cū montē denuo ascēdebāt: q̄ꝺ esse nequaq̄ potuisset si ibi vllus ventus vel aquarū inundatio fuisset. et q̄bꝰ oīb⁹ manifeste colligit. q̄ aereū celuz ē illa parte purissimuz. nullisq̄ vaporibus est ifectū: de hoc ita q̄ celo accipit illꝺ Matth. vj. Cōsiderate volatilia celi q̄ nō serūt nec metūt nec ꝯgre, i horrea.

ꝛ mī pater celestis pascit illa; cōstat enī certissime q̄ in alio celo aues sunt q̄z i aere. Fuit igit̄ ꝟgo regia celū aereū p oīmodā vtriusq; bois prauitatē, vī ipsa fuit figurata in illa stella clarissi/ma q̄ in celo aereo generata magos duxit ad xp̄m; quia dña nostra tota admodū illius stelle fuit purissima; oi carēs penit⁹ macula; tā in corpore q̄z in anima; vnde ipsi soli cōuenit illud Cāticoꝝ. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula nō est in te. Non solum ait. pulchra es; in quo notat eā omnē pulchritudinez habuisse bois. Sed addit, ꝛ macula nō est in te; in quo notat eam nullā maculā admisisse; vt sic fuerit summe pulchra p oīs boni pæ/sentiā. Et fuerit absq; macula p oīm mali ꝛ culpe absentiā. ꝛ hoc ē qđ dicit Anselm⁹. Decebat vt illi⁹ bois cōce/ptus de matre purissima; fieret ea pu/ritate q̄ maior sub celo neq̄t intelligi. Quid pōt de ea dici sublimi⁹. qđ glo/riosius, sed hec eī intātū deo ꝓxima fuit; tantaq; sctitate resplenduit; ꝛ sic in sūmo bonoꝝ oīm culmē obtinuit. vt creatura aliqua (nō vnita verbo) ca par maioris boni non sit. Nā si maio/ris boni creatura aliq̄ capax fuisset. (qđ Anſ. dicit) nec ꝓ nō fuisset, sez q̄ vir/go beata tāta puritate fulsisset q̄ ma/ior sub deo intelligi nequiret; vt habe/rem⁹ aliq̄d tā excellētissime puritatis Sed hodie impletū ē illud Job. xv. Celi nō sunt mūdi in cōspectu ei⁹ Su/mus eī similes celo aereo ſm partē hāc inferiorē in q̄ generant tonitrua ꝛ chorruscatōes fulgura ꝛ grādines; ni/ues ꝛ pluuia. Qu[illegible]st eī celū tona/re nisi potētes ꝓtra ꝓ[illegible]upes ꝟba pom/posa ꝓferre. Quid chorruscatōnib⁹ ti/morē igereret; ꝛ fulminib⁹ q̄s q̄z ferire; nisi verbis et factis minores artare. Quid grandinib⁹ terraz ꝓcutere nisi tēpestates cordium ꝛ discordias semi/nare. Quid ningere nisi mal' exēplis calida corda facere frigescere. Quid est impetuose pluere ꝛ terras cultas dissi/pare; nisi ad guerras ꝛ odia paci/fica corda mouere; corda bene gratia culta subuertere.

Scōm celum dicitur

igneū qđ est sūme calidū; sūme actua/lissimū; ita q̄ iuxta se est inflāmatiuū ꝛ oīs feditatis ab aere sibi ꝓximo ab/stractiuū. Ignis eī cū in rē sibi ꝓxi/mā agit; qđ quidē est sibi cōtrariū ab ea expellit; sicut ꝑz in lignis viridib⁹ ꝛ metallis, deinde in eā suū calorē imit/tit; ꝛ eā inflāmādo dissoluit; ꝛ dū vsq; ad rei intima se īmergit oēm scoriam in ea cōsumit. Unī videm⁹ q̄ loc⁹ vbi fit ignis cōtinuus magis ē sanus q̄z alius locus; quia ꝓ ignē expurgatur. De hoc igitur celo habeť. iiij. Reg. v. vbi helyas ad quinq̄genariū ꝓncipē ait. Si hō dei sum descēdat ignis de celo ꝛ deuoret te ꝛc. Et Job ꝑmo ca. Ignis dei descendit de celo et tactas oues puerosq; consumpsit. Fuit ergo btā virgo celū igneū ꝓpter ardentissi/mā charitatez. Sicut eī ignis est in sūmo calid⁹ ꝛ in vltimo. i. in ōrto ḡdu sic dña nra fuit charitate i summo ar/dentissima; cui nec ꝑmā similē visa ē nec habere sequētē. Unī Hugo dixit q̄ in ea amor spūssancti singulariť ardebat; ideo in carne ei⁹ mirabilia fa/ciebat. Et dicit singulariť; quia nulla postea creatura ita ꝓ amoreꝫ exarde⁹/scet; que amātissimū filiū suū ꝛ vnicū quē mulier plus seipa amauit; nobis dedit ꝛ ꝓ nobis obtulit. Quia igit̄ tota ardēs fuit; oēs se amantes eāq; tangentes incēdit; vñ dici pōt similis

cuidā lapidi ꝑcioso qui manus se tan/gentis adurit. Est etiā similis carbo, ni inflammato; quē quanto pl⁹ strin/xeris; tanto ampli⁹ tibi manū vrit. O q̄z felices q̄ huic igni celesti appzori/mant; vt ei⁹ incendiuz ad se trahant. Si vis scire si hūc recte habeas ignē. Hoc eī facit diuin⁹ hic ignis in ani/mo qđ null⁹ ignis facit in ferro. Naz ferꝝ igne nō tactū est frigidū; est duꝝ est rubiginosum; nō pulchrū. sz dū fer/ro aduenit ignis; ipm vtiq; calefacit; ipm in mollicie vertit. ꝛ si ei⁹ actio est fortis ipm totaliť liq̄facit; ꝛ ei⁹ rubigi/nē ex toto cōsumit. ac in suā pulchritu/dinē ipm vertit, sic ipe sens⁹ oñ dit Tu q̄ qđ bēs cor nō carneū sz ferreū nimis vtiq; durū; si ꝟ igne tangeř ꝛ affectu caleſc; ꝛ cōpassiōe molleſc; ꝛ oīs pec/ti rubigine spoliaris; ꝛ igne⁹ tor⁹ efficia/ris; ꝛ tor⁹ amore liq̄sceris. vt illō Lanť. dicere possis, Anima mea liq̄, est vt dile/cut⁹ est. Unī si te inuenis frigidū ad opandū, durū ad cōpatiendū; ꝛ sordi/dū ad peccādū. scias a te esse remotuz hunc diuinū ignē. ꝛ hoc diuinū incen/diū qđ celū igneū est dictū. (sz Greg.) Amor dei nunq̄z est ociosus; opaꝝ eī/ magꝝ si ē, si aūt opari rēnuit amor nō ē.

Terciū celum dicit̄ fir/

mareū; qđ etiā appellatū est; firmamē/tū. nō q̄ sit immotū cū moueri ꝓbeť ad sensum p motū stellaꝝ in eo fixaꝝ sed ꝛō poti⁹; q; inť aḡs supiores ꝛ in/feriores q̄s diuidit; vnifozmit̄ sp ince/dit; ita q̄ aḡs inferioꝛib⁹ ꝑturbatis vē/risq; ꝓmotis; celū tn̄ nullaten⁹ a sua ꝓte recedit. De hoc celo hī Beñ. j. Fi/at (inq̄t de⁹) firmamētū in medio aq̄/rū; ꝛ dividat aḡs ab aḡs. ꝛ sequit̄. Et vocauit de⁹ firmamētū celū. Hoc eti q̄m celū vt essz vsq̄q̄q̄ ꝓfectū; ꝛ p om/nia speciosum. ac ꝟture ꝓmarimū; tā/tis stell' ꝑfulgidis ē adornatū; vt soli deo sit numer⁹ not⁹ eaꝝ. Ps̄. Ma/gnus dñs nr̄ ꝛ mag. vir, ei⁹, ꝛ sapien/tie ei⁹ nō est numer⁹. Unī hoc ꝓbās. Qui nūerat multitudinē stellaꝝ ꝛ oī/bus eis noīa vocat. Dña aūt fuit ce/lū firmamentū: vnifozmit̄ semp mo/tū p patientie firmitatē, et celū stellife/rū: p oīm donoꝝ ꝛ gratiaꝝ dei copio/sitatē. Sicut eī celū nō est vllo mo/do pozosū sz solidū; sic dei mater pia nullo mō fuit pozosa vel vacua: sz so/lida; q; oīm gratia fuit plena. Cuius admirabilis patientia ꝛ soliditas nō pozosa tūc maxime claruit qñ ꝑdulcē filiū suū mori cōspexit. Nā sz in ea aḡ inferiozes, i. vires sensitiue vel sensibi/les fortissime fuerūt cōcusseventis in sui filij passione, superiozes tn̄ a sua nō fuerūt pace ꝓmote. Et sz sentina na/uis, i. ꝓs sensibilis; repleta tūc fuerit aḡs maris; ꝓs tn̄ superioꝛ nauis sp ven/tis ꝓsperis nauigauit. Unī ipa est il/la petra sup quā dom⁹ fundata ꝛ fir/mata quā ꝛ si flumina venticz ꝓcutiāt tn̄, inť flumina illa imobilis ꝑmanet. Ps̄. Bonus syon nō cōmouebit̄ inť/nū. Unī ei potuit dicere xp̄s illō Ma/thei. Sup hanc petrā edi. ec. meā. q; in passiōe dñica tota deficiēte ecclesia ꝓmitiuoꝝ in fide; sola dña nra firma in fide ꝑmansit vt petra. Fuit ḡ simil' adamanti, cui⁹ tanta est fortitudo vt sanguine solo rūpak hircino. Qz ma/ria regia virgo nunq̄z nisi xp̄i sanguie recenť effuso potuit eē turbata: q; nul/lo fuit alio tpe ꝑturbata. Si ei iuxta pboꝝ sniam non [illegible]t ꝑturbatio i sa/pientē virum; quanto magꝫ dña om/niū sapientissima nūq̄z ꝑturbationez mentꝫ est passa. Señ. Nō ꝑturbabit bonū virū quicq̄d ei acciderit. sciet ei

Universidad de Deusto
Biblioteca

accidere hoc ex lege diuina er q̄ cūcta dependent. ¶ Sz nota q̄ hoc celū qō dictū est firmamentū stellis est innumeris adornatū: qz dña nr̄a oibz diuinis gratijs fuit plena: in nullo dono alicui sctō ꝓcesso penit⁹ diminuta: qz nō solū fuit plena sz supplena. sicut dicit Anſ. Unū bñ dictū est in themate. Numera stellas si potes, q.d. dñe nr̄e gr̄e sunt innumere soli deo note. Unde ea pōt exponi illō Beñ. j. Fecit de⁹ duo luminaria mag. z stel. z posuit eas i firmamento celi. Duo magna luminaria magis mūdo famosa z eccl̄ie illuminatiua q̄ fuerūt in mūdi regina. fuerūt ꝟginitas simul z humilitas e q̄bus ad eā inclinata est diuina maiestas: vt q̄ in se erat hūillima fieret sublimissima oibz gratijs dei plena. Unō ipa est trīū illa bñdicta de q̄ dicit ꝓphet. Bñ dixisti dñe terrā tuā. qz sicut in terra fit cōcursus z multiplicatio omniū radiorū celestiū. sic in dña nr̄a oia dona tuncta sunt gr̄a. Ulū docet in scia pspectiua q̄ omne corp⁹ pspicuū luminosū in q̄libet puncto sui digne vnā lineā radiosā in centrū: vt est ibi ꝓbatū: q̄ quanto vna linea alteri⁹ est vicinior: tanto est potentior: ad suum effectū imprimendū in centrū. Quare cū terra sit celi centrū siue mediū. z sit sicut punctum comparata ad celū. tanta fit in ea multiplicatio radiorū qō cū sit elementū frigidū z siccuz z sic generationi nō aptū. fit trīū sūme fecundū: ꝟtute celestiū radiorū. sic et i dei nr̄i mr̄e tant⁹ cōcursus fact⁹ est gratiar̄. vt supra naturā facta sit fecūdissima z dei simul mr̄ et filia.

Quartū celū est aqueū

qz est effectu frigidissimū z caloris sy derei temperatiuū ſm oēm doctrinā sanctorū. De hoc aūt celo ꝺr in Dañ. i canť. trīū puerorū Bñd. aq̄ oīa q̄ sub celos sunt dño. z in pſ̄. Aque q̄ sup celos sť laudēt nomē dñi. Hoc celū domina nr̄a fuit p eminentissimā castitatē: nō solū carnis sz mentis: z omnis sensuū corporis. Intantū fruit z calor eius nor⁹ i ea extinct⁹ fuit: q̄ nūq̄ illū carnalē motū mēt̄ habuit vl̄ carnis: imo a nemine cōcupisci potuit. qz ei⁹ intuit⁹ ita ꝟtuos⁹ erat q̄ in alijs libidinē extinguebat. ō ipa dicta ē stella maris. qz sicut stella est oino incorrupta: sic ꝺgo hec regia ꝓnō solū in se fuit castissima: sed z castitatis in alijs causatiua. Unū simil̄ fuit illi lapidi pciosoq̄ nullo pōt igne calefieri vl̄ incendi. Ulū in luna ē signata in scriptura q̄ magne frigiditat̄ in reb⁹ est causatiua. Nā sicut asserunt sapientes tāte frigiditatis est vt oīni mēse pruinā terris inducere: nisi ei⁹ frig⁹ sol̄ caliditas temperaret. Stella etiā saturni intantū est frigidissima: q̄ calor̄ solis est frenatiua. Est etiā signata lilio: qō est flos alb⁹ odorifer⁹ in se natura frigid⁹ z alioꝝ infrigidariu⁹. Ego (ipa inq̄t Cant. ij.) flos cāpi z liliū cōuallium. sz q̄s hodie cast⁹, puer. xij. q̄s gliabit̄ mūdū se habere cor. Job. Nemo mund⁹ a sorde tē.

Quintū celū est celum

empireū qō est creatiōe purū: situ altissimū: oim cōtentiuū: pulli motui subiectū: sz summe q̄etū: z p totū vnifor mit̄ luminosū. Et de ꝺ celo intelligit illō Beñ. j. In ꝓncipio creauit de⁹ celū z terrā. Nā cū scōa die factū fuerit firmamētū z celū aqueū añ oēm diē factū ē celū empireū: cū maria: tūj. eleñ toꝝ: z innūera mlt̄itudie angelorū. Hoc celū fuit dña nr̄a p totū⁹ sapie vitatē. vñ de ea dicit bern̄. Maria totaz diuine penetrauit sapie abyssum vt q̄tū possibile fuit sine ꝓsonali vnione tota illi luci vederet imersa. Er q̄ arguit̄ q̄ in pura creatā nō potuit maior ē sapia Ob ꝺ ei ꝺr maris stella: qz est navigātiū directiua. vel ꝺr etiā luna: qz a sole tota est illūinata. et accepti lūis refusiua. Ergo q̄vult ꝺre vtriusq̄ homis puritatē; feruētissimā charitatē, patie firmitatē; corpis z anie castitatē; z veri lūis claritatē; aduocet hāc dei matrē. Unū Bern̄. In ꝓcul. in angustijs in reb⁹ dubijs mariā inuoca, mariaz cogitat; nō recedat ab ore tuo nec a corde, z vt impetres oīs ei⁹ suffragiū; nō deseras cōuersatōis exēplū. Roge.

De beata virgine sermo secundus.

Ue gratia plena

a dñs tecū Lu. j. Perfecto (teste pho) nulla possibil̄ē tieri additio. Nō ei pfectū est cui aliq̄d adiici pt. quō ei dici pt dom⁹ pfectā q̄ditas restat aliq̄d factēdū in ea. Cū ei ꝺr perfecta sint opa: nec̄e est dicere q̄ oīne gen⁹ creature q̄tūcūq; vile bēat eē. duz trīū bēat qō ipam decet ꝺre vt nihil oino ei sit addere vl̄ ab eo detrahere: immo si ei aliq̄d adderes gen⁹ rei mutares: qz si oi gñi aliq̄d addi posset nihil pfectū a deo factū eēt. q̄re nec sūme pfect⁹ opifex er ope apperet. Naz si pbs z aug. docēt vniuersū tō eē perfectū vt in nullo sit penit⁹ diminutū: nec possz additamētū ei fieri vllū: non qz nō possz opus addere cū sit infinite potētie: sz qz creatura nō pt vltra capē q̄ eo ipo q̄ creatā est, a ꝺo creata ē in numero pōdere z mēsura. Ulū in li. ō aia ꝺr. Q oim naā pstātiū ēmin⁹ē. Et rō magnitudis z augmti. Si ei creatā sp maior̄ boni q̄ bz capar eēt: nūq̄ statū in ascēdēdo ꝺret: z sic nunq̄ pfecta esset: qz ad maiꝰ bonū oīpe aspiraret Ut ḡ opa diuina in suis gñibz eēnt pfecta. creaturar̄ oibz ē certa pfīta mēsura quā trāsgredi nō ē possibile in naā Unū videm⁹ q̄ plāte z alia aialia rectā bñt i crescēdo mēsurā. Cū igit̄ i q̄libet creatā ꝺ sit. rōalis trī naā oim naturaꝝ dignissima ē eo q̄ sit ad beitudiez ordiata. z inf oim creaturaꝝ gña sūme pfecta; ꝓpt̄ quā ceā sť facta: vt ḥ in pbica: z oīs attestat scīptura diuina ¶ Sz notādū ē ꝺ q̄ ad pfectū cuiusli, bet gñis creature req̄rit̄ vt varieñt in diuiduavt se habeāt i oibz tāq̄ excedētia z excessa: q̄ si oia eēnt eq̄lia frustra eēnt oia. Si ei eēt sol i naā oia celi sideraꝝ vbi luna vbi ceā lūiariaꝝ efficacia tā diuersa. Si oēs boies eēnt regēs vbi fuēres z q̄bimparēt. Null⁹ ḡ rex eēt si oēs boies eēnt eccl̄es. Jtē si i corpore nr̄o oia mēbra ocul⁹ eēnt. vbi esset audit⁹ vbi olfact⁹ vbi tact⁹. z si hoc vbi corp⁹. Si ḡ oia mēbra eēnt oculꝰ nullū eēt būanū corp⁹. Dñit ḡ būani gñis idiuidua vt eē possint oia nō solū eē inf se dña z gradꝰ suscipe i naā. sz etiā i gr̄a. z ceā singl̄a ꝺr docta; ita trī q̄ in vno aliq̄ quenīāt oia q̄ p rtes in ceterar̄ sť diuisa. Unū ſm ꝓm ille est optimꝰ equꝰ q̄ oia illa bz q̄ illi gñi sūt cōpetētia. Unū ꝺr q̄ si optimꝰ equꝰ melior ē optio asino: equꝰ simpl̄r asino ē melior. Cū igit̄ sūmū indiuiduū i būana natura sit mōi regia: in q̄ oia sil̄ cōuenīūt ꝺr dona q̄ p rtes sť alijs sctis distributa. ō ipa inf puras creatas ē i sūmo create pfctā z i nll̄o penit⁹ diminuta. Unū Jero. Ceteris sanctis p partes data est gratia: sed in Maria totā se infudit gratie plenitudo. Er auctoritatibus in superiori sermone tā dictis (Anſhel. z Bernh.) patet aper-

te q̄ tanta fuit in ea gr̄a tantaq̄ sapia vt i creatura nō vnita maior ñ possit intelligi. Quid magis potuit p̄cipere creatura q̄z deū habere filiū sibi subie ctū. Nōne hoc admirabilissimū val/deq̄z stupendū infra creaturas vir cō tentū. Unde Bern̄. Mirare vtrunq̄z ec elige qō de duob⁹ amplius admireris: siue filij benignissimā dignatōnē siue mr̄is excellētissimā dignitatē. Utro/biq̄z inq̄t stupor: vtrobiq̄z miraculū: q̄ de⁹ femine obtēperet: būilitas sine exemplo. z deo femina p̄ncipet: sublimitas sine socio. Unde z in alio loco dicit. Q̄ Mariā in celo sup̄ oia exaltata: z in throno dei quodāmō collocata. angeli oēs z sancti laudib⁹ honorant dignissimis. Propē hāc ḡ̄ p̄fectionez sūmā: ō: Aue gr̄a plena. ¶ In q̄b⁹ v̄bis est sūma ei⁹ p̄fectio designata. Nā sūma p̄fectio in duob⁹ cōsistit. s. i amotione oīs mali: z in plenitudie oīs boni. nec p̄sentia oīs boni absq̄z carentia oīs mali pōt facere plene btām. Ut igitur nihil in dña nr̄a p̄fectiōis deesset describit ¶ Primo p oīs mali absentiā. cum dr̄. Aue. qō est dicere: sine ve. ¶ Secō describit p oīs boni p̄sentiā. cū infert. gr̄a plena. Tūc em̄ vas dicit esse plenū: qñ in eo nihil manet vacuū sed foras spargit quicq̄d illi fuerit superfluū ¶ Dicam⁹ igit̄ Aue gr̄a plena ¶ Est igit̄ hic notāndū q̄ iz dña nr̄a fuerit oi gr̄a plena z supfusa. Quadruplicē tm̄ habuit gr̄am specialit̄. Nam

¶ Prio plena fuit dña gr̄a p̄ueniente in sua sctificatōe: gr̄a p̄seruatiua contra turpitudinē culpe.

¶ Secō gr̄a fecūdatiua in filij dei conceptōe gr̄a fecūdatiua p̄pter conceptū integritatis virginee.

¶ Tercio gr̄a decorāte in sua cōuersatione: gr̄a decoratiua p̄pter pulchritudinem vite.

¶ Quarto gr̄a cōsummāte: in sua glorificatiōe: z vlteri⁹ gr̄a cōpletiua: p̄pē eminentiā gl̄ie tā in aīa q̄m in corpe

Dico primo q̄ dña nostra fuit plena gratia p̄ueniēte in sua sctificatōe gr̄a iez p̄seruatiua cōtra fe ditatē originalī culpe quā p̄traxisz ex corruptōe nature nisi spēali gr̄a p̄uenta: p̄seruataq̄z fuisset. Sol⁹ ei fili⁹ virginis fuit ab originali culpa immunis z ipa mr̄ eius v̄go. Credendū ē ei q̄ nouo sctificatiōis gñe in ei⁹ conceptiōis p̄mordio spūsctūs caz a pctō originali (nō qō infuit sz qō infuisz) redemit atq̄z singulari gr̄a p̄seruauit Et de hō pōt exponi illud Eccliā. xxvj. Gr̄a sup̄ gr̄am: mulier sctā z pudorata. Mulier sctā z pudica fuit v̄go maria: q̄ nō solū habuit gr̄am cūctis cō/munē: sz sup̄ hāc habuit gr̄am sctificātē vt nō solū in cōuersatiōe sz etiā fuerit sctā i ventre. Bern̄. Fuit p̄fecto dñi mr̄ añ sctā q̄z nata. Puto inq̄t q̄ tanta gr̄a sctificatiōis in eā descēderit: q̄ nō solū ei⁹ sctificauit ortūm: sz deinceps ab oi pctō seruauit immunē. In q̄ Jeremias q̄ pheta. Johānē baptistā: z oīes sctificatos in ventre p̄cessit: qz nulli vnq̄z pctō obnoxia fuit. Aug. Cū de pctis agit: nullā de matre dñi volo audire questiōez: q̄ sola excepta: si omnes sancti simul z oēs sctē iungent i vnū nihil aliō respondere possent: nisi qō dicit. j. Joh. j. Si dixerim⁹ q̄ pctm̄ nō habem⁹ vere nosip̄os seducim⁹: z veritas in nobis nō est. Unī ipa sola de oīb⁹ potuit vere dicere illō Job. xxvij. Nō reprehendit me cor meū in oī vita mea. In hō dono frēs eā imitari ñ possum⁹. qz sic in pctō cōcipimur i z nascimur. sz in hoc p̄siderare debem⁹ q̄

iste q̄ tā mundū p̄seruauit v̄gis vterū nō fedū sz mundū reqrit habitaculū. p̄s. Domū tuā dñe decet sanctitudo. Dom⁹ dei ē nr̄ anim⁹ q̄ dz eē p̄ oia mūdus z sctūs. ne nob illō Matth. xxj. dicat. Dom⁹ mea dom⁹ orōis ē. vos aūt fecist illā spelūcā latronū. Quis ē tā rustical⁹ q̄ nō mūdaret domū suā si sciret regē romanoz̄ ad se in domū esse venturū. Ualde em̄ turpe ē q̄ apes tā parue carnez sanguine q̄si nulle ab oi suas domūculas mūdant sordet nec nulluz sine morte p̄ñt pati fetorē. Et hō creaturarū oim dñs nō verecūdat fieri tot⁹ fetid⁹ cū tā inhabitatore eius sit de⁹. Nā z passeres z hyrūdines que aues oēs feces de suis nidis ejciūt z filios ejcere instruūt. Sz q̄dā nostrū sunt scabr⁹onib⁹ sil'es: q̄ odorifera fugiūt z in fecib⁹ bouinis se total'r inuoluunt. Unī de eis p̄t illud dici Jobel'. j. Putruerūt iumenta in stercore suo: boues dicūt iumēta: dū rōnali relicta natura: fiunt sil'es b:ut. p̄pter qō p̄s. Nō cū in honore eēt nō intellexit cē.

Secō dña nostra fuit plena gr̄a fecundāte in filij sui conceptione. vñ ei ab angelo dictū ē Luc. j. Ne timeas maria. inuenisti em̄ grām apud dñm ec. pci. z pa. si. cē. O q̄zma gnū q̄ altū p̄conij: quāta vtiq̄z laude dignū q̄ simul z semel dei eēt mr̄ z filia: z ancilla: virgo: z fecunda. Quis vn q̄z audiuit tale q̄d. q̄s vidit huic simile. Uerū p̄pē hāc grām facta ē deo intima z amicissima sup̄ oēm creaturā. Unde hester dictū ē i figura q̄ inē p̄tatur p̄parata. z hui⁹ v̄ginis fuit p/sona signatiua Introducta est hester inquit ad cubiculū regis z adamauit eā rex sup̄ oēs mulieres. habuitq̄z miserico:diā z grāz cor̄ā eo z posuit diadema regis in capite ei⁹. Quid h̄ sublimius. q̄d glorios⁹ mūdi tot⁹ dña facta ē z regina. hoc ē em̄ vt dr̄ Apoc. xij Mulier illa amicta sole z luna sb pedib⁹ ei⁹. corona stellarū duodeci. Unī Bern̄. dicit de ea. Quā familiaris ex p̄o o dña: q̄z illi p̄ma: q̄ntā grām apud eū inuenisti: vt mancret in te: et tu in ipso. vestis eū: z tu vestiris ab ipso. vestis eū sbe tue carnis: sz ille te vestit sue glorie maiestatis. In hac tam sublimi gr̄a: si nō sit dña imitāda: est tm̄ oi hora bn̄dicēda z p̄dicāda z laudanda: z in nr̄m auxiliū inuocanda. In oīb⁹ p̄suris respice stellā maris voca z clama mariā: qz ipsa est q̄ dat in mari viā: z inē fluct⁹ firmissimā semitā. Ipsa est em̄ anchora q̄ nauis in mari firmat. z ē nauis q̄ bōa tentationū fluctib⁹ liberat. Ille solus ab eius absti:eat laudib⁹: q̄ eā in tribulatione inuocās nō fuerit exauditus.

Tercio dña nr̄a fuit plena gr̄a decorāte in oi sua conuersatōe. Unī in figura ipsi⁹ dr̄ de Hester. ij Erat formosa valde z incredibili pulchr⁹tudine: omniūq̄z oculi gratiosa z amabilis videbatur. Hec est illa Rebecca (de qua Geneseos. xxiiij. dicitur) puella decora nimis: virgoq̄z pulcherrima z incognita viro. Unde ei dicit Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea tota ōtq̄z in carne: z in mēte pulcherrima fuit: vt nunq̄z sibi similis fuerit. Unī Bern̄. sup̄ illo verbo. Tota pulchra es ait. Facie quidē pulcherrima: mente integerrima. z spū sanctissima Jeronim⁹. Si d. gēr inspicias nihil est oino virtutis: nihil q̄z speciositatis nihil candoris z glorie q̄ nō ex ea re splendeat. Erat ei multis candidata meritoz̄ v̄tutib⁹: z dealbata niue can

didius, simplicitatē colūbinā in oīb⁹ repsentās. Ex hac eīm multa pulchritudine vite ꝯtutē habuit adamāt; qz sicut adamas ad se ferrum trahit. sic ꝯgo sctā ad se deduxit de supnis ꝯbū dei. Unī Bernī. Virgo regia gēmis ornata; vbi tūc geminoꝝ mētis z corporis candore pfulgida z decore. spē sua z pulchritudine in celestib⁹ cognita; celoꝝ ciuiū in se ꝓuocauit affectū z aspectū; ita vt regis animū ad se inclinaret; celestē nūciū ad se de supnis adduceret. In hac igit tante cōuersationis gra, z si eā ex toto imitari non possum⁹; debem⁹ tn eā sequi q̄tū valemus; vt cū ea hīe laborem⁹ mētis et corporis castitatē: mētis būilitatē, dei z pximi charitatē; in aduersis patientie firmitatē; z pseuerātie i bonis longanimitatē. Nāz Bernī, dicit. Si vis in aduersis ei⁹ impetrare suffragiū, vide ne deseras ipsi⁹ ꝓuersatōis exemplum. Sz multi sunt similes porcis; pti⁹ inueniri volūt in luto q̄ i domo z pti⁹ in loco fetido z lutoso q̄ in floribꝫ z odoribꝫ plenis locis.

Quarto dña nostra

habuit gras ꝓsūmātē; i sua corporis z aie glificatōe. Nihil ē eīm aliud glia q̄ gra ꝓsūmata. Unī de ꝺ pōt exponi illō Prouerb. xj. Mulier gratiosa inuenit gloriā. z lz sit oīb⁹ hoc cōe. dña tn nra z c̄. oēs creaturas ꝓcessit i gra; sicz ꝓceder in glia. Quare necesse ē; vt qui vult a deo grām ipetrare ad hāc mediatricez accedat deuotissimo cordet; qz cū sit regina totī⁹ misericordie nihil omnino hīs in regno iustitie nibil petenti poterit denegare. Nā vt Bernī, ait. A peccatore rogata; ostendit filio pectus z vbera. filius aūt patri latus z vulnera; q̄re nulla pōt esse repulsa vbi tot cōcurrūt charitatis insignia. Unī ait apl's ad Heb. iiij. Accedamus cū fiducia ad thronū gre eius. Nā z ipsa ait Eccī. xxiiij. In me oīs gravite z veritatis in me oīs spes vite et ꝯtutis. Trāsite ḡ ad me oēs q̄ cōcupiscit⁹ me z a generatōnib⁹ meis adimplemini Bernī. Qñ misereri nō poterit mr oī. potentie? qñ misereri noluerit regina misericordie? q̄d ad mariā fugere trepidat būana fragilitas? reuolue totaz seriē scripturarū z sicd asperū; sicd durū in ueneris i maria, deinceps suspectā eā habeas z ad eam accedere verearis. Tota inq̄t est dulcis; tota suauis; tota misericors; oīb⁹ offerēs lac et lanā. Rogemus ergo z c̄.

De beata virgine sermo tercius.

De gratia plena.

a Luce. j. Mos inoleuit antiquit⁹ z vsqz ad nostrā etatez vel ad nostra tpa successiue deductus z ē ipsa cōsuetudine a probat⁹, et q̄si in naturā cōuersus; vt illos oris officio salutem⁹, q̄bus bonū appetimus Angelus ḡ sanct⁹ de celo venēs dum ad clausam ꝯginē intrat eā approbato tā more salutat. Et in ꝯbo ꝓmisso duo denunciat.

¶ Primo eīm suum quē habet ad virginem monstrat affectū.

¶ Scōo ꝯo in virgine monstrat gratie cōplementum.

Primū facit cā officiosissime salutando. Sz scōm aditū git eā plenā gra predicādo. Primū fuit in angelo annūci ante; indiciū eximietatis. Scōm ꝯo in ꝯgine admirāte; fuit signū insignissime dignitat⁹. ¶ Primo ḡ ꝓmittit salutationē. cū ait; Aue. ¶ Scōo ꝯo bo

noꝝ plenitudinez pōstendit. cū dicit; gratia plena. Uez quia in sermonib⁹ de ipsa salutatōe ei⁹ satis videt dictū esse. Nūc supest solū de ei⁹ plenitudie ꝼmonē būc ꝓtexere qz de gra dictū est in supiori sermone. ¶ Est ergo notandum quantū ad ꝓsens sufficit; q⁹ di⁹ stinguitur plenitudo tripliciter, scz.

¶ Primo plenitudo sufficientie siue gratie necessarie.

¶ Secundo plenitudo excellētie prerogatiue virginee.

¶ Tercio plenitudo redundantie siue supefluentie diuine potentie.

¶ Dico q̄ prima plenitudo sufficientie siue gre ad salutez necessarie ē cōit oīm saluandoꝝ; qz sine hac plenitudine diuinoꝝ donoꝝ; null⁹ vnq̄ hoīm ad regnuz potuit puenire celoꝝ. Unī Actuū. ij. scd̄tū est. Repleti sunt oēs spūsctō z c̄. Est tn scīēdū q⁹ plenitudo hec eā habētib⁹ nō est eq̄lis; sed min⁹ z magis esse cernit in diuersis. Unde apl's. j. Coꝝ. ij. Diuisiones gtiarū sūt idē aūt dñs. Et iterū. Unicuiq⁹ dat gratia ꝼm mensurā donationis rpi. Quia tn sine hac plenitudine nō ē salus, scipm bō diligenter scrutet; ne vacuus ab ea inueniat. Uis aūt scire si hanc plenitudinē habeas z si dei gratia plen⁹ existas. Nota plen ꝓprietates q̄s infertus annotaui. de q̄bus vt memini in sermonib⁹ mortuoꝝ aliq̄ diri. Nā q⁹ est plenū aliquo refrigerativo si i igne ponat nullo mō exuritur sed integrū conseruat. Et est exēplū de vase metallino vel terreo; que si aqua impleant ab igne in nullo leduntur; sed vacua ad ignē si ponant corrūpunt. Ergo cū gra sit aie refrigerativa nulla tribulatōne rumpit aia que est gra dei plena, ḡ si rūperis dei gra plen⁹ nō exist⁹. Item q⁹ plenū est stabile est z firmū nec facile mouet a vento ꝓpulsum; imo vbi mouet vas vacuū; imobile ꝓmanet q⁹ est plenū. ergo si te intemptationib⁹ nō inuenis esse firmū; scias te esse vacuū z nō plenū. Itē vas plenuz ab eo q̄ est repletū in nulla sui parte est separatū: sed in oīmi puncto sui est illi cōiunctū; z cū eo interi⁹ cōtiguū; hz cōtactū q̄litercunqz applicet exterius; a suo cōtactu nūq̄z interius recedit, ergo si tu ꝓpter cogitationē exteriorē; deuotionē perdis interioꝝ bonoꝝ. scias te esse vacuū, z nō plenum Itē omne cōtinēs z contentū in figura sunt cōformia. ¶ Exēplū de nube; q̄ cū null⁹ sit determinate figure. illi⁹ nubis figuraz induit; cui imediate se vnit. Unde z phus oīa elemēta ꝓbat esse sperica figura; quia cū ꝓmū contnens sit celū sphericū; necesse ē illud eē rotundū; q⁹ sibi est imediate cōiunctū q̄ aliter eēt ibi ponere vacuū q⁹ esset nature cōtrariū. Quale igit est contnens ꝓmū. tale est ꝓmū contentū; z p consequens tale scōm. tercū. quartū. quintū. z sic vsqz ad vltimū. Igitur si tu spūsancto plenus existis forma et regula scz nullo mō recedit. Itē oīne plenū; p omne foramē suū emittit foras de eo quo est repletū nec aliquid potest emittere ab illo extraneū, ergo si deo es plenus de nullo alio q̄ de eo aliquid loqui potes. q⁹ si aliter; plen⁹ deo nō es. Item q⁹ aliquo est plenuz quotienscunqz ad terrā fuerit inclinatum aliquid emittit de eo quo fuerat plenum ante. Ergo cū tu terrenis inclinaueris; deo euacuaris; certā si non sentis. Item q⁹ aliquo liquore plenum; nō potest aliū recipere liquorē. vn devas aqua plenū; nō potest recipere vinum nisi illa ꝓmo fuerit effusa. Similit z cor deo plenū respuit oīne

mundanū qō si aliquid admittit; deo plenū vtiqz nō existit. Jtē vas solido corpore plenū nō sonat pcussū: sicut patet in dolio qō cōtinet in se vinū; sz sonat plurimū si fuerit vacuum: sicut pz ad sensum. Sic z cor deo plenū nō murmurat ēztūcūqz pcussū. ḡ si i malo murmuras: necesse ē vt deo vacuū te eē cōcedas. Sz diligenť attende qd dā nō appetūt plenitudinē gre sz potius plenitudinez pecunie. cū tn dicať Eccs. v. qui auarus nō implebiť pecunia; nōne igiť stultū ē eo velle repleri. q̄ repleri ē ipossibile. Sz q rō ḡre nō pōt bō ipleri pecunia cū sit res solida Quid ei solidi⁹ auro qd cōpacti⁹ Sz oculo rōnis attēde q dico. certo em tenem⁹ exprimēto: qm oīne qō natū ē aliqō totū capre. in seipso non pōt repleri aliq̄ min⁹ illo. Exēplū de vase. iij. modios capiēte. de q certū ē ipm vno vel duob⁹ nō posse repleri. At cor humanū est capax dei boni videlicet infiniti ḡ nullo modo bono finito pōt repleri Jtē cor qō nō hz habitatorē deū oīno est vacuū: cū ad deū cōtinēdū sit ordinatū; z qz natura nō patiť vacuū esse aliqd. cor p naturā sue natiuitatis sp vt repleri possit aliqd attrahit; cuz ex eis attract satiari nō possit; ab attrahendo nō desistit. Quare auar⁹ vsqz ad morte congregare nō desinit; qz nūqz plenitudinē assequtur quā intēdit. Nota etiā b qm oīne vacuū illud marie attrahit qō sibi cōformē existit. ḡre magnes in pūtia oim metallox nullū ex eis attrahit nisi ferrū, sic z carnales attrahūt sibi lasciuiā. supbi sublimia. auari vo tpalia. z fē in ēra defossa vt est in puteis ex oi pte oris sibi aerē attrahit. sic auari z grifoici qz supuacui ḡre diuina gra sūt vacui p fas z p nefas cōgregare nō cessant. Sz nota bic auaro p stultitiā; dū nō cessant cōgregare pecuniā qz oīno faciunt pcra natura. Nā oīne vacuū si naturaliť agit solū illud attrahit vnde repleri possit. Unī si pcra vas vacuū essent aliq̄ creature corporee non attraheret nisi corporeas; qz eius vacuitas nō possit impleri per alias. ḡre si alias illas attraheret cū eis repleri non posset frustra ageret; cū tn natura nihil penit⁹ agat frustra. ḡ sūma est hois amētia z omnino pcra naturā opans sp frustra dū repleri volens: nō attrahit nisi vana. Sed vtinā cōsideraret q qn res attrahens plus debito attrahit. z plusqz sibi necesse sit. vn viuere diuti⁹ credidit inde perit ¶ Exemplū de candela sue de lichmo in lāpade. q dū de humore plusqz sibi necesse sic attrahūt; extinctionē sue lucis incurrunt. Nā z terra qn de aq plusqz sibi necesse sit accipit fit oino inutilis z semina in se iactata corrūpit. Et sic etiā pcunt nīa corpa qn plusqz vite necesse sit attrahūt sibi vana. O fatuitas summa vt deficiat nobilissima creatura; vana attrahendo n solida bona; vbi n illa deficiūt q penitus carent vita; nec etiā deficiunt ipsa bruta cū nec terre cōmittāt semina nō cōgregent quicqz in horrea.

Secunda plenitudo

gratie est plenitudo supeminentie; q aliqd dicit ceteris supemineret; z hec plenitudo fuit in btissima dei matre q oia dona q alij sci acceperūt in pte ipa oīno habuit in plenitudine. Nam sicut in capite sunt oīes sensus, sed in alijs partib⁹ corporis tn est sensus tactus. Sic dña nīa oia habuit dei dona; que in sanctis alijs sunt diuisa sicut ostensum est in pmis duob⁹ sermonibus supra. Unī dicit Deutero. x.

In plenitudine sancto p detētio mea. Et est sensus. totū teneo i plenitudine qō alij sancti tenēt i parte. Jeronim⁹. Ceteris p partes datur gra; sed in maria tota se infudit plenitudo gre. In hac plenitudine eā imitari non possumus; sed laborare debem⁹ vt accipiamus partem quā possimus ne vacui bonis apud deū inueniamur. Nā qn terra erat inanis et vacua nullis fructibus plena. fuisse legitur tenebrosa Ben. j. z tenebre erāt sup faciē abyssi. Et Gregorius dicit. Si nō possum ex messe mlt⁹ manipulos ferre nunqd ad aream debeo vacuus redire. Nam si multos ferre nō possum: feram duos vel vnū; quia et si redēptor noster labores pensat in retributione tn vires pensat cum pondere.

Tercia plenitudo est

plenitudo redundātie sive supefluentie; qn aliqd sic dicit eē plenū; vt effundat circa se locū. Nā et fluui⁹ qn suas ripas impleuerit si adhuc aqua excrescit in oia loca se vicina diffundit; z de sua supbabundantia locis vicinis impendit; q in nilo fluuio egypti semp fieri cōsueuit semel in āno; cū pluuia ei a deo impendať; nō de celo. Fluui⁹ etiā quilibet postqz suū locū impleuerit ad loca remotissima fluit ex habūdātia quā accipit. Flumia gignūt oros z plantas rigare nō desinūt. z vsqz ad mare fluxu cōtinuo se diffundunt. vt aqua gratū illuc redeat vnde venit Hec aūt gra habūdantie redundātis in saluatore nostro dei filio ihesu xpo p̄mo et p̄cipaliter fuit. Unī de eo dr Jobis. j. De plenitudine eius oēs accepimus. Jtē idē. Plenū gre z veritatis. Ipse em ē lux qua illustramur ad verū; z ignis quo inflāmamur ad bonum. pōt tn impetratorie z meritorie appropriari dñe nostre hoc donū gre ꝓpter qō dr esse similis lune cui⁹ē accipere lumen z terris refundere. Radix etiā humorē habundantē quē accipit toti arbori illū distribuit. Sic z vtus nutrimētalis cibū quē accipit mēbris vniuersis distribuit. z tō de dña nostra dicit Bern. De plenitudine eius accipiunt vniuersi; eger curationē; captiuus redēptionē; tristis consolationem; peccōr venia; iustus grām; angelus leticiā; tota trinitas gloriā; filius dei carnis substātiā. Ad hanc igiť accedamus; hāc honorem⁹, hanc in nostrum aurilū invocem⁹; q tanti apd dñm est meriti; vt nō possit repulsam pati; cū sit digna in oib⁹ exaudiri. In e⁹ figura. iij. Reg. ij. Rex salomō matri aduenienti assurrexit; z thronū matris sue suū poni fecit; eiqz dixit. Pete mater mea; nō em fas est vt auertam faciē meā. ¶ Julian⁹ ipator a fide apostatans habitū monachi ꝓfitēs quē habebat vt demones sibi obedientes haberet. Nā nigromanciā vel magicā artē exercebat; crucem xpi vndiqz destruebat. Cūqz persis ad bellum iret z demones sibi victoriā promitterēt omniscz dei ecclesia contra eū oraret talē visionē Basilius vidit. Cum em apud cesoreā epūs esset; sibi videbať q dña nostra in ecclesiā matorē deseē deret cū mltitudine angelox; in qua ecclesia quidā miles noīe mercuri⁹ tacebat mortuus; z in eadem ecclesia arma sua reposita erāt; quē iulian⁹ pro fide occiderat. Dña aūt ad exercitus astantē dicebat [illegible]nis me de Juliano apostata vindicabit; qui me z filiū meū blasphemare nō cessat. Tūc tacētib⁹ cunctis; illa ait. vocate mihi mercuriū. Cumqz ille aduenisset. Illa cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

suis armis assumptis ad exercitū ire fuisset: et vt iulianū occideret impauit. Tūc cuidā Basilius ecclesiā intrauit. et in tumulo corpus mercurij nō inuenit. nec arma ibidē pendentia vidit. Scō vo mane venies et corpus ei⁹ et arma inuenit. tūc visionē verā ē credidit: et post paucos dies quidā de exercitu venit q̄ eū a quodā milite interfectū narrauit: quisq̄s ille fuisset sciri nō potuit Fertur aūt q⁹ dū flueret ei⁹ sanguis ipse de ꝓprio suo sanguie manū implebit et cōtra celū ꝓiciens ait. Uicisti galilee vicisti. appellabat aūt dñm galilēū. Rogem⁹ ergo ⁊c.

De angelis Sermo primus.

Misit dñs angelū suū et liberauit me de manu herodis ⁊c. Actuū. xij. Naturale est vt homies ibi libenter habitent vbi cōcepti: vbi nati sunt et nutriti. ꝓpter quā cām multi ex impulsu nature plus appetūt esse in vilissimo rure q̄m in nobilissima ciuitate. Unū dicit ciconia q̄ vermis ē inimica et serpentibus infesta. ac humane societatis. q̄ nidū suū p̄mū nunq̄m deserit si coacta nō fuerit. Sed q̄n hyeme cogente recedit: nidū terra replet et nidi vgulas atq; spinas cū luto cōglutinat: ne ventus eas eiiciat vel dissoluat. In reditu vo suo in vere eundē locū occupat et cōtra alias nidū occupare volentes acriter certat vel pugnat. Uide ergo quāta sit angelo⁹ charitas: qui in celo empyreo creati tanq̄m in loco sibi cōuenienti et apto diuine contēplationi p:o diuina obedientia et charitate ad proximū: habitāt nobiscū in terra: in loco obscurissimo celo empyreo comparato: et q̄ diuina cōtemplatione nō careant: quia deus vbiq̄ contēplant: tñ illius loci amenitate ꝓuantur. et in terra deū cōtemplant: q̄ corpori congrua esse probatur. sicut ex diuina ordinatione ostendit. Sunt ergo a nobis angeli valde diligēdi: valde bonorandi. et valde p̄dicādi: ne ipso⁹ beneficijs videamur ingrati. Hoc igitur attendēs aplus petrus ait. Misit dominus angelū suū ⁊c. In quo verbo tria notat apostolus.

¶ Primo mittētis dei auctoritatem. Quid enī deo sublimius.

¶ Scō missi nūcij dignitatē. Quid dei nuncio dignius.

¶ Tercio ipsius missionis vtilitatem Quid a carcere liberari vtilius.

Mittit dñs. mittitur angelus. et liberatur captiuus ¶ Notat ergo p̄mo diuina sublimitas siue auctoritas cū dicit. Misit dñs. ¶ Scō vo notat angeli dignitas: cū infert. angelū suū ¶ Tercio vo notat missionis vtilitas cū adiungit. et liberauit me de manu herodis. Ut ergo oia simul tractem⁹ et sub paucis mēbris multa et quasi in numera angelo⁹ beneficia cōstringamus. Dicam⁹ q̄ q̄ttuor sunt bñficia angelo⁹ ad que possunt reduci alia q̄ nobis ab ipsis cōferunt ¶ Nota ergo q̄ in via sunt nobis q̄ttuor necessaria si volum⁹ peruenire ad patriam. Nam

¶ Primo indigem⁹ scientia illustrante ꝓpter potentiā cognitiuā.

¶ Scō indigem⁹ gratia inflāmante ꝓpter potentiā affectiuā.

¶ Tercio indigem⁹ fortitudine roborante. ꝓpter potentiā opatiuā.

¶ Quarto indigem⁹ victoria cōsummante: vt p̄ueniamus ad patriam Uidete ergo beneficia angelorum.

¶ Nam primo per eos instruimur in accipienda scientia.

¶ Scō cor̄ precibꝫ adiuuamur: in impetranda gratia.

¶ Tercio per eos roborāmur: in facienda iusticia.

¶ Quarto per eos defendimur: ī obtinenda victoria.

Dico q⁹ p̄mū quo indigem⁹ est salutaris scia: q̄ nra ꝓficit cognitiua. q̄d enī est hō absq; scia: est enī filius lune: qui in nullo est illuminata: ꝛ est tota vacua et obscura. et dī esse nulla. Est etiā aia absq; scia: sicut domus q̄ clausa est vndiq̄: nullo lumie illustrata: q̄ nullo vsui nisi incēdio est apta. Nullū enī ē aial qđ si fuerit cecū et lumine ex toto ꝓuatū qđ nō sit inutile ad suū officiū exercendū. Quod hyrundo dū industria naturali cognoscit filios ad lucē succo cuiusdā herbe reducit (vt dicat pbs) si eos cecari cōtigerit. qđ et mustela similiter facit. Animal enī cecū solū aptū est ad molendum vel vt comedat ydoneus. Unde capones impinguandi a quibusdā cecantur vt amplius et citius impinguētur: et iumentū dū pistrino ad molendum ponitur in oculis velatur. vt circa molā facilius reuoluat. Unde oēs qui carent hac salutari scientia vel more caponū fiunt diaboli esca. vel more animaliū tota die voluunt circa molam. i. circa mūdi inutilē curā. Valde ergo bonorādi sunt angeli: q̄ sunt nostri magistri: in obtinēda scientia. vñ officiū angelo⁹ (sm Dionisiū) est illuminare: purgare: et ꝓficere. qđ vtiq; faciunt: nō aias informādo qđ cōuenit soli deo: sed exterius exercitādo more doctoris optimi et nobilissimi. Unde angelus dixit Danieli. x. Missus sum vt docerem te: quia vir desideriorum es. Et hoc signatū esse dicit Apoc. xv. Uade accipe librum de manu angeli. Quid est enī librum accipere de manu angeli: nisi per eū instrui et doceri. Unde dicit Actuū. vij. Accepistis legem in dispositione angelo⁹. Et ad Galath. iij. dicit. Lex ordinata est per angelos in manu mediatoris. Si ergo omnes boies (vt docet pbus) scire desiderāt: nec scire possum⁹ nisi doceamur: quātū illos amare debemus a quibꝫ cōtinue nō in vanis sed in salutiferis edocemur. Quis adeo malus esset: qui si cecus esset: illū nō amaret qui sibi lumen redderet. Sed oēs nascimur ceci et omni scientia nudi sm intentionē pbi. et qđ maius est certi experimento. ergo quantū venerari debemus sanctos dei angelos a quib⁹ instruamur.

Scō indigem⁹ gratia inflāmante: vt ꝓficiatur in nobis potentia amatiua. Nam vt habet in libro de aia. Anima ꝓficitur virtutibꝫ et scientia. Nam tolle gratiā virtutuꝫ ab anima: qđ est nisi mortua: carens vita. Sicut enī anima est corporis vita: sic anie vita est gra. Et ideo gratia nō habita: aia dicit mortua: quia ꝓuata est vita: nō quantū ad esse p̄mū sed quo ad esse scōm: quo ordinat ad deū. Gratia enī dei silis est soli inflāmanti et oia incendēti. Sol enī oia inflāmat q̄ sub eo sunt. tolle solē a rebus et oia frigore cōtabescent. Nā si sol nō esset: luna omni mense hyemē terris adduceret: et sic oia deperirent. Unde terra non soli opposita vel a sole respecta est omnino infructuosa: vt probat ipsa experientia. Sic etiam est de gratia qua nō habita frigida intantū sunt omnia: vt omnis operatio oīno sit perdita: quia deo nō grata. immo

Universidad de Deusto
Biblioteca

cordis nostri terra est oino infructuosa. Un aia sine dono gre est sicut carbo spoliat⁹ igne. z sicut lucerna sine lumine. z sicut nox sole carēs Si g̃ mortui absq; fructu sine gra sum⁹: scd̃m q̃ ãgelos reuereri debem⁹ quox̃ incessionib⁹ grãm ipetram⁹. Un scribit Danielis. j. Rndēs angel⁹ dñi dixit. vsq; q̃ dñe exercituū nō miserebēris ier'm z sequit. q̃ rndit dñs angelox̃ verba btã: verba ꝓsolatoria. Quid em̃ rndere fecit hec: nisi qz ad pces angeli dep̃cantis p grãm reconciliat⁹ est illis. Un in figura dī Apocal'. viij. q̃ angel⁹ alt⁹ venit z stetit ante altare zc.

Tercio indigem⁹ opatione bona vt pficiatur nra opatiua.

Quid em̃ valet scientia: hec opandi. Quid hec grãz ad opandū: nisi assit opatio bona q̃ appellat⁹ iusticia: eo q̃ tot⁹ vite sit cōpletiua Nam si in opatione bona ad opandū ñ assit potētia mortua est aia. Nã cōstat q̃ iustus ex fide viuit: nec min⁹ cōstat. q̃ fides sine opib⁹ mortua ē (Jaco. ij.) Ergo si ex fide aie vita est: z fides sine opatione mortua est. ergo absq; opatione bona nō pōt esse aie vita. Jta charitas est vita aie, Hugo. Scio aia mea q̃ amor est vita tua: sed vbi opatio nō ē amor nō est. ergo nec ibi vita aie. (scz gra) eē nō potest. Minorē probat Gregor⁹ dicens. Amor dei nunq̃ est ociosus. opatur em̃ magna si est. si autē opari rēnuit amor nō est. Quō pōt planta viuere z nullos fructus facere. Nūq̃d viuente radice defi[illegible]t humor bonus in arbore. Quid [illegible]anial q̃ vita nō careat. si ea que sunt nature sue non agat. ergo z homo mortuus est z nō viuit. si que salutis sue sunt p̃termittit. Reuereri g̃ debem⁹ angelos p q̃s ad bõa opa ꝓuocamur z adiuuamur Nõne coadiutores nostri sunt angeli vt iuste possimus opari. Exodi. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū zc. Duo facit: quia precedit ad opus auxiliando. z custodit impedimentū remouēdo. pō. Angelis suis deus mandauit de te zc. ¶ Exemplū de angelo qui apparuit beato Anthonio ꝓpter tedium vacans ocio. z accipiens cor̃ā eo folia palmarū cepit opari vasculuz. cunq; aliq̃ntulū fecisset genuflectebat⁹ orabat. z ad opus iterato surgebat. Cūq; sic diu fecisset. dixit ad anthonium. sic fac z saluaberis.

Quarto indigemus cōtra hostes victoria cōsummante in gratia z pducente ad gloriam.

Quid em̃ valeret volenti romā ire si vsq; ad portā iret: nec intus introiret. Quid prodest scutuz tota die tenere: fortiter hostē inuadere: vtraq; manu pugnare: si nudū obtenta victoria proiecto clipeo contingat te fugere. Non ergo valet scientia: nō prodest gratia: non adiuuant opera bona si nō fit in fine victoria: que est omniū malox̃ finitiua: z omniū collectiua bonox̃: sola em̃ psecutantia coronatur: z omnis laus in fine canitur. Nō em̃ (vt ait apostolus. ij. Tim̃. ij) coronabit⁹ nisi qui legitime certauerit. Quid em̃ est legitime certare nisi finē operi suo dare z in bono psecutare. Prius em̃ ē mori endum q̃ diabolo cedendum vel fugiendum. ¶ Exemplū de Juda machabeo qui prius q̃ fugeret: voluit interire. Nāz leo si se videri credit nūq̃ hostes fugit: sed se videndū in medio campo omnib⁹ iaculis exponit: ꝓus volens mori q̃ fugere. Si igitur tantum bonū est victoria quantā illis debem⁹ reuerentiā q̃ nostrā pugnā faciunt: nec iuuare nos cessant nisi victoria pri⁹ obtineat. Ipsi sunt ꝓpugnatores nr̃i: q̃ ꝓ nobis adhuc viuētib⁹ bellant: q̃ in morte nos iuuant: q̃ nos p⁹ mortem associant: q̃ nos dñō repsentant: z nr̃os defect⁹ cor̃ā eo suis orōibus velant. Nā ōr. Ephe. viij. q̃ non est nobis colluctatio aduersus carnē z sanguinē. supple tm̃: sz aduersus zc. Sz ab his p angelos liberamur. Un in figura ōr Exo. viij. Tollens se angelus dñi q̃ ꝑce. ca. zc. z postea se. quō omnes in mari mersi filiꝫ isrl' liberatis. Apoc. xiij. factū est plū zc.

De angelis Sermo secundus.

Angeli eorū semp a vident faciem patris Mathei. xviij. Magna est (vt dicit Jero.) dignitas animarū: qz q̃libz hz angelū suū ad custodiā delegatuz Quis em̃ in tot malis: in tantis periculis: tantisq; dyaboli temptamētis tot mūdi piculis: z fallacib⁹ blandim̃tis: z carnis tam innumer∫ incendijs posset esse secur⁹: si nō esset custos angelus. Nam angeli sunt ex natura potentes. z tō ipsox̃ ministeriū est beneficū: z ex dispensatōe diuina sē nobis ꝓsentes: z tō est ministeriū ipox̃ cōtinuū: sp̃ m̃ diuine cōtemplatiōi coniūctū. ¶ Et tō in ẏbo premisso quantuz ad duo angeli describunt. ¶ Primo quātū ad vim ministratiuā: q̃ nobis seruiūt: bñane indigentie consulendo ¶ Scōo q̃ntū ad vim cōtemplatiuaz q̃ deo semp assistunt: fontē diuini luminis cōtemplando. Primū respicit humanā necessitatē. Scōm ẏo angelox̃ felicitatē. Primū est officiū charitatis. sed secundū est opus dignitat∫.

¶ Notat ergo primo virt⁹ aministrativa: cum ōr. angeli eox̃. ¶ Notatur secundo virtus cōtemplativa: cū addit: sp̃ videt fa. pa. Sz qz in supioribus sermonib⁹ multa imo q̃si oia de misterio angelox̃ dicta sunt Nūc de cōtemplatione videam⁹. ¶ Est g̃ notandū: q̃ advisionē btām q̃ttuor req̃rūt viz
¶ Primo vt sit aperta,
¶ Scōo vt sit iocunda.
¶ Tercio vt sit plena,
¶ Quarto vt sit eterna.
Quodcunq; em̃ istox̃ deficeret visio beata esse nō posset. Cū em̃ fm Berñ beatitudo sit oim bonox̃ plenitudo. Et fm Boetiū: sit stat⁹ bonox̃: omniū aggregatiōe pfect⁹: Si apta visio sūmi boni nō esset clara serenitas: z visioni iocunditas: z iocunditati nō iungeret satietas: z satietati nō iungeret eternitas. nō esset ibi bonox̃ oim plenitudo. g̃ nec vera beatitudo. ¶ Ut g̃ nihil delit beatitudini angelorum.
¶ Primo videt dñm visiōe aptissima
¶ Scōo visione clarissima.
¶ Tercio visione plenissima. Et nihilomin⁹ tercio videt visiōe securissia.

Dico primo q̃ angeli vident deum visione serenissima nullo enigmate obumbrata vel nullo medio conuelata. Si em̃ non sic viderēt beati nō essent: qz adhuc deum videre in seipso appeterēt. quia angeli appetitus terminatus nō esset: ergo nec omnis boni plenitudinē attingeret: Sicut em̃ aplis in terra adhuc viuentibus xp̃s dixit Luce. x. Beati oculi q̃ vidēt que vos videtis. Et Jo. viij. ōr Abraham exultauit: vt vide. diē meū. z ga. est. Quanto magis illi dicendi sunt beati: q̃ non xp̃m in forma m̃ humana: sed eū conspiciūt in diuina.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nunc em̄ (ait apl's) videm⁹ p̄ speculū in enigmate; tunc aūt facie ad faciez. O felix visio: o desiderata cōtempla-tio illaz summā eēntiā cernere in seip-sa q̄ omnis esse causa existit; z illā po-rentiā q̄ de nibilo tam magna ꝓduxit; z illam sapiam q̄ tam multa: tam pulchra: tanta varietate distinxit; z il-lam bonitatē benivolā; q̄ vniuersa psistere facit. Quid boc meli⁹? quid sub-limi⁹. Unde Aug. de visione hac; refert platonē pbm q̄dam dixisse, Tam in-quit delicata est visio divina; tanto q̄ amore dignissima; vt q̄cquid haberi possit illa nō habita; nō faciat boiem beatū sed miseruz Vadāt g̃ miseri bo-mines lasciui filij dy aboli: z tota die vana cōspiciant. politas mulierū facies aduertant; z auro cupido⁹ intendant; z ab illa visione excellentissima se excludant; vt in futuro nō deuz sed demones videant. nō gl'iam inueniāt sed ꝑpetuas penas luāt. Que ei ē causa q̄ in sensibus nos superant bruta. Certe nos capre p̄cedunt in visu. Lupi nos superāt in olfactu; z aranee vt videt in tactu. Et quare creatura sū-me nobilitat; in sensib⁹ superar; a bru-tis. Ut scias q̄ tua bona nō externa: sed interna. nō terrena sed supna. non cū brutis in terra sed cū angelis in ce-lo q̄renda. In sensib⁹ ergo te superāt bruta; q̄ facta sunt in sola sensibilib⁹ bona. tu aūt in sensib⁹ defic; vt p̄ hoc docearis vt ad bona rōnis q̄ sunt ani-me intima reuertar; Qui g̃ deū vide-re desiderat ab exterioribus oīnib⁹ ocu-los auertat; z ad se redeat; nec in va-nis brītudinē sua[illegible] ar ipsius. Auer-te oculos meos ꝛc.

Secundo angeli videt

deū visione iocunda. Quid em̄ vale-ret deū videre nec de visione gaudere Immo quō posset summū delectabi-le videri z in eo nō delectari. Si pul-chritudo pantbere sic attrabit animā ad se videndū. Si sic delectat aspect⁹ brōx. Si sic suauitas liliox; rosaruz z violarū; si sic amenitas agrox floꝛē tiū. Si sic pulchritudo stellax; Quā-tū credis delectat cernere summū bo-nū; pulchritudinē oim sec'ox; et pul-chritudinis ois principiū. Dulce lu⁹ men z delectabile est oculis videre so-lē. Et si sic delectat creatū hūc respice-re solē. Quid delectatiōis putas illis esse qui; creantem intuent solē. Dicit em̄ de aquila q̄ tūc hz delectationē su-am qū solē cōspicit in rota. g̃ q̄d est vi-dere summā eēntiam oīnib⁹ delectati-onib⁹ plenā. Nō em̄ absq̄ summa de-lectatiōe pōt cerni divina eēntia. Unde hz. j. Pet. j. Videtes exultabit; leticia inenarrabili; q̄ ad eā exprimendā de-ficit omnis lingua. Si ei sic delectat gustū eius carniū quadrupedū; auiū piscium; z sapox. si sic cōtact⁹ carna-liū rerū. Quid est degustare summū bonū; in quo est plenitudo oim dele-ctationū: plusq̄ dicere sufficiamus in infinitū. Deficiūt ei oēs lingue a nar-ratione eius; ꝓpter magnitudinē esse ipius. Nā tam magna; tā ampla; taz summa est illa dulcedo vt eā nō exprī-mat vllus termino. Unde apl's semel il-luc raptus vidit archana dei q̄ nō licz homini loqui Esaie. Oculus non vi-dit; deus absq̄ te; q̄ ꝓparasti diligen-tib⁹ te. p̄s. Quā magna multitudo dul-cedinis tue ꝛc. Bernar. Semel te gustaui mi bone iesu; semel te gustauit; z vtinam milites mori posset; vt iterū te gustarē vtinam haberemus desiderium ꝓbete dicentis. Quēadmodū desiderat cer-uus ad fontes ꝛc. Situit ꝛc. Sicut

ceruus nunq̄ est ita lassus; q̄n a' gu-stu aque z transitu repareť. Et sic nul-la ei tribulatio ḡuis esset q̄ illi⁹ sūmi boni modicā stillulā degustaret. Pe-reant g̃ filij belial q̄ a solū nūcupata de-lectant: vt a delectatione ꝓpetuo se ex-cludant. Nos ergo q̄ credim⁹ videre bona domini in terra viuentiū, fugia-mus hunc vanū gustū; vanū aspectū vanū auditū; vanū olfactū z omnē de-lectabilē sensum. Nam in Job hz. Ui debitis facie eius in nibilo. Est autez nibil⁹ q̄dam indicibilis leticia (vt gre-go. dicit) mentis q̄ nō pōt lingua exp̄-mi; nec ex toto videri. Exemplū de ca-ne lepozario; q̄ dum inuenit vestigia lepozis tantā leticiā cōcipit vt a q̄bus-dam vocibus imperfectis abstinere non possit.

Tercio angeli vident

Deum visiōe plenaria. Si enim vt ta-ctum est illud bonū plenum non essz ita q̄ in vllo bono omnino deficeret summum nō esset; nec angelicū appe-titum ex toto ꝑficeret; cum semp ma-ius bonū appetere posset. Necesse est g̃ vt illud sit plenissimū bonū: vt ma-ius excogitari non possit. vnde domi-nus dixit ad moysen. Ego ostendaz tibi omne bonū. i. ꝑfectū bonū. Et q̄d est perfectū bonū nisi bonū cōsumma-tum: cui nō potest fieri additamentū. Unde apl's. Nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit nec in coz hois ascendit q̄ de⁹ ꝓpa. di. se. q. d. tam ampla; tā alta; taz innumera sunt illa bona; vt oēm exce-dant humanū intuitū; humanū audi-tū; z oēm animi cogitatū; quare cōclu-dere licet q̄ illō bonū tantū est q̄ ma-ius esse nō posset. p̄s. Inebriabunt ab vbertate. do. ꝛc. z i alio. Apd te est fons vite z in lumine tuo videbim⁹ lumen

De angelis Sermo tercius.

Ui facit angelos

q suos spūs. p̄s. Quantū il-li milites natura sublimes: virtute potentes; diuinis revelationi-bus sapientes; pietate clementes ve-loces. Quos scriptura omnis assiste-re dño docet; q̄s vbis? exprimere po-test. Ipse solus eos ꝑficere novit qui eos cōdidit; tam sublimes effecit z su-os angelos. i. nuncios esse constituit. Et ideo valde congrue dictū est. Qui facit ange. su. Est vo sensus, ille q̄ cū-cta creauit; q̄ vniuersa ꝑfecit vt voluit ille milites suos q̄ ex natura spiritus sunt; et nobilitate nature fieri nuncij ex administratione. Unde apl's ad He-breos. Omnes sunt administratorij spūs; in ministerū missi: ꝓpter eos q̄ hereditatē ca. salut; Uidete g̃ fratres ne recedat a coꝛde; ne recedat ab ore: ne recedat ab opere quantū deum no-strum debeamus amare; quia nō so-lum diuidit nobis mundū; hz totum in vsum. sedz angelos tradidit in mi-nisteriū; z tandem seipm in precium. ¶ In vbo aūt premisso subtilit̄ expla-nato sancti angeli describuntur quā-tum ad tria.

¶ Primo ex pte auctoritatis divine.
¶ Secōo ex parte generositat; nature
¶ Tercio vo ex pte gre; sive adminis-trationis cōmisse. Nā ex divina au-ctoritate nobis sunt venerabiles. Ex nature sublimitate nobis sunt admi-rabiles. Sed ex officij sui charitate et humilitate simu' z pietate nobis sūt diligibiles. ¶ Notatur ergo ꝑmo cir-ca angelos divina auctoritas: cuz di-cit qui facit. ¶ Notatur secundo ange-lice nature sublimitas; cū addit; spūs

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dec sūt in creatura sua ex natura accepta Exigebat ei pfectio vniuersa: vt sicut quedā natura siue creatura ē sīl' corporalis z spūal: z q̄dā pure corporalis: ita esset q̄dam natura tm̄ spūalis. Nā q̄rta drīa ee nō potuit: vt essz aliqua creatura q̄ nec corporalis essz nec spūalis. ¶ Tercio ꝙ notat mentis angelice charitas siue būilitas: cū infert. angelos suos. i. nuncios nō q̄ cōpellant: sed voluntarie obsequunt diuina reuerentia z fraterna charitate deuicti. Dicam⁹ ergo. Qui sa. ang. su. spūs. ¶ Ut ḡ ista oia simul tracte⁹mus Sciendū ē q̄ angeli a ꝺo creati ¶ Sunt natura nobilissimi p̄ncipes. ¶ Sūt diuini culminis adoratores ¶ Sūt diuini opis p̄dicatores. ¶ Nā primo admirant⁹ z laudant diuinā sapientiā simul z puidētiā: q̄ oia dispo, nunt⁹ z vartant⁹. ¶ Scōo venerant⁹ et adorant diuinā oīpotentiā q̄ oīa pducunt⁹. ¶ Tercio loquunt⁹ z predicant diuinā beniuolentiaz qua homines redimuntur.

Dico primo q̄ scti angeli admirant⁹ z laudāt diuinā sapiaz simul⁹ z puidentiā q̄ oia distinguunt⁹ z disponunt⁹. Dū ei cōsiderant rep̄ oim varietates: mutatiōes: successiōes et dispositiōes: diuinā puidentiā. q̄ oim talīū ē prima cā: admirant⁹ z laudāt. Vñ dīs ad Iob. xxxviij. Ubi eras cū me laudarent astra matutina. Stelle matutine q̄ maxime apparēt fulgide sunt potestates angelice. q̄p̄ est deuz cōtinue laudare: et ope⁹ suo⁹ admiratiōe cōuertere: vt mutatōe circa se facta nō ploret: ꝛz potiꝰ admiratiōe angelica deū laudet. Nā z pīs. Laudēt eū oēs an.ci⁹. z sequit⁹ q: ipe dixit z facta sūt. ipe man. z creati sūt. statuit ea ineternū: z in se. scli. p̄ce. po. z nō p̄teribit. In q̄ vbo diuina notat⁹ puidētia formans z disponens oīa. Quis em̄ nisi amēs ñ sapiat q̄ nō admirēt⁹. z ex hoc deū laudet: ipa supcelestia agmina: tanta varietate distincta. vt q̄daz ex angelis sint sp diuīs aspectibꝫ assistentes. q̄ sunt de superiori ierarchia. Quidā sunt p̄sidentes z alijs impantes: sicut qui sunt de media ierarchia Quidā sunt obedientes z iussa cōplētes: sicut q̄ sūt i ūltima ierarchia. Quis nō mirēt⁹ z deinde laudet: dū tantam videt dīnam celo⁹ z orbiū: z stellaruz. nō solū in specie z claritate: ꝛz etiaz in virtute differentes. Quis nō mirēt⁹ z deū laudet. dū videt tantā diuersitatē hoim: moꝛibꝫ z vita differentium: in quibus omnibus tanta est diuersitas facierū in modico vt in nullo sibi cū Quis nō mirēt⁹ z deū laudet dū cōspicit i mōo tam modico tantā diuersitatem diuersitatē terrarū: tantā diuersitatē montiū: colliū z valliū: tantā varietatē puinciaꝝ: castroꝝ: ciuitatū: z villaꝝ: linguaꝝ z moꝝ: tantā varietatē sapoꝝ: odoꝝ z floꝝ? Quis ñ mirēt⁹ z deū laudet dum̄ conspicit tantā varietatē lapidū: ac oim̄ metallorum Quis nō mirēt⁹ z laudet deū dū tātaz cernit diuersitatem fructuū z granoꝝ Quis nō mirēt⁹ z laudet deū: dū cerner tantā diuersitatē aialiū: volatiliū. gressibiliū: z natatiliū: tantā diuersitatē piloꝝ: ꝛ uitū: z nakarū. Attēde ḡ hō. q: oia ista p te facta sūt: z tibi ꝑiudicia obijciēda sūt. Attende p tātis bōis reḡrēde sūt: in q̄bus si defeceris: grauiter puniēt⁹. Si em̄ oīa aialia currūt vt videāt pantherā: q: tota varia ē: albis maculis suppicta. q̄s non debeat admirari tantā circa nos diuinā puidentiā tā sapientē disponentē tā mīta.

Quare nō attenditis quō dies succedat noctī: z nox parti mō diei. Si em̄ dies semp esset: sol vniuersa exureret Si vo nox sp esset: frig⁹ vniuersa vastaret. Dispositit ergo diuina puidentia: vt mutatō sibi succederet vt se mutuis alternatiōibꝫ temperarent. Consimili mōz succedit yemi: ver. estas veri, z autumn⁹ estati. Item in minori mūdo: puericia succedit infantie, adolescentia pueritie. senect⁹ adolescētie z sic est in alijs rebꝰ inuenire. Ergo cū sanctis angelis admiremur z laudemus tantā diuinā puidentiā: z tantā in reb⁹ sapiam. donec veniam⁹ ad patriā vbi est p oīb⁹ admiratio magna z laus ppetua. Unde Esa. lx. Tūc videbis quanta sit in rebus diuina prouidentia) z affluues (admirabili scientia) z mirabit⁹ cor tuū circa singl'a dei opera. Et adimplebit⁹ illud pīs. Laudate eū fm̄ multitudinē magnitudinis ei⁹ id est fm̄ q̄ apparuerit magn⁹ in operibus suis. Nā fm̄ qō ipe magn⁹ est: laudari a nemine sufficient⁹ potest.

Secūdo sancti angeli venerant⁹ z adorāt diuinā oīpotentiam: q̄ pducta sunt oia. Quid enim adorarent: nisi ex diuine potētie cōsideratiōe seip̄m deiicerez refilire in p̄riā paruitatē. Deū ḡ adorant duz altitudinē potentie sue cōsiderant: quā z si in se comphendere nō possunt: in omnibꝫ tm̄ venerant⁹ z colūt. Unde ꝺr apo. iij. q̄ oēs angeli stabāt i circuitu troni z ceci. in fa. su. z adoi. deū. pīs. Adorate eū oēs angeli ei⁹. Sic z nos oīm potentiā ei⁹ exēplo angelico revereri z adorare debem⁹: quā p nobis manifestauit in creatiōe: dū de nihilo vniuersa tam magna: tā pulcra tam multa: z tam vtilia sola volūtate pduxit. Tā em̄ excellens op⁹ est creare: q̄ nulli pbi potuer⁹ credere aliq̄d de nihilo posse fieri. vñ coacti sūt plura p̄ncipia ponere z maxime ipam materiā quā dicunt ingenitā esse. Unde Boet⁹. Cō, munis oim̄ sniа est. cui null⁹ vn q̄z veterū contradixit: ex nihilo nihil posse fieri. Tā em̄ altū op⁹ de nihilo operari: q̄ si oīs potentia creata: tam angelica q̄z humana celest⁊ pariter z terrena in vnū esset cōflata: nō posset ex nihilo minimā creaturā pducere. q̄ne ē ille adorand⁹ q̄ corpa celestia tam clara q̄z alta: tam pulchra q̄z multa: tantis virtutibꝫ plena: z ipaz rōnalē creaturā: ex nihilo suo vbo pduxit. Exemplū boc accipiam⁹ magoꝝ q̄s veniendo ad rp̄m adorādū nō retardauit longitudo viarū: nō asperitas tempoꝝ. nō magnitudo regaliū expensaꝝ sed veniētes z intrantes do. inue. pue. cū Maria matre ei⁹ z pcidādo. eū. z aperthe. suis ob. ei munera z c. Nota ordinem quō debeas deū adorare. Nam venerūt: pciderūt: adoraverūt: z obtulerūt. Quia ad deū veniendū est devotiōe. pcidendū est toto corde, adorandū est corde z ore. ꝛz offerendū est ei aliq̄d ope. Quō nō adorabis z timebis oīpotentē q̄n sic timent aialia suū regē. Nōne ad leonis rugitū omne anial figit gressum: vt nec audeat transire circulū q̄ leo cauda descripserit. Nōne grues suū regē venerant⁹ et colūt: ad cui⁹ imperiū terrā petunt. z de terra se erigūt. Quid dicā de apibꝫ q̄ suū regē venerant⁹ adeo: vt oīs ad suū seruitiū se [illegible]rāt: z si cū offendāt de seip̄is vltione expectāt z vulnere p p̄riū aculei se occidāt. Qō inq̄z regnuz barbaroꝝ q̄z aliarū naciōnū in veneratione nō habeat regē suū, solus rex regū z dom̄in⁹ dīnantiū cōtemnit⁹ a po

pulo suo, nec ei debit⁹ honor impēdit. Sed veniet dies illa qñ velint nolint adorabunt eum: sed miam inuenire non poterunt. Unde dicit prouer. vj. Zelus z furor viri. i. xpi. non parcet in die nouissimo: nec acquiescet cuiusqz precibus nec accipiet p redemptione dona plurima.

Tercio angeli loquūt

z pdicant: diuinā miam q̄ boies redimūt. Et hoc plane habet Luce. ij. vbi nato dño pastoribus vigilantibus angelus apparuit dicens. Ecce euangelizo vobis gaudiū magnū: qđ erit omni populo: quia natus est vobis saluator qui est xp̄us dominus in ciuitate dauid. Si xp̄s deus natus est in quo (charissimi fratres) nos (non angelos) liberaret: z angeli ñ redempti: ob charitatem nostrā sic regem natū predicant atqz gaudent ita vt gl'ia in excelsis deo cantarent, qđ homo redemptus: deo reconciliatus: ab hoste pessimo liberat⁹: facere debet: Gaude te in dñt apls. xriij. In dño semp: iterū dico gaudete: quia dominꝰ prope est Si sic gaudendū: atqz iterum gaudēdum est: ex domini expectatione: quātum gaudendū est ex sua redemptione. O q̄ graue pctm̄: z q̄ detestandū z q̄ acriter psequendū: nō pdicare: nō amare tā grande beneficiū: qđ angeli tripudiant: celi exultant: elementa cūcta: z infernalia vlulant: z deplorant Berñ. O durū o insensati filij Ade quos nō emollit tanta benignitas saluatoris: tam ingens flamma amor? Quare filij pditionis non attenditis fenū: non cōsideratis tam strictum p septum: nō deū panniculis inuolutū positum in medio animaliū. Bos z asinus deum adorant. stella predicat: celi admirantur: z laudant: omnisqz scriptura ipsum venisse denunciat: et solus propter quē venerat nō laudat non predicat: sed psequitur venientez Exemplū de Herode: cum principibus sacerdotū: qui cum querebāt ad mortem. Unde ipe conquerit p Esaiam. j. Cognouit bos z asinus presepe domini sui, israel autem non cognouit me: z populus meus non intellexit. filios enutriui z exaltaui, ipi autē spreuerunt me.

De angelis Sermo quartus.

Angelis suis mā

a dauit de te: vt custodiāt te in omnib⁹ vijs tuis. ps̄. xc. Admirabilis z stupenda z laudū prēconijs: predicanda circa nos altissimi bonitas: z amabilis plurimū angelorum militūqz celestiū charitas simul z pietas: z plangenda nō paruz nostra tam multa necessitas. Nec em̄ ria in auctoritate p̄missa sūt notata.

¶ Nam primo notatur circa nos diuina diligentia pcedens ex supadmirabili bonitate

¶ Notat secundo angelorū sanctorū custodia. pcedēs ex itima caritate.

¶ Notat tercio humana indigentia: veniens ex nature infirmitate.

¶ Nā diuina diligentia quā bonitas summa facit notat: cū dr. Angel' suis de⁹ mandauit de te. ¶ Angelica cura quā charitas summa gignit: notatur cū additur: vt custodiant te. ¶ Sz nostra indigentia quam nature necessitas introducit: cum additur: in oīb⁹ vijs tuis. Que em̄ sī vie mee nisi in peccato culpe originalis concipit: in dolorib⁹ nascit: in gemitib⁹ cōuersatur: z ncēr̄io morī. Ista sī p qb⁹ orabaꝫ

pheta dauid dicēs. De necessitatib⁹ meis erue me. Ut ergo omnia ista simul tractemus. Scire debemus q̄ licet ex bonitate dei pmaxime omnib⁹ hominib⁹ angelo p adsit custodia. Quatuor tamen genera hominum sunt, qbus maxime sc̄i angeli assistūt Nam recte conuersantium.

¶ Quidā sunt vigilantes.

¶ Quidā sunt orantes.

¶ Quidā sunt laborantes.

¶ Quidā sunt sustinentes.

Nam quidā vigilant ex prudentia.

Quidā orant ex reuerentia.

Quidā laborant ex obedientia.

Et quidā oīa mala portāt ex mentis cōstantia. Assistūt sancti angeli ex cōsideratione vigilantib⁹. Item deuote supplicantib⁹. Itē prompte obedientibus. Itē viriliter mala portantibus.

Dico ꝓmo q̄ angeli

assistunt vigilantib⁹ ex cōsideratione Vult em̄ de⁹ nos sollicite vigilare: vigilijs carnē atterere z ꝓte saluti intendere. Nā inter grues quedā semp vigiles sunt z sollicite castra custodiūt Unde pbus dicit qđ vnū pedē tenent in terra. alterū vo tenēt suspensum a terra in quo lapillū tenentes eius casu si dormiuerint excitent. Valde em̄ turpe est z rōni contrariū vt brutū volatile pro sua salute vigilia teneat: et rōnale animal dormiat: nec pericula sua aduertat. Nam z leo si cogēte natura: dormiat: semp tñ oculi vigilant eo q̄ eos dormiendo nō claudat. Lepusculus etiaz qñ dormit nunqz oculos claudit. In qbus omnib⁹ sic docemur: vt sp quasi vigiles simꝰ. Juxta illud Cant. v. Ego dormio z cor meū vigilat. Unde dñs exemplo vtens patrisfamilias dicit Matthei. xxiiij. Si sciret paterfamilias qñ fur venturus esset vigilaret vtiqz z nō sineret pforari domū suā. ideo qz z vos estote parati qz q̄ hora nō putatis filꝰ hois veniet Quis em̄ est q̄ in carcere essz z iudicē semp expectaret q̄ eū tortori traderet qui somno vacaret: et nō flentib⁹ portꝰ intēderet. Unde btūs Arsenius dixit quātū vigilandū esset q̄ monacho sufficeret si vna hora dormiret. Ue igit illis miseris q̄ tota nocte dormiūt: vt in die vanitatib⁹ intendāt. Quid em̄ de tpe accepto a deo ad pniam p̄ate salute intēdūt. Si em̄ sic tēpus expendunt mercatores p tpalibus lucris. si sic scholares p tpalib⁹ sciēt̄ijs lucratiuis. si sic mulieres in filis fuso contortis. Quid facere deberēt boies p diuinis carismatib⁹ obtinēdis: qbus in celo obtineāt regnū pacis. Sed attēdē, dum ē q̄ sicut sancti angeli assistūt vigilantib⁹: sic resistunt desidie vacantibus. Exemplū de angelo Numeri. xxij. qui restitit balaā in via: q̄ ab asina dicit z correptus ē. Lege hystoriā p̄dicta eā qz satis ē pulchra.

Secūdo assistunt an

geli orantib⁹ ex deuotione. Un̄ angelus Thob. xij. Quādo orabas tu z sara vxor tua ego obtuli orōnē tuā corā domino, z sequitur, ego sum raphael angelus xc̄. Multa enim virtus orationis que deum lenit: angelos ad se trahit. et demones deijcit et affligit. Narrat em̄ hystoria scholastica. q̄ tē pore quo Julianus apostata ad bellum procedebat in persiaz: sibi demonem parentem .. occidentez misit vt scire posset quid in partibus occidentalibus ageretur. Demon igitur iter arripuit: qui monachū siue religiosuz plurimum orantem in via inuenit.

Universidad de Deusto

Cunq; p̄ decē dies ab orādo nō cessaret; z diuino vtute oīonis vltra transire non posset. Ad Julianum redijt. z quare trāsire nō potuerit indicauit. Hāz ſctūs pī vidit; q; cū frēs orabāt demones extra cellā fugiebāt; sed dū ab orōe cessabāt mor ad eos in cellaz redibāt. Si ergo vis angelū tibi semper assistere; nō cesses semper orare. Quis est enī si multis malis p̄ssus z ab aduersario potēte obsessus; q; nunciū regis sibi auxiliantē z euz ab oīb; piculis defendentē; nō rogaret instanter vt staret z a se non recederet; z cordis affectu; z oris affatu. z oculoz; nutu z manu cōplicata ad manū; immo certe si cūcta mēbra corporis linguas haberēt; oia angelū p̄carent vt staret. ergo cōtinue est orandū. Nam z sicut angelus assistit orantib; z humilib; sic resistit superbientib; Exēplū Actuū iij. de herode q; indut⁹ veste regia. sic legitur in hystoria scolastica. er auro argento q; cōtertatanto fulgore repcussa. solarib; radijs refulgebat; qui cū ppl's astans aliq̄d in se diuinū hīe credebat; z ideo ipsi q̄si deus esset vocibus acclamabāt. Cunq; tantis applausib; erultaret; nec diuinas laudes respueret; tunc ab angelo est p̄cussus morte; tuncfatur dixisse ad populū; quem tantis fauoribus p̄dicatis; ecce deus vester morior.

Tercio assistunt angeli

obedientib; z laborantib; in cōtinua actiōe. Nec mirū. nā videm⁹ q; nuncij alicui⁹ regis fideles sunt; vere regi multū assistūt. Quāē illis qui bene obediunt in palacijs regis cōtinue laborāt in regalibus agris. Ergo si sic faciunt nuncij seculares; quātomagis hoc faciunt angelice potestates. Unde scribitur. iij. Reg. xix. q; angel⁹ tetigit helyā q; sessus erat; laborauerat eū z cōfortauit euz dicens. surge comede z c̄. Et Actuū. xij. dicit q; petrus erat vinctus cathenis duabus z custodes ante ostiū custodiebant carcerem. Et ecce angelus dñi astitit z lumen refulsit in habitaculo z c̄. Quis ergo si nō stultus sit nō debeat laborare; vt possit tā fortes auxiliatores habere. Stultissimū est non obedire potentissimo regi. sola nō sibi sed nobis vtilia impantur; cū mēbra etiam corporis nostri sic obediant cordi; z animalia bruta leoni. Hāz de coruis dicit. q; postq̄s bellauerint inter se pugna forti. victus p oīa obedit victori. Simus ergo obedientes in diuinis operib; laborātes si angelos volumus habere assistentes. Nā non laborantib⁹: non obedientib; sed voluptatibus; z delicijs vacātib; resistūt angeli. p̄s. Fiāt vie illoz; ten. z lu. z ang. domi. ps. eos Exemplū Dan. xij. vbi sent luxurioso z vacanti a bono opere Daniel ait. Ecce angelus dñi accepta sententia. scindet te medium z c̄. Exemplū de angelis q; sodomā subuerterūt. eo q; vacantes ocio luxurie intendebant.

Quarto assistunt angeli

patienter se agentibus in tribulatione. Quis enim tot mala; que caro suggerit; mundus ingerit; z dmon impingit; portare posset; si angeli nō iuuarent. Quis etiā audeat desperare z nō viriliter agere; cū tam strēnuos milites noscat sibi assistere. Unde dicebat Thobias vxori sue. v. Noli flere. credo enī q; angel⁹ dei bonus comitetur ei. Exemplum de hoc habemus iij. Regum. vbi Ezechias cum alijs patienter tribulationē sustinentibus.

Angelus dñi in ipsa nocte p̄cussit in castris assyrioz octuagintaq̄nq; milia hominū pugnatoz;. Itē dicit Danielis. viij. Misit deus angelū suum z cōclusit oza leonū. Lege hystoriam z narra. Nam z ibidē. iij. capi. dī q; angelus dñi descendit in fornaces z fecit mediū fornacis quasi rosis flantem. Dēs iste hystorie narrande sunt; quia valde sunt pulchre; z angelice assistentie p̄bative. Sed attendendū q; sicut assistūt patientib; sic resistūt vane de se gloriātib; Exēplū. ij. Reg. xxiij. vbi dicit q; cū dauid populū numerari fecerit. angel⁹ dñi ex populo octuaginta milia interfecit z c̄.

De dedicatōne ecclesie Sermo p̄mus.

Sanctificaui domum quā edificasti vt ponerē nomē meū ibi in sempit.

num. iij. Regū. ix. Verba sunt dñi ad salomonē z vident satis cōpetere hodierne solennitati in q̄ dedicationē tē pli celebram⁹. In verbis aūt p̄positis duo notanť. ¶ Primū est tēpli dedicatio; cū dicit. Sanctificaui domū quā edificasti. ¶ Scōm est dedicatōis rō. cū dī. vt ponerē nomē meū ibi in sempiternū. ¶ Circa p̄mū notādū q; ē triplex domus dei z triplex est sanctificatio correspondens.

¶ Prima est materialis.

¶ Secunda est spūalis.

¶ Tercia est celestis.

De prima domo scz materiali

dī Joh. xj. Nolite facere domū p̄tis mei domū negociatōis. Et dī tēplū materiale dom⁹ dei; q; deus in eo colit z adorat. Unī in p̄s. Adorabo ad tēplū sanctū tuū. Sanctificat autē dom⁹ in dedicatōe. Unī Numeri vj. qū moyses dedicauit tēplū z altare; dicit q; sanctificauit illud. Dicitur autē in dedicatōne eccl'esia sanctificari; p̄ter tria. ¶ Prima rō est quia sanctis opib; manipat. scz orationū frequētationi; lectionū recitationi; diuine laudis dedicationi; z veri sacrificij oblationi. Hoc ē q; dicit Ysaias. lvj. Letificabo eos in domo oīonis mei; holocausta eoz; placebūt mihi sup altari meo z dom⁹ mea domus oīonis vocabit. Jdē dī Matth. xxj. Sed heu multis hodie posset dici illud q; subditur in Marthēo. vos aūt fecistis eā spelunca latronū. Illis aūt videlicet q; nō venīūt ad ecclesiā p̄ter laudes decantādas sed potius p̄ter bursas implēdas: sic latro laret in spelūca vt spoliat trāseuntes. Jdeo Jere. vij. dicitur Nunq̄d spelūca latronū facta ē dom⁹ ista in q̄ invocatū est nomen tuū. q. d. sic. Si tū q; in ecclesia accipiūt in bonis vsibus expenderēt: hoc eēt tolerabile. Sz timēdū ē ne possit dici illud q; dī. ij. Macha. vj. Tēplū luxuria et comessationib; erat plenū z scortantiū cū meretricib;. Jdeo conq̄rit dñs per Jere. xj. Quid est in āt q; dilect⁹ meus in domo mea facit scelera multa. Jsti q̄ni satis facile est rūdere. z respondet dñs p̄ Ezech. xvj. Ecce hec fuit iniq̄tas sodome sororꝭ tue superbia saturitas panis z habūdantia z ociū. ¶ Secunda rō q̄re dom⁹ dī sanctificari in dedicatione: q; tūc sctoz; angeloz; custodie deputat. Unī Zach. ix. Circūdabo domū meā ex his q; militāt mihi. i. sctis angelis q; [illegible] milites mei. de q; bus militib; dī Job. xxv. Numq̄d est numer⁹ militū ei⁹. Jsti em̄ milites domū istā custodiūt; q; astant orantib; Unī in p̄s. Preuenerūt p̄ncipes. i. an

geli cōtunc.p. in medio iuuenculaꝝ tympanistriaꝝ.i.animaꝝ sanctaꝝ in chozo tympano laudes decantantium,ideo etiā dicit apl's.j.ad Coꝛ.xj Ox mulier ozans debet velare caput suū ꝓter angelos. Valet eīm reuerentia ipsis astantib⁹ exhiberi et gloziosi angelici spūs nobis adesse ꝑcredendi sunt:cum diuinis mancipamur obsequijs vel officijs.i.cū ecclesia ingressi vel lectionib⁹ sacris aurē accomodamus:psalmodie operā dam⁹;vel orationib⁹ incūbim⁹;vel missaꝝ solēnia celebram⁹. Nō dubitari lz q⁹ vbi dñici corporis z sanguis mysteria gerun tur supno ꝓ ciuiū adesse cōuētus qui monumētū in quo venerabile corpus positū fuerat z tā resurgendo abcesserat tā sedulis exubijs seruauerūt De bet igīt eis astantib⁹ reuerētia exhiberi. Qō est ꝓra illos q̄ nō veneꝛt orare sed pot⁹ garrulare in ecclesia;z mari me mulieres,cum ñ dicat apl's.ꝑ me Coꝛ.xiiij. Mulieres in ecclesia taceant. Turpe est eīm mulierē loqui in ecclesia. ¶ Tercia rō q̄re sanctificari dicitur in dedicatōne ecclesie est:q⁹ tunc ꝑciosis sctoꝝ reliquijs adornaꝝ. In cui⁹ figura dī.iij.Regū.viij.q⁹ in dedicatione templi salomon z vniuersus israel archā dñi posuerunt in tēplo:loco videlicet reliquiaꝝ. Ue his oīnib⁹ simul dicit beatus Berñ.in sermone quarto de dedicatōe. Quis eīm eccl'ie parietes sctos dicere vereatur: quos man⁹ sacrate pontificū tantis sanctificauere mysterijs. Extūc quoq⁹ z deinceps inibi lectionū resultare frequētia;sctaꝝ oꝛonū deuota murmurare susurria;sctoꝝ reliquaꝝ honozari btā pūria;sctoꝝ spirituū indefessa nosciā custodia vigilare. Propter igīt istas tres rones dī ecclia in dedicatōe sanctificari:z sic apparet q̄ sit ꝑma dom⁹ z quō sanctificet.s.in dedicatione.

Scda dom⁹ est spūalis.scz aia fidel'. De ista domo dī ad Hebre.iij. Xps ē tanq̄ filius in domo sua:q̄ dom⁹ sum⁹ nos. Ista aūt dom⁹ sctificanda ē et dedicāda q⁹ ꝑm qō dī in ps. Domū tuā decet sctitudo dñe,z ꝑme Coꝛ.iij. Tēplū dei sctm est qō estis;vos. Ad dedicationē autē istius tēpli spūalis siue sctificationez q̄tuoꝛ sunt tpal'r necessaria sicut i dedicatōe tēpli materialis q̄tuoꝛ fiunt,s. Aspersio: Signatio. Jnunctio. Illuminatio. Aspergit eīm aq̄: signat cruce q⁹ fiūt cruces in pietib⁹.inungat oleo illuminat lumine candelaꝝ. Sic etiā debet fieri in sctificatōe tēpli spūalis. ¶ Primo eīm debet aspgi aqua cōpunctōis aspersorio būsitatis. De hoc aspsorio dī in ps. Asperges me dñe ysopo z̄c. Jsopus ē herba humil' z pectoris purgatoꝛia z signat recte humilitatē. Jsto aspsorio dz aspgi ꝑscia aq̄ cōpunctionis. Hec ē illa aq̄ de q̄ dī Ezech.xxxvj Effundā sup vos aquā mūdā z mundabimini ab oib⁹ inq̄nam̄tis vestris Hec ē illa expiatōis fines q̄ nō poterat īmūdus mundari sicut dī Nūeri.xix. Ad istā mundationē hortat nos dñs p Esaiā.j. Lauami mūdi estote auerte malū cogi.z̄c. Et ps. Lauabo(inq̄t)p singulas noctes lectū meū lachrimis meis stratū meū rigabo. Sz heu ho, die multi sunt q̄ hac aq̄ nolūt aspergi sz pot⁹ in alia aq̄ volūt īmergi,in aq̄ scz carnaliū voluptarū vel delictarum Talib⁹ in figura pharaonis dt dñs. Ezech.xxix. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne q̄ cubas in medio fluminū,z seq̄tur ibidez. Bestijs terre z volatib⁹ celi dedi ad deuorādū

Hec est illa aqua sup quam meretrix sedet sicut dī Apoc.xvij. Uere eīm sup aquā deliciarū sedet meretrix.i.petīn luxurie q⁹ nutrit in delicijs. Un dicit Berñ. Ox periclitatur castitas in delicijs. hoc eīm figuratum fuit Jere.xlij. vbi dī q⁹ lūbare suū cōputruit in aq̄s Per lūbare eīm q̄ō est circa lūbos castitas designat q̄ bene cōputrescit in aq̄s deliciarū carnaliū. hec est illa aq̄ pessima ꝑ quā multos bodie diabol⁹ trahit a bono ꝓposito,sicut legit Apoc'al'.xij. Ox serpēs misit post mulierē q̄ peperit aquā tanq̄ flumē vt faceret eā trahi a flumie. qū eīm aia peperit aliq̄ bonū opus,i.sctēz bñ viuere incohauit: tūc serpēs īmittit tēptatōes carnis aquā scz deliciarū carnaliū reducendo ad memoriā ꝓteritas delicias vt sic trahatur a bono.s.inchoato z in voluaꝝ iterū i flumine deliciarū Qui in istis vult īmergi nō dedicat domuz suā dño sed pot⁹ diabolo. De diabolo eīm dī Job.xl. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humentibus. Jstis igīt aq̄s nō debet aspgi domus ista sed pot⁹ aq̄s cōpunctōnis. ¶ Scdo debet signi cruce pnie z mortificationis carnis. De ista signatōne dī Ezech.ix. Dicū est viro q̄ indutus erat lineis.i. xpo q̄ indutus ē mēbris purissimis de carne videlicet ✠ginis. Signa thau sup frontes viroꝝ gemētiū z dolentiuz sup eos q̄ aspti sunt tā aq̄ cōpunctōis. Signa thau.i.signuz crucis. Ad ifam eīm hec figura thau in hebreo habet moduz crucis. z ideo recte signatur crucē sicut dicit in glosa. O q̄z bonum est isto signo signari hoc est signū q⁹ inter seruos dei z seruos diaboli distinguit. quia sicut dicit Galatb.v. Qui autem sunt christi carnem suaz crucifixerunt cum vicijs z concupiscentijs. Unde de illo signo dicit Apocal'.vij. Nolite nocere terre z mari neq̄ arboꝛib⁹ quoadusq̄ signemus seruos dei nri in frontibus coꝝ Hoc est etiā illud signū q⁹ demones fugat z deijcit. Un legim⁹ in dialogo beati Berñ.q⁹ demones dixerunt de iudeo signo crucis munito. ve ve vacuū est,scz gra sed signatū. Jdeo dicebat dauid. Fac in q̄t mecū signū in bono vt vi.q̄ me,o.z ꝓf. Hoc ē etiā signū q⁹ ab eterna morte liberat. Ezech.ix. Omnē sup quē videritis signū thau .i.signū crucis pnie ne occidatis. hoc figuratū fuit in Exod.xij. vbi dī. Erit vobis sanguis.i.memoria sanguinis siue imitatio passionis xpi signum in edib⁹ nris.z ꝓ illud signuz sicut dicit ibidē. Liberati fuerūt ab exterminatore. Sed lz hoc signū ita sit vtile bodie tñ pauci sunt q̄ isto signo signi velint imo potius istud signū vehemēt ab horrent. De q̄b dī in ps. Timebūt q̄ habitāt terminos.i.boies vicioſi q̄ habitant in terris.i.in vicijs.virtus eīm cōsistit in medio;sicut dicit pbus,sed vitus in extremitatib⁹ cōprobat Qui igīt habitāt istos terminos timebūt a signis tuis dñe ihesu q̄ signa sunt humilitas;paupꝛtas z penalitas. De q̄b⁹ signis dicit Luce.ij. Hoc vobis signū. Jnuenietis infantulū;ecce būilitas.pannis inuolutum.ecce paupertas.z positum in ꝓsepio;ecce penalitas. Per ꝓsepium eīm in quo est locus artus arritudo penitentie z ꝑna litas;inter ea vere bone ihesu positus es tu z crux tua signum tibi bodie a multis contradicitur; sicut dicit symeon Luce.x. Sig̃ eīm oino cōtraria suscipiunt signū,s.superbie in apparatu

Universidad de Deusto

vestiū ꝓtra xpi humilitatē ꝛ pauptatē
De isto signo dī Hester.xiij. Tu scis
dñe qō abhominor signum superbie, si
gnum etiā voluptatis ꝛ lasciuie cōtra
xpi penalitatē. De q̄ dicūt miseri pec
catores Sapie.xj. Coronem⁹ nos ro
sis anteqū marcescāt vino ꝛ preciosis
vngentib⁹ impleam⁹ nos ꝛ nō ꝓtran⁹
seat nos flos tēpis, nullum sit prat̄ū
qō nō ptrāseat luxuria nr̄a, ꝛ sequitur
vbiq; relinq̄mus signa leticie. De isto
etiaz signo dī Ezech.xvij. ad omne ca
put vie edificasti signū ꝓstitutōis tue
Vere q̄ istis signis sunt signati nō de
dicant domū suā xpo sed potius anti
xpo. Tales em̄ portāt Karacterē anti
xpi siue bestie in fronte. i. in corde ꝛ in
manu. i. in opatione sicut dī Apocal'.
xiij. A talib⁹ querek in iudicio cui⁹ est
imago ꝛ superscriptio ꝛ nō poterūt rnde
re nisi cesaris. i. diaboli, ꝛ tūc ꝑcipiet
dñs. Reddite q̄ sunt cesaris cesari,
ꝛ q̄ sunt dei deo. sicut dī Matth.xxij.
Isto igitur signo nō debet signari do
mus dei spūalis: iz signo crucis. i. pe
nitentie. Isto signo signat⁹ erat apl's
qui dicebat ad Gal'.vj.ca. Stigmata
dñi ihesu in corpore meo porto, glosa
Stigmata. i. signa militie q̄ me ꝓbāt
esse militē eius. s. tribulatōes. ¶ Ter
cio debz inungi oleo leticie spūalis: si
cut etiam ad ist̄am inungit dom⁹ dei
materialis oleo materiali. Ista inun
ctione inunct⁹ fuit excellēter xps. Un̄
in ps. Unxit te deus de⁹ tu⁹ oleo leti
cie. De isto oleo dī alibi vt exhilaret fa
ciem in oleo. Sed aduertendū est ꝙ
sicut videm⁹ ad litterā in dedicatione
dom⁹ materialis q̄ unctio ponit sup
cruces. sic unctio ista diuina leticie vi
delicet spūalis ponēda ē sup crucē pe
nitentie. In tribulationib⁹ em̄ imitti⁹
tur spāliter diuina cōsolatio, s̄m illud
ps. Scōm multitudinez dolorū in
corde meo: consolatio tua letificauit
animā meā. Istā em̄ unctionē nō me
rentur accipere q̄ crucē pnie recusant
portare. Un̄ Bern̄. in s̄mone de asce
sione Preoccupatos sceleribus deside
riis aios delectatio sctā declinat: nec
misceri potest vere vanis, eterna ca
ducis: spūalia corpalib⁹: sūma imis:
vt pariter q̄ in celo sunt sapias et que
sunt sup terrā. hoc ē qō dicit alibi. De
licata est diuina cōsolatio nō dat̄ ad
mittentib⁹ alienā. Et iterū vbi crapu
lā ructātis inēbriā pocula senserit xps sua
vina q̄ sup̄ mel ꝛ fauus dulciora sunt
ꝑpinare nō dedignat, vbi aboꝛ curio
sa diuersitas. vbi diuitis supellectilis
discolor varietas. oculos simul pascit
ꝛ ventrē: panis celestis ieiunaz deserit
mentē. Qui igit̄ vult unctionē ist̄am
recipere necesse est qō ꝑus sciat crucē
pnie portare. nec tū oēs qui crucē por
tant ist̄am unctionē ꝑcipiunt. Distin
guit em̄ Bern̄. inter portantes crucē
pnie in quodā sermone de ascensione
sic dicens. Aduertere potes in oibus
fere religiosis congregationib⁹ viros
repletos ē ꝓsolatōe supabūdantes
gaudio: iocundos semꝑ hylares fer
uentes spiritu quib⁹ amabilis disci
plina dulce ieiunū: breues vigilie: la
boꝛ delectabilis manuum ꝛ vniuersa
deniq; buiꝰ scte cōuersationis austeri
tas refrigerū videak. Ecōtra est inue
nire hoies pusillanimes deficientes
sub onere virga ꝛ calcaribus indigētes
q̄ꝑ remissa leticia: pusillanis ẽ stitia ē
q̄ꝑ rarat breuis ꝓpūctio tē. ꝛ enūerat
ibi multa mala de ipsis ꝛ postea sub
iungit. Nōne tibi vita hoꝛ inferno pe
nitus appropinq̄re videk: socij plane
sunt tribulationis sed nō ꝓsolationis
Patet ergo qō nō oēs portātes crucē

pnie ꝓcipiunt vnctionē spūalis leticie
Sz illi soli in angaria portant crucē
sicut ille de quo dr Mathei.xxvij. q̄
angariauerūt eū vt tol. cru. ihesu. Que
aūt sit ista vnctō (dicit apl's. ij. Coꝛ. j)
Qui unxit nos ꝛ q̄ sigūt nos: et de q̄
dit nobis pign⁹ spūs. glo. id̄ est arraz
de possidenda vita eterna. Differt em̄
pignus ꝛ arra. Arra em̄ est ꝑs ꝓcij
pignus nō. Arra ergo est quedā ꝑgu
statio eterne bītudinis imꝑfecta. hic
em̄ modicuz ꝑgustatur sed in futuro
pleno calice bibitur In ps. ꝛ torrente
voluptatis tue potasti eos. Hec ergo
unctio est quedā ꝑgustatio future dul
cedinis eterne, ꝓpter quā sanctis q̄dq̄
hic patiunt nō solū leue videk sed etiā
dulce. hoc ē qō dr Hen̄. xlix. Ysachar
asin⁹ fortis accubās inter terminos ꝛ
vidit requiē q̄ esset bona: ꝛ terram q̄
esset optima; ꝛ supposuit humerū suū
ad portādū. Ysachar interpretat̄ me
moria dñi: vel vir mercedis, ꝛ signat
virū q̄ in oib⁹ operib⁹ suis est memor
dei; ꝛ oīa facit intentōne mercedis
eterne: q̄ asin⁹ fortis dr ꝓpter passio
nū tolerantiā. accubans inter termi
nos ꝓpter desideriū celestis patrie. Di
cit em̄ glo. habitare in terminis ē nō
de mundanis q̄rere sed vltimū desi
derare. vidit requiē q̄ sit bona ꝛ terrā
q̄ sit optima: q̄n de delectatōe q̄ erit
in patria: dat̄ ei modicū ꝑgustare. et
tūc supposuit humerū suū ad portan
dū; iugū dñi leue ꝛ onus suaue. Unde
dicit glosa. q̄ ad ꝓmissaz requiem ire
desiderat mādato ꝙ onera libenꝰ por
tet. Hec est sancto ꝙ cōsolatio quā nō
nouit nisi q̄ accipit. Qui istā unctōnē
semel sentiret libenꝰ crucē pnie porta
ret. Sed sicut dicit btūs Bern̄. Vul
ti pniam fugiunt q̄ crucē vident sz nō
unctōz. Si igit̄ abhorres crucē respice
unctōz ꝓsidera ꝑmiū: q: sic dr Grego.
cōsideratio premij munit vim flagel
li. Sic igit̄ debet ista dom⁹ inūgi oleo
leticie spūalis qō fluit desup̄. s. ex cōsi
deratōe eterne beatitudinis. ¶ Quar
to debet illuminari ꝛ lucere lumie bo
neste cōuersatiōis. De quo lumine dr
Phil'.ij. Sitis sine q̄rela ꝛ simplices
filij dei in medio natōis prave ꝛ puer
se inꝰ q̄s lucet', i. lucere debetis sic lu
minaria in mundo. Nō em̄ dz suffice
re viro sancto q̄ in se ardeat; iz debz fo
ris lucere ꝑ cōuersationis honestatē.
Ut in eo adimpleat illud qō dr Esa.
lx. Ambulabūt gentes in lu. tuo. i. gē
tiliter viuentes; ꝓficient ad exemplu
tuū. Jō dicit dñs de Johanne Joh. v.
Ille erat lucerna ardēs ꝛ lucens. ar
dens interꝰ charitate; ꝛ lucens exte
rius honestate. Et vere q̄n sic est q̄ do
mus ista spūalis sit illumiata tūc est
deo ꝓfecte dedicata; q: tūc deus in ea
laudat̄ ꝛ glificat̄. Un̄ Math. v. Sic
luceat lux vra coꝝ hoib⁹ vt videāt ope
ra vra bona; ꝛ glorificēt patrē vrm q̄ i
celis est. Sz heu dom⁹ illa sctificata
a multis polluit̄. Un̄ cōquerit̄ Ezec.
xxvij. In multitudine mich̄atū tuarū
ꝛ inich̄tate negociatōnis tue polluisti
sctificationē tuā. Hoc est etiā qō dr. j.
Mach. iiij. Ex ascendentes in montē
syon viderūt sanctificationē desertaz
ꝛ altare ꝓphanatū; ꝛ portas exustas ꝛ
i atrijs virgulta nata sicut in saltu vel
in montib⁹ ꝛ pastoforia diruta. Tūc
sanctificatio deserta efficit̄ q̄n coꝝ ho
minis qō erat deo sanctificatū a gra;
ꝑ petīm deserit̄. Tūc etiā altare ꝓpha
nat̄ quando coꝝ h. quo solebat immo
lari hostia laudis; ꝑ peccatū polluit̄.
Tūc porte exurunt̄ cū incētiua vicioꝝ
ꝑ sensus ad aniam ingrediunt̄. Tunc
virgulta in atrijs nascunt̄: cū multi

Universidad de Deusto

tudo superfluaꝝ cogitationū in corde generat. Tūc pastoforia dirimūt cuꝝ secreta mentis p illicita desideria dissipant. Hanc destructiōz deplorat p phetā dicens. Deus venerūt gētes in hereditatē tuā. scz dyaboli pollu. t. s. t. Scz vere q̄ ita templū dei polluerūt timere debēt illā sententiā Apli. j. ad Cor. iij. Quicūqꝝ templū dei violauerit. dis. il. de. Sic igit̄ ptz de dedicatiōe domꝰ spūalis.

Est iterū tercia domus

domꝰ. s. celestis de qua dicit in psal. Letatꝰ sum in his que dicta sunt mihi in domū dñi ibimꝰ. Et alibi. Unā petij a dño hāc requirā: vt inhabitē in domo dñi tē. Vere optimū est habitare i domo ista. ¶ Hec est eīm domꝰ securissima ꝓpter loci altitudinē. Fundamenta eīm eiꝰ in mōtibus sctis ōz de domo ista z alibi. Qui cōfidūt in dño sicut mons syon. vsqꝝ in ternū: z quare sbiūgit cām. Montes. i. sancti angeli in circuitu eiꝰ ipsā custodientes z dñs in circuitu pplī sui ¶ Hec est domꝰ maxima ꝓpter loci latitudinē: ibi nulla erit pressura. Jō ōz Baruch. iij. O israēl qꝝ magna est domus dei z ingens locus possessionis eius Magnus z non habens finem excelsus z immensus. ¶ Hec est domꝰ amenissima ꝓpter loci pulchritudinē. De isto decore ōz in ps̄. Dñe dilexi decorē domus tue. z locū habitationis glorie tue. Ad pulcritudinē aūt ipsius facit etiā mansiōis pulcherrima dispositio: sm qd ōz Jo. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Propt̄ istam admirabilē pulchritudinē dicebat ps̄. Hec recordatꝰ fuit z effudit in me. a. m. tē. vsqꝝ ad domū dei. ¶ Hec est domꝰ iocūdissima ꝓpter suauis melodie (q̄ ibi audit) dulcedinē. Jō ōz de ista domo ps̄. Sicut letantium omnium habitatio est in te. Et alibi. Si qui habitant in domo tua domine z cetera. ¶ Hec est domꝰ opulentissima: ꝓpter omnis boni plenitudinē. ps̄. Inebriabunt ab vbertate domus tue. z torrente voluptatis tue potabis eos. Isa. xxxij. Sed debit pplꝰ meꝰ in plenitudine fortitudinis. z refugium ꝓpter ea bona q̄ in hac domo reperiuntur dicebat dauid. Melior est dies vna in atriis tuis. mil. scz in hoc mūdo. z sequit. Elegi abiectꝰ esse. i. minimꝰ in domo dei nostri. tē. ¶ Dedicatio aūt siue sctificatio istius domꝰ est plena z pfecta liberatio: ab oi culpa z miseria. Quādiu eīm habitamꝰ domos luteas corpꝰ qō corrūpat aggravat. z tō sine pctō z miseria eē nō possumꝰ. Unde. j. Jo. j. Si dixerimꝰ: q̄z pctm̄ nō habemus ipi nos seducimus. z ve. in nobis non nō est. Et Prouerb. x. Quis potest dicere mundū est cor meū. mundꝰ sum a peccato. q. d. nullus. Scz in ulla domo nulla est culpa: nulla est macula. Sed plena sanctitas z perfecta puritas Isa. xxxiiij. Populꝰ q̄ habitabit in ea auferet ab eo iniquitas. Tūc enim exhibebit xp̄s sibi gl̄iosam eccl̄iaz nō habentē maculā. sicut dicit Ephe. v. Nulla erit etiā ibi miseria: q̄z tunc absterget deꝰ omnē lacrimā ab oculis. z nō erit amplius tē. vsqꝝ q̄ prima abierūt. sicut dicitur ōz Apoc. xxi. In ista ḡ pfecta liberatiōe a culpa z miseria cōsistit hec domus dedicatio. Sic igit̄ ptz ꝑmū ꝑncipale in quo notat templi dedicatio.

Sequitur secūdū ꝑncipale

in quo tangit dedicatiōis rōz cū ōz vt po. no. me. tē. i. vt habitarē ibi tē. Ad hoc eīm dedicat eccl̄ia vt fiat ōz speciale habitaculū. Unde nota q̄ in ista domo triplicia ita triplicit̄ dedicata habitat dominus triplicit̄. In pri-

ma enim domo materiali: habitat dominꝰ p corporalē p̄sentiā. s. sub sacro. In scōa p gr̄am. In tercia p gl̄iam

Primo dico habitat i

domo materiali: dedicata per corporalem p̄sentiā. s. sub sacramento. Unde Matth. xl. Ecce ego vobiscū sum o. d. vsqꝝ ad cōsum. se. Hoc bñ figuratū e in iij. Reg. viij. vbi ōz q̄ in dedicatione domꝰ dñi nebula implevit domū domini. Unde ōz ibidē q̄ dixit salomon. Dominꝰ dixit vt habitaret in nebula Quid eīm est gl̄iam dñi apparere vel habitare in nebula nisi dñi corpꝰ: rp̄i corpꝰ latere sub sacramēto. Exo. xxix. Sctificabo tabernaculū testimonij: z habitabo in medio filioꝝ israel.

In secunda domo ha

bitat p gr̄az. vñ. ij. Cor. vj. Vos estis templū dei viui. q̄m habitabo in illis tē. Postea concludit. Has ergo habentes promissiones. s. q̄ rp̄s in nobis habitat: mundemꝰ nos ab omni inquinamento carnis z spūs pficientes sanctificationem interiorē dei. Vere eīm (sm qd dicit Sap̄. j.) nō habitabit in corpore subdito peccatis. O q̄bonū est habere talē hospitē. Cum ipso eīm omnia bona veniunt. sicut ōz Sapiē. vij. Venerunt mihi bona pariter cuꝝ illa. i. cum sapia increata. Et Thobie x. Omnia in te habētes nō debuimus mittere te ire a nobis. Sed heu multi dimiserunt talem hospitem recedere: immo qd peius est turpiter ejiciūt sm illud qd dicebat beatus Petrus Luc. v. Exi a me domine: quia homo peccator sum.

In tercia domo habi

tat per gloriam. Hec eīm est habitatio nis sue glorie locus. Sicut dicit ps̄. z Eccl̄ia. xxiiij. Ego in altissimis habito. Rogemus ergo dominuꝝ vt det nobis sic primam domū frequentare scz p crebras z devotas oratōes. Et secundā ita dedicare z sanctificare sed domum cōscientie vt dignetur in ea habitare. Et tandem nos cum gaudio in domū tertiam recipere qō nobis prestare dignetur qui est benedictus in secula seculoꝝ Amen.

De dedicatione ser/

mo secundus.

Idi ciuitatez san/

ctam ierusalem nouam descendentē de celo: a deo paratam: sicut sponsam ornatā viro suo Apoc. xxj. Notandū q̄ dupler est ciuitas. ¶ Una celestis. ¶ Altera terrestris Una laudabilis. Alia detestabilis. De prima nihil ad propositū. De secunda dicit Gene. xl. Recedentes ab oriente edificaverunt ciuitatez z turrim in campo sennaar qō interpretat fetor: siue putredo dentiū. z signat peccatum quod prestat mundanis edificijs fundamentum. Hanc ciuitatem videns christꝰ flevit super eam. Et dixit si cognovisses z tu vtiq̄ fleres tē. Luce. vij. ¶ Spiritualiter per hanc ciuitatem iste mundus accipitur qui ciuitati multis de causis comparat que hic est in statu turpissimo. Et tō bene possemus super ipsam flere: super quam etiam boni z electi deflent Quia quod deus sm hystoriam solꝰ fecit: hoc cottidie perselectos suos in generali agit. Plangit reprobos qui nesciunt q̄ plangantur: qui si damnationem suā previderen seipsos cū electorum et sanctorū lachrimis plan/

gerent. ¶ Possent eñ tria de illa ciuitate dici.
¶ Quia edificaꝛ turpiter.
¶ Infatuaꝛ subtiliter.
¶ Et cõsummaꝛ mirabiliter.

Primo edificatur turpiter.

Vnꝰ edificat dyabolo domũ fetidã: porcoꝝ stabulũ ꝑ luxuriã. Alter palaciũ ꝑ superbiã: & sic de singul'. Carpentariꝰ dyaboli sꝛ: ve eis qꝛ domꝰ eorũ destruunt Abac. ij. Ve q̃ edificant ciuitatẽ in sanguinibꝫ & ꝓparant vrbẽ in iniq̃tate sua. ¶ Nota q̃ vnꝰ edificat de spolio, alter de furto, tercꝰ de vsura &c. Vñ Ouidꝰ. Nõ hꝫ euentꝰ sordida ꝓeda bonos.

Secundo infatuaꝛ subtiliter;

qꝛ pulchra est iniquitate: ꝑ s. Vidi iniq̃. & cõ. inti. die ac noc. cir. ea, sup mu. eiꝰ iniquitas & do. & nõ de. de pla. eiꝰ vsu & do. &c. Hec ei ciuitas nũ quã caret bello intestino: & iõ necesse est q̃libet istius ciuitatis inhabitoꝛ caueat sibi Vñ Jere. ix. Unusq̃sq; a ꝓximo se custodiet & in oi fratre nõ habeat fiduciã: qꝛ ois fraꝛ supplãtãs supplantabit: & ois amicꝰ fraudulenꝫ incedit. Jõ in illa ciuitate null9 ẽ securꝰ, sicut dꝛ Esa. xxiij. Formido & fouea & laqueꝰ sup te q̃ habitatoꝛ es ẽre. Hoc totũ fiet er inductu triũ institutoꝝ eiꝰ qui fraudulenta mercimonia exhibent & ꝑ leui pcio dant, i. tiñ ꝑ duob. s. corpore & aia q̃ dãnaꝛ eternaliꝫ. Nostres institutoꝛes describit Jobes dicẽs Oñe qđ est in mũdo aut est cõcupiscẽtia carnis aut cõcupiscẽtia oculoꝝ aut superbia vite. Hꝫ tres maximã ꝑtem filij fraudulenꝫ subiugarũt. Vñ lamentaꝛ Eze. xxvij. Fili boꝫ sup te sume tyrũ lamẽtũ. i. mũdũ. Glo. q̃d̃ de tyro dꝛ ad angustiaꝫ scꝫ referꝫ. Sequiꝫ Grecia: Mosoch: Tubal ipi institores tui, Grecia mundi gloriam, Mosoch dirã neq̃tiã. Tubal carnis lasciuiã signãt. Prima exhibꝫ superbiã & auariciã. Scda inuidiã & irãt; qꝛ inuidia dyaboli mors intrauit in orbez terrarũ. Tercia exhibet gulã & luxuriam & accidiã & quos incautos viderit decapit. Dic q̃s q̃libet decapit.

Tercio cõsũmatur mirabiliter

in iudicio futuro. Vñ apoc. xviij. Ue ve ciuitas illa magna babilon ciuitas illa fortis quõ vna hora venit iudiciũ tuũ & negociatoꝛes terre flebũt & lugebunt sup illã qñ merces eoꝝ nemo amplꝰ emet &c. Et illõ pulchre figuraꝫ Josue. vj. Ibi dꝛ q̃ Josue cũ misisset nuncios ad raab in ciuitatẽ iericho: q̃b receptis iuramento promiserũt saluare domũ eiꝰ; in cuiꝰ signũ funiculꝰ i fenestra eiꝰ ligaꝫ. Et sequiꝫ capl'. vj. dixit dñs ad Josue. Circuite vrbẽ septẽ diebꝫ. die aũt septimo tollẽt septẽ sacerdotes septẽ buccinaꝫ septies q̃ circuibũt ciuitatẽ & clangũt buccinis & muri fundituꝰ corruẽt. & factũ est ita, & interfecerũt a viro vsq; ad mulierẽ: ab infante vsq; ad senẽ: boves; oues; asinos, Raab vo fecit Josue viuere & habitare in medio isrl vsq; in ꝑsens ¶ Spũaliter ꝑ Josue xps figuraꝫ cui oñe iudiciũ dedit pater. ꝑ iericho mundus iste; septem diebꝫ circuiꝫ. Ab Ada vsq; noe. A noe vsq; ad Abraam. Ab abraaꝫ vsq; ad moysen A moyse vsq; ad Dauid. A dauid vsq; ad transmigratiõnẽ. A transmigratione vsq; ad xpm. A xpo vsq; ad finẽ mundi. In his septẽ diebus sacerdotibus clangẽtibꝫ septies circuiꝫ. Per hos septem sacerdotes septem ꝓceꝛ genera figuraꝫ, & cum vnus tuba canit ciuitas cadit; hoc est mundꝰ ¶ Primꝰ Jobes baptista hic decollaꝫ q̃ sic cecinit Matth. iij. Pniaꝫ agite &c. ¶ Secundꝰ, lxxij. discipuli q̃ despiciũtur. Vñ Luc. x. Misit illos binos añ faciem suã. ¶ Tercꝰ xps q̃ crucifigiꝫ qui sic cecinit. Oñis arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ &c. Matth. iij. ¶ Quartꝰ tus. xij. apli q̃bus Matth. x. ait, Ecce ego mitto vos sic oues in me. lu. &c. Hi flagellaꝫ Actuũ. v. Cesis denunciaꝫ apli's &c. ¶ Quintus ꝓlatoꝛes moderni vt nos & nñi sil'es; q̃ canimꝰ tibi vicia fugiẽda; virtutes amplectãdas; penã fugiendã & gl'iam appetendam. ¶ Sextꝰ Helyas & enoch Apoc. xj. Dabo duob9 testib9 meis & ꝓphetabũt diebꝫ mille ducentis. xl. & cũ finierint testimoniũ suũ bestia que ascẽdet de abysso; faciet aduersus eos belluꝫ & vincet illos & occidet eos. ¶ Septimꝰ sunt angeli. Cũ bi tuba sua canent oẽs resurgent; hos etiaꝫ audient mortuis auribꝫ, vñ Matth. xiij. Mittet ãgelos suos cũ voce magꝫ &c. Hoc septimo clangore muri Jericho corruent, i. mundꝰ. Vñ seqꝫ. Uociferãte omi ppl'oꝛ clangẽtibꝫ tubis illico corruent. Per illos septez sacerdotes figuraꝫ vij. turbe celestiũ videlz; angeli; virgines, martires; ꝓfessoꝛes; ꝓphete; apli. euangeliste. Isti septẽ interficient. vij. genera hoim. Vñ sequiꝫ. Leperunt qꝛ ciuitatẽ; & interfecerũt oia q̃ erant in ea a viro vsq; ad mulierẽ ab infante vsq; ad senẽ: boues; oues; asinos. Per hos figuraꝫ septem genera hoim quos dñs durissime iudicabit ¶ Primo viros: h̃ est ꝑ potentiã oppmentes vt sunt mali nobiles; ꝓdones & oppꝛssoꝛes pauꝝ; qui mõ tante fortitudinis sunt vt aliena rapiant; pauperes cõcutiant. Vñ Esa. iij. Rapina pauperis in domo vestra. Vi viri interficient i iudicio coꝝ colla a pauperib9 ꝓcabũt. Vñ dꝛ Josue. x. Ite ponite pedes vestros sup colla reguꝫ. Ubi tũc erit potentia coꝝ ꝑs. Nõ in forti, sua ro. vir. ¶ Scõo mulieres delicate sez viuentes. Mulier q̃si gerẽs mollia, Ve sũt q̃ nihil ꝑ deo incõmodi sentiũt; sed semp in delicijs & mollibus incedũt & nutriunt; & isti mandũcabũt penas inferni. Vñ Treno. iij. Qui nutriebanꝫ in croceis amplexati sũt stercora, s. inferni. Hec ẽ illa maledicta mulier q̃ multos seducit. Nec (vt dꝛ Eccl. xxv.) si ꝑmatũ habeat cõfundit virũ suũ; iõ interficiunt. ¶ Tercio infantes; hoc est nõ fantes in cõfessione & oꝛõne. & hi ad lr̃am sunt iuuenes q̃ etiã occidunt. Sap. xij. Ill'd̃ne (q̃ in vita sua insensatez iuste vixerũt) decidisti sũma tormẽta. Et seqꝫ Infantes insensatoꝝ more viuẽtes q̃ vererẽ pellẽ erby opis nõ possũt mutare in vestez nouitatis. Vñ Jere. xiij. Si mutare põt ethiops pellẽ suã; & pardꝰ varietates suas & vos poteritis bñ facere cuz didiceritis mala. vñ9. Qõ noua testa capit inueterata sapit, Et hi etiã occidunt. ¶ Quinto boues: hoc est eccl̃ie prelatos. Y sic. Bos est rex iumentorum, Ista iumenta iã cõputrescunt in stercoꝛe suo. Qõ diffinit Bze g. dicẽs Jumẽta in stercoꝛe putrescere; est homines carnales in fetoꝛe luxurie vitã finire. ¶ Sexto oues q̃ ad falsos rel'giosos; qui oues in habitu: lupi sũt in actu. De q̃b dñs in euãgelio Matth. vij. Attẽdite a falsꝫ ꝓphis &c. tales etiã oues damnaꝫ. Jñ ps. Sicut oues in inferno positi sunt morꝫ depastet eos. ¶ Septimo asinos quo ad malos subditos, i. cõem populuꝫ; qui vt asini stolidi sunt nihil cognitõis ha

bentes. Unde Jere.xxij. Sepultura asini sepelietꝫ putrefactus ꝛ ejectꝰ extra portas hierlm. Sequit Raab vo et ois que habuit fecit Iosue viuere ꝛ habitauit in medio israel. Per raab que interpretat latitudo: intelliguntꝫ hi qui habent latitudinē charitat; sine qua nullus saluat: vel etiam recepit nūcios. i. pdicatores verbi dei q̄s in superioribus collocauit. i. altre memorie cōmēdauit Hec in fenestra anime. i. affectiua coccū ligauit. i. rufū funiculū dum memoriā dominice passionis habet: vt dicit glo. Et ideo cum dominꝰ ad iudiciuz venerit saluat in filijs israel. i. omnibus sanctis conūgit. Post hoc mundꝰ anathematisat, id est mundani q̄ maledicunt. Unde sequit. Hec ciuitas anathema sit: que est maior excōicatio a qua nunq̄ absoluent. Rogemꝰ.

De dedicatione Sermo tercius.

Anctificauit tabnaculū suū altissimꝰ. ps. xlv. Loquit ꝓpha de ꝓsecratione ecclesie sub metaphora rei artificialis describens ecclīaz. Primo cōsecrandā. Scōo eius consecrationē. De primo dicit: tabernaculū. De secundo: sanctificauit.

Quantū ad primū alle

gorice p tabernaculū ecclīa sigt ꝛ singulariter ipsa ē in oib⁹ ptic⁹ularib⁹ ecclesijs vna q̄ bene dicit tabernaculuz. Est eīn tabernaculū locus militantium: peregrinātiū triumphantiū. Unde in tabernaculis habitat milites ꝛ viatores ꝛ pastores. ¶ Militat ecclīa in bonis laicis ꝛ secularibus. ¶ Peregrinat in bonis clericis ꝛ regularib⁹ ¶ Vigilat in bonis prelatis ꝛ pastoribus ¶ De ꝑmo Cant. j. Nigra sum ſz formosa filie irlm: sicut tabernacula cedar: pelles salomonis. Nigra sicut tabnacla cedar: formosa sic̄ pelles salomonis. Tabnacula cedar. i. agarenoꝝ p pelles extēdūt ꝛ dilatat: qz seculares ex sollicitudie cottidiana circa tot mundana fuscati sunt interi⁹: exterius tū ex charitate fraterna sūt dilatati ꝛ pulchri interi⁹. Nigra qz in laboribus plurimis formosa: ex reformatione diuine imaginis: ꝛ gl̄ia conscientie interioris. ¶ De scōo apl̄o. ij. Cor. v. Quādiu sum⁹ in hoc tabernaculo ingemiscim⁹ gꝫuati eo q̄ nolum⁹ expoliari ſz supuestiri vt absorbeatur qđ mortale est a vita. Gemit peregrinus ex incōmodis vite ex dilatiōe patrie nihil ferens secum nisi qđ sit necessariū ad vsum. Gemit clericꝰ cuiꝰ ps hereditatis est solꝰ dominꝰ. Gemit religiosus q̄ terrenoꝝ abiecit pōdus videns cām sui gemitꝰ: qz sursuz anhelat: cū hic eū esse oporteat. ꝛ tōo cū caro trahat deorsum ex corruptiōe ꝛ spūs leuet eū sursum ex deuotiōe ex motib⁹ cōtrarijs ꝓfert gemitū plangens suū incolatū. Heu mihi qz incolatus meus ꝓlongatꝰ est. ¶ De tercō Job. xxxix. cui dedi in solitudine locū ꝛ tabernacula ei⁹ in terra salsuginis Et sequit. Circūspicit montes pascue sue. ꝛ virētia queq̄ ꝙquirit. Iste onager plat⁹ manet in loco solitudinis ex singulari sanctitate in terra salsugis. ex feruenti charitate in monte sollicitudinis: ex diligentia in subditorum informatione.

Quantū ad secunduz

hoc tabernaculū sctificat q̄ ecclīa cōsecrat. ¶ Sctificatio aūt sumit in sacra scriptura triplicit. ¶ Primo pro emundatiōe a pctō Roꝝ. vj. liberati a pctō serui aūt facti deo habetis fructū vīm i sctificatiōe. ¶ Scōo p dedicatione cultui diuino, vñ tabernaclm ꝛ vasa tabernaculi dicta sic̄ sctificari: qz dedicata diuino cultui. Exo. xl. Sūpto vnctiōis oleo vnges tabernaculū et oīnia vasa ei⁹ vt sanctificent. ¶ Tercio p cōfirmatiōe in bono; sicut ei Johannes ꝛ alij in gr̄a cōfirmati dicunt sanctificati. Jerem. j. Anteq̄ exires de vulua sctificaui te Jn hūc modū eccle sia sctificat. qñ in laycis ꝛ secularibus a pctis purgat; qñ in clericis ꝛ religiosis diuino cultui deditis cōmendatur qñ in pastoribus ꝛ plat⁹ confirmat. ¶ De primo Mūe. xxij. dcd pōt transire p flāmā purgabit qđ ante ignē nō potuit sustinere aq̄ expiationib⁹ sanctificabit. Hec ei erat vulgaris sctificatio ꝛ cōis signās q̄ p aquā baptismi ꝛ ignē pnie sanctificari. saltē quēlibz laicum oportet p purgationē ab originali pctō ꝛ actuali. Ps. lxx. Trāsiuim⁹ p ignē ꝛ aquā ꝛ eduxisti nos in refrigerium ¶ De scōo ꝛ ad aaron in ꝓsona cleri coꝝ. Eccli. xlv. Jn fide ꝛ lenitate ipsi⁹ scīm fecit illum ꝛ elegit eū ex oīni carne Jn fide q̄ ad deū. lenitate patientie q̄ ad ꝓximum. ꝛ sepeꝫ aboi carne. i. a carnali voluptate q̄ ad seip̄m. ꝛ sicut eccl'ia sctificata nō aduolut⁹ vlteri⁹ ad vsū alienū q̄ntū ad modū. sic nec isti vlterius ad pctm reuertant. Sz sciat vn⁹ q̄lsz vas suū possidere p⁹ fidē i sctificatiōe ꝛ honore Gal'. ¶ De ꝛcio Exo. xix. sacerdotes q̄ accedūt ad me sctificent ne pcutiā eos ꝛ sctificent ꝛ cōfirment in bono. qz ipsi sunt columne et stabilimentū in pp'lo. Jpi eīn debent esse sanctificati q̄ ad ꝓpriā sctificatioz ꝛ q̄ ad alioꝝ sustentationē Apoc. xxij. Qui sctūs est sctificet adhuc. ¶ Jn figura q̄ b⁹ triplicis sctificatiōis offerebant in sctificatiōe tabnaculi tria animalia Nūeri. xvij. Bos; q̄ cōgruit laborilaicoꝝ. Agn⁹ q̄ significat simplicitatē religiosoꝝ. Aries q̄ ē dux gregis q̄ cōuenit regimini plat⁹oꝝ. Et in cōsecratione altaris tria apponunt maxime in quib⁹ altaribus. Lignū signās fragilitatē in secularib⁹. Chrisma sctitatē in regularib⁹. Lapis firmitatē in pastoribus. ¶ Moraliter ꝑt exponi vbū ꝓpositū de q̄libet nr̄m q̄ dicimur dei tabnaculū. iō dr. tabnaculū meū i medio vr̄i ꝛ nō abiciet vos vltra aia mea. fm aūt distinctōz quā facit dauid i ps. lxxxij. Quā dilecta tab. p atriū ꝛ altare posuim⁹ distinguere tres ꝓtes i tabernaculo. Atriū p seruꝫ ꝓmiscuo. pri⁹ tabernaculū qđ dicebat sctōꝝ sancta p ministroꝝ cottidiano seruitio. Posteri⁹ tabernaculū qđ dicebat sctāsctōrū ꝑ pontifice summo q̄ solus intrabat illuc cū sanguine semel in anno Heb. ix. Sic in nobis q̄ sum⁹ tabernaculū dei. ps anterior est corp⁹ nr̄m sic̄ q̄ddā atriū. ps anterior est ps aial'; ſz ps posterior ē aia nr̄a: sicut q̄ddā sctāsctoꝝ. ¶ De ꝑmo. ij. Pet. j. Cert⁹ sū q̄ velox est depositō tabernaculi mei. Hec aūt dicebat de iminēti dissolutiōe corporis sui. ¶ De scōo Exo. xxvj. Eriges tabnaculū, ꝛ seq̄t. iserek̄t velū p circulos ītra qđ pones archā testimonij q̄ sanctuariū ꝛ sctūariꝫ sctūaria diuident. Sicut eīn ps illa opposita dabat velo qđ discernebat inē sctā ꝛ sctāsctoꝝ ne videret. Hē ē ex pte sensualitatis q̄ ē ps aial' i nob⁹ oztūt. q̄dā mot⁹ cogitatōnū ꝛ affectionū superfluī velātes ꝛ occultātes nob⁹ lumē vitat; ne aial' hō qđ dei est itueat. Vñ. j. Cor. xj. Vulr̄ dz habere velamen sup caput suū. nā capil-

Universidad de Deusto

li sut dati sunt ꝓ velamine. Capilli de carne nascentes subtiles carnales affectões ⁊ erronee cogitatões designãt De fcio Heb. ix. pⁿ velamẽtũ aũt fm tabernaculũ qđ đr sancta sanctoꝝ ⁊c. qr spiritus absolutus ab impetu carnis ⁊ appetitu sensualitatis libere fertur ad deũ. Et sic patet quid sit illud tabernaculum.

Secundo videndũ est

quõ debet illud tabernaculũ scrificari. Corpus eñ tania ⁊ spũs sanctificanda sunt. j. Thes. v. Deꝰ aũt pacis sanctificet vos ꝑ oia vt integer spiritꝰ vestertania ⁊ corpꝰ sine querela in adũetu dñi nri iesu xpi seruet. Corpꝰ aũt scrificandũ est ꝑ pniam: spũs aũt ꝑ sapientiã. ¶ De ꝑmo Exo. xix. dicit dominꝰ ad moysen. Vade ad pplm ⁊ sãctifica illos hodie ⁊ cras lauent vestimẽta ⁊ sint parati in diẽ tertiũ, in die eñ tertio descendet dñs super montem synai. Tres dies referuntur ad tres illuminatiões q̃ sunt tres penitẽtie partes ꝑ quas illuminamur dum ꝑ verã pniaz scrificamur. Hec aũt scrificatio cõsistit in mortificatõe carnis cũ discretõe cõpũctõe cũ exultatõe In cuius signũ in cõsecrationib ecclie ꝑponitur cinis: sal: ⁊ aqua ⁊ vinũ. In cinere mortificatõ, in sale discretio. in aqua compunctio. in vino exultatio. ¶ De ꝑmo Heb. ix. capi. Cinis vitule aspsus inq̃natos sanctificat ad emundatiõem carnis: qõ fit cũ mortificatur caro ex memoria ꝓterite delectationis. Vitula eñ est animal lasciuum: ⁊ cinis rem[illegible]t post ignem mortuũ. ¶ De secundo Roꝝ. vj. Sicut exhibuistꝭ membra seruire immũdicie ⁊ iniq̃tati ad iniquitatẽ. ita nũc exhi, ⁊c. Hec eñ discretio habenda ẽ in penitẽtia vt mortificet in carne qõ est carnale non eruetur qõ est spirituale vel naturale: vel fm quantitatem culpe ꝓterite. mortificatio sit carnis in operibus penitentie. Mortificanda est enim caro ne superbiat. sed nõ est exterminãda ne deficiat. Et sic i cõsecratione ecclie cinis ⁊ sal simul miscent: ita in penitentia mortificatio et discretio cõiungunt. Roꝝ. xij. Obsecro vos ꝑ miam dei: vt exhibeatis corpora vestra hostiã viuentem: sanctaz deo placentẽ rõnabile obsequium vestrũ: adiungit ⁊ sanctificationẽ inferens. ¶ De tertio Ezech. Effundam sup vos aquam mundã ⁊ munda. ab im. vestris. Aqua eñ cõpunctiõis est aqua benedicta ꝑ quã sanctificamur ⁊ abluunt petã. j. Coꝝ. vj. Neq̃ fornicarij neq̃ idolis seruiẽtes neq̃ adulteri: neq̃ molles: neq̃ masculoꝝ cõcubitores: neq̃ fures: neq̃ auari ⁊c. regnũ dei possidebunt. ⁊ hec aliq̃n q̃dem fuistis sed abluti estis ⁊ sanctificati estis. ¶ De q̃rto Eccli. xxv. In oi dato hylarem fac vultuz tuuz et in exultatõe sanctifica decimas tuas. Zacha. vij. Nũq̃d flẽdũ est mihi in q̃nto mense vel sanctificare me debeo: sicut feci iam multis annis: qr compunctio nõ debet esse nimia ne ꝙgat ad desperationẽ: iz moderata nõ excludẽs exultationẽ. Et sicut cinis ⁊ sal simul ponebant: ita vinũ ⁊ aqua simꝫ miscent vt computat illud in bono qđ dictuz est in malo. Esa. j. Vinũ tuũ mixtum est aqua. nã si vinũ defuerit cõtabescit cor ꝑ desperationẽ. Si aqua defuerit luxuriabit i pluptoz. ij. Coi. vij. Has igit hũtes pmissiões kmi mũdem⁹ nos ab oi inq̃natiõ carnis ꝓficiẽtes sanctificationẽ in timore dei: qđ dicit pmissiones. ꝓtinet ad vinũ exultatio,

nis: ꝙ dicit in timore dei pertinet ad aquã compũctionis In cuius figura nazarei. sanctificati dño in principio siue cõsecrationis nõ poterant bibere vinũ: sed cõpleta sanctificatione poterant. Numeri. vj. Vir siue mulier cuz fecerint votũ vt sanctificent ⁊ se voluerunt dño cõsecrare a vino ⁊ omni qđ inebriari põt abstinebũt. Et ꝓpe finẽ eiusdẽ templi dicit ꝙ cõpleta cõsecratione licite poterat nazareus bibere vinũ. qr cordis cõpunctio inchoat in amaritudine terminat in dulcedine.

Secundo anima sanctificanda est

ꝑ misericordiã. Dialis eñ pars in nobis subiecta est fragilitati: quia a nostra fragilitate materiã habemus sufficientẽ alijs miserendi. Ecclesiastici ꝑmo. Qui timent dñm ꝑparabunt corda sua ⁊ in cõspectu illius sanctificabũt anias suas: ⁊ hoc per opera misericordie: quia per hoc declinat timor iudicij qđ erit de discretione circa opera pietatis. Sanctificat aut ẽ aia ꝑ misericordiã tripl'r

¶ Primo si proximo corde misericorditer compatiaris.

¶ Secundo si ore dulciter cõsolaris.

¶ Tercio si opere largiter suffragaris

Inde est ꝙ in figura boꝝ triũ tria ponuntur in ꝓsecratõib ecclesiarũ oleũ. aspsorũ de ysopo. ⁊ balsamũ Crisma eñ quo vngunt altaria cõpositũ ẽ ex oleo ⁊ balsamo. Oleũ supfertur ceteris liquoribꝫ pietatez significans que superfert ceteris operib. quia pietas fm apostolũ valet in omnib. Ysopus herba humilis dum valet pro pectore tollit aspitatẽ a lingua ignorãte misericordiã oris: per dulcedinẽ sermonis Balsamũ conseruans a corruptione corpus: signat largitatẽ que declarat per exterius opus. ¶ De primo dicit Leuitici. viij. Moyses vnxit oĩa tabernaculi vasa ⁊ sanctificauit ea oleo quia ad omnes patientes vtenda est cordis cõpassio vt sit anime sanctificatio. Exodi. xxv. Sumpto vnctionis oleo vnges tabernaculũ cũ vasis suis vt sanctificet: quia omnia mẽbra xpi que habitãt in tabernaculo fragilitatꝭ nostre ad tẽpus debẽt excubare compassione ¶ De scõo Judith. xj. Da verbum dñe in ore meo et in corde meo: cõsiliũ corroborꝫ vt dominꝰ tua in sanctificatiõe ꝑmaneat. Sicut ei lingua canis curat infirmitatẽ, sic lingua cõsolationis alleuiat infirmũ patientez. ¶ De tercio Esaie. xxiij. Erunt negociatores eius ⁊ mercedes eius sanctificate deo. Glo. interli. In misericordia pauperũ dicit deo: quia qđ erogamus pauperi ꝓ xpo facimꝰ deo Uñ si martinꝰ seruisset quẽ vestisset clamide quẽ dimisit. puto ꝙ ñ dimisiz nisi integrum eius humeris imposuisset Forte est crisma vel balsamũ illud qđ dicit thimiama ad sanctificationem. Exod. xxviij. cõposuit ⁊ olcũ ad scrificationis vngẽtũ ⁊ thimiama ex aromatibꝫ mũdissimis ope pigmentarij

Secũdo sanctificandus

est spiritus ꝑ sapientiã. Infusa eñ sapiẽtia spiritui desipit caro a carnali appetitu. De qua sanctificatione dicit apl's. ij. Thessal'. ij. ꝙ elegit nos deus ꝑmitas in salutem in sanctificatione spũs et in fide veritatis. Sicut eñ ꝓlibatur vinũ vt eo gustato fervea[illegible]tur ad dolum [illegible]immissis primicijs spũs ad patriam frequenter suspirat animus. ⁊ quoniã in spiritu fm Augustinũ est superior portio rõnis qñ ad deũ conuertit inuenitur ratio ima

Universidad de Deusto

ginis quantū ad memoriam intellectum ⁊ voluntatez. ideo sanctificetur spiritus tripliciter.

¶ Primo cū memoria tenet acerbitatem dominice passionis.

¶ Scōo cū intellectiua habet veritatē cū sobrietate vere cognitōis.

¶ Tercio cū voluntate tenet solicitatem dilectionis.

¶ De p̄mo p̄me Ebor. p̄mo. Ex ipso vos estis in xpo ihesu qui factus ē nobis sapientia a deo. ⁊ iusticia ⁊ sanctificatio ⁊ redemptio. qō totuz exponit Bern̄. de passione. sicut em̄ p sanguinem passionis xpi sanctificat⁹ est mūdus ab originali peccato. sic p memoriam passionis eius sanctificat quilibet xpian⁹ ab actuali. j. Petri. j. Petrus apl's ihesu xpi electis aduenis ⁊c. Sm p̄scientiaz dei patris in sanctificationē spūs in obedientiā ⁊ aspersionē sanguinis ihesu xpi gr̄a vobis et pax multiplicetur. Si em̄ sanguis thauroz sanctificauit in veteri lege quāto magis sanguis xpi emundat cōscientias nostras ab operibus mortis, ꝓpter ꝟ em̄ xp̄s semetipm tradidit p eccle? sia sua mūdans eam lauacro aque in ꝟbo vite. Ep̄. v. Lauacro aq̄ flur⁹ gr̄e figit qui ꝓcedit de verbo incarnato et passo qñ p memoriaz venit in mente.

¶ De scōo Exodi. xxix. Panes q̄z qui sunt in canistro. in vestibulo tabernaculi testimonij comedēt. vt sit placabile sacrificiū. ⁊ sanctificēt offerētiū manus. Panes. xij. in canistro. xij. sūt articuli fidei in corde hūano qui sunt in vestibulo tabernaculi testimonij; q̄a ꝓponūt cuilibet fideli vt sctificenť offerentiū man⁹; qz tūc fides sctificat cuz iuuat p opus. ¶ De tercio Eph̄. j. Elegit nos ante mūdi ꝓstitutionē vt esse mus sctī ⁊ imaculati in cōspectu ei⁹ in charitate facti. Et nota q̄ i eoz figura tria apponūť in sctificatōe eccl'ie de scḗptura quā facit eps ad modū crucis in memoria passionis. Uñ etiā scribit litteras latinas; grecas; ⁊ hebraicas; signās crucis titulū lr̄is scḗptū vt significet sanguis vituli q̄ fundebať sup cornua altaris ⁊ aspgebať cōtra ꝓp'm et sctificabat eū. Leui. xvj. Scōm ē candele q̄ apponunť q̄ sign̄t limpiditatez cogitatōis. Esa. x. Erit lumē isr̄l i igne ⁊ sctūs ei⁹ in flāma. Terciū ē lapis q̄ ꝓsecrať sign̄s soliditatē dilectōis Nec est em̄ illa oblatio vna p quaz sumus sctificati in ꝓpetuū; ⁊ ꝓsūmati. Heb. x. Per vnā oblationē ꝓsūmauit in eternū sctificantes Charitas em̄ sempiterna est q: nūq̄z excidit ⁊ ipsa est ꝓsūmatio q: est vinculū pfectionis. Quā nobis p̄stare dignetur ⁊c.

De dedicatione Sermo quartus.

Om⁹ mea domus

d oōnis vocabit Matth. xxj

In ꝟbo isto qō sūť ex euāg. oñ dik sacrm dedicatōis eccl'ie ad lr̄az Dedicať eccl'ia vt sit dom⁹ oōis et ⁊ subdit. tu exaudies in celo. Et seqūť. Si peccauerit hō in p̄rimū suū ⁊ habuerit iuramētū quo fuerit astrict⁹ et venerit ꝓpter iuramentū in domū tuā tu exaudies. in q̄ verbo ostēdit illū; q̄ oret pro peti remissione exaudiri i domo oōis. prim⁹ nr̄ xp̄s ē. iuxta parabolam dñi Luce. x. p samaritanū q̄ fecit misēiaz in illum qui incidit in latrones. Nā xp̄us vulnera būani generis sacramētis sue humanatōis ⁊ passionis velut fascḗs alligauit. Peccauimus ergo in p̄rimū cū peccauim⁹ in xp̄m q̄ humanitatē caro et frater nr̄ factꝰ ē. [illegible] astringimur q̄si iuramēto spōsione quā fecim⁹. i. que p nobis facta est in baptismo in q̄ p̄misim⁹ abrenūciare diabolo ⁊ pōpis ei⁹ ⁊ ippetuū

adherere xp̄o. cōtra iuramētū. i. ꝓtra sponsionē facim⁹ cū ꝓtra xp̄i mādatū diabolo cōsentim⁹. Anima igit xp̄iana quelibet sentit se contra xp̄m peccasse et sponsionē p̄mā irritā fecisse: p remissione peti obtinēda cōfugiat ad domū oōis; orans būiliter cū publicano: ascendēre in tēplū; ⁊ pcutiente pectus suum dicens. Deus ꝓpitius esto mihi peccatori. qui iusta sententiā descēdit iustificatus in domū suā Luce. xviij. exclusa superbia ⁊ arrogantia pharisei Et ꝟ est qō dicit salomō in dedicatōe Si peccauerit hō in proximū suū ⁊c.

Secundā causam ex?

p̄ssit salomon. iij. Regū. viij. Si fugerit popul⁹ tu⁹ israel inimicos suos; ⁊ supatus fuerit ab inimicis. sicut dī Paral'. vj. cōuersi egerint penitentiā; ⁊ deprecati fuerint te i loco isto tu exaudies eos in celo dñe ⁊ reduces eos. in quo ostendit qualiter anima supata temptatione diabolica in domo oōnis exauditur. orans pro liberatione Inimici nr̄i demones sunt. Ps. cxvij. Dñs mihi adiutor ⁊ ego despiciā inimicos. Preliū inimicoz est rḗptatio demonū. ps. xxvj. Si exurgat aduersum me prelium. In ꝓlio ꝓtra inimicuz exurgim⁹ cū rḗptatōz diabolicā supamus. Qō figuratū est. j. Reg. iij. Expugnauerūt philistijm aduersum isr̄l ⁊ cesus ē; fugerūt vnusq̄sq; i tabernaculū suū. ꝓpter quā cām lamētabať Jeremias Treno. j. Facti sunt hostes ei⁹ in capite inimici ei⁹ locupletati sūt Fiūt hostes i capite cū diabol⁹ pugt ꝓtra platos eccl'ie. Ducit aūt i captiuitatem parvulos cum per peccatuz in seruitutem redegit simplices laycos ⁊ subditos, locupletati sunt cū ꝓncipes in ecclesia. scz clerici et religiosi

capiuntur per peccatū. quicunq; igit̄ senserit se diabolica tēptatione impugnari ⁊ sua infirmitate superari confugiat ad domū orationis orans deuote. ps̄. Illumina oculos meos ⁊c̄. Et iux̄ vbū salomonis. si deper̄ fuerit in domo oīonis exaudiet in celo.

Terciā causam exprimit

salomon. iij. Regū. viij. Si clausum fuerit celū ⁊ nō pluerit ⁊ orauerint in loco isto ⁊ a pctis suis conuersi fuerint ꝓpter afflictionē suā: tu exaudies ⁊ dabis pluuiā sup̄ terrā. Hoc intelligitur spūaliter ⁊ ad litteraz. Ad lr̄am sic: ꝓpter peccata inducit̄ sterilitas terre ⁊ pluuia fecundās terrā subtrahit̄ sicut legitur. iij. Regū. xvij. q̄ ad verba helye nō pluerat annis tribꝫ mensibus ser. ⁊ in maledictionibꝫ Deuteronomii. xxviij. Si nō audieris vocem dñi tui maledict⁹eris. si celuz qđ sup̄ te ē eneū: ⁊ terra quā calcas ferrea det tibi dñs imbrem terre puluerē. Ecōtra vbi dicit̄ Leuitici. xxvj. Si in preceptis meis ambulaueritis dabo vobis pluuias ⁊ terra dabit fructū suuz Si ergo elōgat̄ terre sterilitas ex defectu pluuiarū cōfugiant fideles ad domuz orationis Jacobi. v. Helias homo erat similis nobis passibilis ⁊ oratione orauit vt nō plueret sup̄ terram annos tres ⁊ menses ser. ⁊ rursū orauit ⁊ celū dedit pluuiā. Spūaliter sic. sterilitas terre significat indevotionem animeque sic sicca est vt in ea nō est humor cōtritionis nec cōpassionis. que potest dicere illō ps̄. Anima mea sicut terra sine aqua tibi: pluuia vo ē cōpūctionis et cōpassionis gratia. Job. xxxviij. Quis est pluuie pater vel quis genuit stillas rozis. Si ergo anima ꝓpter peccata sua intantū arefacta sit vt nō possit sua nec aliena peccata lugere ⁊ clausum sit ei celum id est subtractū interne gr̄e beneficiū confugiat ad domū orationis dicēs illud Jobelis ꝑmo. Anima mea quasi area sitiens imbrem suspexit ad te. quonta exsiccati sunt fontes aquarū. Et sicut dī in eodē. ij. cap̄. Descendere faciet dñs ad vos imbrem serotinum ⁊ matutinum.

Quartam causam exprimit

salomon. iij. Regum. viij. q̄ in domo orationis exaudit̄ orans salubritatez dicēs. Fames si orta fuerit in terra: aut pestilentia. aut corruptus aer: aut locusta: aut rubigo ⁊ afflixerint populum tuum: ⁊ inimicus eius obsederit portas repente: et orauerit in loco isto tu exaudies. Ad litteram ꝓpter peccata hec aliquādo ꝓueniūt fames ex defectu terrenascentium: pestilētia ex ineq̄litate corꝑis siue in exteriori corruptōe humoꝝ. si ergo hoc viderimus accidere: fugiamus ad domum orationis: dicentes illud Danielis. ix. sicut scriptū est in lege moysi Oīa mala venit sup̄ nos ⁊ nūc rogamus facie tuam: peccauimus: iniuste egimus: iniquitatē fecimus: domine in oēm iusticiā tuā auertat̄ ira tua ob secro. Et iuxta orationē salomonis dominus exaudiet in celo ⁊ salubritatez dabit. Spūaliter possunt itelligi hec verba septē ꝑ septē capitaliū viciorū corruptionibꝫ. fames ꝓtinet ad gulā pestilētia eo q̄ inficit p cōtagiū ad luxuriā corruptus aer ad inuidiaz cui⁹ proprium est corrupta verba de eo cui inuidet semper proferre. ⁊ sic corrumpit aerem per detractionē. erugo que non solum terrenascentia viciat: sed etiam metalla. pertinet ad auariciam

Jacobi. v. Agite nūc diuites ⁊c̄. Locusta ꝓtinet ad superbiā ⁊ vanam gloriā. superbi em̄ in modū locuste nō vult p̄ficisci: p̄ cōuictū societatis. sz̄ salit superius p̄ elevationez superbie. Apocal'. ix. Exierūt locuste de puteo abyssi. Rubigo eo q̄ viciat spicas assimilat̄ ire. In h̄ pōt sensus accipi illud Jobel'. j. residuū eruce comedit locusta: et residuū locuste comedit bruch⁹: ⁊ residuū bruchi comedit rubigo. Obsessio inimico⁹. iux̄ portas accidit̄ sigt̄ ꝑ quā demones ita animaz possident vt nō possit ꝓgredi ad opatōnē humanam Quācūqz ergo aiaz hec mala obsidēt vadat ad domū orationis ⁊c̄.

Quintā causam exprimit

salomon. s. q̄ in domo oīonis exaudit̄ orans locūditatē. dicēs. Si q̄s cognouerit plagā cordis sui ⁊ expanderit man⁹ suas in domo hac tu exaudies i celo ⁊ ꝓpitiaber̄. Cordis plaga dī tristicia. Eccl̄i. xxvj. Dis plaga tristicia cordis ē. ꝓpter qđ dī. ij. Cor. vij Tristicia secl̄i mortē op̄at̄ Si q̄ aia sentiat se tristicia cordis oppressam confugiat ad domū oīonis petēs a salutore ꝓsolationē ⁊ locūditatē. Vñ p̄s̄. Miserere mei de⁹ qm̄ ad te cla. le. ⁊c̄.

Sextā cām designat

salomon sz̄ q̄ in domo oīonis exaudit̄ alienigena orās ꝓsperitatē dicēs. q̄ nō ē de ꝓp'lo tuo isrl'. cū venerit ⁊ orauerit in loco isto tu exaudies. ꝓp'le isrl' ꝓp'le iustoꝝ Prouerb. Iux̄ verbū Johānis. j. Qui nō ex sāguinibꝫ neq; ex vo. ⁊c̄. Alienigene sunt ꝓp'lus petōꝝ. Esaie. j. Dereliq̄runt dñm et blasphemauerūt sctm̄ isrl'. alienati sunt retrorsum. Mira em̄ exp̄mit clemētia aie peccatricis cū vtute sctificatōis ⁊ dedicatōis ecclesie exaudiat̄ in eo. Dio alienigene. i. petōris. a celesti patria q̄ solē suū facit oriri sup̄ bonos ⁊ malos ⁊ pluit sup̄ iustos ⁊ iniustos. q: q̄nis indigni sint petōres tñ freq̄nt̄ oīones ecclesie exaudiunt̄ ad tp̄alē felicitatē iuxta orationē salomonis.

Septimā cām exprimit

salomō ibidē. de ipugnatōe orās victoriā ꝓuersus ad domū oīonis dicens. Si egressus fuerit pp'l's tu⁹ pyiā ad bellū q̄cūqz miseris eos cōtra domū orabūt quā edificaui noī tuo ⁊ exaudies in celo oīones eoꝝ Jn q̄ mirabilis oīdit̄ dispēsatio diuine pietatis ergā ecclesiasticē dedicatōis: q: non soluz p̄tiū in domo oīonis exaudit̄ oīo sz̄ etiā absentiū: dūmō cor suū referant p̄ p̄sideratione ⁊ devotionē ad oīoes q̄ in eccl̄ia fiūt Cū fuerit̄ i itinere vel in laboze siue i iusta negociatōe si ad domū orationis interesse nō potestis quasi egressi ad pugnā dirigite oīonē mētis vie ad domū oīonis ⁊ sic orātes exaudit̄: iux̄ vbū salomonis.

Octauā cām exp̄ssit

salomō. s. q̄ oppressus ⁊ captiuat⁹ exaudiatur si cōuersus orauerit ad domū oīonis dicēs. si peccauit tibi pp'l's ⁊ iratus tradideris eos inimic⁹ et captiui ducti fuerint et depcati in captiuitate fuerint dicētes. Peccauimus iniq̄ egimus ⁊ orauerint te cōtra viā tēpli. qđ edificaui noī tuo tu exaudies. Tradit̄ q̄s ꝑ pctā tribulatōibꝫ ⁊ afflictōnibꝫ egritudinibꝫ tenet̄ in captiuitate languoris ita q̄ nō ualet ascēdere ad domū oīonis in illa tm̄ manet ei excusatio nā si cōpunct⁹ corde dicat. Peccaui in meipso iniq̄ egi in primū ꝑ ipie gessi in deum ⁊ conuertat intentionez cordis ad domū oīonis: exaudiet̄ ⁊c̄.

Themata sermonū de cōi sanctoꝝ

De apīis themata.

Spēs celi gl̄ia stellaꝝ. Sermo p̄m⁹
Stelle manētes i ordine suo. f.mo.ij
Stelle dederunt lumen in custodijs suis. Sermo tercius.
Vos mundi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Sermo.iij.
Bti oculi q̄ vidēt q̄ vos videt. f.mo.v
Bti oculi q̄ vident q̄ vos vi. f.mo.vj.
Beati mundo corde quoniā deum videbunt. Sermo.vij.
Si quis diligit me sermonē meū seruabit. Sermo.viij.
Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Sermo.ix.
Vos amici mei estis si feceritis que precipio vobis. Sermo.x.

De euāgelistis themata

Audiā q̄d i me loq̄t dñs de⁹. f.mo.xj.
Dñs dabit v̄bū euāgelizantibꝰ. ser.xij

De vno martire the.

Magna ē gl̄ia ei⁹ i salu. Sermo.xiij.
Gl̄ia t honore coro. eū dñe. f.mo.xiiij
Non coronabit̄ nisi q̄ legitime certauerit. Sermo.xv.
Mihi autē absit gloriari nisi in cruce dñi. Sermo.xvj.
Fortitudo t decor indumētum eius. Sermo.xvij.

De plūb⁹ martirib⁹ the.

Sancti p fidē vicerūt reg̃. Ser.xviij
Beati qui p̄secutionez patiunt̄ ꝓpter iusticiā. Sermo.xix.
Sic habūdāt passiones xp̄i i no. f.xx.
Nō sūt ꝯdigne passiões h⁹ tp̄is. ser.xxj.
Justi aūt i ꝑpetuū viuēt. Sermo.xxij

De ꝯfessorib⁹ themata

Btūs vir q̄ suffert tēptatōz. f.mo.xxiij
Qui se hūiliat exalta. Sermo.xxiiij.
Quāto maior es hūilia te. f.mo.xxv.
Deposuit potētes ō sedē. Ser.xxvj
Orate p̄ inuicē vt saluemi. f.mo.xxvij
In oīb⁹ diuites facti estis. f.mo.xxviij
Charitas dei benigna ē. f.mo.xxix.

De doctore themata

Refulsit sol in clipeos aure. f.mo.xxx.
Discite a me q̄ mit̄ sū t hu. f.mo.xxxj

De v̄ginib⁹ themata

Veni de libano veni corona. f.xxxij.
In ꝑpetuū coronata triūphat. f.xxxiij
Gaudeam⁹ t exultem⁹ t̄c. ser.xxxiiij.
Audi filia t vide t inclina. f.mo.xxxv.
Diffusa ē gr̄a in labijs tuis. f.xxxvj.

De btā virgine sermo

p̄m⁹. in ordine vo. xxxvij.
Suspice celū t nūera stellas si potes
Aue gr̄a plena t̄c. Sermo.xxxviij.
Aue gratia plena. Sermo.xxxix.

De angelis f.mo p̄m⁹

t i ordine. xl. Misit dñs āgelū suū
Angeli eoꝝ sp̄ videt fa. p̄tis. f.mo.xlj.
Qui facit angelos suos spūs. ser.xlij.
Angel⁹ suis de⁹ mādauit de te. f.xliij.

De dedicatōe sermo

p̄mus. in ordine vo. xliiij. Sanctificauit domū quā edificasti t̄c.
Vidi ciuitatē nouā sanctā. sermo.xlv.
Scīficauit tabnaculū suū al. ser.xlvj
Dom⁹ mea dom⁹ oratois vo. ser.xlvij.

Expliciunt sermones de cōi sctōꝝ generalesꝫ nec nō de btā v̄gine: de angel⁹. t de tēpli dedicatōe sc̄ti Bonauēture doctoris Seraphici: Cardinal⁹ t̄epiter ordine minoꝝ ta deuto erroris ꝯdiligētissime emēdati atq; correcti Impēsis t ope ꝓuidi viri mgr̄i Jacobi pforꝛzheimij Ciuis Basilieñ, impssi. Anno saluꝝ. M.cccc.xj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7581

Universidad de Deusto
Biblioteca

